



The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

CCI	2014GR06RDNP001
Είδος προγράμματος	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
Χώρα	Ελλάδα
Περιφέρεια	EL - National
Περίοδος προγραμματισμού	2015 - 2022
Αρχή διαχείρισης	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΑ, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ του ΥΠ.Α.Α.Τ.
Έκδοση	10.1
Κατάσταση έκδοσης	Εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Ημερομηνία τελευταίας τροποποίησης	16/12/2021 - 16:01:50 CET

Πίνακας περιεχομένων

1. ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	15
1.1. Τροποποίηση.....	15
1.1.1. Τύπος τροποποίησης καν.1305/2013	15
1.1.2. Τροποποίηση που μεταβάλλει τα στοιχεία που παρέχονται στη ΣΕΣ	15
1.1.3. Τροποποίηση που συνδέεται με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 4 παράγραφος 2 του καν. 808/2014 (δεν υπολογίζεται στα όρια που καθορίζονται στο εν λόγω άρθρο):	15
1.1.4. Διαβούλευση με την επιτροπή παρακολούθησης (άρθρο 49 παρ. 3 του καν. 1303/2013).....	15
1.1.5. Περιγραφή τροποποίησης - άρθρο 4 παρ. 1 του καν. 808/2014.....	16
2. ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ Ή ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	31
2.1. Γεωγραφική περιοχή που καλύπτεται από το πρόγραμμα.....	31
2.2. Ταξινόμηση της περιφέρειας	33
3. ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	34
3.1. Περιγραφή της διαδικασίας, στην οποία προσδιορίζονται χρονικά οι βασικές ενέργειες και οι ενδιάμεσες εκθέσεις, σε σχέση με τα κρίσιμα στάδια της υλοποίησης του ΠΑΑ.....	34
3.2. Αναλυτικός πίνακας που περιέχει τις συστάσεις της εκ των προτέρων αξιολόγησης και με ποιον τρόπο εξετάστηκαν.	36
3.2.1. 01. Υπερτονίζονται οι ευκαιρίες και υποτιμώνται οι κίνδυνοι με συνέπεια να δημιουργείται πρόβλημα συνεκτικότητας.....	41
3.2.2. 02. Καλύτερη αντιστοίχιση υφιστάμενης κατάστασης με την SWOT	42
3.2.3. 03. Αξιοποίηση των μελετών RIS 3.....	42
3.2.4. 04. Συμπλήρωση των κενών των τιμών των δεικτών πλαισίου (CI -16,5, 38 40,42).....	43
3.2.5. 05. Εναρμόνιση της SWOT analysis του ΠΑΑ, με την SWOT του ΣΕΣ στον τομέα των δασών (δάση και κλιματική αλλαγή)	44
3.2.6. 06. Εναρμόνιση της SWOT με τις προτάσεις της ΣΜΠΕ	44
3.2.7. 07. Αξιοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ερμαιοποίηση.....	45
3.2.8. 08. Προσθήκη του μέτρου 11 στην εξυπηρέτηση της επενδυτικής προτεραιότητας 4 Α 46	
3.2.9. 09. Προσθήκη του μέτρου 4.1.1 μέσω της στόχευσης των επενδύσεων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή εστίασης 5 Δ	46
3.2.10. 10. Διασύνδεση των Μέτρων 1&2 με τα λοιπά μέτρα του Προγράμματος	47
3.2.11. 11. Περιγραφή του τρόπου Διασύνδεσης του μέτρου 4 με τα μέτρα 1 και 2	48
3.2.12. 12. Αναφορά στην υποχρέωση συμμετοχής των δικαιούχων του Μέτρου 6,1 στο μέτρα 1 και 2.....	48
3.2.13. 13. Αναφορά στην υποχρέωση συμμετοχής των δικαιούχων του Μέτρου 4.1 στο μέτρα 1 και 2	49
3.2.14. 14. Επανεξέταση των μέτρων που εξυπηρετούν την 3B	49
3.2.15. 15. Επανεξέταση των δράσεων του μέτρου 10 για την εξυπηρέτηση της 5Δ	50

3.2.16. 16.	Εφαρμογή του μέτρου 11 στις περιοχές που υπάρχει πρόβλημα με την ποιότητα του ύδατος	51
3.2.17. 17.	Τεκμηρίωση του τρόπου συμβολής του μέτρου 11 στην προτεραιότητα	51
5Δ		
3.2.18. 18.	Επαναπροσδιορισμός των μέτρων που συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση της προτεραιότητας	5 E52
3.2.19. 19.	Η αναγκαιότητα ενεργοποίησης της προτεραιότητας 3 B δεν προκύπτει από τις ανάγκες	53
3.2.20. 20.	Αποσαφήνιση της συμβολής του μέτρου 4.2 στην 3 A53
3.2.21. 21.	Επανεξέταση της λογικής της παρέμβασης του μέτρου 454
3.2.22. 22.	Καλύτερη στοχοθέτηση και αποσαφήνιση της λογικής της παρέμβασης του μέτρου	854
3.2.23. 23.	Αναδιατύπωση των στόχων του μέτρου 955
3.2.24. 24.	Διασύνδεση του μέτρου 11 με το μέτρο 1,2,356
3.2.25. 25.	Ελλιπής σχεδιασμός για τις περιοχές NATURA 200056
3.2.26. 26.	Καλύτερος σχεδιασμός του μέτρου 1657
3.2.27. 27.	Απουσία στοχοθέτησης στο μέτρο 1658
3.2.28. 28.	Θέσπιση οικονομικών ορίων για τις εντασσόμενες στο μέτρο 4.1.1 εκμεταλλεύσεις58
3.2.29. 29.	Εμπλουτισμός των κριτηρίων επιλογής των επενδύσεων του 4.1.159
3.2.30. 30.	Ενσωμάτωση προνοιών του άρθρου 46 στο μέτρο 4.1 και ειδικά στις επενδύσεις που αφορούν εξοικονόμηση ύδατος (5 A).....	59
3.2.31. 31.	Αναντιστοιχία των διατιθέμενων πόρων στα μέτρα 3 και 9 με τις διατυπωθείσες ανάγκες60
3.2.32. 32.	Στόχευση των υπομέτρων 8,2,10,1,10,2 στις περιοχές HNV για την εξυπηρέτηση της προτεραιότητας 4 A61
3.2.33. 33.	Κλιμάκωση του ύψους των ενισχύσεων του μέτρου 13 στις περιοχές NATURA 200061
3.2.34. 34.	Ελλιπής διάθεση χρημάτων για την εξυπηρέτηση της 4Γ62
3.2.35. 35.	Ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (60/2000) στις προτεραιότητες των υπομέτρων 4,1 & 4,363
3.2.36. 36.	Υψηλότερα ύψη ενίσχυσης για τα επενδυτικά σχέδια του μέτρου 4.1 που εξυπηρετούν τις προτεραιότητες 5B, 5Γ63
3.2.37. 37.	Αύξηση των πόρων που διατίθενται για την προστασία – αποκατάσταση των ζημιών από τις δασικές πυρκαγιές.....	64
3.2.38. 38.	Επανεξέταση του ύψους των πόρων που διατίθενται για το μέτρο 6,4 και του τεθέντος στόχου που κρίνεται υψηλός (4887 δι65
3.2.39. 39.	Επανεξέταση του ύψους των πόρων που διατίθενται για το μέτρο 7 και του τεθέντος στόχου που κρίνεται υψηλός.65
3.2.40. 40.	Προσθήκη ειδικών δεικτών για την εφαρμογή του μέτρου 19 που θα αποτυπώνουν την προστιθέμενη αξία της προσέγγισης LEADER66
3.2.41. 41.	Στοχοθέτηση για το μέτρο 7.367
3.2.42. 42.	Συμπλήρωση του συνόλου των δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων σε όλα τα μέτρα67
3.2.43. 43.	Χαμηλή τιμή στόχος των δικαιούχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για το μέτρο 6.368
3.2.44. 44.	Επανεξέταση της τιμής στόχου του μέτρου 11 που κρίνεται πολύ υψηλή σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση.....	68

3.2.45. 45. Επανεξέταση της τιμής στόχου του μέτρου 8.2 που κρίνεται πολύ χαμηλή σε σχέση με τις ανάγκες	69
3.2.46. 46. Επανεξέταση των διατιθέμενων πόρων του υπομέτρου 10.2 και διαμόρφωση τους σε χαμηλότερο επίπεδο	69
3.2.47. 47. Ανάγκη αύξησης των ορεινών εκτάσεων που είναι δικαιούχοι του μέτρου 13.1.....	70
3.2.48. 48. Αναντιστοιχία της ιεράρχησης αναγκών και της κατανομής των πόρων για την Προτεραιότητα 1	71
3.2.49. 49. Περιορισμένοι πόροι για την εξυπηρέτηση της 5ης Προτεραιότητας.....	71
3.2.50. 50. Επαναπροσδιορισμός του αναμενόμενου μοναδιαίου κόστους σε σειρά μέτρων	72
3.2.51. 51. Μετρήσιμοι στόχοι των τοπικών στρατηγικών	72
3.2.52. 52. Επαναπροσδιορισμός των τιμών στόχου των οροσήμων	73
3.2.53. 53. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΤΠΑ για συναφή μέτρα	73
3.2.54. 54. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΤΠΑ για τις περιοχές NATURA	74
3.2.55. 55. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΚΤ για συναφείς δράσεις.....	74
3.2.56. 56. Μεγαλύτερη Αξιοποίηση εναλλακτικών τύπων ενίσχυσης όπως standard cost.....	75
3.2.57. 57. Ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων	75
3.2.58. 58. Κάλυψη του ελλείμματος τεχνογνωσίας για την επιλογή των δράσεων του Μέτρου 16.....	76
3.2.59. 59. Λήψη Μέτρων για την επίσπευση των δράσεων πρόληψη και αποκατάστασης ζημιών από πυρκαγιές	77
3.2.60. 60. Αναγκαιότητα αναβάθμισης των γνώσεων του προσωπικού των μηχανισμών εφαρμογής του Προγράμματος.....	77
3.2.61. 61. Επίσπευση των διαδικασιών για την δημιουργία και έγκαιρη λειτουργία της Operational data base.....	78
3.2.62. 62. Αναγκαιότητα πρόβλεψης για την πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες στα χρηματοδοτούμενα έργα	79
3.2.63. 63. Πρόβλεψη συμμετοχής εκπροσώπων οργανώσεων που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας στην Επιτροπή παρακολούθησης.....	79
3.2.64. 64. Αξιοποίηση της μεθόδου του απλοποιημένου κόστους στο Μέτρο 19	80
3.2.65. 65. Μεγαλύτερη βαρύτητα στην αυτοαξιολόγηση των δράσεων του ΕΑΔ	80
3.2.66. 66. Αναγκαιότητα μεγαλύτερης ευελιξίας στην επιλογή των μέτρων από τις ΟΤΔ	81
3.2.67. 67. Πρόβλεψη δεικτών για την αποτύπωση του φύλλου των δικαιούχων σε συγκεκριμένα μέτρα	81
3.2.68. 68. Εναρμόνιση της χρήσης των όρων «ευπαθείς », «ευάλωτες», ειδικές ομάδες» με το νόμο 4019/2011	82
3.2.69. 69. Αναλυτικότερη παρουσίαση των δράσεων του ΕΑΔ για την καινοτομία, τις δικτυώσεις κλπ.....	82
3.3. Έκθεση εκ των προτέρων αξιολόγησης.....	83
4. SWOT ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ.....	84
4.1. SWOT	84
4.1.1. Ολοκληρωμένη γενική περιγραφή της τρέχουσας κατάστασης στην περιοχή προγραμματισμού, με βάση κοινούς και ειδικούς ανά πρόγραμμα δείκτες και άλλες ποιοτικές επικαιροποιημένες πληροφορίες.....	84

4.1.2. Πλεονεκτήματα που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού	219
4.1.3. Αδυναμίες που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού	226
4.1.4. Ευκαιρίες που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού.....	236
4.1.5. Απειλές που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού.....	239
4.1.6. Δείκτες κοινού πλαισίου	243
4.1.7. Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες	252
4.2. Αξιολόγηση των αναγκών	253
4.2.1. (A01) Αύξηση οικονομικού-φυσικού μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη βελτίωση της παραγωγικότητας εργασίας στη Γεωργία.....	259
4.2.2. (A02) Αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της χρήσης νερού στη Γεωργία	260
4.2.3. (A03) Περιορισμός της διάβρωσης του εδάφους σε γεωργική και δασική γη	261
4.2.4. (A04) Αύξηση της προστιθέμενης αξίας του γεωργικού προϊόντος.....	263
4.2.5. (A05) Προώθηση και ενσωμάτωση καινοτομίας στην παραγωγή και μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων.....	264
4.2.6. (A06) Άμβλυνση του κινδύνου εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών, ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές.....	265
4.2.7. (A07) Διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας στην ύπαιθρο	266
4.2.8. (A08) Εξασφάλιση της ηλικιακής ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού της Γεωργίας (γεωργία και κτηνοτροφία)	267
4.2.9. (A09) Διατήρηση της βιοποικιλότητας, σε γεωργική και δασική γη, συμβάλλοντας στην εθνική στρατηγική για την βιοποικιλότητα	268
4.2.10. (A10) Αντιμετώπιση χαμηλού επιπέδου επαγγελματικής εκπαίδευσης, έλλειψης δεξιοτήτων των απασχολούμενων στο γεωργικό/δασικό τομέα.....	270
4.2.11. (A11) Αναστροφή του φαινομένου της από-επένδυσης στη Γεωργία (γεωργία, κτηνοτροφία) ...	271
4.2.12. (A12) Προστασία και διατήρηση των δασών από πυρκαγιές, ασθένειες και άλλες φυσικές καταστροφές	273
4.2.13. (A13) Βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών για την προσέλκυση βιώσιμων επενδύσεων	274
4.2.14. (A14) Μείωση των επιπτώσεων της γεωργικής δραστηριότητας στην ποιότητα των επιφανειακών και υπογείων υδάτων	275
4.2.15. (A15) Ισχυροποίηση του ρόλου των παραγωγών στην εφοδιαστική αλυσίδα γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και στον τομέα δασοπονίας.....	276
4.2.16. (A16) Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών στα δάση	278
4.2.17. (A17) Δημιουργία-ενίσχυση μηχανισμών μεταφοράς αποτελεσμάτων E&T&K και τεχνική υποστήριξη μέσω συμβουλών στο γεωργικό τομέα	279
4.2.18. (A18) Ανάπτυξη της ικανότητας των γεωργικών εδαφών και των δασών να δεσμεύουν το διοξείδιο του άνθρακα	281
4.2.19. (A19) Αντιμετώπιση της φτώχειας και του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές.....	282
4.2.20. (A20) Εξοικονόμηση ενέργειας και αξιοποίηση του δυναμικού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για χρήση στο γεωργικό τομέα και στα δάση.....	283

4.2.21. (A21) Διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα και περαιτέρω μείωση των παραγόμενων αερίων του θερμοκηπίου και της αμμωνίας από τη Γεωργία	284
4.2.22. (A22) Προστασία και διατήρηση του εγχώριου φυτικού και ζωικού γενετικού υλικού και ιδιαίτερα αυτού που απειλείται με εξαφάνιση	285
4.2.23. (A23) Υποστήριξη του γεωργικού τομέα από φυσικές καταστροφές	286
4.2.24. (A24) Βελτίωση και διατήρηση των περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας και των ιδιαίτερων αγροτικών τοπίων	288
4.2.25. (A25) Βελτίωση των οικονομικών ή/και περιβαλλοντικών επιδόσεων των μικρών εν δυνάμει οικονομικά βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων	289
4.2.26. (A26) Αναβάθμιση βασικών υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών	290
4.2.27. (A27) Συμβολή στη μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού στις αγροτικές περιοχές και στην πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα	291
4.2.28. (A28) Αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας και της αξίας της ελληνικής δασοπονίας	292
4.2.29. (A29) Ανάδειξη της πλούσιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς καθώς και της τοπικής ταυτότητας των αγροτικών περιοχών	293
4.2.30. (A30) Διαχείριση της γεωργικής και δασικής γης στις Προστατευόμενες Περιοχές	294
4.2.31. (A31) Αξιοποίηση του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των αγροτικών περιοχών	295
4.2.32. (A32) Αναβάθμιση των βασικών γεωργικών και δασικών υποδομών	296
4.2.33. (A33) Υποστήριξη του γεωργικού τομέα και των ΜΜΕ αγροτικών περιοχών με σύγχρονα και καινοτόμα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής	297
4.2.34. (A34) Υποστήριξη των γεωργών και κτηνοτρόφων με σύγχρονα και αποτελεσματικά εργαλεία διαχείρισης κινδύνου στη Γεωργία	299
4.2.35. (A35) Κοινωνική ένταξη προσφύγων και οικονομική ανάπτυξη τοπικών κοινωνιών	299
5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	301
5.1. Αιτιολόγηση των επιλεγμένων αναγκών που πρόκειται να συμπεριληφθούν στο ΠΑΑ και της επιλογής των στόχων, των προτεραιοτήτων, των τομέων εστίασης και του καθορισμού στόχων με βάση τα στοιχεία από την ανάλυση SWOT και την αξιολόγηση των αναγκών. Όπου είναι σκόπιμο, αιτιολόγηση των θεματικών υποπρογραμμάτων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα. Η αιτιολόγηση καταδεικνύει ειδικότερα τις απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία i) και iv) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	301
5.2. Ο συνδυασμός και η αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης για κάθε τομέα εστίασης, συμπεριλαμβανομένων της αιτιολόγησης των δημοσιονομικών πόρων στα μέτρα του προγράμματος και της καταλληλότητας των δημοσιονομικών πόρων για την επίτευξη των στόχων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013. Ο συνδυασμός των μέτρων που εντάσσονται στη λογική παρέμβασης θα βασίζονται στα αποδεικτικά στοιχεία που προκύπτουν από την ανάλυση SWOT, καθώς και στην αιτιολόγηση και την ιεράρχηση των αναγκών που αναφέρονται στο σημείο 5.1	312
5.2.1. Π1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές	312
5.2.2. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών	316

5.2.3. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία.....	319
5.2.4. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	321
5.2.5. Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	325
5.2.6. Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές	329
5.3. Περιγραφή του τρόπου αντιμετώπισης των διατομεακών στόχων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων του άρθρου 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ν) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	333
5.4. Συνοπτικός πίνακας της λογικής της παρέμβασης που περιλαμβάνει τις επιλεγμένες προτεραιότητες και τους επιλεγμένους τομείς εστίασης για το ΠΑΑ, τους ποσοτικοποιημένους στόχους και τον συνδυασμό των μέτρων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξή τους, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματισμένων δαπανών (Ο πίνακας δημιουργείται αυτόματα με βάση τα στοιχεία που παρέχονται στα τμήματα 5.2 και 11)	341
5.5. Περιγραφή της συμβουλευτικής ικανότητας που να εξασφαλίζει επαρκείς συμβουλές και στήριξη σχετικά με τις κανονιστικές απαιτήσεις και τις δράσεις που αφορούν την καινοτομία, ώστε να αποδεικνύεται ότι έχουν ληφθεί τα μέτρα που απαιτούνται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο νι) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	344
6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΌΡΩΝ	348
6.1. Πρόσθετες πληροφορίες	348
6.2. Εκ των προτέρων όροι	349
6.2.1. Κατάλογος δράσεων που πρέπει να αναληφθούν για τη συμμόρφωση με γενικές εκ των προτέρων αιρεσιμότητες.....	372
6.2.2. Κατάλογος δράσεων που πρέπει να αναληφθούν για τη συμμόρφωση με εφαρμοστέες, συνδεδεμένες με προτεραιότητες εκ των προτέρων αιρεσιμότητες	373
7. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ	375
7.1. Δείκτες	375
7.1.1. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών	380
7.1.2. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία.....	380
7.1.3. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	381
7.1.4. Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	381
7.1.5. Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές	382

7.2. Εναλλακτικοί δείκτες.....	384
7.2.1. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών	385
7.2.2. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία.....	386
7.2.3. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	386
7.3. Αποθεματικό	387
8. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	388
8.1. Περιγραφή των γενικών όρων που εφαρμόζονται σε περισσότερα από ένα μέτρα όπως, κατά περίπτωση, στον καθορισμό της αγροτικής περιοχής και των τιμών βάσης, την πολλαπλή συμμόρφωση, την προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων, την προβλεπόμενη χρήση των προκαταβολών και των κοινών διατάξεων για τις επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων των άρθρων 45 και 46 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	388
8.2. Περιγραφή ανά μέτρο	408
8.2.1. M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	408
8.2.2. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15).....	423
8.2.3. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16).....	440
8.2.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	460
8.2.5. M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18).....	564
8.2.6. M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	583
8.2.7. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20).....	610
8.2.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26).....	635
8.2.9. M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	683
8.2.10. M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	696
8.2.11. M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	808
8.2.12. M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31).....	844
8.2.13. M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33).....	869
8.2.14. M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	899
8.2.15. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	919
8.2.16. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	940
8.2.17. M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β).....	981
9. ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	989

9.1. Στόχοι και σκοπός.....	989
9.2. Διακυβέρνηση και συντονισμός	990
9.3. Θέματα και δραστηριότητες αξιολόγησης.....	992
9.4. Δεδομένα και ενημέρωση	995
9.5. Χρονοδιάγραμμα.....	997
9.6. Επικοινωνία	997
9.7. Πόροι.....	999
10. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	1000
10.1. Ετήσιες συνεισφορές του ΕΓΤΑΑ σε (ευρώ)	1000
10.2. Το ενιαίο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για όλα τα μέτρα που κατανέμονται ανά τύπο περιοχής, όπως αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	1003
10.3. Ανάλυση ανά μέτρο ή είδος δραστηριότητας με διαφορετικό ποσοστό συμμετοχής του ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ για τη συνολική περίοδο 2014-2022)	1004
10.3.1. M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	1004
10.3.2. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15).....	1008
10.3.3. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16).....	1010
10.3.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	1012
10.3.5. M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18).....	1022
10.3.6. M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	1024
10.3.7. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20).....	1032
10.3.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	1035
10.3.9. M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	1041
10.3.10. M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	1043
10.3.11. M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	1047
10.3.12. M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31).....	1051
10.3.13. M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33).....	1057
10.3.14. M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	1059
10.3.15. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	1062
10.3.16. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	1065
10.3.17. M20 - Τεχνική βοήθεια κρατών μελών (άρθρα 51-54)	1071
10.3.18. M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β).....	1072
10.3.19. M113 - Πρόωρη συνταξιοδότηση.....	1074
10.3.20. M131 - Τήρηση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία	1076
10.3.21. M341 - Απόκτηση δεξιοτήτων, συντονισμός και εφαρμογή	1077

10.4. Ενδεικτική κατανομή ανά μέτρο για κάθε υποπρόγραμμα.....	1078
11. ΣΧΕΔΙΟ ΔΕΙΚΤΩΝ	1079
11.1. Σχέδιο δεικτών	1079
11.1.1. Π1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές	1079
11.1.2. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών	1082
11.1.3. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία.....	1085
11.1.4. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	1089
11.1.5. Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	1095
11.1.6. Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές	1101
11.2. Επισκόπηση των προγραμματισμένων εκροών και των προγραμματισμένων δαπανών ανά μέτρο και τομέα εστίασης (δημιουργείται αυτόματα).....	1106
11.3. Δευτερογενείς επιπτώσεις: προσδιορισμός της δυνητικής συμβολής των μέτρων / επιμέρους μέτρων περιφερειακής ανάπτυξης τα οποία έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο συγκεκριμένου τομέα επικέντρωσης σε άλλους τομείς επικέντρωσης / στόχους.....	1110
11.4. Πίνακας με στοιχεία που αποδεικνύουν πώς τα περιβαλλοντικά μέτρα/προγράμματα έχουν καταρτιστεί με σκοπό την επίτευξη ενός (ή περισσότερων) περιβαλλοντικών/κλιματικών στόχων.....	1113
11.4.1. Γεωργική γη	1113
11.4.2. Δασικές περιοχές.....	1117
11.5. Ειδικοί ανά πρόγραμμα στόχοι και αποτελέσματα.....	1118
12. ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	1119
12.1. M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14).....	1120
12.2. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15).....	1120
12.3. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16).....	1120
12.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17).....	1120
12.5. M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18).....	1120
12.6. M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	1121
12.7. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20).....	1121
12.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26).....	1121
12.9. M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	1121

12.10. M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	1121
12.11. M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	1122
12.12. M113 - Πρόωρη συνταξιοδότηση.....	1122
12.13. M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31).....	1122
12.14. M131 - Τήρηση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία	1122
12.15. M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33).....	1122
12.16. M16 - Συνεργασία (άρθρο 35).....	1123
12.17. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	1123
12.18. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΙΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013).....	1123
12.19. M20 - Τεχνική βοήθεια κρατών μελών (άρθρα 51-54)	1123
12.20. M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β).....	1124
12.21. M341 - Απόκτηση δεξιοτήτων, συντονισμός και εφαρμογή	1124
13. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	1125
13.1. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15).....	1127
13.2. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16).....	1127
13.3. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17).....	1128
13.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17).....	1129
13.5. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20).....	1129
13.6. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26).....	1130
13.7. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26).....	1131
13.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26).....	1132
13.9. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	1133
13.10. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΙΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013).....	1134
14. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	1137
14.1. Περιγραφή των μέσων για τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή με:.....	1137
14.1.1. Άλλα μέσα της Ένωσης, ιδίως σε συνδυασμό με τα ΕΔΕΤ και τον πυλώνα 1 (συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής διάστασης) και άλλα μέσα της κοινής γεωργικής πολιτικής.....	1137
14.1.2. Όταν ένα κράτος μέλος έχει επιλέξει να υποβάλει εθνικό πρόγραμμα και δέσμη περιφερειακών προγραμμάτων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, πληροφορίες για τη μεταξύ τους συμπληρωματικότητα	1139
14.2. Εάν κρίνεται σκόπιμο, πληροφορίες για τη συμπληρωματικότητα με άλλα μέσα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του LIFE.....	1139
15. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	1141

15.1. Ορισμός από το κράτος μέλος όλων των αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 65 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και συνοπτική περιγραφή της δομής διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος που ζητείται βάσει του άρθρου 55 παράγραφος 3 σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και ρυθμίσεις δυνάμει του άρθρου 74 παράγραφος 3 του ίδιου κανονισμού	1141
15.1.1. Αρχές.....	1141
15.1.2. Συνοπτική περιγραφή της δομής διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος και ρυθμίσεις για την ανεξάρτητη εξέταση καταγγελιών.....	1141
15.2. Προβλεπόμενη σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης	1145
15.3. Διατάξεις που εξασφαλίζουν τη δημοσιότητα του προγράμματος, μεταξύ άλλων και μέσω του εθνικού αγροτικού δικτύου, με αναφορά στη στρατηγική ενημέρωσης και δημοσιότητας για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 13 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014	1146
15.4. Περιγραφή των μηχανισμών που διασφαλίζουν τη συνοχή όσον αφορά τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του Leader, τις προβλεπόμενες δραστηριότητες βάσει του μέτρου «Συνεργασία» που αναφέρεται στο άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και του μέτρου «Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές» που αναφέρεται στο άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού, και άλλα ΕΔΕΤ.....	1151
15.5. Περιγραφή των δράσεων για την επίτευξη της μείωσης του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους, όπως αναφέρεται στο άρθρο 27 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	1153
15.6. Περιγραφή της χρήσης της τεχνικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που σχετίζονται με την εκπόνηση, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την ενημέρωση και τον έλεγχο του προγράμματος και της υλοποίησής του, καθώς και δραστηριοτήτων που αφορούν προηγούμενες ή επόμενες περιόδους προγραμματισμού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	1155
16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ.....	1160
16.1. Δ01. 1ο Συνέδριο για την Αγροτική Ανάπτυξη μετά το 2013	1160
16.1.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1160
16.1.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1160
16.2. Δ02. Θεματικές Ομάδες Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΘΟΣΣ)	1161
16.2.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1161
16.2.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1161
16.3. Δ03. Ηλεκτρονική Διαβούλευση της Πρότασης Στρατηγικών Επιλογών των Εταίρων	1162
16.3.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1162
16.3.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1162
16.4. Δ04. 2ο Συνέδριο για τη Στρατηγική.....	1163
16.4.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1163
16.4.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1164
16.5. Δ05. Αποστολή ερωτηματολογίου και οδηγιών για όλα τα μέτρα.....	1164
16.5.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1164
16.5.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1164
16.6. Δ06. Ομάδας Σχεδιασμού ΠΑΑ (ΟΣΠΑΑ).....	1165
16.6.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1165

16.6.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1165
16.7. Δ07. Ομάδες Εργασίας για την εκπόνηση των μέτρων	1166
16.7.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1166
16.7.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1166
16.8. Δ08. Ηλεκτρονική Διαβούλευση 1ου προσχεδίου ΠΑΑ 2014-2020, στο Διάλυο.....	1167
16.8.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1167
16.8.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1167
16.9. Δ09. Ηλεκτρονική Διαβούλευση των μέτρων του ΠΑΑ 2014-2020.....	1167
16.9.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1167
16.9.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1167
16.10. Δ10. Χρήσιμο ενημερωτικό υλικό.....	1168
16.10.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1168
16.10.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1168
16.11. Δ11. Συμμετοχή σε ημερίδες, συνέδρια και συναντήσεις	1168
16.11.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1168
16.11.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1169
16.12. Δ12. 3ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.....	1169
16.12.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1169
16.12.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1170
16.13. Δ13. Ηλεκτρονική διαβούλευση του υποβληθέντος Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020	1170
16.13.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1170
16.13.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1170
16.14. Δ14. 3η φάση διαβούλευσης κειμένων του ΠΑΑ 2014-2020	1170
16.14.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων	1170
16.14.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων	1171
16.15. (Προαιρετικές) εξηγήσεις ή πρόσθετες πληροφορίες για τη συμπλήρωση του καταλόγου δράσεων	1171
17. ΕΘΝΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	1175
17.1. Η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (εφεξής ΕΑΔ).....	1175
17.2. Η προγραμματισμένη οργάνωση του δικτύου, ειδικότερα ο τρόπος συμμετοχής των οργανισμών και των διοικητικών υπηρεσιών που εμπλέκονται στην αγροτική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των εταίρων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 54 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και τρόποι διευκόλυνσης των δραστηριοτήτων δικτύωσης..	1176
17.3. Συνοπτική περιγραφή των κύριων κατηγοριών δραστηριότητας που θα αναλάβει το ΕΑΔ σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος	1178
17.4. Διαθέσιμοι πόροι για την υλοποίηση και τη λειτουργία του ΕΑΔ	1179
18. ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΕΛΕΓΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΦΑΛΜΑΤΟΣ.....	1181

18.1. Δήλωση της διαχειριστικής αρχής και του οργανισμού πληρωμής για την επαληθευσιμότητα και την ελεγχσιμότητα των μέτρων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ.....	1181
18.2. Δήλωση του λειτουργικά ανεξάρτητου από τις αρμόδιες για την υλοποίηση του προγράμματος αρχές φορέα με την οποία επιβεβαιώνεται η ορθότητα και η ακρίβεια των υπολογισμών των συνήθων δαπανών, των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος	1184
19. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	1213
19.1. Περιγραφή των μεταβατικών όρων ανά μέτρο	1213
19.2. Ενδεικτικός πίνακας μεταφερόμενων πιστώσεων	1221
20. ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	1223
Έγγραφα.....	1224

1. ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1.1. Τροποποίηση

1.1.1. Τύπος τροποποίησης καν.1305/2013

α. Απόφαση άρθρο 11 στοιχείο α) σημείο i) (πρώτο εδάφιο του άρθρου 4 παρ. 2 του καν. 808/2014)

1.1.2. Τροποποίηση που μεταβάλλει τα στοιχεία που παρέχονται στη ΣΕΣ

1.1.3. Τροποποίηση που συνδέεται με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 4 παράγραφος 2 του καν. 808/2014 (δεν υπολογίζεται στα όρια που καθορίζονται στο εν λόγω άρθρο):

- β. Αλλαγή στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ
- δ. Μεταφορά μεταξύ πυλώνων (άρθρο 58 παράγραφος 7 του καν.1305/2013)

1.1.4. Διαβούλευση με την επιτροπή παρακολούθησης (άρθρο 49 παρ. 3 του καν. 1303/2013)

1.1.4.1. Ημερομηνία

15-09-2021

1.1.4.2. Γνωμοδότηση της επιτροπής παρακολούθησης

Την Τρίτη 14 Σεπτεμβρίου 2021 ολοκληρώθηκε η 21η Γραπτή Διαδικασία για έγκριση και διατύπωση γνώμης σχετικά με τη διαβούλευση της 9ης Τροποποίησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020)..

Η σχετική διαδικασία διαβούλευσης πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά στον ηλεκτρονικό χώρο εργασίας της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014-2020, στην επιχειρησιακή πλατφόρμα ΔΙΑΥΛΟΣ. Ειδικά, η σχετική πρόταση αναρτήθηκε στο ΔΙΑΥΛΟ στις 02 Σεπτεμβρίου 2021, με αποστολή σχετικής ειδοποίησης σε όλα τα Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης και με οριζόμενη ημερομηνία λήξης της διαδικασίας στις 14 Σεπτεμβρίου 2021, κατά τα προβλεπόμενα στον «Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας» της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014-2020.

Στο πλαίσιο της γραπτής διαδικασίας, απάντησαν θετικά εκπρόσωποι από δεκατέσσερις (14) φορείς με δικαίωμα ψήφου και από ένα (1) φορέα μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου. Για τα λοιπά μέλη που δεν

διατύπωσαν γνώμη, σύμφωνα με τον «Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας» της Επιτροπής, ισχύει ότι η μη διατύπωση άποψης εντός του οριζόμενου χρονικού ορίου θεωρείται ως αποδοχή της πρότασης.

Η θετική απόφαση έγκρισης της 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 από τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014-2020 έλαβε τον αριθ. πρωτ. 2214/15.09.21.

1.1.5. Περιγραφή τροποποίησης - άρθρο 4 παρ. 1 του καν. 808/2014

1.1.5.1. Κατανομή πρόσθετης ενωσιακής στήριξης στο ΠΑΑ κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022

1.1.5.1.1. Λόγοι και/ή προβλήματα υλοποίησης που αιτιολογούν την τροποποίηση

Σύμφωνα με τον καν. (ΕΕ) 2020/2220 προβλέπεται η συνέχιση της εφαρμογής του ΠΑΑ 2014-2020 μέσω των υφιστάμενων κανόνων και την αδιάλειπτη πληρωμή των δικαιούχων του, μετά το 2020, με πόρους του προϋπολογισμού του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) για τα έτη 2021 και 2022, τους σχετικούς πόρους που μεταφέρονται από τον πυλώνα Ι στην αγροτική ανάπτυξη αλλά και με τους πρόσθετους πόρους από το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Recovery Instrument - EURI) για τα έτη 2021 και 2022 προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις από την κρίση της COVID-19 και οι συνέπειές της για τον γεωργικό τομέα και τις αγροτικές περιοχές της Ένωσης.

Οι πόροι που κατανέμονται στο ΠΑΑ για τα έτη 2021-2022 είναι οι ακόλουθοι, κατ' έτος εφαρμογής:

- Πόροι ΠΔΠ 2021-2027 για τα έτη 2021 και 2022
 - ο Έτος 2021: 680.177.956€
 - ο Έτος 2022: 556.953.600€
- Πόροι Μέσου Ανάκαμψης για τα έτη 2021 και 2022, με 100% ενωσιακή συγχρηματοδότηση
 - ο Έτος 2021: 108.072.886€
 - ο Έτος 2022: 257.213.470€
- Πόροι που μεταφέρονται από τον Πυλώνα Ι στην αγροτική ανάπτυξη για το έτος 2021, με 100% ενωσιακή συγχρηματοδότηση
 - ο Έτος 2021: 96.559.000€
 - ο Έτος 2022: 94.584.000€

1.1.5.1.2. Αναμενόμενες επιπτώσεις της τροποποίησης

Τροποποίηση ετήσιων συνεισφορών του ΕΓΤΑΑ, βάσει του άρθρου 11 παρ. α (iii) καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτή απεικονίζεται στον πίνακα 1: Πρόταση τροποποίησης των ετήσιων συνεισφορών του ΕΓΤΑΑ

Λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας, του Μέσου Ανάκαμψης (EURI) και των περιορισμών που τίθενται σε αυτά, μέσα από τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και την

όσο πιο άμεση και αποτελεσματική υλοποίηση των προτεινόμενων Μέτρων/Δράσεων του ΠΑΑ 2014-2022, προτείνεται η ακόλουθη κατανομή των σχετικών πόρων σε μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2022:

Πόροι Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου για τα έτη 2021-2022 (1.237.131.566€ Κοινοτική Συμμετοχή - ΚΣ) και 191.142.997€ από μεταφορά πόρων από τον Πυλώνα Ι (άμεσες ενισχύσεις) στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022:

- M3.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων», με στόχευση το σύστημα ποιότητας AGRO 2 (1,2) «Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Ολοκληρωμένη Διαχείριση στη Γεωργική Παραγωγή» και ειδικότερα για το βαμβάκι με επιπλέον κατανομή ενωσιακών πόρων, που ανέρχονται στα 32,5 εκ. €. Το AGRO 2-1 περιλαμβάνει γενικές απαιτήσεις στο σύνολο της φυτικής παραγωγής που μπορούν να επιθεωρηθούν αντικειμενικά. Αποτελεί το σύνολο των αρχών για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση που είναι εφαρμόσιμες σε κάθε γεωργική εκμετάλλευση ανεξάρτητα από το μέγεθος και το είδος της καλλιέργειας στην οποία δραστηριοποιείται, ενώ το AGRO 2-2 περιγράφει τις τεχνικές και άλλες απαιτήσεις της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης που συνοδεύουν το πρότυπο AGRO 2-1. Περιλαμβάνει τους γενικούς κανόνες ορθής γεωργικής πρακτικής και τα συνοδευτικά μέτρα φιλο-περιβαλλοντικής άσκησης της γεωργίας (φυτικής παραγωγής), ώστε να παράγονται ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα και να επιτυγχάνεται η άριστη διαχείριση του περιβάλλοντος. Από τα ανωτέρω γίνεται εμφανής η σαφής θετική επίπτωση της ενίσχυσης του συστήματος AGRO 2 (1,2) στην παραγωγή του βάμβακος, προϊόν που ως συμβατική παραγωγή απαιτεί την αυξημένη χρήση υδατικών πόρων αλλά και λιπασμάτων – φυτοπροστατευτικών. Για την καλύτερη απόδοση του το υπομέτρο M3.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» χωρίζεται σε δύο διακριτές δράσεις: M3.1.1 «Νέα συμμετοχή σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας» και M3.1.2 «Νέα συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας», όπου ανήκουν και τα Agro2 (1,2).
- M4.3.1 σχετικά με την υλοποίηση νέων ή τον εκσυγχρονισμό παλαιών μικρών εγγειοβελτιωτικών έργων, σύμφωνα με την οδηγία για τα νερά, τα οποία έχουν την ωριμότητα να ολοκληρωθούν έως το 2025, με δυνητική κεντρική διαχείριση της νέας πρόσκλησης για πιο άμεση και αποτελεσματικότερη υλοποίηση των έργων. Η επιπλέον κατανομή των ενωσιακών πόρων στο υπομέτρο ανέρχεται στα 32,1 εκ. €.
- M4.3.4 «Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη & κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις», με ενδεχόμενη κεντρική διαχείριση της νέας πρόσκλησης για πιο άμεση και αποτελεσματικότερη υλοποίηση των έργων. Η επιπλέον κατανομή των ενωσιακών πόρων στο υπομέτρο ανέρχεται περίπου στα 34,5 εκ. €.
- M5.1.1 «Επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο», σχετικά με νέες δαπάνες για ενεργητική προστασία από το χαλάζι, με επίγεια μέσα σποράς νεφών, με κατανομή επιπλέον πόρων 6 εκ. € ενωσιακής κατανομή. Δικαιούχος θα είναι ο ΕΛΓΑ με τη μέθοδο αυτεπιστασίας, λόγω αρμοδιότητας.
- M5.2 «Στήριξη για επενδύσεις για την αποκατάσταση της γεωργικής γης και του παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές, από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και από καταστροφικά συμβάντα», σχετικά με την αποκατάσταση του γεωργικού δυναμικού, κυρίως από τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού, με κατανομή πόρων ύψους 33,6 εκ. €
- M6.1 «Ενίσχυση εκκίνησης επιχείρησης για νέους γεωργούς». Στο πλαίσιο της νέας πρόσκλησης αναθεωρούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας του υπομέτρου, όπως για παράδειγμα το οικονομικό μέγεθος της εκμετάλλευσης που θα πρέπει να έχουν, τα κριτήρια επιλογής (στρατηγικές επιλογές προτεραιοποίησης νέων γεωργών), το ύψος ενίσχυσης αυτών, κ.λπ. Η κατανομή των επιπλέον ενωσιακών πόρων για το υπομέτρο M6.1 ανέρχεται περίπου στα 360,3 εκ. €.

- M8.1 «Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων», με πληρωμή αυτών έως το 2025 και συνέχιση αυτού ως ανειλημμένες υποχρεώσεις στην επόμενη προγραμματική περίοδο, έως την ολοκλήρωση της 12ετίας. Το υπομέτρο M8.1 επανασχεδιάζεται και επαν-υποβάλλεται εκ νέου. Οι ενωσιακοί πόροι, που προβλέπονται για τις νέες δεσμεύσεις δάσωσης, ανέρχονται στα 69 εκ. €
- M11.1 «Μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία», με στόχο νέα προκήρυξη για τη μετάβαση σε πρακτικές βιολογικής γεωργίας/κτηνοτροφίας, με επιπλέον ενωσιακούς πόρους ύψους εκ. 200 εκ. € και πρόβλεψη για τη συμπερίληψη στο μέτρο νέων καλλιεργειών (για παράδειγμα κηπευτικά) ή εκτροφών (μελισσοκομία). Η πρόταση αφορά σε δεσμεύσεις τριετούς διάρκειας.
- M11.2 «Διατήρηση Βιολογικής Γεωργίας» με στόχο νέα προκήρυξη διατήρησης βιολογικής γεωργίας/κτηνοτροφίας, με επιπλέον ενωσιακούς πόρους ύψους εκ. 200,5€ και πρόβλεψη για τη συμπερίληψη στο μέτρο νέων καλλιεργειών (για παράδειγμα κηπευτικά) ή εκτροφών (μελισσοκομία), οι οποίες διατηρούν το βιολογικό τρόπο παραγωγής/εκτροφής (η παραγωγή/εκτροφή ήταν βιολογική ανεξάρτητα ενίσχυσης ή όχι από το ΠΑΑ). Η πρόταση αφορά σε δεσμεύσεις τριετούς διάρκειας.
- M13 «Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα» (εξισωτική αποζημίωση). Αφορά σε επιπλέον ενωσιακούς πόρους (συμπεριλαμβανομένων και αυτών που μεταφέρονται από τον Πυλώνα I στο ΠΑΑ 2014-2022), ύψους περίπου 366,5 εκ. € και αφορά στην ενίσχυση και των τριών υπομέτρων, συμπεριλαμβανομένης και της κανονιστικής δυνατότητας για ενίσχυση έως 25€/εκτάριο, των περιοχών που δεν συμπεριλαμβάνονται πλέον σε αυτές με φυσικούς περιορισμούς, για τα έτη εφαρμογής 2021 και 2022.
- M14 «Ευζωία των ζώων» με επανυποβολή επικαιροποιημένο τεχνικού δελτίου του Μέτρου και ενωσιακούς πόρους 33,5 εκ. €. Το παρόν μέτρο συμπεριλαμβανόταν στην αρχική έγκριση του ΠΑΑ 2014-2020 και είχε απενεργοποιηθεί δεδομένου ότι δε λειτουργούσε ο βασικός ελεγκτικός μηχανισμός του μέτρου ο «Κτηνίατρος εκτροφής». Το μέτρο επανυποβάλλεται με την αντικατάσταση του «Κτηνιάτρου εκτροφής» από ιδιώτες τεχνικούς συμβούλους ευζωίας (κτηνιάτρους ή ζωοτέχνες, κ.λπ.). Το μέτρο αφορά σε συγκεκριμένες ενέργειες/δεσμεύσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων, που ακολουθούν τα Ευρωπαϊκά πρότυπα/πρωτόκολλα (Welfare Quality®, 2009). Οι δεσμεύσεις αυτές αφορούν παρεμβάσεις που κατηγοριοποιούνται στις τέσσερις κατηγορίες: (α) Διατροφή, (β) Σταβλισμό, (γ) Υγεία και (δ) Εκδήλωση χαρακτηριστικών φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων.
- M19 «CLLD- LEADER», με κατανομή επιπλέον ενωσιακών πόρων, που ανέρχονται περίπου στα 59,5 εκ. € και αφορά σε: α) νέες προσκλήσεις του υπομέτρου M19.2 τοπικών προγραμμάτων που παρουσιάζουν δυναμική, β) επιπλέον δαπάνες λειτουργίας των ΟΤΔ για τα έτη 2021 και 2022, γ) δαπάνες προετοιμασίας των νέων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης για την περίοδο 2023-2027, μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΓΠ.
- M21 «Εκτακτη, προσωρινή στήριξη στους γεωργούς των τομέων που πλήττονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19», λογιστική τακτοποίηση με κατανομή 1€.

Ο πίνακας 2 «Κατανομή πόρων ΠΔΠ 2021-2027 και μεταφερόμενων πόρων του πυλώνα I, σε μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2022» παρουσιάζει συνοπτικά την ανωτέρω κατανομή των ενωσιακών πόρων.

Πόροι από το «Μέσο ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Η κατανομή των σχετικών πόρων σε μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2022 έχει γίνει βάσει της κάλυψης των κανονιστικών κατώτατων ποσοστών για το EURI αλλά και των εθνικών επιλογών, ως ακολούθως:

- M4.1.5 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού, που προάγουν την απόδοση των πόρων, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας ακριβείας και της έξυπνης γεωργίας, της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του εκσυγχρονισμού των μηχανημάτων καθώς και του εξοπλισμού παραγωγής», με ενωσιακή κατανομή 180 εκ. €. Προτείνεται καινούργια δράση με στοιχεία επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία θα εξυπηρετούν την στόχευση του Ταμείου και την εθνική πολιτική.
- M4.14 και M4.2.4 Χρηματοδοτικά εργαλεία / Μικρο-πιστώσεις, με ενωσιακή κατανομή 21,5 εκ. €, τόσο για δικαιούχους της ανωτέρω νέας δράσης M4.1.5, όσο και για μη δικαιούχους του ΠΑΑ 2014-2022.
- M10.1.4 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα», με ενωσιακή κατανομή 150 εκ. €, για νέα πρόσκληση με διετεείς δεσμεύσεις.
- M17.3 «Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος» - Νέα πιλοτική δράση σε παραγωγούς ή/και ομάδα/ες παραγωγών, με ενωσιακή κατανομή 9,5 εκ. €.
- M20 «Τεχνική Βοήθεια», με κατανομή 4,3 εκ. € για τις ανάγκες των μέτρων/δράσεων του Μέσου Ανάκαμψης (τεχνικοί σύμβουλοι, μελέτες, κ.λπ.).

Ο πίνακας 3 «Πρόταση κατανομής των πόρων του Μέσου Ανάκαμψης (EURI) σε μέτρα/δράσεις ΠΑΑ 2014-2022» παρουσιάζει συνοπτικά την ανωτέρω κατανομή των πρόσθετων πόρων του EURI σε μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2022.

Τροποποίηση κατανομής ποσών στα μέτρα ΠΑΑ 2014-2020

Οι προαναφερόμενες προτάσεις τροποποίησης επηρεάζουν την κατανομή των κοινοτικών πόρων του ΠΑΑ 2014-2020, ανά μέτρο, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 4: «Πρόταση κατανομής κοινοτικών πόρων ανά μέτρο».

Τροποποίηση κατανομής ποσών στις προτεραιότητες του Προγράμματος

Οι προαναφερόμενες προτάσεις τροποποίησης επιφέρει μεταβολές στους πόρους των προτεραιοτήτων του Προγράμματος (σε κοινοτική χρηματοδότηση), όπως φαίνεται στον Πίνακα 5: «Συγκριτικός πίνακας κατανομής πόρων στις προτεραιότητες του Προγράμματος».

Η προαναφερόμενη κατανομή των πρόσθετων πόρων ύψους 1,79 δισ. € για τα έτη 2021-2022 από το ΠΔΠ 2021-2022, το EURI και από μεταφορά από τον Πυλώνα Ι στον Πυλώνα II έχει έναν σαφή προσανατολισμό προς τις αρχές και τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας και τις προτεραιότητες του ΕΓΤΑΑ για την προγραμματική περίοδο 2014-2022, σχετικά με το περιβάλλον και το κλίμα, ως ακολούθως:

- 8,36% για το M10 (Π4)
- 22,33% για το M11 (Π4)
- 20,44% για το M13 (Π4)
- 1,79% για το M4.3.1 (5Α)
- 3,85% για το M8.1 (Π4, Π5)
- 3,59% για το M4.1.5 (Π4, 5Α, 5Γ)

Συνεπώς από ότι φαίνεται ανωτέρω, από τους διαθέσιμους πρόσθετους πόρους που εισρέουν για το 2021-2022 κατανέμεται το 60,36% σε μέτρα/δράσεις, που στοχεύουν στις Προτεραιότητες Π4 και Π5.

Όσον αφορά στα κανονιστικά όρια:

A) Άρθρο 59 παρ. 5 καν. (ΕΕ) 1305/2013:

Η προτεινόμενη κατανομή των ενωσιακών πόρων στο M19 «LEADER / CLLD» ανέρχεται στα 460.266.052€, τα οποία αντιστοιχούν στο 7,28% των συνολικών πόρων του ΕΓΤΑΑ για την περίοδο 2014-2022, μη συμπεριλαμβανομένων των πόρων που μεταφέρονται από τον πυλώνα I, στην αγροτική ανάπτυξη.

B) Άρθρο 59 παρ. 6 καν. (ΕΕ) 1305/2013 (RDP non-regression threshold):

Η προτεινόμενη κατανομή των ενωσιακών πόρων σε μέτρα/δράσεις του άρθρου 17, σχετικά με επενδύσεις που αφορούν το περιβάλλον και το κλίμα, των άρθρων 21, 28, 29, 31 και 32, τα οποία στοχεύουν στις προτεραιότητες Π4(περιβάλλον) και Π5 (κλίμα), ανέρχονται στα 3.636.635.643€, τα οποία αντιστοιχούν στο 59,17% των πόρων του ΕΓΤΑΑ (εκτός EURI) για την περίοδο 2014-2022.

Κατανομή πόρων άρθρου 58α καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει

Η προτεινόμενη κατανομή των πόρων στο EURI, η οποία περιγράφεται στον Πίνακα 3 «Πρόταση κατανομής των πόρων του Μέσου Ανάκαμψης (EURI) σε μέτρα/δράσεις ΠΑΑ 2014-2022» στοχεύει το 55,16% των πόρων του EURI σε μέτρα /δράσεις, που προάγουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές και συμβάλλουν σε μια ανθεκτική, βιώσιμη και ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τους στόχους για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα και 58,67% σε δράσεις, που αφορούν στο περιβάλλον και στο κλίμα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 58α παρ. 4 καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Οι πόροι που κατανέμονται για δράσεις Τεχνικής Βοήθειας, που αφορούν στην εφαρμογή Μέτρων/Δράσεων του EURI, ανέρχονται στο 1,17% των ενωσιακών πόρων για το EURI.

Κατανομή συνολικών πόρων ΕΓΤΑΑ (συμπεριλαμβανομένων αυτών του EURI) για άρθρο 59 παρ. 6 καν. (ΕΕ) 1305/2013, που αφορούν στο περιβάλλον και το κλίμα ανέρχονται στα 3.850.962.570€, τα οποία αντιστοιχούν στο 59,14% των συνολικών πόρων του ΕΓΤΑΑ.

Η προτεινόμενη κατανομή των ενωσιακών πόρων, συμπεριλαμβανομένων αυτών του EURI, σε μέτρα/δράσεις που αναμένεται να συμβάλλουν στους στόχους της κλιματικής αλλαγής αφορούν σε 4.168.818.125,40€, που αντιστοιχεί στο 64,02% των συνολικών πόρων ΕΓΤΑΑ (συμπεριλαμβανομένων αυτών του EURI).

Τέλος επισημαίνεται ότι για την παρούσα τροποποίηση έχει ληφθεί από το ΥΠΕΝ (Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης) γνωμοδότηση σχετικά με τη μη αναγκαιότητα περιβαλλοντικού προελέγχου (ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/71872/4668/24.08.2021), δεδομένου ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι κυρίως δημοσιονομικού-χρηματοοικονομικού χαρακτήρα και δεν διαφαίνεται να επιφέρουν αλλαγές ουσίας στο φυσικό αντικείμενο των παρεμβάσεων, ενώ δεν προκύπτουν πρόσθετες επιπτώσεις στο περιβάλλον πέραν εκείνων που είχαν εντοπιστεί στη διαδικασία της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης που διενεργήθηκε κατά την αρχική έγκριση του προγράμματος. Επιπλέον οι προτεινόμενες τροποποιήσεις - αλλαγές δε μειώνουν τη στόχευση και τη στρατηγική του Προγράμματος στις προτεραιότητες και ιδιαίτερα σε αυτές που αφορούν στο περιβάλλον και στην κλιματική αλλαγή, αλλά

την ενισχύουν με την κατανομή επιπλέον πόρων για μέτρα/δράσεις, που έχουν περιβαλλοντική/κλιματική στόχευση, όπως προαναφέρθηκε.

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	ΣΥΝΟΛΟ
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	0,00	568.951.196,00	589.609.976,00	412.737.503,00	378.174.497,00	378.082.881,00	377.885.171,00	426.943.075,00	349.595.985,00	3.481.980.284,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	0,00	212.745.008,00	188.112.267,00	107.987.934,00	129.030.640,00	128.868.295,00	128.705.950,00	145.522.130,00	119.158.631,00	1.160.130.855,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	0,00	117.239.503,00	126.700.549,00	77.870.045,00	71.434.533,00	71.272.188,00	71.109.844,00	80.482.795,00	65.902.140,00	682.011.597,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	0,00	8.123.901,00	2.108.029,00	4.869.763,00	24.276.052,00	24.113.707,00	23.951.361,00	27.229.956,00	22.296.844,00	136.969.613,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	0,00	0,00	101.206.000,00	100.006.000,00	98.804.000,00	97.706.000,00	96.609.000,00	96.559.000,00	94.584.000,00	685.474.000,00
Συνολική συνεισφορά ΕΓΤΑΑ (χωρίς EURI)	0,00	907.059.608,00	1.007.736.821,00	703.471.245,00	701.719.722,00	700.043.071,00	698.261.326,00	776.736.956,00	651.537.600,00	6.146.566.349,00
Εκ των οποίων αποθεματικό επίδοσης (άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013)	0,00	54.423.576,48	54.391.849,26	36.207.914,70	36.174.943,26	36.140.224,32	36.099.139,56			253.437.647,50
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - EURI (NGEU)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	108.072.886,00	257.213.470,00	365.286.356,00
Συνολική συνεισφορά (ΕΓΤΑΑ + EURI)	0,00	907.059.608,00	1.007.736.821,00	703.471.245,00	701.719.722,00	700.043.071,00	698.261.326,00	884.809.842,00	908.751.070,00	6.511.852.705,00

Πίνακας 1: Πρόταση τροποποίησης των ετήσιων συνεισφορών του ΕΓΤΑΑ

ΥΠΟΜΕΤΡΟ/ ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΜΕΤΡΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΟΡΩΝ ΠΔΠ 2021- 2027 (2)	ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΑΠΟ ΠΥΛΩΝΑ Ι (3)	ΠΑΑ 2014-2022 (1+2+3)
		σε ευρώ			
M3.1.2	ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΝΕΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	21.045.086,00	32.500.000,00	0,00	53.545.086,00
M4.3.1	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΙΚΡΩΝ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	343.554.711,00	32.100.000,00	0,00	375.654.711,00
M4.3.4	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ & ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	49.197.666,00	34.507.500,00	0,00	83.705.166,00
M5.1.1	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΣΚΟΠΟΥΝ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΦΥΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	15.000.000,00	6.000.000,00	0,00	21.000.000,00
M5.2	ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	0,00	33.597.000,00	0,00	33.597.000,00
M6.1	ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΕΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ	303.790.965,00	360.259.975,00	0,00	664.050.940,00
M8.1	ΔΑΣΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ	37.500.000,00	69.057.713,00	0,00	106.557.713,00
M11.1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ	252.753.134,00	200.000.000,00		
M11.2	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ & ΜΕΘΟΔΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ	373.544.631,00	200.555.815,00	0,00	574.100.446,00
M13	ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΑΛΛΑ ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	1.222.896.336,00	175.403.000,00	191.143.000,00	1.589.442.336,00
M14	ΚΑΛΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΖΩΩΝ	0,00	33.597.000,00	0,00	33.597.000,00
M19	LEADER/CLLD	400.712.500,00	59.553.552,00	0,00	460.266.052,00
M21	ΕΚΤΑΚΤΗ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ COVID-19	94.300.000,00	1,00	0,00	94.300.001,00
ΣΥΝΟΛΑ		3.114.295.029,00	1.237.131.556,00	191.143.000,00	4.089.816.451,00

Πίνακας 2: Πρόταση κατανομής πόρων ΠΔΠ 2021-2027 και μεταφερόμενων πόρων του πυλώνα Ι, σε μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2022

ΥΠΟΜΕΤΡΟ/ ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΜΕΤΡΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΜΕΣΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ (ΕΥΡΩ) (2)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΑ 2014-2022 (1+2)
σε ευρώ				
M4.1.5	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΥΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ, ΠΟΥ ΠΡΟΑΓΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΥΠΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ, ΤΗΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	0,00	180.000.000,00	180.000.000,00
M4.1.4	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ / ΜΙΚΡΟ-ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	0,00	15.000.000,00	15.000.000,00
M4.2.4		0,00	6.500.000,00	6.500.000,00
M10.1.4	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΝΕΡΟΥ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	198.074.145,00	150.000.000,00	348.074.145,00
M17.3	ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	0,00	9.500.000,00	9.500.000,00
M20	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΥΡΩ	50.000.000,00	4.286.356,00	54.286.356,00
ΣΥΝΟΛΟ		248.074.145,00	365.286.356,00	613.360.501,00

Πίνακας 3: Πρόταση κατανομής των πόρων του Μέσου Ανάκαμψης (ΕΥΡΩ) σε μέτρα/δράσεις ΠΑΑ 2014-2022

ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΡΟΙ ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΠΑΠ 201-2022	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΠΥΛΩΝΑ Ι	ΕΥΡΩ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΡΩΝ ΕΓΓΡΑ ΠΑΑ 2014-2022 (2)	% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΡΩΝ (2-1)
σε ΕΥΡΩ									
M01	ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	45.000.000,00	0,95%	0,00	0,00	0,00	45.000.000,00	0,69%	0,00
M02	ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	62.000.000,00	1,31%	0,00	0,00	0,00	62.000.000,00	0,95%	0,00
M03	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	21.045.086,00	0,45%	32.500.000,00	0,00	0,00	53.545.086,00	0,82%	32.500.000,00
M04	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΥΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	970.493.266,00	20,57%	66.607.500,00	0,00	201.500.000,00	1.238.600.766,00	19,02%	268.107.500,00
M05	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΖΗΜΙΩΝ	20.000.000,00	0,42%	39.597.000,00	0,00	0,00	59.597.000,00	0,92%	39.597.000,00
M06	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	367.974.897,00	7,80%	360.259.975,00	0,00	0,00	728.234.872,00	11,18%	360.259.975,00
M07	ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΧΩΡΙΩΝ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	81.300.736,00	1,72%	0,00	0,00	0,00	81.300.736,00	1,25%	0,00
M08	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ & ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ	139.465.500,00	2,96%	69.057.713,00	0,00	0,00	208.523.213,00	3,20%	69.057.713,00
M09	ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΜΑΔΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	25.000.000,00	0,53%	0,00	0,00	0,00	25.000.000,00	0,38%	0,00
M10	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΤΟ ΚΛΙΜΑ	359.805.709,00	7,63%	0,00	0,00	150.000.000,00	509.805.709,00	7,83%	150.000.000,00
M11	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	626.297.763,00	13,27%	400.555.815,00	0,00	0,00	1.026.853.578,00	15,77%	400.555.815,00
M13	ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΆΛΛΑ ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	1.222.896.336,00	25,92%	175.403.000,00	191.143.000,00	0,00	1.589.442.336,00	24,41%	366.546.000,00
M14	ΕΥΖΩΙΑ ΖΩΩΝ	0,00	0,00%	33.597.000,00	0,00	0,00	33.597.000,00	0,52%	33.597.000,00
M16	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	60.000.000,00	1,27%	0,00	0,00	0,00	60.000.000,00	0,92%	0,00
M17	ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	0,00	0,00%	0,00	0,00	9.500.000,00	9.500.000,00	0,15%	9.500.000,00
M19	LEADER/CLLD	400.712.500,00	8,49%	59.553.552,00	0,00	0,00	460.266.052,00	7,07%	59.553.552,00
M20	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	50.000.000,00	1,06%	0,00	0,00	4.286.356,00	54.286.356,00	0,83%	4.286.356,00
M21	ΕΚΤΑΚΤΗ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ COVID-19	94.300.000,00	2,00%	1,00	0,00	0,00	94.300.001,00	1,45%	1,00
113	ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ	172.000.000,00	3,65%	0,00	0,00	0,00	172.000.000,00	2,64%	0,00
ΣΥΝΟΛΑ		4.718.291.793,00	100,00%	1.237.131.556,00	191.143.000,00	365.286.356,00	6.511.852.705,00	100,00%	1.793.560.912,00

Πίνακας 4: Πρόταση κατανομής κοινοτικών πόρων ανά μέτρο

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	ΠΡΟΤΑΣΗ 9ΗΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΑ 2014-2022	ΔΙΑΦΟΡΑ (2-1)
Π2	843.210.437,00	1.365.807.267,00	522.596.830,00
Π3	275.527.597,00	396.471.597,00	120.944.000,00
Π4	2.252.973.036,00	3.236.379.101,00	983.406.065,00
Π5	611.622.961,00	710.803.452,00	99.180.491,00
Π6	512.957.762,00	576.104.932,00	63.147.170,00
TB	50.000.000,00	54.286.356,00	4.286.356,00
M113	172.000.000,00	172.000.000,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΑ	4.718.291.793,00	6.511.852.705,00	1.793.560.912,00

Πίνακας 5: Συγκριτικός πίνακας κατανομής πόρων στις προτεραιότητες του Προγράμματος

1.1.5.1.3. Αντίκτυπος της μεταβολής στους δείκτες

Η 9η τροποποίηση του ΠΑΑ 2014-2020 μετάβαλε αρκετούς από τους στόχους του Προγράμματος δεδομένου ότι πλέον, οι στόχοι αυτοί αφορούν στο 2025 και όχι στο 2023. Οι μεταβολές που προκλήθηκαν από τα προτεινόμενα στην 9η τροποποίηση του Προγράμματος εξετάζονται ακολούθως ανά Προτεραιότητα και αφορούν τόσο σε αλλαγές της τιμής στόχων, όσο και των προγραμματισμένων δαπανών ανά περιοχή εστίασης.

Προτεραιότητα 1:

Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 7: «Μεταβολή δεικτών στην Προτεραιότητα 1» μεταβλήθηκαν οι ακόλουθοι στόχοι του Προγράμματος:

- Σ1: «Ποσοστό δαπανών δυνάμει των άρθρων 14, 15 και 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 όσον αφορά τις συνολικές δαπάνες για το ΠΑΑ (περιοχή εστίασης 1Α)», εμφανίζεται μια μείωση του στόχου 2025 σε ποσοστό 25,14% σε σχέση με την τιμή στόχου 2023, η οποία προκύπτει από καθαρά λογιστικό λόγο δεδομένης της αύξησης του παρανομαστή του κλάσματος, ενώ ο αριθμητής που αφορά στη Δημόσια Δαπάνη που κατανέμεται στα Μ01, Μ02 και Μ16 παραμένει η ίδια.
- Σ3: «Συνολικός αριθμός καταρτισμένων συμμετεχόντων δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (περιοχή εστίασης 1Γ)» παρουσιάζεται μείωση κατά 57,63% δεδομένου ότι διαγράφηκε η δράση Μ1.1.2 «Δράσεις κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση μέτρων του ΠΑΑ», για την οποία απαιτούνταν αφενός πιο λίγες ώρες κατάρτισης σε πιο πολλά άτομα, αφετέρου με χαμηλότερο κόστος ανά ώρα. Πλέον οι καταρτισμένοι αφορούν μόνο σε δικαιούχους όλων των προσκλήσεων των Μ6.1 «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών» και Μ6.3 «Ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων». Η μεταβολή στην περιοχή εστίασης 1Γ είναι στρατηγική δεδομένου ότι υπερβαίνει το 50% της αρχικά υπολογιζόμενης τιμής στόχου.

Προτεραιότητα 2:

Ο πίνακας 8 «Μεταβολή δεικτών στην προτεραιότητα 2» παρουσιάζει τις ακόλουθες μεταβολές:

- Σ4: «Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την πραγματοποίηση επενδύσεων με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (περιοχή εστίασης 2Α)», παρατηρείται αύξηση της τιμής στόχου καθώς και των προγραμματισμένων δαπανών δεδομένου ότι κατανεμήθηκαν επιπλέον πόροι από το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υλοποίηση της δράσης Μ4.1.5 Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού, που προάγουν την απόδοση των πόρων, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας ακριβείας και της έξυπνης γεωργίας, της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης και του εκσυγχρονισμού των μηχανημάτων και του εξοπλισμού παραγωγής».
- Σ5: «Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (περιοχή εστίασης 2Β)», παρατηρείται αύξηση της τιμής στόχου καθώς και των προγραμματισμένων δαπανών δεδομένης της κατανομής επιπλέον πόρων για νέα προκήρυξη στο Μ6.1 «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών».

Προτεραιότητα 3:

Ο πίνακας 9 «Μεταβολή δεικτών στην προτεραιότητα 3» παρουσιάζει τις ακόλουθες μεταβολές:

- Σ6: «Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (περιοχή εστίασης 3Α)», παρατηρείται αύξηση της τιμής στόχου καθώς επίσης και των προγραμματισμένων εκροών δεδομένου ότι κατανεμήθηκαν επιπλέον πόροι για την υλοποίηση του εθνικού προτύπου συστήματος Agro2 σε προϊόντα του Παραρτήματος Ι της ΣΛΕΕ, καθώς επίσης και στο βαμβάκι.
- Σ7: «Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου (περιοχή εστίασης 3Β)», παρατηρείται αύξηση της τιμής στόχου καθώς επίσης και των προγραμματισμένων εκροών δεδομένου ότι κατανεμήθηκαν επιπλέον πόροι για την πιλοτική υλοποίηση του M17.3 «Εργαλείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος Γεωργών στον τομέα των πυρηνοκάρπων», καθώς επίσης και στο ότι προγραμματίστηκε το M5.2 «Επενδύσεις αποκατάστασης ζημιών».

Η μεταβολή της τιμής και των δύο στόχων είναι μεγαλύτερη του 50% της αρχικής τιμής στόχου και ως εκ τούτου αποτελεί στρατηγική τροποποίηση.

Προτεραιότητα 4:

Ο πίνακας 10 «Μεταβολή δεικτών στην προτεραιότητα 4» παρουσιάζει τις ακόλουθες μεταβολές:

- Σ9: «Ποσοστό γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας και/ή των τοπίων (περιοχή εστίασης 4Α)» και Σ10: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (περιοχή εστίασης 4Β), παρατηρείται αύξηση της τιμής στόχων καθώς επίσης και των προγραμματισμένων δαπανών, δεδομένου ότι προγραμματίστηκαν επιπλέον πόροι για το M10.1.4 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» από το Μέσο Ανάκαμψης, καθώς επίσης και του M11 «Βιολογική Γεωργία».
- Σ12: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή της πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους (περιοχή εστίασης 4Γ), παρατηρείται αύξηση της τιμής στόχου καθώς επίσης και της προγραμματισμένης δαπάνης δεδομένου ότι εκτός των ανωτέρω προγραμματίστηκαν επιπλέον πόροι στο M8.1 «Δάσωση γεωργικών γαιών». Η μεταβολή της τιμής στόχου Σ12 αποτελεί στρατηγική μεταβολή.

Επιπλέον παρατηρείται μια πολύ μικρή μείωση της προγραμματισμένης δαπάνης στους στόχους για τη δασική έκταση που προκύπτει λογιστικά από μεταφορά πόρων μεταξύ των «κωδικών πληρωμής» του χρηματοδοτικού πίνακα για τη διόρθωση του “capping”, εντός του Μέτρου, ενώ παρατηρείται αύξηση των προγραμματισμένων δαπανών για την Π4(agri), λόγω συμμετοχής του M4.1.5 στην προτεραιότητα Π4.

Προτεραιότητα 5:

Ο πίνακας 11 «Μεταβολή δεικτών στην προτεραιότητα 5» παρουσιάζει τις ακόλουθες μεταβολές:

- Σ14: Ποσοστό αρδευόμενης γης που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (περιοχή εστίασης 5Α), παρατηρείται αύξηση της τιμής δείκτη, καθώς επίσης και της προγραμματισμένης δαπάνης δεδομένου ότι κατανεμήθηκαν πρόσθετοι πόροι για νέα προκήρυξη μικρών εγγειοβελτιωτικών έργων της δράσης M4.3.1 «Υποδομές εγγείων βελτιώσεων».

- Σ19: Ποσοστό της γεωργικής και της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη δέσμευση και τη διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (περιοχή εστίασης 5E), παρατηρείται αύξηση της τιμής δείκτη, καθώς επίσης και της προγραμματισμένης δαπάνης δεδομένου ότι κατανεμήθηκαν πρόσθετοι πόροι για προκήρυξη νέων δεσμεύσεων του M8.1 «Δάσωση γεωργικών γαιών».

Επίσης, παρατηρείται μια μικρή μείωση της προγραμματισμένης δαπάνης για την περιοχή εστίασης 5Δ, που προκύπτει λογιστικά από μεταφορά πόρων μεταξύ των «κωδικών πληρωμής» του χρηματοδοτικού πίνακα για τη διόρθωση του “capping”, εντός του Μέτρου M11, ενώ παρατηρείται αύξηση των προγραμματισμένων δαπανών για τις περιοχές εστίασης 5Α και 5Ε, λόγω συμμετοχής του M4.1.5 σε αυτές.

Προτεραιότητα 6:

Ο πίνακας 12 «Μεταβολή δεικτών στην προτεραιότητα 6» παρουσιάζει τις ακόλουθες μεταβολές:

Σ23: Θέσεις εργασίας, που δημιουργούνται σε έργα LEADER, που λαμβάνουν στήριξη (περιοχή εστίασης 6B), παρατηρείται αύξηση της τιμής στόχου καθώς επίσης και της προγραμματισμένης δαπάνης για την περιοχή εστίασης 6B δεδομένου ότι κατανεμήθηκαν επιπλέον πόροι στο LEADER.

Οι μεταβολές που παρατηρούνται στις προγραμματισμένες δαπάνες των περιοχών εστίασης 6Α και 6Γ προκύπτουν λογιστικά από μεταφορά πόρων μεταξύ των «κωδικών πληρωμής» του χρηματοδοτικού πίνακα για τη διόρθωση του “capping”.

Προτεραιότητα 3									
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή στόχου 2023	Τιμή στόχου 2025	Διαφορά (2-1)	Μείωση % για κάθε περιοχή εστίασης	Προγραμματισμένες δαπάνες		Διαφορά (2-1)	Συνδυασμός μέτρων
		ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)			ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)		
3Α	Σ6: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (περιοχή εστίασης 3Α)	1,76%	4,05%	2,29%	130,11%	302.015.101,06	394.603.561,47	92.588.460,41	M03, M04, M09, M16
	Ποσοστό επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων και ποτών που στηρίζονται από το ΠΑΑ 2014-2020 (Ποσοστό)	2,70%	2,70%	0,00%	0,00%				
3Β	Σ7: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου (περιοχή εστίασης 3Β)	0,21%	0,42%	0,21%	100,00%	26.789.834,61	89.423.851,51	62.634.016,90	M05, M17

Πίνακας 9: Μεταβολή δεικτών στην Προτεραιότητα 3

Προτεραιότητα 6									
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή στόχου 2023	Τιμή στόχου 2025	Διαφορά (2-1)	Μείωση % για κάθε περιοχή εστίασης	Προγραμματισμένες δαπάνες		Διαφορά (2-1)	Συνδυασμός μέτρων
		ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)			ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)		
6Α	Σ20: Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα που λαμβάνουν στήριξη (περιοχή εστίασης 6Α)	675,00	675,00	0,00	0,00	33.649.223,61	38.543.800,00	4.894.576,39	M06
6Β	Σ21: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που καλύπτεται από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (περιοχή εστίασης 6Β)	66,34%	66,34%	0,00	0,00	476.925.834,51	543.531.861,62	66.606.027,11	M04, M07, M19
	Σ22: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (περιοχή εστίασης 6Β)	1,24%	1,24%	0,00	0,00				
	Σ23: Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα Leader που λαμβάνουν στήριξη (περιοχή εστίασης 6Β)	2.000,00	2.150,00	150,00	7,50%				
6Γ	Σ24: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από νέες ή βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (ΤΠΕ) (περιοχή εστίασης 6Γ)	9,95%	9,95%	0,00	0,00	84.856.651,89	84.808.876,60	-47.775,29	M01, M02, M07

Πίνακας 12: Μεταβολή δεικτών στην Προτεραιότητα 6

Προτεραιότητα 1						
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή στόχου 2023	Τιμή στόχου 2025	Διαφορά (2-1)	Μείωση % για κάθε περιοχή εστίασης	Συνδυασμός μέτρων
		ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)			
1Α	Σ1: Ποσοστό δαπανών δυνάμει των άρθρων 14, 15 και 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 όσον αφορά τις συνολικές δαπάνες για το ΠΑΑ (περιοχή εστίασης 1Α)	3,54%	2,65%	-0,89%	-25,14%	M01, M02, M16
1Β	Σ2: Συνολικός αριθμός πράξεων συνεργασίας που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου συνεργασίας (άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013) (ομάδες δίκτυα/συνεργατικοί σχηματισμοί (clusters), πιλοτικά έργα...) (περιοχή εστίασης 1Β)	285	285	0,00%	0,00%	M16
1Γ	Σ3: Συνολικός αριθμός καταρτισμένων συμμετεχόντων δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (περιοχή εστίασης 1Γ)	67.500,00	28.600	-38.900	-57,63%	M01

Πίνακας 7: «Μεταβολή δεικτών στην Προτεραιότητα 1»

Προτεραιότητα 2								
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή στόχου 2023	Τιμή στόχου 2025	Διαφορά (2-1)	Μείωση % για κάθε περιοχή εστίασης	Προγραμματισμένες δαπάνες		Συνδυασμός μέτρων
		ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)			ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)	
2Α	Σ4: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την πραγματοποίηση επενδύσεων με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (περιοχή εστίασης 2Α)	0,87%	1,09%	0,22%	25,29%	667.260.255,60	843.765.018,38	M01, M02, M04, M06, M1
2Β	Σ5: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (περιοχή εστίασης 2Β)	3,54%	5,10%	1,56%	44,07%	338.731.716,55	754.052.996,40	M06

Πίνακας 8: Μεταβολή δεικτών στην Προτεραιότητα 2

Προτεραιότητα 4									
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή στόχου 2023	Τιμή στόχου 2025	Διαφορά (2-1)	Μείωση % για κάθε περιοχή εστίασης	Προγραμματισμένες δαπάνες		Διαφορά (2-1)	Συνδυασμός μέτρων
		ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)			ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)		
4A (agri)	Σ9: Ποσοστό γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας και/ή των τοπίων (περιοχή εστίασης 4Α)	17.66%	26.31%	8.65%	48,98%	2.597.579.819,33	3.767.886.138,50	1.170.306.319,17	M01, M02, M04, M07, M08, M10, M11, M13, M1
4B (agri)	Σ10: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (περιοχή εστίασης 4Β)	17.43%	26.09%	8.66%	49,68%				
4Γ (agri)	Σ12: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή της πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους (περιοχή εστίασης 4Γ)	16.52%	25.30%	8.78%	53,15%				
4A (forestry)	Σ8: Ποσοστό δασών ή λοιπών δασικών εκτάσεων που υπάγονται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας (περιοχή εστίασης 4Α)	0.00%	0.00%	0.00%	0,00%	79.321.891,04	78.988.313,54	-333.577,50	M08
4B (forestry)	Σ11: Ποσοστό της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (περιοχή εστίασης 4Β)	0.00%	0.00%	0.00%	0,00%				
4Γ (forestry)	Σ13: Ποσοστό της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους (περιοχή εστίασης 4Γ)	0.84%	0.84%	0.00%	0,00%				
	TS2: Αριθμός εκταρίων που αφορούν στην αποκατάσταση ζημιών στα δάση	55.000,00	55.000	0.00%	0,00%				

Πίνακας 10: Μεταβολή δεικτών στην Προτεραιότητα 4

Προτεραιότητα 5									
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή στόχου 2023	Τιμή στόχου 2025	Διαφορά (2-1)	Μείωση % για κάθε περιοχή εστίασης	Προγραμματισμένες δαπάνες		Διαφορά (2-1)	Συνδυασμός μέτρων
		ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)			ΠΑΑ 2014-2020 (έκδοση 9.1) (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (2)		
5A	Σ14: Ποσοστό αρδευόμενης γης που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (περιοχή εστίασης 5Α)	4.97%	5.56%	0.59%	11,87%	492.210.454,36	552.877.387,61	60.666.933,25	M01, M02, M04, M16
5B	Σ15: Συνολική επένδυση για την ενεργειακή απόδοση (περιοχή εστίασης 5Β)	27.796.785,18	27.796.785,18	0.00%	0,00%	12.508.553,33	12.508.553,33	0,00	M04
5Γ	Σ16: Συνολική επένδυση για την παραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (σε ευρώ) (περιοχή εστίασης 5Γ)	66.442.664,04	78.380.866,30	11.938.202,26	17,97%	32.879.983,69	42.171.218,02	9.291.234,33	M02, M04, M08, M16
5Δ	Σ17: Ποσοστό ΜΖΚ που συνδέεται με επενδύσεις στη διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (περιοχή εστίασης 5Δ)	0.01%	0.01%	0.00%	0,00%	133.452.749,94	132.461.898,83	-990.851,11	M02, M04, M10, M11, M1
	Σ18: ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (περιοχή εστίασης 5Δ)	2.70%	2.70%	0.00%	0,00%				
5Ε	Σ19: Ποσοστό της γεωργικής και της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη δέσμευση και τη διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (περιοχή εστίασης 5Ε)	0.38%	0.42%	0.04%	10,53%	84.279.465,23	119.043.937,01	34.764.471,78	M02, M04, M08, M10, M1
	TS3: Αριθμός εκταρίων που αφορούν στην πρόληψη ζημιών στα δάση (Εκτάρια)	45.000,00	45.000,00	0.00%	0,00%				

Πίνακας 11: Μεταβολή δεικτών στην Προτεραιότητα 5

1.1.5.1.4. Σχέση της αλλαγής με τη ΣΕΣ

Ο Πίνακας 6: «Μεταβολές στους Θεματικούς Στόχους» παρουσιάζει τις μεταβολές της κατανομής των κοινοτικών πόρων του ΕΓΤΑΑ στους Θεματικούς Στόχους του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Παρατηρείται αύξηση των πόρων στους Θεματικούς Στόχους ΘΣ3, ΘΣ4, ΘΣ5, ΘΣ6, ΘΣ8, ενώ διατηρούνται σταθεροί οι Θεματικοί στόχοι ΘΑ1, ΘΣ2 και ΘΣ10.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΣΠΑ 2014-2020		ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΑ 2014-2020	Έκδοση 9.1 ΠΑΑ 2014-2020 (1)	Πρόταση 9ης τροποποίησης ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΓΤΑΑ + EURI) (2)	ΔΙΑΦΟΡΕΣ (2-1)
			ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΓΤΑΑ σε €		
ΘΣ1	Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης & της Καινοτομίας	1Α, 1Β	122.000.000,00	122.000.000,00	0,00
ΘΣ2	Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και της ποιότητάς τους	6Γ	56.471.326,00	56.471.326,00	0,00
ΘΣ3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του γεωργικού τομέα	2Α, 2Β, 3Α, 3Β	1.049.703.849,00	1.693.244.779,00	643.540.930,00
ΘΣ4	Υποστήριξη στις μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	5Β, 5Γ, 5Δ, 5Ε	208.605.495,00	256.387.806,00	47.782.311,00
ΘΣ5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων	1/2 (4Α, 4Β, 4Γ)	1.093.481.671,50	1.585.184.705,00	491.703.033,50
ΘΣ6	Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος & προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων	5Α, 1/2 (4Α, 4Β, 4Γ)	1.467.036.382,50	2.010.137.494,00	543.101.111,50
ΘΣ8	Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων	6Α	28.554.689,00	32.148.308,00	3.593.619,00
ΘΣ9	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	6Β	425.438.380,00	484.991.931,00	59.553.551,00
ΘΣ10	Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση	1Γ	45.000.000,00	45.000.000,00	0,00
ΤΒ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ		50.000.000,00	54.286.356,00	4.286.356,00
Μ113	ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ (μη συνεχιζόμενο)		172.000.000,00	172.000.000,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ			4.718.291.793,00	6.511.852.705,00	1.793.560.912,00

Πίνακας 6: Μεταβολή στους Θεματικούς Στόχους

1.1.5.2. Λοιπές τροποποιήσεις Προγράμματος, οι οποίες δεν επηρεάζουν τη στρατηγική του

1.1.5.2.1. Λόγοι και/ή προβλήματα υλοποίησης που αιτιολογούν την τροποποίηση

Οι λοιπές τροποποιήσεις του ΠΑΑ 2014-2020 αφορούν σε τροποποιήσεις οι οποίες στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των μέτρων/δράσεων του Προγράμματος ή/και σε διόρθωση στοιχείων του Προγράμματος που δεν επιφέρουν καμία ουσιαστική μεταβολή σε αυτό. Οι τροποποιήσεις αυτές παρουσιάζονται στο κείμενο Παράρτημα_Α_9Η ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ_ ΠΑΑ, με τη σχετική αιτιολόγηση αυτών.

1.1.5.2.2. Αναμενόμενες επιπτώσεις της τροποποίησης

Αναγράφονται συνολικά στο 1ο είδος τροποποίησης " Κατανομή πρόσθετων ενωσιακών πόρων κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022".

1.1.5.2.3. Αντίκτυπος της μεταβολής στους δείκτες

Δεν μεταβάλλονται οι τιμές στόχων και οι προγραμματισμένες δαπάνες μέσω αυτών των τροποποιήσεων.

1.1.5.2.4. Σχέση της αλλαγής με τη ΣΕΣ

Δεν επηρεάζουν τα αναφερόμενα στο ΕΣΠΑ 2014-2020 οι προτεινόμενες αλλαγές.

1.1.5.3. Προσθήκη νέων μέτρων/δράσεων στο ΠΑΑ 2014-2020

1.1.5.3.1. Λόγοι και/ή προβλήματα υλοποίησης που αιτιολογούν την τροποποίηση

Για την αποτελεσματικότερη χρήση των επιπλέον πόρων της μεταβατικής περιόδου ενεργοποιούνται εκ νέου ορισμένα νέα μέτρα/δράσεις όπως εμφανίζονται ακολούθως:

- M3.1.2 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας», με χρηματοδότηση από το ΠΔΠ 2021-2022. Το εθνικό σύστημα ποιότητας Agro 2 εγκρίθηκε βάσει των διαδικασιών της Οδηγίας 2015/1535 για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών και ως εκ τούτου ενεργοποιείται κατά τη μεταβατική περίοδο.
- M4.1.5 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού, που προάγουν την απόδοση των πόρων, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας ακριβείας και της έξυπνης γεωργίας, της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης και του εκσυγχρονισμού των μηχανημάτων και του εξοπλισμού παραγωγής», με χρηματοδότηση εξ ολοκλήρου από το EURI
- M5.2 «Επενδύσεις αποκατάστασης ζημιών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις», με χρηματοδότηση από το ΠΔΠ 2021-2022. Το υπομέτρο ενεργοποιείται λόγω των καταστροφών που υπέστη ή θα υποστεί το γεωργικό δυναμικό της χώρας από καταστροφικά αίτια (όπως πυρκαγιές, πλημμύρες, κ.λπ)
- M4.14 και M4.2.4 Χρηματοδοτικά εργαλεία / Μικρο-πιστώσεις, τόσο για δικαιούχους της ανωτέρω νέας δράσης M4.1.5, όσο και για μη δικαιούχους του ΠΑΑ 2014-2022, με χρηματοδότηση εξ ολοκλήρου από το EURI,
- M8.1 «Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων», με χρηματοδότηση από το ΠΔΠ 2021-2022. Το παρόν υπομέτρο είχε απομείνει μόνο με πόρους που καλύπτουν τις ανειλημμένες υποχρεώσεις

λόγω ανάγκης χρηματοδότησης του έκτακτου μέτρου για την πανδημία COVID-19. Λόγω της συμβολής του μέτρου στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ενεργοποιούνται νέες 12ετής δεσμεύσεις.

- M14 «Καλή μεταχείριση των ζώων», με χρηματοδότηση από το ΠΔΠ 2021-2022. Το παρόν μέτρο ενεργοποιείται εκ νέου λόγω της ανάγκης που υπάρχει για την καλή μεταχείριση των ζώων και την αλλαγή της κουλτούρας των κτηνοτρόφων στον τομέα αυτό.
- M17.3 «Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος», με χρηματοδότηση εξ ολοκλήρου από το EURI. πιλοτική ενεργοποίηση και προετοιμασία για την επόμενη προγραμματική περίοδο.

1.1.5.3.2. Αναμενόμενες επιπτώσεις της τροποποίησης

Αναγράφονται συνολικά στο 1ο είδος τροποποίησης " Κατανομή πρόσθετων ενωσιακών πόρων κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022".

1.1.5.3.3. Αντίκτυπος της μεταβολής στους δείκτες

Αναγράφονται συνολικά στο 1ο είδος τροποποίησης " Κατανομή πρόσθετων ενωσιακών πόρων κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022".

1.1.5.3.4. Σχέση της αλλαγής με τη ΣΕΣ

Αναγράφονται συνολικά στο 1ο είδος τροποποίησης " Κατανομή πρόσθετων ενωσιακών πόρων κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022".

2. ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ Ή ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

2.1. Γεωγραφική περιοχή που καλύπτεται από το πρόγραμμα

Γεωγραφική περιοχή:

EL - National

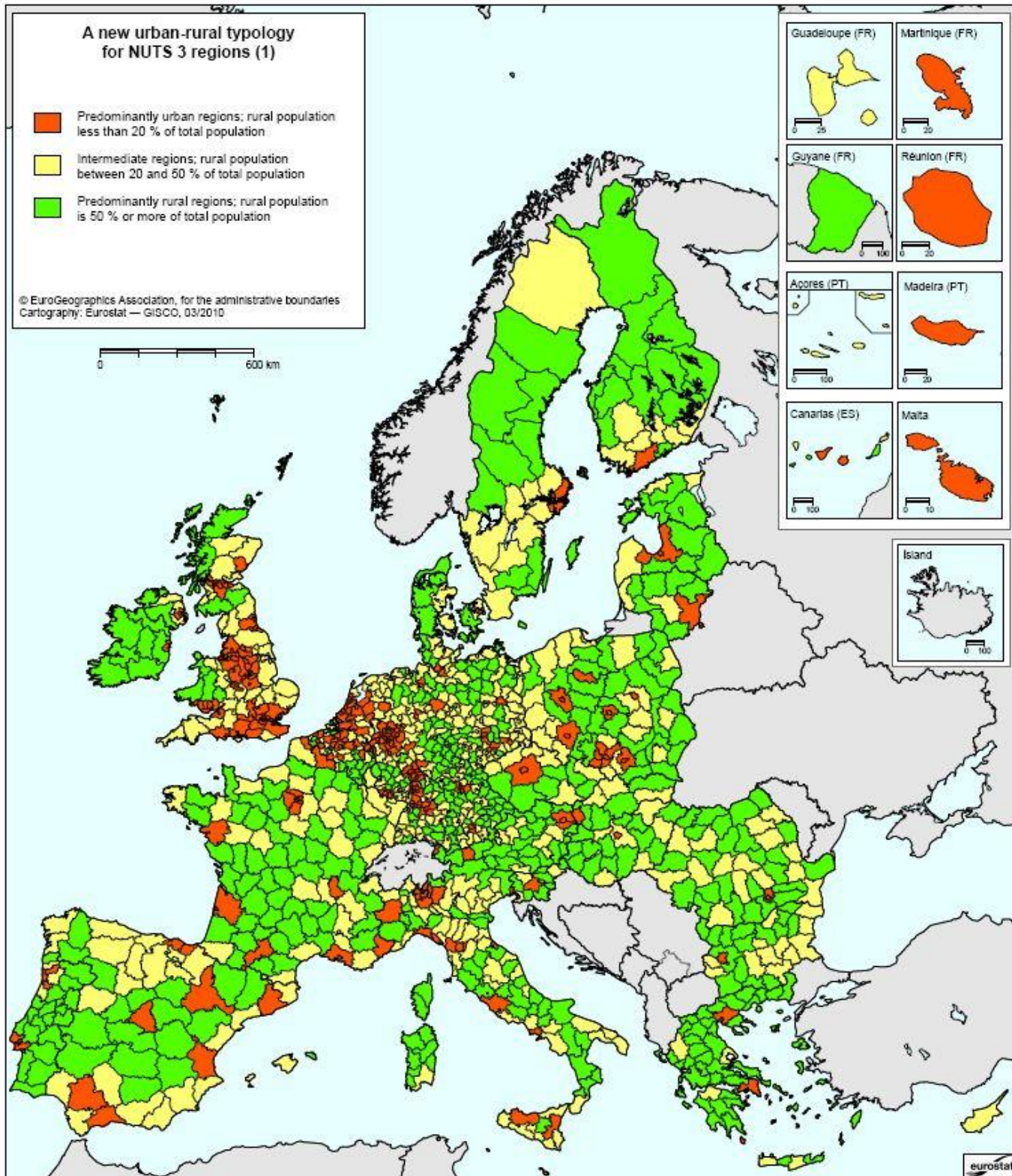
Περιγραφή:

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 καλύπτει όλη την επικράτεια της Ελλάδας.

Για την οριοθέτησή των αγροτικών περιοχών χρησιμοποιείται η πρόσφατη «Τυπολογία αγροτικών – αστικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2010», η οποία αποτελεί προσαρμογή προγενέστερης μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ.

Σύμφωνα με τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία ως «αγροτικές περιοχές» χαρακτηρίζονται οι ενδιάμεσες και κυρίως αγροτικές περιοχές, ήτοι οι 52 από τους 54 Νομούς της Ελλάδας, εξαιρουμένων των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης. Οι «αγροτικές περιοχές» καλύπτουν το 94,3% της Ελληνικής επικράτειας (82,2% αγροτικές και 12,1% ενδιάμεσες) και κατοικεί σε αυτές περίπου το ήμισυ του πληθυσμού της χώρας (54,5%).

Επισημαίνεται ότι και στους Νομούς Αττικής & Θεσσαλονίκης, που χαρακτηρίζονται ως αστικές περιοχές, υπάρχουν αγροτικές περιοχές με σημαντική πρωτογενή παραγωγή, οι οποίες θα είναι επιλέξιμες για ορισμένες παρεμβάσεις του ΠΑΑ 2014-2020. Τα κριτήρια και οι περιοχές παρέμβασης για τα επιμέρους μέτρα ή ομάδων μέτρων του ΠΑΑ, σε συνάφεια με τον ορισμό των αγροτικών περιοχών, θα καθοριστούν στο κεφάλαιο 8.1.



(1) This typology is based on a definition of urban and rural 1 km² grid cells. Urban grid cells fulfil two conditions: 1) a population density of at least 300 inhabitants per km² and 2) a minimum population of 5 000 inhabitants in contiguous cells above the density threshold. The other cells are considered rural. Thresholds for the typology: 50% and 20% of the regional population in rural grid cells.

For Madeira, Açores and the French outermost regions, the population grid is not available. As a result, this typology uses the OECD classification for these regions.

2.2. Ταξινόμηση της περιφέρειας

Περιγραφή:

Η στήριξη από το ΕΓΤΑΑ πραγματοποιείται σε επίπεδο Περιφερειών (NUTS 2), ως ακολούθως:

- Περιφέρειες καν. άρθρου 59§3α καν. 1305 (λιγότερο ανεπτυγμένες και μικρά νησιά Αιγαίου Πελάγους, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Καν. 2019/93 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ήτοι όλα τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους, εκτός από την Κρήτη & την Εύβοια): Δυτική Ελλάδα (EL23), Θεσσαλία (EL14), Ήπειρος (EL21), Κεντρική Μακεδονία (EL12), Ανατολική Μακεδονία & Θράκη (EL11) καθώς επίσης και τα μικρά νησιά του Αιγαίου: Βόρειο Αιγαίο (EL41), Νότιο Αιγαίο (EL42). Για αυτές τις Περιφέρειες η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ είναι 85% των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών.
- Περιφέρειες άρθρου 59§3β καν. 1305/2013(μετάβασης): Ιόνια Νησιά (EL22), Πελοπόννησος (EL25), Κρήτη (EL43). Για αυτές τις Περιφέρειες η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ είναι 75% των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών.
- Περιφέρειες άρθρου 59§3γ καν. 1305/2013 (μετάβασης διαφορετικές από αυτές της περίπτωσης 59§3β): Στερεά Ελλάδα (EL24), Δυτική Μακεδονία (EL13). Για αυτές τις Περιφέρειες η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ είναι 63% των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών.
- Περιφέρειες άρθρου 59§3δ καν. 1305/2013 (πολύ ανεπτυγμένες): Αττική (EL30) για την οποία η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ είναι 53% των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών.

Για τη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ στις ανωτέρω Περιφέρειες, ισχύουν και τα σχετικά του άρθρου 59§4 του καν. 1305/2013, κατά παρέκκλιση του άρθρου 59§3 και ιδιαίτερα το άρθρο 59§4ζ για τα δύο πρώτα έτη εφαρμογής του Προγράμματος. Επιπλέον, ο υπολογισμός της έντασης ενίσχυσης για τους δικαιούχους ακολουθεί την ανωτέρω κατάταξη των Περιφερειών, όσον αφορά στις ενέργειες που αφορούν στο άρθρο 42 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και αναφέρονται στο παράρτημα II (Ποσά και ποσοστά στήριξης) του καν. 1305/2013.

3. ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

3.1. Περιγραφή της διαδικασίας, στην οποία προσδιορίζονται χρονικά οι βασικές ενέργειες και οι ενδιάμεσες εκθέσεις, σε σχέση με τα κρίσιμα στάδια της υλοποίησης του ΠΑΑ.

Η εκπόνηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης (EX ANTE) και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έγινε από έναν ανάδοχο (σύμπραξη ΑΕΙ και ιδιωτικών εταιρειών), που επιλέχθηκε σε συνέχεια ανοικτού διαγωνισμού (Νοέμβριος 2012), ενώ η υπογραφή της σύμβασης και συνακόλουθα η έναρξη του έργου έγινε τον Μάρτιο του 2014. Καθ' όλη την διάρκεια του έργου υπήρξε συνεχής επικοινωνία και στενή συνεργασία του Συμβούλου με τα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής, που έχουν την ευθύνη κατάρτισης του Προγράμματος, με αποτέλεσμα να γίνουν αρκετές αλλαγές και πολλές τροποποιήσεις στο Πρόγραμμα.

Ο έλεγχος της εγκυρότητας της SWOT ανάλυσης αποτέλεσε αντικείμενο του πρώτου παραδοτέου (Απρίλιος 2014), η ορθότητα της ιεράρχησης των αναγκών αποτέλεσε αντικείμενο του δεύτερου παραδοτέου (Μάιος 2014), ενώ η αντιστοίχιση της στρατηγικής του Προγράμματος με τις διαπιστωμένες ανάγκες αποτέλεσε αντικείμενο του τρίτου παραδοτέου (Ιούνιος 2014). Η πρώτη φάση της εκ των Προτέρων Αξιολόγησης ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2014 με την υποβολή της εκ των προτέρων αξιολόγησης του Πρώτου Προγράμματος η οποία παρουσίαζε ελλείψεις. Τον Αύγουστο του 2015 υποβλήθηκε νέο Παραδοτέο (Σχέδιο Τελικής Έκθεσης) το οποίο συνεκτιμά την αποδοχή της ΣΕΠΕ και την έγκρισή της από την αρμόδια υπηρεσία, την επεξεργασία των παρατηρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθώς και τις όποιες βελτιώσεις του Προγράμματος που έχουν υλοποιηθεί ή/και βρίσκονταν σε εξέλιξη.

Σημειώνεται ότι στο παραδοτέο δεν είχαν ενσωματωθεί οι αλλαγές που πραγματοποιηθήκαν στη swot ανάλυση, στον προσδιορισμό και την ιεράρχηση των αναγκών και την στρατηγική. Η δεύτερη αυτή έκδοση της εκ των προτέρων αξιολόγησης είχε καλύψει το σύνολο των κενών της έκδοσης του Ιουλίου του 2014. Όλο το χρονικό διάστημα και κυρίως από τον Δεκέμβριο του 2014 που ελήφθησαν οι παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέχρι και την ημερομηνία υποβολής του Προγράμματος ο Σύμβουλος Αξιολόγησης βρισκόταν σε συνεχή συνεργασία με την Υπηρεσία για την διαμόρφωση του περιεχομένου του Προγράμματος. Οι συνεχείς αλλαγές του περιεχομένου σημαντικών μέτρων όπως το μέτρο 4 και το μέτρο 10, η τροποποίηση του πλάνου δεικτών, οι αλλαγές στον χρηματοδοτικό πίνακα καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη την εργασία του συμβούλου αξιολόγησης ενώ η πλήρης ουσιαστικά αλλαγή της πρώτης ενότητας του Προγράμματος (περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης, ανάλυση swot, ανάγκες, στρατηγική οδήγησαν στην πλήρη αναμόρφωση της εκ των προτέρων αξιολόγησης σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και το σημαντικότερο χωρίς κατ' ουσία ο Σύμβουλος Αξιολόγησης να έχει στη διάθεση του ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα αλλά επιμέρους κεφάλαια. Οι δύο εκδόσεις της αξιολόγησης περιελάμβαναν πλήθος συστάσεων που στην πλειονότητα τους ελήφθησαν υπόψη. Η τελική έκθεση της εκ των προτέρων αξιολόγησης ολοκληρώθηκε στο τέλος Οκτωβρίου.

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης συμμετείχε στο σύνολο των συναντήσεων και συσκέψεων που πραγματοποιηθήκαν με την Εθνική Αρχή Συντονισμού, εκπροσώπους Περιφερειών και λοιπούς φορείς και είχε άψογη συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Επίσης, πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων με την Αναθέτουσα Αρχή για την αποσαφήνιση ορισμένων κρίσιμων θεμάτων που επηρεάζουν άμεσα την ολοκλήρωση του έργου. Η οριστική EX ANTE του ΠΑΑ ενσωματώνει και τις συστάσεις της εγκεκριμένης ΣΕΠΕ 5 που επίσης ελήφθησαν υπόψη για την αναμόρφωση του περιεχομένου του ΠΑΑ 2014-2020.

--

3.2. Αναλυτικός πίνακας που περιέχει τις συστάσεις της εκ των προτέρων αξιολόγησης και με ποιον τρόπο εξετάστηκαν.

Τίτλος (ή αναφορά) της σύστασης	Κατηγορία σύστασης	Ημερομηνία
01. Υπερτονίζονται οι ευκαιρίες και υποτιμώνται οι κίνδυνοι με συνέπεια να δημιουργείται πρόβλημα συνεκτικότητας	Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών	07/08/2015
02. Καλύτερη αντιστοίχιση υφιστάμενης κατάστασης με την SWOT	Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών	07/08/2015
03. Αξιοποίηση των μελετών RIS 3	Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών	07/08/2015
04. Συμπλήρωση των κενών των τιμών των δεικτών πλαισίου (CI -16,5, 38 40,42)	Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών	07/08/2015
05. Εναρμόνιση της SWOT analysis του ΠΑΑ, με την SWOT του ΣΕΣ στον τομέα των δασών (δάση και κλιματική αλλαγή)	Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών	07/08/2015
06. Εναρμόνιση της SWOT με τις προτάσεις της ΣΜΠΕ	Ειδικές συστάσεις ΣΠΕ	07/08/2015
07. Αξιοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ερημοποίηση	Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών	07/08/2015
08. Προσθήκη του μέτρου 11 στην εξυπηρέτηση της επενδυτικής προτεραιότητας 4 Α	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
09. Προσθήκη του μέτρου 4.1.1 μέσω της στόχευσης των επενδύσεων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή εστίασης 5 Δ	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
10. Διασύνδεση των Μέτρων 1&2 με τα λοιπά μέτρα του Προγράμματος	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
11. Περιγραφή του τρόπου Διασύνδεσης του μέτρου 4 με τα μέτρα 1 και 2	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015

12. Αναφορά στην υποχρέωση συμμετοχής των δικαιούχων του Μέτρου 6,1 στο μέτρα 1 και 2	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
13. Αναφορά στην υποχρέωση συμμετοχής των δικαιούχων του Μέτρου 4.1 στο μέτρα 1 και 2	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
14. Επανεξέταση των μέτρων που εξυπηρετούν την 3B	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
15. Επανεξέταση των δράσεων του μέτρου 10 για την εξυπηρέτηση της 5Δ	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
16. Εφαρμογή του μέτρου 11 στις περιοχές που υπάρχει πρόβλημα με την ποιότητα του ύδατος	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
17. Τεκμηρίωση του τρόπου συμβολής του μέτρου 11 στην προτεραιότητα 5Δ	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
18. Επαναπροσδιορισμός των μέτρων που συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση της προτεραιότητας 5 E	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
19. Η αναγκαιότητα ενεργοποίησης της προτεραιότητας 3 B δεν προκύπτει από τις ανάγκες	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
20. Αποσαφήνιση της συμβολής του μέτρου 4.2 στην 3 A	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
21. Επανεξέταση της λογικής της παρέμβασης του μέτρου 4	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
22. Καλύτερη στοχοθέτηση και αποσαφήνιση της λογικής της παρέμβασης του μέτρου 8	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
23. Αναδιατύπωση των στόχων του μέτρου 9	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
24. Διασύνδεση του μέτρου 11 με το μέτρο 1,2,3	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015
25. Ελλιπής σχεδιασμός για τις περιοχές NATURA 2000	Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης	07/08/2015

26. Καλύτερος σχεδιασμός του μέτρου 16	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
27. Απουσία στοχοθέτησης στο μέτρο 16	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
28. Θέσπιση οικονομικών ορίων για τις εντασσόμενες στο μέτρο 4.1.1 εκμεταλλεύσεις	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
29. Εμπλουτισμός των κριτηρίων επιλογής των επενδύσεων του 4.1.1	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
30. Ενσωμάτωση προνοιών του άρθρου 46 στο μέτρο 4.1 και ειδικά στις επενδύσεις που αφορούν εξοικονόμηση ύδατος (5 Α)	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
31. Αναντιστοιχία των διατιθέμενων πόρων στα μέτρα 3 και 9 με τις διατυπωθείσες ανάγκες	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
32. Στόχευση των υπομέτρων 8,2,10,1,10,2 στις περιοχές HNV για την εξυπηρέτηση της προτεραιότητας 4 Α	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
33. Κλιμάκωση του ύψους των ενισχύσεων του μέτρου 13 στις περιοχές NATURA 2000	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
34. Ελλιπής διάθεση χρημάτων για την εξυπηρέτηση της 4Γ	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
35. Ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (60/2000) στις προτεραιότητες των υπομέτρων 4,1 & 4,3	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
36. Υψηλότερα ύψη ενίσχυσης για τα επενδυτικά σχέδια του μέτρου 4.1 που εξυπηρετούν τις προτεραιότητες 5B, 5Γ	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
37. Αύξηση των πόρων που διατίθενται για την προστασία – αποκατάσταση των ζημιών από τις δασικές πυρκαγιές	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
38. Επανεξέταση του ύψους των πόρων που διατίθενται για το μέτρο 6,4 και του	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015

τεθέντος στόχου που κρίνεται υψηλός (4887 δι		
39. Επανεξέταση του ύψους των πόρων που διατίθενται για το μέτρο 7 και του τεθέντος στόχου που κρίνεται υψηλός.	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
40. Προσθήκη ειδικών δεικτών για την εφαρμογή του μέτρου 19 που θα αποτυπώνουν την προστιθέμενη αξία της προσέγγισης LEADE	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
41. Στοχοθέτηση για το μέτρο 7.3	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
42. Συμπλήρωση του συνόλου των δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων σε όλα τα μέτρα	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
43. Χαμηλή τιμή στόχος των δικαιούχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για το μέτρο 6.3	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
44. Επανεξέταση της τιμής στόχου του μέτρου 11 που κρίνεται πολύ υψηλή σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
45. Επανεξέταση της τιμής στόχου του μέτρου 8.2 που κρίνεται πολύ χαμηλή σε σχέση με τις ανάγκες	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
46. Επανεξέταση των διατιθέμενων πόρων του υπομέτρου 10.2 και διαμόρφωση τους σε χαμηλότερο επίπεδο	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
47. Ανάγκη αύξησης των ορεινών εκτάσεων που είναι δικαιούχοι του μέτρου 13.1	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
48. Αναντιστοιχία της ιεράρχησης αναγκών και της κατανομής των πόρων για την Προτεραιότητα 1	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
49. Περιορισμένοι πόροι για την εξυπηρέτηση της 5ης Προτεραιότητας	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015

50. Επαναπροσδιορισμός του αναμενόμενου μοναδιαίου κόστους σε σειρά μέτρων	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
51. Μετρήσιμοι στόχοι των τοπικών στρατηγικών	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
52. Επαναπροσδιορισμός των τιμών στόχου των οροσήμων	Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων	07/08/2015
53. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΤΠΑ για συναφή μέτρα	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
54. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΤΠΑ για τις περιοχές NATURA	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
55. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΚΤ για συναφείς δράσεις	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
56. Μεγαλύτερη Αξιοποίηση εναλλακτικών τύπων ενίσχυσης όπως standard cost	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
57. Ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
58. Κάλυψη του ελλείμματος τεχνογνωσίας για την επιλογή των δράσεων του Μέτρου 16	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
59. Λήψη Μέτρων για την επίσπευση των δράσεων πρόληψη και αποκατάστασης ζημιών από πυρκαγιές	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
60. Αναγκαιότητα αναβάθμισης των γνώσεων του προσωπικού των μηχανισμών εφαρμογής του Προγράμματος	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
61. Επίσπευση των διαδικασιών για την δημιουργία και έγκαιρη λειτουργία της Operational data base	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
62. Αναγκαιότητα πρόβλεψης για την πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες στα χρηματοδοτούμενα έργα	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
63. Πρόβλεψη συμμετοχής εκπροσώπων οργανώσεων που είναι	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015

αρμόδιες για θέματα ισότητας στην Επιτροπή παρακολούθησης		
64. Αξιοποίηση της μεθόδου του απλοποιημένου κόστους στο Μέτρο 19	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
65. Μεγαλύτερη βαρύτητα στην αυτοαξιολόγηση των δράσεων του ΕΑΔ	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
66. Αναγκαιότητα μεγαλύτερης ευελιξίας στην επιλογή των μέτρων από τις ΟΤΑ	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
67. Πρόβλεψη δεικτών για την αποτύπωση του φύλλου των δικαιούχων σε συγκεκριμένα μέτρα	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
68. Εναρμόνιση της χρήσης των όρων «ευπαθείς », «ευάλωτες», ειδικές ομάδες» με το νόμο 4019/2011	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015
69. Αναλυτικότερη παρουσίαση των δράσεων του ΕΑΔ για την καινοτομία, τις δικτυώσεις κλπ	Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος	07/08/2015

3.2.1. 01. Υπερτονίζονται οι ευκαιρίες και υποτιμώνται οι κίνδυνοι με συνέπεια να δημιουργείται πρόβλημα συνεκτικότητας

Κατηγορία σύστασης: Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η SWOT analysis παρουσιάζει πολύ αυξημένο αριθμό ευκαιριών και σχετικά περιορισμένο αριθμό αδυναμιών και απειλών που δημιουργεί σημαντικούς κινδύνους για τον προσδιορισμό των αναγκών αλλά και την στρατηγική

Περιγραφή της σύστασης

Συστήνεται η επανεξέταση των Ευκαιριών και Κινδύνων, αφού στην ανάλυση SWOT υπερτονίζονται οι Ευκαιρίες και υποτιμώνται οι Κίνδυνοι, με άμεσο αποτέλεσμα να δημιουργείται εξ αρχής ένα πρόβλημα συνεκτικότητας, που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην περιορισμένη αξιοποίηση του συνόλου της παρεχόμενης πληροφόρησης στην Ενότητα 1, αλλά και στην ανάδειξη Ευκαιριών που στην πραγματικότητα δε σχετίζονται με το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης αλλά αφορούν άλλα ζητήματα. Συστήνεται να επανεξετασθούν οι αδυναμίες της 1 , 4 και 5 προτεραιότητας . Ειδικά για την προτεραιότητα 1 να καταγραφεί το οξύ πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο τομέας, και αφορά το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και η ιδιαίτερα περιορισμένη συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου μάθησης και κατάρτισης.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση υιοθετήθηκε στο σύνολο της και η ανάλυση SWOT συντάχθηκε εκ νέου. Αυξήθηκε ο αριθμός των αδυναμιών από 34 σε 67 και ο αριθμός των απειλών από 13 σε 19. Διατηρήθηκε σχεδόν σταθερός ο αριθμός των ευκαιριών, ενώ αυξήθηκε και ο αριθμός των πλεονεκτημάτων. Οι αλλαγές αυτές οδήγησαν στην αύξηση του αριθμού των αναγκών που επέτρεψε στην συνέχεια την ιεράρχηση τους.

3.2.2. 02. Καλύτερη αντιστοίχιση υφιστάμενης κατάστασης με την SWOT

Κατηγορία σύστασης: Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το σύνολο της παρεχομένης πληροφόρησης στην ενότητα 4.1.1 δεν έχει αξιοποιηθεί στην κατάρτιση της ανάλυσης ενώ δε γίνεται καμία αναφορά στα δάση.

Περιγραφή της σύστασης

Συστήνεται να αξιοποιηθεί το σύνολο των δεδομένων, που υπάρχει στην ανάλυση της Ενότητας 4.1, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τις τιμές των δεικτών πλαισίου και να υπάρξει πληρέστερη αναφορά στον τομέα των δασών και στη δυνατότητα συμβολής στον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, μέσω δράσεων αποθήκευσης άνθρακα. Επίσης δεν υπάρχουν αναφορές σε θέματα διαχείρισης κινδύνου.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή τροποποιήθηκε η SWOT ανάλυση, προστέθηκαν συγκριμένες αδυναμίες-ευκαιρίες-κίνδυνοι για τα δάση στην προτεραιότητα 2, στην προτεραιότητα 4 και στην προτεραιότητα 5. Προστέθηκε στις αδυναμίες της Προτεραιότητας 3 η έλλειψη σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων διαχείρισης κινδύνου στο γεωργικό τομέα.

3.2.3. 03. Αξιοποίηση των μελετών RIS 3

Κατηγορία σύστασης: Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Ενσωμάτωση του περιεχομένου των μελετών RIS3 στην ανάλυση της 1ης προτεραιότητας

Περιγραφή της σύστασης

Η ανάλυση SWOT, ειδικά για την Προτεραιότητα 1, περιορίζεται στην επαναδιατύπωση των χαρακτηριστικών του Ελληνικού συστήματος παραγωγής Έρευνας Τεχνολογίας και Καινοτομίας χωρίς επιμέρους εξειδίκευση και προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες του πρωτογενή τομέα. Το κενό αυτό θα

μπορούσε να καλυφθεί αξιοποιώντας τις δεκατρείς Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης αλλά και την Εθνική Στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης, οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημαντικές εισροές για την κατάρτιση της ανάλυσης SWOT, οι οποίες κατά την περίοδο της 1ης υποβολής του Προγράμματος δεν είχαν ολοκληρωθεί.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και προστέθηκαν τα κωδικοποιημένα συμπεράσματα –προτάσεις των 13 Περιφερειακών μελετών RIS στην ανάλυση SWOT της πρώτης Προτεραιότητας σε μορφή εικόνων. Επίσης αναλυτική αποτύπωση των αναγκών για δράσεις καινοτομίας και μεταφοράς της γνώσης στον αγρο-διατροφικό τομέα περιγράφεται στο Παράρτημα 4-Π1 “Περιφερειακές και κλαδικές περιοχές εστίασης για την καινοτομία και τη μεταφορά γνώσης στην αγροτική ανάπτυξη”, που παρατίθεται ως συνημμένο στην ενότητα «Έγγραφα» της SFC 2014.

3.2.4. 04. Συμπλήρωση των κενών των τιμών των δεικτών πλαισίου (CI -16,5, 38 40,42)

Κατηγορία σύστασης: Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η ανάγκη κάλυψης των κενών των τιμών των δεικτών πλαισίου Description of the recommendation

Περιγραφή της σύστασης

Οι δείκτες πλαισίου αποτελούν το σημείο εκκίνησης για την κατάρτιση της SWOT ανάλυσης του Προγράμματος και αξιοποιούνται για την εκτίμηση των επιπτώσεων του Προγράμματος καθώς και την απάντηση των κοινών ερωτημάτων αξιολόγησης. Η μη ύπαρξη ποσοτικών δεδομένων δεν επιτρέπει αφ ενός μεν την εκτίμηση της υφισταμένης κατάστασης της συγκριμένης παραμέτρου, τον προσδιορισμό των αναγκών αλλά και την διαμόρφωση διαφανούς λογικής της παρέμβασης των επιμέρους μέτρων. Ειδικά ο δείκτης 40 που μετρά την ποιότητα των υδάτων είναι καθοριστικός λόγω της ιδιαίτερης βαρύτητας που έχει το θέμα της διαχείρισης των υδατικών στην Ελληνική Γεωργία.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή συμπληρώθηκαν όλες οι τιμές των κοινών δεικτών και αξιοποιήθηκαν για τον εμπλουτισμό της SWOT. Το σύνολο των κοινών δεικτών πλαισίου επικαιροποιημένο παρατίθεται στην ενότητα 4.1.6 του Προγράμματος αποτελώντας την βάση για την σύνταξη της SWOT αλλά και τον προσδιορισμό και την ιεράρχηση των αναγκών.

3.2.5. 05. Εναρμόνιση της SWOT analysis του ΠΑΑ, με την SWOT του ΣΕΣ στον τομέα των δασών (δάση και κλιματική αλλαγή)

Κατηγορία σύστασης: Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η εναρμόνιση της SWOT των δύο προγραμματικών εγγράφων

Περιγραφή της σύστασης

Από την εξέταση της συμπληρωματικότητας και της συνέπειας της SWOT μεταξύ ΠΑΑ και ΣΕΣ προέκυψε ότι υπάρχει συμπληρωματικότητα με εξαίρεση τον τομέα των δασών. Τα δάση και οι συνέπειες των πυρκαγιών σε σχέση με την κλιματική αλλαγή επισημαίνονται στο ΣΕΣ όχι όμως στο ΠΑΑ. Η παντελής απουσία αναφοράς στα δάση στην SWOT ανάλυση του ΠΑΑ έχει επισημανθεί ως μια βασική έλλειψη και έχουν υπάρξει σχετικές συστάσεις σε προηγούμενες ενότητες της αξιολόγησης.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή τροποποιήθηκε η SWOT προστέθηκαν στους κινδύνους – απειλές της προτεραιότητας 4 και 5 οι ακόλουθες αναφορές απειλών :

14. Αύξηση των δασικών πυρκαγιών λόγω επιδείνωσης του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής ,

15. Δυσμενέστερες από τις προβλεπόμενες επιπτώσεις από το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής,

16. Αύξηση της συχνότητας και της σφοδρότητας των ακραίων καιρικών φαινομένων λόγω κλιματικής αλλαγής (πλημμύρες, έντονες χαλαζοπτώσεις, κ.λπ.),

17. Αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, με την αναμενόμενη αύξηση των δασικών πυρκαγιών λόγω κλιματικής αλλαγής.

3.2.6. 06. Εναρμόνιση της SWOT με τις προτάσεις της ΣΜΠΕ

Κατηγορία σύστασης: Ειδικές συστάσεις ΣΠΕ

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η Στρατηγική Μελέτη Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Ολοκληρώθηκε μετά την υποβολή του Προγράμματος, οι συστάσεις της ΣΕΠΕ θα πρέπει να ενσωματωθούν στην αναθεωρημένη SWOT.

Περιγραφή της σύστασης

Η αξιολόγηση προτείνει να εμπλουτισθεί η ανάλυση στις ακόλουθες ενότητες: Φυσικό κεφάλαιο : Σε ότι αφορά τη διαχείριση των υδατικών πόρων, συστήνεται να υπάρξει εκτενέστερη αναφορά του ζητήματος της εξοικονόμησης υδατικών πόρων στα πλαίσια κυρίως της 5ης Προτεραιότητας. Συστήνεται να υπάρξει αναφορά σε ότι αφορά το ζήτημα του τοπίου, είτε του αγροτικού είτε του δομημένου.

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπιση αυτής.: Συστήνεται να υπάρξει αναφορά στη δυνατότητα εκμετάλλευσης της δεσμευτικής ικανότητας των δασικών, γεωργικών αλλά και γεωργο-δασοκομικών συστημάτων για το μετριασμό του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή τροποποιήθηκε η SWOT και εμπλουτίστηκε με αναφορές στην Εθνική Στρατηγική για την Βιοποικιλότητα , Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) για το ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000, το οποίο καθορίζει τις προτεραιότητες για τη διατήρηση της φύσης εντός του δικτύου Natura 2000, τις περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας, αναλυτική περιγραφή των πιέσεων στους οικοτόπους , τους λειμώνες , ενσωματώθηκαν τα Διαχειριστικά Σχέδια των λεκανών Απορροής , αναλύθηκαν οι τεχνικοοικονομικές παράμετροι των αρδευτικών συστημάτων. Με βάση τα ανωτέρω εμπλουτίστηκε ιδιαίτερα το περιεχόμενο της SWOT των Προτεραιοτήτων 4 και 5.

3.2.7. 07. Αξιοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ερημοποίηση

Κατηγορία σύστασης: Η ανάλυση SWOT, αξιολόγηση αναγκών

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το πρόβλημα της ποιότητας του εδάφους (οργανική ουσία) και ο κίνδυνος της διάβρωσης αποτελούν πολύ σημαντικά προβλήματα και η SWOT ανάλυση πρέπει να περιλάβει σχετικές αναφορές για τους κινδύνους της ερημοποίησης

Περιγραφή της σύστασης

Αναφορικά με την ανάλυση της 4ης Προτεραιότητας σημειώνεται ότι παρεχόμενη πληροφόρηση για το πρόβλημα της διάβρωσης των εδαφών είναι περιορισμένη με δεδομένη την έκταση του προβλήματος της διάβρωσης (35-40% της συνολικής χερσαίας έκτασης της επικράτειας σε κίνδυνο). Σε αυτό το πλαίσιο, η παράλειψη της χρήσης των σχετικών διαθέσιμων εκθέσεων της Εθνικής Επιτροπής για την καταπολέμηση της ερημοποίησης είναι σημαντική και το κενό αυτό θα πρέπει να καλυφθεί ώστε να καταστεί εναργής η λογική της παρέμβασης των σχεδιαζόμενων μέτρων.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή τροποποιήθηκε η SWOT, προστέθηκε χάρτης με τις πλέον ευπρόσβλητες περιοχές, σε διάγραμμα η Διάβρωση του εδάφους σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων και συγκεντρωτικός πίνακας που περιλαμβάνει τα προτεινόμενα μέτρα της Εθνικής Στρατηγικής για την καταπολέμηση της ερημοποίησης που σχετίζονται άμεσα με το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης.

3.2.8. 08. Προσθήκη του μέτρου 11 στην εξυπηρέτηση της επενδυτικής προτεραιότητας 4 Α

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η βιολογική γεωργία συμβάλλει και στην προστασία της βιοποικιλότητας. Αυτή η διάσταση δεν έχει αποτυπωθεί στο ΠΑΑ.

Περιγραφή της σύστασης

Επισημαίνεται η απόφαση να μην ενεργοποιηθεί το μέτρο της ενίσχυσης (είτε της συνέχισης, είτε της εισαγωγής) μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας για την προστασία της βιοποικιλότητας. Η παράλειψη αυτή εξηγείται από την έλλειψη αποτελεσματικής διαδικασίας χωρικής επιλογής, έλλειψη, η οποία αποκλείει τη δυνατότητα να θέσει κάποιος ως μοναδικό στόχο του Μέτρου «Ενίσχυση της βιολογικής γεωργίας» την προστασία της βιοποικιλότητας. Η δυσανάλογα περιορισμένη εφαρμογή της βιολογικής γεωργίας σε περιοχές εντός του δικτύου των περιοχών NATURA 2000 και η παντελής έλλειψη στόχευσης σε περιοχές και παραγωγικά συστήματα υψηλής φυσικής αξίας (HNV), συνεχίζεται και σε αυτήν την Προγραμματική Περίοδο.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και στο σχετικό κεφάλαιο της στρατηγικής (5.2.4.1) που τεκμηριώνεται η επιλογή των μέτρων για την εξυπηρέτηση των προτεραιοτήτων το σχετικό κείμενο αναμορφώθηκε ως ακολούθως . «Τα εγκεκριμένα διαχειριστικά σχέδια για τις περιοχές NATURA είναι ελάχιστα. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ένταξη γεωργικών εκτάσεων που βρίσκονται στις περιοχές αυτές, σε οριζόντια μέτρα (M10 και M11), που συμβάλουν στην προστασία των φυσικών πόρων, ώστε να προκύψει ένα θετικό περιβαλλοντικό αποτέλεσμα για τη βιοποικιλότητα, να πραγματοποιηθούν σχετικές μη παραγωγικές επενδύσεις (M4.4) και να συνταχθούν για τη Γεωργία θεματικά διαχειριστικά σχέδια (M7.1). Η παραγωγή με βιολογικό τρόπο (M11) ενθαρρύνει και διαφυλάσσει την πλούσια βιοποικιλότητα της χώρας και για το λόγο αυτό επιλέγεται η ενίσχυσή της».

Επίσης στη λογική παρέμβασης του M11 καθώς επίσης και στη λογική παρέμβασης της περιοχής εστίασης 4Α έχει επισημανθεί η σχέση μεταξύ του μέτρου και της συμβολής του στη βιοποικιλότητα.

3.2.9. 09. Προσθήκη του μέτρου 4.1.1 μέσω της στόχευσης των επενδύσεων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή εστίασης 5 Δ

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Τα επενδυτικά σχέδια των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων μπορούν να συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση του στόχου της Προτεραιότητας 5Δ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από την γεωργία

Περιγραφή της σύστασης

Στο στόχο της ΠΕ 5Δ για τη μείωση των εκπομπών θα μπορούσε να συμβάλει αποτελεσματικότερα και το μέτρο 4.1 με την υιοθέτηση υψηλότερων κριτηρίων βαθμολόγησης για τα επενδυτικά σχέδια των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που περιλαμβάνουν εγκαταστάσεις /μηχανολογικό εξοπλισμό για την διαχείριση των αποβλήτων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και στο σχετικό κεφάλαιο της στρατηγικής (5.2.5.4) που τεκμηριώνεται η επιλογή των μέτρων για την εξυπηρέτηση των προτεραιοτήτων το σχετικό κείμενο αναμορφώθηκε ως ακολούθως Η μείωση των αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη Γεωργία θα επιτευχθεί με επενδύσεις σε μονάδες εντατικής κτηνοτροφίας για σύγχρονο μηχανολογικό και κτιριακό εξοπλισμό με στόχο την ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων των ζώων (Μ4.1.3). Η σχετική επιλογή αντικατοπτρίζεται και στη σχετική χρηματοδότηση του υπομέτρου 4.1 ως προς την περιοχή εστίασης 5Δ.

3.2.10. 10. Διασύνδεση των Μέτρων 1&2 με τα λοιπά μέτρα του Προγράμματος

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Τα δύο μέτρα έχουν οριζόντιο χαρακτήρα και εν δυνάμει δύνανται να εξυπηρετήσουν το σύνολο των προτεραιοτήτων αλλά απαιτείτε καλύτερη περιγραφή του τρόπου διασύνδεσης τους με λοιπές Προτεραιότητες και ιδιαίτερα τα λοιπά μέτρα του Προγράμματος

Περιγραφή της σύστασης

Ο αξιολογητής θεωρεί ότι τίθεται σε κίνδυνο η επιτυχής εφαρμογή της ΠΕ1Α, λόγω έλλειψης συγκροτημένης στόχευσης σε συγκεκριμένες παραγωγικές κατευθύνσεις και κατηγορίες οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων που θα μπορούν κατά προτεραιότητα να δέχονται γεωργικές συμβουλές, Πρέπει επίσης να διασαφηνιστεί εάν οι αρχηγοί των εκμεταλλεύσεων που θα ενταχθούν στο υπομέτρο 4.1 ή στο υπομέτρο 6.1 ή και σε άλλα μέτρα του ΠΑΑ, θα ωφεληθούν προαιρετικά ή υποχρεωτικά από τις δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης. Αντίστοιχη επισήμανση (υποχρεωτικότητα ή μη) υφίσταται και η περιγραφή του μηχανισμού διασύνδεσης των προτεραιοτήτων 1Α, 1Β, 1Γ με τις Προτεραιότητες 4 και 5.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και στο σχετικό κεφάλαιο της στρατηγικής υπάρχει διακριτή αναφορά του τρόπου διασύνδεσης των μέτρων 1 και 2 με την εξυπηρέτηση των επιμέρους στόχων της κάθε Προτεραιότητας. Παράλληλα εμπλουτίστηκε η περιγραφή των μέτρων 1 και 2 με συγκριμένες αναφορές στην θεματολογία των Προγραμμάτων κατάρτισης ενώ και στο πλαίσιο της παροχής των συμβουλευτικών υπηρεσιών υπάρχει αναλυτική αναφορά στο θεματικό περιεχόμενο των συμβουλών ανά προτεραιότητα του ΠΑΑ. Υποχρεωτική πρόσβαση σε εκπαίδευση υπάρχει μόνο για τους

δικαιούχους του μέτρου 6 (υπομέτρα 6.1 και 6.3), ενώ δράσεις ενημέρωσης εκπαιδευτικοί κύκλοι διάρκειας από 45-90 ώρες προβλέπονται για τους δικαιούχους των μέτρων 3, 4, 8, 9, 10, 11 και 14, ενώ κατά προτεραιότητα εντάσσονται στο μέτρο της παροχής γεωργικών συμβουλών οι δικαιούχοι των μέτρων 4, 6, 10 και 11.

3.2.11. 11. Περιγραφή του τρόπου Διασύνδεσης του μέτρου 4 με τα μέτρα 1 και 2

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Τα δύο μέτρα έχουν οριζόντιο χαρακτήρα και εν δυνάμει δύνανται να εξυπηρετήσουν το σύνολο των προτεραιοτήτων αλλά απαιτείτε καλύτερη περιγραφή του τρόπου διασύνδεσης τους με το Μέτρο 4 του Προγράμματος

Περιγραφή της σύστασης

Όπως ανάγκη 10

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Όπως ανάγκη 10

3.2.12. 12. Αναφορά στην υποχρέωση συμμετοχής των δικαιούχων του Μέτρου 6,1 στο μέτρα 1 και 2

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η παροχή των κατάλληλων γνώσεων αλλά και η συμβουλευτική υποστήριξη προς τους νέους γεωργούς είναι καθοριστική για την διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Περιγραφή της σύστασης

Συστήνεται η υποχρεωτική συμμετοχή των δικαιούχων του μέτρου 6.1 στα μέτρα 1 και 2.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Οι συστάσεις του αξιολογητή έγιναν αποδεκτές προβλέπεται υποχρεωτική συμμετοχή των δικαιούχων του μέτρου 6.1 αφού η δράση 1.1.1 του μέτρου 1 προβλέπει την υλοποίηση προγράμματος κατάρτισης διάρκειας 150 ωρών στους δικαιούχους του μέτρου 6.1 και 90 ωρών στους δικαιούχους του υπομέτρου

6.3 η επιτυχής ολοκλήρωση των οποίων είναι προϋπόθεση για την λήψη της ενίσχυσης. Για την υποχρεωτικότητα στο M02 η ΔΑ είναι προβληματισμένη για την υποχρεωτικότητα, εφόσον δίνεται η δυνατότητα σε όποιον το επιθυμεί να του παρέχονται οι κατάλληλες συμβουλές.

3.2.13. 13. Αναφορά στην υποχρέωση συμμετοχής των δικαιούχων του Μέτρου 4.1 στο μέτρα 1 και 2

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η παροχή των κατάλληλων γνώσεων αλλά και η συμβουλευτική υποστήριξη προς τους δικαιούχους του μέτρου 4.1 είναι καθοριστική για την διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Περιγραφή της σύστασης

Απουσιάζει η σαφής παρουσίαση του μηχανισμού σύνδεσης της Π2Α με την προτεραιότητα Π1, κυρίως με τα μέτρα M01 και M02 και σε μικρότερο βαθμό με το M16. Η κατανομή ποσών στους output indicators δεν αρκεί. Αντίθετα είναι πολύ σημαντικό να περιγραφεί πώς ακριβώς θα υποστηριχθούν οι εκμεταλλεύσεις που θα ενισχυθούν για την πραγματοποίηση επενδύσεων, με την παροχή τεχνικών συμβουλών και εκπαίδευσης και η δυνατότητα υποχρέωσης συμμετοχής των δικαιούχων του μέτρου 4.1 στα μέτρα 1 και 2.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Οι συστάσεις του αξιολογητή έγιναν αποδεκτές. Υπάρχει κατά προτεραιότητα ένταξη των δικαιούχων του 4.1 στα μέτρα 1 και 2 και ειδικός σχεδιασμός τόσο θεματικών εκπαιδευτικών πακέτων αλλά και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για τους δικαιούχους του μέτρου 4.1. Επίσης υπάρχει υποχρεωτικότητα εκπαίδευσης των δικαιούχων του M4.1, οι οποίοι υλοποιούν επενδυτικά σχέδια με προϋπολογισμό άνω των 70.000€, όπως περιγράφεται στον Πίνακα M01.4.

3.2.14. 14. Επανεξέταση των μέτρων που εξυπηρετούν την 3B

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η ενεργοποίηση της προτεραιότητας 3B δεν προκύπτει άμεσα από τις ανάγκες και απαιτείται η επανεξέταση των μέτρων που την εξυπηρετούν

Περιγραφή της σύστασης

Προτείνεται η επανεξέταση της συμβατότητας των προτεινόμενων μέτρων με τη εξυπηρέτηση της προτεραιότητας και ιδιαίτερα του μέτρου 16. Η αναφορά στο μέτρο 17 είναι πολύ περιληπτική και δεν έχει τα απαραίτητα στοιχεία για να αξιολογηθεί.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Οι συστάσεις του αξιολογητή υιοθετήθηκαν προστέθηκαν οι σχετικές ανάγκες (23,34) δεν περιλαμβάνεται το μέτρο 16 στα μέτρα που εξυπηρετούν την 3B, δεδομένου ότι εκ παραδρομής είχε συμπεριληφθεί, ενώ και το μέτρο 17 δεν περιλαμβάνεται πλέον στο ΠΑΑ. Θα επανεξεταστεί η ενεργοποίησή του σε μεταγενέστερο στάδιο.

3.2.15. 15. Επανεξέταση των δράσεων του μέτρου 10 για την εξυπηρέτηση της 5Δ

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Τα γεωργο-περιβαλλοντικά μέτρα μπορούν να συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση των στόχων της Προτεραιότητας 5Δ δυνατότητα που δεν έχει αξιοποιηθεί στο ΠΑΑ

Περιγραφή της σύστασης

Στην λογική της παρέμβασης των γεωργο-περιβαλλοντικών μέτρων θα πρέπει να συμπεριληφθούν αναφορές σε ζητήματα όπως μειωμένη κατεργασία εδάφους, αμειψισπορές, χλωρή λίπανση, αναχλόαση βοσκοτόπων αντί παραγωγή κτηνοτροφικών χονδροειδών ζωοτροφών. Επίσης για τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου που προέρχονται από την κτηνοτροφική δραστηριότητα, κυρίως ευθύνονται τα μηρυκαστικά ζώα με κυρίαρχα τα μεγάλα μηρυκαστικά και οι αγελάδες γαλακτοπαραγωγής και τα αιγοπρόβατα χαμηλής γαλακτοπαραγωγικής απόδοσης. Συστήνεται επίσης αναφορά στη χλωρή λίπανση και στους τεχνικούς λειμώνες.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και στο σχετικό κεφάλαιο της στρατηγικής (5.2.5.4) που τεκμηριώνεται η επιλογή των μέτρων για την εξυπηρέτηση των προτεραιοτήτων το σχετικό κείμενο προστέθηκε η συμβολή του μέτρου 10 μέσω διακριτής δράσης και το κείμενο αναμορφώθηκε ως ακολούθως « στη μείωση των εκπομπών συμβάλλουν επίσης και οι πρακτικές διασποράς των φυτικών υπολειμμάτων των κλαδεμάτων στην ελαιοκαλλιέργεια (ΜΙΟ)». Η μειωμένη κατεργασία του εδάφους, οι αμειψισπορές, η χλωρή λίπανση, η αναχλόαση βοσκοτόπων περιλαμβάνονται επίσης ως ενισχυόμενες αγροπεριβαλλοντικές πρακτικές αλλά εξυπηρετούν κατά προτεραιότητα τις τρεις περιοχές εστίασης της Προτεραιότητας 4.

3.2.16. 16. Εφαρμογή του μέτρου 11 στις περιοχές που υπάρχει πρόβλημα με την ποιότητα του ύδατος

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η εφαρμογή της βιολογικής γεωργίας μπορεί να συμβάλλει στην προστασία της ποιότητας του ύδατος κατά συνέπεια θα πρέπει να εξετασθεί η υλοποίηση των σχετικών δράσεων στις συγκριμένες περιοχές

Περιγραφή της σύστασης

Τα υπομέτρα 11.1 και 11.2 πρέπει να αποκτήσουν και χωρική στόχευση εφαρμοζόμενα κυρίως σε περιοχές που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ποιότητα του ύδατος και δεν αρκεί η αναφορά απλώς του μέτρου στην εξυπηρέτηση της προτεραιότητας 4B.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Εξετάστηκε η δυνατότητα κατά προτεραιότητα εφαρμογής των υπομέτρων 11.1 Και 11.2 σε περιοχές που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ποιότητα του ύδατος. Είναι δεδομένο ότι τα συστήματα βιολογικής παραγωγής συνεισφέρουν θετικά στη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, ωστόσο η άρδευση των βιολογικά καλλιεργούμενων εκτάσεων με κακής ποιότητας νερό ενδεχομένως να ενέχει κινδύνους για το βιολογικό χαρακτήρα του παραγόμενου προϊόντος και κατά συνέπεια να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην εφαρμογή της δράσης. Για το λόγο αυτό η παραπάνω σύσταση δεν υιοθετήθηκε.

3.2.17. 17. Τεκμηρίωση του τρόπου συμβολής του μέτρου 11 στην προτεραιότητα 5Δ

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Αναγκαιότητα καλύτερης τεκμηρίωσης του τρόπου συμβολής της οργανικής γεωργίας στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Περιγραφή της σύστασης

Αναφορικά με τη μείωση αερίων θερμοκηπίου και εκπομπών αμμωνίας από τη γεωργία (ΠΕ5Δ), δεν καθίσταται σαφές με ποιο τρόπο τα δύο υπομέτρα που αφορούν στην έναρξη και διατήρηση πρακτικών βιολογικής γεωργίας συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων της ΠΕ5Δ. Η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέσω της μειωμένης χρήσης εισροών φαίνεται ότι θεωρείται ισχύουσα για το σύνολο των εκτάσεων στις οποίες εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες πρακτικές, πράγμα που δεν τεκμηριώνεται επαρκώς για όλες τις καλλιέργειες και εκτροφές. Συνεπώς δεν είναι εφικτό να αξιολογηθεί κατά πόσον το συγκεκριμένο μέτρο μπορεί να συμβάλλει στους στόχους της 5Δ.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και στο σχετικό κεφάλαιο της στρατηγικής (5.2.5.4) που τεκμηριώνεται η επιλογή των μέτρων για την εξυπηρέτηση των προτεραιοτήτων το σχετικό κείμενο αναμορφώθηκε ως ακολούθως «Επίσης η βιολογική παραγωγή των προϊόντων (M11) συνεπάγεται ολοκληρωμένη διαχείριση της αγροτικής δραστηριότητας (ορθολογική χρήση λιπασμάτων, ενέργειας κ.λπ.) και κατά συνέπεια συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη Γεωργία».

3.2.18. 18. Επαναπροσδιορισμός των μέτρων που συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση της προτεραιότητας 5 E

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Καθορισμός στόχων

Περιγραφή της σύστασης

Επίσης, δεν καθίσταται σαφές για ποιο λόγο παραλείπονται τα δύο υπομέτρα που αφορούν στην έναρξη και διατήρηση πρακτικών βιολογικής γεωργίας τα οποία συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων της Π5Ε. Η δέσμευση του άνθρακα μέσω της αύξησης της οργανικής ουσίας ισχύει για το σύνολο των εκτάσεων στις οποίες εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες πρακτικές. Τέλος, πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί πρόνοια για συγκεκριμένες διαδικασίες, που θα επιταχύνουν και θα διευκολύνουν την εκτέλεση μέτρων πρόληψης ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα.. Η προώθηση και επέκταση μέτρων και δράσεων, όπως η δράση για την διαχείριση υπολειμμάτων κλαδέματος στην ελαιοκομία που προτείνεται, φαίνεται να μπορεί να δημιουργήσει τη δυνατότητα συνεργειών.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε εν μέρει αποδεκτή με την αποσαφήνιση των δράσεων του μέτρου 16 που συμβάλλουν στην 5 E. Η συμβολή του μέτρου 11 είναι εναργέστερη στην προστασία του εδάφους (προτεραιότητα 4Γ), στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας (προτεραιότητα 5Δ), ενώ δύσκολα μπορεί να εκτιμηθεί η αύξηση της δυνατότητας αποθήκευσης άνθρακα από την εφαρμογή της βιολογικής γεωργίας και για το λόγο αυτό δεν προστέθηκε το μέτρο 11 στην εξυπηρέτηση της 5Ε.

3.2.19. 19. Η αναγκαιότητα ενεργοποίησης της προτεραιότητας 3 Β δεν προκύπτει από τις ανάγκες

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Καλύτερη αντιστοίχιση των αναγκών με την λογική της παρέμβασης του Προγράμματος

Περιγραφή της σύστασης

Από τις 8 προσδιορισθείσες ανάγκες στη σχετική ενότητα του Προγράμματος ουδεμία αφορά την Διαχείριση κινδύνων που αποτελεί την περιοχή εστίασης 3B.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή υιοθετήθηκε, αυξήθηκε ο αριθμός των αναγκών και προστέθηκαν δύο ανάγκες που σχετίζονται άμεσα με την 3B.

3.2.20. 20. Αποσαφήνιση της συμβολής του μέτρου 4.2 στην 3 Α

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το μέτρο 4.2 είναι το βασικό μέσο για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα πρέπει να είναι σαφής η στόχευση του και η σύνδεση του με την προτεραιότητα 3Α

Περιγραφή της σύστασης

Αναλύοντας τον πίνακα κατανομής των πόρων, του οριστικού χρηματοδοτικού πίνακα προκύπτει ότι για την επίτευξη προόδου στην Π3Α «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας» δίνεται στην ενίσχυση επενδύσεων στη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων περιορισμένος προϋπολογισμός. Θεωρείται ότι δεν είναι πλήρως ισορροπημένη η κατανομή των πόρων (η προτεινόμενη είναι 212 έναντι 43 εκατ €) ανάμεσα στα μέτρα που εστιάζουν στην ίδια περιοχή ή εναλλακτικά λείπει η κατάλληλη διατύπωση του μέτρου 4.2.1. Μεταποίηση και εμπορία με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν), έτσι ώστε να ενισχυθεί η συνεκτικότητα του ΠΑΑ και ταυτόχρονα να διασφαλιστούν συνέργειες μεταξύ των μέτρων.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή έγινε αποδεκτή η κατανομή των χρημάτων διορθώθηκε όπως επίσης και η συμβολή του 4.2 συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των προτεραιοτήτων 3Α, 5Β, 5Γ με την

πλειονότητα των πόρων να κατανέμεται στην προτεραιότητα 3Α. Αναμορφώθηκε το περιεχόμενο του μέτρου για να καθίσταται ευκρινέστερη η συμβολή του μέτρου στην 3Α.

3.2.21. 21. Επανεξέταση της λογικής της παρέμβασης του μέτρου 4

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Ανάπτυξη της λογικής παρέμβασης

Περιγραφή της σύστασης

Ο αξιολογητής θεωρεί ότι το Υπομέτρο 4.1 έχει πολύ μεγάλη συνεισφορά στην Περιοχή Εστίασης 2Α και όχι απλώς μεγάλη συνεισφορά, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα λογικής της παρέμβασης του μέτρου. Δεν διευκρινίζεται επαρκώς εάν η εφαρμογή της Δράσης 4.3.5. «Κτηνοτροφικά Πάρκα» αφορά στο σύνολο των αγροτικών περιοχών της χώρας και όχι μόνον τις ορεινές περιοχές. Χρειάζεται μεγαλύτερη εξειδίκευση των κριτηρίων αλλά και στόχευση των επενδύσεων, όπως επίσης και καλύτερη αποτυπώση της συμβολής του μέτρου στις περιοχές εστίασης της Π5.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή υιοθετήθηκε. Το περιεχόμενο του μέτρου 4 έχει πλήρως αναμορφωθεί και έχει αποσαφηνιστεί και η περιβαλλοντική του διάσταση. Υπάρχει συγκεκριμένη στόχευση και προτεραιοποίηση των δικαιούχων του μέτρου επίσης είναι σαφής η συμβολή του μέτρου στην εξυπηρέτηση των περιοχών εστίασης της Προτεραιότητας 5 και ιδίως στην 5 Α. Η δράση 4.3.5 σχετικά με την ίδρυση κτηνοτροφικών πάρκων και ζωνών αποσύρθηκε προς το παρόν από το πρόγραμμα έτσι ώστε να εξεταστεί περαιτέρω και να ωριμάσει μέχρι την 1η τροποποίηση του προγράμματος, όπου θα επανυποβληθεί πληρέστερη.

3.2.22. 22. Καλύτερη στοχοθέτηση και αποσαφήνιση της λογικής της παρέμβασης του μέτρου 8

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το μέτρο 8 συμβάλλει στην επίτευξη πολλαπλών στόχων του Προγράμματος και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέτρα για το μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής

Περιγραφή της σύστασης

Οι στόχοι του Μέτρου θα έπρεπε να διατυπωθούν με απόλυτη σαφήνεια. Η απαίτηση αυτή να προκύπτει κι απ' τον «πολυσυλλεκτικό» χαρακτήρα του Μέτρου, καθώς αυτό εδράζεται σε πληθώρα άρθρων του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 (άρθρα 21 παρ. 1 σημεία α, β, γ, ε και άρθρα 22, 23, 24 και 26), στο Άρθρο

και σημείο 8.2.(ε).7 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι της εκτελεστικής πράξης, και στο Άρθρο 6 της κατ' εξουσιοδότηση πράξης. Στη γενική περιγραφή του Μέτρου (ενότητα 8.2.2), αλλά και στα επόμενα πιο αναλυτικά τμήματα του κειμένου, περιλαμβάνονται πέντε συνολικά Δράσεις, με κωδικούς αριθμούς: 8.1, 8.2, 8.3, 8.4 και 8.6. Προφανώς, απουσιάζει η Δράση με αριθμό 8.5, που σημαίνει ότι: α.Οι Δράσεις είναι συνολικά πέντε, οπότε η 8.6 θα έπρεπε να έχει κωδικό 8.5, ή οι Δράσεις είναι συνολικά έξι, οπότε θα πρέπει να προστεθεί μία ακόμα με κωδικό 8.5 και οι υπόλοιπες να παραμείνουν ως έχουν.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση της έγινε στο σύνολο της αποδεκτή τροποποιήθηκε τόσο το κείμενο της γενικής περιγραφής του μέτρου όσο και του συνόλου των υπομέτρων που το απαρτίζουν που είναι πέντε συνολικά και δεν περιλαμβάνεται το υπομέτρο 8.5.

3.2.23. 23. Αναδιατύπωση των στόχων του μέτρου 9

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το μέτρο 9 είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την προώθηση των στόχων του ΠΑΑ και την επίλυση του οξυμένου προβλήματος του μικρού μεγέθους γεωργικών εκμεταλλεύσεων αλλά απαιτείται η επίλυση των θεσμικών προβλημάτων και η διασύνδεση του αλλά μέτρα του ΠΑΑ.

Περιγραφή της σύστασης

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης προτείνει την εστίαση του μέτρου σε περιορισμένο αριθμό στόχων και όχι στο ευρύτερο σύνολο στόχων που προβλέπει και το άρθρο 152 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013. Κρίσιμο μέσο για την επίτευξη των στόχων του Μέτρου είναι η σύνταξη του Επιχειρηματικού Σχεδίου. Συστήνεται η αναλυτική περιγραφή των κατ' ελάχιστων περιεχομένων του στην περιγραφή του μέτρου. Καθώς το παρόν Μέτρο φιλοδοξεί να συμβάλλει στη δημιουργία Ομάδων Παραγωγών (ΟΠ) και σε τομείς γεωργικής παραγωγής πέραν του τομέα των οπωροκηπευτικών, και με δεδομένη τη μέχρι σήμερα εμπειρία (όπου εκτός από τα θετικά σημεία φαίνεται να απουσιάζει μέχρι σήμερα από τα ΕΠ η διάθεση για καινοτομία), ο Σύμβουλος Αξιολόγησης εκτιμά ότι θα απαιτηθούν αυξημένες προσπάθειες για ενίσχυση δράσεων εμπύχωσης και υποστήριξης, που σχετίζονται με τη σύσταση ΟΠ, τη σύνταξη του ΕΠ και την ενεργό συμμετοχή των ΟΠ στις προαναφερθείσες δραστηριότητες.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Το σύνολο των συστάσεων έγινε αποδεκτό περιορίστηκε ο αριθμός των στόχων, υπάρχει αναλυτική περιγραφή του περιεχομένου του επιχειρησιακού σχεδίου, προβλέπεται διακριτή θεματική ενότητα κατάρτισης στο πλαίσιο του μέτρου 1 για τα μέλη των ομάδων παραγωγών, προτεραιότητα στην ένταξη

στο μέτρο 11 αυξημένα ποσοστά ενίσχυσης ως δικαιούχων για την συμμετοχή στο μέτρο 4 και προτεραιότητα ένταξης στα μέτρα 16 και 3.

3.2.24. 24. Διασύνδεση του μέτρου 11 με το μέτρο 1,2,3

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η αύξηση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων και η διάθεση τους στην αγορά απαιτεί αυξημένες γνώσεις και ικανότητες από τους παραγωγούς αλλά και την εξοικείωση των καταναλωτών με τα πλεονεκτήματα των βιολογικά παραγομένων προϊόντων.

Περιγραφή της σύστασης

Είναι απαραίτητη η ανάδειξη, προώθηση και η ένταξη των προϊόντων της βιολογικής παραγωγής στην αγορά, με απώτερο στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του συνόλου της ελληνικής γεωργικής παραγωγής. Για αυτό το λόγο θεωρείται επιτακτική η σύνδεση με το Υπομέτρο 3.2. (Στήριξη για δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης που πραγματοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά), τα μέτρα 9. (Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών) και 16. (Συνεργασία).

Πέραν αυτών και δεδομένου ότι η βιολογική παραγωγή είναι ένα «εντάσεως γνώσης» σύστημα παραγωγής, είναι απαραίτητη, κατά τη γνώμη του αξιολογητή, η σύνδεση του μέτρου με το μέτρο 1. (Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης), καθώς και με το μέτρο 2.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή υπάρχει ειδικά σχεδιασμένη θεματική ενότητα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για τους βιοκαλλιεργητές στο πλαίσιο του μέτρου 2, ειδικές δράσεις μεταφοράς γνώσεων και κατάρτισης στο πλαίσιο του μέτρου 1, προβλέπεται η κατά προτεραιότητα σύσταση ομάδων παραγωγών από βιοκαλλιεργητές στο πλαίσιο του μέτρου 9.

3.2.25. 25. Ελλιπής σχεδιασμός για τις περιοχές NATURA 2000

Κατηγορία σύστασης: Ανάπτυξη της λογικής της παρέμβασης

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η απουσία μέτρων για την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές NATURA 2000

Περιγραφή της σύστασης

Παρατηρείται ότι υπάρχει παντελής έλλειψη μέτρων και συνεπώς φροντίδας για τις γεωργικές γαίες εντός του δικτύου προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 αφού δεν ενεργοποιείται το υπομέτρο 12.1 . Με δεδομένη την ανάλογη έλλειψη πρόβλεψης στο μέτρο 10 και 11 για παρέμβαση στις περιοχές του δικτύου, ο αξιολογητής εκφράζει την ανησυχία του γιατί για δεύτερη συνεχόμενη Προγραμματική Περίοδο οι περιοχές παραλείπονται και η προστασία της βιοποικιλότητας υποβαθμίζεται.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή αναμορφώθηκε πλήρως το κεφάλαιο 5.2.4.1 της στρατηγικής ως ακολούθως «Τα εγκεκριμένα διαχειριστικά σχέδια για τις περιοχές NATURA είναι ελάχιστα. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ένταξη γεωργικών εκτάσεων που βρίσκονται στις περιοχές αυτές, σε οριζόντια μέτρα (M10 και M11), που συμβάλουν στην προστασία των φυσικών πόρων, ώστε να προκύψει ένα θετικό περιβαλλοντικό αποτέλεσμα για τη βιοποικιλότητα, να πραγματοποιηθούν σχετικές μη παραγωγικές επενδύσεις (M4.4) και να συνταχθούν για τη Γεωργία θεματικά διαχειριστικά σχέδια (M7.1). Η παραγωγή με βιολογικό τρόπο (M11) ενθαρρύνει και διαφυλάσσει την πλούσια βιοποικιλότητα της χώρας και για το λόγο αυτό επιλέγεται η ενίσχυσή της». Παράλληλα τόσο στο μέτρο 10 όσο και στο μέτρο 11 προτεραιότητα ένταξης έχουν οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται εντός του δικτύου Natura.

3.2.26. 26. Καλύτερος σχεδιασμός του μέτρου 16

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το μέτρο 16 είναι ένα καινούργιο μέτρο για το ΠΑΑ, που αποτελεί το βασικό εργαλείο διάδοσης της καινοτομίας στον αγρο-διατροφικό τομέα. Απαιτείται ενδελεχής στοχοθέτηση για την μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων του.

Περιγραφή της σύστασης

Στην περίπτωση της Περιοχής Εστίασης ΠΕ1Β, ο αξιολογητής θεωρεί ότι πρέπει να διευκρινιστεί εάν στο 16.1. θα προβλέπεται απλώς η δημιουργία των ΕΣΚ και οι προκύπτουσες δράσεις θα εντάσσονται στα υπόλοιπα υπομέτρα του Μ16. Σημαντικό εργαλείο για την παρακίνηση σχεδιασμού, το σχεδιασμό και υποβολή προτάσεων, αλλά και στην υλοποίηση έργων αποτελούν οι innovation brokers και δευτερευόντως οι facilitators. Όμως, δεν περιγράφεται σαφώς πώς εμπλέκονται στην εφαρμογή του Μέτρου και από πού θα προκύψει η χρηματοδότησή τους. Η διάδοση των αποτελεσμάτων, σωστά είναι υποχρεωτική. Υπάρχει ανάγκη όμως να περιγραφούν με περισσότερες λεπτομέρειες οι μέθοδοι διάδοσης των αποτελεσμάτων. Συστήνεται η διαγραφή του 16.7.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή το μέτρο έχει ριζικά τροποποιηθεί και καλύπτει το σύνολο των συστάσεων του αξιολογητή . Το υπομέτρο 16.7 δεν περιλαμβάνεται πλέον στο ΠΑΑ.

3.2.27. 27. Απουσία στοχοθέτησης στο μέτρο 16

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Δεν υπάρχουν δείκτες εκροών για το μέτρο 16

Περιγραφή της σύστασης

Είναι αναγκαία η προσθήκη δεικτών εκροών στο Μέτρο για να καταστεί εφικτή η ρεαλιστική αποτίμηση των τιθέμενων στόχων.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή έχουν υπολογισθεί και ποσοτικοποιηθεί οι δείκτες του κοινού πλαισίου, που προβλέπονται για το μέτρο 16 στην προτεραιότητα 1 Β, 3Α, την Προτεραιότητα 4 , την 5 Α, 5Γ, 5Δ, 5 Ε.

3.2.28. 28. Θέσπιση οικονομικών ορίων για τις εντασσόμενες στο μέτρο 4.1.1 εκμεταλλεύσεις

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η προβληματική πορεία υλοποίησης του αντίστοιχου μέτρου, λόγω της οικονομικής κρίσης και της έλλειψης τραπεζικού δυναμικού οδηγεί στην αναγκαιότητα θέσπισης οικονομικού μεγέθους των προς ένταξη εκμεταλλεύσεων στο υπομέτρο.

Περιγραφή της σύστασης

Συστήνεται να ενταχθούν στο υπομέτρο 4.1.1, εκμεταλλεύσεις ενός συγκεκριμένου οικονομικού μεγέθους και άνω, ώστε να μπορούν ανταπεξέλθουν στις αυξημένες ανάγκες ρευστότητας. Οι μικρότερου οικονομικού μεγέθους εκμεταλλεύσεις μπορούν να πραγματοποιήσουν χαμηλότερου προϋπολογισμού επενδύσεις με στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής ή την εξυπηρέτηση περιβαλλοντικών στόχων. Χρειάζεται να συγκεκριμενοποιηθούν τόσο τα όρια οικονομικού μεγέθους (άνω και κάτω) των εκμεταλλεύσεων που θα μπορούν να πραγματοποιήσουν επενδύσεις «μεγάλου» και «μικρού» προϋπολογισμού όσο και το ελάχιστο και μέγιστο του προϋπολογισμού, σε κάθε περίπτωση.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή επαναδιατυπώθηκε συνολικά το υπομέτρο 4.1.1 το ελάχιστο όριο αφορά γεωργικές εκμεταλλεύσεις με s.o 8000 € , ενώ προτεραιότητα ένταξης στο μέτρο έχουν οι εκμεταλλεύσεις με s.o 8000 -25000€

3.2.29. 29. Εμπλουτισμός των κριτηρίων επιλογής των επενδύσεων του 4.1.1

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Με δεδομένο τον περιορισμό των πόρων του μέτρου απαιτείται θέσπιση σαφών κριτηρίων επιλογής των προς ένταξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων για να διασφαλισθεί η συμβολή του υπομέτρου στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας

Περιγραφή της σύστασης

Η απλή αναφορά στα κριτήρια επιλογής, ότι μεταξύ άλλων θα περιλαμβάνεται η παραγωγική κατεύθυνση των εκμεταλλεύσεων, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στρατηγική του ΠΑΑ 2014-20 (ανταγωνιστικά, εξωστρεφή, πιστοποιημένα, κτηνοτροφικά προϊόντα), δεν είναι επαρκής για την διασφάλιση της αναδιάρθρωσης των εκμεταλλεύσεων. Χρειάζεται πολύ μεγαλύτερη εξειδίκευση, όσον αφορά τις παραγωγικές κατευθύνσεις των εκμεταλλεύσεων (Τεχνικοοικονομικός Προσανατολισμός-Τ.Ο.Π). Η στοχοθέτηση όσον αφορά την παραγωγική κατεύθυνση των εκμεταλλεύσεων θα πρέπει να συνδυάζεται ταυτόχρονα και με εξειδίκευση σε περιφερειακό/χωρικό επίπεδο.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή εμπλουτίστηκαν τα κριτήρια επιλογής με αναφορά στην προσανατολισμός της εκμετάλλευσης (προτεραιότητα θα δίνεται στην αιγοπροβατοτροφία, στα οπωροκηπευτικά και στην παραγωγή ζωοτροφών και σε καλλιέργειες ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή), συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα αλλά και τις RIS3. Μεγαλύτερη εξειδίκευση θα υπάρξει στο εθνικό κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής του Μέτρου.

3.2.30. 30. Ενσωμάτωση προνοιών του άρθρου 46 στο μέτρο 4.1 και ειδικά στις επενδύσεις που αφορούν εξοικονόμηση ύδατος (5 Α)

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η αναγκαιότητα τήρησης των οριζομένων στο άρθρο 46 δεν περιλαμβάνεται στην περιγραφή των σχετικών δράσεων των υπομέτρων 4.1 και 4.3

Περιγραφή της σύστασης

Θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι στα επενδυτικά σχέδια που περιλαμβάνουν επενδύσεις άρδευσης θα υπάρχει πλήρης συμμόρφωση ως προς το Άρθρο 46 του Καν. 1305/2013. Στα κριτήρια επιλογής δε δίνεται εξήγηση πώς ακριβώς και με ποια βαρύτητα θα χρησιμοποιηθούν τα κριτήρια (μεθοδολογία) για την εξαγωγή τη βαθμολογίας και δεν τεκμηριώνεται το πώς θα μπορέσει να επιτευχθεί ο στόχος της αύξησης της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος στη γεωργία μέσω επενδύσεων. Για την ενίσχυση έργων εγγείων βελτιώσεων, η δράση περιλαμβάνει έναν μεγάλο κατάλογο δράσεων και υποδομών, χωρίς ιεράρχηση και σε ελάχιστες από τις αναφερόμενες κατηγορίες υποδομών τεκμηριώνεται σαφώς ότι αφορά σε έργα εξοικονόμησης ή/και βελτίωσης της διαχείρισης του ύδατος και όχι απλώς επέκτασης της άρδευσης, δημιουργεί ερωτηματικά για την τελική έκβαση όσον αφορά στο περιβάλλον.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή υπάρχει σαφής αναφορά στα κριτήρια επιλογής των επενδυτικών σχεδίων σχετικά με το βαθμό εξοικονόμησης ύδατος, υπάρχει πλήρης ενσωμάτωση των προνοιών του άρθρου 46, οι προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις σχετίζονται άμεσα με τον χαρακτηρισμό της κατάστασης των υδατικών σωμάτων στις περιοχές υλοποίησης των δράσεων όπως αυτή προσδιορίζεται από τα Διαχειριστικά σχέδια λεκανών απορροής.

3.2.31. 31. Αναντιστοιχία των διατιθέμενων πόρων στα μέτρα 3 και 9 με τις διατυπωθείσες ανάγκες

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Στις οκτώ προσδιορισμένες ανάγκες ως 3η ιεραρχείται η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας του αγρο-διατροφικού συστήματος, που εξυπηρετείται από την Προτεραιότητα 3 με πολύ περιορισμένους πόρους

Περιγραφή της σύστασης

Στα μέτρα 3 και 9 διατίθεται συνολικά το 1,4% των πόρων του Προγράμματος που βρίσκεται σε πλήρη αναντιστοιχία με την ιεράρχηση της συγκεκριμένης ανάγκης.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση δεν έχει ισχύ διότι έχουν αναθεωρηθεί οι ανάγκες.

3.2.32. 32. Στόχευση των υπομέτρων 8,2,10,1,10,2 στις περιοχές HNV για την εξυπηρέτηση της προτεραιότητας 4 Α

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Δεν προβλέπεται κάποια ιδιαίτερη πρόνοια εφαρμογής δράσεων, που στοχεύουν στην προστασία της βιοποικιλότητας στις περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας

Περιγραφή της σύστασης

Επισημαίνεται ότι η αποτελεσματικότητα των Μέτρων/Υπομέτρων 8.2, 10.1 και 10.2 ως προς την αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, υπονομεύεται εν μέρει λόγω της έλλειψης στόχευσης σε περιοχές και παραγωγικά συστήματα υψηλής φυσικής αξίας (HNV). Ενώ, σωστά, σε αρκετά από τα υπομέτρα και τις δράσεις, δίνεται προτεραιότητα σε εκτάσεις που βρίσκονται εντός του δικτύου προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000, δε δίνεται η ανάλογη σημασία σε περιοχές που η εν δυνάμει συμβολή τους είναι σημαντική όπως π.χ. οι όμορες προς τις περιοχές NATURA ζώνες.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Στο Μέτρο 10 του ΠΑΑ 2014-2020, οι - πέραν των περιοχών του δικτύου Natura 2000 - σημαντικές για τη βιοποικιλότητα περιοχές (HNV, SPA, υγρότοποι) προκρίνονται σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές, μέσω της εφαρμογής συγκεκριμένων δράσεων του Μέτρου αποκλειστικά εντός των περιοχών αυτών.

- Δράση 10.1.2 «Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας». Ο ελαιώνας της Άμφισσας αποτελεί γεωργική γης Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV).
- Δράση 10.1.3 «Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας». Ο αμπελώνας της Σαντορίνης αποτελεί γεωργική γης Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV).
- Δράση 10.1.5 «Περιβαλλοντική αναβάθμιση υποβαθμισμένων βοσκοτόπων».
- η Δράση 10.1.1 «Προστασία της Άγριας Ορνιθοπανίδας» εφαρμόζεται αποκλειστικά σε περιοχές σημαντικές για τα πουλιά (SPA).
- η Δράση 10.1.4 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» εφαρμόζεται, πέραν των ευπρόσβλητων από τα νιτρικά ιόντα ζωνών (NVZ), σε περιοχές σημαντικών υγροτόπων της χώρας
- η Δράση 10.1.7 «Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες» εφαρμόζεται σε περιοχές της χώρας με εκτεταμένες ριζοκαλλιέργειες και υγροτοπικά συστήματα που αποτελούν βιότοπο για την ορνιθοπανίδα.

3.2.33. 33. Κλιμάκωση του ύψους των ενισχύσεων του μέτρου 13 στις περιοχές NATURA 2000

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η συνέχιση της άσκησης της γεωργικής δραστηριότητας στις ορεινές περιοχές πολλές εκ των οποίων εντάσσονται στο δίκτυο NATURA 2000 είναι κρίσιμη για την προστασία της βιοποικιλότητας και πρέπει να συνεχισθεί.

Περιγραφή της σύστασης

Για τις αντισταθμιστικές ενισχύσεις σε ορεινές περιοχές και περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, προτείνεται να υπάρξει ειδική χωρική στόχευση μέσω κλιμάκωσης των ενισχύσεων, που είναι ευνοϊκές για τις εκμεταλλεύσεις σε περιοχές NATURA 2000 ή μέσω προτιμησιακού καθεστώτος.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Αποφασίστηκε να δοθεί μια οριζόντια τιμή 100€/ha σε όλους του δικαιούχους των περιοχών με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα. Επιπλέον το 77% της έκτασης των περιοχών NATURA 2000 βρίσκεται εντός των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς και ειδικά μειονεκτήματα, συμπεριλαμβάνοντας 151 από τα 155 είδη οικοτόπων που συναντώνται εντός των περιοχών NATURA 2000 της Ελλάδας. Κριτήρια επιλογής κατόπιν σύστασης της DG-Agri και βάσει του άρθρου 49 καν. (ΕΕ) 1305/2013 δεν περιλήφθηκαν στο Μ13.

3.2.34. 34. Ελλιπής διάθεση χρημάτων για την εξυπηρέτηση της 4Γ

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το πρόβλημα της διάβρωσης του εδάφους είναι πολύ σημαντικό και δεν φαίνεται να αντιμετωπίζεται επαρκώς από το Πρόγραμμα

Περιγραφή της σύστασης

Αναφορικά με την ΠΕ4Γ, η σκοπούμενη κάλυψη περιοχών με προβλήματα διάβρωσης, φαίνεται ιδιαίτερα περιορισμένη, με δεδομένη την έκταση του προβλήματος της διάβρωσης (35-40% της συνολικής χερσαίας έκτασης της επικράτειας σε κίνδυνο). Το περιορισμένο των πόρων δεν μπορεί να αποτελέσει ισχυρό επιχείρημα αφού ο κίνδυνος είναι μεγάλος. Η στόχευση των μέτρων θα μπορούσε να απαλύνει τις επιπτώσεις των περιορισμένων πόρων και της ελλιπούς στόχευσης. Επιπρόσθετα, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες περιοχές, ενώ άλλες παραλείπονται. Π.χ. η περίληψη στο Υπομέτρο της περιβαλλοντικής αποκατάστασης υποβαθμισμένων βοσκοτόπων μόνο στις νησιωτικές περιοχές και η συνεπαγόμενη παράλειψη των ηπειρωτικών δεν αιτιολογείται επαρκώς.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και αυξήθηκαν οι διατιθέμενοι στην Προτεραιότητα 4Γ πόροι οι οποίοι καλύπτουν το 12% των πόρων του Προγράμματος. Παράλληλα ενσωματώθηκαν δράσεις στο Πρόγραμμα

που προβλέπονται στην Εθνική Στρατηγική της Ερημοποίησης που αξιοποιήθηκε για την σύνταξη της swot ανάλυσης και την ιεράρχηση των αναγκών.

Η Δράση θα εφαρμοστεί σε ιδιωτικούς και σε δημόσιους βοσκότοπους των οποίων η βλάστηση είναι υποβαθμισμένη σύμφωνα με όσα αναφέρονται στα κατά τόπους διαχειριστικά σχέδια βόσκησης. Ο βοσκότοπος θα πρέπει να κατέχεται νόμιμα κατ' έτος και για όλη την περίοδο της δέσμευσης.

3.2.35. 35. Ενσωμάτωση των κατευθύνσεων της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (60/2000) στις προτεραιότητες των υπομέτρων 4,1 & 4,3

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η σύσταση αυτή ταυτίζεται με την σύσταση υπ' αριθμόν 30 «Ενσωμάτωση προνοιών του άρθρου 46 στο μέτρο 4.1 και ειδικά στις επενδύσεις που αφορούν εξοικονόμηση ύδατος (5 Α)»

Περιγραφή της σύστασης

Όπως Σύσταση 30

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Όπως Σύσταση 30

3.2.36. 36. Υψηλότερα ύψη ενίσχυσης για τα επενδυτικά σχέδια του μέτρου 4.1 που εξυπηρετούν τις προτεραιότητες 5B, 5Γ

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το μικρό ενδιαφέρον των επενδυτών να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την αξιοποίηση των ΑΠΕ.

Περιγραφή της σύστασης

Δύσκολα θα υπάρξει στροφή προς έργα εξοικονόμησης ενέργειας λόγω του ότι, σε καιρούς κρίσης, η τάση των εκμεταλλεύσεων, των μεταποιητικών επιχειρήσεων αλλά και των πιστωτικών φορέων είναι) προς σχέδια και επενδύσεις, που θα αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και αφ' ετέρου τη μηδενική απορρόφηση του αντίστοιχου μέτρου στην προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο. Επίσης η διευκόλυνση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) στο πλαίσιο της ΠΕ5Γ, μέσω επενδύσεων, οι προοπτικές δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές, καθώς η απορρόφηση των αντίστοιχων μέτρων στην προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο ήταν μέχρι και το 2012 μηδενική, ενώ στην περίοδο

2014-2020, το κατανεμημένο ποσό είναι μειωμένο σε λιγότερο από το 1/5 του αντιστοίχου της περιόδου 2007-2013

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε εν μέρει αποδεκτή αφού δεν υιοθετήθηκε διαφορετικό ποσοστό ενίσχυσης αλλά η δράση περιορίστηκε μόνο σε επενδυτικά σχέδια μεταποιητικών μονάδων, ως μέρος της συνολικής τους επένδυσης, βασισμένη σε «ενεργειακά δεδομένα» και συμπληρωματικά από τις εξειδικευμένες δράσεις του ΕΤΠΑ.

3.2.37. 37. Αύξηση των πόρων που διατίθενται για την προστασία – αποκατάσταση των ζημιών από τις δασικές πυρκαγιές

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Παρατηρείται σημαντική απόκλιση μεταξύ της έκτασης των δασών που καταστρέφεται από τις πυρκαγιές και των εκτάσεων που αποκαθίστανται, ενώ βαίνει αυξανόμενος ο κίνδυνος αύξησης των δασικών πυρκαγιών

Περιγραφή της σύστασης

Πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί πρόνοια για συγκεκριμένες διαδικασίες που θα επιταχύνουν και θα διευκολύνουν την εκτέλεση μέτρων πρόληψης ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα. Κι' αυτό διότι οι κατανεμημένοι πόροι αλλά και τα αναμενόμενα αποτελέσματα εκτιμώνται μειωμένα κατά 40%-50% σε σχέση με την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο. Σε κάθε περίπτωση η επιδίωξη συνεργειών με τη δράση 4.3.3. (Επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας) είναι ένα σημαντικό θετικό βήμα

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή έγινε εν μέρει αποδεκτή, ένα σημαντικό μέσο πρόληψης είναι η διάνοιξη δασικών δρόμων που χρηματοδοτούνται από το υπομέτρο 4.3.3, όπως αναγνωρίζεται και από τον αξιολογητή. Η κατανομή των πόρων έγινε με γνώμονα και την εμπειρία εφαρμογής των αντίστοιχων μέτρων την περίοδο 2007-2013 που παρουσιάστηκαν σημαντικά προβλήματα απορρόφησης. Οι στόχοι επαναπροσδιορίστηκαν με βάση τα νέα δεδομένα που προέκυψαν λόγω των αλλαγών που επήλθαν στην περιγραφή και το περιεχόμενο των σχετικών μέτρων. Επίσης λήφθηκε υπόψη και το ποσοστό των καμένων δασών που αναγεννώνται φυσικά.

3.2.38. 38. Επανεξέταση του ύψους των πόρων που διατίθενται για το μέτρο 6,4 και του τεθέντος στόχου που κρίνεται υψηλός (4887 δι

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Οι επενδύσεις για τη διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης των αγροτικών περιοχών την περίοδο 2007 -2013 παρουσιάζουν πολύ μικρή υλοποίηση λόγω της απουσίας επενδυτικού ενδιαφέροντος που αναμένεται να συνεχισθεί και την περίοδο 2014-2020.

Περιγραφή της σύστασης

Ως προς τη διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας (ΠΕ6Α), εκφράζονται επιφυλάξεις για την εφικτότητα των στόχων που έχουν τεθεί τόσο για τον αριθμό των δικαιούχων, όσο και το ύψος των επενδύσεων από επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, με δεδομένες τις σοβαρές δυσκολίες αυτοχρηματοδότησης ή/και δανειοδότησης των επιχειρήσεων για ενδεχόμενη κάλυψη της ίδιας συμμετοχής. Για τον ίδιο λόγο, εκφράζονται επιφυλάξεις και για τη ρεαλιστικότητα του στόχου των 4.887 δικαιούχων που θα ενταχθούν στο Μέτρο που αναφέρεται στις μη γεωργικές δραστηριότητες, παρότι το ποσό που έχει προβλεφθεί για την περίοδο 2014-2020 στο Μέτρο 6 είναι τριπλάσιο από το αντίστοιχο ποσό των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση δεν είναι επίκαιρη διότι το μέτρο 6.4 θα υλοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο μέσω της προσέγγισης Leader και οι στόχοι θα προσδιορισθούν από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης.

3.2.39. 39. Επανεξέταση του ύψους των πόρων που διατίθενται για το μέτρο 7 και του τεθέντος στόχου που κρίνεται υψηλός.

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η σωστή εκτίμηση των αναγκών αλλά και η προσαρμογή των στόχων στο υφιστάμενο δημοσιονομικό περιβάλλον σε συνδυασμό με την εμπειρία του ΠΑΑ 2007-2013, πρέπει να λαμβάνετε υπόψη στον Προγραμματισμό.

Περιγραφή της σύστασης

Το Μέτρο 7 συμβάλλει στην ΠΕ 6B με τα Υπομέτρα 7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7 και 7.8. Το Υπομέτρο 7.1 αφορά εκπόνηση και επικαιροποίηση προγραμμάτων για την ανάπτυξη των δήμων και των χωριών σε αγροτικές περιοχές και των βασικών υπηρεσιών τους, καθώς και σχεδίων προστασίας και διαχείρισης των τόπων του Natura 2000 και άλλων περιοχών μεγάλης φυσικής αξίας. Τα υπόλοιπα Υπομέτρα αφορούν επενδύσεις σε διάφορους τύπους υποδομών, υπηρεσίες για τον αγροτικό πληθυσμό κ.ά. Με βάση το μοναδιαίο κόστος αντίστοιχων δράσεων στην προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο, μέχρι και

το 2013, προκύπτει ότι ο στόχος του Μέτρου είναι αρκετά φιλόδοξος, καθώς οι πόροι που έχουν διατεθεί για το Μέτρο 7 επαρκούν για τα 2/3 των δράσεων/πράξεων που έχουν προγραμματισθεί

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση δεν είναι επίκαιρη διότι τα Μέτρα 7.2, 7.4, 7.5, 7.7 και 7.8 , θα υλοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο μέσω της προσέγγισης Leader και οι στόχοι θα προσδιορισθούν από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης.

3.2.40. 40. Προσθήκη ειδικών δεικτών για την εφαρμογή του μέτρου 19 που θα αποτυπώνουν την προστιθέμενη αξία της προσέγγισης LEADER

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας της προσέγγισης LEADER (κινητοποίηση τοπικών φορέων, συμμετοχικές διαδικασίες, πιλοτικό χαρακτήρας βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης) απαιτεί κατάλληλους δείκτες

Περιγραφή της σύστασης

Η παρακολούθηση του Μέτρου 19 πρέπει να εστιάσει περισσότερο σε δείκτες της προστιθέμενης αξίας της προσέγγισης Leader, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας, παρά στην υλοποίηση. Επομένως, οι ΟΤΔ πρέπει να θέσουν μετρήσιμους στόχους, ειδικούς για την περιοχή τους, οι οποίοι να μπορούν να επιτευχθούν από την προσέγγιση Leader.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή έγινε αποδεκτή όπως αποτυπώνεται και στην περιγραφή του μέτρου απαιτείται από τις ΟΤΔ στο υποβαλλόμενο σχέδιο στρατηγικής να παρουσιάσουν ποσοτικοποιημένους δείκτες. Παράλληλα, όπως αναλυτικά περιγράφεται στο κεφάλαιο 9 (Πλάνο Αξιολόγησης, και στην περιγραφή του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου 9 (κεφ. 17) υπάρχουν ρητές αναφορές στις πρωτοβουλίες που θα αναληφθούν για την βελτίωση των ικανοτήτων αξιολόγησης των ΟΤΔ και την ευρεία χρήση της αυτοαξιολόγησης. Οι συγκεκριμένοι δείκτες που μετρούν την προστιθέμενη αξία της προσέγγισης LEADER θα προσδιορισθούν από την Επιτροπή καθοδήγησης της αξιολόγησης και θα χρησιμοποιηθούν στις αξιολογήσεις των Τοπικών Προγραμμάτων και την σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων που θα υποβάλλουν οι ΟΤΔ.

3.2.41. 41. Στοχοθέτηση για το μέτρο 7.3

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η απουσία στοχοθέτησης δεν επιτρέπει την παρακολούθηση και αξιολόγηση της παρέμβασης

Περιγραφή της σύστασης

Σε ότι αφορά την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών μέσω Δικτύων Πρόσβασης Επόμενης Γενιάς (ΔΠΕΓ – NGA) σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές στο πλαίσιο της ΠΕ6Γ, η αξιολόγηση δυσχεραίνεται αφ' ενός από την έλλειψη λεπτομερούς αναφοράς για τους λόγους μη-επίτευξης του στόχου που είχε τεθεί για 100% κάλυψη της Ελληνικής επικράτειας μέχρι το 2013 και αφ' ετέρου από την ανυπαρξία συγκεκριμένου ποσοτικοποιημένου στόχου στον παρόν Πρόγραμμα, παρότι το Υπομέτρο 7.3 έχει την υψηλότερη βαρύτητα στο συνολικό προϋπολογισμό του Μέτρου 7.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή έγινε αποδεκτή τέθηκε ποσοτικός στόχος 600.000 κάτοικοι των αγροτικών περιοχών θα αποκτήσουν πρόσβαση που αντιστοιχεί στο 10% του αγροτικού πληθυσμού.

3.2.42. 42. Συμπλήρωση του συνόλου των δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων σε όλα τα μέτρα

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η απουσία τιμών σε δείκτες εκροών καθιστά αδύνατη την ολοκλήρωση της εκ των προτέρων αξιολόγησης

Περιγραφή της σύστασης

Απαιτείται η συνολική επανεξέταση του indicator plan με στόχο την κάλυψη των κενών που παρατηρούνται στις τιμές στόχους αλλά και την αντιστοίχιση των επιμέρους ποσοτικών στόχων εκφρασμένων σε εκτάρια στις περιοχές εστίασης της Τέταρτης και Πέμπτης Προτεραιότητας. Επίσης χρήζει επανεξέτασης η κατανομή της συμβολής των μέτρων 8,10,11 στις περιοχές εστίασης και ιδιαίτερα της 4ης και 5ης Προτεραιότητας.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή έγινε αποδεκτή καταρτίσθηκε εκ νέου το indicator plan και συμπληρώθηκαν τα κενά.

3.2.43. 43. Χαμηλή τιμή στόχος των δικαιούχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για το μέτρο 6.3

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η συσχέτιση μεταξύ αναγκών λόγω του μεγάλου πλήθους γεωργικών εκμεταλλεύσεων με s.o μεταξύ 5000-8000 € και της τιμής στόχου

Περιγραφή της σύστασης

Ο ωφελούμενος αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που θα είναι δικαιούχοι του μέτρου καλύπτει πολύ μικρό ποσοστό των εν δυνάμει επιλέξιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων που το οικονομικό τους μέγεθος βρίσκεται μεταξύ των ορίων επιλεξιμότητας οικονομικού μεγέθους που θέτει το μέτρο. Προτείνεται η αύξηση των διαθέσιμων πόρων.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση δεν γίνεται αποδεκτή λόγω του ότι το μέτρο εφαρμόζεται πρώτη φορά δεν υπάρχουν δεδομένα ζήτησης από πλευράς των εν δυνάμει δικαιούχων και λόγω της φύσης του (επιχειρηματικό σχέδιο) παρουσιάζει σημαντικούς κινδύνους για τον έλεγχο και την παρακολούθηση του. Αναλόγως της συνολικής πορείας του Προγράμματος αλλά και την απόκτηση της σχετικής εμπειρίας από την εφαρμογή του μέτρου θα επανεξετασθεί η κατανομή των πόρων στο υπομέτρο και συνακόλουθα η στοχοθέτηση.

3.2.44. 44. Επανεξέταση της τιμής στόχου του μέτρου 11 που κρίνεται πολύ υψηλή σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η πολύ υψηλή στοχοθέτηση για νέες εκτάσεις που θα ενταχθούν στην βιολογική γεωργία δεν συνάδει με την πορεία εξέλιξης των βιολογικών εκτάσεων στην χώρα

Περιγραφή της σύστασης

Στο Υπομέτρο 11.1. υπολογίζονται οι δείκτες εκροών: Area (ha) - conversion to organic farming (11.1) με τιμή 616.763,00 ha και συνολική δημόσια δαπάνη με τιμή 483.377.777,79 €. Σύμφωνα με το δείκτη πλαισίου 19, η έκταση υπό βιολογική γεωργία ήταν λίγο πάνω από 130.000 ha. Ο στόχος είναι να υπερτετραπλασιαστούν οι εκτάσεις εφαρμογής της βιολογικής γεωργίας. Με την επιφύλαξη του αν θα καταστεί δυνατή η κάλυψη αυτού του στόχου, θεωρείται λοιπόν ότι οι στόχοι της περιοχής εστίασης θα εξυπηρετηθούν σε ικανοποιητικό βαθμό. Στο Υπομέτρο 11.2 υπολογίζονται οι εξής δείκτες: Area (ha) - maintenance of organic farming (11.2) με τιμή 847.697,00 Ha και Total public expenditure με τιμή 483.377.777,79 €. Η έκταση η οποία ήταν υπό βιολογική γεωργία ήταν μόνο 130.000 ha το 2009 και συνεπώς, οι παραπάνω αριθμοί δημιουργούν αντιφατικές εντυπώσεις και κάνουν αδύνατη την αξιολόγηση.

--

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Αναμορφώθηκε και η Δημόσια Δαπάνη του M11, λόγω τριετούς δέσμευσης καθώς και ο αριθμός των εκταρίων που αντιστοιχεί.

3.2.45. 45. Επανεξέταση της τιμής στόχου του μέτρου 8.2 που κρίνεται πολύ χαμηλή σε σχέση με τις ανάγκες

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Πολύ χαμηλή τιμή στόχος και διατιθέμενοι πόροι σε σχέση με τις δυνατότητες του μέτρου Description of the recommendation

Περιγραφή της σύστασης

Στο Υπομέτρο 8.2 ο δείκτης εκροών Investments in forest area development and improvement of the viability of forests (art 21-26) Total public expenditure (8.2), με τιμή 21.367.521,37€. Από το δείκτη αυτό προκύπτει ότι η εγκατάσταση των εν λόγω συστημάτων θα γίνει σε δάση και δασικές εκτάσεις, κάτι που όμως αντίκειται στη λογική του προγράμματος όπου αναφέρεται ότι «Δασογεωργικά ονομάζονται τα συστήματα που συνδυάζουν την παρουσία δέντρων και γεωργικών καλλιεργειών στην ίδια επιφάνεια (στο ίδιο χωράφι)» από όπου συνάγεται ότι η εγκατάσταση αφορά **γεωργικές γαίες**. Εξάλλου για να προκύψει ουσιαστικό αποτέλεσμα, χρειάζεται στόχευση του Υπομέτρου, λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνολική έκταση στόχος (δάση + δασικές εκτάσεις) που αναφέρεται από το δείκτη πλαισίου ανέρχεται σε 6.539.000 ha.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση του αξιολογητή έγινε εν μέρει αποδεκτή, άλλαξε το περιεχόμενο του μέτρου 8.2. Σε ότι αφορά τους διατιθέμενους πόρους η εμπειρία δείχνει ότι υπάρχει ελάχιστη ζήτηση από του εν δυνάμει δικαιούχους και γι αυτό μειώθηκε ο προϋπολογισμός της δράσης για να συσχετισθεί καλύτερα με την ζήτηση.

3.2.46. 46. Επανεξέταση των διατιθέμενων πόρων του υπομέτρου 10.2 και διαμόρφωση τους σε χαμηλότερο επίπεδο

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Ο καλύτερος προσδιορισμός του ύψους των πόρων που διατίθεται για το μέτρο 10.2 λαμβανομένης και της πορείας υλοποίησης των αντίστοιχων δράσεων στο ΠΑΑ 2007-2013

Περιγραφή της σύστασης

Στο Υπομέτρο 10.2. υπολογίζονται οι εξής δείκτες εκροών: M10 - Agri-environment-climate (art 28) Public expenditure for genetic resources conservation (10.2) με τιμή 77.500.000,00 € και M10 - Agri-environment-climate (art 28) Total public expenditure (€) με τιμή 338.000.000,00. Ο δεύτερος δείκτης εκροών, ο οποίος είναι η συνολική δημόσια δαπάνη, αναφέρεται στο σύνολο του μέτρου 10, άρα δεν είναι δυνατόν να διακριθεί πόσο από το συνολικό ποσό στοχεύει στην εξυπηρέτηση της ΠΕ4Α. Όμως, εάν εξετασθούν οι παρατηρηθέντες ετήσιοι ρυθμοί εκταμίσευσης του συνεχιζόμενου αυτού προγράμματος (μέσο ετήσιο ύψος δαπανών € 3.057.569 για τα έτη 2010, 2011, 2012) προκύπτει ότι το ποσό είναι αρκετό για την επίτευξη του στόχου, ενώ δημιουργούνται μάλιστα αμφιβολίες για το αν θα γίνει δυνατή η απορρόφηση του ποσού εντός της 5 ετίας που αναμένεται να διαρκέσει.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή μειώθηκε σημαντικά ο προϋπολογισμός του υπομέτρου (σε 15Μ€), που αντιστοιχεί απόλυτα στις ανάγκες.

3.2.47. 47. Ανάγκη αύξησης των ορεινών εκτάσεων που είναι δικαιούχοι του μέτρου 13.1

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η άσκηση της γεωργίας στις ορεινές περιοχές δημιουργεί πολλαπλές θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την βιοποικιλότητα και κατά συνέπεια απαιτείται η παροχή κινήτρων για την διατήρηση της

Περιγραφή της σύστασης

Τα ποσοστά κάλυψης των εκτάσεων από την εφαρμογή του μέτρου 13 προέκυψαν σε συνδυασμό με τον δείκτη πλαισίου C32 Areas with Natural Constraints. Στις περιπτώσεις των μέτρων 13.2 και 13.3 αναμένεται να υπάρξουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, αφού καλύπτεται το 96% των περιοχών. Δεν μπορεί να θεωρηθεί το ίδιο για την μεγαλύτερη αλλά και σημαντικότερη από πλευράς βιοποικιλότητας, (συνεπώς και της ΠΕ4Α) έκταση, συγκεκριμένα αυτή των ορεινών περιοχών όπου προβλέπεται μια κάλυψη μόλις κατά 14%, δημιουργώντας αμφιβολίες για την αποτελεσματικότητα του μέτρου ως προς την συγκεκριμένη Περιοχή Εστίασης.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή αυξήθηκε κατά πολύ η έκταση των ορεινών περιοχών του μέτρου 13.1 από 270.800 ha σε 1.030.317 ha.

3.2.48. 48. Αναντιστοιχία της ιεράρχησης αναγκών και της κατανομής των πόρων για την Προτεραιότητα 1

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Αναντιστοιχία μεταξύ των αναγκών και της κατανομής των πόρων στις επιμέρους Προτεραιότητες

Περιγραφή της σύστασης

Από την επισκόπηση των κατανεμημένων ποσών στις επιμέρους ανάγκες φαίνεται ότι για την ανάγκη «Πρώθηση της καινοτομίας στον αγρο-διατροφικό τομέα, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές», που έχει ιεραρχηθεί ως 1η, έχει προβλεφθεί μόλις το 6% του συνολικού προϋπολογισμού. Δύσκολα θα μπορούσε κάποιος να χαρακτηρίσει επαρκές το ποσό αυτό, με δεδομένη τη σημασία που δίνεται τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο ζήτημα της καινοτομίας όσο και από το γεγονός ότι και η ανάλυση SWOT, αλλά και η διαπίστωση των αναγκών ανέδειξε ως πρώτη προτεραιότητα το ζήτημα της καινοτομίας.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση δεν είναι πλέον επίκαιρη γιατί μεταβλήθηκε ο αριθμός και η ιεράρχηση των αναγκών.

3.2.49. 49. Περιορισμένοι πόροι για την εξυπηρέτηση της 5ης Προτεραιότητας

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η κατανομή των πόρων για τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Περιγραφή της σύστασης

Η πέμπτη και η έκτη ανάγκη συνδέονται με δράσεις που αφορούν την προσαρμογή της γεωργίας και της υπαίθρου στο φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, αλλά και, παράλληλα με τον μετριασμό των επιπτώσεων του φαινομένου. Εάν αθροιστούν τα ποσά που προορίζονται για την εξυπηρέτηση των δύο αυτών αναγκών προσεγγίζουν το 40% των πόρων του ΠΑΑ. Μόνο το 22% του ποσού προβλέπεται να κατευθυνθεί αποκλειστικά για την κάλυψη της 5ης ανάγκης, δηλαδή για την αύξηση της συμβολής της γεωργίας και των δασών στο μετριασμό του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής. Η 6η ανάγκη «προσαρμογή της γεωργίας και των δασών στην κλιματική αλλαγή» μοιράζεται ένα σημαντικό ποσό με την 4η αλλά και με την και την 3η ανάγκη. Δεν προβλέπονται πόροι που να κατευθύνονται αποκλειστικά στην προσαρμογή της υπαίθρου στην κλιματική αλλαγή, χρήζει επανεξέτασης.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Αν και η σύσταση του αξιολογητή είναι ανεπίκαιρη γιατί τροποποιήθηκαν οι ανάγκες σημειώνεται ότι αυξήθηκαν σημαντικά οι πόροι της προτεραιότητας 5, όπως προκύπτει από την κατανομή των πόρων στις επιμέρους περιοχές εστίασης των Προτεραιοτήτων.

3.2.50. 50. Επαναπροσδιορισμός του αναμενόμενου μοναδιαίου κόστους σε σειρά μέτρων

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η ακριβής εκτίμηση του μοναδιαίου κόστους των παρεμβάσεων με βάση την εμπειρία από την εφαρμογή ομοειδών δράσεων σε παρελθούσες Προγραμματικές περιόδους συμβάλλει στην ορθή στοχοθέτηση

Περιγραφή της σύστασης

Σε πολλά μέτρα προκύπτει αναντιστοιχία μεταξύ διατιθέμενων πόρων και αναμενόμενων εκροών ιδιαίτερα σε σύγκριση με την εφαρμογή ομοειδών δράσεων κατά το παρελθόν. Συστήνεται ο επανέλεγχος του μοναδιαίου κόστους των παρεμβάσεων που επιδρούν στην διαμόρφωση των δεικτών αποτελέσματος.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και επανεξετάστηκε το μοναδιαίο κόστος και έγιναν οι απαραίτητες διορθώσεις αλλά και συμπληρώσεις στο πλέγμα δεικτών του Προγράμματος.

3.2.51. 51. Μετρήσιμοι στόχοι των τοπικών στρατηγικών

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η σύσταση αυτή είναι ταυτόσημη με την σύσταση 40 και έχει απαντηθεί

Περιγραφή της σύστασης

Όπως ανάγκη 40

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Όπως ανάγκη 40

3.2.52. 52. Επαναπροσδιορισμός των τιμών στόχου των οροσήμων

Κατηγορία σύστασης: Καθορισμός στόχων, χορήγηση χρηματοδοτικών ενισχύσεων

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Το πλαίσιο επίδοσης αποτελεί ένα νέο στοιχείο για τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης και απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στον προσδιορισμό των οροσήμων για το 2018.

Περιγραφή της σύστασης

Παρατηρείται ότι οι τεθέντες τιμές στόχοι των οροσήμων είναι χαμηλοί , χρειάζεται επανεξέταση των τιμών στόχων.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή τροποποιήθηκε το πλαίσιο επίδοσης.

3.2.53. 53. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΤΠΑ για συναφή μέτρα

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η διασφάλιση του συντονισμού με το ΕΤΠΑ για ομοειδείς κατηγορίες παρεμβάσεων για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας και την αποφυγή επικαλύψεων

Περιγραφή της σύστασης

Να υπάρξουν περισσότερες αναφορές για τη διασφάλιση των συνεργειών μεταξύ ΕΤΠΑ – ΕΓΤΑΑ στην υλοποίηση των παρεμβάσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγρο-διατροφικού τομέα. Το Κεφάλαιο 14.1.1. «Περιγραφή των μέσων συμπληρωματικότητας με τα άλλα ΕΔΕΤ» να εμπλουτισθεί περαιτέρω με τις βασικές αρχές συμπληρωματικότητας που διέπουν τα σχετικά υπομέτρα του ΠΑΑ με αντίστοιχες παρεμβάσεις που προβλέπονται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής μέσω του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή συμπληρώθηκε το κεφάλαιο 14.1.1. Επίσης, έχουν πραγματοποιηθεί συναντήσεις με την ευθύνη της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και έχουν διασαφηνισθεί απόλυτα οι

παρεμβάσεις που αφορούν τον αγρο-διατροφικό τομέα και μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ. Αντίστοιχα η Υπηρεσία Συντονισμού των περιβαλλοντικών θεμάτων προκάλεσε αντίστοιχες συναντήσεις για την αποσαφήνιση των δράσεων, που αφορούν τις περιοχές του Δικτύου Natura και λοιπές περιβαλλοντικές παρεμβάσεις για τον έλεγχο των συνεργειών και της συμπληρωματικότητας μεταξύ των διαφόρων ταμείων.

3.2.54. 54. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΤΠΑ για τις περιοχές NATURA

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η ανωτέρω σύσταση είναι ταυτόσημη με την σύσταση 53 «Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΤΠΑ για συναφή μέτρα»

Περιγραφή της σύστασης

Όπως σύσταση 53.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Όπως σύσταση 53.

3.2.55. 55. Διασφάλιση συντονισμού με το ΕΚΤ για συναφείς δράσεις

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η διασφάλιση του συντονισμού με το ΕΚΤ για ομοειδείς κατηγορίες παρεμβάσεων για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας και την αποφυγή επικαλύψεων

Περιγραφή της σύστασης

Απαιτείται μεγαλύτερος συντονισμός μεταξύ των δύο Ταμείων, ΕΚΤ και ΕΓΤΑΑ, προκειμένου να καλυφθεί και να διασφαλισθεί η ανάγκη για την παροχή κατάρτισης σε δικαιούχους εκτός γεωργίας, που δραστηριοποιούνται σε αγροτικές περιοχές, ιδιαίτερα για τα θέματα επιχειρηματικότητας. Ο αξιολογητής συστήνει να υπάρξει στενότερη συνεργασία της ΕΥΔ ΠΑΑ με τις αρμόδιες Υπηρεσίες συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από το ΕΚΤ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, προκειμένου να διασφαλισθούν τυχόν συνέργειες μεταξύ των δύο Ταμείων για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων αναγκών που αντιμετωπίζουν ειδικές ομάδες πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένων και των γυναικών στις αγροτικές περιοχές.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση εξετάστηκε αλλά θεωρείται μη επίκαιρη πλέον αφού μέσω του μέτρου 1 καλύπτονται οι ασχολούμενοι στον τομέα της Γεωργίας, ενώ το σύνολο των παρεμβάσεων που αφορούν την 6η Προτεραιότητα θα υλοποιηθεί μέσω της προσέγγισης Leader και οι ΟΤΔ γνωρίζοντας το περιεχόμενο των παρεμβάσεων του ΕΚΤ στις αγροτικές περιοχές θα διασφαλίσουν τις συνέργειες. Επίσης οι κοινές επιτροπές αξιολόγησης των τοπικών στρατηγικών και η κοινή διαχείριση των CLLD σε περιφερειακό επίπεδο αποτελούν δικλίδες συντονισμού και συμπληρωματικότητας.

3.2.56. 56. Μεγαλύτερη Αξιοποίηση εναλλακτικών τύπων ενίσχυσης όπως standard cost

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η χρήση εναλλακτικών τύπων ενίσχυσης μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του διοικητικού βάρους, μείωση της γραφειοκρατίας και των καθυστερήσεων στις πληρωμές

Περιγραφή της σύστασης

Παρατηρείται αξιοποίηση «νέων» τύπων ενίσχυσης π.χ (standard cost, lump sum) και στην πλειονότητα των μέτρων επιλέγεται η κλασική μέθοδος της επιχορήγησης κεφαλαίου ως ποσοστού της επιλέξιμης δαπάνης όπως στα (Υπομέτρα 4.1, 4.2, 6.2, 6.4), αλλά και τα το σύνολο των υπομέτρων του Μέτρου 7. Ακόμα και σε Μέτρα που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η μέθοδος του απλοποιημένου κόστους π.χ. Μέτρο 1 δεν επιλέγεται λόγω της απουσίας σχετικών μελετών. Η πρόταση του Αξιολογητή θα ήταν με στόχο και την απλούστευση των διαδικασιών και τη μείωση του χρόνου καταβολής των ποσών στους δικαιούχους για τα Μέτρα που συγκεντρώνουν μεγάλη ζήτηση και παρατηρούνται οι σημαντικότερες καθυστερήσεις με χαρακτηριστικό παράδειγμα τα υπομέτρα 4.1, 4.2 & 6.4 να αξιοποιείτο η μέθοδος του απλοποιημένου κόστους για συγκεκριμένες ομοειδείς κατηγορίες δαπανών.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση γίνεται αποδεκτή αλλά η εφαρμογή του σταθερού κόστους προϋποθέτει μελέτη που βρίσκεται σε εξέλιξη από την ΕΥΣΑΑ. Για τα Μ01, Μ02 και για τα επενδυτικά μέτρα εξετάζεται η εφαρμογή σε μεταγενέστερο χρόνο και σε στενή συνεργασία με τον Οργανισμό Πληρωμών.

3.2.57. 57. Ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Σε περιόδους αδυναμίας πρόσβασης σε Τραπεζικό Δανεισμό η ενεργοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στη διευκόλυνση των επενδυτικών σχεδίων

Περιγραφή της σύστασης

Σημαντικό θέμα αποτελεί η ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων ενσωματώνοντας και την εμπειρία της τρέχουσας Προγραμματικής περιόδου και την αποτυχία ενεργοποίησης του δημιουργηθέντος Ταμείου. Μετά και την πρόσφατη επιβολή των ελέγχων κεφαλαίου (capital controls) είναι πολύ πιθανόν να ενταθούν τα προβλήματα της τρέχουσας περιόδου με τη μεγάλη υστέρηση στην υλοποίηση των ενταγμένων επενδυτικών σχεδίων στο σύνολο των Αξόνων Προτεραιότητας του ΠΑΑ 2007-2013. Η δυνατότητα δημιουργίας χρηματοδοτικών εργαλείων που καλύπτουν τις ανάγκες για παροχή εγγυήσεων, μικροδάνεια, κεφάλαια κίνησης, χαμηλό επιτόκιο δανεισμού συνδυαστικά με την παροχή επιχορήγησης κεφαλαίου θα πρέπει να διερευνηθεί στη βάση των καλών πρακτικών (π.χ. Jeremie) που εφαρμόστηκαν στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013 με τη συγχρηματοδότηση του ΕΤΠΑ.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και διερευνάται η δυνατότητα ένταξης του ΠΑΑ στο νέο Ταμείο Επιχειρηματικότητας που θα δημιουργηθεί για την κάλυψη των αναγκών των ΠΕΠ και του ΕΠΑΝΕΚ. Η ανατεθείσα από το ΠΑΑ εκ των προτέρων εξέταση των χρηματοδοτικών εργαλείων δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα.

3.2.58. 58. Κάλυψη του ελλείμματος τεχνογνωσίας για την επιλογή των δράσεων του Μέτρου 16

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η επιλογή των πράξεων του μέτρου 16 απαιτεί αυξημένες γνώσεις για την εκτίμηση του βαθμού «καινοτομίας» των υποβαλλομένων προτάσεων

Περιγραφή της σύστασης

Στα κριτήρια επιλογής θα πρέπει να φαίνεται ευκρινώς το κριτήριο της καινοτομίας, καθώς και να αναφέρεται ποιος φορέας-οργανισμός θα κρίνει και θα βαθμολογεί τον βαθμό καινοτομίας των υποβαλλόμενων σχεδίων, στο πλαίσιο του μέτρου. Ακόμη χρειάζεται εξειδικευμένος φορέας (με ανάλογες γνώσεις) που θα παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής/υλοποίησης των έργων, ειδικά στο πλαίσιο του 16.1-16.2.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή και θα εξετασθεί η επιλογή του φορέα στο στάδιο της Ολοκλήρωσης του κανονιστικού πλαισίου του μέτρου. Εξετάζεται η δυνατότητα αξιοποίησης του μητρώου αξιολογητών της ΓΓΕΤ, η αξιοποίηση των ερευνητών του ΕΘΙΑΓΕ για να συνδράμουν τις Γνωμοδοτικές Επιτροπές. Σχετική τεχνογνωσία θα αναζητηθεί και από το HELP DESK του ΕΣΚ.

3.2.59. 59. Λήψη Μέτρων για την επίσπευση των δράσεων πρόληψη και αποκατάστασης ζημιών από πυρκαγιές

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η αναζήτηση λύσεων για την επίσπευση της υλοποίησης των δασικών μέτρων

Περιγραφή της σύστασης

Από επισκόπηση της ετήσιας έκθεσης υλοποίησης 2012 του ΠΑΑ 2007-2013, προκύπτει ότι τόσο τα κατανεμόμενα ποσά, όσο και αναμενόμενα αποτελέσματα, εκτιμώνται μειωμένα από 40 (Υπομέτρο 8.3) έως και πάνω από 50% (Υπομέτρο 8.1.) σε σχέση με την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο (μέτρο 226 δράσεις 2, 3 και μέτρο 221 αντίστοιχα). Η απορρόφηση όλων δε, σύμφωνα με την ίδια έκθεση ήταν μηδενική, έως και το 2012 τουλάχιστον. Αποτέλεσμα εντυπωσιακό με δεδομένη τη σύμπτωση της έναρξης εφαρμογής του προγράμματος με την «επαύριο» ενός κύματος πυρκαγιών από τα πλέον καταστρεπτικά (καλοκαίρι 2007). Συνάγεται ότι θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια για συγκεκριμένες διαδικασίες που θα επιταχύνουν και θα διευκολύνουν την εκτέλεση μέτρων πρόληψης.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση γίνεται αποδεκτή και διερευνάτε η παροχή τεχνικής βοήθειας προς τα Δασαρχεία ή η δυνατότητα ορισμού και άλλων δικαιούχων για την εκτέλεση των αναγκαίων έργων πρόληψης αποκατάστασης.

3.2.60. 60. Αναγκαιότητα αναβάθμισης των γνώσεων του προσωπικού των μηχανισμών εφαρμογής του Προγράμματος

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η βελτίωση των ικανοτήτων του προσωπικού των μηχανισμών εφαρμογής για τις προτεραιότητες της νέας ΚΑΠ, και των αυξημένων απαιτήσεων του Κοινού Πλαισίου Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

Περιγραφή της σύστασης

Η ανάγκης αναβάθμισης των μηχανισμών άσκησης της ΚΑΠ - δεύτερου πυλώνα σε επίπεδο Κεντρικών Υπηρεσιών-Περιφερειών αποτυπώνεται στο Μνημόνιο Οικονομικής Συνεργασίας αφορά τη - διασύνδεση των Πληρ/ων Συσ/των του Υπουργείου - φορέων για να διασφαλισθεί η πρόσβαση σε αξιόπιστα στοιχεία και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στην ΕΔΑ & ΦΕ. Έχει υποτιμηθεί η σημαντική αποδυνάμωση του υπηρετούντος προσωπικού στην Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος, αλλά και σε σημαντικούς φορείς εφαρμογής/τελικούς δικαιούχους. Η απόφαση της

εκχώρησης σημαντικών πόρων του Προγράμματος στις Περιφέρειες κρίνεται ως ορθή με την αίρεση ότι διασφαλίζεται η επάρκεια ανθρώπινου δυναμικού με εμπειρία στην Διαχείριση των δράσεων του ΠΑΑ και την γνώση του ΚΠΠΑ.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή. Έχει προχωρήσει η διασύνδεση των Πληροφοριακών Συστημάτων, έχουν προβλεφθεί μέσω της Τεχνικής βοήθειας του ΠΑΑ η διενέργεια σημαντικού αριθμού δράσεων κατάρτισης του προσωπικού όπως περιγράφεται και στο πλάνο αξιολόγησης, ενώ προβλέπεται και η ριζική αναμόρφωση του τρόπου λειτουργίας του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου για την κάλυψη των αυξημένων αναγκών επιμόρφωσης. Με την βοήθεια της ΜΟΔ σε συνεργασία με την ΕΑΣ αμέσως μετά την έγκριση του ΠΑΑ θα διοργανωθεί ένας πρώτος κύκλος ενημέρωσης του προσωπικού των ΕΔΑ των Περιφερειών που έχουν ήδη ορισθεί για να διαχειριστούν μέτρα και δράσεις του ΠΑΑ.

3.2.61. 61. Επίσπευση των διαδικασιών για την δημιουργία και έγκαιρη λειτουργία της Operational data base

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η λειτουργία της operational data base αποτελεί βασική συνιστώσα του Μηχανισμού Παρακολούθησης του Προγράμματος

Περιγραφή της σύστασης

Ιεραρχώντας τις ανάγκες για την Παρακολούθηση του Προγράμματος ο Σύμβουλος Αξιολόγησης προσδιορίζει την αναγκαιότητα άμεσης λήψης παρεμβάσεων για τη Λειτουργικότητα των Πληροφοριακών Συστημάτων και την δημιουργία εφαρμογών για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων και την δημιουργία επιχειρησιακών βάσεων που θα επιτρέπουν την ηλεκτρονική επικοινωνία των αρμόδιων αρχών (Διαχειριστική Αρχή, Φορείς Εφαρμογής, Οργανισμός Πληρωμών) με τους δικαιούχους των Πράξεων.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή έχει συσταθεί ομάδα εργασίας που επεξεργάζεται την προσαρμογή του ΟΠΣΑΑ στις νέες απαιτήσεις. Παράλληλα το Υπουργείο μετέχει ενεργά στο σχεδιασμό του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων που υλοποιείται από την ΕΑΣ, μέσω του οποίου θα υποβάλλονται όλες οι πράξεις κρατικών ενισχύσεων στο ΕΣΠΑ 2014-2020.

3.2.62. 62. Αναγκαιότητα πρόβλεψης για την πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες στα χρηματοδοτούμενα έργα

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η τήρηση των αρχών της ισότητας και των μη διακρίσεων αποτελεί κανονιστική υποχρέωση για το σύνολο των δράσεων του ΠΑΑ

Περιγραφή της σύστασης

Επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει καμία αναφορά σε κανένα Μέτρο όσον αφορά θέματα προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε εν μέρει αποδεκτή και σε κάθε έργο που χρηματοδοτείται από το ΠΑΑ θα είναι υποχρεωτική η δημιουργία προσβάσεων για τα άτομα με κινητικά προβλήματα, όπως θα περιγράφεται στους οδηγούς εφαρμογής των σχετικών μέτρων.

3.2.63. 63. Πρόβλεψη συμμετοχής εκπροσώπων οργανώσεων που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας στην Επιτροπή παρακολούθησης

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η τήρηση των αρχών της ισότητας και των μη διακρίσεων αποτελεί κανονιστική υποχρέωση για το σύνολο των δράσεων του ΠΑΑ

Περιγραφή της σύστασης

Θα πρέπει να επιδιωχθεί η ισόρροπη, κατά το δυνατόν, συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ και η εκπροσώπηση σε αυτή δημόσιων αρχών που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας, καθώς και κοινωνικών οργανώσεων ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, Δίκτυο ROM κ.λπ.).

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή τροποποιήθηκε η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης και διασφαλίζεται η συμμετοχή εκπροσώπων των αναφερόμενων στη σύσταση φορέων.

3.2.64. 64. Αξιολόγηση της μεθόδου του απλοποιημένου κόστους στο Μέτρο 19

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η ανωτέρω σύσταση είναι ταυτόσημη με την σύσταση 56 και έχει απαντηθεί

Περιγραφή της σύστασης

Όπως σύσταση 56

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Όπως σύσταση 56

3.2.65. 65. Μεγαλύτερη βαρύτητα στην αυτοαξιολόγηση των δράσεων του ΕΑΔ

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η αναγκαιότητα αποτίμησης του τρόπου λειτουργίας της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του ΕΑΔ μπορεί να καλυφθεί και με την αυτοαξιολόγηση

Περιγραφή της σύστασης

Ως προς τα θέματα αξιολόγησης, συστήνεται να υπάρξει μεγαλύτερη βαρύτητα σε ποιοτικά θέματα αυτοαξιολόγησης, που μπορούν να οδηγήσουν στην πιο αποτελεσματική λειτουργία του ΕΑΔ και της Δικτύωσης καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή η ανάγκη για την ανάπτυξη μεθοδολογιών αυτοαξιολόγησης και η εξοικείωση των ΟΤΔ αλλά και του ΕΑΔ και ιδιαίτερα της Μονάδας Υποστήριξης Δικτύου προσδιορίζονται και στο πλάνο αξιολόγησης και στο κεφάλαιο 17 και θα περιληφθούν εκτενώς οι πρωτοβουλίες που θα ληφθούν στο σχέδιο δράσης του ΕΑΔ που θα υποβληθεί στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ .

3.2.66. 66. Αναγκαιότητα μεγαλύτερης ευελιξίας στην επιλογή των μέτρων από τις ΟΤΔ

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η δυνατότητα της bottom up προσέγγισης στο σχεδιασμό των τοπικών στρατηγικών δεν θα πρέπει να αλλοιώνεται από την υποχρεωτικότητα της επιλογής των μέτρων που θα περιλαμβάνει το Πρόγραμμα τους

Περιγραφή της σύστασης

Εφόσον κάθε μέτρο καθορίζει τα επιλέξιμα είδη έργων και δικαιούχων, οι δυνατότητες των ΟΤΔ να αναπτύξουν καινοτόμες και πολυτομεακές λύσεις, ειδικά για το τοπικό επίπεδο, περιορίζονται. Η φύση των προς υλοποίηση έργων είναι παρόμοια για όλες τις ΟΤΔ σε κάθε κράτος μέλος και είναι, επίσης, παρόμοια με τα «οριζόντια εφαρμοζόμενα» έργα, καθώς, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τα μέτρα του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης υλοποιούνται, κατά κύριο λόγο, με παραδοσιακές προσεγγίσεις από την κορυφή προς τη βάση.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση έγινε αποδεκτή τροποποιήθηκε το κείμενο του μέτρου 19 και δίνεται η ευκαιρία στις ΟΤΔ να επιλέξουν και να εξειδικεύσουν το πλέγμα των μέτρων που θα περιλαμβάνει το Τοπικό Πρόγραμμα.

3.2.67. 67. Πρόβλεψη δεικτών για την αποτύπωση του φύλλου των δικαιούχων σε συγκεκριμένα μέτρα

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η αναγκαιότητα μέτρησης της συμβολής του ΠΑΑ στη τήρηση των αρχών της ισότητας και των μη διακρίσεων αποτελεί κανονιστική υποχρέωση

Περιγραφή της σύστασης

Ως προς του δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης, διαπιστώνεται σημαντικό έλλειμμα διατύπωσης και καταχώρησης δεικτών κατάλληλων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων διακριτά κατά φύλο, τουλάχιστον για τις περιπτώσεις Μέτρων, που σύμφωνα με την προϋπάρχουσα εμπειρία, αναμένεται και η συμμετοχή γυναικών. Παρά το γεγονός ότι το Κοινό Πλαίσιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης δεν προβλέπει τη χρήση εξειδικευμένων δεικτών σχετικά με τις πολιτικές ισότητες, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης κρίνει χρήσιμο ότι ορισμένες παρεμβάσεις θα πρέπει να παρακολουθούνται με στοιχεία ανά φύλο, για την αξιολόγηση του βαθμού επιτυχίας τους

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση γίνεται εν μέρει αποδεκτή στο ΚΠΑΑ προσδιορίζονται αναλυτικά τα μέτρα για τα οποία είναι αναγκαία και υποχρεωτική η καταγραφή του φύλλου απολογιστικά και όχι προγραμματικά. Για τους σκοπούς της μέτρησης επιπτώσεων του ΠΑΑ μπορεί να πραγματοποιηθεί θεματική αξιολόγηση όπως προβλέπεται και στο πλάνο αξιολόγησης με την χρήση έρευνας πεδίου.

3.2.68. 68. Εναρμόνιση της χρήσης των όρων «ευπαθείς», «ευάλωτες», ειδικές ομάδες» με το νόμο 4019/2011

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η χρήση κοινής ορολογίας μεταξύ των ΕΔΕΤ για τους δικαιούχους θα συμβάλλει στην μέτρηση της αποτελεσματικότητας του ΕΣΠΑ 2014-2020

Περιγραφή της σύστασης

Η χρήση των όρων «ευπαθείς», «ευάλωτες» και «ειδικές ομάδες» πληθυσμού θα πρέπει να επανεξετασθεί και τουλάχιστον να είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στο Νόμο 4019/2011.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση γίνεται αποδεκτή και θα υπάρξει συνεργασία με την ΕΥΘΙ και την ΕΥΣΕΚΤ στη φάση της έκδοσης των οδηγιών εφαρμογής για τον ακριβή προσδιορισμό των δικαιούχων σε περίπτωση που εμπίπτουν στις συγκεκριμένες κατηγορίες.

3.2.69. 69. Αναλυτικότερη παρουσίαση των δράσεων του ΕΑΔ για την καινοτομία, τις δικτυώσεις κλπ

Κατηγορία σύστασης: Ρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος

Ημερομηνία: 07/08/2015

Θέμα: Η προώθηση της καινοτομίας και των δικτυώσεων αποτελούν βασικά μέσα για την επίτευξη των στόχων του ΠΑΑ και απαιτείται συντονισμένη δράση για την συμμετοχή των δικαιούχων

Περιγραφή της σύστασης

Ο Αξιολογητής συστήνει να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στις νέες προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει το ΕΑΔ, όπως για παράδειγμα η ενθάρρυνση της καινοτομίας σε όλους τους τομείς ενδιαφέροντος του ΠΑΑ, η συνεισφορά του στη βελτίωση της ποιότητας εφαρμογής του ΠΑΑ, η δημοσιότητα και η πληροφόρηση, η συνεργασία με άλλα Δίκτυα και φορείς, η «πραγματική» δικτύωση.

Με ποιον τρόπο υιοθετήθηκαν οι συστάσεις ή για ποιον λόγο δεν ελήφθησαν υπόψη

Η σύσταση γίνεται εν μέρει αποδεκτή στο ΠΑΑ δίνεται το περίγραμμα της λειτουργίας του ΕΑΔ και όχι η πλήρης ανάλυση του περιεχομένου των δράσεων και του τρόπου λειτουργίας του που θα αποτυπωθεί στο σχέδιο δράσης. Το σχετικό κεφάλαιο του ΠΑΑ τροποποιήθηκε και εμπλουτίστηκε με πρόσθετες πληροφορίες στο μέτρο του δυνατού.

3.3. Έκθεση εκ των προτέρων αξιολόγησης

Βλ. συνημμένα έγγραφα

4. SWOT ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ

4.1. SWOT

4.1.1. Ολοκληρωμένη γενική περιγραφή της τρέχουσας κατάστασης στην περιοχή προγραμματισμού, με βάση κοινούς και ειδικούς ανά πρόγραμμα δείκτες και άλλες ποιοτικές επικαιροποιημένες πληροφορίες

Ο αγροτικός παραγωγικός τομέας της Ελλάδας χαρακτηρίζεται από εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες, που οφείλονται στο ήπιο κλίμα, την αυξημένη ηλιοφάνεια κατά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου, αλλά και το ανάγλυφο του εδάφους, που δημιουργεί ποικιλία μικρο-περιβαλλόντων.

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 θα υλοποιηθεί σε μια περίοδο που η οικονομική κατάσταση της χώρας χαρακτηρίζεται από την αναγκαιότητα προώθησης ενός νέου αναπτυξιακού παραγωγικού μοντέλου, λόγω της οικονομικής κρίσης και της συνεπακόλουθης σημαντικής μείωσης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΚΔΠ-8), το οποίο έχει συρρικνωθεί τα τελευταία χρόνια, σωρευτικά κατά 25% και έχει διαμορφωθεί στο 67% του μέσου όρου ΕΕ-27 (2012).

Από το 2008 οι βασικοί δείκτες της ελληνικής οικονομίας αποδεικνύουν την έντονη οικονομική ύφεση, η οποία επιδεινούμενη συνεχίζεται μέχρι και σήμερα (Διάγραμμα 4.1)

Με βάση την τυπολογία των αγροτικών περιοχών ΕΕ 42,7% του ελληνικού πληθυσμού ζει σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως αγροτικές. Ο ορισμός των αγροτικών περιοχών γίνεται σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΕ, όπως φαίνεται στο Χάρτη 4-1 και περιλαμβάνει τις κυρίως αγροτικές και ενδιάμεσες αγροτικές περιοχές.

Το 2012, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) του πρωτογενή τομέα ήταν 3,4% της συνολικής ΑΠΑ, ενώ στις αγροτικές περιοχές το ποσοστό ήταν 34,2%, αναδεικνύοντας τη Γεωργία (γεωργία και κτηνοτροφία), ως κυρίαρχη δραστηριότητα σε αυτές τις περιοχές.

Η διάρθρωση της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης (ΧΓΕ) εμφανίζεται στο Χάρτη 4-2 και αντίστοιχα στο Διάγραμμα 4.2 και δείχνει τη σπουδαιότητα που έχουν, για τις χώρες του νότου, οι μόνιμες καλλιέργειες (δενδρώνες, αμπελώνες).

Γνώση και καινοτομία στη Γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές (Προτεραιότητα 1)

1.1. Η Ελλάδα παρουσιάζει ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις στο θέμα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, με ένα συντριπτικό ποσοστό αγροτών (σχεδόν 97%) χωρίς τυπική κατάρτιση (ΚΔΠ-24) – Πίνακας 4-Π1.1, Χάρτης 4-Π1.1, ποσοστό το οποίο είναι πολύ υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (70,6%).

Η εκπαίδευση πραγματοποιείται σε δευτεροβάθμιο επίπεδο σε επτά Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ), που εποπτεύονται από το ΥπΑΑΤ, στη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση στα 70 κέντρα εκπαίδευσης και με στοχευμένα προγράμματα. Απουσιάζει εντελώς από το υφιστάμενο σύστημα εφαρμογών η λειτουργία πρότυπων εγκαταστάσεων, με στόχο την επίδειξη της σωστής πρακτικής στο γεωργικό τομέα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας Κάπα Research, 2012 το σημαντικότερο πρόβλημα των αγροτών - κατά το σύνολο των ερωτώμενων - είναι η ενημέρωση σε θέματα τεχνολογίας και καινοτομίας που αφορούν στον αγροτικό κλάδο, όπως φαίνεται στην Εικόνα 4-Π1.1.

1.2. Το υφιστάμενο Σύστημα Γεωργικών Συμβούλων (Σ.Γ.Σ) είναι ατελώς ανεπτυγμένο, προσανατολισμένο κυρίως στην εφαρμογή και ενημέρωση ως προς τις υποχρεώσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης, χωρίς να καλύπτει τομείς προτεραιότητας, όπως η ανταγωνιστικότητα, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η εισαγωγή καινοτομίας, κ.λπ. Το Σ.Γ.Σ έχει προβεί στην πιστοποίηση Γεωργικών Συμβούλων (Γ.Σ) μέσω του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ και έως σήμερα παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες περίπου 638 σύμβουλοι, 30 δομές και 180 συνεργάτες συμβούλων.

1.3. Αναφορικά με τις εθνικές επιδόσεις στην ενσωμάτωση της καινοτομίας, η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από ισχυρές περιφερειακές ανισότητες, μειωμένη ζήτηση υπηρεσιών Έρευνας και Καινοτομίας και πολύ χαμηλά επίπεδα επένδυσης στην έρευνα (Διάγραμμα 4-Π1.1), σε σχέση με το μέσο ευρωπαϊκό όρο. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει υψηλό ερευνητικό δυναμικό στη χώρα διαπιστώνεται ένας εν γένει χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της καινοτομίας.

1.4. Ένα από τα σημαντικότερα διαρθρωτικά προβλήματα του ελληνικού αγροτικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, είναι η απουσία μίας κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων ικανού μεγέθους (Διάγραμμα 4-Π1.2), που να μπορούν να επενδύσουν στην καινοτομία, στην έρευνα και την τεχνολογία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, αλλά και το πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων.

1.5. Αναφορικά με το ζήτημα των δικτυώσεων, σύμφωνα με έρευνες της ΓΓΕΤΚ (2014), οι εταιρείες του τομέα των τροφίμων αναπτύσσουν ποικίλες και δυναμικές συνεργατικές δράσεις με πολλές ομάδες από τον ελληνικό και διεθνή ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο, ενώ δεν παρατηρείται κάτι παρόμοιο με τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις.

1.6. Όπως αναγνωρίζεται και στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), εκτός από το πρόβλημα των διαθέσιμων πόρων για την προώθηση της Έρευνας Καινοτομίας και Τεχνολογίας, παρατηρείται επίσης απουσία διασύνδεσης των αναγκών του τομέα με την παραγόμενη, από τα ερευνητικά Ινστιτούτα και τους λοιπούς φορείς, έρευνα.

1.7. Στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) οι δράσεις για καινοτομία και μεταφορά γνώσης αφορούν τόσο στον πυρήνα της αγροτικής παραγωγής, όσο και στη σχέση αγροτικής παραγωγής-περιβάλλοντος και αγροτικής παραγωγής-κλιματικής αλλαγής. Αναλυτική αποτύπωση των αναγκών για δράσεις καινοτομίας και μεταφοράς της γνώσης στον αγρο-διατροφικό τομέα περιγράφεται στο Παράρτημα 4-Π1 “Περιφερειακές και κλαδικές περιοχές εστίασης για την καινοτομία και τη μεταφορά γνώσης στην αγροτική ανάπτυξη”, μαζί με 13 σχετικούς Πίνακες με σύνοψη της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης ανά Περιφέρεια, έτσι όπως έχουν εγκριθεί. Επίσης ως Παράρτημα υπάρχει απόσπασμα της εθνικής RIS3, όσον αφορά στον τομέα της Αγροδιατροφής.

Ανταγωνιστικότητα όλων των τύπων Γεωργίας και βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων (Προτεραιότητα 2)

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ – ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Η ελληνική Γεωργία, παρά τη σχετική συρρίκνωσή της, παραμένει ένας σημαντικός κλάδος της οικονομίας όσον αφορά τα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη (ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ), απασχόληση, εισόδημα, ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών) και συμβάλλει στην εθνική ασφάλεια (αυτάρκεια τροφίμων).

1. Ο τομέας της Γεωργίας έχει σημαντικό μερίδιο ενδο-κλαδικών συναλλαγών, δηλαδή προϊόντα του κλάδου που χρησιμοποιούνται σαν εισροές του ίδιου κλάδου (τυπικό παράδειγμα οι ζωοτροφές). Επίσης η γεωργική εκροή συνδέεται στενά με τους κλάδους των μεταφορών, του χονδρεμπορίου και του λιανικού εμπορίου. Από πλευράς εισροών, η Γεωργία υποστηρίζει την εγχώρια χημική βιομηχανία λιπασμάτων και φυτο-προστατευτικών σκευασμάτων, παραγωγή σπόρων και εργαλειομηχανών. Ο τομέας της μεταποίησης τροφίμων είναι ο σημαντικότερος αγοραστής του προϊόντος της Γεωργίας (περίπου 60% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής). Ο πολλαπλασιαστής προϊόντος του κλάδου της μεταποίησης τροφίμων είναι πάντα ανάμεσα στους 5 υψηλότερους πολλαπλασιαστές της ελληνικής οικονομίας.

2.2. Το ποσοστό συμβολής της Γεωργίας στην ΑΠΑ (Διάγραμμα 4-Π2.1), το 2012, είναι περίπου διπλάσιο (3,4%) από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (1,80%) και μεγαλύτερο όλων των μεσογειακών οικονομιών. Η μεγαλύτερη συμμετοχή παρατηρείται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας (2010 – 8,4%) και η μικρότερη στην Περιφέρεια Αττικής (2010 – 0,4%).

Η συμβολή της μεταποίησης τροφίμων στη συνολική ΑΠΑ στην Ελλάδα, σε σχέση με επιλεγμένες χώρες της ΕΕ-27 εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π2.2. Ο κλάδος τροφίμων-ποτών-καπνού συμβάλλει κατά 3,38% στην συνολική ΑΠΑ, με τον ευρωπαϊκό μέσο στο 2% και το μεγαλύτερο αντίστοιχο ποσοστό να είναι 3,1% στη Βουλγαρία.

Η ΑΠΑ του πρωτογενή τομέα εμφανίζει από το 2007 και μετά μια φάση ανάπτυξης για τρία συνεχή χρόνια. Το 2011 και το 2012, λόγω διάχυσης των επιπτώσεων της γενικότερης ύφεσης εμφανίζει πτωτική πορεία (Διάγραμμα 4-Π2.3).

2.3. Το ποσοστό συμμετοχής του πρωτογενούς τομέα (ΚΔΠ-11) και ειδικότερα της Γεωργίας, στη συνολική απασχόληση είναι επίσης εξαιρετικά υψηλό (>7,5%, 2013) (Χάρτης 4-Π2.1) αν και μειώθηκε από σχεδόν 16% το 2000 σε 10,4% το 2011, ποσοστό που αντιστοιχούσε σε περίπου 490 χιλιάδες άτομα, σε σύνολο περίπου 4,5 εκ. εργαζομένων (ΚΔΠ-13) – Διάγραμμα 4-Π2.4.

Το ποσοστό συμμετοχής της βιομηχανίας τροφίμων στη συνολική απασχόληση ποικίλει σε περιφερειακό επίπεδο, όπως παρουσιάζεται στο Χάρτη 4-Π2.2.

2.4. Οι δείκτες Α και Β του αγροτικού εισοδήματος είχαν μια πτωτική πορεία από το 2000 μέχρι και το 2006 και μετά κινήθηκαν ανοδικά για τρία χρόνια μέχρι και το 2009 (ΚΔΠ-26). Από το 2010 και μετά οι δύο δείκτες ακολουθούν την ίδια πτωτική πορεία με την γεωργική ΑΠΑ. Ο δείκτης Γ του καθαρού επιχειρηματικού εισοδήματος στη Γεωργία ακολουθεί συνεχή πτωτική πορεία (Διάγραμμα 4-Π2.5).

Όπως γίνεται εμφανές και στο Χάρτη 4-Π2.3 υπάρχει σοβαρή χωρική ανισότητα στη διαμόρφωση των εισοδημάτων. Μόνο η Πελοπόννησος, περιοχές της Ηπείρου και η Θεσσαλία έχουν μέση καθαρή Προστιθέμενη Αξία ανά μονάδα πλήρους απασχόλησης μεγαλύτερη των 12,000 ευρώ, ενώ όλη η υπόλοιπη χώρα έχει κάτω από 12,000 ευρώ.

Από τα οικονομικά αποτελέσματα, ανά τύπο εκμετάλλευσης και περιφέρεια (FADN, 2011) φαίνεται ότι οι εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε Ορεινές και Μειονεκτικές Περιοχές έχουν σημαντικά μικρότερη αξία εκροής από τις εκμεταλλεύσεις εκτός τέτοιων περιοχών, αλλά το καθαρό εισόδημά τους διαμορφώνεται στα ίδια επίπεδα, αν όχι μεγαλύτερο σε κάποιους δείκτες, σαν πιθανό αποτέλεσμα των ενισχύσεων σε περιοχές με φυσικούς και άλλους περιορισμούς.

2.5. Η θέση της ελληνικής Γεωργίας όσον αφορά στο κόστος των βασικών εισροών είναι δυσμενής (Διάγραμμα 4-Π2.6). Το υψηλό κόστος παραγωγής στην ελληνική Γεωργία αποδυναμώνει κάθε συγκριτικό πλεονέκτημα ανταγωνιστικότητας και σε συνδυασμό με την πλήρη αποδέσμευση κάνει την απόφαση μη καλλιέργειας της γης αρκετά ελκυστική. Στον Πίνακα 4-Π2.1 φαίνεται η ανησυχητική επίδραση του αυξανόμενου κόστους παραγωγής στο εισόδημα των εκμεταλλεύσεων. Παρά το ότι η μέση εκροή για το σύνολο των εκμεταλλεύσεων (131) αυξήθηκε από 22,608 ευρώ σε 23,496 ευρώ (σχεδόν 4%), η ενδιάμεση κατανάλωση (275) αυξήθηκε από 10,321 ευρώ σε 11,774 ευρώ (σχεδόν 14%). Συνεπώς η Καθαρή Προστιθέμενη Αξία (415) μειώθηκε από 16,134 ευρώ σε 14,014 ευρώ (σχεδόν 13%).

Ο δανεισμός στον πρωτογενή τομέα απεικονίζεται στο Διάγραμμα 4-Π2.7. Από το 2009 εμφανίζεται μια ραγδαία μείωση των μακροπρόθεσμων δανείων μέχρι υποδιπλασιασμού, το 2010 και σχεδόν υπο-τετραπλασιασμού, το 2012. Η κατάσταση αυτή προήλθε τόσο από έλλειψη ρευστότητας και δανειοδοτήσεων από πλευράς τραπεζών όσο και από έλλειψη εμπιστοσύνης των επενδυτών γεωργών, που προτιμούσαν να απέχουν μέχρι να επανέλθουν σε θετικές προσδοκίες.

Το υψηλό κόστος παραγωγής και η έλλειψη πίστης είχαν επίπτωση στη μέση παραγωγικότητα εργασίας και στον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου αντίστοιχα.

2.6. Η μέση παραγωγικότητα εργασίας στο γεωργικό τομέα από το 2004 και μετά κινείται σε γενικές γραμμές κάτω από την αντίστοιχη μέση της ΕΕ-27 (ΚΔΠ-14 και ΚΔΠ-27) – Διαγράμματα 4-Π2.8, 4-Π2.9, λόγω του διαφορετικού ρυθμού μείωσης της ΑΠΑ (αριθμητής) και της απασχόλησης (παρονομαστής).

Η περιφερειακή διάσταση της μέσης παραγωγικότητας εργασίας εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π2.10, από όπου γίνεται εμφανές ότι η Αττική, με τη σημαντική παρουσία των θερμοκηπιακών καλλιέργειών, της σταβλισμένης κτηνοτροφίας και των μονάδων πτηνοτροφίας έχει τη διπλάσια παραγωγικότητα από όλες τις άλλες περιφέρειες. Οι μεγάλες περιφερειακές και υπο-περιφερειακές διαφορές στην παραγωγικότητα, δεν υποκρύπτουν μόνο διαφορές στις καλλιέργειες (συγκέντρωση των περιφερειών Κ. Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Στερεάς σε σιτηρά, βαμβάκι και φρούτα από πλευράς φυτικής παραγωγής και σταβλισμένη εκτροφή βοοειδών από πλευράς ζωικής παραγωγής) αλλά και διαρθρωτικές διαφορές, σαφώς μεγαλύτερες και καταλληλότερα εξοπλισμένες εκμεταλλεύσεις και καλύτερη διασύνδεση πρωτογενούς τομέα και μεταποίησης.

2.7. Ο δείκτης σχηματισμού ακαθάριστου κεφαλαίου στην Ελλάδα είναι περίπου 24% ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος είναι 32,5% (ΚΔΠ-28) και σχετίζεται άμεσα με την επενδυτική συμπεριφορά των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και τις προσδοκίες των επενδυτών – Διάγραμμα 4-Π2.11 και Χάρτης 4-Π2.4. Για να αποφευχθούν τα προβλήματα που σημειώθηκαν κατά την υλοποίηση του ΠΑΑ 2007-2013, με υψηλό αριθμό γεωργικών εκμεταλλεύσεων να αδυνατούν να υλοποιήσουν τα εγκεκριμένα επενδυτικά τους σχέδια λόγω μη πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό, η έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε επενδυτικά σχέδια μεσαίου ύψους προϋπολογισμού, ενώ ταυτόχρονα θα υπάρξουν διακριτές κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων μικρού προϋπολογισμού, που στοχεύουν στη

βελτίωση των κλιματικών και περιβαλλοντικών επιδόσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ανεξαρτήτως οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία FADN η χώρα μας έχει από τα μεγαλύτερα ποσοστά μηδενικών επενδύσεων των αγροτικών εκμεταλλεύσεων κατά την περίοδο 2006-2008, Χάρτης 4-Π2.5.

2.8. Το μέγεθος των ελληνικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων είναι πάρα πολύ μικρό με οποιοδήποτε δείκτη και αν μετρηθεί, έκταση (Διάγραμμα 4-Π2.12), οικονομικό μέγεθος (Διάγραμμα 4-Π2.13) ή απασχόληση (ΚΔΠ-22) (Διάγραμμα 4-Π2.14).

Στην ελληνική Γεωργία το 50% των εκμεταλλεύσεων είναι κάτω των 2 ha και 50% κάτω από 4,000 ευρώ. Το μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων σε έκταση είναι περίπου 4.8 ha, έναντι των 14,3 ha της ΕΕ-27 (ΚΔΠ-17), ενώ η περιφερειακή του διάσταση εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π2.15.

Το διαρθρωτικό πρόβλημα του μικρού κλήρου έχει και σημαντικές περιφερειακές διαστάσεις. Στην Κεντρική Ελλάδα και στην Πελοπόννησο το πρόβλημα της μικρής γεωργικής ιδιοκτησίας είναι πολύ πιο έντονο από ότι στη Βόρεια Ελλάδα και ο κατακερματισμός των εκμεταλλεύσεων μεγαλύτερος, γεγονός που έχει διαμορφώσει, μαζί με άλλους παράγοντες και το είδος των καλλιεργειών σε κάθε Περιφέρεια (Πίνακας 4-Π2.2).

Η μικρή σε έκταση γεωργική εκμετάλλευση, είναι οικονομικά ασύμφορη διότι απαγορεύει τις οικονομίες κλίμακας τόσο στις καλλιεργητικές πρακτικές, όσο και στις επενδύσεις, γεγονός που καθίσταται ακόμα πιο έντονο δεδομένου του κατακερματισμού των ιδιοκτησιών σε περίπου 5-6 τεμάχια ανά εκμετάλλευση και το ανάγλυφο της χώρας, που αυξάνει υπέρμετρα το κόστος της ενέργειας και των καλλιεργητικών διαδικασιών.

Το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων έχει σαφή επίπτωση στην οικονομική αποτελεσματικότητα και γενικά στις επιδόσεις και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες των εκμεταλλεύσεων. Από τις εκμεταλλεύσεις που μπορούν να συμμετέχουν στο δείγμα του FADN, 83,1% βρίσκονται στις δύο χαμηλότερες τάξεις οικονομικού μεγέθους, με τις επιχειρήσεις κάτω από 8000 ευρώ να αποτελούν το 38,5% του δείγματος για την Ελλάδα (Διάγραμμα 4-Π2.16). Ως εκ τούτου η έμφαση του Προγράμματος θα πρέπει να δοθεί σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων το οικονομικό μέγεθος κυμαίνεται μεταξύ 8.000 και 25.000 €, που αποτελούν μια κρίσιμη μάζα (περίπου 45% του δείγματος FADN 2012) για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής Γεωργίας.

Από τα στοιχεία του FADN εξάγονται ορισμένα συμπεράσματα για τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις της χώρας, τα οποία συνοψίζονται στον Πίνακα 4-Π2.3.

2.9. Σχετικά με την απασχόληση στον τομέα της Γεωργίας ο δείκτης ΚΔΠ-22 αναδεικνύει και το σημαντικό βαθμό υποαπασχόλησης της ελληνικής Γεωργίας, με συνολική απασχόληση 1.212.720 ατόμων, που αντιστοιχούν σε 372.750 Μονάδες Ανθρώπινης Εργασίας (). Παρόλα αυτά σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ φαίνεται ότι ο πρωτογενής τομέας είναι ο πιο ανθεκτικός στην απώλεια θέσεων εργασίας κατά την περίοδο 2008-2012 (Διαγράμματα 4-Π2.17 και 4-Π2.18).

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ- Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, κατά τη διάρκεια της κρίσης (2008- 2013), στις αγροτικές περιοχές χάθηκαν 12 χιλιάδες θέσεις απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, ενώ αντίστοιχα στις αστικές περιοχές δημιουργούνται 4,2 χιλιάδες νέες θέσεις απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. Αυτό σημαίνει ότι οι νεοεισερχόμενοι στη Γεωργία έχουν

προέλευση πόλεις άνω των 10 χιλιάδων κατοίκων, και 1 στους 2 νεοεισερχόμενους έχει προέλευση την Περιφέρεια Αττικής (37%) και το Υπόλοιπο Αττικής (8%).

2.10. Από πλευράς ηλικιακής σύνθεσης, η χώρα κινείται στο μέσο όρο της ΕΕ - 27. Το ποσοστό αγροτών πάνω από 55 χρόνων είναι πολύ κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (ΚΔΠ-23), 54,9% και 53,1% αντίστοιχα.

Η ελληνική Γεωργία, όπως και πολλές ευρωπαϊκές γεωργίες είναι ηλικιακά γερασμένη. Οι νέοι θεωρούνται, γενικά, επιχειρηματικά πιο ενεργητικοί και δεκτικοί στην υιοθέτηση νέων μεθόδων, τεχνολογιών και καινοτομιών και με ευρύτερη και πιο σύγχρονη αντίληψη για το ρόλο τους, τη σχέση τους με το περιβάλλον και την αγροτική πολιτική. Για το λόγο αυτό, δείκτες γήρανσης μιας οικονομίας χρησιμοποιούνται συχνά σαν δείκτες δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Στον Πίνακα 4-Π2.4 αναδεικνύεται η σημαντική διαπεριφερειακή διακύμανση στην ηλικιακή σύνθεση των αρχηγών των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Για παράδειγμα, το ποσοστό των πιο ηλικιωμένων (>55 ετών) αγροτών διακυμαίνεται σχεδόν 13 ποσοστιαίες μονάδες από το χαμηλό της Βόρειας Ελλάδας (48,4%) στο υψηλό της Αττικής (61,7%). Οι διαπεριφερειακές διαφορές σε επίπεδο περιφέρειας είναι ακόμα μεγαλύτερες σχεδόν 20% από 45,7% για τη Δυτική Μακεδονία μέχρι 64,3% για την Ήπειρο. Επίσης, η ύπαρξη νέων αγροτών είναι εμφανέστατη στη Βόρεια Ελλάδα όπου ο αριθμός νέων για κάθε 100 πιο ηλικιωμένων αγροτών είναι σταθερά πάνω από 15, αριθμός που στην υπόλοιπη Ελλάδα απαντάται μόνο στην Κρήτη.

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία Farm Structure Survey, 2007 και παρουσιάζεται γραφικά στο Διάγραμμα 4-Π2.19, υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ ηλικίας των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της απόδοσης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

2.11. Τα τελευταία χρόνια υπάρχει η αίσθηση ότι αρκετοί νέοι είτε από την ύπαιθρο είτε από τον αστικό χώρο σκέφτονται ή κάνουν απόπειρες επιστροφής και εκκίνησης γεωργικής δραστηριότητας, ως μια διέξοδο στην αυξανόμενη ανεργία και τις ανύπαρκτες προοπτικές απασχόλησης εκτός πρωτογενούς τομέα και την παραδοσιακή τάση για αυτό-απασχόληση (ΚΔΠ-6) στην Ελλάδα 30,4% έναντι 14,4% του ευρωπαϊκού μέσου όρου (Διάγραμμα 4-Π2.20).

2.12. Το ποσοστό της ανεργίας στην Ελλάδα είναι πολύ μεγάλο και επιδεινούμενο συνεχώς τη χρονική περίοδο 2011-2013 (Χάρτης 4-Π2.6).

Η ανεργία ανάμεσα στους νέους στην Ελλάδα (σχεδόν 58,3%, 2013) είναι η απολύτως υψηλότερη της ΕΕ-27 (ΚΔΠ-7) – Διάγραμμα 4-Π2.21 και Χάρτης 4-Π2.7. Το Πρόγραμμα μπορεί να δώσει μια διέξοδο στην είσοδο των νέων στην αγορά εργασίας είτε με την παροχή κινήτρων για την 1η εγκατάστασή τους στη γεωργική δραστηριότητα, είτε με την αξιοποίηση ευκαιριών εξω-γεωργικών δραστηριοτήτων σε αγροτικές περιοχές.

2.13. Η συμβολή των αγροτικών προϊόντων στις εξαγωγές είναι σημαντική, με την αξία των εξαγόμενων αγροτικών προϊόντων να αυξάνει (σε τρέχουσες τιμές) φτάνοντας στο 2012 τα 3,6 δις ευρώ (Διάγραμμα 4-Π2.22). Τα προϊόντα φρούτων και λαχανικών απαρτίζουν μόνα τους σχεδόν τη μισή αξία των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και το 2012 διαμορφώθηκαν στο 1,8 δις. Συγχρόνως, πολλά γεωργικά προϊόντα, ιδιαίτερα ζωικής προέλευσης, συμβάλλουν στις εισαγωγές που προσεγγίζουν τα 5 δις ευρώ και διαμορφώνουν ένα αρνητικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

γύρω στα 1,4 δις. Τα αγροτικά προϊόντα συμμετέχουν κατά 10% περίπου στο σύνολο των εισαγωγών της χώρας.

2.14. Το ποσοστό αυτάρκειας στη φυτική παραγωγή το 2011 ανερχόταν, κατά μέσο όρο, στο 96% περίπου, μειωμένο σε σχέση με το 2010. Το σοβαρότερο πρόβλημα αυτάρκειας εντοπίζεται στη ζωική παραγωγή, όπου ανέρχεται, κατά μέσο όρο στο 76% περίπου, με το βόειο κρέας στο 29% και το χοιρινό κοντά στο 55% (Εικόνα 4-Π2.1).

2.15. Η ελληνική Γεωργία παράγει το 2,6% της συνολικής αξίας ζωικής και φυτικής παραγωγής της ΕΕ-27. Το συγκριτικό της πλεονέκτημα και η ισχυρή θέση της στην αγορά βρίσκεται στα προϊόντα «Μεσογειακής Διατροφής» (**Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Ανθρωπότητας, της UNESCO**), όπως φαίνεται στο (Διάγραμμα 4-Π2.23). Εκτός όμως των προϊόντων «Μεσογειακής Διατροφής» η Ελλάδα παράγει και άλλα προϊόντα, στα οποία κατέχει σχεδόν μονοπωλιακή θέση όπως η μαστίχα και ο κρόκος ή άλλα προϊόντα μαζικής παραγωγής στα οποία έχει ικανοποιητικό μερίδιο στα πλαίσια της ΕΕ, όπως το βαμβάκι και ο καπνός.

Η θέση της χώρας στην παραγωγή προϊόντων «Μεσογειακής Διατροφής» μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω αυξάνοντας τα μερίδια αγοράς. Όλα αυτά τα προϊόντα συνδέονται επίσης με την μεταποίηση των τροφίμων (επεξεργασία, τυποποίηση και χυμοποίηση) και η προστιθέμενη αξία μπορεί να αυξηθεί ακόμη περισσότερο.

2.16. Επίσης, ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της διάρθρωσης της αγροτικής οικονομίας στην Ελλάδα είναι η άνιση σχέση μεταξύ ζωικής και φυτικής παραγωγής (Διάγραμμα 4-Π2.24).

Η ζωική παραγωγή αφορά κυρίως την παραγωγή γάλακτος που από μόνη της είναι σχεδόν 41% του συνόλου της αξίας της ζωικής παραγωγής και το κρέας της αιγο-προβατοτροφίας, η αξία του οποίου είναι 25% περίπου του συνόλου (Διάγραμμα 4-Π2.25). Η Ελλάδα διατηρεί την 1η θέση στην αιγοτροφία και την 4η θέση στην προβατοτροφία, στην Ευρώπη.

Η φυτική παραγωγή βασίζεται κυρίως στα φρούτα, τα λαχανικά, τα σιτηρά και την ελαιοκαλλιέργεια (Διάγραμμα 4-Π2.26). Θα πρέπει να σημειωθεί η σημαντική υστέρηση των ζωοτροφών στη συμβολή τους στη φυτική παραγωγή και η επιβίωση των βιομηχανικών φυτών, παρά την πλήρη αποδέσμευση του καπνού και την μερική του βαμβακιού.

ΔΑΣΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Τα παραγωγικά δάση και οι δασικές εκτάσεις καλύπτουν στην Ελλάδα 6,5 εκ. Ha (49,4% του εδάφους της Ελλάδας).

2.17. Η σύνθεση των ελληνικών δασών απεικονίζεται στον Πίνακα 4-Π2.5 και στο Χάρτη 4-Π2.8 ενώ η δασοκάλυψη σε περιφερειακό επίπεδο στο Διάγραμμα 4-Π2.27.

2.18. Η παραγωγή των ελληνικών δασών αποτελείται κυρίως από ξυλεία (βιομηχανική), καυσόξυλα, ρητίνη και ξυλοκάρβουνα (Διάγραμμα 4-Π2.28).

Από τα περίπου 1,15 εκατομμύρια κυβικά μέτρα ξυλείας που παρήχθησαν το 2011, η δημόσια δασοπονία παρήγε 0,77 εκατομμύρια και η ιδιωτική δασοπονία 0,38. Η δημόσια δασοπονία παράγει σχεδόν 0,6 εκατομμύρια μέσω εκμετάλλευσης των δασικών συνεταιρισμών.

2.19. Παρά την γενικότερη οικονομική ανάπτυξη της χώρας την περασμένη εικοσαετία, η πορεία του κλάδου της δασοπονίας έχει ακολουθήσει αντίστροφη πορεία. Η συνολική αξία της εκροής της ελληνικής δασοπονίας κυμαίνεται, μετά το 2006, ανάμεσα σε 70 και 80 εκατομμύρια ευρώ (Διάγραμμα 4-Π2.29).

2.20. Η ΑΠΑ του δασικού τομέα κινείται μεταξύ 45 και 55 εκατομμυρίων ευρώ στο ίδιο χρονικό διάστημα (ΚΔΠ-15) ο αριθμός των εργαζομένων στη δασοπονία παρουσιάζει διαρκή μείωση (ΚΔΠ-13), εκτός από το 2011 που παρατηρείται διπλασιασμός αυτών.

2.21. Η μέση παραγωγικότητα εργασίας στο δασικό τομέα (Διάγραμμα 4-Π2.30) κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια μεταξύ 10 και 12 χιλιάδων ευρώ ανά έτος σε τρέχουσες τιμές (ΚΔΠ-15) και Χάρτης 4-Π2.9, ενώ βαίνει μειούμενος και ο αριθμός εργαζομένων στη δασοπονία (Διάγραμμα 4-Π2.31). Αντίθετα το 2011 παρατηρείται αύξηση του εργατικού δυναμικού (+116%) με μια αναλογικά μικρή αύξηση της παραγόμενης ΑΠΑ (+10,1%) με την μέση παραγωγικότητα εργασίας να κυμαίνεται στα 5.410€/.

2.22. Τα χαρακτηριστικά του κλάδου επεξεργασίας του ξύλου εμφανίζονται στον Πίνακα 4-Π2.6 και το Χάρτη 4-Π2.10.

Το δασικό οδικό δίκτυο των δημοσίων και μη δημοσίων δασών (το 70% /30% αντίστοιχα) αποτελεί τη βάση για την ορθολογική διαχείρισή τους την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευσή τους και την προστασία τους. Η υφιστάμενη κατάσταση σχετικά με την πυκνότητα του δασικού οδικού δικτύου εμφανίζεται στον Πίνακα 4-Π2.7.

Η οργάνωση της αλυσίδας τροφίμων και η διαχείριση κινδύνων στη Γεωργία (Προτεραιότητα 3)

Η αλυσίδα αξίας της αγρο-διατροφής διατρέχει σημαντικά τμήματα της ελληνικής οικονομίας, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 4-Π3.1. Ο αγροτικός τομέας τροφοδοτεί με πρώτη ύλη τη βιομηχανία των τροφίμων, ενώ ένα μικρό μέρος προορίζεται απευθείας για κατανάλωση. Τα είδη διατροφής διανέμονται μέσω του χονδρικού εμπορίου στους λιανοπωλητές (σουπερμάρκετ, εξειδικευμένους λιανοπωλητές τροφίμων, υπαίθριες λαϊκές αγορές κ.λπ.) και στους παρόχους υπηρεσιών τροφίμων (εστιατόρια, καφετέριες κ.λπ.), από τους οποίους οι τελικοί καταναλωτές προμηθεύονται την πλειονότητα των τροφίμων και ποτών που καταναλώνουν. Πάνω από 1 εκ. επιχειρήσεις εμπλέκονται στην αλυσίδα αξίας ειδών διατροφής στην Ελλάδα, στις οποίες απασχολούνται πάνω από 2 εκ. άτομα και από τις οποίες δημιουργείται συνολικά ιδιαίτερα υψηλή προστιθέμενη αξία. Από την κατανομή της προστιθέμενης αξίας κατά μήκος της αγρο-διατροφικής αλυσίδας, προκύπτει ότι σε κάθε 1€ αξίας προϊόντος της πρωτογενούς παραγωγής, ο τομέας της μεταποίησης τροφίμων-ποτών προσθέτει προϊόν αξίας 0,4€ στην χώρα μας όταν σε άλλες χώρες το ποσό αυτό ανέρχεται σε 1,5€. (καθ. Χ. Κασίμης), γεγονός που καθιστά υπολειπόμενη τη προστιθέμενη αξία των γεωργικών προϊόντων έναντι αυτής των βασικών ανταγωνιστών μας.

3.1. Το σημαντικότερο στοιχείο του κλάδου εμπορίας αγροτικών προϊόντων είναι το υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης. Εκτιμάται ότι περίπου 60 μεσαίες και μεγάλες αλυσίδες είχαν αθροιστικό ετήσιο τζίρο γύρω στα €11 δις το 2009, ενώ τρεις μεγάλες αλυσίδες που άρχισαν να δραστηριοποιούνται στη χώρα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 μαζί με τις εγχώριες αλυσίδες καταλαμβάνουν τις

5 κορυφαίες θέσεις στην ιεραρχία των επιχειρήσεων του κλάδου. Οι πέντε αυτές αλυσίδες διενεργούν το 55% των πωλήσεων και περισσότερο από το 80% των κερδών που αντιστοιχεί στις αλυσίδες (Κούτρα, 2010).

3.2.Οι σημαντικότερες βραχείες αλυσίδες εμπορίας στον ελληνικό χώρο είναι οι λαϊκές τοπικές αγορές (συμβατικές και βιολογικές) καθώς και οι μεμονωμένες ενέργειες παραγωγών ή συνεταιριστικών ενώσεων για απευθείας πώληση στον καταναλωτή που όμως κινδυνεύουν από τον ασθενή και χαλαρό έλεγχο που διεξάγεται σε αυτές τις αγορές.

3.3.Μέχρι σήμερα υπάρχουν οργανώσεις παραγωγών μόνο για τον τομέα των οπωροκηπευτικών, τον τομέα αμπελο-οινικών προϊόντων, τον τομέα του ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών, καθώς και τον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Βάσει των σχετικών στοιχείων που τηρούνται στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, στους 4 τομείς στους οποίους υπάρχει το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, παρατηρείται σημαντικά χαμηλός βαθμός οργάνωσης των παραγωγών (Πίνακας 4-Π3.1).

Ο αριθμός των παραγωγών που συμμετέχουν σε οργανώσεις είναι σημαντικά χαμηλός σε όλους τους τομείς. Αντίστοιχα είναι και τα στοιχεία των εκτάσεων με τα οποία οι παραγωγοί συμμετέχουν στις οργανώσεις.

3.4.Σε πρόσφατη έρευνα της διαπιστώνεται η συνεχιζόμενη αδυναμία των παραγωγών να διεκδικήσουν ισχυρό ρόλο στην εφοδιαστική αλυσίδα οπωροκηπευτικών ενώ διατηρείται η σημαντική θέση των χονδρεμπόρων. Στην Εικόνα 4-Π3.1 παρουσιάζονται συνοπτικά τα συμπεράσματα της ανωτέρω έρευνας.

3.5.Οι διασυνδέσεις ανάμεσα στους κρίκους της αγροτικής παραγωγής και της μεταποίησης των τροφίμων είναι ασθενείς, καθώς μεταποιείται το 60% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής. Χαρακτηριστικά αναφέρεται το ελαιόλαδο όπου η Ελλάδα είναι ο 3ος μεγαλύτερος παραγωγός στον κόσμο και εξάγει το 60% της παραγωγής της χύδην στο εξωτερικό, χάνοντας υπεραξία, που ανέρχεται περίπου στο 35% της αξίας του προϊόντος.

3.6.Η μεταποίηση τροφίμων αποτελεί το σημαντικότερο βιομηχανικό κλάδο με συνεισφορά στο 30% της ΑΠΑ και στο 20% της απασχόλησης της μεταποίησης, ενώ συμμετέχει στην εθνική οικονομία κατά 16,4% (2012), σε όρους προστιθέμενης αξίας (ΚΔΠ-10), ενώ σε όρους απασχόλησης (ΚΔΠ-13) κατά 2,9%. Ο αριθμός των επιχειρήσεων στη μεταποίηση των τροφίμων και ποτών ανέρχεται σε 16.695. Τα σημαντικότερα προϊόντα μεταποίησης των τροφίμων αφορούν στα γαλακτοκομικά (με προεξάρχουσα την παραγωγή φέτας), στα φρούτα (παραγωγή χυμών και κομπόστας, κ.λπ.), στο κρασί και στο ελαιόλαδο. Στοιχεία της μεταποίησης τροφίμων εμφανίζονται στα Διαγράμματα 4-Π3.2, 4-Π3.3, 4-Π3.4 και 4-Π3.5 και Χάρτης 4-Π3.1.

Η έκθεση του IOBE, 2013 αναφέρει ότι το 2011, ο κλάδος Τροφίμων και Ποτών συνολικά παρουσιάζει αρνητική μεταβολή ως προς τον τζίρο των επιχειρήσεων σε σχέση με το 2010, η οποία φθάνει το -4%, ενώ πτώση της τάξης του 12,5% καταγράφεται και στα μικτά κέρδη των επιχειρήσεων.

3.7.Επίσης, οι διασυνδέσεις ανάμεσα στην αγρο-διατροφή και άλλες αλυσίδες (τουρισμός, καλλυντικά, φάρμακα, χημική βιομηχανία) δεν έχουν αξιοποιηθεί ικανοποιητικά, όπως έχει προκύψει από την Εθνική και τις 13 Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης. Υπάρχουν κατά καιρούς διάφορες απόπειρες σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο για σύνδεση της

μαγειρικής παράδοσης () με τον τουρισμό και τη συνακόλουθη προώθηση των τοπικών προϊόντων. Τα παραδείγματα αυτά ευτυχώς πολλαπλασιάζονται και τα πρώτα αποτελέσματα είναι θετικά.

3.8. Στην Ελλάδα, τόσο η έκταση σε βιολογική Γεωργία όσο και ο αριθμός καλλιεργητών αυξάνει σταθερά. Την περίοδο της Απογραφής Γεωργίας-Κτηνοτροφίας 2009-2010, καλλιεργούνταν 130.828 εκτάρια (3,8% ΧΑΓ) από 16.605 αγροτικά νοικοκυριά, εκ των οποίων 122.850 εκτάρια ήταν πιστοποιημένα (15.438 νοικοκυριά) και 7.977 εκτάρια υπό μετάβαση (1.167 νοικοκυριά) (ΚΔΠ-19). Επίσης στη χώρα υπάρχουν 1.247 νοικοκυριά που εκτρέφουν βιολογικά, σχεδόν 52.600 Ζωικές Μονάδες (Ζ.Μ), με βαρύτητα στην προβατοτροφία (800 νοικοκυριά και 15.000 Ζ.Μ), την βοοτροφία, χοιροτροφία και αιγοτροφία με περίπου 10.000 Ζ.Μ. η κάθε μια και την πτηνοτροφία με περίπου 5.000 Ζ.Μ. Η θέση της Ελλάδας βρίσκεται ακριβώς στο μέσο όρο της ΕΕ-27 (ΚΔΠ-19). Η διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων είναι καθοριστικός παράγοντας αφενός για την ζητούμενη εξωστρέφεια αφετέρου για την ομαλή και αποδεκτή από τους παραγωγούς και τους καταναλωτές εισαγωγή επιπλέον ποιοτικών σημάτων όπως το ορεινό και νησιωτικό προϊόν ή και η ιδιαίτερη σήμανση για τα τοπικά προϊόντα (Χάρτης 4-Π3.2).

3.9. Η Ελλάδα υιοθέτησε τα Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης (Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης – ΠΟΠ και Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη – ΠΓΕ) ως μέρος της πολιτικής ανάπτυξης της υπαίθρου και έχει εγγράψει περίπου 145 ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των κρασιών. Εκτιμάται ότι τα προϊόντα ποιότητας αποτελούν περίπου το 10% της συνολικής αξίας της αγροτικής παραγωγής στην Ελλάδα. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα κατέχουν λίγο κάτω από το 70% της αξίας παραγωγής των προϊόντων ποιότητας (ΠΟΠ και ΠΓΕ), με τα κρασιά και τα οινοπνευματώδη να κινούνται μεταξύ 20-30% και το υπόλοιπο να συμπληρώνεται από ελαιόλαδα και ελιές καθώς και φρέσκα φρούτα και λαχανικά. Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις, η χώρα κατατάσσεται 7η ανάμεσα σε όλα τα κράτη μέλη σε όρους αξίας παραγωγής. Σε όρους συμμετοχής των αμιγώς αγροτικών προϊόντων στην συνολική αξία των προϊόντων ποιότητας η χώρα κατατάσσεται πρώτη με ποσοστό πάνω από 70% της ΑΠΑ των ποιοτικών προϊόντων να είναι αμιγώς γεωργικά. Τα τελευταία 15 χρόνια η αξία πωλήσεων και ο όγκος παραγωγής αυξήθηκαν.

3.10. Στη χώρα εφαρμόζεται το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (ΣΟΔ) (Πίνακας 4-Π3.2). Πρόκειται για ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης με στοιχεία συστήματος ποιότητας, το οποίο βασίζεται στην τήρηση των νομικών απαιτήσεων, την ορθολογική χρήση όλων των εισροών (νερό, λιπάσματα, φυτο-προστατευτικά προϊόντα) και την παρακολούθηση και τον έλεγχο όλων των φάσεων παραγωγής με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και του καταναλωτή, καθώς και την παραγωγή επώνυμων, ποιοτικών, ασφαλών και ανταγωνιστικών προϊόντων.

3.11. Ο αγροτικός τομέας είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένος στις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών, των δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων στο παραγωγικό δυναμικό. Το κόστος κάλυψης των ζημιών (Διάγραμμα 4-Π3.6) αναμένεται να αυξηθεί, με την ένταση των ακραίων καιρικών φαινομένων ως συνέπεια των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, με αποτέλεσμα σοβαρές επιπτώσεις στο εισόδημα των γεωργών. Η ασφάλιση της παραγωγής στον ΕΛΓΑ είναι υποχρεωτική και τα ασφάλιστρα καθορίζονται σε ΚΥΑ και πληρώνονται σαν παρακράτηση από την Ενιαία Ενίσχυση.

3.12. Με τον Νόμο 3877/2010 (ΦΕΚ Α' 160/20.9.2010) καθορίζεται η «δημιουργία εθνικού συστήματος προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας». Με τον ίδιο Νόμο συστήνεται στο ΥΠΑΑΤ «Διεύθυνση Διαχείρισης Κρίσεων και Κινδύνων στον Αγροτικό Τομέα».

διαχείριση κινδύνων (αγροτικής παραγωγής, εισοδήματος και κινδύνων μέσα στη διατροφική αλυσίδα) είναι σε πρωτόγονη μορφή στην Ελλάδα και η προτεραιότητα αυτή σε σχέση με τις θεσμικές εξελίξεις είναι μια καλή ευκαιρία για να τεθούν τα ζητήματα αυτά σε μια νέα, επιστημονική προσέγγιση.

Γεωργία και οικοσυστήματα (Προτεραιότητα 4)

4.1. Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα πλούσια βιοποικιλότητα - Παράρτημα 4-Π4: «Βιοποικιλότητα και Γεωργία» και έχει θεσπίσει πρόσφατα την (Εικόνες 4-Π4.1 και 4-Π4.2).

4.2. Συνολικά η έκταση του Δικτύου NATURA 2000 (Χάρτης 4-Π4.1) στην Ελλάδα ανέρχεται σε 4.294.205 και καλύπτει το 27,3% της χέρσου. Η διάρθρωση του δικτύου 2000 περιγράφεται στον Πίνακα 4-Π4.1 και η κατανομή του σε επίπεδο 3 στο Διάγραμμα 4-Π4.1.

Βάσει του νόμου 3937/2011 χαρακτηρίστηκαν 241 περιοχές GR ως ΕΖΔ και 202 περιοχές GR ως ΖΕΠ. Μέχρι σήμερα έχουν θεσμοθετηθεί 28 Φορείς Διαχείρισης στη δικαιοδοσία των οποίων υπάγονται 55 ΖΕΠ και 55 ΕΖΔ. Από το σύνολο των 28 αυτών περιοχών οι 16 διαθέτουν θεσμοθετημένο καθεστώς προστασίας (ΠΔ ή ΚΥΑ). Επιπλέον, οι υπόλοιπες 12 περιοχές βρίσκονται στη διαδικασία θεσμοθέτησης. Τέλος, μόνο 2 περιοχές με Φορέα Διαχείρισης έχουν εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης. Για τις υπόλοιπες περιοχές ΖΕΠ και ΕΖΔ είτε δεν έχει εκπονηθεί ΕΠΜ είτε βρίσκεται σε στάδιο εκπόνησης ή επεξεργασίας.

Το ποσοστό των περιοχών ΕΖΔ με ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης είναι 2% (4 περιοχές GR), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις ΖΕΠ ανέρχεται σε 1% (2 περιοχές GR). Το ποσοστό των περιοχών ΕΖΔ με σχέδια διαχείρισης να βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας είναι 21%, (51 περιοχές GR), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις ΖΕΠ ανέρχεται σε 6%, (32 περιοχές GR). Σημειώνεται ωστόσο ότι κάποια από αυτά έχουν εκπονηθεί παλαιότερα και απαιτείται η επικαιροποίησή τους. Το ποσοστό των ΕΖΔ χωρίς σχέδια διαχείρισης είναι 98% και των ΖΕΠ 99%, αντίστοιχα (λαμβάνοντας υπόψη ότι τα σχέδια που βρίσκονται σε προετοιμασία δεν είναι ολοκληρωμένα).

Το Δεκέμβριο 2014 ολοκληρώθηκε το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) για το ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000, το οποίο καθορίζει τις προτεραιότητες για τη διατήρηση της φύσης εντός του δικτύου Natura 2000 (Εικόνες 4-Π4.3 και 4-Π4.4).

Η διατήρηση της βιοποικιλότητας συνδέεται άρρηκτα με τη γεωργική δραστηριότητα. Οι γεωργικές εκτάσεις συχνά υποστηρίζουν την άγρια πανίδα προσφέροντας τροφή, χώρους φωλιάσματος ή ακόμα και χώρους κυνηγιού. Επίσης, ένας μεγάλος αριθμός ειδών πανίδας και χλωρίδας εξαρτώνται άμεσα για την επιβίωσή τους από τη συνέχιση των παραδοσιακών μορφών γεωργίας και κτηνοτροφίας. Ειδικά οι δενδροκαλλιέργειες, τα βοσκοτόπια και τα μικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα συντηρούν μεγάλους αριθμούς ειδών χλωρίδας και πανίδας και θεωρούνται ως αγροτικά συστήματα υψηλής οικολογικής αξίας.

Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, Ν. 4014/2011, στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 η περιβαλλοντική αδειοδότηση πραγματοποιείται με την εφαρμογή της διαδικασίας Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, στην οποία ενσωματώνονται οι απαιτήσεις του άρθρου 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

4.3. Η χαμηλής έντασης Γεωργία είναι ένα χαρακτηριστικό των εκτάσεων Υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ) και ευνοεί τη βιοποικιλότητα.

Η έκταση των περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας αγροτικής και δασικής γης στην Ελλάδα, βάσει των τριών τύπων γης & δασών ΥΦΑ, παρουσιάζονται στην Εικόνα 4-Π4.5 και οι αντίστοιχες καλύψεις στο Χάρτη 4-Π4.2.

Η πλειοψηφία τέτοιων αγροτικών εκτάσεων της Ελλάδας είναι συγκεντρωμένες σε ημιορεινές, ορεινές και νησιωτικές περιοχές και χαρακτηρίζονται από μικρούς κλήρους γης, αναβαθμίδες και μεγάλης έκτασης βοσκότοπους. Τα στοιχεία αυτά σε συνδυασμό με γεωργικές πρακτικές όπως η αμειψισπορά και η αγρανάπαυση, οι μικτές γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, ιδιαίτερα στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές, συμβάλλουν στη δημιουργία ενός μωσαϊκού τοπίων μεγάλης ποικιλότητας, τα οποία αποτελούν βίοτοπο για ένα μεγάλο αριθμό ειδών της άγριας πανίδας που ζουν, τρέφονται και αναπαράγονται γύρω από τις καλλιέργειες.

Επίσης, σημαντικό ρόλο στην προστασία της βιοποικιλότητας παίζουν και οι τεχνητοί υγρότοποι που δημιουργούνται από την κατάκλιση των ορυζώνων, μέρος των οποίων είναι εντός των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA 2000.

Η ΥΦΑ καλλιεργούμενη γεωργική γη εκφρασμένη, ως ποσοστό % επί του συνόλου της Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Γης (ΧΓΕ), το 2008 ανερχόταν σε 73,3% του συνόλου της ΧΓΕ της χώρας (ΚΔΠ- 37), με μεγαλύτερο ποσοστό στην περιφέρεια Πελοποννήσου.

Οι ΥΦΑ αγροτικές περιοχές, όπως και πολλά σημαντικά αγροτικά τοπία, αντιμετωπίζουν ορατές απειλές, όπως η εγκατάλειψη και η εντατικοποίηση.

Οι περιοχές ΥΦΑ με πολύ υψηλή βιοποικιλότητα όπως παρουσιάζονται στο Χάρτη 4-Π4.3 και στο Διάγραμμα 4-Π4.2 βρίσκονται κυρίως στους μεγάλους υγροτόπους της Ελλάδας και στα Δέλτα μεγάλων ποταμών, που πλαισιώνονται από το Δίκτυο NATURA (SCI).

4.4. Η Ελλάδα έχει θεσπίσει το (Εικόνα 4-Π4.6) των οποίων η διαχρονική εξέλιξη εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π4.3. Σχέδια Διαχείρισης δεν έχουν εκπονηθεί για όλες τις ΠΠ.

Από επιστημονικές έρευνες είναι γνωστή η θετική επίδραση της Γεωργίας και κυρίως των εκτατικών συστημάτων στη διατήρηση του παραδοσιακού αγροτικού τοπίου, ενώ σε άλλες περιοχές η Γεωργία συμβάλλει αρνητικά (ποσότητα και ποιότητα του νερού που καταλήγει σε υδατικά οικοσυστήματα, μερική αναστολή της γεωμορφολογικής διαμόρφωσης των δέλτα και των λιμνοθαλασσών).

4.5. Η γεωργική δραστηριότητα που ασκείται στις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς (78,1% της ΧΓΕ, ΚΔΠ-32, Χάρτης 4-Π4.4) ευνοεί τη διατήρηση της υψηλής βιοποικιλότητας και, όντας κυρίως εκτατική, έχει διαμορφώσει, με την πάροδο του χρόνου, ένα ιδιαίτερο τοπίο με πλούσια βιοποικιλότητα. Παρόλα αυτά συνεπάγεται συνήθως χαμηλές αγροτικές αποδόσεις, μεγάλο κίνδυνο εγκατάλειψης της γεωργικής γης και αυξημένα έξοδα για τους αγρότες που την ασκούν.

Οι ορεινές περιοχές, με βάση την Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καταλαμβάνουν το 61% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 64% της έκτασης των αγροτικών περιοχών, ενώ οι περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών, καταλαμβάνουν σήμερα το 19% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 21% της έκτασης των αγροτικών περιοχών.

Χαρακτηριστικό του εκτατικού χαρακτήρα και της συμβολής της γεωργικής δραστηριότητας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, όπως φαίνεται και στον Χάρτη 4-Π4.5, είναι ότι το 92% των

βοσκοτόπων και το 84% των καλλιεργειών, που περιλαμβάνονται σε γεωργικά συστήματα ΥΦΑ, βρίσκεται εντός των εν λόγω περιοχών.

Επιπλέον, το 77% της έκτασης των περιοχών NATURA 2000 βρίσκεται εντός των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς και ειδικά μειονεκτήματα, συμπεριλαμβάνοντας 151 από τα 155 είδη οικοτόπων που συναντώνται εντός των περιοχών NATURA 2000 της Ελλάδας (Χάρτης 4-Π4.6).

4.6. Σύμφωνα με όλα τα σενάρια της μελέτης «Assessing the risk of farmland abandonment in the EU», 2013 και όπως φαίνεται και από το Χάρτη 4-Π4.7, στη χώρα μας υπάρχει μεγάλος κίνδυνος εγκατάλειψης της γεωργικής γης και της γεωργικής δραστηριότητας.

4.7. Οι περισσότερες πιέσεις στους τύπους οικοτόπων και ειδών ασκούνται από τη Γεωργία, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 4-Π4.4 ενώ ο αριθμός των απειλούμενων ελληνικών ειδών από τη Γεωργία και τη χρήση των βιολογικών πόρων εμφανίζεται στον Πίνακα 4-Π4.2.

4.8. Όσον αφορά στους υγροτόπους, ως κύρια αιτία αλλοίωσής τους αναφέρονται η σημειακή και μη σημειακή ρύπανση, η επέκταση γεωργικών καλλιεργειών και οικισμών σε βάρος των εκτάσεων, η υπεράντληση, οι εκχερσώσεις φυσικής βλάστησης. Σύμφωνα με το ΕΚΒΥ, 42% των υγροτόπων υφίστανται μη σημειακή ρύπανση από γεωργικές δραστηριότητες, ενώ 20% απειλούνται από εγκατάσταση ή επέκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Τα αρδευτικά έργα απειλούν 14% των υγροτόπων και οι υπεραντλήσεις 15% αυτών (βλέπε και σημείο 4.15).

4.9. Η συνολική αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών εμφανίζονται στο Διάγραμμα 4-Π4.5.

Συνολικά, σε επίπεδο χώρας, η κατάσταση της διατήρησης οικοτόπων και ειδών στη Μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή εμφανίζεται στον Πίνακα 4-Π4.3. Σε επίπεδο χώρας, το 57% των οικοτόπων βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, το 31% σε ανεπαρκή, το 8% σε κακή και τέλος το 4% σε άγνωστη. Αντίστοιχα, για τα είδη στο σύνολο της χώρας το 12% βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση, το 19% σε ανεπαρκή, το 6% σε κακή, αλλά το 62% σε άγνωστη κατάσταση και 1% χωρίς στοιχεία και δεδομένα.

4.10. Τα διάφορα είδη πουλιών (Εικόνα 4-Π4.7) αποτελούν επίσης ένα σημαντικό δείκτη (ΚΔΠ-35) (Πίνακας 4-Π4.4) της κατάστασης των περιοχών και των αγροτικών οικοσυστημάτων και παρακολουθούνται συστηματικά σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ο συνολικός αριθμός ειδών ορνιθοπανίδας ανά κατηγορία κινδύνου δίνεται στον Πίνακα 4-Π4.5.

4.11. Σχετικά με τους λειμώνες της Ελλάδας, η μεγάλη πλειονότητά τους μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκει στην κατηγορία των ξηρών λειμώνων. Με βάση τα στοιχεία της , το 2010 υπήρχαν 166.120 μόνιμων λιβαδιών στη χώρα . Από τα στοιχεία για το 2009, η κάλυψη της χώρας με λιβάδια και η κατανομή τους ανά Περιφέρεια φαίνεται στον Πίνακα 4-Π4.6.

Η κατάταξη με βάση τη κατάσταση διατήρησης για όσες από τις παραπάνω εκτάσεις λιβαδιών (grasslands) ήταν εντός του Δικτύου NATURA 2000, για τη περίοδο που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, φαίνεται στον Πίνακα 4-Π4.7 (ΚΔΠ-36).

Σε κάποιους από τους λειμώνες της χώρας ασκείται αλόγιστη βόσκηση με τη μορφή είτε της υπερβόσκησης στα λιβάδια χαμηλού υψομέτρου είτε της υποβόσκησης ή ακόμα και εγκατάλειψης της

βόσκησης που παρατηρούνται συχνά σε ορεινά (στην ηπειρωτική Ελλάδα λιβάδια > 800 μ.) και ψευδαλπικά λιβάδια (> 1200 μ.).

4.12. Η γενετική διάβρωση, όπως παρουσιάζεται στην Εικόνα είναι ιδιαίτερα έντονη.

4.13. Η εντατική γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα, που αναπτύσσεται σε μία περιοχή συμβάλλει στη ρύπανση με θρεπτικές αζωτούχες και φωσφορικές ενώσεις καθώς και φυτοφάρμακα, που προέρχονται από τη χρήση και εφαρμογή προϊόντων λίπανσης, φυτοπροστασίας και βιοκτόνων.

Ο βαθμός χρήσης εισροών (νερού, λιπασμάτων, φυτοπροστατευτικών ουσιών) αποτελεί δείκτη του βαθμού εντατικοποίησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (Διαγράμματα 4-Π4.6, 4-Π4.7 και Πίνακα 4-Π4.8) και της έκτασής τους. Στην Ελλάδα το 2007, το 40,3 % της συνολικής ΧΓΕ διαχειριζόταν από εκμεταλλεύσεις χαμηλής έντασης εισροών (έναντι 40,9% στην ΕΕ-25), το 37,5% από εκμεταλλεύσεις μέσης έντασης (32,8% στην ΕΕ-25) και το 22,2% από εκμεταλλεύσεις υψηλής έντασης (26,3% στην ΕΕ-25). Η χαμηλής έντασης Γεωργία ευνοεί τη βιοποικιλότητα και συνδέεται με την ύπαρξη συστημάτων και περιοχών ΥΦΑ.

4.14. Η εκτίμηση της ποσότητας του εμπορικού αζώτου και φωσφόρου, που καταναλώθηκε εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π4.8 και τα έτη 2008-2011 είναι μειωμένη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια 2000-2007, ενώ από το 2009 και έπειτα φαίνεται να αυξάνεται ξανά.

Σε εθνικό επίπεδο, καταγράφεται μείωση συγκεντρώσεων νιτρικών κατά 43,2% στα επιφανειακά και 37,1% στα υπόγεια ύδατα της χώρας για τη δεύτερη προγραμματική περίοδο (2007-2010) σε σχέση με την πρώτη (2000-2006)[1]. (ΚΔΠ 40).

4.15. Ωστόσο, λόγω της πληρέστερης κάλυψης των απαιτήσεων της Οδηγίας 91/67/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης, η οποία τα προηγούμενα χρόνια υπήρξε ελλειμματική, σε συμμόρφωση και με την σχετική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και σύμφωνα με τις πληροφορίες από τα μέχρι στιγμής εγκριθέντα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής, η διαχεόμενη από την Γεωργία ρύπανση με θρεπτικά (άζωτο και φωσφόρο) φαίνεται να εντοπίζεται και σε νέες αναγνωρισμένες ευπρόσβλητες σε νιτρορύπανση ζώνες. Το σύνολο των αναγνωρισμένων περιοχών παρουσιάζεται στον Πίνακα 4-Π4.9. Οι γεωργικές δραστηριότητες, που επιδρούν στην ποιότητα των υδατικών πόρων σε αυτές τις περιοχές αφορούν κυρίως σε καλλιέργεια με βαμβάκι, ζαχαρότευτλα, αραβόσιτο, σιτηρά, κηπευτικά, ελιές, εσπεριδοειδή και σταβλισμένη κτηνοτροφία.

Για τις επτά πρώτες περιοχές έχουν εκπονηθεί τα απαιτούμενα Προγράμματα Δράσης. Για την επιτάχυνση της απονιτροποίησης απαιτείται η λήψη πρόσθετων μέτρων που υπερβαίνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 91/676/ΕΟΚ καθώς και τον «Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής».

4.16. Ένας άλλος δείκτης εκτατικοποίησης της ελληνικής Γεωργίας προκύπτει από τη διαχρονική εξέλιξη της συνολικής χρησιμοποιούμενης γης σε σχέση με την εργασία, ως αποτέλεσμα της αύξησης της χρησιμοποιούμενης γης κατά εργαζόμενο αλλά και μείωσης της εργατικής δύναμης κατά 27% (Διάγραμμα 4-Π4.9).

4.17. Στα εγκεκριμένα αναφέρονται οι πιέσεις λόγω γεωργίας-κτηνοτροφίας, στους υδάτινους πόρους του κάθε υδατικού διαμερίσματος, όπως φαίνονται στις Εικόνες 4-Π4.9 και 4-Π4.10.

4.18. Το 2010, η εκτατική κτηνοτροφία (extensive grazing) (Εικόνα 4-Π4.11 και Χάρτης 4-Π4.8) ασκούνταν σε 2.465.161 ha και αποτελούσε το 47,6% της συνολικής ΧΓΕ της χώρας έναντι 28,9% στην ΕΕ-25 (ΚΔΠ-33). Η κατανομή της στις Περιφέρειες της χώρας φαίνεται στον Πίνακα 4-Π4.10.

4.19. Τόσο το ξηροθερμικό κλίμα όσο και το ανάγλυφο της χώρας ευνοούν την έντονη χειμαρρικότητα, η οποία οδηγεί στην απόσπαση εκατομμυρίων κυβικών μέτρων εδάφους από τις ορεινές και ημιορεινές περιοχές, και τη μεταφορά και απόθεση τους στις πεδινές, προκαλώντας σοβαρές πλημμύρες και άλλες καταστροφές, όπως υποβάθμιση των εδαφών και επιζήμιες προσχώσεις. Για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, βάσει των οποίων θα πρέπει να δρομολογούνται τα έργα και οι δράσεις πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπισή τους, έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α.Η.Π.31822/1542/Ε103/20-07-2010(ΦΕΚ 1108/Β /2010), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2007/60/ΕΚ.

4.20. Επίσης, η χώρα αντιμετωπίζει πρόβλημα με την ποιότητα του εδάφους, ως απόρροια κυρίως της διάβρωσης (Διάγραμμα 4-Π4.10), όπου το 35% των εδαφών της απειλείται με ερημοποίηση. Η Διάβρωση του εδάφους σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π4.11.

4.21. Σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για την καταπολέμηση της ερημοποίησης, οι επιπτώσεις αφορούν στην συρρίκνωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων, στην όξυνση και αλάτωση των εδαφών, αλλά και στην καταστροφή της δομής του εδάφους, με βασικότερη αιτία την εντατική χρήση γης, ενώ επηρεάζουν σημαντικά οι κλιματολογικές συνθήκες και η σύσταση του εδάφους κάθε περιοχής. Σύμφωνα με την ανωτέρω στρατηγική οι στόχοι της εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση της ερημοποίησης περιλαμβάνουν μια σειρά μέτρων, που σχετίζονται άμεσα με παρεμβάσεις του ΠΑΑ, όπως απεικονίζονται στην Εικόνα 4-Π4.12. Στο Χάρτη 4-Π4 εμφανίζονται οι περιοχές που έχουν το μεγαλύτερο κίνδυνο ερημοποίησης.

4.22. Σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών στην Εικόνα 4-Π4.13 αναφέρονται οι μορφολογικές αλλοιώσεις που μπορεί να προέρχονται από φράγματα, μέσω των ιδιαιτέρως Τροποποιημένων Υδατικών Σωμάτων (ΙΤΥΣ). Τα ΙΤΥΣ που έχουν καθοριστεί αφορούν κυρίως σε φράγματα για ενεργειακή εκμετάλλευση (υδροηλεκτρικοί σταθμοί παραγωγής ενέργειας), ύδρευση και ρύθμιση παροχής, ενώ η άρδευση αποτελεί συνοδό όφελος.

4.23. Τα ελληνικά δάση στην πλειοψηφία τους είναι φυσικά και όχι τεχνητά. Ο ρόλος των δασών και των δασικών εκτάσεων είναι κυρίως περιβαλλοντικός. Τα παραγωγικά δάση και οι δασικές εκτάσεις καλύπτουν στην Ελλάδα 6,5 εκατομμύρια εκτάρια γης που αποτελεί σχεδόν το 50% (49,4%) του εδάφους της ελληνικής επικράτειας (ΚΔΠ-29, ΚΠΔ-31). Τα αείφυλλα πλατύφυλλα των πεδινών και ημι-ορεινών εκτάσεων καλύπτουν σχεδόν το 50% της έκτασης με τεράστια προστατευτική σημασία καθώς συγκρατούν και σταθεροποιούν το έδαφος και αποτρέπουν τη συνολική έκπλυσή του (ΚΠΔ-38). Οι εκτάσεις αυτές είναι επίσης οι πλέον ευπρόσβλητες σε πυρκαγιές.

4.24. Οι δασικές πυρκαγιές έχουν καταστροφικές παράλληλες συνέπειες στο περιβάλλον προκαλώντας την έντονη διάβρωση και την υποβάθμιση του εδάφους, την απερίμωση και την υποβάθμιση της ποιότητας του νερού καθώς και την απώλεια της βιοποικιλότητας και των ενδιαιτημάτων. Οι δασικές πυρκαγιές συνήθως σχετίζονται με ραγδαίες και έντονες φθινοπωρινές

και χειμερινές βροχές που επιτείνουν το πρόβλημα της διάβρωσης του εδάφους και της έκπλυσης της οργανικής ύλης (ΚΠΔ-42, ΚΠΔ-41). Η εξέλιξη των δασικών πυρκαγιών παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4-Π4.12. Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μία μείωση των καμένων εκτάσεων, όχι όμως και στον αριθμό των περιστατικών. Αν και τα οικοσυστήματα έχουν τη δυνατότητα φυσικής αναγέννησης μετά από μια πυρκαγιά, μερικές φορές όμως είναι απαραίτητες οι τεχνητές επεμβάσεις. Από των απολογισμό δραστηριοτήτων των δασικών υπηρεσιών (2011) για την περίοδο 2000-2011 αναδασώθηκε περίπου το 3% της συνολικής καμένης έκτασης.

4.25. Η κάλυψη γης ανά κατηγορία χρήσης γης εμφανίζεται στο Χάρτη 4-Π4.10.

Την περίοδο 1987-2007, η χώρα απώλεσε περισσότερο από 6 εκατ. στρ. φυσικών εκτάσεων, έναντι μιας αντίστοιχης αύξησης των γεωργικών και δευτερευόντως των λοιπών, κυρίως αστικών, χρήσεων. Ειδικότερα, στην περίοδο της εικοσαετίας που εξετάστηκε, η κυριότερη μεταβολή ήταν η αύξηση της γεωργικής γης κατά περίπου 5,9 εκατ. στρ. που ισοδυναμεί με αύξηση γύρω στο 12% της έκτασης που καλύπτεται από γεωργικές χρήσεις. Η δεύτερη κατηγορία που φαίνεται ότι επεκτάθηκε ήταν οι τεχνητές επιφάνειες. Η κάλυψη που δέχθηκε τις μεγαλύτερες πιέσεις είναι αυτή που χαρακτηρίζεται ως χαμηλής βλάστησης, αφού μειώθηκε κατά 4 εκατ. στρ. ή πάνω από 12% του αρχικού της μεγέθους. Η γη που καλυπτόταν από θαμνότοπους φάνηκε να δέχεται επίσης σοβαρές πιέσεις αφού στην εικοσαετία πάνω από 8% της έκτασης άλλαξε κάλυψη. Οι διαχρονικές αλλαγές σε επίπεδο χώρας ανά τύπο φαίνονται στον Πίνακα 4-Π4.11.

4.26 Επίσης, σημαντικές εκτάσεις δασών έχουν υποστεί ζημιές λόγω ασθενειών (π.χ. έλκος καστανιάς) και της κλιματικής αλλαγής και είναι απαραίτητη η αναδάσωσή τους και η σωστή διαχείριση. Σε ότι αφορά στα προστατευόμενα δάση και στη κλάση 1.1, το 4,2% (ΚΔΠ 38) των σχετικών εκτάσεων ήταν υπό κάποιο καθεστώς προστασίας χωρίς δραστικές παρεμβάσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

4.27 Από στοιχεία των εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών είναι εμφανές ότι από το σύνολο των 1.367 επιφανειακών υδάτων (σε 12 ΠΛΑΠ) το 34% είναι σε κακή κατάσταση, όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στον Πίνακα 4-Π.4.12, ενώ το 19% είναι σε καλή κατάσταση.

Σχετικά με τα συστήματα υπόγειων υδάτων (ΣΥΥ), 97 ΣΥΥ είναι σε λιγότερο από καλή χημική κατάσταση, και 106 ΣΥΥ είναι σε λιγότερο από καλή ποσοτική κατάσταση, όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στον Πίνακα 4-Π4.13.

Αποδοτικότητα των πόρων και μεταστροφή προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της Γεωργίας και των τροφίμων (Προτεραιότητα 5)

5.1. Η Ελλάδα διαθέτει σε ετήσια βάση επαρκείς επιφανειακούς και υπόγειους υδατικούς πόρους, πλην όμως ανισόρροπα κατανομημένους στις εποχές και τη γεωγραφία, όπως φαίνεται στον Χάρτη 4-Π5.1.

Οι βροχοπτώσεις στην Ελλάδα έχουν άνιση κατανομή χωρικά και χρονικά. Συγκεκριμένα, το δυτικό μέρος της Ελλάδας είναι πολύ ευνοημένο σε υδατικά αποθέματα. Με έκταση που ανέρχεται περίπου στο 37% της συνολικής έκτασης, έχει μέσο ετήσιο όγκο βροχοπτώσεων που καλύπτει περίπου το 48,3% της

συνολικής βροχόπτωσης της χώρας μας. Υπάρχει μια άνιση κατανομή της βροχής μεταξύ ανατολικής και δυτικής Ελλάδας, με όριο την οροσειρά της Πίνδου και με επέκταση στην Πελοπόννησο.

Ανάλογα συμπεράσματα προκύπτουν και για τις επιφανειακές απορροές και τα υπόγεια νερά, με τη σημείωση ότι στις επιφανειακές απορροές η Μακεδονία με τη Θράκη καλύπτουν περίπου το 42,8% του συνόλου, πλην όμως στην περίπτωση αυτή υπάρχουν και απορροές που προέρχονται από όμορες χώρες (διακρατικά ποτάμια). Τα νησιά του Αιγαίου χαρακτηρίζονται κυρίως ως άνυδρα ή με ελάχιστους υδατικούς πόρους.

Το 86% της χρήσης νερού στην Ελλάδα καταναλώνεται στον τομέα της Γεωργίας (ΚΠΔ-39), όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 4-Π5.1.

Οι αρδεύσιμες εκτάσεις της Ελλάδας ανέρχονται στα 13.160 km² και αποτελούν το 37,7% της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (34.779 km² Χ.Γ.Ε), ενώ οι πραγματικά αρδευθείσες εκτάσεις είναι σαφώς μικρότερες (10.386 km² -29,9% της Χ.Γ.Ε) και αντανakλούν σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα της έλλειψης υποδομών παροχής αρδευτικού νερού.

5.2.Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν προκύψει από τα πρόσφατα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) της χώρας (περισσότερες πληροφορίες στο συνημμένο Παράρτημα 4-Π5 «Γεωργία & διαχείριση του νερού στην Ελλάδα»), αναδεικνύεται, στο Διάγραμμα 4-Π5.2, η απαίτηση σε νερό για ύδρευση αλλά και για τη Γεωργία, ανά υδατικό διαμέρισμα.

5.3.Στα ΣΔΛΑΠ, στο πλαίσιο της οδηγίας για τα ύδατα, έχει εντοπιστεί το πρόβλημα της μη ορθολογικής χρήσης του αρδευτικού νερού στις διάφορες περιοχές, όπως φαίνεται από τα Διαγράμματα 4-Π5.3 (ΚΔΠ- 39) 4-Π5.4 και 4-Π5.5.

Οι μέθοδοι άρδευσης κατανέμονται περίπου ως εξής: 30% επιφανειακή, 50% τεχνητή βροχή (κυρίως υψηλών πιέσεων), 20% στάγδην άρδευση. Η περιφερειακή ανάλυση μεθόδων άρδευσης παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4-Π5.4.

Τα υδροληπτικά έργα που εξυπηρετούν αυτές τις εκτάσεις είναι σε αδρές γραμμές: 6 φράγματα εκτροπής ποταμών, 15 φυσικοί ταμιευτήρες, 150 τεχνητοί ταμιευτήρες, 300.000 γεωτρήσεις (βάθους ως και 500m). Από τα ανωτέρω καταδεικνύεται α) η μεγάλη ανισοκατανομή της εκμετάλλευσης μεταξύ των υπογείων και των επιφανειακών υδατικών πόρων, β) ο μικρός αριθμός τεχνητών ταμιευτήρων, σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά και παγκόσμια δεδομένα, γ) η μεγάλη πίεση στα υπόγεια υδατικά συστήματα και δ) η ανάγκη για εξισορρόπηση της αναλογίας μεταξύ επιφανειακών και υπόγειων υδροληπτικών έργων.

Στα ΣΔΛΑΠ προτείνονται μέτρα ώστε να επιτευχθεί η εξοικονόμηση αλλά και η προστασία των υδατικών πόρων, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 4-Π5.1.

Ειδικά, τα Αναθεωρημένα ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση) για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της Ελλάδας, έτσι όπως κυρώθηκαν μέσω δημοσίευση τους σε σχετικά ΦΕΚ εντός του 2017 (βλ. Β 4680, Β 4679, Β 4672, Β 4673, Β 4675, Β 4682, Β 4664, Β 4674, Β 4665, Β 4678, Β 4681, Β 4676, Β 4666, Β 4677) και βρίσκονται αναρτημένα και στην σχετική σελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος (βλ. <http://wfdver.ypeka.gr/el/management-plans-gr/1revision-approved-management-plans-gr/>, εμπεριέχονται στο Παράρτημα 4. - Κεφ. 4_ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση).

5.4. Η Ελλάδα έχει εξαιρετική δυνατότητα παραγωγής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές (ΚΠΔ-43). Είναι η 11η μεταξύ 40 χωρών στον δείκτη ηλιακού δυναμικού, όπως φαίνεται από τον Χάρτη 4-Π5.2.

Η συμμετοχή ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας στη χώρα μας φαίνεται στο Διάγραμμα 4-Π5.6.

Οι εθνικές δεσμεύσεις, ως συμβολής της χώρας στην στρατηγική «Ευρώπη 2020», θέτουν στόχο ποσοστό 20% ΑΠΕ επί της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας, έως το 2020 (Ν. 3851/2010).

Στην Ελλάδα, πρακτικά το σύνολο της παραγωγής ηλεκτρισμού από Βιομάζα και Βιοκαύσιμα προέρχεται σήμερα από ΧΥΤΑ και εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού αστικών λυμάτων. Όπως προκύπτει και από το Διάγραμμα 4-Π5.7 στην Ελλάδα παρατηρείται πολύ μικρή αξιοποίηση των ΑΠΕ στη Γεωργία και τα δάση.

5.5. Η χρήση ενέργειας στη Γεωργία, από το 1990 και μετά μειώνεται συνεχώς, με κορύφωση τις σημαντικές πτωτικές τάσεις τα έτη 2009-2011, όπου η χρησιμοποιούμενη ενέργεια σχεδόν υποτριπλασιάστηκε (Διάγραμμα 4-Π5.8).

Η κατανάλωση της ενέργειας από τη Γεωργία και τη δασοπονία καθώς και το ποσοστό επί της συνολικά καταναλούμενης ενέργειας εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π5.9 ενώ το αντίστοιχο για την βιομηχανία στο Διάγραμμα 4-Π5.10.

Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης αλλά και στο ΕΣΠΑ 2014-2020 αναφέρεται και ο γεωργικός τομέας (παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων) ως ένας τομέας που αν και συνεισφέρει λίγο στη συνολική κατανάλωση ενέργειας, μπορεί να δράσει συμπληρωματικά για την επίτευξη του εθνικού στόχου, για το 2020, που αφορά σε 18,4 Μtoe τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

5.6. Η εκπομπή αερίων θερμοκηπίου, που προέρχονται από τη Γεωργία εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π5.11 και όπως φαίνεται στα Διαγράμματα 4-Π5.12 και 4-Π.13, την περίοδο 1990-2012 παρατηρείται μείωση. Από το Διάγραμμα 4-Π.13 γίνεται εμφανές ότι υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω μείωσης των αερίων θερμοκηπίου συγκριτικά με άλλες χώρες της ΕΕ.

Οι εκπομπές αμμωνίας από τη Γεωργία δε βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με των άλλων χωρών της ΕΕ (Διάγραμμα Π5.14). Επίσης, στο Διάγραμμα 4-Π5.15 εμφανίζεται η διαχρονική μείωση της αμμωνίας από τη Γεωργία.

Σύμφωνα με την ετήσια Εθνική Απογραφή Εκπομπών αερίων του Θερμοκηπίου (2012), οι εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου από τη Γεωργία εκτιμώνται 7,85% των συνολικών εκπομπών της χώρας για το 2010 (χωρίς τον υπολογισμό LULUCF). Σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 μειώθηκαν περίπου 19,17%. Η μείωση οφείλεται στη μείωση εκπομπής του Ν₂Ο από τα εδάφη, λόγω του περιορισμού της χρήσης συνθετικών λιπασμάτων αζώτου. Στο Διάγραμμα 4-Π5.16 φαίνεται η κατανομή εκπομπών αμμωνίας από τη Γεωργία ανά δυνητική πηγή εκπομπής.

5.7. Η Ελλάδα βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις, μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, σε περιεκτικότητα των εδαφών σε οργανικό άνθρακα/οργανική ουσία (ΚΔΠ- 41) (Χάρτης 4-Π5.3 και Διάγραμμα 4-Π5.17) και ο βαθμός δέσμευσης άνθρακα στη Γεωργία είναι αρκετά χαμηλός.

Οι περιοχές με τις υψηλότερες τιμές σε οργανική ουσία είναι η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη όπως και η Ήπειρος, ενώ χαμηλότερα επίπεδα οργανικού άνθρακα φαίνεται να έχουν τα νησιά και η Κρήτη, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 4-Π5.2.

5.8. Στη μελέτη "" της Τράπεζας της Ελλάδος παρουσιάζεται η οικονομική εκτίμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στον ελληνικό γεωργικό τομέα. Η έρευνα επικεντρώνεται σε αροτραίες και δενδρώδεις καλλιέργειες και ειδικότερα στις καλλιέργειες σίτου, βαμβακιού, αραβόσιτου, ελιάς και αμπέλου, με ή χωρίς την επίπτωση της ερημοποίησης των εδαφών. Οι εκτιμήσεις όλων των κλιματικών σεναρίων για όλα τα είδη καλλιεργειών καταδεικνύουν αρχικά την ανάγκη για την καταπολέμηση του φαινομένου της ερημοποίησης. Η αντιμετώπιση του φαινομένου της ερημοποίησης θα οδηγούσε αυτόματα σε αύξηση του γεωργικού εισοδήματος, ανεξαρτήτως κλιματικού σεναρίου.

5.9. Ένα μείζον ζήτημα που σχετίζεται άμεσα με την κλιματική αλλαγή και έχει επίδραση στις αγροτικές δραστηριότητες είναι οι πυρκαγιές, όπως έχει ήδη αναφερθεί. Οι πυρκαγιές μπορούν να οδηγήσουν σε καταστροφή των εδαφών, ερημοποίηση και σε απελευθέρωση διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, ενώ είναι καταστροφικές για τη βιοποικιλότητα και απαιτούν τεράστιες προσπάθειες αποκατάστασης. Η χώρα μας βρίσκεται μεταξύ των χωρών με υψηλό αριθμό περιστατικών πυρκαγιών.

Οι δασικές πυρκαγιές όπως κάθε άλλη φυσική διαδικασία ενός οικοσυστήματος, επηρεάζονται πολύ εύκολα από την κλιματική αλλαγή καθώς η εξάπλωση της φωτιάς συναρτάται άμεσα από την υγρασία της καύσιμης ύλης, που με τη σειρά της καθορίζεται από τη βροχόπτωση, τη σχετική υγρασία και θερμοκρασία του αέρα και την ταχύτητα του ανέμου. Έτσι η προβλεπόμενη άνοδος της μέσης θερμοκρασίας εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής θα αυξήσει την ανυδρία της καύσιμης ύλης με το φαινόμενο αυτό να γίνεται πιο έντονο στις περιοχές που μειώνονται και οι βροχοπτώσεις. Παράλληλα η αύξηση της συχνότητας εμφάνισης ακραίων καιρικών συνθηκών αναμένεται να έχει μεγάλη επίπτωση στην τρωτότητα των δασών από πυρκαγιές.

5.10. Τα αποτελέσματα της , καταλήγουν ότι οι κλιματικές συνθήκες της Ελλάδας την περίοδο 2020-2050 θα επηρεάσουν καθοριστικά τα δασικά συστήματα. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις από τις πυρκαγιές θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης και προστασίας των εκτάσεων αυτών.

Προκειμένου να επιτευχθεί αποκατάσταση του εδάφους αλλά και προστασία από άλλες συνεπαγόμενες επιπτώσεις από τις πυρκαγιές, όπως πλημμύρες, εκπομπές CO₂ κ.λπ., η αναδάσωση των καμένων εκτάσεων είναι σημαντική. Αν και τα οικοσυστήματα έχουν τη δυνατότητα φυσικής αναγέννησης μετά από μια πυρκαγιά, μερικές φορές όμως είναι απαραίτητες οι τεχνητές επεμβάσεις. Από το 2000 μέχρι και το 2011 έχουν αναδασωθεί περίπου 145 χιλ. στρέμματα δάσους.

Κοινωνική ένταξη, φτώχεια και οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές (Προτεραιότητα 6)

6.1. Το 42.7% του πληθυσμού της χώρας ζει σε αγροτικές περιοχές και το 10.6% σε ενδιάμεσες περιοχές (ΚΔΠ-1), με ηλικιακή δομή περίπου ίδια (ΚΔΠ-2) αλλά σημαντικά διαφορετική πυκνότητα κατοίκων (ΚΔΠ-4) – Χάρτης 4-Π6.1.

6.2. Σχεδόν 40% των αγροτικών νοικοκυριών βρίσκεται σε κατάσταση φυσικού περιορισμού της γεωργικής δραστηριότητας λόγω ορεινότητας ή νησιωτικότητας. Επίσης πολλές από τις αγροτικές περιοχές βρίσκονται σε απόσταση μεγαλύτερη της ώρας από αστικά κέντρα Χάρτης 4-Π6.2.

6.3. Οι περιοχές της υπαίθρου καταλαμβάνουν το 82% της έκτασης της χώρας (ΚΔΠ-3). Από τα 3,3 εκ. εκτάρια της γεωργικής γης, τα 703 χιλιάδες (ή 21% του συνόλου) καλλιεργούνται στα νησιά και τα 905 χιλιάδες (ή 27,5% του συνόλου) σε καθαρώς ορεινές περιοχές (ΚΔΠ-32).

6.4. Η σύγκριση του ΑΕΠ στις περιοχές της υπαίθρου με αυτό των αστικών εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4-Π6.1, ενώ η μέση παραγωγικότητα εργασίας στο Διάγραμμα 4-Π6.2.

Από τα ανωτέρω δύο διαγράμματα είναι εμφανές ότι στις περιοχές της υπαίθρου υπάρχει υστέρηση όσον αφορά στα εισοδήματα αλλά και την παραγωγικότητα εργασίας. Από το σύνολο των σχεδόν 430 χιλιάδων ετήσιων μονάδων εργασίας στη Γεωργία, οι καθαρώς ορεινές περιοχές έχουν τις 108.130 ή σχεδόν 25% του συνόλου. Οι νησιωτικές περιοχές έχουν τις 92.750 μονάδες ή σχεδόν 21,6% του συνόλου. Στις νησιωτικές περιοχές το μερίδιο της γης αντιστοιχεί με το μερίδιο της εργασίας, ενώ στις ορεινές περιοχές το μερίδιο της εργασίας είναι μικρότερο από το αντίστοιχο μερίδιο της γης.

6.5. Λεπτομερής ανάλυση των εισοδημάτων σε επίπεδο ταχυδρομικού κώδικα (Χάρτης 4-Π6.3) αναδεικνύει το σημαντικό πρόβλημα φτώχειας και κοινωνικο-οικονομικής περιθωριοποίησης στις περιοχές της υπαίθρου (ΚΔΠ-19) (Χάρτης 4-Π6.4), γεγονός το οποίο συνάδει και με το δείκτη Ανθρώπινης Φτώχειας των Ηνωμένων Εθνών (Διάγραμμα 4-Π6.3).

6.6. Ο πληθυσμός της υπαίθρου φαίνεται να είναι πιο γερασμένος από ότι στις αστικές περιοχές όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 4-Π6.4. Η αιτία για την υψηλή γήρανση του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών οφείλεται στην έντονη αστικοποίηση (1950-1990) και της μετανάστευσης προς το εξωτερικό (1950 -1970). Η ύπαιθρος πληθυσμιακά σταθεροποιείται από την δεκαετία του 1980 που σημειώνεται σημαντική αύξηση του αγροτικού εισοδήματος λόγω της εισόδου στην ΕΕ και την εφαρμογή της ΚΑΠ. Οι εισοδηματικές ενισχύσεις του Πυλώνα Ι οδήγησαν σε αύξηση του αγροτικού εισοδήματος ενώ οι παρεμβάσεις του Πυλώνα ΙΙ και τα Διαρθρωτικά Ταμεία χρηματοδότησαν σημαντικές βασικές υποδομές.

6.7. Ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της υπαίθρου διαδραμάτισε η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER που εφαρμόζεται στην χώρα από την πρώτη προγραμματική περίοδο (1989-1993). Μέσω του Leader ενισχύθηκε η τοπική επιχειρηματικότητα, δημιουργήθηκαν οι υποδομές για την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου ενώ δημιουργήθηκαν και οι πρώτοι αναπτυξιακοί πυρήνες στις αγροτικές περιοχές για την αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού. Στο μεγαλύτερο μέρος των αγροτικών περιοχών της χώρας έχουν εφαρμοσθεί προγράμματα Leader.

6.8. Η επιβίωση των οριακών και οικογενειακής μορφής γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη συμπλήρωση του γεωργικού εισοδήματος με άλλες πηγές εισοδήματος. Η πολύ-απασχόληση των αγροτών συνεχίζει να διατηρείται σε υψηλά ποσοστά που αγγίζουν το 30% του συνόλου των αρχηγών, διαχέεται όμως και στα «άλλα συμβοηθούμενα μέλη» και κυρίως στις συζύγους, των οποίων η πολύ-απασχόληση έχει διπλασιαστεί στη τελευταία δεκαετία. Στοιχεία του ΟΟΣΑ εκτιμούν ότι η συμβολή του εξω-αγροτικού εισοδήματος εγγίζει το 40% του συνολικού εισοδήματος του αγροτικού νοικοκυριού στην Ελλάδα.

6.9. Η μεταποίηση είναι πολύ λίγο αναπτυγμένη στις περιοχές της υπαίθρου εκτός από πολύ συγκεκριμένες εξαιρέσεις που οφείλονται, είτε σε αξιοποίηση φυσικών πόρων (Κοζάνη), είτε σε ευνοϊκή χωροθέτηση και βελτίωση της προσβασιμότητας ως προς μεγάλα αστικά κέντρα (Βοιωτία και Κορινθία ως προς την Αττική και Κιλκίς και Καβάλα ως προς την Θεσσαλονίκη). Οι περιοχές της υπαίθρου είναι 23% κάτω από το μέσο ΑΕΠ στη μεταποίηση στη χώρα, ενώ οι αστικές και ενδιάμεσες περιοχές είναι 5% πάνω (ΚΠΔ-10).

6.10. Η συνολική οικονομία ορισμένων περιοχών της υπαίθρου (νησιωτικές, παράκτιες) έχει υψηλή συγκέντρωση στον τριτογενή τομέα (Χάρτης 4-Π6.5), που συνήθως υποκρύπτει τον τουρισμό, (ΚΠΔ-30), σε πολύ μεγάλο βαθμό.

6.11. Για την ποιότητα ζωής όσο και για την προσφορά κάποιων βασικών υπηρεσιών στην ύπαιθρο δεν υπάρχουν πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα.

6.12. Το 2015, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία διήλθαν από τη Χώρα μας, με στόχο άλλους προορισμούς, 860.000 μετανάστες και πρόσφυγες, μια τάση που αν και μειούμενη συνεχίζεται, γεγονός που πολιτικά αναγάζεται στον όρο «προσφυγική κρίση».

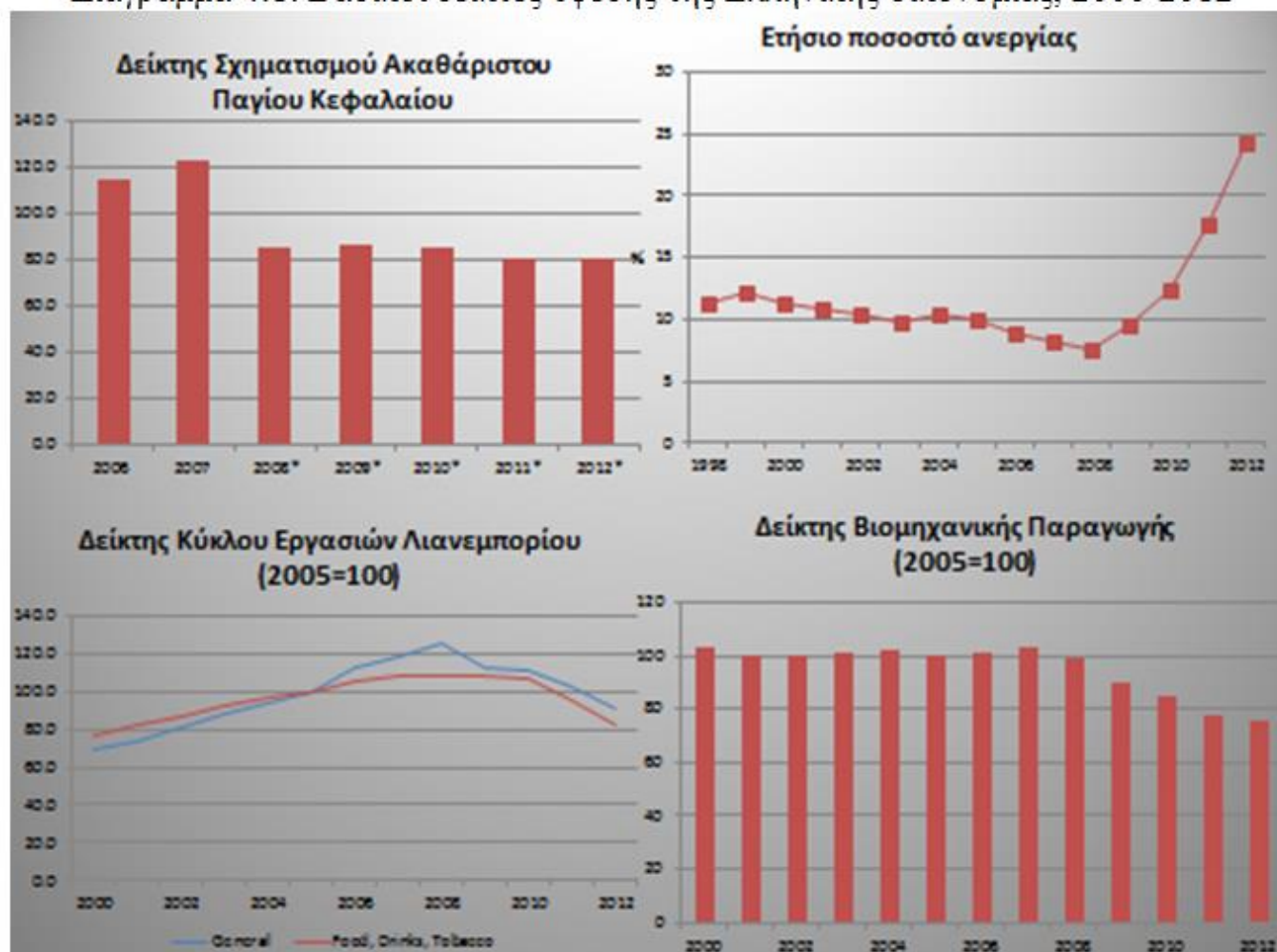
Από τα ανωτέρω γίνεται εμφανές ότι στις αγροτικές η πληθυσμιακή πυκνότητα καθώς και τα υπόλοιπα διαρθρωτικά στοιχεία τους αφενός δεν καθιστούν ελκυστική την παροχή βασικών υπηρεσιών λόγω αυξημένου κόστους, αφετέρου δεν παρέχουν στους κατοίκους τα απαραίτητα εχέγγυα για να παραμείνουν εκεί ή να επιλέξουν να φύγουν από τις αστικές περιοχές και να επιλέξουν να κατοικήσουν στις αγροτικές περιοχές.

6.12. Η χώρα έχει να επιδείξει αξιόλογη πολιτιστική κληρονομιά που είναι άμεσα συνδεδεμένη με την τοπική ταυτότητα και σε αρμονία με το φυσικό τοπίο. Η σπουδαιότητα του πολιτιστικού αποθέματος τεκμηριώνεται μεταξύ άλλων, από το μεγάλο αριθμό αρχαιολογικών χώρων και περιοχών με αρχαιολογικά ίχνη και ευρήματα, την ύπαρξη πλήθους μουσείων, το μεγάλο αριθμό χαρακτηρισμένων παραδοσιακών οικισμών, την υψηλή συγκέντρωση Ιερών Μονών, την ύπαρξη πλήθους μνημείων ιστορίας όπως φρούρια, κάστρα, κ.λπ. Επίσης, η πολιτισμική εξέλιξη των περιοχών αντικατοπτρίζεται από τις παραδόσεις, τα δρώμενα και τις τοπικές συνήθειες που διατηρούνται σχεδόν αναλλοίωτες στο πέρασμα του χρόνου.

6.13. Σύμφωνα με στοιχεία του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας (2011), το διαδίκτυο διεισδύει σταδιακά με αυξανόμενο ρυθμό στην καθημερινότητα της ελληνικής κοινωνίας, καθώς το 2010 το 46% των ελληνικών νοικοκυριών διέθετε σύνδεση στο διαδίκτυο, ενώ εστιάζοντας αποκλειστικά σε ευρυζωνικές συνδέσεις, το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται στο 41%. Σχετικά με την διείσδυση και τη χρήση ΤΠΕ στη χώρα, στη Στρατηγική για την Ψηφιακή Σύγκλιση προβλέπονται τα περιγραφόμενα στις Εικόνες 4-Π6.1, 4-Π6.2 και 4-Π6.2, ενώ η κάλυψη των νοικοκυριών με ευρυζωνικά δίκτυα φαίνεται στο Διάγραμμα 4-Π6.5.

[1] Διαβαλκανικό Κέντρο Περιβάλλοντος, Τελική έκθεση για το έργο "Μελέτη υπολογισμού των δεικτών βάσης του ΠΑΑ 2007-2013, που αφορούν τη μέτρηση φυτοφαρμάκων και νιτρικών σε επιφανειακά και υπόγεια νερά", Μάρτιος 2011

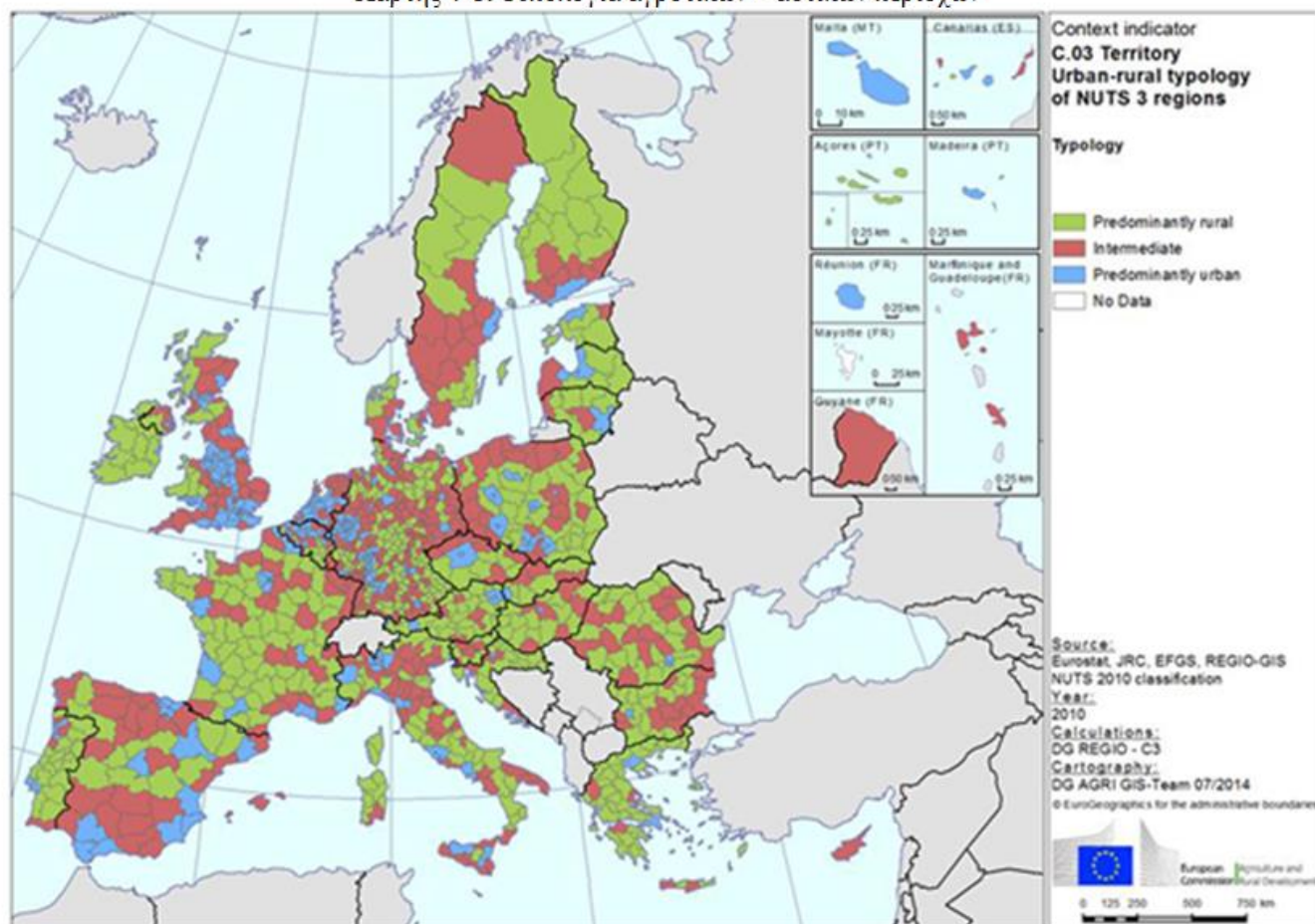
Διάγραμμα 4.1: Βασικοί δείκτες ύφεσης της Ελληνικής οικονομίας, 2000-2012



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, διάφορες εκδόσεις

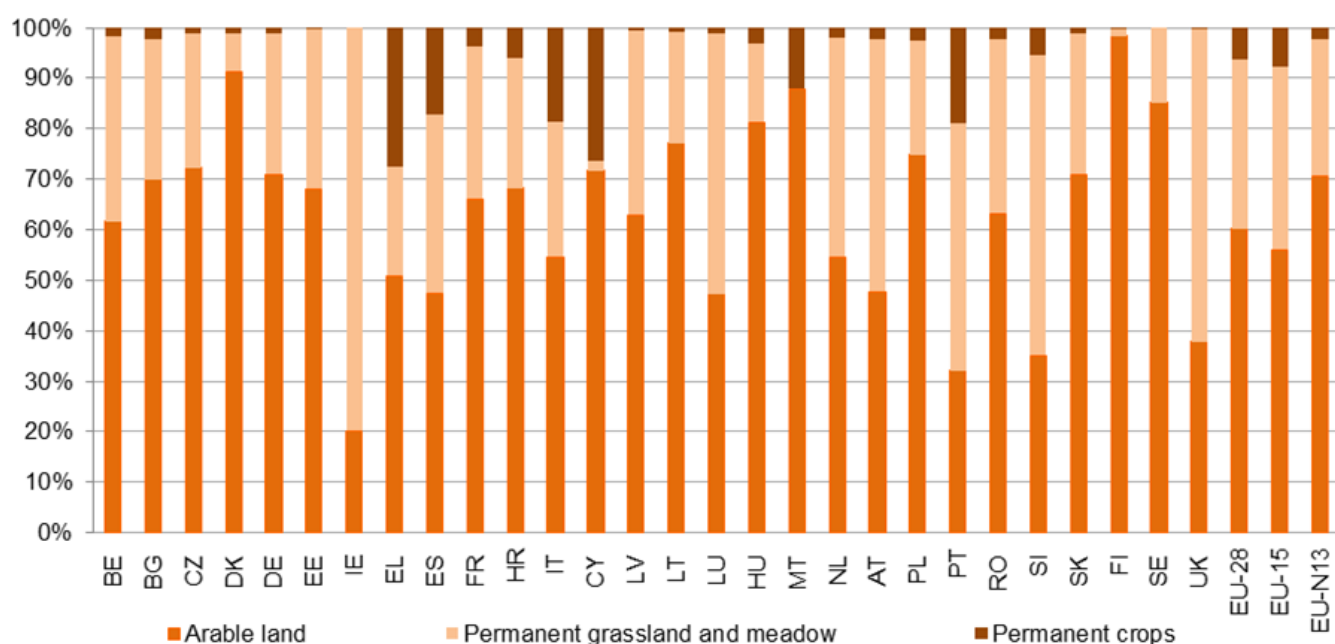
Διάγραμμα 4.1: Βασικοί δείκτες ύφεσης της Ελληνικής οικονομίας, 2000-2012

Χάρτης 4-1: Τυπολογία αγροτικών – αστικών περιοχών



Χάρτης 4-1: Τυπολογία αγροτικών – αστικών περιοχών

Διάγραμμα 4.2: Ποσοστό κάλυψης σε αρόσιμες εκτάσεις, μόνιμα βοσκοτόπια και μόνιμες καλλιέργειες, επί του συνόλου ΧΓΕ



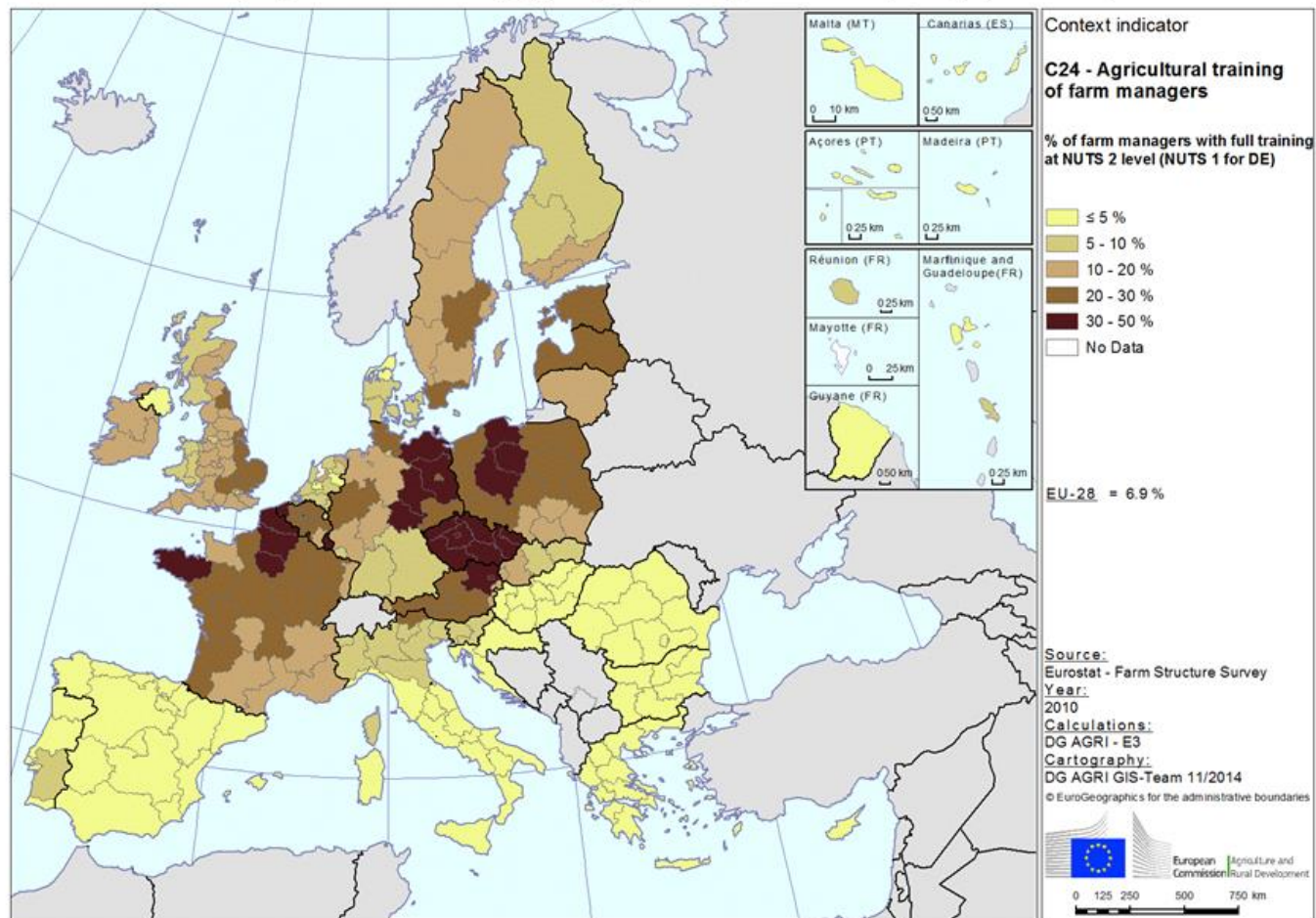
Διάγραμμα 4.2: Ποσοστό κάλυψης σε αρόσιμες εκτάσεις, μόνιμα βοσκοτόπια και μόνιμες καλλιέργειες, επί του συνόλου ΧΓΕ

Πίνακας 4-Π1.1: Επίπεδο εκπαίδευσης αρχηγών αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα και την ΕΕ-27, 2010 – ΚΔΠ-24

Επικεφαλής Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα και στην ΕΕ-27, 2010:				
Σύνολο			Κάτω των 35 ετών	
	ΕΕ-27	Ελλάδα	ΕΕ-27	Ελλάδα
Σύνολο	12.014.570	723.010	903.200	50.130
Πρακτική εμπειρία (% συνόλου)	8.479.500 70,6%	697.860 96,5%	618.880 68,5%	41.590 83,0%
Βασική εκπαίδευση (% συνόλου)	2.698.880 22,5%	22.790 3,2%	157.990 17,5%	8.000 16,0%
Πλήρης εκπαίδευση (% συνόλου)	836.260 7,0%	2.360 0,3%	126.360 14,0%	530 1,1%
Μεταξύ 35 και 54 ετών			55 ετών και άνω	
	ΕΕ-27	Ελλάδα	ΕΕ-27	Ελλάδα
Σύνολο	4.734.270	275.770	6.377.220	397.120
Πρακτική εμπειρία (% συνόλου)	3.069.030 64,8%	263.480 95,5%	4.791.640 75,1%	392.780 98,9%
Βασική εκπαίδευση (% συνόλου)	1.159.760 24,5%	11.020 4,0%	1.381.240 21,7%	3.770 0,9%
Πλήρης εκπαίδευση (% συνόλου)	505.560 10,7%	1.250 0,5%	204.330 3,2%	570 0,1%

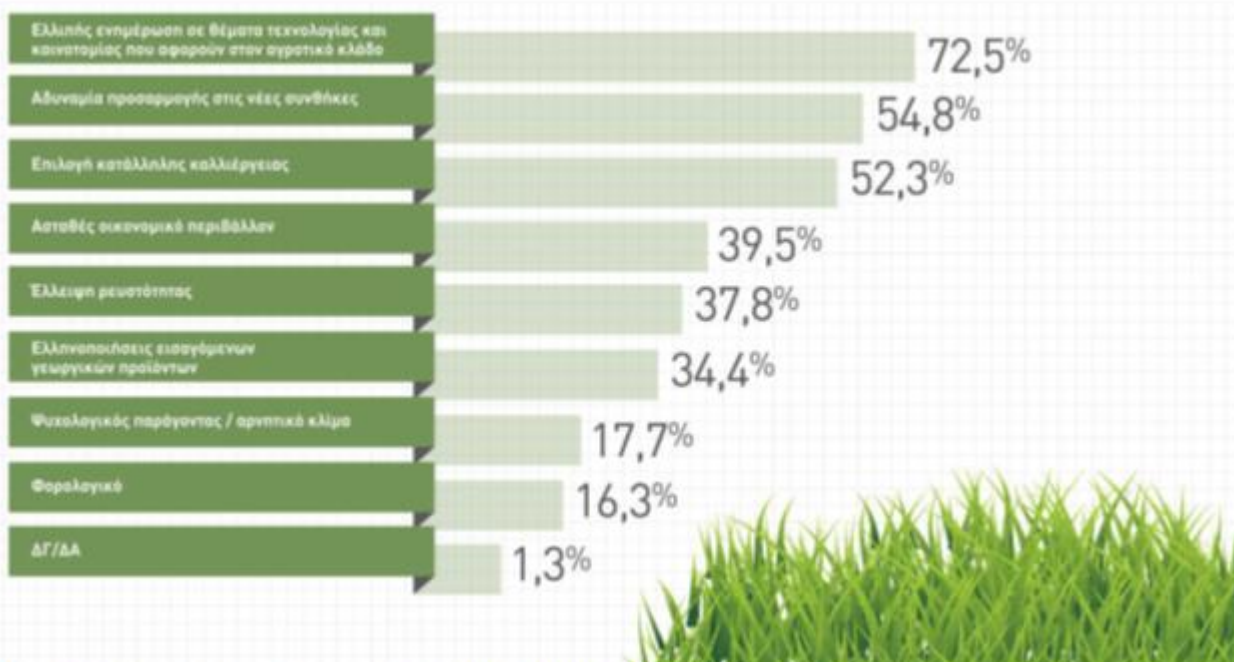
Πηγή: Eurostat, Farm Structure Survey, 2010

Χάρτης 4-Π1.1: Ποσοστό αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πλήρη εκπαίδευση



Χάρτης 4-Π1.1: Ποσοστό αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πλήρη εκπαίδευση

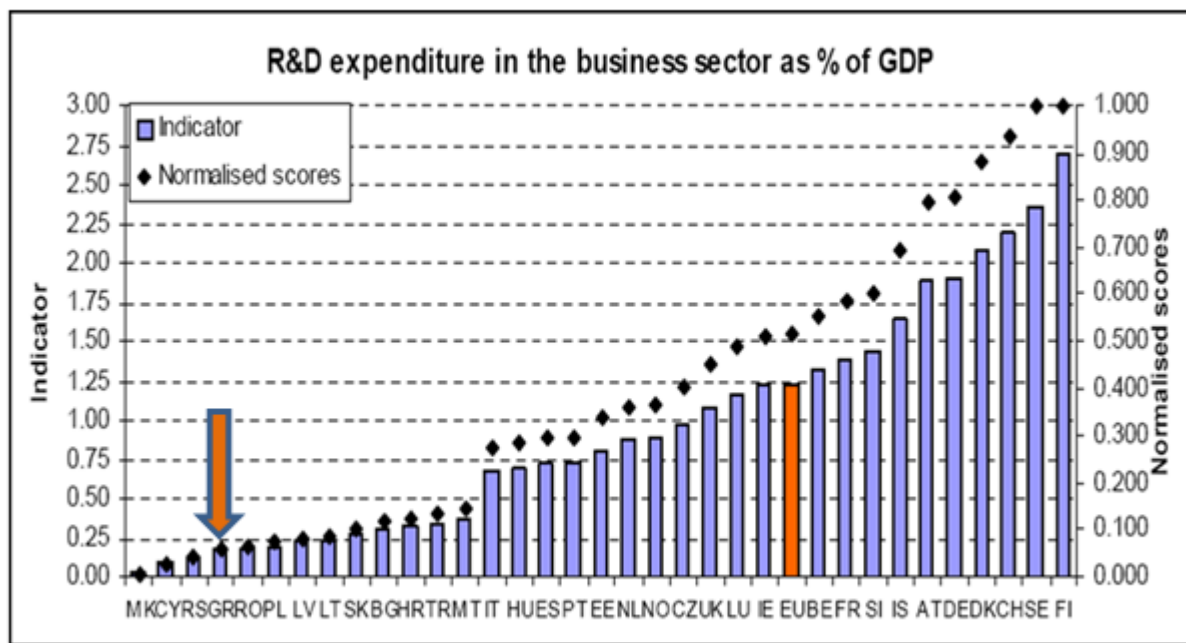
Εικόνα 4-Π1.1: Τι θεωρείτε ως σημαντικότερο πρόβλημα στον αγροτικό τομέα



Πηγή: Αποτελέσματα Έρευνας Κάπα Research, 2012

Εικόνα 4-Π1.1: Τι θεωρείτε ως σημαντικότερο πρόβλημα στον αγροτικό τομέα

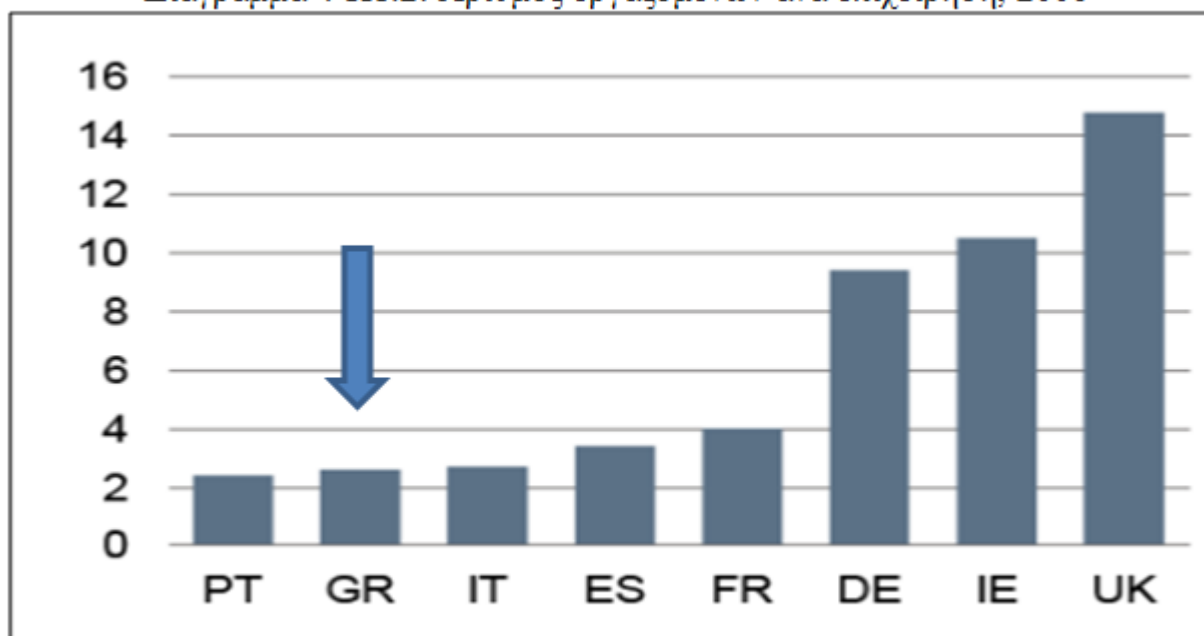
Διάγραμμα 4-Π1.1: Δαπάνες ιδιωτικού τομέα για ΕΤΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ



Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή-Παρουσίαση Δ. Κορπάκης-DG Research

Διάγραμμα 4-Π1.1: Δαπάνες ιδιωτικού τομέα για ΕΤΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ

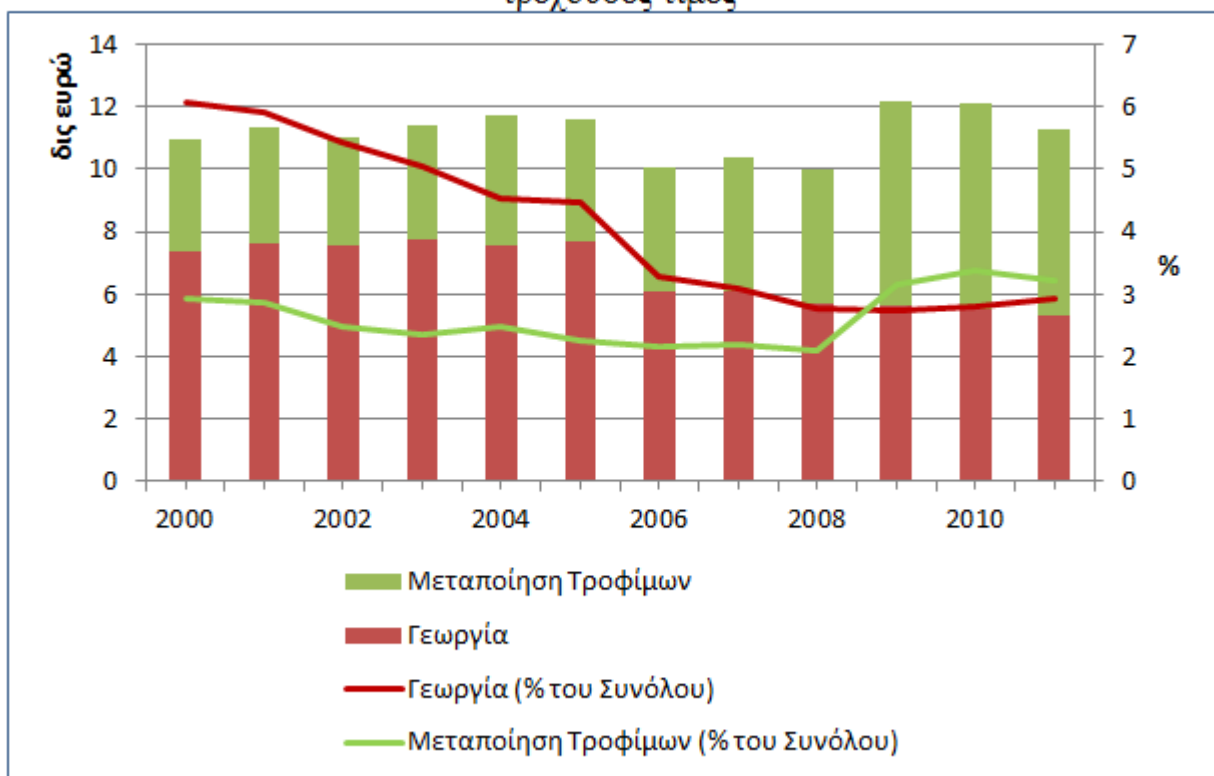
Διάγραμμα 4-Π1.2: Αριθμός εργαζομένων ανά επιχείρηση, 2006



Πηγή: Eurostat / Greece, Ireland, Portugal – More Growth via innovation, Deutsche Bank, 2012.

Διάγραμμα 4-Π1.2: Αριθμός εργαζομένων ανά επιχείρηση, 2006

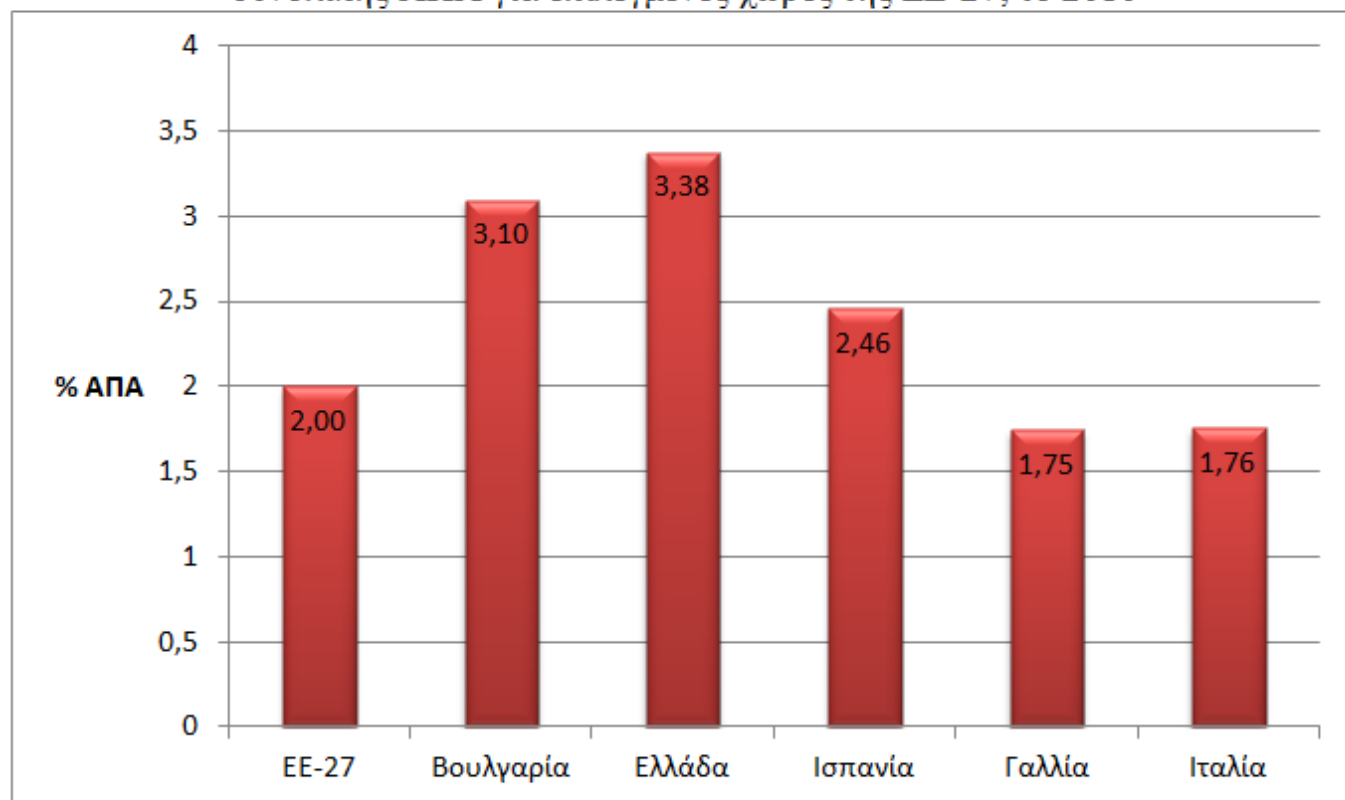
Διάγραμμα 4-Π2.1: Η συμμετοχή της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων στη εθνική οικονομία σε όρους προστιθέμενης αξίας, 2000-2011. Αξίες σε βασικές, τρέχουσες τιμές



Πηγή: Eurostat, (μεταβλητή: nama_nace64_c)

Διάγραμμα 4-Π2.1: Η συμμετοχή της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων στην εθνική οικονομία σε όρους προστιθέμενης αξίας, 2000-2011. σε βασικές, τρέχουσες τιμές

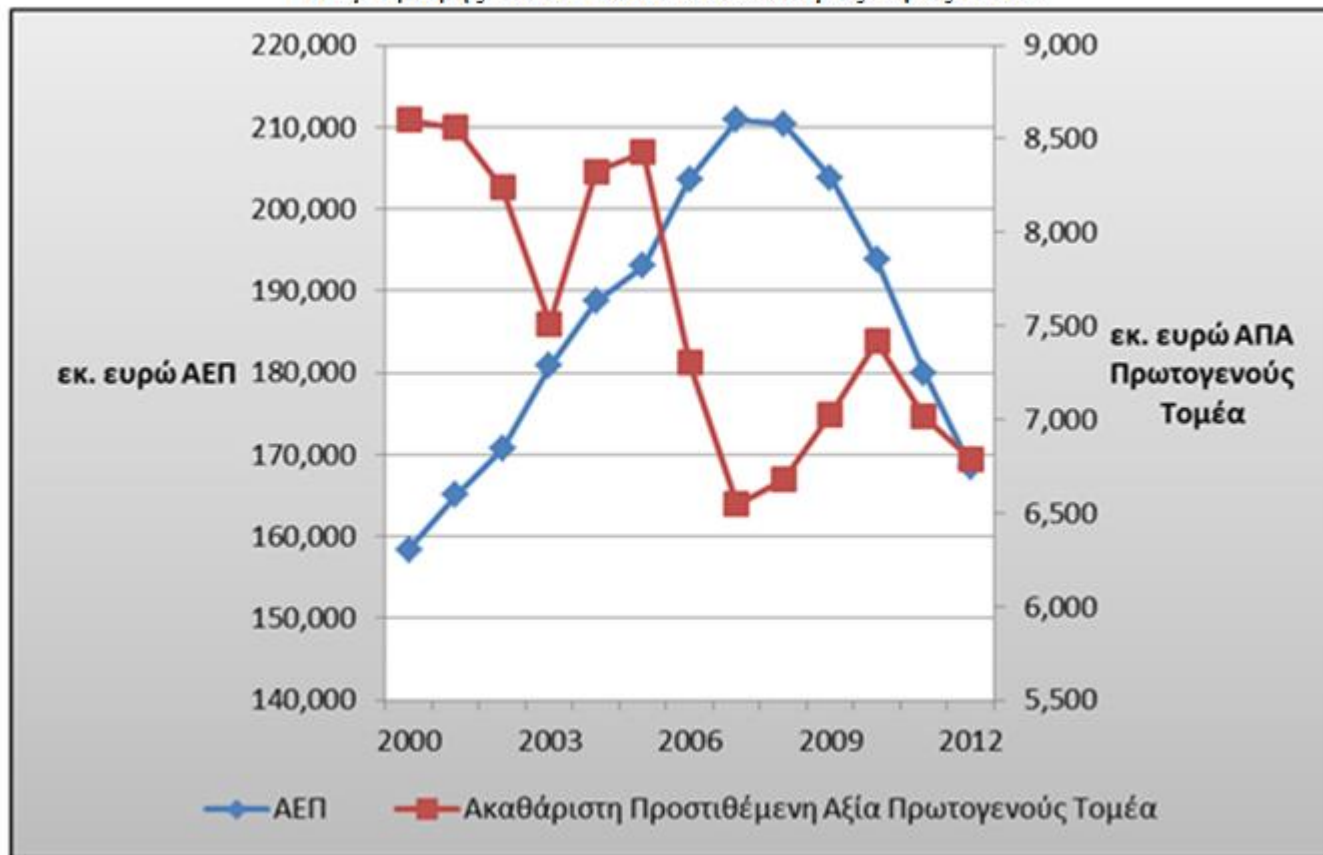
Διάγραμμα 4-Π2.2: Η ΑΠΑ του κλάδου μεταποίησης τροφίμων σαν ποσοστό της συνολικής ΑΠΑ για επιλεγμένες χώρες της ΕΕ-27, το 2010



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: nama_nace64_c) στοιχεία 2010 για να είναι δυνατή η σύγκριση ανάμεσα σε χώρες

Διάγραμμα 4-Π2.2: Η ΑΠΑ του κλάδου μεταποίησης τροφίμων σαν ποσοστό της συνολικής ΑΠΑ για επιλεγμένες χώρες της ΕΕ-27, το 2010

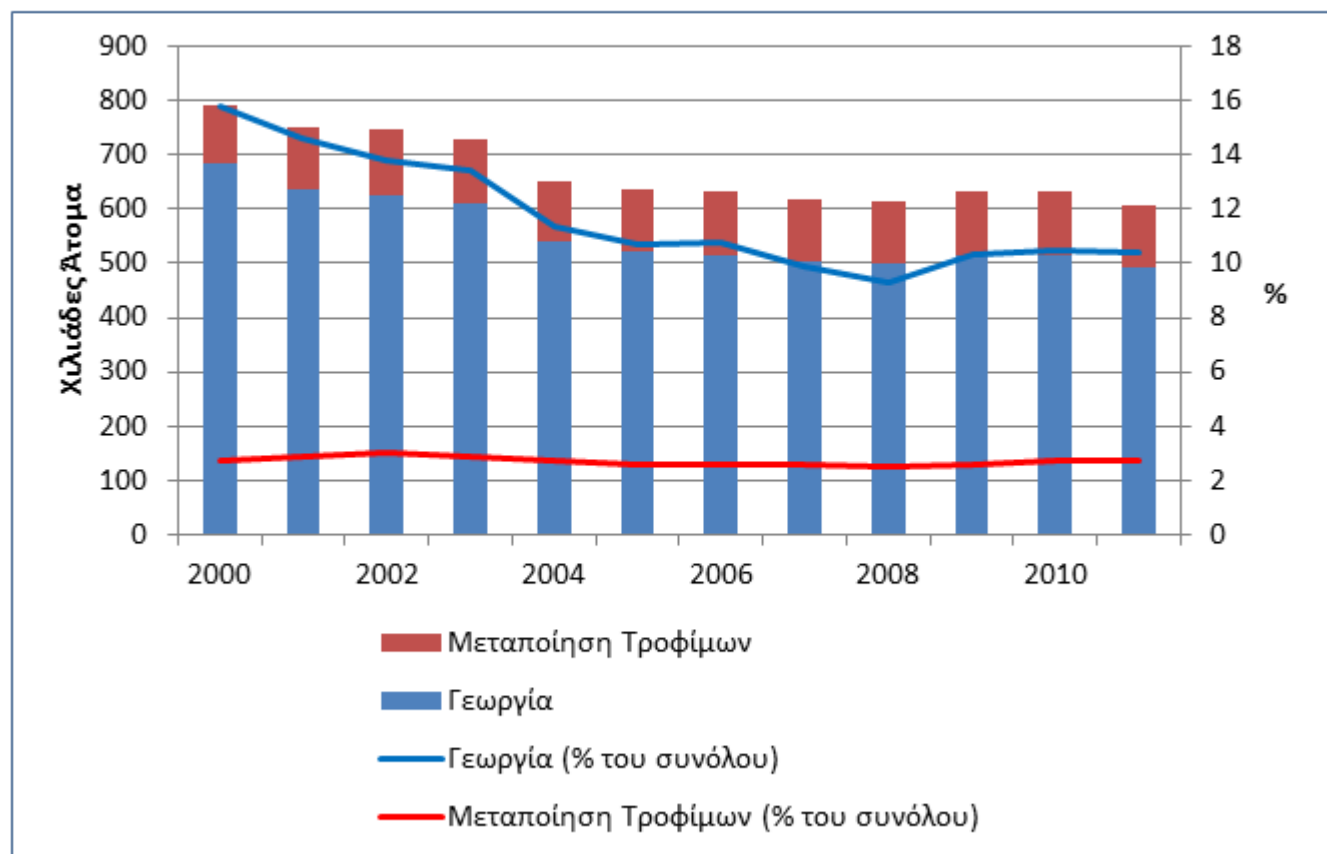
Διάγραμμα 4-Π2.3: Η πορεία του ΑΕΠ και της Ακαθάριστης Αξίας Γεωργικής Παραγωγής 2000-2012 σε σταθερές τιμές 2005



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εθνικοί Λογαριασμοί

Διάγραμμα 4-Π2.3: Η πορεία του ΑΕΠ και της Ακαθάριστης Αξίας Γεωργικής Παραγωγής 2000-2012 σε σταθερές τιμές 2005

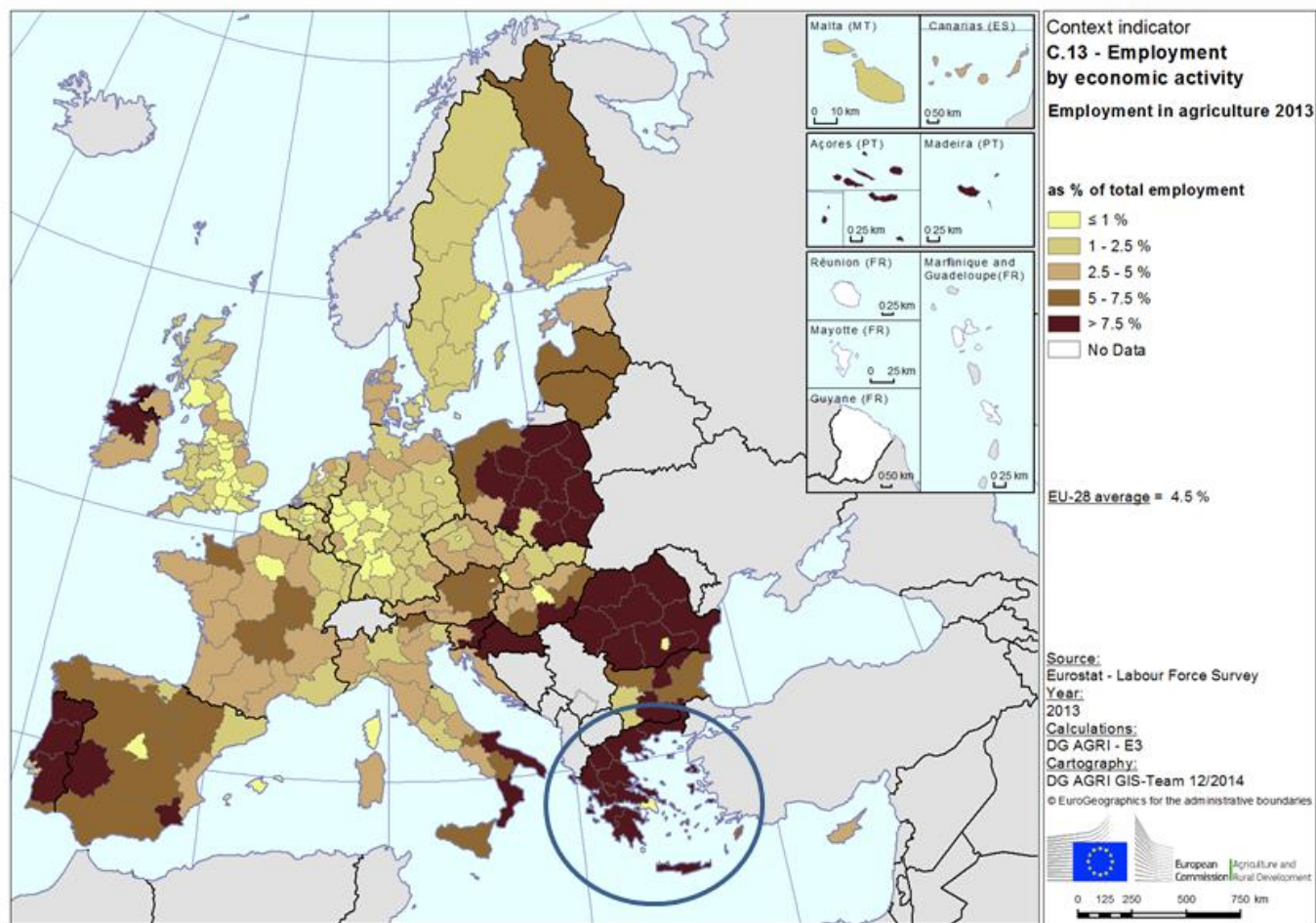
Διάγραμμα 4-Π2.4: Η συμμετοχή της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων στη εθνική οικονομία σε όρους απασχόλησης, 2000-2011. Τιμές σε φυσικά πρόσωπα



Πηγή: Eurostat, (μεταβλητή: nama_nace64_c)

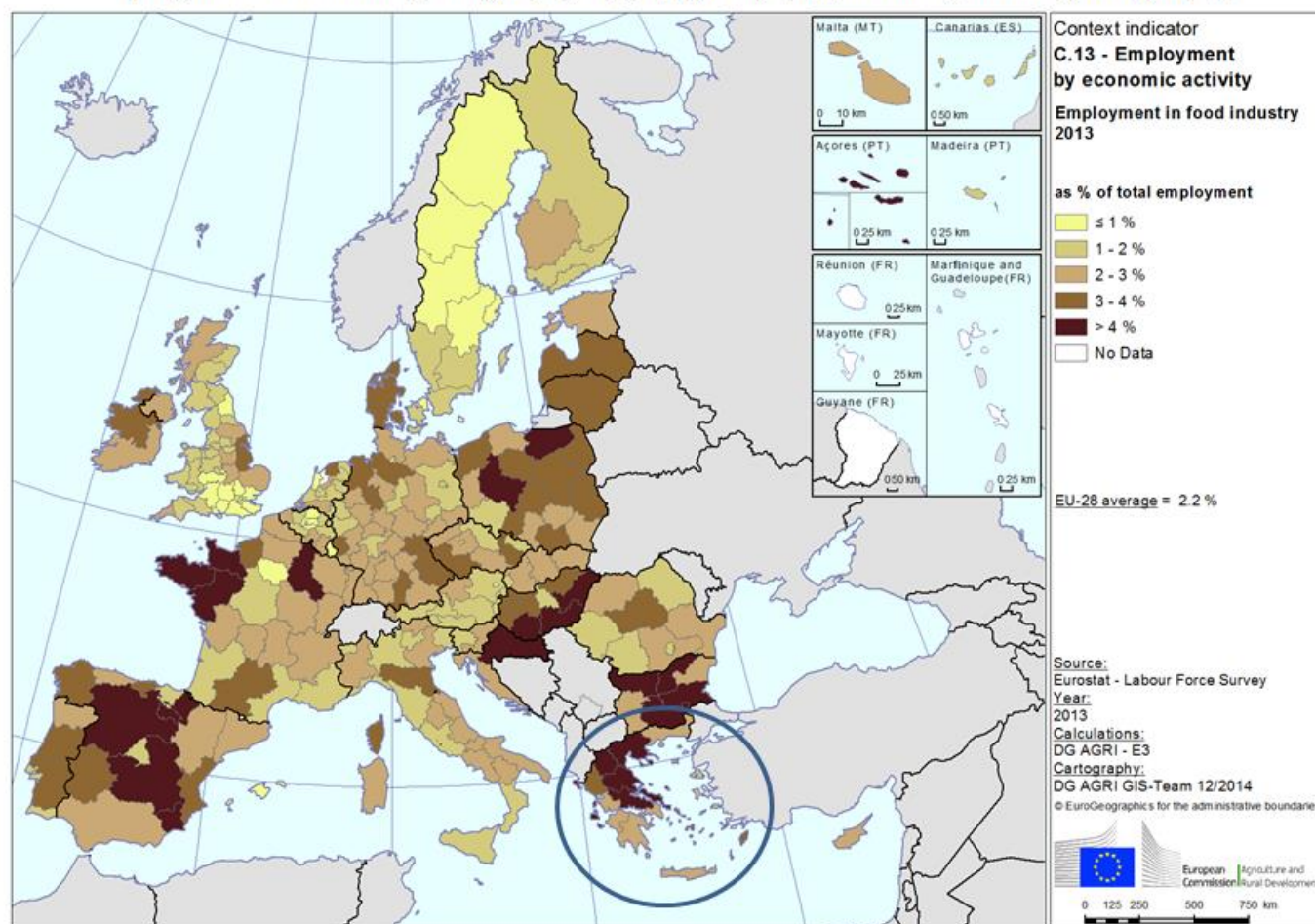
Διάγραμμα 4-Π2.4: Η συμμετοχή της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων στην εθνική οικονομία σε όρους απασχόλησης, 2000-2011. Τιμές σε φυσικά πρόσωπα

Χάρτης 4-Π2.1: Ποσοστό της απασχόλησης της Γεωργίας επί της συνολικής απασχόλησης



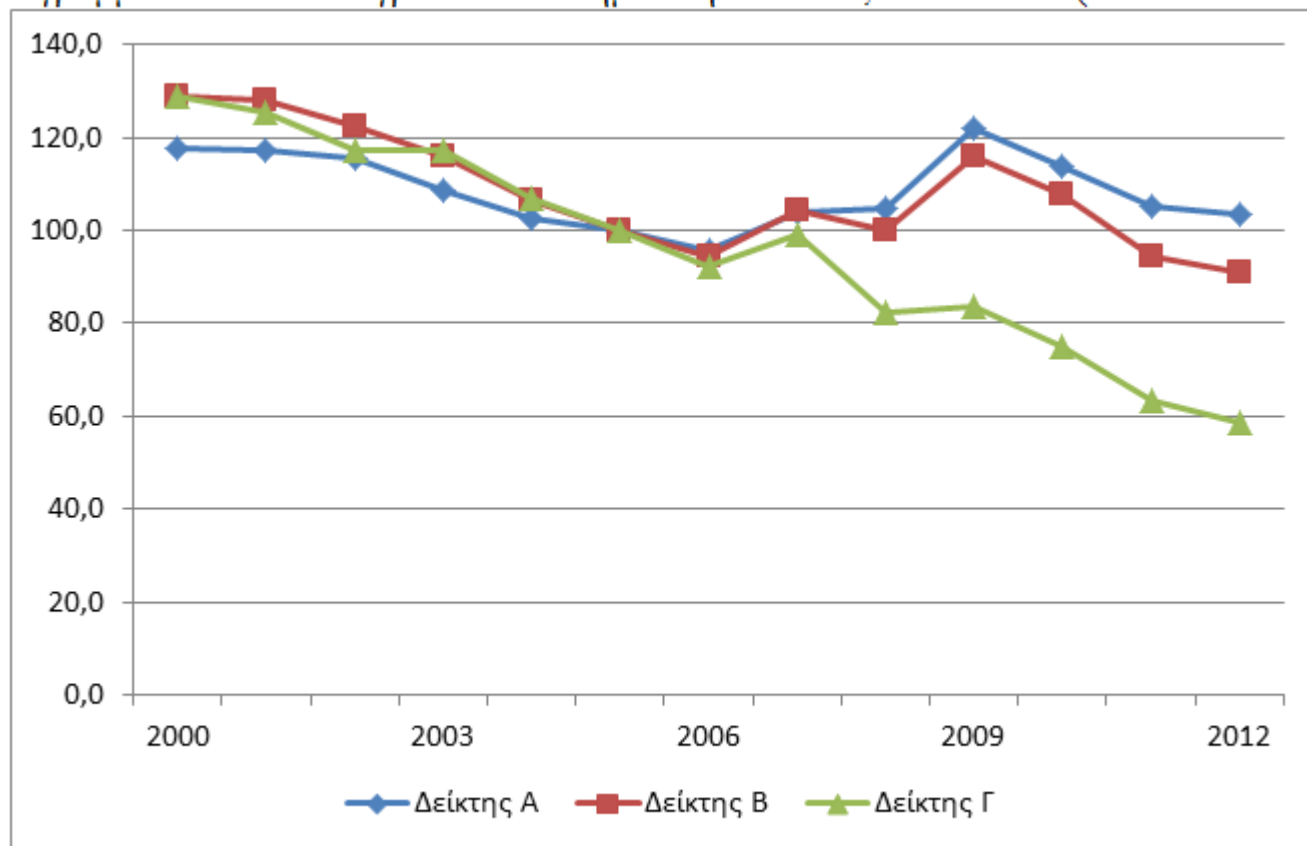
Χάρτης 4-Π2.1: Ποσοστό της απασχόλησης της Γεωργίας επί της συνολικής απασχόλησης

Χάρτης 4-Π2.2: Ποσοστό της απασχόλησης της βιομηχανίας τροφίμων επί της συνολικής απασχόλησης



Χάρτης 4-Π2.2: Ποσοστό της απασχόλησης της βιομηχανίας τροφίμων επί της συνολικής απασχόλησης

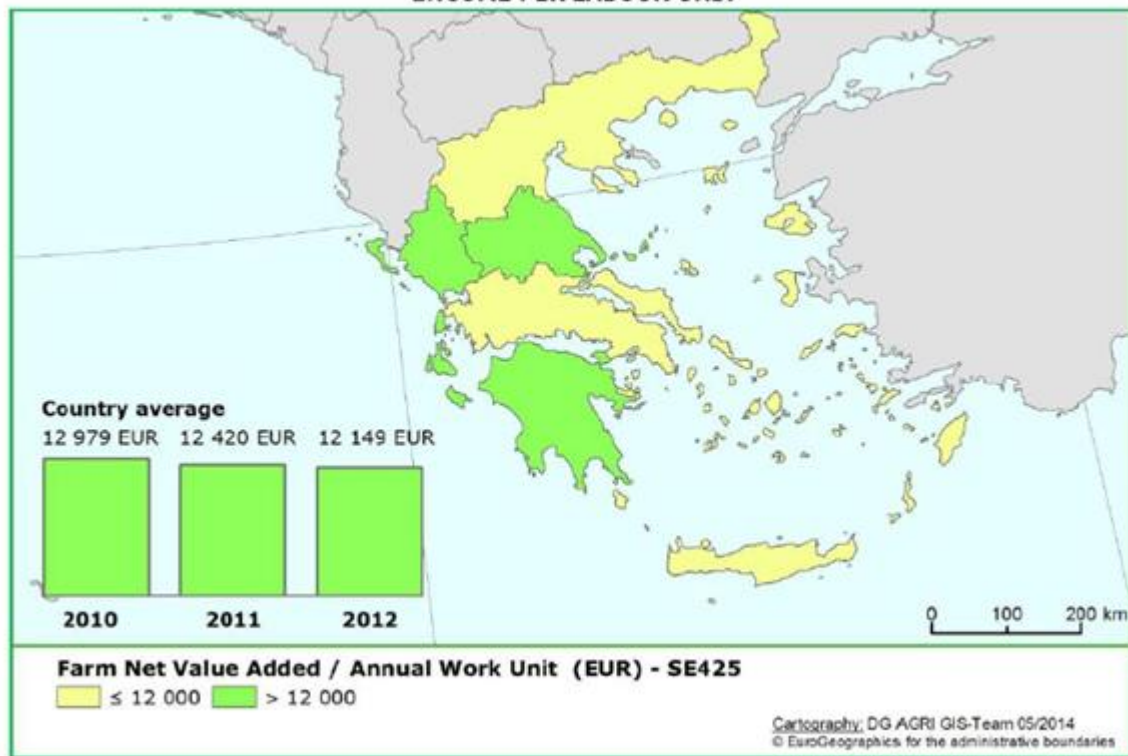
Διάγραμμα 4-Π2.5: Το Αγροτικό εισόδημα στην Ελλάδα, 2000-2012. (CI-25 και CI-26)



Πηγή: Eurostat, (μεταβλητή: aact_eaa06)

Διάγραμμα 4-Π2.5: Το Αγροτικό εισόδημα στην Ελλάδα, 2000-2012. (CI-25 και CI-26)

Χάρτης 4-Π2.3: Καθαρή Προστιθέμενη Αξία ανά Ετήσια Μονάδα Πλήρους
Απασχόλησης, 2010- 2012
INCOME PER LABOUR UNIT



Πηγή: FADN, FARM ECONOMY FOCUS: GREECE, 2014

Χάρτης 4-Π2.3: Καθαρή Προστιθέμενη Αξία ανά Ετήσια Μονάδα Πλήρους Απασχόλησης, 2010-2012

Πίνακας 4-Π2.1: Οικονομικές επιδόσεις για τη μέση εκμετάλλευση 2010-2012

FARM ECONOMY IN THE LAST 3 YEARS

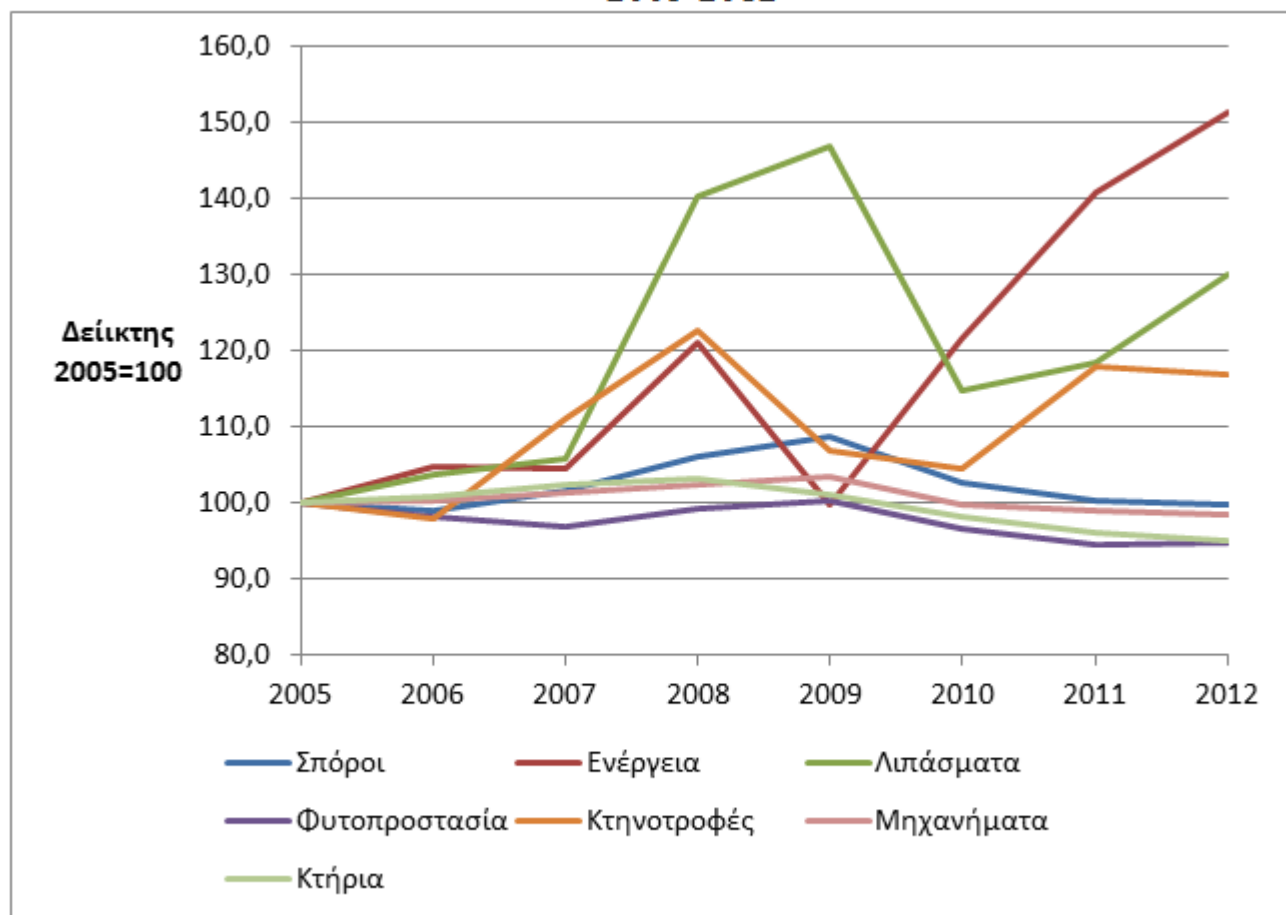
(AVERAGE PER FARM IN EUR)

FADN variable *	Year		
	2010	2011	2012
SE131	22 608	23 272	23 496
SE275	10 321	11 565	11 774
SE600	7 001	6 551	5 933
SE410	19 288	18 258	17 655
SE415	16 134	14 652	14 014
SE605	6 864	6 799	6 540
SE630	5 201	4 963	4 860
SE436	91 480	114 144	109 758
SE485	566	562	405
SE501	90 914	113 582	109 353
SE510	46 269	59 655	59 378

Πηγή: FADN, FARM ECONOMY FOCUS: GREECE 2014

Πίνακας 4-Π2.1: Οικονομικές επιδόσεις για τη μέση εκμετάλλευση 2010-2012

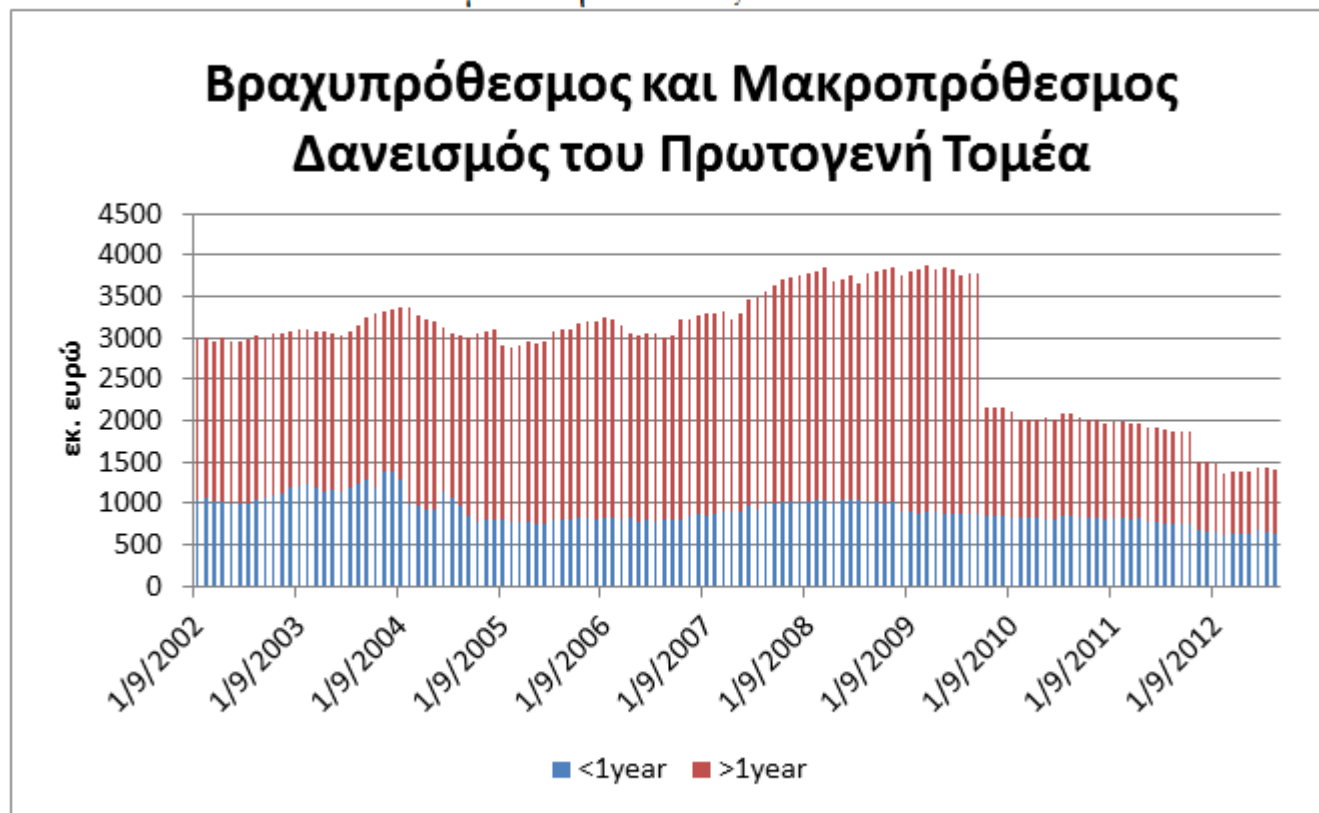
Διάγραμμα 4-Π2.6: Εξέλιξη δεικτών εισροών στη ελληνική γεωργία και κτηνοτροφία 2005-2012



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: apri_pi05_ina)

Διάγραμμα 4-Π2.6: Εξέλιξη δεικτών εισροών στην ελληνική γεωργία και κτηνοτροφία, 2005-2012

Διάγραμμα 4-Π2.7: Βραχυπρόθεσμος και μακροπρόθεσμος δανεισμός του πρωτογενή τομέα στην Ελλάδα, 2002-2012

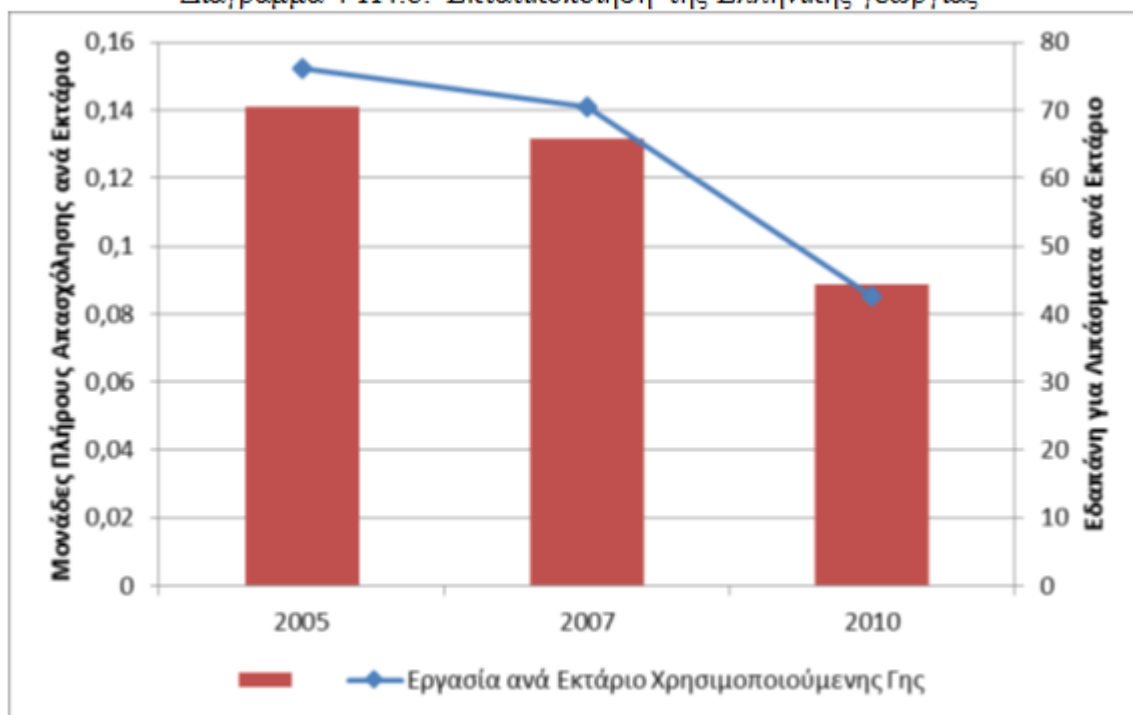


Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

<http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/monetary/financing.aspx>

Διάγραμμα 4-Π2.7: Βραχυπρόθεσμος και μακροπρόθεσμος δανεισμός του πρωτογενή τομέα στην Ελλάδα, 2002-2012

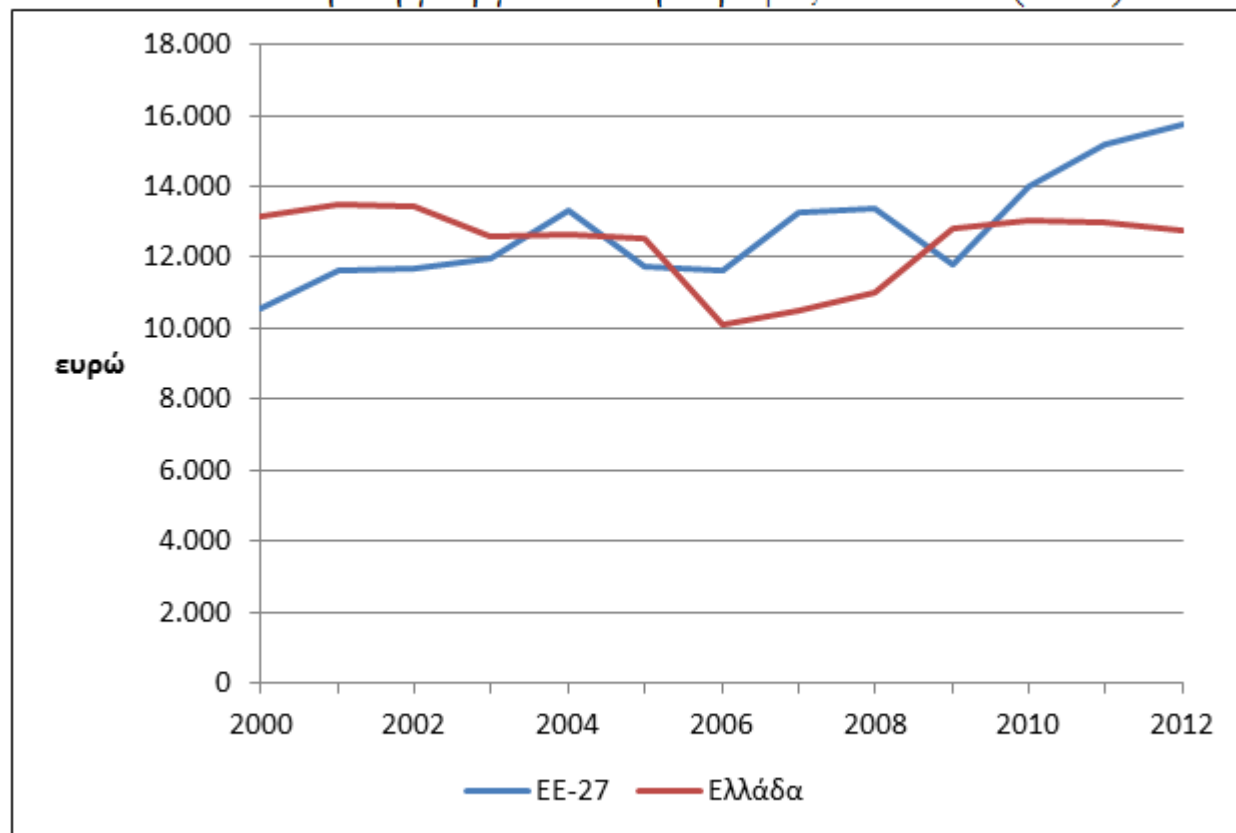
Διάγραμμα 4-Π4.8: Εκτατικοποίηση της Ελληνικής γεωργίας



Πηγή: Eurostat, UAA: Farm Structure Survey (ef_kvaareg), Labour: Economic Accounts for Agriculture (aact_ali01), Fertilizers: Economic Accounts for Agriculture: (aact_eaa03)

Διάγραμμα 4-Π2.8: Δείκτης μέσης παραγωγικότητα εργασίας της τριετίας 2010-2012 στη γεωργία των κρατών μελών (ΕΕ-27=100). (CI 14)

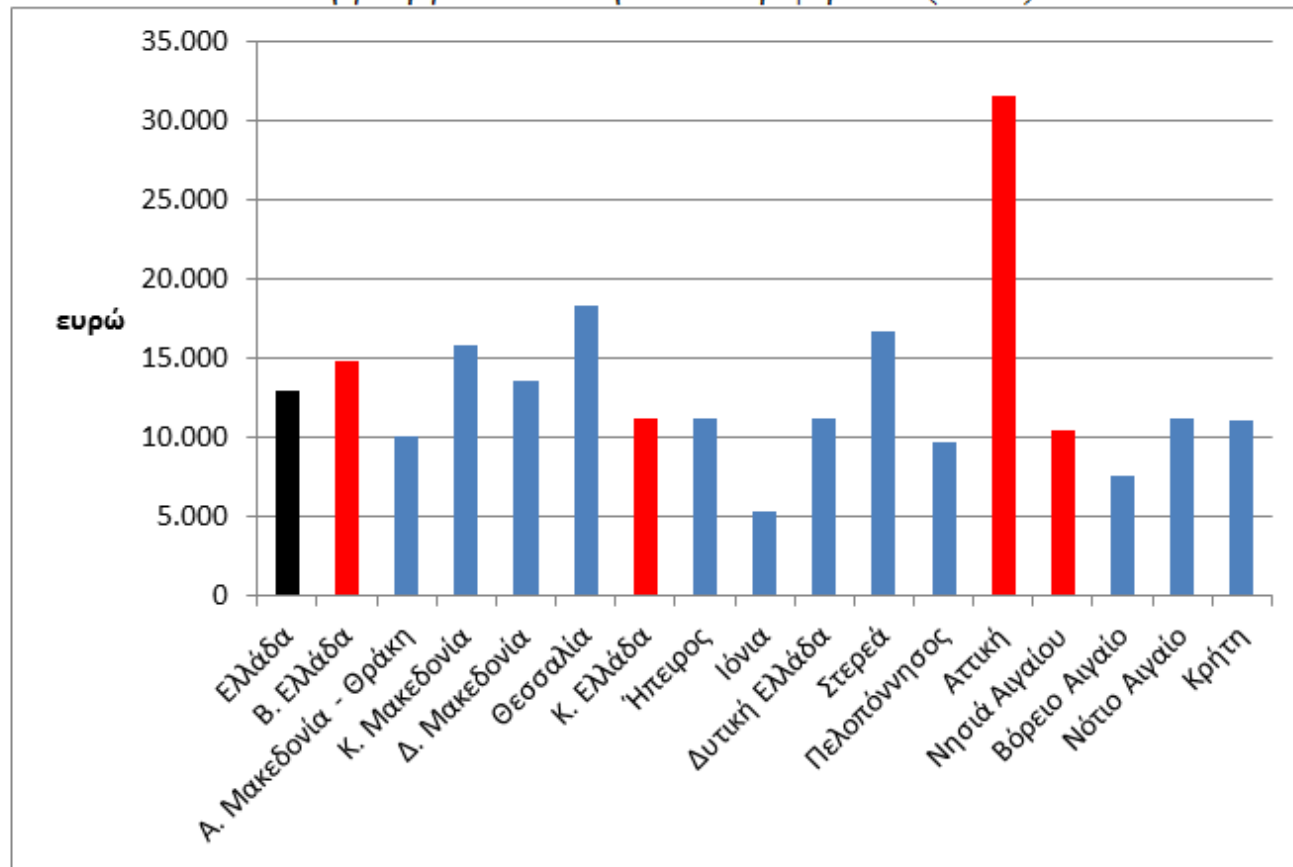
Διάγραμμα 4-Π2.9: Μακρόχρονη εξέλιξη της μέσης παραγωγικότητας εργασίας στη ελληνική γεωργία και κτηνοτροφία, 2000-2012 (CI 14)



Πηγή: Eurostat (μεταβλητές: aact_eaa01 για ΑΠΑ και aact_alio1 για απασχόληση)

Διάγραμμα 4-Π2.9: Μακρόχρονη εξέλιξη της μέσης παραγωγικότητας εργασίας στην ελληνική γεωργία και κτηνοτροφία, 2000-2012 (CI 14)

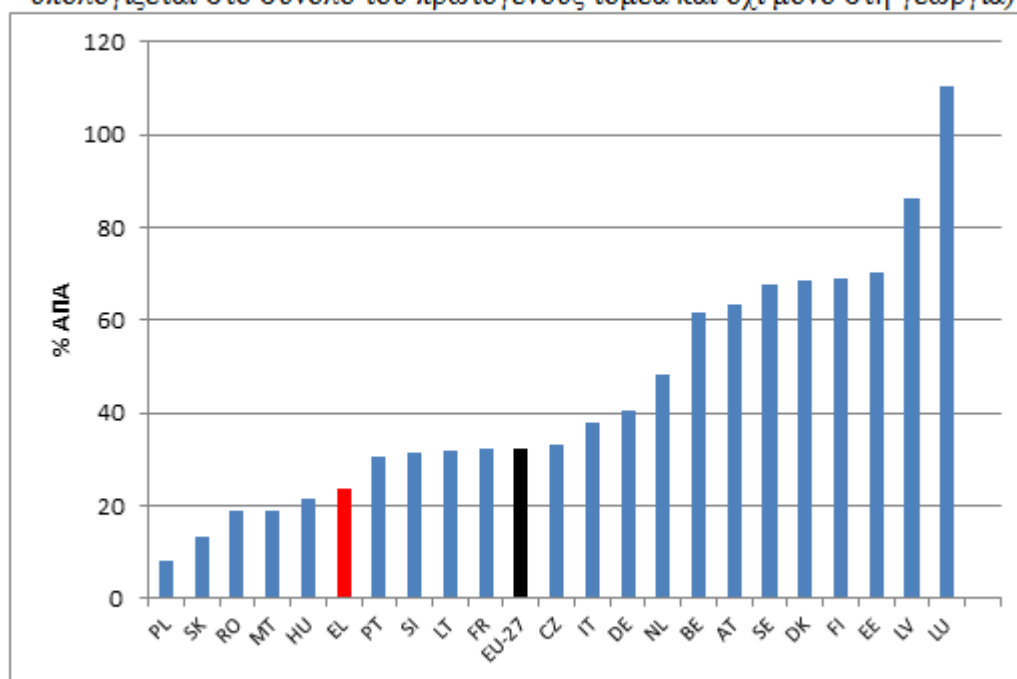
Διάγραμμα 4-Π2.10: Δείκτης μέσης παραγωγικότητας εργασίας της τριετίας 2010-2012 στη γεωργία των ελληνικών περιφερειών (CI 14)



Πηγή: Eurostat (μεταβλητές: agr_r_accts για ΑΠΑ και περιφερειοποίηση της μεταβλητής της εθνικής απασχόλησης aact_alio1 με βάση τα δεδομένα του Farm Structure Survey)

Διάγραμμα 4-Π2.10: Δείκτης μέσης παραγωγικότητας εργασίας της τριετίας 2010-2012 στη γεωργία των ελληνικών περιφερειών (CI 14)

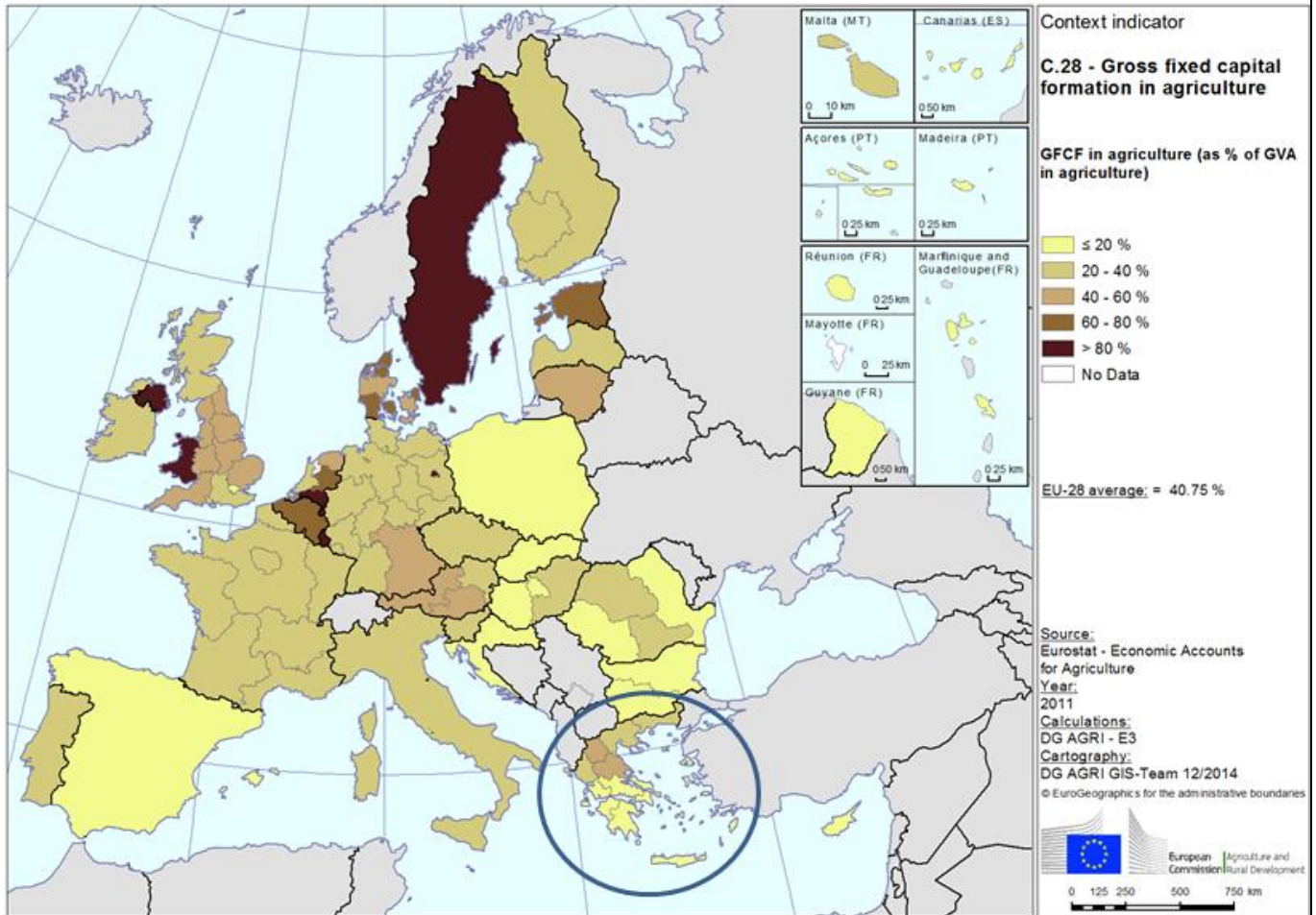
Διάγραμμα 4-Π2.11: Σχηματισμός ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου ως ποσοστό της ΑΠΑ στην ευρωπαϊκή γεωργία, 2011(Έχουν εξαιρεθεί οι χώρες για τις οποίες η ΑΠΑ υπολογίζεται στο σύνολο του πρωτογενούς τομέα και όχι μόνο στη γεωργία)



Πηγή: Eurostat (μεταβλητές: aact_eaa01 για ακαθάριστη αξία σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, και aact_eaa01 για ΑΠΑ).

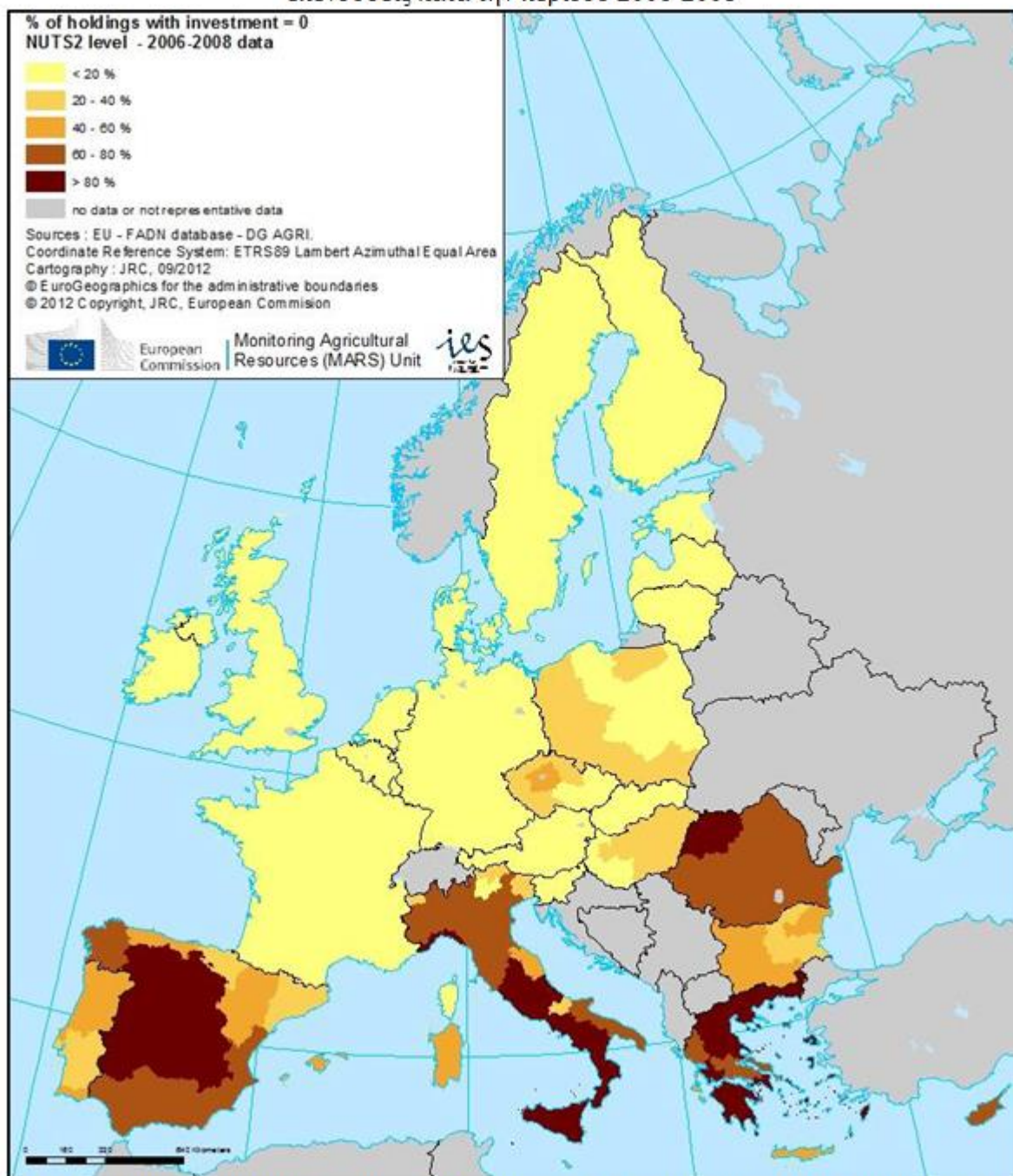
Διάγραμμα 4-Π2.11: Σχηματισμός ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου ως ποσοστό της ΑΠΑ στην ευρωπαϊκή γεωργία, 2011 (Έχουν εξαιρεθεί οι χώρες τις οποίες η ΑΠΑ υπολογίζεται στο σύνολο του πρωτογενούς τομέα και όχι μόνο στη γεωργία)

Χάρτης 4-Π2.4: Σχηματισμός ακαθάριστου πάγιου κεφαλαίου στη Γεωργία



Χάρτης 4-Π2.4: Σχηματισμός ακαθάριστου πάγιου κεφαλαίου στη Γεωργία

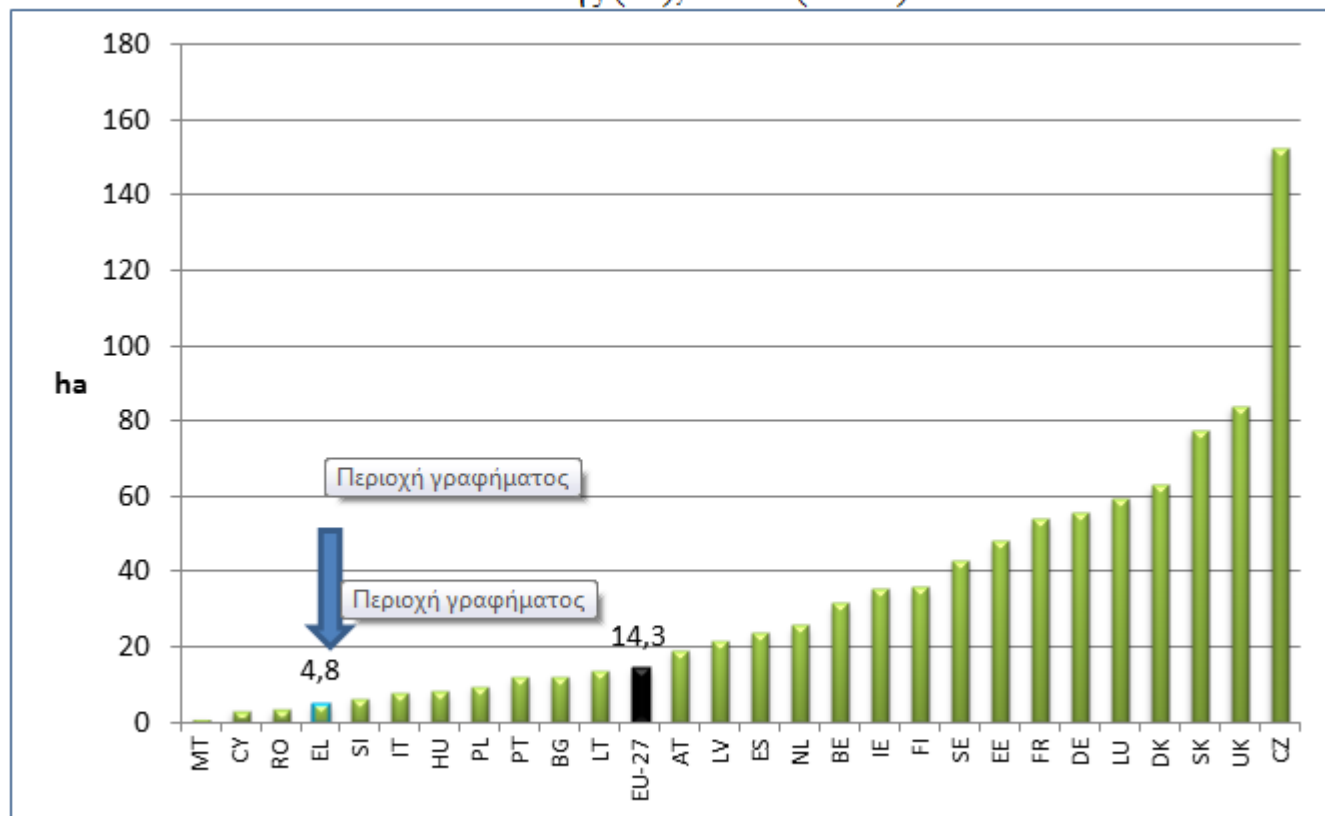
Χάρτης 4-Π2.5: Ποσοστό (%) γεωργικών εκμεταλλεύσεων, σε επίπεδο NUTS2 με μηδενικές επενδύσεις κατά την περίοδο 2006-2008



Πηγή: JRC Scientific and policy reports "Assessing the risk of farmland abandonment in the EU, 2013

Χάρτης 4-Π2.5: Ποσοστό % γεωργικών εκμεταλλεύσεων, σε επίπεδο NUTS2 με μηδενικές επενδύσεις κατά την περίοδο 2006-2008

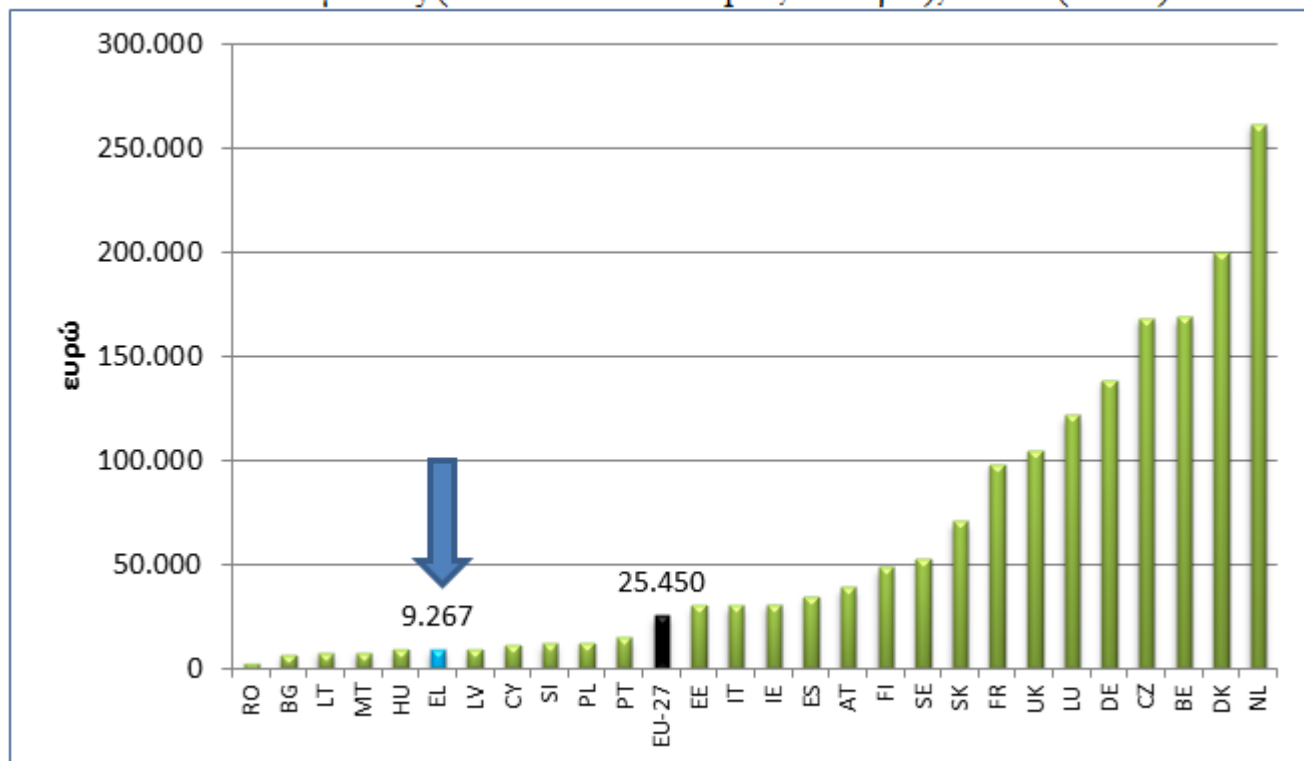
Διάγραμμα 4-Π2.12: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27 σε όρους φυσικής έκτασης (ha), 2010. (CI-17)



Πηγή: Eurostat, Farm Structure Survey, 2010

Διάγραμμα 4-Π2.12: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27 σε όρους φυσικής έκτασης (ha), 2010, (CI-17)

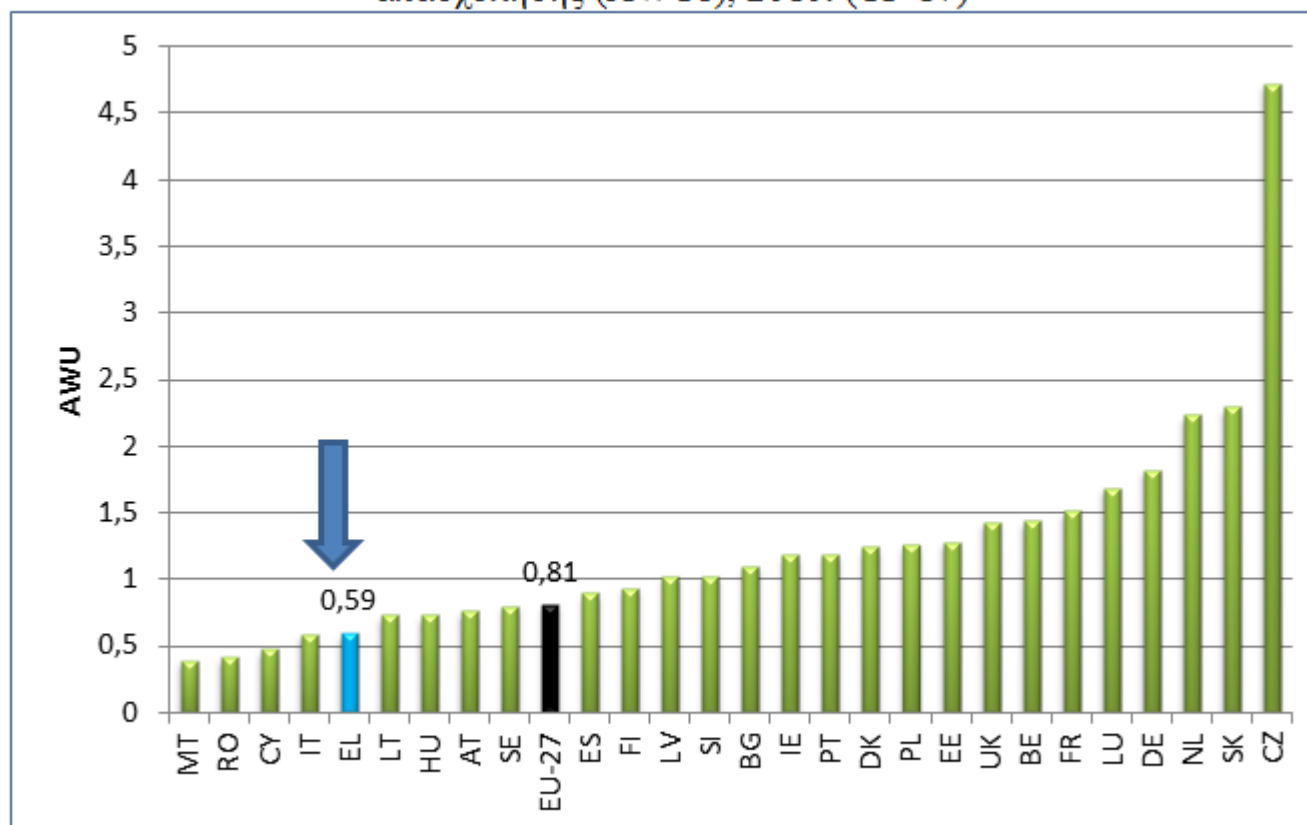
Διάγραμμα 4-Π2.13: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27 σε όρους οικονομικούς (SO-Standard Output, σε ευρώ), 2010. (CI-17)



Πηγή: Eurostat, Farm Structure Survey, 2010

Διάγραμμα 4-Π2.13: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27 σε όρους οικονομικούς (SO – Standard Output σε ευρώ), 2010. (CI-17)

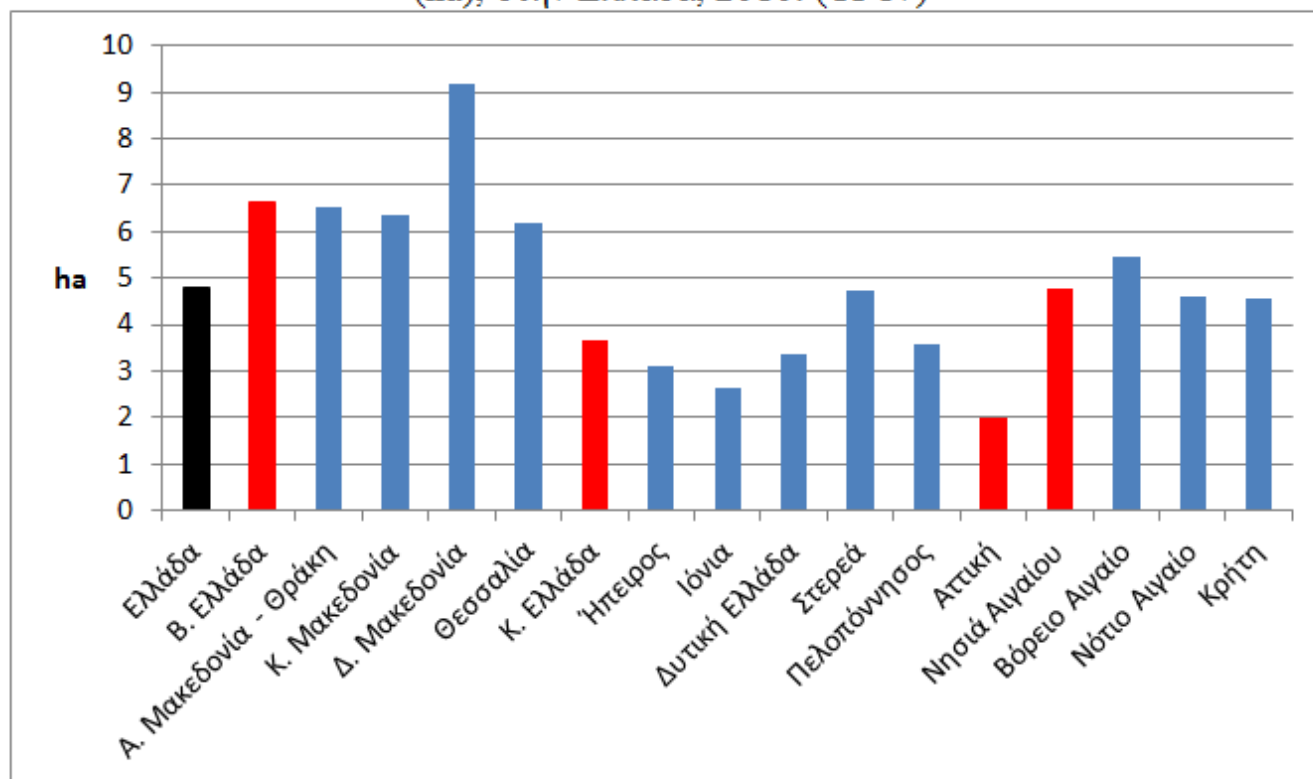
Διάγραμμα 4-Π2.14: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27, σε όρους απασχόλησης (AWUs), 2010. (CI -17)



Πηγή: Eurostat, Farm Structure Survey, 2010

Διάγραμμα 4-Π2.14: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ-27 σε όρους απασχόλησης (AWUs), 2010. (CI-17)

Διάγραμμα 4-Π2.15: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων ανά περιφέρεια, σε όρους έκτασης (ha), στην Ελλάδα, 2010. (CI-17)



Πηγή: Eurostat, Farm Structure Survey, 2010

Διάγραμμα 4-Π2.15: Μέσο μέγεθος εκμεταλλεύσεων ανά περιφέρεια σε όρους έκτασης (ha), στην Ελλάδα, 2010. (CI-17)

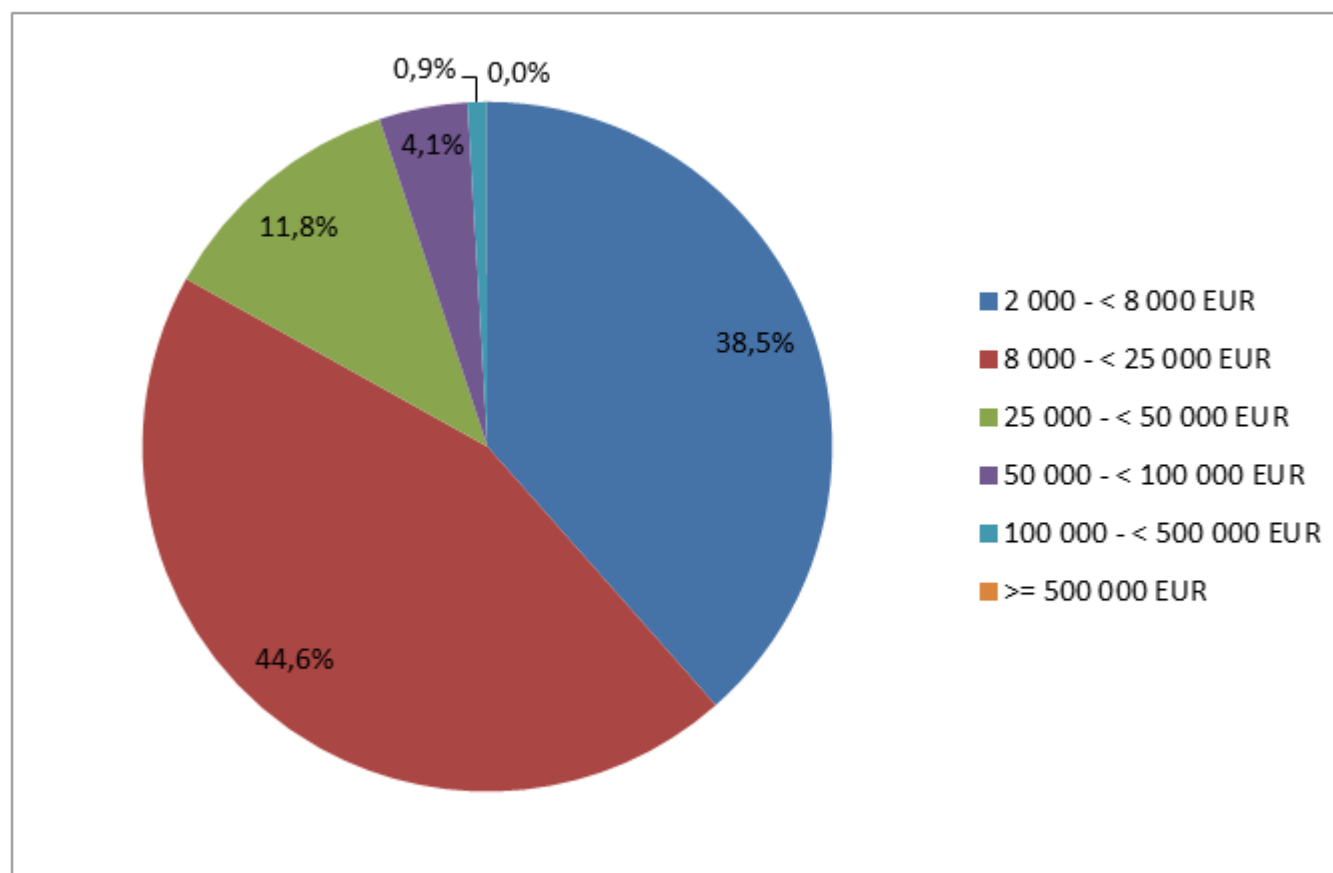
Πίνακας 4-Π2.2: Μέσο μέγεθος ανά καλλιέργεια (ha) και περιφέρεια

	Αροτραίες	Δενδρώδεις	Αμπελοι	Άλλο
Ελλάδα	5.6	1.7	0.7	3.5
Β. Ελλάδα	7.0	1.6	0.6	2.3
Ανατολική Μακεδονία - Θράκη	6.9	1.1	0.9	1.6
Κεντρική Μακεδονία	6.8	1.8	0.8	2.6
Δυτική Μακεδονία	8.2	1.3	0.4	4.1
Θεσσαλία	7.0	1.7	0.5	1.9
Κ. Ελλάδα	3.7	1.7	0.8	2.8
Ήπειρος	2.2	1.3	0.2	2.5
Ιόνια	0.7	1.2	0.4	2.3
Δυτική Ελλάδα	3.9	1.3	0.9	2.2
Στερεά	5.8	1.4	0.5	3.8
Πελοπόννησος	2.8	2.4	1.2	2.9
Αττική	3.5	1.2	0.9	2.5
Νησιά Αιγαίου	2.2	1.7	0.5	7.7
Βόρειο Αιγαίο	3.2	2.2	0.4	8.9
Νότιο Αιγαίο	3.0	1.0	0.5	6.3
Κρήτη	1.3	1.8	0.5	7.7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Απογραφή Γεωργίας-Κτηνοτροφίας, 2009-2010

Πίνακας 4-Π2.2: Μέσο μέγεθος ανά καλλιέργεια (ha) και περιφέρεια

Διάγραμμα 4-Π2.16: Κατανομή εκμεταλλεύσεων / τάξη οικονομικού μεγέθους, που αντιπροσωπεύονται στο δείγμα του FADN για την Ελλάδα (2012)



Πηγή: Eurostat, FADN Public Database:
http://ec.europa.eu/agriculture/rca/database/database_en.cfm, 2015

Διάγραμμα 4-Π2.16: Κατανομή εκμεταλλεύσεων / τάξη οικονομικού μεγέθους, που αντιπροσωπεύονται στο δείγμα του FADN για την Ελλάδα (2012)

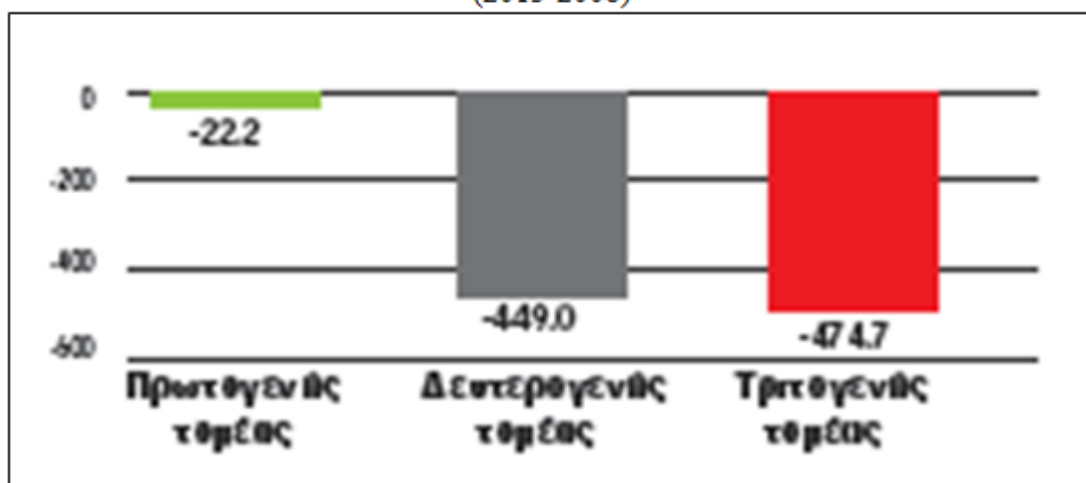
Πίνακας 4-Π2.3: Συμπεράσματα οικονομικών επιδόσεων ανά τύπο αγροτικής εκμετάλλευσης, 2012

1	Οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις με βόσκοντα ζώα, οι μικτές εκμεταλλεύσεις και οι εκμεταλλεύσεις με προσανατολισμό κηπευτικά και σταφύλια εξασφαλίζουν το μεγαλύτερο εισόδημα (εκμετάλλευσης, οικογενειακό και ανά μονάδα πλήρους απασχόλησης)
2	Ο τύπος των δενδρωδών καλλιεργειών δίνει πολύ χαμηλά οικονομικά αποτελέσματα αλλά αυτά αποτελούν σταθμικό μέσο ανάμεσα σ την ελαιοκαλλιέργεια και στα φρούτα και εσπεριδοειδή
3	Οι συνολικές επιδοτήσεις αποτελούν, για όλους τους τύπους εκμεταλλεύσεων, πάνω από το μισό του εισοδήματος
4	Οι επιδοτήσεις αγροτικής ανάπτυξης είναι σημαντικές για τις κτηνοτροφικές και τις μικτές εκμεταλλεύσεις λόγω εξισωτικών αποζημιώσεων
5	Οι εκμεταλλεύσεις έχουν εξαιρετικά μικρές υποχρεώσεις (liabilities), κάτω από 1% της καθαρής αξίας τους και κάτω από 10% του ετήσιου εισοδήματός τους
6	Οι επενδύσεις σε συνδυασμό με τις αποσβέσεις δίνουν αρνητική ετήσια επένδυση (από-επένδυση) η οποία μπορεί να φτάνει, για παράδειγμα στις εκμεταλλεύσεις κηπευτικών, μέχρι και 5% της καθαρής αξίας της εκμετάλλευσης

Πηγή: FADN, FARM ECONOMY FOCUS: GREECE, 2014

Πίνακας 4-Π2.3: Συμπεράσματα οικονομικών επιδόσεων ανά τύπο αγροτικής εκμετάλλευσης, 2012

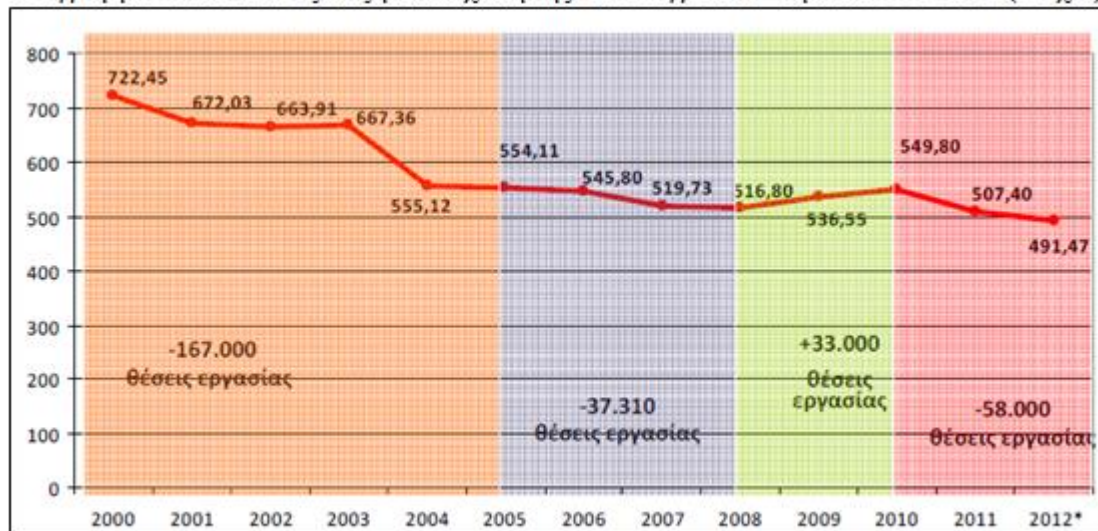
Διάγραμμα 4-Π2.17: Χαμένες θέσεις απασχόλησης κατά κλάδο στη διάρκεια της κρίσης (2013-2008)



Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού – ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 4-Π2.17: Χαμένες θέσεις απασχόλησης κατά κλάδο στη διάρκεια της κρίσης (2013-2008)

Διάγραμμα 4-Π2.18: Εξέλιξη απασχόλησης στον αγροτικό τομέα 2000-2012 (σε χιλ)



Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού – ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 4-Π2.18: Εξέλιξη απασχόλησης στον αγροτικό τομέα 2000-2012 (σε χιλ)

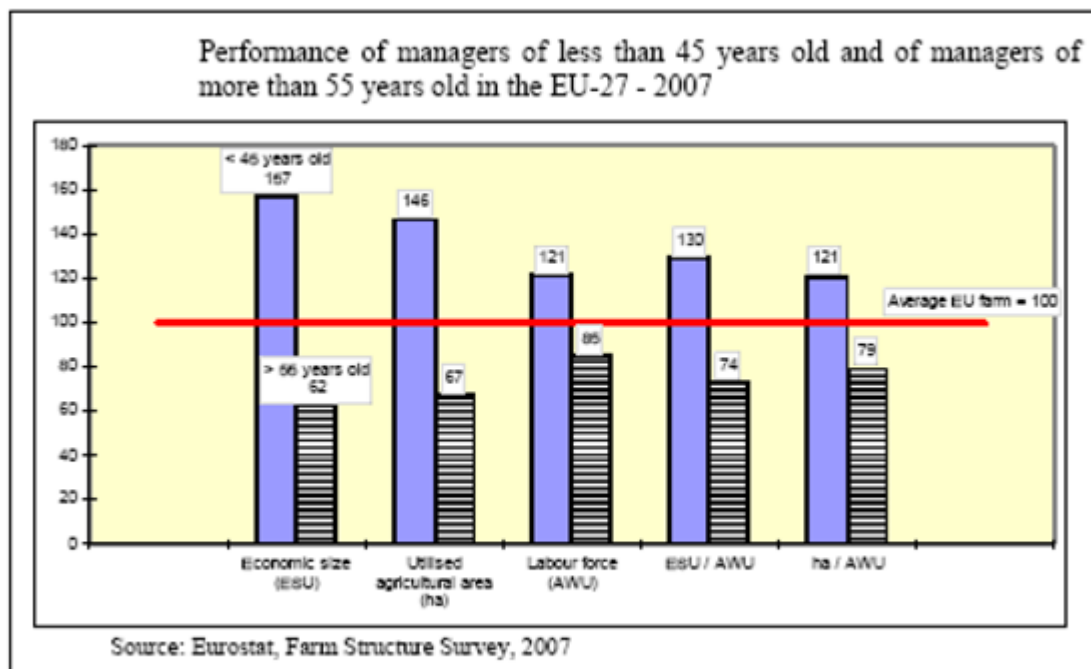
Πίνακας 4-Π2.4: Ηλικιακή κατανομή των αρχηγών εκμεταλλεύσεων σε περιφερειακό επίπεδο, 2010

	% αγροτών <35 ετών	% αγροτών 35-55 ετών	% αγροτών >55 ετών	Νέοι (<35) για κάθε 100 ηλικιωμένους (>55)
Ελλάδα	6.9	38.1	54.9	12.6
Β. Ελλάδα	8.6	43.1	48.4	17.7
Α. Μακεδονία - Θράκη	8.4	44.0	47.6	17.5
Κ. Μακεδονία	9.2	43.3	47.6	19.2
Δ. Μακεδονία	8.0	46.3	45.7	17.5
Θεσσαλία	8.0	40.7	51.4	15.5
Κ. Ελλάδα	5.6	34.7	59.6	9.5
Ήπειρος	4.8	30.9	64.3	7.5
Ιόνια	3.8	32.0	64.2	6.0
Δυτική Ελλάδα	7.6	36.6	55.8	13.6
Στερεά	4.4	34.9	60.7	7.3
Πελοπόννησος	5.6	35.1	59.3	9.4
Αττική	4.4	33.9	61.7	7.1
Νησιά Αιγαίου	7.5	38.0	54.5	13.7
Βόρειο Αιγαίο	7.1	36.3	56.6	12.6
Νότιο Αιγαίο	5.0	36.9	58.2	8.6
Κρήτη	8.2	38.9	52.9	15.4

Πηγή: Eurostat, Farm Structure Survey, 2010

Πίνακας 4-Π2.4: Ηλικιακή κατανομή των αρχηγών εκμεταλλεύσεων σε περιφερειακό επίπεδο, 2010

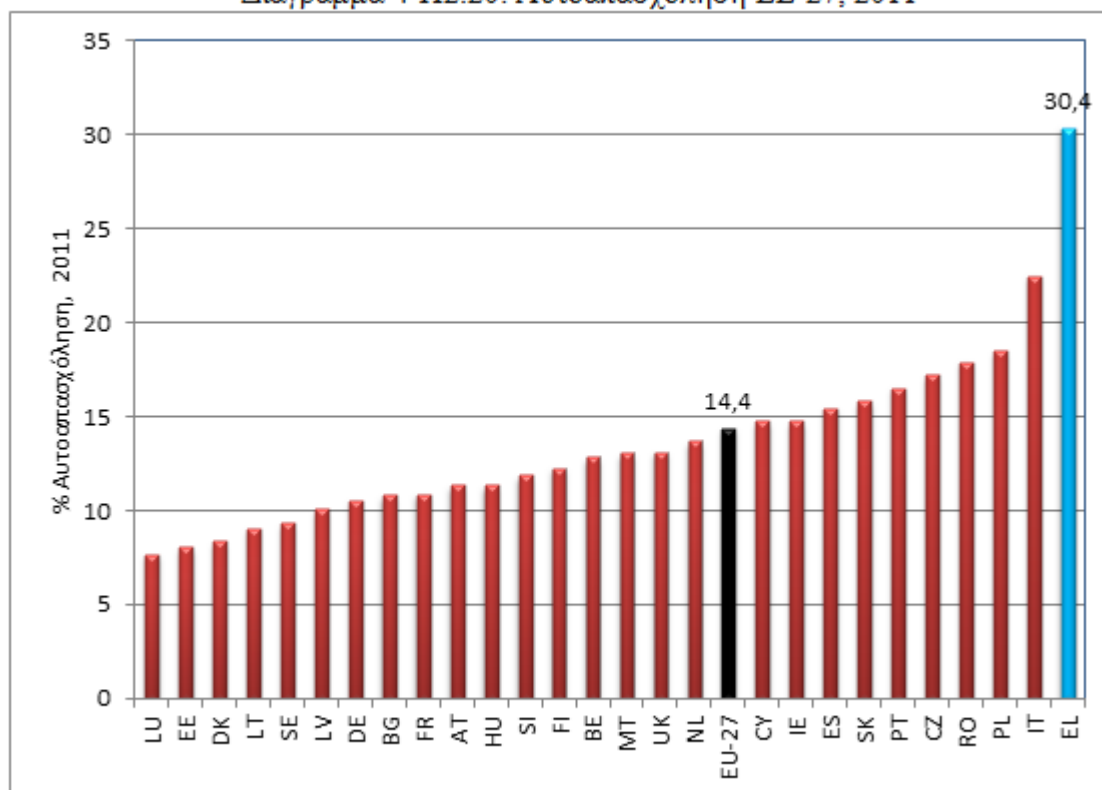
Διάγραμμα 4-Π4.19: Επίδοση αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων κάτω από 45 ετών και αρχηγών πάνω από 55 ετών στην ΕΕ-27, 2007



Πηγή: JRC Scientific and policy reports “Assessing the risk of farmland abandonment in the EU, 2013

Διάγραμμα 4-Π2.19: Επίδοση αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων κάτω από 45 ετών και αρχηγών πάνω από 55 ετών στην ΕΕ-27 - 2007

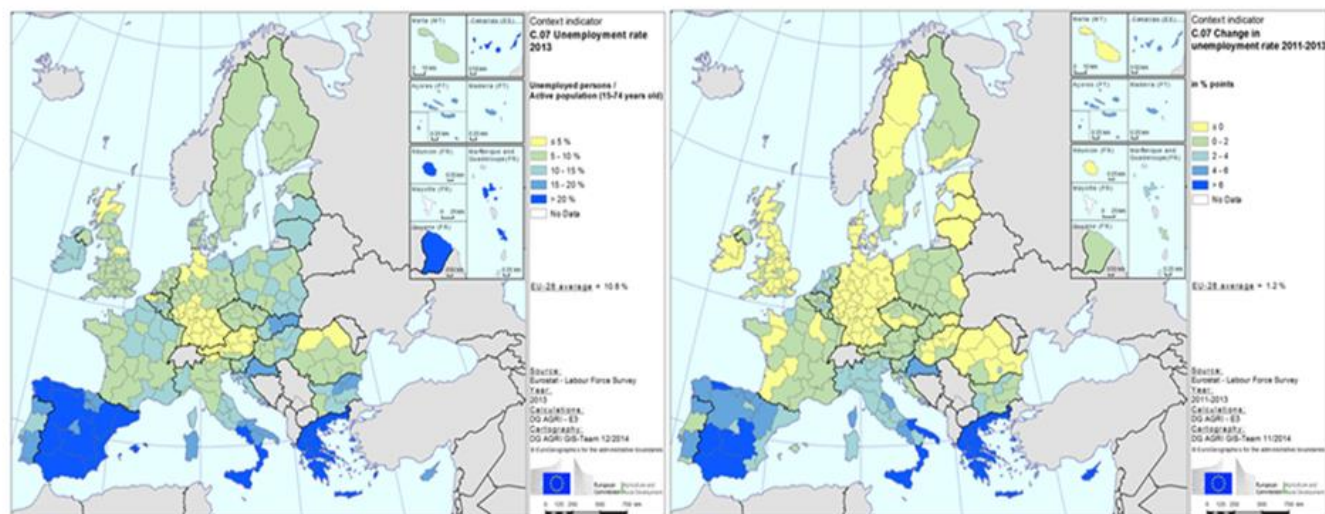
Διάγραμμα 4-Π2.20: Αυτοαπασχόληση ΕΕ-27, 2011



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: lfsa_egaps)

Διάγραμμα 4-Π2.20: Αυτοαπασχόληση ΕΕ-27, 2011

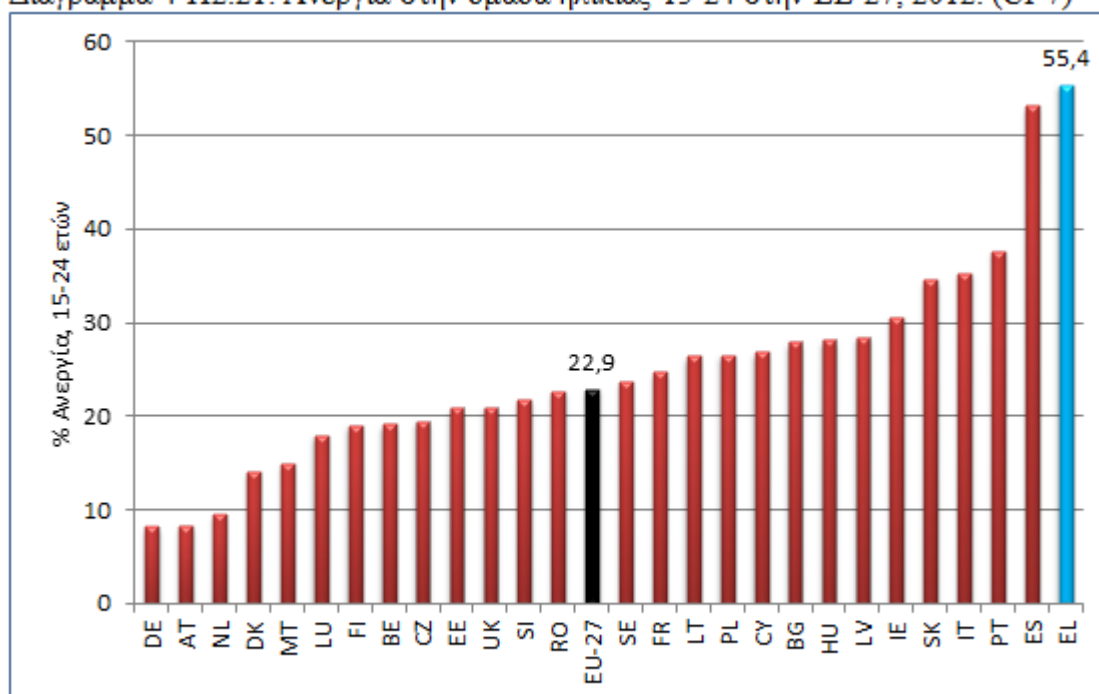
Χάρτης 4-Π2.6: Ποσοστό συνολικής ανεργίας και ρυθμός επιδείνωσης στην Ελλάδα, την περίοδο 2011-2013



Πηγή: Eurostat, 2013

Χάρτης 4-Π2.6: Ποσοστό συνολικής ανεργίας και ρυθμός επιδείνωσης στην Ελλάδα, στην περίοδο 2011-2013

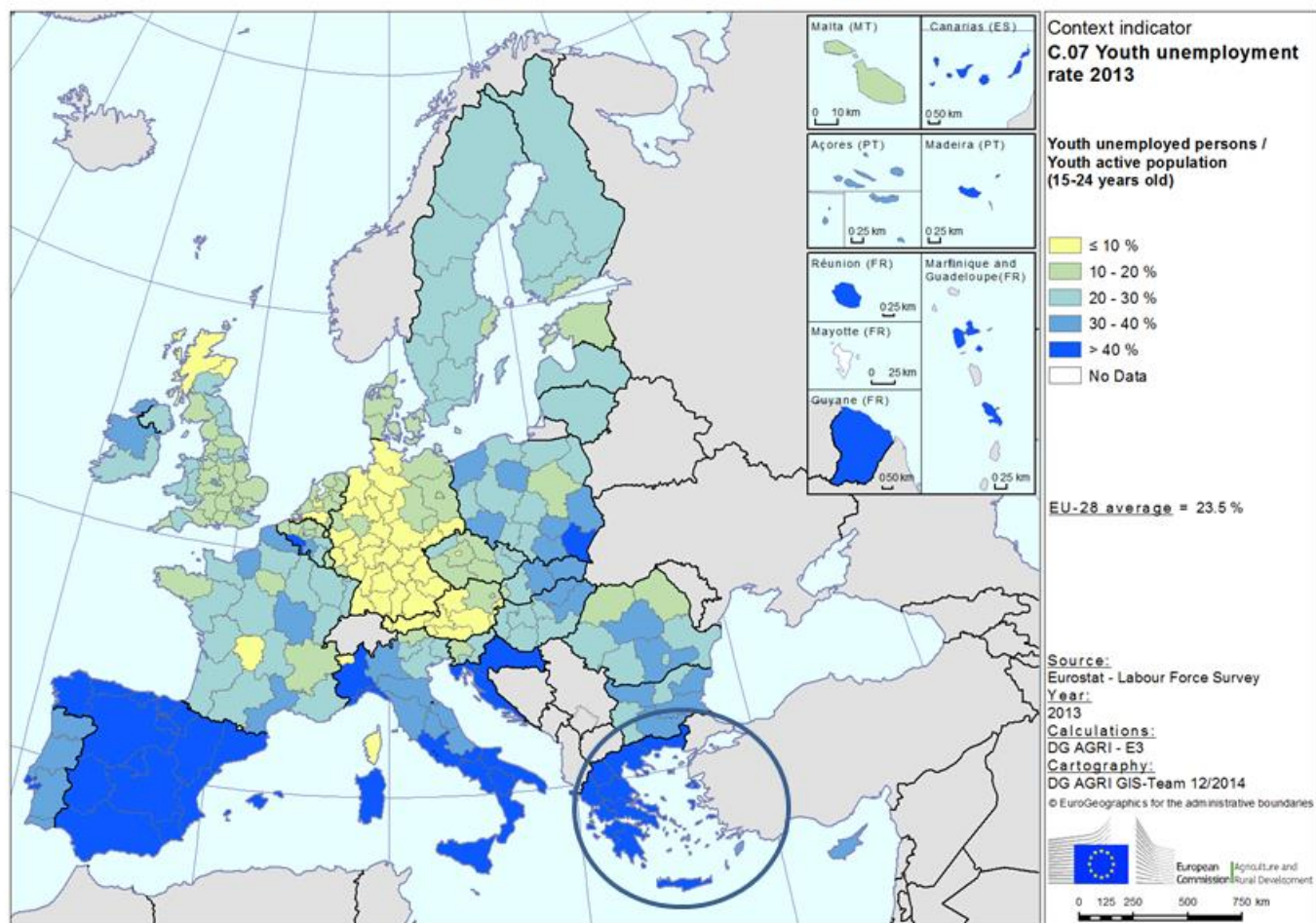
Διάγραμμα 4-Π2.21: Ανεργία στην ομάδα ηλικίας 15-24 στην ΕΕ-27, 2012. (CI-7)



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: une_rt_a), τα δεδομένα της Αυστρίας αφορούν το 2011

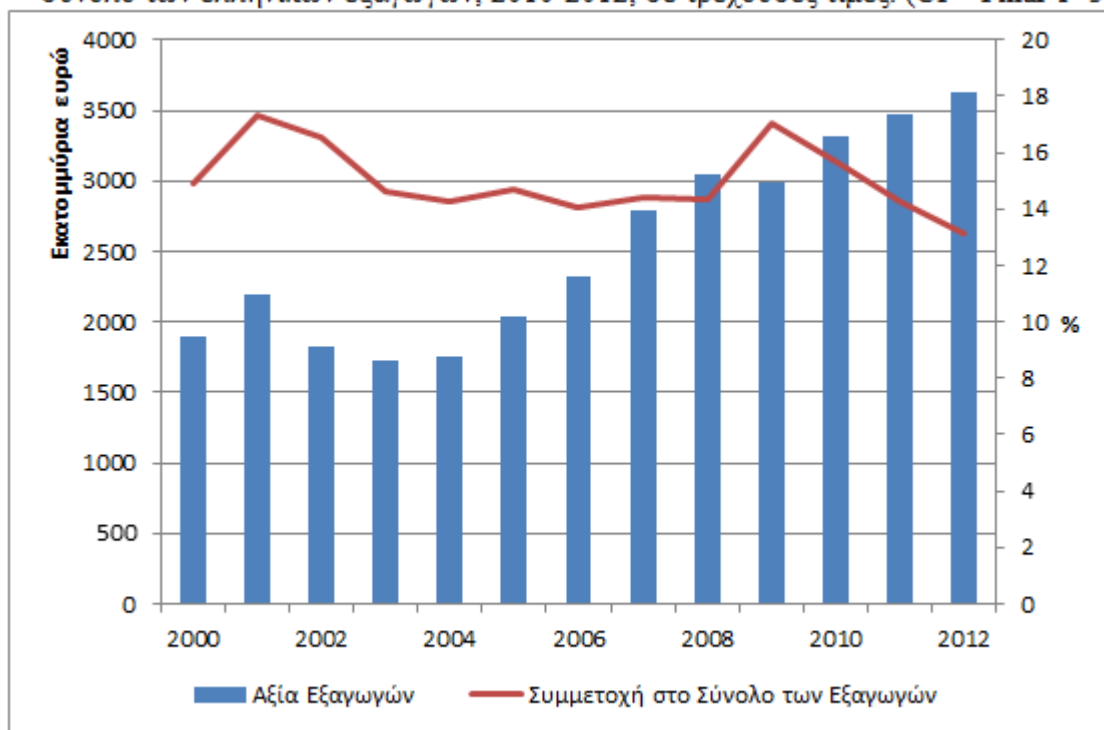
Διάγραμμα 4-Π2.21: Ανεργία στην ομάδα ηλικίας 15-24 στην ΕΕ-27, 2012 (CI-7)

Χάρτης 4-Π2.7: Ρυθμός νεανικής ανεργίας



Χάρτης 4-Π2.7: Ρυθμός νεανικής ανεργίας

Διάγραμμα 4-Π2.22: Μερίδιο αξίας αγροτικών εξαγωγών και συμμετοχή τους στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών, 2010-2012, σε τρέχουσες τιμές. (CI – Pillar 1 -3)

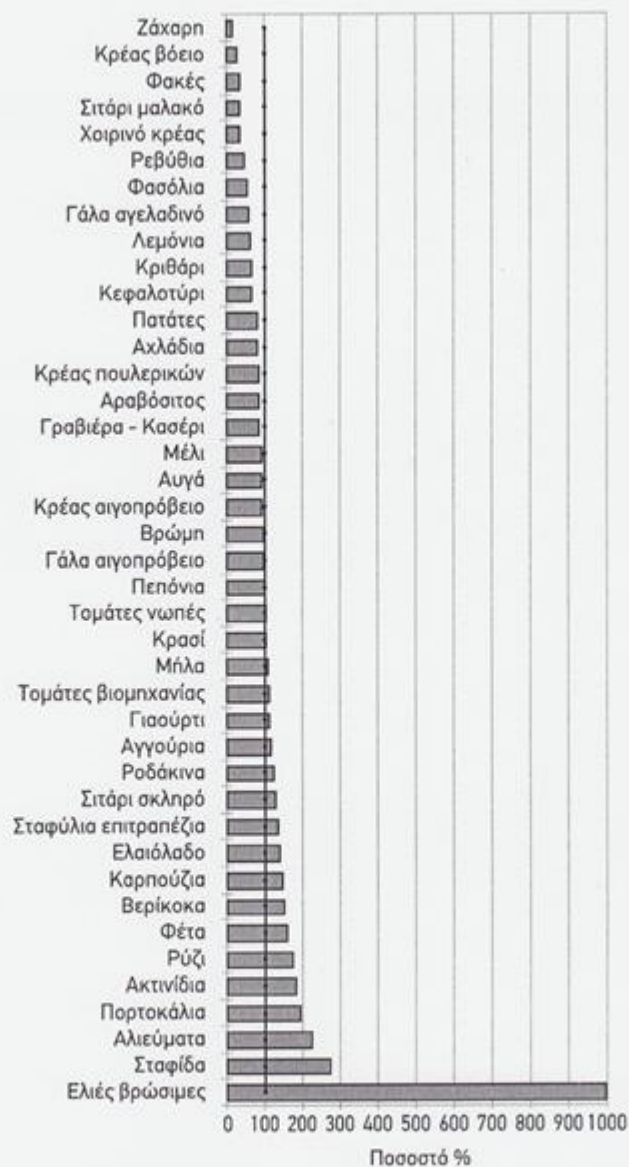


Πηγή: Eurostat EU27 Trade Since 1988 By SITC Μεταβλητή: DS-018995

Διάγραμμα 4-Π2.22: Μερίδιο αξίας αγροτικών εξαγωγών και συμμετοχή τους στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών, 2010-2012, σε τρέχουσες τιμές (Pillar 1-3)

Εικόνα 4-Π2.1: Αυτάρκεια αγροτικών-διατροφικών προϊόντων στην Ελλάδα, 2011.

Αυτάρκεια διατροφικών αγροτικών προϊόντων (σε χιλ. τόνους, έτους 2011)



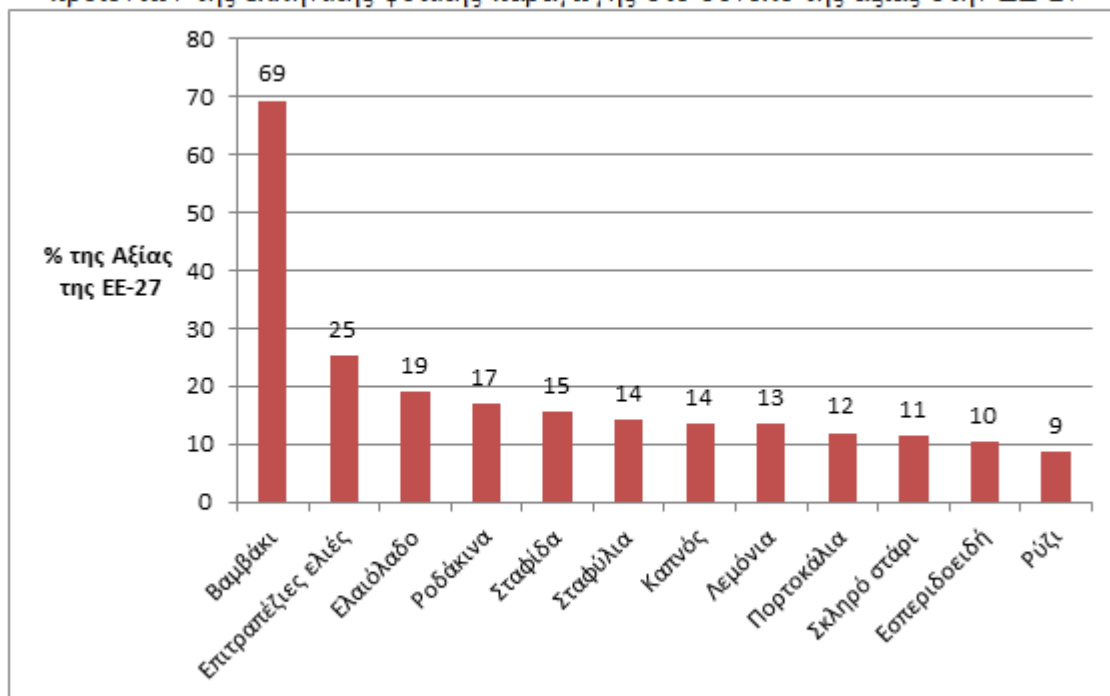
* Αφορά στη φαινόμενη κατανάλωση

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων, ΠΑΣΕΓΕΣ, ΕΛ.ΣΤΑΤ, ΚΕΟΣΟΕ και ΕΛΓΟ

Πηγή: ΠΑΣΕΓΕΣ (2012), Αυτάρκεια αγροτικών – διατροφικών προϊόντων (σελ. 1)

Εικόνα 4-Π2.1: Αυτάρκεια αγροτικών-διατροφικών προϊόντων στην Ελλάδα 2011

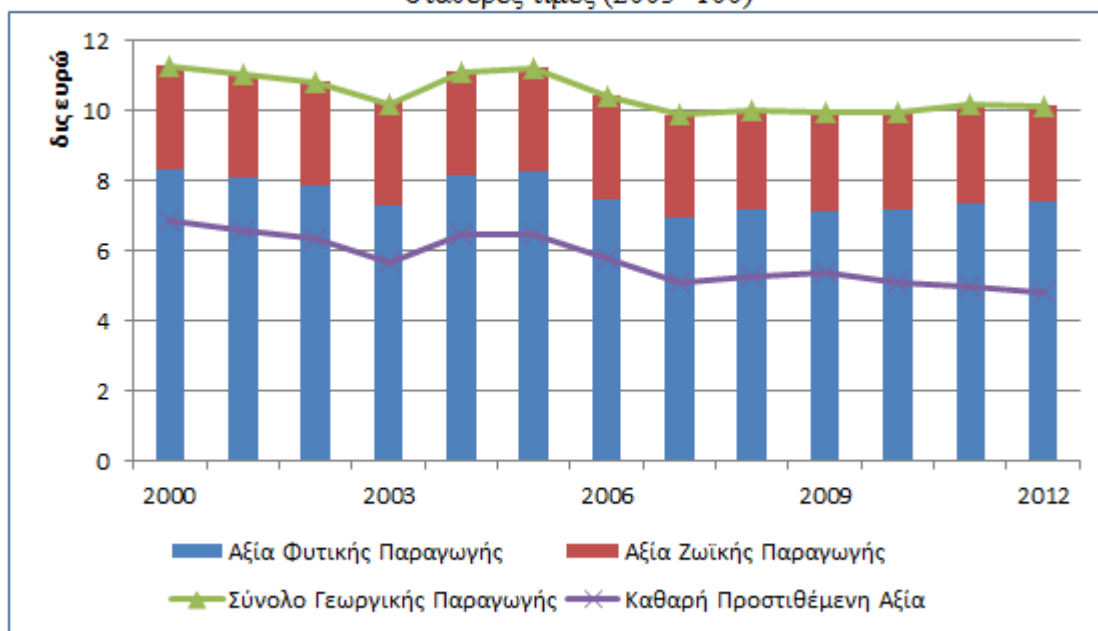
Διάγραμμα 4-Π2.23: Μερίδιο αξίας παραγωγής για επιλεγμένα προϊόντα ή ομάδες προϊόντων της ελληνικής φυτικής παραγωγής στο σύνολο της αξίας στην ΕΕ-27



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: aact_eaa01) στοιχεία 2012 και εάν δεν είναι διαθέσιμα του 2011

Διάγραμμα 4-Π2.23: Μερίδιο αξίας παραγωγής για επιλεγμένα προϊόντα ή ομάδες προϊόντων της ελληνικής φυτικής παραγωγής στο σύνολο της στην ΕΕ-27

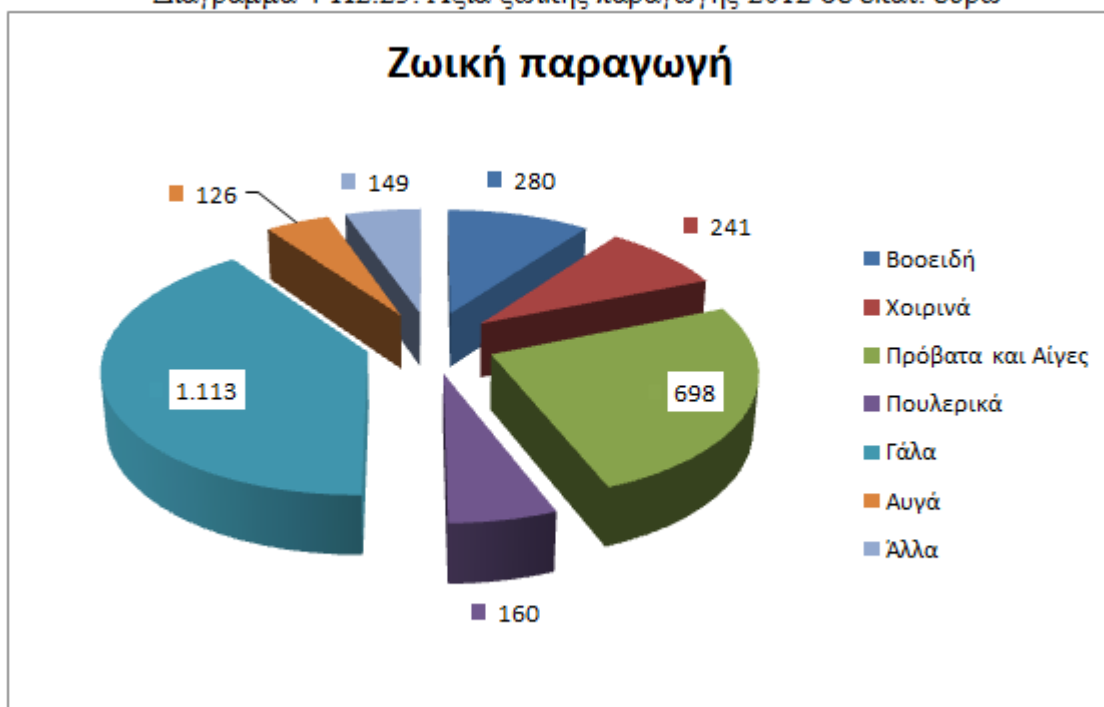
Διάγραμμα 4-Π2.24: Χρονολογική σειρά της γεωργικής παραγωγής, 2000-2012 σε σταθερές τιμές (2005=100)



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: aact_eaa03)

Διάγραμμα 4-Π2.24: Χρονολογική σειρά της γεωργικής παραγωγής, 2000-2012 σε σταθερές τιμές (2005=100)

Διάγραμμα 4-Π2.25: Αξία ζωικής παραγωγής 2012 σε εκατ. ευρώ



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: aact_eaa01)

Διάγραμμα 4-Π2.25: Αξία ζωικής παραγωγής 2012 σε εκατ. ευρώ

Διάγραμμα 4-Π2.26: Αξία φυτικής παραγωγής 2012 σε εκατ. ευρώ



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: aact_eaa01)

Διάγραμμα 4-Π2.26: Αξία φυτικής παραγωγής 2012 σε εκατ. ευρώ

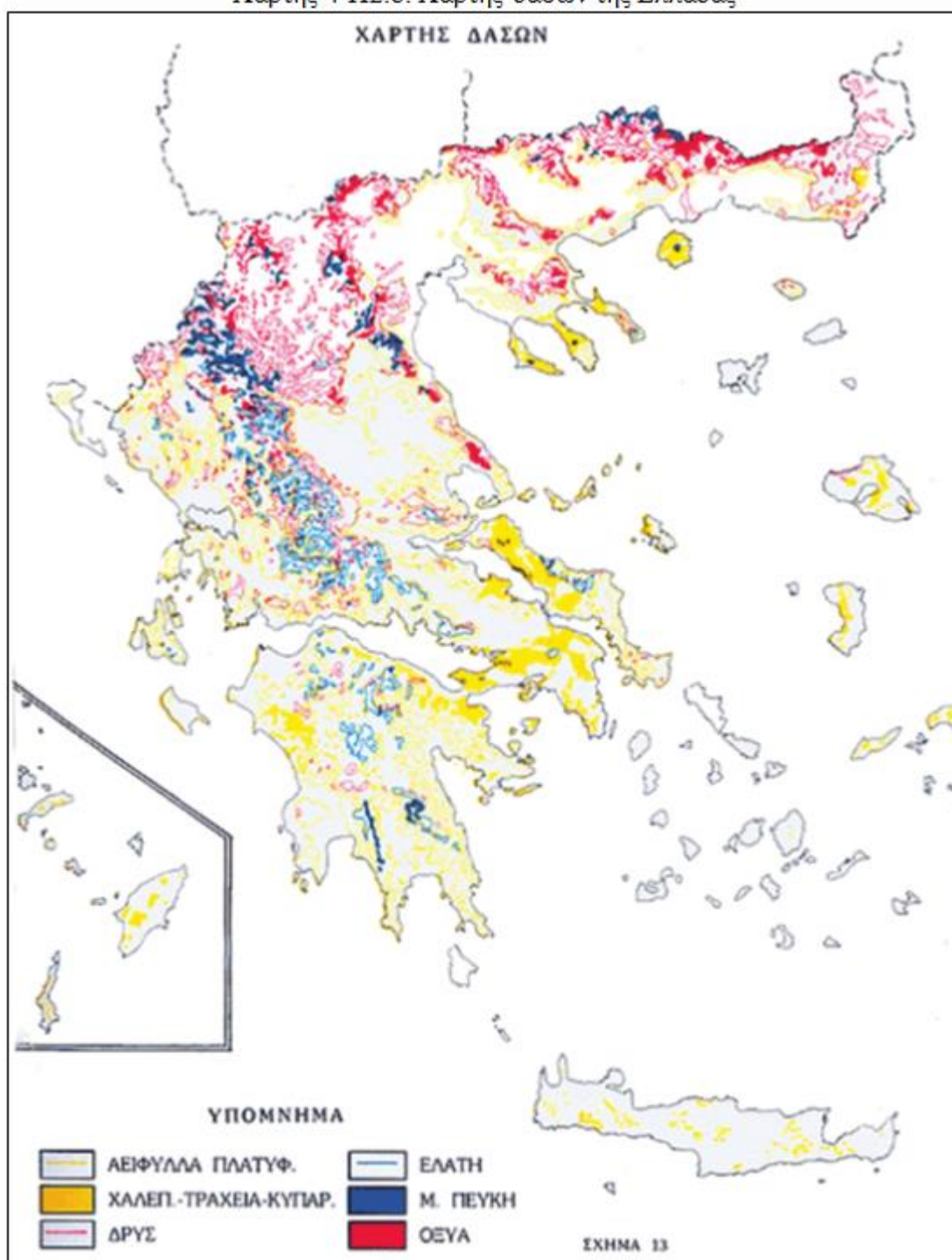
Πίνακας 4-Π2.5: Έκταση δασών κατά δασικό είδος

Δασικό Είδος	Έκταση (ha)	% Έκτασης
Αείφυλλα Πλατύφυλλα	3,153,882	48.424
Δρυς	1,471,839	22.598
Χαλέπιος Πεύκη	567,731	8.7168
Ελάτη	543,308	8.3418
Οξυά	336,640	5.1687
Μαύρη Πεύκη	281,692	4.325
Πλάτανος	86,579	1.3293
Καστανιά	33,081	0.5079
Δασική Πεύκη	20,955	0.3217
Λευκόδερμος Πεύκη	8300	0.1274
Ελάτη Πεύκη	4762	0.0731
Ερυθρελάτη	2754	0.0423
Σημύδα	1437	0.0221
Κουκουναριά	108	0.0017
ΣΥΝΟΛΟ	6,513,068	100

Πηγή: Απογραφή Δασών 1991

Πίνακας 4-Π2.5: Έκταση δασών κατά δασικό είδος

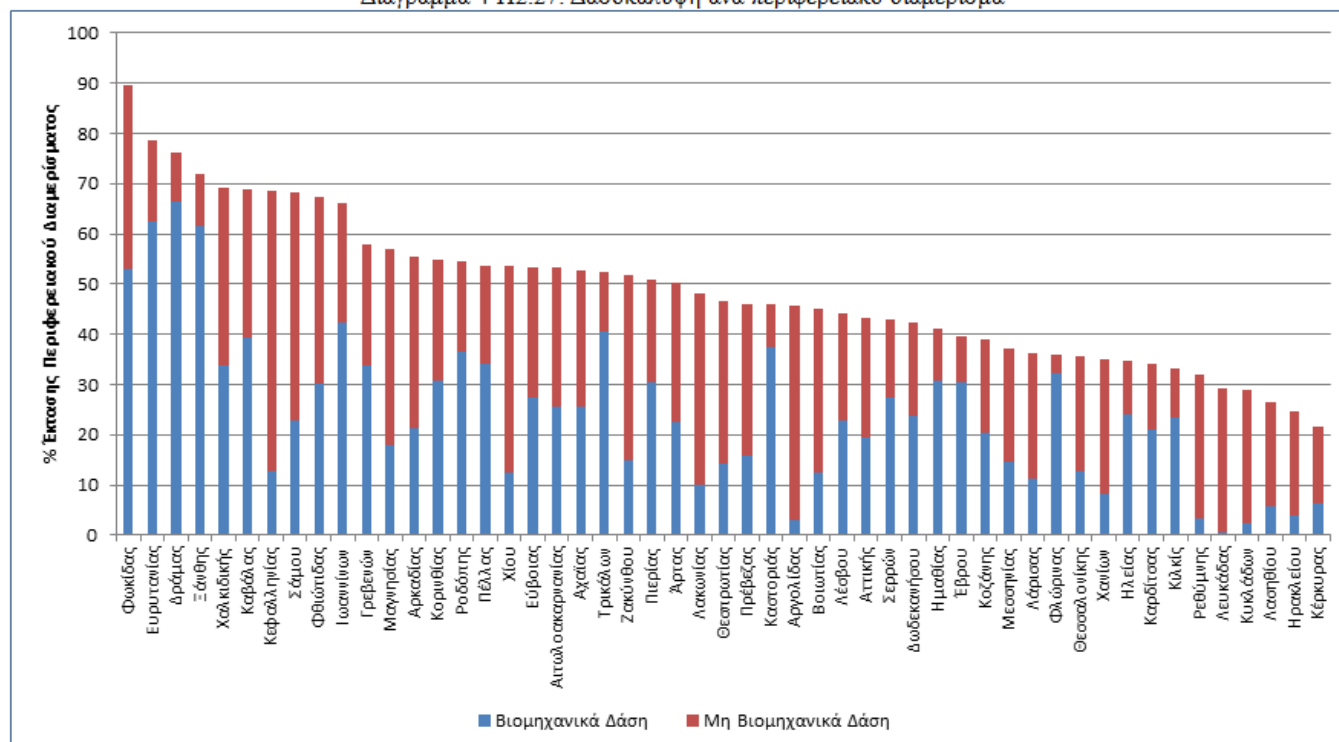
Χάρτης 4-Π2.8: Χάρτης δασών της Ελλάδας



Πηγή: 1^η απογραφή δασών, Υπουργείο Γεωργίας, 1992

Χάρτης 4-Π2.8: Χάρτης δασών της Ελλάδας

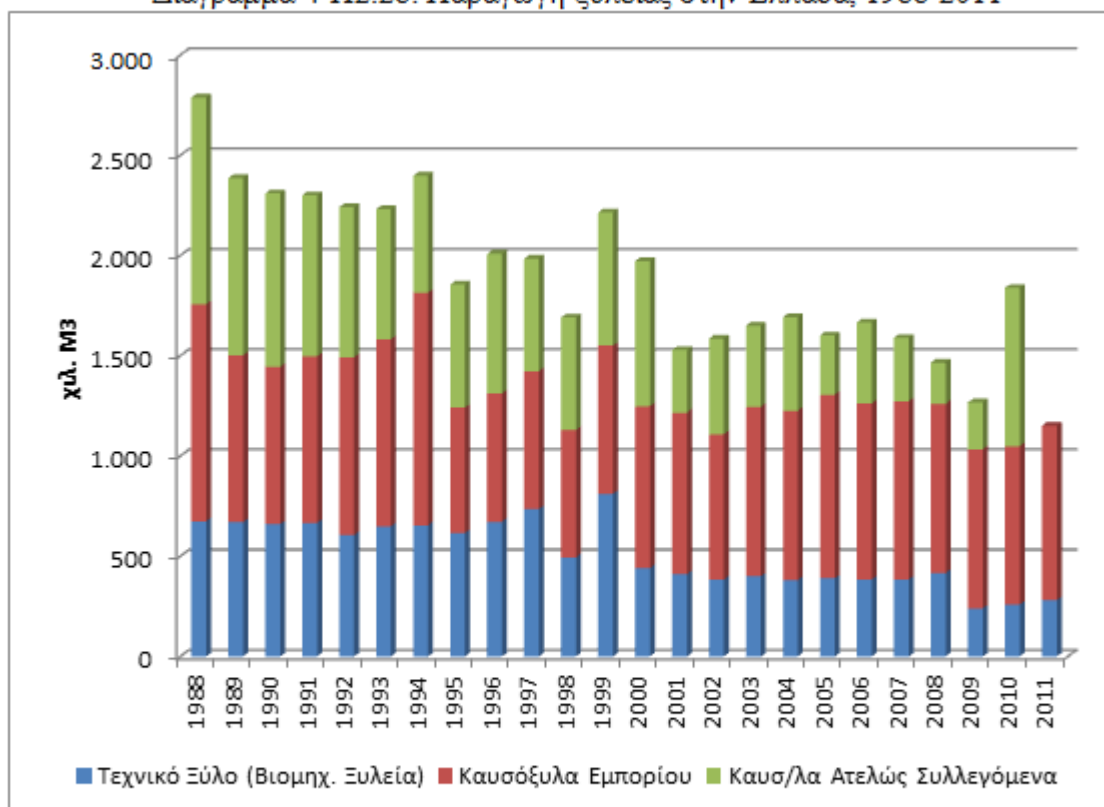
Διάγραμμα 4-Π2.27: Δασοκάλυψη ανά περιφερειακό διαμέρισμα



Πηγή: Απογραφή Δασών 1991

Διάγραμμα 4-Π2.27: Δασοκάλυψη ανά περιφερειακό διαμέρισμα

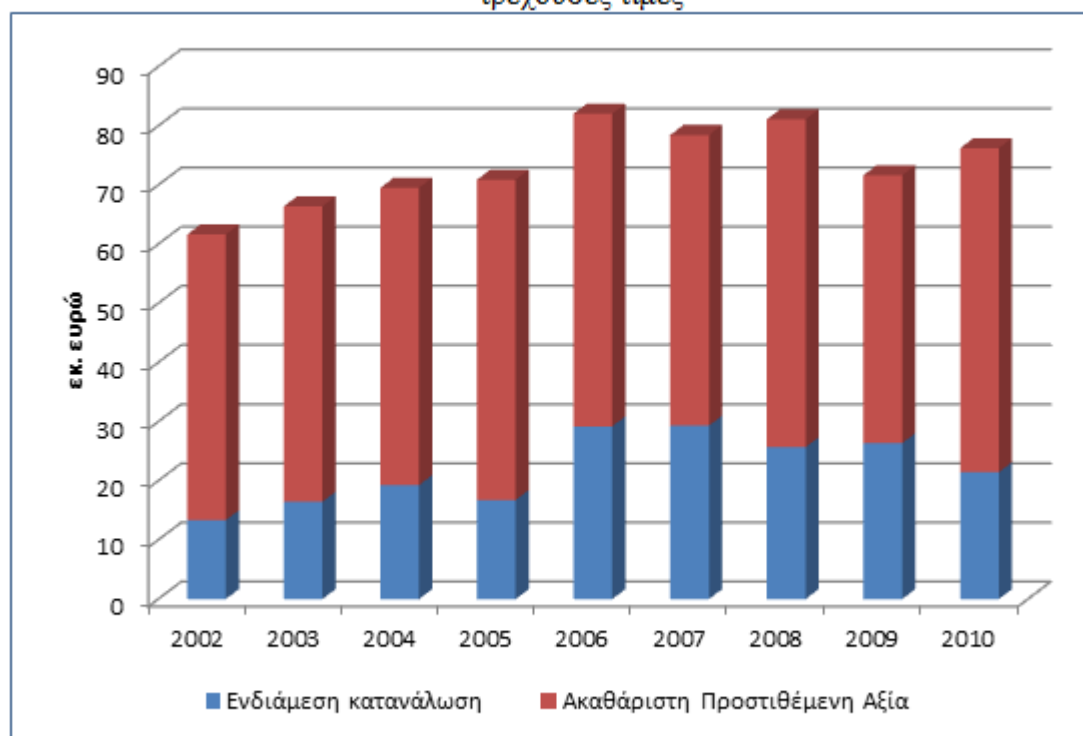
Διάγραμμα 4-Π2.28: Παραγωγή ξυλείας στην Ελλάδα, 1988-2011



Πηγή: Απολογισμός Δραστηριοτήτων Δασικών υπηρεσιών έτους 2011. Ειδική Γραμματεία Δασών, Γενική Δ/ση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών, Δ/ση Ανάπτυξης Δασικών Πόρων

Διάγραμμα 4-Π2.28: Παραγωγή ξυλείας στην Ελλάδα 1988-2011

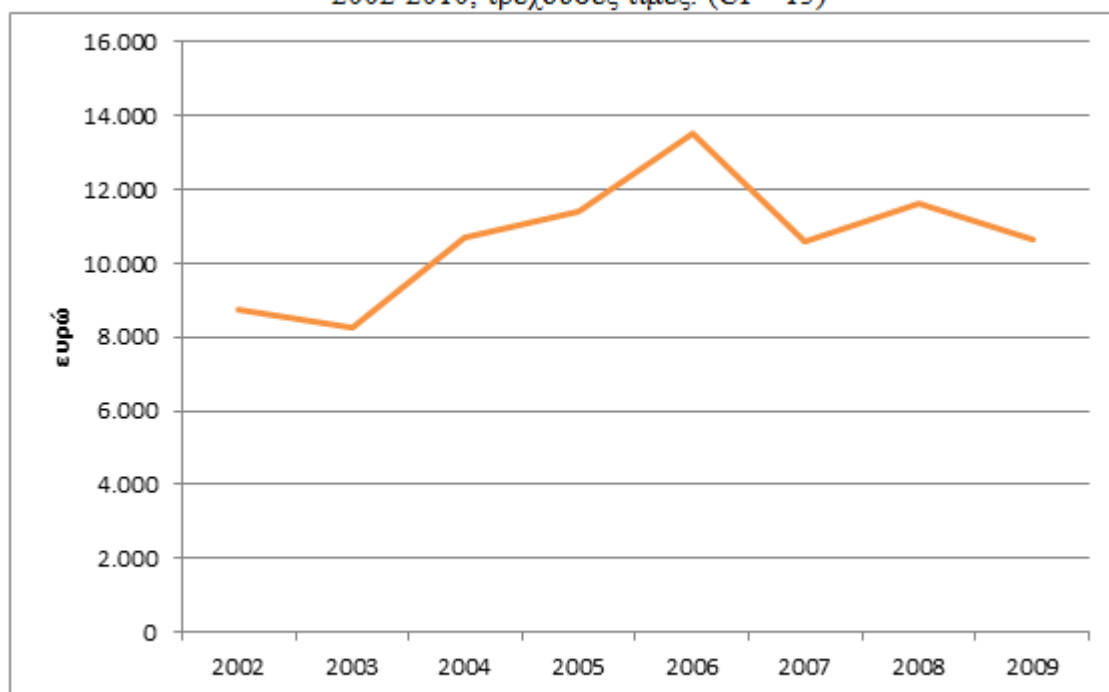
Διάγραμμα 4-Π2.29: Συνολική αξία παραγωγής της Ελληνικής Δασοπονίας, 2002-2010, τρέχουσες τιμές



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: for_ieeaf_cp)

Διάγραμμα 4-Π2.29: Συνολική αξία παραγωγής της Ελληνικής Δασοπονίας 2002-2010, τρέχουσες τιμές

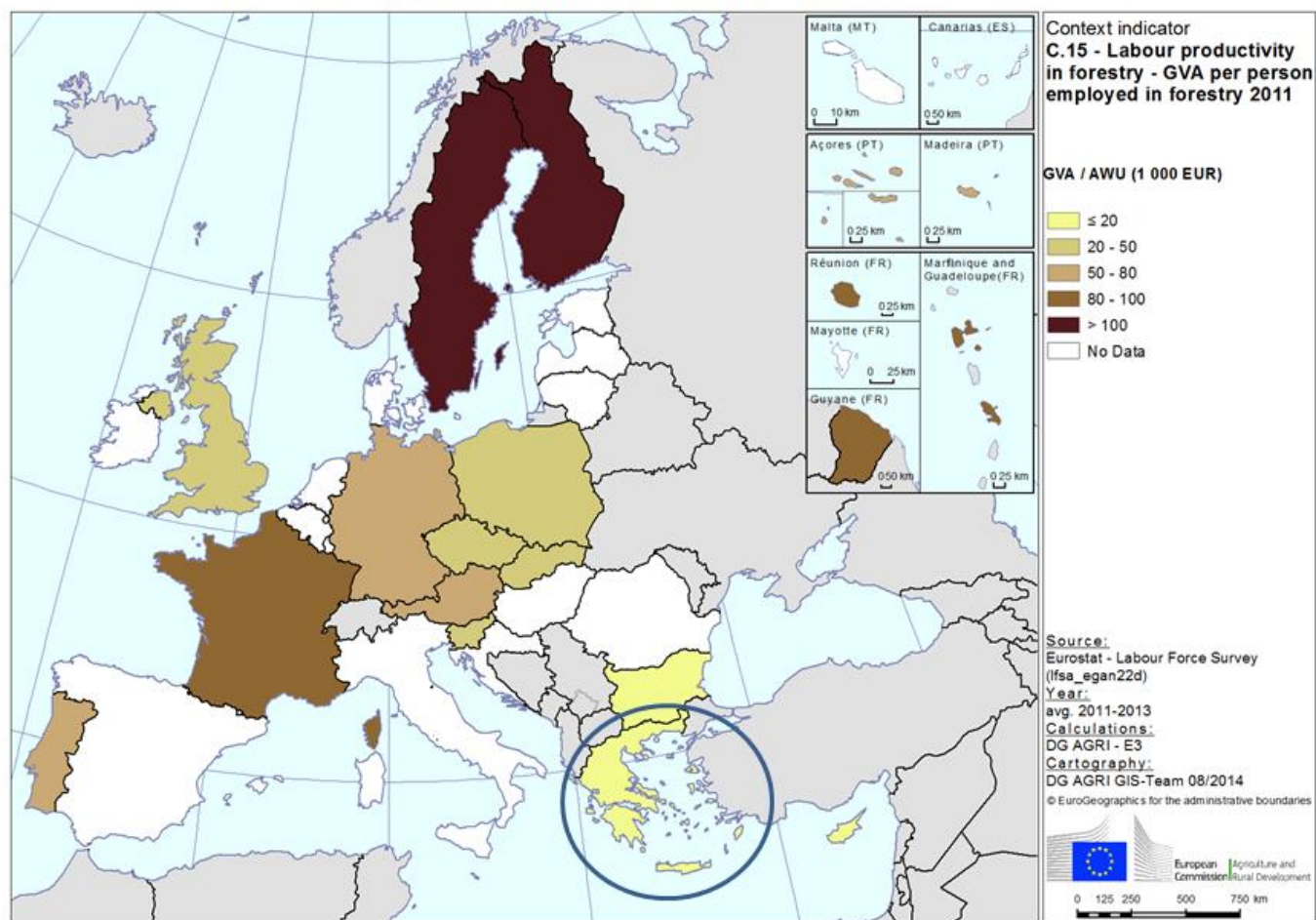
Διάγραμμα 4-Π2.30: Μέση παραγωγικότητα εργασίας της Ελληνικής Δασοπονίας, 2002-2010, τρέχουσες τιμές. (CI – 15)



Πηγή: Eurostat (μεταβλητές: for_ieeaf_cp (για ΑΠΑ) και for_awu για αριθμός εργαζομένων σε AWU)

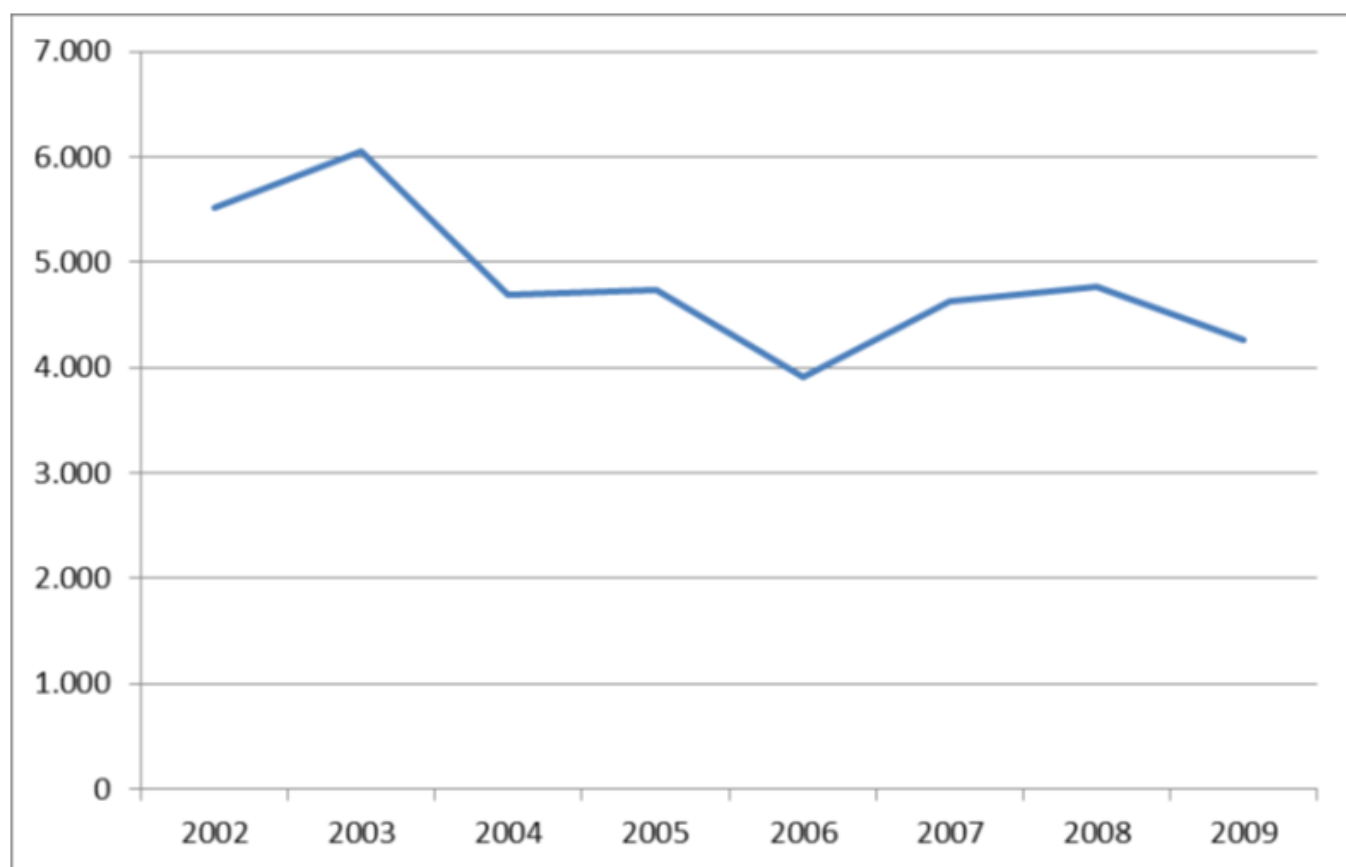
Διάγραμμα 4-Π2.30: Μέση παραγωγικότητα εργασίας της Ελληνικής Δασοπονίας 2002-2010, τρέχουσες τιμές (CI – 15)

Χάρτης 4-Π2.9: Παραγωγικότητα εργασίας στον τομέα της δασοπονίας (1000 €) - 2011



Χάρτης 4-Π2.9: Παραγωγικότητα εργασίας στον τομέα της δασοπονίας (1000 €) - 2011

Διάγραμμα 4-Π2.31: Αριθμός εργαζομένων στην δασοπονία σε AWU, 2002-2010, τρέχουσες τιμές



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: for_awu)

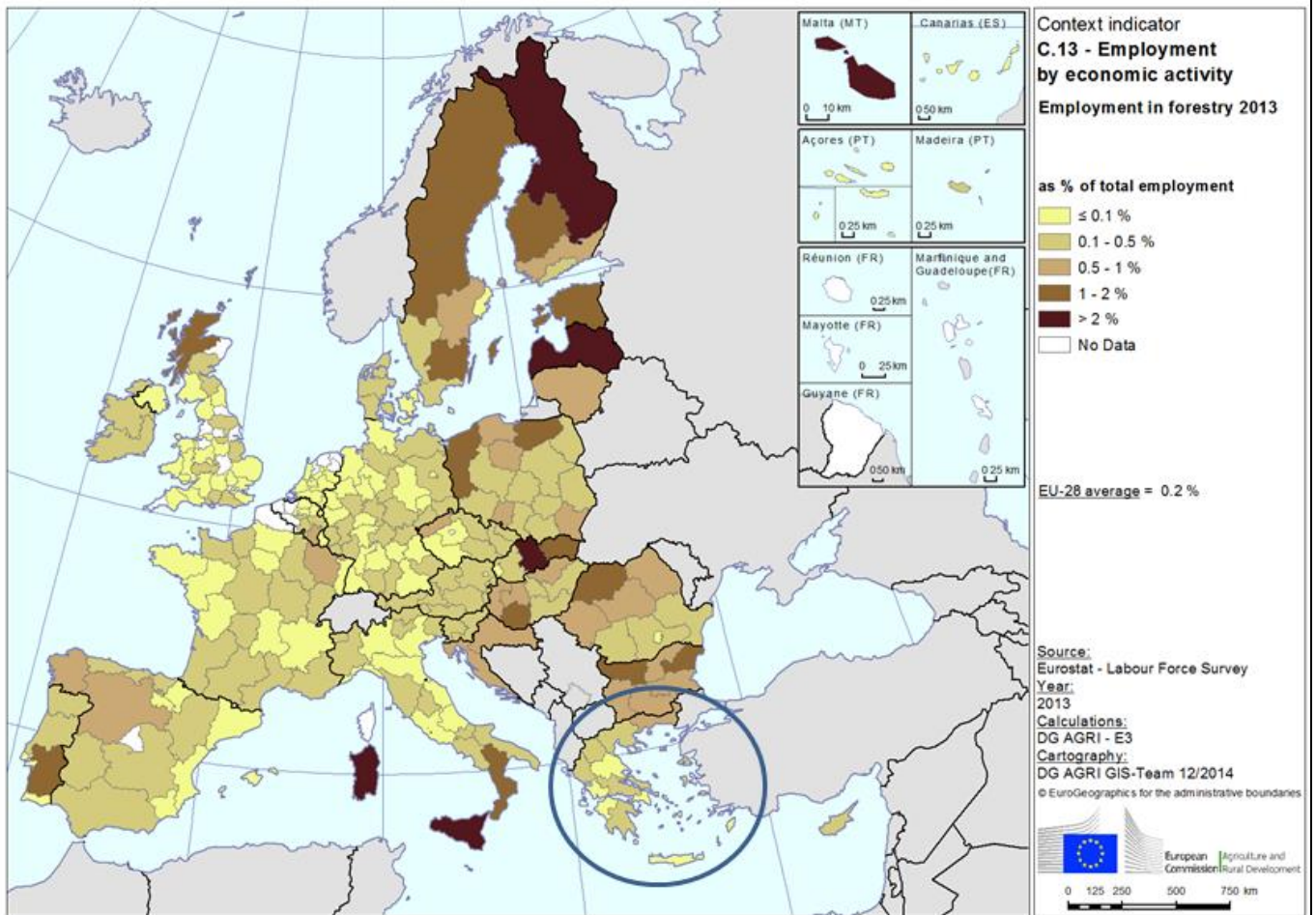
Διάγραμμα 4-Π2.31: Αριθμός εργαζομένων στη δασοπονία σε AWU, 2002-2010, τρέχουσες τιμές

Πίνακας 4-Π2.6: Χαρακτηριστικά του κλάδου επεξεργασίας του ξύλου (2009)

ΚΛΑΔΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΞΥΛΟΥ		
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΞΥΛΟΥ (ΠΡΙΣΗ)	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΞΥΛΟΥ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	378	6.049
ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	80,8 ΕΚ. €	682,4 ΕΚ. €
ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΤΙΜΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ	31,3	263,8
ΕΤΗΣΙΕΣ ΙΣΟΔΥΝΑΜΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1.167	6.236
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ/ΕΤΗΣΙΑ ΜΟΝΑΔΑ ΠΛΗΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	26.800€/ΕΤΟΣ	42.300 €/ΕΤΟΣ

Πίνακας 4-Π2.6: Χαρακτηριστικά του κλάδου επεξεργασίας του ξύλου (2009)

Χάρτης 4-Π2.10: Απασχόληση στον τομέα δασοπονίας



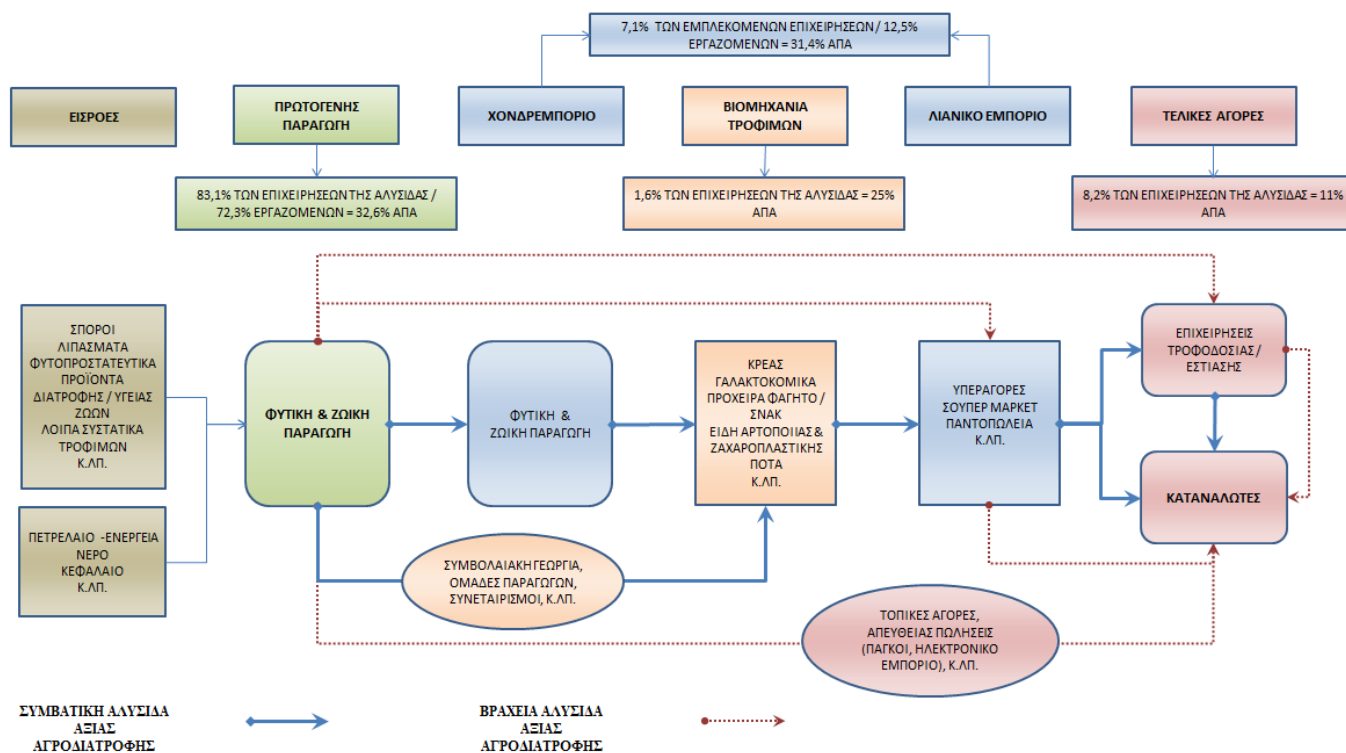
Χάρτης 4-Π2.10: Απασχόληση στο τομέα δασοπονίας

Πίνακας 4-Π2.7: Πυκνότητα δασικού οδικού δικτύου ανά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ ΔΑΣΩΝ ΠΕΡ/ΡΕΙΑΣ (ha)	ΜΗΚΟΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ (Km)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΔΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ (m/ha)
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	991.582	13.710	14
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	955.498	13.269	14
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	666.610	5.015	8
ΗΠΕΙΡΟΥ	656.266	4.851	7
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	126.932	1.117	9
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	620.266	7.840	13
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	1.183.836	10.223	9
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	532.933	5.221	10
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	789.771	3.058	4
Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	249.189	1.731	7
Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ	190.598	1.181	6
ΚΡΗΤΗΣ	323.231	626	2
ΑΤΤΙΚΗΣ	199.232	2.731	13
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	7.485.944	70.573	9

Πίνακας 4-Π2.7: Πυκνότητα δασικού οδικού δικτύου ανά Περιφέρεια

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4-Π3.1: ΑΛΥΣΙΔΑ ΑΞΙΑΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ



ΠΗΓΗ: ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΓΙΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ - ΓΤΕΤ 2015

Διάγραμμα 4-Π3.1: Αλυσίδα αξίας αγροδιατροφής

Πίνακας 4-Π3.1: Υφιστάμενη κατάσταση οργανώσεων παραγωγών στην Ελλάδα

Τομέας	Αριθμός Οργανώσεων	Ποσοστό παραγωγών που ανήκουν σε οργάνωση	Ποσοστό εκτάσεων παραγωγών που ανήκουν σε οργάνωση
Ελαιόλαδου και επιτραπέζιων ελιών	8	8,33%	8,63%
Αμπελο-οινικών προϊόντων	9	4,38%	5,99%
Γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων	0	0	0

Πηγή: Υπηρεσίες ΥΠΑΑΤ

Πίνακας 4-Π3.1: Υφιστάμενη κατάσταση οργανώσεων παραγωγών στην Ελλάδα

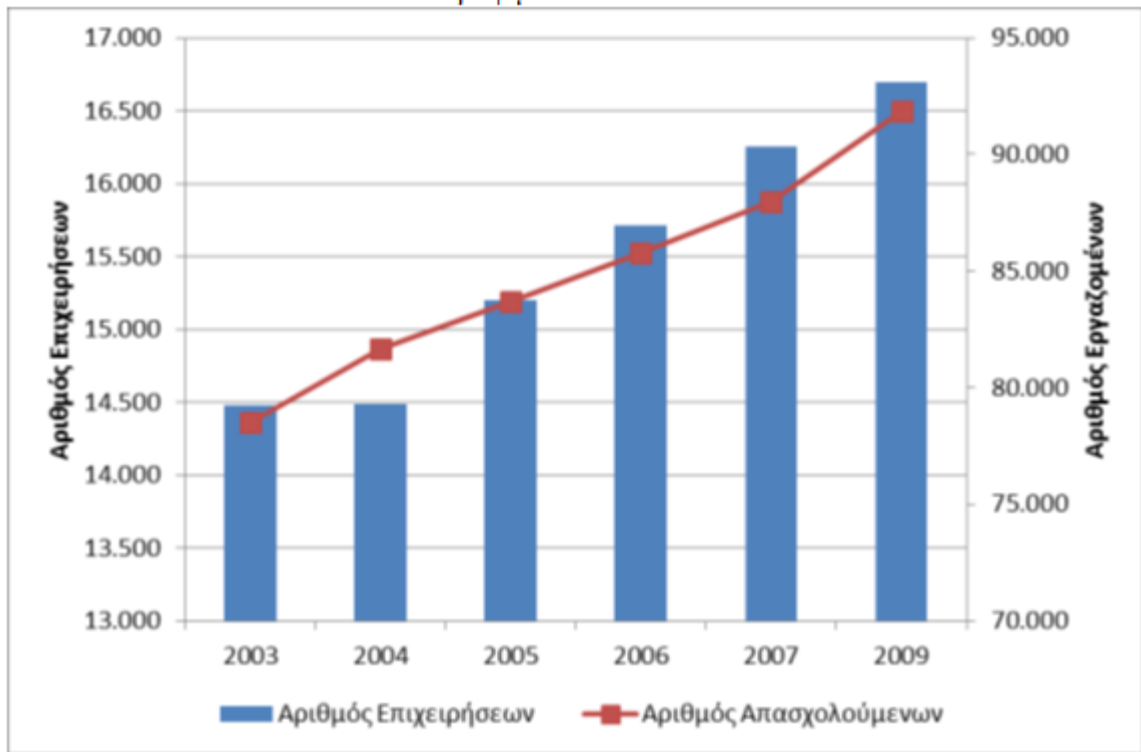
Εικόνα 4-Π3.1: Συμπεράσματα Επιτροπής Ανταγωνισμού για τον τομέα των οπωροκηπευτικών

Για την εφοδιαστική αλυσίδα των οπωροκηπευτικών η έκθεση διαπιστώνει κυρίως τα ακόλουθα:	
1.	Συνεχιζόμενη αδυναμία των παραγωγών να διεκδικήσουν ισχυρό ρόλο στην εφοδιαστική αλυσίδα οπωροκηπευτικών
2.	Ανάγκη ενίσχυσης συλλογικών δομών παραγωγών
3.	Η θέση των χονδρεμπόρων στην εφοδιαστική αλυσίδα παραμένει ισχυρή, χωρίς ωστόσο να προκύπτουν επαρκείς βελτιώσεις της αποτελεσματικότητας σε επίπεδο χονδρικής εμπορίας
4.	Κατά μέσο όρο, η παραγωγή αντιπροσωπεύει το 40% της τιμής του προϊόντος, η χονδρική πώληση, που περιλαμβάνει, ανάλογα με το προϊόν, συσκευασία, αποθήκευση, διακίνηση κ.λπ. αντιστοιχεί περίπου στο 21%, ενώ η λιανική πώληση στο 28% αντίστοιχα (όταν ο καταναλωτής πληρώνει για ένα προϊόν 1,25 ευρώ, το 0,5 ευρώ αντιστοιχεί στον παραγωγό, το 0,28 στο χονδρέμπορο, το 0,35 στο λιανέμπορο και τέλος το 0,12 στο κράτος, μέσω ΦΠΑ)
5.	Τα φρέσκα εγχώρια προϊόντα καταγράφονται ως υψηλότερης ποιοτικής αξίας στη συνείδηση των καταναλωτών
6.	Με εξαίρεση την πατάτα και το αγγούρι οι παραγωγοί βρίσκονται σε πιο δυσμενή θέση, καθώς είναι αυτοί συνήθως που ανταποκρίνονται είτε συμμετρικά (τομάτες, μαρούλια) ή/και συνήθως πιο γρήγορα στις αρνητικές μεταβολές των άλλων σταδίων (μήλα, πορτοκάλια). Μόνο στην περίπτωση των ροδάκινων, προκύπτει ότι οι παραγωγοί αποκομίζουν περισσότερα οφέλη, καθώς επιτυγχάνουν υψηλότερη τιμή με τα ίδια περιθώρια κέρδους πριν τις μεταβολές τιμών σε σχέση με τα άλλα δύο επίπεδα (χονδρέμπορος, λιανέμπορος)
7.	Οι χονδρέμποροι είναι περισσότερο ευνοημένοι συνολικά, τόσο στην περίπτωση που τα προϊόντα ανταποκρίνονται συμμετρικά (μήλα, ροδάκινα, πατάτες και αγγούρια), όσο και στις μη συμμετρικές περιπτώσεις (τομάτες, πορτοκάλια). Αυτό ισχύει και στην περίπτωση όπου οι χονδρέμποροι αντιδρούν πιο γρήγορα στις αυξήσεις που κάνουν οι παραγωγοί (τομάτες) και στις αυξήσεις που κάνουν οι λιανέμποροι (πορτοκάλια)

Πηγή: Επιτροπή Ανταγωνισμού, Δεκέμβριος 2013

Εικόνα 4-Π3.1: Συμπεράσματα Επιτροπής Ανταγωνισμού για τον τομέα των οπωροκηπευτικών

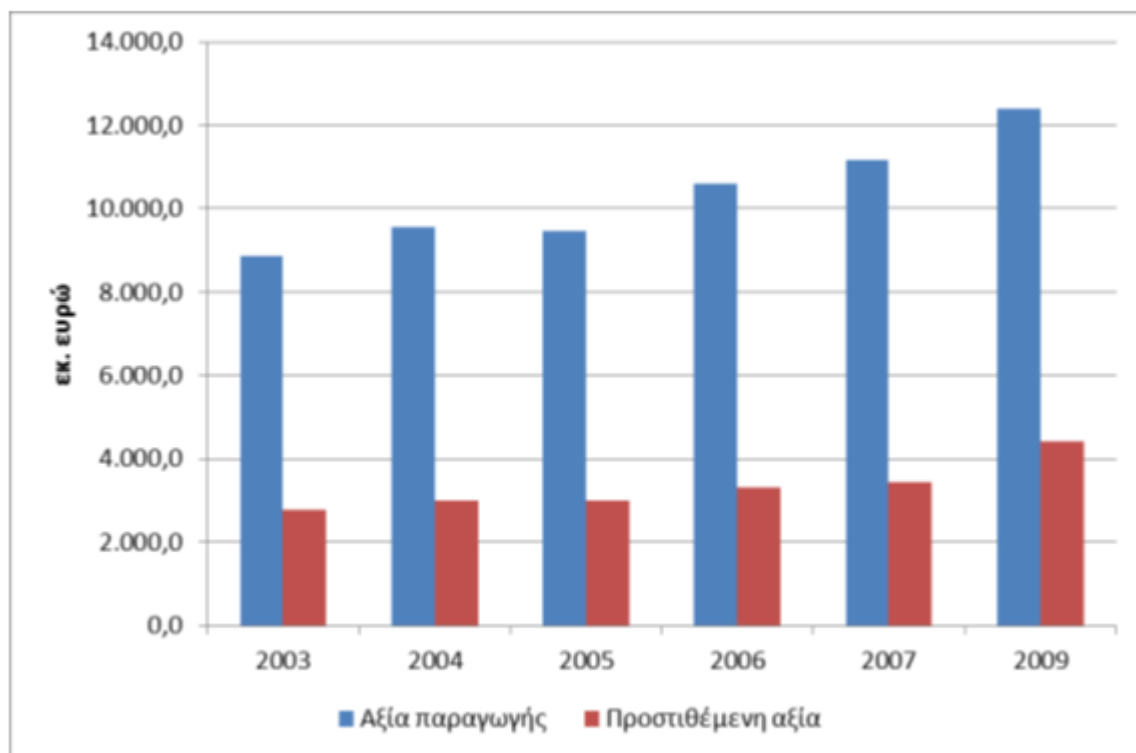
Διάγραμμα 4-Π3.2: Αριθμός επιχειρήσεων και απασχολούμενοι στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών



Πηγή: Eurostat: Structural Business Survey (μεταβλητές sbs_na_2a_dade και sbs_na_ind_r2)

Διάγραμμα 4-Π3.2: Αριθμός επιχειρήσεων και απασχολούμενοι στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών

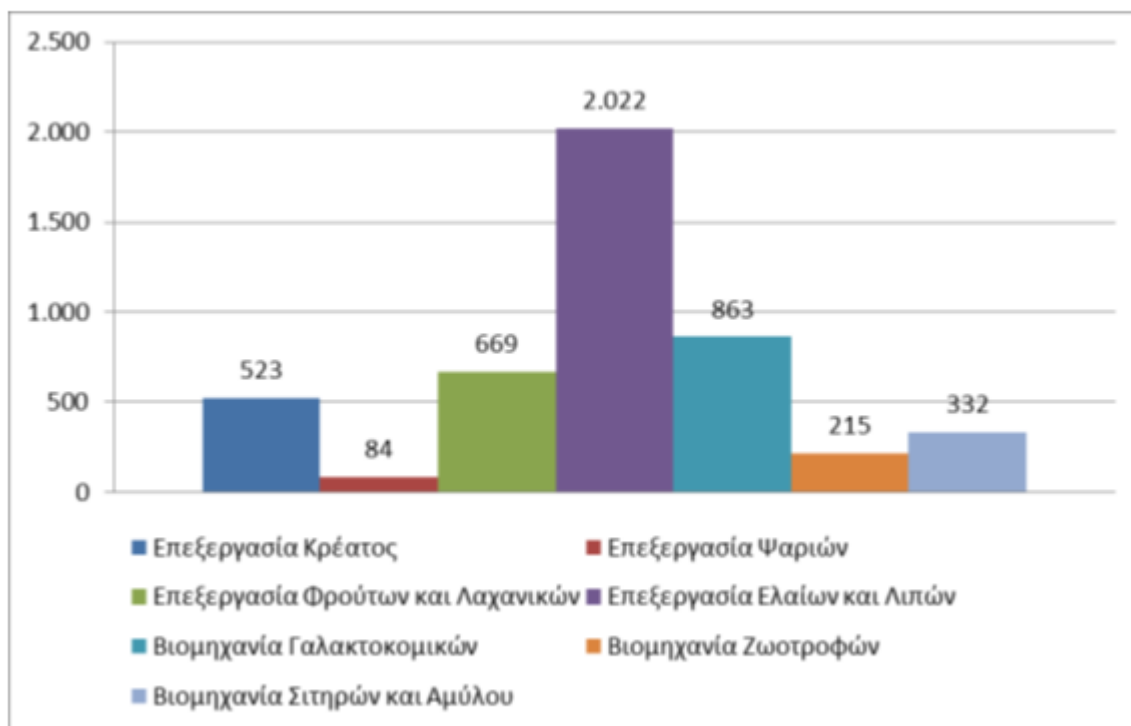
Διάγραμμα 4-Π3.3: Αξία παραγωγής και προστιθέμενη αξία στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών (CI – 16)



Πηγή: Eurostat: Structural Business Survey (μεταβλητές sbs_na_2a_dade και sbs_na_ind_r2)

Διάγραμμα 4-Π3.3: Αξία παραγωγής και προστιθέμενη αξία στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών (CI – 16)

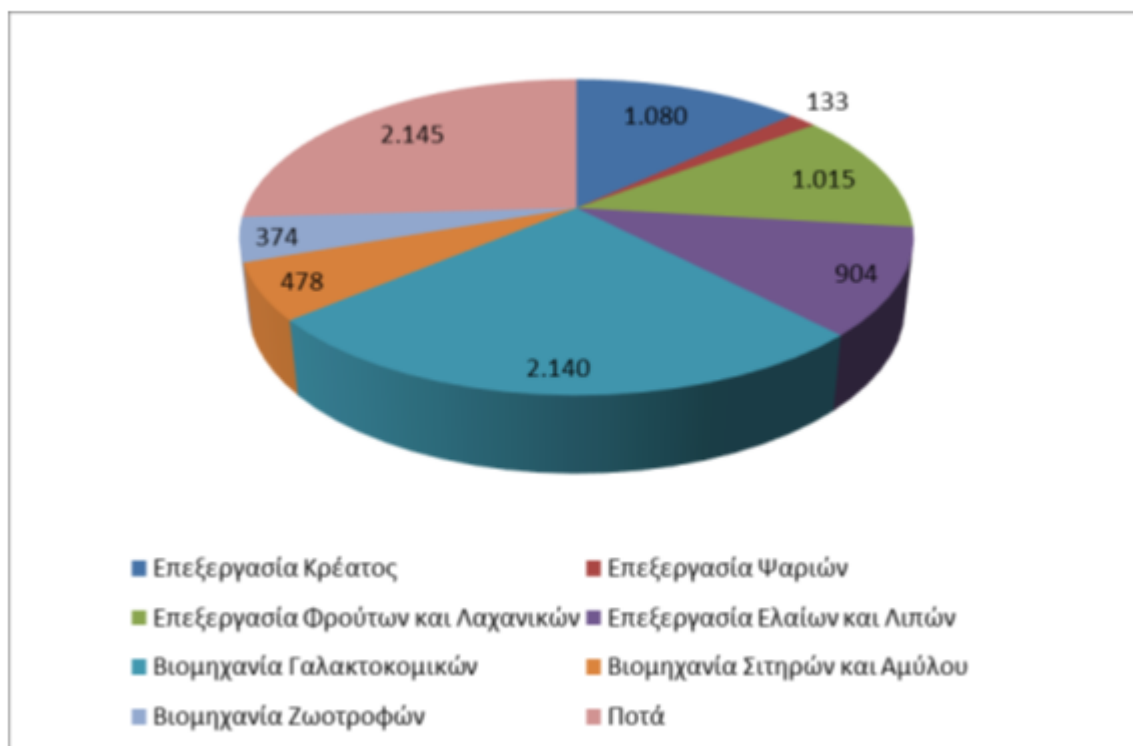
Διάγραμμα 4-Π3.4: Αριθμός επιχειρήσεων στη βιομηχανία τροφίμων χωρίς αρτοποιία και ζαχαροπλαστική το 2009



Πηγή: Eurostat – Structural Business Survey (μεταβλητή: sbs_na_ind_r2)

Διάγραμμα 4-Π3.4: Αριθμός επιχειρήσεων στη βιομηχανία τροφίμων χωρίς αρτοποιία και ζαχαροπλαστική το 2009

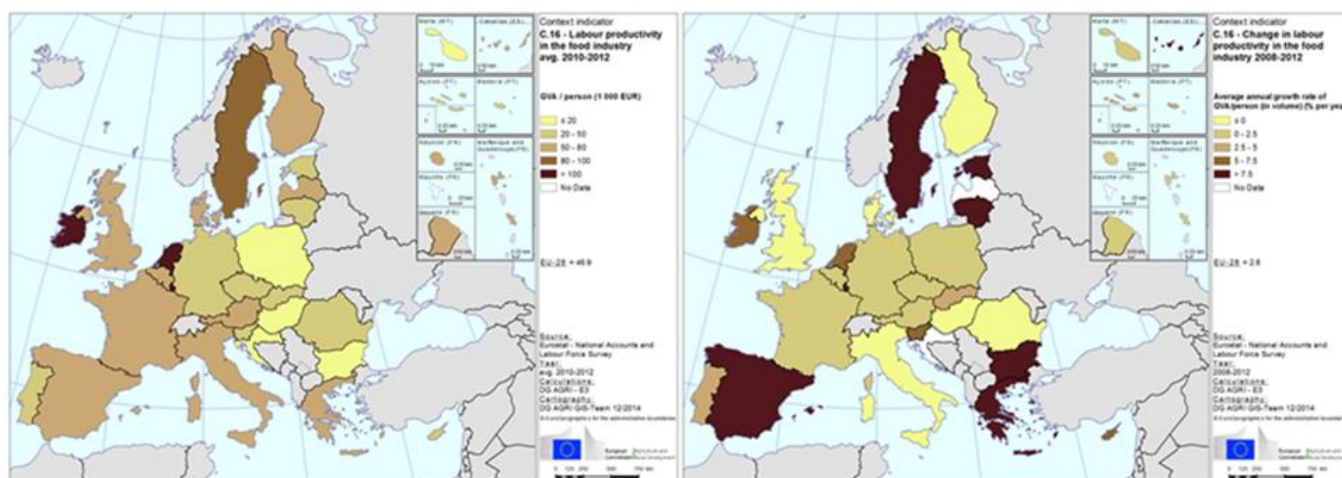
Διάγραμμα 4-Π3.5: Αξία παραγωγής σε εκατομμύρια ευρώ στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών, 2009



Πηγή: Eurostat – Structural Business Survey (μεταβλητή: sbs_na_ind_r2)

Διάγραμμα 4-Π3.5: Αξία παραγωγής σε εκατομμύρια ευρώ στη βιομηχανία τροφίμων και ποτών, 2009

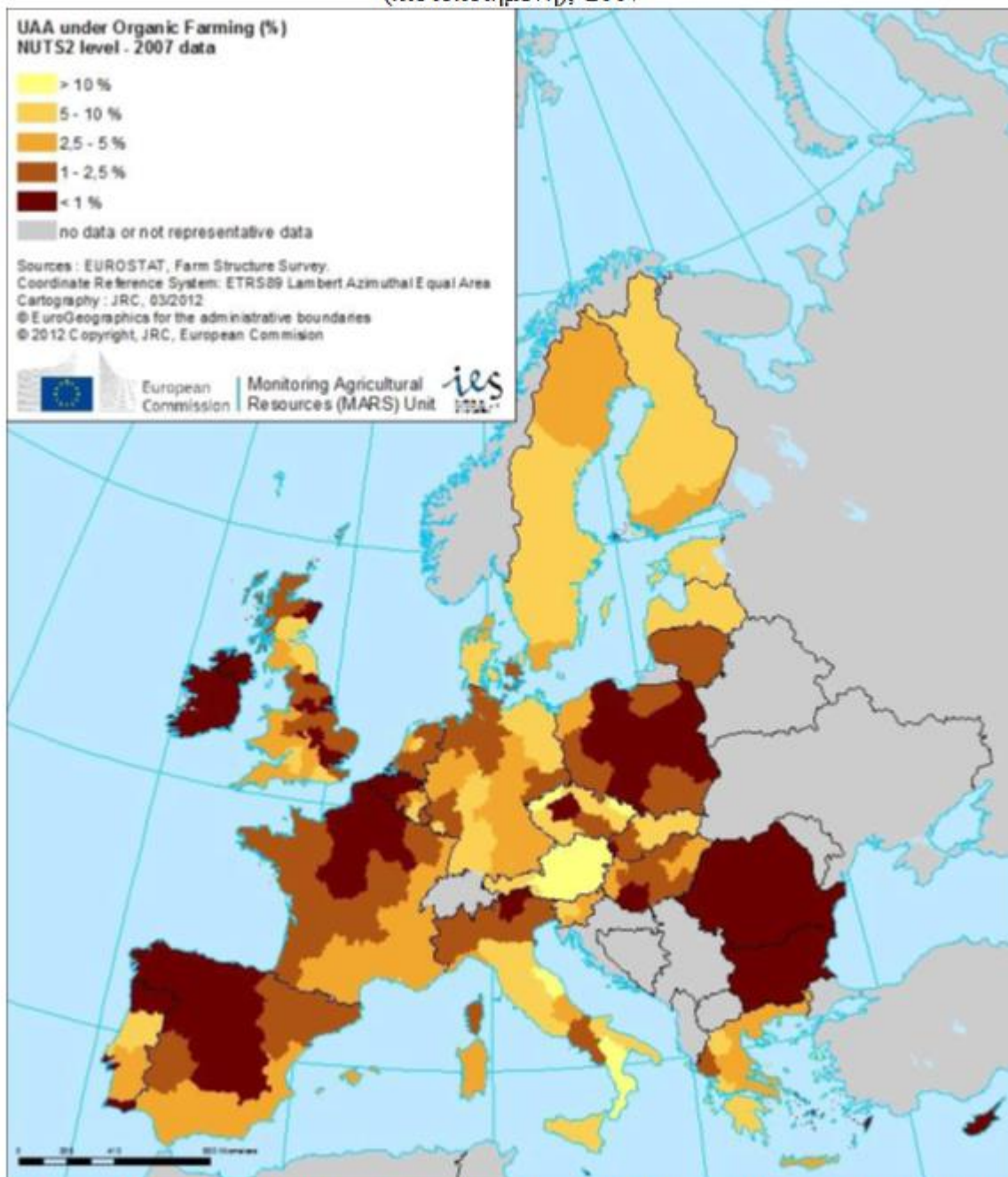
Χάρτης 4-Π3.1: Παραγωγικότητα εργασίας στη βιομηχανία τροφίμων και μεταβολή της την περίοδο 2008-2012



Πηγή: Eurostat

Χάρτης 4-Π3.1: Παραγωγικότητα εργασίας στη βιομηχανία τροφίμων και μεταβολή της στην περίοδο 2008-2012

Χάρτης 4-Π3.2: Μερίδιο χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης για βιολογική γεωργία (πιστοποιημένη), 2007



Πηγή: Πηγή: JRC Scientific and policy reports “Assessing the risk of farmland abandonment in the EU, 2013

Χάρτης 4-Π3.2: Μερίδιο χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης για βιολογική γεωργία (πιστοποιημένη) 2007

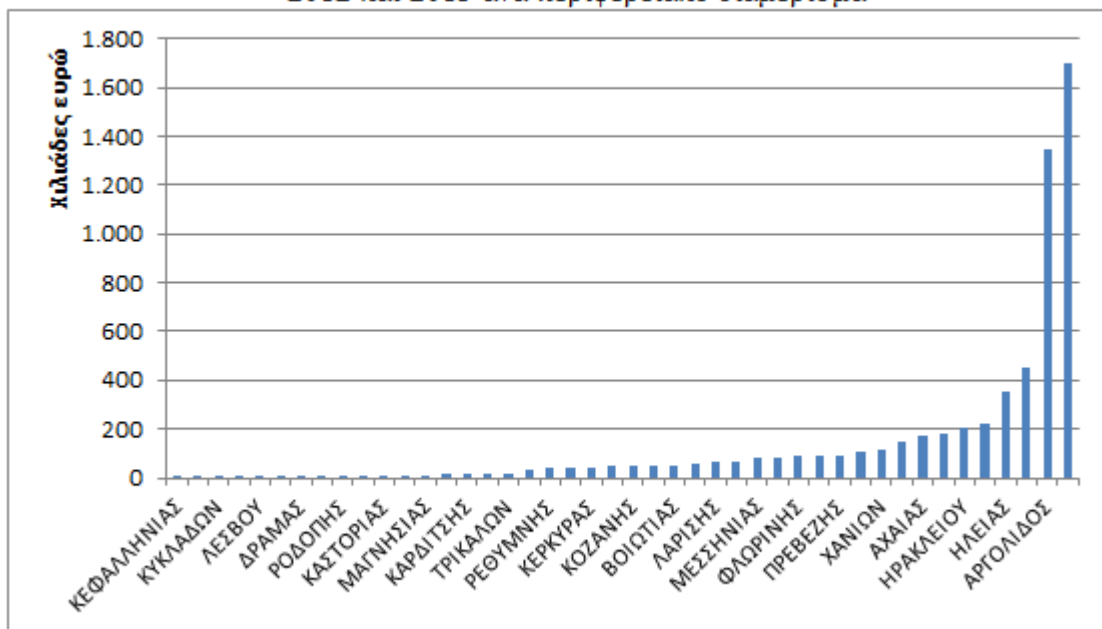
Πίνακας 4-Π3.2: Πιστοποιημένες Επιχειρήσεις / Εκμεταλλεύσεων για το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (ΣΟΔ) στη Φυτική Παραγωγή

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ ΑΝΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ (ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ/ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	420.369,11	18.384	699.023,14	41.728
Αττικής	61.910,25	765	110.626,47	1.437
Βορείου Αιγαίου	164.365,30	5.281	220.536,90	6.958
Δυτικής Ελλάδας	147.849,43	5.276	266.690,93	6.909
Δυτικής Μακεδονίας	199.787,61	3.888	244.796,62	4.215
Ηπείρου	4.833,30	218	4.833,30	218
Θεσσαλίας	916.643,12	18.121	1.039.569,84	22.559
Ιονίων Νήσων	25.198,05	953	25.198,05	953
Κεντρικής Μακεδονίας	1.467.892,63	40.044	2.336.094,04	66.082
Κρήτης	288.225,30	12.605	325.047,73 *	22.228
Νοτίου Αιγαίου	6.875,90	583	6.875,90	581
Πελοποννήσου	463.354,21	13.703	503.637,26	15.274
Στερεάς Ελλάδας	237.972,66	5.124	259.179,26	6.463
ΣΥΝΟΛΟ	4.405.276,86	124.945	6.042.109,43	195.605

Πηγή: Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.),
Τελευταία ενημέρωση: 18.12.2014

Πίνακας 4-Π3.2: Πιστοποιημένες Επιχειρήσεις / Εκμεταλλεύσεων για το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (ΣΟΔ) στη Φυτική Παραγωγή

Διάγραμμα 4-Π3.6: Αποζημιώσεις (εκκαθαρίσεις ζημιών) από τον ΕΛΓΑ για τα έτη 2012 και 2013 ανά περιφερειακό διαμέρισμα



Πηγή: Ιστοσελίδα ΥΠΑΑΤ

Διάγραμμα 4-Π3.6: Αποζημιώσεις (εκκαθαρίσεις ζημιών) από τον ΕΛΓΑ για τα έτη 2012 και 2013 ανά περιφερειακό διαμέρισμα

Εικόνα 4-Π4.1: Αναφορές από την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα πλούσια χλωρίδα και πανίδα, ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό μακρομυκήτων, μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων και τοπίων, καθώς και μεγάλο βαθμό ενδημισμού τόσο φυτών όσο και ζώων.

Η χλωρίδα της Ελλάδας αποτελείται σήμερα από 5752 είδη και 1893 υποείδη αγγειοσπέρμων φυτών, που αντιπροσωπεύουν 6600 taxa και ανήκουν σε 1072 γένη και 185 οικογένειες. Είναι ένα από τα σημαντικότερα κέντρα ενδημισμού της Ευρώπης και της Μεσογείου με 1278 ενδημικά είδη (22,2% του συνολικού αριθμού ειδών) και 452 ενδημικά υποείδη, που αντιπροσωπεύουν 1461 taxa (22,1% του συνολικού αριθμού taxa). Όσον αφορά την πανίδα της, έχουν μέχρι σήμερα καταγραφεί 23.130 είδη ζώων της ξηράς και των γλυκών νερών, από τα οποία 3.956 είναι ενδημικά στη χώρα, καθώς και άλλα 3.500 θαλάσσια είδη.

Η μεγάλη ποικιλότητα των ειδών της χώρας συνδέεται με την ποικιλότητα των τύπων οικοσυστημάτων της, από τα ημιορεινά του βορειοδυτικού στα Βάι Κρήτης έως τα ψυχρόβια δάση της σημύδας και της ερυθρελάτης στη Ροδόπη. Η Ελλάδα εμφανίζει επίσης μεγάλη ποικιλότητα τοπίων, για τους ίδιους λόγους για τους οποίους εμφανίζει μεγάλη γενετική ποικιλότητα αλλά και ως συνέπεια της μακρόχρονης παρουσίας του ανθρώπου και των πολιτισμών του στη περιοχή.

Οι γενετικοί πόροι είναι ανάλογοι του πλούσιου φυσικού της περιβάλλοντος και της γεωργικής ιστορίας της. Λόγω της μεγάλης ποικιλομορφίας εδαφικών και κλιματικών συνθηκών, θεωρείται μία από τις πλουσιότερες χώρες της Ευρώπης σε φυσική βλάστηση καθώς και σε «άγρια» είδη, συγγενή των καλλιεργούμενων φυτών (cultivated wild relatives).

ΥΠΕΚΑ, Εθνική Στρατηγική & Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα, Απρίλιος 2014

Εικόνα 4-Π4.1: Αναφορές από την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα

Εικόνα 4-Π4.2: Στόχοι Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα άμεσα σχετιζόμενοι με το περιεχόμενο του ΠΑΑ 2014-2020

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ	ΠΑΑ 2014-2020
Αύξηση της γνώσης για τη βιοποικιλότητα	
Διατήρηση και αποκατάσταση των ειδών και οικοτόπων της Ελλάδας	✓
Οργάνωση και λειτουργία Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών	
Διατήρηση των γενετικών πόρων της Ελλάδας – Πρόσβαση στους γενετικούς πόρους – Δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των ωφελειών που θα προκύψουν από τη χρήση τους	✓
Ενσωμάτωση των αναγκών διατήρησης της βιοποικιλότητας και προώθηση της αειφορικής διαχείρισης των οικοσυστημάτων σε όλες τις πολιτικές και σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού (αναπτυξιακού, χωροταξικού και πολεοδομικού) και θέσπιση κινήτρων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας	✓
Διατήρηση της ποικιλότητας του τοπίου	✓
Πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα λόγω της κλιματικής αλλαγής	✓
Προστασία της βιοποικιλότητας από είδη εισβολείς	✓
Ενίσχυση της διεθνούς και διακρατικής συνεργασίας για την προστασία της βιοποικιλότητας	
Αναβάθμιση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης σε σχέση με τη προστασία της βιοποικιλότητας	
Ενσωμάτωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας	
Συμμετοχή της κοινωνίας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας	✓
Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην Ελλάδα και προβολή της αξίας της Ελληνικής βιοποικιλότητας	

ΥΠΕΚΑ, Εθνική Στρατηγική & Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα, Απρίλιος 2014

Εικόνα 4-Π4.2: Στόχοι Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα άμεσα σχετιζόμενοι με το περιεχόμενο του ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 4-Π4.1: Δίκτυο NATURA 2000 (ΚΠΔ-34)

ΕΙΔΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		ΚΑΛΥΨΗ ΧΕΡΣΟΥ (%)		ΟΛΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ
		ΕΛΛΑΔΑ	ΕΕ (27)		
ΤΟΠΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (ΤΚΣ)		16,4%	13,6%	2%	21%
ΖΩΝΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (ΖΕΠ)		21,1%	12,1%	1%	6%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA		27,3%	17,9%		
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥ ΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ ΣΕ NATURA	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ	14,1%	9,1%		
	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ & ΦΥΣΙΚΟΙ ΛΕΙΜΩΝΕΣ	18,9%	10,6%		
ΔΑΣΗ ΣΕ NATURA	ΔΑΣΗ	41,5%	22,9%		
	ΔΑΣΗ & ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	38,9%	22,9%		

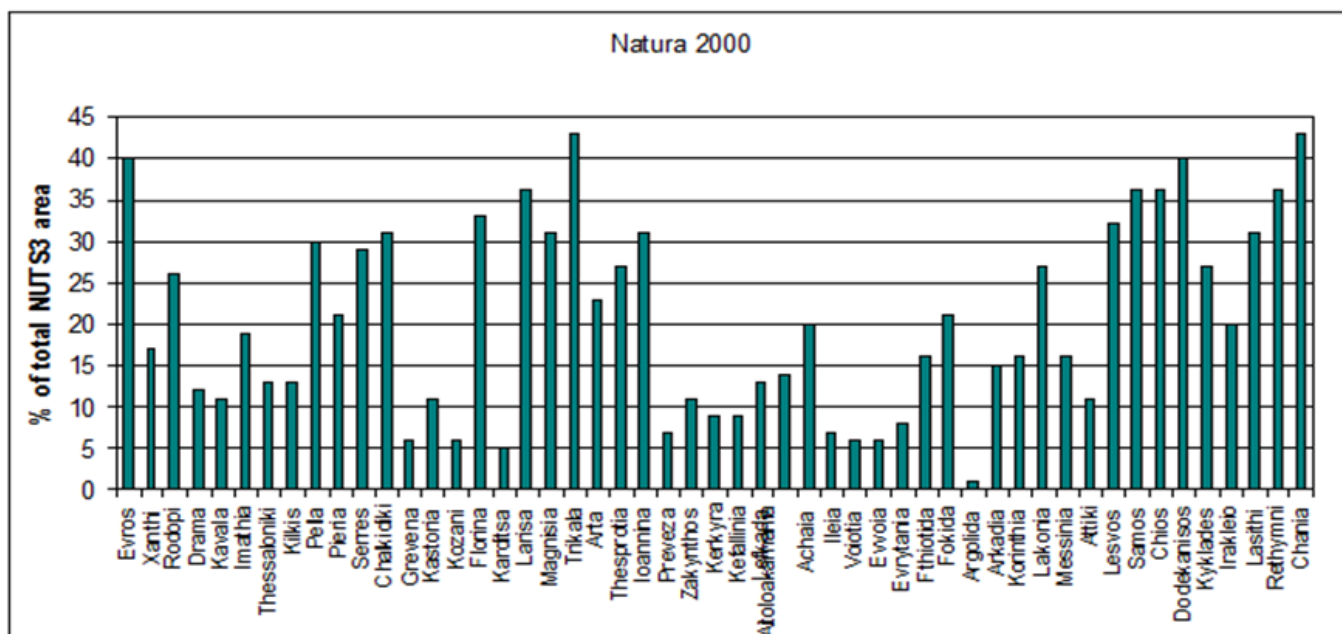
Πίνακας 4-Π4.1: Δίκτυο NATURA 2000 (ΚΠΔ-34)

Χάρτης 4-Π4.1: Απεικόνιση του Δικτύου Natura 2000



Χάρτης 4-Π4.1: Απεικόνιση του Δικτύου Natura 2000

Διάγραμμα 4-Π4.1: Περιοχές Natura 2000 στην Ελλάδα, σε επίπεδο NUTS3



Διάγραμμα 4-Π4.1: Περιοχές Natura 2000 στην Ελλάδα σε επίπεδο NUTS3

Εικόνα 4-Π4.3: Αναφορές από το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000

Το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) καθορίζει τις προτεραιότητες διαχείρισης και τις ανάγκες χρηματοδότησης για τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συμβάλλοντας στη διευκόλυνση της ένταξής τους στα επικείμενα επιχειρησιακά προγράμματα για τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, το ΠΔΠ αποτελεί ουσιαστικά το εργαλείο σχεδιασμού πολιτικής για τη χρηματοδότηση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 με σκοπό την προώθηση και ενθάρρυνση της πρόσβασης και συμμετοχής σε όσο το δυνατό περισσότερα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον όπως προκύπτει από τα συμπεράσματα του ΠΔΠ102 «Κεντρική προτεραιότητα για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 αποτελεί η αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών. Η ανεπαρκής και περιορισμένη λειτουργία του υφιστάμενου συστήματος διαχείρισης, καθώς και η ανυπαρξία διαχειριστικών εργαλείων τόσο στις περιοχές με Φορέα Διαχείρισης όσο, κυρίως, στις υπόλοιπες περιοχές είχε ως αποτέλεσμα την ελλειμματική διαχείριση των περιοχών προστασίας, αλλά και την περιορισμένη αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων, ιδιαίτερα αυτών του ΕΓΤΑΑ. Στο πλαίσιο αυτό και με παράλληλη επιδίωξη την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα καθώς και του βασικού στόχου της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα (ΕΕ 2020) για την ανάσχεση της υποβάθμισης της βιοποικιλότητας, προωθείται η ολοκλήρωση της οργάνωσης και λειτουργίας του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών.»

«ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (ΠΔΠ) ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020», Δεκέμβριος 2014

Εικόνα 4-Π4.3: Αναφορές από το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000

Εικόνα 4-Π4.4: Αναφορές του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 για την υλοποίηση δράσεων από το ΕΓΤΑΑ κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (ΠΑΑ 2007-2013) και συστάσεις για την προγραμματική περίοδο 2014-2020

Οι κύριοι λόγοι για τους οποίους δεν επιτεύχθηκε η συνδρομή του ΕΓΤΑΑ στη διαχείριση και διατήρηση των περιοχών Natura 2000, κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 σχετίζονται με την απουσία σαφών στόχων για τη διαχείριση των περιοχών Natura 2000 αλλά και με την απουσία ενός συστήματος συντονισμού, επικοινωνίας και συνέργειας μεταξύ των επιμέρους προγραμματικών επιπέδων. Σημαντικό, επίσης, λόγο αποτελεί η έλλειψη Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές Natura 2000 η οποία όμως, θα μπορούσε να είχε αντιμετωπιστεί, εν μέρει, ειδικά στις περιοχές στις οποίες λειτουργούν φορείς διαχείρισης.

Ωστόσο, αυτό δεν επιτεύχθηκε λόγω προβλημάτων που έχουν οι φορείς διαχείρισης στη λειτουργία τους ως μηχανισμοί υλοποίησης του ΕΣΠΑ όπως η ύπαρξη μη στελεχωμένων τεχνικών υπηρεσιών και η μη εξασφάλιση επάρκειας αυτών. Ταυτόχρονα, θα μπορούσε να προωθηθεί η υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών με επιμέρους φορείς διαχείρισης με στόχο τη διαμόρφωση σημαντικών κατευθύνσεων/ δεδομένων για την εφαρμογή μέτρων διαχείρισης στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο. Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σημαντική η μη επαρκής ενημέρωση και υποστήριξη των αγροτών δικαιούχων, οι οποίοι και παραδοσιακά είναι επιφυλακτικοί όσον αφορά στην υλοποίηση ειδικών μέτρων που σχετίζονται με τις περιοχές Natura 2000.

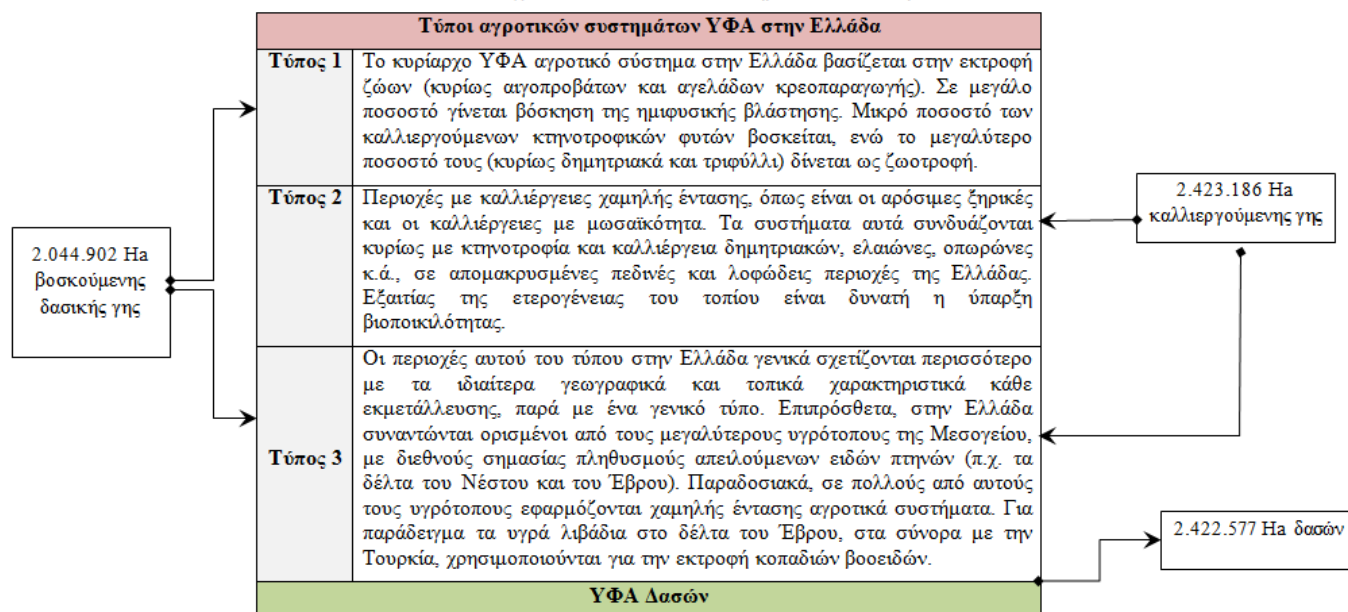
Κατά συνέπεια και για την αξιοποίηση του χρηματοδοτικού μέσου κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στα εξής θέματα:

- Εκπόνηση των Σχεδίων Διαχείρισης περιοχών Natura 2000 με κατεύθυνση εκτός των άλλων και στην αξιοποίηση των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων του ΕΓΤΑΑ ως εργαλείο και μέσο επίτευξης των στόχων διατήρησης.
- Συμμετοχή των φορέων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του χρηματοδοτικού εργαλείου.
- Οργάνωση σταθερής επικοινωνίας μεταξύ των επιπέδων προγραμματισμού του αγροτικού τομέα και του περιβάλλοντος σε κεντρικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο.
- Προώθηση δράσεων ενημέρωσης και υποστήριξης των αγροτών με δικαιούχους τους φορείς διαχείρισης και ενδεχομένως και άλλες δομές σε τοπικό επίπεδο που έχουν υλοποιήσει με επιτυχία σχετικές δράσεις (όπως Ομάδες Τοπικής Δράσης και Αναπτυξιακές Εταιρείες) σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και διατήρησης της βιοποικιλότητας.

«ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (ΠΔΠ) ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020», Δεκέμβριος 2014

Εικόνα 4-Π4.4: Αναφορές του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 για την υλοποίηση δράσεων από το ΕΓΤΑΑ κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (ΠΑΑ 2007-2013) και συστάσεις για την προγραμματική περίοδο 2014-2020

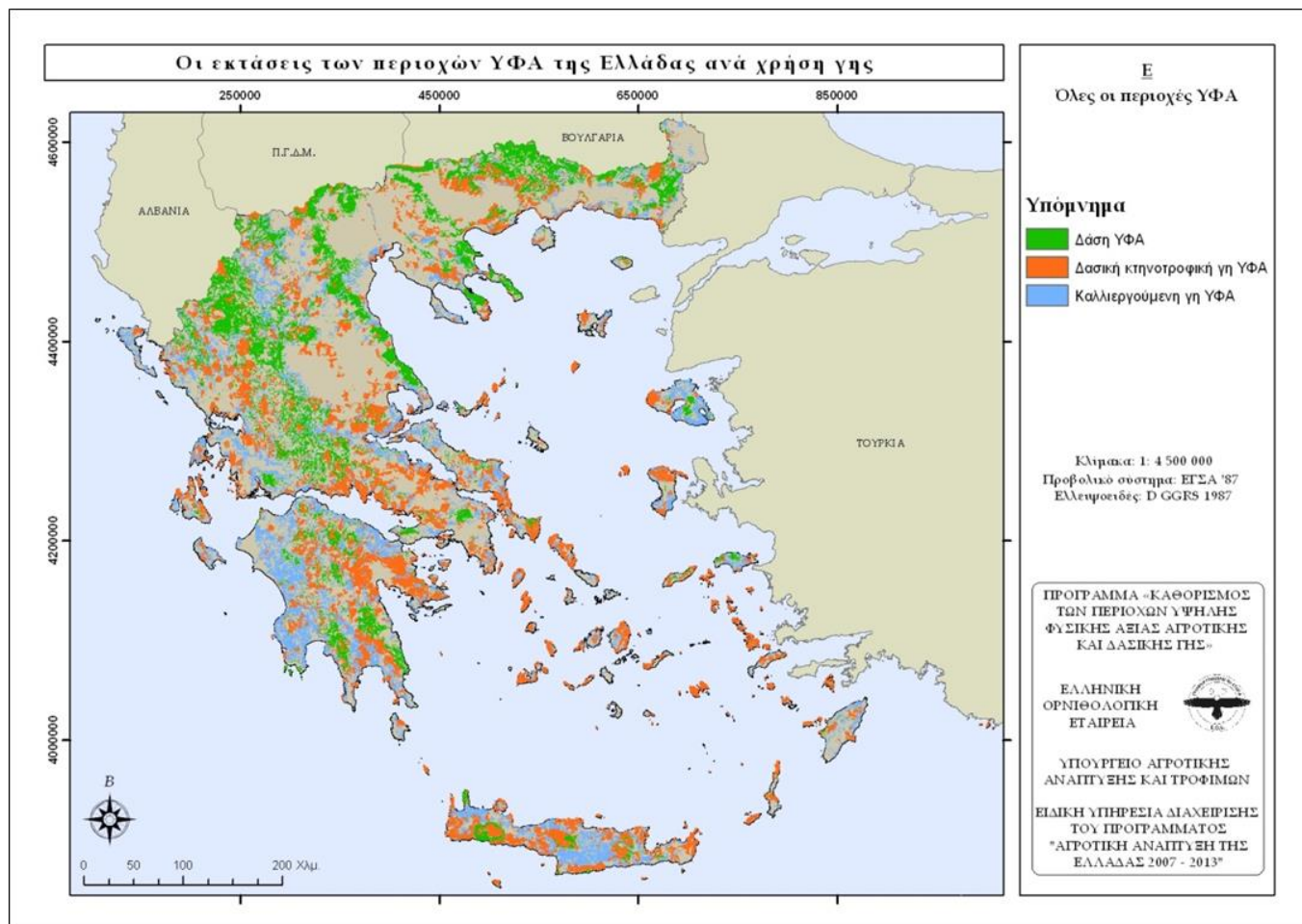
Εικόνα 4-Π4.5: Τύποι αγροτικών και δασικών συστημάτων ΥΦΑ στην Ελλάδα



Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (ΕΟΕ), 2008. «Καθορισμός των περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας Γεωργικής και Δασικής Γης, Γ' Φάση.

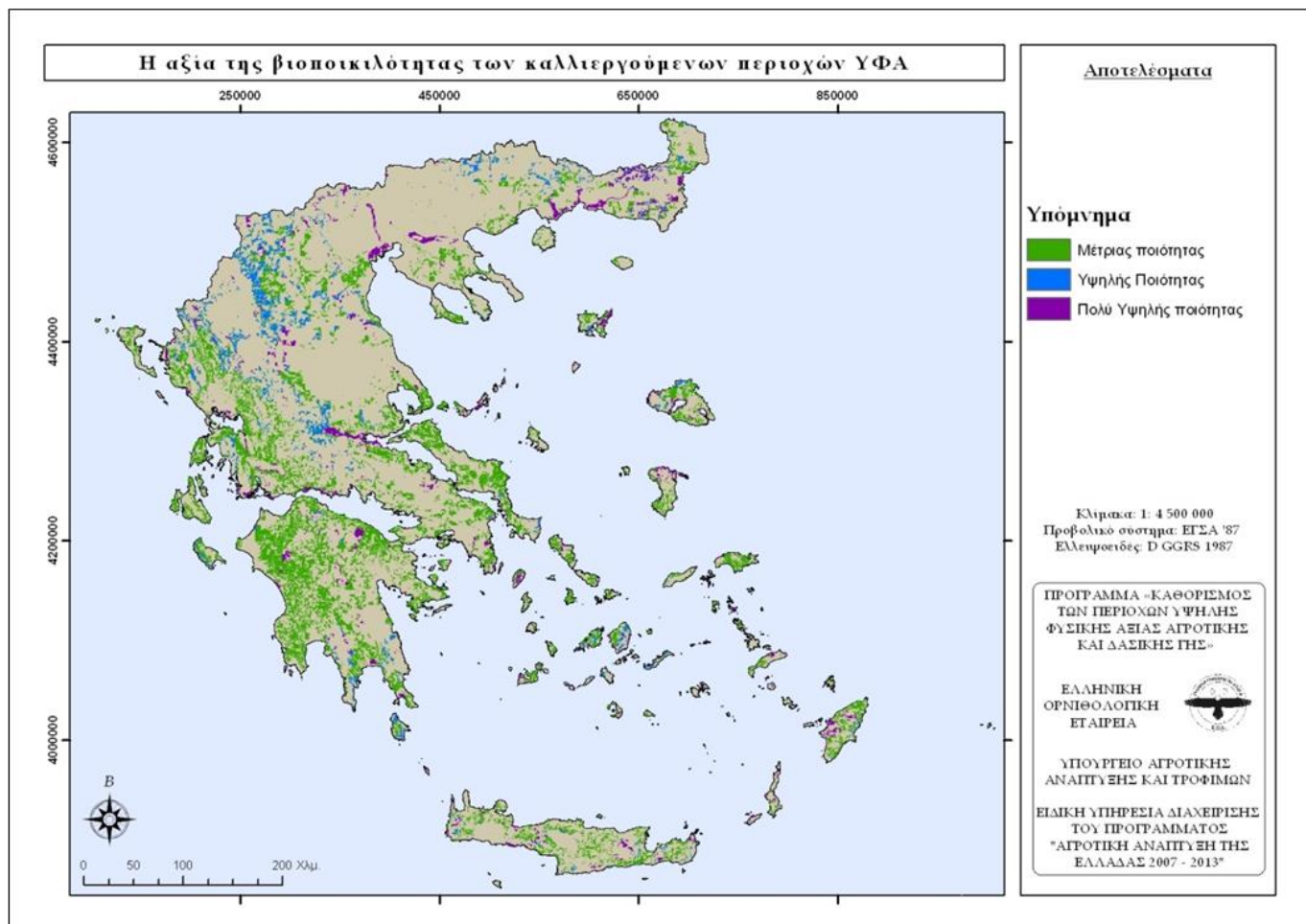
Εικόνα 4-Π4.5: Τύποι αγροτικών και δασικών συστημάτων ΥΦΑ στην Ελλάδα

Χάρτης 4-Π4.2: Εκτάσεις περιοχών ΥΦΑ ανά χρήση γης



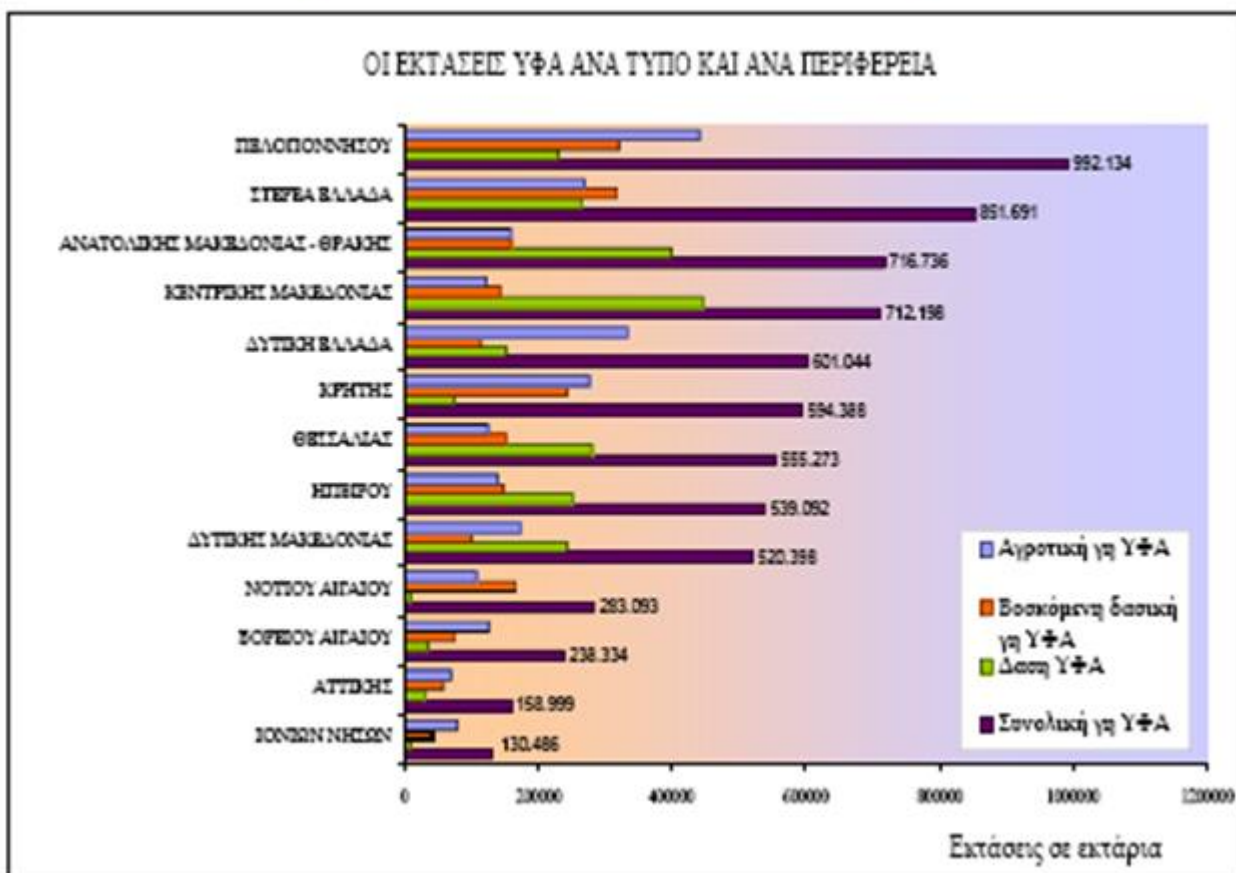
Χάρτης 4-Π4.2: Εκτάσεις περιοχών ΥΦΑ ανά χρήση γης

Χάρτης 4-Π4.3: Η αξία της βιοποικιλότητας των καλλιεργούμενων περιοχών ΥΦΑ



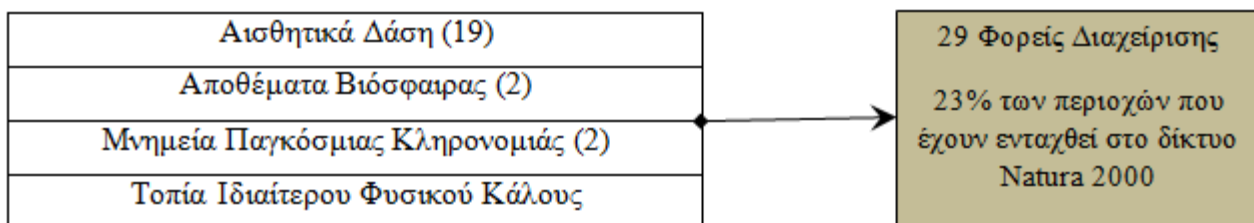
Χάρτης 4-Π4.3: Η αξία της βιοποικιλότητας των καλλιεργούμενων περιοχών ΥΦΑ

Διάγραμμα 4-Π4.2: Εκτάσεις ΥΦΑ ανά τύπο και Περιφέρεια



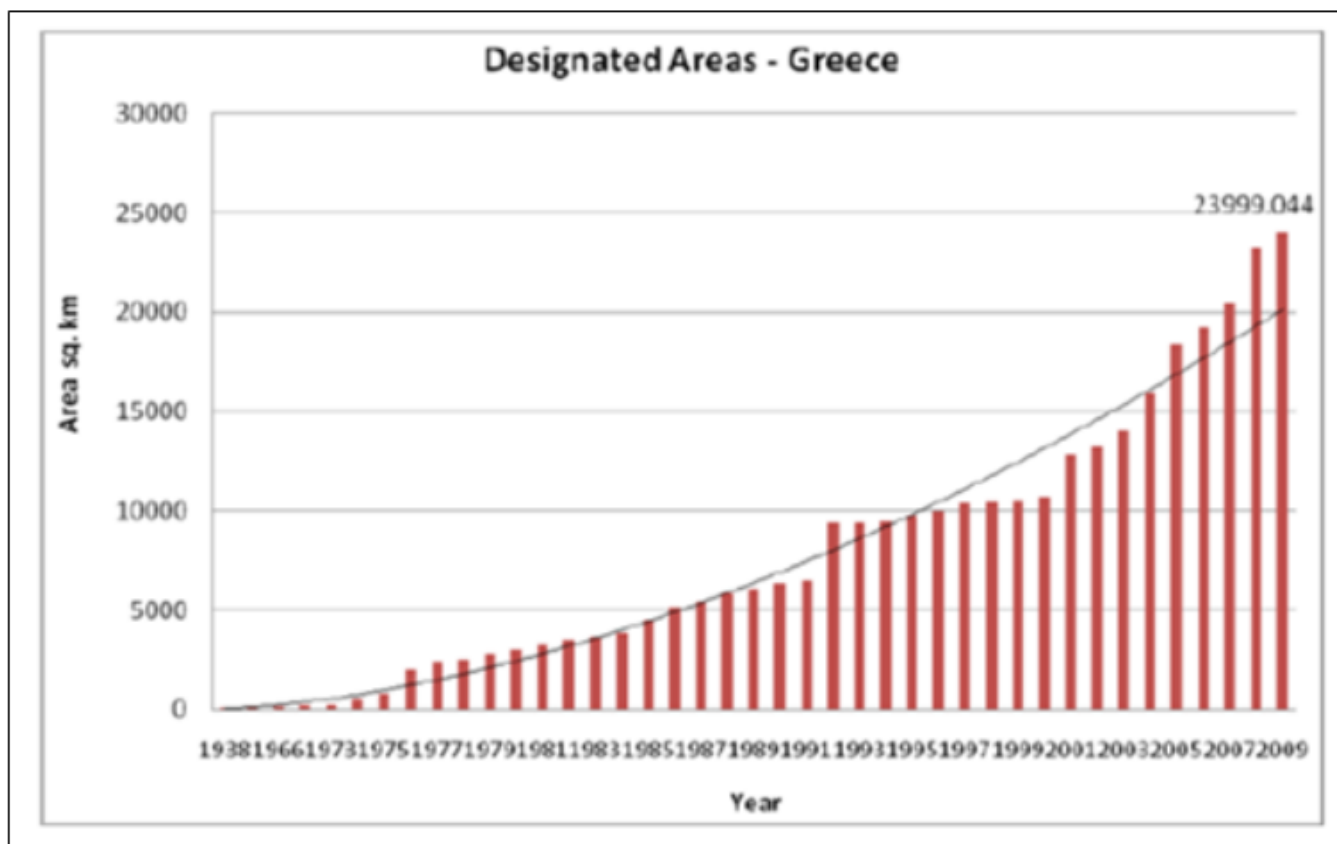
Διάγραμμα 4-Π4.2: Εκτάσεις ΥΦΑ ανά τύπο και Περιφέρεια

Εικόνα 4-Π4.6: Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών



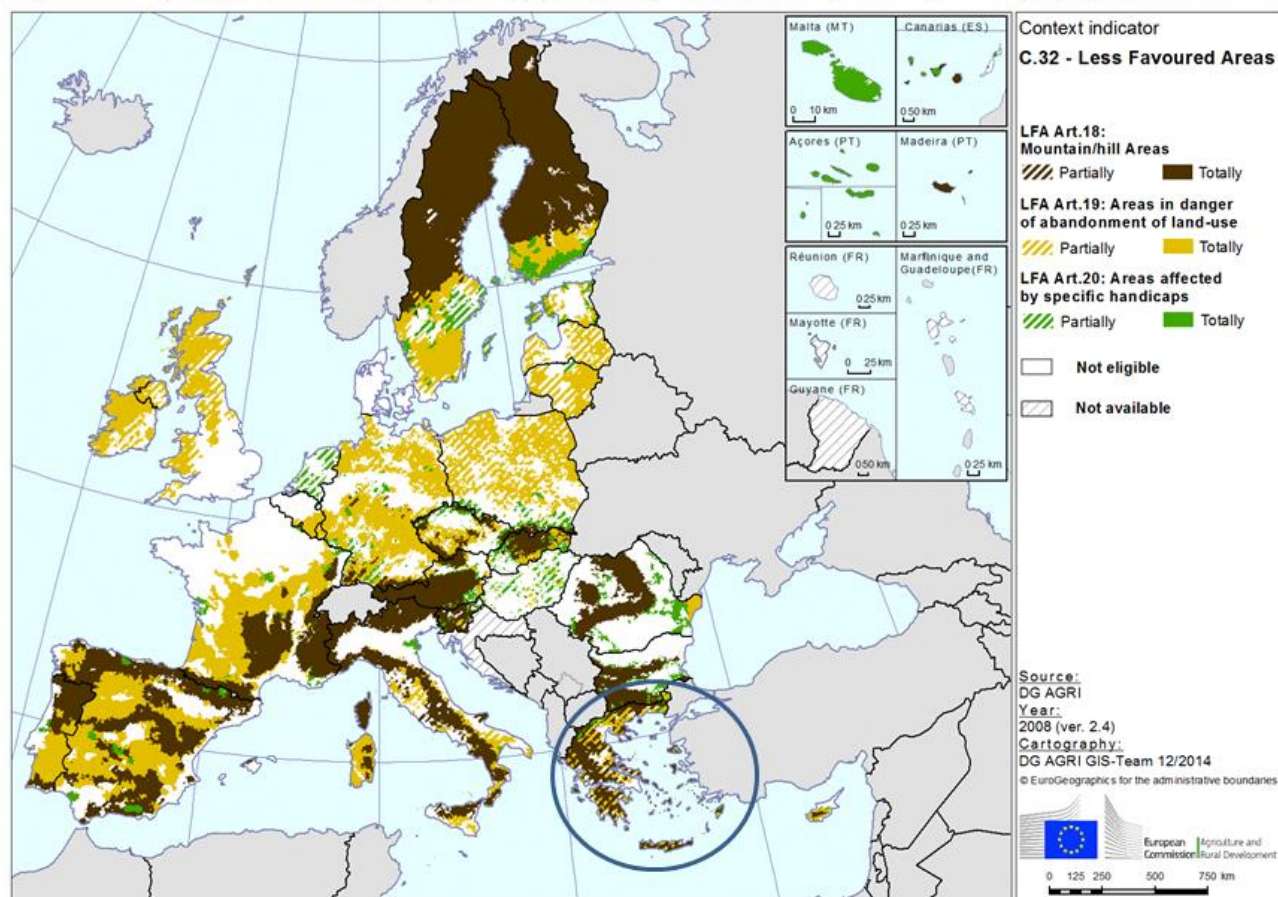
Εικόνα 4-Π4.6: Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών

Διάγραμμα 4-Π4.3: Εξέλιξη των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, 1938-2009



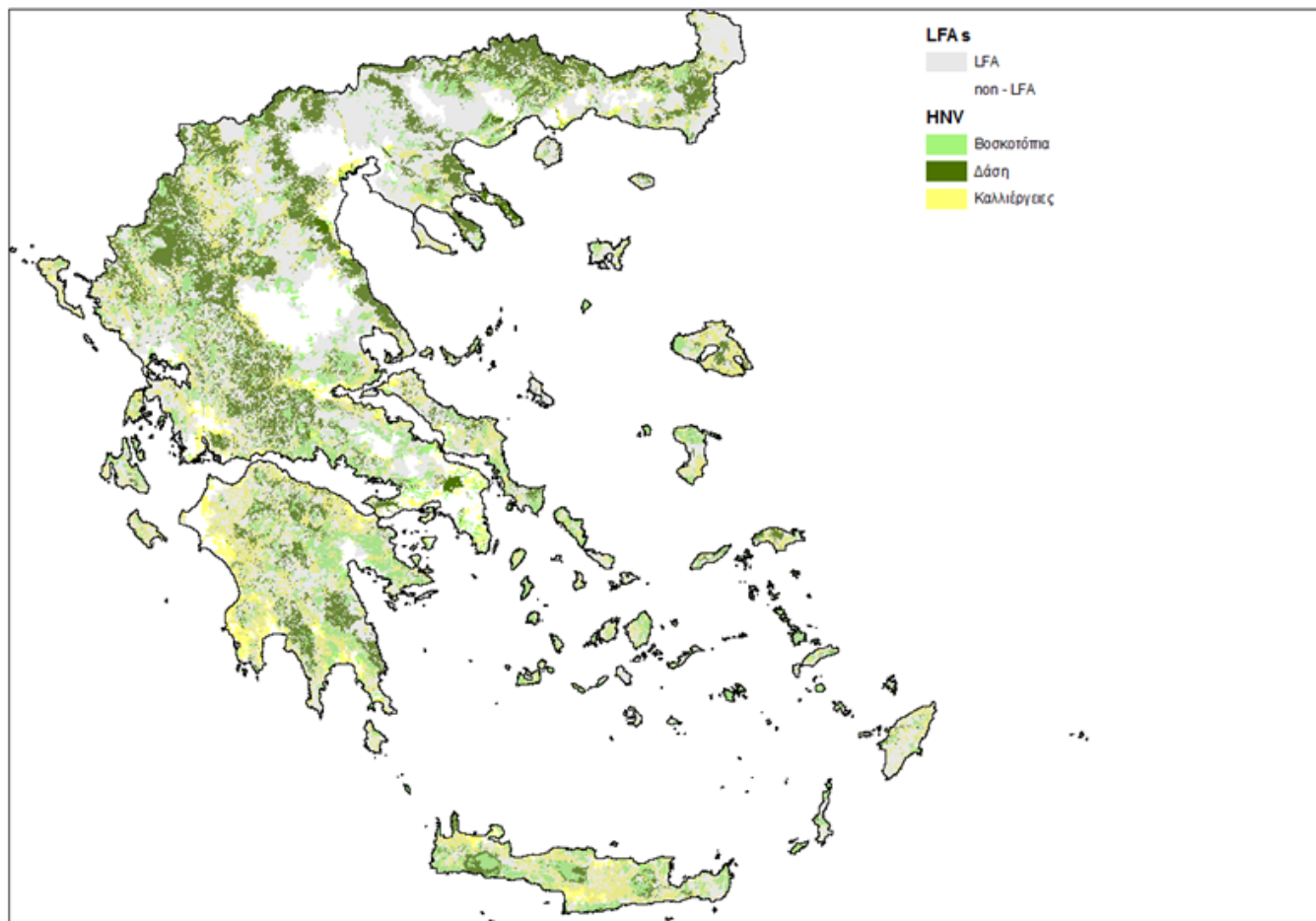
Διάγραμμα 4-Π4.3: Εξέλιξη των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα 1938-2009

Χάρτης 4-Π4.4: Περιοχές με φυσικούς περιορισμούς (ορεινές και με λοιπά φυσικά μειονεκτήματα – ορισμός περιόδου 2007-2013



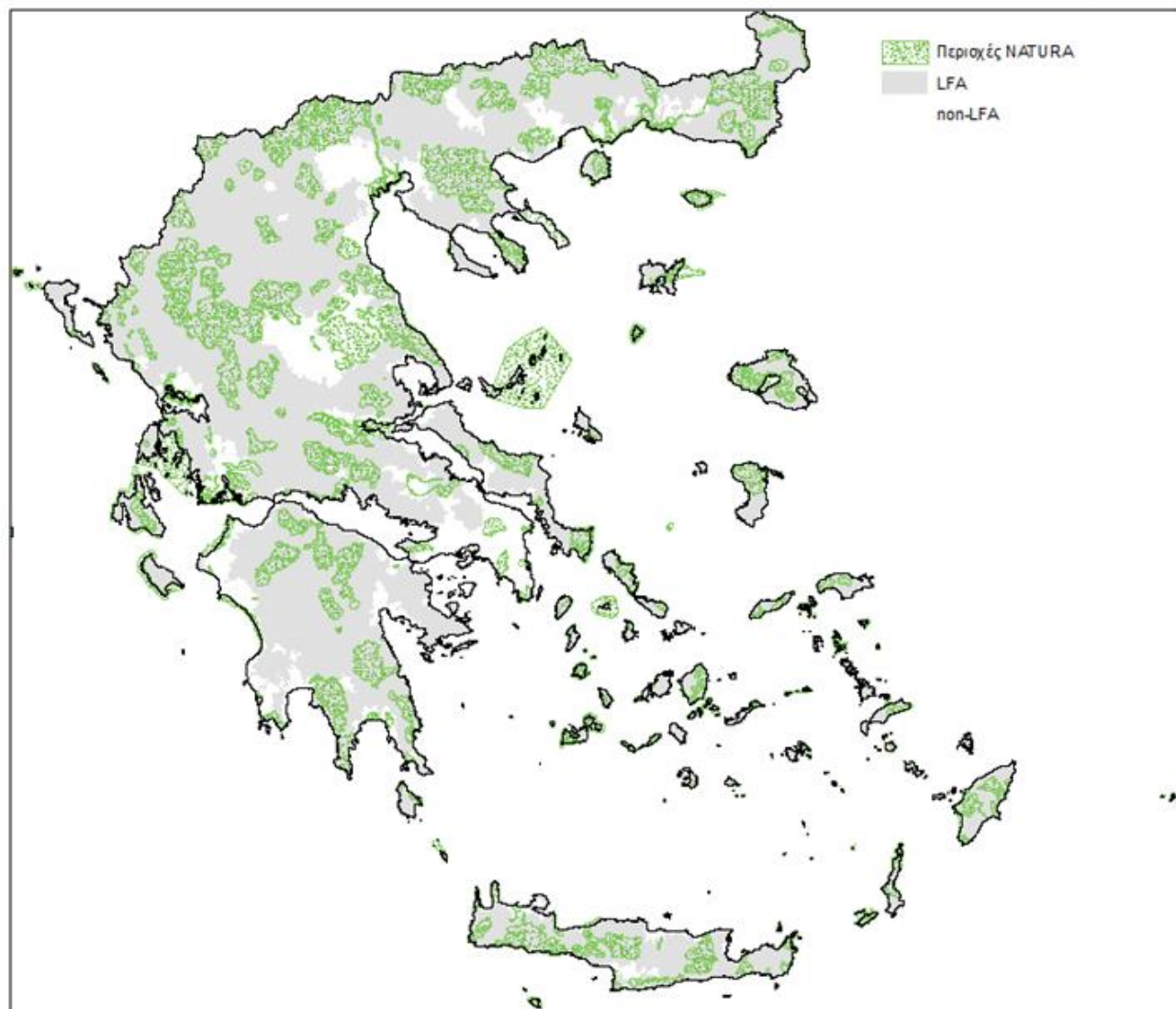
Χάρτης 4-Π4.4: Περιοχές με φυσικούς περιορισμούς (ορεινές και με λοιπά φυσικά μειονεκτήματα – ορισμός περιόδου 2007-2013)

Χάρτης 4-Π4.5: Ποσοστό περιοχών ΥΦΑ που βρίσκονται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς



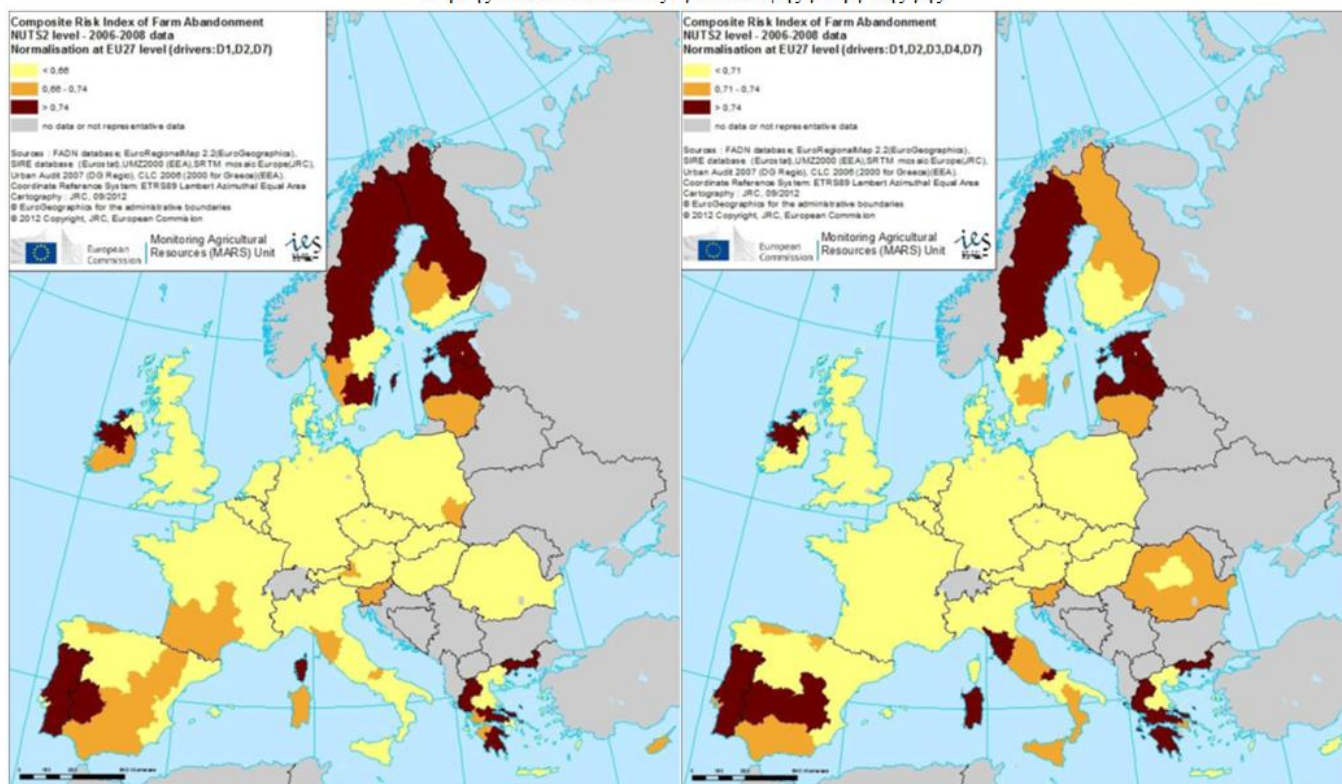
Χάρτης 4-Π4.5: Ποσοστό περιοχών ΥΦΑ που βρίσκονται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς

Χάρτης 4-Π4.6: Ποσοστό περιοχών NATURA 2000 που βρίσκονται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς



Χάρτης 4-Π4.6: Ποσοστό περιοχών Natura 2000 που βρίσκονται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς

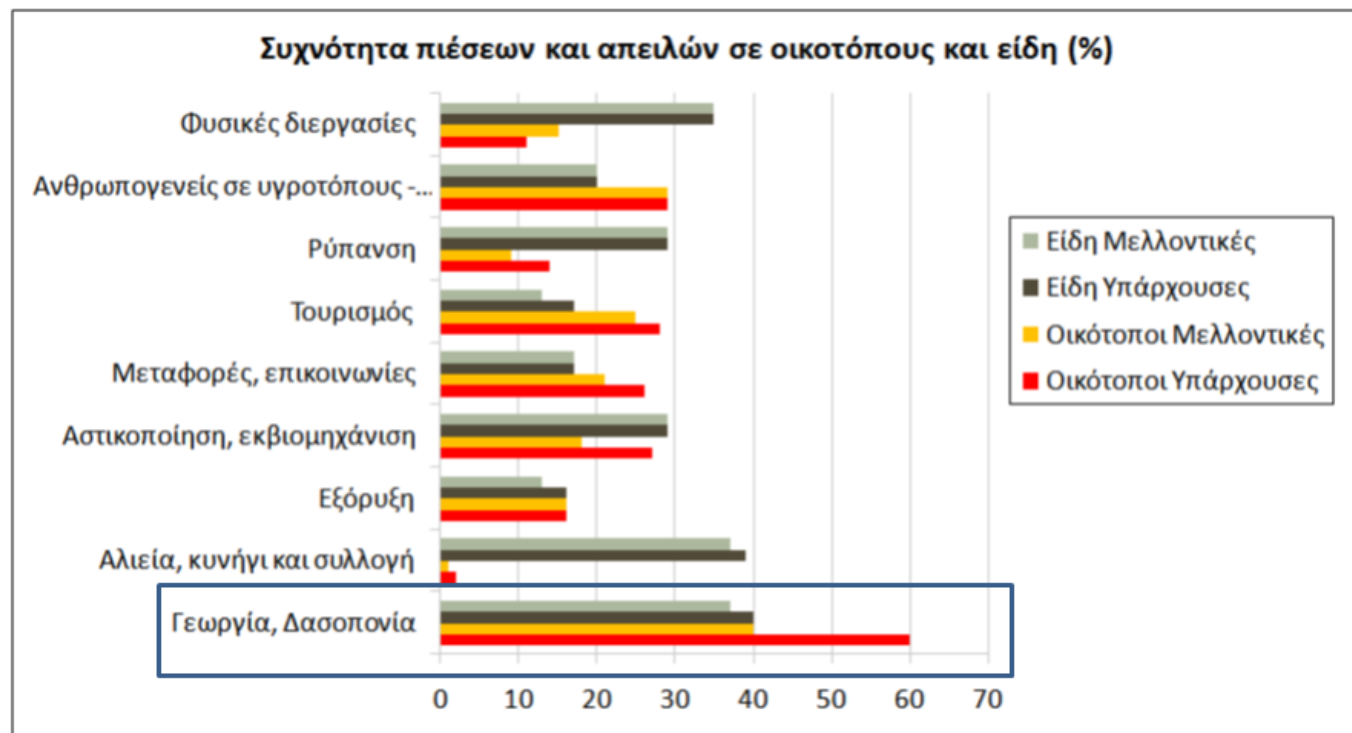
Χάρτης 4-Π4.7: Κίνδυνος εγκατάλειψης γεωργικής γης



Πηγή: «Assessing the risk of farmland abandonment in the EU», JRC 2013

Χάρτης 4-Π4.7: Κίνδυνος εγκατάλειψης γεωργικής γης

Διάγραμμα 4-Π4.4 : Συχνότητα πιέσεων και απειλών σε οικοτόπους και είδη (%)



Διάγραμμα 4-Π4.4: Συχνότητα πιέσεων και απειλών σε οικοτόπους και είδη (%)

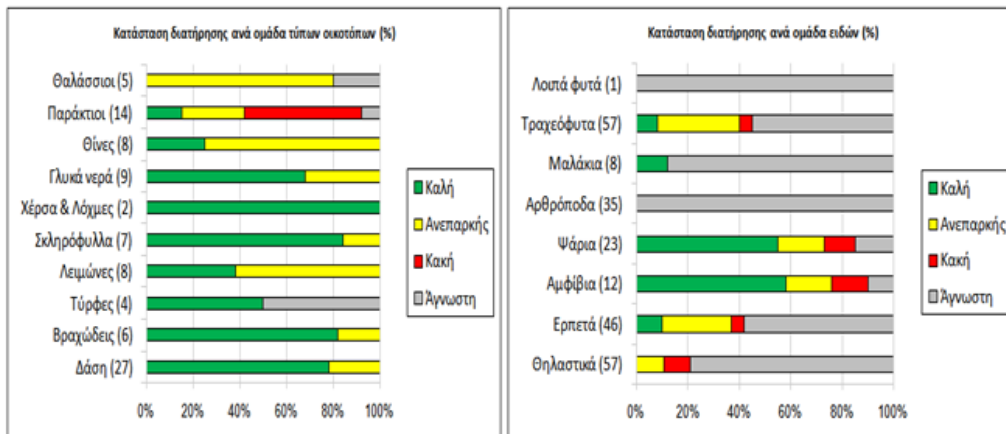
Πίνακας 4-Π4.2: Αριθμός απειλούμενων ελληνικών ειδών από τη Γεωργία και τη χρήση βιολογικών πόρων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΠΕΙΛΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΔΩΝ				
	ΦΥΤΑ	ΠΟΥΛΙΑ	ΑΜΦΙΒΙΑ	ΕΡΠΕΤΑ	ΧΕΡΣΑΙΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ
ΓΕΩΡΓΙΑ					
Επέκταση & εντατικοποίηση γεωργικών καλλιεργειών	16	89	7	6	9
Δασικές φυτείες		11		3	6
Κτηνοτροφία (υπερβόσκηση)	50	39	1		2
ΧΡΗΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ					
Κυνήγι & συλλογή ζώων		85	8	14	17
Χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων για τον έλεγχο "επιβλαβών" ειδών		18			3
Συλλογή φυτών	39				
Υλοτομία	3	23	2	1	8

Πηγή: ΥΠΕΚΑ, Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, Απρίλιος 2014

Πίνακας 4-Π4.2: Αριθμός απειλούμενων ελληνικών ειδών από τη Γεωργία και τη χρήση βιολογικών πόρων

Διάγραμμα 4-Π4.5: Κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων ανά κατηγορία τύπων οικοτόπων



Πηγή: Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 για τη προγραμματική περίοδο 2014-2020, ΥΠΕΚΑ, Δεκ. 2014.

Διάγραμμα 4-Π4.5: Κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων ανά κατηγορία τύπων οικοτόπων

Πίνακας 4-Π4.3: Συνολική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης οικοτόπων και ειδών στη Μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή (Χερσαία και Θαλάσσια) στην Ελλάδα (%)

Περιοχή/ Συμπέρασμα	Οικότοποι					Είδη				
	FV	U1	U2	XX	NA	FV	U1	U2	XX	NA
Χερσαία	60	28	9	3		13	18	3	65	1
Θαλάσσια		80		20			24	41	35	
Σύνολο χώρας	57	31	8	4		12	19	6	62	1

Πηγή: Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 για τη προγραμματική περίοδο 2014-2020, ΥΠΕΚΑ, Δεκ. 2014

Πίνακας 4-Π4.3: Συνολική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης οικοτόπων και ειδών στη Μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή (Χερσαία και Θαλάσσια) στην Ελλάδα (%)

Εικόνα 4-Π4.7: Απειλούμενα είδη ορνιθοπανίδας

Σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο, μεταξύ των κρίσιμων απειλούμενων ειδών της ορνιθοπανίδας συγκαταλέγεται ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), ο Γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), ο Θαλασσευαετός (*Haliaeetus albicilla*), η Χαλκόκοτα (*Plegadis falcinellus*), η Νανόχηνα (*Anser erythrorus*), ο Λιβαδόκιρκος (*Circus pygargus*), ο Βασύλαετός (*Aquila heliaca*), το Στεπογέρακο (*Falco cherrug*). Στα είδη που χαρακτηρίζονται ως απειλούμενα, συγκαταλέγεται ο Ήταυρος (*Botaurus stellaris*), ο Πορφυροτσικνιάς (*Ardea purpurea*), ο Μαύρος Πελαργός (*Ciconia nigra*), ο Μανρόγυπας (*Aegypius monachus*), ο Χρυσεαετός (*Aquila chrysaetos*), ο Γερακαετός (*Aquila pennata*), το Χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*), ο Κρανυαετός (*Aquila pomarina*), ο Στικταετός (*Aquila clanga*), ο Τουρκοτσοπανάκος (*Sitta krueperi*), το Μαυρογλάρονο (*Chlidonias niger*) και το Μουστακογλάρονο (*Chlidonias hybridus*).

Εικόνα 4-Π4.7: Απειλούμενα είδη ορνιθοπανίδας

Πίνακας 4-Π4.4: Υπολογισμός Δείκτη «Αγροτικά Είδη Πουλιών» (FBI), έτος βάσης 2007=100

	2007 (βάση =100)	2008	2009	Μ.Ο. τριετίας	Δείκτης «Αγροτικά Είδη Πουλιών», έτους 2009
Μ.Ο. αριθμού τετραγώνων	8,5	9,3	15,7	11,1	185
Σύνολο τετραγώνων	398	438	736	524	

Πηγή: Ορνιθολογική Εταιρεία, 2009. Επεξεργασία :ομάδα έργου SWOT

Πίνακας 4-Π4.4: Υπολογισμός Δείκτη «Αγροτικά Είδη Πουλιών» (FBI), έτος βάσης 2007=100

Πίνακας 4-Π4.5: Συνολικός αριθμός ειδών ορνιθοπανίδας ανά κατηγορία κινδύνου

Κατηγορίες Κινδύνου Ειδών	Κατηγορίες Κινδύνου Ειδών	Κατηγορίες Κινδύνου Ειδών
EX- Εκλιπόντα	0	0
CR- Κρισίμως Απειλούμενα	11	7,5
EN – Απειλούμενα	16	10,9
VU – Τρωτά	27	18,4
NT – Σχεδόν απειλούμενα	13	8,8
LC- Μειωμένου Ενδιαφέροντος	21	14,3
DD- Ανεπαρκώς Γνωστά	16	10,9
NE – Όχι Εκτιμημένα	43	29,2
Σύνολο	147	100%

Πηγή: Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, ΥΠΕΚΑ, Δεκ. 2014

Πίνακας 4-Π4.5: Συνολικός αριθμός ειδών ορνιθοπανίδας ανά κατηγορία κινδύνου

Πίνακας 4-Π4.6: Κάλυψη της χώρας με λιβάδια και η κατανομή τους (grasslands) ανά Περιφέρεια

2009	Έκταση (km ²) με λιβάδια (grasslands)	Έκταση με λιβάδια(km ²) με διάσπαρτα δέντρα και θάμνους
Σύνολο χώρας	16.007	6.678
ΑΜΘ	1.700	589
Κεντρική Μακεδονία	2.377	488
Δυτική Μακεδονία	1.623	474
Θεσσαλία	2.625	1,355
Ήπειρος	1.442	822
Δυτική Ελλάδα	1.381	411
Στερεά Ελλάδα	1.632	775
Πελοπόννησος	2.112	1.276
Αττική	465	179
Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	651	309

Πηγή: EUROSTAT, LUCAS [lan-lcv-grs]

Πίνακας 4-Π4.6: Κάλυψη της χώρας με λιβάδια και η κατανομή τους (grasslands) ανά Περιφέρεια

Πίνακας 4-Π4.7: Κατάσταση διατήρησης λειμώνων (grasslands) 2001-2006 (CI 36)

Ευνοϊκή		Μη ευνοϊκή – Ακατάλληλη		Μη ευνοϊκή - Κακή		Αγνώστη	
% των παρατηρήσεων των οικοτόπων	Έκταση (km ²)	% των παρατηρήσεων των οικοτόπων	Έκταση (km ²)	% των παρατηρήσεων των οικοτόπων	Έκταση (km ²)	% των παρατηρήσεων των οικοτόπων	Έκταση (km ²)
37,5	88,0	62,5	429,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Πηγή: DG ENV και EIONET

Πίνακας 4-Π4.7: Κατάσταση διατήρησης λειμώνων (grasslands) 2001-2006 (CI 36)

Εικόνα 4-Π4.8: Τάσεις Γενετικής Διάβρωσης και Διατήρησης / Βελτίωσης Γενετικών Πόρων

- Καλλιεργούμενα σιτηρά, με τις τοπικές ποικιλίες να φθάνουν μόλις το 1% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης σήμερα
- Καλλιέργειες λαχανικών Καλλιέργεια πολλών οπωροφόρων δένδρων και αμπελού
- Αγροτικά & οικοδομήματα ζώα
 - 8 φυλές αγελάδας, εκ των οποίων οι 5 είναι απειλούμενες με εξαφάνιση και 1 φυλή βουβαλιού, απειλούμενη και αυτή.
 - 23 φυλές προβάτων, 21 είναι εγχώριες και 18 απειλούνται με εξαφάνιση.
 - 6 φυλές αγών, μία είναι απειλούμενη.
 - 6 φυλές αλόγων, εκ των οποίων οι 5 αντιπροσωπεύονται με μικρό αριθμό ατόμων (όλες απειλούμενες).
 - 6 φυλές χοίρων, η 1 εγχώρια απειλείται με εξαφάνιση.

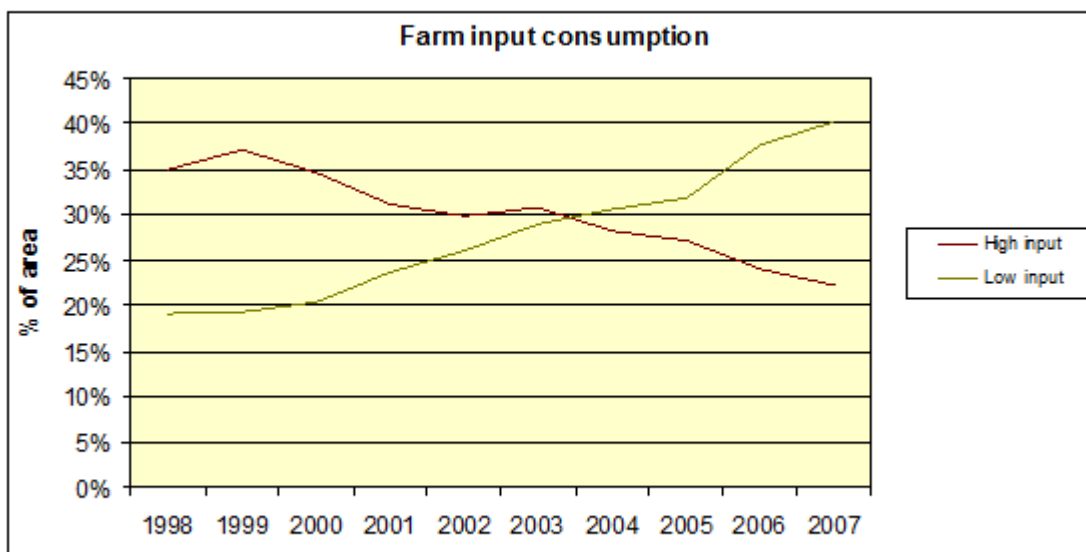
Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος στις καταχωρήσεις του γενετικού υλικού μέσα από μία σειρά προγραμμάτων και δράσεων συλλογής και καταγραφής (π.χ. RESGEN, INTEREG, δράσεις τοπικών φορέων όπως της Νομ. Αυτ/σης Λέσβου, δράσεις συλλογής ερευνητικών ιδρυμάτων ΕΘΙΑΓΕ και ΑΕΙ καθώς και συγκεκριμένων ΜΚΟ όπως το Δίκτυο ΠΕΛΙΤΙ, ο ΑΙΓΙΟΠΙΑΣ, το ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ, το Δίκτυο Δρυάδες, κ.α.). Έτσι ο αριθμός των καταχωρήσεων (υπό διατήρηση τόσο σε χώρους της Τράπεζας Γενετικού Υλικού όσο και σε άλλα ιδρύματα του ΕΘΙΑΓΕ, ΜΑΙΧ και των ΑΕΙ της χώρας) αυξάνει συνεχώς και υπολογίζονται σε 10.650 το 2005. Υπάρχει όμως σημαντικό κενό στις συλλογές των σχετικών συμβιωτικών στελεχών μικροοργανισμών (π.χ. Rhizobium).

Σημαντικές τοπικές ποικιλίες υπάρχουν ακόμη στη παραγωγή προϊόντων ποιότητας και ονομασίας προέλευσης (π.χ. φασόλια γίγαντες Πρεσπών, μελιτζάνα τσακωνική, πιπεριά Φλωρίνης, κ.α.).

Ένας αυξανόμενος αριθμός φυτογενετικών πόρων έχει χρησιμοποιηθεί στην έρευνα για νέες βελτιωμένες ποικιλίες από τα εθνικά ερευνητικά κέντρα του ΕΘΙΑΓΕ, του ΜΑΙΧ και των ΑΕΙ/ΑΤΕΙ. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις κλώνων των ποικιλιών Βλάχικο, Μπεκάρη, Μοσχάτο Αλεξανδρείας, Λημνιά, Φωκιανό, Μοσχάτο μαύρο και Ρίτινο που έχουν χρησιμοποιηθεί για βελτίωση των ποικιλιών σημαντικών αμπελοοικονομικών περιοχών όπως της Κρήτης, Ιωαννίνων, Λήμνου και Σάμου (Mattheou and Drakopoulos, 2002) με χρηματοδότηση από την Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG II. Τοπικές ποικιλίες καρπουζιού έχουν βελτιωθεί για σταθερότητα και ομοιομορφία σε αποδόσεις και ποιοτικά χαρακτηριστικά με στόχο την εγγραφή τους στον Εθνικό Κατάλογο Ποικιλιών (Traka-Mavtona and Koutsika-Sotiriou, 2002) με πρόσφατες τις προσπάθειες για τα φασόλια Πρεσπών κ.α. Παραδοσιακές ποικιλίες έχουν αποκατασταθεί ή ακόμη και βελτιωθεί σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς (Traka-Mavtona et al., 2000, 2001 and 2002). Αγρια τεύτλα *Beta vulgaris* var. *maritima* από 34 συλλογές της Τράπεζας Γενετικού Υλικού αναλύθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν για βελτίωση των ποικιλιών ζαχαροτεύτλων (Ralli et al., 2002). Σημαντικές ποικιλίες οσπρίων με αντίσταση σε ασθένειες και προσαρμογή σε ξηροθερμικές συνθήκες δημιουργήθηκαν με βελτίωση τοπικών πληθυσμών (Ηλιάδης, 2002). Παραμένει όμως ακόμη σε χαμηλό βαθμό και αποσπασματική η αξιοποίησή τους για ανάπτυξη νέων ποικιλιών προσαρμοσμένων στις καταστάσεις της κλιματικής αλλαγής παρότι τέτοιες προσπάθειες έχουν γίνει για ορισμένα είδη (π.χ. δημιουργία ποικιλίας ξηρικού ρεβιθιού για καλλιέργεια στα νησιά του Αιγαίου από το ΕΘΙΑΓΕ). Εξίσου χαμηλός είναι ο βαθμός διάδοσής τους στην αγορά πολλαπλασιαστικού υλικού που κυριαρχείται από ξενικές ποικιλίες σε όλα σχεδόν τα καλλιεργούμενα είδη. Χαρακτηριστικά και σύμφωνα με τα στοιχεία της Δ/σης Εισροών Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΠΕΝ (πρ. ΥΠΑΑΤ) όλες οι ποικιλίες πατάτας που καλλιεργούνται σήμερα στη χώρα είναι εισαγόμενες. Λεπτομερής κατάλογος με τα είδη και ποικιλίες που εκτιμήθηκε ότι απειλούνταν με γενετική διάβρωση κατά το 2001 για τις ανάγκες των γεωργο-περιβαλλοντικών μέτρων της περιόδου παρατίθεται στο Παράρτημα (03. Κατάλογος με τα είδη και ποικιλίες που εκτιμήθηκε ότι απειλούνταν με γενετική διάβρωση κατά το 2001 για τις ανάγκες των γεωργο-περιβαλλοντικών μέτρων της περιόδου).

Εικόνα 4-Π4.8: Τάσεις Γενετικής Διάβρωσης και Διατήρησης / Βελτίωσης Γενετικών Πόρων

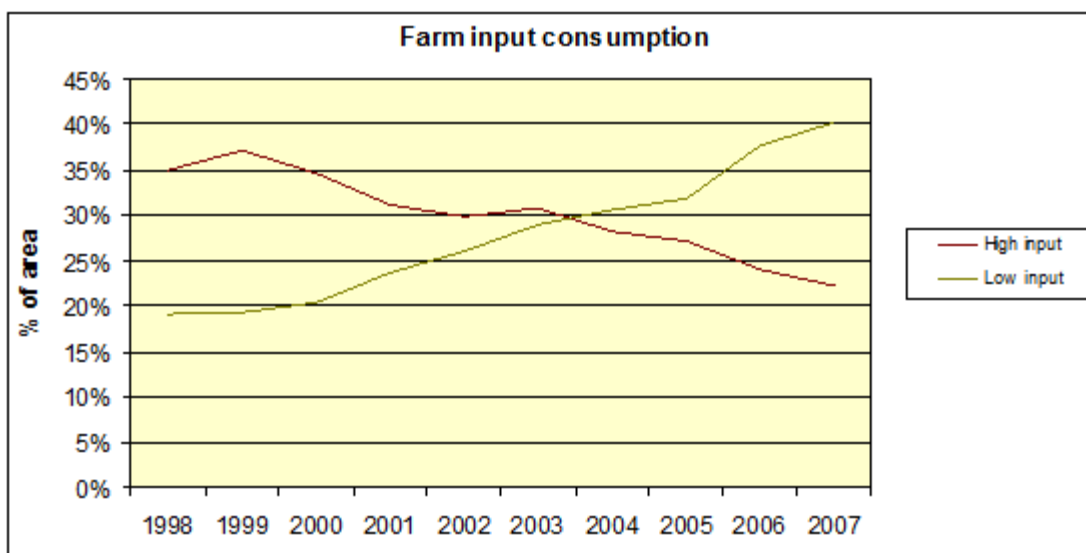
Διάγραμμα 4- Π4.6: Διαχρονική εξέλιξη γεωργίας χαμηλών εισροών



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: *aei_ps_inp*)

Διάγραμμα 4-Π4.6: Διαχρονική εξέλιξη γεωργίας χαμηλών εισροών

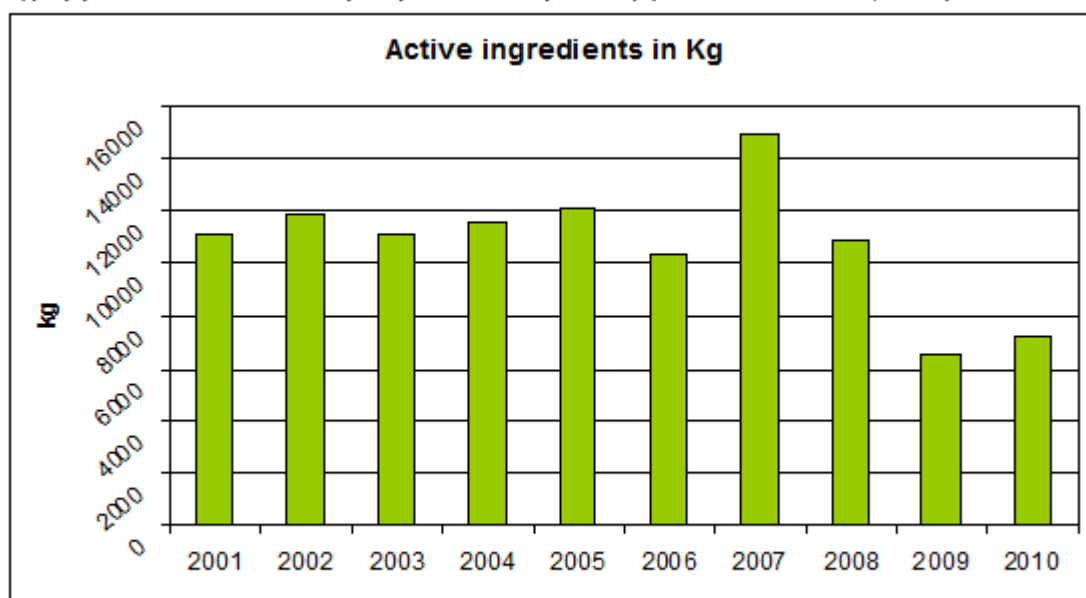
Διάγραμμα 4- Π4.6: Διαχρονική εξέλιξη γεωργίας χαμηλών εισροών



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: *aei_ps_inp*)

Πίνακας 4-Π4.8: Ενεργά συστατικά φυτο-προστατευτικών σε χιλιάδες kg (γεωργική και κηπευτική χρήση)

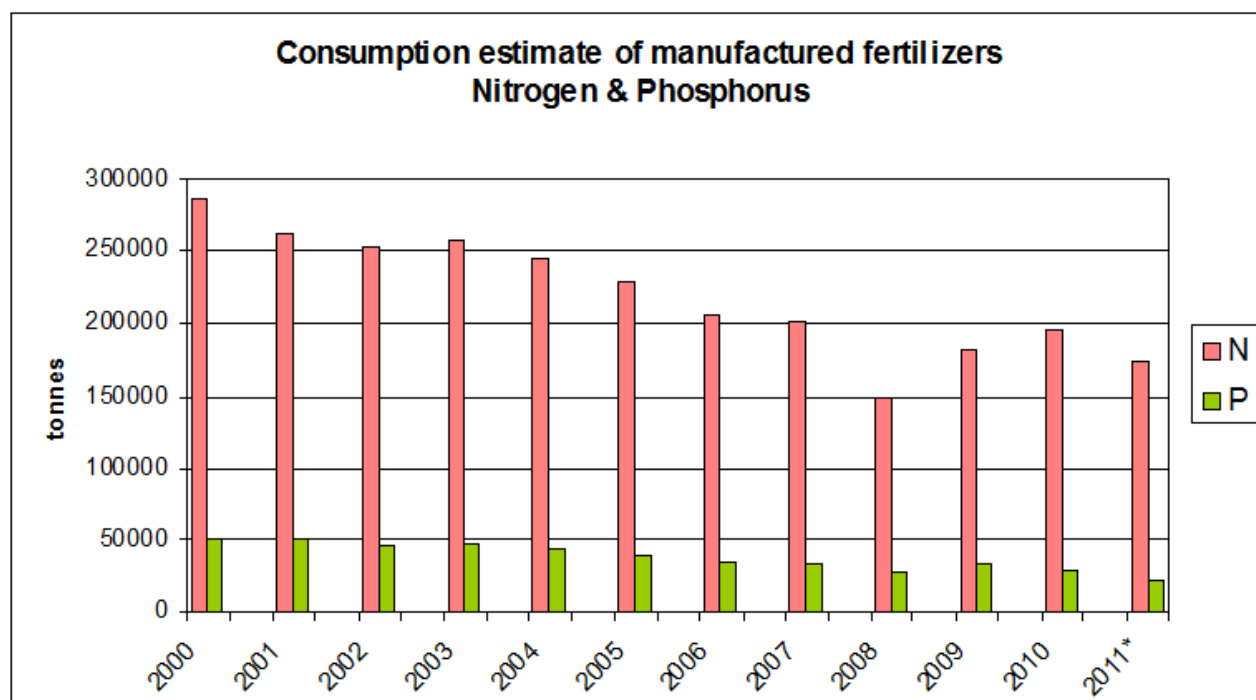
Διάγραμμα 4-Π4.7: Συνολική ετήσια ποσότητα ενεργών συστατικών φυτοπροστατευτικών



Πηγή: European Crop Protection, Industry Statistics - Greece

Διάγραμμα 4-Π4.7: Συνολική ετήσια ποσότητα ενεργών συστατικών φυτοπροστατευτικών

Διάγραμμα 4-Π4.8: Εκτίμηση κατανάλωσης ποσοτήτων εμπορικού αζώτου και φωσφόρου



Πηγή: Eurostat – Fertilizers Europe (μεταβλητή: (aei_fm_manfert))

Διάγραμμα 4-Π4.8: Εκτίμηση κατανάλωσης ποσοτήτων εμπορικού αζώτου και φωσφόρου

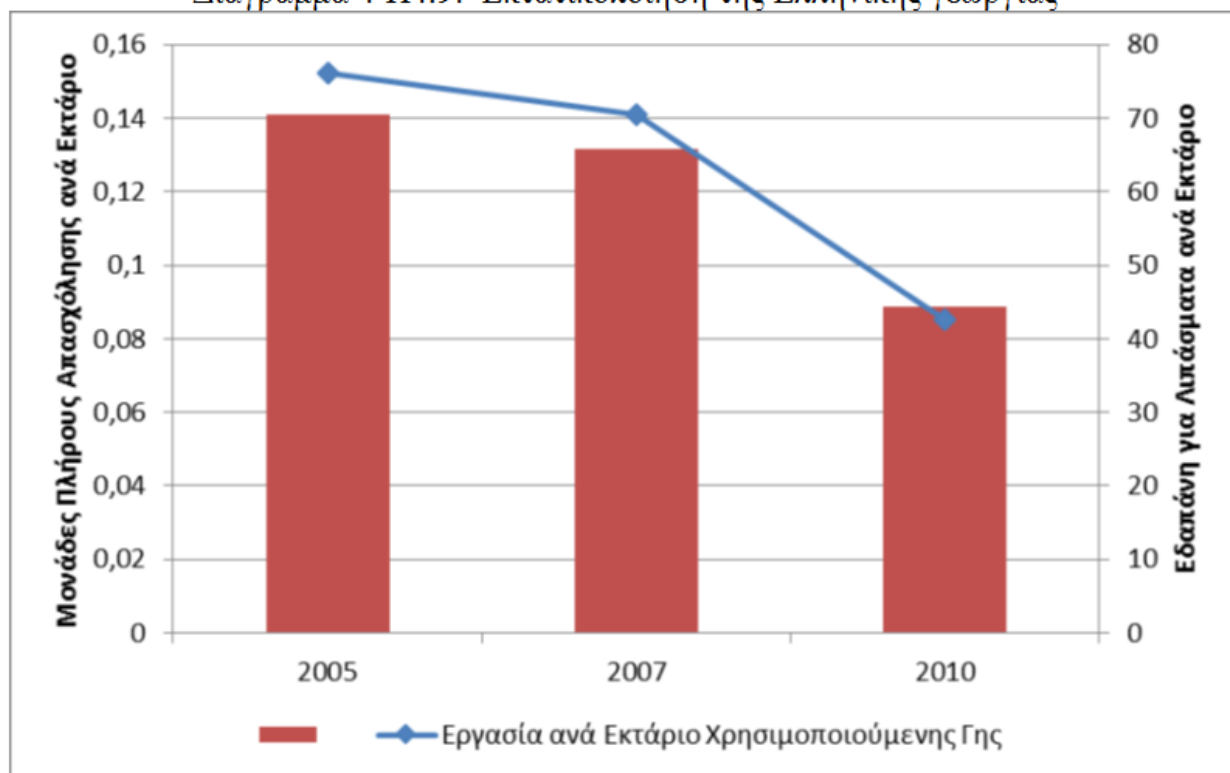
Πίνακας 4-Π4.9: Ζώνες ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση

Ευπρόσβλητη ζώνη		ΚΥΑ ορισμού
1	Θεσσαλικό Πεδίο	19652/1906/05.08.1999 (ΦΕΚ Β' 1575) & 24838/1400/19.06.2008 (ΦΕΚ Β' 1132)
2	Κωπαϊδικό πεδίο	« «
3	Αργολικό πεδίο	« «
4	Λεκάνη του Πηνειού Ηλείας	« «
5	Κάμπος Θεσσαλονίκης-Πέλλας-Ημαθίας (συμπεριλαμβανομένου και του Ν. Κιλκίς)	20419/2522/18.09.2001 (ΦΕΚ Β' 1212)
6	Λεκάνη του Στρυμόνα	« «
7	Πεδιάδα Αρτας-Πρέβεζας	« «
8	Περιοχή της λεκάνης του ποταμού Ασωπού Βοιωτίας	106253/24.11.2010 (ΦΕΚ Β' 1843)
9	Περιοχή του νότιου τμήματος του ποταμού Έβρου	190126/23.04.2013 (ΦΕΚ Β' 983)
10	Πεδιάδα Ανατολικά και Δυτικά της λίμνης Βιστωνίδας	« «
11	Περιοχή της λεκάνης απορροής του ποταμού Αγγίτη	« «
12	Περιοχή της Βόρειας Κορινθίας	« «
13	Περιοχή του Οροπεδίου Τρίπολης	« «
14	Περιοχή Φιλιππών - Κυπαρισσίας	« «
15	Περιοχή της λεκάνης απορροής του ποταμού Λαρισσού Αχαΐας	« «
16	Περιοχή του Λεωνιδίου Αρκαδίας	« «
17	Περιοχή του Μαραθώνα Αττικής	« «
18	Περιοχή της Μεσογαίας Αττικής	« «
19	Περιοχή του βόρειου τμήματος του ποταμού Έβρου	147070/02.12.2014 (ΦΕΚ Β' 3224)
20	Περιοχή του Σπερχείου Φθιώτιδας	« «
21	Περιοχή Παμίσου Μεσσηνίας	« «
22	Περιοχή της Τροιζηνίας	« «
23	Περιοχή του Αστρους – Αγ. Ανδρέα Αρκαδίας	« «
24	Περιοχή Μεγάρων Αλεποχωρίου Αττικής	« «
25	Περιοχή της Αταλάντης Φθιώτιδας	« «
26	Περιοχή Αλμυρού Μαγνησίας	« «
27	Περιοχή της Πτολεμαΐδας Κοζάνης	« «
28	Περιοχή Επανομής Μουδανιών Χαλκιδικής	« «
29	Περιοχή της υπολεκάνης Γεροποτάμου Μεσσαράς Κρήτης	« «
30	Περιοχή Αρτάκης Εύβοιας	« «

Πηγή: Δ/ση Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, ΥΠΑΠΕΝ

Πίνακας 4-Π4.9: Ζώνες ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση

Διάγραμμα 4-Π4.9: Εκτατικοποίηση της Ελληνικής γεωργίας



Πηγή: Eurostat, UAA: Farm Structure Survey (ef_kvaareg), Labour: Economic Accounts for Agriculture (aact_ali01), Fertilizers: Economic Accounts for Agriculture: (aact_eaa03)

Διάγραμμα 4-Π4.9: Εκτατικοποίηση της Ελληνικής γεωργίας

Εικόνα 4-Π4.9: Πιέσεις που ασκούνται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας - κτηνοτροφίας

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ		ΠΙΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΥΔΑΤΙΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (1/2)
1	Αττικής	Πληθώρα γεωτρήσεων παρατηρείται στα υπόγεια υδατικά συστήματα Λεκάνης Κηφισού, Μαραθώνα (β) και Λεκάνης Μεσογαίας με κύριο σκοπό την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των περιοχών
2	Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας	Σημαντικές πιέσεις λόγω της γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας έχουν καταγραφεί στα κατάντη του π.Σπερχαού, στην περιοχή της Αταλάντης και στις ανάντη υπολεκάνες του π.Βοιωτικού Κηφισού. Στα κατάντη του π.Ασωπού η έντονη βιομηχανική δραστηριότητα και δευτερευόντως η αγροτική είναι οι κυριότερες αιτίες δυναμικής υποβάθμισης των επιφανειακών και υπόγειων υδατικών συστημάτων
3	Δυτικής Στερεάς Ελλάδας	Δύο είναι οι κύριες χρήσεις νερού στο υδατικό διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας: η άρδευση και η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας. Στη ΛΑΠ Αχελώου, περιλαμβάνονται οι ταμιευτήρες των φραγμάτων Κρεμαστόν, Καστρακίου, Στράτου και Ταυρωπού (ή Πλαστήρα). Τα φράγματα Κρεμαστόν, Καστρακίου και Στράτου εξυπηρετούν σημαντικά υδροηλεκτρικά έργα σε λειτουργία, ενώ το φράγμα Καστρακίου εξυπηρετεί και τις ανάγκες ύδρευσης της πόλης του Αγρινίου. Το φράγμα Στράτου εξυπηρετεί επίσης αρδευτικές και υδρευτικές ανάγκες. Το φράγμα Ταυρωπού είναι επίσης πολλαπλού σκοπού, καθώς παρέχει νερό για κύριες χρήσεις ύδρευσης και άρδευσης της Θεσσαλίας και την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης από τον ταμιευτήρα Αγίου Δημητρίου στον Εύηνο, εκτρέπεται νερό προς τον ταμιευτήρα του Μόρνου
4	Ανατολικής Πελοποννήσου	Παρουσιάζεται σημαντική υπόγεια υδροφορία στις ΛΑΠ Οροπέδιου Τρίπολης και ρεμάτων Αργολικού Κόλπου, ενώ η ΛΑΠ Ευρώτα παρουσιάζει ιδιαίτερα σημαντικές υπόγειες και επιφανειακές υδροφορίες. Από τις συνολικές ανάγκες σε νερό, εκτιμάται ότι οι αρδευτικές ανάγκες αποτελούν τον σημαντικότερο, ποσοτικά, στοιχείο ζήτησης σε νερό. Από τα υπόγεια υδατικά συστήματα της λεκάνης Ρεμάτων Αργολικού Κόλπου παρατηρούνται υπεραντλήσεις στα συστήματα Αργολικού Πεδίου, Τροιζηνίας, Πορτοχελίου, Νεάπολης, Ασωπού-Γλυκόβρυσης, που έχουν ως αποτέλεσμα την τοπική ή εκτεταμένη υφαλμύριση των συστημάτων. Σε κακή χημική κατάσταση έχουν εντοπιστεί τα υπόγεια συστήματα Οροπέδιου Τρίπολης, Αργολικού Πεδίου, Τραχίνιας, Μαυροβουνίου-Διδομένης, Πορτοχελίου, Αστρούς, Νεάπολης, Ασωπού-Γλυκόβρυσης και Ευρώτα λόγω κυρίως αγροτικών δραστηριοτήτων (τοπικές επιβαρύνσεις ΝΟ3). Στο Αργολικό Πεδίο τα τελευταία χρόνια εφαρμόζεται πρόγραμμα τεχνητού εμπλουτισμού και την ποσοτική και ποσοτική αποκατάστασης της υπόγειας υδροφορίας
5	Δυτικής Πελοποννήσου	Από τις συνολικές ανάγκες σε νερό, εκτιμάται ότι οι αρδευτικές ανάγκες αποτελούν τον σημαντικότερο, ποσοτικά, στοιχείο ζήτησης σε νερό. Σε κακή χημική κατάσταση έχουν εντοπιστεί τα υπόγεια συστήματα Παμίσου και Φιλιατρών-Κυπαρισσίας λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων (τοπικές επιβαρύνσεις ΝΟ3) καθώς και αυξημένες τιμές χλωριόντων στη παράκτια ζώνη. Από τα υπόγεια υδατικά συστήματα της λεκάνης τοπικές υπεραντλήσεις παρατηρούνται στα συστήματα Φιλιατρών-Κυπαρισσίας, Παμίσου και στο δυτικό (παράκτιο) τμήμα του συστήματος Ραμανού - Χώρας που έχουν ως αποτέλεσμα την τοπική υφαλμύριση των συστημάτων
6	Βόρειας Πελοποννήσου	Από τις συνολικές ανάγκες σε νερό, εκτιμάται ότι οι αρδευτικές ανάγκες αποτελούν τον σημαντικότερο, ποσοτικά, στοιχείο ζήτησης σε νερό για τις ΛΑΠ Ρεμάτων Παρναλίας Βόρειας Πελοποννήσου και Πηνειού-Πείρου-Βέργα και οι υδρευτικές ανάγκες για τη ΛΑΠ Κεφαλονιάς-Ιθάκης-Ζακύνθου. Σε κακή χημική κατάσταση έχουν εντοπιστεί τα υπόγεια συστήματα Βόρειας Κορινθίας, Κορινθίας-Κιάτου, π.Λαρισσού και Ζακύνθου λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων (τοπικές επιβαρύνσεις ΝΟ3). Από τα υπόγεια υδατικά συστήματα στη ΛΑΠ Ρεμάτων Παρναλίας Βόρ. Πελοποννήσου, υπεραντλήση παρατηρείται στο σύστημα Κορίνθου-Κιάτου, ενώ υπεραντλήσεις τοπικής έκτασης παρατηρούνται στα συστήματα Βόρειας Αχαΐας, Βόρειας Κορινθίας, Αραχναίου, Νεμέας. Από τα υπόγεια υδατικά συστήματα στη ΛΑΠ Πείρου-Βέργα-Πηνειού, υπεραντλήση παρατηρείται στο ΥΥΣ Λαρισσού, ενώ στο ΥΥΣ Δυτικής Αχαΐας παρατηρείται υπεραντλήση τοπικής έκτασης

Πηγή: Εγκεκριμένα Διαχειριστικά Σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών

Εικόνα 4-Π4.9: Πιέσεις που ασκούνται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας – κτηνοτροφίας

Εικόνα 4-Π4.10: Πιέσεις που ασκούνται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας – κτηνοτροφίας

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ		ΠΙΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΥΔΑΤΙΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (2/2)
7	Ηπείρου	Το Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου είναι πλεονασματικό σε νερό. Ο γεωργικός τομέας αποτελεί το μεγαλύτερο καταναλωτή νερού στο διαμέρισμα, αφού ο ενεργειακός τομέας απλά χρησιμοποιεί το νερό και δεν το καταναλώνει. Το σύστημα αρδύσεων της Πεδιάδας Αρτας αποτελεί τον μεγαλύτερο καταναλωτή αρδευτικού νερού. Το σύστημα αυτό έχει πηγές υδροδότησης τους ποταμούς Λούρο και Αραχθό. Στο σύστημα αυτό ανήκουν πολλά παλαιά αρδευτικά δίκτυα που έχουν εντονότερη ανάγκη εκσυγχρονισμού και σοβαρών επισκευών. Στο ΥΔ δεν παρουσιάζονται υψηλές φορτίσεις αζώτου (> 17kg/στρέτος). Επίσης δεν εμφανίζονται ιδιαίτερα προβλήματα υπεραντίλησης ή κακής χημικής κατάστασης, εκτός από το ΥΥΣ Χερσονήσου Πρέβεζας που παρουσιάζει εκτεταμένη ρύπανση με νιτρικά, αμμονία και χλωρίοντα.
8	Θεσσαλίας	Αναμεταπίζονται ποσοτικά προβλήματα, σε ένα σημαντικό αριθμό υπογείων υδατικών συστημάτων. Στα συστήματα αυτά πραγματοποιούνται υπεραντίλησες για πολλά χρόνια που έχουν ως αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση των μόνιμων γεωλογικών αποθεμάτων της υπόγειας υδροφόρας. Τα κύρια και εντονότερα προβλήματα στην ΛΑΠ Πηνειού, ως προς τις ποσότητες υπερεκμετάλλευσης εντοπίζονται στα κοκκώδη υπόγεια υδατικά συστήματα της Νοτιοδυτικής Θεσσαλίας, Λάρισας-Κάρλας, Ταουσάνης-Καλού Νερού και Μακρυχαρίου-Σκουριού. Υπεραντίλησες πραγματοποιούνται επίσης στα μικρά κρητοειδή υδροφόρα συστήματα στην περιοχή της κύριας πεδινής έκτασης (συστήματα Φυλλήσιου-Ορφανών, Εκκάρδας-Βελεσιωτών, Ναρθακίου-Βρουσιών). Επίσης στα συστήματα Νοτιοδυτικής Θεσσαλίας, Ταουσάνης-Καλού Νερού και άνω του π. Ενιπέα καταγράφεται εκτεταμένη ρύπανση με νιτρικά, αμμονιακά και χλωρίοντα. Στη ΛΑΠ Αλμυρού-Πηλίου, το σύστημα του Αλμυρού βρίσκεται σε κακή χημική κατάσταση, λόγω υπεραντίλησεων και συγκεντρώσεων νιτρικών και αμμονιακών ιόντων. Η σημαντικότερη χρήση νερού είναι η άρδευση.
9	Δυτικής Μακεδονίας	Η ρύπανση των ΥΣ από τη γεωργική δραστηριότητα αφορά στις επιστροφές νερού από τις αρδευόμενες εκτάσεις, οι οποίες παρασύρουν διαλυμένες ουσίες στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΔ τα μεγαλύτερα φορτία ρύπανσης από γεωργική δραστηριότητα (N, P) που καταλήγουν σε επιφανειακά ύδατα και δυνήτικα διηθούνται προς τα ΥΥΣ εντοπίζονται στη ΛΑΠ Αλιάκμονα. Από τα ΥΥΣ της ΛΑΠ Αλιάκμονα, στο σύστημα GR0900060 παρατηρείται τοπικά αυξημένη συκέντρωση σε NO ₃ , NH ₄ ⁺ , NO ₂ - που αποδίδεται σε αυξημένη χρήση αζωτοσύνθετων λιπασμάτων.
10	Κεντρικής Μακεδονίας	Η ρύπανση των ΥΣ από τη γεωργική δραστηριότητα αφορά στις επιστροφές νερού από τις αρδευόμενες εκτάσεις, οι οποίες παρασύρουν διαλυμένες ουσίες στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΔ τα μεγαλύτερα φορτία ρύπανσης από γεωργική δραστηριότητα (N, P) που καταλήγουν σε επιφανειακά ύδατα και δυνήτικα διηθούνται προς τα ΥΥΣ εντοπίζονται στη ΛΑΠ Χαλκιδικής και ΛΑΠ Αξιού.
11	Ανατολικής Μακεδονίας	Στο ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας η περιοχή είναι πλούσια από άποψη υδρολογικού δυναμικού, παρουσιάζοντας ιδιαίτερα σημαντικές υπόγειες και επιφανειακές υδροφορίες. Οι μεγαλύτερες ποσότητες λιπασμάτων εφαρμόζονται (και επιβαρύνουν αντίστοιχα τα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα στις καλλιεργούμενες εκτάσεις εκάτερου του ποταμού Κρουσοφίτη, της τάφρου Μπέλιτσας, του ποταμού Χρυσορρόφ, του Αγγίτη και της τάφρου Φυλίσκου. Επίσης, σημαντικές ποσότητες λιπασμάτων εφαρμόζονται και στο λεκανοπέδιο Νευροκοπίου όπου λαμβάνει χώρα εντατική παταποκαλλιέργεια. Οι μεγαλύτερες απολήψεις από επιφανειακά ΥΣ στο ΥΔ οφείλονται σε απολήψεις για την τροφοδοσία των αρδευτικών δικτύων που έχουν αναπτυχθεί στις πεδινές περιοχές του ΥΔ και ιδιαίτερα στην πεδιάδα του π. Στρυμόνα, του π. Αγγίτη και τα Τενάγια των Φυλίσκου. Επίσης, οι μεγαλύτερες αντλήσεις υπογείων νερών γίνονται κυρίως για την κάλυψη αρδευτικών αναγκών. Τα ΥΥΣ, σε περιοχές των οποίων παρατηρούνται συνθήκες ποσοτικής υποβάθμισης των υπογείων υδροφόρων λόγω υπεραντίλησεων είναι το νότιο τμήμα του ΥΥΣ Σερρών και το παράκτιο τμήμα των ΥΥΣ Ελευθερών – Νέας Παράμους και Οφρυνίου.
12	Θράκης	Η περιοχή είναι πλούσια από άποψη υδρολογικού δυναμικού, παρουσιάζοντας ιδιαίτερα σημαντικές υπόγειες και επιφανειακές υδροφορίες. Η κυριότερη χρήση νερού στο ΥΔ είναι η αρδευτική. Σημαντική είναι επίσης η ζήτηση για την υδροηλεκτρική παραγωγή. Υπάρχει ακόμα και μια ζήτηση νερού για την διατήρηση του περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων ιδιαίτερα στην εκβολή των π. Νέστου και Έβρου αλλά και για την διατήρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών (κυρίως της αλατότητας) των πολυάριθμων μεταβατικών υδάτων (λιμνοθαλάσσιων) του ΥΔ σε επιθυμητά για τα οικοσυστήματα που υποστηρίζουν επίπεδα. Το φράγμα Τοζοτών στον Νέστο και το φράγμα (αναβαθμός) του Άρδα χρησιμοποιούνται για άρδευση. Οι μεγαλύτερες ποσότητες λιπασμάτων εφαρμόζονται (και επιβαρύνουν αντίστοιχα τα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα) στις καλλιεργούμενες εκτάσεις ανατολικά των εκβολών του ποταμού Νέστου ως και την περιοχή περί τη λίμνη Βιστωνίδα, στην περιοχή του δέλτα Έβρου καθώς και στην πεδιάδα μεταξύ των ποταμών Άρδα και Ξηροποτάμου. Από τα στοιχεία του ΣΔ προκύπτει ότι από τα 18 ΥΥΣ του ΥΔ Θράκης, τα 4 βρίσκονται σε κακή ποιοτική κατάσταση, ενώ το σύνολο των ΥΥΣ βρίσκονται σε καλή ποιοτική κατάσταση. Ως προς τις επιπτώσεις των πιέσεων των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στα επιφανειακά ΥΣ του ΥΔ συνοπτικά προκύπτει ο ευρύτερος χαρακτηρισμός της Ισμερίδας και Βιστωνίδας, η ρύπανση από προϊόντα φυτοπροστασίας και η αυξημένη παρουσία θρεπτικών και οργανικού φορτίου.

Πηγή: Εγκεκριμένα Διαχειριστικά Σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών

Εικόνα 4-Π4.10: Πιέσεις που ασκούνται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας – κτηνοτροφίας

Εικόνα 4-Π4.11: Εκτατική κτηνοτροφία

Η εκτατική κτηνοτροφία στους ελληνικούς λειμώνας, συνδυάζεται απόλυτα με την διατήρηση και την εκτροφή ελληνικών φυλών. Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με την Ελληνική Λιβαδοπονική Εταιρεία, η βραχυκερατική αγελάδα και ο Ελληνικός βούβαλος εμφανίζουν εξαιρετική προσαρμογή στο περιβάλλον των Πρεσπών. Κρίνεται απαραίτητη η διατήρησή τους μέσα από α) την (επαν-) ένταξή τους στην πρωτογενή παραγωγή σε επιχειρηματική βάση, β) την περαιτέρω αξιοποίησή τους ως διαχειριστικά εργαλεία (βόσκηση παραλίμνιων εκτάσεων και θαμνο-δασο-λίβαδων), και γ) τη χρήση τους ως (επιπλέον) μέσων ανάδειξης της μοναδικής βιοποικιλότητας του Πάρκου.

Η βιολογική κτηνοτροφία αποτελεί μία συνιστώσα της εκτατικής κτηνοτροφίας με παράλληλη ορθολογική διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου και της διατροφής του, προστασία του περιβάλλοντος και παραγωγή προϊόντων ποιότητας. Μία σημαντική αντίληψη στη βιολογική κτηνοτροφία είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος κατάλληλου για τα είδη τους. Στο πλαίσιο αυτής της αντίληψης επισημαίνονται μερικές κοινές πρακτικές, όπως: μόνιμη πρόσβαση σε ελεύθερους χώρους, κατάλληλοι βοσκότοποι που ικανοποιούν τις διατροφικές και τις ανάγκες συμπεριφοράς τους, απαγόρευση του δεσίματος ή της απομόνωσης των ζώων, κατάλληλη κλινιστρομνή και αχυροστρωμένη, χαμηλή αναλογία ζώων ανά μονάδα επιφάνειας βόσκησης, προσπάθειες για περιορισμό των μεταφορών, κ.α.

Στην Ελλάδα το σύνολο των ενταγμένων κτηνοτρόφων στο Μέτρο της Βιολογικής Κτηνοτροφίας, εμφάνισε αύξηση καθώς το 2011 υπήρχαν 2.425, ενώ το 2010 1.720 ενταγμένοι κτηνοτρόφοι (+40%).

Εικόνα 4-Π4.11: Εκτατική κτηνοτροφία

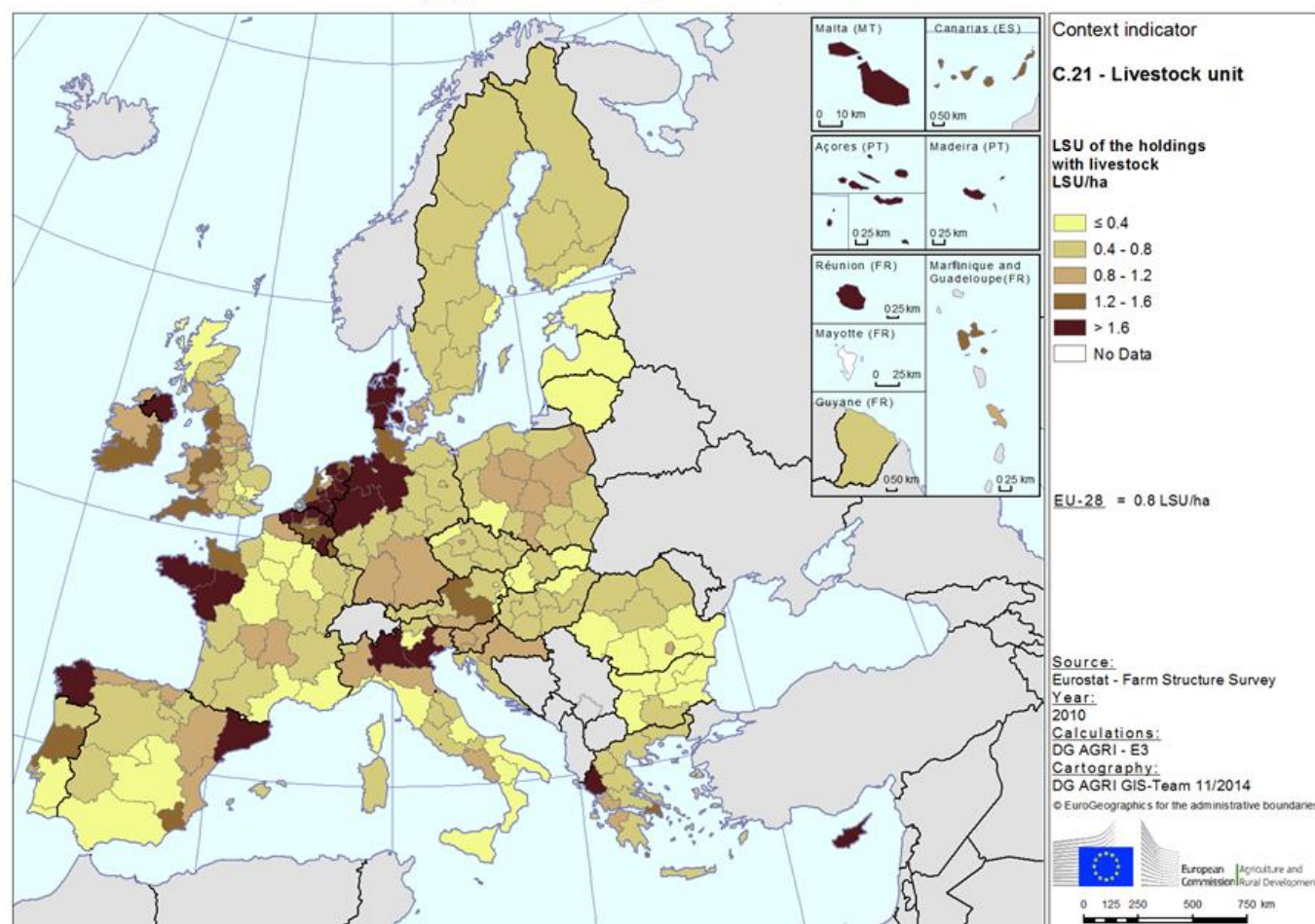
Εικόνα 4-Π4.10: Πιέσεις που ασκούνται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας – κτηνοτροφίας

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ		ΠΙΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΥΔΑΤΙΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (2/2)
7	Ηπείρου	Το Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου είναι πλεονασματικό σε νερό. Ο γεωργικός τομέας αποτελεί το μεγαλύτερο καταναλωτή νερού στο διαμέρισμα, αφού ο ενεργειακός τομέας απλά χρησιμοποιεί το νερό και δεν το καταναλώνει. Το σύστημα αρδύσεων της Πεδιάδας Αρτας αποτελεί τον μεγαλύτερο καταναλωτή αρδευτικού νερού. Το σύστημα αυτό έχει πηγές υδροδότησης τους ποταμούς Λούφο και Αραχθό. Στο σύστημα αυτό ανήκουν πολλά παλαιά αρδευτικά δίκτυα που έχουν εντονότερη ανάγκη εκσυγχρονισμού και σοβαρών επισκευών. Στο ΥΔ δεν παρουσιάζονται υψηλές φορτίσεις αζώτου (> 17kg/στρέτος). Επίσης δεν εμφανίζονται ιδιαίτερα προβλήματα υπεραντλήσεων ή κακής χημικής κατάστασης, εκτός από το ΥΥΣ Χερσονήσου Πρέβεζας που παρουσιάζει εκτεταμένη ρύπανση με νιτρικά, αμμονία και χλωρίοντα.
8	Θεσσαλίας	Ανταπεκρίνονται ποσοτικά προβλήματα, σε ένα σημαντικό αριθμό υπογείων υδατικών συστημάτων. Στα συστήματα αυτά πραγματοποιούνται υπεραντλήσεις για πολλά χρόνια που έχουν ως αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση των μόνιμων γεωλογικών αποθεμάτων της υπόγειας υδροφορίας. Τα κύρια και εντονότερα προβλήματα στην ΛΑΠ Πηνειού, ως προς τις ποσότητες υπερεκμετάλλευσης εντοπίζονται στα κοκκάδη υπόγεια υδατικά συστήματα της Νοτιοδυτικής Θεσσαλίας, Λάρισας-Κάρλης, Ταουσάνης-Καλού Νερού και Μακρυχαρίου-Σκουριού. Υπεραντλήσεις πραγματοποιούνται επίσης στα μικρά κτιστικά υδροφόρα συστήματα στην περιμετρο της κύριας πεδινής έκτασης (συστήματα Φυλλήσιου-Ορφανών, Εκκάρδας-Βελεσιωτών, Ναρθακίου-Βρουσιών). Επίσης στα συστήματα Νοτιοδυτικής Θεσσαλίας, Ταουσάνης-Καλού Νερού και άνω ρου του π.Ενιπέα καταγράφεται εκτεταμένη ρύπανση με νιτρικά, αμμονιακά και χλωρίοντα. Στη ΛΑΠ Αλμυρού-Πηλίου, το σύστημα του Αλμυρού βρίσκεται σε κακή χημική κατάσταση, λόγω υπεραντλήσεων και συγκεντρώσεων νιτρικών και αμμονιακών ιόντων. Η σημαντικότερη χρήση νερού είναι η άρδευση.
9	Δυτικής Μακεδονίας	Η ρύπανση των ΥΣ από τη γεωργική δραστηριότητα αφορά στις επιστροφές νερού από τις αρδευόμενες εκτάσεις, οι οποίες παρασύρουν διαλυμένες ουσίες στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΔ τα μεγαλύτερα φορτία ρύπανσης από γεωργική δραστηριότητα (N, P) που καταλήγουν σε επιφανειακά ύδατα και δυνητικά διηθούνται προς τα ΥΥΣ εντοπίζονται στη ΛΑΠ Αλιάκμονα. Από τα ΥΥΣ της ΛΑΠ Αλιάκμονα, στο σύστημα GR0900060 παρατηρείται τοπικά αυξημένη συκέντρωση σε NO ₃ , NH ₄ ⁺ , NO ₂ - που αποδίδεται σε αυξημένη χρήση αζωτοούχων λιπασμάτων.
10	Κεντρικής Μακεδονίας	Η ρύπανση των ΥΣ από τη γεωργική δραστηριότητα αφορά στις επιστροφές νερού από τις αρδευόμενες εκτάσεις, οι οποίες παρασύρουν διαλυμένες ουσίες στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΔ τα μεγαλύτερα φορτία ρύπανσης από γεωργική δραστηριότητα (N, P) που καταλήγουν σε επιφανειακά ύδατα και δυνητικά διηθούνται προς τα ΥΥΣ εντοπίζονται στη ΛΑΠ Χαλκιδικής και ΛΑΠ Αξιού.
11	Ανατολικής Μακεδονίας	Στο ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας η περιοχή είναι πλούσια από άποψη υδρολογικού δυναμικού, παρουσιάζοντας ιδιαίτερα σημαντικές υπόγειες και επιφανειακές υδροφορίες. Οι μεγαλύτερες ποσότητες λιπασμάτων εφαρμόζονται (και επιβαρύνουν αντίστοιχα τα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα στις καλλιεργούμενες εκτάσεις εκάτερου του ποταμού Κρουσφιτί, της τάφρου Μπέλιτσας, του ποταμού Χρυσορρόφ, του Αγγίτη και της τάφρου Φυλίππων. Επίσης, σημαντικές ποσότητες λιπασμάτων εφαρμόζονται και στο λεκανοπέδιο Νευροκοπίου όπου λαμβάνει χώρα εντατική πατατοκαλλιέργεια. Οι μεγαλύτερες απολήψεις από επιφανειακά ΥΣ στο ΥΔ οφείλονται σε απολήψεις για την τροφοδοσία των αρδευτικών δικτύων που έχουν αναπτυχθεί στις πεδινές περιοχές του ΥΔ και ιδιαίτερα στην πεδιάδα του π. Στρυμόνα, του π. Αγγίτη και τα Τενάγια των Φυλίππων. Επίσης, οι μεγαλύτερες αντλήσεις υπογείων νερών γίνονται κυρίως για την κάλυψη αρδευτικών αναγκών. Τα ΥΥΣ, σε περιοχές των οποίων παρατηρούνται συνθήκες ποσοτικής υποβάθμισης των υπογείων υδροφόρων λόγω υπεραντλήσεων είναι το νότιο τμήμα του ΥΥΣ Σερρών και το παράκτιο τμήμα των ΥΥΣ Ελευθερών – Νέας Περάμους και Οφρυνίου.
12	Θράκης	Η περιοχή είναι πλούσια από άποψη υδρολογικού δυναμικού, παρουσιάζοντας ιδιαίτερα σημαντικές υπόγειες και επιφανειακές υδροφορίες. Η κυριότερη χρήση νερού στο ΥΔ είναι η αρδευτική. Σημαντική είναι επίσης η ζήτηση για την υδροηλεκτρική παραγωγή. Υπάρχει ακόμα και μια ζήτηση νερού για την διατήρηση του περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων ιδιαίτερα στην εκβολή των π. Νέστου και Έβρου αλλά και για την διατήρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών (κυρίως της αλατότητας) των πολυάριθμων μεταβατικών υδάτων (λιμνοθαλασσών) του ΥΔ σε επιθυμητά για τα οικοσυστήματά που υποστηρίζουν επίπεδα. Το φράγμα Τοξοτών στον Νέστο και το φράγμα (αναβαθμός) του Άρδα χρησιμοποιούνται για άρδευση. Οι μεγαλύτερες ποσότητες λιπασμάτων εφαρμόζονται (και επιβαρύνουν αντίστοιχα τα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα) στις καλλιεργούμενες εκτάσεις ανατολικών εκβολών του ποταμού Νέστου ως και την περιοχή περί τη λίμνη Βιστωνίδα, στην περιοχή του δέλτα Έβρου καθώς και στην πεδιάδα μεταξύ των ποταμών Άρδα και Σηροποτάμου. Από τα στοιχεία του ΣΔ προκύπτει ότι από τα 18 ΥΥΣ του ΥΔ Θράκης, τα 4 βρίσκονται σε κακή ποιοτική κατάσταση, ενώ το σύνολο των ΥΥΣ βρίσκονται σε καλή ποιοτική κατάσταση. Ως προς τις επιπτώσεις των πιέσεων των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στα επιφανειακά ΥΣ του ΥΔ συνοπτικά προκύπτει ο ευρύτερος χαρακτηρισμός της Ισμαρίδας και Βιστωνίδας, η ρύπανση από προϊόντα φυτοπροστασίας και η αυξημένη παρουσία θρεπτικών και οργανικού φορτίου.

Πηγή: Εγκεκριμένα Διαχειριστικά Σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών

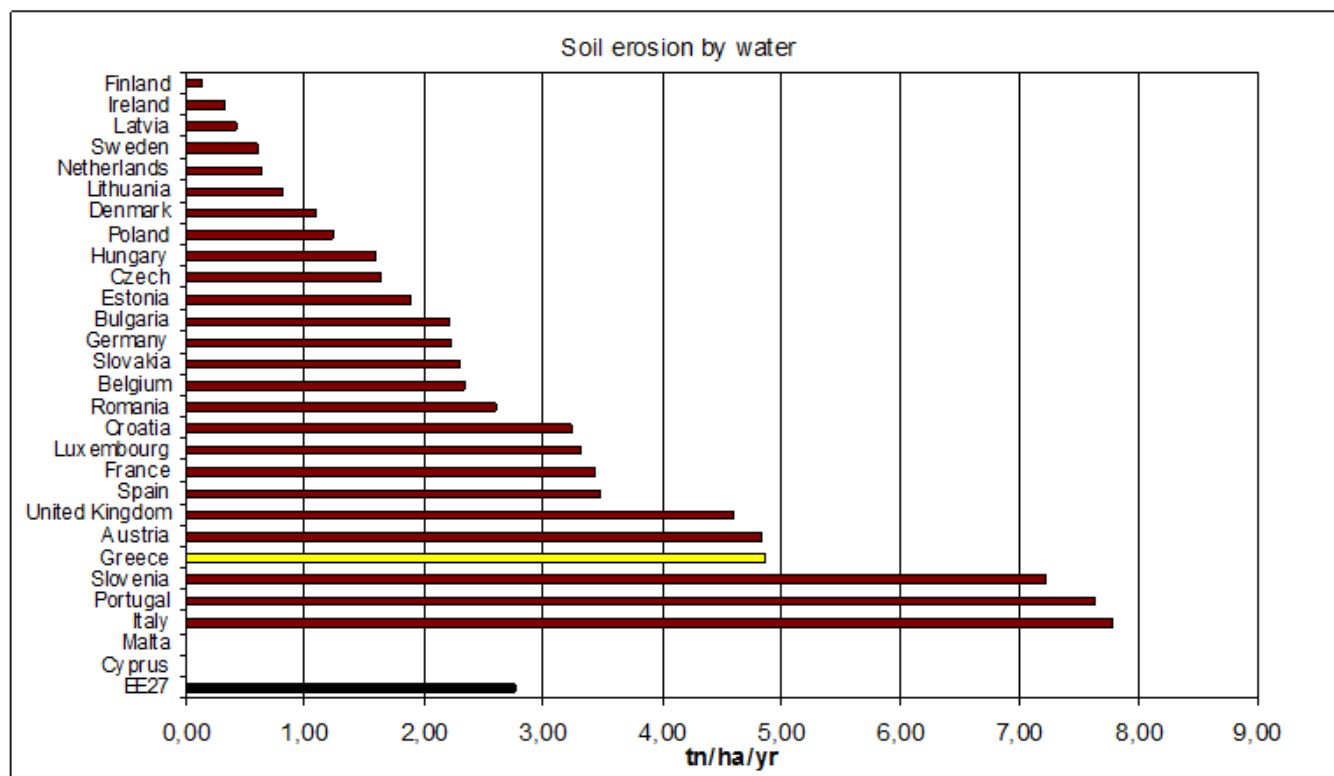
Πίνακας 4-Π4.10: Εκτατική κτηνοτροφία σε περιφερειακό επίπεδο

Χάρτης 4-Π4.8: Μονάδες Ζωικού Κεφαλαίου ανά Ηα



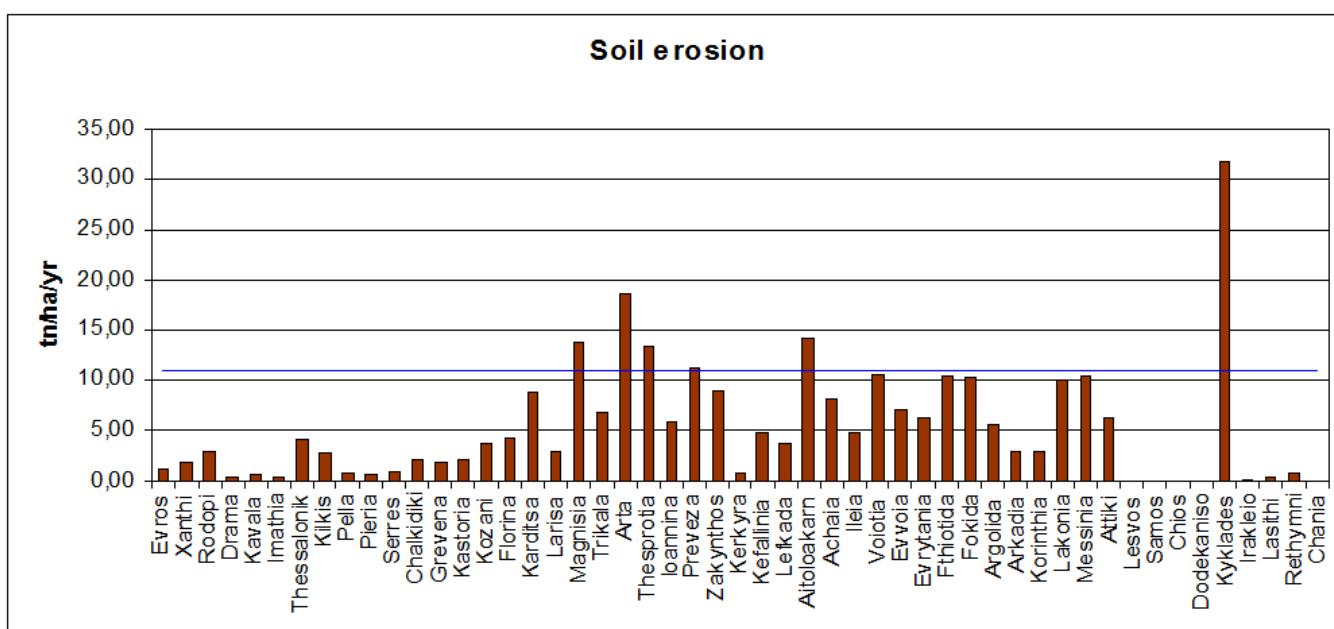
Χάρτης 4-Π4.8: Μονάδες Ζωικού Κεφαλαίου ανά Ηα

Διάγραμμα 4-Π4.10: Διάβρωση εδαφών από το νερό (CI 42)



Διάγραμμα 4-Π4.10: Διάβρωση εδαφών από το νερό (CI 42)

Διάγραμμα 4-Π4.11: Διάβρωση εδάφους σε επίπεδο NUTS3



Πηγή: Μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε για την Πανευρωπαϊκή Πρόβλεψη Κινδύνου για τη Διάβρωση του εδάφους (The Pan-European Soil Erosion Risk Assessment - PESERA)

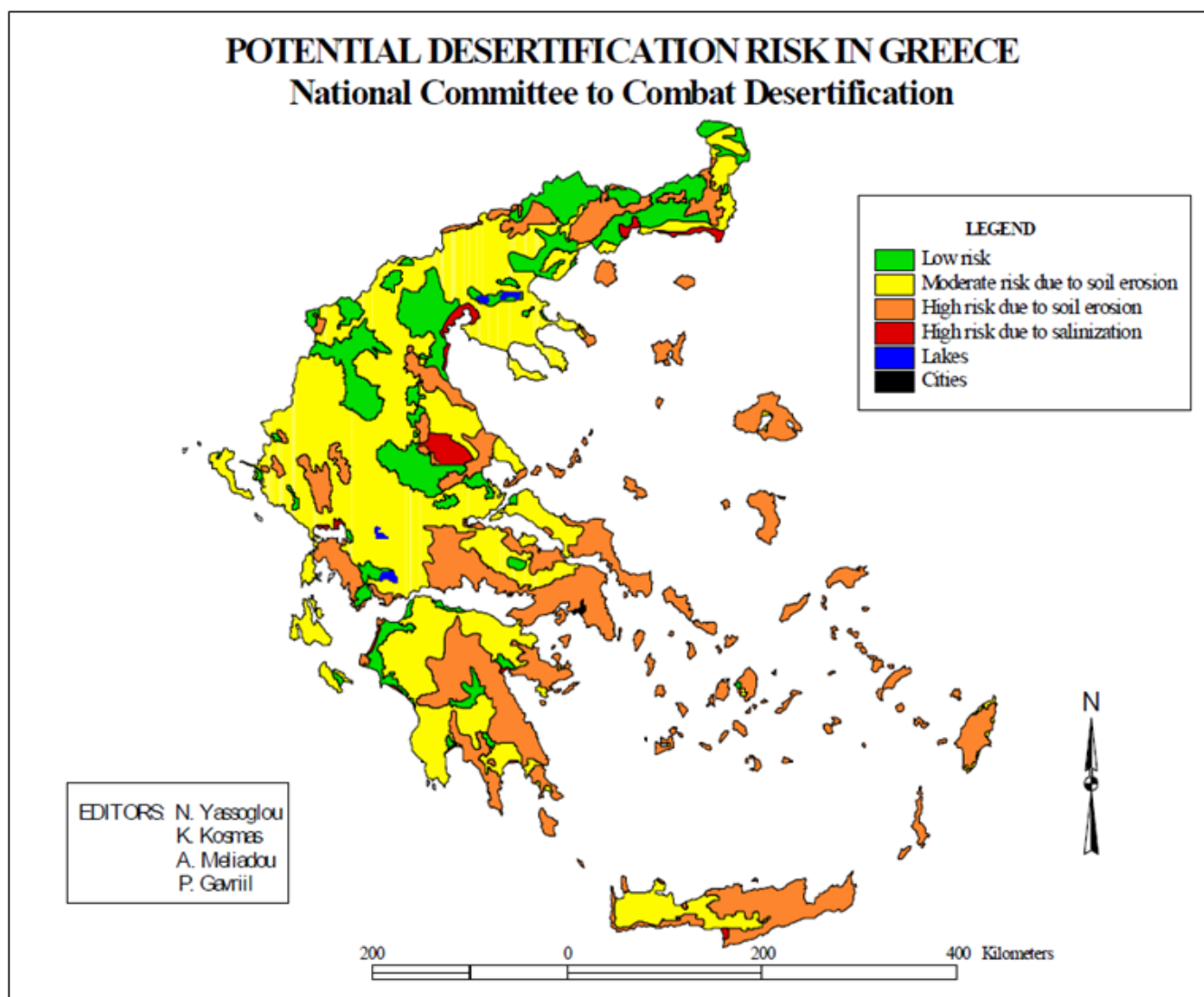
Διάγραμμα 4-Π4.11: Διάβρωση εδάφους σε επίπεδο NUTS3

Εικόνα 4-Π4.12: Στόχοι της Εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση της ερημοποίησης που συνεργεί το ΠΑΑ 2014-2020

ΣΤΟΧΟΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗΣ	
1	Προστασία των δασών από πυρκαγιές καθώς και έγκαιρη αποκατάσταση της καταστρεφόμενης από τις πυρκαγιές δασικής βλάστησης
2	Προστασία των υδατικών πόρων από την υπερκατανάλωση και τη ρύπανση. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στον τομέα της γεωργίας με πρόνοια για την εφαρμογή αρδευόμενης γεωργίας μόνο σε περιπτώσεις εξασφαλισμένης αιφόρου επάρκειας υδατικών πόρων, με παράλληλο εκσυγχρονισμό των αρδευτικών συστημάτων και λαμβανομένων υπόψη και των αναγκών της πρόληψης της αλάτωσης των εδαφών
3	Προστασία των αγροτικών γαιών και βοσκοτόπων από την εντατική εκμετάλλευση λαμβάνοντας υπόψη τα όρια της βοσκοικανότητας τους και με πρόνοια για άσκηση της γεωργίας με τρόπο που να διασφαλίζει την διατήρηση του εδάφους
4	Ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και εκπαίδευσης, και οργάνωση μηχανισμών παρακολούθησης με την επιλογή κατάλληλων δεικτών

Εικόνα 4-Π4.12: Στόχοι της Εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση της ερημοποίησης που συνεργεί το ΠΑΑ 2014-2020

Χάρτης 4-Π4.9: Κίνδυνος ερημοποίησης στην Ελλάδα



Πηγή: Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την καταπολέμηση της Ερημοποίησης, 2000

Χάρτης 4-Π4.9: Κίνδυνος ερημοποίησης στην Ελλάδα

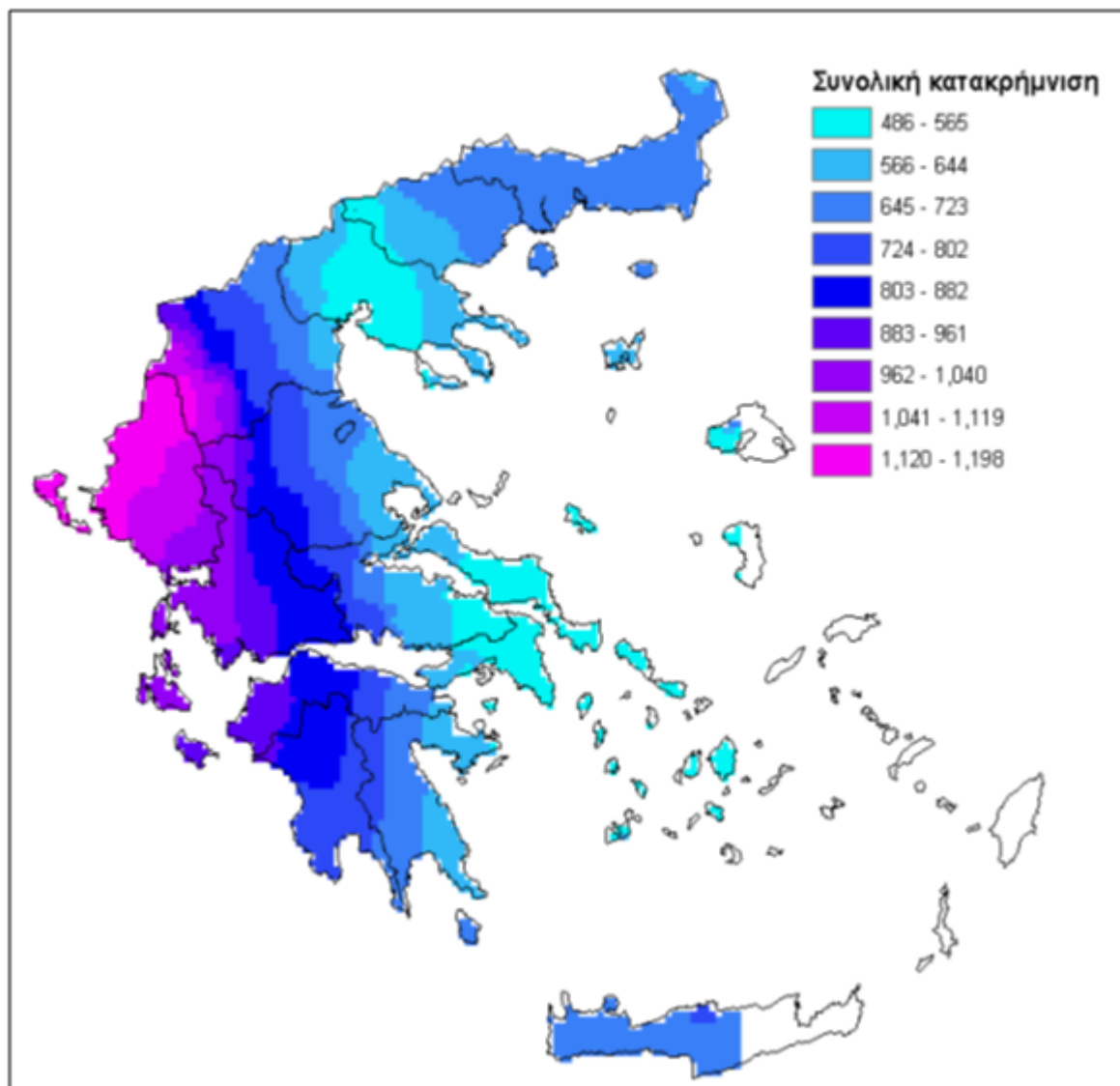
Εικόνα 4-Π4.13: Μορφολογικές αλλοιώσεις που μπορεί να προκύπτουν από φράγματα

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ		ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ Ή ΤΕΧΝΗΤΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
1	Αττικής	Στο υδατικό διαμέρισμα δεν υπάρχουν μεγάλα αρδευτικά έργα
2	Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας	Στο ΥΔ έχουν χαρακτηριστεί 3 Ποτάμια Ιδιαίτερας Τροποποιημένα Συστήματα (ΙΤΥΣ) με αποστραγγιστική/αρδευτική χρήση: Κηφισός Π. (Βοιωτικός) 5, Μέλας Π.1 και Μέλας Π.2 καθώς ο χαρακτήρας των υδάτινων σιαιμάτων έχει μεταβληθεί ουσιαστικά λόγω φυσικών αλλοιώσεων από τις δραστηριότητες του ανθρώπου
3	Δυτικής Στερεάς Ελλάδας	Στο ΥΔ τα έργα που έχουν προκαλέσει υδρομορφολογικές αλλοιώσεις σε επιφανειακά υδατικά συστήματα, με αποτέλεσμα τον χαρακτηρισμό τους ως Ιδιαίτερας Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα, έχουν ως καθορισμένη χρήση κυρίως την ρύθμιση και αποθήκευση ύδατος (π.χ. το φράγμα Ταυρωπού)
4	Ανατολικής Πελοποννήσου	Στο ΥΔ το έργο που έχει προκαλέσει υδρομορφολογικές αλλοιώσεις σε επιφανειακά υδατικά συστήματα, με αποτέλεσμα τον χαρακτηρισμό του ως Ιδιαίτερας Τροποποιημένο Υδατικό Σύστημα, και σχετίζεται με αρδευτική χρήση, είναι η Τεχνητή Λίμνη Τάκα
5	Δυτικής Πελοποννήσου	Στο ΥΔ τα έργα που έχουν προκαλέσει υδρομορφολογικές αλλοιώσεις σε επιφανειακά υδατικά συστήματα, με αποτέλεσμα τον χαρακτηρισμό τους ως Ιδιαίτερας Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα (ΙΤΥΣ) ή Τεχνητά Υδατικά Συστήματα (ΤΥΣ) και σχετίζονται άμεσα με αρδευτική χρήση, είναι η διευθέτηση του Ρ.Φύλιατρινού και το υπό κατασκευή έργο Τεχνητή Λίμνη Φύλιατρινού. Αλλά έργα μπορεί να έχουν διαφορετική καθορισμένη χρήση και η άρδευση να αποτελεί συνοδό όφελος (π.χ. Τεχνητή Λίμνη Λάδωνα με χρήση για παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας)
6	Βόρειας Πελοποννήσου	Στο ΥΔ το έργο που έχει προκαλέσει υδρομορφολογικές αλλοιώσεις σε επιφανειακά υδατικά συστήματα, με αποτέλεσμα τον χαρακτηρισμό του ως Ιδιαίτερας Τροποποιημένο Υδατικό Σύστημα, και σχετίζεται άμεσα με αρδευτική χρήση, είναι η Τεχνητή Λίμνη Φενεού. Αλλά έργα μπορεί να έχουν διαφορετική καθορισμένη χρήση και η άρδευση να αποτελεί συνοδό όφελος (π.χ. Τεχνητή Λίμνη Πηνειού με καθορισμένες χρήσεις την άρδευση και την ύδρευση)
7	Ηπείρου	Στο ΥΔ τα έργα που έχουν προκαλέσει υδρομορφολογικές αλλοιώσεις σε επιφανειακά υδατικά συστήματα, με αποτέλεσμα τον χαρακτηρισμό τους ως Ιδιαίτερας Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα ή Τεχνητά Υδατικά Συστήματα, έχουν ως καθορισμένη χρήση την αποθήκευση ύδατος και αρδευτική χρήση (π.χ. π. Καλαμάς κατάντη του αρδευτικού φράγματος Γυτάνης) αλλά και άλλες χρήσεις
8	Θεσσαλίας	Ταμειευτής Σμοκόβου
9	Δυτικής Μακεδονίας	Δεν υπάρχουν αναφορές
10	Κεντρικής Μακεδονίας	Δεν υπάρχουν αναφορές
11	Ανατολικής Μακεδονίας	Στο ΥΔ βρίσκονται μια σειρά από έργα ρύθμισης της ροής. Ορισμένα σχετίζονται με τη δημιουργία επιφανειακής αποθήκευσης σε τεχνητές λίμνες (ΤΛ), όπως η λ. Κερκίνη και η ΤΛ Λευκογείων και άλλα αποτελούν ρουφράκτες ρύθμισης της ροής και απολήγουν υδάτων για άρδευση. Ωστόσο, τα έργα αυτά δεν συνιστούν ιδιαίτερη υδρομορφολογική πίεση επί των επιφανειακών ΥΣ διότι δεν δημιουργούν σημαντικές ταμιεύσεις ενώ οι δυνατότητες ρύθμισης που διαθέτουν είναι περιορισμένες. Ποσοτική πίεση συνιστούν οι απολήψεις που διενεργούνται με τη βοήθειά τους για τον προσπορισμό αρδευτικού νερού, απολήψεις οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις είναι σημαντικές
12	Θράκης	Το φράγμα Τοξοτών στον Νέστο και το φράγμα (αναβαθμός) του Αρδα χρησιμοποιούνται για άρδευση. Τα έργα αυτά δεν συνιστούν ιδιαίτερη υδρομορφολογική πίεση επί των επιφανειακών ΥΣ διότι δεν δημιουργούν σημαντικές ταμιεύσεις ενώ οι δυνατότητες ρύθμισης που διαθέτουν είναι περιορισμένες

Πηγή: Εγκεκριμένα Διαχειριστικά Σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών

Εικόνα 4-Π4.13:Μορφολογικές αλλοιώσεις που μπορεί να προκύπτουν από φράγματα

Χάρτης 4-Π5.1: Κατανομή υδατικού δυναμικού στη χώρα

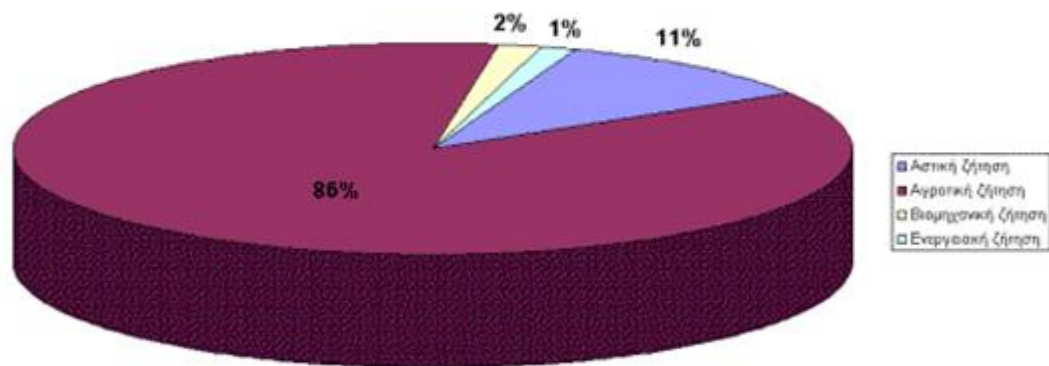


ΕΤΥΜΠ - <http://ndbhmi.chi.civil.ntua.gr/el/index.html>

Χάρτης 4-Π5.1: Κατανομή υδατικού δυναμικού στη χώρα

Διάγραμμα 4-Π5.1: Κατανομή της ζήτησης νερού στην Ελλάδα

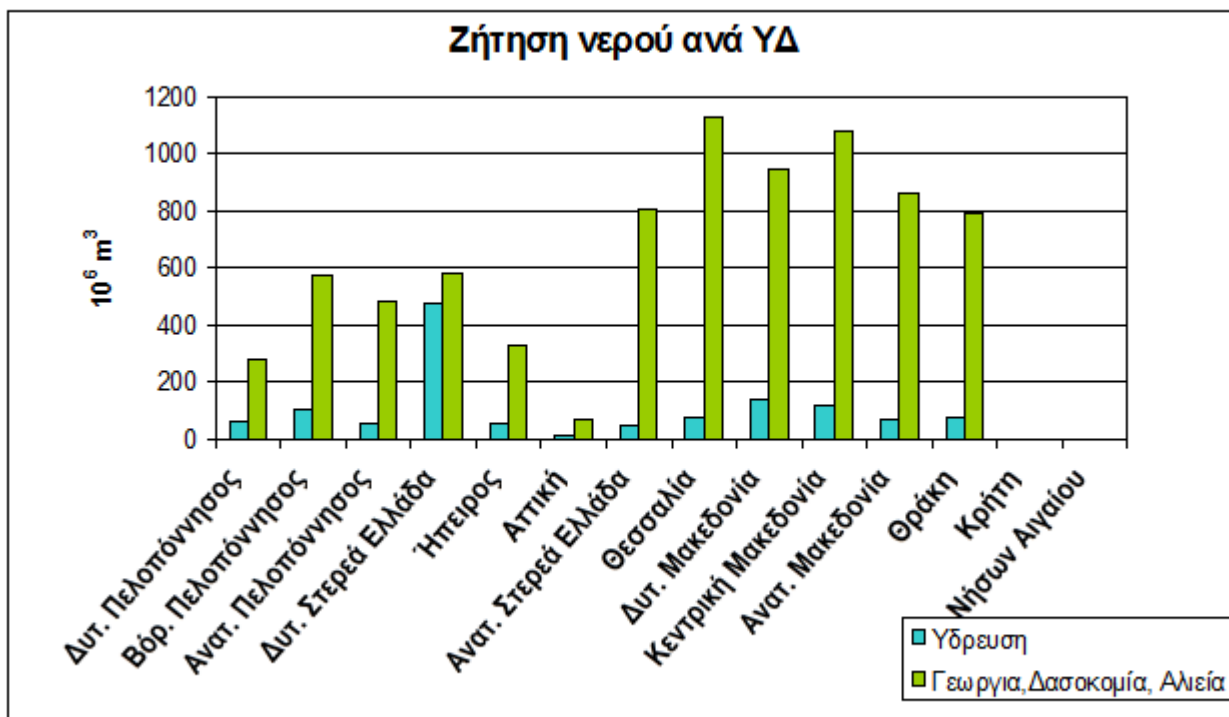
Συνολική κατανομή της ζήτησης νερού στην Ελλάδα



Πηγή: ΕΤΥΜΠ - <http://ndbhmi.chi.civil.ntua.gr/el/index.html>

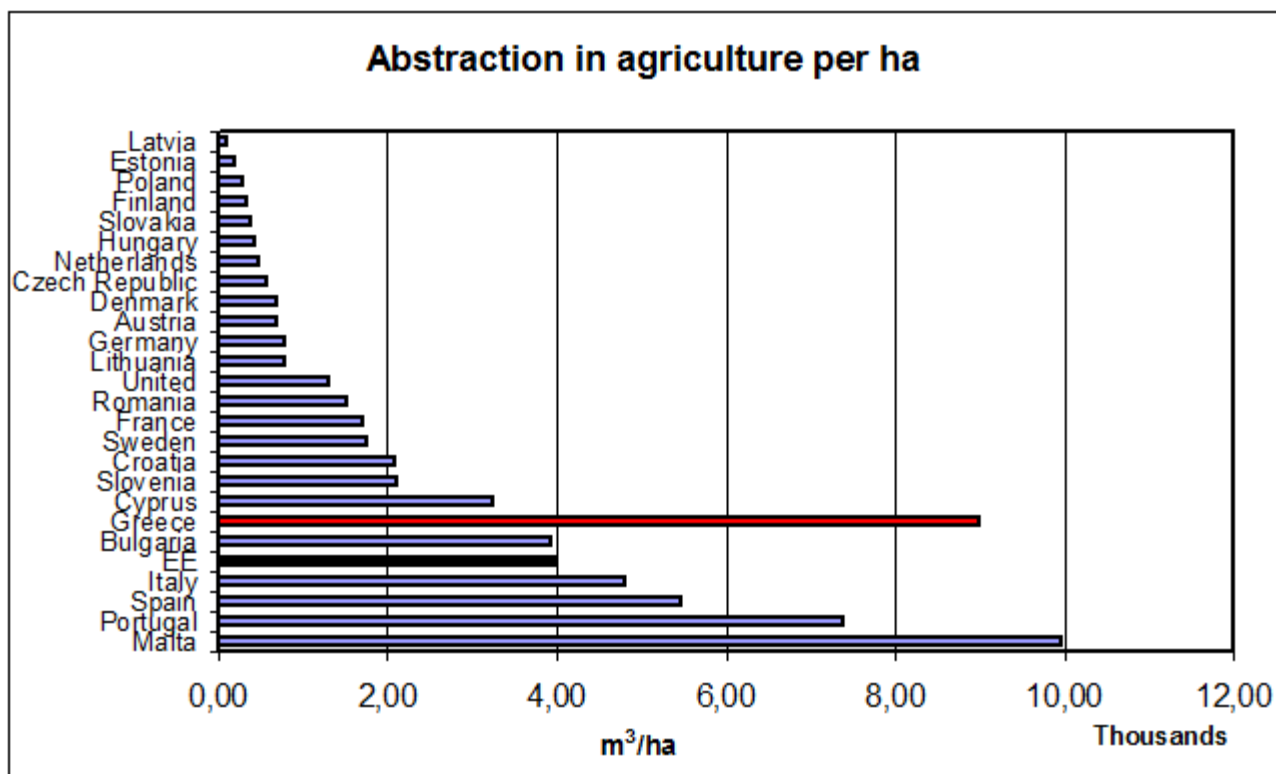
Διάγραμμα 4-Π5.1: Κατανομή της ζήτησης νερού στην Ελλάδα

Διάγραμμα 4-Π5.2: Ζήτηση νερού ανά ΥΔ 2011 (ΚΔΠ- 39)



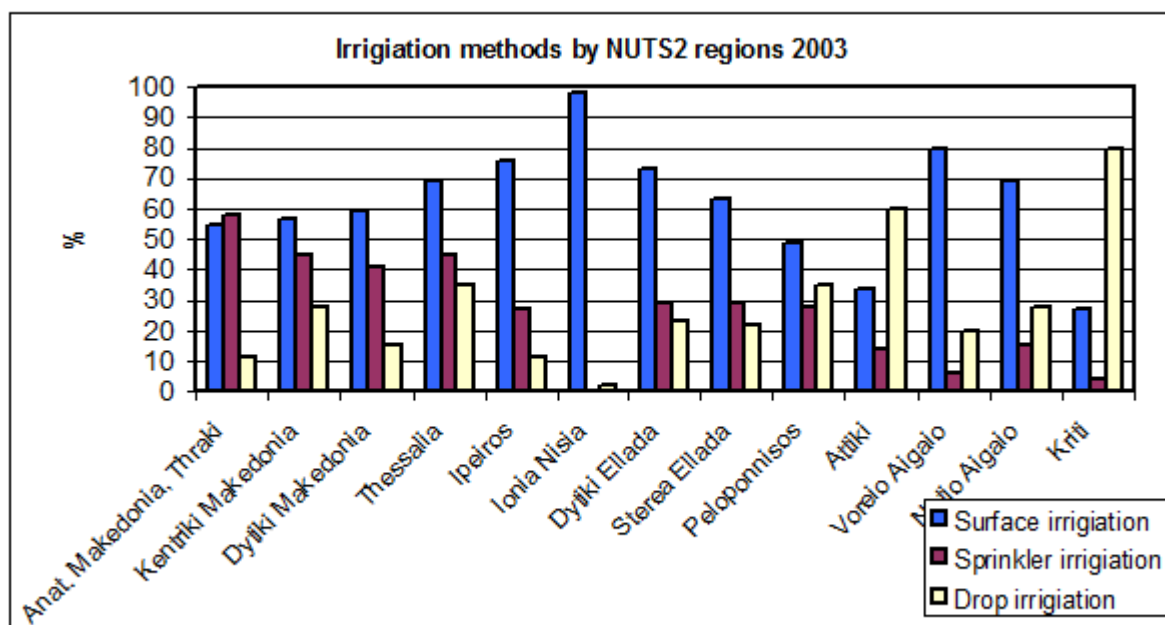
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ) (2011)

Διάγραμμα 4-Π5.3: Απολήψεις αρδευτικού νερού ανά ha (ΚΔΠ-39)



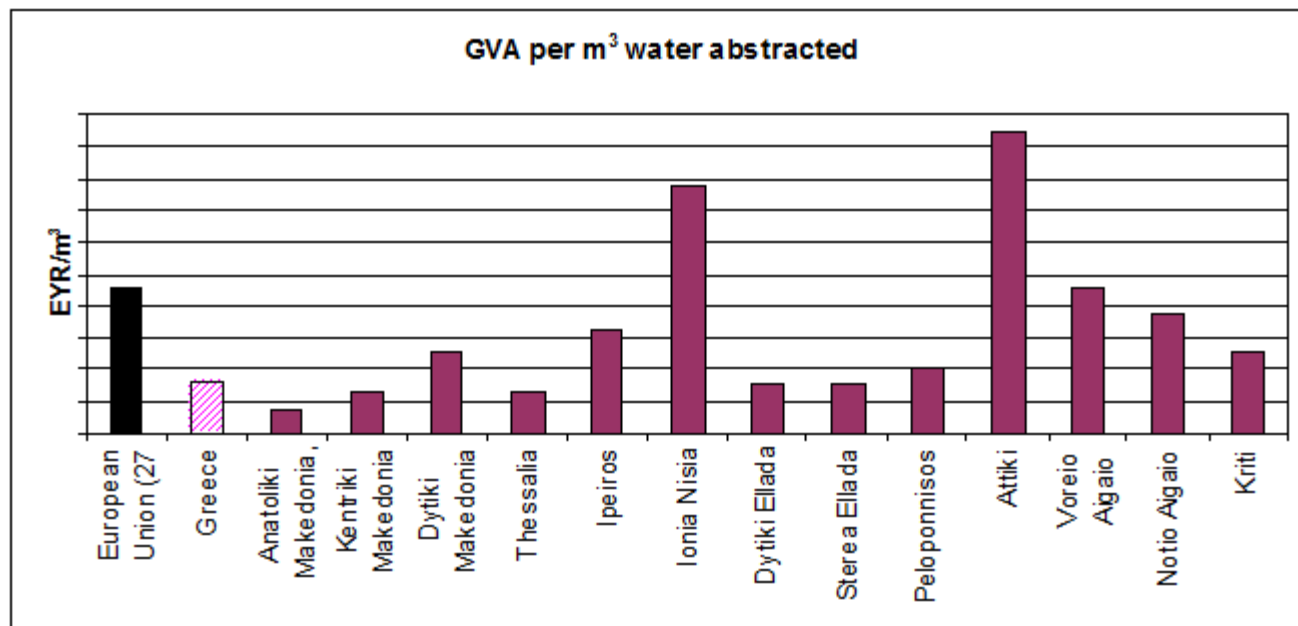
Διάγραμμα 4-Π5.3: Απολήψεις αρδευτικού νερού ανά ha (ΚΔΠ-39)

Διάγραμμα 4-Π5.4: Μέθοδοι άρδευσης σε επίπεδο NUTS2 (2003)



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: aei_ps_irm)

Διάγραμμα 4-Π5.5: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Γεωργία (ΑΠΑ-GVA) ανά m³ νερού άρδευσης σε επίπεδο NUTS2.



Διάγραμμα 4-Π5.5: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Γεωργία (ΑΠΑ-GVA) ανά m³ νερού άρδευσης σε επίπεδο NUTS2

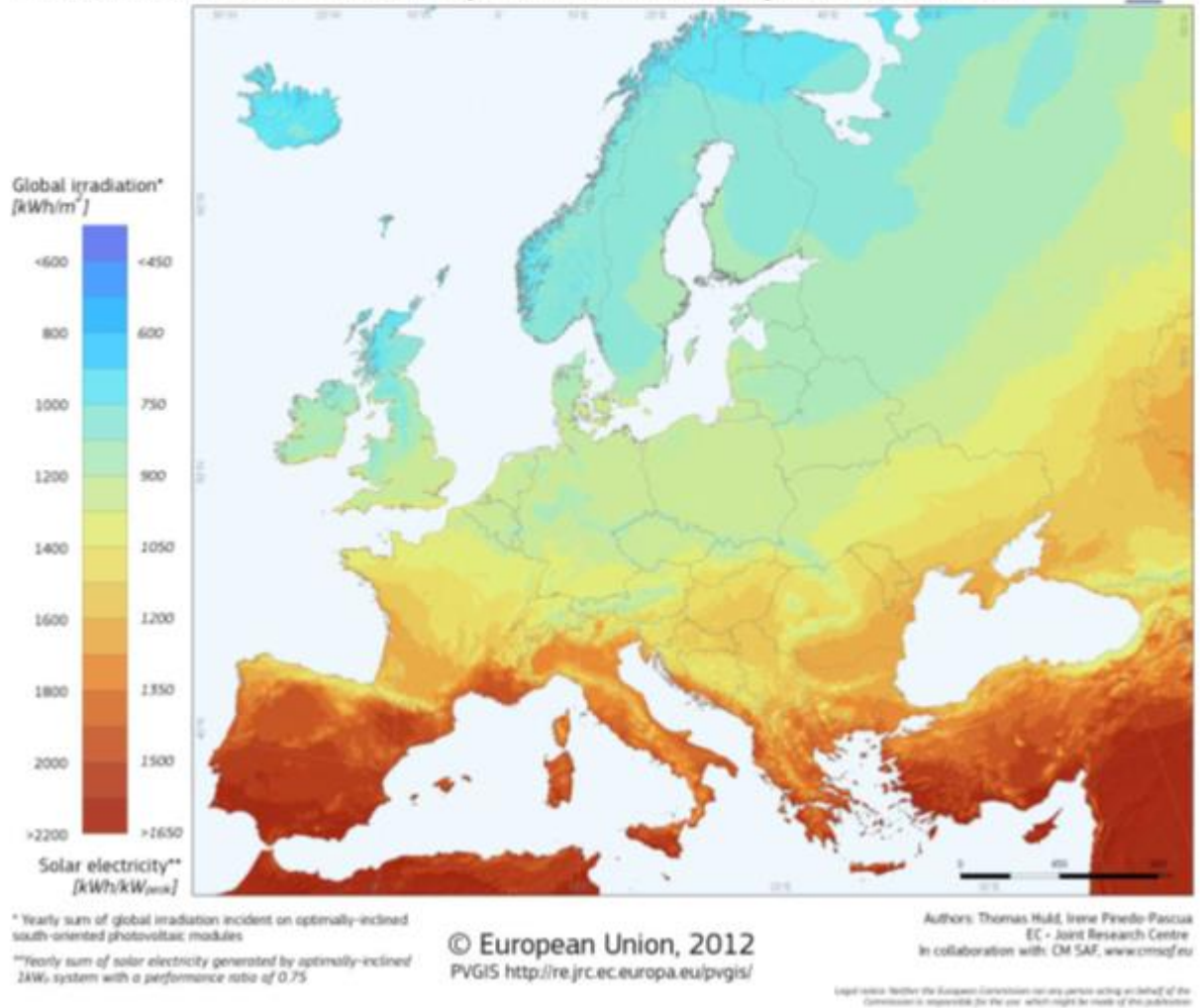
Πίνακας 4-Π5.1: Μέτρα των ΛΑΠ τα οποία μπορούν να ενισχυθούν από το ΕΓΤΑΑ την προγραμματική περίοδο 2014-2020

ΜΕΤΡΑ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ (ΛΑΠ)		ΕΓΤΑΑ (καν. 1305/2013)
1	Θεσμικό πλαίσιο, π.χ. «Αναδιοργάνωση /Εξορθολογισμός του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας φορέων διαχείρισης συλλογικών δικτύων άρδευσης»	— —
2	Μέτρα που εφαρμόζονται σε υπόγεια υδατικά συστήματα, τα οποία αφορούν και σε μέτρα ελέγχου απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού, π.χ. «Τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων υπογείων υδάτων»	Άρθρο 17
3	Μέτρα που εφαρμόζονται σε περιοχές ευπρόσβλητες στη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης, π.χ. «Ανάπτυξη εξειδικευμένων εργαλείων για την Ορθολογική Χρήση Λιπασμάτων και Νερού»	Άρθρο 28
4	Μέτρα για την εξοικονόμηση του νερού, π.χ. «Επιδότηση αλλαγής αρδευτικών συστημάτων», «Έργα εκσυγχρονισμού και συντήρησης δικτύων άρδευσης»	Άρθρο 17
5	Μέτρα που σχετίζονται με τις απολήψεις, π.χ. «Συστηματικός έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών απόληψης νερού στην φάση έκδοσης της άδειας, κατασκευής και λειτουργίας του έργου»	— —
6	Εκπαιδευτικά μέτρα, π.χ. «Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων, για θέματα νέων τεχνολογιών, σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών, θεμάτων προστασίας περιβάλλοντος, ευφορίας των γεωργικών εδαφών κ.λπ.»	Άρθρα 14, 15
7	Μέτρα για την προστασία από την ρύπανση και την υποβάθμιση των υδάτων, μέτρα για την προστασία των πηγών υδροδότησης, μέτρα για την προστασία παράκτιων υδάτων	Άρθρο 28
8	Έργα αξιοποίησης υδατικών πόρων, για την κάλυψη των αρδευτικών και υδρευτικών αναγκών	Άρθρο 17

Πίνακας 4-Π5.1: Μέτρα των ΛΑΠ τα οποία μπορούν να ενισχυθούν από το ΕΓΤΑΑ την προγραμματική περίοδο 2014-2020

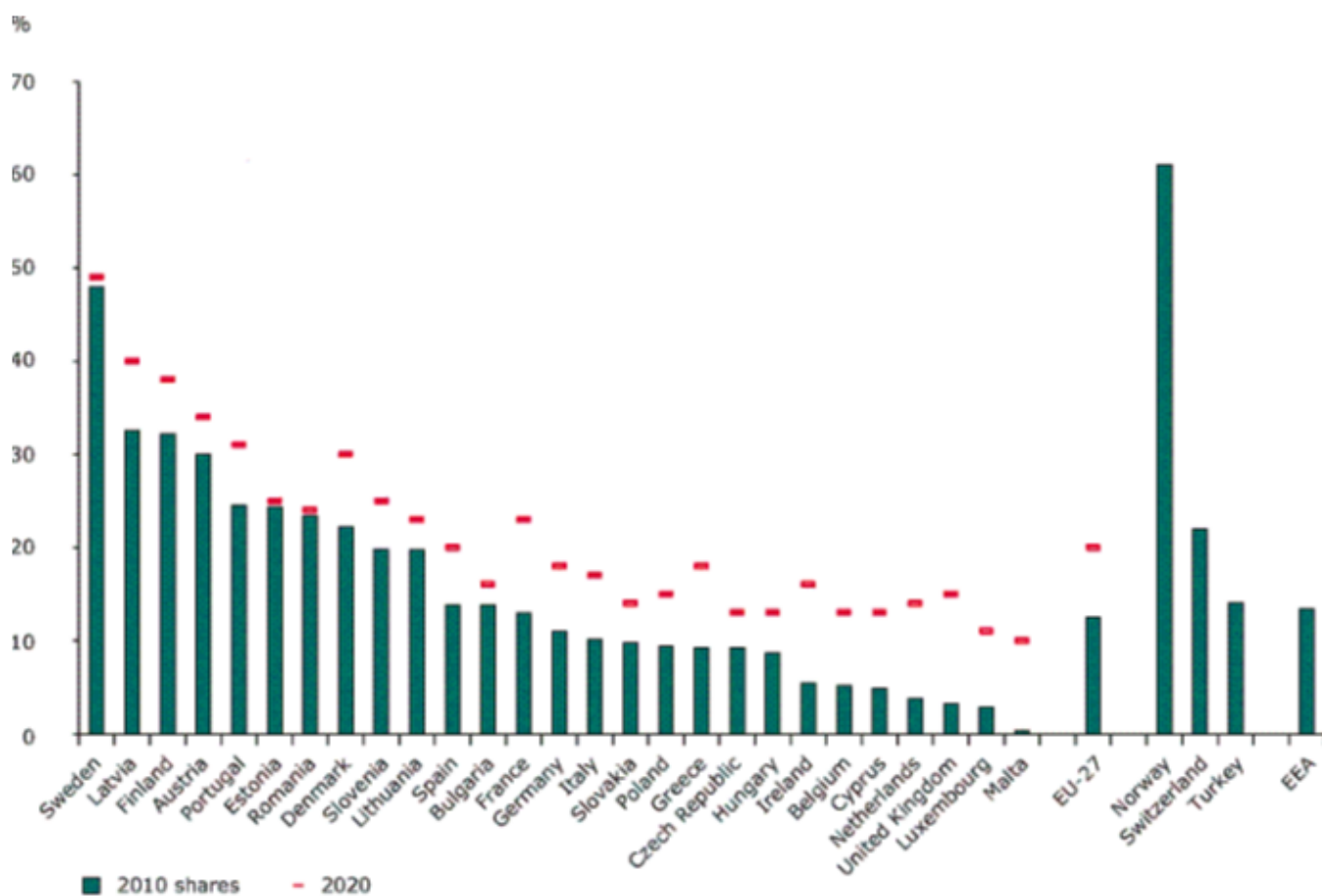
Χάρτης 4-Π5.2: Ηλιακό δυναμικό των ευρωπαϊκών χωρών

Photovoltaic Solar Electricity Potential in European Countries



Χάρτης 4-Π5.2: Ηλιακό δυναμικό των ευρωπαϊκών χωρών

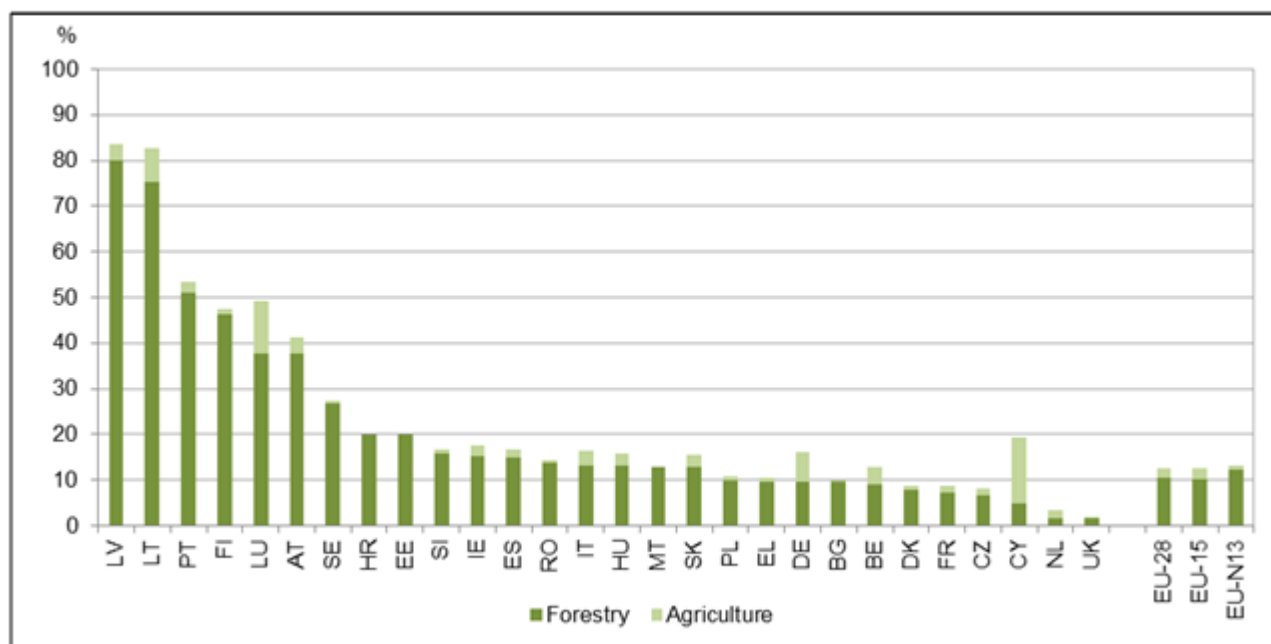
Διάγραμμα 4-Π5.6: Ποσοστό συμμετοχής ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας στην ΕΕ



<http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/share-of-renewable-energy-to-7>

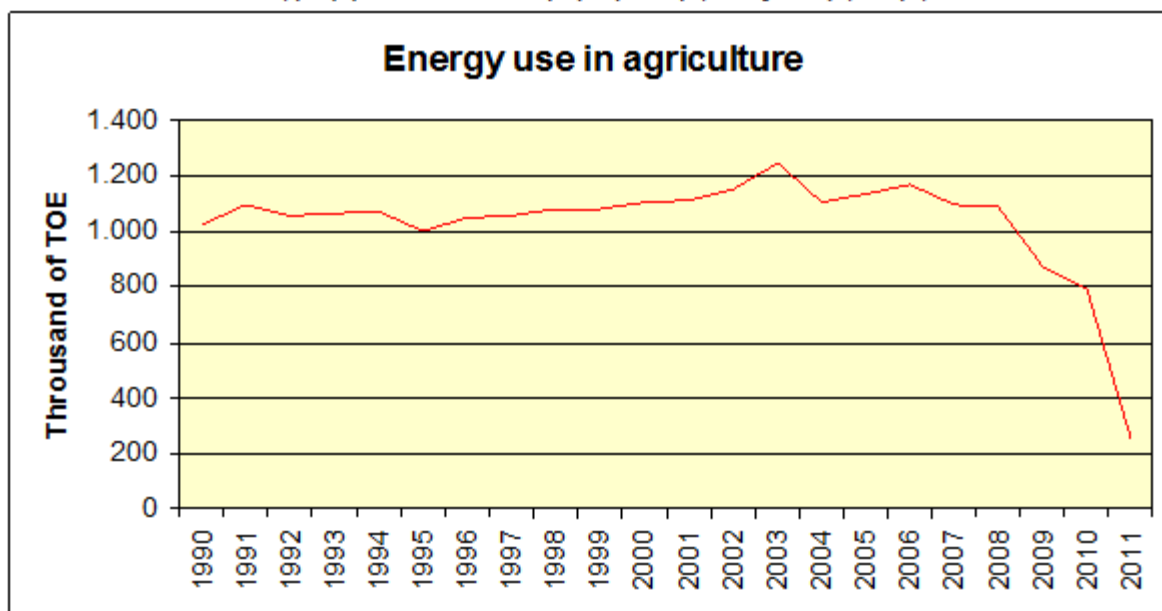
Διάγραμμα 4-Π5.6: Ποσοστό συμμετοχής ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας στην ΕΕ

Διάγραμμα 4-Π5.7: Παραγωγή ενέργειας ΑΠΕ από τη γεωργία και δασοκομία, ως ποσοστό της συνολικής πρωτογενούς παραγωγής ενέργειας, 2012



Διάγραμμα 4-Π5.7: Παραγωγή ενέργειας ΑΠΕ από τη γεωργία και δασοκομία, ως ποσοστό της συνολικής πρωτογενούς παραγωγής ενέργειας, 2012

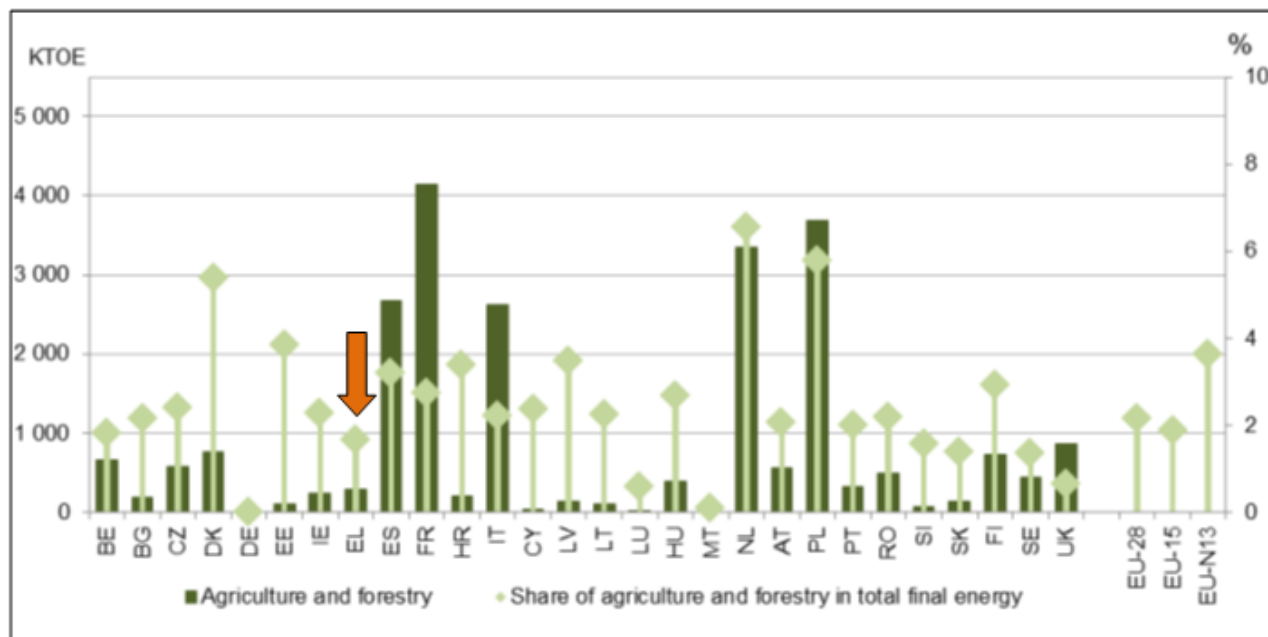
Διάγραμμα 4-Π5.8: Χρήση ενέργειας στη γεωργία



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: nrg_100a)

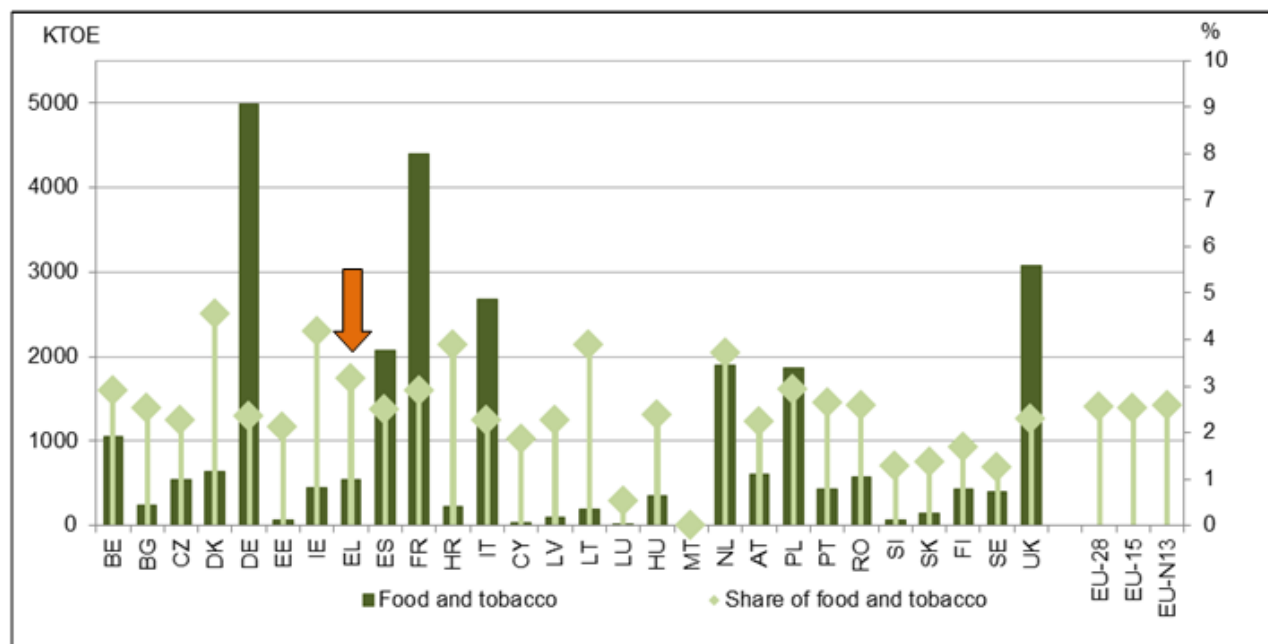
Διάγραμμα 4-Π5.8: Χρήση ενέργειας στη γεωργία

Διάγραμμα 4-Π5.9: Κατανάλωση ενέργειας από τη Γεωργία και τη δασοπονία καθώς και ποσοστό επί της συνολικά καταναλούμενης ενέργειας



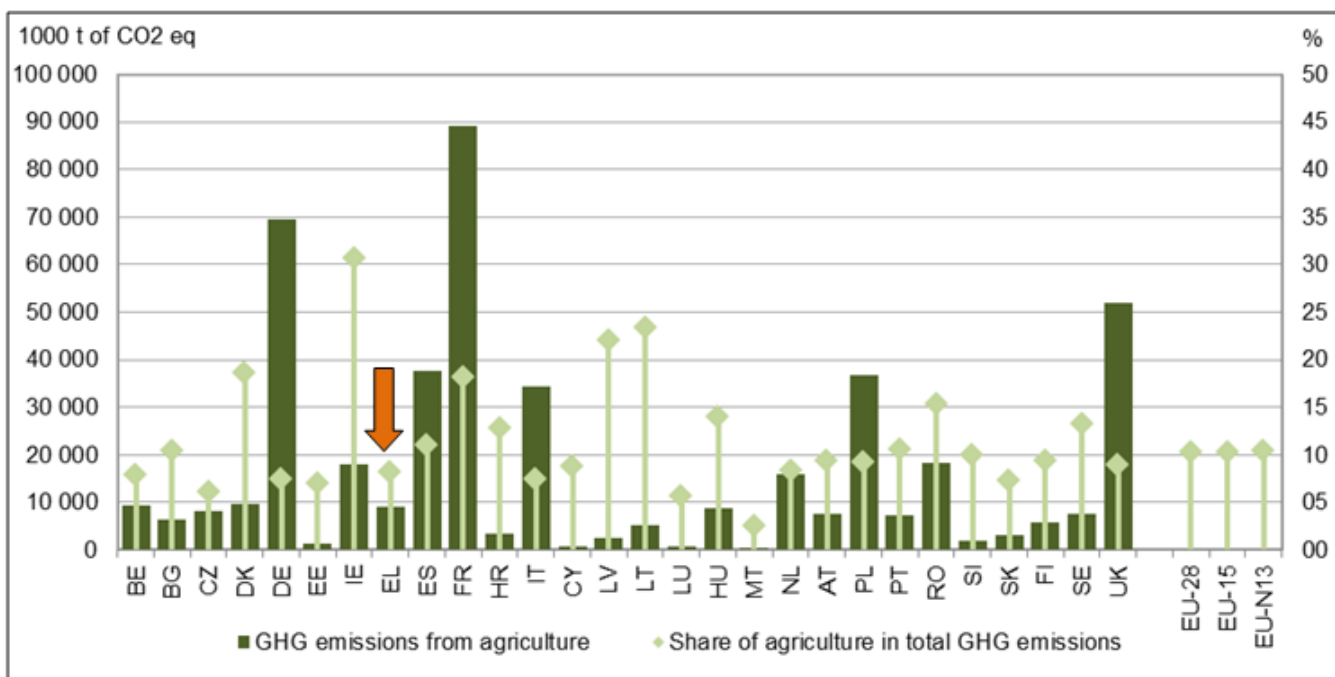
Διάγραμμα 4-Π5.9: Κατανάλωση ενέργειας από τη γεωργία και τη δασοπονία καθώς και ποσοστό επί της συνολικά καταναλούμενης ενέργειας

Διάγραμμα 4-Π5.10: Κατανάλωση ενέργειας από τη Βιομηχανία Τροφίμων καθώς και ποσοστό επί της συνολικά καταναλούμενης ενέργειας



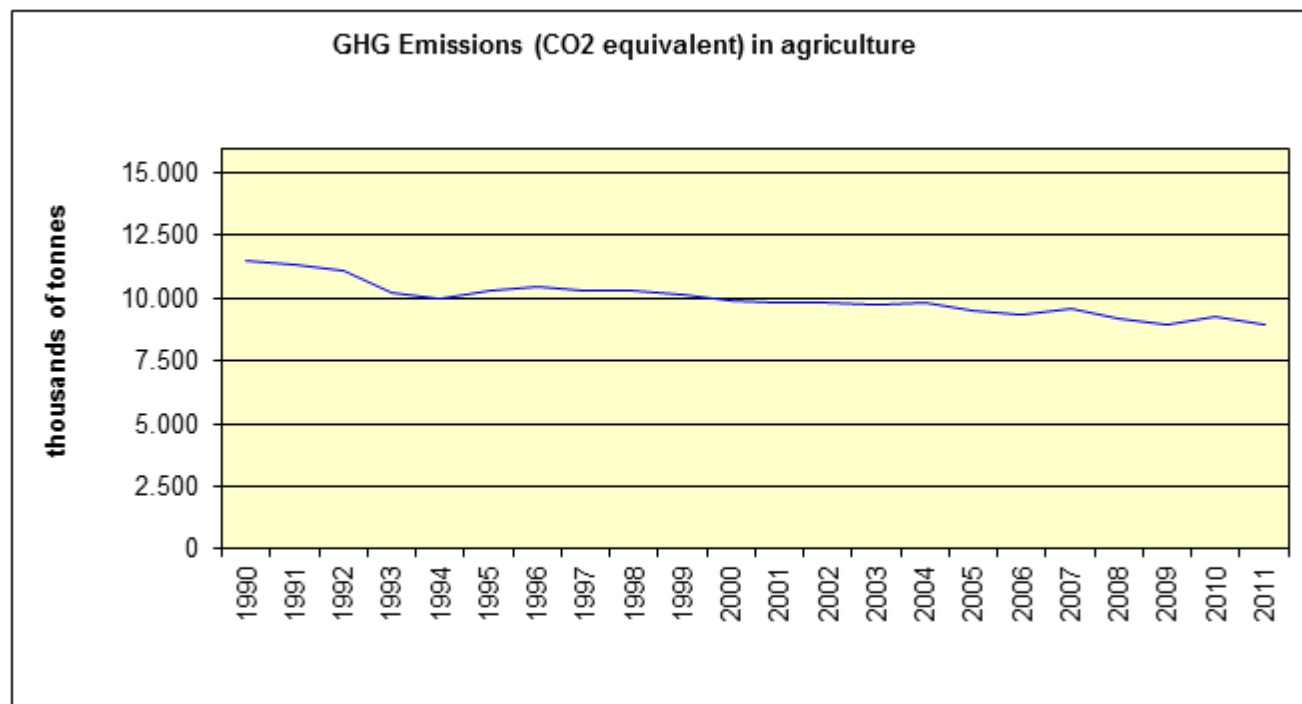
Διάγραμμα 4-Π5.10: Κατανάλωση ενέργειας από τη Βιομηχανία Τροφίμων καθώς και ποσοστό επί της συνολικά καταναλούμενης ενέργειας

Διάγραμμα 4-Π5.11: Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου,



Διάγραμμα 4-Π5.11: Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου

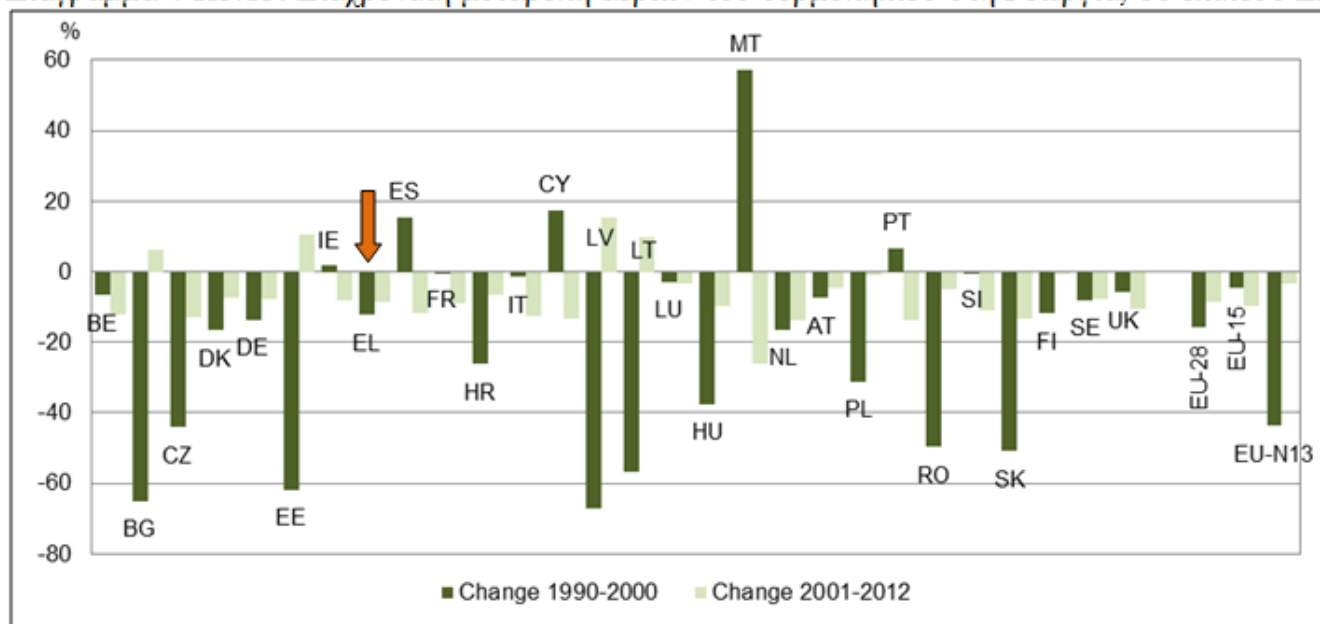
Διάγραμμα 4-Π5.12: Διαχρονική μεταβολή αερίων του θερμοκηπίου στη Γεωργία



Πηγή: Eurostat (μεταβλητή: env_air_gge)

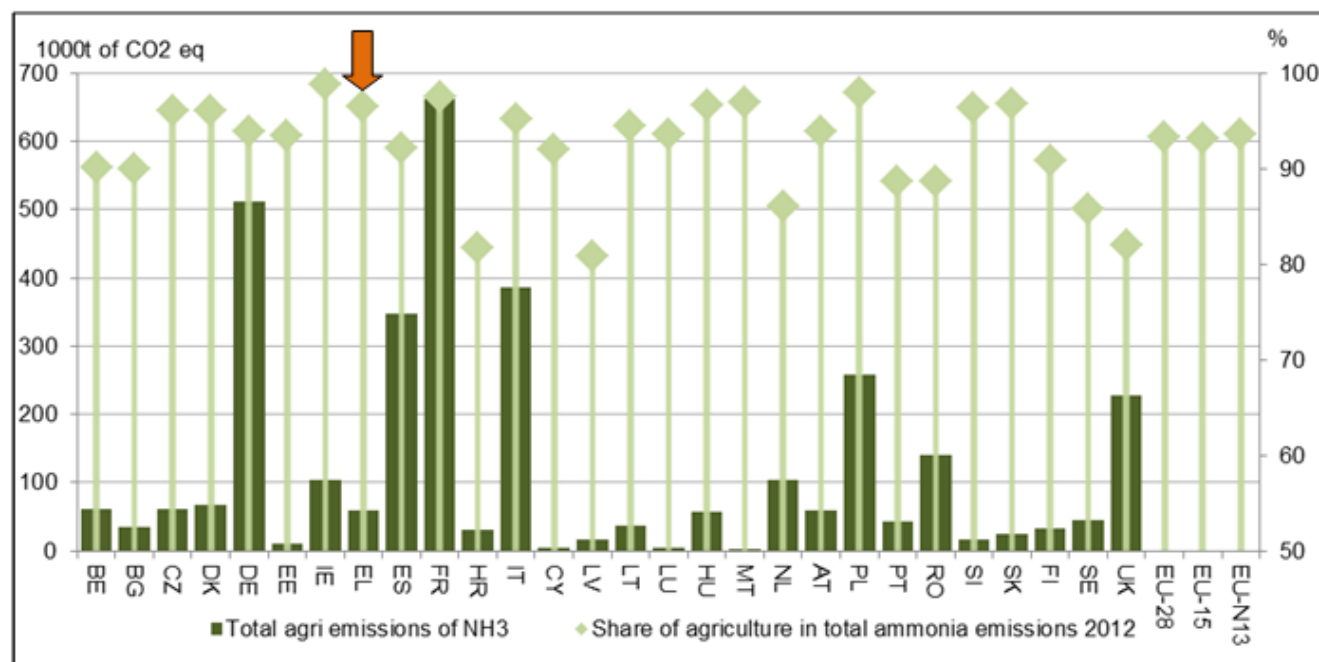
Διάγραμμα 4-Π5.12: Διαχρονική μεταβολή αερίων του θερμοκηπίου στη Γεωργία

Διάγραμμα 4-Π5.13: Διαχρονική μεταβολή αερίων του θερμοκηπίου στη Γεωργία, σε επίπεδο ΕΕ



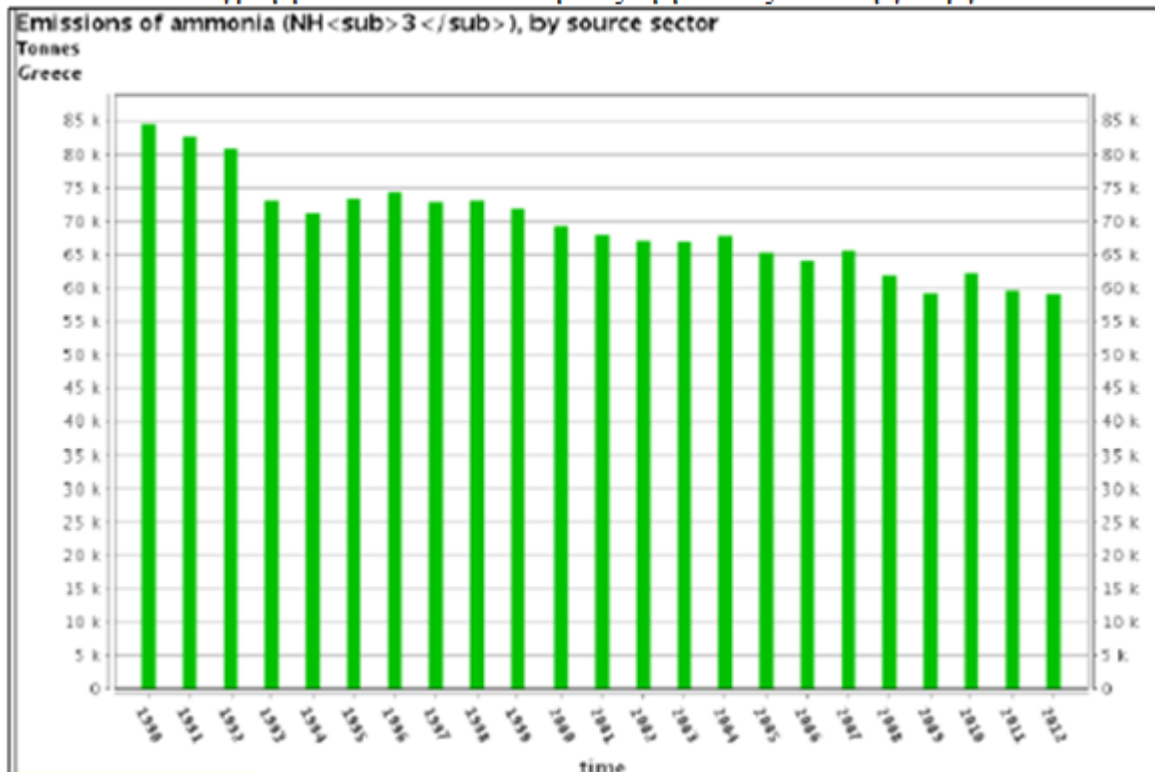
Διάγραμμα 4-Π5.13: Διαχρονική μεταβολή αερίων του θερμοκηπίου στη Γεωργία σε επίπεδο ΕΕ

Διάγραμμα 4-Π5.14: Ποσοστό εκπομπών αμμωνίας από τη Γεωργία σε επίπεδο ΕΕ



Διάγραμμα 4-Π5.14: Ποσοστό εκπομπών αμμωνίας από τη Γεωργία σε επίπεδο ΕΕ

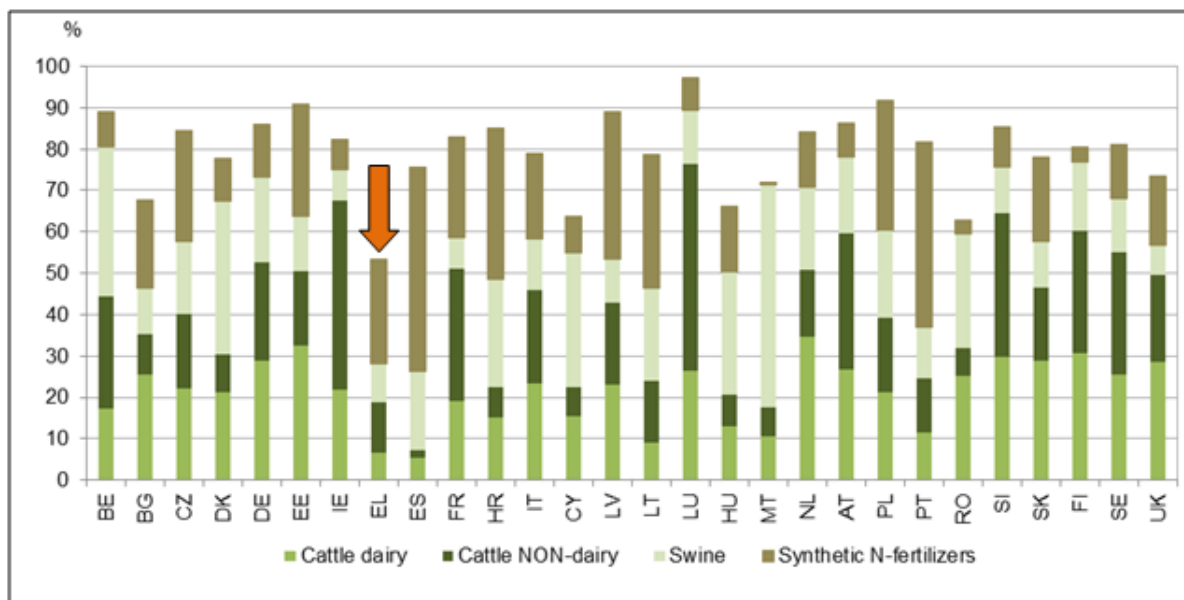
Διάγραμμα 4-Π5.15: Εκπομπές αμμωνίας από τη γεωργία



Πηγή: ΕΕΑ, Jan 2015

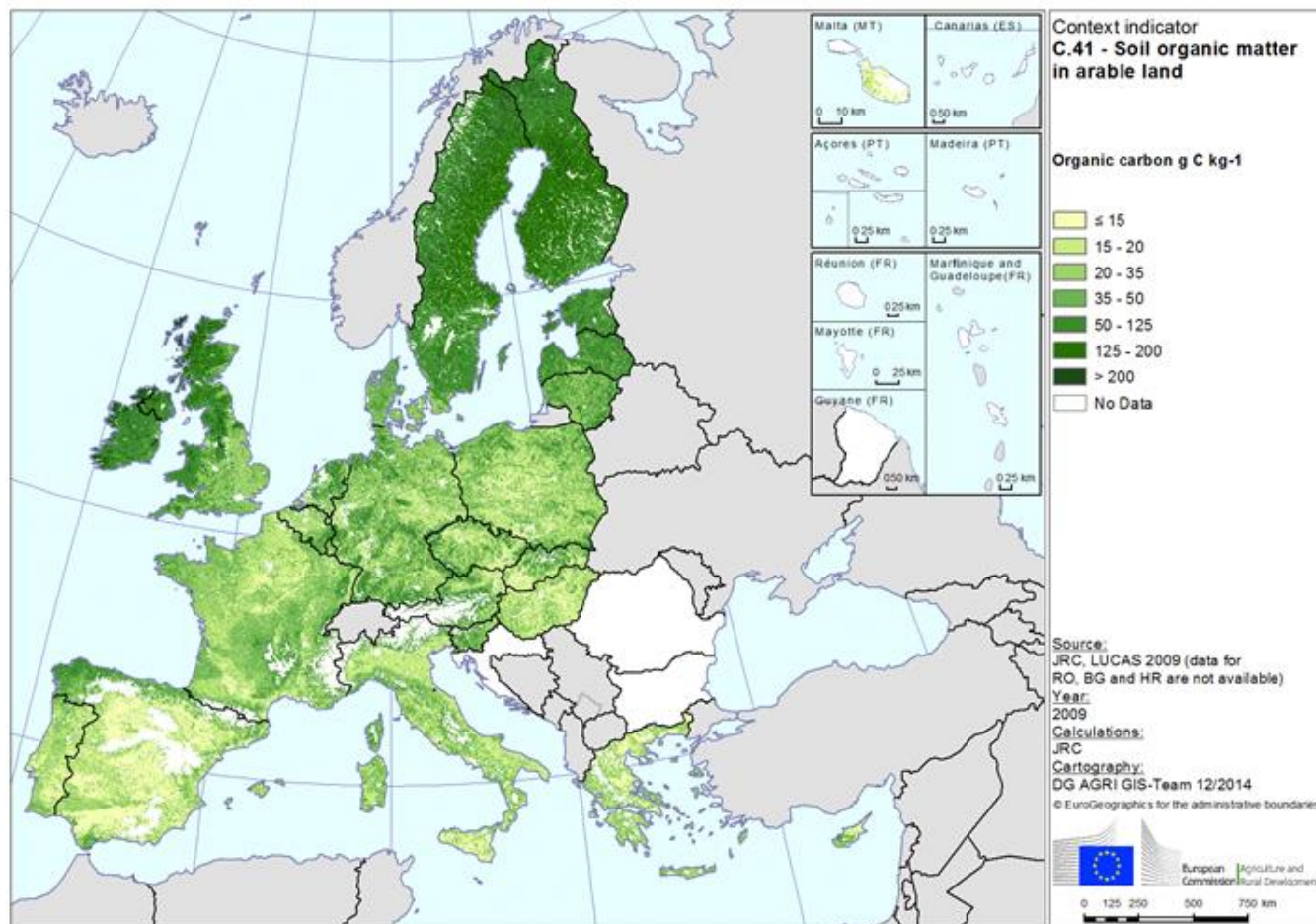
Διάγραμμα 4-Π5.15: Εκπομπές αμμωνίας από τη Γεωργία

Διάγραμμα 4-Π5.16: Ποσοστιαία κατανομή εκπομπών αμμωνίας από τη Γεωργία ανά δυνητική πηγή εκπομπής



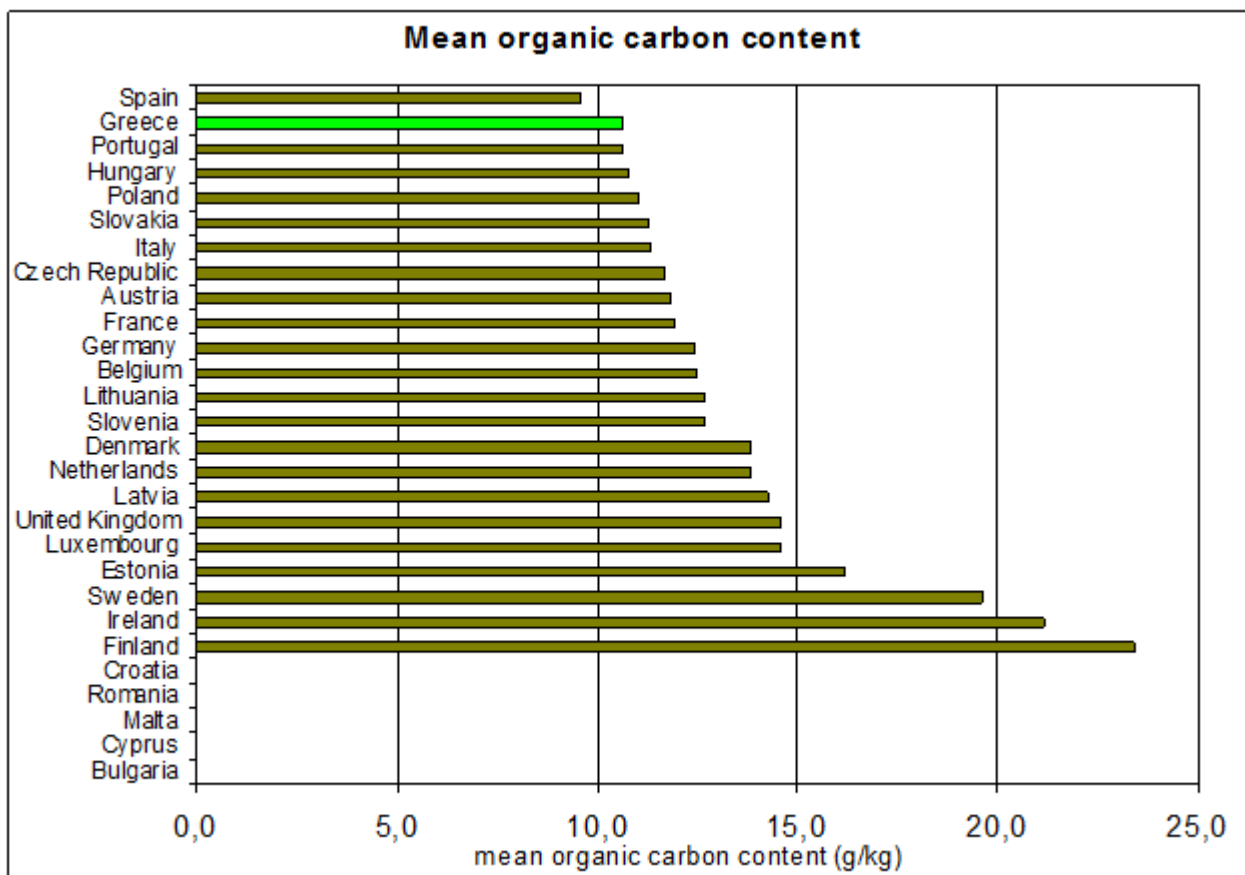
Διάγραμμα 4-Π5.16: Ποσοστιαία κατανομή εκπομπών αμμωνίας από τη Γεωργία ανά δυνητική πηγή εκπομπής

Χάρτης 4-Π5.3: Περιεκτικότητα των εδαφών σε οργανικό άνθρακα/οργανική ουσία



Χάρτης 4-Π5.3: Περιεκτικότητα των εδαφών σε οργανικό άνθρακα/οργανική ουσία

Διάγραμμα 4-Π5.17 Μέση περιεκτικότητα οργανικού άνθρακα (CI 41)



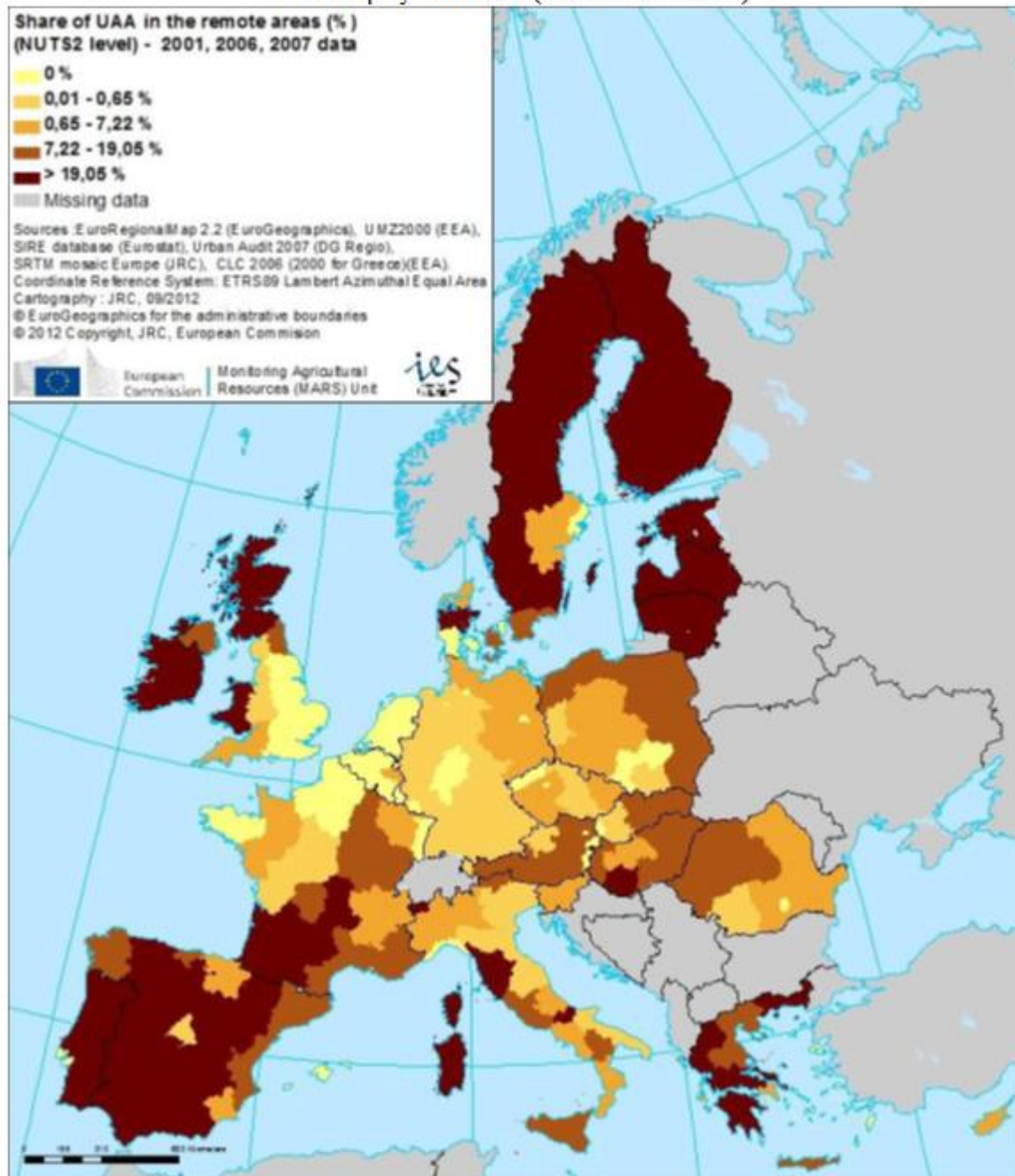
Διάγραμμα 4-Π5.17: Μέση περιεκτικότητα οργανικού άνθρακα (CI 41)

Πίνακας 4-Π5.2: Περιεκτικότητα σε οργανική ουσία σε επίπεδο NUTS2

	Organic Carbon Content (first 30cm topsoil). Calculation model OCTOP 2004	LUCAS Organic Carbon Content- average values from 491 points in the country (2009)
NUTS2 Region	%	
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ	2,30	2,39
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1,78	1,66
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2,50	1,75
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,50	1,97
ΗΠΕΙΡΟΣ	1,72	2,24
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,76	-
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	1,31	1,81
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1,39	2,39
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1,27	1,95
ΑΤΤΙΚΗ	1,17	1,38
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1,03	-
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0,74	-
ΚΡΗΤΗ	0,99	1,51

Πίνακας 4-Π5.2: Περιεκτικότητα σε οργανική ουσία σε επίπεδο NUTS2

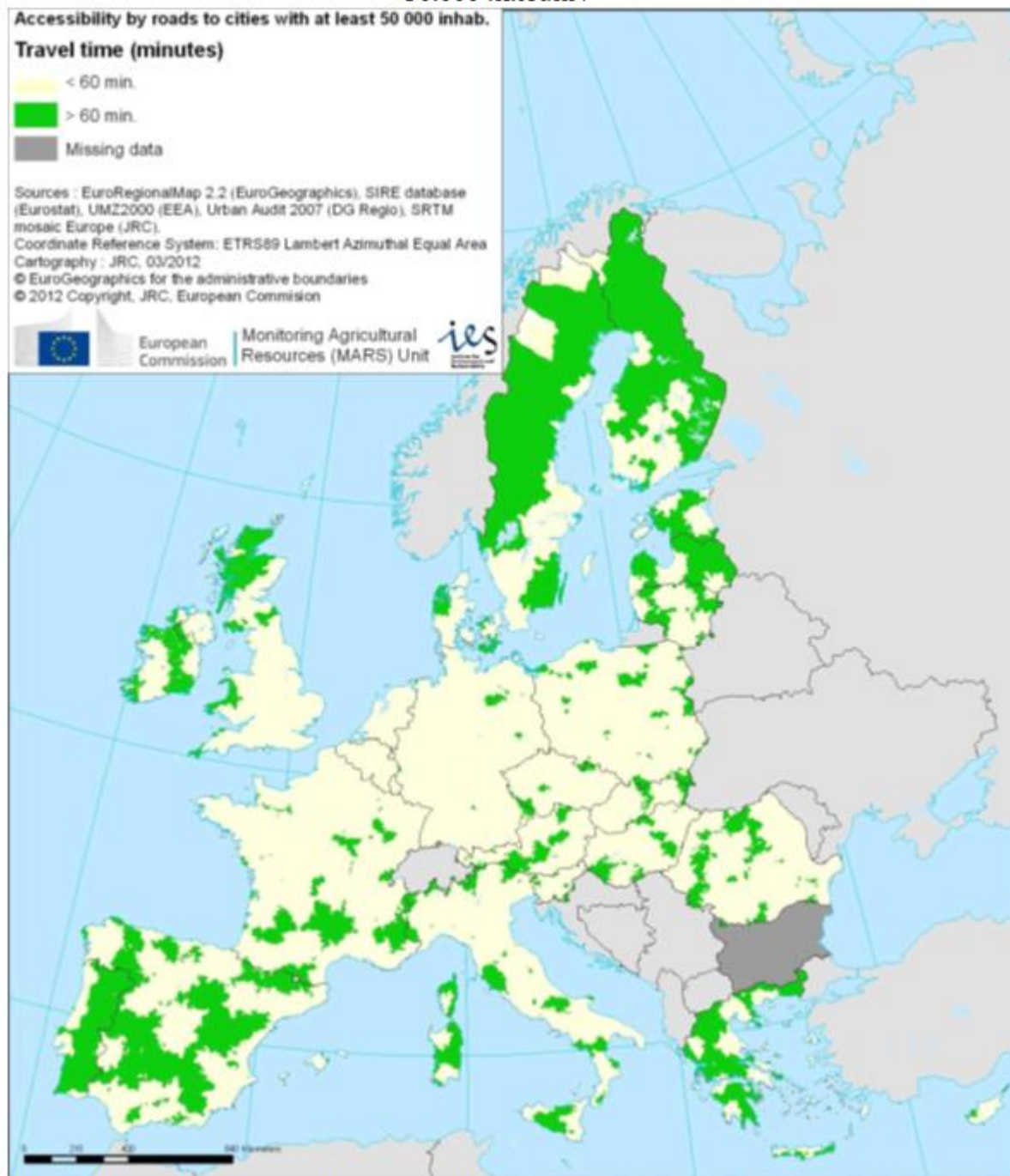
Χάρτης 4-Π6.1: Μερίδιο χρησιμοποιούμενης γης σε επίπεδο LAU2, με χαμηλές πυκνότητες κατοίκων (<50 κάτοικοι/km²)



Πηγή: Πηγή: JRC Scientific and policy reports “Assessing the risk of farmland abandonment in the EU, 2013

Χάρτης 4-Π6.1: Μερίδιο χρησιμοποιούμενης γης σε επίπεδο LAU2, με χαμηλές πυκνότητες κατοίκων (<50 κάτοικοι/km²)

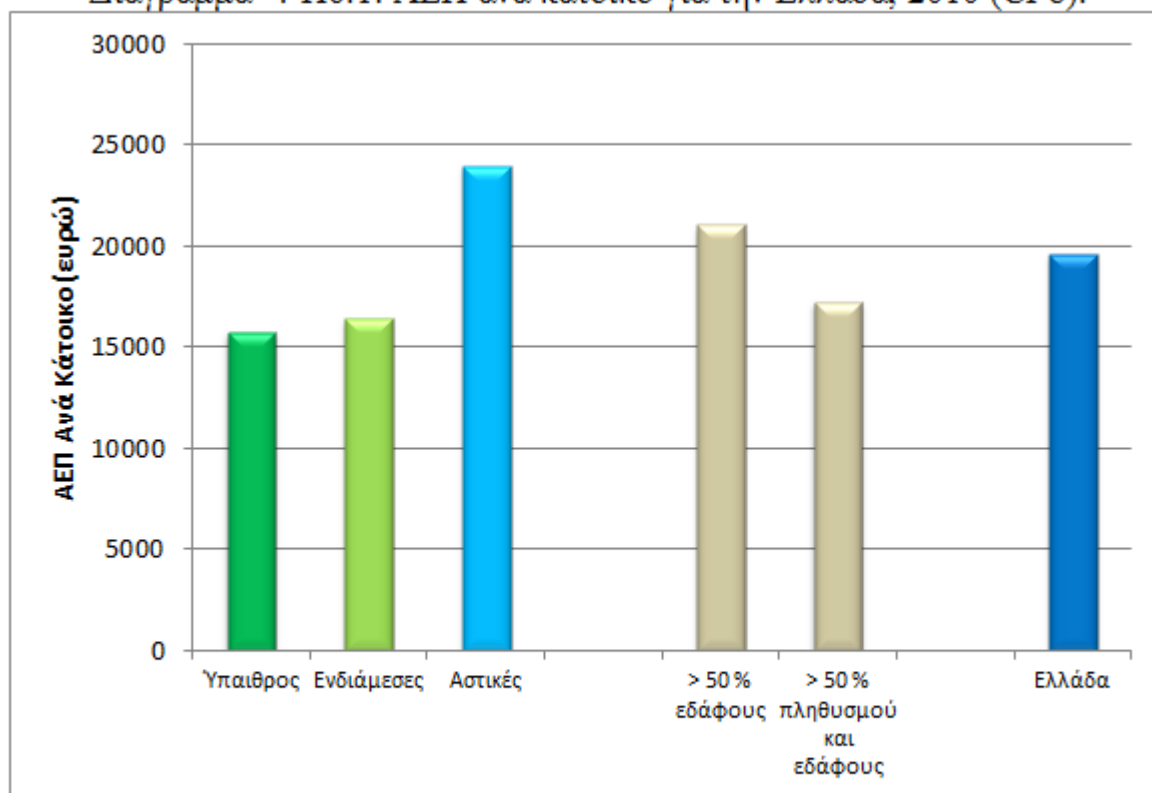
Χάρτης 4-Π6.2: Οδική προσβασιμότητα σε πόλεις με πληθυσμό ίσο ή μεγαλύτερο των 50.000 κατοίκων



Πηγή: Πηγή: JRC Scientific and policy reports “Assessing the risk of farmland abandonment in the EU, 2013

Χάρτης 4-Π6.2: Οδική προσβασιμότητα σε πόλεις με πληθυσμό ίσο ή μεγαλύτερο των 50.000 κατοίκων

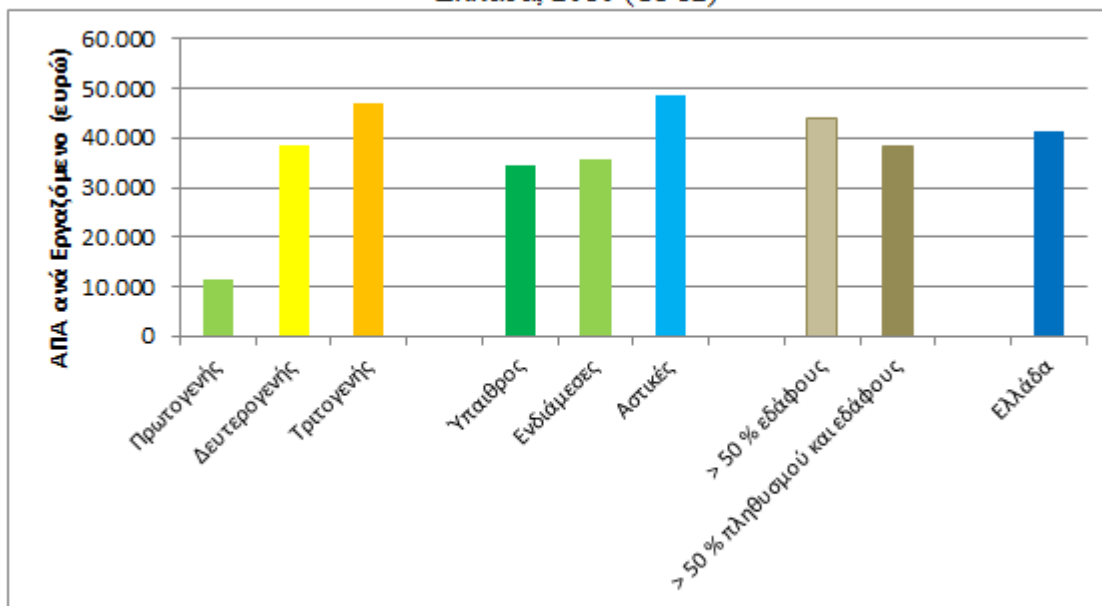
Διάγραμμα 4-Π6.1: ΑΕΠ ανά κάτοικο για την Ελλάδα, 2010 (CI 8).



Πηγή: Eurostat,(μεταβλητή: nama_r_e3gdp), Επεξεργασία τυπολογίας υπαίθρου DG AGRI, επεξεργασία τυπολογίας ορεινών περιοχών των συγγραφέων SWOT

Διάγραμμα 4-Π6.1: ΑΕΠ ανά κάτοικο για την Ελλάδα 2010 (CI 8)

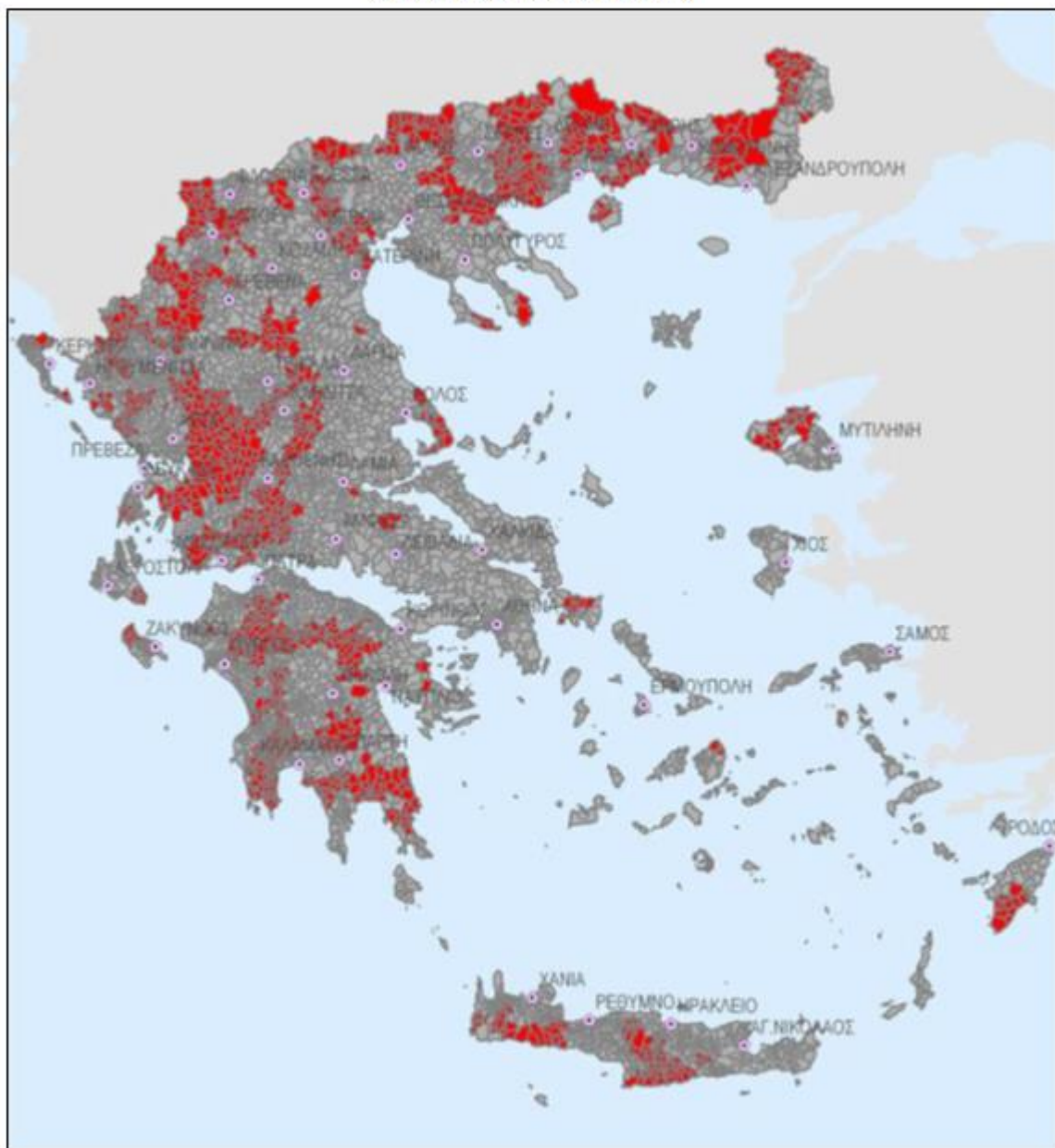
Διάγραμμα 4-Π6.2: Μέση παραγωγικότητα εργασίας (ΑΠΑ ανά εργαζόμενο) για την Ελλάδα, 2010 (CI 12)



Πηγή: Eurostat, (μεταβλητή: nama_r_e3vab95r2 για ΑΠΑ και nama_r_e3em95r2 για απασχόληση), Επεξεργασία τυπολογίας υπαίθρου DG AGRI, επεξεργασία τυπολογίας ορεινών περιοχών των συγγραφέων SWOT

Διάγραμμα 4-Π6.2: Μέση παραγωγικότητα εργασίας (ΑΠΑ ανά εργαζόμενο) για την Ελλάδα, 2010 (CI 12)

Χάρτης 4-Π6.3: Περιοχές (ταχυδρομικός κωδικός) Συγκριτικά κάτω από το Όριο της Φτώχειας (κόκκινο χρώμα)

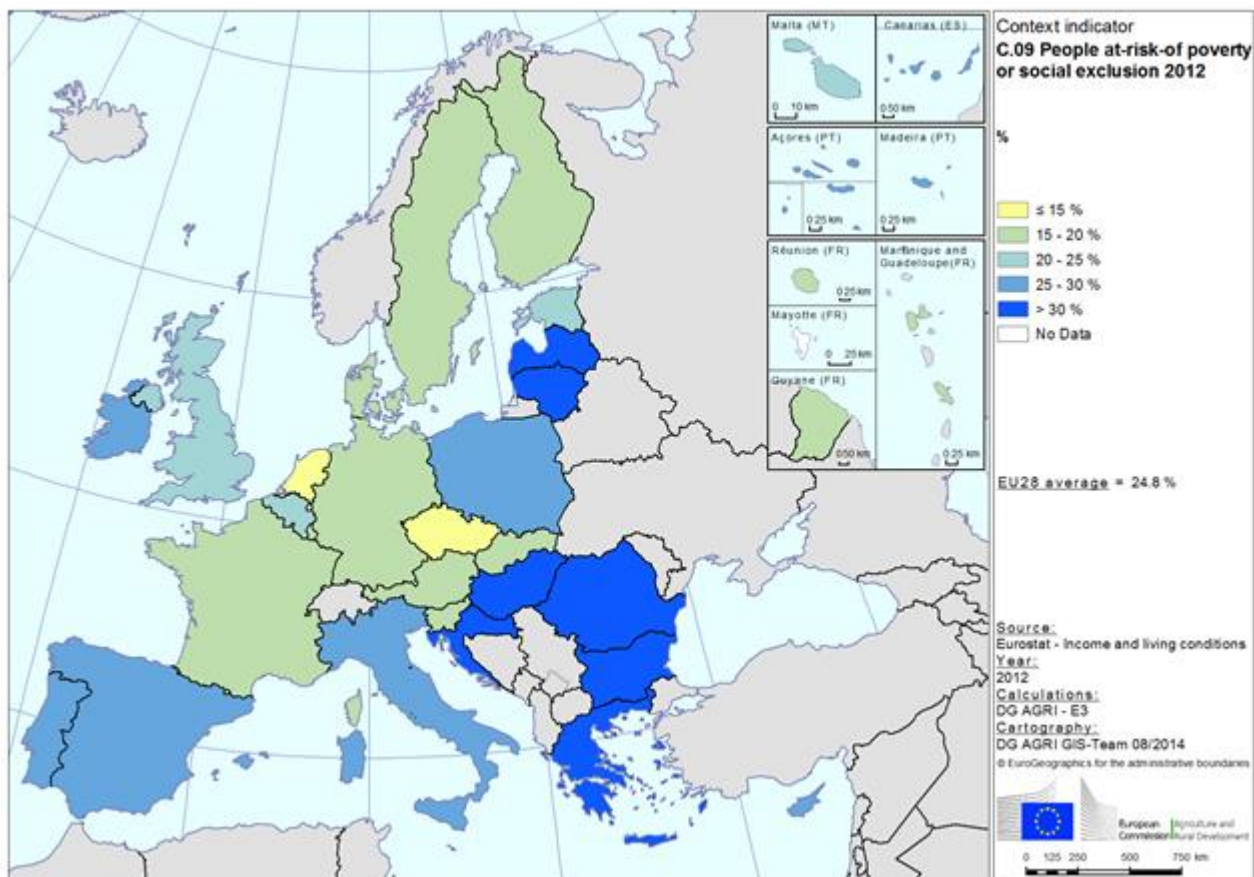


Πηγή: Ολοκληρωμένη προσέγγιση στη χωρική ανάπτυξη, στο πλαίσιο του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, τελικό παραδοτέο, οδηγός για τα επιχειρησιακά προγράμματα, παράρτημα 3.4: τεκμηρίωση κεφαλαίου 2.6, Νοέμβριος 2013.

ΕΥΣΣΑΑΠ / BCS

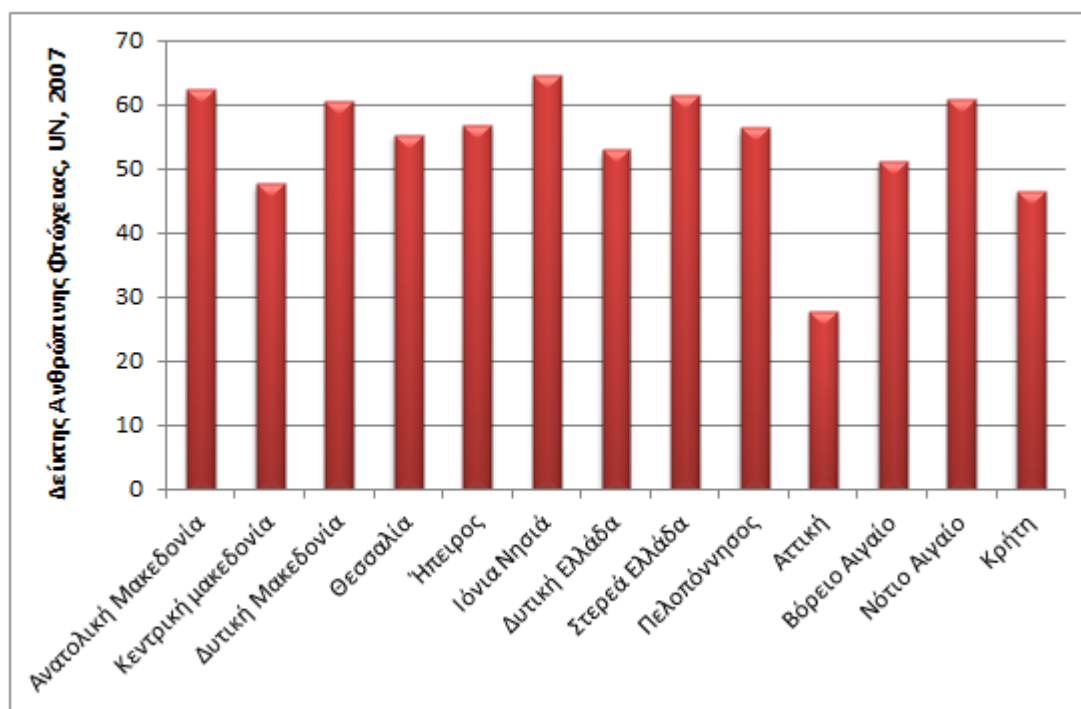
Χάρτης 4-Π6.3: Περιοχές (ταχυδρομικός κωδικός) Συγκριτικά κάτω από το Όριο της Φτώχειας (κόκκινο χρώμα)

Χάρτης 4-Π6.4: Ποσοστά πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού



Χάρτης 4-Π6.4: Ποσοστά πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού

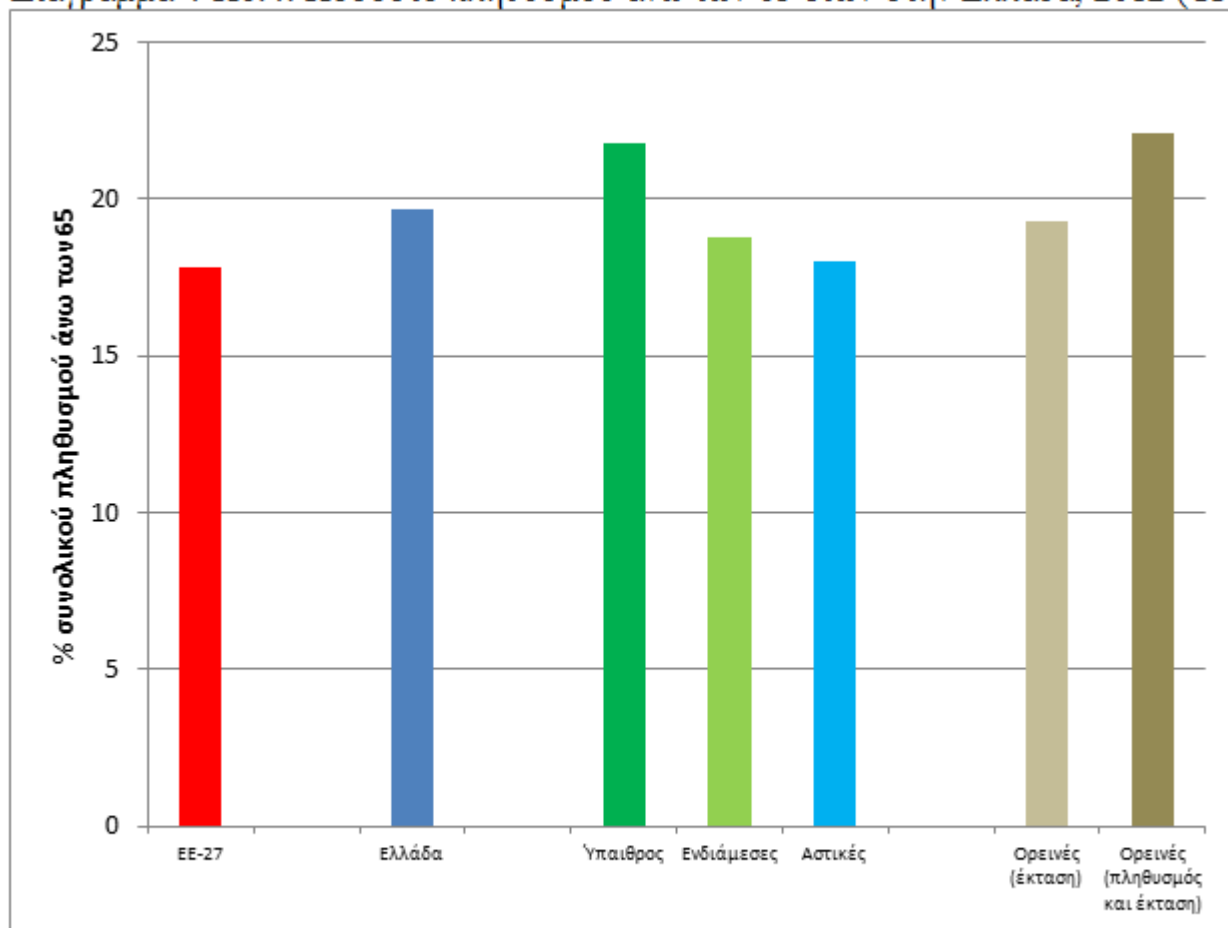
Διάγραμμα 4-Π6.3: Δείκτης Ανθρώπινης Φτώχειας, Ηνωμένων Εθνών, 2007



Πηγή: Δείκτης 1,71 του 5th Cohesion Report, European Commission, 2013

Διάγραμμα 4-Π6.3: Δείκτης Ανθρώπινης Φτώχειας, Ηνωμένων Εθνών, 2007

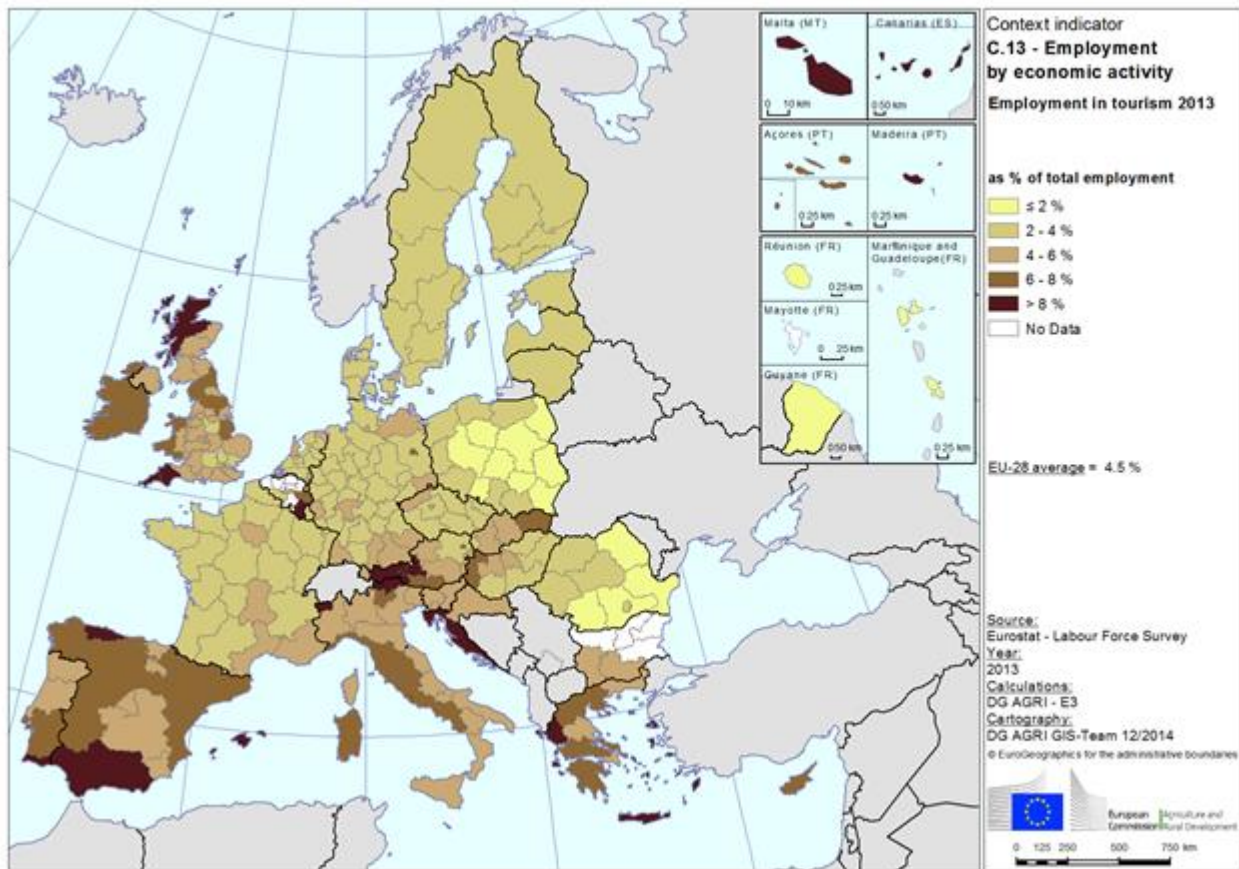
Διάγραμμα 4-Π6.4: Ποσοστό πληθυσμού άνω των 65 ετών στην Ελλάδα, 2012 (CI 2)



Πηγή: Eurostat, (μεταβλητή: demo_r_rjanaggr3), Επεξεργασία τυπολογίας υπαίθρου DG AGRI, επεξεργασία τυπολογίας ορεινών περιοχών των συγγραφέων SWOT

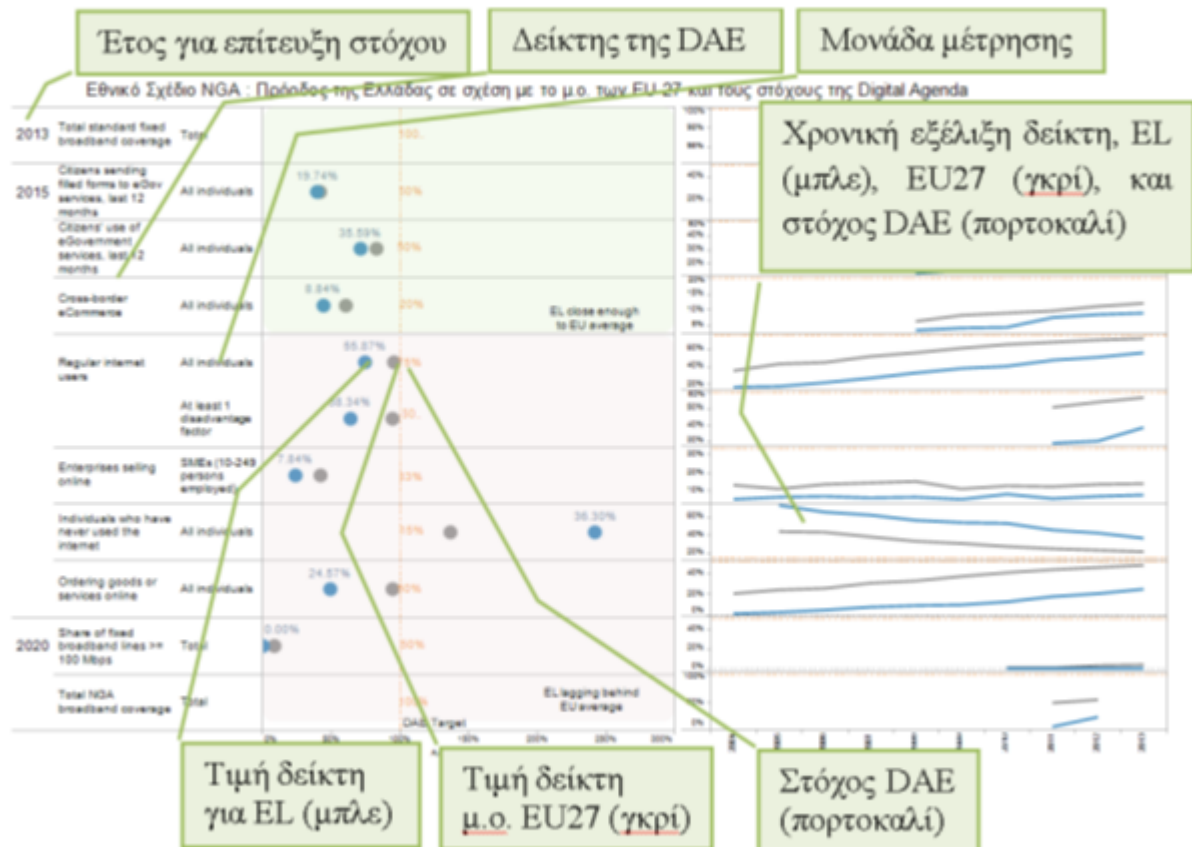
Διάγραμμα 4-Π6.4: Ποσοστό πληθυσμού άνω των 65 ετών στην Ελλάδα, 2012 (CI 2)

Χάρτης 4-Π6.5: Απασχόληση ανά οικονομική δραστηριότητα, σε επίπεδο ΕΕ



Χάρτης 4-Π6.5: Απασχόληση ανά οικονομική δραστηριότητα σε επίπεδο ΕΕ

Εικόνα 4-Π6.1: Κύριοι δείκτες DAE, θέση της Ελλάδας σε σχέση με Ευρωπαϊκό μ.ο. και χρονική εξέλιξη αυτών σε σχέση με τους στόχους DAE



Πηγή: Εθνικό Σχέδιο NGA 2014-2020, Ιούνιος 2015

Εικόνα 4- Π6.1: Κύριοι δείκτες DAE, θέση της Ελλάδας σε σχέση με Ευρωπαϊκό μ.ο. και χρονική εξέλιξη αυτών σε σχέση με τους στόχους DA

Εικόνα 4-Π6.2: Υφιστάμενη κατάσταση σε σχέση με τις υποδομές και υπηρεσίες ευρυζωνικών δικτύων νέας γενιάς

- Στη χώρα υπάρχουν ιδιαίτερα ανεπτυγμένα δίκτυα σταθερής και κινητής ευρυζωνικής πρόσβασης, η κάλυψη των οποίων υπερβαίνει τον Ευρωπαϊκό μ.ό.²⁹. Ωστόσο τα δίκτυα αυτά στην πλειονοπία τους δεν είναι NGA, η ανάπτυξη των οποίων παρουσιάζει υστέρηση. Επιπλέον, το ποσοστό των σταθερών ευρυζωνικών συνδέσεων που βασίζονται σε τεχνολογίες xDSL αγγίζει το 100%, καθώς απουσιάζουν παντελώς υποδομές καλωδιακής τηλεόρασης ή υποδομές Fiber-to-the-Premises.
- Υπάρχει ικανοποιητικό επίπεδο ανταγωνισμού στην αγορά με τις προσφερόμενες τιμές (διορθωμένες σε σχέση με την ισοτιμία αγοραστικής δύναμης –PPP corrected)³⁰ για σύνδεση με διαφημιζόμενη ταχύτητα καθόδου από 12 έως κάτω από 30 Mbps να διαμορφώνονται ελαφρά υψηλότερα από τον Ευρωπαϊκό διάμεσο για τα προϊόντα single play και triple play, αλλά να είναι χαμηλότερα για προϊόντα double play³¹.
- Η πραγματική ταχύτητα καθόδου που απολαμβάνουν οι χρήστες είναι περίπου στο μισό της διαφημιζόμενης και κυμαίνεται σε επίπεδα των 9.1 Mbps, ελαφρά υψηλότερα από το μ.ό. EU για συνδέσεις xDSL³². Αυτή η ταχύτητα καθόδου επιβεβαιώνεται και από τις μετρήσεις της Ookla³³ και του συστήματος «Υπερίων» της EETT³⁴.
- Παρά την ευρεία διαθεσιμότητα ευρυζωνικών υπηρεσιών σε ανταγωνιστικές τιμές, παρουσιάζεται σημαντική υστέρηση στη διείσδυση τόσο της σταθερής³⁵ όσο και της κινητής ευρυζωνικότητας³⁶.
- Εντός της Ελληνικής κοινωνίας, υπάρχει έντονο πρόβλημα ψηφιακού χάσματος και αναλφαριθμητισμού. Ένα μεγάλο ποσοστό των συμπολιτών μας δεν έχει χρησιμοποιήσει ποτέ το Internet, ή κάνει μόνο περιστασιακή χρήση (λιγότερο δηλαδή από μία φορά τη βδομάδα)³⁷. Τα ποσοστά αυτά είναι από τα μεγαλύτερα στην Ευρώπη, αφήνοντας στερημένο από όλες τις δυνατότητες του διαδικτύου, σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας και του παραγωγικού ιστού. Είναι ανησυχητικό ότι η απόκλιση από τους ευρωπαϊκούς μ.ο. δεν περιορίζεται σε μεγάλες ηλικίες, αλλά είναι ιδιαίτερα έντονη και στις παραγωγικές ηλικίες των 35 έως 44 ετών³⁸. Είναι ωστόσο παρήγορο ότι νέοι (16-24 ετών) εμφανίζουν υψηλή εξοικείωση παρά το γεγονός ότι τα σχολεία μας στερούνται επαρκούς εξοπλισμού ΤΠΕ³⁹. Σε αυτή την κατεύθυνση έχει αναμφισβήτητα συντελέσει το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο που εδώ και 12 χρόνια προσφέρει ευρυζωνικές υπηρεσίες στην πλειονότητα των σχολείων, διασυνδέοντας σήμερα 18.116 σχολικές μονάδες.
- Οι Έλληνες πολίτες και οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν υπηρεσίες eGovernment σε συγκρίσιμο βαθμό με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους⁴⁰. Στους άλλους τομείς υπηρεσιών (eCommerce⁴¹, eBusiness⁴², eHealth⁴³) υπάρχει υστέρηση, αλλά είναι ενθαρρυντικό ότι οι υπηρεσίες αυτές γίνονται σταδιακά αποδεκτές από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Το ποσοστό συμμετοχής της αγοράς των ΤΠΕ στην εθνική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία είναι στα ίδια επίπεδα με τον Ευρωπαϊκό μ.ό.⁴⁴, η αγορά όμως παρουσιάζει πολύ υψηλότερη εσωστρέφεια⁴⁵. Το ποσοστό των δαπανών των νοικοκυριών για επικοινωνίες σε σχέση με τις συνολικές τους δαπάνες είναι αντίστοιχο του ευρωπαϊκού μ.ό.⁴⁶

29 http://public.tableausoftware.com/shared/D4YRK4GFB?display_count=no;showVizHome=no

30 http://public.tableausoftware.com/shared/HPHY54C86?display_count=no;showVizHome=no

31 Η διαδεδομένη άποψη περί ακραία χαμηλών τιμών δεν επαληθεύεται, καθώς μάλιστα οι τιμές είναι προσαρμοσμένες στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών (PPP corrected)

32 Βλ. Figure EU.2-1 και Figure EU.2-4 στην αναφορά «Quality of Broadband Services in the EU, October 2013 (http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=4996)

33 <http://explorer.netindex.com/maps?country=Greece>, 8.82 Mbps στις 29/4/2014.

34 Σημειώνεται ότι το Akamai State of the Internet Report (http://www.akamai.com/dl/akamai/akamai-soti-q413.pdf?WT.mc_id=soti_Q413) που παρουσιάζει τη μέση ταχύτητα καθόδου για την Ελλάδα στα 4.9 Mbps λαμβάνει υπόψη και τις συνδέσεις μέσω κινητών συσκευών.

35 http://public.tableausoftware.com/shared/D4YRK4GFB?display_count=no;showVizHome=no

36 http://public.tableausoftware.com/shared/2F9SZX9PK?display_count=no;showVizHome=no

37 http://public.tableausoftware.com/shared/HFYQFSYZC?display_count=no;showVizHome=no

38 http://public.tableausoftware.com/shared/7RKMPTFGM?display_count=no;showVizHome=no

39 http://public.tableausoftware.com/shared/PKF636MGR?display_count=no;showVizHome=no

40 http://public.tableausoftware.com/shared/SWJB5X3PG?display_count=no;showVizHome=no

41 http://public.tableausoftware.com/shared/J279BZ4Z9?display_count=no;showVizHome=no

42 http://public.tableausoftware.com/shared/QDZ8TGWJ6?display_count=no;showVizHome=no

43 http://public.tableausoftware.com/shared/TNW5PJMT?display_count=no;showVizHome=no

44 <http://goo.gl/R61MNH>

45 http://public.tableausoftware.com/shared/72B WTSJ4W?display_count=no;showVizHome=no

46 <http://goo.gl/PBPucr>

Εικόνα 4- Π6.2: Υφιστάμενη κατάσταση σε σχέση με τις υποδομές και υπηρεσίες ευρυζωνικών δικτύων νέας γενιάς

Εικόνα 4-Π6.3: Στρατηγική για την Ψηφιακή Ανάπτυξη

Για τη χώρα μας η ανάπτυξη του κλάδου των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), όπως και η αξιοποίησή τους ως εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης, αναμόρφωσης της δημόσιας διοίκησης και προαγωγής της διαφάνειας, αποτελεί στρατηγική επιλογή πολιτικής για την οριστική έξοδο από την κρίση και τη βιώσιμη ανάπτυξη, στο ανώτατο δυνατό επίπεδο. Αυτό ήδη είναι πραγματικότητα και αποφέρει τα πρώτα αποτελέσματα, με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την προσέλκυση επενδύσεων στον τομέα των ΤΠΕ. Η ψηφιακή οικονομία συνιστά για τη χώρα τομέα με σημαντικές αναπτυξιακές προοπτικές για την επόμενη περίοδο, αντίστοιχα όπως η ενέργεια και ο τουρισμός.

Έτσι ως **στόχοι** τίθενται:

Στόχος 1: έως το 2020, διαθεσιμότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο με ταχύτητες άνω των 30 Mbps για όλους τους Έλληνες

Στόχος 2: έως το 2020, τουλάχιστον 50% των ελληνικών νοικοκυριών να διαθέτουν σύνδεση στο διαδίκτυο με ταχύτητα άνω των 100 Mbps.

Rural extension

Αντικείμενο της δημόσιας παρέμβασης είναι η κάλυψη -με ταχύτητες τουλάχιστον 30Mbps- του πληθυσμού των περιοχών που παραμένουν «λευκές» ακόμα και μετά την υλοποίηση του έργου Rural Broadband, που βρίσκεται ήδη στο στάδιο υλοποίησης. Η δράση προτείνεται να σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να:

- εξασφαλίζει την κάλυψη του μεγαλύτερου δυνατού μέρους των εν λόγω οικισμών με τουλάχιστον 30Mbps (καλύπτοντας το στόχο 1)
- οδηγεί στην αύξηση της διαθεσιμότητας υπηρεσιών 100Mbps στους συγκεκριμένους οικισμούς (συνεισφέροντας στο στόχο 2)
- επιτρέπει τη μείωση του συνολικού κόστους επενδύσεων σε NGA στο σύνολο της χώρας (περιλαμβανομένων και των ιδιωτικών επενδύσεων) εξασφαλίζοντας ένα δομημένο τρόπο αξιοποίησης του συνόλου των διαθέσιμων υποδομών που αναπτύχθηκαν με συμμετοχή του δημοσίου.

Πηγή: Εθνικό Σχέδιο NGA 2014-2020, Ιούνιος 2015

Εικόνα 4- Π6.3: Στρατηγική για την Ψηφιακή Ανάπτυξη

Πίνακας 4-Π4.11: Αλλαγές των δασικών εκτάσεων σε επίπεδο χώρας για τα έτη 1987-2007

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΛΥΨΗΣ ΓΗΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΚΤΑΣΗΣ
Δάση κωνοφόρων	-809.534	-8,9
Δάση πλατύφυλλων	-437.616	-3,34
Θαμνώνες	-30.705	0,4
Θαμνότοποι	-1.173.157	-8,32
Εκτάσεις χαμηλής βλάστησης	-3.990.856	-12,36
Γεωργικές εκτάσεις	5.881.365	11,86
Γυμνές/τεχνητές επιφάνειες	335.835	8,58
Καμένες εκτάσεις	225.758	
Υδάτινες επιφάνειες	-474	
Δάση (ομαδοποίηση)	-1.247.150	-5,61
Θάμνοι (ομαδοποίηση)	-1.203.862	-5,51

Πηγή: WWF Ελλάς - Βλάχος Γ. (2012)

Πίνακας 4-Π4.11: Αλλαγές των δασικών εκτάσεων σε επίπεδο χώρας για τα έτη 1987-2007

Πίνακας 4-Π4.12: Οικολογική και χημική κατάσταση
επιφανειακών υδάτων

Περιοχές Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΠΛΑΠ)	Αριθμός επιφανειακών υδάτων σε λιγότερο από καλή οικολογική και χημική κατάσταση
GR01	23
GR02	17
GR03	34
GR04	18
GR05	15
GR06	15
GR07	35
GR08	53
GR09	70
GR10	35
GR11	58
GR12	96
GR13	0
GR14	0
Σύνολο	469

Πίνακας 4-Π4.12: Οικολογική και χημική κατάσταση επιφανειακών υδάτων

Πίνακας 4-Π4.13: Ποσοτική και χημική κατάσταση υπόγειων υδάτων

Περιοχές Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΠΛΑΠ)	Αριθμός υπόγειων υδάτων σε λιγότερο από καλή ποσοτική κατάσταση	Αριθμός υπόγειων υδάτων σε λιγότερο από καλή χημική κατάσταση
GR01	2	2
GR02	2	4
GR03	5	10
GR04	3	1
GR05	1	1
GR06	9	11
GR07	5	6
GR08	10	4
GR09	14	4
GR10	11	8
GR11	1	1
GR12	0	4
GR13	10	9
GR14	33	32
Σύνολο	106	97

Πίνακας 4-Π4.13: Ποσοτική και χημική κατάσταση υπόγειων υδάτων

4.1.2. Πλεονεκτήματα που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού

4.1.2 Πλεονεκτήματα

Γενικά

1. Ευνοϊκές κλιματολογικές και εδαφολογικές συνθήκες, που διαμορφώνουν έντονη ποικιλομορφία

Οι ευνοϊκές συνθήκες παραγωγής στην Ελλάδα δημιουργούνται κυρίως από τους ήπιους κλιματικούς παράγοντες (βροχοπτώσεις, θερμοκρασίες χειμών, κ.λπ.) και την ηλιοφάνεια, που συνθέτουν μια εκτεταμένη, χρονικά, βλαστική περίοδο με ήπια φαινόμενα. Συγχρόνως, το ανάγλυφο του εδάφους δημιουργεί μια μεγάλη ποικιλία μικρο-περιβαλλόντων, τα οποία ευνοούν την αποδοτική ανάπτυξη φυτών και ζώων, αλλά κυρίως τη μεγάλη προσαρμογή τους στο περιβάλλον.

2. Υψηλό ποσοστό του πληθυσμού της χώρας ζει στις αγροτικές περιοχές

Με βάση την τυπολογία των περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 42,7% του ελληνικού πληθυσμού ζει σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως ύπαιθρος (rural), οι οποίες καταλαμβάνουν το 82,2% της επικράτειας,

διαμορφώνοντας πληθυσμιακή πυκνότητα 45 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο με την αντίστοιχη πυκνότητα στις αστικές περιοχές να ανέρχεται στους 717,6 κατοίκους.

Προτεραιότητα 1

3. Ικανοποιητικό ερευνητικό δυναμικό με υψηλές επιδόσεις του ελληνικού συστήματος E&K στα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ Προγράμματα, ιδιαίτερα στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων

Η ερευνητική παραγωγή στον τομέα της αγροδιατροφής παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη, καθώς σύμφωνα με μια μελέτη του Δικτύου Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Πληροφόρησης στον τομέα «Τρόφιμα», οι σχετικές με τα τρόφιμα δημοσιεύσεις παρουσιάζουν διεθνώς αυξητικές τάσεις, με το μερίδιο της Ελλάδας να είναι σχετικά υψηλό (1,64% κατά Μ.Ο. για τη δεκαετία 2001-2010). Κάνοντας μάλιστα αναγωγή ανά 1 εκατ. κατοίκους, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 7η θέση παγκοσμίως ως προς την παραγωγικότητά της σε δημοσιεύσεις.

Στο πλαίσιο της θεματικής προτεραιότητας «Τρόφιμα, Γεωργία & Αλιεία, και Βιοτεχνολογία» (Knowledge-based Bio-economy-KBBE), του 7ου Προγράμματος Πλαισίου – (2007-2013), υπάρχει επίσης σημαντική συμμετοχή της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας.

4. Ποικίλες και δυναμικές συνεργατικές δράσεις των εταιρειών του τομέα τροφίμων, με πολλές ομάδες από τον ελληνικό και διεθνή ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο

Το επίπεδο ανάπτυξης δικτυώσεων και καινοτόμων μορφών συνεργασιών των μικρομεσαίων επιχειρηματικών φορέων κυμαίνεται στο 69% του μέσου ευρωπαϊκού όρου. Αναφορικά τις δικτυώσεις, σύμφωνα με έρευνες που έχει διεξάγει η ΓΓΕΤ, οι εταιρείες του τομέα των τροφίμων αναπτύσσουν ποικίλες και δυναμικές συνεργατικές δράσεις με πολλές ομάδες από τον ελληνικό και διεθνή ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο. Συνεχής είναι επίσης και η ανάπτυξη πολύ σημαντικών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της τεχνολογικής πλατφόρμας των τροφίμων (brokerage events, ετήσιοι διαγωνισμοί ECOTROPHELIA, κ.λπ.).

5. Ικανοποιητικός βαθμός ιδιωτικής δαπάνης για ΕΤΚ στη βιομηχανία τροφίμων

Στο χώρο των τροφίμων εμφανίζεται σημαντική επιχειρηματική κινητικότητα, καθώς σημαντικός αριθμός ελληνικών επιχειρήσεων του κλάδου των τροφίμων είναι δικαιούχοι σε ερευνητικά έργα της ΓΓΕΤ και σε ευρωπαϊκά προγράμματα (Διάγραμμα 4-S5).

Προτεραιότητα 2

6. Ο πρωτογενής τομέας καθώς και ο τομέας μεταποίησης τροφίμων έχουν υψηλό ποσοστό συμβολής στην εθνική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία και την Απασχόληση

Ακόμη και με φθίνουσα πορεία, η αγροτική παραγωγή συμβάλλει σημαντικά στη διαμόρφωση της ΑΠΑ και της απασχόλησης. Σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, το ποσοστό της συμβολής της γεωργίας στην ΑΠΑ είναι διπλάσιο σχεδόν της ΕΕ-27. Ο κλάδος τροφίμων-ποτών-καπνού συμβάλλει κατά

3,38% στην συνολική ΑΠΑ, με τον ευρωπαϊκό μέσο στο 2%. Βλέπε σημείο 2.2 της SWOT ανάλυσης. Βλέπε σημεία 2.2 και 2.3 SWOT ανάλυσης.

7. Θετικές εξελίξεις, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όσον αφορά στην ηλικιακή σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού του γεωργικού τομέα, κυρίως ως αποτέλεσμα των σχετικών συγχρηματοδοτούμενων δράσεων

Βλέπε σημείο 2.10 της SWOT ανάλυσης.

8. Ισχυρή θέση στην αγορά προϊόντων Μεσογειακής διατροφής και ορισμένων μαζικά παραγόμενων ή παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων

Το διατροφικό βάρος της Μεσογειακής Διατροφής είναι στα δημητριακά, φρούτα και λαχανικά, ελαιόλαδο και κρασί και λιγότερο στα γαλακτοκομικά προϊόντα και το κρέας. Εκτός των προϊόντων «Μεσογειακής Διατροφής», η Ελλάδα παράγει και άλλα προϊόντα, στα οποία κατέχει σχεδόν μονοπωλιακή θέση, όπως η μαστίχα και ο κρόκος ή άλλα προϊόντα μαζικής παραγωγής στα οποία έχει ικανοποιητικό μερίδιο στα πλαίσια όπως ΕΕ, όπως το βαμβάκι και ο καπνός. Η ελληνική γεωργία παράγει το 2,6% της συνολικής αξίας ζωικής και φυτικής παραγωγής της ΕΕ-27, με συγκριτικό πλεονέκτημα στην αγορά στα προϊόντα «Μεσογειακής Διατροφής». Βλέπε σημείο 2.15 της SWOT ανάλυσης.

9. Ικανοποιητική αυτάρκεια σε αρκετά προϊόντα φυτικής παραγωγής

Βλέπε σημείο 2.14 της SWOT ανάλυσης.

10. Σημαντική συμβολή αγροτικών προϊόντων στις εθνικές εξαγωγές

Η συμβολή των αγροτικών προϊόντων στις εξαγωγές είναι σημαντική, όπως φαίνεται στο σημείο 2.13 της SWOT ανάλυσης.

11. Σημαντικό μερίδιο ενδο-κλαδικών συναλλαγών του γεωργικού τομέα

Βλέπε σημείο 2.1 της SWOT ανάλυσης.

12. Σημαντικότερος αγοραστής των γεωργικών προϊόντων η εγχώρια μεταποίηση τροφίμων

Βλέπε σημείο 2.1 της SWOT ανάλυσης.

13. Ανθεκτικότητα του γεωργικού τομέα στην απώλεια θέσεων απασχόλησης, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης

Βλέπε σημείο 2.9 της SWOT ανάλυσης.

14. Δασική κάλυψη σε μεγάλο ποσοστό του ελληνικού εδάφους και μεγάλη γενετική ποικιλότητα αυτών

Βλέπε σημείο 2.17 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 3

15. Η αλυσίδα αξίας της αγρο-διατροφής διατρέχει σημαντικά τμήματα της ελληνικής οικονομίας

Βλέπε αναφορά στην Προτεραιότητα 3 της SWOT ανάλυσης.

16. Η μεταποίηση τροφίμων αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους βιομηχανικούς κλάδους, με υψηλή παραγωγικότητα εργασίας και ΑΠΑ, συγκριτικά με τον πρωτογενή τομέα

Βλέπε σημείο 3.6 της SWOT ανάλυσης.

17. Σημαντική παραγωγή αναγνωρισμένων προϊόντων σήμανσης (ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΣΟΔ, Βιολογικά, κ.λπ.)

Βλέπε σημεία 3.8, 3.9 και 3.10 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 4

18. Πλούσια βιοποικιλότητα τόσο σε είδη και οικοσυστήματα, όσο και σε τοπία

Βλέπε σημείο 4.1 της SWOT ανάλυσης.

19. Υψηλό ποσοστό κάλυψης των αγροτικών περιοχών με περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο NATURA 2000

Το ελληνικό δίκτυο NATURA 2000 (Χάρτης 4-S19) περιλαμβάνει 419 περιοχές, 241 ΤΚΣ και 202 ΖΕΠ, ενώ 24 περιοχές είναι ταυτόχρονα ΤΚΣ και ΖΕΠ. Η έκταση των ΤΚΣ ανέρχεται σε 2.807.512 ha, που καλύπτουν το 16,4% της Ελληνικής χέρσου, ενώ η έκταση των ΖΕΠ ανέρχεται σε 2.952.476 ha, που καλύπτουν το 21,1% της Ελληνικής χέρσου.

Βλέπε σημείο 4.2 της SWOT ανάλυσης.

20. Υψηλό ποσοστό της Ελλάδας με δενδροκαλλιέργειες, βοσκοτόπια και μικτά γεωργο-κτηνοτροφικά συστήματα, που θεωρούνται εκτάσεις υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ) - Υψηλή συγκέντρωση ΥΦΑ σε ημιορεινές, ορεινές και νησιωτικές περιοχές

Λόγω της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας των πεδινών, ημιορεινών και ορεινών περιοχών ευνοούνται οι συνδυασμοί δραστηριοτήτων στα καλλιεργητικά και κτηνοτροφικά αγροτικά συστήματα, που ποικίλουν από εκτατικά έως εντατικά. Το 18,9% της Χρησιμοποιούμενης Αγροτικής Γης βρίσκονται σε περιοχές Natura 2000 και τα αγροτικά οικοσυστήματα των ημιορεινών, ορεινών και νησιωτικών περιοχών εμφανίζουν πλούσια βιοποικιλότητα, και χαρακτηρίζονται από μικρούς κλήρους γης, αναβαθμίδες και μεγάλης έκτασης βοσκότοπους και δενδρώνες.

Βλέπε σημείο 4.3 της SWOT ανάλυσης.

21. Οι ΥΦΑ με μεγάλη βιοποικιλότητα βρίσκονται, κυρίως, σε περιοχές που καλύπτονται από το δίκτυο NATURA 2000

Βλέπε σημείο 4.3 της SWOT ανάλυσης – Χάρτης 4-Π4.2.

22. Η γεωργική δραστηριότητα που ασκείται σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς (ορεινές ή με λοιπούς φυσικούς περιορισμούς) αποτελεί θετικό παράγοντα διατήρησης της βιοποικιλότητας

Βλέπε σημείο 4.3 και 4.5 της SWOT ανάλυσης.

23. Οι περισσότεροι οικότοποι και είδη της χώρας βρίσκονται σε σχετικά καλή κατάσταση

Βλέπε σημείο 4.9 της SWOT ανάλυσης.

24. Τάση μείωσης του βαθμού εντατικοποίησης της ελληνικής γεωργίας, τα τελευταία χρόνια

Βλέπε σημεία 4.13 και 4.16 της SWOT ανάλυσης.

25. Τάση μείωσης της ποσότητας εμπορικού αζώτου και φωσφόρου, που καταναλώθηκε από τη γεωργία

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση Προστασίας των Καλλιεργειών (European Crop Protection Association), παρατηρείται ότι τα έτη 2008-2010 και περισσότερο το 2009-2010 υπάρχει μείωση της χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια 2001-2007.

Βλέπε σημείο 4.14 της SWOT ανάλυσης.

26. Αυξημένο ποσοστό εκτατικής κτηνοτροφίας

Βλέπε σημείο 4.18 της SWOT ανάλυσης.

27. Μεγάλοι όγκοι φυσικών δασών με σημαντική προστατευτική σημασία για τη συγκράτηση και σταθεροποίηση των εδαφών

Βλέπε σημεία 2.17 και 4.23 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 5

28. Επαρκείς επιφανειακοί και υπόγειοι υδατικοί πόροι

Βλέπε σημείο 5.1 της SWOT ανάλυσης.

29. Σημαντικές δυνατότητες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΑΠΕ)

Η Ελλάδα είναι 11η μεταξύ 40 χωρών παγκοσμίως σε ηλιακό δυναμικό. Η παρουσία μικρών και ορμητικών ποταμών επιτρέπει την αξιοποίηση της υδραυλικής ενέργειας, ενώ λόγω της συνύπαρξης ηπειρωτικού – νησιωτικού τοπίου διαμορφώνεται αξιόλογο αιολικό δυναμικό ιδίως στις παράκτιες περιοχές.

Βλέπε σημείο 5.4 της SWOT ανάλυσης.

30. Ενθαρρυντικές τάσεις μείωσης της χρήσης ενέργειας στη γεωργία

Βλέπε σημείο 5.5 της SWOT ανάλυσης.

31. Τάσεις μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που προέρχονται από τη γεωργία

Βλέπε σημείο 5.6 της SWOT ανάλυσης.

32. Διαχρονική μείωση της αμμωνίας από γεωργικές – κτηνοτροφικές δραστηριότητες

Βλέπε σημείο 5.6 της SWOT ανάλυσης και Διάγραμμα 4-Π5.10.

Προτεραιότητα 6

33. Πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και υψηλής ποιότητας φυσικό και οικιστικό περιβάλλον

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο κείμενο ΕΣΠΑ 2014-2020 «Ο πολιτισμός αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του περιβάλλοντος. Υφίσταται τεράστιο αναξιοποίητο δυναμικό που χρήζει προστασίας, ανάδειξης, προβολής και ενσωμάτωσης στο κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι και μέσα από την έρευνα και την καινοτομική προσέγγιση».

Βλέπε σημείο 6.12 της SWOT ανάλυσης.

34. Σημαντική εξοικείωση των κατοίκων και των συλλογικών κοινωνικο-οικονομικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης των αγροτικών περιοχών με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης που βασίζονται στην προσέγγιση LEADER

Από την πολυετή εφαρμογή της φιλοσοφίας LEADER και της τοπικής ανάπτυξης την Ελλάδα, έχει συσσωρευτεί εμπειρία για το ανθρώπινο δυναμικό των Ομάδων Τοπικής Δράσης και των τοπικών αναπτυξιακών εταιρειών αλλά και των κατοίκων σε τοπικό επίπεδο.

35. Ολοκλήρωση μεγάλου τμήματος των βασικών οδικών αξόνων του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, γεγονός που συνεπάγεται τη μείωση της χρονο-απόστασης μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών

Κείμενο ΕΣΠΑ 2014-2020

36. Η γεωργική δραστηριότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την τοπική παράδοση και τα ήθη και έθιμα, δημιουργώντας ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου

Το κλίμα ορισμένων νησιών και απομακρυσμένων περιοχών ευνοεί τις σχεδόν μονοπωλιακές καλλιέργειες (πχ. μαστίχα Χίου και κρόκος Κοζάνης), ενώ έχει συγκεντρωθεί γνώση στην καλλιέργεια και επεξεργασία των τοπικών προϊόντων. Παράλληλα με τον τουρισμό, τα τοπικά προϊόντα συνεισφέρουν σημαντικά στην αγροτική ανάπτυξη στα περισσότερα νησιά.

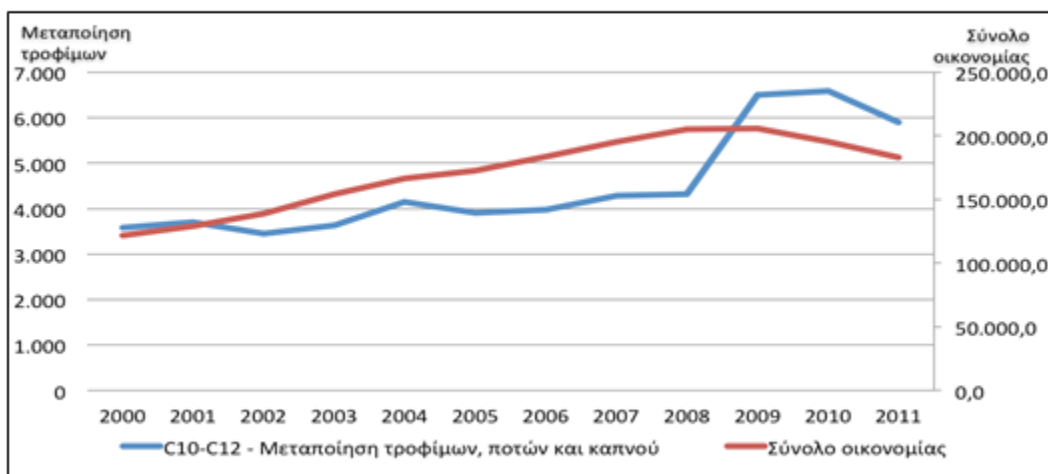
37. Σημαντικό ποσοστό πολύ-απασχόλησης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, σε συνδυασμό με έντονη υποαπασχόληση του πρωτογενή τομέα

Βλέπε σημείο 6.8 της SWOT ανάλυσης

38. Τάση συνεχούς διάδοσης και αυξανόμενης χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Βλέπε σημείο 6.10 της SWOT ανάλυσης.

Διάγραμμα 4-S5: Κατανομή δαπάνης επιχειρήσεων σε έργα σχετικά με την αγρο-διατροφή



Πηγή: ΓΤΕΤ, 2014

Διάγραμμα 4-S5: Κατανομή δαπάνης επιχειρήσεων σε έργα σχετικά με την αγρο-διατροφή

Χάρτης 4-S19: Κάλυψη της Ελλάδας από περιοχές Δικτύου NATURA 2000



Πηγή: Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές NATURA

Χάρτης 4-S19: Κάλυψη της Ελλάδας από περιοχές Δικτύου NATURA 2000

4.1.3. Αδυναμίες που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού

Γενικά

1. Έντονη οικονομική ύφεση με αποτέλεσμα πτώση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕγχΠ) καθώς και των δεικτών σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, κύκλου εργασιών λιανεμπορίου, βιομηχανικής παραγωγής αλλά και αύξηση του ετήσιου ποσοστού ανεργίας

Η Ελληνική οικονομία βρίσκεται σε ύφεση εδώ και αρκετά χρόνια και το ΑΕΠ της χώρας έχει συρρικνωθεί σωρευτικά κατά περίπου 25%. Η μείωση αυτή οφείλεται τόσο στην μείωση της κατανάλωσης όσο και των επενδύσεων. Η ανεργία έχει φτάσει το 27% το 2013, ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων στην Ελλάδα είναι το υψηλότερο μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών και ξεπερνάει το 60%. Το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού ανέρχεται στο 52,7%.

2. Γεωφυσικοί περιορισμοί (έντονο ανάγλυφο του εδάφους, νησιωτικός χαρακτήρας, κ.λπ.) με αποτέλεσμα της διάσπασης της γεωργικής παραγωγής και περιορισμένη διαθεσιμότητα φυσικών πόρων για μαζική γεωργική παραγωγή

Προτεραιότητα 1

3. Ελλιπής επαγγελματική κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, κυρίως του γεωργικού τομέα

Βλέπε σημείο 1.1 της SWOT ανάλυσης.

4. Ατελές σύστημα παροχής επαγγελματικής κατάρτισης, που βασίζεται σε παραδοσιακές μεθόδους μεταφοράς γνώσης, χωρίς αποτελεσματικότητα στις ιδιαιτερότητες του γεωργικού τομέα

Βλέπε σημείο 1.1 της SWOT ανάλυσης.

5. Ατελώς ανεπτυγμένο σύστημα γεωργικών συμβούλων και τεχνικής υποστήριξης στο γεωργικό τομέα

Βλέπε σημείο 1.2 της SWOT ανάλυσης.

6. Μειωμένη ζήτηση υπηρεσιών Ε&Κ και πολύ χαμηλά επίπεδα επένδυσης στην έρευνα, κυρίως από το γεωργικό τομέα

Από την ανάλυση της «Διάρθρωση δαπάνης τομέα Γεωργία – Αλιεία – Κτηνοτροφία – Τρόφιμα - Βιοτεχνολογία στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (2007 – 2013)» στην SWOT, προέκυψε ότι ο ιδιωτικός τομέας έχει σημαντική συμβολή στα Τρόφιμα και τη Βιοτεχνολογία, μικρότερη στη Γεωργία και ανύπαρκτη στην Κτηνοτροφία και την Αλιεία.

7. Χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της καινοτομίας στο γεωργικό τομέα και στον τομέα της δασοπονίας

Σε ότι αφορά στην αγροτική ανάπτυξη παρατηρείται σημαντική ερευνητική προσπάθεια, κυρίως στους τομείς των τροφίμων, της βιοτεχνολογίας και των υδάτων, αλλά και της γεωργίας, των δασών, της κτηνοτροφίας. Ωστόσο, οι πολύ μικρές αγροτικές εκμεταλλεύσεις, η έλλειψη εξειδικευμένης εκπαίδευσης των απασχολούμενων, η έλλειψη ισχυρής διασύνδεσης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, καθώς και η έλλειψη δεσμών μεταξύ της έρευνας, των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και των ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές, εμποδίζουν την ενσωμάτωση των καινοτόμων δράσεων στην παραγωγική διαδικασία. Το 2007, η ΑΕΔΕΤΑ αντιπροσώπευε το 0,58% του ΑΕΠ, με τον μέσο όρο της ΕΕ-27 στο 1,85% και πρόσφατα η χώρα υποβιβάστηκε στην 19η θέση .

8. Απουσία μηχανισμών μεταφοράς γνώσης και διάχυσης αποτελεσμάτων της E&T&K στη γεωργική παραγωγή

Αναφορικά με την ανάπτυξη, τη μετάδοση και τη διάχυση της καινοτομίας και της τεχνολογίας στον αγροτικό τομέα, εμφανίζονται ελλείψεις στη χώρα μας, λόγω των ιδιοτελειών των ελληνικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων αλλά και εξαιτίας ανεπαρκειών που εμφανίζει ο μηχανισμός σύνδεσης της έρευνας με τις παραγωγικές διαδικασίες και τους επιχειρηματικούς φορείς της χώρας.

9. Απουσία κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων ικανού μεγέθους, που να μπορούν να επενδύσουν στην ETK για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας

Ο ιδιωτικός τομέας χαρακτηρίζεται από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους που συχνά περιορίζονται στην μεταφορά ώριμης τεχνολογίας από το εξωτερικό και εμφανίζουν αδυναμία να επενδύσουν στην ανάπτυξη και στην έρευνα. Οι δυνατότητες αυτές είναι ακόμα πιο περιορισμένες στον αγροτικό τομέα, όπου το πολύ μικρό μέγεθος των υπάρχουσών εκμεταλλεύσεων αλλά και τα φαινόμενα ισχυρού κατακερματισμού της ιδιοκτησίας λειτουργούν ανασταλικά για την ανάπτυξη οικονομίας κλίμακας και την επένδυση στην καινοτομία και την γνώση, τόσο στις καλλιεργητικές επιχειρήσεις όσο και στις επενδύσεις.

10. Έλλειμμα παραγωγής εγχώριας τεχνολογίας και εισαγωγή ώριμης τεχνολογίας από το εξωτερικό

Ενδεικτικές του φαινομένου αυτού είναι οι διαπιστώσεις έρευνας που υλοποίησε το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου WIDE (growth of SMEs: Organizational Innovation and Development in mEd area) που εντάσσεται στο Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας MED, σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις της χώρας αξιοποιούν καινοτομία που βασίζεται στην αγορά αντί της τεχνολογικής καινοτομίας σε ποσοστό 54,1%, ενώ οι περισσότερες πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες ελληνικές επιχειρήσεις δαπανούν ποσά έως το 2,5% του ετήσιου κύκλου εργασιών τους για δράσεις έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης. Ένα από τα κυριότερα ευρήματα της έρευνας, σε ό,τι αφορά στο είδος της καινοτομίας που απαντάται στο επιχειρηματικό περιβάλλον της χώρας μας, είναι η διαπίστωση ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις σε ποσοστό 54,1% αξιοποιούν καινοτομία που βασίζεται στην αγορά αντί της τεχνολογικής καινοτομίας.

11. Απουσία συνεργατικών δράσεων μεταξύ των επιχειρήσεων του γεωργικού τομέα με τον εγχώριο και διεθνή ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο

Βλέπε σημείο 1.6 της SWOT ανάλυσης.

12. Έλλειμμα επιχειρηματικού πνεύματος στην ελληνική ερευνητική κοινότητα και απουσία διασύνδεσης των αναγκών του γεωργικού τομέα με την παραγόμενη γεωργική έρευνα

Ο προσανατολισμός της έρευνας αφορά σε πεδία που συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με τα ενδιαφέροντα των ερευνητικών ομάδων και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που παρέχουν τα σχετικά προγράμματα και λιγότερο σε πεδία που αφορούν τις ανάγκες της οικονομίας, περιορισμένη ακόμα και σε κλάδους με υψηλή καινοτομική δραστηριότητα (π.χ. υπηρεσίες).

Προτεραιότητα 2

13. Χαμηλό γεωργικό εισόδημα, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο

Βλέπε σημείο 2.4 της SWOT ανάλυσης.

14. Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας στο γεωργικό τομέα

Βλέπε σημείο 2.6 της SWOT ανάλυσης.

15. Μειωμένη αξία εκροής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές

Βλέπε σημείο 2.4 της SWOT ανάλυσης.

16. Υψηλό κόστος παραγωγής γεωργικών προϊόντων

Βλέπε σημείο 2.6 της SWOT ανάλυσης. Ιδιαίτερα το υψηλό κόστος ζωοτροφών, στις οποίες η χώρα είναι ελλειμματική, είναι ανασταλτικός παράγοντας για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της κτηνοτροφίας.

17. Έλλειψη πίστης στο τραπεζικό σύστημα με έλλειμμα ρευστότητας της αγοράς και μειωμένη προσφορά δανείων στους γεωργούς

Βλέπε σημείο 2.5 της SWOT ανάλυσης.

Από το 2009 παρατηρείται ραγδαία μείωση των μακροπρόθεσμων δανείων, λόγω έλλειψης ρευστότητας και δανειοδοτήσεων από πλευράς τραπεζών και λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης των επενδυτών γεωργών, σε συνδυασμό με το συνεχώς μειούμενο πάγιο γεωργικό κεφάλαιο, την αύξηση των επιτοκίων και την συμμετοχή της αμοιβής του κεφαλαίου μετά το 2009, όπως διαφαίνεται και από την απροθυμία των δυνητικών δικαιούχων του ΠΑΑ να αναλάβουν επενδύσεις.

18. Σημαντική από-επένδυση του γεωργικού τομέα και χαμηλός βαθμός σχηματισμού ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου στο γεωργικό τομέα

Μετά το 2009 ο δείκτης σχηματισμού παγίου κεφαλαίου στη γεωργία (σαν ποσοστό της ΑΠΑ) είναι μόλις 24%, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος είναι 32,5% και της Ιταλίας αγγίζει το 40%, δηλώνοντας το δυσμενές επενδυτικό περιβάλλον του αγροτικού χώρου. Βλέπε σημείο 2.4 της SWOT ανάλυσης.

Βλέπε σημείο 2.7 της SWOT ανάλυσης.

19. Μικρό σε έκταση μέγεθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων και κατακερματισμός γεωργικού κλήρου, με ιδιαίτερες περιφερειακές ανισότητες

Βλέπε σημείο 2.8 της SWOT ανάλυσης.

20. Χαμηλό μέσο μέγεθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε όρους οικονομικούς και απασχόλησης, με ενδο-κλαδικές ανισότητες

Βλέπε σημείο 2.8 της SWOT ανάλυσης.

21. Μεγάλη εξάρτηση του γεωργικού τομέα από τις επιδοτήσεις και τις ενισχύσεις του Πολύωνα II (Εικόνα W-A21)

Οι συνολικές επιδοτήσεις αποτελούν για όλους τους τύπους γεωργικών εκμεταλλεύσεων, πάνω από το μισό του εισοδήματος.

22. Σημαντικός βαθμός υποαπασχόλησης της ελληνικής γεωργίας

Βλέπε σημείο 2.9 της SWOT ανάλυσης.

23. Σημαντικός βαθμός αυτό-απασχόλησης στο γεωργικό τομέα

Βλέπε σημείο 2.11 της SWOT ανάλυσης.

24. Μεγάλο ποσοστό αρχηγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων ηλικίας άνω των 55 ετών

Βλέπε σημείο 2.10 της SWOT ανάλυσης και ΚΔΠ-23.

25. Χαμηλή αποδοτικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, των οποίων οι αρχηγοί είναι ηλικίας άνω των 55 ετών

Βλέπε σημείο 2.10 της SWOT ανάλυσης.

26. Υψηλή ανεργία και ιδιαίτερα των νέων

Βλέπε σημείο 2.11 της SWOT ανάλυσης.

27. Προβλήματα αυτάρκειας, κυρίως σε ορισμένα κτηνοτροφικά προϊόντα, με αρνητική επίδραση στη διαμόρφωση του εμπορικού ισοζυγίου

Βλέπε σημείο 2.14 της SWOT ανάλυσης.

28. Άνιση σχέση μεταξύ ζωικής και φυτικής παραγωγή

Βλέπε σημείο 2.16 της SWOT ανάλυσης.

29. Χαμηλή, διαχρονικά, αξία της ελληνικής δασοπονίας

Βλέπε σημείο 2.19 της SWOT ανάλυσης.

30. Χαμηλή μέση παραγωγικότητα εργασίας στον τομέα της δασοπονίας

Βλέπε σημείο 2.21 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 3

31. Υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης του κλάδου εμπορίας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων στο λιανεμπόριο και σε ορισμένους κλάδους της μεταποίησης

Βλέπε σημείο 3.1 της SWOT ανάλυσης. Εκτιμάται υψηλός βαθμός συγκέντρωσης τζίρου στις μεσαίες και μεγάλες αλυσίδες, που δημιουργεί ολιγοπωλιακές δομές, ευνοεί την προ-συνεννόηση των επιχειρήσεων υπό μορφή καρτέλ, πιέζει τις τιμές παραγωγού και μεταβιβάζει μέρος των κερδών στο λιανεμπόριο.

32. Ατελές σύστημα βραχείων αλυσίδων εμπορίας γεωργικών προϊόντων

Βλέπε σημείο 3.2 της SWOT ανάλυσης.

33. Ατελώς ανεπτυγμένο σύστημα οργάνωσης των παραγωγών γεωργικών προϊόντων

Βλέπε σημείο 3.3 της SWOT ανάλυσης.

34. Αδυναμία των παραγωγών να διεκδικήσουν ισχυρό ρόλο στην εφοδιαστική αλυσίδα των γεωργικών προϊόντων

Βλέπε σημείο 3.4 της SWOT ανάλυσης.

35. Μικρή προστιθέμενη αξία του παραγόμενου γεωργικού προϊόντος, σε σχέση με αυτή του τελικού προϊόντος

Βλέπε Εικόνα 4-Π3.1 της SWOT ανάλυσης.

36. Μικρή διασύνδεση ανάμεσα στον αγρο-διατροφικό τομέα και στους άλλους τομείς της οικονομίας

Βλέπε σημεία 3.5 και 3.7 της SWOT ανάλυσης.

37. Ιδιαίτερα υψηλή έκθεση του γεωργικού τομέα στις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών, των δυσμενών φαινομένων και των καταστροφικών συμβάντων στο παραγωγικό δυναμικό

Βλέπε σημείο 3.11 της SWOT ανάλυσης.

38. Έλλειψη σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων διαχείρισης κινδύνου στο γεωργικό τομέα

Βλέπε σημείο 3.12 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 4

39. Υψηλές πιέσεις στα είδη και τους οικοτόπους από τη γεωργική δραστηριότητα και ιδιαίτερα την εντατική γεωργία

Βλέπε σημείο 4.7 της SWOT ανάλυσης.

40. Σημαντικά προβλήματα στους υγροτόπους από τη σημειακή και μη σημειακή ρύπανση, την επέκταση των γεωργικών καλλιεργειών στις περιοχές αυτές, την υπεράντληση, κ.λπ.

Βλέπε σημείο 4.8 της SWOT ανάλυσης.

41. Υψηλό ποσοστό λειμώνων εντός περιοχών NATURA 2000, οι οποίοι δεν είναι σε ευνοϊκή κατάσταση λόγω αλόγιστης βόσκησης και υστέρηση στη διαχείριση των περιοχών αυτών

Βλέπε σημείο 4.11 της SWOT ανάλυσης.

42. Ελλείψεις στην ορθολογική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών

Υπάρχει θεσμικό έλλειμμα στην κατοχύρωση και τη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών, καθώς δεν έχουν εκπονηθεί όλα τα προβλεπόμενα Σχέδια Διαχείρισης και οι Φορείς Διαχείρισης καλύπτουν το 23% των περιοχών Natura 2000.

43. Σημαντικός αριθμός ευπρόσβλητων περιοχών σε νιτρορύπανση

Βλέπε σημείο 4.15 της SWOT ανάλυσης.

44. Έντονη γενετική διάβρωση των καλλιεργούμενων ειδών και των αγροτικών – οικόσιτων ζώων

Βλέπε σημείο 4.12 της SWOT ανάλυσης.

45. Έντονη χειμαρρικότητα και διάβρωση των ελληνικών εδαφών

Η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλό ρυθμό διάβρωσης εδαφών, με δείκτη υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ-27. Βλέπε σημεία 4.19 και 4.20 της SWOT ανάλυσης.

46. Έντονα φαινόμενα ερημοποίησης, εντοπισμένα στις περιοχές που επιδρούν οι παράγοντες που προκαλούν ερημοποίηση

Βλέπε σημείο 4.21 της SWOT ανάλυσης.

47. Υψηλός κίνδυνος εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών, ιδιαίτερα σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, με αρνητικές συνέπειες στην προστασία του περιβάλλοντος

Βλέπε σημείο 4.6 της SWOT ανάλυσης.

48. Μεγάλο ποσοστό των ελληνικών δασών ευπρόσβλητων στις πυρκαγιές

Βλέπε σημείο 4.23 της SWOT ανάλυσης.

49. Χαμηλός βαθμός διάδοσης εγχώριου πολλαπλασιαστικού υλικού και κυριάρχηση των ξενικών ποικιλιών στην ελληνική αγορά

Βλέπε σημείο 4.12 της SWOT ανάλυσης.

50. Σημαντικές αλλαγές στην κάλυψη γης, με απώλεια φυσικών εκτάσεων

Βλέπε σημείο 4.25 της SWOT ανάλυσης.

51. Μικρό ποσοστό αναδασώσεων σε σχέση με τις καμένες δασικές εκτάσεις

Αν και τα οικοσυστήματα έχουν τη δυνατότητα φυσικής αναγέννησης μετά από μια πυρκαγιά, μερικές φορές όμως είναι απαραίτητες οι τεχνητές επεμβάσεις. Από των απολογισμό δραστηριοτήτων των δασικών υπηρεσιών (2011) για την περίοδο 2000-2011 αναδασώθηκε περίπου το 3% της συνολικής καμένης έκτασης.

52. Σημαντικές εκτάσεις δασών υπόκεινται σε ζημιές λόγω ασθενειών και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής

Βλέπε σημείο 4.26 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 5

53. Έντονη εποχιακή και χωρική ανισο-κατανομή των υδατικών πόρων της χώρας

Βλέπε Χάρτη 4-Π5.1 της SWOT ανάλυσης και σημείο 5.1 της SWOT.

54. Ο γεωργικός τομέας είναι ο μεγαλύτερος καταναλωτής των υδατικών πόρων

Βλέπε σημεία 5.1 και 5.2 της SWOT ανάλυσης.

55. Μη ορθολογική και αποδοτική χρήση του αρδευτικού νερού, η οποία εντοπίζεται κυρίως σε περιοχές που υπάρχει έλλειψη υδατικών πόρων

Βλέπε σημείο 5.3 της SWOT ανάλυσης.

56. Μικρό ποσοστό γεωργικών εκτάσεων που αρδεύονται με αποδοτικά συστήματα άρδευσης

Βλέπε Διάγραμμα 4-Π5.4 της SWOT ανάλυσης.

57. Άνιση κατανομή της εκμετάλλευσης μεταξύ των υπόγειων και των επιφανειακών πόρων

Η μεγάλη πίεση στα υπόγεια υδατικά συστήματα έχει οδηγήσει, σε αρκετές περιπτώσεις, σε ποιοτική και ποσοτική υποβάθμισή τους (υφαλμύριση, νιτρορύπανση). Βλέπε σημείο 5.1 της SWOT.

58. Πολύ μικρό ποσοστό των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας και μη επαρκής αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού της χώρας

Βλέπε σημείο 4.12 της SWOT ανάλυσης.

59. Πολύ μικρή αξιοποίηση των ΑΠΕ στο γεωργικό τομέα και τον τομέα της δασοπονίας

Βλέπε Διάγραμμα 4-Π5.6 της SWOT ανάλυσης.

60. Χαμηλό ποσοστό οργανικού άνθρακα / οργανικής ουσίας στα ελληνικά εδάφη και χαμηλό ποσοστό δέσμευσης οργανικού άνθρακα στις γεωργικές γαίες

Βλέπε σημείο 5.7 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 6

61. Υψηλότερα του μέσου εθνικού όρου, ποσοστά φτώχειας στις αγροτικές περιοχές με σημαντική υστέρηση του κατά κεφαλή ΑΕΠ, των κατοίκων των αγροτικών περιοχών, σε σχέση με αυτούς των αστικών περιοχών και αυξημένη κοινωνικο-οικονομική περιθωριοποίηση

Βλέπε σημείο 6.5 της SWOT ανάλυσης.

Το μέσο ΑΕΠ ανά κάτοικο για την ύπαιθρο είναι χαμηλότερο από οποιαδήποτε ομάδα περιοχών. Όσο αυξάνει η συμμετοχή του πρωτογενούς τομέα στην ΑΠΑ τόσο μειώνεται το κατά κεφαλή ΑΕΠ στην

αντίστοιχη περιοχή και εκτιμάται από την DG AGRI ότι οι αραιοκατοικημένες περιοχές έχουν υψηλότερο δείκτη φτώχειας για το 2011 σε σχέση με τον εθνικό μέσο και τις πυκνοκατοικημένες περιοχές.

62. Χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας στις αγροτικές περιοχές

Βλέπε σημείο 6.4 και ιδιαίτερα Διάγραμμα 4-Π6.2 της SWOT ανάλυσης.

63. Προβληματική δημογραφική σύνθεση και γήρανση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές

Η ύπαιθρος και οι ορεινές περιοχές έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικιωμένων, 4% υψηλότερο από τις αστικές περιοχές και τον μέσο όρο της ΕΕ-27. Βλέπε σημείο 6.6 της SWOT ανάλυσης.

64. Υψηλή εξάρτηση σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης από τον πρωτογενή τομέα

Το 2012, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) του πρωτογενή τομέα, στις αγροτικές περιοχές, ήταν 34,2%, αναδεικνύοντας τη γεωργία ως κυρίαρχη δραστηριότητα σε αυτές τις περιοχές. Επίσης βλέπε σημεία 6.9 και 6.10 της SWOT ανάλυσης.

65. Πολύ χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα που καθιστά ιδιαίτερα υψηλό το κόστος παροχής Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)

Βλέπε σημεία 6.1 και 6.11 της SWOT ανάλυσης και Εικόνα 4-W62.

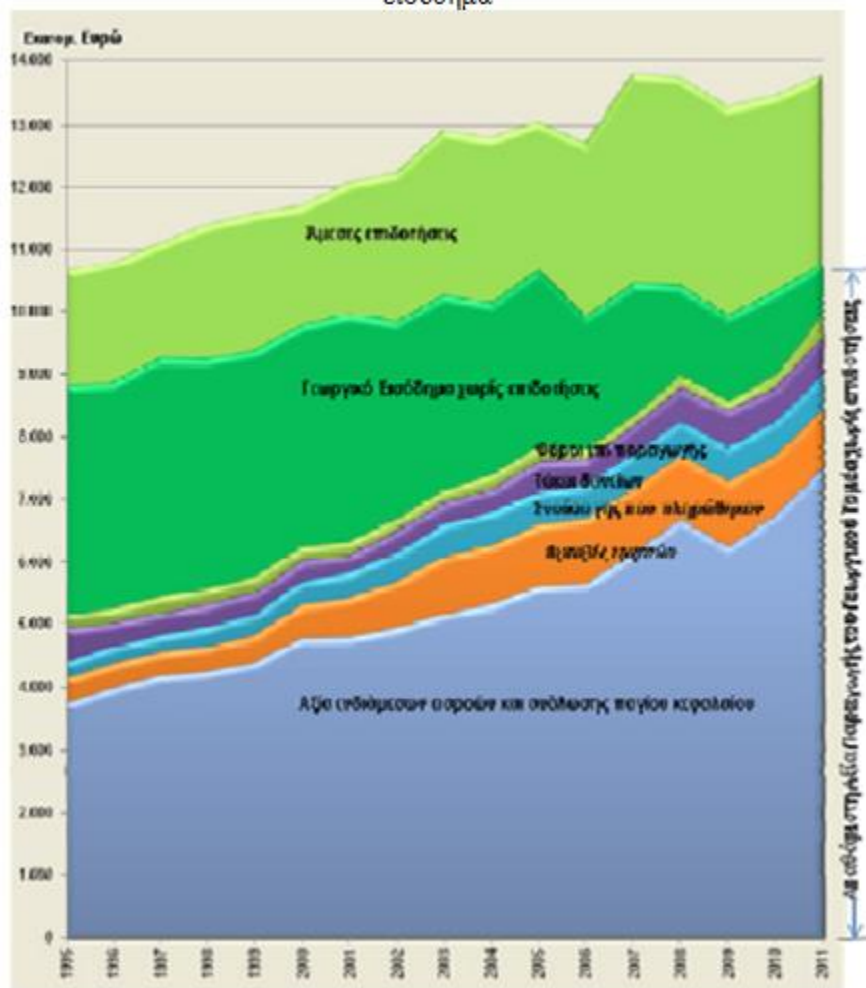
66. Η πλειονότητα των αγροτικών περιοχών εντάσσεται στην κατηγορία των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών

Βλέπε σημεία 4.5 και 6.3 της SWOT ανάλυσης.

67. Σημαντική υστέρηση στην πρόσβαση ΤΠΕ, λόγω της απουσίας ευρυζωνικών υποδομών αλλά και ψηφιακού αναλφαριθμητισμού, η οποία οφείλεται κυρίως στη δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού

Βλέπε σημείο 6.13 της SWOT ανάλυσης.

Εικόνα 4-W21: Διαχρονική εξέλιξη μεγεθών που προσδιορίζουν το γεωργικό εισόδημα



Εικόνα 4-W21: Διαχρονική εξέλιξη μεγεθών που προσδιορίζουν το γεωργικό εισόδημα

Εικόνα 4-W62: Χαρακτηριστικά αγροτικών περιοχών

Οι αγροτικές περιοχές αν και αποδειχτήκαν λιγότερο ευάλωτες στην οικονομική κρίση, πλήττονται από την ανεργία, ειδικά των νέων, ενώ διαπιστώνεται έλλειμμα κατάρτισης ή ευρύτερων εφοδίων για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας εμφανίζουν οι περιφέρειες με ισχυρό αγροτικό τομέα. Η απασχόληση στον αγροτικό τομέα αν και βαίνει μειούμενη, διατηρεί σημαντικό ποσοστό (12%), όμως θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν εξασφαλίζει ένα ικανοποιητικό επίπεδο εισοδήματος για όλο τον αγροτικό πληθυσμό.

Δεδομένης της οικονομικής κρίσης, της αύξησης της ανεργίας και της μη ύπαρξης διεξόδου στην αγορά εργασίας καθώς επίσης και του υψηλού κόστους ζωής στα αστικά κέντρα, παρατηρείται τάση επιστροφής στην υπαίθρο, ανθρώπινου δυναμικού νέας ηλικίας και υψηλής κατάρτισης.

.....

Ειδικότερα στις αγροτικές περιοχές διαπιστώνεται αναπτυξιακό έλλειμμα σε όρους φτώχειας, ύπαρξης βασικών υποδομών και απομόνωσης.

.....

Οι περιοχές της υπαίθρου, και κυρίως οι νησιωτικές, ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, είναι πιο ευάλωτες στην εγκατάλειψη και γήρανση του πληθυσμού, στον κίνδυνο φτώχειας, στην έλλειψη προσβασιμότητας (μεταφορές, ενέργεια, κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές, ψηφιακό αναλφαριθμητισμός, έλλειμμα σε καινοτομία & ειδικότερα στην αγροτική επιχειρηματικότητα). Επιπλέον χαρακτηριστικό αποτελεί η εποχικότητα αλλά και η διαφοροποίηση της εργασίας και των εισοδημάτων.

.....

Τα ελληνικά νησιά και στα δύο αρχιπελάγη, (εκτός της Κρήτης), γενικά χαρακτηρίζονται από μικρό μέγεθος, και περιορισμένους πόρους, σημαντική απόσταση από την ηπειρωτική ενδοχώρα και ενίοτε απομόνωση, μεγάλη ποικιλομορφία μεταξύ τους, πλούσιο αλλά ευάλωτο φυσικό περιβάλλον. Η νησιωτικότητα επιδρά αρνητικά σε όρους γενικής ελκυστικότητας όπως το κόστος παραγωγής και διαβίωσης και αποτρέπει από την εμφάνιση οικονομικών συγκέντρωσης και κλίμακας. Η ειδικότερη ελκυστικότητα τους μονίμως εξαρτάται από την προσπελασιμότητα και τη συνακόλουθη αδυναμία να παρασχεθούν δημόσιες υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και χαμηλού κόστους.

.....

Στις ορεινές περιοχές παρατηρείται ένας δυϊσμός τάσεων όσον αφορά την ανάπτυξή τους. Η μια συνίσταται στην εγκατάλειψη μεγάλων περιοχών ακόμα και ως περιοχών βιώσιμης κατοίκησης και οικονομικής δραστηριότητας. Η δεύτερη τάση συνδέεται με την ήπια τουριστική ανάπτυξη, την αναδυόμενη βιολογική γεωργία, την αποχή ορισμένων παραδοσιακών προτύπων, κ.λπ. Ωστόσο διαπιστώνονται κοινά προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, προσβασιμότητας, δημογραφικής αποδυνάμωσης και κατακερματισμού των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Πηγή: Απόσπασμα εγκεκριμένου Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, Μάιος 2014

Εικόνα 4-W62: Χαρακτηριστικά αγροτικών περιοχών

4.1.4. Ευκαιρίες που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού

Γενικά

1. *Αναγνώριση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της μεγάλης σημασίας της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών για το μέλλον της Ευρώπης σε οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό επίπεδο*

Προτεραιότητα 1

2. *Παροχή κινήτρων για τη δημιουργία συμπράξεων καινοτομίας μεταξύ ερευνητικών κέντρων, πανεπιστημίων, γεωργών, ομάδων παραγωγών, μεταποιητικών επιχειρήσεων του τομέα τροφίμων, κ.λπ.*

Σημαντικές ευκαιρίες για την μεταφορά και τη διάχυση γνώσης, την ανταλλαγή εμπειριών, αλλά και την υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών μπορούν επίσης να αναδειχθούν και μέσω της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για τη Γεωργική Παραγωγικότητα και Βιωσιμότητα, η οποία αποτελεί μια κοινή πλατφόρμα συνεργασίας, για την αξιοποίηση της μεταφοράς γνώσης και της καινοτομίας, με στόχο την αντιμετώπιση προκλήσεων όπως η αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης τροφίμων (αναμένεται να αυξηθεί κατά 70% έως το 2050), η απότομη αύξηση για ζωοτροφές, ίνες, βιομάζα και βιοϋλικά, αλλά και η αύξηση των πιέσεων στους περιβαλλοντικούς πόρους, ως αποτέλεσμα της αύξησης της παραγωγικότητας.

3. *Έμφαση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στην προώθηση της μεταφοράς γνώσης και στην εισαγωγή καινοτομίας*

Η ΕΕ δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα, μέσω της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», της Πρότασης Κανονισμού για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης κατά την περίοδο 2014 – 2020, αλλά και της προώθησης των Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας, στην προώθηση της καινοτομίας και της μεταφοράς γνώσης για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών περιφερειών και της Κοινότητας συνολικά στο πλαίσιο της στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση.

4. *Δυνατότητες βελτίωσης συντονισμού της στρατηγικής για την προώθηση της μεταφοράς γνώσης και την εισαγωγή καινοτομίας μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020 και του σχετικού μηχανισμού παρακολούθησης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Έρευνα και Καινοτομία 2014-2020*
5. *Ανάδειξη του αγρο-διατροφικού τομέα, ως ένα από τους κυρίαρχους τομείς ανάπτυξης από την εθνική και τις περιφερειακές RIS3*
6. *Δυνατότητες αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών και των καινοτομιών προς όφελος της παραγωγικότητας και της εξυπηρέτησης των αναγκών της αγοράς του αγροτικού τομέα*

Προτεραιότητα 2

7. *Εδραίωση της Μεσογειακής διατροφής, ως πρότυπο υγιεινής διατροφής παγκοσμίου επιπέδου*
8. *Τάση μετακίνησης των νέων από τις αστικές περιοχές στις αγροτικές λόγω οικονομικής κρίσης και υψηλής ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων στις αστικές περιοχές*
9. *Ο γεωργικός τομέας είναι ένας από τους λίγους τομείς, που δημιούργησαν νέες θέσεις απασχόλησης και μισθωτής εργασίας κατά τη διάρκεια της κρίσης*

Βλέπε σημείο 2.9 της SWOT ανάλυσης.

Προτεραιότητα 3

10. Αναγνώριση, στο ΕΣΠΑ 2014-202, του αγρο-διατροφικού τομέα ως ένα από τους σημαντικότερους τομείς ανάπτυξης

Οι κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση είναι ο τουρισμός, η ενέργεια και το αγρο-διατροφικό σύστημα. (ΕΣΠΑ 2014-2020).

- 11. Αύξηση, διεθνώς, της ζήτησης των καταναλωτών για επεξεργασμένα – τυποποιημένα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα ποιοτικά και ασφαλή**
- 12. Διασταύρωση της αλυσίδας αξίας της αγρο-διατροφής με άλλες αλυσίδες (τουρισμός, φαρμακευτική βιομηχανία, καλλυντικά, κ.λπ.)**

Η αλυσίδα αξίας της αγρο-διατροφής προσφέρει την πρώτη ύλη στις άλλες αλυσίδες αξίας ή απορροφά τα προϊόντα τους και η ενίσχυση των διασυνδέσεων μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.

Προτεραιότητα 4

13. Σύνταξη της ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα

Βλέπε σημείο 4.1 της SWOT ανάλυσης.

14. Ολοκλήρωση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) για το δίκτυο NATURA 2000, με στόχο το συντονισμό και την προώθηση συνεργειών των δράσεων για τις περιοχές αυτές

Βλέπε σημείο 4.2 της SWOT ανάλυσης.

15. Θέσπιση εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, που αυξάνεται διαχρονικά

Βλέπε σημείο 4.4 της SWOT ανάλυσης.

16. Αύξηση των καταχωρίσεων του εγχώριου γενετικού υλικού

Βλέπε Εικόνα 4-Π4., σημείο 4.8 της SWOT ανάλυσης.

17. Έμφαση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και των εθνικών πολιτικών στην προστασία του περιβάλλοντος

18. Θέσπιση εθνικού πλαισίου για την προστασία από τις πλημμύρες

Πραγματοποιήθηκε, ήδη, η Προκαταρκτική Αξιολόγηση των Κινδύνων Πλημμύρας των Περιοχών Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και υποβλήθηκαν τα αποτελέσματα στην ευρωπαϊκή βάση δεδομένων EIONET, στην ειδική ιστοσελίδα που έχει αναπτύξει η Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Ε.Γ.Υ) για την εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ.

Προτεραιότητα 5

19. Θέσπιση θεσμικού πλαισίου για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων

Βλέπε σημείο 5.3 της SWOT ανάλυσης.

20. Σχεδιασμός πολιτικής τιμολόγησης αρδευτικού νερού

Σύμφωνα με τις εκ των προτέρων προϋποθέσεις και τη δέσμευση της χώρας, η πολιτική για την τιμολόγηση του αρδευτικού νερού αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί, το αργότερο έως το τέλος του 2016.

21. Μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης του βαθμού απόδοσης των αρδεύσεων

22. Νέο θεσμικό πλαίσιο για την ένταξη των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας

Ο Ν. 3851/2010 θεσπίζει το πλαίσιο των αδειοδοτικών διαδικασιών και την τιμολογιακή πολιτική ανάπτυξης επενδυτικών σχεδίων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, προωθώντας την απλοποίηση της διαδικασίας έκδοσης άδειας παραγωγής έργων ΑΠΕ. Επιπλέον, στο πλαίσιο της βέλτιστης κατά το δυνατόν αξιοποίησης του υφισταμένου ενεργειακού δυναμικού της χώρας, ο νόμος εξαιρεί τις μικρές εγκαταστάσεις ΑΠΕ από την υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής και προωθεί τις διεσπαρμένες εφαρμογές ΑΠΕ, πρόβλεψη που αφορά τους μικρομεσαίους επενδυτές της ελληνικής αγοράς. Επίσης θέτει στόχο, ως συμβολή της χώρας στην στρατηγική «Ευρώπη 2020», ποσοστό 20% ΑΠΕ επί της μκτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας, έως το 2020.

23. Δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στο γεωργικό τομέα

Ο γεωργικός τομέας (παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων) αν και συνεισφέρει λίγο στη συνολική κατανάλωση ενέργειας, μπορεί να δράσει συμπληρωματικά για την επίτευξη του εθνικού στόχου, για το 2020, που αφορά 18,4 Μtoe τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

24. Δυνατότητα αύξησης της δέσμευσης άνθρακα στις γεωργικές γαίες μέσω μέτρων για την αύξηση της οργανικής ουσίας

Προτεραιότητα 6

25. Η δημιουργία διασυνδέσεων τουρισμού –πολιτισμού με τον αγρο-διατροφικό τομέα, στρατηγική επιλογή του συνόλου σχεδόν των Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης

26. Η αδυναμία πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό και συνακόλουθα η απουσία επενδυτικού ενδιαφέροντος για την δημιουργία νέων τουριστικών καταλυμάτων μπορεί να οδηγήσει τα Τοπικά Προγράμματα LEADER σε περισσότερες επενδύσεις σε άυλες επενδύσεις και soft ενέργειες (δικτυώσεις, προώθηση, σήμανση, προβολή)

27. Διαφαινόμενη τάση επιστροφής στην ύπαιθρο για την αναζήτηση επαγγελματικής διεξόδου, λόγω των χαμηλότερων ποσοστών ανεργίας (ιδιαίτερα νεανικής), που παρουσιάζουν οι αγροτικές περιοχές σε σχέση με τις αστικές

28. Ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη συμπληρωματικής απασχόλησης και της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας.

4.1.5. Απειλές που εντοπίζονται στην περιοχή προγραμματισμού

Γενικά

1. Συνέχιση των προβλημάτων ρευστότητας και της οικονομικής ύφεσης

2. *Αύξηση του ανταγωνισμού από τις τρίτες χώρες και θέσπιση πιο αυστηρών κανόνων του ΠΟΕ σχετικά με το γεωργικό τομέα*

Προτεραιότητα 1

3. *Απουσία εμπειρίας και τεχνογνωσίας σε θέματα διαμεσολάβησης για μεταφορά E&T&K, στο γεωργικό τομέα*
4. *Αύξηση του φαινομένου «brain drain»*

Ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, της επιδείνωσης των επιπέδων φτώχειας αλλά και της αύξησης της ανεργίας, ιδίως ανάμεσα στους νέους, και σε συνδυασμό με το ήδη ισχυρό μεταναστευτικό ρεύμα εκτός Ελλάδας, που έχει αναπτυχθεί, διαπιστώνεται υψηλός κίνδυνος εμφάνισης του φαινομένου «brain drain», δηλαδή της ισχυρής εκροής του νέου σε ηλικία εξειδικευμένου και καταρτισμένου / επιστημονικού δυναμικού της χώρας.

Προτεραιότητα 2

5. *Περαιτέρω μείωση της Ακαθάριστης Γεωργικής παραγωγής, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης*
6. *Περαιτέρω μείωση των άμεσων ενισχύσεων και δυσκολία προσαρμογής των γεωργών στις νέες συνθήκες*
7. *Περαιτέρω αύξηση του κόστους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων, μεταξύ άλλων και λόγω της τιμολόγησης του αρδευτικού νερού*
8. *Τάσεις αναστροφής της ικανοποιητικής ηλικιακής σύνθεσης του ανθρώπινου δυναμικού του γεωργικού τομέα*
9. *Επιδείνωση του επενδυτικού περιβάλλοντος για τον αγρο-διατροφικό τομέα*

Προτεραιότητα 3

10. *Έντονη διεθνοποίηση της αγοράς τροφίμων*

Η αγορά των τροφίμων είναι έντονα διεθνοποιημένη τόσο ως προς τον ανταγωνισμό όσο και ως προς τις βασικές πρώτες ύλες, οι οποίες είναι «commodities», με αποτέλεσμα η Ελλάδα να δέχεται σημαντικές πιέσεις από χώρες με χαμηλό κόστος παραγωγής.

Προτεραιότητα 4

11. *Περαιτέρω επιδείνωση του φαινομένου εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών, εντοπισμένου σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα και ΥΦΑ, λόγω και της συνέχισης της οικονομικής ύφεσης αλλά και των δυσμενών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής*

Οι παράγοντες (Εικόνα 4-T11), που επιδρούν θετικά στον κίνδυνο εγκατάλειψης της γεωργικής γης επιδεινώνονται ολοένα και περισσότερο αυξάνοντας έτσι κατά πολύ το ρίσκο εγκατάλειψης.

12. *Περαιτέρω δυσμενείς αλλαγές στην κάλυψη γης με εντοπισμένη αύξηση εντατικών γεωργικών χρήσεων και των τεχνητών επιφανειών*
13. *Σημαντικές ελλείψεις οργάνωσης και καταγραφής χωρικών και περιβαλλοντικών δεδομένων*
14. *Αύξηση των δασικών πυρκαγιών λόγω επιδείνωσης του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής*

Προτεραιότητα 5

15. *Δυσμενέστερες από τις προβλεπόμενες επιπτώσεις από το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής*

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της Μεσογείου, συγκεκριμένα μείωση των κατακρημνισμάτων και αύξηση της θερμοκρασίας, ειδικά τις θερμές περιόδους, αποτελούν απειλή για την γεωργία και την κτηνοτροφία. Ο τομέας της γεωργίας και κτηνοτροφίας, λόγω της φύσης του, είναι εκτεθειμένος σε μεγάλο βαθμό σε ακραία καιρικά φαινόμενα και πυρκαγιές. Οι υψηλές απαιτήσεις σε αρδευτικό νερό που καταγράφονται ήδη, κυρίως στις Μεσογειακές χώρες, πρόκειται να αυξηθούν περαιτέρω, λόγω της ξηρασίας και των υψηλών θερμοκρασιών, γεγονός που θα επιφέρει σημαντική καταπόνηση και στις καλλιέργειες. Επιπλέον, υπάρχει κίνδυνος διάβρωσης του εδάφους και απώλειας γόνιμων εδαφών, λόγω της μεταβαλλόμενης έντασης και συχνότητας των κατακρημνισμάτων και των δριμύτερων ξηρασιών. Σύμφωνα με τη μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος, η αλλαγή του κλίματος αναμένεται τελικά να μεταβάλλει τα αποθέματα τροφής σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω της μεταβολής στη βροχόπτωση, της πιθανής αύξησης της θερμοκρασίας και του CO₂, της αύξησης των ακραίων καιρικών συμβάντων, της μεταβολής στη διασπορά εχθρών και ασθενειών των καλλιεργειών.

16. *Αύξηση της συχνότητας και της σφοδρότητας των ακραίων καιρικών φαινομένων λόγω κλιματικής αλλαγής (πλημμύρες, έντονες χαλαζοπτώσεις, κ.λπ.)*

17. *Αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, με την αναμενόμενη αύξηση των δασικών πυρκαγιών λόγω κλιματικής αλλαγής*

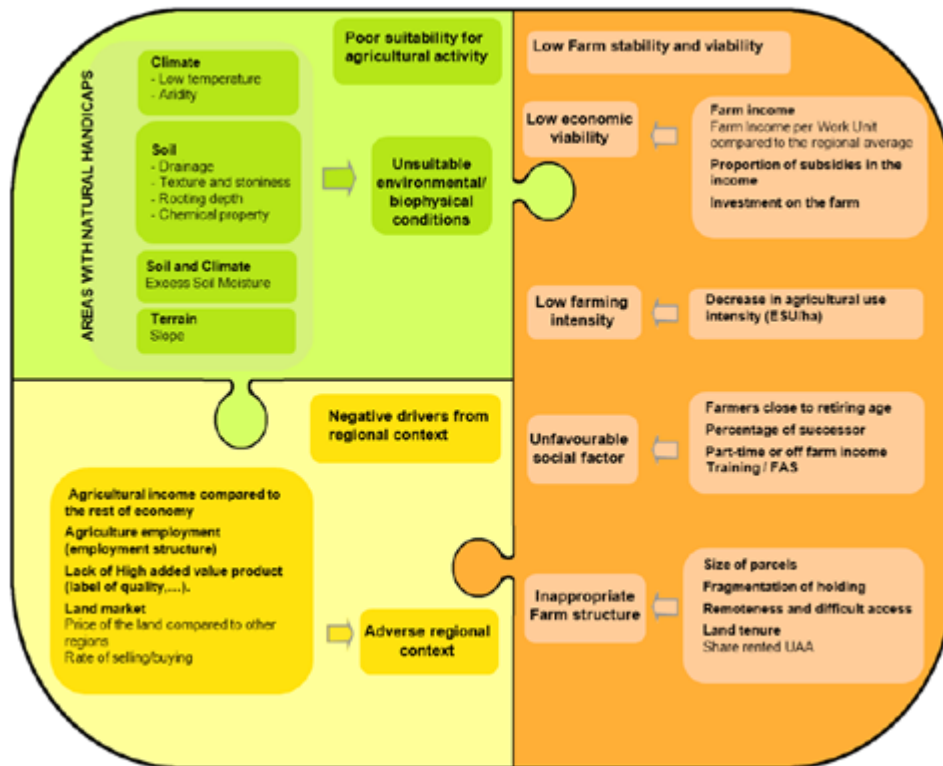
Προτεραιότητα 6

18. *Η μείωση των άμεσων ενισχύσεων και η περαιτέρω αύξηση του κόστους παραγωγής ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω πτώση τα αγροτικά εισοδήματα, δημιουργώντας προϋποθέσεις μιας νέας αγροτικής εξόδου*

19. *Η συνέχιση του προγράμματος προσαρμογής και η περαιτέρω μείωση των δημόσιων δαπανών ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την παροχή βασικών υπηρεσιών προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών, μειώνοντας την ελκυστικότητά τους, ως περιοχών κατοικίας και προσέλκυσης επενδύσεων*

20. *Η Ελλάδα, ως το κυριότερο σημείο εισόδου των μεταναστών και προσφύγων έχει επηρεαστεί πιο πολύ από τα υπόλοιπα κράτη της Ευρώπης, γεγονός το οποίο αν και μειούμενο αναμένεται να συνεχιστεί.*

Εικόνα 4-T11: Παράγοντες που επιδρούν στην πιθανότητα εγκατάλειψης γεωργικών γαιών



Πηγή: «Assessing the risk of farmland abandonment in the EU», JRC 2013

Εικόνα 4-T11: Παράγοντες που επιδρούν στην πιθανότητα εγκατάλειψης γεωργικών γαιών

4.1.6. Δείκτες κοινού πλαισίου

I Κοινωνικοοικονομική κατάσταση και κατάσταση αγροτικών περιοχών					
1 Πληθυσμός					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	Κάτοικοι	11.063.000	2013	10.786.700	2016
αγροτική	% του συνόλου	44,1	2013	31,9	2016
ενδιάμεση	% του συνόλου	10,4	2013	22,8	2016
αστική	% του συνόλου	45,5	2013	45,5	2016
2 Ηλικιακή διάρθρωση					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο < 15 ετών	% συνολικού πληθυσμού	14,7	2013	14,4	2016
σύνολο 15 - 64 ετών	% συνολικού πληθυσμού	65,2	2013	64,3	2016
σύνολο > 64 ετών	% συνολικού πληθυσμού	20,1	2013	21,3	2016
αγροτική <15 ετών	% συνολικού πληθυσμού	14,7	2013	14	2016
αγροτική 15 - 64 ετών	% συνολικού πληθυσμού	63	2013	62,1	2016
αγροτική > 64 ετών	% συνολικού πληθυσμού	22,3	2013	23,9	2016
3 Έδαφος					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	Km2	131.621	2013	132.049	2015
αγροτική	% της συνολικής έκτασης	82,2	2013	66	2015
ενδιάμεση	% της συνολικής έκτασης	12,1	2013	28,3	2015
αστική	% της συνολικής έκτασης	5,7	2013	5,7	2015
4 Πληθυσμιακή πυκνότητα					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	Κατ. / km2	84,8	2012	81,9	2015
αγροτική	Κατ. / km2	45,5	2012	39,5	2015
5 Ποσοστό απασχόλησης					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο (15-64 ετών)	%	49,3	2013	52	2016
άνδρες (15-64 ετών)	%	58,4	2013	61	2016
γυναίκες (15-64 ετών)	%	40,1	2013	43,3	2016
* αγροτική (αραιοκατοικημένη) (15-64 ετών)	%	51,4	2013	55,6	2016
σύνολο (20-64 ετών)	%	53,2	2013	56,2	2016
άνδρες (20-64 ετών)	%	62,9	2013	65,8	2016
γυναίκες (20-64 ετών)	%	43,3	2013	47	2016
6 Ποσοστό αυτοαπασχόλησης					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος

σύνολο (15-64 ετών)	%	31,9	2013	29,5	2016
7 Ποσοστό ανεργίας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο (15-74 ετών)	%	27,3	2013	23,6	2016
νέοι (15-24 ετών)	%	58,3	2013	47,3	2016
αγροτική (αραιοκατοικημένη) (15-74 ετών)	%	24,6	2013	19,4	2016
νέοι (15-24 ετών)	%	58,6	2013	47,4	2016
8 Κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	Δείκτης ΜΑΔ (ΕΕ των 27 = 100)	75	2013	71,2	2016
* αγροτική	Δείκτης ΜΑΔ (ΕΕ των 27 = 100)	63	2011	57,1	2016
9 Ποσοστό φτώχειας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	% συνολικού πληθυσμού	34,6	2012	35,7	2015
* αγροτική (αραιοκατοικημένη)	% συνολικού πληθυσμού	36,3	2012	38,6	2015
10 Διάρθρωση της οικονομίας (ΑΠΑ)					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
Σύνολο	Σε εκατ. ευρώ	159.979,3	2013	151.817,6	2016
πρωτογενής	% του συνόλου	3,7	2013	4	2016
δευτερογενής	% του συνόλου	16,5	2013	16,3	2016
τριτογενής	% του συνόλου	79,8	2013	79,7	2016
αγροτική	% του συνόλου	34,4	2011	25,4	2016
ενδιάμεση	% του συνόλου	8,7	2011	17,8	2016
αστική	% του συνόλου	56,9	2011	56,8	2016
11 Διάρθρωση της απασχόλησης					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	1000 άτομα	3.910	2013	4.083	2016
πρωτογενής	% του συνόλου	12,9	2013	11,3	2016
δευτερογενής	% του συνόλου	14,7	2013	14,1	2016
τριτογενής	% του συνόλου	72,4	2013	74,6	2016
αγροτική	% του συνόλου	42	2011	30,6	2016
ενδιάμεση	% του συνόλου	10,6	2011	21,4	2016
αστική	% του συνόλου	49,2	2011	48	2016
12 Παραγωγικότητα της εργασίας ανά οικονομικό τομέα					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	ΕΥΡΩ/άτομο	40.914	2013	37.183	2016
πρωτογενής	ΕΥΡΩ/άτομο	11.764	2013	13.041	2016
δευτερογενής	ΕΥΡΩ/άτομο	45.792	2013	42.965	2016
τριτογενής	ΕΥΡΩ/άτομο	45.115	2013	39.749	2016
αγροτική	ΕΥΡΩ/άτομο	33.725	2011	32.636	2014
ενδιάμεση	ΕΥΡΩ/άτομο	34.042	2011	32.638	2014
αστική	ΕΥΡΩ/άτομο	47.580	2011	46.519	2014

II Γεωργία/Τομεακή ανάλυση					
13 Απασχόληση ανά οικονομική δραστηριότητα					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	1000 άτομα	3.613,4	2013	3.673,6	2016
γεωργία	1000 άτομα	476,2	2013	436,2	2016
γεωργία	% του συνόλου	13,2	2013	11,9	2016
δασοκομία	1000 άτομα	3,9	2013	3,6	2016
δασοκομία	% του συνόλου	0,1	2013	0,1	2016
βιομηχανία τροφίμων	1000 άτομα	118,4	2013	128,5	2016
βιομηχανία τροφίμων	% του συνόλου	3,3	2013	3,5	2016
τουρισμός	1000 άτομα	261,1	2013	341,2	2016
τουρισμός	% του συνόλου	7,2	2013	9,3	2016
14 Παραγωγικότητα της εργασίας στον τομέα της γεωργίας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	ΕΥΡΩ/ΕΜΕ	13.820	2011 - 2013	12.140	2016
15 Παραγωγικότητα της εργασίας στον τομέα της δασοκομίας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	ΕΥΡΩ/ΕΜΕ	6.854,6	2009 - 2011	5.015	2013
16 Παραγωγικότητα της εργασίας στη βιομηχανία τροφίμων					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	ΕΥΡΩ/άτομο	54.961,6	2010 - 2012	44.318	2015
17 Γεωργικές εκμεταλλεύσεις (αγροκτήματα)					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	Όχι	723.010	2010	709.500	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης <2 Ha	Όχι	367.160	2010	358.970	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 2-4,9 Ha	Όχι	183.820	2010	179.470	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 5-9,9 Ha	Όχι	87.770	2010	86.520	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 10-19,9 Ha	Όχι	45.580	2010	45.560	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 20-29,9 εκτάρια	Όχι	14.670	2010	15.080	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 30-49,9 Ha	Όχι	10.850	2010	11.120	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 50-99,9 Ha	Όχι	5.480	2010	5.430	2013
μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης >100 Ha	Όχι	1.540	2010	1.450	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης <2000 τυποποιημένης παραγωγής (SO)	Όχι	235.680	2010	221.580	2013

οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 2.000 - 3.999 SO	Όχι	140.840	2010	127.190	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 4.000 - 7.999 SO	Όχι	134.970	2010	125.540	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 8.000 - 14.999 SO	Όχι	95.590	2010	91.180	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 15.000 - 24.999 SO	Όχι	53.340	2010	57.440	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 25.000 - 49.999 SO	Όχι	39.280	2010	53.600	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 50.000 - 99.999 SO	Όχι	13.500	2010	20.670	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 100.000 - 249.999 SO	Όχι	3.760	2010	5.250	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης 250.000 - 499.999 SO	Όχι	540	2010	630	2013
οικονομικό μέγεθος γεωργικής εκμετάλλευσης > 500.000 SO	Όχι	240	2010	280	2013
μέσο φυσικό μέγεθος	ha ΧΓΕ/εκμετάλλευση	7,2	2010	6,8	2013
μέσο οικονομικό μέγεθος	SO σε ΕΥΡΩ/εκμετάλλευση	9.505,9	2010	11.374	2013
μέσο μέγεθος σε μονάδες εργασίας (άτομα)	Άτομα/εκμετάλλευση	1,7	2010	1,7	2013
μέσο μέγεθος σε μονάδες εργασίας (ΕΜΕ)	ΕΜΕ/εκμετάλλευση	0,5	2010	0,7	2013
18 Γεωργική έκταση					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
συνολική ΧΓΕ	ha	5.177.510	2010	4.856.780	2013
αρόσιμες εκτάσεις	% συνολικής ΧΓΕ	34,1	2010	37,4	2013
μόνιμα λιβάδια και βοσκότοποι	% συνολικής ΧΓΕ	14,5	2010	15,5	2013
συνεχείς καλλιέργειες	% συνολικής ΧΓΕ	18,4	2010	19,1	2013
19 Γεωργική έκταση με βιολογικές καλλιέργειες					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
πιστοποιημένες	ha ΧΓΕ	122.850	2010	342.584	2016
υπό μετάβαση	ha ΧΓΕ	7.980	2010	34.305	2016
ποσοστό ΧΓΕ (πιστοποιημένη και υπό μετάβαση)	% συνολικής ΧΓΕ	3,8	2010	6,7	2016
20 Αρδευόμενη γη					

Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	ha	1.025.210	2010	1.164.620	2013
ποσοστό ΧΓΕ	% συνολικής ΧΓΕ	19,8	2010	24	2013
21 Μονάδες ζωικού κεφαλαίου					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	lsu	2.406.520	2010	2.141.980	2013
22 Εργατικό δυναμικό της γεωργικής εκμετάλλευσης					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
συνολικό τακτικό εργατικό δυναμικό της γεωργικής εκμετάλλευσης	Άτομα	1.212.720	2010	1.238.490	2013
συνολικό τακτικό εργατικό δυναμικό της γεωργικής εκμετάλλευσης	EME	372.750	2010	412.450	2013
23 Ηλικιακή διάρθρωση διαχειριστών γεωργικής εκμετάλλευσης					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
συνολικός αριθμός διαχειριστών γεωργικής εκμετάλλευσης	Όχι	723.010	2010	709.500	2013
ποσοστό ατόμων < 35 ετών	% συνολικών διαχειριστών	6,9	2010	5,2	2013
λόγος <35 / >= 55 ετών	Αριθμός νέων διαχειριστών ανά 100 διαχειριστές μεγαλύτερης ηλικίας	12,6	2010	9,3	2013
24 Γεωργική κατάρτιση διαχειριστών γεωργικής εκμετάλλευσης					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
ποσοστό συνολικών διαχειριστών με βασική και πλήρη γεωργική κατάρτιση	% του συνόλου	3,5	2010	6,1	2013
ποσοστό διαχειριστών < 35 ετών με βασική και πλήρη γεωργική κατάρτιση	% του συνόλου	17,1	2010	22	2013
25 Γεωργικό εισόδημα συντελεστών παραγωγής					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	EYPΩ/EME	13.609,7	2013	14.122	2016
σύνολο (δείκτης)	Δείκτης 2005 = 100	117,3	2013	92,4	2016
26 Αγροτικό επιχειρηματικό εισόδημα					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
Βιοτικό επίπεδο γεωργών	EYPΩ/EME	9.597,3	2012	12.834	2016
Βιοτικό επίπεδο γεωργών ως ποσοστό σε σχέση με το βιοτικό επίπεδο ατόμων που απασχολούνται σε άλλους τομείς	%	64,4	2012	79,7	2016
27 Συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής στον τομέα της γεωργίας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο (δείκτης)	Δείκτης 2005 = 100	109	2011 - 2013	102	2016
28 Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου στον τομέα της γεωργίας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος

Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (ΑΕΠΚ)	Σε εκατ. ευρώ	1.275	2011	942,3	2015
ποσοστό ΑΠΑ της γεωργίας	% ΑΠΑ της γεωργίας	23,9	2011	16,4	2015
29 Δάση και λοιπές δασικές εκτάσεις (FOWL) (000)					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	1000 ha	6.539	2010	4.054	2015
ποσοστό συνολικής έκτασης	% συνολικής χερσαίας επιφάνειας	49,6	2010	30,7	2015
30 Τουριστικές υποδομές					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
κλίνες σε συλλογικές εγκαταστάσεις	Αριθμός κλινών	1.111.242	2011	1.241.414	2016
αγροτική	% του συνόλου	74,1	2011	75,6	2016
ενδιάμεση	% του συνόλου	17,8	2011	19,1	2016
αστική	% του συνόλου	8	2011	5,3	2016

III Περιβάλλον/κλίμα					
31 Κάλυψη της γης					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
ποσοστό γεωργικής γης	% της συνολικής έκτασης	40	2006	39,2	2012
ποσοστό φυσικού βοσκότοπου	% της συνολικής έκτασης	9	2006	8	2012
ποσοστό δασικής γης	% της συνολικής έκτασης	17,8	2006	18,9	2012
ποσοστό μεταβατικής δασώδους και θαμνώδους έκτασης	% της συνολικής έκτασης	9,4	2006	8,6	2012
ποσοστό φυσικής γης	% της συνολικής έκτασης	19,9	2006	20,6	2012
ποσοστό τεχνητής γης	% της συνολικής έκτασης	2,2	2006	2,9	2012
ποσοστό άλλης έκτασης	% της συνολικής έκτασης	1,7	2006	1,8	2012
32 Περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	% συνολικής ΧΓΕ	78,1	2005		
όρος	% συνολικής ΧΓΕ	53,9	2005		
άλλο	% συνολικής ΧΓΕ	21,4	2005		
ειδική	% συνολικής ΧΓΕ	2,8	2005		
33 Ένταση καλλιέργειας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
χαμηλή ένταση	% συνολικής ΧΓΕ	34,7	2012	37,6	2015
μέση ένταση	% συνολικής ΧΓΕ	36,5	2012	34	2015
υψηλή ένταση	% συνολικής ΧΓΕ	28,8	2012	28,5	2015
βοσκή	% συνολικής ΧΓΕ	47,6	2010	32,7	2013
34 Περιοχές του δικτύου Natura 2000					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
ποσοστό της εδαφικής έκτασης	% επικράτειας	27,3	2011	27,1	2016
ποσοστό ΧΓΕ (συμπεριλαμβάνεται και ο φυσικός βοσκότοπος)	% ΧΓΕ	18,9	2011	18,7	2016
ποσοστό συνολικής δασικής έκτασης	% δασικής έκτασης	38,9	2011	39,7	2016
35 Δείκτης για τα πτηνά αγρών (FBI)					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο (δείκτης)	Δείκτης 2000 = 100	185	2009	78,8	2013
36 Κατάσταση διατήρησης γεωργικών οικοτόπων (λειμώνες)					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
ικανοποιητική	% αξιολογήσεων οικοτόπων	37,5	2001 - 2006	37,5	2007 - 2012
μη ικανοποιητική - ανεπαρκής	% αξιολογήσεων οικοτόπων	62,5	2001 - 2006	62,5	2007 - 2012
μη ικανοποιητική - κακή	% αξιολογήσεων οικοτόπων	0	2001 - 2006	0	2007 - 2012

άγνωστη	% αξιολογήσεων οικοτόπων	0	2001 - 2006	0	2007 - 2012
37 Καλλιέργεια ΥΦΑ					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	% συνολικής ΧΓΕ	73,3	2008		
38 Προστατευόμενα δάση					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
κατηγορία 1.1	% έκτασης FOWL	4,2	2011	2,5	2015
κατηγορία 1.2	% έκτασης FOWL	NA		NA	
κατηγορία 1.3	% έκτασης FOWL	NA		NA	
κατηγορία 2	% έκτασης FOWL	NA		NA	
39 Άντληση νερού στον τομέα της γεωργίας					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
σύνολο	1000 m3	3.896.682,8	2009	8.232.200	2015
40 Ποιότητα του νερού					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
Δυνητικό πλεόνασμα αζώτου σε γεωργική γη	kg N/ha/έτος	59	2009 - 2012	54,3	2011 - 2014
Δυνητικό πλεόνασμα φωσφόρου σε γεωργική γη	kg P/ha/έτος	0,3	2009 - 2012	0,5	2011 - 2014
Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Επιφανειακά ύδατα: Υψηλή ποιότητα	% τόπων παρακολούθησης	50	2010	NA	2012
Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Επιφανειακά ύδατα: Μέτρια ποιότητα	% τόπων παρακολούθησης	50	2010	NA	2012
Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Επιφανειακά ύδατα: Ανεπαρκής ποιότητα	% τόπων παρακολούθησης	0	2010	NA	2012
Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Υπόγεια ύδατα: Υψηλή ποιότητα	% τόπων παρακολούθησης	83,3	2008	83,3	2012
Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Υπόγεια ύδατα: Μέτρια ποιότητα	% τόπων παρακολούθησης	9,4	2008	9,4	2012
Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Υπόγεια ύδατα: Ανεπαρκής ποιότητα	% τόπων παρακολούθησης	7,3	2008	7,3	2012
41 Οργανικές ύλες του εδάφους σε αρόσιμη γη					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
Συνολικές εκτιμήσεις περιεκτικότητας σε οργανικό άνθρακα	μεγατόνοι	188,5	2009	188,5	2012
Μέση περιεκτικότητα σε οργανικό άνθρακα	g kg-1	15,3	2009	15,3	2012
42 Διάβρωση εδάφους από το νερό					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
ποσοστό εδαφικής απώλειας λόγω της διάβρωσης από το νερό	τόνοι/ha/έτος	4,9	2006	4,2	2012
γεωργική έκταση που πλήττεται	1000 ha	NA		657,9	2012
γεωργική έκταση που πλήττεται	% γεωργικής έκτασης	NA		10,7	2012
43 Παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας από τη γεωργία και τη δασοκομία					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος

από τη γεωργία	kToe	81,2	2010	125	2015
από τη δασοκομία	kToe	1.000,3	2010	952	2015
44 Χρήση ενέργειας στη γεωργία, τη δασοκομία και τη βιομηχανία τροφίμων					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
γεωργία και δασοκομία	kToe	284,5	2012	257,9	2015
χρήση ανά εκτάριο (γεωργία και δασοκομία)	kg ισοδύναμου πετρελαίου ανά ha ΧΓΕ	35,3	2012	28,7	2015
βιομηχανία τροφίμων	kToe	539,9	2012	523	2015
45 εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από τη γεωργία					
Όνομα δείκτη	Μονάδα	Τιμή	Έτος	Επικαιροποιημένη τιμή	Επικαιροποιημένο έτος
συνολικές γεωργικές εκπομπές (εκπομπές/απορροφήσεις CH4 και N2O και εκπομπές/απορροφήσεις από γεωργικά εδάφη)	1000 τόνοι ισοδύναμου CO2	9.075,9	2012	8.241	2015
ποσοστό συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	% συνολικών καθαρών εκπομπών	7,4	2012	7,7	2015

4.1.7. Ειδικοί ανά πρόγραμμα δείκτες

Τομέας	Κωδικός	Όνομα δείκτη	Τιμή	Μονάδα	Έτος
--------	---------	--------------	------	--------	------

4.2. Αξιολόγηση των αναγκών

Τίτλος (ή στοιχείο αναφοράς) της ανάγκης	P1			P2		P3		P4			P5					P6			Διατομεακοί στόχοι		
	1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	Περιβάλλον	Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή	Καινοτομία
(Α01) Αύξηση οικονομικού-φυσικού μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη βελτίωση της παραγωγικότητας εργασίας στη Γεωργία	X	X	X	X		X		X			X	X	X						X	X	X
(Α02) Αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της χρήσης νερού στη Γεωργία	X	X	X	X					X		X								X	X	X
(Α03) Περιορισμός της διάβρωσης του εδάφους σε γεωργική και δασική γη	X									X					X				X	X	
(Α04) Αύξηση της προστιθέμενης αξίας του γεωργικού προϊόντος	X	X	X			X													X	X	X
(Α05) Προώθηση και ενσωμάτωση καινοτομίας στην παραγωγή και μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων	X	X	X	X		X													X	X	X
(Α06) Άμβλυνση του κινδύνου εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών,								X		X									X	X	

ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές																				
(Α07) Διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας στην ύπαιθρο				X	X										X	X		X	X	X
(Α08) Εξασφάλιση της ηλικιακής ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού της Γεωργίας (γεωργία και κτηνοτροφία)	X		X	X	X	X												X	X	X
(Α09) Διατήρηση της βιοποικιλότητας, σε γεωργική και δασική γη, συμβάλλοντας στην εθνική στρατηγική για την βιοποικιλότητα	X		X					X							X			X	X	
(Α10) Αντιμετώπιση χαμηλού επιπέδου επαγγελματικής εκπαίδευσης, έλλειψης δεξιοτήτων των απασχολούμενων στο γεωργικό/δασικό τομέα	X	X	X	X		X		X	X		X	X			X			X	X	X
(Α11) Αναστροφή του φαινομένου της από-επένδυσης στη Γεωργία (γεωργία, κτηνοτροφία)	X	X	X	X				X			X	X	X		X			X	X	X
(Α12) Προστασία και διατήρηση των δασών από πυρκαγιές, ασθένειες και άλλες φυσικές καταστροφές			X					X	X	X					X	X	X	X	X	
(Α13) Βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών για την προσέλκυση βιώσιμων επενδύσεων																X	X	X	X	X

(A14) Μείωση των επιπτώσεων της γεωργικής δραστηριότητας στην ποιότητα των επιφανειακών και υπογείων υδάτων	X	X	X						X										X	X	
(A15) Ισχυροποίηση του ρόλου των παραγωγών στην εφοδιαστική αλυσίδα γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και στον τομέα δασοπονίας	X	X	X	X		X															X
(A16) Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών στα δάση			X					X	X	X	X			X	X	X	X		X	X	
(A17) Δημιουργία-ενίσχυση μηχανισμών μεταφοράς αποτελεσμάτων E&T&K και τεχνική υποστήριξη μέσω συμβουλών στο γεωργικό τομέα	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X
(A18) Ανάπτυξη της ικανότητας των γεωργικών εδαφών και των δασών να δεσμεύουν το διοξείδιο του άνθρακα			X					X		X					X				X	X	
(A19) Αντιμετώπιση της φτώχειας και του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές																X	X	X			X
(A20) Εξοικονόμηση ενέργειας και αξιοποίηση του	X		X	X		X						X	X	X		X				X	X

δυναμικού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για χρήση στο γεωργικό τομέα και στα δάση																				
(A21) Διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα και περαιτέρω μείωση των παραγόμενων αερίων του θερμοκηπίου και της αμμωνίας από τη Γεωργία	X	X											X					X	X	
(A22) Προστασία και διατήρηση του εγχώριου φυτικού και ζωικού γενετικού υλικού και ιδιαίτερα αυτού που απειλείται με εξαφάνιση			X					X									X	X		
(A23) Υποστήριξη του γεωργικού τομέα από φυσικές καταστροφές	X		X	X				X										X	X	
(A24) Βελτίωση και διατήρηση των περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας και των ιδιαίτερων αγροτικών τοπίων								X									X			
(A25) Βελτίωση των οικονομικών ή/και περιβαλλοντικών επιδόσεων των μικρών εν δυνάμει οικονομικά βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων	X	X	X	X		X		X				X					X	X	X	
(A26) Αναβάθμιση βασικών υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών															X	X	X	X		

(Α27) Συμβολή στη μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού στις αγροτικές περιοχές και στην πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα			X														X	X	X	X
(Α28) Αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας και της αξίας της ελληνικής δασοπονίας			X	X								X						X	X	X
(Α29) Ανάδειξη της πλούσιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς καθώς και της τοπικής ταυτότητας των αγροτικών περιοχών															X	X	X			X
(Α30) Διαχείριση της γεωργικής και δασικής γης στις Προστατευόμενες Περιοχές								X										X		
(Α31) Αξιοποίηση του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των αγροτικών περιοχών															X	X	X	X	X	X
(Α32) Αναβάθμιση των βασικών γεωργικών και δασικών υποδομών		X		X						X					X		X	X	X	
(Α33) Υποστήριξη του γεωργικού τομέα και των ΜΜΕ αγροτικών περιοχών με σύγχρονα και καινοτόμα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής				X		X									X			X	X	X
(Α34) Υποστήριξη των γεωργών και κτηνοτρόφων με				X			X											X	X	

σύγχρονα και αποτελεσματικά εργαλεία διαχείρισης κινδύνου στη Γεωργία																					
(A35) Κοινωνική ένταξη προσφύγων και οικονομική ανάπτυξη τοπικών κοινωνιών																X	X				

4.2.1. (A01) Αύξηση οικονομικού-φυσικού μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη βελτίωση της παραγωγικότητας εργασίας στη Γεωργία

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 5Α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία
- 5Β) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων
- 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Ο συνολικός συντελεστής παραγωγικότητας αποτελεί ένα βασικό δείκτη των οικονομικών επιδόσεων της γεωργίας και την κινητήρια δύναμη των γεωργικών εισοδημάτων, ο οποίος κατά την περίοδο 2005-2013 σημείωσε ετήσια αύξηση πάνω από 1% .

Παρόλα αυτά η μέση παραγωγικότητα της εργασίας στην ελληνική γεωργία συνεχίζει να υπολείπεται κατά πολύ, του μέσου όρου της ΕΕ-15. Το γεγονός της υπολειπόμενης παραγωγικότητας

εργασίας οφείλεται στον υψηλότερο ρυθμό μείωσης της αξίας της παραγωγής, σε σχέση με το ρυθμό μείωσης της εργατικής δύναμης στη γεωργία. Συνεπώς για να αυξηθεί η παραγωγικότητα εργασίας στη γεωργία θα πρέπει, είτε να αυξηθεί η αξία παραγωγής της γεωργίας, είτε να μειωθεί η εργατική δύναμη στη γεωργία.

Η αύξηση της αξίας παραγωγής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σχετίζεται άμεσα με την τεχνολογία παραγωγής και την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της έρευνας στην πράξη, την ορθολογική διαχείριση των εισροών, με στόχο τη μείωση τους κόστους παραγωγής, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του γεωργικού προϊόντος, την αύξηση του οικονομικού μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και τη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού της γεωργίας, τόσο σε ηλικία όσο και σε εκπαίδευση, παροχή εξειδικευμένων συμβουλών.

Από την άλλη πλευρά η μείωση της εργατικής δύναμης στη γεωργία, με δεδομένα τα συντριπτικά ποσοστά ανεργίας δεν μπορεί να προαχθεί ως λύση. Οι προσφορότερες λύσεις είναι αφενός η αύξηση του φυσικού μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, το οποίο είναι πάρα πολύ μικρό, με έντονο κατακερματισμό των ιδιοκτησιών σε περίπου 5-6 τεμάχια ανά εκμετάλλευση και αφετέρου η μείωση της υποαπασχόλησης στη Γεωργία.

Συνεπώς, η κάλυψη της ανάγκης αυτής απαιτεί εστίαση των παρεμβάσεων σε κλάδους και τομείς, που η χώρα παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα (σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο), με παρεμβάσεις στην τεχνολογία παραγωγής και στο ανθρώπινο-επιχειρηματικό δυναμικό, τη δημιουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών για τη μείωση του κόστους λειτουργίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και την καλύτερη προώθηση των προϊόντων αλλά και τη βελτίωση ή/και δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη της γεωργίας με στόχο την μείωση του κόστους παραγωγής και τη διευκόλυνση των παραγωγικών διαδικασιών (αγροτική οδοποιία, κτηνοτροφικά πάρκα). Προϋπόθεση όλων αυτών είναι η αναστροφή της από-επένδυσης.

4.2.2. (A02) Αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της χρήσης νερού στη Γεωργία

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 4Β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων

- 5Α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η SWOT ανέδειξε τα ακόλουθα: α) Οι βροχοπτώσεις στην Ελλάδα είναι ανισο-κατανεμημένες χωρικά και χρονικά, β) η Ελλάδα παρουσιάζει μεγάλη αναλογία αρδευτικού νερού ανά ha, γ) η γεωργία είναι ο μεγαλύτερος καταναλωτής υδατικών πόρων δ) μεγάλος όγκος υδάτων «χάνεται» από τη λανθασμένη επιλογή του τρόπου άρδευσης, αλλά και εξαιτίας προβλημάτων στη λειτουργία των δικτύων άρδευσης, ε) μεγάλη ανισοκατανομή της εκμετάλλευσης μεταξύ των υπόγειων και των επιφανειακών υδατικών πόρων, στ) υπάρχουν πολύ μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης του βαθμού απόδοσης των αρδεύσεων.

Από τα προαναφερόμενα διαφαίνεται η ανάγκη προώθησης της ορθολογικής χρήσης των υδατικών πόρων μέσω α) εγγειοβελτιωτικών έργων για εξοικονόμηση νερού άρδευσης, β) βελτίωσης της αποδοτικότερης χρήσης του νερού και της ικανότητας αποθήκευσής του, γ) εκσυγχρονισμών υφιστάμενων αρδευτικών δικτύων, δ) προώθηση άρδευσης με επαναχρησιμοποιούμενα νερά καθώς και βελτίωση λειτουργικών στοιχείων των υποδομών άρδευσης.

Επίσης, στο πλαίσιο της αποδοτικής χρήσης του νερού αναγνωρίζεται η ανάγκη ενημέρωσης των γεωργών σχετικά με τη σημασία των υδατικών πόρων για τη γεωργία και την έλλειψη που αυτοί παρουσιάζουν, γεγονός το οποίο θα επιδεινώνεται τα επόμενα χρόνια λόγω κλιματικής αλλαγής.

Η παροχή τεχνικής υποστήριξης και συμβουλών στους γεωργούς, σχετικά με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων απαιτείται για να υλοποιηθούν με αποτελεσματικό τρόπο τα σχετικά επενδυτικά και να είναι κατανοητά και εφαρμοστέα, όσα απορρέουν από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά.

Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών είναι τα βασικά εργαλεία, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν μετά και την αναθεώρησή τους έτσι ώστε να καθοριστεί η ποσοτική κατάσταση των επιφανειακών υδάτων με βάση την οικολογική τους κατάσταση και τις πιέσεις από τις χρήσεις του νερού, καθώς επίσης και των υπόγειων υδάτων με στόχο παρεμβάσεις που συμβάλλουν αφενός στην καταπολέμηση της ερημοποίησης, αφετέρου στην προστασία του ίδιου του πόρου.

Για να είναι πιο αποτελεσματικές οι παρεμβάσεις που προτείνονται σχετικά με την αποδοτικότερη διαχείριση των υδατικών πόρων, είναι ανάγκη να δοθούν κίνητρα στους γεωργούς να προβούν σε συλλογικές επενδύσεις αλλά και να τεστάρουν - χρησιμοποιήσουν τα νεότερα αποτελέσματα της γεωργικής έρευνας στον τομέα αυτό, καθώς επίσης και να ενσωματώσουν την καινοτομία που παράγεται.

4.2.3. (Α03) Περιορισμός της διάβρωσης του εδάφους σε γεωργική και δασική γη

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Η διάβρωση του εδάφους θεωρείται ως η κύρια μορφή εδαφικής υποβάθμισης, η οποία επιδρά στην αειφόρο χρήση της γεωργικής και δασικής γης. Η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλό εθνικό ρυθμό διάβρωσης εδαφών, μεταξύ των χωρών της ΕΕ, με το 35% των εδαφών της να απειλείται με ερημοποίηση. Ο ρυθμός διάβρωσης του εδάφους επηρεάζεται τόσο από το κλίμα και τις αλλαγές στις χρήσεις γης όσο και από τις πρακτικές διαχείρισης των γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων.

Η ύπαρξη δάσους σε μία περιοχή δρα προστατευτικά για το έδαφος, μειώνοντας σημαντικά τον κίνδυνο διάβρωσης. Οι πυρκαγιές καταστρέφουν τη φυτική κάλυψη καθώς και το επιφανειακό στρώμα του εδάφους, τα οποία παίζουν καθοριστικό ρόλο στην παρεμπόδιση της διάβρωσης από τον αέρα και το νερό. Επίσης η διάβρωση επιτείνεται από την απογύμνωση εκτάσεων από τη φυσική χλωρίδα για καλλιεργητικούς σκοπούς, από την υπερβολική βόσκηση και τις έμμεσες προκαλούμενες μεταβολές στην εδαφοκάλυψη, καθώς και από την επιδείνωση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής. Το έντονο ανάγλυφο της χώρας, ο κίνδυνος εγκατάλειψης των γεωργικών δραστηριοτήτων και η χρήση ακατάλληλων τεχνολογιών για τα γεωργικά και δασοκομικά εδάφη, μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω υποβάθμιση του εδάφους από τη διάβρωση.

Η ανάσχεση της διάβρωσης μπορεί να αντιμετωπιστεί με την α) αύξηση της φυτοκάλυψης του εδάφους, β) βελτίωση της εδαφικής δομής, γ) προστασία των δασών από πυρκαγιές και δ) άμεση αναδάσωση των καμένων εκτάσεων, όπου δεν αναμένεται φυσική αναγέννηση.

Επίσης, είναι αναγκαίο να ενθαρρυνθούν οι γεωργοί και οι ιδιοκτήτες δασών να εφαρμόσουν πρακτικές διαχείρισης και τεχνολογίες, που εξασφαλίζουν την προστασία των εδαφικών πόρων και τη συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας, κυρίως σε ορεινές περιοχές, όπου ο κίνδυνος της διάβρωσης, λόγω απότομων κλίσεων, είναι πιο έντονος.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ενημέρωση των γεωργών και διαχειριστών δασικής γης, οι οποίοι θα είναι οι κύριοι αποδέκτες τόσο του φαινομένου της ερημοποίησης, όσο και των μέτρων αντιμετώπισης του. Θα πρέπει επίσης να εφαρμοστούν μέτρα πρόληψης των κινδύνων μέσω καλύτερης διαχείρισης των φυσικών πόρων, πιο στοχευμένης έρευνας και καλύτερης χρήσης των τεχνολογιών.

Οι παρεμβάσεις στον τομέα προστασίας των εδαφικών πόρων, μέσω του ΠΑΑ, θα συμβάλλει στη στρατηγική που θέτει το εθνικό σχέδιο κατά της ερημοποίησης.

4.2.4. (A04) Αύξηση της προστιθέμενης αξίας του γεωργικού προϊόντος

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η παραγόμενη προστιθέμενη αξία στη γεωργική παραγωγή υπολείπεται σημαντικά έναντι βασικών ανταγωνιστών. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το υψηλό κόστος παραγωγής και την έντονη διεθνοποίηση της αγοράς τροφίμων, έχει αρνητικά αποτελέσματα ως προς τη θέση της χώρας μας στις χώρες του εξωτερικού ακόμα και για ορισμένα προϊόντα μεσογειακής διατροφής.

Το ελληνικό γεωργικό προϊόν για να κατοχυρώσει αλλά και να αυξήσει τις ευκαιρίες του στις αγορές θα πρέπει να παρέχει εγγυήσεις στους καταναλωτές για την ποιότητα, την ασφάλειά και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες παράγεται (συνθήκες μεταχείρισης των ζώων, βιολογική παραγωγή, ΣΟΔ, κ.λπ.), καθώς και εκείνα τα χαρακτηριστικά του, που το κάνουν ξεχωριστό, αλλά συγχρόνως να είναι καινοτόμο, υψηλών προδιαγραφών ως προς την τυποποίηση, πιστοποίηση και ιχνηλασιμότητά του.

Για την κάλυψη της ανάγκης θα πρέπει να α) ενισχυθούν οι παραγωγοί ώστε να συμμετέχουν σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων, τροφίμων και βάμβακα, β) ενισχυθεί η βιομηχανία τροφίμων, ώστε να στηρίξει την όσο δυνατό μεγαλύτερη τυποποίηση/μεταποίηση των ποιοτικών ελληνικών γεωργικών προϊόντων, γ) να ενισχυθούν οι κτηνοτρόφοι ώστε να εφαρμόσουν συνθήκες καλής μεταχείρισης των ζώων που υπερβαίνουν τα υποχρεωτικά πρότυπα και δ) να παρέχεται η απαιτούμενη ενημέρωση και τεχνική υποστήριξη μέσω συμβουλών στους γεωργούς, ώστε να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν τους κανόνες των συστημάτων ποιότητας. Συγχρόνως θα πρέπει να προωθηθεί η χρήση νέων τεχνολογιών και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον καθώς και η ενσωμάτωση καινοτομίας.

Ο κλάδος της μεταποίησης τροφίμων παρουσιάζει έντονη παραλλακτικότητα σε ότι αφορά τον αριθμό και τον όγκο παραγωγής, το τεχνολογικό επίπεδο και το επίπεδο καινοτομίας. Παρά την αυξημένη

συμβολή του στην ελληνική οικονομία ο τομέας παρουσιάζει σημαντικά περιθώρια για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του, κυρίως σε ότι αφορά στη μείωση του υψηλού κόστους παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, στη χαμηλή, εν γένει, προστιθέμενη αξία του προϊόντος (συσκευασία, τυποποίηση) και στην αδυναμία διείσδυσής του στις διεθνείς αγορές.

Από την εφαρμογή του ΠΑΑ 2007-2013 προέκυψε επίσης η ανάγκη για επενδύσεις για την κάθετη ολοκλήρωση των μονάδων μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, των οποίων το τελικό προϊόν δεν είναι γεωργικό.

4.2.5. (Α05) Προώθηση και ενσωμάτωση καινοτομίας στην παραγωγή και μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η SWOT ανάλυση ανέδειξε το χαμηλό βαθμό ενσωμάτωσης της καινοτομίας στον τομέα της γεωργίας, τη μειωμένη ζήτηση υπηρεσιών έρευνας και καινοτομίας, όσον αφορά, κυρίως στο γεωργικό τομέα.

Για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα του γεωργικού τομέα αλλά και να προωθηθεί η βιώσιμη (αιφόρος) αγροτική ανάπτυξη είναι ανάγκη να δοθούν κίνητρα ενσωμάτωσης της καινοτομίας από τις γεωργικές επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ μεταποίησης γεωργικών προϊόντων. Η προς ενσωμάτωση καινοτομία μπορεί

να είναι τεχνολογική (εισαγωγή στην αγορά ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου αγαθού ή υπηρεσίας ή μιας νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής, κ.λπ.) ή ακόμα και μη τεχνολογική – οργανωτική.

Δεδομένου ότι στην ελληνική αγορά δεν υπάρχει κρίσιμη μάζα επιχειρήσεων ικανού μεγέθους, που να μπορούν να επενδύσουν στην Έρευνα – Τεχνολογία – Καινοτομία (E&T&K) για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας είναι ανάγκη να προωθηθούν συνεργασίες, με στόχο την ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών.

Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να αξιοποιηθεί και η έμφαση που δίνεται στη δημιουργία συμπράξεων και επιχειρησιακών ομάδων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, καθώς επίσης και η θετική εξέλιξη όσον αφορά την ηλικιακή σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού του γεωργικού τομέα.

Οι νέοι σε ηλικία αρχηγοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και γενικότερα επιχειρηματίες είναι το πιο δυναμικό κομμάτι της ελληνικής αγροτικής οικονομίας, δεδομένου ότι είναι πιο ανοικτοί σε νέες ιδέες και με μεγαλύτερη ικανότητα υιοθέτησης νέων πρακτικών και διαδικασιών. Για το λόγο αυτό είναι ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα και κίνητρα σε αυτή την ηλικιακή ομάδα.

4.2.6. (A06) Άμβλυνση του κινδύνου εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών, ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Η εγκατάλειψη των γεωργικών γαιών είναι μια σύνθετη πολύ-παραγοντική διαδικασία με αλληλοεπηρεαζόμενες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές.

Οι αγροτικές περιοχές χαρακτηρίζεται από α) υστέρηση όσον αφορά στα εισοδήματα αλλά και την παραγωγικότητα εργασίας, β) σημαντικό πρόβλημα φτώχειας και κοινωνικο-οικονομικής περιθωριοποίησης, γ) φυσικό περιορισμό της γεωργικής δραστηριότητας, λόγω ορεινότητας ή νησιωτικότητας, δ) γερασμένο πληθυσμό και ε) σημαντική εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα και τις επιδοτήσεις. Τα ανωτέρω χαρακτηριστικά αποτελούν παράγοντες που επηρεάζουν αυξητικά τον κίνδυνο εγκατάλειψης της γεωργικής δραστηριότητας.

Είναι σημαντικό ότι το 88% των αγροτικών περιοχών καταλαμβάνεται από τις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς (ANCs). Η γεωργική δραστηριότητα, που ασκείται στις περιοχές αυτές, συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση της υπαίθρου και, όντας κυρίως εκτατική, έχει διαμορφώσει, με την πάροδο του χρόνου, ένα ιδιαίτερο τοπίο, με πλούσια βιοποικιλότητα. Χαρακτηριστικό του εκτατικού χαρακτήρα και της συμβολής της γεωργικής δραστηριότητας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, είναι ότι το 92% των βοσκοτόπων και το 84% των καλλιεργειών, που περιλαμβάνονται σε γεωργικά συστήματα υψηλής φυσικής αξίας, βρίσκεται εντός των εν λόγω περιοχών. Επιπλέον το 77% της έκτασης των περιοχών NATURA 2000 βρίσκεται εντός των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς και ειδικά μειονεκτήματα.

Οι φυσικές συνθήκες και τα ειδικά μειονεκτήματα που επικρατούν στις περιοχές ANCs αφενός συνεπάγονται μειωμένη παραγωγική ικανότητα, που οδηγεί σε μειωμένες αποδόσεις και αφετέρου δημιουργούν πρόσθετα κόστη για την αντιμετώπισή τους. Η σημαντική μείωση του γεωργικού εισοδήματος, σε συνέργεια με τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά των περιοχών αυτών μπορεί να οδηγήσει τους γεωργούς σε εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας, με αρνητικές συνέπειες στη διατήρηση της υπαίθρου, της βιοποικιλότητας και του διαμορφωθέντος τοπίου, αλλά και στην ανάσχεση του φαινομένου της διάβρωσης.

Συνεπώς είναι ανάγκη να επικεντρώσουμε τις προσπάθειες του ΠΑΑ για άρση του φαινομένου εγκατάλειψης της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές ANCs με την παροχή κινήτρων για τη συνεχή χρήση των γεωργικών γαιών, τη διατήρηση της υπαίθρου και του τοπίου, καθώς και τη διατήρηση και προώθηση αειφόρων γεωργικών συστημάτων.

4.2.7. (A07) Διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας στην ύπαιθρο

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 2Β) Διευκόλυνση της εισόδου εξειδικευμένων γεωργών στον γεωργικό τομέα και ειδικότερα ανανέωση των γενεών
- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η αγορά εργασίας στις αγροτικές περιοχές χαρακτηρίζεται από πολυ-απασχόληση του πληθυσμού σε συνδυασμό με την έντονη υποαπασχόληση του πρωτογενή τομέα που αποτυπώνεται και στην χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας στις αγροτικές περιοχές.

Ο επιχειρηματίας στην ύπαιθρο έχει ιδιαιτερότητες σε σχέση με τον αντίστοιχο επιχειρηματία του αστικού χώρου και συνεπώς θα πρέπει να είναι αντικείμενο μιας διαφορετικής προσέγγισης. Οι σημαντικότερες διαφορές της επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο είναι (α) το σημαντικό μερίδιο των γεωργών ανάμεσα στο σύνολο των επιχειρηματιών, αφού η γεωργία παραμένει η κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα της υπαίθρου, (β) η χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα της υπαίθρου που επιβάλλει την αναζήτηση αγορών σε απόσταση από τον τόπο παραγωγής των προϊόντων, (γ) η δυσκολία εξεύρεσης (ποιοτικά και ποσοτικά) κατάλληλων συντελεστών όπως κεφαλαίων εκκίνησης, εξειδικευμένου προσωπικού, κ.λπ., (δ) το υψηλότερο, συγκριτικά με τον αστικό χώρο, κόστος ορισμένων εισροών λόγω μεταφορικού κόστους που προκαλείται από την μεγαλύτερη απόσταση και την έλλειψη οικονομιών κλίμακας, (ε) η δυσκολία πρόσβασης σε πληροφορία, γνώση και συμβουλές (στ) το αίσθημα του επιχειρηματικού απομονωτισμού που διαστέλλει τους αντιλαμβανόμενους κινδύνους και τις δυσκολίες τις επιχειρηματικής πράξης.

Συνεπώς για να αρθούν οι δυσμενείς, για την επιχειρηματικότητα στις αγροτικές περιοχές, παράγοντες απαιτείται στήριξη και παροχή κινήτρων για την προσέλκυση ή παραμονή των επιχειρηματιών στην ύπαιθρο. Ο τριτογενής τομέας αποτελεί σημαντικό δημιουργό θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές. Διαπιστώθηκε ότι η επέκταση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα είναι μία από τις βασικές κινητήριες δυνάμεις της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Παρόλα αυτά η γεωργική δραστηριότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την τοπική παράδοση και τα ήθη και έθιμα, συντελώντας σε ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου, που δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη συμπληρωματικής απασχόλησης ιδιαίτερα για τις γυναίκες και τη διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας.

4.2.8. (A08) Εξασφάλιση της ηλικιακής ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού της Γεωργίας (γεωργία και κτηνοτροφία)

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 2Β) Διευκόλυνση της εισόδου εξειδικευμένων γεωργών στον γεωργικό τομέα και ειδικότερα ανανέωση των γενεών
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη

αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Αν και υπάρχουν θετικές εξελίξεις, όσον αφορά στην ηλικιακή σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού της ελληνικής γεωργίας, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, κυρίως ως αποτέλεσμα των σχετικών συγχρηματοδοτούμενων δράσεων, η ευρωπαϊκή γεωργία χαρακτηρίζεται από γερασμένο ανθρώπινο δυναμικό, γεγονός που περιορίζει τις ευκαιρίες για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της.

Οι νέοι σε ηλικία γεωργοί είναι οι πιο δυναμικοί και έχει φανεί ότι οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις, των οποίων οι αρχηγοί είναι λιγότερο από 55 ετών, έχουν καλύτερες επιδόσεις, όσον αφορά στο οικονομικό μέγεθος, στην παραγωγικότητα εργασίας, στον προσανατολισμό προς την αγορά, κ.λπ.. Επίσης, οι νέοι σε ηλικία γεωργοί είναι πιο ανοικτοί σε νέες ιδέες και με μεγαλύτερη ικανότητα απορρόφησης γνώσεων, υιοθέτησης καινοτόμων πρακτικών και διαδικασιών, ανάληψη μεγαλύτερου επιχειρηματικού ρίσκου και περιβαλλοντικής δέσμευσης σε θέματα φυσικών πόρων, προσαρμογής και μετριασμού του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής.

Για να αυξηθεί η παραγωγικότητα της ελληνικής γεωργίας είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί μια συνεχιζόμενη βελτίωση της ηλικιακής διάρθρωσης του ανθρώπινου δυναμικού της, σε συνέργεια με αντίστοιχες παρεμβάσεις του Πυλώνα Ι (εθνικό απόθεμα, ενίσχυση γεωργών νεαρής ηλικίας), δεδομένης και της διαφαινόμενης τάσης επιστροφής νέων στην ύπαιθρο.

Ως εκ τούτου, απαιτείται η ενίσχυση εισόδου νέων γεωργών και ανάληψη της αρχηγίας γεωργικών εκμεταλλεύσεων από τις προηγούμενες γενιές, με επαρκές αρχικό παραγωγικό δυναμικό, ικανό να στηρίξει τη μελλοντική ανάπτυξη της εκμετάλλευσης. Για την καλύτερη ενσωμάτωσή τους στο παραγωγικό περιβάλλον θα πρέπει να συνδυαστούν τα κίνητρα για την πρώτη εγκατάστασή με α) αυξημένα κίνητρα για επενδύσεις, που θα επιτρέψουν τη διαρθρωτική προσαρμογή τους, β) παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών γ) επαγγελματική κατάρτιση.

Οι διαπεριφερειακές διακυμάνσεις στην ηλικιακή σύνθεση των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι μεγάλες και ως εκ τούτου θα πρέπει να προσεγγιστούν χωρικά καθώς επίσης βάση των περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων, που τεκμαίρονται από τις στρατηγικές τους ή/και τις RIS3. Ο τομέας της κτηνοτροφίας εμφανίζεται πιο γερασμένος και για αυτό τεκμαίρεται η ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα.

4.2.9. (A09) Διατήρηση της βιοποικιλότητας, σε γεωργική και δασική γη, συμβάλλοντας στην εθνική στρατηγική για την βιοποικιλότητα

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Η χώρα μας χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα πλούσια χλωρίδα και πανίδα, μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων και τοπίων, καθώς και μεγάλο βαθμό ενδημισμού τόσο φυτών όσο και ζώων.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αγροτικών εκτάσεων, σε συνδυασμό με γεωργικές πρακτικές, όπως η αμειψισπορά και η αγρανάπαυση, οι μικτές γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, ιδιαίτερα στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές, συμβάλλουν στη δημιουργία ενός μωσαϊκού τοπίων μεγάλης ποικιλότητας, τα οποία αποτελούν βίοτοπο για ένα μεγάλο αριθμό ειδών.

Η διατήρηση της βιοποικιλότητας συνδέεται άρρηκτα με τη γεωργική δραστηριότητα. Οι γεωργικές εκτάσεις συχνά υποστηρίζουν την άγρια πανίδα προσφέροντας τροφή, χώρους φωλιάσματος ή ακόμα και χώρους κυνηγιού. Επίσης, ένας μεγάλος αριθμός ειδών πανίδας και χλωρίδας εξαρτώνται άμεσα για την επιβίωση τους από τη συνέχιση των παραδοσιακών μορφών γεωργίας και κτηνοτροφίας. Ειδικά οι δενδροκαλλιέργειες, τα βοσκοτόπια και τα μικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα συντηρούν μεγάλους αριθμούς ειδών χλωρίδας και πανίδας και θεωρούνται ως αγροτικά συστήματα υψηλής φυσικής αξίας.

Προκειμένου να διατηρηθεί ή και να ενισχυθεί η βιοποικιλότητα, οι καλλιέργειες και οι βοσκότοποι της χώρας πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ζωντανά οικοσυστήματα με συγκεκριμένες εισροές και εκροές, τέτοιες που να επιτρέπουν την ανάπτυξη και διατήρηση της άγριας ζωής και να προωθούν την εφαρμογή καλλιεργητικών πρακτικών, που εξισορροπούν τις λειτουργίες του αγροτικού συστήματος και αμβλύνουν το πρόβλημα της εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών.

Οι παρεμβάσεις του ΠΑΑ είναι συμπληρωματικές και έχουν συνέργεια με αυτές που προβλέπονται στην εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα. Με βάση τα ανωτέρω προωθούνται δράσεις σχετικές με τη διατήρηση και βελτίωση των οικοσυστημικών υπηρεσιών των γεωργικών και δασικών συστημάτων και τη διαχείριση και προστασία του τοπίου ως χώρου συγκέντρωσης φυσικού κεφαλαίου, στο οποίο εγγράφονται οι ανθρώπινες, πολιτιστικές/οικονομικές δραστηριότητες.

Η προσέγγιση αυτή αναδεικνύει την αξία της διατήρησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και του σημαντικού φυσικού (και πολιτισμικού) κεφαλαίου που διαθέτουν οι αγροτικές περιοχές για την

οικονομία της χώρας και θα συμπληρωθεί με την απαραίτητη ευαισθητοποίηση των γεωργών και διαχειριστών δασικής γης και της παροχής σχετικών γεωργικών συμβουλών.

4.2.10. (A10) Αντιμετώπιση χαμηλού επιπέδου επαγγελματικής εκπαίδευσης, έλλειψης δεξιοτήτων των απασχολούμενων στο γεωργικό/δασικό τομέα

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 4Β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων
- 5Α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία
- 5Β) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

- Καινοτομία

Περιγραφή

Η έλλειψη επαγγελματικής κατάρτισης των απασχολούμενων στο γεωργικό τομέα αναδείχθηκε ως ένα από τα σημαντικά αδύνατα σημεία του τομέα, που πρέπει να αμβλυνθεί για τη δημιουργία εξειδικευμένου δυναμικού, ικανού να συμβάλει και να προσαρμοστεί στην τεχνολογική αλλαγή, με νέα επιχειρηματικά πρότυπα.

Για τον τομέα δασοκομίας δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία, αλλά δεδομένου ότι δεν έχουν διενεργηθεί εκπαιδεύσεις – σεμινάρια, κυρίως, όσον αφορά σε θέματα ασφάλειας και προστασίας κατά την εργασία, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των δασών (επιχειρηματικός σχεδιασμός, εμπορία, τεχνολογικές εξελίξεις και εφαρμογές, κ.λπ.) καθώς και ορθολογικής περιβαλλοντικής διαχείρισης των δασών.

Η ιδιαιτερότητα του γεωργικού τομέα και η ειδοποιός διαφορά με τους άλλους κλάδους είναι η έλλειψη επαγγελματικών γνώσεων, σε πολύ μεγάλο ποσοστό των απασχολούμενων, το μεγάλο ποσοστό εμπειρικής γνώσης, το ιδιαίτερα ανομοιογενές και απαιτητικό ωράριο εργασίας τους και η μεγάλη γεωγραφική διασπορά των απασχολούμενων, που διαμορφώνει την ανάγκη για ένα ειδικό σχεδιασμό των δράσεων μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης για τους απασχολούμενους σε αυτούς τους τομείς. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να αξιοποιηθούν νέες και καινοτόμες μέθοδοι μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης.

Τα προγράμματα κατάρτισης επικεντρώνονταν στην κανονιστικά υποχρεωτική επαγγελματική εκπαίδευση των νέων αγροτών, σε θέματα που αφορούσαν κυρίως τεχνικά ζητήματα και κανονιστικές υποχρεώσεις.

Απαιτείται η διεύρυνση των ομάδων ωφελούμενων καθώς και της θεματολογίας των προγραμμάτων εκπαίδευσης σε θέματα, που αφορούν στην επιχειρηματικότητα και στην εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων και διαδικασιών παραγωγής, στην υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων και στην κλιματική αλλαγή, με έμφαση στη διαχείριση των υδατικών πόρων και της ενέργειας, στη χρήση ΤΠΕ, στην οργάνωση των παραγωγών, κ.λπ.. Η κάλυψη της ανάγκης θα συμβάλει στην αύξηση της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης του τομέα, κυρίως με έμφαση στους νέους αγρότες και ιδιαίτερα της ζωικής ή μικτής παραγωγής.

4.2.11. (A11) Αναστροφή του φαινομένου της από-επένδυσης στη Γεωργία (γεωργία, κτηνοτροφία)

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας

- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 5Α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία
- 5Β) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων
- 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η SWOT ανέδειξε το πρόβλημα της αποεπένδυσης στη γεωργία και την αδυναμία υλοποίησης επενδύσεων στον τομέα.

Ο σχηματισμός ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου, που μετρά το βαθμό στον οποίο η προστιθέμενη αξία γίνεται επενδύσεις και όχι κατανάλωση, το 2010 ήταν 21,2% της ΑΠΑ του τομέα και κατά την περίοδο 2005-2010 παρατηρήθηκε περαιτέρω ετήσια μείωσή του κατά 1,3%, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με την επενδυτική συμπεριφορά των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, υπό συνθήκες ύφεσης.

Συνεπώς, απαιτείται η στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την αύξηση του βαθμού σχηματισμού ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου, με ενέργειες α) αποκατάστασης της ρευστότητας και προσφοράς πίστης, β) μείωσης του κόστους δανεισμού και γ) αποκατάστασης της εμπιστοσύνης των επενδυτών-γεωργών. Οι παρεμβάσεις αυτές θα παρέχουν τα απαραίτητα εχέγγυα στους έλληνες γεωργούς ώστε να επενδύσουν με στόχο τη βελτίωση των οικονομικών και περιβαλλοντικών επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων τους.

Ο τομέας της γεωργίας, μέσα σε ένα ολοένα επιδεινούμενο επενδυτικό περιβάλλον, με συνεχόμενες μειώσεις του γεωργικού εισοδήματος έχει ανάγκη από τη στήριξη και την παροχή κινήτρων για α) παραγωγικές επενδύσεις, από γεωργικές εκμεταλλεύσεις που στρέφονται στα ποιοτικά προϊόντα και μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη του τομέα με οικονομικό μέγεθος άνω των 8.000€, κυρίως στους τομείς των οπωροκηπευτικών, της αιγο-προβατοτροφίας και της παραγωγή ζωοτροφών, με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους, β) επενδύσεις, σε όλες δυνητικά τις εκμεταλλεύσεις, με στόχο την αποδοτικότερη χρήση των υδατικών πόρων, την αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας, την παραγωγή και χρήση ΑΠΕ, τη διαχείριση των αποβλήτων τους, κυρίως για κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις γ) μη

παραγωγικές επενδύσεις, που θα συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και του αγροτικού τοπίου.

Βασική προϋπόθεση όλων είναι η ύπαρξη εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο να μπορεί να α) παίρνει τις σωστές επιχειρηματικές αποφάσεις, β) επιζητά και ενσωματώνει την καινοτομία, γ) σέβεται τους φυσικούς πόρους και υλοποιεί δράσεις προσαρμογής και μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. Επίσης απαιτείται ισχυρό σύστημα παροχής συμβουλών για την ορθή τεχνικοοικονομική επιλογή και υλοποίηση των επενδύσεων και συσπειρώσεις σε συνεργατικά σχήματα για την αποτελεσματικότερη επίτευξη των στόχων.

4.2.12. (A12) Προστασία και διατήρηση των δασών από πυρκαγιές, ασθένειες και άλλες φυσικές καταστροφές

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 4Β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων
- 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία
- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Στη SWOT αναφέρονται α) το μεγάλο ποσοστό ελληνικών δασών, που είναι ευπρόσβλητα στις πυρκαγιές β) τα πολλά και σοβαρά περιστατικά πυρκαγιών, γ) τα φαινόμενα υποβάθμισης του εδάφους, που ακολουθούν τις πυρκαγιές, δ) οι σημαντικές εκτάσεις δασών, που υπόκεινται σε ζημιές λόγω των ασθενειών αλλά και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και ε) η επιδείνωση των παραγόντων που αυξάνουν τον κίνδυνο πυρκαγιών και την αύξηση των παθογόνων, λόγω της επιδείνωσης της κλιματικής αλλαγής.

Η ύπαρξη δάσους σε μία περιοχή δρα προστατευτικά για το έδαφος, μειώνοντας σημαντικά τον κίνδυνο διάβρωσης, συμβάλλοντας στη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου και των αρνητικών επιπτώσεων, που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή.

Οι δασικές πυρκαγιές έχουν επιπτώσεις, που κυμαίνονται χρονικά από την περίοδο εμφάνισής τους μέχρι μερικές δεκαετίες μετέπειτα, καταστρέφουν τη φυτική κάλυψη καθώς και το επιφανειακό στρώμα του εδάφους, τα οποία παίζουν καθοριστικό ρόλο στην παρεμπόδιση της διάβρωσης. Η φωτιά μπορεί επίσης να προκαλέσει μεταβολές στις φυσικές και χημικές ιδιότητες των εδαφών και να δημιουργήσει προβλήματα επιβάρυνσης των υδατικών πόρων από τα φερτά υλικά. Για το έδαφος, οι πυρκαγιές σημαίνουν απώλεια της οργανικής ουσίας, μείωση της διαπερατότητας και υγρασίας στα εδάφη, υποβάθμιση των γενετικών πόρων και της βιοποικιλότητας και κινδύνους ερημοποίησης, εάν τα φαινόμενα είναι έντονα και μακρόχρονα.

Για τους ανωτέρω λόγους αλλά και λόγω των πολλών λειτουργιών που προσφέρουν τα δάση στον άνθρωπο, υπάρχει επιτακτική ανάγκη διατήρησης και προστασίας των δασών της χώρας μας από πυρκαγιές. Η προστασία των δασών είναι οικονομικότερη και αποτελεσματικότερη παρέμβαση από την αποκατάσταση των ζημιών.

Επίσης, ιδιαίτερα σημαντική είναι η ανάγκη πρόληψης της εξάπλωσης παθογόνων οργανισμών καθώς αυτοί αποτελούν απειλή για τη βιοποικιλότητα, ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία έξαρσή τους, λόγω κλιματικής αλλαγής.

Η συγκεκριμένη ανάγκη θα καλυφθεί αποτελεσματικότερα μέσω της κατάρτισης των εμπλεκόμενων στη διατήρηση και προστασία των δασών.

Επιπλέον, η διατήρηση των δασών σε καλή κατάσταση θα συμβάλει στην συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού, μέσω της δημιουργίας ευνοϊκότερων συνθηκών διαβίωσης, στη μείωση των επιπτώσεων του κλίματος στη γεωργία αλλά και στην αξιοποίηση του εναλλακτικού τουρισμού, σε τοπικό επίπεδο.

4.2.13. (A13) Βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών για την προσέλκυση βιώσιμων επενδύσεων

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

- Καινοτομία

Περιγραφή

Η διαφαινόμενη τάση επιστροφής στην ύπαιθρο για την αναζήτηση επαγγελματικής διεξόδου, λόγω των χαμηλότερων ποσοστών ανεργίας (ιδιαίτερα νεανικής), που παρουσιάζουν οι αγροτικές περιοχές σε σχέση με τις αστικές θα πρέπει να ενισχυθεί ώστε να επιτευχθεί η άμβλυνση του οξύτατου διαρθρωτικού προβλήματος των αγροτικών περιοχών της χώρας που είναι η προβληματική δημογραφική σύνθεση και γήρανση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές. Η ύπαιθρος και οι ορεινές περιοχές έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικιωμένων, 4% υψηλότερο από τις αστικές περιοχές και τον μέσο όρο της ΕΕ-27.

Η βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών της υπαίθρου σχετίζεται τόσο με την δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου παροχής κινήτρων για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας κατά προτεραιότητα σε νέους ηλικιακά τόσο σε τομείς που απαιτούν προσωπικό υψηλών δεξιοτήτων για την παροχή προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών υψηλής ποιότητας υπηρεσιών που η πολύ χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα δημιουργεί υψηλό κόστος αλλά και στην γεωργία που αποτελεί την σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές.

Η ολοκλήρωση μεγάλου τμήματος των βασικών οδικών αξόνων του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, που αναμένεται να επιτευχθεί την περίοδο 2014 - 2020 αμβλύνει (όχι πλήρως γιατί απαιτούνται επιλεγμένες παρεμβάσεις για την αναβάθμιση του συνδετήριου δευτερεύοντος επαρχιακού δικτύου) το σημαντικό πρόβλημα της προσβασιμότητας (ιδιαίτερα έντονο λόγω του ορεινού ανάγλυφου της χώρας) μέσω της μείωσης της χρονο-απόστασης μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Η παροχή κινήτρων για την διενέργεια επενδύσεων σε υφιστάμενες επιχειρήσεις εντός και εκτός του αγροδιατροφικού τομέα, την έναρξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, την προσέλκυση νέων επιστημόνων ως αυτοαπασχολούμενων σε συνδυασμό με την αναβάθμιση – επέκταση των βασικών υποδομών και την διασφάλιση της παροχής βασικών υπηρεσιών συνθέτουν το πλαίσιο για την βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών

4.2.14. (A14) Μείωση των επιπτώσεων της γεωργικής δραστηριότητας στην ποιότητα των επιφανειακών και υπογείων υδάτων

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 4Β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Η Γεωργία αποτελεί το σημαντικότερο χρήστη νερού στη χώρα και επιπλέον αρκετές από τις εκροές των γεωργικών δραστηριοτήτων καταλήγουν σε φυσικούς υδάτινους αποδέκτες. Οι υδάτινοι αυτοί αποδέκτες είναι συχνά σημαντικοί για την ορνιθοπανίδα υγρότοποι και ως κύρια αιτία αλλοίωσής τους αναφέρονται η σημειακή και μη σημειακή ρύπανση, η επέκταση γεωργικών καλλιεργειών και οικισμών σε βάρος των εκτάσεων, η υπεράντληση, οι εκχερσώσεις φυσικής βλάστησης.

Παρότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία γενική μείωση των συγκεντρώσεων νιτρικών κατά 43,2% στα επιφανειακά και 37,1% στα υπόγεια ύδατα της χώρας, εν μέρει λόγω της εφαρμογής του μέτρου «μείωση της νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης», είναι γεγονός ότι σε ορισμένες περιοχές της χώρας παρατηρείται αύξηση στη ρύπανση με θρεπτικά (άζωτο και φωσφόρο) στα επιφανειακά και τα υπόγεια ύδατα.

Η αύξηση των εκτάσεων που έχουν χαρακτηριστεί ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση απορρέει από την πληρέστερη κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 91/67/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης, αλλά και από την εντατικοποίηση της γεωργίας σε ορισμένες περιοχές και καταδεικνύει την ανάγκη για συνέχιση των προγραμμάτων και δράσεων, που προωθούν καλλιεργητικές πρακτικές για τη μείωση των επιπτώσεων της γεωργικής δραστηριότητας στην ποιότητα των επιφανειακών και υπογείων υδάτων.

Επίσης, δεδομένου ότι οι εδαφο-κλιματικές συνθήκες της χώρας ευνοούν την βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων είναι ανάγκη να στηριχθούν οι γεωργοί ώστε να συνεχίσουν αλλά και να ενταχθούν στη βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων, με αποτέλεσμα αφενός την προστασία της ποιότητας των υδάτινων πόρων, μέσω της μείωσης των εκροών σε αυτούς, επικίνδυνων νιτρικών, αφετέρου την παραγωγή ασφαλών, ποιοτικών γεωργικών προϊόντων.

Το πρόβλημα της ρύπανσης των υδάτων από τη γεωργική δραστηριότητα πρέπει να αντιμετωπιστεί εστιασμένα βάσει των δεδομένων που θα προκύψουν από τα αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, αλλά συγχρόνως να στηριχθούν οι γεωργοί που εφαρμόζουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων της γεωργικής δραστηριότητας στην ποιότητα των υδάτων, με την παροχή κατάλληλων συμβουλών για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των δράσεων αυτών, αλλά και την ευαισθητοποίησή τους σχετικά με την ποιότητα του πολύτιμου φυσικού πόρου των υδάτων.

4.2.15. (A15) Ισχυροποίηση του ρόλου των παραγωγών στην εφοδιαστική αλυσίδα γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και στον τομέα δασοπονίας

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές

- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις

Διατομεακοί στόχοι

- Καινοτομία

Περιγραφή

Δεδομένων α) του χαμηλού μέσους μεγέθους (οικονομικού και φυσικού) και του κατακερματισμένου γεωργικού κλήρου, β) της αδυναμίας των παραγωγών να διεκδικήσουν ισχυρό ρόλο στην εφοδιαστική αλυσίδα των γεωργικών προϊόντων, γ) των ατελών συστημάτων οργάνωσης και συνεργασίας των παραγωγών καθώς και των ελάχιστων πετυχημένων παραδειγμάτων βραχείων αλυσίδων εμπορίας γεωργικών προϊόντων, δ) του υψηλού κόστους παραγωγής γεωργικών προϊόντων, το οποίο βαίνει συνεχώς επιδεινούμενο γίνεται εμφανής η ανάγκη ισχυροποίησης του ρόλου των παραγωγών στην εφοδιαστική αλυσίδα γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Η ισχυροποίηση του ρόλου των παραγωγών μπορεί να επιτευχθεί μέσω α) ενδυνάμωσης του συστήματος οργάνωσης των παραγωγών σε υγιή συνεργατικά σχήματα, ευέλικτες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, β) την παραγωγή και διάθεση ποιοτικών, πιστοποιημένων γεωργικών προϊόντων και γ) στη δημιουργία ποικίλων μορφών βραχείων αλυσίδων και τοπικών αγορών, με στόχο την απευθείας επαφή με τον καταναλωτή, τη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης και τελικά την διάθεση στον καταναλωτή ποιοτικών, ασφαλών και φθηνότερων γεωργικών προϊόντων.

Η συσπείρωση των γεωργών σε συνεργατικά σχήματα τους δίνει τη δυνατότητα να α) ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη, β) προσεγγίσουν νέες αγορές, γ) αγοράσουν νέο τεχνολογικό εξοπλισμό και άλλες γεωργικές εισροές φθηνότερα, δ) έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε πιστώσεις δ) εισαγάγουν καινοτομίες και νέες ιδέες διαχείρισης. Η δημιουργία βραχείων αλυσίδων και τοπικών αγορών γεωργικών προϊόντων επιτρέπει στον παραγωγό μια αμεσότερη σχέση εμπιστοσύνης με τον καταναλωτή, καθιστά πιο ευανάγνωστα τα σήματα της αγοράς προς τους παραγωγούς, διαφοροποιεί και αυξάνει τις πηγές εσόδων τους.

Τέλος απαιτείται η στήριξη των παραγωγών γεωργικών προϊόντων, τροφίμων και βάμβακος να συμμετάσχουν σε συστήματα ποιότητας και προώθησης των προϊόντων τους, μέσω συνεργασιών που θα εξασφαλίσουν τον κρίσιμο και σταθερό όγκο παραγωγής που χρειάζονται οι αγορές.

Δεδομένης της ατελούς μέχρι σήμερα λειτουργίας των ομάδων – οργανώσεων παραγωγών αλλά και των βραχείων αλυσίδων και τοπικών αγορών και η άγνοια πολλές φορές των παραγωγών να προωθήσουν τα προϊόντα τους, απαιτείται επαγγελματική κατάρτιση και ενημέρωση των ενδιαφερόμενων και σχετική τεχνική, συμβουλευτική υποστήριξη.

4.2.16. (A16) Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών στα δάση

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 4Β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων
- 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους
- 5Α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία
- 5Δ) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία
- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Οι επιπτώσεις της καταστροφής των δασών είναι ιδιαίτερα αρνητικές, τόσο για το περιβάλλον, όσο και για τις γειτνιάζουσες σε αυτά περιοχές. Στις περισσότερες περιοχές της χώρας μετά από μία καταστροφή δάσους ή δασικής έκτασης ο κίνδυνος πλημμύρας αυξάνεται σε μεγάλο βαθμό, λόγω και των μεγάλων κλίσεων, που παρατηρούνται στα περισσότερα σημεία της χώρας. Οι γειτνιάζουσες περιοχές υποβαθμίζονται, ενώ αυξάνονται οι πιθανότητες για ερημοποίηση και μείωση της βιοποικιλότητας των πληγέντων περιοχών.

Επιπλέον, μετά από μία καταστροφή συνήθως ακολουθεί εγκατάλειψη της περιοχής ή περαιτέρω υποβάθμισή της π.χ. είτε με την μετατροπή της σε χώρο λυμάτων, είτε με την ανέγερση οικοδομών. Οι

οικολογικές επιπτώσεις είναι ποικίλες σε όλους τους τομείς του περιβάλλοντος, ενώ αρνητικό αντίκτυπο δύναται πολλές φορές να έχουν στην ποιότητα ζωής των γειτονικών περιοχών, π.χ. υποβάθμιση παραγωγικών ή και αισθητικών δασών, τοπίου, μείωση εναλλακτικού τουρισμού, δυσμενέστερες κλιματικές συνθήκες για τη γεωργία, διάβρωση εδαφών, αρνητικός αντίκτυπος στους υδατικούς πόρους, κ.λπ.

Από τα ανωτέρω καθίσταται προφανής η ανάγκη αποκατάστασης των δασών, που έχουν πληγεί από πυρκαγιές ή άλλες φυσικές καταστροφές και αναστροφή του φαινομένου του μικρού ποσοστού αναδασώσεων, που έχει προκύψει την περίοδο 2001-2011.

4.2.17. (A17) Δημιουργία-ενίσχυση μηχανισμών μεταφοράς αποτελεσμάτων E&T&K και τεχνική υποστήριξη μέσω συμβουλών στο γεωργικό τομέα

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 4Β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων
- 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους
- 5Α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία
- 5Β) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων

- 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας
- 5Δ) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η SWOT ανάλυση ανέδειξε το ζήτημα της ανυπαρξίας μηχανισμών μεταφοράς γνώσης και αποτελεσμάτων E&T&K, όπως επίσης και το έλλειμμα επιχειρηματικού πνεύματος στην ελληνική ερευνητική κοινότητα, που έχει ως αποτέλεσμα την απουσία διασύνδεσης των αναγκών του γεωργικού τομέα με την παραγόμενη γεωργική έρευνα και τις ανάγκες της αγοράς. Επιπλέον, το Σύστημα των Γεωργικών Συμβουλών (ΣΓΣ), το οποίο θα μπορούσε να παίζει το ρόλο αυτό, είναι ατελές και επικεντρώνεται γύρω από συμβουλές σχετικές με την πολλαπλή συμμόρφωση.

Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον της γεωργίας και στη συγκυρία της οικονομικής κρίσης, ο έλληνας γεωργός, περισσότερο από ποτέ, έχει ανάγκη να στηριχθεί από επαγγελματίες με υψηλή τεχνογνωσία σε μια πληθώρα θεμάτων.

Το ΣΓΣ μπορεί να δράσει ως ο συνδετικός κρίκος μεταξύ των παραχθέντων αποτελεσμάτων της γεωργικής έρευνας και της γεωργικής πρακτικής και να άρει την αδυναμία της μη ενσωμάτωσης της καινοτομίας και των αποτελεσμάτων της έρευνας στην πράξη.

Είναι επιτακτική η ανάγκη επέκτασης των γεωργικών συμβουλών αφενός σε θέματα, που αφορούν στην αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας αλλά και στην ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αφετέρου σε θέματα που προάγουν την προστασία του περιβάλλοντος, βελτιώνουν τις προσπάθειες προσαρμογής και μείωσης της στην κλιματική αλλαγή και μειώνουν τις επιπτώσεις από αυτή.

Η ενθάρρυνση συνεργασιών με τη μορφή επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ, που θα φέρουν σε άμεση επαφή τους δύο χώρους (έρευνα και πράξη), θα συμβάλλουν ώστε να δοθούν άμεσες λύσεις σε συγκεκριμένα προβλήματα του γεωργικού τομέα και θα διαδώσουν τα αποτελέσματα της συνεργασίας τους, τόσο σε εθνικό, όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω του δικτύου ΕΣΚ, αποτελούν μια βασική επιλογή ώστε να γίνει ανταγωνιστικότερος ο γεωργικός τομέας.

Επίσης, δεδομένου ότι δεν υπάρχει εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα διαμεσολάβησης για μεταφορά E&T&K είναι ανάγκη να στηριχθεί και η χρήση διαμεσολαβητή (Innovation Broker) για τη διευκόλυνση

της εξεύρεσης εταίρων για την ανάπτυξη των μορφών συνεργασίας αλλά και για την εκπόνηση του επιχειρηματικού τους σχεδίου.

4.2.18. (A18) Ανάπτυξη της ικανότητας των γεωργικών εδαφών και των δασών να δεσμεύουν το διοξείδιο του άνθρακα

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Η οργανική ουσία του εδάφους, εκτός από τη συμβολή της στην ανάσχεση του φαινομένου του θερμοκηπίου, αποτελεί πηγή τροφής για την πανίδα του εδάφους, και συμβάλλει στη βιοποικιλότητά του, ενεργώντας ως δεξαμενή θρεπτικών ουσιών, όπως το άζωτο, ο φώσφορος και το θείο, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί τον κύριο συντελεστή γονιμότητας του εδάφους. Ο οργανικός άνθρακας του εδάφους υποστηρίζει τη δομή του εδάφους βελτιώνοντας το φυσικό περιβάλλον των ριζών, ώστε να διεισδύσουν μέσα στο έδαφος και να απορροφούν τις θρεπτικές ουσίες.

Η Ελλάδα βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις, μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, σε περιεκτικότητα των εδαφών σε οργανικό άνθρακα/οργανική ουσία. Ωστόσο με την κατάλληλη διαχείριση των εκτεταμένων δασικών εκτάσεων αλλά και των σημαντικών εκτάσεων με δενδροκαλλιέργειες (27,3% ΧΓΕ) η περιεκτικότητα του εδάφους σε άνθρακα μπορεί να βελτιωθεί.

Τα δασικά εδάφη είναι η μεγαλύτερη αποθήκη άνθρακα και η προστασία τους από τους κινδύνους που τα απειλούν (βιοτικούς ή αβιοτικούς), καθώς επίσης και η αποκατάσταση αυτών που ζημιώνονται αποτελεί μέσο ανάπτυξης της ικανότητας της δασικής γης να δεσμεύει άνθρακα. Επιπλέον, υπάρχει ανάγκη αύξησης της επιφάνειας υπό δασική διαχείριση, είτε με αναδασώσεις είτε με δασώσεις και δημιουργία αγρο-δασικών συστημάτων.

Όσον αφορά στη γεωργική γη απαιτείται η διατήρηση/αύξηση της οργανικής ουσίας, η οποία αποδομείται ταχύτερα, λόγω των αυξημένων θερμοκρασιών, με αποφυγή καψίματος της καλαμιάς, ενσωμάτωση φυτικών υπολειμμάτων, οργανικές λιπάνσεις, κ.λπ..

Η εκπαίδευση αποτελεί βασικό μοχλό για τη δημιουργία «κλιματικής συνείδησης και προσαρμοστικής ικανότητας», ιδιαίτερα δε όταν αυτή απευθύνεται στις νεαρότερες ηλικίες. Επίσης η τεχνική υποστήριξη, μέσω γεωργικών συμβουλών εξασφαλίζει την ορθή και συνειδητοποιημένη εφαρμογή των σχετικών δράσεων από τους γεωργούς.

4.2.19. (A19) Αντιμετώπιση της φτώχειας και του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Καινοτομία

Περιγραφή

Το ποσοστό φτώχειας των αγροτικών περιοχών υπερβαίνει το εθνικό ποσοστό, όπως επιβεβαιώνει και η σημαντική υστέρηση του κατά κεφαλή ΑΕΠ, των κατοίκων των αγροτικών περιοχών, σε σχέση με αυτούς των αστικών περιοχών, ως απόρροια και της υψηλής συγκέντρωσης ηλικιωμένων, που σύμφωνα με τις έρευνες αποτελούν ηλικιακή ομάδα υψηλού κινδύνου για την εμφάνιση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Το παραδοσιακό, ελληνικό κοινωνικό πρότυπο (οικογένεια, διαπροσωπικές σχέσεις) λειτουργεί αποτρεπτικά για την εμφάνιση φαινομένων ακραίας φτώχειας (πρόσβαση σε στέγη και φαγητό), που έχουν εμφανισθεί τα τελευταία χρόνια στα μεγάλα αστικά κέντρα, σε συνδυασμό με την άσκηση γεωργίας επιβίωσης δεν άρουν το μέγεθος του προβλήματος. Όπως επισημάνθηκε και από τη SWOT η μείωση των άμεσων ενισχύσεων και η περαιτέρω αύξηση του κόστους παραγωγής ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω πτώση τα αγροτικά εισοδήματα, δημιουργώντας προϋποθέσεις μιας νέας αγροτικής εξόδου και η συνέχιση του προγράμματος προσαρμογής και η περαιτέρω μείωση των δημόσιων δαπανών ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την παροχή βασικών υπηρεσιών προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών, δημιουργεί την ανάγκη για την ενεργοποίηση νέων προσεγγίσεων, όπως η κοινωνική επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη της κοινωνικής καινοτομίας, σε συνδυασμό με την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών για την προώθηση παρεμβάσεων, που θα στοχεύουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η αναζήτηση συνεργειών με τις παρεμβάσεις του ΕΚΤ, αλλά και η ένταξη της αντιμετώπισης της φτώχειας στη στοχοθέτηση των Τοπικών Στρατηγικών μπορούν να αποτελέσουν το σημείο εκκίνησης για τις παρεμβάσεις του ΠΑΑ, που θα εστιασθούν κυρίως στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για τους ανέργους / υποαπασχολούμενους των αγροτικών περιοχών και την αναβάθμιση του επιπέδου των παρεχόμενων βασικών υπηρεσιών προς τις ευάλωτες στην φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, πληθυσμιακές ομάδες των αγροτικών περιοχών.

4.2.20. (A20) Εξοικονόμηση ενέργειας και αξιοποίηση του δυναμικού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για χρήση στο γεωργικό τομέα και στα δάση

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις
- 5Β) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων
- 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας
- 5Δ) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία
- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας

Διατομεακοί στόχοι

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η ενέργεια για το γεωργικό και δασικό τομέα είναι ένας σημαντικός παράγοντας αύξησης κόστους των παραγόμενων προϊόντων αν και τα τελευταία χρόνια, λόγω και της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης, η κατανάλωσή της έχει μειωθεί εξαιρετικά.

Από τη SWOT ανάλυση προκύπτει ότι αν και υπάρχει ένα εξαιρετικά πλούσιο ενεργειακό δυναμικό, η αξιοποίηση των ΑΠΕ, ιδιαίτερα στο γεωργικό τομέα είναι πάρα πολύ χαμηλή. Επίσης, στο πλαίσιο των εθνικών μας υποχρεώσεων προκύπτει αφενός η αξιοποίηση 20% ΑΠΕ επί της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας και η μείωση στα 18,4 Mtoe τελικής κατανάλωσης ενέργειας, έως το 2020.

Η αξιοποίηση των ΑΠΕ στο γεωργικό και δασικό τομέα και η ενεργειακή απόδοση στη βιομηχανία τροφίμων είναι βασικά εργαλεία για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους, συμβάλλοντας στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης από 3 τρίτες χώρες, περιορίζοντας το επίπεδο εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και παράλληλα δημιουργώντας θέσεις εργασίας στις αγροτικές περιοχές.

Για τους ανωτέρω λόγους, η αξιοποίηση του δυναμικού των ΑΠΕ, η εξοικονόμηση ενέργειας και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, με την ενσωμάτωση της κατάλληλης τεχνολογίας ή/και καινοτομίας και με προτεραιότητα σε επενδυτικά που θα συνεισφέρουν σε αύξηση ενεργειακής απόδοσης κατά 2 ενεργειακές βαθμίδες, αναμένεται να έχει τη μεγαλύτερη συνεισφορά για την επίτευξη των στόχων περιορισμού των εκπομπών αερίων ρύπων.

Επιπλέον, ο γεωργικός και δασικός τομέας παράγουν ένα εξαιρετικά μεγάλο όγκο υποπροϊόντων και υπολειμμάτων, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς το σκοπό αντικατάστασης των κοστοβόρων μορφών ενέργειας, με ιδιο-παραγόμενη ενέργεια.

Συμπληρωματικά των όποιων επενδύσεων υλοποιηθούν, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η ανάγκη για εκπαίδευση στο γεωργικό τομέα, η παροχή συμβουλών στους γεωργούς για την αξιοποίηση χρήσης ΑΠΕ και η ενσωμάτωση της καινοτομίας και των αποτελεσμάτων έρευνας σχετικά με την αξιοποίηση ΑΠΕ.

Η ορθολογική διαχείριση και χρήση της ενέργειας καθίσταται εμφανής ανάγκη, η οποία προκύπτει τόσο μέσα από τη SWOT ανάλυση, το ΕΣΠΑ 2014-2020, όσο και από το αρχικό σχέδιο της Εθνικής Στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης.

4.2.21. (A21) Διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα και περαιτέρω μείωση των παραγόμενων αερίων του θερμοκηπίου και της αμμωνίας από τη Γεωργία

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 5Δ) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία

Διατομεακοί στόχοι

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τη Γεωργία, σε γενικές γραμμές δεν είναι μεγάλες (8,2%, 2012) και παρατηρείται μείωση κατά 6,7% την περίοδο 2007-2012, με ετήσιο ρυθμό μείωσης 1,33%. Οι γεωργικές εκπομπές που συμβάλλουν στην παραγωγή αερίων του θερμοκηπίου συνδέονται κατά κύριο λόγο με τη διαχείριση του εδάφους, την εντερική ζύμωση, τη διαχείριση της κοπριάς, την καλλιέργεια ρυζιού και το κάψιμο των γεωργικών υπολειμμάτων.

Η Γεωργία εξακολουθεί να είναι υπεύθυνη για τη συντριπτική πλειονότητα των εκπομπών αμμωνίας (96,5%, 2012) της χώρας. Παρόλα αυτά κατά την περίοδο 2011-2012 παρατηρείται ετήσιος ρυθμός μείωσης κατά 0,8%. Οι κύριες πηγές εκπομπών αμμωνίας από τη Γεωργία είναι αφενός η χρήση συνθετικών N-λιπασμάτων, αφετέρου η εξάτμιση από περιττώματα ζώων (κυρίως βοοειδών και λιγότερο χοίρων).

Για να διατηρηθούν σε ένα χαμηλό επίπεδο οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τη Γεωργία, αλλά και να μειωθούν περαιτέρω απαιτείται αφενός να δοθούν κίνητρα στους γεωργούς, ώστε να υπερβούν τις υποχρεωτικές δεσμεύσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης, σχετικά με τη διαχείριση του εδάφους και τις καλλιεργητικές πρακτικές, αφετέρου να δημιουργηθούν/εκσυγχρονιστούν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ,με σύγχρονο εξοπλισμό για την αποθήκευση και διασπορά της κοπριάς, συμπεριλαμβανόμενων των συλλογικών επενδύσεων σε κτηνοτροφικά πάρκα.

Για τη διατήρηση των εκπομπών της αμμωνίας από τη Γεωργία σε χαμηλά επίπεδα θα πρέπει αφενός να μειωθεί η χρήση συνθετικών N-λιπασμάτων με παροχή κινήτρων εφαρμογής πρακτικών που υπερβαίνουν τις υποχρεωτικές, συμπεριλαμβανόμενων καλλιεργητικών πρακτικών όπως η βιολογική γεωργία και τα ολοκληρωμένα συστήματα διαχείρισης παραγωγής, αφετέρου να δοθούν τα απαραίτητα κίνητρα στους κτηνοτρόφους για την ορθολογική χρήση των περιττωμάτων των ζώων τους, προκρίνοντας συλλογικές επενδύσεις, που έχουν καλύτερη αναλογία κόστους -οφέλους.

Συμπληρωματικά με τις ανωτέρω παρεμβάσεις θα δράσουν αφενός η παροχή συμβουλών στους έλληνες γεωργούς ώστε να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν φιλο-περιβαλλοντικές πρακτικές με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη Γεωργία, αφετέρου να ενσωματώσουν καλύτερα τα αποτελέσματα της γεωργικής έρευνας και την παραγόμενη σχετική καινοτομία.

4.2.22. (A22) Προστασία και διατήρηση του εγχώριου φυτικού και ζωικού γενετικού υλικού και ιδιαίτερα αυτού που απειλείται με εξαφάνιση

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας

- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Ένα σημαντικό τμήμα της βιοποικιλότητας στις γεωργικές εκτάσεις αποτελούν οι τοπικές φυλές αγροτικών ζώων και οι τοπικές καλλιεργούμενες ποικιλίες. Η SWOT ανέδειξε την έντονη γενετική διάβρωση των καλλιεργούμενων ειδών και των αγροτικών ζώων, τον χαμηλό βαθμό διάδοσης του εγχώριου πολλαπλασιαστικού υλικού και την κυριαρχία των ξενικών ποικιλιών στην ελληνική αγορά, καθώς επίσης και τις πλέον δυσμενείς επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή, κατά τα επόμενα χρόνια.

Η διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας αποτελεί το πλέον σημαντικό εργαλείο για την γενετική παραλλακτικότητα, που είναι βασική προϋπόθεση για την επιβίωση των ειδών, συνεισφέροντας αποφασιστικά στην αειφόρο ανάπτυξη και ισορροπία της φύσης. Επιπλέον, τα ζώα των σπάνιων αυτόχthonων φυλών αγροτικών ζώων και οι τοπικές καλλιεργούμενες ποικιλίες φυτών είναι οργανισμοί προσαρμοσμένοι στις τοπικές κλιματολογικές και εδαφικές συνθήκες επιδεικνύοντας ιδιαίτερη ανθεκτικότητα στις ακραίες τιμές των κλιματολογικών αλλαγών (ξηρασία, παγετός, υψηλές θερμοκρασίες κ.λπ.) και στις ασθένειες και ως εκ τούτου παρουσιάζουν έντονη προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Οι γονιδιακές δεξαμενές των σπάνιων φυλών αγροτικών ζώων περιέχουν γονίδια, τα οποία ενώ σήμερα φαίνεται να μην έχουν οικονομική σημασία, είναι δυνατόν στο μέλλον να αποβούν πολύτιμα, εάν μεταβληθούν οι οικονομικές, κοινωνικές, επιστημονικές και οικολογικές συνθήκες άσκησης της ζωικής παραγωγής.

Οι συνήθως χαμηλές αποδόσεις των αυτόχthonων φυλών αγροτικών ζώων καθώς και των τοπικών καλλιεργούμενων ποικιλιών έχουν ως αποτέλεσμα είτε την αντικατάσταση των φυλών με άλλες πιο αποδοτικές φυλές ή την αντικατάσταση των τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών – ποικιλιών με άλλες πιο αποδοτικές.

Ενθαρρυντικά είναι η αύξηση των καταχωρήσεων του εγχώριου γενετικού υλικού από ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς φορείς της χώρας καθώς επίσης και ευρεία άποψη των εταίρων για την αγροτική ανάπτυξη σχετικά με την αναγκαιότητα προώθησης του εγχώριου πολλαπλασιαστικού υλικού με στόχο τόσο τη μείωση του κόστους όσο και την αύξηση της ανθεκτικότητας στις ολοένα επιδεινούμενες συνθήκες λόγω κλιματικής αλλαγής.

4.2.23. (Α23) Υποστήριξη του γεωργικού τομέα από φυσικές καταστροφές

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Β) Στήριξη της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

Διατομεακοί στόχοι

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Ο αγροτικός τομέας είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένος στις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών, των δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων στο παραγωγικό δυναμικό. Το κόστος κάλυψης των ζημιών αναμένεται να αυξηθεί, με την ένταση των ακραίων καιρικών φαινομένων, ως συνέπεια των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, με αποτέλεσμα σοβαρές επιπτώσεις στο ήδη μειούμενο εισόδημα των γεωργών.

Προκειμένου να στηριχθεί τόσο η επιβίωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, όσο και ο ανταγωνισμός τους διαπιστώνεται η ανάγκη για στήριξη των γεωργών και κτηνοτρόφων, των οποίων το γεωργικό παραγωγικό έχει πληγεί, να προβούν σε επενδύσεις επαναφοράς του παραγωγικού δυναμικού ή/και της εκμετάλλευσης στην προ της ζημίας κατάσταση, χωρίς σοβαρές, μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο εισόδημα του γεωργού ή κτηνοτρόφου.

Επίσης δεδομένης της χρονικής συχνότητας των συμβάντων, είναι ανάγκη να ενισχυθούν οι γεωργοί και κτηνοτρόφοι, των οποίων οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις βρίσκονται σε περιοχές που πλήττονται από τα ανωτέρω συμβάντα να προβούν σε επενδύσεις σχετικά την πρόληψη τέτοιων ζημιών, συμβάλλοντας έμμεσα στην ανταγωνιστικότητα της γεωργίας.

Από τη στατιστική ανάλυση της χρονοσειράς των ζημιών από κλιματικά φαινόμενα, έχουν αναδειχθεί οι περιοχές και καλλιέργειες, οι οποίες παρουσιάζουν μεγαλύτερη πιθανότητα για εκτεταμένες ζημιές (π.χ. εσπεριδοειδή στην περιοχή της Άρτας) και στις οποίες κατά προτεραιότητα θα πραγματοποιούνται επενδύσεις πρόληψης.

Οι δράσεις πρόληψης είναι ανάγκη να επικεντρωθούν κυρίως σε ενεργητική προστασία φυτικού κεφαλαίου από παγετό, προστασία από τις καταιγίδες, το χαλάζι, τη βροχή, την ξηρασία, τις πλημμύρες και τις πυρκαγιές και σε προστασία ζωικού κεφαλαίου από μεταδοτικές ασθένειες και φυσικές καταστροφές.

Η εκπαίδευση των γεωργών, κυρίως όσον αφορά στην πρόληψη των καταστροφών είναι σημαντική για να έχουν οι επενδύσεις την μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και θα πραγματοποιείται μέσω των κλασικών

εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους νέους γεωργούς, τους γεωργούς που υλοποιούν επενδυτικό σχέδιο και τους αρχηγούς μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

4.2.24. (A24) Βελτίωση και διατήρηση των περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας και των ιδιαίτερων αγροτικών τοπίων

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον

Περιγραφή

Στην Ελλάδα περίπου δύο εκατομμύρια βοσκούμενων εκτάσεων και δύομιση εκατομμύρια καλλιεργούμενων εκτάσεων θεωρούνται περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας.

Ειδικά οι δενδροκαλλιέργειες, τα βοσκοτόπια και τα μικτά γεωργοκτηνοτροφικά συστήματα συντηρούν μεγάλους αριθμούς ειδών χλωρίδας και πανίδας και θεωρούνται ως αγροτικά συστήματα υψηλής οικολογικής αξίας (ΥΦΑ).

Οι περιοχές Υψηλής Αξίας υποστηρίζουν σημαντική βιοποικιλότητα που βασίζεται στη συμβατότητα και την αλληλεπίδραση της αγροτικής δραστηριότητας με τους φυσικούς οικότοπους και την άγρια ζωή.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό του Ελληνικού Αγροτικού Τοπίου που από μόνο του δημιουργεί μία κατηγορία περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας είναι η παρουσία μωσαϊκού ημι-φυσικής βλάστησης, καλλιεργούμενης γης και ακαλλιέργητων συστάδων φυσικής βλάστησης.

Σημαντικό χαρακτηριστικό για το χαρακτηρισμό μίας περιοχής σαν Υψηλής Φυσικής Αξίας είναι και η ύπαρξη μόνιμων καλλιεργειών και κυρίως παραδοσιακών ελαιώνων και αμπελώνων, όπου εμφανίζεται ποικιλία και αφθονία εντόμων και γενικά άγριας πανίδας και χλωρίδας

Σήμερα η ύπαρξη των ιδιαίτερων αγροτικών τοπίων αλλά και η διατήρηση των καλλιεργούμενων περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας κινδυνεύει είτε από την εντατικοποίηση, είτε από την εγκατάλειψη της καλλιέργειας στις περιοχές αυτές.

Όσον αφορά στην κτηνοτροφική γη Υψηλής Φυσικής Αξίας αυτή απειλείται είτε από την υποβόσκηση, που συμβάλλει στην υποβάθμιση της βιοποικιλότητας και στη συσσώρευση εύφλεκτης καύσιμης ύλης στα βοσκοτόπια, είτε από την υπερβόσκηση, που οδηγεί σε μειωμένη βιοποικιλότητα αλλά και σε διάβρωση του εδάφους.

Για τους ανωτέρω λόγους θα πρέπει να στηριχθεί η προστασία και διατήρηση των περιοχών ΥΦΑ καθώς επίσης και των αγροτικών τοπίων, που βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους παράγονται και τα

ποικίλα τοπικά γεωργικά προϊόντα, με έργα βελτίωσης της βλάστησης ως πρακτική για τη διατήρηση των υψηλής φυσικής αξίας περιοχών βοσκής[1].

[1] Μελέτη για την υψηλή φυσική αξία των γεωργικών και δασικών εκτάσεων, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία το 2008

4.2.25. (A25)Βελτίωση των οικονομικών ή/και περιβαλλοντικών επιδόσεων των μικρών εν δυνάμει οικονομικά βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές
- 1Β) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις
- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων
- 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η ελληνική γεωργία συγκροτείται κυρίως, από γεωργικές εκμεταλλεύσεις, κατά βάση οικογενειακής μορφής, πολύ μικρού ή μικρού μεγέθους, μεγάλης διασποράς και ποικίλων μορφών, με το 50% εξ' αυτών να χαρακτηρίζεται ως «πολύ μικρές» (έως 2 εκτάρια έκταση) και το 15% εξ' αυτών ως εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης (EUROSTAT FADN 2010).

Ειδικά κατά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, η οικογενειακή διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ενισχύθηκε περαιτέρω καθότι πλέον μεγαλύτερο ποσοστό της εργασίας – απασχόλησης προέρχεται από τα μέλη της οικογένειας (42% το 2013, έναντι 36% το 2009, Έρευνα Γεωργικών Διαρθρώσεων ΕΛΣΤΑΤ, 2013). Ωστόσο, η οικογενειακή δομή, το μικρό μέγεθος και η ποικιλομορφία και ετερογένεια των γεωργικών εκμεταλλεύσεων έχουν και θετικές επιδράσεις, συνεισφέροντας στην «πολύ-λειτουργικότητα», την τοπική ανάπτυξη και τη «διαφοροποίηση» της υπαίθρου, όπως και στην παραγωγή ποιοτικών τοπικών προϊόντων και σε άλλες ποιοτικές πτυχές της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας.

Κατά την περίοδο της εμμένουσας οικονομικής κρίσης, οι σχετικά μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις, μεταξύ 4-8 χιλ. € τυπική απόδοση, αποδείχθηκαν περισσότερο ευέλικτες σε σχέση με άλλες με εντατικές καλλιέργειες και υπέρμετρες επενδύσεις. Παρόλα αυτά εξακολουθούν να είναι οικονομικά εύαλπες, λόγω μικρού οικονομικού μεγέθους, περιορισμένων προοπτικών προσανατολισμού στην αγορά, χαμηλής παραγωγικότητας και ξεπερασμένου τεχνικού εξοπλισμού, χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου των αρχηγών τους, κ.λπ.

Συνεπώς υπάρχει ανάγκη στήριξης αυτών των «μικρών» γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που ξεπερνούν τα όρια των εκμεταλλεύσεων ιδιο-κατανάλωσης – αυτοσυντήρησης, χωρίς κανένα προσανατολισμό στην πώληση των προϊόντων τους στην αγορά, ώστε να αναπτύξουν περαιτέρω τις γεωργικές τους δραστηριότητες και να υποστηρίξουν τη μελλοντική επαγγελματική ενασχόληση των κατόχων τους στη γεωργία. Για να επιτευχθεί η βιωσιμότητα αυτών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων θα πρέπει να τους παρασχεθεί η απαραίτητη τεχνική και συμβουλευτική στήριξη, όπως επίσης και η σχετική τεχνογνωσία – εκπαίδευση.

4.2.26. (A26) Αναβάθμιση βασικών υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 6B) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών προϋποθέτει την κάλυψη των ελλειμμάτων σε βασικές υποδομές όπως η σύνδεση σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες (εκπαίδευση υγεία, πρόνοια,) και εργασία.. Παράλληλα η απουσία επαρκών υποδομών διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων έχει δημιουργήσει σημαντικές εστίες υποβάθμισης ενός από τους πλέον σημαντικούς αναπτυξιακούς πόρους των αγροτικών περιοχών που είναι το φυσικό περιβάλλον. Παρά τις σημαντικές προσπάθειες που έχουν καταβληθεί οι οικισμοί Γ προτεραιότητας (με βάση την οδηγία για την Διαχείριση των Υγρών αποβλήτων), οι οποίοι στο σύνολο τους εντάσσονται στις αγροτικές περιοχές δεν είναι συνδεδεμένοι σε δίκτυα, ενώ υπάρχουν προβλήματα με την καταλληλότητα του ύδατος λόγω απουσίας δικτύων σε ορεινούς νησιωτικούς και παράκτιους οικισμούς.

Υπάρχει πληθώρα παραδοσιακών οικισμών στις αγροτικές περιοχές, που το οικιστικό περιβάλλον χρήζει προστασίας ενώ ιδιαίτερα έντονο είναι πλέον το πρόβλημα της ενεργειακής αποδοτικότητας των δημόσιων κτιρίων, στις ορεινές περιοχές. Παράλληλα η συνέχιση του προγράμματος προσαρμογής και η περαιτέρω μείωση των δημόσιων δαπανών ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την παροχή βασικών υπηρεσιών προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών, μειώνοντας την ελκυστικότητα τους, ως περιοχών κατοικίας και προσέλκυσης επενδύσεων.

Η αναβάθμιση – συμπλήρωση των δικτύων των βασικών υποδομών, η διασφάλιση της λειτουργικότητας του κτιριακού αποθέματος υφιστάμενων δημόσιων και δημοτικών κτιρίων με την αλλαγή χρήσης τους για την παροχή βασικών υπηρεσιών προς τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών απαιτεί την ενεργό συμμετοχή της αυτοδιοίκησης Α και Β βαθμού στον σχεδιασμό των Τοπικών Προγραμμάτων ώστε να εξασφαλίζονται συνέργειες και με τις δράσεις των ΠΕΠ (ΕΤΠΑ – ΕΚΤ).

4.2.27. (Α27) Συμβολή στη μείωση του ψηφιακού αναλφαριθμητισμού στις αγροτικές περιοχές και στην πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η ποιότητα ζωής και η οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ανάγκη για προσβασιμότητα σε πόρους και υπηρεσίες συμπεριλαμβανόμενης της χρήσης ΤΠΕ υποδομών και υπηρεσιών, κάτι που καταδεικνύει και η SWOT.

Παρά τη συνεχή διάδοση και αυξανόμενη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), που σημειώνεται σε επίπεδο χώρας, η προσβασιμότητα σε ΤΠΕ και η κάλυψη της επικράτειας από ευρυζωνικά δίκτυα (ειδικά υψηλών ταχυτήτων νέας γενιάς/NGA) μέχρι πρόσφατα διαμορφωνόταν σε χαμηλά επίπεδα στην Ελλάδα, με τις αγροτικές περιοχές να υπολείπονται περισσότερο (NGA κάλυψη 27% στην Ελλάδα έναντι 62% στην ΕΕ και 0% έναντι 18% για τις αγροτικές περιοχές, σύμφωνα με Digital Agenda Scoreboard 2014), η δε οικονομική κρίση συνέβαλε σε περαιτέρω επιβράδυνση της υλοποίησης σχετικών επενδύσεων, ιδιαίτερα από τον ιδιωτικό τομέα.

Για την νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, όπως δηλώνεται και στο ΣΕΣ και τις συστάσεις της ΕΕ (Position Paper), τίθεται ως βασική επιδίωξη η «επέκταση, συμπλήρωση και ολοκλήρωση δημόσιων ευρυζωνικών υποδομών νέας γενιάς στις περιπτώσεις αποτυχίας της αγοράς», συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών. Οι επενδυτικές προτεραιότητες που έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ θα συμπληρωθούν από το ΠΑΑ, στην υλοποίηση της δράσης σε κυρίαρχα αγροτικές περιοχές (επίπεδο Νομών), οι οποίες ταυτόχρονα «συγκεντρώνουν» ιδιαίτερα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά ήτοι είναι «ορεινές» ή «νησιωτικές» περιοχές.

Η αναβάθμιση των ευρυζωνικών υποδομών είναι προϋπόθεση για την ανάπτυξη εφαρμογών όπως e – health, e-learning , e- inclusion, την εξυπηρέτηση του πολίτη και των επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με το κράτος αλλά και την επέκταση του ηλεκτρονικού εμπορίου που μπορεί να αποτελέσει ένα ακόμα «εργαλείο» για την άμεση πώληση των προϊόντων των παραγωγών προς τους καταναλωτές.

4.2.28. (A28) Αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας και της αξίας της ελληνικής δασοπονίας

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας
- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η παραγωγικότητα εργασίας στην ελληνική δασοπονία, δηλαδή η παραγόμενη ΑΠΑ ανά εργαζόμενο, εμφανίζει τη μικρότερη τιμή στην ΕΕ-27 (5.041€/Ετήσια Μονάδα Πλήρους Εργασίας), το οποίο τη

χρονική περίοδο 2009-2011 παρουσιάζει πτωτική τάση με ετήσιο ρυθμό περίπου 15%, ενώ στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες η παραγωγικότητα εργασίας αυξάνεται.

Ο λόγος για τον οποίο υπάρχει μεγάλη μείωση στην παραγωγικότητα της δασοπονίας, το 2011, είναι ότι αυξήθηκε υπέρμετρα το εργατικό δυναμικό (+116%) χωρίς να υπάρξει ανάλογη αύξηση της ΑΠΑ της δασοκομίας (+10.1%).

Από τα ανωτέρω γίνεται εμφανής η έλλειψη της ανταγωνιστικότητας στο δασοκομικό τομέα λόγω της έλλειψης αποτελεσματικών μονάδων μεταποίησης δασοκομικών προϊόντων.

Συνεπώς για την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της δασοπονίας απαιτείται να α) βελτιωθούν οι δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα και β) στηριχθεί ο εκσυγχρονισμός της υποδομής και του σχετικού εξοπλισμού, που απαιτούνται σε όλη την διαδικασία – απόληψη των δασικών προϊόντων, την πρίση, μέχρι τη βιομηχανική επεξεργασία τους, γ) ενθαρρυνθούν επενδύσεις που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό των ΜΜΕ μεταποίησης και εμπορίας των πρωτογενών δασικών προϊόντων. Στον τομέα της εμπορίας ειδικά, είναι απαραίτητη η στήριξη για την τυποποίηση των τελικών προϊόντων, την συσκευασία τους όταν αυτό είναι εφικτό (π.χ. καύσιμη ξυλεία πολύ μικρών και μικρών διαστάσεων) και τη διάθεσή τους στην αγορά και δ) η ενθάρρυνση της διοχέτευσης των υπολειμμάτων της παραγωγικής διαδικασίας για την παραγωγή ενέργειας, προς ίδια χρήση.

Η αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας και της παραγόμενης ΑΠΑ από τη δασοπονία θα πρέπει να συνοδεύεται από την προστασία και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δασικών πόρων και την εξασφάλιση της βιώσιμης, εν γένει, διαχείρισης των δασών.

Σημαντική επίσης είναι η ενσωμάτωση της καινοτομίας στις παραγωγικές διαδικασίες του τομέα, με στόχο τόσο την οικονομικότητα του αποτελέσματος όσο και την περιβαλλοντική προστασία των δασών.

Επίσης, η βελτίωση της πρόσβασης σε δημόσια ή ιδιωτικά δάση αποτελεί τη βάση για την ορθολογικότερη διαχείριση και αξιοποίηση των προϊόντων και των υπηρεσιών των δασών και μπορεί να συνεισφέρει στην αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας, μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής και διαχείρισης των δασικών προϊόντων.

4.2.29. (Α29) Ανάδειξη της πλούσιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς καθώς και της τοπικής ταυτότητας των αγροτικών περιοχών

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Καινοτομία

Περιγραφή

Στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020) αναφέρεται ότι «ο πολιτισμός αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του περιβάλλοντος. Υφίσταται τεράστιο αναξιοποίητο δυναμικό που χρήζει προστασίας, ανάδειξης, προβολής και ενσωμάτωσης στο κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι και μέσα από την έρευνα και την καινοτομική προσέγγιση».

Οι αγροτικές περιοχές διαθέτουν πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα, μοναδικό φυσικό περιβάλλον και μια ζώσα παράδοση που σχετίζεται με την αγροτική παραγωγή. Ο εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος μέσω της αύξησης της προσέλκυσης επισκεπτών, που δεν ενδιαφέρονται αποκλειστικά και μόνο για το παραδοσιακό ελληνικό τουριστικό μοντέλο «Ηλιος – θάλασσα» αποτελεί εθνική στρατηγική επιδίωξη ενώ η δημιουργία διασυνδέσεων τουρισμού –πολιτισμού με τον αγρο-διατροφικό τομέα, στρατηγική επιλογή του συνόλου σχεδόν των Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Η έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις που θα δημιουργήσουν θεματικές διαδρομές, θα αξιοποιούν τις δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ για την προώθηση και προβολή της ιδιαίτερης ταυτότητας των αγροτικών περιοχών και τις δυνατότητες που αυτές παρέχουν για αναψυχή.

4.2.30. (A30) Διαχείριση της γεωργικής και δασικής γης στις Προστατευόμενες Περιοχές

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον

Περιγραφή

Σε ότι αφορά στη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών (ΠΠ) της χώρας παρατηρείται υστέρηση καθώς λείπει το βασικό εργαλείο για τη διαχείριση της γεωργικής γης (διαχειριστικά σχέδια των Προστατευόμενων Περιοχών). Για πολλές περιοχές που έχουν αναγνωριστεί ως ΠΠ εκκρεμεί η θεσμική κατοχύρωσή τους, ενώ για αρκετές θεσμοθετημένες ΠΠ δεν έχουν εκπονηθεί τα σχέδια διαχείρισης που προβλέπονται. Επιπλέον, δε γίνεται συστηματική επιστημονική παρακολούθηση και καταγραφή των δεδομένων, που σχετίζονται με την κατάσταση που βρίσκονται τα οικοσυστήματα.

Ο γεωργικός τομέας είναι καθοριστικός για τη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών, αφού η έκταση των γεωργικών εκτάσεων μέσα σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 ανέρχεται σε περίπου μισό εκατομμύριο εκτάρια καλλιεργείων και ένα εκατομμύριο εκτάρια βοσκοτόπων.

Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν εξειδικευμένες θεματικές μελέτες εστιασμένες στις γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, που σε συνέργεια των θεσμικών Διαχειριστικών Σχεδίων θα καταλήγουν

σε προτάσεις για εφαρμογή τοπικών αγρο-περιβαλλοντικών-κλιματικών μέτρων (M10) ή προτάσεις θεσμοθέτησης υποχρεωτικών δεσμεύσεων (M12), θα υλοποιηθούν από το ΕΓΤΑΑ οι αναγκαίες μελέτες έως το 2019 (μέσω του M7.1) και αμέσως μετά θα ενεργοποιηθούν σχετικές δεσμεύσεις του M12.

Επί του παρόντος οι γεωργοπεριβαλλοντικές-κλιματικές δράσεις θα εφαρμόζονται κατά προτεραιότητα σε προστατευόμενες περιοχές (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων) και θα σχεδιαστεί ειδικό μέτρο για τους βοσκοτόπους των περιοχών Natura στο πλαίσιο των μέτρων για τη γεωργία – το περιβάλλον και το κλίμα μέσα στο 2017.

Η διαχείριση της γεωργικής γης στις περιοχές αυτές αλλά και οι καλλιεργητικές πρακτικές, που πρέπει να εφαρμόζονται θα είναι προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε προστατευόμενης περιοχής και να στοχεύουν στη διατήρηση των συγκεκριμένων ειδών και οικοτόπων που φιλοξενούνται εκεί.

Επίσης, αναδεικνύεται η ανάγκη για την ορθολογική διαχείριση των ιδιωτικών δασικών εκτάσεων με την προϋπόθεση ύπαρξης διαχειριστικής μελέτης του δάσους ή της δασικής έκτασης, εγκεκριμένη από την αρμόδια δασική υπηρεσία, βάσει των υποχρεωτικών απαιτήσεων για τις περιοχές ΖΕΠ.

4.2.31. (A31) Αξιοποίηση του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των αγροτικών περιοχών

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές
- 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η αναπτυξιακή υστέρηση των αγροτικών περιοχών, οφείλεται σε μια πληθώρα παραγόντων και διαθρωτικών αδυναμιών, που τις χαρακτηρίζει, με διαφορετική ένταση σε επιμέρους χωρικές ενότητες (ορεινές, νησιωτικές περιοχές, κ.λπ.).

Ο πρωτογενής τομέας και οι αγροτικές περιοχές έδειξαν αυξημένες αντοχές στην οικονομική κρίση, ενώ η αναζήτηση του νέου αναπτυξιακού προτύπου εδράζεται εν μέρει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγρο-διατροφικού τομέα, την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, που σχετίζονται άμεσα

με τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος της χώρας, την επέκταση της χρήσης των ΤΠΕ, αλλά και τη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης.

Η αναβάθμιση των βασικών υποδομών αποτελεί αναγκαία αλλά όχι και ικανή συνθήκη για την επίτευξη των ανωτέρω αν δε συνδυασθεί με ολοκληρωμένες αναπτυξιακές στρατηγικές, στο κατάλληλο χωρικό/γεωγραφικό επίπεδο.

Η σημαντική εξοικείωση των κατοίκων και των συλλογικών κοινωνικο-οικονομικών φορέων και της τοπικής αυτοδιοίκησης των αγροτικών περιοχών με ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης, που βασίζονται στην προσέγγιση LEADER, ως αποτέλεσμα της πολυετούς εφαρμογής της φιλοσοφίας LEADER στην Ελλάδα, αποτελεί το σημείο εκκίνησης για την εφαρμογή παρεμβάσεων, μέσω της προσέγγισης LEADER, με στόχο την ενίσχυση των συνεργειών και την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων.

Η μεγαλύτερη ευελιξία που παρέχει το LEADER, σε συνδυασμό με την καλύτερη γνώση των προβλημάτων σε τοπικό επίπεδο και την κινητοποίηση του τοπικού δυναμικού δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την στόχευση των παρεμβάσεων αλλά και το βέλτιστο συνδυασμό της ιδιωτικής επενδυτικής πρωτοβουλίας με τις παρεμβάσεις για τη βελτίωση των υποδομών μικρής κλίμακας, που σχεδιάζονται και υλοποιούνται από τους Δήμους.

Σε επίπεδο συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών η εμπλοκή των Περιφερειών στη διαχείριση των πόρων των ΕΔΕΤ θα επιτρέψει τον καλύτερο συντονισμό των παρεμβάσεων, ώστε να μεγιστοποιηθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η εμπειρία της εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων την περίοδο 2007-2013 αναδεικνύει την αναγκαιότητα επαναπροσδιορισμού του περιεχομένου των τοπικών προγραμμάτων, με την μετατόπιση της έμφασης από τις κλασικές «τουριστικές επενδύσεις» σε άυλες επενδύσεις και «soft» ενέργειες, που μπορεί να έχουν μεγαλύτερο αναπτυξιακό αντίκτυπο στις περιοχές παρέμβασης.

4.2.32. (A32) Αναβάθμιση των βασικών γεωργικών και δασικών υποδομών

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 1B) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας
- 2A) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους
- 5Ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία
- 6B) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Δεδομένης της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας της χώρας μας (ορεινοί όγκοι και νησιωτικός χαρακτήρας) καθώς επίσης και της διασποράς των γεωργικών της εκμεταλλεύσεων υπάρχει η ανάγκη για τη βελτίωση της πρόσβασης σε αυτές, με στόχο τη μείωση του κόστους μεταφοράς των προϊόντων, την ευκολότερη και ταχύτερη πρόσβαση των γεωργικών μηχανημάτων καθώς και την ταχύτερη και ασφαλέστερη μεταφορά των ευπαθών προϊόντων. Η εξασφάλιση της εύκολης και ασφαλούς προσπελασιμότητας στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, στις αγροτικές περιοχές, καθ όλη την διάρκεια του χρόνου, με την παράλληλη βελτίωση και εκσυγχρονισμό των καλλιεργητικών μεθόδων (πρόσβαση μηχανών, εύκολη διακίνηση της παραγωγής κ.λπ.) θα συμβάλλει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων, με θετικές επιπτώσεις στο αγροτικό εισόδημα.

Πέραν των ανωτέρω υποδομών, η δημιουργία δασικού οδικού δικτύου εντός των δημοσίων ή ιδιωτικών δασών αποτελεί τη βάση για την ορθολογικότερη διαχείριση και αξιοποίηση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους για το κοινωνικό σύνολο καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος (προστασία δασών από πυρκαγιές, κ.λπ.), γεγονός που εγγυάται την αειφόρο ανάπτυξη και την καλύτερη ποιότητα ζωής.

Επίσης η ανάπτυξη υποδομών δασικού οδικού δικτύου θα εξασφαλίσει τη δυνατότητα διαχείρισης των ορεινών βοσκοτόπων, την υλοποίηση των αναγκαίων ενεργειών για δράσεις πρόληψης αλλά και την αποκατάσταση των δασών καθώς και την πρόσβαση σε αισθητικά τοπία με θετικές συνέπειες στην τουριστική ανάπτυξη. Μεγάλο μέρος του δασικού οδικού δικτύου θα καλύψει τις ανάγκες κατοίκων σε ορεινές περιοχές, οι οποίοι αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα, όταν τα ακραία καιρικά φαινόμενα που το καταστρέφουν. Για τον λόγο αυτό επιβάλλεται η διαρκής βελτίωση του δασικού δικτύου, ώστε να εξασφαλίζονται οι βασικές συνθήκες προσπέλασης.

Για να αποφευχθούν προβλήματα επιδείνωσης του φαινομένου της διάβρωσης, λόγω δημιουργίας μονοπατιών διαφυγής του χώματος μαζί με τα νερά της βροχής, απαιτείται σωστός σχεδιασμός δικτύου δρόμων με πρόβλεψη κατασκευής δικτύου καναλιών διαφυγής του νερού και συστήματος συγκράτησης του εδάφους έτσι ώστε να ελαττωθεί σημαντικά ο κίνδυνος απώλειας του εδάφους.

Η συνεργασία μεταξύ φορέων και η δημιουργία κτηνοτροφικών πάρκων είναι σημαντική για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κτηνοτροφίας.

4.2.33. (A33) Υποστήριξη του γεωργικού τομέα και των ΜΜΕ αγροτικών περιοχών με σύγχρονα και καινοτόμα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας

- 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις
- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή
- Καινοτομία

Περιγραφή

Η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων του ΠΑΑ 2007-2013 αλλά κυρίως το επενδυτικό ενδιαφέρον, στο σύνολο του γεωργικού τομέα (γεωργία-κτηνοτροφία και μεταποίηση) καθώς και στις ΜΜΕ, μέχρι το 2008 ήταν πολύ ικανοποιητικά ενώ από το 2009 και μετά παρουσιάστηκαν προβλήματα τα οποία κατά κύριο λόγο οφείλονταν στην έλλειψη πίστης στο τραπεζικό σύστημα, στη μειωμένη ρευστότητα της αγοράς στην πτώση της προσφοράς δανείων στους γεωργούς και στο φόβο των εν δυνάμει επενδυτών να υλοποιήσουν τα σχέδιά τους.

Η προσπάθεια που έγινε με την σύσταση του Ταμείου Αγροτικής Επιχειρηματικότητας, σκοπός του οποίου ήταν η χορήγηση δανείων από τις τράπεζες με ευνοϊκότερους όρους, δεν υπήρξε αποτελεσματική λόγω αστοχιών που δεν μπόρεσαν να αντιστρέψουν το έλλειμμα πιστοληπτικής ικανότητας των υποψηφίων επενδυτών, την έλλειψη επενδυτικού ενδιαφέροντος (υπαναχώρηση επενδυτών) ή την επιφυλακτικότητα των τραπεζών στη χορήγηση δανειακών κεφαλαίων, όλα εν μέρει «απότοκα» αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης.

Κατά την περίοδο 2014-2020 με την οικονομική ύφεση να συνεχίζεται και το επενδυτικό περιβάλλον για τον αγρο-διατροφικό τομέα και τις υπόλοιπες ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές να επιδεινώνεται περαιτέρω, είναι σημαντική η υιοθέτηση σύγχρονων, καινοτόμων και αποτελεσματικών χρηματοδοτικών εργαλείων μέσα από την εργαλειοθήκη που προσφέρεται από το άρθρο 37 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Για το λόγο αυτό η Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ 2014-2020 έχει προβεί σε ανάθεση εκ των προτέρων αξιολόγησης τα αποτελέσματα της οποίας θα καταδείξουν, μεταξύ άλλων, τις αστοχίες της αγοράς και τους τύπους των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής, που είναι αναγκαίο να ενεργοποιηθούν.

Για τη βιωσιμότητα του ελληνικού αγρο-διατροφικού συστήματος αλλά και την επιβίωση των ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές, που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής επιχειρηματικότητας, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν με τον αποδοτικότερο και αποτελεσματικότερο τρόπο τα κλασικά αλλά και τα καινοτόμα χρηματοδοτικά εργαλεία που διατίθενται στην αγορά.

4.2.34. (A34) Υποστήριξη των γεωργών και κτηνοτρόφων με σύγχρονα και αποτελεσματικά εργαλεία διαχείρισης κινδύνου στη Γεωργία

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας
- 3Β) Στήριξη της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

Διατομεακοί στόχοι

- Περιβάλλον
- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή

Περιγραφή

Λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερα υψηλή έκθεση της γεωργίας σε αυξανόμενους οικονομικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, ως συνέπεια του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και της αυξανόμενης αστάθειας των τιμών, καθίσταται προφανής η ανάγκη για την αποτελεσματική διαχείρισης κινδύνου με στόχο την ενίσχυση των γεωργών στην αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών.

Στη χώρα μας αν και υπήρχε η δυνατότητα ενεργοποίησης σχετικών εργαλείων διαχείρισης κινδύνου μέσω παρεμβάσεων του Πυλώνα Ι, δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμα τέτοιου είδους εργαλεία αλλά αποτελούν μια σημαντική ευκαιρία για την ελληνική γεωργία.

Όπως ανέδειξε και η SWOT ανάλυση, η διαχείριση κινδύνων (αγροτικής παραγωγής, εισοδήματος και κινδύνων μέσα στη διατροφική αλυσίδα) είναι σε πρωτόγονη μορφή στην Ελλάδα και σε σχέση με τις θεσμικές εξελίξεις είναι μια καλή ευκαιρία για να τεθούν τα ζητήματα αυτά σε μια νέα, επιστημονική προσέγγιση. Για το λόγο αυτό προτείνεται από τη SWOT, λόγω έλλειψης εμπειρίας στην Ελλάδα από την εφαρμογή αυτών των μέσων να προηγηθεί έρευνα τα αποτελέσματα της οποίας θα αποτελέσουν βάση για μια κατ' αρχάς πειραματική εφαρμογή των μέτρων διαχείρισης κινδύνου και σταθεροποίησης εισοδήματος. Για την εφαρμογή των μέτρων αυτών θα πρέπει να προηγηθούν και οι κατάλληλες θεσμικές μεταρρυθμίσεις.

4.2.35. (A35) Κοινωνική ένταξη προσφύγων και οικονομική ανάπτυξη τοπικών κοινωνιών

Προτεραιότητες/ Τομείς ενδιαφέροντος

- 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας
- 6Β) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Διατομεακοί στόχοι

Περιγραφή

Αναζητώντας βιώσιμες λύσεις για τους πρόσφυγες, μια προσέγγιση με προσανατολισμό την κοινωνική ένταξη αυτών καθώς και την οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών είναι, μεταξύ άλλων, η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνονται μέσω του CLLD/LEADER αλλά και οι αυξημένες ενισχύσεις σε περιοχές εισόδου των προσφύγων, με στόχο την ανακούφιση των τοπικών κοινωνιών από τη μαζική είσοδο μεταναστών και προσφύγων. Οι Τοπικές Στρατηγικές με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων είναι εξ ορισμού ένα από τα προσφορότερα μέσα για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής και την ενσωμάτωση των μεταναστών στις τοπικές κοινωνίες, συμπεριλαμβανόμενης της διευκόλυνσης της υποδοχής τους.

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

5.1. Αιτιολόγηση των επιλεγμένων αναγκών που πρόκειται να συμπεριληφθούν στο ΠΑΑ και της επιλογής των στόχων, των προτεραιοτήτων, των τομέων εστίασης και του καθορισμού στόχων με βάση τα στοιχεία από την ανάλυση SWOT και την αξιολόγηση των αναγκών. Όπου είναι σκόπιμο, αιτιολόγηση των θεματικών υποπρογραμμάτων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα. Η αιτιολόγηση καταδεικνύει ειδικότερα τις απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία i) και iv) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Η στρατηγική για το ΠΑΑ 2014-2020 σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη:

- Τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη
- Τους στόχους για την αγροτική ανάπτυξη, την περίοδο 2014-2020
- Τους στόχους του Πυλώνα Ι της ΚΑΠ
- Το έγγραφο θέσεων της ΕΕ για την Ελλάδα
- Τις προτεραιότητες του Προγράμματος Προσαρμογής, που ενσωματώνουν και τις συστάσεις του Συμβουλίου για το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
- Την υλοποίηση του ΠΑΑ 2007-2013 (Πίνακας 5-Σ1)
- Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα της εταιρικής σχέσης και ιδιαίτερα των Θεματικών ομάδων Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΘΟΣΣ)
- Τους εθνικούς και ενωσιακούς στόχους του Σύμφωνου Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020)
- Τα αποτελέσματα της SWOT και τον προσδιορισμό των αναγκών
- Τις ενωσιακές και εθνικές πολιτικές για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή
- Τα αποτελέσματα των 13 περιφερειακών και της εθνικής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3)

Σύμφωνα με τα ανωτέρω το όραμα για την αγροτική ανάπτυξη, συνοψίζεται ως η «**Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βιώσιμη ανταγωνιστικότητα του αγροτικού χώρου**». Η εθνική στρατηγική διαρθρώνεται γύρω από τρεις αλληλένδετους και συμπληρωματικούς στόχους, που προσβλέπουν στην άμβλυνση των επιπτώσεων της μακροχρόνιας ύφεσης, λόγω της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης και την επίτευξη των γενικότερων δεσμεύσεων, που έχει αναλάβει η χώρα για την δημοσιονομική εξυγίανση και την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, ως ακολούθως:

ΣΤ1: Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού συστήματος

ΣΤ2: Προαγωγή της αειφορίας του αγρο-διατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών

ΣΤ3: Δημιουργία Βιώσιμων & Πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών

Η εθνική στρατηγική για την αγροτική ανάπτυξη την περίοδο 2014-2020 απεικονίζεται στο Διάγραμμα 5-Σ.

Οι στρατηγικοί στόχοι εξειδικεύονται ως ακολούθως:

ΣΤ1: Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού συστήματος, μέσω της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας, της δημιουργίας ή/και διατήρησης βιώσιμων θέσεων εργασίας στο αγρο-διατροφικό σύστημα και της άμβλυνσης ορισμένων διαρθρωτικών προβλημάτων του.

Ο στόχος αυτός εξυπηρετεί 11 από τις διαπιστωμένες ανάγκες και συμβάλλει στις τρεις πρώτες προτεραιότητες για την αγροτική ανάπτυξη, όπως σχηματικά παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 5-ΣΤ1, στο οποίο εμφανίζονται επίσης η συμβολή στη στόχευση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), στην στρατηγική «Ευρώπη 2020» και στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020).

Οι παρεμβάσεις μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 αφορούν στις εισροές, στα διάφορα επίπεδα του αγρο-διατροφικού συστήματος (ανθρώπινο δυναμικό, μηχανολογικός εξοπλισμός, τεχνολογία/καινοτομία), στις διαδικασίες παραγωγής και στις εκροές (τελικό προϊόν), του αγρο-διατροφικού συστήματος καθώς επίσης και στα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα του συστήματος.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσα από τρεις αλληλένδετους ειδικούς στόχους:

ΕΣ1.1: Αύξηση της ανταγωνιστικότητας του αγρο-διατροφικού συστήματος (Γεωργία και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων)

Η ανταγωνιστικότητα του αγρο-διατροφικού συστήματος εξαρτάται από την παραγωγικότητα και την αποτελεσματικότητα των υποσυστημάτων του, κυρίως όσον αφορά στην επίτευξη των μεγαλύτερων δυνατών αποτελεσμάτων με τη χρησιμοποίηση των ίδιων ή λιγότερων εισροών, σε κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας. Για την επίτευξη του παρόντος ειδικού στόχου απαιτείται:

- Αναδιάρθρωση και τεχνολογική βελτίωση των υποσυστημάτων του αγρο-διατροφικού συστήματος (αγροτικός τομέας και τομέας τροφίμων), κυρίως με την εισαγωγή καινοτομίας και την ενσωμάτωση των στοχευμένων αποτελεσμάτων της γεωργικής έρευνας.
- Δημιουργία οικονομιών κλίμακας με την κάθετη ή οριζόντια συνεργασία των δρώντων του αγρο-διατροφικού συστήματος (συλλογικές δράσεις, συνεργασίες) ή την αύξηση του μεγέθους τους (συγχωνεύσεις), με στόχο τη μείωση κόστους παραγωγής, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και την αποδοτικότερη χρήση των εισροών (βελτίωση σχέσης εισροών/εκροών).
- Βελτίωση του «περιβάλλοντος» μέσα στο οποίο δρα και αναπτύσσεται το σύστημα, με επενδύσεις σε αναγκαίες υποδομές για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας καθώς επίσης και την ανάπτυξη και προσαρμογή της γεωργίας (π.χ αρδευτικά δίκτυα και μικρούς ταμιευτήρες βρόχινου νερού).
- Βελτίωση της ποιότητας και της εξωστρέφειας των παραγόμενων γεωργικών προϊόντων.

Τα προϊόντα που θα στοχευθούν ιεραρχικά είναι:

- προϊόντα στα οποία η χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα παραγωγής τους και για τα οποία υπάρχει αναγνωρισιμότητα και αποδοχή από την εγχώρια και τις διεθνείς αγορές (φρούτα και λαχανικά - ιδιαίτερα πυρηνόκαρπα, εσπεριδοειδή, σταφύλια, ελαιόλαδο, σκληρό στάρι και τυροκομικά - με αναφορά στο αιγο-πρόβειο γάλα και τη φέτα). Για τα προϊόντα αυτά είναι επιθυμητή αφενός η αύξηση της παραγωγικότητας και η δημιουργία μια σταθερής και αναγνωρίσιμης ποιότητας και ασφάλειας των παραγόμενων προϊόντων, αφετέρου η διαφοροποίηση προς νέα αγρο-διατροφικά προϊόντα, στοχευμένα ανά κατηγορία καταναλωτών, που θα απευθύνονται σε ανεπτυγμένες οικονομίες.
- προϊόντα που α) λόγω της μη εγχώριας παραγωγής τους διαμορφώνουν υψηλό κόστος για τους παραγωγούς (ζωοτροφές), β) η χώρα έχει πρωτεύουσα θέση στην παραγωγή τους (1η θέση στην αιγοτροφία και 4η στην προβατοτροφία) και υπάρχουν ευκαιρίες για βελτίωση της παραγόμενης ποιότητάς τους και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας.

- ο τοπικά προϊόντα ποιότητας, με μικρό όγκο παραγωγής και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που προορίζονται είτε για εσωτερική κατανάλωση, είτε για εξαγωγή σε στοχευμένες μικρές ή ειδικές καταναλωτικές αγορές (niche markets).
- ο βασικά αγροτικά και αγρο-διατροφικά προϊόντα (commodities), που αποτελούν την 1η ύλη για ένα μεγάλο τμήμα των μεταποιητικών επιχειρήσεων του γεωργικού τομέα. Αφορά προϊόντα, τα οποία παράγονται σε μεγάλη κλίμακα, κυρίως στις πεδινές αγροτικές περιοχές και χρησιμοποιούνται-καταναλώνονται ευρέως, κυρίως στην εγχώρια βιομηχανική αγορά (βαμβάκι, καπνός, σιτάρι, κ.λπ.). Λόγω της αποδέσμευσης των ενισχύσεων από την παραγωγή, υπάρχουν τάσεις εγκατάλειψης των «βασικών αυτών προϊόντων» με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα της βιομηχανίας αγροτικών προϊόντων, που στηρίζεται στην παραγωγή τους ως πρώτη ύλη, καθώς επίσης και της απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές. Η στόχευση σε αυτά τα προϊόντα αφορά κυρίως στην εισαγωγή σύγχρονων, φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών συμβάλλοντας στην οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

ΕΣΙ.2: Ενίσχυση της αλυσίδας αξίας των αγρο-διατροφικών προϊόντων

Το ανταγωνιστικό γεωργικό προϊόν θα πρέπει να έχει απρόσκοπτη πρόσβαση στην αγορά. Μη αποτελεσματικές αγορές με παραγωγούς με μικρή διαπραγματευτική δύναμη δεν εξασφαλίζουν ένα ικανοποιητικό εισόδημα. Έτσι, ο παραγωγός δεν έχει κίνητρο για ποιότητα, ο νέος δεν έχει κίνητρο για διαδοχή στην εκμετάλλευση, κ.λπ. Η αποτελεσματικότητα των αγορών και η καλύτερη πρόσβαση των πρωτογενών παραγωγών στην αγορά θα υποβοηθηθεί με ενέργειες για απόκτηση ποιοτικών σημάτων και με ενέργειες αύξησης της προστιθέμενης αξίας και μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του γεωργικού προϊόντος με ταυτόχρονη βελτίωση της διαπραγματευτικής δύναμης του παραγωγού. Η προώθηση αλλά και η διαδικασία ορθής υιοθέτησης των κατάλληλων καινοτόμων λύσεων που έχουν παραχθεί από άλλους, όπως και η διαμεσολάβηση στην υιοθέτηση της καινοτομίας, θα συμβάλλουν στους ανωτέρω στόχους αλλά και στην απόκτηση ικανοποιητικού εισοδήματος.

ΕΣΙ.3: Αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου και ενίσχυση της επιχειρηματικής κουλτούρας

Για να επιτευχθούν οι ανωτέρω δύο ειδικοί στόχοι η βάση είναι αγρότες - επιχειρηματίες που έχουν τη θέληση να αναλάβουν οικονομική δράση, και γνώση και καινοτομία, δηλαδή καινούργιες και σύγχρονες λύσεις στα προβλήματα. Στόχος του ΠΑΑ 2014 -2020 είναι να άρει τους περιορισμούς των άυλων και υλικών δυνατοτήτων του επιχειρηματία (πρόσβαση στη γνώση, στην πληροφορία, στη συμβουλή και στο κεφάλαιο) και να εξομαλύνουν τους αποκλεισμούς (πρόσβαση στις αγορές). Ως προς την καινοτομία θα πρέπει να διαμορφωθούν οι συνθήκες έτσι ώστε να συναντηθούν οι δυνητικοί χρήστες (παραγωγοί, μεταποιητές) με τους παραγωγούς (ή μεταπωλητές) καινοτομίας με στόχο την υιοθέτηση καινοτομίας και τη μεταφορά τεχνογνωσίας ή με στόχο την ανάληψη κοινών δράσεων παραγωγής-προσαρμογής καινοτομίας.

Ο νέος επιχειρηματίας της υπαίθρου (ανεξάρτητα κλάδου απασχόλησης) έχει κεντρική θέση στην επίτευξη των στοχεύσεων του Προγράμματος, στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, με δεδομένο τον υψηλό βαθμό αυτό-απασχόλησης στην Ελλάδα, και στην ηλικιακή αναζωογόνηση της υπαίθρου και όχι μόνο της Γεωργίας. Ο νέος επιχειρηματίας διαφέρει από τον ώριμο διότι στερείται σε μεγαλύτερο βαθμό εμπειριών και πλούτου άρα αντιμετωπίζει μεγαλύτερα εμπόδια στην έναρξη, έχει όμως υψηλότερη ροπή για ανάληψη δραστηριότητας, είναι πιο δεκτικός σε καινοτόμες ιδέες και πιο ανοικτός σε καινούργιες λύσεις, συνεργασίες και συλλογική δράση.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η μεταστροφή σε μία πραγματική οικονομία γνώσεων στο γεωργικό τομέα με εκπαίδευση, κατάρτιση, δια βίου μάθηση και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Η μεταστροφή σε μία οικονομία της γνώσης διαχέεται εγκάρσια σε όλους τους στρατηγικούς στόχους και τις επενδυτικές επιλογές του προγράμματος, εγγράφεται όμως σε αυτό το στρατηγικό στόχο για να σηματοδοτήσει τη βαρύτητα που θα έχει η γνώση, η καινοτομία και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες στην επίτευξη ενός ανταγωνιστικού αγρο-διατροφικού συστήματος.

ΣΤ2: Προαγωγή της αειφορίας του αγρο-διατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών, ήτοι ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων, του περιβάλλοντος και του κλίματος στην ύπαιθρο, συμπεριλαμβανόμενης και της αειφόρου ανάπτυξης και διαχείρισης των δασικών συστημάτων. Ο στόχος αυτός εξυπηρετεί 12 από τις διαπιστωμένες ανάγκες και συμβάλλει στην 4η, 5η αλλά και στην εγκάρσια 1η προτεραιότητα για την αγροτική ανάπτυξη, όπως σχηματικά παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 5-ΣΤ2.

Για να επιτευχθεί η αειφορία του αγρο-διατροφικού συστήματος αλλά και η αειφόρος ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, το ΠΑΑ 2014-2020 θα παρέμβει, στο σύνολο των αγροτικών περιοχών, έτσι ώστε να:

- Προαχθεί η αποδοτική χρήση, στο διηνεκές και η διατήρηση των πόρων της γεωργίας (φυσικοί, γενετικοί, κ.λπ.).
- Διατηρηθεί η βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα που επηρεάζονται από το αγρο-διατροφικό σύστημα.
- Ενσωματωθούν οι αρχές της «βιο-οικονομίας» στις αγροτικές περιοχές.
- Μετριαστούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα διάφορα υποσυστήματα του αγρο-διατροφικού συστήματος και των λοιπών συστημάτων των αγροτικών περιοχών.
- Προσαρμοστούν τα υποσυστήματα που απαρτίζουν το αγρο-διατροφικό σύστημα αλλά και τα λοιπά οικοσυστήματα των αγροτικών περιοχών στην κλιματική αλλαγή.

Σημαντική είναι και η ενσωμάτωση και χρήση της καινοτομίας για την προστασία του περιβάλλοντος, το μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αλλά και των δράσεων κατάρτισης και παροχής συμβουλών για την επίτευξη των στοχεύσεων.

Με τον παρόντα στόχο επιχειρείται η αύξηση της συνέργειας ανάμεσα στις οδηγίες για τα νερά (διαχειριστικά σχέδια λεκανών απορροής ποταμών), για τα ενδιαίτηματα και τη βιοποικιλότητα, για τις νιτρικά ευαίσθητες περιοχές και την ορνιθοπανίδα και στις παρεμβάσεις του ΠΑΑ 2014-2020.

Ο 2ος στρατηγικός στόχος επιτυγχάνεται μέσα από δύο αλληλένδετους ειδικούς στόχους:

ΕΣ2.1: Προστασία και διαχείριση των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας στη γεωργία και δασοπονία

Η ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος και κυρίως όσον αφορά στην ποιότητα των υδάτων, θα γίνει με βάση τις διαπιστώσεις και συστάσεις των διαχειριστικών σχεδίων των λεκανών απορροής, της εθνικής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα και το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) για το ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000, καθώς επίσης και τις αρχές του εθνικού σχεδίου για την αποτροπή της ερημοποίησης. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί η πλέον στοχευμένη και όσο το δυνατό συντονισμένη παρέμβαση. Σε λεκάνες απορροής, όπου το πρόβλημα εστιάζεται στην απόληψη και χρήση νερού, οι παρεμβάσεις ορθολογικής διαχείρισης θα περιλαμβάνουν κυρίως εμπλουτισμό και συγκράτηση νερού με αναδασώσεις, προστασία δασών, διευθετήσεις χειμάρρων και

ολοκληρωμένη διαχείριση βοσκοτόπων. Σε περιοχές Natura 2000, κοντά σε υδάτινους αποδέκτες με κακή ποιοτική κατάσταση, θα δοθεί έμφαση στη βιολογική γεωργία, στις φιλικές προς το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές, κ.λπ.

Στον ίδιο στόχο εντάσσονται και ενέργειες για την προστασία-διάσωση των εγχωρίων φυλών και ποικιλιών, στο πλαίσιο της προστασίας της βιοποικιλότητας.

ΕΣ2.2: Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή είναι ένα φαινόμενο, το οποίο επηρεάζει σημαντικά και στο μέλλον θα επηρεάσει εντονότερα και δυσμενέστερα το αγρο-διατροφικό σύστημα. Μια 1η συνέπεια είναι η αύξηση των περιόδων ξηρασίας και τα έντονα καιρικά φαινόμενα. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να πραγματοποιηθούν παρεμβάσεις συντήρησης δικτύων άρδευσης και στράγγισης, επενδύσεις αποδοτικής χρήσης του νερού στην εκμετάλλευση και υιοθέτηση ανθεκτικών στην ξηρασία καλλιεργειών, ιδιαίτερα σε περιοχές που τα υδάτινα σώματα έχουν κακή ποσοτική κατάσταση.

Τα δάση αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του περιβάλλοντος επηρεάζουν τη γεωργική παραγωγή και επηρεάζονται από αυτή, αλλά είναι και ένας βασικός βιοτικός παράγοντας μετριασμού του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και για το λόγο αυτό αρκετές από τις παρεμβάσεις στα δασικά οικοσυστήματα προσμετρούνται στον παρόντα στρατηγικό στόχο. Τα δασικά οικοσυστήματα (δάση και δασικές εκτάσεις) έχουν πολλαπλές λειτουργίες και παρέχουν πολλές υπηρεσίες που είναι ουσιαστικές για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και τη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων.

Η κλιματική αλλαγή θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων, ακόμη και την ίδια την ύπαρξή τους. Η έννοια της «βιώσιμης διαχείρισης» επιτρέπει τη συμφιλίωση της παραγωγής με την προστασία των δασών, με σκοπό την εξασφάλιση της συνέχισης των λειτουργιών τους (οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών) και μάλιστα χωρίς να διακυβεύεται η ικανοποίηση των απαιτήσεων των μελλοντικών γενεών. Σημαντική είναι η αύξηση της έκτασης των δασών και δασικών εκτάσεων, προκειμένου να διατηρηθούν αλλά και να αυξηθούν τα αποθέματα άνθρακα, ώστε να μετριαστεί το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, αλλά και η χρήση του μεγάλου όγκου δασικής βιομάζας για την παραγωγή και χρήση ενέργειας.

Στο πλαίσιο της ενιαίας αντιμετώπισης για την παραγωγή και διαχείριση ανανεώσιμης ενέργειας, το ΠΑΑ 2014-2020 παρεμβαίνει με δράσεις κυρίως στη σταβλισμένη κτηνοτροφία και τις θερμοκηπιακές καλλιέργειες (οι δύο πλέον ενεργοβόρες γεωργικές δραστηριότητες), με παροχή κινήτρων για την χρήση ιδιο-παραγόμενης ενέργειας από ΑΠΕ ή φυτικά και ζωικά υπολείμματα. Επίσης σημαντική είναι η εξοικονόμηση ενέργειας από τον τομέα μεταποίησης γεωργικών προϊόντων αλλά και η παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.

ΣΤ3: Δημιουργία Βιώσιμων και Πολυ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών

Η έννοια της Αγροτικής Ανάπτυξης συνδέεται άμεσα με την προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, καθώς η αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους αφενός συμβάλλει και επηρεάζεται άμεσα από τη βιωσιμότητα του αγρο-διατροφικού συστήματος που εδράζεται εκεί, αφετέρου και κυριότερα, ενσωματώνει την χωρική πολυτομεακή και ολοκληρωμένη προσέγγιση αποσκοπώντας στην εν γένει βελτίωση της ποιότητας ζωής και του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των περιοχών αυτών, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής σχετικών τοπικών προγραμμάτων Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με την πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD).

Οι αγροτικές περιοχές είναι πολύ-λειτουργικές παρέχοντας α) ποικίλα αγροτικά προϊόντα, τα οποία καταναλώνονται τόσο σε αυτές όσο και στις αστικές περιοχές, β) δημόσια αγαθά όπως τα αγροτικά και δασικά τοπία, τα φυσικά και δασικά οικοσυστήματα, η βιοποικιλότητα στις καλλιεργούμενες εκτάσεις, οι φυσικοί πόροι όπως το νερό και τα εδάφη, κ.λπ., γ) αναψυχή και τουρισμό, δ) χώρους κατοικίας, ε) οικονομικές δραστηριότητες έντασης γνώσεων και εμπειρίας.

Στο πλαίσιο αυτό αναπτύσσονται σύνθετες και αλληλεπιδρώσες σχέσεις μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών, με τις δεύτερες να ασκούν ολοένα και μεγαλύτερες πιέσεις στις αγροτικές περιοχές αλλά και να παίζουν ιδιαίτερο ρόλο στη βιωσιμότητα των αγροτικών κοινωνιών. Στόχος είναι, μέσω των παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των χωρικών και κοινωνικών ανισοτήτων στις αγροτικές περιοχές (π.χ. πρόσβαση σε πόρους και πληροφορίες, αντιμετώπιση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού), να αυξηθούν η ελκυστικότητα και η πολύ-λειτουργικότητα των αγροτικών περιοχών και οι κάτοικοι της υπαίθρου να αποτελέσουν ένα «δυναμικό κομμάτι» της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας, συνεισφέροντας στην ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη της χώρας αλλά και βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής και διακυβέρνησης για τις ίδιες.

Η επίτευξη του 3ου στρατηγικού στόχου εξυπηρετεί 8 από τις επιλεγμένες ανάγκες του αγροτικού χώρου όπως περιγράφεται παρακάτω, η οποία εξειδικεύεται σε τρεις (3) επιμέρους ειδικούς στόχους (Διάγραμμα 5-ΣΤ3)

Παροχή βασικών υπηρεσιών και ποιότητα ζωής στις περιοχές της υπαίθρου

Η δημιουργία βιώσιμων περιοχών στην ύπαιθρο προϋποθέτει ένα ελάχιστο επίπεδο παροχής βασικών υπηρεσιών (κοινωνικές υπηρεσίες, πρόσβαση σε δημόσια αγαθά, βελτίωση μέσω επικοινωνίας) και ποιότητας ζωής (αναψυχή, ελάχιστη όχληση, δομημένο περιβάλλον, πολιτισμό, κ.λπ.), που συνεπάγεται την εξασφάλιση των σχετικών υποδομών και κυρίως όσων σχετίζονται με την ανάπτυξη των ΤΠΕ (ευρυζωνικά δίκτυα).

Διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης και δημιουργία θέσεων απασχόλησης στις περιοχές της υπαίθρου

Για την επίτευξη του ειδικού στόχου θα υποστηριχθούν ενέργειες (κεφάλαιο κίνησης για τις νέες επιχειρήσεις) για τη διαφοροποίηση της οικονομίας της υπαίθρου και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Ενίσχυση του κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές

Τόσο η παρούσα οικονομική κρίση και ο απομονωτισμός (φυσικός, κοινωνικός), όσο και το έντονο φαινόμενο της προσφυγικής κρίσης, κυρίως στα νησιά του Αιγαίου αλλά και σε άλλες περιοχές της χώρας, θέτουν ως βασική κατεύθυνση την ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού των κοινωνιών της υπαίθρου μέσω δράσεων ενίσχυσης σχετικά με την κοινωνική ενσωμάτωση και καταπολέμηση της φτώχειας, μέσω της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και βασικών υπηρεσιών, ειδικά για ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού της υπαίθρου (γυναίκες, νέοι, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες).

Σε σχέση με την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και ιστού στις αγροτικές περιοχές, μεγάλο ρόλο παίζει η συμπληρωματικότητα των δράσεων με δράσεις του ΕΚΤ (π.χ. κοινωνική ένταξη, κοινωνική επιχειρηματικότητα).

Η Τοπική Ανάπτυξη με την πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD)/LEADER, αποτελεί διακριτή προσέγγιση, η οποία καλείται να υποστηρίξει κατεξοχήν δράσεις του παρόντος στρατηγικού στόχου,

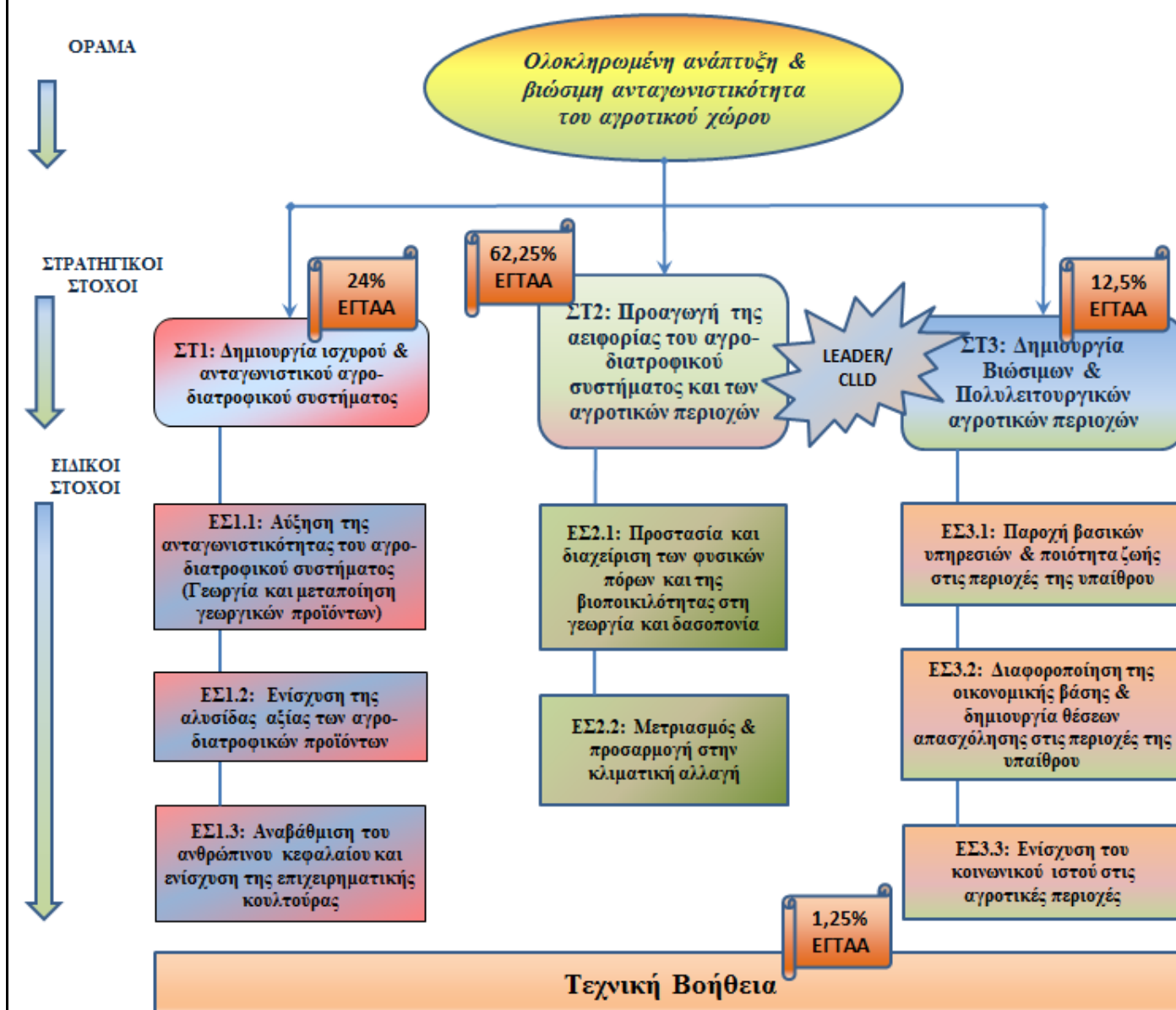
σχετικά με τη βιωσιμότητα και τη πολύ-λειτουργικότητα των αγροτικών περιοχών, ως προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω».

Πίνακας 5-Σ1: Προβλήματα κατά την υλοποίηση του ΠΑΑ 2007-2013 και ενέργειες άμβλυνσής τους κατά την περίοδο 2014-2020

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΑ 2007-2013		ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020
A.	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ/ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ	
1	M121: Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στην επίτευξη των οικονομικών στόχων και δευτερευόντως των περιβαλλοντικών για την κάλυψη των απαιτήσεων συμμόρφωσης με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα ή μέσω των πόρων για τις Νέες Προκλήσεις. Στο μέτρο αρχικά κατανεμήθηκαν περίπου 320 εκ. € ΚΣ ενώ οι αιτήσεις για συμμετοχή στο Μέτρο ξεπερνούσαν τις 7.000 με αντίστοιχους πόρους που ξεπερνούσαν τα 500 εκ. € ενώ μετά την οικονομική κρίση που έπληξε τη χώρα από το 2010, η υλοποίηση του δεν ήταν η επιθυμητή και υπολογίζεται ότι οι πληρωμές θα υπολλέγονται από τους αρχικά προγραμματισμένους πόρους του Μέρους, ενώ θα υπάρχουν και αρκετές ανεκμετάλλετες για την περίοδο 2014-2020. Η ενεργοποίηση του Ταμείου Αγροτικής Επιχειρηματικότητας (ΤΑΕ) δεν ανόστρεψε την έλλειψη ρευστότητας της αγοράς και την αδυναμία των δικαιούχων του μέτρου να επενδύσουν.	M4.1: Το μέτρο αφορά στην αύξηση τόσο των οικονομικών όσο και των περιβαλλοντικών επιδόσεων της γεωργικής εκμετάλλευσης. Αν και στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο η υλοποίηση του αντίστοιχου μέτρου δεν ήταν η αναμενόμενη ακόμα και μετά την ενεργοποίηση του ΤΑΕ, η μεγάλη αποσπένδυση της Γεωργίας, οι επενδύσεις που έχουν ήδη υλοποιηθεί τμήματος και μεταφέρονται στην περίοδο 2014-2020 οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι οι επενδύσεις στη Γεωργία έπρεπε να συνεχίσουν να διαδραματίζουν στο ΠΑΑ σπουδαίο ρόλο, με καταννομή περίπου του 7,4% της συνολικής κοινοτικής κατανομής, με το 20% των κατανεμημένων πόρων να αφορούν αποκλειστικά έργα με περιβαλλοντικά οφέλη και στόχευση. Κατά το σχεδιασμό του μέτρου στην παρούσα περίοδο λήφθηκαν υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των αγροτικών περιοχών και η διαχείριση του Μέρους δίνεται στις ΕΔΑ των περιφερειών συμπεριλαμβανομένης και της πρόσκλησης που θα στοχεύει στους τομείς εκείνους όπου έχουν διαπιστωθεί συγκριτικά πλεονεκτήματα ή ιδιαίτερες ανάγκες για την κάθε περιοχή. Έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην καινοτομία, τις συλλογικές επενδύσεις και επίσης στις δράσεις συνέργειας του μέτρου με δράσεις κατάρτισης και παροχής γεωργικών συμβουλών έτσι ώστε να έχει τα καλύτερα αποτελέσματα.
2	M123A: Στην αρνητική υλοποίηση του μέτρου έπαιξε ρόλο εκτός από την οικονομική κρίση και η αδυναμία της κεντρικής υπηρεσίας να ανταποκριθεί στην πληθώρα των φακέλων για ένταξη στο μέτρο κατά τις 3 προσκλήσεις που πραγματοποιήθηκαν. Η αρχική κατανομή στο παρόν μέτρο ήταν περίπου στα 213 εκ. € ΚΣ (χωρίς να υπάρχουν ανεκμετάλλετες από την περίοδο 2000-2006) και οι πληρωμές έως 31/12/2015 δε θα φθάσουν την αρχική κατανομή, ενώ θα μεταφερθεί και ένας μεγάλος όγκος επενδυτικών (περίπου 106 εκ. € ΚΣ) στο ΠΑΑ 2014-2020.	M4.2: Το παρόν υπομέτρο εξακολουθεί να έχει κατανομή που αφορά στο 5,3% της συνολικής κοινοτικής κατανομής, δεδομένης της σπουδαιότητας που έχει για τον ελληνικό γεωργικό τομέα η παραγωγή ποιοτικών και με μεγάλη προστιθέμενη αξία γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. Επίσης, το μέτρο διευρύνεται και σε μεταποίηση γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν.
3	Επενδυτικά μέτρα του άξονα 3 (M311, M312, M313): Για τους ανωτέρω οικονομικούς λόγους δεν υπήρξε η αναμενόμενη υλοποίηση των επενδυτικών μέτρων του Άξονα 3, σχετικά με τη διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας των (γεωργών και λοιπων κατοίκων των αγροτικών περιοχών).	M6.4 Το μέτρο δεν ενεργοποιείται σε οριζόντιο επίπεδο αλλά αφήνεται στην απόφαση των τοπικών στρατηγικών εάν θα τα υλοποιήσουν, δεδομένης της ανάγκης για την ενεργοποίηση του σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες και στο πλαίσιο ολοκληρωμένων τοπικών στρατηγικών.
4	Μεγάλη καθυστέρηση στην έναρξη υλοποίησης του Προγράμματος	Ήδη έχει αρχίσει η επεξεργασία του εφαρμοστικού πλαισίου των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020
5	Καθυστερημένες προσκλήσεις των μεγάλων μέτρων ιδιωτικών επενδύσεων	
6	Μεγάλος αριθμός αιτήσεων στα επενδυτικά (M121, M123A, M313) και δυσκολία άμεσης διαχείρισής τους σε κεντρικό επίπεδο	Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης και εφαρμογής σε περιφερειακό επίπεδο (ΕΔΑ Περιφερειών), με στόχο: τον ισόρροπο επιμερισμό των αρμοδιοτήτων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η: <ul style="list-style-type: none"> □ αποτελεσματικότερη και με τη μεγαλύτερη διαφάνεια υλοποίηση των διαδικασιών εφαρμογής και διαχείρισης, με τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, <ul style="list-style-type: none"> □ καλύτερη εμψύωση και διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες, □ εμβάθυνση της χωρικής προσέγγισης των δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 και μεγαλύτερη διαφοροποίηση των παρεμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές ή άλλες τοπικές αναπτυξιακές, χωροταξικές ή άλλες στρατηγικές, □ αμεσότερη επικοινωνία και υποστήριξη από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ), τόσο τους εν δυνάμει, όσο και τους ενταγμένους δικαιούχους του ΠΑΑ 2014-2020 <ul style="list-style-type: none"> □ ταχύτερη και αποτελεσματικότερη υλοποίηση και αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων
7	Δύσκολες αιτήσεις και αδυναμία σε πολλά μέτρα ηλεκτρονικής υποβολής	Δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής σε όλα τα μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ. Δημοσίευση νέου ΟΠΣΑΑ (έως 7/12/2015) με διασύνδεση με πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.
8	Προβλήματα στην έγκαιρη μηχανογράφηση για την υλοποίηση των μέτρων του Προγράμματος και ατελής διασύνδεση με το ΟΠΣΑΑ και τα υπόλοιπα πληροφοριακά και βάσεις δεδομένων του Υπ.ΑΑΤ	

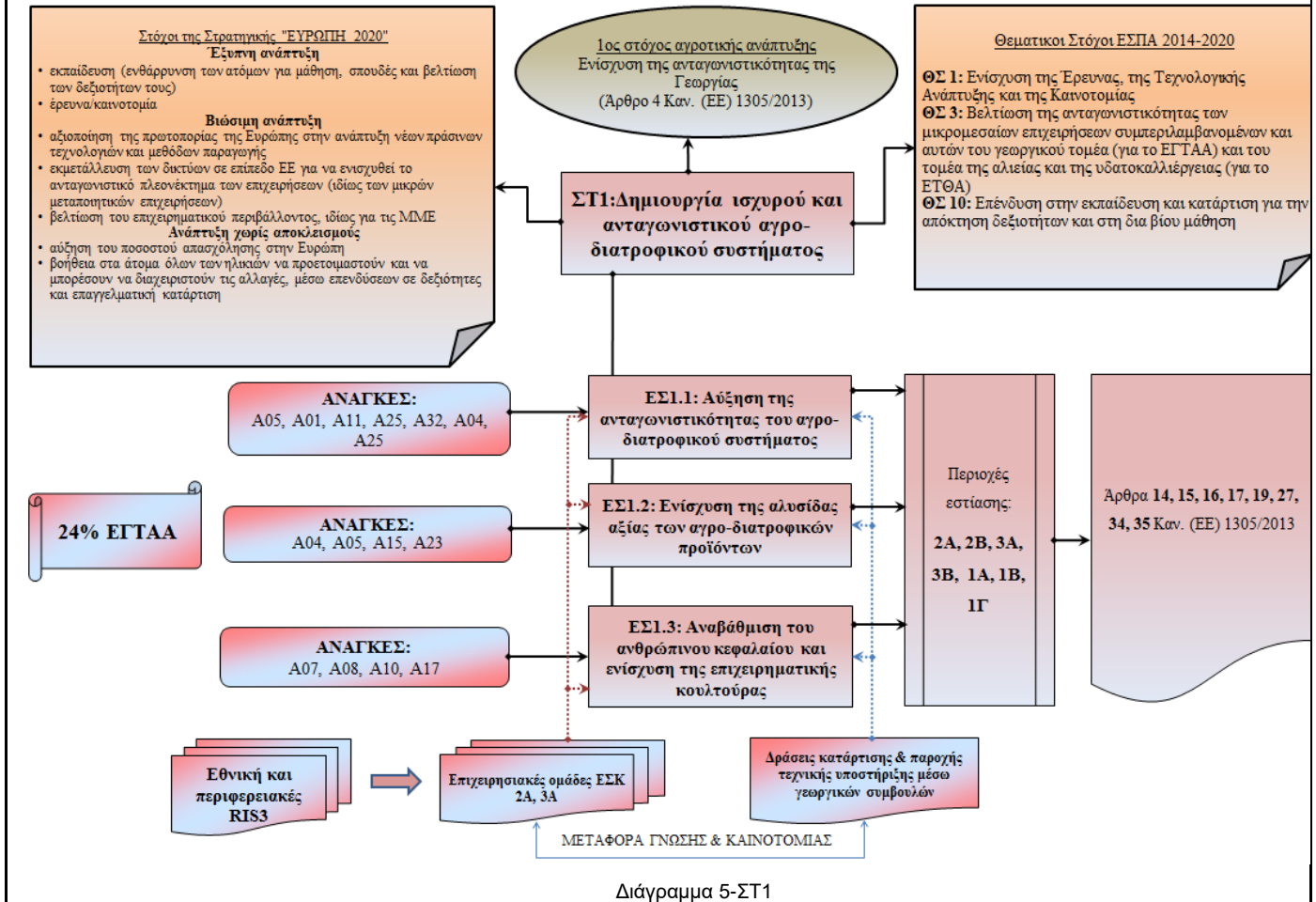
Πίνακας 5-Σ1

Διάγραμμα 5-Σ: Σχηματική απεικόνιση στρατηγικής ΠΑΑ 2014-2020



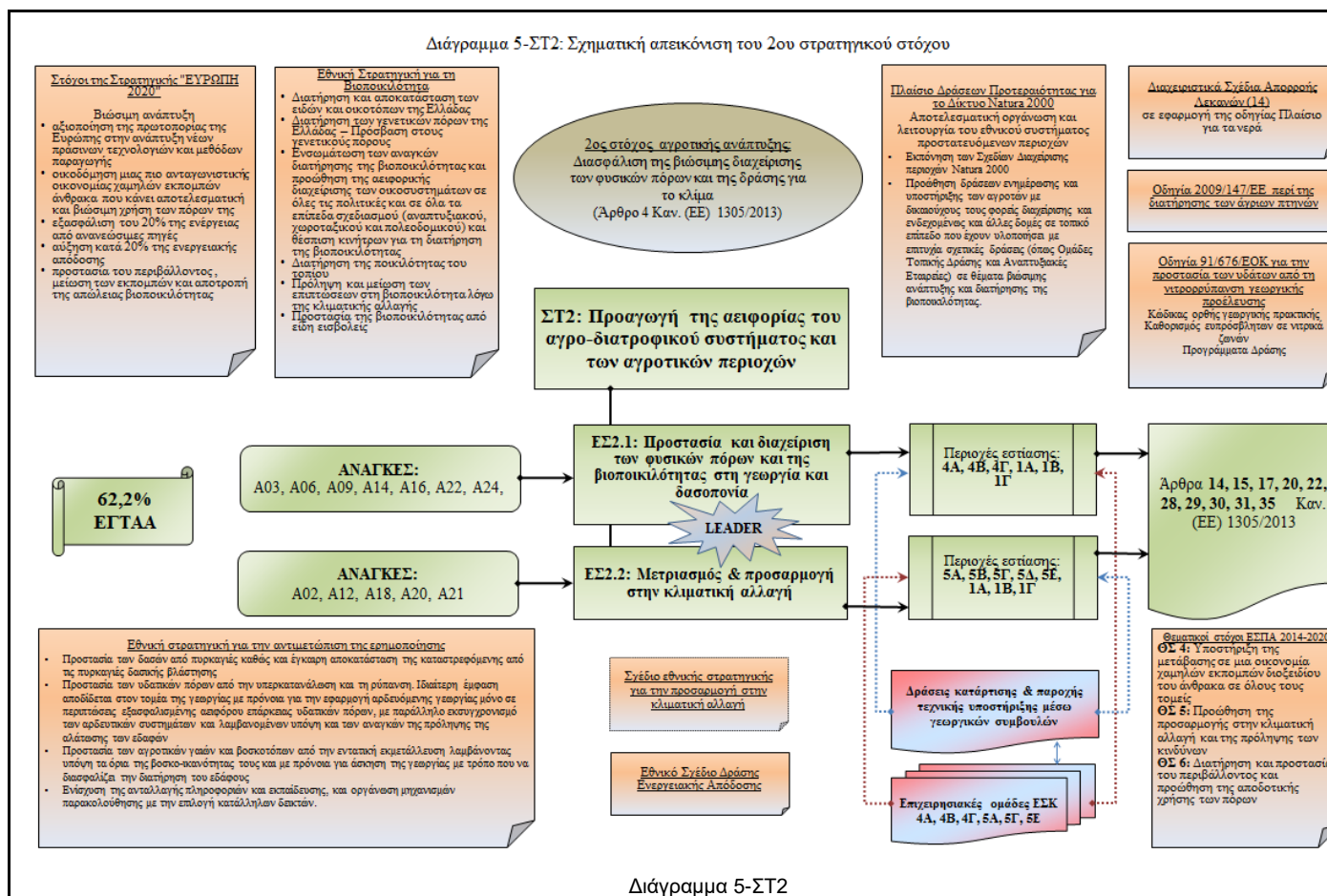
Διάγραμμα 5-Σ

Διάγραμμα 5-ΣΤ1: Σχηματική απεικόνιση του 1ου στρατηγικού στόχου



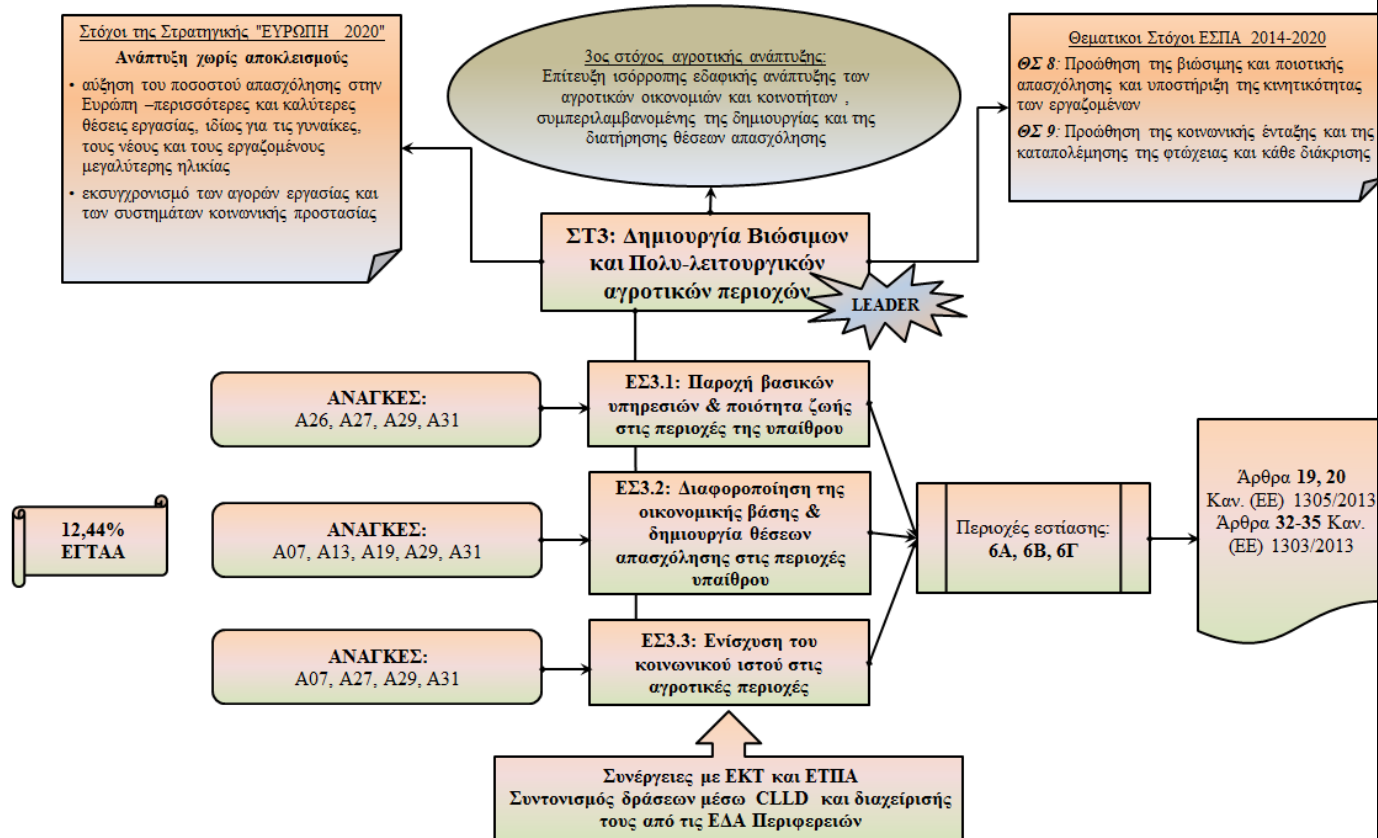
Διάγραμμα 5-ΣΤ1

Διάγραμμα 5-ΣΤ2: Σχηματική απεικόνιση του 2ου στρατηγικού στόχου



Διάγραμμα 5-ΣΤ2

Διάγραμμα 5-ΣΤ3: Σχηματική απεικόνιση του 3ου στρατηγικού στόχου



Διάγραμμα 5-ΣΤ3

5.2. Ο συνδυασμός και η αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης για κάθε τομέα εστίασης, συμπεριλαμβανομένων της αιτιολόγησης των δημοσιονομικών πόρων στα μέτρα του προγράμματος και της καταλληλότητας των δημοσιονομικών πόρων για την επίτευξη των στόχων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013. Ο συνδυασμός των μέτρων που εντάσσονται στη λογική παρέμβασης θα βασίζονται στα αποδεικτικά στοιχεία που προκύπτουν από την ανάλυση SWOT, καθώς και στην αιτιολόγηση και την ιεράρχηση των αναγκών που αναφέρονται στο σημείο 5.1

5.2.1. Π1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές

5.2.1.1. 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές

5.2.1.1.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)
- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.1.1.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η περιοχή εστίασης είναι οριζόντια και διαχέεται σε όλες τις προτεραιότητες. Η επιλογή των μέτρων εξυπηρετεί τις ανάγκες A01, A02, A03, A04, A05, A08, A09 A10, A11, A14, A15, A20, A17, A21 και A25.

Η εξέλιξη και η εξειδίκευση της γεωργίας και της δασοπονίας και οι ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές απαιτούν κατάλληλο επίπεδο τεχνικής και οικονομικής κατάρτισης, και αυξημένη ικανότητα πρόσβασης, ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών, μεταξύ άλλων, μέσω διάχυσης των βέλτιστων γεωργικών και δασοκομικών μεθόδων παραγωγής. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, το συντριπτικό ποσοστό εμπειρικής γνώσης, η μεγάλη γεωγραφική διασπορά των απασχολούμενων στη Γεωργία, η ανάγκη για εξειδικευμένη παροχή συμβουλών, η απομόνωση και ο κατακερματισμός των αγροτικών περιοχών καθώς και οι πολύ μικρές εκμεταλλεύσεις και επιχειρήσεις του γεωργικού και δασικού τομέα είναι τα αδύνατα σημεία, τα οποία θα πρέπει να αμβλυνθούν για να δημιουργηθεί το νέο επιχειρηματικό, αναπτυξιακό πρότυπο, που επιχειρείται αυτή την προγραμματική περίοδο.

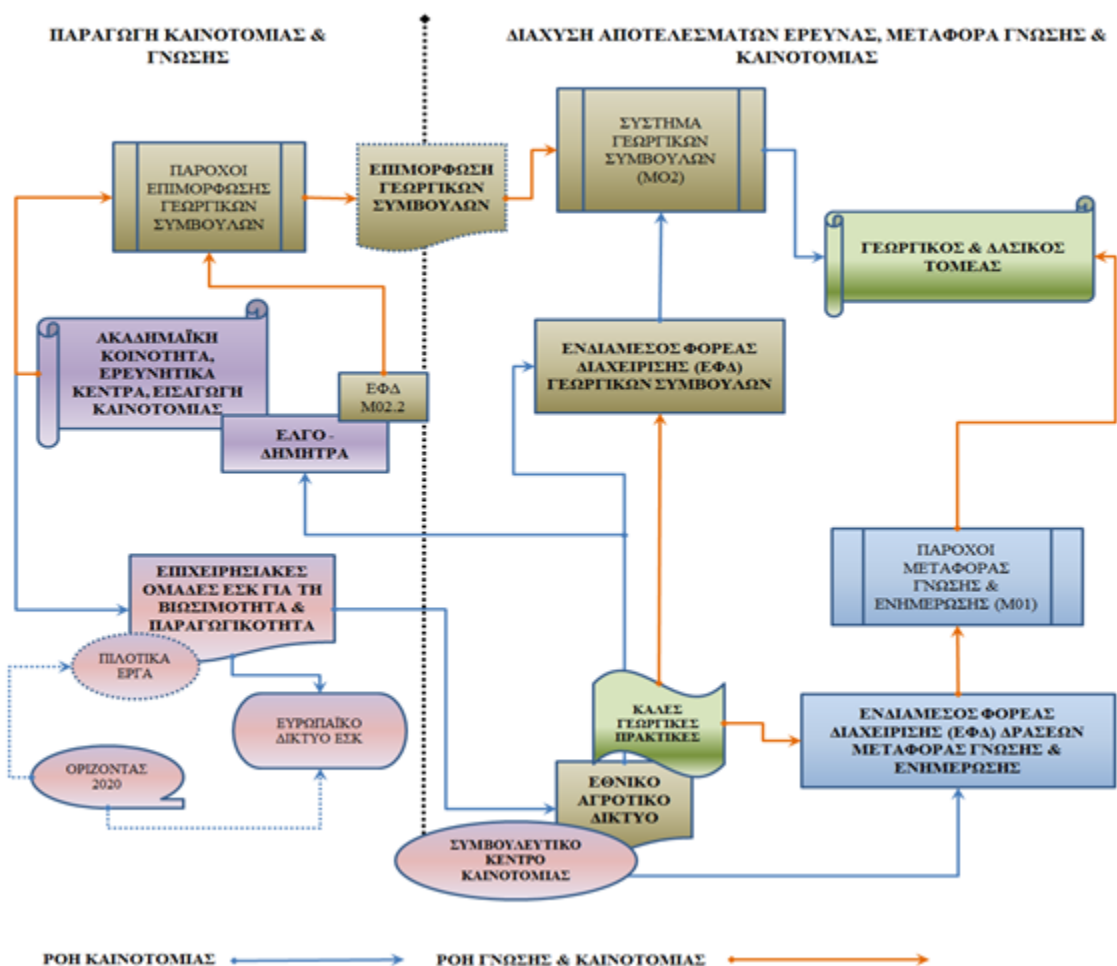
Η καινοτομία, δηλαδή η εμπορική αξιοποίηση της καινούργιας ιδέας, είναι εργαλείο της επιχειρηματικότητας και είναι ιδιαίτερης σημασίας για την ανταγωνιστικότητα και την εξωστρέφεια του αγρο-διατροφικού συστήματος. Σημαντική όμως είναι και η διαδικασία ορθής υιοθέτησης των καινοτόμων λύσεων, που έχουν παραχθεί από άλλους, όπως και η διαμεσολάβηση στην υιοθέτηση της καινοτομίας.

Η μεταφορά γνώσης και τεχνογνωσίας με τη μονόδρομη διασπορά νέων ιδεών (M01), η αμφίδρομη μεταφορά (ανταλλαγή) γνώσης, κυρίως μέσω των επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας (M16), καθώς επίσης και η παροχή συμβολών (M02),

ως του ενδιάμεσου κρίκου για τη μεταφορά της καινοτομίας και των αποτελεσμάτων της γεωργικής έρευνας στην πράξη αποτελούν τη βάση για να δημιουργηθεί ένα σύστημα παραγωγής, διάχυσης και χρήσης καινοτομιών και αποτελεσμάτων της γεωργικής έρευνας στην πράξη. Στο Διάγραμμα 5-Π1Α αποτυπώνεται σχηματικά η ροή γνώσης και καινοτομίας από την παραγωγή της έως και την πράξη.

Μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 προσεγγίζεται ο γεωργικός τομέας, μόνο όσον αφορά στην παραγωγή και μεταποίηση/εμπορία γεωργικού προϊόντος με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν και ο δασικός τομέας, δρώντας σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με αυτές του ΕΚΤ και ΕΤΠΑ.

Διάγραμμα 5-Π1Α: Αποτύπωση ροής γνώσης και καινοτομίας από την παραγωγή της έως και την πράξη



Διάγραμμα 5-Π1Α

5.2.1.2. 1B) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας

5.2.1.2.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.1.2.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Το μέτρο είναι οριζόντιο και συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 2Α, 3Α, 4Α, 4Β, 5Α, 5Δ, 5Ε. Η επιλογή του M16 εξυπηρετεί τις ανάγκες Α01, Α02, Α04, Α05, Α10, Α11, Α15, Α17, Α21 και Α25.

Στην αγροτική ανάπτυξη, παρατηρείται σημαντική ερευνητική προσπάθεια, κυρίως στους τομείς των τροφίμων, της βιοτεχνολογίας και των υδάτων. Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις του γεωργικού τομέα, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των απασχολούμενων, η έλλειψη κουλτούρας καινοτομικής επιχειρηματικότητας, η απομόνωση των αγροτικών περιοχών καθώς και η έλλειψη δεσμών μεταξύ των αποτελεσμάτων της έρευνας και της πράξης στο γεωργικό τομέα, εμποδίζουν την ενσωμάτωση των καινοτόμων δράσεων στην παραγωγική διαδικασία.

Λόγω των ανωτέρω αυξάνεται η ανάγκη ενίσχυσης μορφών συνεργασίας (M16) για τη δημιουργία οικονομικών σειράς και κλίμακας, με στόχο την ανάπτυξη και την ταχύτερη ενσωμάτωση καινοτόμων προϊόντων, διαδικασιών και πρακτικών στην παραγωγική διαδικασία.

Στόχος είναι η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της εφαρμοσμένης και προσανατολισμένης έρευνας και των πραγματικών αναγκών του αγρο-διατροφικού συστήματος, μέσω δημιουργίας συνδετικών κρίκων και δικτύωσης όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Η εξειδίκευση και η τομεακή και χωρική στόχευση απορρέει από τη SWOT ανάλυση, στην οποία έχουν ενσωματωθεί τα σημαντικότερα σημεία των μελετών περιφερειακής και εθνικής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης για τον αγρο-διατροφικό τομέα. Η εστίαση γίνεται στο γεωργικό τομέα και υπάρχει συνέργεια και συμπληρωματικότητα στην υλοποίηση των επιλογών των RIS3, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Τα θέματα στα οποία δίνεται προτεραιότητα αποτυπώνονται στον Πίνακα 5-Π1Β και αφορούν τόσο σε θέματα ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, όσο και σε περιβαλλοντικά θέματα που σχετίζονται με τη Γεωργία.

Οι επιχειρησιακές ομάδες ΕΣΚ παίζουν σημαντικό ρόλο και τροφοδοτούν το σύστημα γεωργικών συμβούλων με τις καλές πρακτικές και την εφαρμογή των δοκιμασμένων αποτελεσμάτων της έρευνας στην πράξη, έτσι ώστε αυτοί να συμβάλουν στην ταχύτερη και ευρύτερη μεταφορά καινοτόμων λύσεων στην πράξη. Τα αποτελέσματα των ΕΣΚ διαχέονται στις συμβουλευτικές επιχειρήσεις, μέσω δικτύωσης που συντονίζει το ΕΑΔ καθώς και στο σύστημα μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης, μέσω του οποίου μεταφέρονται οι εφαρμοστέες καινοτόμες λύσεις στο ευρύτερο παραγωγικό σύστημα.

Πίνακας 5-Π1Β: Ενδεικτικά θέματα συνεργασίας από τις ομάδες εργασίας της ΕΣΚ για τη βιωσιμότητα και την παραγωγικότητα της γεωργίας

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
1	Νεοεισερχόμενοι στη γεωργία: προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας	2Α
2	Συγκριτική αξιολόγηση της οικονομικής και περιβαλλοντικής απόδοσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων	
3	Καινοτόμα διαχείριση των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων	3Α
4	Διαχείριση μόνιμων βοσκοτόπων	4Α
5	Περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας και κερδοφορία της Γεωργίας	
6	Καινοτομία στη διαχείριση λιπασμάτων για την επίλυση της διένεξης μεταξύ της ανάγκης για λίπανση και των κανονιστικών απαιτήσεων όσον αφορά στην ποιότητα των νερών	4Β
7	Ενσωμάτωση της διάστασης γεωργία ακριβείας	
8	Νερό και Γεωργία: στρατηγικές προσαρμογής σε επίπεδο εκμετάλλευσης	5Α
9	Μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία	5Δ
10	Οργανική ύλη του εδάφους στην περιοχή της Μεσογείου	5Ε

Πηγή: Ομάδες εργασίας ΕΣΚ για τη βιωσιμότητα και την παραγωγικότητα της γεωργίας

Πίνακα 5-Π1Β

5.2.1.3. 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας

5.2.1.3.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)

5.2.1.3.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Το μέτρο που επιλέγεται για την επίτευξη της παρούσας περιοχής εστίασης (M01) είναι οριζόντιο και οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης συνεισφέρουν στις περιοχές εστίασης 2Α, 4Α, 4Β, 5Α και 6Γ. Η επιλογή του μέτρου σκοπεύει στη δημιουργία των συνθηκών που θα επιτρέψουν την εξυπηρέτηση κατ' αρχάς της ανάγκης A10 και εμμέσως των αναγκών A01, A02, A04, A05, A08, A09, A11, A12, A14, A15, A20, A17, A16, A18, A22, A23, A25, A27 και A28.

Η ιδιαιτερότητα του γεωργικού τομέα και η ειδοποιός διαφορά με τους άλλους κλάδους είναι η έλλειψη επαγγελματικών γνώσεων, σε πολύ μεγάλο ποσοστό των απασχολούμενων, το μεγάλο ποσοστό εμπειρικής γνώσης, το ιδιαίτερα ανομοιογενές και απαιτητικό ωράριο εργασίας τους και η μεγάλη

γεωγραφική διασπορά των απασχολούμενων, που διαμορφώνει την ανάγκη για ένα ειδικό σχεδιασμό των δράσεων μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης για τους απασχολούμενους σε αυτούς τους τομείς.

Οι εκπαιδευτικές τεχνικές, που θα χρησιμοποιηθούν δεν αφορούν μόνο στα κλασσικά προγράμματα κατάρτισης αλλά και σε τεχνικές που αναπτύσσουν την ενεργητική συμμετοχή των καταρτιζόμενων, καθώς επίσης και σε εξ αποστάσεως κατάρτιση όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν. .

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, προγραμματίζονται δράσεις μεταφοράς γνώσης με στόχο την ενίσχυση νέων γεωργών, που επιλέγουν να ασχοληθούν με τον τομέα της Γεωργίας (γεωργία και κτηνοτροφία). Το μέτρο δρα συμπληρωματικά με ανάλογες δράσεις του ΕΠΑΝΕΚ για τις υπόλοιπες κατηγορίες δυνητικών ωφελούμενων στις αγροτικές περιοχές, αλλά και των τοπικών προγραμμάτων LEADER.

Η θεματολογία των δράσεων του Μ01 θα διευρυνθεί σε θέματα, που αφορούν στην επιχειρηματικότητα και στην εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων και διαδικασιών παραγωγής, στην υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων και στην κλιματική αλλαγή, με έμφαση στη διαχείριση των υδατικών πόρων και της ενέργειας, στη χρήση ΤΠΕ, στην οργάνωση των παραγωγών, κ.λπ..

Προτεραιότητα θα δοθεί στην κατάρτιση των νέων γεωργών/κτηνοτρόφων και των δικαιούχων της ανάπτυξης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ώστε να τους βοηθήσουν να πάρουν τις σωστές αποφάσεις για να καταστήσουν βιώσιμες και ανταγωνιστικές τις γεωργικές/κτηνοτροφικές/μικτές εκμεταλλεύσεις τους.

5.2.2. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών

5.2.2.1. 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας

5.2.2.1.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- Μ01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)
- Μ02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- Μ04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- Μ06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)
- Μ16 - Συνεργασία (άρθρο 35)
- Μ21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)

5.2.2.1.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Τα μέτρα που επιλέγεται για την επίτευξη της παρούσας περιοχής σκοπεύουν στη δημιουργία των συνθηκών που θα επιτρέψουν την εξυπηρέτηση κατ' αρχάς της ανάγκης A01 αλλά και των αναγκών A02, A05, A07, A08, A10, A11, A15, A20, A17, A23, A25, A28 και A32.

Στόχος των επιλεγμένων μέτρων/υπομέτρων είναι να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά των βιώσιμων ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων (>8.000€) με επενδύσεις, ώστε να εκσυγχρονιστούν και να προσαρμόζονται γρήγορα στις ανάγκες της αγοράς (M4.1.1). Η μείωση του κόστους παραγωγής και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας θα επιτευχθεί, κυρίως μέσω της ενσωμάτωσης καινοτόμων λύσεων, τόσο σε επενδυτικό όσο και σε διαχειριστικό επίπεδο.

Παράλληλα θα προωθηθούν και επενδύσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους, των υδάτων, των λιπασμάτων, των φυτοφαρμάκων καθώς και για την αποδοτικότερη χρήση ενέργειας ή την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα συμβάλλουν στη βελτίωση του περιβαλλοντικού προφίλ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την άμβλυνση των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή, συμβάλλοντας συγχρόνως και στη μείωση του κόστους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων (M4.1.2 και M4.1.3).

Δεδομένης της πληθώρας εκμεταλλεύσεων μικρού μεγέθους, εν δυνάμει βιώσιμες (5.000-8.000€), κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση τους προκειμένου να αποκτήσουν πιο ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά (M6.3).

Τέλος, η ανταγωνιστικότητα του αγρο-διατροφικού συστήματος και κυρίως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν είναι ανεξάρτητη ενός κατάλληλου δικτύου υποδομών, προκειμένου αυτό να συμβάλλει στην προσβασιμότητα, στη βελτίωση της χρήσης των φυσικών πόρων, τόσο σε οικονομικούς όσο και σε περιβαλλοντικούς όρους, να αμβλύνει το διαρθρωτικό πρόβλημα του αγροτικού κλήρου και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που να ευνοεί την ανάπτυξη των παραγωγικών διαδικασιών του αγρο-διατροφικού συστήματος και ιδιαίτερα του ευπαθούς κλάδου της κτηνοτροφίας (M4.3).

Οι παραπάνω δράσεις για να δώσουν το μέγιστο του οφέλους τους θα πρέπει να συνοδεύονται με δράσεις μεταφοράς γνώσης και τεχνογνωσίας, ενημέρωσης και πληροφόρησης (M01), παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών (M02) και δράσεις επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για τη γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα (M16.1) με στόχο νέα καινοτόμα προϊόντα ή καινοτόμες δράσεις.

Στο τέλος 2019/αρχές 2020 η πρωτοφανής πανδημία (COVID-19) εμφανίστηκε και στην Ευρώπη αναγκάζοντας τις Κυβερνήσεις να λάβουν έκτακτα περιοριστικά μέτρα για να διαφυλάξουν την υγεία των πολιτών του κάθε Κράτους. Τα μέτρα αυτά προκάλεσαν δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις σε σημαντικό τμήμα της οικονομίας, συμπεριλαμβανόμενου και του αγροδιατροφικού τομέα, με τους γεωργούς (καλλιεργητές και κτηνοτρόφους) να πλήττονται ιδιαίτερα, σε ορισμένες καλλιέργειες και εκτροφές, με αποτέλεσμα προβλήματα ρευστότητας και ταμειακών ροών, λόγω του εκτεταμένου κλεισίματος των αγορών.

Για το λόγο αυτό εγκρίθηκε με την πρόσφατη τροποποίηση του καν. (ΕΕ) 1305/2013 ένα νέο, έκτακτο και προσωρινό μέτρο (M21) για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ρευστότητας, που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχεια των γεωργικών δραστηριοτήτων.

5.2.2.2. 2B) Διευκόλυνση της εισόδου εξειδικευμένων γεωργών στον γεωργικό τομέα και ειδικότερα ανανέωση των γενεών

5.2.2.2.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)

5.2.2.2.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή του μέτρου 6.1 σκοπεύει στη δημιουργία των συνθηκών εξυπηρέτησης της ανάγκης A08 αλλά και A07 και θα οδηγήσει σε καλύτερες επιδόσεις οικονομικές και περιβαλλοντικές τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Η ύφεση της ελληνικής οικονομίας και συγχρόνως η σημαντική ανεργία ανάμεσα στους νέους, έχουν κάνει αρκετά ελκυστικό το γεωργικό επάγγελμα και παρατηρείται μια τάση επιστροφή νέων στη γεωργία, γεγονός που θα μπορούσε να είναι μια μεγάλη ευκαιρία για την ελληνική γεωργία αν η επιστροφή αυτή συνδυαστεί με είσοδο νέων που θα έχουν τη γνώση και την πληροφόρηση και να δημιουργήσουν το νέο πρότυπο του «επιχειρηματία αγρότη».

Η σημαντικότερη προϋπόθεση είναι η γνώση της γεωργικής απασχόλησης που προέρχεται είτε μέσα από την εμπειρική κατάρτιση είτε από την τυπική απόκτηση γνώσεων. Συγχρόνως είναι σημαντική η εγκατάσταση στην ύπαιθρο νέων ανθρώπων, οι οποίοι έχουν ή τους παρέχονται τα κατάλληλα εφόδια για να ξεκινήσουν μια γεωργική δραστηριότητα (απόφοιτοι σχολών γεωργικού προσανατολισμού).

Συγχρόνως, οι νέοι αγρότες θα αντιμετωπιστούν από την αρχή ως νέοι επιχειρηματίες και θα ενθαρρυνθούν να καταθέσουν ολοκληρωμένα επιχειρηματικά σχέδια (business plans), που θα συντάξουν με τη βοήθεια κατάλληλων συμβουλευτικών υπηρεσιών και θα συμπεριλαμβάνουν και επενδύσεις σε υλικά που θα βελτιώνουν τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις των επιχειρήσεών τους (M4.1).

Οι νέοι γεωργοί θα πρέπει να εμπλέκονται ισχυρότερα από όλες τις άλλες ηλικιακές κατηγορίες σε δράσεις μεταφοράς γνώσεων και να τους παρέχονται συμβουλευτικές υπηρεσίες, ώστε να ξεκινήσουν και να διατηρήσουν βιώσιμη και ανθούσα τη γεωργική τους επιχείρηση. Η παρεχόμενη κατάρτιση και συμβουλές σε "νέους" γεωργούς είτε ηλικιακά είτε σύμφωνα με το άρθρο 2 καν. 1305/2013, προγραμματίζονται στην προτεραιότητα 2Α, εφόσον ως κύριο στόχο τους έχουν την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Η τομεακή στόχευση θα γίνει στους κλάδους εκείνους που έχει καταγραφεί προβλήματα διαδοχής, και κυρίως στη μη-σταβλισμένη κτηνοτροφία. Η χωρική στόχευση του μέτρου θα πραγματοποιηθεί σε συμφωνία με τα αποτελέσματα της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης σε επίπεδο περιφέρειας, που προκύπτει από τις περιφερειακές RIS3 ή από άλλη περιφερειακή στρατηγική για το γεωργικό τομέα. Για το λόγο αυτό η διαχείριση του M6.1 θα πραγματοποιηθεί σε περιφερειακό επίπεδο.

5.2.3. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

5.2.3.1. 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις

5.2.3.1.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)
- M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.3.1.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων σκοπεύει στην εξυπηρέτηση των αναγκών A01, A04, A05, A17 και A25 και ανταποκρίνεται πλήρως στην ολοκληρωμένη έννοια του αγρο-διατροφικού συστήματος.

Προκειμένου να αυξηθεί η αξία του γεωργικού προϊόντος στις αγροτικές περιοχές και να αποκτήσουν οι παραγωγοί καλύτερη πρόσβαση στην αγορά θα πρέπει να παρέχουν ποιοτικά πιστοποιημένα προϊόντα. Συνεπώς, απαιτείται ενίσχυση για την ένταξή τους σε συστήματα ποιότητας (M03) και αύξηση της διαπραγματευτικής τους δύναμης.

Ένα από τα βασικά διαρθρωτικά προβλήματα των αγροτικών περιοχών της χώρας είναι ο πολύ-τεμαχισμός της αγροτικής γης και το μικρό μέγεθος εκμεταλλεύσεων. Η στήριξη της δημιουργίας ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (M09) είναι καθοριστικής σημασίας καθώς η ύπαρξή τους βοηθά τους γεωργούς να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, ενισχύει τη δύναμη διαπραγματεύσεώς τους, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αγορών, διευρύνει τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και μειώνει το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

Παράλληλα, η μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων (M4.2), αν και αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους του δευτερογενή τομέα, παρουσιάζει έντονη παραλλακτικότητα σε ότι αφορά τον αριθμό και τον όγκο παραγωγής, το τεχνολογικό επίπεδο και το επίπεδο καινοτομίας. Συνεπώς, απαιτείται στήριξη σε επενδύσεις, κυρίως πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, με στόχο την επίτευξη υψηλών επιπέδων ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος, τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος με την ενσωμάτωση καινοτομίας, χρήσης νέων τεχνολογιών και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον.

Τέλος, η ευημερία και καλή μεταχείριση των παραγωγικών ζώων στην εκτροφή (M14) είναι καίριας σημασίας όχι μόνο για λόγους ηθικής, αλλά και για λόγους διασφάλισης της υγείας αυτών, καθώς και της ασφάλειας και ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων.

Οι παραπάνω δράσεις θα προσδώσουν το επιθυμητό αποτέλεσμα αν συνδυαστούν με την ανάπτυξη πιλοτικών έργων νέων προϊόντων, διαδικασιών και τεχνολογίας, ενδυναμώνοντας τις σχέσεις μεταξύ γεωργών, μεταποιητών ερευνητών, κ.λπ. (M16.1).

5.2.3.2. 3B) Στήριξη της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

5.2.3.2.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)
- M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)

5.2.3.2.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή του M05 σκοπεύει στην εξυπηρέτηση της ανάγκης A23. Η ανάγκη A34 «Υποστήριξη των γεωργών και κτηνοτρόφων, με σύγχρονα και αποτελεσματικά εργαλεία διαχείρισης κινδύνου στη Γεωργία» δεν έχει επιλεγεί επί του παρόντος δεδομένης της θεσμικής ανωριμότητας του συστήματος και της έλλειψης των κατάλληλων μελετών. Τα εργαλεία διαχείρισης κινδύνου στη Γεωργία και ιδιαίτερα τα 17.1 και 17.3 προγραμματίζεται να ενεργοποιηθούν μετά το 2018 εφόσον θα έχουν προηγηθεί τα προαπαιτούμενα.

Κατά τη μεταβατική περίοδο θα ενεργοποιηθεί πιλοτικά το M17.3 «Σταθεροποίηση του εισοδήματος» δεδομένου ότι ο γεωργικός τομέας αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα μείωσης των εισοδημάτων των παραγωγών.

Εντός των κλασικών καταρτίσεων του M01 περιλαμβάνεται και η ενημέρωση των γεωργών για τους κινδύνους που αντιμετωπίζονται στη γεωργία καθώς επίσης και των ενδεδειγμένων μέτρων για την πρόληψή τους, χωρίς να αποτελούν ξεχωριστά προγράμματα κατάρτισης. Επίσης, στο πλαίσιο των γεωργικών συμβουλών παρέχονται συμβουλές σχετικά με την εφαρμογή πρακτικών για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των γεωργικών συστημάτων, ιδιαίτερα στην ξηρασία και τις πλημμύρες, οι οποίες συμβάλλουν εμμέσως και στην παρούσα περιοχή εστίασης. Με σκοπό τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων και τη διασφάλιση της απρόσκοπτης παραγωγικής διαδικασίας θα πρέπει να παρέχεται στήριξη ώστε να βοηθηθούν οι γεωργοί να προστατέψουν το γεωργικό δυναμικό έναντι των παραπάνω κινδύνων (M5.1). Ο αγροτικός τομέας ζημιώνεται, περισσότερο από άλλους τομείς, από τις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων. Προκειμένου να βοηθηθεί τόσο η επιβίωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και η θέση τους στην αλυσίδα αξίας γεωργικών προϊόντων, όσο και ο ανταγωνισμός, γενικότερα, το παρόν μέτρο αποσκοπεί σε επενδύσεις στην πρόληψη τέτοιων ζημιών, συμβάλλοντας στην ανταγωνιστικότητα της γεωργίας.

5.2.4. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία

5.2.4.1. 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων

5.2.4.1.1. Μέτρα για γεωργική γη

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)
- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)
- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)
- M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)
- M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)
- M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.4.1.2. Μέτρα για δασική γη

- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

5.2.4.1.3. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων που αφορούν τόσο σε γεωργική, όσο και σε δασική γη σκοπεύουν στην εξυπηρέτηση των αναγκών A01, A06, A09, A10, A11, A12, A17, A18, A22, A24, A25 και A30.

Τα εγκεκριμένα διαχειριστικά σχέδια για τις περιοχές NATURA είναι ελάχιστα. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ένταξη γεωργικών εκτάσεων που βρίσκονται στις περιοχές αυτές, σε οριζόντια μέτρα (M10 και M11), που συμβάλουν στην προστασία των φυσικών πόρων, ώστε να προκύψει ένα θετικό περιβαλλοντικό αποτέλεσμα για τη βιοποικιλότητα, να πραγματοποιηθούν σχετικές μη παραγωγικές επενδύσεις (M4.4) και να συνταχθούν για τη Γεωργία θεματικά διαχειριστικά σχέδια (M7.1). Η παραγωγή με βιολογικό τρόπο (M11) ενθαρρύνει και διαφυλάσσει την πλούσια βιοποικιλότητα της χώρας και για το λόγο αυτό επιλέγεται η ενίσχυσή της.

Επίσης παρέχονται ενισχύσεις ώστε να διαφυλαχθεί και να βελτιωθεί το πλούσιο εγχώριο γενετικό υλικό, που είναι προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες συνθήκες της χώρας οι αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων

αλλά και πολλά τοπικά-παραδοσιακά είδη και ποικιλίες φυτών, που λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας συρρικνώνονται συνεχώς (M10.2).

Επίσης σημαντικό για τη διατήρηση της πλούσιας βιοποικιλότητας και της ποικιλότητας τοπίων είναι η διατήρηση του αγροτικού τοπίου και των κλασικών πρακτικών γεωργίας που τείνουν να εξαφανιστούν (M10).

Μεγάλη συμβολή στη βιοποικιλότητα αλλά και τη διατήρηση του αγροτικού τοπίου είναι η στήριξη της διατήρησης της γεωργικής δραστηριότητας σε περιοχές που υπάρχει μεγάλος κίνδυνος και περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τις ορεινές μειονεκτικές περιοχές, που στην πλειονότητά τους ανήκουν σε περιοχές NATURA ή Υψηλής Φυσικής Αξίας (M13).

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των ανωτέρω είναι η μεταφορά γνώσεων και ενημέρωσης στους απασχολούμενους στη Γεωργία (M01), καθώς επίσης και η παροχή γεωργικών συμβουλών (M02). Για την επίλυση κάποιου τοπικού, περιβαλλοντικού προβλήματος για την άμβλυνση του οποίου χρειάζεται η συνεργασία πολλών τοπικών φορέων, συμπεριλαμβανομένης της ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, ενεργοποιείται το M16.5.

5.2.4.2. 4B) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων

5.2.4.2.1. Μέτρα για γεωργική γη

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)
- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)
- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)
- M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)
- M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)
- M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.4.2.2. Μέτρα για δασική γη

- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

5.2.4.2.3. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων αφορούν μόνο σε παρεμβάσεις σε γεωργική γη, δεδομένου ότι ως κύρια αιτία αλλοίωσης των υδάτινων πόρων αναφέρονται μεταξύ άλλων η σημειακή και μη σημειακή ρύπανση και η υπεράντληση. Η επιλογή των μέτρων σκοπεύει στην εξυπηρέτηση καταρχάς της ανάγκης A14 και δευτερευόντως των αναγκών A02, A10, A12, A17 και A16.

Η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, επιτυγχάνεται μέσω της μείωσης της περιεκτικότητας τους σε νιτρικά και φυτοπροστατευτικά, προερχόμενα από τη γεωργική δραστηριότητα και τα μέτρα που επιλέγονται αφορούν πρακτικές που μειώνουν κυρίως τα νιτρικά κατά την παραγωγική διαδικασία μέσω της δράσης 10.1.4 του μέτρου 10. Η ανωτέρω δράση θα πραγματοποιηθεί κατά προτεραιότητα σε περιοχές με αναγνωρισμένα υδατικά σώματα σε κακή ποιοτική κατάσταση. Επίσης η παραγωγή μέσω του συστήματος βιολογικής Γεωργίας (M11) είναι εξ' ορισμού πράσινη και συνεπώς μη-ρυπογόνα και ελεγχόμενη από πιστοποιημένους θεσμούς στην εκροή.

Εκτός από αυτά τα δύο βασικά μέτρα δίνεται στήριξη για επενδύσεις στη γεωργική εκμετάλλευση (M4.1.3), που στηρίζονται στις δυνατότητες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες για την αναγνώριση της χωρικής-χρονικής παραλλακτικότητας των αναγκών της καλλιέργειας και την ανάπτυξη συστημάτων μεταβλητών παροχών των εισροών (γεωργία ακριβείας).

Επιπλέον οι επιχειρησιακές ομάδες ΕΣΚ (M16.1) στηρίζονται για να δοκιμάσουν και να χρησιμοποιήσουν καινοτόμες πρακτικές λίπανσης και ανακύκλωση των θρεπτικών συστατικών. Όπου διαπιστωθεί τοπικό πρόβλημα ρύπανσης των υδάτινων πόρων δίνεται στήριξη σε μορφές συνεργασίας ώστε να βρουν την πιο ενδεδειγμένη λύση στο πρόβλημα (M16.5).

Οι δράσεις των ανωτέρω μέτρων υποστηρίζονται από κατάλληλη μεταφορά γνώσης και ενημέρωσης των γεωργών (M01) καθώς επίσης και εξατομικευμένες συμβουλές, σχετικά με τις απαιτήσεις διαχείρισης ή/και πρότυπα για ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, την εκπλήρωση των απαιτήσεων για την εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά, τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας και την ορθολογική διαχείριση των ζωικών αποβλήτων (M02).

5.2.4.3. 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους

5.2.4.3.1. Μέτρα για γεωργική γη

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)
- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)

- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)
- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)
- M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)
- M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)
- M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.4.3.2. Μέτρα για δασική γη

- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

5.2.4.3.3. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων που αφορούν σε γεωργική και δασική γη σκοπεύει στην εξυπηρέτηση καταρχάς της ανάγκης A03 και δευτερευόντως των αναγκών A06, A12, A17, A16, A18, A32.

Βασικό μέτρο για την πρόληψη αλλά και την άμβλυνση του φαινομένου της διάβρωσης είναι η φυτοκάλυψη των εδαφών που ενέχουν τον κίνδυνο της διάβρωσης είτε με δασώσεις γεωργικών και μη γαιών που βρίσκονται σε περιοχές με μεγάλο κίνδυνο διάβρωσης (M8.1), είτε με αποκατάσταση των ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, χειμαρικά φαινόμενα και άλλες εκτεταμένες φυσικές καταστροφές όπως κατολισθήσεις, κ.λπ. και άμεση αναδάσωσή τους (M8.4) συνοδευόμενα από αντιπλημμυρικά έργα με σκοπό της συγκράτησης του εδάφους, είτε πρακτικές που βελτιώνουν τη δομή του εδάφους (αμεινισπορά, αγρανάπαυση) (M10). Επίσης η παραγωγή με βιολογικό τρόπο (M11) συμβάλλει στην πρόληψη και την άμβλυνση της διάβρωσης, δεδομένου ότι βελτιώνουν τη δομή του εδάφους.

Στα ανωτέρω μέτρα δίνεται προτεραιότητα στις λεκάνες απορροής, που τα διαχειριστικά τους σχέδια έχουν αναδείξει σοβαρό πρόβλημα διάβρωσης και μεταφοράς φερτών υλών ή έχουν εκτεταμένες περιοχές εκτεθειμένου εδάφους σε μεγάλες κλίσεις και αντιμετωπίζουν πρόβλημα διάβρωσης από επιφανειακή απορροή.

Επίσης σημαντική συμβολή έχει και η παροχή κινήτρων σε γεωργούς περιοχών με ιδιαίτερες κλίσεις (ορεινές) και υψηλό κίνδυνο εγκατάλειψης της γεωργικής δραστηριότητας (M13.1) που στοχεύουν στη συγκράτηση του πληθυσμού και στη συνέχιση των δραστηριοτήτων εκείνων που αποτρέπουν τις φυσικές καταστροφές και αμβλύνουν τα φαινόμενα απορροής.

Δεδομένου ότι το φαινόμενο διάβρωσης είναι ιδιαίτερα έντονο στη χώρα μας προβλέπεται η ενίσχυση σύστασης επιχειρησιακών ομάδων στο πλαίσιο του M16.1 που θα ασχοληθούν με την άμβλυνση ή την πρόληψη του φαινομένου. Σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης θα δοθεί η δυνατότητα παροχής εξατομικευμένων συμβουλών για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των M10 και M11. Τέλος, αν και δεν προβλέπονται ιδιαίτερα προγράμματα αφιερωμένα στην πρόληψη της διάβρωσης, στα βασικά

προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης που παρέχονται στους νέους γεωργούς, κατόχους μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων παρέχεται η σχετική ενημέρωση.

5.2.5. Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας

5.2.5.1. 5Α) *Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία*

5.2.5.1.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)
- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.5.1.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων σκοπεύει στην εξυπηρέτηση κατά κύριο λόγο της ανάγκης A02 και επικουρικά των αναγκών A01, A10, A11, A17 και A16.

Η Ελλάδα είναι μια από τις Μεσογειακές χώρες, η οποία αν και έχει ικανοποιητικό υδατικό δυναμικό αυτό είναι ανισομερώς κατανομημένο σε χώρο και χρόνο, η αποδοτικότητα της άρδευσης είναι ιδιαίτερα χαμηλή, αναγνωρίζεται μεγάλη πίεση στα υπόγεια υδατικά συστήματα και αναμένεται να αυξηθούν οι περίοδοι ξηρασίας αλλά και των ακραίων κλιματικών φαινομένων, λόγω κλιματικής αλλαγής.

Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), στο πλαίσιο της οδηγίας για τα νερά, έχουν εγκριθεί και βάσει αυτών θα ιεραρχηθούν τα έργα βελτίωσης της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος από τη γεωργία και της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας. Οι παρεμβάσεις αυτές θα ενεργοποιηθούν μετά την εκπλήρωση της σχετικής αιρεσιμότητας για τα νερά, λαμβάνοντας υπόψη και τα στοιχεία των επικαιροποιημένων ΣΔΛΑΠ. Ειδικά, τα Αναθεωρημένα ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση) για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της Ελλάδας, έτσι όπως κυρώθηκαν μέσω δημοσίευση τους σε σχετικά ΦΕΚ εντός του 2017 (βλ. B 4680, B 4679, B 4672, B 4673, B 4675, B 4682, B 4664, B 4674, B 4665, B 4678, B 4681, B 4676, B 4666, B 4677) και βρίσκονται αναρτημένα και στην σχετική σελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος (βλ. <http://wfdver.ypeka.gr/el/management-plans-gr/1revision-approved-management-plans-gr/>, εμπεριέχονται στο Παράρτημα 4. - Κεφ. 4_ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση).

Σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης θα στηριχθούν επενδύσεις (M4.1.2) μετατροπής των συστημάτων άρδευσης σε αποδοτικότερα, επαναχρησιμοποίησης των υδάτων (από βιολογικούς καθαρισμούς, κ.λπ.), υιοθέτησης ολοκληρωμένων λύσεων, όπως η γεωργία ακριβείας σε επίπεδο ομάδων παραγωγών ή

γενικότερων συλλογικών παρεμβάσεων ή αντικατάστασης των υδροβόρων καλλιεργειών με άλλες, προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες χωρικές απαιτήσεις.

Επίσης, θα ενισχυθούν δημόσιες επενδύσεις (M4.3.1) για συντήρηση και σωστή λειτουργία των δικτύων ή για αντικατάσταση των ανοιχτών αγωγών με κλειστούς, επαναχρησιμοποίηση υδάτων, κατασκευή ταμιευτήρων βρόχινου νερού ή απορροών που καταλήγουν στη θάλασσα, κ.λπ.

Η τιμολόγηση του νερού αλλά και οι προγραμματισμένες δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (M01) και παροχής εξατομικευμένων συμβουλών σχετικά με την εκπλήρωση των απαιτήσεων της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (M02) αναμένεται να αμβλύνουν το πρόβλημα της μη ορθολογικής χρήσης νερού, σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης.

Τέλος, θα ενισχυθεί η σύσταση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ με στόχο την εφαρμογή πρακτικών προσαρμογής και ενσωμάτωσης καινοτομίας, σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και την ορθολογικότερη χρήση των υδατικών πόρων.

Η αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων και η πρόληψη των δασικών πυρκαγιών θα συμβάλλουν εμμέσως στη συγκράτηση του νερού.

5.2.5.2. 5B) *Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων*

5.2.5.2.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)

5.2.5.2.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η στόχευση επικεντρώνεται στην αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στη βιομηχανία τροφίμων.

Η ελληνική γεωργία είναι αρκετά αποτελεσματική στη χρήση της ενέργειας. Από την SWOT ανάλυση φαίνεται ότι η σοβαρή κατανάλωση ενέργειας εντοπίζεται στην άρδευση και σε κάποιες ενεργοβόρες μορφές γεωργίας (θερμοκηπιακές καλλιέργειες, σταβλισμένη κτηνοτροφία, κ.λπ.). Συνεπώς, με τον εξορθολογισμό της άρδευσης από τις δράσεις της προτεραιότητας 5Α, θα ελεγχθεί ακόμα περισσότερο η αποδοτικότητα της χρήσης ενέργειας στη γεωργία. Για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης στη Γεωργία δεν υπάρχει τη δεδομένη στιγμή θεσμική ωριμότητα και θα ενεργοποιηθούν σχετικές δράσεις όταν καταστεί δυνατή η θεσμική υποστήριξή τους.

Στη βιομηχανία τροφίμων αν και αναγνωρίζεται αποδοτικότερη χρήση ενέργειας απ' ό,τι στην υπόλοιπη Ευρώπη, υπάρχουν αρκετές ευκαιρίες για βελτίωση, ίσως περισσότερο από ό,τι στη γεωργία. Σε συνέργεια και εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης θα στηριχθούν επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης, οι οποίες στο σύνολο τους επιτυγχάνουν συγκριτικά την πιο γρήγορη απόσβεση σε σχέση με άλλα μέτρα μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης και εμφανίζουν τον καλύτερο δείκτη που εκφράζει την επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας ανά μονάδα επένδυσης, λαμβάνοντας υπόψη και

το συνολικό κόστος κύκλου ζωής των παρεμβάσεων. Οι επενδύσεις αυτές θα λειτουργήσουν συμπληρωματικά στο πρόγραμμα «Υποστήριξη για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε μεταποιητικές επιχειρήσεις» του ΕΤΠΑ, για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις γεωργικών προϊόντων των τομέων που περιλαμβάνονται στα σχετικά υπομέτρα (M4.2.1, M4.2.2), ως δαπάνες του συνολικού επενδυτικού σχεδίου.

5.2.5.3. 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας

5.2.5.3.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.5.3.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων σκοπεύει στην εξυπηρέτηση καταρχάς της ανάγκης A20 και επιπρόσθετα των αναγκών A01, A11, A17, A25 και A28.

Όπως αναφέρθηκε και στη SWOT ανάλυση η Ελλάδα έχει ένα πλούσιο αλλά ανεκμετάλλευτο δυναμικό Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), όπως επίσης και μια μεγάλη παραγωγή υποπροϊόντων και αποβλήτων του γεωργικού και δασικού τομέα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ώστε να υποστηριχθεί και η στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Για την επίτευξη των στόχων της παρούσας περιοχής εστίασης επιλέγονται παρεμβάσεις μέσω των ακόλουθων μέτρων/δράσεων:

- Στήριξη επενδύσεων αξιοποίησης ανανεώσιμων μορφών ενέργειας (ήλιος, αέρας, γεωθερμία, κ.λπ.) κυρίως στις ενεργοβόρες αγροτικές εκμεταλλεύσεις (θερμοκήπια) και την αξιοποίηση υποπροϊόντων και αποβλήτων για παραγωγή ενέργειας (M4.1.3), για ιδιοκατανάλωση.
- Στήριξη επενδύσεων σε επιχειρήσεις της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για τη χρήση των υποπροϊόντων, ως πηγή ενέργειας ή για εισαγωγή νέας καινοτόμου τεχνολογίας για την αξιοποίηση ΑΠΕ για ιδιοκατανάλωση (M4.2.1).

Η ορθή εφαρμογή των ανωτέρω παρεμβάσεων προϋποθέτει στήριξη παροχής συμβουλών και μεταφοράς τεχνογνωσίας σε γεωργούς για τη χρήση ΑΠΕ και την παραγωγή ενέργειας ΑΠΕ για ιδιοκατανάλωση (M02) και τέλος υιοθέτησης καινοτομίας, ιδίως για την εύρεση καινοτόμων ενεργειών στη χρήση βιομάζας, πεδίο το οποίο δεν είναι ανεπτυγμένο στην Ελλάδα, στο πλαίσιο των επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ (M16.1). Η οποιαδήποτε υιοθέτηση καινοτομίας, σε αυτό το πεδίο, θα σέβεται τις οδηγίες 2008/50/ΕΕ και 2001/81/ΕΕ.

5.2.5.4. 5Δ) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία

5.2.5.4.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.5.4.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων σκοπεύει στην εξυπηρέτηση κατά κύριο λόγο της ανάγκης A21 αλλά και εμμέσως των αναγκών A20, A16 και A17, με στόχο τη μείωση της ρύπανσης του αέρα.

Η μείωση των αερίων του θερμοκηπίου και της αμμωνίας από τη Γεωργία θα επιτευχθεί με επενδύσεις σε μονάδες εντατικής κτηνοτροφίας για σύγχρονο μηχανολογικό και κτιριακό εξοπλισμό με στόχο την ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων των ζώων (M4.1.3).

Επίσης η βιολογική παραγωγή των προϊόντων (M11) συνεπάγεται ολοκληρωμένη διαχείριση της αγροτικής δραστηριότητας (ορθολογική χρήση λιπασμάτων, ενέργειας κ.λπ.) και κατά συνέπεια συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη Γεωργία.

Ο γεωργικός τομέας επίσης είναι υπεύθυνος, μέσω της βιομηχανίας τροφίμων για την εκπομπή ρύπων από Η αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας αλλά και η αξιοποίηση ΑΠΕ από τη βιομηχανία τροφίμων συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών, όπως περιγράφηκε στις περιοχές εστίασης 5B και 5Γ.

Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των στόχων της παρούσας περιοχής εστίασης έχει προγραμματιστεί η δυνατότητα παροχής συμβουλών (M02), που αφορούν στη μείωση των αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη Γεωργία και ιδιαίτερα από την κτηνοτροφία, σχετικών με την ορθή διαβίωση των ζώων, με την κατάρτιση και αλλαγή των συτηρεσίων. Παράλληλα παρέχεται δυνατότητα στήριξης για κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό τη μείωση των αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη Γεωργία (M16.5).

5.2.5.5. 5E) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

5.2.5.5.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)
- M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

5.2.5.5.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων σκοπεύει στην εξυπηρέτηση, κατά κύριο λόγο της ανάγκης A18 και εμμέσως των αναγκών A03, A10, A11, A12, A16, A17, A32.

Η διατήρηση και προστασία των δασικών εκτάσεων παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του συνολικού ισοζυγίου του άνθρακα καθώς τα δασικά εδάφη είναι η μεγαλύτερη αποθήκη άνθρακα. Τα επιλεγμένα μέτρα στοχεύουν στην προστασία των αποθηκών άνθρακα (M8.1 και M8.3) με δράσεις αύξησης των δασωμένων εκτάσεων καθώς επίσης και δράσεις πρόληψης ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, ή άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα. Συγχρόνως, τα μέτρα αυτά θα πρέπει να υποστηρίζονται από επενδύσεις σε υποδομές (M4.3.3) πρόσβασης στα δάση.

Δεδομένου ότι η χώρα έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά άνθρακα στο έδαφος, γεγονός το οποίο αποτελεί και την ένδειξη γονιμότητας των εδαφών, η επίτευξη των στόχων της παρούσας περιοχής εστίασης να υποστηριχθεί και από δράσεις παροχής συμβουλών στη Γεωργία (M02) για την αποτελεσματική δέσμευση του άνθρακα από τα γεωργικά εδάφη.

Τέλος, δράσεις συνεργασίας (M16.1 και 16.5) μπορούν να υποστηρίξουν καινοτόμες κοινές ενέργειες για αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων ή την επικέντρωση σε θέματα κλιματικής αλλαγής.

5.2.6. Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

5.2.6.1. 6A) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας

5.2.6.1.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)

5.2.6.1.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η στήριξη της διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων και της πολύ-λειτουργικότητας στον αγροτικό χώρο θα συμβάλουν σημαντικά στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης και γενικότερα στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, ενώ ταυτόχρονα θα ανακουφίσουν τις τοπικές κοινότητες από τις επιπτώσεις της προσφυγικής κρίσης. Ειδικότερα, η επιλογή των παρεμβάσεων εξυπηρετεί κυρίως τις ανάγκες A07 και A19 και εμμέσως τις ανάγκες A09, A12, A13, A16, A20, A29, A31 και A35.

Ο επιχειρηματίας της υπαίθρου, ανεξάρτητα κλάδου απασχόλησης, κατέχει κεντρική θέση στο Πρόγραμμα αφενός γιατί ένας από τους εθνικούς στόχους είναι η καταπολέμηση της ανεργίας, κυρίως των νέων, αφετέρου γιατί η συμβολή του αναμένεται σημαντική για την αναζωογόνηση της υπαίθρου. Η διαφοροποίηση και η πολύ-δραστηριότητα τόσο των γεωργών όσο και γενικότερα των κατοίκων της ελληνικής υπαίθρου αποτέλεσαν διαχρονικά βασική στρατηγική για την επιβίωσή τους. Εκτός από οικονομικά οφέλη, η «διαφοροποίηση» συνεισφέρει στην κοινωνική αναβάθμιση της υπαίθρου, αναφέροντας ενδεικτικά την επαγγελματική δραστηριοποίηση των γυναικών, όπως και στην προσφορά κοινωνικών, εκπαιδευτικών ή άλλων βασικών υπηρεσιών.

Επίσης πολλές αγροτικές περιοχές έχουν απόλυτη σχεδόν εξάρτηση από το γεωργικό τομέα και τον τουρισμό, και συνεπώς είναι σημαντικό να αναπτυχθούν οικονομικές δραστηριότητες, που θα δράσουν με συνέργεια και υποστηρικτικά στην τοπική οικονομία ή βασικές υπηρεσίες απαραίτητες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της ελκυστικότητας των περιοχών αυτών.

Τέλος, η ανάπτυξη διαφοροποιημένων δραστηριοτήτων μπορεί να έχει άμεση συνάφεια με τον πρωτογενή τομέα, συνεισφέροντας στην ανάπτυξη της απασχόλησης των μελών του αγροτικού νοικοκυριού αλλά και στην πολύ-λειτουργικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

5.2.6.2. 6B) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

5.2.6.2.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)
- M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)
- M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)

5.2.6.2.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η μακρόχρονη εμπειρία των ελληνικών αγροτικών περιοχών στην υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (ΟΠΑΑΧ και LEADER) αξιοποιείται περαιτέρω στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία για κοινωνικές, πολιτισμικές και λοιπές υποδομές σε υπο-περιφερειακό επίπεδο, οι παρεμβάσεις σε αυτούς τους τομείς δε σχεδιάζονται σε εθνικό επίπεδο,

αλλά αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των Ομάδων Τοπικής Δράσης να ενεργοποιήσουν όποια δράση στήριζει την τοπική στρατηγική τους.

Η επιλογή και υλοποίηση τοπικών στρατηγικών εξυπηρετεί κυρίως τις ανάγκες A07, A13, A19, A26, A29, A31 και A35. Η τοπική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των χωρικών και κοινωνικών ανισοτήτων στις αγροτικές περιοχές (π.χ. πρόσβαση σε πόρους και πληροφορίες, αντιμετώπιση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, προσφυγική κρίση), ώστε να αυξηθεί η ελκυστικότητα και η πολύ-λειτουργικότητα των αγροτικών περιοχών. Ειδικότερα, η επιλογή παρεμβάσεων μέσω LEADER στοχεύει, μεταξύ άλλων, στα εξής:

- Δημιουργία βασικών υπηρεσιών και εξασφάλιση των σχετικών υποδομών
- Υποστήριξη της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα των μη γεωργικών δραστηριοτήτων
- Υποστήριξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας μεταξύ τομέων, περιοχών και κοινωνικών ή οικονομικών δρώντων

Η επιλογή και ο συνδυασμός των επιλεγμένων, από κάθε τοπική στρατηγική, μέτρων που θα απαντούν στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης περιοχής, έχουν ως στόχο τη δημιουργία ισχυρών συνεργειών και συμπληρωματικότητας μεταξύ των παρεμβάσεων, διευκολύνοντας παράλληλα την τοπική κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μέσω συνεργειών με τις περιοχές εστίασης 2Α, 3Α και 6Α.

Τέλος, ανεξάρτητα από την υλοποίηση των τοπικών στρατηγικών μέτρα σχετικά με την πρόσβαση σε δάση και δασικές εκτάσεις (M4.3.3) δεδομένου ότι εξυπηρετείται η πρόσβαση σε αισθητικά τοπία με θετικές συνέπειες στην τουριστική ανάπτυξη αλλά και ανάγκες κατοίκων σε ορεινές περιοχές, οι οποίοι αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα, όταν ακραία καιρικά φαινόμενα καταστρέφουν το δασικό οδικό δίκτυο. Επίσης σχεδιάζονται σε επίπεδο τοπικών στρατηγικών LEADER μελέτες και υλοποίηση δράσεων για την προστασία της φυσικής κληρονομιάς και των φυσικών πόρων σε τοπικό επίπεδο (M7.6).

5.2.6.3. 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

5.2.6.3.1. Επιλογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

- M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)
- M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)
- M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)

5.2.6.3.2. Συνδυασμός και αιτιολόγηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης

Η επιλογή των μέτρων για την επίτευξη των στόχων της παρούσας περιοχής εστίασης εξυπηρετεί κυρίως την ανάγκη A27 και εμμέσως τις ανάγκες A13, A29, A31, A26, A19, A17 και A10.

Οι υποδομές για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), με την έννοια της ανάπτυξης του βασικού σχετικού δικτύου, έχουν επεκταθεί από το ΠΑΑ 2007-2013 στις αγροτικές περιοχές που δεν καλύπτονταν από ευρυζωνική υποδομή («λευκές περιοχές»). Στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου οι υποδομές αυτές θα πρέπει να καλύψουν ακόμα περισσότερες αγροτικές περιοχές (Μ7.3).

Οι παρεμβάσεις αφορούν στη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση δημοσίων ευρυζωνικών υποδομών δικτύων NGA για την κάλυψη των αγροτικών περιοχών (λευκές περιοχές NGA), συνεισφέροντας στην πρόσβαση σε γνώση, πληροφορίες και υπηρεσίες, με το μικρότερο δυνατό κόστος και την άρση του απομονωτισμού. Οι παρεμβάσεις θα υλοποιηθούν σε συνάφεια τόσο με τα έργα που υλοποιούνται κατά την περίοδο 2007-2013 (RURALBROADBAND), όσο και με το Εθνικό Σχέδιο NGA και ειδικά τον Β Πυλώνα Παρεμβάσεων αυτού σχετικά με την «Εμπρακτη δημόσια υποστήριξη της επέκτασης των ευρυζωνικών υποδομών επόμενης γενιάς σε περιοχές κατά βάση αγροτικές.

Η πρόσβαση σε ΤΠΕ υποδομές, ειδικά στις αγροτικές περιοχές, είναι σημαντική γιατί εξασφαλίζει την πρόσβαση σε γνώση και πόρους (ειδικά για επιχειρηματικές δραστηριότητες και νέους), ενώ παράλληλα κάνει δυνατή την παροχή βασικών υπηρεσιών με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Στο πλαίσιο επαγγελματικής κατάρτισης των ωφελούμενων του Μ01 παρέχονται και μαθήματα χρήσης ΤΠΕ και νέων τεχνολογιών, κυρίως σε νέους γεωργούς, οι οποίοι είναι πιο δεκτικοί και ευπροσάρμοστοι στις νέες γνώσεις, χωρίς να αποτελούν ξεχωριστό κύκλο μαθημάτων. Εμμέσως μέσω των συμβουλών που παρέχονται στους γεωργούς και κτηνοτρόφους σχετικά με τις ανάγκες που έχουν μπορεί να υπάρξει και σχετική παροχή τεχνικής υποστήριξης σε θέματα σχετικά με ΤΠΕ, χωρίς να αποτελεί ολοκληρωμένη συμβουλή από μόνη της.

5.3. Περιγραφή του τρόπου αντιμετώπισης των διατομεακών στόχων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων του άρθρου 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ν) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Ο εγκάρσιος στόχος «Καινοτομία» ανταποκρίνεται στον 1ο στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» σχετικά με την έξυπνη ανάπτυξη και στο ΘΣ1 «Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας» του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020).

Η καινοτομία συμβάλλει στην εξυπηρέτηση 19 αναγκών από τις 32 ανάγκες που έχουν επιλεγεί για να καλυφθούν τη δεδομένη στιγμή από το ΠΑΑ 2014-2020. Ειδικότερα ο στόχος της καινοτομίας εξυπηρετείται από την κάλυψη κατά κύριο λόγο των αναγκών Α05, Α10 και Α17 και εμμέσως των αναγκών Α01, Α02, Α04, Α07, Α08, Α11, Α13, Α15, Α19, Α21, Α23, Α25, Α27, Α28, Α29 και Α31.

Πρόκειται για παρεμβάσεις που αν και προγραμματίζονται στους στόχους της 1ης Προτεραιότητας για την αγροτική ανάπτυξη «Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές», αφορά στο σύνολο των προτεραιοτήτων, υποστηρίζοντας τη στόχευση κάθε προτεραιότητας με κατανομή πόρων περίπου 6% του συνόλου των πόρων του ΕΓΤΑΑ.

Η εξειδίκευση και η τομεακή και χωρική στόχευση της καινοτομίας απορρέει κυρίως από την SWOT ανάλυση, στην οποία έχουν ενσωματωθεί τα σημαντικότερα σημεία των μελετών περιφερειακής και εθνικής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης 2014-2020 (13 μελέτες RIS3 των Περιφερειών και το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Έρευνα και Καινοτομία από τη ΓΓΕΤ) για τον αγρο-διατροφικό τομέα.

Τα σημαντικότερα μέτρα που συμβάλλουν στην προώθηση της καινοτομίας είναι κυρίως τα παρακάτω:

Μέτρο 1 - Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

Μέτρο 2 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες

Μέτρο 16 - Συνεργασία

Η συμβολή των μέτρων αυτών στην καινοτομία, όπως διαχέεται στις επιλεγμένες περιοχές εστίασης περιγράφεται στο Πίνακα 5-Καινοτομία.

Εκτός των ανωτέρω μέτρων η στήριξη της τοπικής ανάπτυξης μέσω LEADER περιέχει εξ ορισμού το στόχο της καινοτομίας και της συνεργασίας και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε αυτή την πτυχή των τοπικών στρατηγικών. Επίσης τα επενδυτικά έργα στο σύνολο του γεωργικού και δασικού τομέα, τα οποία εισάγουν καινοτομία στην παραγωγική ή οργανωτική τους διαδικασία αποτελούν προτεραιότητα για το ΠΑΑ 2014-2020.

Το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο θα παίζει, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 σπουδαίο ρόλο τόσο στην ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων, όσο και στη στήριξη δημιουργίας των επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ και την διάχυση των αποτελεσμάτων τους.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο οριζόντιος στόχος «Περιβάλλον» αντιστοιχεί και είναι σε συμφωνία με το 2ο στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» σχετικά με μια «Βιώσιμη Ανάπτυξη», το ΘΣ6 «Διατήρηση και προστασία του

περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων» του ΕΣΠΑ 2014-2020 και ανταποκρίνεται στη γενικότερη αρχή της αειφορίας του αγρο-διατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών.

Πρόκειται για παρεμβάσεις που αφορούν κυρίως στην 4η Προτεραιότητα για την αγροτική ανάπτυξη σχετικά με την αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων, που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία. Ωστόσο ο στόχος αυτός διατρέχει οριζόντια σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό όλες τις προτεραιότητες του Προγράμματος.

Ο οριζόντιος στόχος για το Περιβάλλον διαχέεται στην εξυπηρέτηση 27 από τις 32 ανάγκες που επιλέχθηκαν να καλυφθούν τη δεδομένη στιγμή από το ΠΑΑ 2014-2020. Ειδικότερα εξυπηρετείται από την κάλυψη κατά κύριο λόγο των αναγκών A03, A06, A09, A12, A14, A16, A22, A24, A30, A02, A18 και A20 και εμμέσως των αναγκών A01, A04, A05, A07, A08, A11, A13, A17, A25, A26, A27, A28, A31 και A32.

Η οριζόντια ανάγκη της ανάπτυξης του αγρο-διατροφικού συστήματος αλλά και των αγροτικών περιοχών που εδράζεται αυτό, με δεδομένο το σύγχρονο οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο θα πρέπει να ισορροπήσει σε μια οικονομική ανάπτυξη που θα σέβεται και θα προωθεί τους περιβαλλοντικούς στόχους και την αειφορία των διαφόρων συστημάτων.

Για το λόγο αυτό προωθείται μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 μια ισορροπημένη, κατά το δυνατό κατανομή πόρων, με έμφαση στην επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της χώρας και την επίτευξη της επιθυμητής αειφορίας των οικονομικών και περιβαλλοντικών συστημάτων. Ειδικότερα σε μία χώρα όπως η Ελλάδα πλούσια σε βιοποικιλότητα και μεγάλες δυνατότητες αξιοποίησης του περιβάλλοντος και των φυσικών της πόρων είναι επόμενο ο παρόν οριζόντιος στόχος να διαπνέει σχεδόν όλες τις δράσεις και να αφορά περίπου στο 42.22% των συνολικών πόρων του ΕΓΤΑΑ για τη χώρα.

Αναλυτικότερα το 21% των συνολικών πόρων του ΕΓΤΑΑ σε παρεμβάσεις που στοχεύουν στην περιοχή εστίασης 4Α «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών NATURA 2000, και εντός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων», το 8,62% αφορά στην περιοχή εστίασης 4Β «Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων» και το 12,6% του συνόλου αφορά στην περιοχή εστίασης 4Γ «πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους».

Οι παρεμβάσεις του ΠΑΑ 2014-2020 έχουν σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές επιλογές για τον Πυλώνα Ι σχετικά με το «πρασίνισμα» και σεβόμενοι την ισχύουσα γραμμή βάσης για τις δεσμεύσεις των δράσεων για τη γεωργία, το κλίμα και το περιβάλλον και τη βιολογική γεωργία.

Τα μέσα που επιλέγονται για την κάλυψη του παρόντος οριζόντιου στόχου παρουσιάζονται στον Πίνακα 5-Περιβάλλον.

Παρόλη την έλλειψη των θεσμικών εργαλείων (διαχειριστικά σχέδια), τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί πρόοδος και το ΠΑΑ 2014-2020 εδράζει τις επιλογές του στις οριζόντιες στρατηγικές, που αφορούν στις τρεις περιοχές εστίασης της 4ης προτεραιότητας για την αγροτική ανάπτυξη.

Η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα με τον 5ο γενικό στόχο «Ενσωμάτωση των αναγκών διατήρησης της βιοποικιλότητας και προώθηση της αειφορικής διαχείρισης των οικοσυστημάτων, σε όλες τις πολιτικές και σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού (αναπτυξιακού, χωροταξικού και πολεοδομικού) και θέσπιση κινήτρων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας», καθιστά οριζόντιο το στόχο διατήρησης της

βιοποικιλότητας και πολύ περισσότερο για τον αγροτικό χώρο, όπου κυρίως τοποθετούνται τα οικοσυστήματα αυτά.

Ο κύριος στόχος του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) για το ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000, σχετικά με την αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών διαπνέει και το ΠΑΑ 2014-2020 συνεισφέροντας με την κατάρτιση θεματικών διαχειριστικών σχεδίων των περιοχών NATURA και με την προτεραιότητα που δίδεται για εφαρμογή των δράσεων των μέτρων για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα (M10), της βιολογικής Γεωργίας (M11) και των μέτρων που αφορούν το δασικό πλούτο της χώρας (M08) σε περιοχές του δικτύου NATURA.

Όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτων, η οριζόντια στρατηγική πηγάζει από την εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/EC. Στα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών διαμερισμάτων της χώρας, καθορίζονται ανά λεκάνη απορροής οι προτεραιότητες για δράσεις και έργα. Μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 στηρίζονται κυρίως, οι ακόλουθες παρεμβάσεις:

- έργα επεξεργασίας λυμάτων μεταποιητικών μονάδων, συμπεριλαμβανόμενη, ως δαπάνη σε επενδυτικό σχέδιο
- βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και γεωργικές πρακτικές που απαιτούν μειωμένες ποσότητες λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και ιδιαίτερα σε περιοχές όπου έχουν αναγνωρισθεί υδατικά σώματα με κακή ποιοτική κατάσταση
- Παροχή συμβουλών και κατάρτισης σε σχετικά θέματα
- Εισαγωγή νέων τεχνολογιών για την αναγνώριση της χωρικής-χρονικής παραλλακτικότητας των αναγκών της καλλιέργειας και την ανάπτυξη συστημάτων μεταβλητών παροχών των εισροών (γεωργία ακριβείας)

Για το έδαφος ακολουθούνται οι στόχοι που έχουν τεθεί από την εθνική στρατηγική για την αποτροπή του φαινομένου της ερημοποίησης.

Η διάβρωση του εδάφους είναι ένα υπαρκτό περιβαλλοντικό πρόβλημα, που αναφέρεται σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας είτε σε αρόσιμη γη είτε σε βοσκότοπο. Οι ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα το αντιμετωπίζουν με συγκεκριμένες και εντοπισμένες χωρικά δράσεις. Τα μέτρα που αφορούν τα δάση δρουν κυρίως στο στάδιο της αποκατάστασης από τις πυρκαγιές τα καταστροφικά τους αποτελέσματα αλλά και ανασταλτικά με μέτρα όπως η δάσωση και τα γεωργο-δασικά συστήματα. Οι ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα είναι προσανατολισμένες σε περιοχές με μεγάλη κλίση (ορεινές) και πτωχών βοσκοτόπων (μειονεκτικές). Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά αναφέρονται συνήθως σε περιοχές υποκείμενες σε διάβρωση.

Εκτός από τα προαναφερθέντα, υπάρχουν άλλα μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης που εξυπηρετούν τον οριζόντιο στόχο «περιβάλλον». Τα μέτρα που έχουν να κάνουν με την επαγγελματική κατάρτιση και τις συμβουλές είναι προσανατολισμένα στην ενημέρωση για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και στην παροχή τεχνικής υποστήριξης για την ορθή εφαρμογή των παρεμβάσεων σχετικά με το περιβάλλον. Επίσης στα επενδυτικά έργα για τη Γεωργία υπάρχει πρόβλεψη επενδύσεων που αφορούν στην προστασία από τη διάβρωση (χρήση κατάλληλου εξοπλισμού) ή στην ορθολογική διαχείριση των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων (γεωργία ακριβείας, φιλο-περιβαλλοντικές πρακτικές, κ.λπ.). Ακόμη και το μέτρο για την προώθηση της ανανέωσης των γενεών συμβάλει στον εγκάρσιο στόχο του περιβάλλοντος αφού οι νέοι γεωργοί είναι πιο επιδεκτικοί σε νέες, περιβαλλοντικά φιλικές τεχνικές.

Εκτός των ανωτέρω μέτρων που συμβάλλουν στον οριζόντιο στόχο για το Περιβάλλον παρεμβάσεις, σε τοπικό επίπεδο μπορούν να αναληφθούν μέσω των τοπικών στρατηγικών LEADER.

Όλες οι επενδύσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020, είτε είναι ιδιωτικές, είτε δημόσιες θα υπόκεινται σε εκτίμηση της αναμενόμενης περιβαλλοντικής επίπτωσής τους με βάση τη σχετική εθνική νομοθεσία και θα λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα ώστε να μην υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

Ο οριζόντιος στόχος «Κλιματική αλλαγή μετριασμός και προσαρμογή» ανταποκρίνεται καταρχάς στο 2ο στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και στους ΘΣ4 «Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς» και ΘΣ5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων», του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Πρόκειται για παρεμβάσεις που αφορούν κυρίως την προτεραιότητα 5 «Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας των τροφίμων και της δασοπονίας» της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Ωστόσο ο στόχος αυτός διατρέχει οριζόντια σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό όλες τις προτεραιότητες του προγράμματος και σε αυτόν κατανέμεται περίπου το 20.18% του συνόλου των πόρων του ΕΓΤΑΑ.

Ο οριζόντιος στόχος για την προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής διαχέεται στην εξυπηρέτηση 27 από τις 32 ανάγκες που επιλέχθηκαν να καλυφθούν τη δεδομένη στιγμή από το ΠΑΑ 2014-2020. Ειδικότερα εξυπηρετείται από την κάλυψη κατά κύριο λόγο των αναγκών Α02, Α12, Α18, Α20 και Α21 και εμμέσως των αναγκών Α01, Α03, Α04, Α05, Α06, Α07, Α08, Α09, Α10, Α11, Α13, Α14, Α15, Α16, Α17, Α22, Α23, Α25, Α26, Α27, Α28, Α31 και Α32.

Παρατηρώντας τα δεδομένα διαπιστώνουμε μία συνεχή μείωση στη χρήση ενέργειας στη Γεωργία τα τελευταία χρόνια. Παρόμοια μείωση ακολουθούν και οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, που προέρχονται από τη γεωργία.

Με το δεδομένο αυτό η εξυπηρέτηση του στόχου της κλιματικής αλλαγής, όσον αφορά στο μετριασμό θα επιτευχθεί κυρίως με την αύξηση των δασών και δασικών εκτάσεων και μέσω της αύξησης των μέτρων πρόληψης από πυρκαγιές, ασθένειες και φυσικές καταστροφές των δασών και των δασικών εκτάσεων.

Επίσης μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 θα επιδιωχθούν παρεμβάσεις όπως:

- Παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ και χρήση από επιχειρήσεις του γεωργικού τομέα (δεν αφορά την πώληση παρά μόνο την κατανάλωση εντός της επιχείρησης)
- Εξοικονόμηση ενέργειας σε μεταποιητικές μονάδες γεωργικών προϊόντων
- Σύγχρονες υποδομές και μηχανολογικός εξοπλισμός για την διανομή και αποθήκευση των ζωικών αποβλήτων
- Επενδύσεις για την εξοικονόμηση ύδατος στη Γεωργία (ιδιωτικές και δημόσιες), με στόχο την ορθολογική διαχείριση των πόρων και την αποδοτικότερη χρήση τους, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου έχουν αναγνωριστεί υδατικά σώματα σε κακή ποσοτική κατάσταση
- Διαχείριση των γεωργικών, δασικών υπολειμμάτων και των υποπροϊόντων της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για την παραγωγή ενέργειας για χρήση εντός της επιχείρησης

- Βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων

Ωστόσο υπάρχουν και δράσεις που αφορούν τις ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα, οι οποίες συμβάλουν στο μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, όπως είναι η διασπορά των φυτικών υπολειμμάτων στο έδαφος.

Άλλα μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης που εξυπηρετούν το στόχο για την κλιματική αλλαγή αφορούν στην κατάρτιση και την παροχή συμβουλών σε γεωργούς για την ενημέρωση και ευαισθητοποίησή τους καθώς και για την παροχή τεχνικής στήριξης για την ορθή και αποτελεσματικότερη εφαρμογή των σχετικών δράσεων και δεσμεύσεων. Επίσης θα δοθεί προτεραιότητα σε επιχειρηματικά σχέδια (νέων γεωργών και ανάπτυξης μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων) στον τομέα της γεωργίας που αφορούν σε καλλιέργειες φυτών ανθεκτικών (προσαρμοσμένων) στην κλιματική αλλαγή.

Τα μέσα που επιλέγονται για την κάλυψη του παρόντος οριζόντιου στόχου παρουσιάζονται στον Πίνακα 5-Κλιματική Αλλαγή.

Εκτός των ανωτέρω μέτρων, που συμβάλλουν στον οριζόντιο στόχο για την κλιματική αλλαγή παρεμβάσεις, σε τοπικό επίπεδο μπορούν να αναληφθούν μέσω των τοπικών στρατηγικών LEADER.

Οι παρεμβάσεις του ΠΑΑ 2014-2020, που συμβάλλουν στο στόχο για την κλιματική αλλαγή είναι σε άμεση συνέργεια με τα οριζόμενα στο ΕΣΠΑ 2014-2020, στα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών, στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης αλλά και στα μέχρι σήμερα περιγραφόμενα στο Σχέδιο εθνικής στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Πίνακας 5-Καινοτομία: Επιλογή κύριων μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 που συμβάλλουν στην Καινοτομία

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ			% ΕΓΤΑΑ
% στο σύνολο του μέτρου	M01	M02	M16	
2Α	30,36%	5,54%	15,46%	0,92%
3Α	8,21%	0,00%	25,77%	0,65%
4Α	22,50%	58,61%	7,22%	1,89%
4Β	12,50%	28,21%	12,37%	1,19%
4Γ	0,00%	2,48%	5,15%	0,17%
5Α	15,00%	1,36%	15,46%	0,58%
5Β	2,50%	0,00%	0,00%	0,04%
5Γ	1,43%	0,20%	5,15%	0,13%
5Δ	0,00%	2,42%	1,55%	0,10%
5Ε	3,93%	0,86%	11,86%	0,32%
6Γ	3,57%	0,32%	0,00%	0,06%
% ΕΓΤΑΑ	1,48%	2,65%	2,06%	6,19%

Πίνακας 5-Καινοτομία

Πίνακας 5-Κλιματική Αλλαγή: Επιλογή μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 που συμβάλλουν στην προσαρμογή και στον μετριασμό στην κλιματική αλλαγή

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΩΝ / ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ		ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ					% ΕΓΤΑΑ
		5Α	5Β	5Γ	5Δ	5Ε	
		% στο σύνολο του μέτρου					
M01	Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων	15,00%	2,50%	1,43%	0,00%	3,93%	0,34%
M02	Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών	1,36%	0,00%	0,20%	2,42%	0,86%	0,13%
M4.1.2	Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος	2,61%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,64%
M4.1.3	Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος	0,00%	0,00%	1,39%	0,09%	0,00%	0,36%
M4.2	Επενδύσεις στη μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων	0,00%	0,87%	0,70%	0,00%	0,00%	0,38%
M4.3.1	Υποδομές σε εγχειοβελτιωτικά έργα και εκσυγχρονισμούς αρδευτικών δικτύων	39,60%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	9,64%
M4.3.3.	Δασική οδοποιία	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13%	0,52%
M8.1	Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	14,53%	0,78%
M8.3	Πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,10%	1,08%
M8.6	Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων	0,00%	0,00%	8,24%	0,00%	0,00%	0,44%
M10	Ενίσχυση για γεωργο-περιβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις	0,00%	0,00%	0,00%	6,09%	3,04%	0,69%
M11	Βιολογική Γεωργία	0,00%	0,00%	0,00%	35,17%	0,00%	4,48%
M16	Συνεργασία	15,46%	0,00%	5,15%	1,55%	11,86%	0,70%
% ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΤΑΑ		10,85%	0,25%	1,08%	5,05%	2,94%	20,18%

Πίνακας 5-Κλιματική Αλλαγή

Πίνακας 5-Περιβάλλον: Επιλογή μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 που συμβάλλουν στο περιβάλλον

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΩΝ / ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ			% ΕΓΤΑΑ
		4Α	4Β	4Γ	
		% στο σύνολο του μέτρου			
M01	Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων	22,50%	12,50%	0,00%	0,52%
M02	Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών	59,57%	28,67%	2,52%	2,37%
M4.1.3	Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος	0,00%	0,17%	0,44%	0,15%
M4.4	Μη παραγωγικές επενδύσεις	1,04%	0,17%	0,00%	0,30%
M7.1	Εκτόνωση και επικαιροποίηση προγραμμάτων για την ανάπτυξη των δήμων και των χωριών σε αγροτικές περιοχές και των βασικών υπηρεσιών τους, καθώς και σχεδίων προστασίας και διαχείρισης των τόπων του Natura 2000 και άλλων περιοχών μεγάλης φυσικής αξίας	0,01%	0,00%	0,00%	0,01%
M8.1	Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων	0,00%	0,00%	20,68%	1,11%
M8.2	Εγκατάσταση και συντήρηση γεωργοδασοκομικών συστημάτων	6,29%	0,00%	0,00%	0,34%
M8.4	Αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα	0,00%	0,00%	30,16%	1,62%
M10	Ενίσχυση για γεωργο-περιβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις	31,68%	46,83%	12,36%	6,82%
M11	Βιολογική Γεωργία	14,83%	30,08%	19,92%	8,26%
M12.2	Αντισταθμιστική ενίσχυση σε δασικές περιοχές του Natura 2000	100,00%	0,00%	0,00%	0,16%
M13	Ενίσχυση σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα	69,58%	0,00%	30,42%	20,13%
M16	Συνεργασία	7,37%	12,63%	5,26%	0,51%
% ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΤΑΑ		21,00%	8,62%	12,60%	42,22%

Πίνακας 5-Περιβάλλον

5.4. Συνοπτικός πίνακας της λογικής της παρέμβασης που περιλαμβάνει τις επιλεγμένες προτεραιότητες και τους επιλεγμένους τομείς εστίασης για το ΠΑΑ, τους ποσοτικοποιημένους στόχους και τον συνδυασμό των μέτρων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξή τους, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματισμένων δαπανών (Ο πίνακας δημιουργείται αυτόματα με βάση τα στοιχεία που παρέχονται στα τμήματα 5.2 και 11)

Προτεραιότητα 1				
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025	Προγραμματισμένες δαπάνες	Συνδυασμός μέτρων
1A	Σ1: Ποσοστό δαπανών δυνάμει των άρθρων 14, 15 και 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 όσον αφορά τις συνολικές δαπάνες για το ΠΑΑ (τομέας επικέντρωσης 1Α)	2,65%		M01, M02, M16
1B	Σ2: Συνολικός αριθμός πράξεων συνεργασίας που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου συνεργασίας (άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013) (ομάδες, δίκτυα/συνεργατικοί σχηματισμοί (clusters), πιλοτικά έργα...) (τομέας επικέντρωσης 1B)	285,00		M16
1C	Σ3: Συνολικός αριθμός καταρτισμένων συμμετεχόντων δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (τομέας επικέντρωσης 1Γ)	28.600,00		M01
Προτεραιότητα 2				
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025	Προγραμματισμένες δαπάνες	Συνδυασμός μέτρων
2A	Σ4: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την πραγματοποίηση επενδύσεων με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (τομέας επικέντρωσης 2Α)	1,09%	843.765.018,38	M01, M02, M04, M06, M16, M21
2B	Σ5: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (τομέας επικέντρωσης 2B)	5,10%	754.052.996,40	M06
Προτεραιότητα 3				
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025	Προγραμματισμένες δαπάνες	Συνδυασμός μέτρων
3A	Σ6: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (τομέας επικέντρωσης 3Α)	4,05%	394.603.561,47	M03, M04, M09, M14, M16
	Ποσοστό επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων και ποτών που στηρίζονται από το ΠΑΑ 2014-2020 (Ποσοστό)	2,70		

3B	Σ7: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου (τομέας επικέντρωσης 3B)	0,42%	89.423.851,51	M05, M17
Προτεραιότητα 4				
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025	Προγραμματισμένες δαπάνες	Συνδυασμός μέτρων
4A (agri)	Σ9: Ποσοστό γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας και/ή των τοπίων (τομέας επικέντρωσης 4A)	26,31%	3.767.886.138,50	M01, M02, M04, M07, M08, M10, M11, M13, M16
4B (agri)	Σ10: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4B)	26,09%		
4C (agri)	Σ12: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή της πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	25,30%		
	Αριθμός εκταρίων που αφορούν στην αποκατάσταση ζημιών στα δάση (Εκτάρια)	55.000,00		
4A (forestry)	Σ8: Ποσοστό δασών ή λοιπών δασικών εκτάσεων που υπάγονται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας (τομέας επικέντρωσης 4A)		78.988.313,54	M08
4B (forestry)	Σ11: Ποσοστό της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4B)			
4C (forestry)	Σ13: Ποσοστό της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	0,84%		
	Αριθμός εκταρίων που αφορούν στην αποκατάσταση ζημιών στα δάση (Εκτάρια)	55.000,00		
Προτεραιότητα 5				
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025	Προγραμματισμένες δαπάνες	Συνδυασμός μέτρων
5A	Σ14: Ποσοστό αρδευόμενης γης που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (τομέας επικέντρωσης 5A)	5,56%	552.877.387,61	M01, M02, M04, M16
5B	Σ15: Συνολική επένδυση για την ενεργειακή απόδοση (τομέας επικέντρωσης 5B)	27.796.785,18	12.508.553,33	M04
5C	Σ16: Συνολική επένδυση για την παραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (σε ευρώ) (τομέας επικέντρωσης 5Γ)	78.380.866,30	52.178.060,69	M02, M04, M16
5D	Σ17: Ποσοστό ΜΖΚ που συνδέεται με επενδύσεις στη διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου με σκοπό τη μείωση των	0,01%	132.461.898,83	M02, M04, M11, M16

	εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)			
	Σ18: ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	2,70%		
5E	Σ19: Ποσοστό της γεωργικής και της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη δέσμευση και τη διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (τομέας επικέντρωσης 5E)	0,42%	119.043.937,01	M02, M04, M08, M16
	Αριθμός εκταρίων που αφορούν στην πρόληψη ζημιών στα δάση (Εκτάρια)	45.000,00		
Προτεραιότητα 6				
Τομέας εστίασης	Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025	Προγραμματισμένες δαπάνες	Συνδυασμός μέτρων
6A	Σ20: Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα που λαμβάνουν στήριξη (τομέας επικέντρωσης 6A)	675,00	38.543.800,60	M06
6B	Σ21: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που καλύπτεται από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (τομέας επικέντρωσης 6B)	66,34%	543.531.861,62	M04, M07, M19
	Σ22: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (τομέας επικέντρωσης 6B)	1,24%		
	Σ23: Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα Leader που λαμβάνουν στήριξη (τομέας επικέντρωσης 6B)	2.150,00		
6C	Σ24: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από νέες ή βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (ΤΠΕ) (τομέας επικέντρωσης 6Γ)	9,95%	84.808.874,60	M01, M02, M07

5.5. Περιγραφή της συμβουλευτικής ικανότητας που να εξασφαλίζει επαρκείς συμβουλές και στήριξη σχετικά με τις κανονιστικές απαιτήσεις και τις δράσεις που αφορούν την καινοτομία, ώστε να αποδεικνύεται ότι έχουν ληφθεί τα μέτρα που απαιτούνται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο vi) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Η επιτυχής υλοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 προϋποθέτει ότι α) το σύνολο των εμπλεκόμενων στο Σχεδιασμό, Διαχείριση, Υλοποίηση, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση του Προγράμματος είναι εξοικειωμένοι με τις νέες απαιτήσεις και προτεραιότητες της ΚΑΠ, αλλά και με το νέο «κανονιστικό πλαίσιο» της εφαρμογής του ΠΑΑ 2014-2020 και β) οι εν δυνάμει δικαιούχοι έχουν έγκαιρη και ισότιμη ενημέρωση για τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του ΠΑΑ, γεγονός που θα τους εξασφαλίσει ίση πρόσβαση στις ευκαιρίες του Προγράμματος.

Μία από τις θεμελιώδεις προκλήσεις της προγραμματικής περιόδου 2014-20, είναι η μετουσίωση του ΠΑΑ, σε ένα πραγματικό αναπτυξιακό εργαλείο, που θα απευθύνεται ισότιμα σε όλους τους εν δυνάμει δικαιούχους. Σε μια περίοδο κατά την οποία η κρίση έχει εκδηλωθεί στην πιο ακραία της μορφή, αγγίζοντας κάθε πτυχή της οικονομικής δραστηριότητας η ελπίδα για ανάκαμψη, συνδέεται, συνεχώς και σε όλες τις προτάσεις και εκθέσεις, με την πρωτογενή παραγωγή, η οποία θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί, να διαφοροποιηθεί και να ανταποκριθεί στις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις, αξιοποιώντας στο έπακρο νέες καινοτομίες.

Υπό το πρίσμα αυτό, η ισότιμη διάθεση των πόρων του ΠΑΑ προς τους δυνητικά δικαιούχους και ωφελούμενους του Προγράμματος είναι ένα από τα βασικά ζητούμενα. Η συνθετότητα του ΠΑΑ, με τις πολλαπλές και διαφορετικές ευκαιρίες χρηματοδότησης που προσφέρει, θα πρέπει να καταστεί αναπτυξιακό εργαλείο προσιτό προς όλους.

Α. Διοικητική ικανότητα για την αποτελεσματική διαχείριση και εφαρμογή του Προγράμματος

Η αναγκαιότητα αναβάθμισης της δημόσιας διοίκησης της χώρας έχει επισημανθεί σε πληθώρα μελετών αλλά και στο σύνολο των αξιολογήσεων Διεθνών Οργανισμών σχετικά με την ανταγωνιστικότητα της χώρας, ενώ είναι πλέον κοινά αποδεκτό ότι η δημόσια διοίκηση, το θεσμικό πλαίσιο και η ικανότητα διακυβέρνησης (governance) αποτελούν ουσιώδεις αναπτυξιακές προϋποθέσεις.

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο λόγω και της οικονομικής κρίσης παρατηρήθηκαν πολύ σημαντικές δυσκολίες στην εφαρμογή του ΠΑΑ 2007-2013 αλλά και του ΕΣΠΑ 2007-2013 συνολικά και παράλληλα αναδείχθηκαν και βασικές αδυναμίες του διοικητικού μηχανισμού, που οφείλονται σε έλλειψη γνώσεων του προσωπικού, οργανωτικές αδυναμίες ελλιπούς αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων, επικάλυψη αρμοδιοτήτων κ.λπ.

Διαπιστωμένων των αδυναμιών και ιδιαίτερα σε συγκεκριμένους τομείς όπως η εξοικείωση με τις κρατικές ενισχύσεις, η κινητοποίηση των οικονομικών εταίρων αλλά και της ερευνητικής κοινότητας για την ενσωμάτωση της καινοτομίας, η προώθηση του χωρικού σχεδιασμού και η αξιολόγηση αποτελούν ορισμένα από τα θέματα, έχει αναγνωριστεί ότι απαιτείται σημαντική προσπάθεια για τη βελτίωση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και για το λόγο αυτό προκρίθηκε η δημιουργία των αντίστοιχων «οριζόντιων» δικτύων, που θα λειτουργούν καθ όλη την Προγραμματική Περίοδο υπό την ευθύνη της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και έχουν σαν στόχο την ανταλλαγή εμπειριών αλλά κυρίως την μεταφορά γνώσεων στο προσωπικό των Διαχειριστικών Αρχών αλλά και των φορέων εφαρμογής. Η ενεργοποίηση της ΜΟΔ σε θέματα κατάρτισης των στελεχών των Διαχειριστικών Αρχών περιγράφεται αναλυτικά στο ΕΣΠΑ 2014-2020.

Εκτός των γενικών διαχειριστικών και οργανωτικών θεμάτων, στο ΠΑΑ υπάρχουν και ορισμένα ειδικά θέματα, όπως για παράδειγμα η ορθολογική και αποδοτική χρήση των υδάτινων πόρων, δεδομένου ότι η ελληνική γεωργία είναι ο μεγαλύτερος καταναλωτής ύδατος. Ως εκ τούτου είναι απαραίτητη η εξοικείωση του προσωπικού των εμπλεκόμενων υπηρεσιών αλλά και των γεωργών με τις απαιτήσεις της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά και η εφαρμογή του άρθρου 46 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Το διαπιστωμένο έλλειμμα θα καλυφθεί για μεν τους «γεωργούς» μέσω των Μ01, Μ02 που προβλέπονται σχετικές δράσεις, για δε το προσωπικό των υπηρεσιών μέσω της διοργάνωσης εκπαιδευτικών σεμιναρίων που θα διενεργηθούν σε συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Υδάτων και τις συναρμόδιες Διευθύνσεις του ΥΠΑΑΤ. Για το λόγο αυτό θα αξιοποιηθούν πόροι της Τεχνικής Βοήθειας του Προγράμματος και θα υπάρξει σχετική κινητοποίηση του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, στο πλαίσιο της καθιερωμένης ομάδας εργασίας, που αφορά στην κλιματική αλλαγή.

Όσον αφορά στις γενικότερες κανονιστικές απαιτήσεις, αλλά και στις ειδικότερες απαιτήσεις των μέτρων θα προβλεφθούν στο αμέσως επόμενο διάστημα μετά την έγκριση του Προγράμματος, σειρά προγραμμάτων κατάρτισης για το προσωπικό των δομών διαχείρισης και εφαρμογής του ΠΑΑ, με προεξέχον αυτό των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης (κεντρικών και περιφερειακών), αλλά και του Οργανισμού Πληρωμών ή κατά περίπτωση και άλλων φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του ΠΑΑ (μέλη Επιτροπής Παρακολούθησης, εταίροι για την αγροτική ανάπτυξη, κ.λπ.), καθώς και δράσεις επικοινωνίας με τους δυνητικούς δικαιούχους του ΠΑΑ.

Ο ρόλος του ανθρώπινου δυναμικού, οι διαδικασίες κατάρτισης των στελεχών των διαχειριστικών αρχών και των λοιπών φορέων που εμπλέκονται στην διαχείριση του ΠΑΑ, αλλά και οι ενέργειες για τη διασφάλιση της συμβουλευτικής ικανότητας των δομών αποτυπώνονται με σαφήνεια στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Η ΜΟΔ ΑΕ θα αποτελέσει τον αποκλειστικό φορέα στελέχωσης των Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) και των ΕΦΔ εφαρμόζοντας και ενσωματώνοντας μία σειρά ενεργειών και διαδικασιών με σκοπό τη σωστή και απρόσκοπτη διαχείριση και εφαρμογή των προγραμμάτων. Μέρος των δραστηριοτήτων κατάρτισης, προς τα στελέχη των φορέων που συμμετέχουν στη διαχείριση του ΠΑΑ 2014-2020, σε συνεργασία και υπό το συντονισμό της ΜΟΔ ΑΕ, θα διοργανωθούν από τη ΔΑ του ΠΑΑ και την Μονάδα Υποστήριξη του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, κατάλληλα στελεχωμένης, σύμφωνα και με το σχετικό Σχέδιο Δράσης του ή μέσω της Τεχνικής Βοήθειας.

Β. Επάρκεια συμβουλευτικής ικανότητας προς τους εν δυνάμει δικαιούχων του Προγράμματος

Από την υλοποίηση του ΠΑΑ 207-2013 αναδείχθηκαν αδυναμίες συμβουλευτικής υποστήριξης των εν δυνάμει δικαιούχων αλλά και των δικαιούχων του Προγράμματος, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 5-5.2.1.

Η ενίσχυση της συμβουλευτικής ικανότητας του ΠΑΑ 2014-2020, ως προς τους δικαιούχους/εν δυνάμει δικαιούχους αφορά κυρίως στην:

- ικανοποίηση των δυνητικά δικαιούχων του Προγράμματος, με την παροχή πληροφόρησης, τόσο κατά την περίοδο ωρίμανσης των Μέτρων, όσο και κατά τη διάρκεια της πρόσκλησης και υποβολής αιτήσεων προς χρηματοδότηση,
- ουσιαστική υποστήριξη των δικαιούχων κατά την υλοποίηση των ενταγμένων τους Πράξεων και την ανατροφοδότηση των φορέων διαχείρισης με τα αποτελέσματα της υλοποίησης (προβλήματα, κ.λπ.),
- κάλυψη όλων των γεωγραφικών περιοχών της χώρας με πλέγμα παροχής των απαιτούμενων υπηρεσιών συμβουλευτικής,

- απαιτούμενη προσφορά υπηρεσιών συμβουλευτικής από ένα συγκροτημένο οργανωτικά και λειτουργικά σύστημα ενιαίων υπηρεσιών,
- απαιτούμενη ετοιμότητα αντιμετώπισης των συνεπειών κατά την εμφάνιση έκτακτων αναγκών.

Η εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε περιφερειακό επίπεδο αφενός διευκολύνει την ενημέρωση των εν δυνάμει δικαιούχων αφετέρου πολλαπλασιάζει τα σημεία διεπαφής με τους πολίτες, με αποτέλεσμα να είναι αναγκαία η ακόμα μεγαλύτερη προσπάθεια συντονισμού δράσεων καθώς η γεωγραφική απόσταση θα πρέπει να μηδενιστεί λειτουργικά.

Όσον αφορά στην καινοτομία έχει ήδη καταβληθεί σημαντική προσπάθεια, σε κεντρικό αλλά και Περιφερειακό επίπεδο, στο πλαίσιο της κατάρτισης της Εθνικής αλλά και των 13 Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης, ιδιαίτερα μέσω της «επιχειρηματικής ανακάλυψης», που αφορά στην κινητοποίηση του εγχώριου δυναμικού. Στο πλαίσιο αυτό υπάρχει στενή συνεργασία και συμμετοχή των στελεχών της ΔΑ του ΠΑΑ στις ημερίδες ενημέρωσης του συνόλου των εμπλεκόμενων (παραγωγικοί φορείς, ακαδημαϊκή κοινότητα, Διοίκηση - Κεντρική Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση) και συνεχής συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Έρευνας Τεχνολογίας και την Εθνική Αρχή Συντονισμού για την διαμόρφωση του περιεχομένου της στρατηγικής για την καινοτομία στον αγρο-διατροφικό τομέα, που έχει αναδειχθεί σαν ένας από τους βασικούς τομείς της Ελληνικής οικονομίας, όπου παρουσιάζονται σημαντικές δυνατότητες για την εισαγωγή καινοτομίας.

Εκτός των προαναφερθέντων ενεργειών για την καινοτομία, προβλέπεται η άμεση ενεργοποίηση της αρμόδιας μονάδας της ΔΑ του ΠΑΑ (Μονάδα Εθνικού Αγροτικού Δικτύου) για την εξειδίκευση του M16 και την υποβοήθηση των εταίρων (στις περιπτώσεις που δεν έχουν ήδη διαμορφωθεί σε περιφερειακό επίπεδο) συνεργατικά σχήματα και η υποβοήθηση μεμονωμένων φορέων για την εξεύρεση εταίρων και την έναρξη σχεδίων επιχειρησιακών ομάδων.

Ως εκ τούτου, η αύξηση της ευαισθητοποίησης και η διευκόλυνση της συμμετοχής σε δράσεις καινοτομίας είναι σημαντικές δραστηριότητες για την ανάπτυξη τέτοιων σχεδίων. Η Μονάδα Υποστήριξης του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, επαρκώς στελεχωμένη και πλαισιωμένη με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και με την συνδρομή εξωτερικού συμβούλου για το πρώτο διάστημα, θα παίζει το ρόλο του συντονιστή και μέσου διάχυσης για την υποστήριξη της καινοτομίας. Η Μονάδα δύναται να μεριμνήσει για την ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων, των ενδιαφερομένων και του ευρύτερου κοινού για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης αξιοποιώντας την τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, μέσω και της κινητοποίησης του αντίστοιχου «Help Desk», που έχει δημιουργηθεί.

Προβλέπεται επίσης η δημιουργία μιας ψηφιακής πλατφόρμας, που θα φέρει κοντά εν δυνάμει ενδιαφερόμενους, θα παρέχει και θα προβάλλει, εκτός των άλλων, τις ανάγκες της γεωργικής πρακτικής, που μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο έρευνας και άξονα για τη δημιουργία επιχειρησιακών ομάδων, στοιχεία ερευνητικών ιδρυμάτων και εργαστηρίων, καινοτόμα έργα που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί με επιτυχία και των αποτελεσμάτων τους, έργα καινοτομίας σε εξέλιξη, ενώ θα διασυνδεθεί με την πλατφόρμα του EIP-AGRI Service Point, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων σε δραστηριότητες που διοργανώνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο από το EIP-AGRI Service Point.

Μεταξύ των δράσεων που θα πραγματοποιηθούν συγκαταλέγονται εκδηλώσεις ενημέρωσης αλλά και διάχυσης αποτελεσμάτων επιτυχημένων επιχειρησιακών ομάδων αλλά και γενικότερα καλών πρακτικών, εκδόσεις, οπτικοακουστικό υλικό, δημοσιεύσεις, βραβεύσεις κ.λπ.. Εκτός από τους διαδικτυακούς τόπους τόσο της Διαχειριστικής Αρχής όσο και τον εξειδικευμένο του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, ενημέρωση

για θέματα καινοτομίας θα υπάρξει μερίμνα ώστε να παρέχεται και από τηλεφωνικό αριθμό πληροφοριών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Πίνακας 5-5.2.1: Προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση του ΠΑΑ 2007-2013 σχετικά με τη υποστήριξη και την ενημέρωση των εν δυνάμει δικαιούχων

1	Σημαντική αύξηση του διοικητικού φόρτου των υπηρεσιών διαχείρισης από επικοινωνία με εν δυνάμει δικαιούχους σε μια προσπάθεια των τελευταίων ενημέρωσης για χρηματοδότηση μέσω του ΠΑΑ 2007-2013
2	Διαφοροποίηση ή/και έλλειμμα επικοινωνίας και ενημέρωσης των δικαιούχων (ή δυνητικών δικαιούχων), κυρίως σε νησιωτικές ή απομακρυσμένες περιοχές, με ανάλογες ευκαιρίες εισόδου τους στο πρόγραμμα
3	Ελλιπής ανάδραση μεταξύ των υπηρεσιών και των αγροτών ή λοιπών δικαιούχων που έχουν ήδη ενταχθεί στο πρόγραμμα, με αποτέλεσμα να μη γίνονται κατανοητά από τις κεντρικές υπηρεσίες τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά την υλοποίηση των διαφόρων μέτρων έτσι ώστε στην επαναπροκήρυξή τους να είναι βελτιωμένα
4	Πολυπλοκότητα κατά τη φάση της υποβολής προτάσεων προς ένταξη για χρηματοδότηση, γεγονός που είναι αποτρεπτικό για τους εν δυνάμει δικαιούχους που δεν έχουν τη σχετική γνώση ή ιδιώτη σύμβουλο για να υποβάλλει εκ μέρους τους τη σχετική αίτηση και τα δικαιολογητικά που την συνοδεύουν.

Πίνακας 5-5.2.1

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΌΡΩΝ

6.1. Πρόσθετες πληροφορίες

--

6.2. Εκ των προτέρων όροι

Εφαρμοστέα εκ των προτέρων αιρεσιμότητα σε εθνικό επίπεδο	Συμμόρφωση με εφαρμοστέα εκ των προτέρων αιρεσιμότητα: Ναι/Όχι/Εν μέρει	Αξιολόγηση της συμμόρφωσης	Προτεραιότητες/Τομείς εστίασης	Μέτρα
P3.1) Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: η ύπαρξη εθνικών ή περιφερειακών εκτιμήσεων επικινδυνότητας για τη διαχείριση καταστροφών, λαμβανομένης υπόψη της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται.	3B	M05
P4.1) Καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ): τα πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων που αναφέρονται στο κεφάλαιο I του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται.	P4	M13, M12, M10, M11, M14
P4.2) Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα: οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 28 κεφάλαιο I του τίτλου III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο.	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται.	P4	M11, M10
P4.3) Άλλα σχετικά εθνικά πρότυπα: τα σχετικά υποχρεωτικά εθνικά πρότυπα ορίζονται για τους σκοπούς του άρθρου 28 στο κεφάλαιο I του τίτλου III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.	yes	Στο πλαίσιο του Μέτρου 10 (άρθρο 28 του Καν. 1305/2013) δεν θα ενισχυθούν υποχρεωτικά εθνικά πρότυπα.	P4	M10
P5.1) Ενεργειακή απόδοση: έχουν υλοποιηθεί δράσεις για την προώθηση αποτελεσματικών από πλευράς κόστους βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση και αποτελεσματικών από πλευράς κόστους επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση κατά την κατασκευή ή ανακαίνιση κτιρίων.	partially	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται μερικώς.	5B	M04
P5.2) Τομέας υδάτων: Η ύπαρξη α) τιμολογιακής πολιτικής για το νερό η οποία παρέχει επαρκή κίνητρα στους χρήστες για αποδοτική χρήση των υδάτινων πόρων και β) επαρκούς συνεισφοράς των διαφόρων χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης, σε ποσοστό που καθορίζεται στο εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για επενδύσεις που στηρίζονται από τα προγράμματα.	no	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα δεν εκπληρώνεται.	5A	M04
P5.3) Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: έχουν πραγματοποιηθεί δράσεις για την προώθηση της παραγωγής και διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται.	5C	M04, M08
P6.1) Υποδομή δικτύων νέας γενιάς (NGN): η ύπαρξη εθνικών ή περιφερειακών σχεδίων NGN, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις περιφερειακές δράσεις για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για πρόσβαση υψηλής ταχύτητας στο Διαδίκτυο, εστιάζοντας σε περιοχές στις οποίες η αγορά δεν μπορεί να παρέχει ανοικτές υποδομές με προστιθέμενο κόστος και σε ικανοποιητική ποιότητα, σύμφωνα με τους κανόνες περί ανταγωνισμού και κρατικών	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται.	6C	M07

ενισχύσεων της Ένωσης, καθώς και για την παροχή προσβάσιμων υπηρεσιών στις ευάλωτες ομάδες.				
G1) Καταπολέμηση των διακρίσεων: η ύπαρξη διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή της νομοθεσίας και της πολιτικής της Ένωσης κατά των διακρίσεων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται.	6B	M19, M02, M16, M01
G2) Ισότητα των φύλων: η ύπαρξη διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή της νομοθεσίας και της πολιτικής της Ένωσης για την ισότητα των φύλων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται	6A, 6B	M19, M16, M07, M06, M01, M02
G3) Αναπηρία: η ύπαρξη διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCPRD) στο πεδίο των ΕΔΕΤ, σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται	6B, 6A	M19, M06, M16, M07
G4) Δημόσιες συμβάσεις: η ύπαρξη ρυθμίσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	partially	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται μερικώς	2A, 6B, 5B, 5A, 5C	M16, M01, M19, M04, M08, M07, M06, M02
G5) Κρατικές ενισχύσεις: Η ύπαρξη ρυθμίσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται	1A, 6B, 2A, 1B, 6A, 1C, 3B, 2B, 3A	M07, M16, M19, M04, M02, M05, M06, M01, M03, M08
G6) Περιβαλλοντική νομοθεσία σχετικά με την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΙΠΕ) και τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ): η ύπαρξη ρυθμίσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης σχετικά με την ΕΙΠΕ και τη ΣΠΕ.	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται	P4, 5B, 2A, 5D, 5C, 6C, 3A, 6A, 5A, 5E	M13, M12, M06, M16, M08, M11, M04, M07, M10, M14
G7) Στατιστικά συστήματα και δείκτες αποτελεσμάτων: η ύπαρξη μιας αναγκαίας στατιστικής βάσης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και των επιπτώσεων των προγραμμάτων. Η ύπαρξη συστήματος δεικτών αποτελέσματος, το οποίο είναι απαραίτητο για την επιλογή των δράσεων που συμβάλλουν με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο στην επίτευξη επιθυμητών αποτελεσμάτων, στην παρακολούθηση της προόδου ως προς τα συγκεκριμένα αποτελέσματα και στη διενέργεια εκτίμησης των επιπτώσεων.	yes	Η εκ των προτέρων αιρεσιμότητα εκπληρώνεται	P4, 6A, 1A, 2B, 1B, 5C, 2A, 5D, 6C, 3A, 1C, 3B, 5B, 5A, 6B, 5E	M04, M12, M14, M06, M19, M20, M05, M03, M02, M09, M01, M16, M11, M15, M07, M08, M10, M13

Εφαρμοστέα εκ των προτέρων αιρεσιμότητα σε εθνικό επίπεδο	Κριτήρια	Συμμόρφωση με τα κριτήρια (Ναι/Όχι)	Στοιχείο αναφοράς (αν υπάρχει με αυτό) [αναφορά σε στρατηγικές, νομικές πράξεις ή άλλα σχετικά έγγραφα]	Αξιολόγηση της συμμόρφωσης
P3.1) Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: η ύπαρξη εθνικών ή περιφερειακών εκτιμήσεων επικινδυνότητας για τη διαχείριση καταστροφών, λαμβανομένης υπόψη της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή	P3.1.a) Υφίσταται εθνική ή περιφερειακή εκτίμηση επικινδυνότητας με τα εξής στοιχεία: Περιγραφή της διαδικασίας, της μεθοδολογίας, των μεθόδων και των δεδομένων μη ευαίσθητων χαρακτηριστικών που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση επικινδυνότητας καθώς και των κριτηρίων βάσει κινδύνου για την ιεράρχηση των επενδύσεων.	Yes	http://www.unisdr.org/partners/countries/grc www.prometheus2014.gr	Η ΓΤ Πολιτικής Προστασίας υπέβαλε στη DG ECHO το Model Local/ Regional Disaster Prevention Plan ως το εθνικό πλαίσιο εκτίμησης επικινδυνότητας. Το κείμενο εντάχθηκε στη βάση δεδομένων CIRCABC (7/2013) και περιλαμβάνει περιγραφή της μεθοδολογίας που ικανοποιεί τις απαιτήσεις του ISO31010. Σύμφωνα με το Hyogo πλαίσιο δράσης 2005 – 2015, η ελληνική πλατφόρμα για τη μείωση του κινδύνου των καταστροφών έχει καταρτιστεί και αποτελεί ένα ανοικτό δίκτυο και forum σε θέματα μείωσης του κινδύνου από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές. Ως παραρτήματα του εθνικού πλαισίου συμπεριλαμβάνεται η εκτίμηση για τους σεισμούς, τα τσουνάμι και τις δασικές πυρκαγιές. Όσον αφορά στους σεισμούς και τις δασικές πυρκαγιές, η εκτίμηση είναι πλήρως ενσωματωμένη στην εθνική νομοθεσία. Η δεύτερη έκδοση του εθνικού πλαισίου εκτίμησης επικινδυνότητας περιλαμβάνει σενάρια πολλαπλών κινδύνων που έχουν αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων έργων EU EVROS 2010, EU POSEIDON 2011 και EU PROMETHEUS 2014.
	P3.1.b) Υφίσταται εθνική ή περιφερειακή εκτίμηση επικινδυνότητας με τα εξής στοιχεία: Περιγραφή ή των	Yes	http://www.unisdr.org/partners/countries/grc www.prometheus2014.gr	

	σεναρίων ενός μόνο κινδύνου και πολλών κινδύνων			
	P3.1.c) Υφίσταται εθνική ή περιφερειακή εκτίμηση επικινδύνότητας με τα εξής στοιχεία: Λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, τις εθνικές στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.	Yes	http://www.unisdr.org/partners/countries/grc https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp www.prometheus2014.gr http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=252&language=el-GR EIONET, http://floods.opengov.gr/	Ως παραρτήματα του εθνικού πλαισίου εκτίμησης επικινδυνότητας συμπεριλαμβάνεται η εκτίμηση για τους σεισμούς, τα tsunάμι και τις δασικές πυρκαγιές. Τα παραρτήματα αυτά έχουν ενταχθεί στην ειδική βάση δεδομένων CIRCABC. Ειδικότερα δε όσον αφορά στους σεισμούς και τις δασικές πυρκαγιές, η εκτίμηση είναι πλήρως ενσωματωμένη στην εθνική νομοθεσία. Επιπλέον, η δεύτερη έκδοση του εθνικού πλαισίου εκτίμησης επικινδυνότητας περιλαμβάνει σενάρια πολλαπλών κινδύνων που έχουν αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων έργων EU EVROS 2010, EU POSEIDON 2011 και EU PROMETHEUS 2014.
P4.1) Καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ): τα πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων που αναφέρονται στο κεφάλαιο I του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο	P4.1.a) Τα πρότυπα ΚΓΠΣ καθορίζονται στην εθνική νομοθεσία και προσδιορίζονται στα προγράμματα	Yes	<ul style="list-style-type: none"> ΥΑ υπ' αριθ. 1791/74062/02.07.2015 (ΦΕΚ Β 1468) για την «Εφαρμογή του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκτέλεση του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους κανονισμούς 640/2014 και 809/2014 της Επιτροπής» http://www.minagric.gr/images/stories/agropol/Greek/Agro_pol/KAP/ya1791_2015_polsimorfosi.pdf <ul style="list-style-type: none"> Εγκύκλιος ΟΠΕΚΕΠΕ 87834/2015 "Εγκύκλιος-Εγχειρίδιο Διαδικασιών Ελέγχου-Πολλαπλή Συμμόρφωση 2015" https://it.opekepe.gr/forms/modules/library/files/%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%A3%CE%97_%CE%95%CE%93%CE%9A%CE%A5%CE%9A%CE%9B%CE%99%CE%9F%CE%A5_%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%A0%CE%9B%CE%97%CE%A3_03082015.pdf	<ul style="list-style-type: none"> Στην εν λόγω ΥΑ καθώς και στην ενότητα Α της εγκυκλίου εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των γεωργών όσον αφορά: <ul style="list-style-type: none"> I. Περιβάλλον, κλιματική αλλαγή και καλή γεωργική κατάσταση των εκτάσεων II. Δημόσια Υγεία και Υγεία των Ζώων και των Φυτών III. Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης για την καλή μεταχείριση των ζώων Στο κεφάλαιο της περιγραφής των μέτρων (βλ. Κεφάλαιο 8.1 - Description of the general conditions, Κεφάλαιο 8.2 πεδία στην περιγραφή των αντίστοιχων Μέτρων όπως Μέτρα 10-11 Πεδίο Information specific to the operation/ Υποπεδίο Identification and definition of the relevant baseline elements, Μέτρο 14 Πεδίο Information specific to the operation/ Υποπεδίο Definition and identification of the national and the EU requirements corresponding to the mandatory standards established pursuant to Chapter I - Title VI of Regulation 1306/2013, Μέτρο 13 - Πεδίο: Links to other regulation) λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές προϋποθέσεις και νομοθεσία του κριτηρίου.
P4.2) Οι ελάχιστες	P4.2.a) Οι ελάχιστες	Yes	Α) ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ:	<ul style="list-style-type: none"> Σε εφαρμογή της 8197/90920/22-7-2013 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β/1883,

<p>απαιτήσει ς για τα λιπάσματα α και τα φυτοπροσ- τατευτικά προϊόντα: οι ελάχιστες απαιτήσεις ς για τα λιπάσματα α και τα φυτοπροσ- τατευτικά προϊόντα που αναφέρον- ται στο άρθρο 28 κεφάλαιο I του τίτλου III του κανονισμ- ού (ΕΕ) αριθ. 1305/201 3 καθορίζο- νται σε εθνικό επίπεδο.</p>	<p>απαιτήσει ς για τα λιπάσματα και τα φυτοπροσ- τατευτικά προϊόντα που αναφέρον- ται στο κεφάλαιο I του τίτλου III του κανονισμ- ού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 καθορίζο- νται στα προγράμμ- ατα·</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Νόμος 4036/2012: «Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις» με τον οποίο ενσωματώθηκε η σχετική ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/128/ΕΚ «Σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου Κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη της ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων» (ΦΕΚ Α/8) <p>http://www.minagric.gr/index.php/en/farmer-menu-2/plantprotection-menu/control-distr-useplantprotprod-menu</p> <p>http://internet.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/Nomothesia_Anakoinoseis/nomos4036_2012.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΚΥΑ(ΦΕΚ Β/1883) αριθ. 8197/90920/22-7-2013 των Υπουργών Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής «Θέσπιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος <p>http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostategytikonmenu/525-ethniko-sxe-drashs/1590-sxedio-drashs-gevgikon-farmakon</p> <p>http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/NAP-GR_consolidated.pdf</p> <p>Β) ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΥΑ (ΦΕΚ Β/ 1709) υπ' αριθμ. 1420/82031/22-7-2015 «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ) για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης»</p> <p>http://www.et.gr/index.php/2013-01-28-14-06-23/2013-01-29-08-13-13</p>	<p>εκδίδονται Οδηγοί Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας για κάθε καλλιέργεια. Κάθε Οδηγός περιλαμβάνει τις υποχρεωτικές Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας και καλλιερητικές επιλογές εθελοντικής εφαρμογής ανά καλλιέργεια. Οι αναφερόμενοι οδηγοί βρίσκονται στο (http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/olokllytoprostaia-menu/2972-odhgies-fyto)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση Υφιστάμενων Συστημάτων Γεωργικών Προετοιμασιών: Προς υποβοήθηση του έργου των παραγωγών – καλλιεργητών, τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών & Ποιοτικού Ελέγχου εκδίδουν Δελτία Γεωργικών Προετοιμασιών για τις βασικές καλλιέργειες της περιοχής ευθύνης τους, τα οποία αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας (http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/agricultural-warnings) • Στο κεφάλαιο της περιγραφής των μέτρων (βλ. Κεφάλαιο 8.2 πεδία στην περιγραφή των αντίστοιχων Μέτρων 10-11 όπως Πεδίο Information specific to the operation/ Υποπεδίο Identification and definition of the relevant baseline elements) λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές προϋποθέσεις και νομοθεσία του κριτηρίου. • Όσον αφορά στα λιπάσματα, ο ΚΟΓΠ περιλαμβάνει: α) Ορθές Γεωργικές Πρακτικές για την εφαρμογή αζωτούχων λιπασμάτων (άρθρο 4) και β) Ορθές Γεωργικές Πρακτικές για την αποθήκευση και μεταφορά αζωτούχων λιπασμάτων (άρθρο 5). Ο ΚΟΓΠ Αφορά την εναρμόνιση της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ για την αποτροπή της ρύπανσης των υπογείων και επιφανειακών νερών από τα νιτρικά ιόντα, που προέρχονται από αγρό όπου έχει εφαρμοστεί λίπανση με αζωτούχες ενώσεις ή επεξεργασμένα κτηνοτροφικά απόβλητα ή βοσκότοπο όπου έχουν βοσκήσει ζώα αποθέτοντας ζωική κόπρη. Ο Κώδικας έχει πεδίο εφαρμογής ολόκληρη τη χώρα, επικαιροποίησε δε παλαιότερο Κώδικα (υπ' αριθμ. 85167/820/2000 ΥΑ (ΦΕΚ Β/477) «Έγκριση Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής» http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=250&language=el-GR • Ο ΚΟΓΠ και η υπ' αριθ. 16190/1335/1997 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β/519) «Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» (βλ. http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=250&language=el-GR) που εκδόθηκε σε εναρμόνιση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ περιέχουν ειδικές προβλέψεις για τη μείωση της νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης στα νερά που βρίσκονται τις ευπρόσβλητες ζώνες (χρήση λιπασμάτων) και ειδικότερα: α) γίνεται
---	---	---	--

				<p>χαρακτηρισμός των ευπρόσβλητων ζωνών μέσω Κοινής Απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος (Γενική Γραμματεία Υδάτων) και των συναρμόδιων Υπουργείων, β) καταρτίζονται προγράμματα Δράσης για τις ευπρόσβλητες ζώνες με Κοινή Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος (Γενική Γραμματεία Υδάτων) και των συναρμόδιων Υπουργείων.</p> <p>• Οι δεσμεύσεις της δράσης του ΠΑΑ «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα», που αφορούν στην απευθείας μείωση της αζωτούχου λίπανσης εφαρμόζονται στις Ευπρόσβλητες Ζώνες για τις οποίες έχουν εκδοθεί Προγράμματα Δράσης. Συγκεκριμένα έχουν θεσμοθετηθεί οι ακόλουθες Ευπρόσβλητες Ζώνες, με Προγράμματα Δράσης:</p> <p>Α) Με την ΚΥΑ 19652/1906/1999 (ΦΕΚ Β/1575) καθορίστηκαν ως ευπρόσβλητες οι περιοχές του Θεσσαλικού Πεδίου, του Κωπαϊδικού Πεδίου, του Αργολικού Πεδίου και της Λεκάνης του Πηνειού Ηλείας. http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=9dPCP6LrGQo%3d&tabid=250&language=el-GR, έτσι όπως προσδιορίστηκαν τα όρια τους σε επίπεδο Δημοτικών Διαμερισμάτων με την ΚΥΑ 24838/1400/19.06.2008 (ΦΕΚ Β / 1132) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=MFf1ecyl4oQ%3d&tabid=250&language=el-GR</p> <p>Β) Με την ΚΥΑ 20419/2522/18-9-2001 (ΦΕΚ Β/1212) καθορίστηκαν ως ευπρόσβλητες οι περιοχές της Λεκάνης του Στρυμόνα, του κάμπου Θεσσαλονίκης – Πέλλας - Ημαθίας και της πεδιάδας Άρτας-Πρέβεζας. http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=cAGn7h6PJlg%3d&tabid=250&language=el-GR.</p> <p>Τα Προγράμματα Δράσης των ανωτέρω περιοχών παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:</p> <table><tr><td>Ευπρόσβλητη ζώνη Προγράμματος</td><td>ΚΥΑ Δράσης Παραπομπή</td></tr><tr><td>Θεσσαλικό Πεδίο 25638/2905/18.10.2001(ΦΕΚ Β/1422) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=QrQcvJnNw9M%3d&tabid=250&language=el-G</td><td></td></tr><tr><td>Κωπαϊδικό πεδίο 20417/2520/7.09.2001 (ΦΕΚ Β/1195) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=oh%2fySkvJo0%3d&tabid=250&language=el-GR</td><td></td></tr><tr><td>Αργολικό πεδίο 20416/2519/7.09.2001(ΦΕΚ Β/1196) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=4Db0gpNLnLU%3d&tabid=250&language=el-GR</td><td></td></tr></table>	Ευπρόσβλητη ζώνη Προγράμματος	ΚΥΑ Δράσης Παραπομπή	Θεσσαλικό Πεδίο 25638/2905/18.10.2001(ΦΕΚ Β/1422) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=QrQcvJnNw9M%3d&tabid=250&language=el-G		Κωπαϊδικό πεδίο 20417/2520/7.09.2001 (ΦΕΚ Β/1195) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=oh%2fySkvJo0%3d&tabid=250&language=el-GR		Αργολικό πεδίο 20416/2519/7.09.2001(ΦΕΚ Β/1196) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=4Db0gpNLnLU%3d&tabid=250&language=el-GR	
Ευπρόσβλητη ζώνη Προγράμματος	ΚΥΑ Δράσης Παραπομπή											
Θεσσαλικό Πεδίο 25638/2905/18.10.2001(ΦΕΚ Β/1422) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=QrQcvJnNw9M%3d&tabid=250&language=el-G												
Κωπαϊδικό πεδίο 20417/2520/7.09.2001 (ΦΕΚ Β/1195) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=oh%2fySkvJo0%3d&tabid=250&language=el-GR												
Αργολικό πεδίο 20416/2519/7.09.2001(ΦΕΚ Β/1196) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=4Db0gpNLnLU%3d&tabid=250&language=el-GR												

				<p>Λεκάνη του Πηνειού Ηλείας 20418/2521/7.09.2001 (ΦΕΚ B/1197) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=cKeM%2bM9AWuA%3d&tabid=250&language=el-GR</p> <p>Κάμπος Θεσσαλονίκης Πέλλας Ημαθίας (συμπεριλαμβανομένου και του Ν. Κιλκίς) 16175/824/12.04.2006(ΦΕΚ B/530) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=2o8bYZIJQqk%3d&tabid=250&language=el-GR</p> <p>Λεκάνη του Στρυμόνα 50982/2309/11.12.2006(ΦΕΚ B/1894) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=Ppe3115rlgs%3d&tabid=250&language=el-GR</p> <p>Πεδιάδα Άρτας Πρέβεζας 50981/2308/11.12.2006(ΦΕΚ B/1895) http://ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=ozxTWN4o%2fZg%3d&tabid=250&language=el-GR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πολλά σημεία του επικαιροποιημένου ΚΟΓΠ όπως και οι ειδικές προβλέψεις για τις ευπρόσβλητες περιοχές συμπεριελήφθησαν στην υπ' αριθμ. 1791/74062/02.07.2015 ΥΑ της Πολλαπλής Συμμόρφωσης (βλ. ενδεικτικά Άρθρο 3 και Παράρτημα Ι). http://www.minagric.gr/images/stories/agropol/Greek/Agro_pol/KAP/ya1791_2015_polsimorfosi.pdf • Στο κεφάλαιο της περιγραφής των μέτρων (βλ. Κεφάλαιο 8.2 πεδία στην περιγραφή των αντίστοιχων Μέτρων 10-11 όπως Πεδίο Information specific to the operation/ Υποπεδίο Identification and definition of the relevant baseline elements) λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές προϋποθέσεις και νομοθεσία του κριτηρίου.
P4.3) Άλλα σχετικά εθνικά πρότυπα: τα σχετικά υποχρεωτικά	P4.3.α) Τα σχετικά υποχρεωτικά εθνικά πρότυπα καθορίζονται στα	Yes	Στο πλαίσιο του Μέτρου 10 (άρθρο 28 του Καν. 1305/2013) δεν θα ενισχυθούν υποχρεωτικά εθνικά πρότυπα.	

εθνικά πρότυπα ορίζονται για τους σκοπούς του άρθρου 28 στο κεφάλαιο I του τίτλου III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.	προγράμματα			
P5.1) Ενέργεια κή απόδοση: έχουν υλοποιηθεί δράσεις για την προώθηση αποτελεσματικών από πλευράς κόστους βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση και αποτελεσματικών από πλευράς κόστους επενδύσεων στην ενεργειακή ή απόδοση κατά την κατασκευή ή ανακαίνιση κτιρίων.	P5.1.a) Μέτρα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την ενεργειακή ή απόδοση των κτιρίων σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 5 της οδηγίας 2010/31/Ε του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.	No	<p>1. Πλήρης ενσωμάτωση της οδηγίας 2010/31 έγινε με τον Νόμο 4122/2013 (ΦΕΚ 42/Α/19.02.2013) «Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις». Μερική ενσωμάτωση της Οδηγίας με τους Νόμους 3661/2008, 3851/2010 και 3889/2010.</p> <p>2. Οι ελάχιστες απαιτήσεις των άρθρων 3 & 4 της Οδηγίας 2010/31 εφαρμόζονται ήδη με διατάξεις του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (KENAK, ΥΑ υπ' αριθμ. Δ6/Β/οικ. 5825/30.3.2010).</p>	Έχουν ολοκληρωθεί επιμέρους στάδια και έχουν δρομολογηθεί οι απαραίτητες ενέργειες για την πλήρη εκπλήρωση. Εκτιμώμενη ημερομηνία εκπλήρωσης: 31/5/2016.
	P5.1.b) Αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση συστημάτων πιστοποίησης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας	Yes	<p>— Υπουργική Απόφαση (Δ6/Β/οικ. 5825/30.3.2010 (ΦΕΚ Β' 407/ 9.04.2010) (Άρθρο 14: Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων)</p> <p>— Προεδρικό Διάταγμα 72/2010 (ΦΕΚ 132/Α/2010) (Άρθρο 4 και Άρθρο 5)</p> <p>— Προεδρικό Διάταγμα 100/2010 (ΦΕΚ 177/Α/6.10.2010) (Άρθρο 5)</p> <p>— Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 237/Α/05.12.2012) (Άρθρο 13) (βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>	

	2010/31/ΕΕ			
	P5.1.c) Μέτρα για την εξασφάλιση στρατηγικού σχεδιασμού ως προς την ενεργειακή απόδοση, σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου	Yes	http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=vDjk62bRxSI%3d&tabid=282&language=el-GR http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=d%2fpgden9TGw%3d&tabid=282&language=el-GR	<p>Ο στρατηγικός σχεδιασμός για την ενεργειακή αποδοτικότητα («Εκθεση μακροχρόνιας στρατηγικής για την προσέλκυση επενδύσεων για την ανακαίνιση του κτιριακού τομέα, άρθρο 4 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ») ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο 2015 και απεστάλη στην Ε.Ε.</p> <p>Ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση επί του σχεδίου νόμου με το οποίο ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η ευρωπαϊκή Οδηγία 2012/27 για την ενεργειακή απόδοση («Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 «για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ»).</p>
	P5.1.d) Μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες, ώστε να εξασφαλισθεί ο εφοδιασμός των τελικών πελατών με ατομικούς μετρητές στον βαθμό που	Yes	<ul style="list-style-type: none"> • Νόμος 3855/2010 (ΦΕΚ Α' 95/23.06.2010) «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις» (Άρθρο 15, παρ.1 και 3 : Μετρητές και αναλυτικοί λογαριασμοί για την κατανάλωση ενέργειας). • ΥΑ Δ5/ΗΛ/Α/Φ33/2067/04-02-2013 (ΦΕΚ Β 297/13.2.2013) «Αντικατάσταση συστημάτων μέτρησης τελικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας) 	

	αυτό είναι εφικτό από τεχνική άποψη, οικονομικά εύλογο και αναλογικό προς την ενδεχόμενη εξοικονόμηση ενέργειας.			
P5.2) Τομέας υδάτων: Η ύπαρξη α) τιμολογιακής πολιτικής για το νερό η οποία παρέχει επαρκή κίνητρα στους χρήστες για αποδοτική χρήση των υδάτινων πόρων και β) επαρκούς συνεισφοράς των διαφόρων χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης, σε ποσοστό που καθορίζεται στο εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για επενδύσεις που στηρίζονται από τα	P5.2.α) Σε τομείς που υποστηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ, ένα κράτος μέλος έχει εξασφαλίσει συμβολή των διαφόρων χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, συνεκτιμώντας κατά περίπτωση τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα της ανάκτησης, καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες της	No		<p>Στα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών υπάρχει κεφάλαιο διερεύνησης του βαθμού ανάγκης του κόστους υπηρεσιών ύδατος, σύμφωνα με την οικονομική ανάλυση του Πίνακα ΙΙΙ της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.</p> <p>1. Η οικονομική ανάλυση θα αφορά σε όλες τις χρήσεις ύδατος (αστική, βιομηχανική και αγροτική) και θα περιλαμβάνει το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου.</p> <p>2. Η τιμολογιακή πολιτική θα εξασφαλίζει επαρκή ανάκτηση του κόστους και μακροχρόνια βιωσιμότητα των επενδύσεων στον αστικό κύκλο. Όσον αφορά στη γεωργία θα καθοριστούν κίνητρα ανάκτησης περιβαλλοντικού κόστους και κόστος πόρου με βάση τη σταδιακή υλοποίηση μετρήσεων απολήψιμης ποσότητας.</p> <p>Η τελική διαμόρφωση και έγκριση της τιμολογιακής πολιτικής για την ύδρευση αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τις 30/4/2016 και για τις λοιπές χρήσεις ύδατος μέχρι 30/9/2016.</p> <p>Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Ε.Γ.Υ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, ολοκλήρωσε τη δημόσια διαβούλευση της πρότασης για τους γενικούς κανόνες κοστολόγησης & τιμολόγησης των υπηρεσιών ύδατος για όλες τις χρήσεις. Με την υπ. αριθμ. 617/25.11.1.2015 Απόφαση του Αν. Υπ. ΠΕΝ (ΑΔΑ 7ΩΡΡ4653Π8-Ο3Ψ) συγκροτήθηκε η Γνωμοδοτική Επιτροπή Υδάτων (ΓΕΥ). Αναμένεται η υποβολή της πρότασης στη ΓΕΥ και στη συνέχεια στον Υπουργό ΠΕΝ.</p>

προγράμματα.	οικείας περιοχής ή των οικείων περιοχών.			
P5.3) Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας : έχουν πραγματοποιηθεί δράσεις για την προώθηση της παραγωγής και διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	P5.3.a) Υφίστανται διαφανή συστήματα στήριξης, παρέχεται προτεραιότητα στην πρόσβαση στο δίκτυο ή εγγυημένη πρόσβαση και προτεραιότητα στην κατανομή και υφίστανται τυποποιημένοι κανόνες σχετικά με την ανάλυση και τον επιμερισμό του κόστους των τεχνικών αναπροσαρμογών που έχουν καταστεί δημόσιες, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 και το άρθρο 16 παράγραφοι 2 και 3 της οδηγίας 2009/28/EK.	Yes	http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=546&language=el-GR http://www.rae.gr/site/en_US/portal.csp Νόμος 4062/2012, Νόμος 3851/2010, Νόμος 3468/2006 http://www.admie.gr/rythmistiko-plaisio/kodikes-egcheiridia/ http://www.rae.gr/site/categories_new/renewable_power/ape_penetration.csp http://www.rae.gr/site/categories_new/about_rae/actions/decision/2012_A0787.csp http://www.admie.gr/fileadmin/groups/EDAS_DSS/AnaptixiSistimatos/Timologio_syndesis_GNOM._RAE-2-2007.pdf	
	P5.3.b) Ένα κράτος μέλος έχει εγκρίνει εθνικό σχέδιο δράσης για τις ανανεώσιμες	Yes	http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=CEYdUkQ7I9k%3D&tabid=37	Το 1ο Εθνικό σχέδιο δράσης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 4 της Οδηγίας 2009/28/EK, υποβλήθηκε στην ΕΕ τον Ιούλιο του 2010, έχει εγκριθεί και έχει επικαιροποιηθεί το 2012.

	μες πηγές ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας 2009/28/E Κ			
P6.1) Υποδομή δικτύων νέας γενιάς (NGN): η ύπαρξη ή εθνικών ή περιφέρει ακών σχεδίων NGN, τα οποία λαμβάνου ν υπόψη τις περιφέρει ακές δράσεις για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για πρόσβα ς υψηλής ταχύτητα ς στο Διαδίκτυο , εστιάζοντ ας σε περιοχές στις οποίες η αγορά δεν μπορεί να παρέχει ανοικτές υποδομές με προσιτό κόστος και σε ικανοποι τική ποιότητα, σύμφωνα με τους κανόνες περί ανταγωνι σμού και κρατικών ενισχύσε ων της Ένωσης, καθώς	P6.1.a) Υφίσταται εθνικό ή περιφέρει ακό σχέδιο NGN που περιλαμβά νει: σχέδιο επενδύσε ων σε υποδομές που βασίζεται σε οικονομικ ή ανάλυση και λαμβάνει υπόψη τις υπάρχουσ ες ιδιωτικές και δημόσιες υποδομές και τις προγραμμ ατισμένες επενδύσει ς·	Yes	http://www.yme.gr/getfile.php?id=5836 (Επιτελική σύνοψη, Κεφ. 2, Κεφ. 3, Κεφ. 5.1, Παρ. II)	Το «Εθνικό Σχέδιο Ευρωζωνικής Πρόσβασης Επόμενης Γενιάς 2014 -2020» που απαιτείται στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αιρεσιμότητας, ολοκληρώθηκε και αναρτήθηκε στο πληροφοριακό σύστημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (SFC) στις 9/7/2015.
εστιάζοντ ας σε περιοχές στις οποίες η αγορά δεν μπορεί να παρέχει ανοικτές υποδομές με προσιτό κόστος και σε ικανοποι τική ποιότητα, σύμφωνα με τους κανόνες περί ανταγωνι σμού και κρατικών ενισχύσε ων της Ένωσης, καθώς	P6.1.b) Υφίσταται εθνικό ή περιφέρει ακό σχέδιο NGN που περιλαμβά νει: πρότυπα βιώσιμων επενδύσε ων που ενισχύουν τον ανταγωνισ μό και παρέχουν πρόσβαση σε ανοικτές, οικονομικ ά προσιτές, υψηλής ποιότητας και χωρίς	Yes	http://www.yme.gr/getfile.php?id=5836 Κεφ. 4.1.4, Κεφ. 4.2, Παρ. III	Το «Εθνικό Σχέδιο Ευρωζωνικής Πρόσβασης Επόμενης Γενιάς 2014 -2020» που απαιτείται στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αιρεσιμότητας, ολοκληρώθηκε και αναρτήθηκε στο πληροφοριακό σύστημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (SFC) στις 9/7/2015.

και για την παροχή πρόσβασιμων υπηρεσιών στις ευάλωτες ομάδες.	επιχειρηματικό κίνδυνο υποδομές και υπηρεσίες.			
	P6.1.c) Υφίσταται εθνικό ή περιφερειακό σχέδιο NGN που περιλαμβάνει μέτρα για την τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων.	Yes	http://www.yme.gr/getfile.php?id=5836 Κεφ. 4.1, Κεφ. 5.4, Παράρτημα III	Το «Εθνικό Σχέδιο Ευρυζωνικής Πρόσβασης Επόμενης Γενιάς 2014 -2020» που απαιτείται στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αιρεσιμότητας, ολοκληρώθηκε και αναρτήθηκε στο πληροφοριακό σύστημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (SFC) στις 9/7/2015.
G1) Καταπολέμηση των διακρίσεων: η ύπαρξη διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή της νομοθεσίας και της πολιτικής της Ένωσης κατά των διακρίσεων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	G1.a) Ρυθμίσεις σύμφωνα με το θεσμικό και το νομικό πλαίσιο των κρατών μελών όσον αφορά τη συμμετοχή ή των φορέων που είναι αρμόδιοι για την προώθηση της ισότιμης μεταχείρισης σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης και της εφαρμογής των προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων για την παροχή συμβουλών σε θέματα ισότητας στις δραστηριότητες	Yes	<u>NΟΜΟΣ ΥΠ" ΑΡΙΘ. 3304/2005 - ΦΕΚ: 16/Α (27/01/2005)</u> Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.	Στο πλαίσιο του οικείου νόμου ορίζονται οι κάτωθι: Φορείς Προώθησης <ul style="list-style-type: none"> • Συνήγορος του Πολίτη (για δημόσιες Υπηρεσίες) • Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης (παροχή υπηρεσιών-πώληση αγαθών) • Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (εργασία, απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα) Διοικητική Δομή Τμήμα Ισότητας Ευκαιριών της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (διενέργεια ετήσιας δημόσιας διαβούλευσης με την συμμετοχή των αρμόδιων φορέων, για την κατάρτιση του εθνικού σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την υλοποίησή του, στο πλαίσιο του κ.π Progress). Φορείς Κοινωνικού Διαλόγου <ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Επιστημονική υποβοήθηση <ul style="list-style-type: none"> • Παρατηρητήριο Καταπολέμησης των Διακρίσεων του Ινστιτούτου Κοινωνικής Πολιτικής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών Από τους ως άνω φορείς το ΣΕΠΕ και η ΟΚΕ αποτελούν μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΑΝΑΔ.

	τητες που συνδέονται με τα ΕΔΕΤ.			
	G1.b) Ρυθμίσεις για την κατάρτιση του προσωπικού των αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο των ΕΔΕΤ στους τομείς της νομοθεσίας και της πολιτικής της Ένωσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων.	Yes	Ετήσιο Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων.	<p>Εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων στελεχών της διοίκησης μέσω εκπαιδευτικών δράσεων σχετικών με το περιεχόμενο και την πρακτική εφαρμογή των Οδηγιών 2000/43/ΕΚ & 2000/78/ΕΚ (εκπαιδεύτηκαν στελέχη του ΣΕΠΕ, του ΟΑΕΔ, Δικαστικοί, στελέχη του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, κλπ. παρήχθη εκπαιδευτικό υλικό)</p> <p>Υπεβλήθη πρόταση στο ΕΠΑΝΑΔ, για ένταξη έργου στο νέο Ε.Π 2014-2020, με τίτλο «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ».</p>
G2) Ισότητα των φύλων: η ύπαρξη διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή της νομοθεσίας και της πολιτικής της Ένωσης για την ισότητα των φύλων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	G2.a) Ρυθμίσεις σύμφωνα με το θεσμικό και νομικό πλαίσιο των κρατών μελών για τη συμμετοχή των φορέων που είναι αρμόδιοι για την ισότητα των φύλων σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης και της εφαρμογής των προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων για την παροχή συμβουλών σε	Yes	<p><u>ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3896 (ΦΕΚ207/Α/2010)</u></p> <p>Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις.</p> <p><u>ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5</u></p> <p>Οργανισμός της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων – ΓΓΙΦ- (ΦΕΚ 17/Α/2008)</p>	<p>Αρμόδιος Φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών είναι η ΓΓΙΦ. Η ΓΓΙΦ έχει ως αποστολή την πραγματοποίηση της νομικής και ουσιαστικής ισότητας ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα σε όλους τους τομείς δραστηριότητας.</p> <p>Για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης και με σκοπό την εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του ΕΚ και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις, ορίστηκε ως αρμόδιος φορέας ο Συνήγορος του Πολίτη που είναι Ανεξάρτητη Αρχή.</p> <p>Η ΓΓΙΦ βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης του νέου «Εθνικού Προγράμματος για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2014-2020».</p> <p>Το Πρόγραμμα αναφέρεται σε ευρύ φάσμα δημόσιων πολιτικών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και περιλαμβάνει δράσεις το μεγαλύτερο μέρος των οποίων θα υλοποιηθεί από την ΓΓΙΦ - ΕΥΣΥΔΕ/ΥΠΕΣ.</p> <p>(βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>

	θέματα ισότητας των φύλων στις δραστηριότητες που συνδέονται με τα ΕΔΕΤ.			
	G2.b) Ρυθμίσεις για την κατάρτιση του προσωπικού των αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο των ΕΔΕΤ στους τομείς της νομοθεσίας και της πολιτικής της Ένωσης για την ισότητα των φύλων καθώς και της ενσωμάτωσής της διάστασης του φύλου.	Yes	<p>Το «Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2014-2020» προβλέπει να επεκταθούν οι δράσεις κατάρτισης και επιμόρφωσης και κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο εστιάζοντας στα στελέχη των φορέων που θα συμμετέχουν στο σχεδιασμό/ διαχείριση/ έλεγχο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.</p> <p>Για το σκοπό αυτό η ΓΓΙΦ εκπόνησε «Οδηγό Ένταξης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, του ΕΣΣΑΑ και (βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>	<p>Στην παρούσα Περίοδο στο πλαίσιο του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» η ΓΓΙΦ υλοποιεί προγράμματα εκπαίδευσης σε θέματα ισότητας και ενσωμάτωσης της ισότητας στις δημόσιες πολιτικές (gender mainstreaming) σε στελέχη της δημόσιας διοίκησης, της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, και των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων.</p> <p>Το έργο αφορά στην εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων εκπαίδευσης των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων, με έμφαση στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις πολιτικές που υλοποιούν οι υπηρεσίες των Υπουργείων, των Περιφερειών και των ΟΤΑ.</p> <p>Οι παραπάνω ενέργειες απευθύνονται σε στελέχη των Υπουργείων, των Περιφερειών και των ΟΤΑ που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή των πολιτικών ισότητας, αλλά και γενικότερα σε στελέχη δημόσιας διοίκησης, προκειμένου να υιοθετηθεί η διάσταση του φύλου σε οριζόντια βάση κατά την ανάπτυξη πολιτικών και η υιοθέτηση θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών για την προώθηση της ισότητας των φύλων.</p>
G3) Αναπηρία : η ύπαρξη διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCRP D) στο πεδίο των ΕΔΕΤ,	G3.a) Ρυθμίσεις σύμφωνα με το θεσμικό και νομικό πλαίσιο των κρατών μελών για τη διαβούλευση και τη συμμετοχή των φορέων που είναι επιφορτισμένοι με την προστασία των ατόμων με αναπηρία ή των	Yes	<ul style="list-style-type: none"> • Κύρωση του Πρωτοκόλλου με το Νόμο 4074/2013 «Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες» • http://www.espa.gr/el/Pages/staticNewProgrammingPeriod.aspx 	<p>Αρμόδια αρχή για το συντονισμό της προετοιμασίας του νέου ΕΣΠΑ είναι το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων-ΕΣΠΑ). Όλες οι ενέργειες διαβούλευσης αναφέρονται στο σχέδιο του νέου ΕΣΠΑ (κεφ. 1.5.1 και 15.2). Στην ηλεκτρονική πύλη http://www.espa.gr, αλλά και στους διαδικτυακούς τόπους άλλων Υπουργείων και Περιφερειών, έχει δημιουργηθεί ειδικός χώρος, ο οποίος αφορά στην περίοδο 2014-2020 όπου όλα τα βασικά υποστηρικτικά έγγραφα του αναπτυξιακού σχεδιασμού αναρτώνται και δίνεται η δυνατότητα σχολιασμού και υποβολής ερωτήσεων και προτάσεων.</p>

σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου	οργανώσεων που εκπροσωπούν άτομα με αναπηρία και άλλων εμπλεκόμενων φορέων σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης και της εφαρμογής των προγραμμάτων.			
	G3.b) Ρυθμίσεις για την κατάρτιση του προσωπικού των αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο των ΕΔΕΤ στους τομείς της ισχύουσας νομοθεσίας και πολιτικής της Ένωσης και των κρατών μελών για άτομα με αναπηρία, περιλαμβανομένης της προσβασιμότητας και της πρακτικής εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία όπως αποτυπώνεται στην ενωσιακή	Yes	http://www.espa.gr/el/Pages/staticNewProgrammingPeriod.aspx	<p>Δεδομένου, ότι η ΜΟΔ έχει την αρμοδιότητα εκπαίδευσης των Υπηρεσιών του ΕΣΠΑ, ενέταξε στις δραστηριότητες εκπαίδευσης που υλοποιεί και τα ζητήματα αναπηρίας.</p> <p>Συστάθηκε από την ΕΥΣΣΑΑΠ «Ομάδα Εργασίας σχετικά με την ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ 2014-2020» (Α.Π.14125/ΕΥΣΣΑΑΠ989/24.03.2014). Στο πλαίσιο αυτό, η ΜΟΔ ΑΕ συνεργάστηκε με ΕΣΑμεΑ και τη Δ/ΝΣΗ Διεθνών Σχέσεων του Υπ. Εργασίας και κατάρτισε αναλυτικό Σχέδιο Εκπαιδευτικής παρέμβασης (30/9/2014). Έχει ολοκληρωθεί η α' φάση εκπαίδευσης των στελεχών των Υπηρεσιών του ΕΣΠΑ και έχει πραγματοποιηθεί για τα στελέχη σχεδιασμού «Διημερίδα Ενήμερωσης και Εκπαίδευσης των στελεχών των ΕΥ σε θέματα αναπηρίας και προσβασιμότητας» (8, 9/10/2014 ενημερωτικές εισηγήσεις και 4 βιομαθητικά εργαστήρια). Σχεδιάζεται η εκπαίδευση των Δικαιούχων. Οι λοιπές δράσεις που περιλαμβάνουν διερεύνηση αναγκών, συγκέντρωση και διάθεση εκπαιδευτικού υλικού και εκπαιδευτικές δράσεις θα πραγματοποιηθούν έως τα τέλη του 2015.</p>

	και εθνική νομοθεσία , ανάλογα με την περίπτωση .			
	G3.c) Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν την παρακολούθηση της εφαρμογής του άρθρου 9 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία όσον αφορά τα ΕΔΕΤ σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης και της εφαρμογής των προγραμμάτων.	Yes	YA 426/14 (ΦΕΚ 523 Β/28-02-2014)	<p>Σύμφωνα με το άρθρ. 33 σημ. 1 της Σύμβασης «για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες», ορίζεται από τον πρωτοπουργό, ένας συντονιστικός μηχανισμός μέσα στην Κυβέρνηση με αντικείμενο την εθνική εφαρμογή και την παρακολούθηση της Σύμβασης. Με βάση την Αριθμ. Υ 426/14 (ΦΕΚ 523 Β/28-02-2014) ορίστηκε το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και ειδικότερα η Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου ως το σημείο αναφοράς για την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες καθώς και ως συντονιστικός μηχανισμός για τη διευκόλυνση των σχετικών με αυτή δράσεων. Επιπλέον, στη συγκεκριμένη πράξη ορίζεται ότι η κοινωνία των πολιτών και, ιδιαίτερα, τα άτομα με αναπηρίες και οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους, θα εμπλέκονται και θα συμμετέχουν πλήρως στη διαδικασία παρακολούθησης.</p>
G4) Δημόσιες συμβάσεις: η ύπαρξη ρυθμίσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	G4.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων μέσω κατάλληλων μηχανισμών.	No		<p>Οι ελληνικές αρχές έχουν υλοποιήσει δράσεις όπως η ίδρυση της ΕΑΑΔΗΣΥ (Ν. 4013/2011). Οι μεταρρυθμίσεις είναι σε εξέλιξη και οι δράσεις που δρομολογούνται είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ολοκλήρωση νομικού πλαισίου για την απλοποίηση, ενοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας ΔΣ • Νομικές και διαδικαστικές ρυθμίσεις για την ομοιομορφή εφαρμογή της νομοθεσίας ΔΣ και την αντιμετώπιση συνηθέστερων προβλημάτων (π.χ. κατευθυντήριες οδηγίες) • Αποτελεσματικό σύστημα προστασίας οικονομικών φορέων • Υλοποίηση δράσεων για την ηλεκτρονική ανάθεση ΔΣ (e-procurement). <p>Οι ελληνικές αρχές πρέπει να υλοποιήσουν τις δράσεις που περιγράφονται λεπτομερώς στο Σχέδιο Δράσης που συμφωνήθηκε την 28.11.2014 με την ΕΕ -ΣΔ(Γ4)- προκειμένου να εκπληρώσουν την αμεσότητα Γ4.</p>

				<p>Στην παρούσα φάση οι ελληνικές αρχές και οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ είναι σε διαβούλευση για την επικαιροποίηση του ΣΔ(G4) αναφορικά με τα κριτήρια 1 και 2.</p> <p>Η ΕΕ θα αξιολογήσει την εκπλήρωση της αιρεσιμότητας G4 αποκλειστικά με βάση το επικαιροποιημένο σχέδιο.</p>
G4.b) Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν διαφανείς διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων.	No			<p>Οι ελληνικές αρχές έχουν υλοποιήσει δράσεις όπως η ίδρυση της ΕΑΑΔΗΣΥ (Ν. 4013/2011). Οι μεταρρυθμίσεις είναι σε εξέλιξη και οι δράσεις που δρομολογούνται είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ολοκλήρωση νομικού πλαισίου για την απλοποίηση, ενοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας ΔΣ • Νομικές και διαδικαστικές ρυθμίσεις για την ομοιομορφη εφαρμογή της νομοθεσίας ΔΣ και την αντιμετώπιση συνηθέστερων προβλημάτων (π.χ. κατευθυντήριες οδηγίες) • Αποτελεσματικό σύστημα προστασίας οικονομικών φορέων • Υλοποίηση δράσεων για την ηλεκτρονική ανάθεση ΔΣ (e-procurement). <p>Οι ελληνικές αρχές πρέπει να υλοποιήσουν τις δράσεις που περιγράφονται λεπτομερώς στο Σχέδιο Δράσης που συμφωνήθηκε την 28.11.2014 με την ΕΕ -ΣΔ(G4)- προκειμένου να εκπληρώσουν την αιρεσιμότητα G4.</p> <p>Στην παρούσα φάση οι ελληνικές αρχές και οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ είναι σε διαβούλευση για την επικαιροποίηση του ΣΔ(G4) αναφορικά με τα κριτήρια 1 και 2.</p> <p>Η ΕΕ θα αξιολογήσει την εκπλήρωση της αιρεσιμότητας G4 αποκλειστικά με βάση το επικαιροποιημένο σχέδιο.</p>
G4.c) Ρυθμίσεις για την κατάρτιση και την ενημέρωση του προσωπικού που συμμετέχει στη διαχείριση των κονδυλίων των ΕΔΕΤ.	Yes	<p>1. Κατάρτιση του προσωπικού που ασχολείται με την εφαρμογή των κανόνων ΔΣ της ΕΕ μέσω:</p> <p>α. Στοχευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για το προσωπικό των αναθετουσών αρχών</p> <p>β. Εκπαίδευσης στελεχών των ΔΑ και δικαιούχων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ</p> <p>2. Εφαρμογή συστήματος διάδοσης και ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων των δημοσίων συμβάσεων για το προσωπικό μέσω:</p> <p>α. της ΕΑΑΔΗΣΥ</p> <p>β. του συστήματος διάδοσης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ</p> <p>γ. της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για το ΕΣΠΑ (βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>		

	G4.d) Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της διοικητικής ικανότητας για την υλοποίηση και εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημόσιων συμβάσεων.	No		Οι ελληνικές αρχές πρέπει να υλοποιήσουν τις δράσεις που περιγράφονται λεπτομερώς στο Σχέδιο Δράσης που συμφωνήθηκε την 26.11.2014 με την ΕΕ, στο εξής «ΣΔ(G4)», όσον αφορά το συγκεκριμένο κριτήριο προκειμένου να εκπληρώσουν την αιρεσιμότητα G4. Το ΣΔ(G4) επισυνάπτεται στην αγγλική γλώσσα στο ΕΠ με τίτλο «ACTION PLAN for the fulfillment of the General ex ante Conditionality Public Procurement». Η ΕΕ θα αξιολογήσει την εκπλήρωση του συγκεκριμένου κριτηρίου από τις ελληνικές αρχές αποκλειστικά με βάση το σχέδιο ΣΔ(G4).
G5) Κρατικές ενισχύσεις: Η ύπαρξη ρυθμίσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	G5.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων.	Yes	<p>Η <u>Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕ),-ΚΕΜΚΕ</u>, του Υπ. Οικονομικών σε συνεργασία με <u>δίκτυο Αποκεντρωμένων Μονάδων ΚΕ, ΑΜΚΕ</u>, που συστήνεται στα <u>άλλα Υπουργεία</u>, αποτελεί το συντονιστικό όργανο για τον έλεγχο των ΚΕ της χώρας ως προς την συμβατότητά τους με το ΕΕ δίκαιο.</p> <p>Σε ό,τι αφορά τις συγχρηματοδοτούμενες ενισχύσεις καθώς και τις ενισχύσεις που χορηγούνται από το ΠΔΕ & τις λοιπές ενισχύσεις αρμοδιότητας ΥΠΑΑΝ, η αρμόδια ΑΜΚΕ συστήνεται στο ΥΠΑΑΝ, και ειδικότερα στην ΕΑΣ.</p> <p>(βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>	<p>Η ΑΜΚΕ του ΥΠΑΑΝ, για τον έλεγχο της συμβατότητας με το ΕΕ δίκαιο των χρηματοδοτήσεων των έργων αρμοδιότητας του ΥΠΑΑΝ (ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης) καθώς και όλων των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ (συγχρηματοδοτούμενων & μη), έχει οριστεί με βάση το ΠΔ του Υπουργείου.</p> <p>Η εφαρμογή των κανόνων ΚΕ με την ύπαρξη συντονιστικής δομής για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα έργα θα περιγραφεί και στο νόμο πλαίσιο της περιόδου 2014-2020 ενώ υπάρχουν ρυθμίσεις για:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έλεγχο σφύρευσης - Εκπλήρωση αρχής "Deggendorf" - Τήρηση κανόνων ΚΕ καθ' όλη τη διάρκεια εξέλιξης ενός καθεστώτος - Έγκριση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΜΧΤ) ως προς τη νομιμότητα τους σε θέματα ΚΕ ενώ στο ΠΣΣΚΕ καταχωρούνται και οι ενισχύσεις μέσω των ΜΧΤ - Επιτάχυνση ανακτήσεων για παράνομες & μη συμβατές ενισχύσεις - Επάρκεια διασφάλισης κατάλληλων ελέγχων συμμόρφωσης καθεστώτων με τον ΓΑΚ και εγκεκριμένων καθεστώτων - Επαρκή γνώση για χορηγήθεισες ενισχύσεις περιλαμβανομένων των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας <p>(βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>
	G5.b) Ρυθμίσεις για την κατάρτιση	Yes	<p>Τα στελέχη της ΕΑΣ έχουν εμπειρία διαπραγμάτευσης & εκπαίδευσης σε θέματα ΚΕ.</p> <p>Η ΑΜΚΕ θα συνεχίσει να εκπονεί με τη στήριξη της ΜΟΔ πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα ΚΕ με στόχο την ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού των δομών ΕΣΠΑ. Η διάχυση πληροφοριών στις ΔΑ θα συνεχιστεί μέσω του site www.ependyseis .gr/ υποβολή ηλεκτρονικών</p>	Το κριτήριο εκπληρώνεται σε όλο το εύρος του πεδίου του καθώς εκπληρώνεται το σύνολο των

	και την ενημέρωση ή του προσωπικού που συμμετέχει στη διαχείριση των κονδυλίων των ΕΔΕΤ.		ερωτημάτων/ έκδοση οδηγιών & κατευθύνσεων/ τεχνικών συναντήσεων, μηχανισμός ο οποίος ενισχύεται. Ενώ ο «Δίαυλος» συντελεί στην ανταλλαγή πληροφοριών . (βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)	υποκριτηρίων του μέσω των σχετικών ρυθμίσεων. Η πρόβλεψη για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων ΚΕ με την ύπαρξη συντονιστικής δομής για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα έργα θα περιγραφεί επίσης στο νόμο πλαίσιο της νέας διαχειριστικής περιόδου 2014-2020.
	G5.c) Ρυθμίσεις για την διασφάλιση της διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων.	Yes	Η διοικητική ικανότητα για την υλοποίηση & εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις συγχρηματοδοτούμενες ΚΕ διασφαλίζεται με την λειτουργία της ΑΜΚΕ του ΥΠΑΑΝ, η οποία υποστηρίζει τους φορείς αρμοδιότητας της σε συνεργασία με την ΚΕΜΚΕ. Όπως στην τρέχουσα περίοδο θα αξιοποιηθεί η τεχνική βοήθεια. Ενδεικτικές δράσεις: <ul style="list-style-type: none">• εκπαίδευση/ ενημέρωση/ συμβουλευτική υποστήριξη ΔΑ & εμπλεκόμενων φορέων• επέκταση/ επικαιροποίηση του ΠΣΣΚΕ• συντήρηση/ αναβάθμιση ηλεκτρονικών μέσων πληροφόρησης (βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)	Το κριτήριο εκπληρώνεται σε όλο το εύρος του πεδίου του καθώς εκπληρώνεται το σύνολο των υποκριτηρίων του μέσω των σχετικών ρυθμίσεων. Η πρόβλεψη για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων ΚΕ με την ύπαρξη συντονιστικής δομής για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα έργα θα περιγραφεί αναλυτικά στο νόμο πλαίσιο της νέας διαχειριστικής περιόδου 2014-2020.
G6) Περιβαλλοντική νομοθεσία σχετικά με την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) και τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ): η ύπαρξη ρυθμίσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης σχετικά με την ΕΠΕ και τη ΣΠΕ.	G6.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας 2011/92/Ε του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΠΕ) και της οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΣΠΕ).	Yes	Οι Οδηγίες έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με τους νόμους 1650/86, 3010/2002, 4014/2011 και την ΚΥΑ οικ.107017/28.8.2006. Εφαρμογή επίσης έχουν ο νόμος 4014/2011, η ΚΥΑ 37111/2021/2003, η ΚΥΑ 11764/653 και η ΚΥΑ 9269/470/2007. (βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)	
	G6.b) Ρυθμίσεις για την κατάρτιση και την ενημέρωση του	Yes	Οι δράσεις κατάρτισης του προσωπικού διεξάγονται κυρίως από το ΙΝΕΠ ενώ στις ιστοσελίδες: <ul style="list-style-type: none">• www.ypeka.gr, αναρτώνται σχετικά νομοθετήματα & ερμηνευτικές εγκύκλιοι• http://aero.ypeka.gr/, αναρτώνται αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων-ανανέωσης- παράτασης, για δραστηριότητες κατηγορίας Α	Για την εκπαίδευση των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών οργανώθηκε από το ΥΠΕΚΑ ενημερωτική ημερίδα μετά την έκδοση του νέου Ν 4014/2011. Το Πρόγραμμα «Διάγεια» στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας

	προσωπικ ού που συμμετέχ ει στην εφαρμογή των οδηγιών για την ΕΠΕ και τη ΣΠΕ.		<ul style="list-style-type: none"> • http://diavgeia.gov.gr/, αναρτώνται αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) έργων & δραστηριοτήτων, καθώς και σχεδίων & προγραμμάτων • ΦΕΚ 1817/Β', ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 30651/2014 <p>(βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>	<p>της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας.</p> <p>Για την ηλεκτρονική διαχείριση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης προβλέπεται, στο άρθρο 18 Ν. 4014/2011, η δημιουργία Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου πληροφοριών στο ΥΠΕΚΑ, ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 30651/2014 (ΦΕΚ 1817/Β', 7/2014) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρ. 18 παρ. 5 Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209)».</p> <p>Σύσταση Εθνικού Περιβαλλοντικού Δικτύου (υπ. Αριθμ. 135259/10-4-2012 Απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ).</p> <p>(βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p> <p>Οι υπηρεσίες της ΕΕ θα ενημερώνονται σχετικά με την εξέλιξη της εκπλήρωσης των απαιτήσεων του κριτηρίου.</p>
	G6.c) Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν την επάρκεια της διοικητικής ικανότητας.	Yes	<p>Οι αρχές για την εφαρμογή των ΕΠΕ/ΣΠΕ είναι η ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ, οι αποκεντρωμένες & αυτοδιοικητικές υπηρεσίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης.</p> <p>Με τον Ν4014/2011 επιδιώκεται η μείωση των απαιτούμενων χρόνων & συστήνεται μητρώο πιστοποιημένων αξιολογητών ΜΠΕ. Συνεργασία ΥΠΕΚΑ με ΥΔΜΗΔ για να ληφθεί ενίσχυσης των υπηρεσιών που εμπλέκονται στις λειτουργίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης.</p> <p>Προεδρικό Διάταγμα 100/2014 (ΦΕΚ 237/Α'/2014)</p> <p>Απόφαση Α.Π. οικ. 51365/ 31.10.2014 του Υπουργού ΠΕΚΑ</p> <p>(βλ. Παρ.ΙΙΙ1, ΕΣΠΑ)</p>	<p>Για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κριτηρίου, η στελέχωση των αρμόδιων Υπηρεσιών αποτελεί προϋπόθεση και δέσμευση των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σε εξέλιξη η υλοποίηση των απαραίτητων ενεργειών για την εξασφάλιση επιπλέον στελέχωσης με εξειδικευμένο προσωπικό. Επίσης, επικουρικά η λειτουργία του μητρώου πιστοποιημένων αξιολογητών θα συμβάλει προς την κατεύθυνση αυτή.</p> <p>Οι υπηρεσίες της ΕΕ θα ενημερώνονται σχετικά με την εξέλιξη της εκπλήρωσης των απαιτήσεων του κριτηρίου.</p>
G7) Στατιστικά συστήματα και δείκτες αποτελεσμάτων: η ύπαρξη μιας αναγκαίας στατιστικής βάσης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και των επιπτώσεων των προγραμ	G7.a) Ρυθμίσεις για την έγκαιρη συλλογή και συγκέντρωση των στατιστικών στοιχείων, οι οποίες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία: τον προσδιορισμό των πόρων και μηχανισμό ύς που διασφαλίζουν την	Yes	<p>http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=el</p>	

<p>άτων. Η ύπαρξη συστήματος δεικτών αποτελέσματος, το οποίο είναι απαραίτητο για την επιλογή των δράσεων που συμβάλλουν με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο στην επίτευξη επιθυμητών αποτελεσμάτων, στην παρακολούθηση της προόδου ως προς τα συγκεκριμένα αποτελέσματα και στη διενέργεια εκτίμησης των επιπτώσεων.</p>	<p>στατιστική επαλήθευση</p>			
	<p>G7.b) Ρυθμίσεις για την έγκαιρη συλλογή και συγκεντρωση των στατιστικών στοιχείων, οι οποίες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία: ρυθμίσεις για τη δημοσίευσή και τη δημόσια διάθεση των συγκεντρωτικών δεδομένων</p>	Yes	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=el	
	<p>G7.c) Ένα αποτελεσματικό σύστημα δεικτών αποτελέσματος που περιλαμβάνει: την επιλογή δεικτών αποτελέσματος για κάθε πρόγραμμα καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο επιλογής των δράσεων πολιτικής που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα</p>	Yes	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=el	
	<p>G7.d) Ένα αποτελεσματικό</p>	Yes	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=el	

	σύστημα δεικτών αποτελέσματος που περιλαμβάνει: τη θέσπιση στόχων για τους εν λόγω δείκτες			
	G7.e) Ένα αποτέλεσμα ατικό σύστημα δεικτών αποτελέσματος που περιλαμβάνει: την τήρηση των ακόλουθων προϋποθέσεων για κάθε δείκτη: σταθερότητα και στατιστική επαλήθευση, σαφήνεια της κανονιστικής ερμηνείας, ανταπόκριση στην πολιτική, έγκαιρη συλλογή δεδομένων	Yes	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=el	
	G7.ι) Διαδικασίες που διασφαλίζουν ότι όλες οι πράξεις που χρησιμοποιούνται από το πρόγραμμα περιλαμβάνουν ένα αποτέλεσμα ατικό σύστημα δεικτών	Yes	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=el	

6.2.1. Κατάλογος δράσεων που πρέπει να αναληφθούν για τη συμμόρφωση με γενικές εκ των προτέρων αιρεσιμότητες

Εφαρμοστέα εκ των προτέρων αιρεσιμότητα σε εθνικό επίπεδο	Κριτήρια με τα οποία δεν παρατηρείται συμμόρφωση	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
G4) Δημόσιες συμβάσεις: η ύπαρξη ρυθμίσεων για την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων στο πεδίο των ΕΔΕΤ.	G4.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων μέσω κατάλληλων μηχανισμών.	3. Έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών/ερμηνευτικών εγκυκλίων: Μέρος Β - Βλ. ΣΔ(G4)	31-12-2016	ΕΑΑΔΗΣΥ
	G4.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων μέσω κατάλληλων μηχανισμών.	5. Έκδοση τυποποιημένων τευχών δημοπράτησης: Μέρος Β - Βλ. ΣΔ(G4)	31-12-2016	ΕΑΑΔΗΣΥ
	G4.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων μέσω κατάλληλων μηχανισμών.	1. Ενσωμάτωση των νέων ευρωπαϊκών οδηγιών για τις Δημόσιες Συμβάσεις - Βλ. ΣΔ(G4)	18-04-2016	ΕΑΑΔΗΣΥ Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού
	G4.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων μέσω κατάλληλων μηχανισμών.	6. Λήψη μέτρων εφαρμογής του νέου συστήματος προδικαστικής προστασίας (Ν. 4281/14) - Βλ. ΣΔ(G4)	31-12-2016	ΕΑΑΔΗΣΥ Υπουργείο Δικαιοσύνης
	G4.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων μέσω κατάλληλων μηχανισμών.	4. Έκδοση τυποποιημένων τευχών δημοπράτησης: Μέρος Α - Βλ. ΣΔ(G4)	31-12-2015	ΕΑΑΔΗΣΥ
	G4.a) Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων μέσω κατάλληλων μηχανισμών.	2. Έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών/ερμηνευτικών εγκυκλίων: Μέρος Α - Βλ. ΣΔ(G4)	31-12-2015	ΕΑΑΔΗΣΥ
	G4.b) Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν διαφανείς διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων.	1. Ολοκλήρωση δράσεων παρ. 2.7.1.3 του MoU: 4, 5(ii) (ii) (v), 6,7(iii) (iv) (v) & 8 - Βλ. ΣΔ(G4)	31-12-2015	Γενική Γραμματεία Εμπορίου
	G4.d) Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της διοικητικής κανονότητας για την υλοποίηση και εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων.	1. Υιοθέτηση σε συμφωνία με την ΕΕ εκπαιδευτικού προγράμματος για ΔΣ για το 2016 - Βλ. ΣΔ(G4)	31-12-2015	ΕΑΑΔΗΣΥ ΕΚΔΔΑ Γενική Γραμματεία Εμπορίου Υπουργείο. Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων

6.2.2. Κατάλογος δράσεων που πρέπει να αναληφθούν για τη συμμόρφωση με εφαρμοστέες, συνδεδεμένες με προτεραιότητες εκ των προτέρων αιρεσιμότητες

Εφαρμοστέα εκ των προτέρων αιρεσιμότητα σε εθνικό επίπεδο	Κριτήρια με τα οποία δεν παρατηρείται συμμόρφωση	Action to be taken	Deadline	Bodies responsible for fulfillment
P5.1) Ενεργειακή απόδοση: έχουν υλοποιηθεί δράσεις για την προώθηση αποτελεσματικών από πλευράς κόστους βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση και αποτελεσματικών από πλευράς κόστους επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση κατά την κατασκευή ή ανακαίνιση κτιρίων.	P5.1.a) Μέτρα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 5 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.	3. Τροποποίηση ΚΕΝΑΚ (εφόσον απαιτείται)	31-05-2016	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) – Δ/ση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας
	P5.1.a) Μέτρα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 5 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.	2. Αποστολή Μελέτης στην ΕΕ (ΓΔ Ενέργειας) – Διαβούλευση/διαπραγμάτευση με την ΕΕ	30-04-2016	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) – Δ/ση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας
	P5.1.a) Μέτρα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 5 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.	1. Εκπόνηση μελέτης	30-04-2016	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) – Δ/ση Ενεργειακών Πολιτικών και Ενεργειακής Αποδοτικότητας
P5.2) Τομέας υδάτων: Η ύπαρξη α) τιμολογιακής πολιτικής για το νερό η οποία παρέχει επαρκή κίνητρα στους χρήστες για αποδοτική χρήση των υδάτινων πόρων και β) επαρκούς συνεισφοράς των διαφόρων χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης, σε ποσοστό που καθορίζεται στο εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για επενδύσεις που στηρίζονται από τα προγράμματα.	P5.2.a) Σε τομείς που υποστηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ, ένα κράτος μέλος έχει εξασφαλίσει συμβολή των διαφόρων χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, συνεκτιμώντας κατά περίπτωση τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα της ανάκτησης, καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες της οικείας περιοχής ή των οικείων περιοχών.	4. Τελική διαμόρφωση και έγκριση της τιμολογιακής πολιτικής για τις λοιπές χρήσεις ύδατος	30-09-2016	ΥΠΕΝ/Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Εισήγηση) Εθνική Επιτροπή Υδάτων (Απόφαση έγκρισης)
	P5.2.a) Σε τομείς που υποστηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ, ένα κράτος μέλος έχει εξασφαλίσει συμβολή των διαφόρων χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, συνεκτιμώντας κατά περίπτωση τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα της ανάκτησης, καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες της οικείας περιοχής ή των οικείων περιοχών.	2. Διαβούλευση επί της πρότασης τιμολογιακής πολιτικής με τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Υδάτων και με Φορείς.	31-03-2016	ΥΠΕΝ/Ειδική Γραμματεία Υδάτων Γνωμοδοτική Επιτροπή Υδάτων
	P5.2.a) Σε τομείς που υποστηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ, ένα κράτος μέλος έχει εξασφαλίσει συμβολή των διαφόρων χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, συνεκτιμώντας κατά περίπτωση τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα της ανάκτησης, καθώς και τις γεωγραφικές και	1. Διαμόρφωση της τιμολογιακής πολιτικής στις λοιπές χρήσεις ύδατος	31-12-2015	ΥΠΕΝ/ Ειδική Γραμματεία Υδάτων

	κλιματικές συνθήκες της οικείας περιοχής ή των οικείων περιοχών.			
	<p>P5.2.a) Σε τομείς που υποστηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ, ένα κράτος μέλος έχει εξασφαλίσει συμβολή των διαφόρων χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, συνεκτιμώντας κατά περίπτωση τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα της ανάκτησης, καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες της οικείας περιοχής ή των οικείων περιοχών.</p>	3. Τελική διαμόρφωση και έγκριση της τιμολογιακής πολιτικής για την ύδρευση	30-04-2016	<p>ΥΠΕΝ/Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Εισήγηση)</p> <p>Εθνική Επιτροπή Υδάτων (Απόφαση έγκρισης)</p>

7. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ

7.1. Δείκτες

Προτεραιότητα	Applicable	Δείκτης και μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Στόχος 2025 (α)	Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β)	Προσαρμογή EURI (Γ)	Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ)
Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών		Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για επενδύσεις με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (τομέας επικέντρωσης 2Α) + γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (τομέας επικέντρωσης 2Β)	45.878,00		1.537,00	44.341,00
	X	Συνολική δημόσια δαπάνη P2 (σε ευρώ)	1.597.818.014,78		130.673.073,00	1.467.144.941,78
Π3: Προώθηση της οργάνωσης της	X	Συνολική δημόσια δαπάνη P3 (σε ευρώ)	484.027.412,98		16.000.000,00	468.027.412,98

αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία		Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (τομέας επικέντρωσης 3Α)	29.250,00			29.250,00
		Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου (τομέας επικέντρωσης 3Β)	2.622,00		1.100,00	1.522,00
Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	X	Συνολική δημόσια δαπάνη P4 (σε ευρώ)	3.846.874.452,04		175.730.771,00	3.671.143.681,04
	X	Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα (εκτάρια) (τομέας επικέντρωσης 4Α) + στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (εκτάρια)	1.373.123,00		125.000,00	1.248.123,00

		(τομέας επικέντρωσης 4B) + στη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους (τομέας επικέντρωσης (εκτάρια) (τομέας επικέντρωσης 4Γ)				
Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	X	Συνολική δημόσια δαπάνη P5 (σε ευρώ)	869.069.837,47		38.596.156,00	830.473.681,47
	X	Γεωργική και δασική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για την ενίσχυση της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα/της διατήρησης (ha) (τομέας επικέντρωσης 5E) + Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (ha) (τομέας	61.280,00			61.280,00

		επικέντρωσης 5Δ) + Αρδευόμενη γη που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (ha) (τομέας επικέντρωσης 5Α)				
		Αριθμός επενδυτικών πράξεων για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση (τομέας επικέντρωσης 5Β) + για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (τομέας επικέντρωσης 5Γ)	814,00		227,00	587,00
Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές	X	Συνολική δημόσια δαπάνη P6 (σε ευρώ)	666.884.536,82			666.884.536,82
		Αριθμός πράξεων που στηρίζονται με σκοπό τη βελτίωση των βασικών υπηρεσιών και υποδομών στις αγροτικές περιοχές (τομείς επικέντρωσης 6Β και 6Γ)	2,00			2,00
	X	Πληθυσμός που καλύπτεται από ΤΟΔ	4.000.000,00			4.000.000,00

		(τομέας επικέντρωσης 6B)				
--	--	-----------------------------	--	--	--	--

7.1.1. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών

7.1.1.1. Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για επενδύσεις με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (τομέας επικέντρωσης 2Α) + γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (τομέας επικέντρωσης 2Β)

Applicable: Όχι

Στόχος 2025 (α): 45.878,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 1.537,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 44.341,00

7.1.1.2. Συνολική δημόσια δαπάνη P2 (σε ευρώ)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 1.597.818.014,78

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 130.673.073,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 1.467.144.941,78

7.1.2. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

7.1.2.1. Συνολική δημόσια δαπάνη P3 (σε ευρώ)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 484.027.412,98

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 16.000.000,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 468.027.412,98

7.1.2.2. Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (τομέας επικέντρωσης 3Α)

Applicable: Όχι

Στόχος 2025 (α): 29.250,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 0,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 29.250,00

7.1.2.3. Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου (τομέας επικέντρωσης 3B)

Applicable: Όχι

Στόχος 2025 (α): 2.622,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 1.100,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 1.522,00

7.1.3. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία

7.1.3.1. Συνολική δημόσια δαπάνη P4 (σε ευρώ)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 3.846.874.452,04

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 175.730.771,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 3.671.143.681,04

7.1.3.2. Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα (εκτάρια) (τομέας επικέντρωσης 4A) + στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (εκτάρια) (τομέας επικέντρωσης 4B) + στη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους (τομέας επικέντρωσης (εκτάρια) (τομέας επικέντρωσης 4Γ)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 1.373.123,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 125.000,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 1.248.123,00

7.1.4. Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας

7.1.4.1. Συνολική δημόσια δαπάνη P5 (σε ευρώ)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 869.069.837,47

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 38.596.156,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 830.473.681,47

7.1.4.2. Γεωργική και δασική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για την ενίσχυση της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα/της διατήρησης (ha) (τομέας επικέντρωσης 5E) + Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (ha) (τομέας επικέντρωσης 5Δ) + Αρδευόμενη γη που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (ha) (τομέας επικέντρωσης 5Α)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 61.280,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 0,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 61.280,00

7.1.4.3. Αριθμός επενδυτικών πράξεων για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση (τομέας επικέντρωσης 5B) + για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (τομέας επικέντρωσης 5Γ)

Applicable: Όχι

Στόχος 2025 (α): 814,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 227,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 587,00

7.1.5. Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

7.1.5.1. Συνολική δημόσια δαπάνη P6 (σε ευρώ)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 666.884.536,82

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 0,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 666.884.536,82

7.1.5.2. Αριθμός πράξεων που στηρίζονται με σκοπό τη βελτίωση των βασικών υπηρεσιών και υποδομών στις αγροτικές περιοχές (τομείς επικέντρωσης 6B και 6Γ)

Applicable: Όχι

Στόχος 2025 (α): 2,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 0,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 2,00

7.1.5.3. Πληθυσμός που καλύπτεται από ΤΟΔ (τομέας επικέντρωσης 6B)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 4.000.000,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ): 0,00

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 4.000.000,00

7.2. Εναλλακτικοί δείκτες

Προτεραιότητα	Applicable	Δείκτης και μονάδα μέτρησης, κατά περίπτωση	Στόχος 2025 (α)	Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β)	Προσαρμογή EURI (Γ)	Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ)
Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών	X	Βασικό στάδιο υλοποίησης Δ2: Αριθμός νέων γεωργών που θα έχουν λάβει μια τουλάχιστον δόση έως το τέλος του 2018	25.600,00			25.600,00
	X	Δ1: Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για επενδύσεις με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό τους (περιοχή εστίασης 2Α)	6.300,00			6.300,00
Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων	X	Δ3 Αριθμός δράσεων/πράξεων στους οποίους παρέχεται στήριξη, μέσω του υπομέτρου M04.2 (περιοχή εστίασης 3Α)	450,00			450,00

και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία						
Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	X	Δ4: Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης που συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα (περιοχή εστίασης 4Α) και στη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους (περιοχή εστίασης 4Γ)	3.206.121,00			3.206.121,00

7.2.1. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών

7.2.1.1. Βασικό στάδιο υλοποίησης

7.2.1.2. Δ2: Αριθμός νέων γεωργών που θα έχουν λάβει μια τουλάχιστον δόση έως το τέλος του 2018

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 25.600,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ):

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 25.600,00

7.2.1.3. Δ1: Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για επενδύσεις με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό τους (περιοχή εστίασης 2Α)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 6.300,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ):

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 6.300,00

7.2.2. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

7.2.2.1. Δ3 Αριθμός δράσεων/πράξεων στους οποίους παρέχεται στήριξη, μέσω του υπομέτρου M04.2 (περιοχή εστίασης 3Α)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 450,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ):

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 450,00

7.2.3. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία

7.2.3.1. Δ4: Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης που συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα (περιοχή εστίασης 4Α) και στη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους (περιοχή εστίασης 4Γ)

Applicable: Ναι

Στόχος 2025 (α): 3.206.121,00

Συμπληρωματικές ενισχύσεις προσαρμογής (β):

Προσαρμογή EURI (Γ):

Απόλυτη τιμή στόχου (Α-Β-Γ): 3.206.121,00

7.3. Αποθεματικό

Προτεραιότητα	Αποθεματικό επίδοσης (σε ευρώ)
Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών	49.309.157,87
Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία	23.267.453,06
Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία	93.468.407,61
Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας	53.513.902,59
Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές	33.878.726,45
Σύνολο	253.437.647,58

8. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

8.1. Περιγραφή των γενικών όρων που εφαρμόζονται σε περισσότερα από ένα μέτρα όπως, κατά περίπτωση, στον καθορισμό της αγροτικής περιοχής και των τιμών βάσης, την πολλαπλή συμμόρφωση, την προβλεπόμενη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων, την προβλεπόμενη χρήση των προκαταβολών και των κοινών διατάξεων για τις επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων των άρθρων 45 και 46 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

1) Αγροτικές Περιοχές και Περιοχές Εφαρμογής / Παρέμβασης των επιμέρους μέτρων του ΠΑΑ

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 καλύπτει την επικράτεια της Ελλάδας.

Σύμφωνα με το Άρθρο 50 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 και ανάλογα με την εξειδίκευση του κάθε μέτρου/υπομέτρου όπως περιγράφονται στο τεχνικό δελτίο τους, καθορίζονται ειδικότερα οι περιοχές εφαρμογής για τα εξής επιμέρους μέτρα/υπομέτρα:

- Το **υπομέτρο 6.1** εφαρμόζεται σε περιοχές όπου η αγροτική δραστηριότητα είναι σημαντική, όπως περιγράφεται ακολούθως:
 - α) στις αγροτικές περιοχές, έτσι όπως ορίζονται σύμφωνα με τη νέα Τυπολογία της ΕΕ σε επίπεδο Νομού – NUTS 3 (Νομοί κυρίαρχα ή ενδιάμεσα αγροτικοί, ήτοι το σύνολο των Νομών της Ελλάδας εκτός Νομών Θεσσαλονίκης και Αττικής)
 - β) στο Νομό Θεσσαλονίκης εκτός μεγάλου αστικού κέντρου (Δημοτική Κοινότητα 5ου Διαμερίσματος Θεσσαλονίκης)
 - γ) για το Νομό Αττικής οι περιοχές που σύμφωνα με τον βαθμό Αστικοποίησης (Degree of Urbanization, σύμφωνα με σχετική νέα προσέγγιση της μεθοδολογίας το 2011) έχουν βαθμό Αστικοποίησης (DGUR_CODE) 2 και 3 (ενδιάμεσης πυκνότητας κατοικημένες και αραιοκατοικημένες περιοχές) και προσιδιάζουν αντίστοιχα σε ενδιάμεσες και κυρίως αγροτικές περιοχές της Αττικής οι οποίες έχουν αγροτική δραστηριότητα, αποκλείοντας το κατεξοχήν αστικό ιστό της Αττικής, σύμφωνα με σχετικό Πίνακα 8-1.
- Το **υπομέτρο 6.3** εφαρμόζεται στις παραπάνω οριζόμενες περιοχές εφαρμογής για το υπομέτρο 6.1, αλλά σε Τοπικές ή Δημοτικές Κοινότητες αυτών με μόνιμο πληθυσμό έως και 5.000 κατοίκους.
- Το **υπομέτρο 7.6** εφαρμόζονται σε αγροτικές περιοχές, έτσι όπως ορίζονται σύμφωνα με τη νέα Τυπολογία της ΕΕ σε επίπεδο Νομού – NUTS 3 (Νομοί κυρίαρχα ή ενδιάμεσα αγροτικοί), συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης και των Δήμων Νήσων του Νομού Αττικής, αλλά σε Τοπικές ή Δημοτικές Κοινότητες αυτών με μόνιμο πληθυσμό έως και 5.000 κατοίκους.
- Το **υπομέτρο 7.1** εφαρμόζεται σε αγροτικές περιοχές, έτσι όπως ορίζονται σύμφωνα με τη νέα Τυπολογία της ΕΕ σε επίπεδο Νομού – NUTS 3 (Νομοί κυρίαρχα ή ενδιάμεσα αγροτικοί), συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης. Ειδικά, εφαρμόζεται σε περιοχές NATURA με σημαντική έκταση γεωργικής γης (συμπεριλαμβανομένων βοσκοτόπων) έτσι όπως επιλέχθηκαν και απαριθμούνται στο Πεδίο Περιγραφής του **μέτρου 7** (General Description of the measure) **και στο υπομέτρο 7.1** (βλ. Περιγραφή του υπομέτρου και κριτήρια επιλεξιμότητας).

- Το **υπομέτρο 7.3** εφαρμόζεται σε «κυρίως» αγροτικές περιοχές, έτσι όπως ορίζονται σύμφωνα με τη νέα Τυπολογία της ΕΕ σε επίπεδο Νομού – NUTS 3, ήτοι Νομοί κυρίαρχα αγροτικοί, οι οποίοι είναι ταυτόχρονα, «Ορεινοί» (ήτοι το ποσοστό του πληθυσμού που διαμένει σε ορεινές και δυσπρόσιτες περιοχές υπερβαίνει το 50%) ή /και «Νησιωτικοί» (ήτοι είναι νησιά ανεξάρτητα κατηγορίας μεγέθους νησιού) σύμφωνα με σχετική τυπολογία της ΕΕ (Τυπολογία ΕΕ - 5η Έκθεση Συνοχής, Regional typologies: a compilation, n° 01/2011 Regional Focus Paper). Κατά αυτό τον τρόπο προκύπτουν 22 Νομοί οι οποίοι απαριθμούνται στο Πεδίο Περιγραφής του **μέτρου 7** (General Description of the measure) **και στο υπομέτρο 7.3** (βλ. Κριτήρια επιλεξιμότητας). Στους παραπάνω αναφερόμενους Νομούς, είναι επιλέξιμοι «λευκοί ΝGA» οικισμοί, οι οποίοι θα εξειδικευθούν στην προκήρυξη, ύστερα από σχετική λεπτομερή χαρτογράφηση και ανάλυση της κάλυψης σε συνδυασμό με διενέργεια διαβούλευσης (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τα ευρυζωνικά δίκτυα: 2013/C 25/01). Σε κάθε περίπτωση δεν είναι επιλέξιμοι οικισμοί (σε επίπεδο Τοπικών ή Δημοτικών Κοινοτήτων) με μόνιμο πληθυσμό πάνω από 15.000 κάτοικοι.
- Το **μέτρο 19 (LEADER)** εφαρμόζεται σε αγροτικές περιοχές, έτσι όπως ορίζονται σύμφωνα με τη νέα Τυπολογία της ΕΕ σε επίπεδο Νομού – NUTS3 (Νομοί κυρίαρχα ή ενδιάμεσα αγροτικοί), συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης και των Δήμων Νήσων του Νομού Αττικής. Συνολικά θα επιλεγούν κατά μέγιστο αριθμό 50 περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος μέτρου οι οποίες συνολικά μπορούν να καλύπτουν έκταση ίση έως και το 100% των επιλέξιμων περιοχών παρέμβασης LEADER. Οι περιοχές Leader θα αποτελούνται από Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες, των οποίων ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός ή ο μόνιμος πληθυσμός των εκτός σχεδίου περιοχών είναι μικρότερος των 15.000 κατοίκων με εξαίρεση τα μικρά νησιά στα οποία δεν έχει ισχύ ο ανωτέρω πληθυσμιακός περιορισμός.

Ο προσδιορισμός του μόνιμου πληθυσμού πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία της τελευταίας επικυρωμένης γενικής απογραφής πληθυσμού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (βλ. Απόφαση 11247/28.12.2012 «Αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού – Κατοικιών 2011», ΦΕΚ Β 3465/28.12.2012, έτσι όπως ισχύει κάθε φορά).

Οι αναφερόμενες παραπάνω διοικητικές διαιρέσεις (Δήμοι, Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες) αφορούν σε αυτές που θεσπίστηκαν με βάση τη νέα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας του Προγράμματος «Καλλικράτης» (βλ. Νόμος 3852/2010, ΦΕΚ 87/τ.Α'/2010) ή σε διοικητικές διαιρέσεις (όπως «Καποδιστριακοί» Δήμοι και Κοινότητες, Νομοί) οι οποίοι είχαν καθοριστεί με το Πρόγραμμα «Καποδιστρία» (βλ. Νόμος 2539/1997 ΦΕΚ 224/τ.Α'/1997) και έχουν αντιστοιχηθεί στις νέες διοικητικές διαιρέσεις του «Καλλικράτη».

2) Κοινοί Όροι Μέτρων ΠΑΑ

- **Γεωργία ή Πρωτογενής Γεωργική Παραγωγή:** είναι η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων (Άρθρο 2§5 Καν. 702/2014)
- **Γεωργικός Τομέας:** είναι το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (Άρθρο 2§3 Καν. 702/2014)

- **Γεωργικά Προϊόντα:** είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης (ΣΛΕΕ), εξαιρουμένων των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 1379/2013 (Άρθρο 2§4 Καν. 702/2014)
- **Γεωργική εκμετάλλευση:** είναι η μονάδα που αποτελείται από γη, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή
- **Γεωργός:** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, που διαθέτει εκμετάλλευση επί της ελληνικής επικράτειας και ασκεί γεωργική δραστηριότητα
- **Συλλογικά σχήματα αγροτών:** είναι συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ.
- **Συλλογικές επενδύσεις:** Επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από ομάδες γεωργών (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ.) και αφορούν στο σύνολο των μελών τους, με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων.
- **Γεωργική έκταση:** νοείται οποιαδήποτε έκταση αρόσιμης γης, μόνιμων λειμώνων και μόνιμων βοσκοτόπων ή μόνιμων καλλιεργειών
- **Βοσκότοποι:** Για τις ανάγκες του άρθρου 28 (2) του καν. (ΕΕ) 1305/2013 οι βοσκότοποι περιλαμβάνουν εκτός από τις εκτάσεις του άρθρου 4 καν. (ΕΕ) 1307/2013, ήτοι εκτάσεις που δύναται να χρησιμοποιηθούν για βόσκηση ζώων και στις οποίες αναπτύσσεται βλάστηση αυτοφυής ή μη, ποώδης, φρυγανική ή ξυλώδης με θαμνώδη ή αραιά δενδρώδη μορφή ή και μικτή, και υδάτινα παραλίμνια ή παραποτάμια οικοσυστήματα, όπου αναπτύσσεται υδροχαρής βλάστηση.
- **Γεωργική δραστηριότητα** για τα Μέτρα που αφορούν έκταση ή ζώα, σύμφωνα με τις εθνικές επιλογές νοείται:
 - α) η παραγωγή, η εκτροφή ζώων ή η καλλιέργεια γεωργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων της συγκομιδής, της άμελης, της αναπαραγωγής ζώων και της εκτροφής ζώων για γεωργική εκμετάλλευση,
 - (β) η διατήρηση της γης σε κατάσταση, που να την καθιστά κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων.
- **Μεταποίηση γεωργικών προϊόντων:** είναι κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει ένα επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία ενός προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη πώληση (Άρθρο 2§6 Καν. 702/2014)
- **Εμπορία γεωργικών προϊόντων:** είναι η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, η διάθεση προς πώληση, η παράδοση ή κάθε άλλος τρόπος διάθεσης στην αγορά, εκτός από την πρώτη πώληση από πρωτογενή παραγωγό σε μεταπωλητές και μεταποιητές, και κάθε δραστηριότητα προετοιμασίας ενός προϊόντος για την εν λόγω πρώτη πώληση· η πώληση από πρωτογενή

παραγωγό σε τελικούς καταναλωτές θεωρείται εμπορία, εάν πραγματοποιείται σε χωριστές και ειδικές για τον σκοπό αυτόν εγκαταστάσεις (Άρθρο 2§7 Καν. 702/2014)

- **Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ)** είναι κωδικοί δραστηριοτήτων σύμφωνα με την «Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων 2008».
- **Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (ΚΑΔ):** αναφέρονται στα μέτρα 10 και 11 και αφορούν στις απαιτήσεις που ορίζονται στο πλαίσιο της γραμμής βάσης.
- **Πολύ-λειτουργικό Αγρόκτημα:** Ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 52 του Νόμου 4235/2014 (όπως ισχύει κάθε φορά) με βασικά στοιχεία τα εξής: Είναι η αγροτική εκμετάλλευση, η οποία λειτουργεί με έμφαση στις τοπικές παραγωγικές δυνατότητες κάθε περιοχής και η οποία διαθέτει τουλάχιστον: α) καλλιεργήσιμη έκταση, β) φυτικό ή ζωικό κεφάλαιο και γ) χώρο εστίασης ή δυνατότητα εκπαίδευσης ή δυνατότητα επίδειξης και παρακολούθησης της παραγωγικής διαδικασίας ή οικοτεχνικής μεταποίησης. Μπορεί, εφόσον διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές και δυνατότητες, να αναπτύσσει δραστηριότητες εκπαίδευσης, πρόληψης και προάσπισης υγείας, καθώς και αθλητισμού. Δύναται να δημιουργεί συνεργατικές δράσεις με τις γειτνιάζουσες παραγωγικές μονάδες γεωργίας, κτηνοτροφίας, με επιχειρήσεις μεταποίησης και τυποποίησης, καθώς και με τα κατά τόπους μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους που προάγουν και αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Προβλέπεται σχετική πιστοποίηση (κατοχύρωση σήματος) βάσει της αριθ. 543/34450/1145B/03.04.2017 ΚΥΑ, όπως αυτή κάθε φορά ισχύει.
- **Οικοτεχνία:** Ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 56§2 του Νόμου 4235/2014 (όπως ισχύει κάθε φορά) με βασικά στοιχεία τα εξής: α) Είναι η μεταποίηση, μικρής κλίμακας, γεωργικών προϊόντων αποκλειστικά ιδίας παραγωγής από τον παραγωγό και την οικογένειά του, στο χώρο της αγροτικής κατοικίας ή της αγροτικής εκμετάλλευσης. Τα μεταποιημένα προϊόντα που παράγονται προορίζονται για άμεση διάθεση, από τον οικοτέχνη στους χώρους του ή σε περιοδικές τοπικές διοργανώσεις (όπως εμποροπανηγύρεις και δημοτικές εκδηλώσεις) ή σε τοπικές λαϊκές αγορές ή σε αγορές παραγωγών (farmers' markets) ή σε επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και μαζικής εστίασης της τοπικής αγοράς. β) Δικαίωμα οικοτεχνικής παρασκευής μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων έχουν μόνο τα φυσικά πρόσωπα που είναι επαγγελματίες αγρότες, εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους. γ) Δημιουργείται σχετικό Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Οικοτεχνίας, με καταγραφή των παραγωγών και των προϊόντων τους.
- **Ειδικές Μορφές Τουρισμού:** Ορίζονται από το Νόμο 4276/ 2014 (όπως ισχύει κάθε φορά) οι εξής ειδικές μορφές τουρισμού:
 - ο Άρθρο 27: **Τουρισμός υπαίθρου** είναι κάθε μορφή οργανωμένης βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, που έχει στόχο την επαφή του επισκέπτη με τη φύση και τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο και που ενισχύει οικονομικά και κοινωνικά την ύπαιθρο, χωρίς να αλλοιώνει το περιβάλλον και τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία του κάθε τόπου.
 - ο Άρθρα 26 – 30: **Αγροτουρισμός** είναι η ειδική μορφή τουρισμού υπαίθρου, η οποία αφορά στην παροχή υπηρεσιών υποδοχής και φιλοξενίας ή και εστίασης σε χώρους λειτουργικά ενοποιημένους με αγροτικές εγκαταστάσεις, οι οποίες προσφέρονται συνδυαστικά με δραστηριότητες που σχετίζονται με την αγροτική παραγωγή, όπως και με την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς αγροτικού τοπίου. Αφορά

γεωργικές εκμεταλλεύσεις και πρέπει να συνδυάζεται υποχρεωτικά με την παραγωγή αγροτικών προϊόντων. Δίνεται η δυνατότητα οι χώροι φιλοξενίας και διαμονής να χωροθετούνται από τους εγγεγραμμένους στο Μητρώο Αγροτών και εντός Δημοτικών Διαμερισμάτων με πληθυσμό όχι μεγαλύτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) κατοίκων. Προβλέπεται σχετική πιστοποίηση (χορήγηση Ειδικού Σήματος Αγροτουρισμού).

- ο Άρθρο 25: **Οινοτουρισμός** είναι η ειδική μορφή τουρισμού η οποία αφορά την παροχή υπηρεσιών υποδοχής, ξενάγησης, φιλοξενίας και εστίασης σε χώρους λειτουργικά ενοποιημένους με οινοποιητικές ή και οινοπαραγωγικές (αμπελώνες) εγκαταστάσεις. Οι υπηρεσίες αυτές προσφέρονται συνδυαστικά με δραστηριότητες σχετικές με την αμπελοκαλλιέργεια και την οινική παραγωγή. Κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων μέσα στα όρια των οινοποιητικών ή και οινοπαραγωγικών, εγκαταστάσεων μπορούν να ιδρύονται μη κύρια τουριστικά καταλύματα και χώροι εστίασης. Προβλέπεται η σχετική πιστοποίηση (Σήμα Επισκέψιμου Οινοποιείου).
- Προσδιορισμός των **λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων** που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας Υπ.ΑΑΤ, βάσει της αριθ. 2986/3885/02.12.2016 ΚΥΑ, όπως κάθε φορά ισχύει.
- **Όροι για τον Ενεργό, Επαγγελματία και Νεοεισερχόμενο επαγγελματία αγρότη:** Η σχετική βασική εθνική Νομοθεσία για τη γεωργική δραστηριότητα και τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (όπως ισχύει κάθε φορά) είναι η εξής:
 - ο Νόμος 4235/2014 «Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης» (ΦΕΚ 32Α/ 11.2.2014)
 - ο Λοιπό Νομοθετικό πλαίσιο για την Γεωργική δραστηριότητα, τις Αγροτικές εκμεταλλεύσεις, τους Επαγγελματίες Αγρότες, τα Αγροτικά Προϊόντα και τη δημιουργία σχετικών μητρώων (βλ. Νόμοι 3874/10, 2550/1997, 3955/2011)
 - ο ΥΑ 104/7056 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147Β/22.1.2015)

Με βάση τα παραπάνω ισχύουν τα εξής: Α) **Ενεργός γεωργός:** ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, τα διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Β) **Επαγγελματίας αγρότης:** ορίζεται με βάση εθνικά κριτήρια (όπως ποσοστό εισοδήματος και απασχόλησης από αγροτική δραστηριότητα) και έχει υποχρέωση για εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων όπως και στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα (ΟΓΑ). Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, υπάρχει ειδική πρόβλεψη για καθεστώς «**νεοεισερχομένων**» **επαγγελματιών αγροτών**, οι οποίοι μπορούν να εγγραφούν στο Μητρώο χωρίς να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις (όπως όριο εισοδήματος, ασφαλιστικός φορέας) με τη δέσμευση όμως να προβούν σε σχετικές ενέργειες (βλ. αίτηση για εγγραφή στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα), έτσι ώστε εντός 2 ετών να πληρούν όλες τις σχετικές προϋποθέσεις και να έχουν την «πλήρη» ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη.

- **Φορείς Δημοσίου Τομέα:** Διάφορες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης, ανεξάρτητα της νομικής τους μορφής, συγκροτούν την έννοια του δημόσιου τομέα και περιλαμβάνονται στο «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης» έτσι όπως καταρτίζεται από το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης σε ετήσια βάση (βλ. <http://www.ydmed.gov.gr/?cat=1064>).

3) Χρηματοδοτικά εργαλεία

Στο ΠΑΑ 2014–2020 προβλέπεται η χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΧΕ) σε συνδυασμό ή όχι με επιχορηγήσεις. Για το λόγο αυτό εκπονήθηκε μία εκ των προτέρων (ex-ante) αξιολόγηση κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 παρ. 2 του Καν (ΕΕ) 1303/2013, η οποία είχε ως σκοπό να εξειδικεύσει περαιτέρω την εφαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων, να εντοπίσει τις αδυναμίες της αγοράς και την προστιθέμενη αξία της εφαρμογής των σχετικών εργαλείων και να προσδιορίσει το είδος των εργαλείων που θα εφαρμοστούν καθώς και το εύρος εφαρμογής αυτών. Τα βασικά ευρήματα της ex-ante αξιολόγησης (η οποία βρίσκεται αναρτημένη ως επιτελική σύνοψη στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ http://www.agrotikianaptixi.gr/Uploads/Files/ex_ante_executive_summary_financial_instruments_publication.pdf και ως συνολική μελέτη στο site του ΕΑΔ <https://ead.gr/information/funding-tools/>), καθώς και στα Παραρτήματα του Προγράμματος ήταν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα επηρέασε όλους τους τομείς της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης και της γεωργίας. Το μερίδιο του αγροτικού τομέα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μειώθηκε, εξαιτίας της αδυναμίας χρηματοδότησης καινοτόμων και αποτελεσματικών μεθόδων καλλιέργειας.
- Ο εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας και η εφαρμογή νέων μεθόδων παραγωγής έχουν δημιουργήσει την ανάγκη για νέες επενδύσεις. Όμως, η πλειοψηφία των κάτοχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν διαθέτει τα απαιτούμενα επιπλέον κεφάλαια, καθώς τα όποια διαθέσιμα κεφάλαια προτιμά να τα χρησιμοποιεί ως κεφάλαιο κίνησης.
- Η πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση των κάτοχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων μεταποίησης του αγροδιατροφικού τομέα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη.
- Από την πρόσφατη εμπειρία χρήσης ΧΕ διαπιστώθηκε ότι δύο βασικοί παράγοντες επιτυχίας για τα ΧΕ είναι ο συνδυασμός τους με άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως πχ οι επιχορηγήσεις, καθώς επίσης και η χρήση ΧΕ εγγυήσεων για την μείωση του ρίσκου των τραπεζών εξαιτίας της έλλειψης αξιόπιστου ιστορικού των του αγροδιατροφικού τομέα.
- Οι συστημικές τράπεζες παραμένουν διστακτικές στο να παρέχουν δάνεια στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς θεωρούν τον συγκεκριμένο τομέα ιδιαίτερα επισφαλή και για τον λόγο αυτό ακολουθούν μία επιλεκτική πολιτική παροχής δανείων.
- Οι τράπεζες απαιτούν υψηλές εξασφαλίσεις από τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου να τους χρηματοδοτήσουν, με τους γεωργούς να αδυνατούν να καλύψουν τις απαιτήσεις αυτές. Άλλοι σημαντικοί λόγοι αδυναμίας χρηματοδότησης από τον τραπεζικό τομέα είναι οι υψηλές φορολογικές επιβαρύνσεις και η έλλειψη ιστορικών στοιχείων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ιδιαίτερα για τους νέους γεωργούς. Η δυσκολία χρηματοδότησης είναι εντονότερη στις μικρές εκμεταλλεύσεις και μειώνεται με την αύξηση του μεγέθους της εκμετάλλευσης.
- Στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, οι μικρού μεγέθους επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στο παραδοσιακό τραπεζικό σύστημα, ανάλογες με αυτές των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Οι μεγάλες επιχειρήσεις του τομέα έχουν ευκολότερη πρόσβαση στην τραπεζική χρηματοδότηση, καθώς έχουν προηγούμενο ιστορικό στο τραπεζικό σύστημα.

- Οι ανάγκες χρηματοδότησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης και μεσομακροπρόθεσμες ανάγκες για επενδύσεις που σχετίζονται με μηχανολογικό εξοπλισμό και πάγια (επέκταση εγκαταστάσεων, αγορά γης κλπ). Ομοίως, οι ανάγκες χρηματοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων αφορούν κυρίως σε κεφάλαιο κίνησης και σε επενδυτικά σχέδια και για την εμπορία και προώθηση προϊόντων τους στο εξωτερικό.
- Αναφορικά με τα έργα Leader της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, η μη ολοκλήρωση των επενδυτικών σχεδίων οφείλεται στην έλλειψη ιδιωτικών πόρων και στην δυσκολία πρόσβασης των δικαιούχων του ΠΑΑ σε χρηματοδότηση από το τραπεζικό σύστημα. Οι ανάγκες χρηματοδότησης των έργων Leader είναι οι ίδιες με αυτές των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των μικρών μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Επενδυτική στρατηγική

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της ex-ante αξιολόγησης, τα παρακάτω ΧΕ δύναται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014–2020:

- Ένα εργαλείο εγγύησης πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο (First Loss Portfolio Guarantee – FLPG) για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που εμπίπτουν στο πλαίσιο των παραγράφων (α) και (β) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013 και θα αφορά σε δάνεια από 10.000,00 €. Η κάλυψη (εγγύηση) του Προγράμματος αναμένεται να ανέλθει από 20% έως 80% (guarantee rate) για κάθε δάνειο και θα παρέχεται μέχρι το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων να ανέλθει κατά μέγιστο σε ένα ανώτατο όριο (cap rate) του χαρτοφυλακίου. Σε περίπτωση όπου το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) συμμετάσχει στο χαρτοφυλάκιο, το cap rate θα διαμορφωθεί έως 25%, ενώ σε περίπτωση όπου δεν υπάρχει συνεισφορά του ΕΤΣΕ, το cap rate μπορεί να ανέλθει έως 35%.

Σε κάθε περίπτωση οι επιλέξιμες δαπάνες του ΧΕ (ποσό εγγύησης που δεσμεύεται σύμφωνα με το άρθρο 42.1(β) του Καν (ΕΕ) 1303/2013) υπολογίζονται ως:

$\text{Σύνολο χαρτοφυλακίου δανείων} \times \text{Ποσοστό εγγύησης (guarantee rate)} \times \text{Ανώτατο όριο (cap rate)}.$

- Ένα εργαλείο μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου (Risk sharing microloan instrument) για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που εμπίπτουν στο πλαίσιο των παραγράφων (α) και (β) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013 και το οποίο θα αφορά σε δάνεια έως και 25.000,00 €. Το Πρόγραμμα αναμένεται να συμμετέχει σε κάθε χορηγούμενο δάνειο του χαρτοφυλακίου με ένα ποσοστό της τάξης του 40–60%. Η ενίσχυση που θα παρέχεται μέσω του ΧΕ μικροδανείων θα μπορεί ενδεχομένως να συνδυασθεί με επιδότηση επιτοκίου σε μία ενιαία πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 7 του Καν (ΕΕ) 1303/2013.

Η εφαρμογή των ΧΕ δύναται να ανατεθεί στους παρακάτω φορείς:

Δικαιούχοι χρηματοδοτικών εργαλείων

- Στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), ως διαχειριστής Ταμείου Χαρτοφυλακίου για το ΧΕ εγγύησης πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου και

- Στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία (πρώην Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης – ΕΤΕΑΝ), ως διαχειριστής Ταμείου Χαρτοφυλακίου για το ΧΕ μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου, σύμφωνα με τον Καν (ΕΕ) 1303/2013 άρθρο 38.

Οι παραπάνω φορείς θα λογίζονται ως Δικαιούχοι, σύμφωνα με το άρθρο 2 (10), Καν (ΕΕ) 1303/2013.

Μέτρα, σκοπός της παρέμβασης και δικαιούχοι

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της ex-ante αξιολόγησης, τα Μέτρα για τα οποία θα εφαρμοσθούν ΧΕ είναι τα ακόλουθα:

Μέτρο 4: Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού.

Υπομέτρο 4.1: Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Υπομέτρο 4.2: Στήριξη για επενδύσεις στην μεταποίηση / εμπορία και / ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων.

Αναφορικά με τα έργα Leader, όπου με βάση τα συμπεράσματα της ex-ante αξιολόγησης διαπιστώνεται σημαντικό χρηματοδοτικό κενό, οι επενδύσεις που σχετίζονται με τη μεταποίηση / εμπορία και / ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων, με τελικό προϊόν επίσης γεωργικό και οι οποίες ενισχύονται από το Leader, μπορούν να ωφεληθούν από τα ΧΕ που προβλέπονται στο Μέτρο 4 του ΠΑΑ. Για τις λοιπές επενδύσεις, οι σχετικές ανάγκες πρόσβασης σε χρηματοδότηση σχεδιάζεται να καλυφθούν από ΧΕ με χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ.

Η στήριξη από τα ΧΕ μπορεί να συνδυάζεται με επιχορηγήσεις που παρέχονται τόσο στο πλαίσιο των ανωτέρω Μέτρων του ΠΑΑ, του Μέρους 19, όσο και στο πλαίσιο άλλων εθνικών ή συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων, εφόσον ισχύουν όλες οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- οι σχετικές επενδύσεις εμπίπτουν στο πλαίσιο των παραγράφων (α) και (β) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013·
- τηρούνται οι κανόνες επιλεξιμότητας και των δύο συνδυαζόμενων παρεμβάσεων·
- τηρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 37 παρ. 8 και 9 του Καν (ΕΕ) 1303/2013, όπως ισχύει·
- σε περίπτωση συνδυασμού με επιχορήγηση Μέρους του ΠΑΑ, το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό της έργου, δεν υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσοστό στήριξης που καθορίζεται στο Παράρτημα II, Καν (ΕΕ) αριθ. 1305/2013. Το ποσοστό στήριξης πρέπει να τηρείται τόσο σε επίπεδο επενδυτικών δαπανών όσο και σε επίπεδο συνολικού έργου, το οποίο ενδέχεται, πέραν των επενδυτικών δαπανών, να περιλαμβάνει δαπάνες κεφαλαίων κίνησης, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Καν (ΕΕ) 1305/2013, όπως ισχύει.
- σε περίπτωση συνδυασμού με άλλες εθνικές ή συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις εκτός ΠΑΑ, το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό του έργου, δεν υπερβαίνει την ένταση ενίσχυσης που είναι η χαμηλότερη μεταξύ του Παραρτήματος II του Καν (ΕΕ) 1305/2013 και της έντασης ενίσχυσης της συνδυαζόμενης παρέμβασης·
- σε περίπτωση συνδυασμού με επιχορηγήσεις που παρέχονται δυνάμει του Καν (ΕΕ) 1407/2013, το άθροισμα της de minimis στήριξης και του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ προς το συνολικό προϋπολογισμό του έργου δεν υπερβαίνει τα όρια που τίθενται στο Παράρτημα II Καν (ΕΕ) 1305/2013·

- διασφαλίζεται η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

Ειδικοί κανόνες για επενδύσεις που ενισχύονται από ΧΕ

Η Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) θα επιλέξει τον Διαχειριστή του κάθε Ταμείου. Η επιλογή των Τελικών Αποδεκτών που θα επωφεληθούν από τα ΧΕ, για χρηματοδότηση νέων δανείων, αποτελεί ευθύνη των ΕΧΟ που θα επιλέξει ο Διαχειριστής του Ταμείου μέσω μίας ανοιχτής, διαφανούς, αναλογικής και χωρίς διακρίσεις διαδικασίας.

Προβλέπεται η δυνατότητα ο Διαχειριστής του Ταμείου να λειτουργεί και ως εγγυητής για την παροχή εγγύησης χαρτοφυλακίου στα επιλεγμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Στην περίπτωση αυτή, ο Διαχειριστής του Ταμείου θα γίνει ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός που εφαρμόζει το χρηματοδοτικό μέσο εγγύησης χαρτοφυλακίου για κάθε ποσό που θα διατεθεί από το Ταμείο σε κάθε εγγύηση χαρτοφυλακίου.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των ΧΕ, τα οποία θα εξειδικευθούν περαιτέρω με την Συμφωνία Χρηματοδότησης μεταξύ της ΔΑ και του διαχειριστή του κάθε Ταμείου, είναι τα ακόλουθα:

- Θα δημιουργηθούν Ταμεία Χαρτοφυλακίου, στο πλαίσιο του άρθρου 38, Καν (ΕΕ) 1303/2013. Τα Ταμεία αυτά θα τα διαχειρίζονται Ενδιάμεσοι Φορείς Χρηματοδότησης ως Διαχειριστές, οι οποίοι θα επιλεγθούν από την ΔΑ, σύμφωνα με το άρθρο 38, Καν (ΕΕ) 1303/2013.
 - ο Στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), προβλέπεται να ανατεθεί η διαχείριση του Ταμείου Χαρτοφυλακίου για το ΧΕ εγγύησης πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου και
 - ο Στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία (πρώην Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης – ΕΤΕΑΝ), προβλέπεται να ανατεθεί η διαχείριση του Ταμείου Χαρτοφυλακίου για το ΧΕ μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου.
 - ο Η υλοποίηση και των δύο ανωτέρω εργαλείων θα ανατεθεί περαιτέρω σε Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς, σύμφωνα με το άρθρο 38.5 του Καν (ΕΕ) 1303/2013
- Η συμμετοχή του ΠΑΑ στο κάθε Ταμείο Χαρτοφυλακίου και κάθε άλλη ρήτρα ή ειδική διάταξη για την εφαρμογή των ΧΕ θα καθορισθεί στις Συμφωνίες Χρηματοδότησης μεταξύ της ΔΑ και του Διαχειριστή του κάθε Ταμείου Χαρτοφυλακίου.
- Τα διαχειριστικά κόστη και οι αμοιβές του κάθε ΧΕ θα καθορισθούν στις Συμφωνίες Χρηματοδότησης μεταξύ της ΔΑ και των Διαχειριστών, σύμφωνα με το Παράρτημα IV του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 και τα άρθρα 12 και 13 του Καν (ΕΕ) 480/2014. Σε περίπτωση που ο ίδιος φορέας λειτουργεί ως Διαχειριστής για περισσότερα από ένα ΧΕ, η Συμφωνία Χρηματοδότησης θα προβλέπει την αποφυγή οποιασδήποτε σώρευσης κόστους και τελών και την τήρηση των ανώτατων ορίων που καθορίζονται στο άρθρο 13, Καν (ΕΕ) 480/2014.
- Εκτός των περιπτώσεων παροχής δανείων κεφαλαίου κίνησης COVID-19, το χαρτοφυλάκιο του κάθε ΧΕ θα παρέχεται στους ΕΧΟ με σκοπό την παροχή νέων δανείων (όχι αναχρηματοδότηση παλιών δανείων) προς τους Τελικούς Αποδέκτες, σύμφωνα με τα Παραρτήματα II και III του Καν (ΕΕ) 964/2014, για πράξεις και δαπάνες οι οποίες είναι επιλέξιμες για τα Υπομέτρα / Δράσεις εφαρμογής των ΧΕ.
- Η περίοδος κατά την οποία θα επιτρέπεται η διενέργεια συναλλαγών στο χαρτοφυλάκιο του Ταμείου θα είναι κατ' ελάχιστο δύο έτη. Η καταληκτική ημερομηνία σύναψης δανειακών συμβάσεων δεν θα υπερβαίνει την καταληκτική ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών του άρθρου 65, Καν (ΕΕ) 1303/2013.
- Οι Διαχειριστές των Ταμείων Χαρτοφυλακίου θα επιλέξουν τους ΕΧΟ μέσω μίας ανοιχτής, διαφανούς, αναλογικής και χωρίς διακρίσεις διαδικασίας η οποία θα διενεργηθεί σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 5, Καν (ΕΕ) 1303/2013 και το άρθρο 7, Καν (ΕΕ) 480/2014. Η διαδικασία αυτή θα

βασίζεται σε μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία θα έχει προηγουμένως εγκριθεί σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στην Συμφωνία Χρηματοδότησης. Πρόσθετα κριτήρια επιλογής δύναται να τεθούν από τον Διαχειριστή του κάθε Ταμείου Χαρτοφυλακίου, σύμφωνα με την αντίστοιχη Συμφωνία Χρηματοδότησης. Τα εν λόγω κριτήρια θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να διασφαλίζουν τη μεταφορά του οικονομικού πλεονεκτήματος, που απορρέει από τη συνεισφορά του ΠΑΑ, στους Τελικούς Αποδέκτες και ειδικότερα όσον αφορά α) την μείωση του επιτοκίου και των προμηθειών που θα επιβαρύνουν τους Τελικούς Αποδέκτες· β) την μείωση των εξασφαλίσεων που θα απαιτήσουν οι ΕΧΟ από τους Τελικούς Αποδέκτες.

- Οι Τελικοί Αποδέκτες και οι τομείς (κλάδοι) που θα θεωρούνται επιλέξιμοι θα είναι αυτοί που ορίζονται στα σχετικά Υπομέτρα / Δράσεις του ΠΑΑ. Οι επιλέξιμες δαπάνες, όπως θα καθορίζονται στα σχετικά Υπομέτρα / Δράσεις του ΠΑΑ, θα είναι αυτές που ορίζονται στο άρθρο 45 του Καν (ΕΕ) 1305/2013. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας αναφέρονται ειδικώς σε κάθε Υπομέτρο / Δράση και είναι ανεξάρτητα από τα κριτήρια που έχουν τεθεί στο ΠΑΑ για άλλες μορφές ενίσχυσης.
- Η επιλογή των Τελικών Αποδεκτών θα γίνεται από τους ΕΧΟ, οι οποίοι θα πρέπει να επαληθεύουν την επιλεξιμότητα για τους τελικούς αποδέκτες και λοιπούς όρους επιλεξιμότητας που τίθενται για τα ΧΕ επί ποινή αποκλεισμού της συναλλαγής από το χαρτοφυλάκιο του ΧΕ. Η επιλογή αυτή θα γίνεται με βάση α) την πιστοληπτική ικανότητα του Τελικού Αποδέκτη, β) την βιωσιμότητα του επενδυτικού του σχεδίου, γ) στην περίπτωση δανείων κεφαλαίου κίνησης COVID-19, με βάση την οικονομική ζημία που έχουν υποστεί και δ) με σειρά προτεραιότητας με κριτήριο την ημερομηνία αίτησης για στήριξη με ΧΕ στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, έτσι ώστε ο πρώτος που θα υποβάλει αίτηση και θα θεωρηθεί επιλέξιμος, να εκταμιεύσει πρώτος την στήριξη.
- Η ημερομηνία της αίτησης του Τελικού Αποδέκτη προς τους ΕΧΟ, για υπαγωγή στο ΧΕ, θεωρείται ως η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών, με την εξαίρεση των γενικών δαπανών, σύμφωνα με το άρθρο 60 παρ. 2 του Καν (ΕΕ) 1305/2013.
- Η ενίσχυση μέσω ΧΕ δημιουργεί Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) το οποίο τελεί υπό έλεγχο για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και υπολογίζεται από τον ΕΧΟ.
- Το ποσοστό του ΑΙΕ προς το συνολικό προϋπολογισμό της ενισχυόμενης επένδυσης, που ενισχύεται μέσω ΧΕ, δεν θα υπερβαίνει το ποσοστό ενίσχυσης που προβλέπεται στις Δράσεις 4.1.4 και 4.2.4 του ΠΑΑ και σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει το ποσοστό του Παραρτήματος II του Καν (ΕΕ) 1305/2013 για το Υπομέτρο για το οποίο κρίθηκε επιλέξιμη η ενίσχυση.
- Η ενίσχυση μέσω των ΧΕ μπορεί να καλύψει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης και να παρασχεθεί ανεξάρτητα από άλλες μορφές ενίσχυσης, δηλαδή μπορεί να παρασχεθεί σε έναν Τελικό Αποδέκτη για μία επένδυση η οποία δεν θα λάβει κανενός άλλου είδους ενίσχυση από το ΠΑΑ πέρα από το ΧΕ και δεν θα υπόκειται σε κανενός είδους διαδικασία επιλογής από την ΔΑ.
- Δικαιούχος επιχορήγησης από το ΠΑΑ δύναται να αιτηθεί και ΧΕ ως Τελικός Αποδέκτης. Ο συνδυασμός της στήριξης που παρέχεται μέσω επιχορήγησης και μέσω ΧΕ δύναται να καλύπτει την ίδια δαπάνη, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 37 παρ. 9 του Καν (ΕΕ) 1303/2013. Στην περίπτωση αυτή, το ποσοστό του αθροίσματος του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και του ποσού στήριξης μέσω επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό της ενισχυόμενης επένδυσης δεν υπερβαίνει το μέγιστο ποσοστό στήριξης που προβλέπεται στις Δράσεις 4.1.1 και 4.2.1 του ΠΑΑ και σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει το ποσοστό του Παραρτήματος II, Καν (ΕΕ) 1305/2013 για το Υπομέτρο για το οποίο κρίθηκε επιλέξιμη η ενίσχυση.
- Στην περίπτωση όπου οι ίδιες δαπάνες καλύπτονται συνδυαστικά από ΧΕ και από άλλη μορφή ενίσχυσης του ΠΑΑ, οι αποφάσεις του ΕΧΟ σχετικά με το ΧΕ θα είναι τελείως ανεξάρτητες από τις αποφάσεις της ΔΑ. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση με τη μορφή ΧΕ που δόθηκε σε επιλέξιμο

Τελικό Αποδέκτη και αφορά σε επιλέξιμη επένδυση και επιλέξιμες δαπάνες, δεν επηρεάζεται κατ' ανάγκη στην περίπτωση όπου άλλη μορφή ενίσχυσης (πχ επιχορήγηση) ανακληθεί για οποιοδήποτε λόγο.

- Η κατανομή των πόρων εντός του κάθε Ταμείου Χαρτοφυλακίου δεν διαχωρίζεται ανά Μέτρο ή τρόπο στήριξης (αυτοτελής χρήση ΧΕ ή χρήση ΧΕ σε συνδυασμό με άλλη μορφή ενίσχυσης), με σκοπό την ευελιξία του ΧΕ και την προσαρμογή του στις απαιτήσεις της αγοράς.
- Η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση των ΧΕ από την ΔΑ θα διενεργείται σύμφωνα με τον Καν (ΕΕ) 1303/2013 άρθρο 46 και τους ειδικούς κανόνες για τα χρηματοδοτικά εργαλεία στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ, καθώς και σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στην Συμφωνία Χρηματοδότησης.

Λαμβάνοντας υπόψη την υγειονομική κρίση η οποία οφείλεται στην εξάπλωση του COVID-19 και συνεπακόλουθα στα μέτρα που υιοθετήθηκαν για την αποφυγή της, θα πρέπει να ληφθεί ειδική μέριμνα για να μετριασθούν οι οικονομικές επιπτώσεις των μέτρων αυτών στους Έλληνες αγρότες και ΜΜΕ του αγροδιατροφικού τομέα. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να ορισθούν οι παρακάτω παρεμβάσεις στο πλαίσιο υλοποίησης των ΧΕ, για τις οποίες ισχύουν ειδικοί κανόνες, κατ' εξαίρεση των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω:

α. Κεφάλαιο κίνησης

Είναι δυνατή η χορήγηση μέσω ΧΕ κεφαλαίου κίνησης σε Τελικούς Αποδέκτες αυτόνομα, χωρίς αυτό να συνδέεται με επενδυτικές δαπάνες. Στην περίπτωση αυτή, το κεφάλαιο κίνησης χορηγείται σε Τελικούς Αποδέκτες που εμπίπτουν στην κατηγορία των ΜΜΕ, οι οποίοι επλήγησαν οικονομικά από τις συνέπειες της COVID-19, χωρίς αυτοί να υποχρεούνται να υποβάλουν επιχειρησιακό σχέδιο ή να υποβάλουν αποδεικτικά έγγραφα που να αποδεικνύουν το σκοπό για τον οποίο χορηγήθηκε. Για την χορήγηση του κεφαλαίου κίνησης λόγω COVID-19 απαιτείται από τον Τελικό Αποδέκτη η δήλωση της οικονομικής ζημίας που υπέστη λόγω της COVID-19 και η επαλήθευσή της από τον ΕΧΟ. Το ύψος του δανείου δύναται να ανέλθει έως 200.000,00 €, ενώ η περίοδος επιλεξιμότητας για την αίτηση και την εκταμίευση του δανείου θα είναι έως την 31η Δεκεμβρίου 2022. Κάθε άλλη λεπτομέρεια για την επιλεξιμότητα και την υλοποίηση του ΧΕ κεφαλαίου κίνησης λόγω COVID-19, θα καθορισθεί στη Συμφωνία Χρηματοδότησης μεταξύ της ΔΑ και του Διαχειριστή του κάθε Ταμείου Χαρτοφυλακίου.

β. Αναχρηματοδότηση χρέους

Επιτρέπεται η αναχρηματοδότηση χρέους, στο πλαίσιο του κεφαλαίου κίνησης λόγω COVID-19, όπως περιγράφηκε παραπάνω, χωρίς να συντρέχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όσον αφορά στο αρχικό χρέος.

Για ποσό κοινοτικής συμμετοχής 80 εκ. €, το οποίο λαμβάνει τη μορφή εγγυητικού μέσου προβλέπεται η εφαρμογή των άρθρων 38§1γ και 39α§13 καν. (ΕΕ) 1303/2013, όπως αυτός ισχύει, με ποσοστό συγχρηματοδότησης 100%.

Το εργαλείο μικροδανείων θα χρηματοδοτηθεί από πόρους του Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ποσοστό συγχρηματοδότησης 100%.

4) Προκαταβολές

Δυνατότητα χορήγησης προκαταβολών, κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 και των άρθρων 42 και 63 του Κανονισμού (ΕΕ)1305/2013, προβλέπεται στα υπομέτρα 1.2, 4.1, 4.2, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.3.4, 4.4, 5.1, 6.4, 7.3, 7.6, 8.3, 8.4, 8.6, 19.2, 19.3, 19.4, 16.1, 16.4 και 16.5.

Επίσης για τα μέτρα/υπομέτρα αγροτικής ανάπτυξης βάσει έκτασης και ζώα: 8.1 και 8.2 (εκτός των δαπανών εγκατάστασης), 10 (εκτός από τη στήριξη για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των γενετικών πόρων στη γεωργία), 11, 12, 13, δύναται να καταβληθούν προκαταβολές έως και 75% για τις αιτήσεις ενίσχυσης ή τις αιτήσεις πληρωμής, εφόσον ολοκληρωθούν οι διοικητικοί έλεγχοι, σύμφωνα με το άρθρο 59§1 του Καν. 1306/2013 (Άρθρο 75 Καν. 1306/2013). Ειδικά για τα ακόλουθα έτη υποβολής αιτήσεων η προκαταβολή δύναται να ανέλθει στο 85%:

- 2016, 2017, βάσει του άρθρου 1 καν. (ΕΕ) 1617/2016,
- 2018 βάσει της υπ' αριθ. C(2018) 6293/01.10.2018 εκτελεστικής απόφασης της Επιτροπής

5) Πολλαπλή Συμμόρφωση

Οι ισχύοντες κανόνες για τη Πολλαπλή Συμμόρφωση θεσπίστηκαν με την υπ' αριθ. 1791/74062/02.07.2015 (ΦΕΚ Β 1468) για την «Εφαρμογή του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους Κανονισμούς 640/2014 και 809/2014 της Επιτροπής» (βλ. σύνδεσμο: http://www.minagric.gr/images/stories/agropol/Greek/Agro_pol/KAP/ya1791_2015_polsimorfosi.pdf)

Στην εν λόγω ΥΑ εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των γεωργών όσον αφορά:

- I. Περιβάλλον, κλιματική αλλαγή και καλή γεωργική κατάσταση των εκτάσεων
- II. Δημόσια Υγεία και Υγεία των Ζώων και των Φυτών
- III. Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης για την καλή μεταχείριση των ζώων

6) Γραμμή Βάσης και Ποσά Στήριξης

Η Γραμμή Βάσης των μέτρων 10 και 11 περιγράφεται τόσο στα αντίστοιχα μέτρα και τα επιμέρους υπομέτρα / δράσεις, τα δε ποσά στήριξης διαμορφώθηκαν σύμφωνα με τα αποτελέσματα των αντίστοιχων μελετών υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης, οι οποίες επίσης επισυνάπτονται ως Παράρτημα στο ΠΑΑ.

Ειδικότερα, η Γραμμή Βάσης για τις δράσεις των γεωργοπεριβαλλοντικών - κλιματικών μέτρων και της Βιολογικής Γεωργίας διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης), υπ' αριθ. 1791/74062/02.07.2015 (ΦΕΚ Β 1468)
- Ελάχιστες απαιτήσεις και ελάχιστη δραστηριότητα όπως καθορίζονται στην Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα όπως διαμορφώνονται στην υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71) οδηγία και εξειδικεύονται από την εθνική νομοθεσία

7) Επιτρεπόμενοι συνδυασμοί μεταξύ των Μέτρων 10, 11 και 14 του ΠΑΑ 2014- 2020 για αποφυγή διπλής χρηματοδότησης

Οι επιτρεπόμενοι συνδυασμοί σε επίπεδο αγροτεμαχίου ή εκτροφής, μεταξύ των μέτρων 10 “Γεωργοπεριβαλλοντικές – κλιματικές ενισχύσεις”, 11 “Βιολογική Γεωργία” και 14 “Καλή μεταχείριση των ζώων” του ΠΑΑ 2014- 2020 παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-2.

Επίσης, οι επιτρεπόμενοι συνδυασμοί σε επίπεδο αγροτεμαχίου ή εκτροφής μεταξύ των δεσμεύσεων της δράσης 10.1.4 “Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα” και των άλλων δράσεων του Μέτρου 10 “Γεωργοπεριβαλλοντικές – κλιματικές ενισχύσεις” και του Μέτρου 11 “Βιολογική Γεωργία” του ΠΑΑ 2014-2020 παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα 8-3.

Οι κωδικοί των δράσεων των πινάκων 8-2 και 8-3 επεξηγούνται αναλυτικά στον παρακάτω Πίνακα 8-4.

Οι δράσεις που επιτρέπεται να συνδυαστούν, σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες, αφορούν σε δράσεις των οποίων οι δεσμεύσεις δεν επικαλύπτονται και δεν αλληλοαναιρούνται, όπως εμφανίζεται στο Παράρτημα "Επιτρεπόμενοι Συνδυασμοί Δράσεων".

Στην περίπτωση συνδυασμού δράσεων, σε επίπεδο αγροτεμαχίου ή εκτροφής, αθροίζονται τα διαφυγόντα εισοδήματα, οι πρόσθετες δαπάνες και τα κόστη συναλλαγής που προκύπτουν από το συνδυασμό. Για κάθε μέτρο/δράση ισχύει το ανώτατο ποσό στήριξης που ορίζεται για το αντίστοιχο άρθρο του καν. (ΕΕ) 1305/2013 στο Παράρτημα II. Το συνολικό ύψος ενίσχυσης που προκύπτει από το συνδυασμό διαφορετικών μέτρων δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των ανώτατων ποσών στήριξης των αντίστοιχων μέτρων/δράσεων.

8) Κριτήρια Επιλογής:

Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 49 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, προσδιορίζονται αρχές σχετικά με τα κριτήρια επιλογής σε επίπεδο υπομέτρου/δράσης σε όλα τα μέτρα του ΠΑΑ, με εξαίρεση τα μέτρα 12, 13 και 14. Για τον καθορισμό των εν λόγω αρχών κριτηρίων επιλογής έχουν ληφθεί υπόψη η στρατηγική του ΠΑΑ ή και ευρύτερες αναπτυξιακές στρατηγικές που αφορούν στο γεωργικό τομέα. Αξίζει να αναφερθεί ότι για πολλά «στοιχεία» αυτών των στρατηγικών υπάρχει «οριζόντια προσέγγιση» στο ΠΑΑ και έχουν ληφθεί υπόψη σε περισσότερα μέτρα του ΠΑΑ για τον καθορισμό αρχών κριτηρίων επιλογής. Ως ενδεικτικές περιπτώσεις αυτής της «οριζόντιας» προσέγγισης αναφέρονται η συμβολή στους τομείς της Περιφερειακής Εξειδίκευσης (RIS) και η περιβαλλοντική συνεισφορά οι οποίες περιλαμβάνονται στις αρχές επιλογής σε αρκετά μέτρα του ΠΑΑ.

9) Επενδύσεις, Επιλεξιμότητα Δαπανών, Ποσό και ένταση ενίσχυσης:

Δυνάμει των άρθρων 45, 46, 60 και 61 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού 807/2013 (ειδικά άρθρο 13) και του Κανονισμού 1303/2013, στα επιμέρους μέτρα του ΠΑΑ εξειδικεύονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας και οι επιλέξιμες δαπάνες. Για όλα τα μέτρα του ΠΑΑ ισχύει ότι:

α) δεν είναι επιλέξιμες ως δαπάνες:

- η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού

- ο Φ.Π.Α. εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για το Φ.Π.Α. (βλ. άρθρο 69§3γ του Κανονισμού 1303/2013)
- άλλες δαπάνες που συνδέονται με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (π.χ. γενικά έξοδα και ασφάλιστρα βλ. Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014)

β) πρέπει να τηρείται η αρχή της μη διπλή χρηματοδότησης.

Επίσης, δυνάμει των Κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013 και 1303/2013 (άρθρο 67), τα ποσά και η ένταση ενίσχυσης προσδιορίζονται σε επίπεδο υπομέτρου/ δράσης σε όλα τα μέτρα του ΠΑΑ, συμπεριλαμβανομένων των ποσών και ποσοστών για γενικές δαπάνες, μελέτες και άυλες ενέργειες, έτσι όπως ισχύουν κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη δεδομένα από προηγούμενες περιόδους υλοποίησης ή άλλες πληροφορίες για τον προσδιορισμό τους με αντικειμενικό τρόπο. Προς το παρόν η προσέγγιση του Τυποποιημένου Κόστους (Standard Cost Model) θα εφαρμοστεί στο υπομέτρο M1.1 "Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων".

10) Μεταφορά Πόρων μεταξύ Πυλώνων Ι και ΙΙ

Η Ελλάδα αποφάσισε τη μεταφορά πόρων από τον Πυλώνα Ι στον Πυλώνα ΙΙ (ΠΑΑ 2014-2020) κατά ποσοστό 5% του εθνικού φακέλου. Η εν λόγω μεταφορά πόρων κοινοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 1/8/2014 και υιοθετήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 1378/2014.

11) Όροι Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Για το σύνολο των επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών), που χρηματοδοτούνται από το ΠΑΑ, πρέπει να τηρούνται οι όροι Περιβαλλοντικής ή άλλης αδειοδότησης, έτσι όπως ορίζονται από τη σχετική εθνική νομοθεσία (όπως ισχύει κάθε φορά), αναφέροντας ενδεικτικά την εξής νομοθεσία: Νόμος 1650/86 για την «Προστασία του περιβάλλοντος», Νόμος 3937/11 για τη «Βιοποικιλότητα», Νόμος 4014/11 για την «Περιβαλλοντική Αδειοδότηση» και Νόμος 2742/99 για το «Χωροταξικό σχεδιασμό».

12) Εθνική Νομοθεσία για Δημόσιες Συμβάσεις

Για το σύνολο των μέτρων και υπομέτρων του ΠΑΑ, που υλοποιούνται μέσω διαδικασιών Δημοσίων Συμβάσεων θα πρέπει να τηρείται η σχετική εθνική νομοθεσία (όπως ισχύει κάθε φορά), αναφέροντας ενδεικτικά την εξής νομοθεσία: Νόμος 4281/2014 σχετικά με την ενσωμάτωσή των Οδηγιών 2004/18/ΕΚ, 2004/17/ΕΚ, Νόμος 3669/08 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων», Νόμος 2522/1997 σχετικά με την ενσωμάτωση των Οδηγιών 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ, νέες Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ) και το εθνικό δίκαιο ενσωμάτωσής τους. Επιμέρους νομοθεσία για ειδικές κατηγορίες υποδομών αναφέρεται στα αντίστοιχα υπομέτρα (βλ. νομοθεσία για ευρυζωνικά δίκτυα ή υποδομές ΣΔΙΤ για το υπομέτρο 7.3). Ειδικότερα, η ενσωμάτωση των νέων Οδηγιών και η εν γένει αποτελεσματική εφαρμογή της Νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο των Δημοσίων Συμβάσεων αποτελεί εκ των προτέρων αιρεσιμότητα (G4) μερικώς εκπληρωμένη, της οποίας η κατάσταση εκπλήρωσης καθώς και οι δράσεις για την εκπλήρωσή της αναλύονται διεξοδικά στο αντίστοιχο κεφάλαιο 6 του ΠΑΑ. Ειδικά, αναφέρεται ότι για την εκπλήρωσή της έχει καταρτιστεί σχετικό Σχέδιο Δράσης (βλ. «ΣΔ GD») το οποίο συμφωνήθηκε με την ΕΕ. Το ΣΔ(G4) επισυνάπτεται στην αγγλική γλώσσα στο ΠΑΑ ως Παράρτημα με τίτλο «ACTION PLAN for the fulfillment of the General ex ante Conditionality Public Procurement».

13) Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε περιφερειακό επίπεδο

Σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν. 4314/265Α/23.12.2014 με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (αριθ. 2545/3447Β/25.10.2016) ορίζονται ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ:

- Οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και
- Οι Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών

Η εξειδίκευση της εκχώρηση της διαχείρισης μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ σε περιφερειακό επίπεδο φαίνεται στον Πίνακα 8-5 «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε περιφερειακό επίπεδο».

14) Ρήτρα Αναθεώρησης

Σύμφωνα με το άρθρο 48 του Καν. 1305/2013, προβλέπεται ρήτρα αναθεώρησης για δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί για τα Μέτρα 10,11 και 14 προκειμένου να διασφαλιστεί η προσαρμογή τους σε περίπτωση τροποποιήσεων στα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα απαιτήσεις ή υποχρεώσεις πέραν των οποίων εκτείνονται οι δεσμεύσεις. Αυτή η ρήτρα καλύπτει επίσης τις απαιτούμενες προσαρμογές για να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που προβλέπονται στο άρθρο 43 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 σε περίπτωση τροποποίησης των πρακτικών αυτών.

15) Διαδικασία αναγκαστικών απαλλοτριώσεων

Στα μέτρα / δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020, στα οποία προβλέπονται αναγκαστικές απαλλοτριώσεις ισχύει ο Νόμος 2882/2001 (ΦΕΚ Α 17/ 06.02.2001) - *Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων*, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει κάθε φορά. Σε Παράρτημα «Διαδικασίες αναγκαστικών απαλλοτριώσεων».

16) Εξαίρεση από το άρθρο 48 του Καν. 809/2014 - Επιτόπιες επισκέψεις στο πλαίσιο των διοικητικών ελέγχων

Βάσει του άρθρου 48§5 (γ) του Καν. (ΕΕ) 809/2014 και δεδομένου ότι ο Οργανισμός Πληρωμών θεωρεί ότι ο κίνδυνος να μην τηρούνται οι όροι για τη χορήγηση της στήριξης ή να μην έχει υλοποιηθεί η επένδυση είναι μικρό, δεν πραγματοποιούνται στο 100% επιτόπιες επισκέψεις για τις ακόλουθες κατηγορίες έργων:

- Επενδύσεις με δικαιούχους δημόσιο φορέα

Η υλοποίηση των δημοσίων έργων που συγχρηματοδοτούνται μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 υπό τα ανωτέρω αναφερόμενα μέτρα εμπίπτει υποχρεωτικά στους κανόνες της εθνικής νομοθεσίας. Η εθνική νομοθεσία περί δημοσίων έργων (Νόμος 4412/2016) καλύπτει την υποχρέωση του κράτους μέλους για την επιτόπια επίσκεψη, με την έννοια ότι η επίβλεψη των εργασιών των έργων γίνεται σε μηνιαία βάση και συνοδεύει πάντα τις δαπάνες που περιλαμβάνονται σε κάθε αίτημα πληρωμής. Η ανωτέρω διαδικασία, είναι πολύ αυστηρή, περιλαμβάνει πολλές δικλίδες ασφαλείας, προβλέπει διοικητικές και ποινικές ρήτρες, κυρώσεις και ποινές με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται η ορθή και έγκαιρη πραγματοποίηση των έργων δημοσίου συμφέροντος. Παρατίθεται αναλυτικό Παράρτημα «Εξαίρεση υποχρέωσης επιτόπιων επισκέψεων», όπου περιγράφεται η εθνική διαδικασία διασφάλισης της ορθής υλοποίησης αυτού του είδους των έργων. Μέσω αυτής τεκμηριώνεται η επιλογή του κράτους μέλους να εξαιρέσει από την υποχρέωση των επιτόπιων επισκέψεων στο πλαίσιο των διοικητικών ελέγχων του άρθρου 48 του Καν. 809/2014 τα μέτρα που αφορούν σε δημόσιες επενδύσεις.

- Επενδύσεις άυλες - χωρίς φυσικό αντικείμενο:
 - παροχή υπηρεσιών (M01, M02, M03)
 - ολοκλήρωση ενός αμιγώς οικονομικού αντικειμένου (M09, M19.1, M19.3, M19.4, M20, M113)
 - εκπόνηση μελετών, ενίσχυση συνεργασίας, δίκτυα (M16, M7.1, 7.6)

Η πραγματοποίηση επιτόπιων επαληθεύσεων σε τέτοιου είδους ενισχυόμενες ενέργειες δεν μπορεί, πρακτικά, να προσφέρει επιπλέον διασφάλιση, αφού η υλοποίηση της επένδυσης δεν σχετίζεται με την υλοποίηση φυσικού αντικειμένου και δεν υπάρχει συγκεκριμένος τόπος και αντικείμενο επίσκεψης.

Η επαλήθευση της εκτέλεσης των εργασιών και της ολοκλήρωσης της ενισχυόμενης ενέργειας αποτελεί αντικείμενο αμιγώς διοικητικού ελέγχου και μπορεί να βασιστεί, ανά περίπτωση, **μόνο** σε νόμιμα παραστατικά πληρωμής, σε έλεγχο των παραδοτέων, σε αξιολόγηση των μελετών, σε έλεγχο εγκυρότητας των πιστοποιητικών συστημάτων ποιότητας, σε έλεγχο των οικονομικών/φορολογικών στοιχείων λειτουργικών δαπανών κ.λπ.

17) Οριζόντιες αρχές που καλύπτουν όλα τα μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020

Οι πράξεις που ενισχύονται από το ΕΓΤΑΑ:

- Συμμορφώνονται με το εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή του εθνικό δίκαιο (εφαρμοστέο δίκαιο)
- Διασφαλίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού
- Λαμβάνουν υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και ιδιαίτερα για τις επενδύσεις γίνεται εκτίμηση της αναμενόμενης περιβαλλοντολογικής επίπτωσης με βάση τη συγκεκριμένη, για την επένδυση, νομοθεσία, όταν αυτή μπορεί να θίξει το περιβάλλον.

18) Πληρωμές επιλέξιμων δαπανών σε πρόσωπα εκτός των δικαιούχων μετά από αίτημα αυτών

Για πράξεις του ΠΑΑ 2014-2020 δύναται ο δικαιούχος να αιτηθεί την καταβολή της ενίσχυσης από τον Οργανισμό Πληρωμής σε τρίτο πρόσωπο ορισμένο από αυτόν. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτούνται τα ακόλουθα:

- Ο δικαιούχος έχει καταβάλλει το ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη δαπάνη
- Οι πληρωμές διενεργούνται χωρίς καθυστέρηση προκαλούμενη από το τρίτο πρόσωπο
- Ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ δικαιούχου και του τρίτου προσώπου. Στο ιδιωτικό συμφωνητικό εκτός των λοιπών όρων θα περιλαμβάνεται και ο όρος της μη απαίτησης των ποσών που αφορούν σε μείωση του συνολικού αιτούμενου ποσού κατόπιν αποτελεσμάτων του διοικητικού ελέγχου, από τον οργανισμό πληρωμών.

19) Παρακολούθηση πρόσθετων πόρων άρθρου 58α καν. (ΕΕ) 1305/2013

Για τους πόρους του άρθρου 58α καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει και οι οποίοι προέρχονται από το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Recovery Instrument - EURI) θα

γίνεται διακριτή παρακολούθηση τόσο των χρηματοδοτικών πόρων, όσο και των δεικτών που αντιστοιχούν σε μέτρα/δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από αυτό. Οι πόροι του Μέσου Ανάκαμψης έχουν προγραμματιστεί ανά μέτρο και ανά περιοχή εστίασης.

Έχει διασφαλισθεί η ξεχωριστή παρακολούθηση των μέτρων/δράσεων δεδομένου ότι οι πόροι που διατίθενται μέσω του Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν κατανεμηθεί, είτε σε νέα μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2022, είτε αφορούν σε νέες προσκλήσεις μέτρων/δράσεων του υφιστάμενου Προγράμματος.

Τα μέτρα/δράσεις που θα ενισχυθούν μέσω του Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι τα ακόλουθα:

- M4.1.5 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού, που προάγουν την απόδοση των πόρων, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας ακριβείας και της έξυπνης γεωργίας, της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του εκσυγχρονισμού των μηχανημάτων καθώς και του εξοπλισμού παραγωγής»
- M4.14 και M4.2.4 Χρηματοδοτικά εργαλεία / Μικρο-πιστώσεις
- M10.1.4 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα»
- M17.3 «Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος» - Νέα πιλοτική δράση σε παραγωγούς ή/και ομάδα/ες παραγωγών
- M20 «Τεχνική Βοήθεια» για τις ανάγκες των μέτρων/δράσεων του Μέσου Ανάκαμψης.

Το ποσοστό συγχρηματοδότησης για όλους τους πόρους του Μέσου Ανάκαμψης Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ορισθεί στο 100%.

ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΡΩΝ 10, 11, 14

	10.1.1	10.1.2	10.1.3	10.1.4*	10.1.5	10.1.6	10.1.7	10.1.8	10.1.9	10.1.10	10.1.11	10.2.1	10.2.2	11.1.1	11.1.2	11.2.1	11.2.2	14.1	14.2	14.3	14.4	14.5
10.1.1						✓																
10.1.2						✓																
10.1.3										✓												
10.1.4*								*		*				*		*						
10.1.5									✓						✓		✓	✓				✓
10.1.6		✓								✓				✓		✓						
10.1.7																						
10.1.8				*						✓												
10.1.9					✓										✓		✓	✓	✓			✓
10.1.10			✓	*		✓		✓						✓		✓		✓	✓			✓
10.1.11															✓		✓	✓	✓			✓
10.2.1																						
10.2.2																						
11.1.1				*		✓				✓												
11.1.2					✓				✓		✓								✓			✓
11.2.1				*		✓				✓												
11.2.2					✓				✓		✓							✓				✓
14.1					✓				✓		✓				✓		✓					
14.2									✓													
14.3																						
14.4																						
14.5					✓				✓		✓				✓		✓					

(*) Παραπομπή στον πίνακα ΠΙΝΑΚΑ 8-3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8-2

ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΔΡΑΣΗΣ 10.1.4 ΜΕ ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ 10 ΚΑΙ 11

	10.1.8	10.1.10	11.1.1	11.2.1
A. Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης				
B. Ξηρική αμειψισπορά που εφαρμόζεται τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης		✓	✓	✓
Γ. Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης	✓	✓		
Δ. Παρυδάτια ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αρδευόμενα αγροτεμάχια που εφάπτονται με επιφανειακά ύδατα (ποτάμια, υδατορέματα, λίμνες κ.α.)				

ΠΙΝΑΚΑΣ 8-3

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

- 10.1.1 Προστασία της Άγριας Οрниθοπανίδας
- 10.1.2 Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Αμφισσας
- 10.1.3 Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας
- 10.1.4 Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα
- 10.1.5 Περιβαλλοντική αναβάθμιση υποβαθμισμένων βοσκοτόπων
- 10.1.6 Διαχείριση φυτικών υπολειμμάτων των κλαδεμάτων στην ελαιοκαλλιέργεια
- 10.1.7 Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες
- 10.1.8 Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδόπτερων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)
- 10.1.9 Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων
- 10.1.10 Προστασία τοπικών αβελτίωντων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση
- 10.1.11 Βελτίωση περιβαλλοντικής κατάστασης βοσκήσιμων γαιών σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο ερημοποίησης λόγω διάβρωσης
- 10.2.1 Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία
- 10.2.2 Διατήρηση τοπικών αβελτίωντων πληθυσμών - ποικιλιών στη γεωργία
- 11.1.2 Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους στη γεωργία
- 11.1.2 Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους στην κτηνοτροφία
- 11.2.1 Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία
- 11.2.2 Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους στην κτηνοτροφία
- 14.1 Καλή μεταχείριση των ζώων στα Βοοειδή
- 14.2 Καλή μεταχείριση των ζώων στους Χοίρους
- 14.3 Καλή μεταχείριση των ζώων στα Ορνίθια πάχυνσης εντατικής εκτροφής σε ορνιθώνα
- 14.4 Καλή μεταχείριση των ζώων στις Όρνιθες ωοπαραγωγής ελευθέρως βοσκής και βιολογικής εκτροφής
- 14.5 Καλή μεταχείριση των ζώων στις Αίγες και στα Πρόβατα

ΠΙΝΑΚΑΣ 8-4

Περιοχές Αττικής σύμφωνα με το βαθμό αστικοποίησης (Degree of Urbanization 2011-DEGURBA)

Πηγή: EFGS, JRC, Eurostat, LandScan, REGIO-GIS βλ. σχετικοί Πίνακες και Χάρτες ανά ΚΜ που βρίσκονται αναρτημένοι στον ακόλουθο σύνδεσμο του ιστοτόπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής :

https://csrcabc.europa.eu/d4/workspace/SpacesStore/b32fcc21-c500-45ea-8795-2a0ffe2ac58c/DGUR_2011_Tables_Maps_Countries.zip

CNTRY CODE	COMM ID	COMM NAME	DGUR CODE	CNTRY CODE	COMM ID	COMM NAME	DGUR CODE
EL	A101	Τ.Δ.Αθηνών	1	EL	A216	Τ.Δ.Μαρκοπούλου Μεσαλίας	3
EL	A102	Τ.Δ.Αγίας Βαρβάρας	1	EL	A217	Τ.Δ.Νέας Μάκρης	2
EL	A103	Τ.Δ.Αγίας Παρασκευής	1	EL	A218	Τ.Δ.Παιανίας	2
EL	A104	Τ.Δ.Αγίου Δημητρίου	1	EL	A219	Τ.Δ.Ραφίνας	2
EL	A105	Τ.Δ.Αγίων Αναργύρων	1	EL	A220	Τ.Δ.Σπάτων-Λούτσας	2
EL	A106	Τ.Δ.Αιγάλεω	1	EL	A221	Τ.Δ.Ωρωπίων	3
EL	A107	Τ.Δ.Αλμίου	1	EL	A222	Τ.Δ.Αναβύσσου	2
EL	A108	Τ.Δ.Αμρουσίου	1	EL	A223	Τ.Δ.Ανοίξεως	2
EL	A109	Τ.Δ.Αρινουόπολης	1	EL	A224	Τ.Δ.Διονύσου	2
EL	A110	Τ.Δ.Βριλησίων	1	EL	A225	Τ.Δ.Δροσιάς	2
EL	A111	Τ.Δ.Βύρωνος	1	EL	A226	Τ.Δ.Θρακομακεδόνων	2
EL	A112	Τ.Δ.Γαλατσίας	1	EL	A227	Τ.Δ.Καλδίου	3
EL	A113	Τ.Δ.Γλυφάδας	1	EL	A261	Τ.Δ.Αγίου Κωνσταντίνου	3
EL	A114	Τ.Δ.Θάφνης	1	EL	A263	Τ.Δ.Ανθούσης	2
EL	A115	Τ.Δ.Ελληνικού	1	EL	A265	Τ.Δ.Αφιδνών	3
EL	A116	Τ.Δ.Ζωγράφου	1	EL	A266	Τ.Δ.Βορνάβα	3
EL	A117	Τ.Δ.Ηλιούπολης	1	EL	A267	Τ.Δ.Γραμματικού	3
EL	A118	Τ.Δ.Ηρακλείου	1	EL	A272	Τ.Δ.Καπτανδριτίου	3
EL	A119	Τ.Δ.Ιλίου (Νέων Λιοσίων)	1	EL	A273	Τ.Δ.Κουβαρά	3
EL	A120	Τ.Δ.Καισαριανής	1	EL	A274	Τ.Δ.Κρυονερίου	2
EL	A121	Τ.Δ.Καλλιθέας	1	EL	A275	Τ.Δ.Μαλακκίας	3
EL	A122	Τ.Δ.Καματερού	1	EL	A276	Τ.Δ.Μαρκοπούλου Ωρωπού	3
EL	A123	Τ.Δ.Κηφισιάς	1	EL	A277	Τ.Δ.Παλαϊάς Φωκίας	3
EL	A124	Τ.Δ.Λυκοβρύσεως	1	EL	A278	Τ.Δ.Πικερμίου	3
EL	A125	Τ.Δ.ΜεΛισίων	1	EL	A279	Τ.Δ.Πολυδενδρίου	3
EL	A126	Τ.Δ.Μεταμορφώσεως	1	EL	A280	Τ.Δ.Ροδόπολης (Μπάλας)	2
EL	A127	Τ.Δ.Μοσχάτου	1	EL	A281	Τ.Δ.Σαρωνίδος	2
EL	A128	Τ.Δ.Νέας Ερυθράς	1	EL	A282	Τ.Δ.Σταμάτας	2
EL	A129	Τ.Δ.Νέας Ιωνίας	1	EL	A283	Τ.Δ.Συκαμίνου	3
EL	A130	Τ.Δ.Νέας Σμύρνης	1	EL	A301	Τ.Δ.Ελευσίνος	2
EL	A131	Τ.Δ.Νέας Φιλαδέλφειας	1	EL	A302	Τ.Δ.Ανω Λιοσίων	2
EL	A132	Τ.Δ.Νέας Χαλκηδόνας	1	EL	A303	Τ.Δ.Ασπροπύργου	2
EL	A133	Τ.Δ.Νέου Ψυχικού	1	EL	A304	Τ.Δ.Βιλλίων	3
EL	A134	Τ.Δ.Παλαιού Φαλήρου	1	EL	A305	Τ.Δ.Ερυθρών	3
EL	A135	Τ.Δ.Παπάγου	1	EL	A306	Τ.Δ.Ζεφυρίου	2
EL	A136	Τ.Δ.Περιστέρου	1	EL	A307	Τ.Δ.Μάνδρας	3
EL	A137	Τ.Δ.Πετρούπολης	1	EL	A308	Τ.Δ.Μεγαρέων	3
EL	A138	Τ.Δ.Πεύκης	1	EL	A309	Τ.Δ.Νέας Περάμου	2
EL	A139	Τ.Δ.Ταύρου	1	EL	A310	Τ.Δ.Φυλής	3
EL	A140	Τ.Δ.Υμηττού	1	EL	A311	Τ.Δ.Μανούλας	2
EL	A141	Τ.Δ.Φιλοθέης	1	EL	A362	Τ.Δ.Οινόης	3
EL	A142	Τ.Δ.Χαϊδαρίου	1	EL	A401	Τ.Δ.Πειραιώς	1
EL	A143	Τ.Δ.Χαλανδρίου	1	EL	A402	Τ.Δ.Αγίου Ιωάννου Ρέντη	2
EL	A144	Τ.Δ.Χολαργού	1	EL	A403	Τ.Δ.Αγίωνης	3
EL	A145	Τ.Δ.Ψυχικού	1	EL	A404	Τ.Δ.Αμπελακίων	2
EL	A146	Τ.Δ.Εκάλης	1	EL	A405	Τ.Δ.Δραπετσώνας	2
EL	A147	Τ.Δ.Νέας Πεντέλης	1	EL	A406	Τ.Δ.Κερατσινίου	2
EL	A148	Τ.Δ.Πεντέλης	1	EL	A407	Τ.Δ.Κορυδαλλού	2
EL	A201	Τ.Δ.Παλλήνης	2	EL	A408	Τ.Δ.Κυθήρων	3
EL	A202	Τ.Δ.Αγίου Στεφάνου	2	EL	A409	Τ.Δ.Μεθάνων	3
EL	A203	Τ.Δ.Αρτέμιδας	2	EL	A410	Τ.Δ.Νικαίας	2
EL	A204	Τ.Δ.Αιωνίων	3	EL	A411	Τ.Δ.Περάματος	2
EL	A205	Τ.Δ.Αχαρνών	2	EL	A412	Τ.Δ.Πόρου	3
EL	A206	Τ.Δ.Βάρης	2	EL	A413	Τ.Δ.Σαλαμίνος	2
EL	A207	Τ.Δ.Βούλας	2	EL	A414	Τ.Δ.Σπετσών	3
EL	A208	Τ.Δ.Βουλιαγμένης	2	EL	A415	Τ.Δ.Τροιζηνός	3
EL	A209	Τ.Δ.Γέρακα	2	EL	A416	Τ.Δ.Υδρας	3
EL	A210	Τ.Δ.Γλυκών Νερών	2	EL	A461	Τ.Δ.Αγκιαστρίου	3
EL	A211	Τ.Δ.Καλυβίων Θορικού	2	EL	A462	Τ.Δ.Αντικυθήρων	3
EL	A212	Τ.Δ.Κερατέας	3				
EL	A213	Τ.Δ.Κρωτίας	3				
EL	A214	Τ.Δ.Λαυρεωτικής	3				
EL	A215	Τ.Δ.Μαραθώνος	3				

Πίνακας Μ 8.1

ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΜΕΤΡΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΑΑ 2014-2020 ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΠΑΑ 2014-2020		ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΟΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΡΩΝ
ΜΕΤΡΑ /ΥΠΟΜΕΤΡΑ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΑ & Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΥΛΩΝΑ Ι	
		% ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	€ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
		ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΑΑ 2014-2020	
4.1: Επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις του ενεργητικού (Σχέδια Βελτίωσης)		100,0%	310.000.000,00
4.2 (4.2.1, 4.2.2) : Επενδύσεις που αφορούν τη μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων ανεξάρτητα αν το παραγόμενο προϊόν είναι ή όχι γεωργικό		40,0%	50.000.000,00
4.3: Υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της	4.3.1: Εγγειοβελτιωτικά έργα	40,0%	96.000.000,00
	4.3.4: Αγροτική οδοποιία	100,0%	30.000.000,00
6.1: Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για νέους γεωργούς		100,0%	240.971.375,00
6.3: Ενισχύσεις για την ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων		100,0%	35.629.243,00
16.1/16.2: Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας.		40,0%	32.000.000,00
LEADER / CLLD		100,0%	352.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΧΩΡΟΥΜΕΝΩΝ ΠΟΡΩΝ		35,1%	1.146.600.618,00

ΝΕΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΚΤΟΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΠΥΛΩΝΑ Ι & ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΕΣ)

3.266.224.634,00

Πίνακας 8-5 «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε περιφερειακό επίπεδο»

8.2. Περιγραφή ανά μέτρο

8.2.1. M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)

8.2.1.1. Νομική βάση

Άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.

Άρθρο 6 και σημείο 8.2.ε.1 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του υπ' αριθ. 808/2014 εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) της Επιτροπής.

Άρθρο 3 του υπ' αριθ. 807/2014 κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) της Επιτροπής.

8.2.1.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Η έλλειψη βασικής κατάρτισης των απασχολούμενων, ιδιαίτερα στην πρωτογενή παραγωγή (σχεδόν το 97% των αγροτών και το 83% των νέων αγροτών κάτω των 35 ετών, έχουν μόνο εμπειρική κατάρτιση

ΚΠΤ-24), αναδείχθηκε από την ανάλυση SWOT ως ένα από τα σημαντικά αδύνατα σημεία του τομέα, που πρέπει να αμβλυνθούν. Η ιδιαιτερότητα του πρωτογενή τομέα και η ειδοποιός διαφορά με τους άλλους κλάδους είναι η έλλειψη βασικών γνώσεων σε πολύ μεγάλο ποσοστό των απασχολούμενων, το μεγάλο ποσοστό εμπειρικής γνώσης και η μεγάλη γεωγραφική διασπορά των απασχολούμενων, που διαμορφώνει την ανάγκη για ένα ειδικό σχεδιασμό των δράσεων μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης για τους απασχολούμενους στον πρωτογενή τομέα.

Η ανάγκη επαγγελματικής κατάρτισης για τη βελτίωση και προσαρμογή των δεξιοτήτων των απασχολούμενων στο γεωργικό τομέα και τα δάση και προσέγγισης του ευρωπαϊκού μέσου όρου 31,5% καταρτισμένων αγροτών με βασική ή πλήρη επαγγελματική κατάρτιση - ΚΠΤ-24, με έμφαση στους νέους, λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτοί είναι πιο ευέλικτοι και δεκτικοί στη χρήση νέων τεχνολογιών, στην εισαγωγή καινοτομίας και στην ανάληψη επιχειρηματικού ρίσκου, αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020.

Για το δασικό τομέα δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία του μορφωτικού επιπέδου και της κατάρτισης των απασχολούμενων. Εκπαιδεύσεις έχουν πραγματοποιηθεί από τις δασικές υπηρεσίες σε αγρότες και δασεργάτες, κατά βάση εθελοντές δασοπροστασίας, σχετικά με τον τρόπο κατάσβεσης πυρκαγιών και προστασίας τους από αυτές. Επίσης έχει πραγματοποιηθεί κατάρτιση σε μικρό αριθμό υλοτόμων για την ασφάλεια κατά την υλοτόμηση. Ως εκ τούτου θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το θέμα της επαγγελματικής κατάρτισης δασοκτημόνων, διαχειριστών δασών, μελών δασικών συνεταιρισμών, κυρίως, όσον αφορά σε θέματα ασφάλειας και προστασίας κατά την εργασία, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των δασών (επιχειρηματικός σχεδιασμός, εμπορία, τεχνολογικές εξελίξεις και εφαρμογές, κ.λπ.) καθώς και ορθολογικής περιβαλλοντικής διαχείρισης των δασών.

Το ΠΑΑ 2014-2020 συμβάλλει στους στόχους του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ 2014-2020) με την αύξηση της συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού του αγροτικού και δασικού τομέα σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης σε συγκεκριμένα πεδία, που καλύπτουν ανάγκες του γεωργικού και δασικού τομέα. Επισημαίνεται ότι ως γεωργικός τομέας θεωρείται το σύνολο των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (άρθρο 2 Καν. 702/2014 της Επιτροπής).

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, προγραμματίζονται δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης με στόχο την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στους τομείς της γεωργίας (γεωργία και κτηνοτροφία). Δεν πραγματοποιούνται δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης στις ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές, δεδομένου ότι το πεδίο καλύπτεται ως επί τω πλείστον από το Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, για την περίοδο 2014-2020.

Στόχος, κυρίως, είναι η κατάρτιση γεωργών / κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες, οι οποίοι συνειδητά θα αποφασίζουν για τις γεωργικές τους εκμεταλλεύσεις δεδομένου, ότι είναι πιο δεκτικοί στην αξιοποίηση της καινοτομίας και της γνώσης.

Για να επιτευχθούν τα ανωτέρω καθώς επίσης και να μην υπάρξει πρόσθετο διοικητικό άγχος με επικαλυπτόμενες δράσεις μεταξύ των οριζόντιων μέτρων του ΠΑΑ και των δράσεων των τοπικών προγραμμάτων στο πλαίσιο του LEADER, θα ενεργοποιηθεί μόνο το πρώτο υπομέτρο, ως ακολούθως:

Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων: Δράσεις κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Σχετικά με τα κλασικά προγράμματα κατάρτισης, ο ανώτερος αριθμός συμμετεχόντων του κάθε τμήματος, κατά την έναρξη του προγράμματος, δε θα υπερβαίνει τα 25 άτομα. Οι καταρτιζόμενοι δύνανται να υποβάλλονται σε αξιολόγηση τόσο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος όσο και κατά την ολοκλήρωση αυτού. Η παρουσία και η συμμετοχή, τόσο στο θεωρητικό όσο και στο πρακτικό μέρος της κατάρτισης, είναι υποχρεωτική για τους καταρτιζόμενους. Μετά την επιτυχή αξιολόγηση θα δίνεται σε κάθε καταρτιζόμενο βεβαίωση παρακολούθησης προγράμματος κατάρτισης. Περαιτέρω εξειδίκευση θα δοθεί στο σχετικό εφαρμοστικό πλαίσιο.

Οι εκπαιδευτικές τεχνικές, που θα χρησιμοποιηθούν δεν αφορούν μόνο στα κλασικά προγράμματα κατάρτισης, αλλά και στα προγράμματα που θα υλοποιηθούν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως κατάρτισης μέσω διαδικτύου (τηλεκατάρτισης/e-learning) καθώς και σε τεχνικές που αναπτύσσουν την ενεργητική συμμετοχή των καταρτιζόμενων, όπως συζητήσεις σε μικρές ομάδες (εργαστήρια), πρακτικές εργασίες και εξατομικευμένη καθοδήγηση. Για την κατάρτιση των ωφελουμένων του μέτρου θα προωθηθεί ο συνδυασμός της θεωρίας με την πράξη, η σύνδεση του αντικειμένου μάθησης με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των καταρτιζομένων, η ανάπτυξη κριτικού τρόπου σκέψης καθώς επίσης και οι αμφίδρομες σχέσεις εκπαιδευτών – καταρτιζομένων.

Όταν ειδικές περιστάσεις παρεμποδίζουν ή καθιστούν αδύνατη τη φυσική παρουσία των καταρτιζόμενων / εκπαιδευόμενων σε μια αίθουσα κατάρτισης δύνανται τα προγράμματα κατάρτισης να πραγματοποιηθούν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως κατάρτισης.

Η κατάρτιση είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί εναλλακτικά και εξ αποστάσεως μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του δικαιούχου και αποδοχή - τελική έγκριση από τον ΕΦΔ, στις ειδικές περιστάσεις όπως για παράδειγμα η περίπτωση πανδημίας (υγειονομική κρίση του Covid 19) η οποία λόγω χάρη απαιτεί αφενός κοινωνική αποστασιοποίηση, αφετέρου προστασία και διευκόλυνση των ευπαθών ομάδων όπως αυτές ορίζονται από τον αρμόδιο Εθνικό Φορέα για κάθε περίπτωση, καθώς επίσης και σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας.

Για τους σκοπούς του παρόντος ως τηλεκατάρτιση ορίζεται η ολοκληρωμένη εκπαιδευτική διαδικασία κατά την οποία χρησιμοποιείται ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα, που καλείται "Ολοκληρωμένο Σύστημα Τηλεκατάρτισης" (Ο.Σ.Τ.Κ.), για τη διεκπεραίωση του συνόλου της διαδικασίας.

Η αποτελεσματικότητα της τηλεκατάρτισης εξαρτάται από τον άρτιο μαθησιακό σχεδιασμό (learning design) του εκπαιδευτικού προγράμματος. Ο καταρτιζόμενος οφείλει να μην είναι παθητικός καταναλωτής υλικού, αλλά ενεργός συμμετέχων στη μαθησιακή διαδικασία. Θα πρέπει να συνεργάζεται, να επιλύει προβλήματα, να συμμετέχει ενεργά στις μαθησιακές δραστηριότητες που θα περιγράφονται στο σχέδιο μαθήματος, αξιοποιώντας τα διάφορα εργαλεία που προσφέρει ένα Ο.Σ.Τ.Κ. Συνεπώς, το Ο.Σ.Τ.Κ. που απαιτείται για την υλοποίηση του Προγράμματος Κατάρτισης συνιστά απλώς την απαραίτητη υποδομή για το περιβάλλον της τηλεκατάρτισης και δεν αρκεί από μόνο του για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων.

Κεντρική στόχευση αποτελεί η αντιμετώπιση της τηλεκατάρτισης και της δια ζώσης κατάρτισης με ενιαίο τρόπο, το ίδιο απαιτητικό, ιδίως στα ζητήματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας που αφορούν στην υποχρεωτική συμμετοχή των καταρτιζόμενων και των εκπαιδευτών, στη χρήση ηλεκτρονικού παρουσιολογίου, στον καθορισμό ανώτατου ορίου καταρτιζόμενων σε 25 άτομα ανά τμήμα.

Η πρακτική άσκηση στην περίπτωση της εξ αποστάσεως κατάρτιση μπορεί να πραγματοποιείται με την ανάπτυξη ειδικού. ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.

Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης του Μέτρου (βάσει του άρθρου 66§2 Καν. 1305/2013, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 15 «Ρυθμίσεις εφαρμογής του Προγράμματος»), σε συνεργασία με τον πάροχο της σχετικής πράξης είναι υπεύθυνος να καταρτίζει και να τηρεί μητρώο ωφελουμένων.

Η στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου δεν περιλαμβάνει και δεν αντικαθιστά μαθήματα ή κατάρτιση, τα οποία αποτελούν μέρος εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή συστημάτων, σε επίπεδο δευτεροβάθμιας ή ανώτερης εκπαίδευσης.

Τα πεδία / θεματικές επαγγελματικής κατάρτισης εστιάζονται τόσο σε θέματα τεχνικής της καλλιέργειας και της εκτροφής ζώων όσο και σε θέματα που περιγράφονται ενδεικτικά στον Πίνακα

M01.1 «Ενδεικτικά πεδία δράσεων μεταφοράς γνώσης & ενημέρωσης» .

Στο πλαίσιο του στρατηγικού προγραμματισμού, το μέτρο είναι οριζόντιο για όλες τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Ωστόσο προγραμματίζεται στην προτεραιότητα 1 «Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοπονία και στις αγροτικές περιοχές» και ιδιαίτερα στις περιοχές εστίασης 1Α και 1Γ και δευτερεύοντος στην 1Β.

Σύμφωνα με τα πεδία, στα οποία πραγματοποιείται μεταφορά γνώσης και δράσεις ενημέρωσης, το μέτρο συνεισφέρει κυρίως στις ακόλουθες περιοχές εστίασης: 2Α, 4Α, 4Β, 5Α, και 6Γ, όπως φαίνεται στον πίνακα M01.2 «Συμβολή των δράσεων μεταφοράς γνώσης & ενημέρωσης στις προτεραιότητες της ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη & στους εγκάρσιους στόχους» .

Επίσης, στον αγροτικό τομέα, όπως αναγνωρίζεται και από τη SWOT ανάλυση, παρατηρείται περιορισμένη σύνδεση μεταξύ των αποτελεσμάτων της γεωργικής έρευνας και των ωφελούμενων από την εφαρμογή αυτών. Υπό αυτή την έννοια, η μεταφορά (διάχυση) γνώσης και τεχνογνωσίας αποτελεί μια μονόδρομη διασπορά νέων ιδεών, που προκύπτουν και από την έρευνα και μεταφέρονται στην πράξη.

Οι δράσεις μέσω του παρόντος μέτρου είναι σημαντικές για την προώθηση, τόσο της οικονομικής ανάπτυξης του γεωργικού τομέα και κατ' επέκταση των αγροτικών περιοχών και τη βελτίωση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητάς τους, όσο και της αποδοτικής διαχείρισης των πόρων και των περιβαλλοντικών επιδόσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της εν γένει βιωσιμότητας του αγρο-διατροφικού συστήματος, καθώς επίσης και της μείωσης των παραγόντων που επιδεινώνουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, συμβάλλοντας έτσι σημαντικά και στους οριζόντιους στόχους του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, εφόσον η παροχή γνώσης και η ευαισθητοποίηση των απασχολούμενων στο γεωργικό τομέα σε τέτοια θέματα, προάγει την εφαρμογή σχετικών δράσεων.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ		Μ1.1.1
1	ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΔΕΙΝΩΝΟΥΝ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΟΣΟ & ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟ-ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ & ΤΟΥ ΔΑΣΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	ΤΚ
2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ, ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ	ΤΚ
3	ΝΕΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ /ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΔΑΣΟΚΟΜΙΑΣ	ΤΚ
4	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ & ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ, ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΝΕΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ	ΤΚ/ΠΕ
5	ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	ΤΚ
6	ΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ & ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΠ & ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΤΚ
7	ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ & ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΝΕΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ	ΤΚ
8	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ / ΟΡΘΗ ΧΡΗΣΗ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ	ΤΚ
9	ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ (ΚΥΡΙΩΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΣΕ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΣΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ & ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (Μ16.1)	ΠΕ
ΤΚ	ΤΥΠΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ / ΤΗΛΕΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
ΠΕ	ΠΠΛΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	

Πίνακας Μ01.1 «Ενδεικτικά πεδία δράσεων μεταφοράς γνώσης & ενημέρωσης»

ΥΠΟΜΕΤΡΑ		ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ		ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ		
						Κ	Π	Κ.Α
1.1	Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων	1.1.1	Δράσεις κατάρτισης & ανάπτυξης δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις	1Α, 1Γ	2Α, 4Α, 4Β, 5Α, 6Γ	✓	✓	✓
Κ= ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, Π= ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, Κ.Α= ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ								

Πίνακας Μ01.2 «Συμβολή των δράσεων μεταφοράς γνώσης & ενημέρωσης στις προτεραιότητες της ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη & στο εγκάρσιους στόχους»

8.2.1.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.1.3.1. 1.1.1 Δράσεις κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Επιμέρους μέτρο:

- 1.1 - στήριξη για δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης προσόντων

8.2.1.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Μέσω της παρούσας δράσης ο πάροχος διαμορφώνει, σε συνεργασία με τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης του Μέτρου, τις ακόλουθες ενέργειες:

- Τυπικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, από 90-150 ώρες, όπως παρουσιάζονται στον πίνακα Μ01.3. "Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης & επιμόρφωσης Μ1.1.1"

- Προγράμματα που θα υλοποιηθούν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως κατάρτισης μέσω διαδικτύου (τηλεκατάρτισης/e-learning) από 90-150 ώρες, όπως παρουσιάζονται στον πίνακα Μ01.3. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της τηλεκατάρτισης θα καθοριστούν με έκδοση σχετικής εγκυκλίου από το δικαιούχο και έγκριση της από τον ΕΦΔ.
- Εναλλακτικά της συνήθους θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης, για συγκεκριμένες ομάδες στόχου (κτηνοτρόφοι), η μεταφορά γνώσης δύναται να εφαρμοστεί μέσω της συμμετοχής των ωφελούμενων σε ομάδες συζήτησης, με εξειδικευμένα για το κλάδο και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει θέματα. Κάθε ομάδα συζήτησης θα συντονίζεται από έναν τοπικά υπεύθυνο – εξειδικευμένο εκπαιδευτή, ο οποίος θα ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να αναδείξουν τις ανάγκες τους, μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης. Κάθε ομάδα θα πρέπει έχει κατά μέσο όρο 10 συμμετέχοντες, που θα αντιπροσωπεύουν τις επιχειρήσεις/εκμεταλλεύσεις κάθε περιοχής. Οι κύκλοι συναντήσεων που θα πραγματοποιηθούν και η διάρκειά τους θα είναι ισοδύναμοι του περιεχομένου των καταρτίσεων και θα απαντούν στις ιδιαιτερότητες του επαγγέλματος των κτηνοτρόφων και των περιορισμένων δυνατοτήτων που έχουν για μακρόχρονη απουσία από τις εκμεταλλεύσεις τους. Η σχετική ισοδυναμία θα εξειδικευτεί στο πλαίσιο του εκάστοτε προγράμματος κατάρτισης. Η πρακτική άσκηση στην περίπτωση της εξ αποστάσεως κατάρτισης μπορεί να πραγματοποιείται με την ανάπτυξη ειδικού ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.
- Πιλοτικά εργαστήρια 3-5 ημερών, με ομάδες έως 15 ατόμων ανά θεματική, για την επικαιροποίηση και τη διαρκή παροχή και διάχυση της γνώσης και κυρίως των αποτελεσμάτων των επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ. Τα πιλοτικά εργαστήρια, εφόσον κριθεί απαραίτητο από τον Φορέα Διαχείρισης του Μέτρου (εξαρτάται από το αν υπάρχουν αποτελέσματα προς ανακοίνωση από τις επιχειρησιακές ομάδες ΕΣΚ του Μέτρου 16.1 ή την ανάγκη διάχυσης καινοτομίας στον τομέα) και σε συνεργασία με τον πάροχο, στοχεύουν σε ωφελούμενους ζωικής ή μικτής κατεύθυνσης, δικαιούχους του Μέτρου 6.1 του ΠΑΑ 2014-2020 ή του αντίστοιχου μέτρου 112 της περιόδου 2007-2013. Μπορούν να πραγματοποιηθούν έως δύο κύκλοι συζητήσεων/εργαστηρίων στην ίδια ομάδα ωφελούμενων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ		
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ		ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
1	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ 112 "ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣ" ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2007-2013, 2Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ	✓
2	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 6.1 "ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣ" ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020	✓
3	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 6.3 "ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΙΚΡΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ" ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020	✓
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ		
Γνώση των υποχρεώσεων και δυνατοτήτων που απορρέουν από την Κοινή Αγροτική Πολιτική καθώς και την εθνική πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη		
Χρηματο-οικονομική διαχείριση εκμεταλλεύσεων / χρήση ΤΠΕ & νέων τεχνολογιών		
Κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής, ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων και ασφάλεια της εργασίας στην ύπαιθρο, αντιμετώπιση και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή		
Εξειδικευμένες γνώσεις σχετικά με την κατεύθυνση και τις ανάγκες της εκμετάλλευσης (όπως διαχείριση αποβλήτων ειδικά για τη ζωική παραγωγή, ασθένειες και εχθροί καλλιεργειών και ζώων, νέες εναλλακτικές καλλιέργειες, λίπανση, διατροφή ζώων, κ.λπ.)		
Πίνακας Μ01.3. "Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης & επιμόρφωσης Μ1.1.1"		

8.2.1.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο – πάροχο με τη χρήση τυποποιημένης κλίμακας κόστους κατά μονάδα, βάσει του άρθρου 67§1 (β) καν. (ΕΕ) 1303/2013.

8.2.1.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρα 65-71 Καν. (ΕΕ) 1303/2013

8.2.1.3.1.4. Δικαιούχοι

Η δράση θα υλοποιηθεί από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» με αυτεπιστασία.

Ο ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ»:

- είναι εποπτευόμενος οργανισμός από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥπΑΑΤ), στον οποίο ασκείται διοικητικός έλεγχος από αυτό,
- αποτελεί τον εθνικό φορέα για την οργάνωση και λειτουργία της Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης αλλά και την οργάνωση και λειτουργία της δια βίου επαγγελματικής κατάρτισης των αγροτών των ανέργων ή υποαπασχολούμενων στον αγροτικό τομέα συνολικά (άρθρο 12 Νόμου 2520/97 ΦΕΚ173Α/1/9/1997)
- οι υπηρεσίες που παρέχει εξυπηρετούν, κατά κύριο λόγο, τους στόχους του ΥπΑΑΤ για την αγροτική ανάπτυξη.

8.2.1.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες είναι δαπάνες:

- Αποζημίωσης εκπαιδευτών και λοιπού προσωπικού που αφορούν αποκλειστικά στην υλοποίηση της σχετικής ενέργειας. Στις επιλέξιμες δαπάνες δεν περιλαμβάνονται οι μισθοί των υπαλλήλων, του ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ»,
- Μετακίνησης, διαμονής και διατροφής του προσωπικού (εκπαιδευτών και διοικητικού προσωπικού), που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της δράσης,
- Απαραίτητες για την υλοποίηση της κατάρτισης και των λοιπών δράσεων απόκτησης δεξιοτήτων (ατομική καθοδήγηση, εργαστήρια), όπως υλικό κατάρτισης (έντυπο, ηλεκτρονικό κ.α.), υλικά πρακτικής άσκησης, δαπάνες που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις όπου γίνεται η δράση (για παράδειγμα γεωργικές εκμεταλλεύσεις / επιχειρήσεις που υλοποιείται η πρακτική άσκηση), κ.λπ.,
- Λειτουργικές δαπάνες (βάσει του άρθρου 61 Καν. (ΕΕ) 1305/2013), οι οποίες αφορούν αποκλειστικά και μόνο την υλοποίηση των σχετικών ενεργειών, μεταξύ των οποίων και δαπάνες τακτικής επιμόρφωσης του προσωπικού,
- Μετακίνησης, διαμονής και διαβίωσης των συμμετεχόντων,
- Δαπάνες ανατροφοδότησης και αξιολόγησης της δράσης από τους ωφελούμενους.

Οι επιλέξιμες δαπάνες, με τη μορφή απλοποιημένου κόστους, καταβάλλονται στο δικαιούχο – πάροχο κατάρτισης, ο οποίος επιστρέφει στους συμμετέχοντες τις δαπάνες που έχουν καταβάλλει.

Δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση:

- Δαπάνες κτήσης ή κατασκευής παγίων,
- Αποσβέσεις παγίων, όταν συνέβαλλαν για την αγορά τους εθνικές ή κοινοτικές ενισχύσεις ή όταν δεν αφορούν αποκλειστικά στην περίοδο υλοποίησης της συγχρηματοδοτούμενης πράξης,
- Τόκοι επί χρεών,
- Ο ανακτήσιμος ΦΠΑ, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

8.2.1.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Δικαιούχος της δράσης είναι Ο ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ», ο οποίος:

- Έχει, βάσει του ιδρυτικού του Νόμου, την αρμοδιότητα να παρέχει τις ανωτέρω περιγραφόμενες ενέργειες μεταφοράς γνώσης.
- Διαθέτει αποδεδειγμένη εμπειρία στον τομέα της κατάρτισης και ειδικότερα σε δράσεις κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων των αγροτών και ειδικότερα των «νέων γεωργών», δεδομένου ότι κατά την περίοδο 2007-2013 ήταν ο πάροχος κατάρτισης, με συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ, των νέων γεωργών του Μ112 του ΠΑΑ 2007-2013.
- Διαθέτει ή έχει πρόσβαση σε προσωπικό, που έχει τα κατάλληλα προσόντα στην παροχή των υπηρεσιών μεταφοράς γνώσης, στα συγκεκριμένα θεματικά πεδία.
- Αποδεικνύει τακτική επιμόρφωση του προσωπικού του, με κατάλληλα σεμινάρια που υλοποιούνται είτε από τον ίδιο τον Οργανισμό είτε από άλλο αρμόδιο φορέα.
- Διαθέτει ή έχει πρόσβαση στην κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών, υπό τη μορφή πιστοποιημένων ή μη δομών επαγγελματικής κατάρτισης.
- Το Πρόγραμμα κατάρτισης των νέων αγροτών και των δικαιούχων ενίσχυσης για την ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων συνάδει με την εν γένει στρατηγική του Υπουργείου για το γεωργικό τομέα και ειδικότερα των στόχων του ΠΑΑ και προάγει την καινοτομία και την διάχυση των αποτελεσμάτων της εφαρμοσμένης έρευνας στη γεωργία. Επισημαίνεται ότι στον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» έχει ενσωματωθεί και το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ), γεγονός που παρέχει στο Οργανισμό το πλεονέκτημα της άμεσης πρόσβασης στα αποτελέσματα της γεωργικής έρευνας και την ενσωμάτωσή τους στα σχετικά προγράμματα κατάρτισης και λοιπές δράσεις ανάπτυξης των δεξιοτήτων των γεωργών.

8.2.1.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

- Ποιότητα και συνάφεια της πρότασης (συμπεριλαμβανομένου και του εκπαιδευτικού υλικού) και κατάλληλη περιγραφή και ανάλυση του έργου,
- Δομή και σύνθεση οργανωτικού σχήματος του παρόχου της σχετικής υπηρεσίας,
- Οργάνωση / ροή της παρεχόμενης ενέργειας, με στόχο την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ενέργειας,
- Δυνατότητα πανελλήνιας κάλυψης των αναγκών για κατάρτιση ή άλλων ενεργειών απόκτησης δεξιοτήτων.

8.2.1.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Δεδομένου ότι η ενίσχυση των δράσεων κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων των απασχολούμενων στο γεωργικό τομέα, ιδιαίτερα των νέων γεωργών και των κατόχων μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι οποίες ενισχύονται για να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους, αποτελεί το σημαντικότερο μοχλό για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του αγρο-διατροφικού συστήματος, την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων και την εισαγωγή καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία, το ποσοστό στήριξης είναι 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη χρήση τυποποιημένης κλίμακας κόστους κατά μονάδα, σύμφωνα με τη σχετική μελέτη εκτίμησης εύλογου εύρους του μοναδιαίου κόστους των επιλέξιμων

κατηγοριών δαπανών. Το μοναδιαίο κόστος προσδιορίζεται σε 6,50€ / ώρα / καταρτιζόμενο, ο οποίος λαμβάνει πιστοποιητικό παρακολούθησης του προγράμματος κατάρτισης των 150 ωρών.

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη χρήση τυποποιημένης κλίμακας κόστους κατά μονάδα, σύμφωνα με τη σχετική μελέτη εκτίμησης εύλογου εύρους του μοναδιαίου κόστους των επιλέξιμων κατηγοριών δαπανών. Το μοναδιαίο κόστος προσδιορίζεται σε 6,50€ / ώρα / καταρτιζόμενο, ο οποίος λαμβάνει πιστοποιητικό παρακολούθησης του προγράμματος κατάρτισης των 90 ωρών.

Στα προγράμματα με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως κατάρτισης το μοναδιαίο κόστος προσδιορίζεται ως ακολούθως:

- Αποκλειστική εξ αποστάσεως κατάρτιση για το σύνολο των καταρτιζόμενων που συμμετέχουν σε ένα Πρόγραμμα Κατάρτισης Δικαιούχοι Υπομέτρου 6.1: 4,80€ / ώρα / καταρτιζόμενο, ο οποίος λαμβάνει πιστοποιητικό παρακολούθησης του προγράμματος κατάρτισης των 150 ωρών.
- Αποκλειστική εξ αποστάσεως κατάρτιση για το σύνολο των καταρτιζόμενων που συμμετέχουν σε ένα Πρόγραμμα Κατάρτισης Δικαιούχοι Υπομέτρου 6.3: 5,11 / ώρα / καταρτιζόμενο, ο οποίος λαμβάνει πιστοποιητικό παρακολούθησης του προγράμματος κατάρτισης των 90 ωρών.
- Υλοποίηση μικτών τμημάτων κατάρτισης, με ένα μέρος των καταρτιζόμενων να συμμετέχουν με φυσική παρουσία και οι υπόλοιποι εξ αποστάσεως Δικαιούχοι Υπομέτρου 6.1: 5,80 € / ώρα / καταρτιζόμενο, ο οποίος λαμβάνει πιστοποιητικό παρακολούθησης του προγράμματος κατάρτισης των 150 ωρών.
- Υλοποίηση μικτών τμημάτων κατάρτισης, με ένα μέρος των καταρτιζόμενων να συμμετέχουν με φυσική παρουσία και οι υπόλοιποι εξ αποστάσεως Δικαιούχοι Υπομέτρου 6.3: 6,23 € / ώρα / καταρτιζόμενο, ο οποίος λαμβάνει πιστοποιητικό παρακολούθησης του προγράμματος κατάρτισης των 90 ωρών.

8.2.1.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.1.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

α) Αιτήσεις πληρωμής: οι εσφαλμένες αιτήσεις πληρωμής από το δικαιούχο και η ελλιπής επεξεργασία τους μπορούν να αποτελέσουν αιτία σφάλματος, θέτοντας σε κίνδυνο την ορθή εφαρμογή της Δράσης.

β) Εξάρτηση από άλλες Δράσεις: ο αριθμός και η επιλογή των ωφελούμενων εξαρτάται από την πορεία υλοποίησης των Υπομέτρων 6.1. «Ενίσχυση εκκίνησης επιχείρησης για νέους γεωργούς» και 6.3 «Ενίσχυση για την ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων», γεγονός που σημαίνει προβλήματα στην εφαρμογή των αναφερόμενων μέτρων (κατά κύριο λόγο αναφερόμενοι σε προβλήματα καθυστέρησης εφαρμογής) και δημιουργεί κίνδυνο εφαρμογής και στην παρούσα Δράση.

γ) Επιλογή ωφελούμενων από τους παρόχους στα προγράμματα που θα υλοποιηθούν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως κατάρτισης μέσω διαδικτύου (ηλεκτάρτισης/e-learning) που δεν ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες αποτελεί πιθανή εμφάνιση κινδύνου κατά την υλοποίηση του Μέτρου.

8.2.1.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Σε αντιστοιχία με τους ως άνω κινδύνους προκρίνονται οι ακόλουθες ενέργειες μετριασμού:

- α) Η χρήση τυποποιημένης κλίμακας κόστους κατά μονάδα, βάσει του άρθρου 67§1(β) καν. (ΕΕ) 1303/2013 θα μετριάσει τον κίνδυνο εσφαλμένων αιτήσεων πληρωμής από τον πάροχο και ελιπούς επεξεργασίας τους. Επιπλέον, εφόσον κριθεί απαραίτητο, θα διοργανωθούν σεμινάρια κατάρτισης στους χρήστες του πληροφοριακού συστήματος.
- β) Στο θεσμικό πλαίσιο της δράσης θα προβλεφθεί ειδική παρακολούθηση για την υλοποίηση και συντονισμό της Δράσης με τα μέτρα M112, M6.1 και M6.3 προκειμένου να λαμβάνονται εγκαίρως διορθωτικές ενέργειες.
- γ) Στο θεσμικό πλαίσιο της δράσης θα προβλεφθεί ειδική παρακολούθηση της θεωρητικής κατάρτισης εξ αποστάσεως η οποία θα υλοποιείται μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του δικαιούχου και αποδοχή - τελική έγκριση από τον ΕΦΔ, σε ειδικές περιστάσεις που απαιτούν κοινωνική αποστασιοποίηση λόγω χάρη για παράδειγμα η περίπτωση πανδημίας, (η υγειονομική κρίση του Covid 19) για τη διευκόλυνση των ευπαθών ομάδων όπως αυτές ορίζονται από τον αρμόδιο εθνικό φορέα για κάθε περίπτωση, όπως επίσης σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας. Οι ευπαθείς ομάδες θα προσδιορίζονται με βάση τον αρμόδιο εθνικό φορέα και θα προσκομίζονται τα κατάλληλα δικαιολογητικά. Η πρακτική άσκηση στην περίπτωση της εξ αποστάσεως κατάρτιση μπορεί να πραγματοποιείται με την ανάπτυξη ειδικού. ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.

8.2.1.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.1.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Η υλοποίηση της Δράσης 1.1.1 θα πραγματοποιηθεί από τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ με αυτεπιστασία, ως ονοματισμένο μοναδικό δικαιούχο. Στο πλαίσιο αυτό ο τρόπος υπολογισμού του μοναδιαίου κόστους για τον καθορισμό των όρων στήριξης βασίζεται κατά κύριο λόγο στα απολογιστικά στοιχεία της περιόδου 2007-2013, επικαιροποιημένα προκειμένου να ανταποκρίνονται:

- σε νέες ή/και ειδικές απαιτήσεις που προκύπτουν από το θεσμικό πλαίσιο των ΕΔΕΤ, με κυριότερες την οργάνωση των κατηγοριών επιλέξιμων δαπανών, τη διεύρυνση του πεδίου επιλεξιμότητας και την εφαρμογή του άρθρου 61 (Καν.1305/2013) για τις λειτουργικές δαπάνες που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων δαπάνες προσωπικού, δαπάνες δημόσιων σχέσεων, χρηματοοικονομικές δαπάνες κ.λπ.
- το διαμορφούμενο οικονομικό και δημοσιονομικό περιβάλλον και ειδικότερα τη μείωση ορισμένων κατηγοριών δαπανών (π.χ. αμοιβές εκπαιδευτών) και την αύξηση άλλων (π.χ. μεταφορικά. καύσιμα)

Η «πρακτική άσκηση» όπως εφαρμόζεται στο ΠΑΑ 2014-2020 δεν περιλαμβάνει την τοποθέτηση του ωφελούμενου, μετά την ολοκλήρωση του θεωρητικού μέρους της συνεχιζόμενης επαγγελματικής

κατάρτισης, σε συναφή θέση πρακτικής άσκησης σε συνεργαζόμενη επιχείρηση με την οποία ο ωφελούμενος συμβάλλεται από κοινού με τον πάροχο κατάρτισης. Κατά συνέπεια δεν περιλαμβάνει επίδομα ωφελούμενου, ασφαλιστικές εισφορές κ.λπ.

Συμπληρωματικά, και ειδικά για την υλοποίηση της κατάρτισης των Δικαιούχων του Μέτρου 112 «Ενισχύσεις για Νέους Γεωργούς» 2007-2013 (2η Προκήρυξη), ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ διέθεσε στοιχεία που αφορούν τον αρχικό σχεδιασμό. Η δράση αφορά 10.500 δυνητικούς ωφελούμενους (υπόχρεους κατάρτισης), προβλέποντας την καταρχήν διαμόρφωση μέσου όρου 18 ατόμων ανά πρόγραμμα κατάρτισης επιτρέποντας να γίνει χρήση του μεγέθους των 584 προγραμμάτων για τη συγκεκριμένη ενέργεια. Επιπλέον, συνεχίζουν να ισχύουν οι προβλέψεις του ΠΑΑ και της κείμενης νομοθεσίας για τη διάρκεια και το περιεχόμενο των προγραμμάτων.

8.2.1.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός κατάλληλων ικανοτήτων των φορέων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς γνώσεων για την εκτέλεση των καθηκόντων τους όσον αφορά τα προσόντα του προσωπικού και την τακτική επιμόρφωση

Ο ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που ανήκει στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα και εποπτεύεται από το ΥΠΑΑΤ:

- Διαθέτει αποδεδειγμένη εμπειρία στον τομέα της κατάρτισης και ειδικότερα σε δράσεις κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων, ειδικότερα νέων γεωργών.

Ο ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» έχει μεγάλη εμπειρία στο σχεδιασμό, οργάνωση και υλοποίηση δράσεων κατάρτισης και ειδικότερα για τους Νέους Αγρότες. Η υλοποίηση της κατάρτισής τους κατά την περίοδο 2007-2013 για την 1η πρόσκληση πραγματοποιήθηκε από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ», με χρηματοδότηση του ΕΚΤ. Ο Φορέας, με το προσωπικό των αρμόδιων Διευθύνσεών του, στην πορεία του χρόνου έχει υλοποιήσει πλήθος δράσεων κατάρτισης γεγονός που αποδεικνύει ότι διαθέτει ικανότητα και εμπειρία μεγαλύτερη από 10 έτη:

- στο σχεδιασμό και υποβολή προτάσεων προς τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες, σχετικά με την έγκριση και χρηματοδότηση Δράσεων Κατάρτισης
- στο σχεδιασμό, επιτυχή υλοποίηση και παρακολούθηση Δράσεων Κατάρτισης στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας
- στην δόμηση και την ανάπτυξη ενός πλήρους Προγράμματος Κατάρτισης (αναλυτικό ημερήσιο & ωρολόγιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, έκδοση σχετικών αποφάσεων έγκρισης κ.λπ.) με τις θεματικές ενότητες και τα επιστημονικά περιεχόμενα, αναλόγως του θεματικού αντικείμενου που διαπραγματεύεται, λαμβάνοντας πάντα τους περιορισμούς από θεσμικά πλαίσια που τα διέπει.
- Διαθέτει ή μπορεί να χρησιμοποιήσει προσωπικό, που έχει τα κατάλληλα προσόντα στην παροχή των υπηρεσιών μεταφοράς γνώσης, στα συγκεκριμένα θεματικά πεδία, υπό τη μορφή εγγεγραμμένων εκπαιδευτών ενηλίκων στο εισαγωγικό ή πιστοποιημένο μητρώο του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) ή μη πιστοποιημένους εκπαιδευτές σε ποσοστό μικρότερο του 40%, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Φορέα Διαχείρισης της πράξης.
- Αποδεικνύει τακτική επιμόρφωση του προσωπικού του, τουλάχιστον μια φορά ανά διετία, με σχετικό πιστοποιητικό παρακολούθησης από τον πάροχο επιμόρφωσης.

- Συμμετοχή προσωπικού της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε τεχνικό σεμινάριο στα πλαίσια του Προγράμματος ERASMUS + με τίτλο «Κατάρτιση στελεχών στην ενίσχυση της απασχόλησης, μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης».
- Το προσωπικό που θα εμπλακεί στην υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης, θα συμμετάσχει αναλόγως των ειδικοτήτων, σε ειδικά και στοχευμένα σεμινάρια, που θα οργανωθούν και υλοποιηθούν, με θεματολογία και αντικείμενα, σχετικά με την υλοποίηση και διαχείριση των δράσεων που είναι ενταγμένα στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, είτε από τον ίδιο τον Οργανισμό είτε από άλλο αρμόδιο φορέα, τουλάχιστον μια φορά ανά διετία.
- Διαθέτει ή έχει πρόσβαση στην κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών, υπό τη μορφή πιστοποιημένων από τον ΕΟΠΠΕΠ, ή μη δομών επαγγελματικής κατάρτισης.

Ο ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ», στον τομέα κατάρτισης λειτουργεί μέσω των περιφερειακών υπηρεσιών του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης με τα αντίστοιχα Τμήματα Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Επίδειξης Καινοτομιών και των κατά τόπους 52 Κέντρων «ΔΗΜΗΤΡΑ», τα οποία καλύπτουν όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Χώρας, γεγονός που του επιτρέπει να υλοποιεί μεγάλης κλίμακας προγράμματα σε όλες τις Περιφέρειες. Ο Οργανισμός έχει πιστοποιημένα, από τον ΕΟΠΠΕΠ, Κέντρα «ΔΗΜΗΤΡΑ».

Καθορισμός της διάρκειας και του περιεχομένου των προγραμμάτων ανταλλαγών και επισκέψεων σε γεωργικές και δασικές εκμεταλλεύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής

Δεν απαιτείται στην παρούσα δράση.

8.2.1.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.1.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Όπως περιγράφεται σε κάθε δράση και υπομετρο.

8.2.1.4.2. Δράσεις μετριασμού

Όπως περιγράφεται σε κάθε δράση και υπομετρο.

8.2.1.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, το μέτρο σχετικά με την κατάρτιση των αγροτών, αν και προγραμματίστηκε αρχικά για συγχρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ δεν υλοποιήθηκε μέσω του ΠΑΑ 2007-2013, αλλά μέσω του ΕΚΤ για τους υπόχρεους της 1ης προκήρυξης του Μέτρου 112 «Νέοι

γεωργοί». Αν και δεν υπάρχει ιδιαίτερη εμπειρία σχεδιασμού και εφαρμογής μέτρων μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης από την ΕΥΔ ΠΑΑ, αναμένεται μεγάλο ενδιαφέρον τόσο από παρόχους κατάρτισης όσο και από πιθανούς ωφελομένους καθώς επίσης και η ισχυρή βούληση του Υπουργείου για την ικανοποίηση της επιτακτικής ανάγκης αναβάθμισης των γνώσεων και των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του γεωργικού και δασικού τομέα. Ειδικότερα, οι δράσεις που περιλαμβάνουν επισκέψεις και βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές σε εκμεταλλεύσεις είναι καινοτόμες και μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργία μιας κουλτούρας συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσεων στο γεωργικό τομέα.

Ως μέτρο που εφαρμόζεται για πρώτη φορά μέσω του ΠΑΑ χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης αλλά και στη διευρυμένη δημοσιότητα του.

Σημαντικό στοιχείο για την επιτυχία των Δράσεων του Μέτρου είναι ο ιδιαίτερος ρόλος του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ ενός Δημόσιου Οργανισμού Εκπαίδευσης, με μεγάλη εμπειρία και έμπειρο και καταρτισμένο προσωπικό σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλους τους τομείς της Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, ιδιαίτερα στην εκπαίδευση των νέων γεωργών, αλλά και η συνεργασία με τις υπηρεσίες που έχουν υλοποιήσει και υλοποιούν σχετικά προγράμματα μέσω ΕΚΤ.

Τέλος, η εφαρμογή των ενεργειών μετριασμού των κινδύνων, όπως αυτοί αναφέρονται στις Δράσεις και υπομέτρα του Μέτρου εξασφαλίζουν την ελαχιστοποίηση του ποσοστού σφάλματος επιτρέποντας τη στενή παρακολούθηση του Μέτρου ώστε να πραγματοποιούνται κάθε φορά οι αναγκαίες προσαρμογές και διορθώσεις.

8.2.1.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Όπως περιγράφεται για τη Δράση 1.1.1 «Δράσεις κατάρτισης & ανάπτυξης δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις», στο σχετικό πεδίο.

8.2.1.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Προσδιορισμός κατάλληλων ικανοτήτων των φορέων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς γνώσεων για την εκτέλεση των καθηκόντων τους όσον αφορά τα προσόντα του προσωπικού και την τακτική επιμόρφωση

Όπως περιγράφεται σε κάθε υπομέτρο.

Καθορισμός της διάρκειας και του περιεχομένου των προγραμμάτων ανταλλαγών και επισκέψεων σε γεωργικές και δασικές εκμεταλλεύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής

Δεν αφορά.

8.2.1.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Τα προγράμματα διδασκαλίας ή κατάρτισης, τα οποία αποτελούν τμήμα των προγραμμάτων ή συστημάτων κανονικής εκπαίδευσης στη δευτεροβάθμια ή υψηλότερες βαθμίδες αποκλείονται από το μέτρο.

Γεωργικός τομέας: το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (άρθρο 2 Καν. 702/2014 της Επιτροπής).

8.2.2. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)

8.2.2.1. Νομική βάση

Άρθρο 15 του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1, παράγραφος 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2393.

Άρθρο 7 και σημείο 8.2.ε.2 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του υπ' αριθ. 808/2014 εκτελεστικού κανονισμού της Επιτροπής.

Άρθρα 12, 13, 14 και 15 του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αρ. 352/78, (ΕΚ) αρ. 165/94, (ΕΚ) αρ. 2799/98, (ΕΚ) αρ. 814/2000, (ΕΚ) αρ. 1290/2005 και (ΕΚ) αρ. 485/2008 του Συμβουλίου.

8.2.2.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Από την ανάλυση SWOT για την προετοιμασία της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 προκύπτει, μεταξύ άλλων, η ανάγκη για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος παροχής συμβουλών για το γεωργικό τομέα.

Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα συμβάλλουν ώστε οι γεωργοί και κυρίως οι νέοι γεωργοί να βελτιώσουν την αειφόρο διαχείριση και τη συνολική απόδοση της εκμετάλλευσής τους, καθώς θα τους βοηθήσουν να παίρνουν τις σωστές αποφάσεις για τη συνολική τεχνική – οικονομική και περιβαλλοντική διαχείριση της εκμετάλλευσής τους.

Ως εκ τούτου, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η χρήση των συμβουλών από τους γεωργούς και τους νέους γεωργούς, χωρίς αυτοί να επιβαρύνονται με το κόστος αυτής της συμβουλής.

Προς τούτο, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013 καθιερώνεται Σύστημα Παροχής Συμβουλών για τη διαχείριση των εκτάσεων και τη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων («σύστημα παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις») και μέσω του καν. 1305/2013 ενισχύεται η παροχή των γεωργικών συμβουλών.

Η ένταξη των δικαιούχων των άμεσων ενισχύσεων στο Σύστημα Παροχής Συμβουλών είναι εθελοντική.

Με το παρόν Μέτρο προωθείται η χρήση και η σύσταση συμβουλευτικών υπηρεσιών στην εκμετάλλευση καθώς και υπηρεσίες επιμόρφωσης συμβούλων με στόχους:

- 1.τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων,
- 2.την εκπαίδευση/επιμόρφωση των συμβούλων, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να ενισχυθεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των προσφερόμενων συμβουλών και να εξασφαλιστεί η

επικαιροποίηση της γνώσης και της ικανότητάς τους να παρέχουν ορθές και αποτελεσματικές συμβουλές.

Στο πλαίσιο του στρατηγικού προγραμματισμού, το μέτρο είναι οριζόντιο και σχετίζεται δυνητικά με το σύνολο των προτεραιοτήτων για την αγροτική ανάπτυξη, αν και αναφέρεται στην περιοχή εστίασης 1Α και 1Γ. Με τις παρεχόμενες συμβουλές η συμβολή του μέτρου επικεντρώνεται κυρίως στις περιοχές εστίασης 2Α, 4Α, 4Β, 4Γ, 5Α, 5Γ, 5Δ, 5Ε καθώς και 6Γ.

Δεδομένου ότι οι συμβουλές είναι ένα από τα σημαντικότερα μέσα για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, μεταξύ άλλων και με τη διάχυση επιτυχημένων προσπάθειών καινοτομίας των επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ στις ομάδες στόχου, συμβάλλει άμεσα στον εγκάρσιο στόχο της καινοτομίας. Από την άλλη, οι παρεχόμενες συμβουλές που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα συμβάλλουν άμεσα στην αειφορία του αγρο-διατροφικού συστήματος και στους οριζόντιους στόχους του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής.

8.2.2.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.2.3.1. 2.1 Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα

Επιμέρους μέτρο:

- 2.1 - στήριξη για αποκόμιση οφέλους από τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών

8.2.2.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Οι αναφερόμενες συμβουλές παρέχονται στις γεωργικές (φυτικής ή/και ζωικής κατεύθυνσης) εκμεταλλεύσεις και κατατάσσονται σε έξι πακέτα συμβουλών, όπως περιγράφονται ακολούθως:

1ο πακέτο συμβουλών (ΠΣ1): Συμβουλές που παρέχονται για τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης ή/και πρότυπα για ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (κεφ. 1 Τίτλος VI καν. (ΕΕ) 1306/2013 καθώς και γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον (κεφ. 3 Τίτλος III καν. (ΕΕ) 1307/2013), καθώς και την διατήρηση της βιοποικιλότητας (Πίνακας M02.1)

2ο πακέτο συμβουλών (ΠΣ2): Συμβουλές που παρέχονται για την εκπλήρωση των απαιτήσεων, όπως έχουν καθοριστεί από τα κράτη μέλη, για την εφαρμογή του άρθρου 11§3 της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (Πίνακας M02.2)

3ο πακέτο συμβουλών (ΠΣ3): Συμβουλές που παρέχονται για την εκπλήρωση των απαιτήσεων, όπως έχουν καθοριστεί από τα κράτη μέλη για την εφαρμογή του άρθρου 55 του καν. (ΕΚ) 1107/2009, ιδίως όσον αφορά στη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που αναφέρονται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2009/128/ΕΚ (Πίνακας M02.3)

4ο πακέτο συμβουλών (ΠΣ4): Συμβουλές στο γεωργικό τομέα σχετικά με δράσεις που μετριάζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής και προωθούν την προσαρμογή της γεωργίας (Μ02.4)

5ο πακέτο συμβουλών (ΠΣ5): Συμβουλές για την ορθή εφαρμογή των μέτρων 10 «Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα» και 11 «Βιολογική Γεωργία» (Πίνακας Μ02.5)

6ο πακέτο συμβουλών (ΠΣ6): Συμβουλές που αποσκοπούν στη βελτίωση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του γεωργικού προϊόντος (Πίνακας Μ02.6)

Συμβουλές σε ΜΜΕ, στις αγροτικές περιοχές, παρέχονται από το ΕΠΑΝΕΚ.

Πίνακας Μ02.1: 1ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ1) - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ή/ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΟΡΘΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΩΦΕΛΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ			ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Σ.1.1	Συμβουλές που αφορούν στις απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης (καν. (ΕΕ) 1306/2013, κεφ. 1 Τίτλος IV)		Ενεργοί αγρότες, εξαιρουμένων αυτών που έχουν επιλέξει να ενταχθούν στο καθεστώς Μικρών Παραγωγών (Πυλώνα Ι), με προτεραιότητα στους δικαιούχους των δράσεων του μέτρου 10 "Γεωργο-περιβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα"	4Α, 4Β
	1	Ευαισθητοποίηση των γεωργών σχετικά με τους στόχους και τις απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης		
	2	Προσδιορισμός των απαιτήσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης που έχουν εφαρμογή στη γεωργική εκμετάλλευση		
	3	Εξακρίβωση του βαθμού συμμόρφωσης και τεχνική υποστήριξη των γεωργών για την ορθή εφαρμογή των απαιτήσεων της πολλαπλής συμμόρφωσης		
Σ.1.2	Συμβουλές που αφορούν στις επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές - "πρασίνισμα" (καν. (ΕΕ) 1307/2013 κεφ. 3 Τίτλος III)			4Α
	1	Επεξήγηση των στόχων και ωφελειών για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της γεωργικής εκμετάλλευσης, κυρίως όσον αφορά στη βιοποικιλότητα		
	2	Τεχνική υποστήριξη για υλοποίηση ενεργειών με στόχο την αποφυγή καταστροφής ενδιαιτημάτων της άγριας πανίδας, τη λήψη μέτρων προστασίας απειλούμενων ειδών της περιοχής, κ.λπ.		
	3	Τεχνική υποστήριξη των παραγωγών για την επιλογή των πλέον κατάλληλων πρακτικών σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες της κάθε εκμετάλλευσης, κυρίως όσον αφορά σε:		
	Διαφοροποίηση καλλιεργειών			
	Διατήρηση υφιστάμενων μόνιμων χορτολιβαδικών εκτάσεων			
	Ύπαρξη περιοχής οικολογικής εστίασης			
	Διατήρηση της έκτασης σε καλή γεωργική & περιβαλλοντική κατάσταση			
Σ.1.3	Σχεδιασμός της εφαρμογής Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (δεν αφορά δικαιούχους του Μ03 Συστήματα ποιότητας του ΠΑΑ)			

Πίνακας Μ02.1: 1ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ1) - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ή/ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΟΡΘΕΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΩΦΕΛΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πίνακας Μ02.2: 2ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ2) - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΡΘΡΟΥ 11§3 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΡΑ		ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Σ.2.1	Συμβουλές που αφορούν στην ορθολογική χρήση του νερού στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις συμπεριλαμβανομένης της σύνταξης σχεδίου διαχείρισης νερού για τις ανάγκες της γεωργικής εκμετάλλευσης	Προτεραιότητα δίνεται στους δικαιούχους της δράσης 4.1.2 "Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος" του υπομέτρου 4.1 "Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις"	5Α
	1 Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των γεωργών σε θέματα ορθολογικής χρήσης νερού		
	2 Προσδιορισμός των απαιτήσεων σε νερό, με βάση το είδος της καλλιέργειας, το ανάγλυφο της περιοχής, τον τύπο του εδάφους και τις λοιπές συνθήκες της εκμετάλλευσης		
	3 Τεχνική υποστήριξη των γεωργών ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις του άρθρου 46 του καν. 1305/2013 ή/και της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΚ)		
	4 Επιλογή μεθόδου άρδευσης, με βάση το κόστος και την αποδοτικότητα αξιοποίησης των υδατικών πόρων, καθώς και τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην εξάπλωση ασθενειών		
	5 Μέτρα αύξησης της οργανικής ουσίας του εδάφους με στόχο την αύξηση της υδατοικανότητάς του		
	6 Μέτρα για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών (ξηρασία-πλημμύρες)		
Σ.2.2	Συμβουλές που αφορούν στην προστασία και στην ορθή διαχείριση των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης και της ορθολογικής χρήσης λιπασμάτων	Προτεραιότητα δίνεται στους δικαιούχους του υπομέτρου 4.1 «Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» και των μέτρων 6.1 «Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης από νέους γεωργούς» και 6.3 «Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων»	4Β
Σ.2.3	Συμβουλές που αφορούν στην ορθολογική διαχείριση των ζωικών αποβλήτων (κοπριάς) με στόχο τη μείωση της ρύπανσης των υδάτων	Προτεραιότητα δίνεται στους κατόχους ζωικών ή μικτών εκμεταλλεύσεων που είναι δικαιούχοι του υπομέτρου 4.1 "Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις"	4Β, 5Α

Πίνακας Μ02.2: 2ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ2) - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΡΘΡΟΥ 11§3 ΟΔΗΓΙΑΣ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΡΑ

Πίνακας Μ02.3: 3ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ3) - ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/128/ΕΚ		ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Σ.3.1	Συμβουλές που αφορούν στις απαιτήσεις της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας (ΟΦΠ)	Προτεραιότητα δίνεται στους δικαιούχους του υπομέτρου 4.1 "Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις"	4Β
	1 Επεξήγηση του περιβαλλοντικού και οικονομικού οφέλους από την εφαρμογή της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας		
	2 Υποστήριξη των παραγωγών για τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας και τις προαιρετικές, ειδικές κατευθυντήριες γραμμές		
	3 Σύνταξη σχεδίου διαχείρισης φυτοπροστασίας, το οποίο ενδεικτικά θα περιλαμβάνει:		
	Μέτρα πρόληψης για την αποφυγή εγκατάστασης επιβλαβών οργανισμών στην καλλιέργεια		
	Παρακολούθηση της εξέλιξης εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων και ανάλυση επικινδυνότητας για την εξάπλωση αυτών. Μέτρα αποφυγής πληθυσμιακής έξαρσης επιβλαβών οργανισμών		
	Αναγνώριση και καταγραφή ωφέλιμων οργανισμών		
	Επιλογή και εφαρμογή των πλέον κατάλληλων μέτρων ή μέσων με σκοπό την ασφαλέστερη για τον άνθρωπο και το περιβάλλον καλλιέργεια και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση ασθενειών, εχθρών και ζιζανίων		
	Γραπτές οδηγίες προς τους παραγωγούς-χειριστές ψεκαστικών μηχανημάτων για κάθε εφαρμογή, δηλαδή για το είδος ΦΠΠ, το χρόνο, τη δόση, τον όγκο του ψεκαστικού υγρού, την τεχνική εφαρμογής		
	Οδηγίες για τον έλεγχο του εξοπλισμού ψεκασμού, με κριτήρια αποτελεσματικότητας και ασφάλειας για τον άνθρωπο και το περιβάλλον- Επιθεώρηση αυτού		
	Γραπτές οδηγίες για τα μέσα ατομικής προστασίας, τον τρόπο ανάμειξης και εφαρμογής των ΦΠΠ		
	Υποστήριξη των παραγωγών για την τήρηση των καταγραφών εφαρμογής ΦΠΠ, ημερομηνιών συγκομιδής κλπ.		
	Διενέργεια δειγματοληψίας για έλεγχο υπολειμμάτων ΦΠΠ στο γεωργικό προϊόν		
	Οδηγίες για τη φύλαξη των ΦΠΠ και την απογραφή τους		
	Αξιολόγηση ΦΠΠ, για μείωση του κόστους και του κινδύνου για το περιβάλλον		
	Διαχείριση των κενών μέσων συσκευασίας ΦΠΠ		
	Ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων		

Πίνακας Μ02.3: 3ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ3) - ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/128/ΕΚ

Πίνακας Μ02.4: 4ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ4) - ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ		ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Σ.4.1	Συμβουλές που αφορούν σε δράσεις για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή την προσαρμογή της γεωργίας σε αυτή		Ενεργοί γεωργοί με προτεραιότητα στους δικαιούχους του μέτρου 10 "Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα" και στους δικαιούχους του υπομέτρου 4.1 "Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις"
	1	Επεξήγηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τις δραστηριότητες του γεωργικού τομέα, μέτρα και δράσεις για το μετριασμό αυτών	
	2	Σύνταξη επιχειρηματικού σχεδίου για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις του γεωργικού τομέα ή/και τη χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για παραγωγή ενέργειας για ιδιοκατανάλωση	
	3	Εφαρμογή πρακτικών για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των γεωργικών συστημάτων, ιδιαίτερα στην ξηρασία ή τις πλημμύρες	
	4	Δράσεις για τη βελτίωση της αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα από τα γεωργικά εδάφη	
Σ.4.2	Συμβουλές που αφορούν στη χρήση των υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων & λοιπών πρώτων υλών, εκτός τροφίμων, για τους σκοπούς της βιοοικονομίας		5Γ
Σ.4.3	Συμβουλές που αφορούν στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από τις γεωργικές δραστηριότητες		5Δ

Πίνακας Μ02.4: 4ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ4) - ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Πίνακας Μ02.5: 5ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ5) - ΟΡΘΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ 10, 11		ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Σ.5.1	Συμβουλές που αφορούν στην κατανόηση και την ορθή εφαρμογή των δεσμεύσεων που προκύπτουν από τον καν. (ΕΕ) 834/2007, σχετικά με την βιολογική παραγωγή γεωργικών προϊόντων	Γεωργοί που παράγουν με βιολογικό τρόπο. Προτεραιότητα δίνεται στους δικαιούχους του υπομέτρου 11.1 "Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους"	4Β, 4Γ, 5Δ
Σ.5.2	Συμβουλές που αφορούν στην κατανόηση και ορθή εφαρμογή τόσο των δεσμεύσεων των δράσεων του μέτρου 10 "«Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα»", όσο και των ελάχιστων απαιτήσεων που θεσπίζονται από την εθνική νομοθεσία και εφαρμόζονται στις δράσεις αυτές	Δικαιούχοι των δράσεων του μέτρου 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα»	4Α, 4Β, 4Γ, 5Ε

Πίνακας Μ02.5: 5ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ5) - ΟΡΘΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ 10, 11

Πίνακας Μ02.6: 6ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ6) - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ - ΑΥΞΗΣΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ		ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
Σ.6.1	Τεχνική υποστήριξη για την υιοθέτηση και εφαρμογή καινοτομίας στη γεωργική εκμετάλλευση και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της, συμπεριλαμβανομένης και της εισαγωγής και χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών	Κατά προτεραιότητα οι δικαιούχοι του μέτρου 6.1 "Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης από νέους γεωργούς", 6.3 "Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων" και της δράσης 4.1.1 "Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης" του υπομέτρου 4.1 "Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις"	2Α, 6Γ
Σ.6.2	Τεχνικο-οικονομικές συμβουλές σχετικά με τη μείωση του κόστους παραγωγής και αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος με στόχο τη βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης		
Σ.6.3	Εξειδικευμένες συμβουλές σε γεωργούς που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά δραστηριότητα		
Σ.6.4	Συμβουλές σχετικά με την επίτευξη της τομεακής ολοκλήρωσης και καθετοποίησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων		
Σ.6.5	Συμβουλές σχετικά με την τον προσανατολισμό, των μικρών ιδιαίτερα γεωργικών εκμεταλλεύσεων, στην αγορά		

Πίνακας Μ02.6: 6ο ΠΑΚΕΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΠΣ6) - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣ ΑΥΞΗΣΗ

8.2.2.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται σε δύο δόσεις, έως το μέγιστο ποσό για κάθε είδος συμβουλής, το οποίο θα καθοριστεί, είτε στην προκήρυξη του υπομέτρου, εφόσον αφορά σε επιλογή του αναδόχου με δημόσιο διαγωνισμό, που υπόκειται στις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων, είτε με τη χρήση τυποποιημένης κλίμακας κόστους κατά μονάδα, σύμφωνα με το άρθρο 67§1(β) του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, εφόσον αφορά σε πρόσκληση παρόχων με διαδικασίες επιλογής που δεν υπόκεινται στις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων.

8.2.2.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Κανονισμός 1307/2013 (ΕΕ) για τη θέσπιση κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς.
- Οι πάροχοι των συμβουλευτικών υπηρεσιών θα μεριμνούν να μην κοινοποιούν σε τρίτους προσωπικές ή ατομικές πληροφορίες, που αποκτούν λόγω των δραστηριοτήτων παροχής συμβουλών τους, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013, με την επιφύλαξη της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα και των εξαιρέσεων λόγω παρατυπιών ή παραβάσεων.
- Οδηγία 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες υπηρεσιών, όπως κάθε φορά ισχύει.
- Άρθρο 67 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.

8.2.2.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι δημόσιοι, ιδιωτικοί φορείς ή κοινοπραξίες αυτών, που δραστηριοποιούνται στις αγροτικές περιοχές και επιλέγονται μέσω διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, για να παρέχουν συμβουλές, προς όφελος των ενεργών και των νέων γεωργών.

8.2.2.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες για στήριξη είναι οι δαπάνες που σχετίζονται με το κόστος των παρεχόμενων συμβουλών, δηλαδή το κόστος που επιβαρύνει τον πάροχο των συμβουλών για να παρέχει τη συμβουλή (π.χ. αμοιβή υπαλλήλων, συνεργατών, δαπάνες οδοιπορικών, δαπάνες εξοπλισμού, υλικών, μετρήσεων, κ.λπ.), δαπάνες για ενοίκια ή/και κόστη των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, που σχετίζονται με τον χώρο όπου παρέχεται η συμβουλή, καθώς και λοιπά κόστη που απορρέουν άμεσα από την αμοιβή παροχής της συμβουλής.

Οι επιλέξιμες δαπάνες καταβάλλονται στο δικαιούχο-πάροχο των συμβουλών.

8.2.2.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι που επιλέγονται για την παροχή συμβουλών θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν τις συγκεκριμένες υπηρεσίες και να διαθέτουν ή να έχουν πρόσβαση σε:

- Κατάλληλους πόρους, υπό μορφή τακτικά εκπαιδευόμενου και εξειδικευμένου προσωπικού, πιστοποιημένου από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» (Μητρώο Γεωργικών Συμβούλων). Ειδικότερα κάθε δικαιούχος-πάροχος θα πρέπει να διαθέτει κατ' ελάχιστον δύο γεωπόνους που θα είναι σε θέση να καλύψουν συμβουλές σχετικά με τη φυτική και ζωική παραγωγή και ένα οικονομολόγο ή γεωργο-οικονομολόγο. Επίσης θα τεκμηριώνουν με πρωτόκολλα συνεργασίας ότι είναι σε θέση να καλύψουν τα απαιτούμενα πεδία συμβουλών, με ειδικούς συνεργάτες, για παράδειγμα κτηνίατρο στην περίπτωση που ο εν δυνάμει δικαιούχος δε διαθέτει μόνιμο κτηνίατρο. Ειδικά για το πεδίο των συμβουλών που άπτονται των επιστημονικών γνώσεων κτηνιάτρου, αυτό μπορεί να καλύπτεται από κτηνίατρο εκτροφής.
- Συμβουλευτική εμπειρία τουλάχιστον έξι μηνών και αξιοπιστία, όσον αφορά στα πεδία, στα οποία παρέχουν συμβουλές και αποδεικνύεται με την επιτυχή εκπλήρωση των στόχων των παρεχόμενων συμβουλών.
- Κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και εξοπλισμό, όπως θα εξειδικευτεί στη σχετική πρόσκληση.

Τα ανωτέρω κριτήρια επιλεξιμότητας θα πρέπει να ισχύουν καθόλη τη διάρκεια παροχής συμβουλών και όχι μόνο τη στιγμή της αξιολόγησης.

Κάθε δικαιούχος θα παρέχει τις συμβουλευτικές υπηρεσίες σύμφωνα με τη μεθοδολογία που θα εξειδικεύεται στην πρόσκληση, όπου, μεταξύ άλλων, θα καθορίζεται ο μέγιστος αριθμός συμβουλών που μπορεί να παρέχει ανάλογα με το δυναμικό του (προσωπικό Γεωργικών Συμβούλων). Οι δικαιούχοι-πάροχοι Γεωργικών Συμβουλών θα πρέπει να πραγματοποιούν, για κάθε συμβουλή, τουλάχιστον 3 επισκέψεις κατ' έτος στην εκμετάλλευση.

Ορίζεται ως ασυμβίβαστη η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών με την παραγωγή και εμπορία εισροών στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις καθώς και με άλλους όρους που θα εξειδικευτούν στη σχετική πρόσκληση.

8.2.2.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι δικαιούχοι θα επιλεγούν μέσω διαδικασίας επιλογής, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ανοιχτό σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, με αντικειμενική διαδικασία, που θα αποκλείει υποψήφιους όταν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

Οι συμμετέχοντες στη διαδικασία (εν δυνάμει πάροχοι) αντιμετωπίζονται ισότιμα και χωρίς διακρίσεις, ενεργώντας με διαφάνεια και αναλογικό τρόπο.

Στην προσφορά/αίτηση στήριξης, που θα υποβάλλεται από τον εν δυνάμει δικαιούχο θα αξιολογούνται:

- Η μεθοδολογία προσέγγισης της ομάδας στόχου και τα χαρακτηριστικά της, στο επιλεγέν χωρικό επίπεδο κάλυψης συμβουλών (για παράδειγμα σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας, δημοτικής ενότητας, κ.λπ.)

- Περαιτέρω εξειδίκευση του προσωπικού, του εν δυνάμει παρόχου, σε πεδία σχετικά με τα επιλέξιμα είδη συμβουλών, πέραν των ελάχιστων, που προσδιορίζονται στα κριτήρια επιλεξιμότητας και αποδεικνύονται με ακαδημαϊκούς τίτλους ή εξειδικευμένη ή/και πολυετή εμπειρία.
- Αποδοτική χρήση των πόρων και αποτελεσματική εφαρμογή των συμβουλευτικών υπηρεσιών.

8.2.2.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσό ενίσχυσης θα είναι στο 100% των επιλέξιμων δαπανών και δε θα ξεπερνά τα 1.500 € ανά συμβουλή. Ο ωφελούμενος δύναται να λάβει έως 3 συμβουλές καθόλη της διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Σε περίπτωση που ο ωφελούμενος δεν εφαρμόσει τη συμβουλή, που θα του παρέχει εμπεριστατωμένα ο πάροχος, τότε χάνει το δικαίωμα να λάβει άλλη συμβουλή έως το τέλος επιλεξιμότητας δαπανών του ΠΑΑ 2014-2020

Η πληρωμή θα γίνεται τμηματικά ως ακολούθως:

- 1η πληρωμή, η οποία θα αντιστοιχεί στο 30% του συνολικού ποσού μετά την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της εκμετάλλευσης και τη γραπτή κοινοποίηση, στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, του τύπου και του περιεχομένου της συμβουλής καθώς επίσης και του ωφελούμενου (αγρότη ή ΜΜΕ),
- 2η πληρωμή, η οποία θα αντιστοιχεί στο 70% του συνολικού ποσού μετά την ολοκλήρωση της συμβουλής και την υποβολή στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης της υπογεγραμμένης τελικής έκθεσης του παρόχου για τη δεδομένη συμβουλή.

Σε περίπτωση διαδικασίας επιλογής με πρόσκληση εν δυνάμει δικαιούχων που δεν υπόκεινται στις διατάξεις δημοσίων συμβάσεων, η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη χρήση τυποποιημένης κλίμακας κόστους κατά μονάδα, σύμφωνα με τη σχετική μελέτη εκτίμησης εύλογου εύρους του μοναδιαίου κόστους των επιλέξιμων κατηγοριών δαπανών. Το μοναδιαίο κόστος ανά είδος παρεχόμενης συμβουλής αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα. Λόγω της απαίτησης μετακίνησης του συμβουλευτικού προσωπικού του δικαιούχου προς την εκμετάλλευση του ωφελούμενου και της εφαρμογής του Μέτρου σε όλη την επικράτεια, προσδιορίζονται 4 τιμές απλοποιημένου κόστους ανά είδος συμβουλής, με βάση τα ανάλογα σενάρια μετακίνησης, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα Μ02.7: Κοστολόγηση Συμβουλών. Τα παραπάνω ποσά είναι χωρίς Φ.Π.Α.

Ο προσδιορισμός των περιοχών της επικράτειας για κάθε μία από τις 4 τιμές κόστους θα εξειδικευθεί στο θεσμικό πλαίσιο του υπομέτρου.

Εφόσον, σύμφωνα με όρους που θα εξειδικευθούν στην πρόσκληση, τεκμηριωμένα απαιτούνται και πραγματοποιούνται εργαστηριακές αναλύσεις, το μοναδιαίο κόστος ανά συμβουλή προσαυξάνεται κατά το ποσό ανά επιλέξιμη ανάλυση, όπως προσδιορίζεται στον παρακάτω πίνακα, χωρίς ωστόσο να υπερβαίνει τα 1.500 € ανά συμβουλή.

Πίνακας Μ02.8: Προσαύξηση κόστους συμβουλών λόγω ανάγκης πραγματοποίησης εργαστηριακών αναλύσεων

ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Μη νησιωτικός προορισμός		Νησιωτικός προορισμός	
		ΚΟΣΤΟΣ 1	ΚΟΣΤΟΣ 2	ΚΟΣΤΟΣ 3	ΚΟΣΤΟΣ 4
Σ.1.1.	Πολλαπλή συμμόρφωση	570 €	603 €	895 €	928 €
Σ.1.2.	Πρασίνισμα	570 €	603 €	895 €	928 €
Σ.1.3.	ΣΟΔ/Agro	570 €	603 €	895 €	928 €
Σ.2.1.	Ορθολογική χρήση νερού / Σύνταξη σχεδίου διαχείρισης	846 €	879 €	1.171 €	1.204 €
Σ.2.2.	Ορθή διαχείριση υδάτων / Ορθολογική χρήση λιπασμάτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων	570 €	603 €	895 €	928 €
Σ.2.3.	Ορθολογική διαχείριση ζωικών αποβλήτων / Μείωση ρύπανσης υδάτων	570 €	603 €	895 €	928 €
Σ.3.1.	ΟΦΠ	846 €	879 €	1.171 €	1.204 €
Σ.4.1.	Μετριασμός κλιματικής αλλαγής ή προσαρμογή σε αυτή	708 €	741 €	1.033 €	1.066 €
Σ.4.2.	Χρήση υποπροϊόντων, αποβλήτων κλπ. για τη βιοοικονομία	708 €	741 €	1.033 €	1.066 €
Σ.4.3.	Μείωση αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας	708 €	741 €	1.033 €	1.066 €
Σ.5.1.	Υποστήριξη M11 – Βιολογική παραγωγή	570 €	603 €	895 €	928 €
Σ.5.2.	Υποστήριξη M10 – Γεωργοπεριβαλλοντικά	570 €	603 €	895 €	928 €
Σ.6.1.	Καινοτομία/Εκσυγχρονισμός/ΤΠΕ	846 €	879 €	1.171 €	1.204 €
Σ.6.2.	Μείωση κόστους παραγωγής	708 €	741 €	1.033 €	1.066 €
Σ.6.3.	Νέοι και νεοεισερχόμενοι γεωργοί	846 €	879 €	1.171 €	1.204 €
Σ.6.4.	Καθετοποίηση	708 €	741 €	1.033 €	1.066 €
Σ.6.5.	Προσανατολισμός στην αγορά	708 €	741 €	1.033 €	1.066 €

Πίνακας M02.7: Κοστολόγηση Συμβουλών

Είδος Ανάλυσης	Κόστος σε €
	(χωρίς ΦΠΑ)
Εδαφολογική	40 €
Φυλλοδιαγνωστική	16 €
Νερό	28 €
Υπολ. φυτοπροστασίας	121 €
Κρέας	56 €
Γάλα	60 €

Πίνακας M02.8: Προσαύξηση κόστους συμβουλών λόγω ανάγκης πραγματοποίησης εργαστηριακών αναλύσεων

8.2.2.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.2.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

- Επιλογή των δικαιούχων: Η επιλογή των δικαιούχων για την παροχή συμβουλών, οι οποίοι μπορούν να παρέχουν τις καλύτερες υπηρεσίες και την υψηλότερη προστιθέμενη αξία αποτελεί

βασικό ζήτημα που σχετίζεται με πιθανή εμφάνιση κινδύνου κατά την υλοποίηση του Μέτρου και ταυτόχρονα τη σημαντικότερη παράμετρο αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς του.

- Αίτημα πληρωμής: Ένα δεύτερο ζήτημα λόγω και του άυλου χαρακτήρα των ενισχυόμενων ενεργειών στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Μέτρου σχετίζεται με την επαληθευσσιμότητα της ποιότητας και ορθής εκτέλεσης της παρεχόμενης υπηρεσίας κατά το στάδιο του ελέγχου των αιτήσεων πληρωμής και της δυνατότητας αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας αυτής.

8.2.2.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

1. Στο πλαίσιο μετριασμού εμφάνισης κινδύνου που σχετίζεται με την επιλογή των δικαιούχων, τονίζεται αρχικά η απαίτηση του κανονισμού για επιλογή των δικαιούχων μέσω αντικειμενικής αξιολόγησης, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον εθνικό και ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο, ανοικτή σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Η εν λόγω διαδικασία επιλογής δίνει τη δυνατότητα εξασφάλισης ισότιμης μεταχείρισης των αιτούντων, καλύτερης χρήσης των χρηματοδοτικών πόρων και ορισμού συγκεκριμένων προϋποθέσεων επάρκειας των διαγωνιζόμενων φορέων με στόχο την επιλογή των καλύτερων δομών μέσω διαφανών διαδικασιών.

2. Επιπρόσθετα, η δυνατότητα θέσπισης υποχρεωτικής υποβολής συγκεκριμένων παραδοτέων από τους παρόχους συμβουλών, το ακριβές περιεχόμενο των οποίων θα καθοριστεί στην προκήρυξη, για κάθε τύπο υπηρεσίας καθώς και ο καθορισμός των ελάχιστων επισκέψεων στην εκμετάλλευση εξασφαλίζουν εκ των προτέρων σε μεγάλο ποσοστό την ποιοτική παράμετρο της παρεχόμενης υπηρεσίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η παροχή συμβουλών θα ελέγχεται από κεντρικό σύστημα μέσω τριών παραδοτέων:

- ως 1ο παραδοτέο θεωρείται η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της εκμετάλλευσης του ωφελούμενου,
- ως 2ο παραδοτέο θεωρείται η γραπτή κοινοποίηση, στο Φορέα Διαχείρισης του Μέτρου, του τύπου και του περιεχομένου της συμβουλής που παρέχεται στον ωφελούμενο,
- ως 3ο παραδοτέο θεωρείται η υπογεγραμμένη τελική έκθεση του παρόχου για δεδομένη συμβουλή.

3. Η χρήση κατάλληλων εργαλείων πληροφορικής αποτελεί σημαντική επιπλέον ενέργεια ελαχιστοποίησης των κινδύνων και βελτίωσης της επαληθευσσιμότητας και ελεγχσιμότητας στην υλοποίηση του Μέτρου.

8.2.2.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.2.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Η χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία βασίζεται στη μελέτη εκτίμησης εύλογου εύρους του μοναδιαίου κόστους των επιλέξιμων κατηγοριών δαπανών, σύμφωνα με το άρθρο 67 παράγραφος 1 στοιχείο (β) του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, που περιλαμβάνεται στη «Μελέτη για την υποστήριξη υλοποίησης του

υπομέτρου 2.1». Η μελέτη καταρτίστηκε από ανεξάρτητο φορέα και εφαρμόζει το άρθρο 67 παράγραφος 5 στοιχείο (α) περίπτωση (i) του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.

Η εφαρμογή του υπομέτρου περιλαμβάνει στοιχεία τα οποία επηρεάζουν το εύρος και τις απαιτήσεις των υπηρεσιών. Τα σημαντικότερα είναι α) οι υποχρεωτικές επισκέψεις στην εκμετάλλευση του ωφελούμενου και β) η κατάρτιση 3 παραδοτέων. Η προσέγγιση του εύρους κόστους ανά είδος συμβουλής βασίζεται στον προσδιορισμό τριών κατηγοριών δαπανών ανά συμβουλή. Συνοπτικά:

- Για την απασχόληση επιστημόνων (γεωπόνος, κτηνίατρος, οικονομολόγος κ.λπ.) έχει προσεγγιστεί το ύψος ωρών απασχόλησης ανά είδος συμβουλής και κοινό ύψος αμοιβής ανά ώρα.
- Για τις δαπάνες μετακινήσεων έχουν διαμορφωθεί τέσσερα σενάρια οδοιπορικών από τα οποία προσδιορίζεται το εύρος του κόστους της κατηγορίας.
- Τα έμμεσα κόστη υπολογίζονται ως σταθερό ποσοστό 15% επί του συνόλου των αμοιβών επιστημόνων (Γεωργικών Συμβούλων).
- Για τις εργαστηριακές αναλύσεις έχουν προσδιοριστεί οι τιμές των αναλύσεων χωρίς να είναι γνωστό εκ των προτέρων αν, ποιες και πόσες αναλύσεις θα απαιτηθούν ανά συμβουλή.

8.2.2.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Γενικές αρχές για την εξασφάλιση κατάλληλων πόρων υπό τη μορφή τακτικά καταρτιζόμενου και εξειδικευμένου προσωπικού και συμβουλευτική εμπειρία και αξιοπιστία αναφορικά με τον τομέα παροχής συμβουλών. Προσδιορισμός των στοιχείων που θα καλύπτουν οι συμβουλευτικές υπηρεσίες

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.2.3.2. 2.3 Επιμόρφωση των γεωργικών συμβούλων

Επιμέρους μέτρο:

- 2.3 - στήριξη για την εκπαίδευση συμβούλων

8.2.2.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η πιστοποίηση των γεωργικών συμβούλων προϋποθέτει μια βασική κατάρτιση όλων των μελών του Μητρώου Γεωργικών Συμβούλων, η οποία θα πραγματοποιείται από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ».

Για τη συνεχή βελτίωση του Συστήματος Παροχής Συμβουλών και τελικά των παρεχόμενων συμβουλών, είναι απαραίτητη η συνεχιζόμενη επιμόρφωση των συμβούλων. Ως εκ τούτου είναι απαραίτητη η στήριξη φορέων που παρέχουν τη σχετική υπηρεσία.

Η επιμόρφωση που παρέχεται από τον/τους επιλεγμένους παρόχους επιμόρφωσης των συμβούλων, δύναται να είναι:

- Επιμόρφωση στα πεδία των παρεχόμενων συμβουλών του Υπο-μέτρου 2.1, όπου υπάρξει ανάγκη,
- Συνεχιζόμενης επιμόρφωσης, η οποία θα πραγματοποιείται τουλάχιστον μια φορά κάθε τρία χρόνια, βάσει των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της διαδικασίας παροχής συμβουλών και τις διαπιστωμένες ανάγκες των δομών παροχής συμβουλών καθώς επίσης και όταν ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης του υπομέτρου κρίνει ότι υπάρχει ανάγκη για επιμόρφωση (αφορά κυρίως στις περιπτώσεις έκδοσης νέων κανονιστικών διατάξεων, θεμάτων που προκύπτουν σε σχέση με το επιχειρηματικό πλαίσιο, τη φυτοπροστασία, την ανταγωνιστικότητα, το περιβάλλον, τα νερά, την ενέργεια, τη διαχείριση αποβλήτων, την εισαγωγή νέων τεχνικών παραγωγής και καινοτομιών καθώς και των αποτελεσμάτων των επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ του υπομέτρου 16.1 του ΠΑΑ 2014-2020, κ.ά).

8.2.2.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών. Η πληρωμή του/των αναδόχου/ων θα γίνεται σε τρεις δόσεις.

Δίνεται η δυνατότητα προκαταβολής στον πάροχο επιμόρφωσης, βάσει του άρθρου 63 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.2.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Οδηγία 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες υπηρεσιών, όπως κάθε φορά ισχύει.
- Κανονισμός 1407/2013 της Επιτροπής για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας
- Κανονισμός 651/2014, της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης

8.2.2.3.2.4. Δικαιούχοι

Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (βάσει του άρθρου 66§2 Καν. 1305/2013, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 15 «Ρυθμίσεις εφαρμογής του Προγράμματος»), θα επιλέξει τον/τους πάροχο/παρόχους επιμόρφωσης των γεωργικών συμβούλων με διαδικασία επιλογής, ανοικτή τόσο στους δημόσιους όσο και στους ιδιωτικούς φορείς. Η εν λόγω διαδικασία επιλογής είναι αντικειμενική και αποκλείει υποψηφίους όταν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

Ο Δικαιούχος-Ανάδοχος μπορεί να είναι δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, ένωση ή κοινοπραξία φορέων.

8.2.2.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες για στήριξη είναι οι δαπάνες που σχετίζονται με το κόστος οργάνωσης και υλοποίησης της επιμόρφωσης των συμβούλων (π.χ. οι δαπάνες εκπαιδευτών, δαπάνες οδοιπορικών των εκπαιδευτών/εκπαιδευόμενων, το κόστος του εκπαιδευτικού υλικού, δαπάνες που σχετίζονται με τον τόπο όπου πραγματοποιείται η εκπαίδευση, λοιπά λειτουργικά και γενικά έξοδα που αφορούν αποκλειστικά και μόνο τη συγκεκριμένη ενέργεια).

8.2.2.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Ελάχιστες προϋποθέσεις συμμετοχής

- Εμπειρία στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση εκπαιδευτικών - επιμορφωτικών προγραμμάτων ή/και μεταπτυχιακών προγραμμάτων, καθώς και στη σύνταξη εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. υποβολή καταλόγου έργων που έχουν εκτελεστεί την τελευταία 5ετία, παρουσίαση έργων με συνάφεια αντικειμένου (στη θεματολογία) με το προκηρυσσόμενο έργο κ.α.)
- Τεχνικές επαγγελματικές ικανότητες: επαρκές σε πλήθος και εμπειρία ανθρώπινο δυναμικό.

Η Ομάδα Έργου (τεχνικό προσωπικό-εκπαιδευτές και υπεύθυνος Ομάδας), που θα συστήσει ο υποψήφιος Ανάδοχος πρέπει να απαρτίζεται από ικανό αριθμό εμπειρων στελεχών, με αυξημένα προσόντα, για την αποτελεσματική υλοποίηση του έργου. Πρέπει να τεκμηριώνεται η εξειδίκευση της ομάδας στις απαιτήσεις του έργου. Θα αναφερθούν στην προκήρυξη, οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα προσόντα του Υπεύθυνου Έργου και των μελών της Ομάδας Έργου, καθώς και ο ελάχιστος αριθμός αυτών. Είναι δυνατόν στο οργανωτικό σχήμα που προτείνει ο Ανάδοχος να συμπεριλάβει και εξωτερικούς συνεργάτες σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα .

- Κτηριακή υποδομή και εξοπλισμός (δήλωση του υποψήφιου ανάδοχου για τις εγκαταστάσεις και τον τεχνικό εξοπλισμό, που θα διαθέσει ή έχει πρόσβαση για την εκτέλεση του έργου)

8.2.2.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Τα κριτήρια αξιολόγησης αφορούν σε:

1. Μεθοδολογική προσέγγιση και μέσα για την υλοποίηση του έργου, βάσει των χωρικών και θεματικών ιδιαιτεροτήτων:

- Σαφήνεια και πληρότητα της προσφοράς.
- Σαφήνεια, πληρότητα και αποτελεσματικότητα της μεθοδολογίας υλοποίησης του έργου.

2. Περιγραφή εργασιών και προσδιορισμός παραδοτέων

- Ανάλυση του έργου σε επιμέρους δραστηριότητες και καθορισμός παραδοτέου κάθε δραστηριότητας, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του υποψήφιου ανάδοχου (αξιολογείται ο βαθμός ανάλυσης, τόσο στον επιμερισμό των δραστηριοτήτων, όσο και στο περιεχόμενο των παραδοτέων)
- Ειδικότερα για το εκπαιδευτικό υλικό, θα τεκμηριώνεται ο τρόπος διασφάλισης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητάς του καθώς και η δυνατότητα παροχής στους εκπαιδευόμενους, πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό μέσω διαδικτύου.
- Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών, σε σχέση με τους διατιθέμενους ανθρώπινους πόρους για το σκοπό αυτό.

3. Οργάνωση, λειτουργία και αξιοποίηση της Ομάδας Έργου

Αναλυτική περιγραφή της δομής, της οργάνωσης και του τρόπου διοίκησης του έργου. Αξιολογείται, η κατανομή αρμοδιοτήτων των στελεχών που θα εμπλακούν στην υλοποίηση του έργου και η εξειδίκευση του προσωπικού ανά προτεινόμενη δραστηριότητα καθώς και η ρεαλιστική προσέγγιση στον προσδιορισμό των απαιτούμενων ανθρωποωρών απασχόλησης των στελεχών της ομάδας έργου.

Θα ληφθεί υπόψη τυχόν εμπειρία σε σχετικά με το αντικείμενο, ερευνητικά έργα, δημοσιεύσεις, κ.λπ.

8.2.2.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Μέγιστο ποσό 200.000 € ανά τριετία, ανά επιλεγμένο πάροχο επιμόρφωσης.

Η πληρωμή θα γίνεται τμηματικά ως ακολούθως:

- 1η η οποία αντιστοιχεί στο 20% του συνολικού ποσού με την έναρξη του εκπαιδευτικού έργου,
- 2η πληρωμή, η οποία αντιστοιχεί στο 30% του συνολικού ποσού μετά την ολοκλήρωση του 50% του φυσικού αντικείμενου της επιμόρφωσης των συμβούλων,
- 3η πληρωμή, η οποία αντιστοιχεί στο 50% του συνολικού ποσού μετά την πιστοποίηση της επιτυχούς ολοκλήρωσης της επιμόρφωσης των συμβούλων (κατόπιν σχετικών ελέγχων).

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται έως 50% των επιλέξιμων δαπανών στην περίπτωση μεγάλων επιχειρήσεων, στο 60 % στην περίπτωση μεσαίων επιχειρήσεων και στο 70% στην περίπτωση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, αλλά σε καμία περίπτωση δεν ξεπερνά τα 200.000 € ανά πάροχο επιμόρφωσης την τριετία (Παράρτημα II Καν. 1305/2013).

8.2.2.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.2.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

- Επιλογή του δικαιούχου: Η επιλογή του δικαιούχου φορέα για την υλοποίηση της επιμόρφωσης των γεωργικών συμβούλων, ο οποίος μπορεί να παρέχει τις καλύτερες υπηρεσίες αποτελεί βασικό ζήτημα που σχετίζεται με πιθανή εμφάνιση κινδύνου κατά την υλοποίηση του Μέτρου και ταυτόχρονα τη σημαντικότερη παράμετρο αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς του.
- Αίτημα πληρωμής: Ένα δεύτερο ζήτημα λόγω και του άυλου χαρακτήρα των ενισχυόμενων ενεργειών στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Μέτρου σχετίζεται με την επαληθευσιμότητα της ποιότητας και ορθής εκτέλεσης της παρεχόμενης υπηρεσίας κατά το στάδιο του ελέγχου των αιτήσεων πληρωμής και της δυνατότητας αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας αυτής.

8.2.2.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Στο πλαίσιο μετριασμού εμφάνισης κινδύνου που σχετίζεται με την επιλογή του δικαιούχου, τονίζεται αρχικά η απαίτηση του κανονισμού για επιλογή των δικαιούχων-παρόχων μέσω διαδικασίας επιλογής ανοικτής σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Η εν λόγω διαδικασία επιλογής δίνει τη δυνατότητα εξασφάλισης ισότιμης μεταχείρισης των αιτούντων, καλύτερης χρήσης των χρηματοδοτικών πόρων και ορισμού συγκεκριμένων προϋποθέσεων επάρκειας των διαγωνιζόμενων φορέων με στόχο την επιλογή των καλύτερων δομών μέσω διαφανών διαδικασιών.

Η δυνατότητα θέσπισης υποχρεωτικής υποβολής συγκεκριμένων παραδοτέων από τον ανάδοχο υλοποίησης της επιμόρφωσης στους γεωργικούς συμβούλους, το ακριβές περιεχόμενο των οποίων θα καθοριστεί στην προκήρυξη για κάθε τύπο υπηρεσίας εξασφαλίζουν εκ των προτέρων σε μεγάλο ποσοστό την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας.

8.2.2.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η υποχρεωτική επιλογή του αναδόχου-δικαιούχου μέσω διαδικασίας επιλογής, αντικειμενικής και ανοικτής τόσο στους δημόσιους όσο και στους ιδιωτικούς φορείς, διασφαλίζει τη διαφάνεια και τη μετέπειτα ορθή εφαρμογή του μέτρου.

8.2.2.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.2.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Γενικές αρχές για την εξασφάλιση κατάλληλων πόρων υπό τη μορφή τακτικά καταρτιζόμενου και εξειδικευμένου προσωπικού και συμβουλευτική εμπειρία και αξιοπιστία αναφορικά με τον τομέα παροχής συμβουλών. Προσδιορισμός των στοιχείων που θα καλύπτουν οι συμβουλευτικές υπηρεσίες

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.2.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.2.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου

8.2.2.4.2. Δράσεις μετριασμού

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.2.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το μέτρο των συμβουλών είχε εφαρμοστεί κατά την περίοδο 2007-2013 αλλά δεν είχε φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Η ενίσχυση μέσω του μέτρου εκτός από την παροχή συμβουλών και της επιμόρφωσης των συμβούλων αναμένεται να προσδώσει τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα που απαιτεί το μέτρο για να υλοποιηθεί αποτελεσματικά. Η υποχρεωτική επιλογή των δικαιούχων μέσω διαδικασίας επιλογής, αντικειμενικής και ανοικτής τόσο στους δημόσιους όσο και στους ιδιωτικούς φορείς, διασφαλίζει τη διαφάνεια και τη μετέπειτα ορθή εφαρμογή του μέτρου, ενώ τα υποχρεωτικά παραδοτέα των παρόχων εξασφαλίζουν την ποιότητα και ελεγχιμότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

8.2.2.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Η αναφορά για το υπομέτρο M2.1 γίνεται στο αντίστοιχο για το μέτρο πεδίο.

Δεν απαιτείται για το υπομέτρο M2.3.

8.2.2.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Γενικές αρχές για την εξασφάλιση κατάλληλων πόρων υπό τη μορφή τακτικά καταρτιζόμενου και εξειδικευμένου προσωπικού και συμβουλευτική εμπειρία και αξιοπιστία αναφορικά με τον τομέα παροχής συμβουλών. Προσδιορισμός των στοιχείων που θα καλύπτουν οι συμβουλευτικές υπηρεσίες

Γενικές αρχές για τη διασφάλιση των κατάλληλων πόρων υπό μορφή τακτικά εκπαιδευόμενου και εξειδικευμένου προσωπικού και συμβουλευτική εμπειρία και αξιοπιστία, όσον αφορά τα πεδία στα οποία παρέχουν συμβουλές.

- «Τακτικά εκπαιδευόμενο προσωπικό»: Οι πάροχοι των γεωργικών συμβουλών πρέπει να διαθέτουν προσωπικό με επαρκή κατάρτιση (τουλάχιστον κάθε 3 χρόνια) ανάλογα με τις ανάγκες των δομών παροχής συμβουλών, που θα διαπιστώνεται κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της παροχής συμβουλών και σύμφωνα με τις απαιτήσεις του εθνικού Συστήματος Παροχής Συμβουλών σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις, βάσει της υπ' αριθ. 163/13692/2018 (ΦΕΚ 267B/01.02.2018) Υπουργικής Απόφασης, όπως αυτή ισχύει.
- «Εξειδικευμένο προσωπικό»: Το προσωπικό των φορέων παροχής συμβουλών και των φορέων κατάρτισης συμβούλων, είναι κατ' ελάχιστο κάτοχοι τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχετικό πεδίο, όπως προβλέπεται στα κριτήρια επιλεξιμότητας του υπομέτρου 2.1.
- «Συμβουλευτική εμπειρία»: Οι πάροχοι των συμβουλών πρέπει να διαθέτουν αποδεδειγμένη εξάμηνη συμβουλευτική εμπειρία κατ' ελάχιστο σε σχετικά πεδία με αυτά των πακέτων συμβουλών.
- «Συμβουλευτική αξιοπιστία»: Στους παρόχους των συμβουλών πρέπει να μην έχουν υποβληθεί κυρώσεις για πειθαρχικά παραπτώματα προερχόμενα από την παροχή συμβουλών. Επίσης η αξιοπιστία ελέγχεται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Μέτρου, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ποιοτική και ορθή παροχή τους.

Εστίαση σε συγκεκριμένα θέματα

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει όριο στο μέγεθος των επιχειρήσεων του γεωργικού τομέα, που πρόκειται να ωφεληθεί από τις συμβουλές.

Σε περίπτωση που η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών αναλαμβάνεται από ομάδες παραγωγών ή άλλες οργανώσεις, η συμμετοχή σε αυτές (τις ομάδες ή οργανώσεις) δεν πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την πρόσβαση στην υπηρεσία. Η συνεισφορά μη μελών για την κάλυψη των διοικητικών δαπανών της σχετικής ομάδας ή οργάνωσης πρέπει να περιορίζεται στο κόστος παροχής της υπηρεσίας.

8.2.2.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

8.2.3. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)

8.2.3.1. Νομική βάση

- Άρθρο 16 και Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΕΓΤΑΑ).
- Σημείο 8.3, Μέρος 1 του Παραρτήματος I, του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 808/2014 της Επιτροπής.
- Άρθρο 4 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη μεταβατική περίοδο 2021-2022
- Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.2.3.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Ο Ελληνικός χώρος, σύμφωνα και με τη SWOT ανάλυση, παρουσιάζει μία μεγάλη ετερογένεια ως προς το αγρονομικό, εδαφολογικό και κλιματολογικό δυναμικό. Το γεγονός αυτό συγκροτεί ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς την παραγωγή ποιοτικά διαφοροποιημένων γεωργικών προϊόντων, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν κύριο μοχλό ανάπτυξης της γεωργικής δραστηριότητας και γενικότερα της οικονομίας της χώρας.

Οι πολίτες και οι καταναλωτές της Ένωσης ολοένα και περισσότερο ζητούν προϊόντα ποιότητας, καθώς και παραδοσιακά προϊόντα. Ενδιαφέρονται επίσης για τη διατήρηση της ποικιλομορφίας της γεωργικής παραγωγής στην Ένωση. Αποτέλεσμα είναι η αυξημένη ζήτηση γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων με ταυτοποιήσιμα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που συνδέονται ιδίως με τη γεωγραφική τους προέλευση. Ταυτόχρονα όμως αποδίδουν όλο και μεγαλύτερη προσοχή στα ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον, την υγεία, την κοινωνία και αναζητούν την αξία των τροφίμων περισσότερο από κάθε άλλη φορά.

Οι παραγωγοί μπορούν να εξακολουθήσουν να παράγουν ποικίλο φάσμα ποιοτικών προϊόντων μόνο εάν λαμβάνουν δίκαιη ανταμοιβή για τους κόπους τους. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει να μπορούν να δίνουν στην αγορά προϊόντα με ταυτότητα, αλλά και να είναι σε θέση να γνωστοποιούν στους αγοραστές και τους καταναλωτές τα χαρακτηριστικά του προϊόντος τους υπό συνθήκες ισότιμου ανταγωνισμού. Για τους λόγους αυτούς η πολιτική για την ποιότητα αποτελεί θεμελιώδες συστατικό στοιχείο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και σημαντική ευκαιρία για τα Ελληνικά γεωργικά προϊόντα.

Το παρόν μέτρο, ως προς τα συστήματα πιστοποίησης περιλαμβάνει δύο ειδών προσεγγίσεις, οι οποίες είναι δυνατό να συνδυάζονται, στοχεύοντας σε δύο επιμέρους στόχους ταυτόχρονα:

α) Με τη χρήση των συστημάτων ποιότητας της ΕΕ, ιδίως των ΠΟΠ / ΠΓΕ, ορεινό προϊόν κ.λπ., στοχεύει στην παραγωγή προϊόντων με ιδιότητες, που είναι αναγνωρίσιμες από τον καταναλωτή, με ταυτοποιήσιμα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που συνδέονται με την γεωγραφική τους προέλευση.

β) Με τη βιολογική γεωργία και τη χρήση των εθνικών συστημάτων ποιότητας, Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, όπως τα συστήματα AGRO, τα οποία εξασφαλίζουν, μεταξύ άλλων, μια εναλλακτική, φιλο-

περιβαλλοντική μέθοδο γεωργικής παραγωγής, στοχεύει στην παραγωγή ασφαλών, θρεπτικών και υψηλής ποιότητας τροφίμων, με θετικό αντίκτυπο για το περιβάλλον.

Σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, οι γεωργοί και οι ομάδες γεωργών θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, έτσι ώστε να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους και να το καταστήσουν ανταγωνιστικό στην αγορά. Επειδή τη στιγμή εισόδου σε αυτά τα συστήματα και κατά τα πρώτα χρόνια της συμμετοχής επιβάλλονται στους γεωργούς πρόσθετες δαπάνες και υποχρεώσεις, ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τους, οι οποίες δεν αμείβονται ακόμα από την αγορά, με το παρόν μέτρο ενισχύονται οι ομάδες και οι γεωργοί, οι οποίοι είναι νεοεισερχόμενοι σε ενωσιακά ή εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, περιλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Τα συστήματα που περιλαμβάνονται αναλυτικά στο παρόν μέτρο παρέχουν εγγυήσεις στους αγοραστές για την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος ή για τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο παραγωγής μέσω θεσμοθετημένων προδιαγραφών. Έτσι μπορούν να επιτύχουν αφενός μεν τυποποιημένη / υψηλή ποιότητα προϊόντος, αφετέρου δε σε ποσότητα αρκετή ώστε να επιτρέπει σταθερή πρόσβαση στην αγορά.

Ιδιαίτερα, το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης AGRO προσφέρεται και για οργανωμένη και ελεγχόμενη παραγωγή των ακόλουθων θεσμοθετημένων προϊόντων. Παράλληλα διευκολύνουν τις ομάδες των αγροτών γεωργών να οργανώσουν συλλογικά την παραγωγή τους μέσω Ολοκληρωμένων Συστημάτων Διαχείρισης της Παραγωγής.

Η εφαρμογή εθνικών κανόνων προαιρετικών ενδείξεων ποιότητας γίνεται μέσω των προτύπων της σειράς AGRO όπως:

- Πρότυπα της σειράς AGRO 2 (Σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης στη γεωργική παραγωγή).

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση είναι μια εναλλακτική της συμβατικής, φιλο-περιβαλλοντική μέθοδος γεωργικής παραγωγής, η οποία στηρίζεται στην ορθολογική χρήση όλων των εισροών της καλλιέργειας, τη μείωση της χρήσης χημικών σκευασμάτων και τη μη ανεξέλεγκτη εφαρμογή καλλιεργητικών επεμβάσεων. Οι παραγωγοί-μέλη της γεωργικής εκμετάλλευσης είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν συγκεκριμένους κανόνες παραγωγής, σύμφωνα με τις οδηγίες Επιβλέποντα-Γεωργικού Συμβούλου και να τηρούν αρχεία καταγραφών των πρακτικών που εφαρμόζουν, με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας των παραγόμενων προϊόντων, τη διασφάλιση της υγείας των παραγωγών και των καταναλωτών και την προστασία του περιβάλλοντος.

Μεγάλο ενδιαφέρον έχει για την Ελλάδα και η βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, λόγω του μικρού και πολυτεμαχισμένου κλήρου, της ποικιλότητας των εδαφοκλιματικών συνθηκών (μικρο-περιβάλλοντα) αλλά και της διαθεσιμότητας αρκετών εργατικών χεριών στην ύπαιθρο, που μπορούν να εξυπηρετήσουν την εκτατική μορφή της βιολογικής γεωργίας. Η βιολογική παραγωγή είναι ένα συνολικό σύστημα διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της παραγωγής τροφίμων, το οποίο συνδυάζει βέλτιστες πρακτικές για το περιβάλλον και την αλλαγή του κλίματος, υψηλό βαθμό βιοποικιλότητας, τη διατήρηση των φυσικών πόρων και την εφαρμογή υψηλού επιπέδου προτύπων στη μεταχείριση των ζώων και υψηλού επιπέδου προτύπων παραγωγής που ανταποκρίνονται στη ζήτηση, από αυξανόμενο αριθμό καταναλωτών, προϊόντων που παράγονται με φυσικές ουσίες και διεργασίες. Ως εκ τούτου, η βιολογική παραγωγή επιτελεί διττό κοινωνικό ρόλο, αφενός τροφοδοτώντας μια συγκεκριμένη αγορά που καλύπτει την καταναλωτική ζήτηση βιολογικών προϊόντων και, αφετέρου, προσφέροντας δημόσια διαθέσιμα

αγαθά που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην καλή μεταχείριση των ζώων, καθώς και στην αγροτική ανάπτυξη.

Η ένταξη στο καθεστώς των Προστατευόμενων Ονομασιών Προέλευσης και των Προστατευόμενων Γεωγραφικών Ενδείξεων, είτε αυτό αφορά τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα, είτε τους οίνους και τα αλκοολούχα ποτά παρέχει τη δυνατότητα στους παραγωγούς να προωθήσουν ευκολότερα τα προϊόντα, που παρουσιάζουν εξειδικευμένα χαρακτηριστικά, βελτιώνοντας το εισόδημά τους με τις καλύτερες τιμές, που πετυχαίνουν στην αγορά και αφ' ετέρου στους καταναλωτές να αγοράζουν προϊόντα ποιοτικά, με εγγυήσεις για την παραγωγή, την επεξεργασία, αλλά και τη γεωγραφική καταγωγή τους.

Τέλος, η ελληνική κτηνοτροφία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους και τους πλέον ευαίσθητους και νευραλγικούς τομείς της γεωργικής παραγωγής. Σε μια ανταγωνιστική αγορά τροφίμων έχει πολύ μεγάλη σημασία οι κτηνοτρόφοι, καθώς και ολόκληρη η αλυσίδα παραγωγής κρέατος, να αποσκοπούν στην πώληση προϊόντων της καλύτερης δυνατής ποιότητας και στην ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την αξία των προϊόντων αυτών. Τα τελευταία χρόνια υποστηρίζεται σε μεγάλο βαθμό η άποψη ότι οι καταναλωτές ενδιαφέρονται για θέματα που αφορούν την καλή διαβίωση των ζώων, δηλαδή για τις συνθήκες στις οποίες ζουν και διατρέφονται τα ζώα. Σύμφωνα με έρευνες έχει διαπιστωθεί η τάση των καταναλωτών να αγοράζουν τρόφιμα τα οποία καλύπτουν τις αυξημένες απαιτήσεις που σχετίζονται με την καλή διαβίωση των ζώων, όπως για παράδειγμα κρέας πουλερικών «ελεύθερης βοσκής». Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω δυο Κανονισμών (KAN (ΕΚ) 543/2008, σχετικά με τους κανόνες εμπορίας για το κρέας πουλερικών και ΚΑΝ (ΕΚ) 589/2008, σχετικά με τις προδιαγραφές εμπορίας των αυγών), θεσπίζει τους κανόνες εμπορίας και τον τρόπο προαιρετικής επισήμανσης αυτών των προϊόντων, παρέχοντας επιπλέον τη δυνατότητα στους παραγωγούς πουλερικών, εφόσον βεβαίως πληρούν τις αντίστοιχες προδιαγραφές παραγωγής, να χρησιμοποιούν ορισμένες ενδείξεις στην ετικέτα των προϊόντων τους, όπως την ένδειξη «κοτόπουλο ελευθέρως βοσκής» ή την ένδειξη για τη διατροφή των ωοτόκων ορνίθων.

Το παρόν μέτρο αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών γεωργικών προϊόντων με την αξιοποίηση των συστημάτων ποιότητας. Η στήριξη για τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας συνδέεται με την Προτεραιότητα 3 και ειδικότερα την Περιοχή Εστίασης 3Α: «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προσθέτοντας αξία στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις».

Συμπληρωματικά, μέσω της ενίσχυσης συγκεκριμένων συστημάτων ποιότητας (σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία), το μέτρο συνδέεται και με την Προτεραιότητα 4 «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία».

Επιπλέον, το παρόν μέτρο συμβάλει στην επίτευξη των εγκάρσιων στόχων για το περιβάλλον και τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος.

8.2.3.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλύόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων

επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.3.3.1. 3.1.1 Στήριξη για νέα συμμετοχή σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας

Επιμέρους μέτρο:

- 3.1 - στήριξη για νέες συμμετοχές σε συστήματα ποιότητας

8.2.3.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η πολιτική για την ποιότητα αποτελεί θεμελιώδες συστατικό στοιχείο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και κύριο πλεονέκτημα των Ελληνικών γεωργικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές. Στο πλαίσιο του υπομέτρου οι γεωργοί και ομάδες γεωργών μπορούν να ενισχυθούν για τη νέα συμμετοχή τους σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, έτσι ώστε να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους και να το καταστήσουν ανταγωνιστικό στην αγορά. Το υπομέτρο καλύπτει μόνο τις νέες συμμετοχές στα εν λόγω συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των συμμετοχών κατά τα πέντε προηγούμενα έτη πριν από την αίτηση για στήριξη, σε συμφωνία με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Τα συστήματα αυτά παρέχουν εγγυήσεις στους αγοραστές (εμπόριο) ή/και στους καταναλωτές για την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος ή για τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο παραγωγής. Ως συνέπεια της συμμετοχής τους στα συστήματα αυτά οι γεωργοί προσδοκούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στα προϊόντα τους ή/και να αυξήσουν τις ευκαιρίες τους στην αγορά, πιστοποιούμενοι ως αξιόπιστοι προμηθευτές για τις επιδόσεις του συστήματος διαχείρισης της ποιότητας.

Το παρόν υπομέτρο στοχεύει:

- Στην υποστήριξη της αύξησης της αξίας του γεωργικού προϊόντος στις αγροτικές περιοχές, μέσω της πιστοποίησης βάσει αναγνωρίσιμων από τον καταναλωτή προτύπων.
- Στη δημιουργία συνθηκών για την διασφάλιση υψηλών επιδόσεων ποιότητας για τα προϊόντα με έμφαση στο συνδυασμό με εμπορεύσιμη ποσότητα.
- Στην καλύτερη πρόσβαση των πρωτογενών παραγωγών στην αγορά με την αύξηση της αξιοπιστίας των ομάδων τους ως σταθερών προμηθευτών πιστοποιημένου ποιοτικού προϊόντος, με αποδεικνυόμενα επιθυμητά χαρακτηριστικά.

8.2.3.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Παρέχεται ενίσχυση με τη μορφή επιχορήγησης βάσει του άρθρου 67 παρ. 1α καν. (ΕΕ) 1303/2013, ως ετήσιο ποσό υπό μορφή κινήτρου, του οποίου το ύψος καθορίζεται ανάλογα με το ύψος των πάγιων δαπανών που απορρέουν από κάθε νέα συμμετοχή, στα ενωσιακά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων που λαμβάνουν στήριξη, για μέγιστη διάρκεια πέντε ετών. Η ενίσχυση θα παρέχεται βάσει επιλέξιμων δαπανών και κατόπιν προσκόμισης των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων για την πραγματοποίηση αυτών (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο).

8.2.3.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Καν. (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και συναφείς εφαρμοστικοί αυτού.
- Καν. (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου
- Καν. (ΕΚ) 2018/848 του Συμβουλίου και του ΕΚ για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων
- Καν. (ΕΕ) 251/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αρωματισμένων αμπελο-οινικών προϊόντων
- Καν. (ΕΕ) 702/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Καν. (ΕΚ) 543/2008 της Επιτροπής για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Καν. (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου σχετικά με τους κανόνες εμπορίας για το κρέας πουλερικών
- Καν. (ΕΚ) 589/2008 της Επιτροπής για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Καν. (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου σχετικά με τις προδιαγραφές εμπορίας των αυγών.

8.2.3.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι οι ενεργοί γεωργοί, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, οι ομάδες γεωργών (ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών) καθώς και οι φορείς του συνεταίριστικού δικαίου.

8.2.3.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες είναι οι πάγιες δαπάνες που απορρέουν από τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας, δηλαδή οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την εισαγωγή του συστήματος ποιότητας που λαμβάνει στήριξη και η ετήσια εισφορά συμμετοχής στο εν λόγω σύστημα, συμπεριλαμβανομένων, όπου χρειάζεται, των δαπανών για τους ελέγχους, που απαιτούνται με σκοπό την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του συστήματος.

8.2.3.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα επιλέξιμα ενωσιακά συστήματα ποιότητας είναι τα ακόλουθα και ο εν δυνάμει δικαιούχος (ενεργός αγρότης) θα πρέπει να συμμετέχει σε αυτά είτε για πρώτη φορά, είτε κατά τα πέντε προηγούμενα, από την αίτηση για στήριξη, έτη.

- Προϊόντα προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης ή προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης

- Προϊόντα που έχουν καταχωρηθεί στον αμπελο-οινικό τομέα σύμφωνα με τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις της ΕΕ
- Προϊόντα με ένδειξη «προϊόν ορεινής παραγωγής»
- Βιολογικά προϊόντα που πληρούν τους όρους του Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.
- Κρέας πουλερικών και τα αυγά ορνίθων, βάσει των Καν. (ΕΚ) 543/2008 και Καν. (ΕΚ) 589/2008.

8.2.3.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Τα κριτήρια επιλογής θα διαμορφωθούν με βάση τις παρακάτω αρχές:

- Δικαιούχοι που υποβάλουν αίτηση ενίσχυσης για παραγωγή πιστοποιημένων βιολογικών ΠΟΠ προϊόντων ή πιστοποιημένων βιολογικών ΠΓΕ προϊόντων.
- Ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών ή μεμονωμένοι αγρότες που δημιουργούν ή συμμετέχουν σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών.
- Δικαιούχοι που υποβάλουν φάκελο υποψηφιότητας σε μέτρα του ΠΑΑ 2014 – 2020, τα οποία αφορούν επενδυτικές δραστηριότητες στον πρωτογενή τομέα (σχέδια βελτίωσης) ή δραστηριότητες στον τομέα της μεταποίησης ή συμμετοχή στο μέτρο των νέων αγροτών.
- Δικαιούχοι που δραστηριοποιούνται σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές.
- Δικαιούχοι του Μέτρου 11 «Βιολογική Γεωργία».

8.2.3.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ανώτατο ετήσιο ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται σε 3.000 € ανά γεωργική εκμετάλλευση. Η ενίσχυση θα παρέχεται βάσει επιλέξιμων δαπανών και κατόπιν προσκόμισης των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων για την πραγματοποίηση αυτών (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο).

Αναλυτικότερα, το ανώτατο ποσό της ενίσχυσης ανά σύστημα ποιότητας καθορίζεται βάσει μελέτης στον Πίνακα Μ03.1: «Ανώτατο ποσό ενίσχυσης ανά σύστημα ποιότητας, βάσει σχετικής μελέτης».

ΠΕΔΙΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ/ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	Ετησίως / εκμετάλλευση
Προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ (Καν. (ΕΕ) 1151/2012)	810 €
Κρασί (ΚΥΑ 5833/155045/12-12-2013) με ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις της ΕΕ.	1.300 €
Προϊόντα Ορεινής Παραγωγής	810 €
Βιολογική παραγωγή Καν. (ΕΕ) 2018/848	2.020 €
Κρέας πουλερικών και αυγά ορνίθων (Καν. (ΕΚ) 543/2008 & Καν. (ΕΚ) 589/2008)	3.000 €

Πίνακας Μ03.1: Ανώτατο ποσό ενίσχυσης ανά σύστημα ποιότητας, βάσει σχετικής μελέτης

8.2.3.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.3.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Δεδομένου ότι το μέγιστο ύψος ενίσχυσης για τη συμμετοχή των δικαιούχων σε κάθε σύστημα ποιότητας καθορίζεται βάση της σχετικής μελέτης οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του μέτρου αφορούν στην αίτηση ενίσχυσης ή πληρωμής και ειδικότερα:

1. Η αίτηση ενίσχυσης να μην αφορά νέα συμμετοχή σε σύστημα ποιότητας και ο υποψήφιος δικαιούχος να εφαρμόζει ήδη το εν λόγω σύστημα στην εκμετάλλευσή του, για περισσότερα από 5 έτη πριν από την αίτηση στήριξης.
2. Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση ενίσχυσης σε σχετική δράση του 1ου Πυλώνα.

8.2.3.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των κινδύνων προβλέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Χρήση πληροφοριακών συστημάτων για: α) την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, β) διασταυρωτικούς ελέγχους, γ) παρακολούθηση του Μέτρου (αξιολόγηση, ένταξη, εγκρίσεις, τροποποιήσεις, αιτήματα πληρωμών, στοιχεία φυσικού αντικείμενου).
2. Υποβολή έγγραφων δικαιολογητικών / αποδεικτικών για την επαλήθευση των στοιχείων της ηλεκτρονικής αίτησης ενίσχυσης.
3. Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται με τις βάσεις δεδομένων συστημάτων ποιότητας για την εξακρίβωση της νέας συμμετοχής στο εν λόγω σύστημα ποιότητας από τον συγκεκριμένο δικαιούχο στην συγκεκριμένη εκμετάλλευση. Παράλληλα, έλεγχος μέσω των βάσεων δεδομένων (ΟΠΣΑΑ 2007-2013 και ΟΠΣΑΑ 2014-2020) θα πραγματοποιείται για την εξακρίβωση της μη ενίσχυσης των δικαιούχων του υπομέτρου 1 κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 μέσω του μέτρου 132 «Συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα

τροφίμων» του ΠΑΑ 2007-2013. Ψευδή στοιχεία κατά την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης συνεπάγονται τον αυτόματο αποκλεισμό του δικαιούχου.

4. Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων οργανώσεων παραγωγών που ενισχύονται από τον 1ο πυλώνα. Ειδικότερα, οι διασταυρωτικοί έλεγχοι θα περιλαμβάνουν την εξέταση των δικαιούχων που υποβάλουν αίτημα ενίσχυσης στο υπομέτρο 3.1 του ΠΑΑ 2014-2020 αναφορικά με τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχη δράση ενίσχυσης του 1ου πυλώνα μέσω των οργανώσεων παραγωγών. Οι εν λόγω έλεγχοι περιλαμβάνουν διασταυρωτικό έλεγχο της βάσης δεδομένων που τηρείται για την παρακολούθηση του 1ου πυλώνα και περιλαμβάνει την εξέταση του συνόλου των μελών των οργανώσεων βάσει του ΑΦΜ τους.

8.2.3.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η ορθή εφαρμογή του μέτρου διασφαλίζεται μέσω της επιλογής των δικαιούχων βάσει των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία εναρμονίζονται με τις ανάγκες της χώρας, όπως αυτές αποτυπώνονται στην SWOT ανάλυση.

Επειδή αντίστοιχο μέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα και κατά την περίοδο 2007-2013 (μέτρο 132 «Συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων»), υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία πάνω στην οποία θα στηριχθούμε. Επιπροσθέτως, ο εμπλουτισμός του μέτρου αναφορικά με το είδος των συστημάτων ποιότητας, των επιλέξιμων προϊόντων και του είδους των δικαιούχων, διευρύνει τις δυνατότητες εισόδου δικαιούχων στο μέτρο και το καθιστά λειτουργικότερο και αποτελεσματικότερο.

8.2.3.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Παρουσιάζεται εδώ μια συνοπτική έκθεση της μεθοδολογίας που υιοθετήθηκε για τον προσδιορισμό των παγίων δαπανών. Αυτές ορίζονται ως εξής: Είναι οι δαπάνες που απαιτούνται για τη συμμετοχή των παραγωγών σε συστήματα ποιότητας, των οποίων η εφαρμογή είναι ικανή συνθήκη για αυξημένη ανταγωνιστικότητα των προϊόντων στην αγορά. Δηλαδή, ως πάγιες δαπάνες κρίθηκαν όσες απορρέουν μεν από τις απαιτήσεις των σχημάτων πιστοποίησης (αναγκαίες) αλλά είναι ταυτόχρονα και ικανές να παράγουν ανταγωνιστικότητα.

1. Γενικές αρχές υπολογισμού

Στον υπολογισμό των παγίων δαπανών έχουν μεν ληφθεί υπόψη τα σημερινά κόστη, αλλά με προσαρμογή στην προοπτική της εξέλιξής τους.

Μεταξύ των παγίων δαπανών, το κόστος πιστοποίησης είναι δυνατόν να υπολογισθεί με 'οριζόντιο' τρόπο για κάθε περίπτωση που δεν ορίζεται ειδικά από το σχήμα ποιότητας. Λαμβάνοντας υπόψη την ημερήσια αμοιβή ενός επιθεωρητή/ελεγκτή, τα έξοδα κίνησης και σίτισής του, καθώς και τον επιμερισμό των ετήσιων αναλύσεων και των γενικών εξόδων υποστήριξης, διοίκησης, ασφάλισης κ.λπ. του Φορέα Πιστοποίησης το τελικό κόστος / υπολογίζεται σε 1.000€ ανά ανθρωποημέρα επιθεώρησης-ελέγχου. Ο δε αριθμός των απαιτούμενων ανθρωποημερών αναφέρεται χωριστά για κάθε σχήμα.

Οι πάγιες δαπάνες δίδονται μόνο σε ευρώ €/έτος/εκμετάλλευση για όποιο από τα σχήματα είναι ρεαλιστική η προσδοκία αυξημένης ανταγωνιστικότητας από μεμονωμένες εκμεταλλεύσεις. Όπου αντίθετα έχει κριθεί ότι η μεμονωμένη εκμετάλλευση δεν έχει καμία τύχη να γίνει ανταγωνιστική μόνο και μόνο επειδή εντάχθηκε απλώς σε ένα σχήμα πιστοποίησης, τότε οι πάγιες δαπάνες δίνονται ως το επιμεριζόμενο ποσό στην εκμετάλλευση ως μέλος μια ομάδας 50 εκμεταλλεύσεων. Το μέγεθος αυτό της ομάδας κρίνεται με βάση τη σημερινή εμπειρία εφαρμογής συστημάτων διαχείρισης ομάδων.

2. Ακολουθεί η μεθοδολογία που έχει υιοθετηθεί, ανά σύστημα ποιότητας:

1 α i) Προϊόντα σύμφωνα προς τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Προϊόντα προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης ή προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων «ορεινής παραγωγής»)

Η εκτιμώμενη ελάχιστη διάρκεια ελέγχου της ιχνηλασιμότητας προϊόντων χωρίς μετρήσιμες προδιαγραφές, είναι 0,5 ημέρα, συνεπώς το κόστος είναι 500 €/δικαιούχο/έτος. Στην περίπτωση που τα προϊόντα έχουν ανεπτυγμένες ειδικές προδιαγραφές (περί το 25% των προϊόντων) ο χρόνος ελέγχου, άρα και το κόστος προσαυξάνεται σε 3 ημέρες (3.000€) / 'δικαιούχο' / έτος.

Ο όρος 'δικαιούχος' περιλαμβάνει την επιχείρηση - κατά κανόνα μεταποιητική- που έχει εγκριθεί για τη δυνατότητα χρήσης του σήματος του σχήματος πιστοποίησης ΠΟΠ, ΠΓΕ) καθώς και τους παραγωγούς οι οποίοι υποχρεώνονται σε τήρηση των ειδικών προδιαγραφών παραγωγής που συνοδεύουν την αναγνώριση του κάθε προϊόντος, σύμφωνα με τον Καν. 1151/2012. Το σύνολο όλων αυτών των μερών (τυποποιητές και παραγωγοί α' ύλης) αποτελούν την ομάδα κατά την έννοια του άρθρου 45 του Καν. 1151.

Με βάση τα 50 μέλη της ομάδας το παραπάνω κόστος επιμερίζεται σε 60 € / έτος /εκμετάλλευση. Σε αυτό προστίθεται το κόστος για τις αναλύσεις των ποιοτικών χαρακτηριστικών, το οποίο για μία ομάδα 50 ατόμων ανέρχεται σε 250 €/έτος/εκμετάλλευση και το κόστος για την εφαρμογή ενός συστήματος διαχείρισης για τη διασφάλιση της ποιότητας του προϊόντος, τον αυτο-έλεγχο κ.λπ., π.χ. το AGRO 2, το οποίο επιμερίζεται σε 500 €/έτος/ εκμετάλλευση. Συνεπώς, το σύνολο είναι 810 €/έτος/ εκμετάλλευση.

1 α ii) Προϊόντα που έχουν καταχωρηθεί στον αμπελο-οινικό τομέα σύμφωνα με τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις της ΕΕ (ΚΥΑ 5833 /155045 /12-12-2013)

Δικαιούχοι της χρήσης της πιστοποίησης / σήμανσης ΠΟΠ/ΠΓΕ είναι μόνον οι οινοποιοί, όχι όμως και οι σταφυλο-παραγωγοί εκτός φυσικά αν συμπίπτουν οι δύο έννοιες. Εδώ εξετάζεται μόνο η περίπτωση όπου συμπίπτουν.

Το κόστος πιστοποίησης αντιστοιχεί στο παράβολο για τον ετήσιο έλεγχο από τις κατά τόπους Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων, και έχει ως εξής:

Για ποσότητα μέχρι 1.000 ΗΙ, 100€ / έτος

Για ποσότητα από 1.001 ΗΙ μέχρι 10.000 ΗΙ, 200€ / έτος

Για ποσότητα μεγαλύτερη των 10.000 ΗΙ, 300€ / έτος

Επιπλέον αυτού του κόστους υπολογίζεται και κόστος 1.000 € / έτος για προμήθεια των ταινιών ελέγχου. Μέγιστο σύνολο: 1.300 € / έτος / Οινοποιείο.

1 α iii) Προϊόντα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου (βιολογική παραγωγή), όπως αυτός ισχύει.

Στις πάγιες δαπάνες περιλαμβάνονται μέτρα για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της βιολογικής γεωργίας, μέσω αναλύσεων εδάφους και φύλλων καθώς και για την προμήθεια μικρο-οργανισμών που βελτιώνουν τη γονιμότητα του εδάφους, ωφέλιμων οργανισμών και παγίδων παρακολούθησης και καταπολέμησης.

Το κόστος πιστοποίησης είναι η βασική πάγια δαπάνη για τον βιοκαλλιεργητή. Στην παρούσα μελέτη επελέγη για τον υπολογισμό της δαπάνης η προσέγγιση της διάρκειας σε ανθρωποημέρες της επιθεώρησης και ελέγχου. Εκτιμάται ότι μόνο κατά σπάνια εξαίρεση θα χρειαστεί περισσότερη από μία ημέρα επιθεώρησης για μια εκμετάλλευση, ενώ κατά κανόνα δεν υπερβαίνει την μισή.

Λαμβανομένων όμως υπόψη των απαιτήσεων του Καν. 392/13 για α) αυξημένη ανάγκη δειγματοληψιών και αναλύσεων και β) συμπληρωματικών, έκτακτων η και εντελώς απροειδοποίητων ελέγχων (οπότε προσauζάνεται κατά ~10-20% των εκμεταλλεύσεων/έτος ο αριθμός των ανθρωποημερών επιθεώρησης), υπολογίζεται ως ένας 'λογικός' μέγιστος χρόνος η μία ανθρωποημέρα, δηλαδή 1.000 € / έτος / εκμετάλλευση για πιστοποίηση. Σημειωτέον ότι πρόκειται για 'πιστοποίηση προϊόντος', και μάλιστα με σχετικά υψηλό κίνδυνο παραβάσεων, που συνεπάγεται υψηλό κόστος ασφαλιστικής κάλυψης για τους ΟΕΠ.

Επιπλέον υπολογίζονται δαπάνες για αναλύσεις εδάφους και φύλλων, ύψους 220 €/εκμετάλλευση/έτος.

Οι δαπάνες οργάνωσης της ομαδικής παραγωγής προκειμένου να επιτυγχάνεται ικανή κλίμακα διάθεσης των προϊόντων για ανταγωνιστική παρουσία στην αγορά, ισοδυναμούν με την ανάπτυξη ενός στοιχειώδους συστήματος ποιότητας στηριγμένου στο AGRO 2, δηλαδή 200 €/εκμετάλλευση – μέλος της ομάδας/έτος. Στο κόστος αυτό περιλαμβάνεται και η στήριξη για το σύστημα ποιότητας που απαιτείται να τηρεί ο κάθε βιοκαλλιεργητής για να πιστοποιείται. Στις δαπάνες αυτές προστίθεται το κόστος επιμερισμού της δαπάνης της ομάδας για τεχνική στήριξη, ίσο με 600 €/εκμετάλλευση – μέλος της ομάδας/έτος

Αθροιστικά δηλαδή, πλέον της πιστοποίησης απαιτούνται για την επίτευξη μιας ανταγωνιστικής παρουσίας στην αγορά 1.020 €/εκμετάλλευση/έτος, οπότε το τελικό σύνολο είναι 2.020 €/εκμετάλλευση/έτος.

1 β 1) Κρέας πουλερικών και τα αυγά ορνίθων, βάσει των Καν. (ΕΚ) 543/2008 και Καν. (ΕΚ) 589/2008.

Πρόκειται για σύστημα ποιότητας το οποίο δεν επιδέχεται ομαδικής εφαρμογής. Ως εκ τούτου η μόνη πάγια δαπάνη που προκύπτει είναι το κόστος πιστοποίησης. Αυτό, με τον τρέχοντα τιμοκατάλογο προσauζάνεται αναλογικά με τον όγκο παραγωγής, υπερβαίνοντας το όριο των 3.000 € ανά εκμετάλλευση ανά έτος. Σε μία μέση μονάδα το κόστος μπορεί να φτάσει τις 5.000 € / εκμετάλλευση/έτος.

8.2.3.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Αναφορά των επιλέξιμων συστημάτων ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, για αγροτικά προϊόντα, βαμβάκι ή τρόφιμα, που αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο, και επιβεβαίωση ότι τα εν λόγω συστήματα ποιότητας πληρούν τα 4 ειδικά κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Όλα τα ενωσιακά συστήματα ποιότητας που περιλαμβάνονται στο παρόν μέτρο, αναγνωρίζονται και σε εθνικό επίπεδο, καλυπτόμενα από την εθνική ή/και την κοινοτική νομοθεσία, και ικανοποιούν τα 4 ως άνω κριτήρια, δηλαδή,

- Διαφοροποιούνται ως εξειδικευμένα προϊόντα, ακριβώς επειδή η παραγωγή τους υπακούει σε συγκεκριμένες απαιτήσεις προτύπων, μεταξύ των οποίων είναι το να δίνουν τη δυνατότητα παραγωγής προϊόντων με ειδικά χαρακτηριστικά, π.χ. τα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ, περιλαμβανομένου του οίνου και των προϊόντων ορεινής παραγωγής, όπως και τα προϊόντα πτηνοτροφίας σύμφωνα με τους κανονισμούς 543/08 και 589/08, αντίστοιχα.
- Όλα τα παραπάνω συστήματα πιστοποίησης είναι προσβάσιμα σε κάθε παραγωγό.
- Η επαλήθευση της τήρησης των δεσμευτικών υποχρεώσεων των παραγωγών που αναφέρονται σε κάθε σχήμα είναι επαληθεύσιμες μέσω ελέγχου/επιθεώρησης και πιστοποίησης από εθνικό φορέα (ΓΧΚ, Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας (ΔΑΟΚ), ΕΛΓΟ Δήμητρα) ή από αναγνωρισμένους και διαπιστευμένους φορείς πιστοποίησης (βιολογική παραγωγή).
- Όλα τα συστήματα όπως περιγράφονται πιο πάνω δίνουν πλήρη δυνατότητα ιχνηλασιμότητας του προϊόντος, ως προς την τήρηση των προδιαγραφών.

Αναφορά επιλέξιμων εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων τα οποία αναγνωρίζονται από κράτη μέλη, καθώς τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστων πρακτικών της Ένωσης

Δεν αφορά.

8.2.3.3.2. 3.1.2 Στήριξη για νέα συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας

Επιμέρους μέτρο:

- 3.1 - στήριξη για νέες συμμετοχές σε συστήματα ποιότητας

8.2.3.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η πολιτική για την ποιότητα αποτελεί θεμελιώδες συστατικό στοιχείο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και κύριο πλεονέκτημα των Ελληνικών γεωργικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές. Στο πλαίσιο του υπομέτρου οι γεωργοί και ομάδες γεωργών μπορούν να ενισχυθούν για τη συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, έτσι ώστε να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους και να το καταστήσουν ανταγωνιστικό στην αγορά.

Με το παρόν μέτρο ενισχύονται γεωργοί και ομάδες γεωργών, οι οποίοι θα συμμετάσχουν για πρώτη φορά ή έχουν συμμετάσχει εντός πενταετίας πριν από την αίτηση στην παρούσα δράση, σε εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων,. Το υπομέτρο καλύπτει μόνο τις νέες συμμετοχές στα εν λόγω συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των συμμετοχών κατά τα πέντε προηγούμενα έτη πριν από την αίτηση για στήριξη, σε συμφωνία με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Καν.(ΕΕ) 1305/2013. Τα συστήματα αυτά παρέχουν εγγυήσεις στους αγοραστές (εμπόριο) ή/και στους καταναλωτές για την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος ή για τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο παραγωγής. Ως συνέπεια της συμμετοχής τους στα συστήματα αυτά οι γεωργοί προσδοκούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στα προϊόντα τους ή/και να αυξήσουν τις ευκαιρίες τους στην αγορά πιστοποιούμενοι ως αξιόπιστοι προμηθευτές για τις επιδόσεις του συστήματος διαχείρισης της ποιότητας.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω του υπομέτρου οι δικαιούχοι μπορούν να ενισχυθούν για την εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης βάσει των εθνικών προτύπων AGRO. Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση της γεωργικής παραγωγής παρέχει μία ισόρροπη μέριμνα για το περιβάλλον και για την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων. Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης είναι η ελαχιστοποίηση των εισροών μέσω της εισαγωγής καινοτόμων τεχνολογιών ακριβείας στη γεωργία αλλά κυρίως λόγω της επιστημονικής αιτιολόγησης (τεκμηρίωσης) της εφαρμογής των επεμβάσεων. Η μείωση των εισροών, εκτός από τη μείωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων, συμβάλλει ταυτόχρονα και στη μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης.

Τα πρότυπα AGRO 2-1 και AGRO 2-2, περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις που μπορούν να επιθεωρηθούν αντικειμενικά από ανεξάρτητους διαπιστευμένους Φορείς Πιστοποίησης, με σκοπό την παραγωγή προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης. Για τα εν λόγω πρότυπα έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία κοινοποίησης των τεχνικών προδιαγραφών όπως αυτή προβλέπεται στην Οδηγία (ΕΕ) 1535/2015 και τα οποία τέθηκαν σε ισχύ από τις 5.12.2019.

Η εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης βασίζεται στα στάδια: 1) Καθορισμός Πολιτικής (γεωργικής εκμετάλλευσης) 2) Προγραμματισμός 3) Εκτέλεση 4) Έλεγχος 5) Ανασκόπηση 6) Συνεχής Βελτίωση. Τα πρότυπα αυτά διευκολύνουν τη γεωργική εκμετάλλευση να διαμορφώνει τη δική της πολιτική για το περιβάλλον και την ποιότητα των παραγόμενων γεωργικών προϊόντων, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της επίτευξης συγκεκριμένων στόχων και της συμμόρφωσης προς τις υποχρεωτικές και κύριες απαιτήσεις.

Το παρόν υπομέτρο στοχεύει:

- Στην υποστήριξη της αύξησης της αξίας του γεωργικού προϊόντος στις αγροτικές περιοχές, μέσω της πιστοποίησης βάσει αναγνωρίσιμων από τον καταναλωτή προτύπων.
- Στη δημιουργία συνθηκών για την διασφάλιση υψηλών επιδόσεων ποιότητας για τα προϊόντα με έμφαση στο συνδυασμό με εμπορεύσιμη ποσότητα.
- Στην καλύτερη πρόσβαση των πρωτογενών παραγωγών στην αγορά με την αύξηση της αξιοπιστίας των ομάδων των παραγωγών ως σταθερών προμηθευτών πιστοποιημένου ποιοτικού προϊόντος με αποδεικνυόμενα επιθυμητά χαρακτηριστικά.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 η εφαρμογή του μέτρου 132 αφορούσε την εφαρμογή βιολογικής γεωργίας και συστημάτων διαχείρισης AGRO 2. Η σκοπιμότητα ενίσχυσης των συστημάτων αυτών και κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 απορρέει όχι μόνο από την σπουδαιότητα τους στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών προϊόντων αλλά και από το γεγονός ότι κατά την εφαρμογή του μέτρου 132 μόνο το 7,5% των δικαιούχων αφορούσε σε νέα συμμετοχή. Αναλυτικότερα, από τις 6.127 αιτήσεις ενίσχυσης που υποβλήθηκαν μόνο οι 689 αφορούσαν νέα συμμετοχή (286 για AGRO 2 και 403 για βιολογική γεωργία) από τις οποίες τελικά υλοποιήθηκαν οι 211 (113 για AGRO 2 και 98 για βιολογική γεωργία). Ο μεγάλος αριθμός των αιτήσεων ενίσχυσης δείχνει την δυναμική του μέτρου αλλά και ειδικότερα των εν λόγω συστημάτων. Το ποσοστό όμως των νέων συμμετοχών κρίνεται σημαντικά χαμηλό, ειδικότερα αν εξετάσουμε το ποσοστό των δικαιούχων οι οποίοι τελικά υλοποίησαν το σχέδιο. Ο βασικότερος λόγος για τον οποίο οι δικαιούχοι αποσύρθηκαν από το μέτρο ήταν η εφαρμογή του ποιοτικού παρακρατήματος στο πλαίσιο των άμεσων ενισχύσεων (άρθρο 68 του Κανονισμού (ΕΚ) 73/2009), το οποίο ήταν ανταγωνιστικό του μέτρου 132. Δεδομένου ότι κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 δεν πρόκειται να εφαρμοστεί η ανάλογη ενίσχυση εκτιμάται ότι το εν λόγω υπομέτρο θα συγκεντρώσει μεγάλο αριθμό δικαιούχων.

8.2.3.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Παρέχεται ενίσχυση με τη μορφή επιχορήγησης, βάσει του άρθρου 67 παρ. 1β (τυποποιημένες κλίμακες κόστους κατά μονάδα) καν. (ΕΕ) 1303/2013, ως ετήσιο ποσό υπό μορφή κινήτρου, του οποίου το ύψος καθορίζεται βάσει σχετικής εγκεκριμένης μελέτης ανάλογα με το ύψος των πάγιων δαπανών για την εισαγωγή συστήματος ποιότητας που λαμβάνει στήριξη και της ετήσιας εισφοράς συμμετοχής στο εν λόγω σύστημα, συμπεριλαμβανομένων, όπου χρειάζεται, των δαπανών για τους ελέγχους που απαιτούνται με σκοπό την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του συστήματος), που απορρέουν από κάθε νέα συμμετοχή, στα εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων που λαμβάνουν στήριξη, για μέγιστη διάρκεια πέντε ετών. Στην περίπτωση αρχικής συμμετοχής πριν από την αίτηση για στήριξη στα προαναφερόμενα, στη δράση, εθνικά συστήματα ποιότητας, η μέγιστη πενταετής διάρκεια μειώνεται κατά τον αριθμό των ετών που έχουν παρέλθει μεταξύ της αρχικής συμμετοχής σε σύστημα ποιότητας και της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης για τη στήριξη.

8.2.3.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Καν. (ΕΕ) 702/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική

αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών.

8.2.3.3.2.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι οι ενεργοί γεωργοί, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή ομάδες ενεργών γεωργών.

8.2.3.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες είναι οι πάγιες δαπάνες που απορρέουν από τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας, δηλαδή οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την εισαγωγή του συστήματος ποιότητας που λαμβάνει στήριξη και η ετήσια εισφορά συμμετοχής στο εν λόγω σύστημα, συμπεριλαμβανομένων, όπου χρειάζεται, των δαπανών για τους ελέγχους, που απαιτούνται με σκοπό την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του συστήματος.

8.2.3.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Επιλέξιμοι είναι ενεργοί γεωργοί ή ομάδες ενεργών γεωργών, οι οποίοι συμμετέχουν για πρώτη φορά ή κατά τα πέντε προηγούμενα έτη από την αίτηση στήριξης, στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της γεωργικής παραγωγής σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 2-1/2-2, για προϊόντα του παραρτήματος Ι της ΣΛΕΕ ή το βαμβάκι.

8.2.3.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Τα κριτήρια επιλογής θα διαμορφωθούν με βάση τις παρακάτω προτεραιότητες:

- Ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών ή μεμονωμένοι αγρότες, που δημιουργούν ή συμμετέχουν σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών.
- Συμμετοχή στο Μέτρο 9 του ΠΑΑ «Σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών».
- Υποψήφιοι δικαιούχοι, που διαθέτουν το προϊόν τους ως πρώτη ύλη σε επιχειρήσεις που πιστοποιούνται με πρότυπα AGRO 2.3, 2.4 ή 2.5, που αφορούν στις απαιτήσεις για τη μεταποίηση ή/και διάθεση στην αγορά μεταποιημένων προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, στην εκκόκκιση/διάθεση στην αγορά ή μεταποίηση.

8.2.3.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το μοναδιαίο κόστος ενίσχυσης καθορίζεται βάσει της σχετικής εγκεκριμένης μελέτης, όπως φαίνονται στο Πίνακα Μ03.1α «Απλοποιημένο κόστος ενίσχυσης ανά μέγεθος δημιουργούμενης ομάδας»

Μέγεθος Ομάδας (αριθμός μελών /γεωργικών εκμεταλλεύσεων)	Μοναδιαίο κόστος (€/ γεωργική εκμετάλλευση)
5 – 25	856
26 – 50	710
51 – 75	654
76 – 100	621
101 – 125	602
126 – 150	590
151 - 175	578
176 – 200	571
201 – 225	562
226 – 250	558
251 - 300	554
301 - 400	540

Πίνακας Μ03.1α: Απλοποιημένο κόστος ενίσχυσης ανά μέγεθος δημιουργούμενης ομάδας

8.2.3.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.3.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Δεδομένου ότι το ύψος ενίσχυσης για τη συμμετοχή των δικαιούχων σε κάθε σύστημα ποιότητας καθορίζεται βάσει της σχετικής μελέτης, ως απλοποιημένο κόστος, οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του μέτρου αφορούν στην αίτηση ενίσχυσης ή πληρωμής και ειδικότερα:

1. Η αίτηση ενίσχυσης να μην αφορά σε νέα συμμετοχή (συμπεριλαμβανομένης αυτής εντός της πενταετίας πριν την αίτηση) ή σε σύστημα ποιότητας και ο υποψήφιος δικαιούχος να εφαρμόζει το εν λόγω σύστημα στην εκμετάλλευσή του, πέραν των πέντε προηγούμενων ετών από την αίτηση ενίσχυσης στο παρόν υπομέτρο.
2. Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση ενίσχυσης σε σχετική δράση του 1ου Πυλώνα.

8.2.3.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των κινδύνων προβλέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Χρήση πληροφοριακών συστημάτων για: α) την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, β) διασταυρωτικούς ελέγχους, γ) παρακολούθηση του Μέτρου (αξιολόγηση, ένταξη, εγκρίσεις, τροποποιήσεις, αιτήματα πληρωμών, στοιχεία φυσικού αντικείμενου).
2. Υποβολή έγγραφων δικαιολογητικών / αποδεικτικών για την επαλήθευση των στοιχείων της ηλεκτρονικής αίτησης ενίσχυσης.
3. Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται με τις βάσεις δεδομένων συστημάτων ποιότητας για την εξακρίβωση της νέας συμμετοχής στο εν λόγω σύστημα ποιότητας από τον συγκεκριμένο δικαιούχο στην συγκεκριμένη εκμετάλλευση. Παράλληλα, έλεγχος μέσω των βάσεων δεδομένων (ΟΠΣΑΑ 2007-2013 και ΟΠΣΑΑ 2014-2020) θα πραγματοποιείται για την εξακρίβωση της μη ενίσχυσης των δικαιούχων του κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 μέσω του μέτρου 132 «Συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων» του ΠΑΑ 2007-2013. Ψευδή στοιχεία κατά την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης συνεπάγονται τον αυτόματο αποκλεισμό του δικαιούχου.
4. Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων οργανώσεων παραγωγών που ενισχύονται από τον 1ο πυλώνα. Ειδικότερα, οι διασταυρωτικοί έλεγχοι θα περιλαμβάνουν την εξέταση των δικαιούχων που υποβάλουν αίτημα ενίσχυσης αναφορικά με τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχη δράση ενίσχυσης του 1ου πυλώνα μέσω των οργανώσεων παραγωγών (ΚΟΑ). Οι εν λόγω έλεγχοι περιλαμβάνουν διασταυρωτικό έλεγχο της βάσης δεδομένων που τηρείται για την παρακολούθηση του 1ου πυλώνα και περιλαμβάνει την εξέταση του συνόλου των μελών των οργανώσεων βάσει του ΑΦΜ τους.
5. Ειδικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι με άλλα μέτρα του ΠΑΑ όπου ενδεχομένως χρηματοδοτούνται συναφείς δαπάνες (όπως Μέτρο Μ2.1).

8.2.3.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η ορθή εφαρμογή του μέτρου διασφαλίζεται μέσω της επιλογής των δικαιούχων βάσει των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία εναρμονίζονται με τις ανάγκες της χώρας, όπως αυτές αποτυπώνονται στην SWOT ανάλυση.

Επειδή αντίστοιχο μέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα και κατά την περίοδο 2007-2013 (μέτρο 132 «Συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων»), υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία πάνω στην οποία θα στηριχθούμε. Επιπροσθέτως, ο εμπλουτισμός του μέτρου αναφορικά με το είδος των συστημάτων ποιότητας, των επιλέξιμων προϊόντων και του είδους των δικαιούχων, διευρύνει τις δυνατότητες εισόδου δικαιούχων στο μέτρο και το καθιστά λειτουργικότερο και αποτελεσματικότερο.

Επιπλέον υπάρχει στενή συνεργασία, για τα συστήματα AGRO, με τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ ο οποίος είναι υπεύθυνος για την εκπόνηση των προδιαγραφών και τη διαδικασία εφαρμογής των ανωτέρω συστημάτων.

8.2.3.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Με βάση τη μελέτη έγινε εκτίμηση των κατηγοριών παγίων δαπανών που αφορούν στην εισαγωγή και στην ετήσια συμμετοχή στο σύστημα Ποιότητας Agro 2-1 & Agro 2-2, με περιγραφή του ρόλου και της σημασίας αυτών. Ακολουθώς γίνεται υπολογισμός του μεγέθους της κάθε κατηγορίας σε κάθε ενέργεια, που απαιτείται για την εφαρμογή και πιστοποίηση των προτύπων αυτών. Ο υπολογισμός γίνεται ξεχωριστά για κάθε εξεταζόμενο μέγεθος Ομάδας Γεωργών.

Στη μελέτη εξετάζονται Ομάδες με 5-25, 26-50, 51-75, 76-100, 101-125, 126-150, 151-175, 176-200, 201-225, 226-250, 251-300, 301-400 παραγωγούς ανά Ομάδα, θεωρώντας ότι για μεγαλύτερες των 400 παραγωγών ομάδες το κόστος ανά παραγωγό παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα. Για μεγαλύτερες ομάδες, εφαρμόζεται το κόστος ανά παραγωγό της τελευταίας κατηγορίας, καθώς η μελέτη διαπιστώνει μικρό ρυθμό μεταβολής, ανά κλιμάκιο μεγέθους.

Επισημαίνεται ότι η ΥΑ 397/2018, που καθορίζει τα ελάχιστα μεγέθη Οργανώσεων και Ομάδων Παραγωγών, προβλέπει ελάχιστο αριθμό 5 παραγωγών για την δημιουργία Ομάδας.

Τα μεγέθη, που αφορούν στην εισαγωγή του συστήματος και την εφαρμογή του έχουν υπολογισθεί με βάση στοιχεία από την πολυετή εμπειρία του μελετητή στην εφαρμογή και Πιστοποίηση της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης σύμφωνα με τα πρότυπα Agro 2-1 & Agro 2-2, καθώς και από άλλες Ομάδες που έχουν εφαρμόσει και έχουν πιστοποιηθεί για την εφαρμογή των προτύπων. Το κόστος Εργαστηριακών Αναλύσεων, το κόστος Πιστοποίησης, και το κόστος εξοπλισμού, βασίζονται σε στοιχεία που ελήφθησαν από τις αντίστοιχες αγορές.

Η έκφραση του κόστους γίνεται σύμφωνα με τις επιλογές του απλουστευμένου κόστους.

Συνεπώς με βάση τη μελέτη τα ετήσια έξοδα σε € που διαμορφώνουν το κόστος εισαγωγής και πιστοποίησης των προτύπων Agro 2.1 και Agro 2.2. αναλύονται όπως αποτυπώνονται στον πίνακα Μ3.1β «Ετήσια έξοδα ανά ομάδα γεωργών και γεωργική εκμετάλλευση».

Μέγεθος Ομάδας Γεωργών	Σύνολο Ετησίων Εξόδων (σε €)	Μοναδιαίο κόστος (€/έτος/ γεωργική εκμετάλλευση)
5 – 25	21.401	856
26 – 50	35.537	710
51 – 75	49.077	654
76 – 100	62.118	621
101 – 125	75.277	602
126 – 150	88.417	590
151 – 175	101.231	578
176 – 200	114.229	571
201 – 225	126.493	562
226 – 250	139.427	558
251 – 300	166.166	554
301 – 400	216.015	540

Πίνακας Μ3.1β «Ετήσια έξοδα ανά ομάδα γεωργών και γεωργική εκμετάλλευση»

8.2.3.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Αναφορά των επιλέξιμων συστημάτων ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, για αγροτικά προϊόντα, βαμβάκι ή τρόφιμα, που αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο, και επιβεβαίωση ότι τα εν λόγω συστήματα ποιότητας πληρούν τα 4 ειδικά κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Τα πρότυπα AGRO 2, πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1β του άρθρου 16 του ΚΑΝ.1305/2013 δεδομένου ότι:

- αφορούν προδιαγραφές που υπερκαλύπτουν τις απαιτήσεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας,
- περιγράφουν απαιτήσεις που συνιστούν μια ειδική μέθοδο παραγωγής στηριζόμενη στην παρακολούθηση, σε μετρήσεις (πχ εργαστηριακές αναλύσεις, μετρήσεις παγίδων κ.λπ.), σε έλεγχο, σε οδηγίες για κάθε καλλιεργητική φροντίδα, στην ιχνηλασιμότητα σε κάθε στάδιο παραγωγής και κυρίως στη διάκριση των παραγόμενων προϊόντων μέσω της χρήσης ειδικού σήματος και ενδείξεων πιστοποίησης. Ειδικότερα στο βαμβάκι προβλέπονται τόσο απαιτήσεις για την επιλογή των ποικιλιών με την καλύτερη προσαρμοστικότητα και τα καλύτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά, όσο και ειδικές απαιτήσεις για το παραγόμενο τελικό προϊόν (ποσοστό υγρασίας και ποσοστό ξένων υλών), που συνιστούν τις βασικές παραμέτρους ποιότητας για το σύσπορο βαμβάκι και κατ' επέκταση για το εκκοκκισμένο βαμβάκι (ίνα).
- διασφαλίζουν την παραγωγή ασφαλών, ποιοτικών προϊόντων, την προστασία του περιβάλλοντος, την υγεία των παραγωγών και των καταναλωτών, καθώς και την ενημέρωση των καταναλωτών για την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο παραγωγής,
- οι προδιαγραφές αυτές είναι ανοιχτές σε όλους τους παραγωγούς: εφαρμόζονται από κάθε παραγωγό, ομάδα παραγωγών, γεωργική εκμετάλλευση ή επιχείρηση που επιθυμεί να πιστοποιηθεί για τη συμμόρφωση με τις σχετικές απαιτήσεις,
- βασίζονται στην τήρηση της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων σε κάθε στάδιο παραγωγής μέχρι τη διάθεσή τους στην αγορά, στη συνεχή εφαρμογή κανόνων διασφάλισης της υγιεινής και της ασφάλειας, στη συνεχή βελτίωση, στην εκπαίδευση του απασχολούμενου προσωπικού, καθώς και στον έλεγχο της τήρησης όλων των απαιτήσεων μέσω εσωτερικών επιθεωρήσεων και ανασκόπησης των αποτελεσμάτων,
- αφορούν τεχνικές προδιαγραφές που έχουν συνταχθεί ακολουθώντας διεθνείς κανόνες τυποποίησης με μια ενιαία, ομοιόμορφη και πρωτίστως αξιόπιστη και διαφανή διαδικασία, με την οποία διασφαλίζεται για κάθε κατηγορία προϊόντος, η συναίνεση όλων των ενδιαφερομένων μερών σε εθνικό επίπεδο, καθώς και η αντικειμενικότητα των προδιαγραφών ως προς τη σύγκρουση συμφερόντων.
- Τα πρότυπα είναι προαιρετικής εφαρμογής, ωστόσο κάθε ενδιαφερόμενος που επιθυμεί την πιστοποίησή του ως προς τις προδιαγραφές των προτύπων αυτών οφείλει υποχρεωτικά να αποδεικνύει τη συμμόρφωση με αυτές.
- Η τεκμηρίωση της εφαρμογής των προτύπων AGRO επιτυγχάνεται μέσω διαδικασιών πιστοποίησης από αναγνωρισμένους, διαπιστευμένους, ιδιωτικούς Φορείς Πιστοποίησης που αξιολογούνται και επιβλέπονται από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αμεροληψία και η ανεξαρτησία της πιστοποίησης.

Αναφορά επιλέξιμων εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων τα οποία αναγνωρίζονται από κράτη μέλη, καθώς τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστων πρακτικών της Ένωσης

Δεν αφορά στη δράση.

8.2.3.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.3.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στις δράσεις M3.1.1 και M3.1.2.

8.2.3.4.2. Δράσεις μετριασμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στις δράσεις M3.1.1 και M3.1.2.

8.2.3.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στις δράσεις M3.1.1 και M3.1.2.

8.2.3.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο υπομέτρο 3.1 (δράσεις M3.1.1 και M3.1.2).

8.2.3.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Αναφορά των επιλέξιμων συστημάτων ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, για αγροτικά προϊόντα, βαμβάκι ή τρόφιμα, που αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο, και επιβεβαίωση ότι τα εν λόγω συστήματα ποιότητας πληρούν τα 4 ειδικά κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Όπως αναφέρεται στη Δράση M3.1.2.

Αναφορά επιλέξιμων εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων τα οποία αναγνωρίζονται από κράτη μέλη, καθώς τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστων πρακτικών της Ένωσης

Δεν απαιτείται.

8.2.3.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Το μέτρο δύναται να συνδυαστεί με άλλα μέτρα του ΠΑΑ και ιδιαιτέρως με:

- Μέτρο 9: «Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών». Οι δικαιούχοι του μέτρου μπορούν να ενισχυθούν μέσω του μέτρου 9 για τον σχηματισμό ομάδων ή οργανώσεων παραγωγών με στόχο να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.
- Μέτρο 11: «Βιολογική Γεωργία». Οι δικαιούχοι του μέτρου μπορούν να ενισχυθούν μέσω του μέτρου 11 για την κάλυψη το διαφυγόντος εισοδήματος, το κόστος των συναλλαγών και γενικότερα οποιοδήποτε κόστος είναι επιλέξιμο στο μέτρο 11 αλλά δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για το υπομέτρο 3.1. Ειδικότερα το M11.1 «Ενίσχυση για τη μετατροπή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας» δεν ενισχύει τις δαπάνες πιστοποίησης για βιολογικό προϊόν, κόστος το οποίο ενισχύεται από τη δράση M3.1.1.

8.2.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)

8.2.4.1. Νομική βάση

- Τα Άρθρα 17, 45 & 46 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.
- Το Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής
- Άρθρο και σημείο 8.2.(ε).4 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 808/2014.
- Τα άρθρα 37–46 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.2.4.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Το Μέτρο «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού» αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα Μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδος (ΠΑΑ) αφού καλύπτει ένα πολύ μεγάλο φάσμα των ιδιωτικών επενδύσεων του πρωτογενή και του αγροδιατροφικού τομέα της Χώρας αλλά και την κατασκευή βασικών δημόσιων υποδομών όπως εγγειοβελτιωτικών έργων, έργα πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, οδικό δασικό δίκτυο αλλά και την υλοποίηση μη παραγωγικών επενδύσεων σε υποδομές που συνδέονται με την επίτευξη γεωργο-περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων.

Όσον αφορά στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και κατ' επέκταση της αγροτικής οικονομίας στην Ελλάδα βάσει των στοιχείων που έχουν καταγραφεί από τη SWOT ανάλυση το χαρακτηριστικότερο γνώρισμα της διάρθρωσης αυτής είναι η άνιση σχέση μεταξύ ζωικής και φυτικής παραγωγής. Η αξία της ζωικής παραγωγής στο σύνολο της αξίας της αγροτικής παραγωγής κυμαίνεται μεταξύ 26% (το 2004) και σχεδόν 29% (το 2012). Στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα αντίστοιχα ποσοστά κυμαίνονται μεταξύ 44% (το 2004) και σχεδόν 42% (το 2012).

Η ζωική παραγωγή αφορά κυρίως την παραγωγή γάλακτος. Η αξία παραγωγής του αιγοπρόβειου γάλακτος είναι σχεδόν το 41% του συνόλου της αξίας της ζωικής παραγωγής το 2012, ενώ η αντίστοιχη του αγελαδινού γάλακτος είναι το 12%. Σημαντική είναι επίσης η συνεισφορά του αιγοπρόβειου κρέατος, του οποίου η αξία παραγωγής αποτελεί το 24% της συνολικής αξίας της ζωικής παραγωγής το 2012.

Η φυτική παραγωγή βασίζεται κυρίως στην ελαιοκαλλιέργεια (23% της συνολικής αξίας της φυτικής παραγωγής το 2012), τα σιτηρά (16%), τα λαχανικά (15%) και τα φρούτα (13%). Επίσης θα πρέπει να σημειώσουμε την σημαντική υστέρηση των ζωοτροφών στην συμβολή τους στη φυτική παραγωγή (7% της συνολικής αξίας της φυτικής παραγωγής το 2012) και τη συμβολή των βιομηχανικών φυτών (7% της συνολικής αξίας της φυτικής παραγωγής το 2012) παρά την πλήρη αποδέσμευση του καπνού και του βαμβακιού.

Όπως καταδεικνύεται και από τη SWOT στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που συνδέονται κυρίως με τον τομέα των οπωροκηπευτικών, της αιγοπροβοτοτροφίας και την παραγωγή ζωοτροφών.

Η στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που στρέφονται κυρίως προς τα ποιοτικά γεωργικά προϊόντα θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά τους και θα διευκολύνει την είσοδό τους σε νέες αγορές ικανοποιώντας τις νέες διατροφικές απαιτήσεις των καταναλωτών. Παράλληλα θα ενισχυθεί σε ικανοποιητικό βαθμό το εισόδημα των δικαιούχων και θα υπάρξει συμβολή στην διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Η αναδιάρθρωση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων με την καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυτών και τη χρήση των ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών θα συμβάλλει στη μείωση του κόστους παραγωγής ζωικών προϊόντων αυξάνοντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης ενώ η αναδιάρθρωση με κατεύθυνση σε καλλιέργειες ανθεκτικές ή προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή θα συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Κατά τη μεταβατική περίοδο και σε εφαρμογή του Καν. (ΕΚ) 2020/2220, μέσω του οποίου διατίθενται πόροι από το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΥΡΕ) δημιουργείται νέα δράση 4.1.5 για τη στήριξη του πρωτογενή τομέα, ο οποίος πλήγηκε από την πανδημία του COVID-19 και την ανακούφισή του από τις επιπτώσεις της πανδημίας αλλά και την αύξηση της ανθεκτικότητας του γεωργικού τομέα. Η στήριξη αφορά κυρίως τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με προσανατολισμό, κατά προτεραιότητα, στους εξαγωγίμους κλάδους αλλά και σε εκείνους που στρέφονται κυρίως στα ποιοτικά γεωργικά προϊόντα. Επιπλέον, θα δοθεί βαρύτητα στον κλάδο της μελισσοκομίας, δεδομένου ότι τα μελισσοσμήνη είναι σημαντικά τόσο για το περιβάλλον εξασφαλίζοντας την αναπαραγωγή των φυτών, όσο και για την ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Τέλος, θα δοθεί προτεραιότητα σε επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε πυρόπληκτες περιοχές για την τόνωση της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές αυτές.

Η ορθολογικότερη χρήση του νερού και η μείωση των απωλειών με την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων και πρακτικών σε επίπεδο εκμετάλλευσης θα συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος και στην αύξηση της αποδοτικότητάς του στη γεωργία.

Τέλος, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις απαιτείται να συμβάλουν στην αειφορία του περιβάλλοντος και στην ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις για την αλλαγή του κλίματος. Η χρήση ΑΠΕ αποκλειστικά για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης θα συμβάλλει σε αυτή την κατεύθυνση καθώς και στη βελτίωση των περιβαλλοντικών της επιδόσεων ενώ δεν είναι επιλέξιμη η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα. Επιπλέον, ο γεωργικός τομέας καλείται να συμβάλλει στο μέγιστο δυνατό στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ενώ παράλληλα οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις απαιτείται να διαχειρίζονται κατάλληλα τα απόβλητά τους ώστε να συμβάλλουν στο μέγιστο δυνατό στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση συνθηκών υγιεινής στην εκμετάλλευση.

Κατόπιν των ανωτέρω, η στήριξη για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις είναι στρατηγικής σημασίας για την ελληνική γεωργία σε μια προσπάθεια αύξησης της ανταγωνιστικότητάς της, εξοικονόμησης ύδατος, ορθολογικής χρήσης των φυσικών πόρων και προστασίας του περιβάλλοντος και στο πλαίσιο αυτό θα υλοποιηθούν και επενδύσεις από συλλογικά σχήματα, με σκοπό τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας.

Πέραν της στήριξης στην πρωτογενή παραγωγή και τον πρωτογενή τομέα έμφαση θα δοθεί και στο δευτερογενή τομέα της αγροδιατροφής δεδομένου ότι η μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων, αποτελεί τον σημαντικότερο κλάδο του δευτερογενή τομέα αφού καταλαμβάνει την πρώτη θέση στη διαμόρφωση της ΑΠΑ της ελληνικής μεταποίησης με ποσοστό 20,4%. Ο κλάδος της μεταποίησης παρουσιάζει έντονη παραλλακτικότητα σε ότι αφορά τον αριθμό και τον όγκο παραγωγής, το τεχνολογικό επίπεδο και το

επίπεδο καινοτομίας και συμβάλλει σημαντικά στην απασχόληση στις αγροτικές περιοχές. Δίνει προστιθέμενη αξία στο γεωργικό προϊόν καθιστώντας το πιο ελκυστικό στον καταναλωτή και δημιουργεί νέες ευκαιρίες και δυνατότητες ανάπτυξης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Παρά την αυξημένη συμβολή στην ελληνική οικονομία ο τομέας αυτός παρουσιάζει σημαντικά περιθώρια για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κυρίως σε ότι αφορά στη μείωση του υψηλού κόστους παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, στη χαμηλή, εν γένει, προστιθέμενη αξία του προϊόντος (συσκευασία, τυποποίηση) και στην αδυναμία διείσδυσής του στις διεθνείς αγορές. Συνεπώς, παρουσιάζονται σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης εάν υπάρξει αξιοποίηση της ποιοτικής πρώτης ύλης για την παραγωγή ελληνικών πιστοποιημένων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (τόσο παραδοσιακών όσο και καινοτόμων) και παράλληλα στροφή σε νέες αγορές.

Προκειμένου να αμβλυνθούν τα ανωτέρω μειονεκτήματα παρέχεται στήριξη σε επενδύσεις, κυρίως πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων αλλά και σε μεγάλες επιχειρήσεις, με στόχο την επίτευξη υψηλών επιπέδων ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος, τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος με την ενσωμάτωση καινοτομίας, χρήσης νέων τεχνολογιών και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον.

Οι σημαντικότεροι τομείς μεταποίησης περιλαμβάνουν τα γαλακτοκομικά (με προεξάρχουσα την παραγωγή φέτας), την μεταποίηση των φρούτων (παραγωγή χυμών και κομπόστας, κ.λπ.) το κρασί και το ελαιόλαδο.

Ωστόσο, η ανταγωνιστικότητα του αγρο-διατροφικού συστήματος και κυρίως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν είναι ανεξάρτητη ενός κατάλληλου δικτύου υποδομών, προκειμένου αυτό να συμβάλλει στην προσβασιμότητα, στη βελτίωση της χρήσης των φυσικών πόρων και ιδιαίτερα του νερού τόσο σε οικονομικούς όσο και σε περιβαλλοντικούς όρους, να αμβλύνει το διαρθρωτικό πρόβλημα του αγροτικού κλήρου και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που να ευνοεί την ανάπτυξη των παραγωγικών διαδικασιών του αγρο-διατροφικού συστήματος. Η ορθολογικότερη χρήση νερού, η αξιοποίηση των επιφανειακών απορροών, η μείωση των απωλειών λόγω του εκσυγχρονισμού του αρδευτικού δικτύου, η εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων και πρακτικών σε επίπεδο εκμετάλλευσης, η αξιοποίηση των ΤΠΕ θα συμβάλλουν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα αλλά και στην προσαρμογή του στην κλιματική αλλαγή.

Όσον αφορά τα αρδευτικά έργα, οι υδατικοί και εδαφικοί πόροι αποτελούν το υπόβαθρο για την ανάπτυξη της γεωργίας και συνεπώς αποτελούν σημαντική παράμετρο για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα. Πράγματι, η μελέτη και κατασκευή υποδομών εγγείων βελτιώσεων με ιδιαίτερη έμφαση στα αρδευτικά έργα, διασφαλίζει μείωση του κόστους εισροής του νερού στη γεωργία, αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παραγόμενων προϊόντων και τελικά βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής εκμετάλλευσης στην Ελλάδα. Εμμέσως συνεπώς επιτυγχάνεται ο στόχος της ΠΕ 2α.

Σύμφωνα όμως με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και της Eurostat, η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλή αναλογία κατανάλωσης αρδευτικού νερού ανά εκτάριο, αποτυπώνοντας σπατάλη ύδατος που οφείλεται σε λανθασμένους χειρισμούς κατά την αρδευτική εφαρμογή αλλά και σε λειτουργικά προβλήματα των υπαρχουσών υποδομών άρδευσης πολλές φορές λόγω παλαιότητας. Παράλληλα υπάρχουν σημαντικά περιθώρια, σε ήδη αρδευόμενες εκτάσεις, επέκτασης της συλλογικής άρδευσης εις βάρος της ιδιωτικής γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα τον καλύτερο έλεγχο και καθοδήγηση των χρηστών για την εφαρμογή ορθολογικότερων μεθόδων άρδευσης αλλά και καταγραφής και παρακολούθησης του καταναλισκόμενου αρδευτικού νερού.

Παράλληλα υπάρχει σημαντικός όγκος υδάτινων απορροών που καταλήγει στην θάλασσα, την στιγμή που η χώρα λόγω των κλιματικών συνθηκών εμφανίζει έντονο εποχιακό έλλειμμα εδαφικής υγρασίας κατά το θέρος καθιστώντας συχνά την άρδευση καθοριστικό παράγοντα για την βιωσιμότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, κρίνεται συνεπώς απαραίτητη η στήριξη για την υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλουν σε αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού, τον εξορθολογισμό και τη σωστή διαχείριση των υδατικών πόρων στη γεωργία (ΠΕ 5α) ενώ συμβάλλουν εμμέσως και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας (ΠΕ 2α).

Η σημαντικότητα των εγγειοβελτιωτικών έργων συνολικά στην διαχείριση των υδάτων αποτυπώνεται και στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) της χώρας, τα οποία και αποτελούν βασικό εργαλείο για το σχεδιασμό κατευθύνσεων και παρεμβάσεων στην αγροτική πολιτική της χώρας, όπου προβλέπονται προγράμματα μέτρων (βασικών και συμπληρωματικών) προκειμένου να επιτευχθεί είτε ο μετριασμός των αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση των υδατικών συστημάτων είτε η πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασης των υδατικών συστημάτων σύμφωνα και με το άρθρο 4 παράγραφος 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Τα εγγειοβελτιωτικά έργα και σχετικές παρεμβάσεις προτείνονται ως Συμπληρωματικά Μέτρα των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) και ως εκ τούτου αποτελούν προτεραιότητα στην επιλογή για επένδυση στο παρόν Μέτρο και συγκεκριμένα στο Υπομέτρο 4.3.1. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις λεκάνες απορροής, όπου το πρόβλημα των υδατικών συστημάτων εστιάζεται στην απώληση και χρήση νερού, στα Διαχειριστικά Σχέδια προτείνονται ως Μέτρα οι εκσυγχρονισμοί υφιστάμενων αρδευτικών δικτύων καθώς και η βελτίωση λειτουργικών στοιχείων των υποδομών άρδευσης με στόχο τη μείωση των απωλειών νερού και γενικότερα την ορθολογική διαχείριση του νερού στη γεωργία. Συνεπώς το συγκεκριμένο Υπο-Μέτρο αποτελεί το βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την υλοποίηση των έργων που προτείνονται στα ΣΔΛΑΠ και αφορούν στην χρήση του νερού στη γεωργία. Ειδικότερα θα ληφθούν υπόψη τα αναθεωρημένα ΣΔΛΠΑ (1η αναθεώρηση) τα οποία τέθηκαν σε ισχύ εντός του 2017 και εμπεριέχονται στο Παράρτημα 4. - Κεφ. 4_ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση).

Σημειώνεται ότι, οι αρδεύόμενες εκτάσεις της Ελλάδας ανέρχονται στα 13.160 km² και αποτελούν το 37,7% της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (34.779 km² Χ.Γ.Ε), στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ 2009. Η έκταση που αφορά στα 13.160 Km² είναι η έκταση που μπορεί να αρδευτεί (έχει ήδη υποδομές άρδευσης). Όπως είναι εμφανές οι εκτάσεις, που πραγματικά αρδεύονται σήμερα, είναι πολύ μικρότερες λόγω προβλημάτων, όπως η έλλειψη υποδομών συγκράτησης χειμερινών απορροών που χάνονται στη θάλασσα, υποβάθμιση υπαρχόντων υδατικών πόρων (π.χ υφαλμύρυνση), παλιές και κατεστραμμένες υποδομές άρδευσης κ.α.

Οι μέθοδοι άρδευσης κατανέμονται περίπου ως εξής: 30% επιφανειακή, 50% τεχνητή βροχή (κυρίως υψηλών πιέσεων), 20% μικροαρδεύσεις, ενώ η συνολική κατανάλωση του νερού στη γεωργία εκτιμάται περίπου στο 86% της συνολικής κατανάλωσης νερού στην Ελλάδα. Τα νούμερα αυτά δείχνουν τις τεράστιες δυνατότητες βελτίωσης του βαθμού απόδοσης των αρδεύσεων και άρα της εξοικονόμησης ύδατος.

Τα υδροληπτικά έργα που εξυπηρετούν αυτές τις εκτάσεις είναι σε αδρές γραμμές: 6 φράγματα εκτροπής ποταμών, 15 φυσικοί ταμιευτήρες, 150 τεχνητοί ταμιευτήρες, 300.000 γεωτρήσεις (βάθους ως και 500m). Τα νούμερα αυτά καταδεικνύουν αφενός:

α) τη μεγάλη ανισοκατανομή της εκμετάλλευσης μεταξύ των υπογείων και των επιφανειακών υδατικών πόρων.

β) το μικρό αριθμό τεχνητών ταμιευτήρων σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά και παγκόσμια

δεδομένα

γ) την τεράστια αντλητική καταπόνηση, στα υπόγεια υδατικά συστήματα που έχει οδηγήσει αφενός στην ποσοτική και ποιοτική υποβάθμισή τους (υφαλμύριση), και αφετέρου στην ανάγκη για εξισορρόπηση της αναλογίας μεταξύ επιφανειακών και υπόγειων υδροληπτικών έργων.

Το μεγαλύτερο μέρος της Ελλάδας βρίσκεται κάτω από μεσαίο και μεγάλο κίνδυνο ερημοποίησης. Βάσει των μετρήσεων της Ελληνικής Επιτροπής για την καταπολέμηση της ερημοποίησης: 34% των περιοχών της χώρας μας θεωρείται υψηλού κινδύνου, 49% μέτριου κινδύνου και 17% χαμηλού κινδύνου. Το γεγονός αυτό δείχνει την μεγάλη ανάγκη για συστηματική καταγραφή των εδαφοϋδατικών πόρων και την υιοθέτηση ορθών γεωργικών πρακτικών.

Οι βροχοπτώσεις στην Ελλάδα είναι ανισοκατανεμημένες χωρικά και χρονικά. Συγκεκριμένα, το δυτικό μέρος της Ελλάδας είναι πολύ ευνοημένο σε υδατικά αποθέματα. Με έκταση που ανέρχεται περίπου στο 37% της συνολικής έκτασης, έχει μέσο ετήσιο όγκο βροχοπτώσεων που καλύπτει περίπου το 48,3% της συνολικής βροχόπτωσης της χώρας μας. Υπάρχει δηλαδή μια άνιση κατανομή της βροχής μεταξύ ανατολικής και δυτικής Ελλάδας, με όριο την οροσειρά της Πίνδου και με επέκταση στην Πελοπόννησο. Ανάλογα συμπεράσματα προκύπτουν και για τις επιφανειακές απορροές και τα υπόγεια νερά, με τη σημείωση ότι στις επιφανειακές απορροές η Μακεδονία με τη Θράκη καλύπτουν περίπου το 42,8% του συνόλου, πλην όμως στην περίπτωση αυτή υπάρχουν και απορροές που προέρχονται από όμορες χώρες (διακρατικά ποτάμια). Τα νησιά δε του Αιγαίου χαρακτηρίζονται κυρίως ως άνυδρα ή με ελάχιστους υδατικούς πόρους.

Επιπλέον σύμφωνα με κλιματικές μελέτες, παρατηρείται για την περίοδο 1955 – 2010 και για τις ενδιάμεσες περιόδους, πτωτική τάση στο ετήσιο ολικό ύψος νετού, η οποία φαίνεται να οφείλεται στη μείωση της διάρκειας του χειμώνα. Αυτή η πτωτική τάση στο ετήσιο ύψος νετού, η οποία είναι περισσότερο εμφανής στους σταθμούς της νοτιοανατολικής και της βορειοδυτικής Ελλάδας αναμένεται να συνεχιστεί. Επιπλέον εντείνεται η παρουσία επεισοδίων ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως καύσωνες και έντονες καταιγίδες. Οι έντονες καταιγίδες επιταχύνουν την διάβρωση, άρα και την ερημοποίηση και χαρακτηρίζονται από την ενίσχυση της απορροής εις βάρος της κατείσδυσης έχοντας ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του φυσικού εμπλουτισμού, των υπογείων υδατικών σωμάτων.

Από τα προαναφερόμενα διαφαίνεται **η αναγκαιότητα προώθησης της ορθολογικής χρήσης των υδατικών πόρων** μέσω εγχειοβελτιωτικών έργων για εξοικονόμηση νερού άρδευσης, βελτίωση της ικανότητας αποδοτικότερης χρήσης του και βελτίωσης της ικανότητας αποθήκευσής του.

Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις στην Ελλάδα χαρακτηρίζονται από μικρό και κατακερματισμένο κλήρο γεγονός που αποτελεί βασικό διαρθρωτικό πρόβλημα αυτών. Σε αυτή την προγραμματική περίοδο θα ολοκληρωθούν οι αναδασμοί και τα παράλληλα έργα αυτών ως συνέχεια των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων.

Πέραν των ανωτέρω υποδομών, η δημιουργία δασικού οδικού δικτύου εντός των δημοσίων ή μη δασών αποτελεί τη βάση για την ορθολογικότερη διαχείριση και αξιοποίηση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους για το κοινωνικό σύνολο καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος, γεγονός που εγγυάται την

αειφόρο ανάπτυξη και την καλύτερη ποιότητα ζωής. Για το λόγο αυτό θα συνεχιστούν τα έργα τα οποία υλοποιούνται από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Δεδομένης της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας της χώρας μας (ορεινοί όγκοι και νησιωτικός χαρακτήρας) καθώς επίσης και της διασποράς των αγροτικών της εκμεταλλεύσεων υπάρχει η ανάγκη για τη βελτίωση της πρόσβασης σε αυτές με στόχο τη μείωση του κόστους μεταφοράς των προϊόντων, την ευκολότερη και ταχύτερη πρόσβαση των γεωργικών μηχανημάτων καθώς και την ταχύτερη και ασφαλέστερη μεταφορά των ευπαθών προϊόντων. Η εξασφάλιση της εύκολης και ασφαλούς προσπελασιμότητας στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, στις αγροτικές περιοχές, καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου, με την παράλληλη βελτίωση και εκσυγχρονισμό των καλλιεργητικών μεθόδων (πρόσβαση μηχανών, εύκολη διακίνηση της παραγωγής κ.λπ.) θα συμβάλει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων, με θετικές επιπτώσεις στο αγροτικό εισόδημα.

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα επηρέασε όλους τους τομείς της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης και της γεωργίας. Το μερίδιο του αγροτικού τομέα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μειώθηκε, εξαιτίας της αδυναμίας χρηματοδότησης καινοτόμων και αποτελεσματικών μεθόδων καλλιέργειας. Ο εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας και η εφαρμογή νέων μεθόδων παραγωγής έχουν δημιουργήσει την ανάγκη για νέες επενδύσεις. Όμως, η πλειοψηφία των κάτοχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν διαθέτει τα απαιτούμενα επιπλέον κεφάλαια, καθώς τα όποια διαθέσιμα κεφάλαια προτιμά να τα χρησιμοποιεί ως κεφάλαιο κίνησης. Επίσης η πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση των κάτοχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων μεταποίησης του αγροδιατροφικού τομέα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Για το λόγο αυτό θα ενεργοποιηθούν τα ακόλουθα χρηματοδοτικά εργαλεία έτσι ώστε να δώσουν ώθηση στις επενδύσεις στο γεωργικό τομέα και στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων:

- Ένα εργαλείο εγγύησης πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο (First Loss Portfolio Guarantee – FLPG) που θα καλύπτει τα υπομέτρα M4.1 και M4.2 και θα αφορά σε δάνεια από 10.000,00 €. Η κάλυψη (εγγύηση) του Προγράμματος αναμένεται να ανέλθει από 20% έως 80% για κάθε δάνειο και θα παρέχεται μέχρι το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων να ανέλθει κατά μέγιστο στο 25% του χαρτοφυλακίου. Σε κάθε περίπτωση οι επιλέξιμες δαπάνες του ΧΕ (ποσό εγγύησης που δεσμεύεται σύμφωνα με το άρθρο 42.1(β) του Καν (ΕΕ) 1303/2013) υπολογίζεται ως Σύνολο χαρτοφυλακίου δανείων x Ποσοστό εγγύησης (Guarantee rate) x Ανώτατο όριο (Cap rate).
- Ένα εργαλείο μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου (Risk sharing microloan instrument) που θα καλύπτει τα υπομέτρα M4.1 και M4.2 και το οποίο θα αφορά σε δάνεια έως και 25.000,00 €. Το Πρόγραμμα αναμένεται να συμμετέχει σε κάθε χορηγούμενο δάνειο του χαρτοφυλακίου με ένα ποσοστό της τάξης του 40–60%.

Στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου θα υλοποιηθούν τα κάτωθι υπομέτρα και δράσεις:

- α) Επενδύσεις για τη βελτίωση των επιδόσεων και της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων,
- β) Επενδύσεις στη μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων,
- γ) Επενδύσεις σε υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας

Για τα υπομέτρα 4.1 και 4.2 (σημεία α και β παραπάνω) σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο 8.1 εντάσσονται, αντίστοιχα, δύο δράσεις με την εφαρμογή Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ):

4.1.4. Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης μέσω Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ)

4.2.4. Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν) μέσω Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ)

Το μέτρο συνεισφέρει σε όλους τους εγκάρσιους στόχους καινοτομία, περιβάλλον και κλιματική αλλαγή με τα υπομέτρα και τις δράσεις του να συμβάλλουν κυρίως στις ακόλουθες προτεραιότητες της Ένωσης και περιοχές εστίασης (focus area) όπως φαίνεται στον Πίνακα Μ04 – Περιοχές εστίασης.

Επίσης στο πλαίσιο των επιπρόσθετων πόρων από το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα υλοποιηθεί δράση, από το 2021 και μετά, σχετικά με επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού, που προάγουν την απόδοση των πόρων, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας ακριβείας και της έξυπνης γεωργίας, της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του εκσυγχρονισμού των μηχανημάτων καθώς και του εξοπλισμού παραγωγής.

ΥΠΟΜΕΤΡΑ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ										
		2Α	3Α	4Α	4Β	4Γ	5Α	5Β	5Γ	5Δ	5Ε	6Β
4.1. Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις	4.1.1 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης	X			X	X						
	4.1.2 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος	X					X					
	4.1.3 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος								X	X		
	4.1.4. Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης μέσω Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ)	X										
	4.1.5 Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων	X			X	X			X			
4.2 Στήριξη σε επενδύσεις για τη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων που παράγονται στο Παράρτημα Ι της συνθήκης του βάμβακος	4.2.1. Μεταποίηση και εμπορία με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν)		X					X	X			
	4.2.2. Μεταποίηση και εμπορία με τελικό προϊόν εκτός του Παραρτήματος Ι (μη γεωργικό προϊόν)		X					X	X			
	4.2.4. Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν) μέσω Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ)		X									
4.3 : Στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας	4.3.1. Υποδομές εγγείων βελτιώσεων	X					X					
	4.3.2. Έργα αναδασμών	X		X								
	4.3.3. Διάνοιξη και βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου										X	X
	4.3.4. Βελτίωση της πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις	X										

Πίνακας Μ04 - Περιοχές Εστίασης

8.2.4.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.4.3.1. 4.1.1 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης

Επιμέρους μέτρο:

- 4.1 - στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

8.2.4.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Όπως καταδεικνύεται και από τη SWOT προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που συνδέονται κυρίως με τον τομέα των οπωροκηπευτικών, της αιγοπροβατοτροφίας και την παραγωγή ζωοτροφών.

Η στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που στρέφονται κυρίως προς τα ποιοτικά γεωργικά προϊόντα θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά τους και θα διευκολύνει την είσοδό τους σε νέες αγορές ικανοποιώντας τις νέες διατροφικές απαιτήσεις των καταναλωτών. Παράλληλα θα ενισχυθεί σε ικανοποιητικό βαθμό το εισόδημα των δικαιούχων και θα υπάρξει συμβολή στην διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Η αναδιάρθρωση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων με την καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυτών και τη χρήση των ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών θα συμβάλλει στη μείωση του κόστους παραγωγής ζωικών προϊόντων αυξάνοντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης ενώ η αναδιάρθρωση με κατεύθυνση σε καλλιέργειες ανθεκτικές ή προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή θα συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Στο πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου θα ενισχυθεί η **Δράση 1 : Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης**

Η εν λόγω δράση συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 2Α και επίσης στην περιοχή εστίασης 4Β και 4Γ.

Οι δικαιούχοι της παρούσας δράσης υποχρεούνται να καταρτιστούν σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου 1.1.

8.2.4.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Το μέτρο υπόκειται σε κάθε σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, κυρίως:

Καν. (ΕΕ) 1305/2013 κυρίως τα άρθρα 45

Καν. (ΕΕ) 1303/2013 κυρίως τα άρθρα 65, 67, 69 και 71

Καν. (ΕΕ) 1307/2013 κυρίως το άρθρο 9

8.2.4.3.1.4. Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν την ιδιότητα του γεωργού (σύμφωνα με τον Καν.1307/2013) και έχουν υποβάλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης, στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης προς ένταξη.

Επιπλέον να είναι επαγγελματίες αγρότες σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία (φυσικά πρόσωπα) ή να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας. (νομικά πρόσωπα) ή να είναι Νέοι Γεωργοί του υπομέτρου 6.1.

Επίσης, δικαιούχοι μπορεί να είναι αναγνωρισμένα συλλογικά σχήματα αγροτών, όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ. Ειδικά οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ΚΟΙΝΣΕΠ να είναι εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο μητρώο, το οποίο ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Επιπλέον, τα συλλογικά σχήματα αγροτών πρέπει να πληρούν ένα από τα παρακάτω:

- Να εμφανίζουν στις τρεις τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων προ φόρων, αποσβέσεων και τόκων και κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 30.000 €.
- Να είναι νεοσύστατα.

8.2.4.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες στις εξής κατηγορίες :

- Αγορά γης (αφορά σε ποσοστό έως 10 % του συνολικού κόστους της επένδυσης και για τις περιπτώσεις που συμπεριλαμβάνονται εγκαταλελειμμένες εγκαταστάσεις το όριο ανέρχεται έως 15%)
- Ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών
- Περίφραξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων
- Αγορά καινούργιου μελισσοκομικού και ανθοκομικού αυτοκινήτου

- Γενικές Δαπάνες (όπως αμοιβές για τη σύνταξη και υποβολή αίτησης στήριξης και αίτησης πληρωμής, αμοιβές μηχανικών, συμβούλων καθώς και αμοιβές για την έκδοση αναγκαίων αδειοδοτήσεων)

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται
- Οι δαπάνες για αγορά ζώων
- Οι δαπάνες για αγορά ετήσιων φυτών ή φυτών που εγκαθίστανται με σπορά
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση
- Η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής, δικαιωμάτων ενίσχυσης

8.2.4.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

A. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις των δικαιούχων για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να:

- κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση της οποίας το οικονομικό μέγεθος σε όρους τυπικής απόδοσης είναι μεγαλύτερο από **8.000 € (standard output)**

B. Οι εν δυνάμει δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα για να κριθούν επιλέξιμοι για στήριξη πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να:

- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην είναι συνταξιούχοι

Γ. Οι επενδύσεις για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη πρέπει να:

- συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, με εξαίρεση τις υλοποιούμενες από νέους γεωργούς για τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία εγκατάστασης.
- πραγματοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης
- μην έχουν συγχρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή

8.2.4.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν σε χαρακτηριστικά, που συνδέονται με τη γεωργική εκμετάλλευση (για φυσικά και νομικά πρόσωπα), όπως :

- παραγωγικός προσανατολισμός της εκμετάλλευσης (προτεραιότητα θα δίνεται σε στην αιγοπροβατοτροφία, στα οπωροκηπευτικά και στην παραγωγή ζωοτροφών και σε καλλιέργειες ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή)
- οικονομικό μέγεθος (προτεραιότητα θα δίνεται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση μεταξύ 8.000 και 25.000)

- δυναμική της εκμετάλλευσης
- αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας
- αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων
- εισαγωγή / χρήση καινοτομία
- είδος επενδυτικής δαπάνης
- συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιοτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα αλλά και τις RIS3

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν σε χαρακτηριστικά, που συνδέονται με το συλλογικό σχήμα όπως :

- παραγωγικός προσανατολισμός (προτεραιότητα θα δίνεται στην αιγοπροβατοτροφία, στα οπωροκηπευτικά και στην παραγωγή ζωοτροφών και σε καλλιέργειες ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή)
- οικονομικό μέγεθος
- δυναμική του συλλογικού σχήματος
- αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων
- εισαγωγή / χρήση καινοτομίας
- συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιοτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα αλλά και τις RIS3.

8.2.4.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 500.000 €.

Η ένταση ενίσχυσης φαίνεται στον Πίνακα Μ04-1 Ένταση ενίσχυσης.

Τα ανωτέρω ποσοστά προσανξάνονται κατά μέγιστο 20 ποσοστιαίες μονάδες, υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90%, όπως εμφανίζεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

Α) σε δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία 5ετία. Η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-1α.

Β) σε συλλογικές επενδύσεις, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-1β.

Γ) σε ορεινές περιοχές, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-1γ.

Δ) σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-1δ.

Οι εν δυνάμει δικαιούχοι δύνανται κατά την υποβολή μίας αίτησης στήριξης να αιτηθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν στο σύνολο του υπομέτρου 4.1 με μέγιστο ύψος προϋπολογισμού συνολικά τις

500.000 €, με την επιφύλαξη τυχόν λοιπών περιορισμών στον προϋπολογισμό από άλλα μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ (όπως M4.2.3).

Για συλλογικές επενδύσεις το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης αλλά και για το σύνολο του υπομέτρου 4.1 δύναται να ανέλθει έως το 1.000.000 €.

Πίνακας M04-1 Ένταση Ενίσχυσης :

ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
75%	50%	40%

Πίνακας M04-1

ΠΙΝΑΚΑΣ M04-1 ^α - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41 ^ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία 5ετία.	80%	70%	60%	60%	50%

ΠΙΝΑΚΑΣ M04-1α

ΠΙΝΑΚΑΣ M04-1 ^β - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Συλλογικές επενδύσεις	85%	60%	60%	60%	60%

ΠΙΝΑΚΑΣ M04-1β

ΠΙΝΑΚΑΣ M04-1 ^γ - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Ορεινές περιοχές	75%	60%	60%	60%	50%

ΠΙΝΑΚΑΣ M04-1γ

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-1 ^δ - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών	75%	50%	50%	50%	40%
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-1 ^δ					

8.2.4.3.1.9. Επαληθευσσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου αφορούν στα εξής :

- α) Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης στήριξης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος μπορεί να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση στήριξης σε σχετική δράση του 1ου Πυλώνα σε περίπτωση συμμετοχής τους σε οργανώσεις παραγωγών.
- β) Υπερτιμολόγηση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού: κατά την υποβολή των αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος αιτείται δαπάνες που ξεπερνούν το εύλογο κόστος.

8.2.4.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού κατά αντιστοιχία με τους ως άνω αναφερόμενους κινδύνους είναι:

- α) Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων οργανώσεων παραγωγών που ενισχύονται από τον 1ο πυλώνα.
- β) Κατά την υποβολή αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει προσφορές (προτιμολόγια) για την προτεινόμενη αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από προσωπικό με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, το οποίο εξετάζει το εύλογο κόστος των προτεινόμενων επενδύσεων με κάθε πρόσφορο μέσο.

8.2.4.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα μας και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία τόσο για την κατάρτιση του απαραίτητου και απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου, βάσει της εμπειρίας από τις προηγούμενες περιόδους, όσο και για την υλοποίησή του, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαληθευσσιμότητα και η ελεγχσιμότητα.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στο αντίστοιχο υπομέτρο είχε ορισθεί ένας φορέας εφαρμογής και πραγματοποιήθηκε όλη την περίοδο ουσιαστικά μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων στήριξης με αποτέλεσμα να υποβληθεί ένας πολύ μεγάλος όγκος αιτήσεων στήριξης από εν δυνάμει δικαιούχους. Το γεγονός αυτό δημιούργησε μεγάλο διοικητικό

φόρτο αλλά και καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω λήφθηκε η απόφαση για το εν λόγω υπομέτρο να διαχειριστεί ως επί το πλείστον σε περιφερειακό επίπεδο από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) προκειμένου να μην επαναληφθεί αντίστοιχο πρόβλημα ενώ οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα είναι περισσότερες.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό και με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής που θεσπίζονται στο παρόν υπομέτρο αλλά και των διαδικασιών που περιγράφονται για το μετριασμό των κινδύνων διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του υπομέτρου.

8.2.4.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Συλλογικές επενδύσεις: Επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από συλλογικά σχήματα αγροτών (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ.) και αφορούν στο σύνολο των μελών τους, με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Στις περιπτώσεις όπου ένας εν δυνάμει δικαιούχος υποβάλλει μία αίτηση στήριξης που εμπίπτει και στο πεδίο εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 πέραν του 4.1, τότε η εν λόγω αίτηση νοείται ως ολοκληρωμένο πρόγραμμα.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το Υπομέτρο εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, σημαντικός αριθμός εκμεταλλεύσεων βρίσκεται κάτω από το όριο των 8.000 ευρώ τυπικής απόδοσης. Οι εκμεταλλεύσεις αυτές κατηγοριοποιούνται ως εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης και δεν είναι επιλέξιμες για τη Δράση 1. Καθώς στη SWOT ανάλυση καταγράφεται ως διαρθρωτική αδυναμία το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, σκοπός της Δράσης 1, μεταξύ των άλλων, είναι η ενίσχυση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες οι παραγωγικές επιλογές γίνονται με βάση τις αγοραίες συνθήκες και όχι με βάση τις ανάγκες ιδιοκατανάλωσης. Ως εκ τούτου, επιλέγεται ως ελάχιστο οικονομικό μέγεθος για τη συμμετοχή, στη Δράση 1, το όριο των **8.000 ευρώ τυπικής απόδοσης** ενώ προτεραιότητα δίνεται στην ενίσχυση εκμεταλλεύσεων τυπικής απόδοσης από 8.000 έως 25.000 ευρώ δεδομένου ότι τι 45% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της Χώρας ανήκει σε αυτή την κατηγορία.

Η αναδιάρθρωση των εκμεταλλεύσεων στοχεύει κυρίως στην αιοπροβατοτροφία, στα οπωροκηπευτικά, στην παραγωγή ζωοτροφών καθώς και στην αναδιάρθρωση εκμεταλλεύσεων με καλλιέργειες ανθεκτικές ή προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, καθώς στη SWOT ανάλυση καταγράφεται ως διαρθρωτική αδυναμία η κατάσταση του ανθρώπινου δυναμικού, έμφαση θα δίνεται στην κατάρτιση του αλλά και στην ηλικιακή ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχουν προσδιοριστεί νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, ώστε να χορηγηθεί ενίσχυση για επενδύσεις που αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν έχουν προσδιοριστεί νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, ώστε να χορηγηθεί ενίσχυση για επενδύσεις που αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.3.2. 4.1.2 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος

Επιμέρους μέτρο:

- 4.1 - στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

8.2.4.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η ορθολογικότερη χρήση του νερού και η μείωση των απωλειών με την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων και πρακτικών σε επίπεδο εκμετάλλευσης θα συμβάλλουν στη εξοικονόμηση ύδατος μέσω της μείωσης της ποσότητας που αντλείται από τα υπόγεια ή επιφανειακά υδατικά σώματα και στην αύξηση της αποδοτικότητάς του στη γεωργία.

Παρέχεται ενίσχυση για επενδύσεις που συμβάλουν στην εξοικονόμηση ύδατος και στην αειφόρο διαχείριση των υδατικών πόρων συμπεριλαμβανομένης και της αποθήκευσης του νερού σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης.

Οι επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις σχετικές με την άρδευση απαιτείται να είναι πλήρως συμβατές με το άρθρο 46 του Καν. 1305/2013 και τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) της Οδηγίας 2000/60. Ειδικότερα θα ληφθούν υπόψη τα αναθεωρημένα ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση) τα οποία τέθηκαν σε ισχύ εντός του 2017 και εμπεριέχονται στο Παράρτημα 4. - Κεφ. 4_ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση).

Τα επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται στο πλαίσιο της παρούσας δράσης συμμορφώνονται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον Πίνακα Μ04-2.

Η επιλογή των ορίων της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να εξασφαλιστεί ένα σημαντικό ποσοστό εξοικονόμησης ύδατος σύμφωνα με τον Κανονισμό. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση που αφορά σε αντικατάσταση του ίδιου τύπου αρδευτικού συστήματος όπου το όριο για το ποσοστό εξοικονόμησης ύδατος είναι μικρότερο λόγω της περιορισμένης δυνατότητας εξοικονόμησης ύδατος.

****Μεθοδολογία για τον υπολογισμό της Δυνητικής Εξοικονόμησης ύδατος :***

Η δυνητική εξοικονόμηση νερού θα υπολογίζεται εκ των προτέρων και θα βασίζεται σε σχετική μελέτη η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις τεχνικές παραμέτρους της υφιστάμενης με της μελλοντικής εγκατάστασης.

*****Μεθοδολογία για τον υπολογισμό της Πραγματικής Μείωσης της χρήσης του νερού***

Για τον υπολογισμό της πραγματικής κατανάλωσης νερού πριν την εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού άρδευσης λαμβάνονται υπόψη στοιχεία που αφορούν στη μέση κατανάλωση ύδατος των αγροτεμαχίων που θα εγκατασταθεί ο νέος εξοπλισμός άρδευσης και διακρίνονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

- Εάν υπάρχουν υδρομετρητές πριν τη νέα επένδυση, ως πραγματική μέση κατανάλωση νερού πριν την εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού άρδευσης, θεωρείται ο μέσος όρος κατανάλωσης των τελευταίων 3 ετών
- Εάν δεν υπάρχουν υδρομετρητές, η πραγματική μέση κατανάλωση πριν την εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού άρδευσης υπολογίζεται με βάση διαθέσιμα δεδομένα όπως η καταναλισκόμενη ηλεκτρική ενέργεια των τελευταίων 3 ετών. Σε διαφορετική περίπτωση οι πραγματικές ανάγκες άρδευσης προσδιορίζονται με βάση τυποποιημένη μελέτη για την οποία οι προδιαγραφές θα

εγκριθούν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Οι εν λόγω προδιαγραφές θα συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ των άλλων, στοιχεία που θα αφορούν στις υδατικές απαιτήσεις των καλλιεργούμενων ειδών της υφιστάμενης κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης, στον τύπο του εδάφους, στις υδρολογικές συνθήκες της ευρύτερης περιοχής που χωροθετείται η εκμετάλλευση καθώς και στον τύπο αρδευτικού συστήματος πριν την επένδυση.

Η πραγματική κατανάλωση ύδατος μετά την επένδυση καθορίζεται ως η μέση μετρούμενη (σύμφωνα με τις υδρομετρήσεις) ετήσια κατανάλωση μετά από 2 έτη από την ολοκλήρωση της επένδυσης.

Στο πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου θα ενισχυθεί η **Δράση 2 : Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος**

Το εν λόγω καθεστώς θα συνεισφέρει άμεσα στην περιοχή εστίασης 5Α και έμμεσα στην περιοχή εστίασης 2Α.

Οι δικαιούχοι της παρούσας δράσης υποχρεούνται να καταρτιστούν σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου 1.1.

<p>Κατάσταση υπογλυκών ή επιφανειακών υδατικών σωμάτων που επιβεβαιώνεται από την κλινική έρευνα ότι πρόκειται για υδατικό πόσιμο νερό (αποδοτικό) (ΔΔΑΠ/Ι)</p>	<p>Τύπος κλινικής έρευνας</p>	<p>Υπό και υποχρεώσεις</p>
<p>Η κατάσταση των υπογλυκών ή επιφανειακών υδατικών σωμάτων που επιβεβαιώνεται από την κλινική έρευνα ότι πρόκειται για υδατικό πόσιμο νερό (αποδοτικό) (ΔΔΑΠ/Ι), είναι καλή για ποσοτικούς λόγους</p>	<p>Αντικατάσταση συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα διαφορετικού τύπου</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποβολή άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα Εφαρμογή της ή της εφαρμογής ως μέρος της κλινικής έρευνας Διενέργεια κλινικής έρευνας καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 20% η οποία τακτοποιείται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης επίθεσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης)
	<p>Αντικατάσταση συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα ίδιου τύπου κλινικής μελέτης αυτών υδατος (ο κλινικός υδατικός είναι καλός και δεν λειτουργεί σωστά πλέον)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποβολή άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα Εφαρμογή της ή της εφαρμογής ως μέρος της κλινικής έρευνας Διενέργεια κλινικής έρευνας καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 20% η οποία τακτοποιείται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης επίθεσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης)
	<p>Επίδειξη υποδομής σε τμήμα που αρδεύονται κατά το παρελθόν</p>	<ul style="list-style-type: none"> Η νέα έκταση δεν αρδεύεται σήμερα αλλά δηλώνεται ως αρδευόμενη στο ΟΔΕ ως νέα χρήση πριν την υποβολή της αίτησης επίθεσης Υποβολή άδειας για το σημείο υδροληψίας και η ποσότητα υδατος Εφαρμογή της ή της εφαρμογής ως μέρος της κλινικής έρευνας Προσκόμιση άδειας χρήσης υδατος / αναθεωρημένης άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα και παραλαβή του σύνολου της αρδευόμενης έκτασης, με την αίτηση πληρωμής. Κατά την έκδοση της άδειας χρήσης υδατος, η αρμόδια Αρχή λαμβάνει υπόψη της α) τους στόχους της Οδηγίας 2000/60 και το αντίστοιχο ΔΔΑΠ/Ι β) η μελέτη όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία. Διενέργεια κλινικής έρευνας καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 20% η οποία τακτοποιείται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης επίθεσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης)
	<p>Νέα αρδευόμενη έκταση που ήταν έκταξη</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποβολή άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα Εφαρμογή της ή της εφαρμογής ως μέρος της κλινικής έρευνας Προσκόμιση άδειας χρήσης υδατος / αναθεωρημένης άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα και παραλαβή του σύνολου της αρδευόμενης έκτασης, με την αίτηση πληρωμής. Κατά την έκδοση της άδειας χρήσης υδατος, η αρμόδια Αρχή λαμβάνει υπόψη της α) τους στόχους της Οδηγίας 2000/60 και το αντίστοιχο ΔΔΑΠ/Ι β) η μελέτη όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία.
<p>Η κατάσταση των υπογλυκών ή επιφανειακών υδατικών σωμάτων που επιβεβαιώνεται από την κλινική έρευνα ότι πρόκειται για υδατικό πόσιμο νερό (αποδοτικό) (ΔΔΑΠ/Ι), είναι καλή για ποσοτικούς λόγους (κακή)</p>	<p>Αντικατάσταση συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα διαφορετικού τύπου</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποβολή άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα Εφαρμογή της ή της εφαρμογής ως μέρος της κλινικής έρευνας Διενέργεια κλινικής έρευνας καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 25% η οποία τακτοποιείται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης επίθεσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης) Πραγματοποίηση κλινικής έρευνας σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης (ή με τουλάχιστο 50% της δυναμικής άρδευσης υδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην κλινική έρευνα) και κλινική έρευνα καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 50% της δυναμικής άρδευσης υδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην κλινική έρευνα)
	<p>Αντικατάσταση συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα ίδιου τύπου κλινικής μελέτης αυτών υδατος (ο κλινικός υδατικός είναι καλός και δεν λειτουργεί σωστά πλέον)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποβολή άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα Εφαρμογή της ή της εφαρμογής ως μέρος της κλινικής έρευνας Διενέργεια κλινικής έρευνας καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 10% η οποία τακτοποιείται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης επίθεσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης) Πραγματοποίηση κλινικής έρευνας σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης (ή με τουλάχιστο 50% της δυναμικής άρδευσης υδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην κλινική έρευνα) και κλινική έρευνα καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 50% της δυναμικής άρδευσης υδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην κλινική έρευνα)
	<p>Επίδειξη υποδομής σε τμήμα που αρδεύονται κατά το παρελθόν</p>	<ul style="list-style-type: none"> Η νέα έκταση δεν αρδεύεται σήμερα αλλά δηλώνεται ως αρδευόμενη στο ΟΔΕ ως νέα χρήση πριν την υποβολή της αίτησης επίθεσης Υποβολή άδειας για το σημείο υδροληψίας και η ποσότητα υδατος Εφαρμογή της ή της εφαρμογής ως μέρος της κλινικής έρευνας Προσκόμιση άδειας χρήσης υδατος / αναθεωρημένης άδειας χρήσης υδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην κλινική έρευνα και παραλαβή του σύνολου της αρδευόμενης έκτασης, με την αίτηση πληρωμής. Κατά την έκδοση της άδειας χρήσης υδατος, η αρμόδια Αρχή λαμβάνει υπόψη της α) τους στόχους της Οδηγίας 2000/60 και το αντίστοιχο ΔΔΑΠ/Ι β) η μελέτη όπως ορίζεται στην εθνική νομοθεσία. Διενέργεια κλινικής έρευνας καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 20% η οποία τακτοποιείται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης επίθεσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης) Πραγματοποίηση κλινικής έρευνας σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υδατικού πόσιμου και του μαλινικού συστήματος άρδευσης (ή με τουλάχιστο 50% της δυναμικής άρδευσης υδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην κλινική έρευνα) και κλινική έρευνα καταμέτρησης υδατος (ή με τουλάχιστο 50% της δυναμικής άρδευσης υδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην κλινική έρευνα)
	<p>Νέα αρδευόμενη έκταση που ήταν έκταξη</p>	<p>Δεν είναι επιλέξιμη</p>

πίνακας M04.1.2

8.2.4.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Το μέτρο υπόκειται σε κάθε σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, κυρίως:

Καν. (ΕΕ) 1305/2013 κυρίως τα άρθρα 45 και 46

Καν. (ΕΕ) 1303/2013 κυρίως τα άρθρα 65, 67, 69 και 71

Καν. (ΕΕ) 1307/2013 κυρίως το άρθρο 9

Οδηγία 2000/60

8.2.4.3.2.4. Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν την ιδιότητα του γεωργού (σύμφωνα με τον Καν.1307/2013) και έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης, στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης προς ένταξη.

Επίσης, δικαιούχοι μπορεί να είναι συλλογικά σχήματα αγροτών όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ.). Ειδικά οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ΚΟΙΝΣΕΠ να είναι εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο μητρώο, το οποίο ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Επιπλέον, τα συλλογικά σχήματα αγροτών πρέπει να πληρούν ένα από τα παρακάτω:

- Να εμφανίζουν τις τρεις τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις με κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων προ φόρων, αποσβέσεων και τόκων και κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 30.000 €.
- Να είναι νεοσύστατα.

8.2.4.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες που αφορούν στις εξής κατηγορίες :

- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος
- Επενδύσεις στις έγγειες βελτιώσεις
- Γενικές Δαπάνες (όπως αμοιβές για τη σύνταξη και υποβολή αίτησης στήριξης και αίτησης πληρωμής, συμβούλων καθώς και αμοιβές για την έκδοση αναγκαίων αδειοδοτήσεων)

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού

8.2.4.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Α. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις των δικαιούχων για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να:

- Κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση για την οποία πληρούνται οι όροι και υποχρεώσεις που περιγράφονται στον Πίνακα Μ04-2.

Β. Οι εν δυνάμει δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα για να κριθούν επιλέξιμοι για στήριξη θα πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να:

- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην είναι συνταξιούχοι

Γ. Οι επενδύσεις για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη θα πρέπει :

- να πληρούν τους γενικούς όρους επιλεξιμότητας του άρθρου 46 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 όταν πρόκειται για άρδευση, με κυριώτερο όρο την ύπαρξη άδειας χρήσης νερού κατά την αίτηση ενίσχυσης επενδυτικού, με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος στην αγροτική εκμετάλλευση. Η περιγραφή του τρόπου εφαρμογής δίνεται στον Πίνακα Μ04-2. Επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε υφιστάμενη εγκατάσταση και επηρεάζουν αποκλειστικά και μόνο την ενεργειακή απόδοση ή επενδύσεις για τη χρήση ανακυκλούμενων υδάτων εξαιρούνται των όρων και υποχρεώσεων που περιγράφονται στον Πίνακα Μ04-2.
- συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανόμενης της εργασιακής ασφάλειας, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, με εξαίρεση τις υλοποιούμενες από νέους γεωργούς για τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία εγκατάστασης.
- να πραγματοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης
- να μην έχουν συγχρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή.

8.2.4.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν σε χαρακτηριστικά που συνδέονται με τη γεωργική εκμετάλλευση και το υδατικό σώμα όπως :

- ποσοστό εξοικονόμησης ύδατος (δυναμικό) μεγαλύτερο από τα οριζόμενα στον Πίνακα Μ04-2.
- εκμετάλλευση που βρίσκεται σε περιοχή της Οδηγίας 91/676.
- εγκατάσταση συστημάτων εξοικονόμησης ύδατος σε υδροβόρες καλλιέργειες
- επένδυση άρδευσης, η οποία επηρεάζει ύδατα των οποίων η κατάσταση έχει χαρακτηριστεί λιγότερο από καλή.

8.2.4.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 150.000 €.

Η ένταση ενίσχυσης φαίνεται στον Πίνακα Μ04-3 Ένταση ενίσχυσης

Τα ανωτέρω ποσοστά προσανξάνονται κατά μέγιστο 20 ποσοστιαίες μονάδες, υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90%, όπως εμφανίζεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

Α) σε δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία 5ετία. Η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-3α.

Β) σε συλλογικές επενδύσεις, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-3β.

Γ) σε ορεινές περιοχές, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-3γ.

Δ) σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-3δ

Οι εν δυνάμει δικαιούχοι δύνανται κατά την υποβολή μίας αίτησης στήριξης να αιτηθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν στο σύνολο του υπομέτρου 4.1 με μέγιστο ύψος προϋπολογισμού συνολικά τις 500.000 €, με την επιφύλαξη τυχόν λοιπών περιορισμών στον προϋπολογισμό από άλλα μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ (όπως Μ4.2.3).

Για συλλογικές επενδύσεις το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 500.000 €. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης για το σύνολο του υπομέτρου 4.1 ο ανωτέρω προϋπολογισμός δεν μπορεί να ξεπεράσει το 1.000.000 €.

Πίνακας Μ04-3 Ένταση Ενίσχυσης :

Κατάσταση υδατικού σώματος όσον αφορά στην ποσότητα		ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
Καλή	Δυνητική Εξοικονόμηση νερού ≤20%	70%	45%	35%
	Δυνητική Εξοικονόμηση ύδατος >20 %	75%	50%	40%
Λιγότερο από καλή	Δυνητική Εξοικονόμηση νερού ≤25%	70%	45%	35%
	Δυνητική Εξοικονόμηση ύδατος >25 %	75%	50%	40%

Πίνακας Μ04-3

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3 ^α - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41 ^ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία 5ετία.	80%	70%	60%	60%	50%
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3α					
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3 ^β - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Συλλογικές επενδύσεις	85%	60%	60%	60%	60%
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3β					
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3 ^γ - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Ορεινές περιοχές	75%	60%	60%	60%	50%
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3γ					
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3 ^δ - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών	75%	50%	50%	50%	40%
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-3δ					

8.2.4.3.2.9. Επαληθευσσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου αφορούν στα εξής :

α) Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης στήριξης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος μπορεί να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση στήριξης σε σχετική δράση του 1ου Πυλώνα σε περίπτωση συμμετοχής τους σε οργανώσεις παραγωγών.

β) Υπερτιμολόγηση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού: κατά την υποβολή των αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος αιτείται δαπάνες που ξεπερνούν το εύλογο κόστος.

γ) Πιθανή αδυναμία υπολογισμού του πραγματικού ποσοστού εξοικονόμησης ύδατος για τη Δράση 4.1.2 για τις περιπτώσεις απουσίας υδρομετρητών πριν την πραγματοποίηση της επένδυσης.

8.2.4.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού κατά αντιστοιχία με τους ως άνω αναφερόμενους κινδύνους είναι:

α) Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων οργανώσεων παραγωγών που ενισχύονται από τον 1ο πυλώνα.

β) Κατά την υποβολή αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει προσφορές (προτιμολόγια) για την προτεινόμενη αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από προσωπικό με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, το οποίο εξετάζει το εύλογο κόστος των προτεινόμενων επενδύσεων με κάθε πρόσφορο μέσο.

δ) Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αδυναμία προσδιορισμού της πραγματικής κατανάλωσης ύδατος πριν την πραγματοποίηση της επένδυσης, για τις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν στοιχεία από υδρομέτρηση, οι πραγματικές ανάγκες άρδευσης προσδιορίζονται με βάση τυποποιημένη μελέτη για την οποία οι προδιαγραφές θα εγκριθούν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ).

8.2.4.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα μας και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία τόσο για την κατάρτιση του απαραίτητου και απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου, βάσει της εμπειρίας από τις προηγούμενες περιόδους, όσο και για την υλοποίησή του, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαληθευσσιμότητα και η ελεγχσιμότητα.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στο αντίστοιχο υπομέτρο είχε ορισθεί ένας φορέας εφαρμογής και πραγματοποιήθηκε όλη την περίοδο ουσιαστικά μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων στήριξης με αποτέλεσμα να υποβληθεί ένας πολύ μεγάλος όγκος αιτήσεων στήριξης από εν δυνάμει δικαιούχους. Το γεγονός αυτό δημιούργησε μεγάλο διοικητικό φόρτο αλλά και καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω λήφθηκε η απόφαση για το εν λόγω υπομέτρο να διαχειριστεί ως επί το πλείστον σε περιφερειακό επίπεδο από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) προκειμένου να μην επαναληφθεί αντίστοιχο πρόβλημα ενώ οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα είναι περισσότερες.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό και με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής που θεσπίζονται στο παρόν υπομέτρο αλλά και των διαδικασιών που περιγράφονται για το μετριασμό των κινδύνων διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του υπομέτρου.

8.2.4.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Συλλογικές επενδύσεις: Επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από συλλογικά σχήματα αγροτών (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ.) και αφορούν στο σύνολο των μελών τους με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Στις περιπτώσεις όπου ένας εν δυνάμει δικαιούχος υποβάλλει μία αίτηση στήριξης που εμπίπτει και στο πεδίο εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 πέραν του 4.1, τότε η εν λόγω αίτηση νοείται ως ολοκληρωμένο πρόγραμμα.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το Υπομέτρο εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχουν προσδιοριστεί νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, ώστε να χορηγηθεί ενίσχυση για επενδύσεις που αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.3.3. 4.1.3 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος

Επιμέρους μέτρο:

- 4.1 - στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

8.2.4.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις απαιτείται να συμβάλουν στην αειφορία του περιβάλλοντος και στην ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις για την αλλαγή του κλίματος. Η χρήση ΑΠΕ αποκλειστικά για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης θα συμβάλλει σε αυτή την κατεύθυνση καθώς και στη βελτίωση των περιβαλλοντικών της επιδόσεων ενώ δεν είναι επιλέξιμη η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα καθώς και η εξοικονόμηση ενέργειας. Επιπλέον, ο γεωργικός τομέας καλείται να συμβάλλει στο μέγιστο δυνατό στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, ενώ παράλληλα οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις απαιτείται να διαχειρίζονται κατάλληλα τα απόβλητά τους ώστε να συμβάλλουν στο μέγιστο δυνατό στην προστασία του περιβάλλοντος, στη διατήρηση συνθηκών υγιεινής στην εκμετάλλευση αλλά και στην παραγωγή ενέργειας για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης.

Στο πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου θα ενισχυθεί η **Δράση 3 : Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος**

Ενισχύονται επενδύσεις που συμβάλλουν στην ορθή διαχείριση των κτηνοτροφικών αποβλήτων προκειμένου να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ενώ παράλληλα δύνανται να τα αξιοποιήσουν για την παραγωγή ενέργειας για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης.

Το εν λόγω καθεστώς θα συνεισφέρει άμεσα στις περιοχές εστίασης 5Γ και 5Δ. Η παρούσα δράση συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, μέσω της συμβολής της στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία.

Οι δικαιούχοι της παρούσας δράσης υποχρεούνται να καταρτιστούν σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου 1.1.

8.2.4.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Το μέτρο υπόκειται σε κάθε σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, κυρίως:

Καν. (ΕΕ) 1305/2013 κυρίως τα άρθρα 45.

Καν. (ΕΕ) 1303/2013 κυρίως τα άρθρα 65, 67, 69 και 71

Καν. (ΕΕ) 1307/2013 κυρίως το άρθρο 9

Οδηγίες 2008/50/ΕΕ και 2001/81/ΕΕ σχετικά με την ποιότητα του αέρα.

8.2.4.3.3.4. Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν την ιδιότητα του γεωργού (σύμφωνα με τον Καν.1307/2013) και έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης, στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης προς ένταξη. Επίσης, δικαιούχοι μπορεί να είναι συλλογικά σχήματα αγροτών όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ.). Ειδικά οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ΚΟΙΝΣΕΠ να είναι εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο μητρώο το οποίο ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Επιπλέον, τα συλλογικά σχήματα αγροτών πρέπει να πληρούν ένα από τα παρακάτω:

- Να εμφανίζουν τις τρεις τελευταίες διαχειριστικές χρήσεις με κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων προ φόρων, αποσβέσεων και τόκων και κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 30.000 €.
- Να είναι νεοσύστατα.

8.2.4.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες που αφορούν στις εξής κατηγορίες :

- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού διαχείρισης αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης συμπεριλαμβανομένης και της παραγωγής ενέργειας από αυτά, για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης.
- Κατασκευή εγκαταστάσεων διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης συμπεριλαμβανομένης και της παραγωγής ενέργειας από αυτά, για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού για τη χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την κάλυψη των αναγκών της εκμετάλλευσης
- Γενικές Δαπάνες (όπως αμοιβές για τη σύνταξη και υποβολή αίτησης στήριξης και αίτησης πληρωμής, αμοιβές μηχανικών, συμβούλων καθώς και αμοιβές για την έκδοση αναγκαίων αδειοδοτήσεων)

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται

- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση

8.2.4.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

A. Οι εν δυνάμει δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα, για να κριθούν επιλέξιμοι για στήριξη πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να:

- Κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση
- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην είναι συνταξιούχοι

B. Οι επενδύσεις για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη πρέπει να:

- συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας, με εξαίρεση τις υλοποιούμενες από νέους γεωργούς για τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία εγκατάστασης, τουλάχιστον κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης.
- πραγματοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης
- μην έχουν συγχρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή

8.2.4.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν σε χαρακτηριστικά που συνδέονται με τη γεωργική εκμετάλλευση όπως :

- Ανάγκες εκμετάλλευσης σε ενέργεια
- Διαχείριση αποβλήτων
- Δυναμική της εκμετάλλευσης

8.2.4.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 150.000 € (200.000 € για δράσεις διαχείρισης αποβλήτων)

Η ένταση ενίσχυσης φαίνεται στον Πίνακα M04-4 Ένταση ενίσχυσης

Τα ανωτέρω ποσοστά προσαυξάνονται κατά μέγιστο 20 ποσοστιαίες μονάδες, υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90%, όπως εμφανίζεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

A) σε δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία 5ετία. Η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα M04-4α.

Β) σε συλλογικές επενδύσεις, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-4β.

Γ) σε ορεινές περιοχές, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-4γ.

Δ) σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-4δ.

Οι εν δυνάμει δικαιούχοι δύναται κατά την υποβολή μίας αίτησης στήριξης να αιτηθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν στο σύνολο του υπομέτρου 4.1 με μέγιστο ύψος προϋπολογισμού συνολικά τις 500.000 €, με την επιφύλαξη τυχόν λοιπών περιορισμών στον προϋπολογισμό από άλλα μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ (όπως 4.2.3).

Για συλλογικές επενδύσεις το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 500.000 €. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης για το σύνολο του υπομέτρου 4.1 ο ανωτέρω προϋπολογισμός δεν μπορεί να ξεπεράσει το 1.000.000 €.

Πίνακας Μ04-4 Ένταση Ενίσχυσης :

ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
75%	50%	40%

Πίνακας Μ04-4

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4 ^α - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41 ^ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία 5ετία.	80%	70%	60%	60%	50%

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4α

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4 ^β - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Συλλογικές επενδύσεις	85%	60%	60%	60%	60%

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4β

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4γ - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Ορεινές περιοχές	75%	60%	60%	60%	50%

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4γ

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4δ - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών	75%	50%	50%	50%	40%

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-4δ

8.2.4.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου αφορούν στα εξής :

α) Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης στήριξης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος μπορεί να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση στήριξης σε σχετική δράση του 1ου Πυλώνα σε περίπτωση συμμετοχής τους σε οργανώσεις παραγωγών.

β) Υπερτιμολόγηση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού: κατά την υποβολή των αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος αιτείται δαπάνες που ξεπερνούν το εύλογο κόστος.

8.2.4.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού κατά αντιστοιχία με τους ως άνω αναφερόμενους κινδύνους είναι:

α) Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων οργανώσεων παραγωγών που ενισχύονται από τον 1ο πυλώνα.

β) Κατά την υποβολή αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει προσφορές (προτιμολόγια) για την προτεινόμενη αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από προσωπικό με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, το οποίο εξετάζει το εύλογο κόστος των προτεινόμενων επενδύσεων με κάθε πρόσφορο μέσο.

8.2.4.3.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα μας και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία τόσο για την κατάρτιση του απαραίτητου και απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου, βάσει της εμπειρίας από τις προηγούμενες

περιόδους, όσο και για την υλοποίησή του, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαληθευσσιμότητα και η ελεγχσιμότητα.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στο αντίστοιχο υπομέτρο είχε ορισθεί ένας φορέας εφαρμογής και πραγματοποιήθηκε όλη την περίοδο ουσιαστικά μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων στήριξης με αποτέλεσμα να υποβληθεί ένας πολύ μεγάλος όγκος αιτήσεων στήριξης από εν δυνάμει δικαιούχους. Το γεγονός αυτό δημιούργησε μεγάλο διοικητικό φόρτο αλλά και καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω λήφθηκε η απόφαση για το εν λόγω υπομέτρο να διαχειριστεί ως επί το πλείστον σε περιφερειακό επίπεδο από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) προκειμένου να μην επαναληφθεί αντίστοιχο πρόβλημα ενώ οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα είναι περισσότερες.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό και με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής που θεσπίζονται στο παρόν υπομέτρο αλλά και των διαδικασιών που περιγράφονται για το μετριασμό των κινδύνων διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του υπομέτρου.

8.2.4.3.3.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.3.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Συλλογικές επενδύσεις: Επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από συλλογικά σχήματα αγροτών (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κλπ.) και αφορούν στο σύνολο των μελών τους, με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Στις περιπτώσεις όπου ένας εν δυνάμει δικαιούχος υποβάλλει μία αίτηση στήριξης που εμπίπτει και στο πεδίο εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 πέραν του 4.1, τότε η εν λόγω αίτηση νοείται ως ολοκληρωμένο πρόγραμμα.

--

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το Υπομέτρο εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχουν προσδιοριστεί νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, ώστε να χορηγηθεί ενίσχυση για επενδύσεις που αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.3.4. 4.1.4 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης μέσω Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ)

Επιμέρους μέτρο:

- 4.1 - στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

8.2.4.3.4.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο πλαίσιο του παρόντος Υπομέτρου θα ενισχυθεί η Δράση 4.1.4: Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης με ΧΕ.

Ο στόχος της Δράσης είναι η βελτίωση της απόδοσης και της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η αύξηση της παραγωγής, η δημιουργία προστιθέμενης αξίας, η βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων, η εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων παραγωγής και τελικών προϊόντων και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης.

Για το σκοπό αυτό, στη Δράση αυτή θα ενισχυθούν με ΧΕ επενδύσεις σε υλικά ή / και άυλα στοιχεία, οι οποίες σχετίζονται τη γεωργική παραγωγή, ως ακολούθως:

- Ένα εργαλείο εγγύησης πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο (First Loss Portfolio Guarantee – FLPG) για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που εμπίπτουν στο πλαίσιο της παραγράφου (α) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013 και θα αφορά σε δάνεια από 10.000,00 €.
- Ένα εργαλείο μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου (Risk sharing microloan instrument) για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που εμπίπτουν στο πλαίσιο της παραγράφου (α) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013 και το οποίο θα αφορά σε δάνεια έως και 25.000,00 €. Το εργαλείο μικροδανείων θα χρηματοδοτηθεί από πόρους του Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ποσοστό συγχρηματοδότησης 100%.

8.2.4.3.4.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

Η στήριξη θα μπορεί να παρέχεται με ένα ΧΕ εγγύησης χαρτοφυλακίου με όριο (capped) για την παροχή δανείου ύψους από 10.000,00 € και άνω, ή/και με ένα ΧΕ μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου του χαρτοφυλακίου για παροχές δανείων από € 1 έως και €25.000,00.

Το ύψος της ενίσχυσης του ΧΕ υπολογίζεται με βάση το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) του δανείου ή της εγγύησης. Η μεθοδολογία υπολογισμού του ΑΙΕ βασίζεται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

Ο συνδυασμός του ΧΕ με επιχορήγηση επιτρέπεται εφόσον ισχύουν όλες οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- οι σχετικές επενδύσεις εμπίπτουν στο πλαίσιο της παραγράφου (α) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013·
- τηρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 37 παρ. 8 και 9 του Καν (ΕΕ) 1303/2013, όπως ισχύει·
- σε περίπτωση συνδυασμού με επιχορήγηση Μέτρων του ΠΑΑ, το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το

συνολικό προϋπολογισμό της έργου, δεν υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσοστό στήριξης που καθορίζεται στο Παράρτημα II, Καν (ΕΕ) αριθ. 1305/2013. Το ποσοστό στήριξης πρέπει να τηρείται τόσο σε επίπεδο επενδυτικών δαπανών όσο και σε επίπεδο συνολικού έργου, το οποίο ενδέχεται, πέραν των επενδυτικών δαπανών, να περιλαμβάνει δαπάνες κεφαλαίων κίνησης, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Καν (ΕΕ) 1305/2013, όπως ισχύει.

- σε περίπτωση συνδυασμού με άλλες εθνικές ή συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις εκτός ΠΑΑ, το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό του έργου, δεν υπερβαίνει την ένταση ενίσχυσης που είναι η χαμηλότερη μεταξύ του Παραρτήματος II του Καν (ΕΕ) 1305/2013 και της έντασης ενίσχυσης της συνδυαζόμενης παρέμβασης·
- σε περίπτωση συνδυασμού με επιχορηγήσεις που παρέχονται δυνάμει του Καν (ΕΕ) 1407/2013, το άθροισμα της de minimis στήριξης και του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ προς το συνολικό προϋπολογισμό του έργου δεν υπερβαίνει τα όρια που τίθενται στο Παράρτημα II Καν (ΕΕ) 1305/2013·
- διασφαλίζεται η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

8.2.4.3.4.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Το μέτρο υπόκειται σε κάθε σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία και κυρίως:

Καν. (ΕΕ) 1305/2013 κυρίως το άρθρο 45.

Καν. (ΕΕ) 1303/2013 κυρίως τα άρθρα 37–46.

8.2.4.3.4.4. Γενικές κατηγορίες τελικών δικαιούχων

Τελικοί Αποδέκτες που μπορεί να υποστηριχθούν από τα ΧΕ είναι:

- πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) όπως ορίζονται στην σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων,
- φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν υποβάλλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης, στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), κατά το έτος αναφοράς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πλαίσιο υλοποίησης του ΧΕ (βλ. χρηματοδοτική συμφωνία ή άλλο εθνικό πλαίσιο).
- επαγγελματίες αγρότες, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία (φυσικά πρόσωπα) ή τα οποία έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας (νομικά πρόσωπα) ή να είναι Νέοι Γεωργοί του Υπομέτρου 6.1.
- αναγνωρισμένα συλλογικά σχήματα αγροτών, όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ κλπ. Ειδικά οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ΚΟΙΝΣΕΠ θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο μητρώο, το οποίο ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Οι φορείς που θα επιλεγθούν από την ΔΑ και θα τους ανατεθεί η εφαρμογή των ΧΕ θα λογίζονται ως Δικαιούχοι, σύμφωνα με το άρθρο 2 (10) του Καν (ΕΕ) 1303/2013.

8.2.4.3.4.5. Γενικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Επιλέξιμες είναι όλες οι δαπάνες που αναφέρονται στον Καν (ΕΕ) 1305/2013 άρθρο 45 καθώς και κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19, όπως αυτό αναφέρεται στο άρθρο 25α παρ. 11 του Καν (ΕΕ) 1303/2013.

Η ενίσχυση μέσω των ΧΕ θα μπορεί να καλύψει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 37, παρ. 8 και 9 του Καν (ΕΕ) 1303/2013 στην περίπτωση συνδυασμού του ΧΕ με επιχορήγηση.

Οι εν δυνάμει Τελικοί Αποδέκτες δύναται κατά την υποβολή αίτησης στον ΕΧΟ να αιτηθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν στο σύνολο του Υπομέτρου 4.1, με την επιφύλαξη τυχόν λοιπών περιορισμών στον προϋπολογισμό από άλλα Μέτρα / Δράσεις του ΠΑΑ (όπως την Δράση 4.2.3).

Η επιλεξιμότητα θα ελέγχεται στη βάση ενός επιχειρηματικού σχεδίου, το οποίο θα υποβάλλει ο Τελικός Αποδέκτης και θα καταδεικνύει την βιωσιμότητα της επένδυσης ή, στην περίπτωση του κεφαλαίου κίνησης λόγω COVID-19, στη βάση της οικονομικής ζημίας που υπέστη ο Τελικός Αποδέκτης.

Ειδικά, η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη, υπό την προϋπόθεση ότι είναι κατάλληλος από πλευράς αξίας, ηλικίας και σκοπού χρήσης, σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 60 του Καν (ΕΕ) 1305/2013 και με εξαίρεση το κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19, επιλέξιμες ορίζονται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης στον ΕΧΟ. Κατ' εξαίρεση, γενικές δαπάνες, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 45, παρ. 2, σημείο (γ) του Καν (ΕΕ) 1305/2013, δύναται να είναι επιλέξιμες και πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις των δικαιούχων για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη ΧΕ πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης του Τελικού Αποδέκτη προς τον ΕΧΟ, να κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση της οποίας το οικονομικό μέγεθος σε όρους τυπικής απόδοσης είναι μεγαλύτερο από 8.000,00 € (standard output).

Οποιοδήποτε επιπλέον όροι επιλεξιμότητας οι οποίοι ενδεχομένως να τεθούν σε ισχύ και οι οποίοι συμμορφώνονται με το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, θα καθορισθούν στις συμφωνίες χρηματοδότησης μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και των διαχειριστών των Ταμείων Χαρτοφυλακίου που θα συσταθούν.

8.2.4.3.4.6. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Η επιλογή των ΕΧΟ από τον Διαχειριστή του κάθε Ταμείου Χαρτοφυλακίου θα γίνει με βάση μία Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος μέσω μίας ανοιχτής, διαφανούς, αναλογικής και χωρίς διακρίσεις διαδικασίας, σύμφωνα με τον Καν (ΕΕ) 1303/2013 άρθρο 38 παρ. 5 και τον Καν (ΕΕ)

480/2014 άρθρο 7, η οποία θα έχει προβλεφθεί στην Συμφωνία Χρηματοδότησης μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και του διαχειριστή του κάθε Ταμείου.

Η επιλογή των Τελικών Αποδεκτών θα γίνεται από τους ΕΧΟ, οι οποίοι θα πρέπει να επαληθεύσουν την επιλεξιμότητα των Τελικών Αποδεκτών επί ποινή αποκλεισμού της συναλλαγής από το χαρτοφυλάκιο του ΧΕ. Η επιλογή αυτή θα γίνεται με βάση α) την πιστοληπτική ικανότητα του Τελικού Αποδέκτη, β) τη βιωσιμότητα του επενδυτικού του σχεδίου, την οικονομική ζημία του λόγω COVID-19 ή και τα δύο, ανάλογα με την περίπτωση και γ) με σειρά προτεραιότητας με κριτήριο την ημερομηνία αίτησης για στήριξη με ΧΕ στον ενδιαμέσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, έτσι ώστε ο πρώτος που θα υποβάλει αίτηση και θα θεωρηθεί επιλέξιμος, θα εκταμιεύσει πρώτος την στήριξη.

8.2.4.3.4.7. Μέγιστο επίπεδο στήριξης

Η ένταση ενίσχυσης (ποσοστό στήριξης) δεν υπερβαίνει το 40% του προϋπολογισμού της επένδυσης που ενισχύεται αποκλειστικά μέσω ΧΕ.

Η ενίσχυση αποκλειστικά μέσω ΧΕ μπορεί να λάβει τις ακόλουθες μορφές:

- Στήριξη για επενδυτικές δαπάνες.
- Στήριξη για επενδυτικές δαπάνες σε συνδυασμό με κεφάλαιο κίνησης του Καν (ΕΕ) 1305/2013 άρθρο 45 παρ. 5.
- Στήριξη για κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19.

Το κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19 μπορεί να χορηγηθεί σε συνδυασμό με τις περιπτώσεις α. και β. παραπάνω ή αυτόνομα (χωρίς την ύπαρξη επενδυτικών δαπανών), ενώ το κεφάλαιο κίνησης του άρθρου 45 παρ. 5 του Καν (ΕΕ) 1305/2013 θα πρέπει υποχρεωτικά να συνδυάζεται με την ύπαρξη επενδυτικών δαπανών.

Στην περίπτωση συνδυασμού ΧΕ και επιχορήγησης το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό της έργου, δεν υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσοστό στήριξης που καθορίζεται στο Παράρτημα ΙΙ, Καν (ΕΕ) αριθ. 1305/2013. Το ποσοστό της ενίσχυσης πρέπει να τηρείται τόσο σε επίπεδο επενδυτικών δαπανών όσο και σε επίπεδο συνολικού έργου, το οποίο ενδέχεται, πέραν των επενδυτικών δαπανών, να περιλαμβάνει δαπάνες κεφαλαίων κίνησης, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Καν(ΕΕ) 1305/2013, όπως ισχύει.

8.2.4.3.4.8. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.4.8.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Έλλειψη διάθεσης των τελικών αποδεκτών να χρησιμοποιήσουν ΧΕ αντί για επιχορηγήσεις.

8.2.4.3.4.8.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Εκτενείς ενέργειες δημοσιότητας για τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα των ΧΕ.

8.2.4.3.4.8.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Για την εφαρμογή του Μέτρου η ΔΑ προχώρησε στην συνεργασία με το Fi-Compass και την DG Agri για την διενέργεια στοχευμένης εκπαίδευσης σε θέματα εφαρμογής των ΧΕ. Επίσης, στελέχη της ΔΑ συμμετείχαν σε σεμινάρια και ημερίδες τα οποία διοργανώθηκαν από το Fi-Compass για το σκοπό αυτό.

Η ΔΑ προχώρησε στην συνεργασία με Σύμβουλο, με σκοπό της συνεργασίας την υποστήριξη της ΔΑ για την προετοιμασία της εφαρμογής των ΧΕ. Η συνεργασία της ΔΑ με τον Σύμβουλο αφορούσε σε όλα τα στάδια υλοποίησης των ΧΕ και πιο συγκεκριμένα στην αξιολόγηση των συστάσεων που προκύπτουν από την εκ των προτέρων αξιολόγηση των ΧΕ, στην διερεύνηση εναλλακτικών σεναρίων για την επιλογή των φορέων διαχείρισης των ΧΕ και την υποστήριξη της ΔΑ στην σύσταση των ΧΕ.

Ο βασικός σχεδιασμός των ΧΕ βασίστηκε σε μία εκ των προτέρων αξιολόγηση για την εφαρμογή των ΧΕ, στην οποία έγινε εκτενής έρευνα της αγοράς και εντοπίστηκαν οι συγκεκριμένες ανάγκες τις οποίες θα κληθούν τα ΧΕ να καλύψουν στοχευμένα. Επίσης, στην αξιολόγηση αυτή ελήφθησαν υπόψη οι αστοχίες και τα λάθη από την εφαρμογή ΧΕ σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.

Τέλος, η ΔΑ επέλεξε, ως δυνητικούς διαχειριστές των Ταμείων Χαρτοφυλακίου που θα δημιουργηθούν, φορείς με μεγάλη εμπειρία στην εφαρμογή τέτοιων εργαλείων.

Όλα τα παραπάνω διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του Μέτρου.

8.2.4.3.4.9. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν έχει εφαρμογή.

8.2.4.3.4.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν έχει εφαρμογή.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν έχει εφαρμογή.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν έχει εφαρμογή.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Δεν έχει εφαρμογή.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχει εφαρμογή.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχει εφαρμογή.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν έχει εφαρμογή.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν έχει εφαρμογή.

8.2.4.3.5. 4.1.5 Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Επιμέρους μέτρο:

- 4.1 - στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

8.2.4.3.5.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Κατά την πρόσφατη πανδημία COVID-19, η οποία προκάλεσε τεράστια οικονομική κρίση, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο, όσο και σε Ευρωπαϊκό, μεταξύ των άλλων τομέων που επλήγησαν σημαντικά, είναι και ο πρωτογενής τομέας.

Από την πρόσφατη SWOT ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΓΠ για την επόμενη προγραμματική περίοδο αναδείχθηκε ως απειλή η επαπειλούμενη παγκόσμια πολυετής οικονομική κρίση, λόγω της πανδημίας του COVID-2019, που μπορεί να προκαλέσει μείωση των εξαγωγών ή/και την αύξηση των διεθνών τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Για την Ελλάδα οι εξαγωγές γεωργικών προϊόντων κατέχουν προέχουσα θέση και κυρίως αφορά στα οπωροκηπευτικά, ελαιόλαδο, βαμβάκι, αμπελοοιvinικά και γαλακτοκομικά προϊόντα από αιγοπρόβειο γάλα.

Κατόπιν των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη ότι ως απόρροια και της πανδημίας θα υπάρξει μεγάλη αύξηση της ζήτησης των γεωργικών προϊόντων και κυρίως των ποιοτικών, επιβάλλεται η ενίσχυση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της Χώρας. Σκοπός είναι να επιτευχθεί η ανθεκτική, βιώσιμη και ψηφιακή οικονομική τους ανάκαμψη, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις υφιστάμενες αλλά και τυχόν μελλοντικές συνέπειες της πανδημίας ή όποιου άλλου κινδύνου προκύψει, όπως η μείωση των εξαγωγών και η αύξηση των διεθνών τιμών των εισαγόμενων προϊόντων και να αποκτήσουν ανθεκτικότητα.

Η στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με προσανατολισμό κατά προτεραιότητα στους εξαγωγίμους κλάδους αλλά και σε εκείνους που στρέφονται κυρίως στα ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, για τα οποία η Χώρα παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα, θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους, στην άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας και στη βελτίωση της ανθεκτικότητά τους. Επιπλέον θα διευκολύνει την είσοδό τους σε νέες αγορές ικανοποιώντας τις νέες διατροφικές απαιτήσεις των καταναλωτών.

Πέραν των ανωτέρω, θα δοθεί βαρύτητα στον κλάδο της μελισσοκομίας λόγω της σημαντικής συμβολής της στην επικονίαση και κατά επέκταση στο περιβάλλον.

Επιπλέον, βαρύτητα θα δοθεί και στις επενδύσεις που θα περιλαμβάνουν επενδυτικές δαπάνες, που αφορούν στην εφαρμογή της γεωργίας ακριβείας και της έξυπνης γεωργίας, της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης και του εκσυγχρονισμού των μηχανημάτων και του εξοπλισμού παραγωγής.

Τέλος, θα ενισχυθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αποκλειστικά για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης, ώστε να συμβάλουν στην αειφορία του περιβάλλοντος και στην ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις για την αλλαγή του κλίματος καθώς και τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της εκμετάλλευσης. Δεν είναι επιλέξιμη στην παρούσα δράση η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα καθώς και η εξοικονόμηση ενέργειας.

Επίσης, μέσω των επενδύσεων σε παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, της ορθολογικής χρήσης του ύδατος αλλά και της ορθολογικής διαχείρισης της κοπριάς θα συμβάλλει στις περιοχές εστίασης 4B, 5A και 5Γ.

Με την εφαρμογή της εν λόγω δράσης, θα ενισχυθεί σε ικανοποιητικό βαθμό το εισόδημα των δικαιούχων και θα υπάρξει συμβολή στη διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Στο πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου θα ενισχυθεί η Δράση 5: Υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ανθεκτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ψηφιακή οικονομική ανάκαμψη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Η εν λόγω δράση συνεισφέρει κατά κύριο λόγο στην περιοχή εστίασης 2Α αλλά και στις περιοχές εστίασης 5Α, 5Γ και 4B.

8.2.4.3.5.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.5.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Το μέτρο υπόκειται σε κάθε σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, κυρίως:

- Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, κυρίως τα άρθρα 45
- Κανονισμός (ΕΕ) 1303/2013, κυρίως τα άρθρα 65, 67, 69 και 71
- Κανονισμός (ΕΕ) 1307/2013, κυρίως το άρθρο 9
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.2.4.3.5.4. Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν την ιδιότητα του γεωργού (σύμφωνα με τον Καν.1307/2013) και έχουν υποβάλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης, στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης προς ένταξη.

Επιπλέον, θα πρέπει να είναι επαγγελματίες αγρότες σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία (φυσικά πρόσωπα) ή να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας (νομικά πρόσωπα) ή να είναι Νέοι Γεωργοί του υπομέτρου 6.1 του ΠΑΑ 2014-2022.

8.2.4.3.5.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να είναι σύμφωνες με το άρθρο 45 του καν. 1305/2013 καθώς και των άρθρων 65-71 και 69§3 του καν. 1303/2013.

Μη επιλέξιμες δαπάνες :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός,
- Η αγορά γης,
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται,
- Οι δαπάνες για αγορά ζώων,
- Οι δαπάνες για αγορά ετήσιων φυτών ή φυτών που εγκαθίστανται με σπορά,
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση,
- Η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής και δικαιωμάτων ενίσχυσης,
- Οι δαπάνες κάθε επέμβασης στο γεωργικό προϊόν από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία του προϊόντος (ζωικής ή φυτικής προέλευσης) για την πρώτη πώληση.

8.2.4.3.5.6. Όροι επιλεξιμότητας

A. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις των δικαιούχων για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση, της οποίας το οικονομικό μέγεθος σε όρους τυπικής απόδοσης είναι μεγαλύτερο από 8.000 € (standard output)

B. Οι εν δυνάμει δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα για να κριθούν επιλέξιμοι για στήριξη πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην είναι άμεσα συνταξιούχοι ή συνταξιούχοι γήρατος

Γ. Οι επενδύσεις για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη πρέπει να:

- συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανόμενης της εργασιακής ασφάλειας, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, με εξαίρεση τις υλοποιούμενες από νέους γεωργούς για τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία εγκατάστασης.
- πραγματοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης
- μην έχουν ενισχυθεί από άλλη πηγή, για το ίδιο φυσικό αντικείμενο
- ειδικά για τις επενδυτικές δαπάνες για την ορθολογική χρήση του ύδατος εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 46 καν. (ΕΕ) 1305/2013, στο βαθμό που απαιτούνται.

8.2.4.3.5.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι βασικές αρχές που διέπουν τις προτεραιότητες επιλογής αφορούν σε χαρακτηριστικά, που συνδέονται με τη γεωργική εκμετάλλευση (για φυσικά και νομικά πρόσωπα), όπως :

- ο παραγωγικός προσανατολισμός της εκμετάλλευσης (προτεραιότητα θα δίνεται στην αιγοπροβατοτροφία, στα οπωροκηπευτικά, στην ελαιοκαλλιέργεια, στη μελισσοκομία, στο βαμβάκι, στην αμπελοκαλλιέργεια και σε καλλιέργειες ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή ή με συμβολή στην άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής),
- το οικονομικό μέγεθος,
- η υλοποίηση επενδυτικών δαπανών που αφορούν σε ΑΠΕ ή σε δαπάνες για την ορθολογική χρήση του ύδατος ή την ορθολογική διαχείριση της κοπριάς,
- η δυναμική της εκμετάλλευσης,
- η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων,
- η εισαγωγή / χρήση καινοτομίας, ιδίως αυτών που καθιστούν ανθεκτική την εκμετάλλευση σε εξωγενείς κινδύνους, αλλά και αυτών που προάγουν την ορθολογική χρήση του ύδατος ή την ορθολογική διαχείριση της κοπριάς,
- το είδος επενδυτικής δαπάνης με προτεραιότητα σε αυτές που αφορούν σε γεωργία ακριβείας και έξυπνη γεωργία,
- η συμμετοχή σε κλάδους που αναδεικνύονται στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών της κάθε Περιφέρειας λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα αλλά και τις RIS3
- οι επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις πυρόπληκτων περιοχών.

8.2.4.3.5.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 130.000 € για επενδύσεις στη φυτική παραγωγή και στη μελισσοκομία και στα 200.000 € για επενδύσεις στην υπόλοιπη ζωική παραγωγή.

Η ένταση ενίσχυσης φαίνεται στον Πίνακα Μ04-1 «Ένταση ενίσχυσης».

Τα ανωτέρω ποσοστά προσαυξάνονται κατά μέγιστο 20 ποσοστιαίες μονάδες, υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90%, όπως εμφανίζεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

Α) σε δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχουν υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας, διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνο της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχουν ενταχθεί στο υπομέτρο 6.1 του ΠΑΑ (Νέοι Γεωργοί) κατά την τελευταία 5ετία. Η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-1α «Ένταση ενίσχυσης σε νέους Γεωργούς».

Β) σε ορεινές περιοχές, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-1β «Ένταση ενίσχυσης σε ορεινές περιοχές».

Γ) σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών, η ένταση ενίσχυσης εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-1γ «Ένταση ενίσχυσης σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών».

Πίνακας Μ04-1 Ένταση ενίσχυσης

ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
75%	50%	40%

Πίνακας Μ04-1 «Ένταση ενίσχυσης»

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-1α - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ ΝΕΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Δικαιούχους όπου κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία 5ετία.	80%	70%	60%	60%	50%

Πίνακας Μ04-1α «Ένταση ενίσχυσης σε νέους Γεωργούς»

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-1β- ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ ΟΡΕΙΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Ορεινές περιοχές	75%	60%	60%	60%	50%

Πίνακας Μ04-1β «Ένταση ενίσχυσης σε ορεινές περιοχές»

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-1γ - ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΆΛΛΑ ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ					
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				
	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ*	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ, ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών	75%	50%	50%	50%	40%

Πίνακα Μ04-1γ «Ένταση ενίσχυσης σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών»

8.2.4.3.5.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.5.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου αφορούν στα εξής :

α) Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης στήριξης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος μπορεί να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση στήριξης σε σχετική δράση του 1ου Πυλώνα σε περίπτωση συμμετοχής τους σε οργανώσεις παραγωγών.

β) Υπερτιμολόγηση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού: κατά την υποβολή των αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος αιτείται δαπάνες που ξεπερνούν το εύλογο κόστος.

8.2.4.3.5.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού κατά αντιστοιχία με τους ως άνω αναφερόμενους κινδύνους είναι:

α) Ειδικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων οργανώσεων παραγωγών, που ενισχύονται από τον 1ο πυλώνα.

β) Κατά την υποβολή αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει προσφορές (προτιμολόγια) για την προτεινόμενη αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από προσωπικό με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, το οποίο εξετάζει το εύλογο κόστος των προτεινόμενων επενδύσεων με κάθε πρόσφορο μέσο. Όπου είναι δυνατό χρησιμοποιούνται πίνακες εύλογου κόστους.

8.2.4.3.5.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή αντίστοιχες δράσεις έχουν υλοποιηθεί στη χώρα μας και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία τόσο για την κατάρτιση του απαραίτητου και απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου, βάσει της εμπειρίας από τις προηγούμενες περιόδους, όσο και για την υλοποίησή του, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαληθευσσιμότητα και η ελεγχσιμότητα.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στο αντίστοιχο υπομέτρο είχε ορισθεί ένας φορέας εφαρμογής και πραγματοποιήθηκε όλη την περίοδο ουσιαστικά μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων στήριξης με αποτέλεσμα να υποβληθεί ένας πολύ μεγάλος όγκος αιτήσεων στήριξης από εν δυνάμει δικαιούχους. Το γεγονός αυτό δημιούργησε μεγάλο διοικητικό φόρτο αλλά και καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω λήφθηκε η απόφαση για το εν λόγω υπομέτρο να διαχειριστεί ως επί το πλείστον σε περιφερειακό επίπεδο από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) προκειμένου να μην επαναληφθεί αντίστοιχο πρόβλημα ενώ οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα είναι περισσότερες.

Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό και με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής, που θεσπίζονται στο παρόν υπομέτρο αλλά και των διαδικασιών που περιγράφονται για το μετριασμό των κινδύνων διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του υπομέτρου.

8.2.4.3.5.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.5.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά στη δράση.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν αφορά στη δράση δεδομένου ότι δεν ενισχύονται επενδύσεις από συλλογικά όργανα. Επενδύσεις από συλλογικά όργανα ενισχύονται συμπληρωματικά από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν αφορά στη δράση.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το Υπομέτρο εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, σημαντικός αριθμός εκμεταλλεύσεων βρίσκεται κάτω από το όριο των 8.000 ευρώ τυπικής απόδοσης. Οι εκμεταλλεύσεις αυτές κατηγοριοποιούνται ως εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης και δεν είναι επιλέξιμες για τη εν λόγω Δράση. Καθώς στη SWOT ανάλυση καταγράφεται ως διαρθρωτική αδυναμία το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, σκοπός της Δράσης, μεταξύ των άλλων, είναι η ενίσχυση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες οι παραγωγικές επιλογές γίνονται με βάση τις αγοραίες συνθήκες και όχι με βάση τις ανάγκες ιδιοκατανάλωσης. Ως εκ τούτου, επιλέγεται ως ελάχιστο οικονομικό μέγεθος για τη συμμετοχή, στη Δράση, το όριο των 8.000 ευρώ τυπικής απόδοσης.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχουν προσδιοριστεί νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, ώστε να ελεγχθεί η χορήγηση ενίσχυσης για επενδύσεις που αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά στη δράση.

8.2.4.3.6. 4.2.1 Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν)

Επιμέρους μέτρο:

- 4.2 - στήριξη για επενδύσεις στην μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

8.2.4.3.6.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς στη χώρα μας. Παρόλα αυτά παρουσιάζει σχετικά χαμηλή ανταγωνιστικότητα, που οφείλεται κυρίως στο υψηλό κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, στη χαμηλή, εν γένει, προστιθέμενη αξία στο προϊόν σε ποιότητα, συσκευασία, τυποποίηση και στην αδυναμία διεξόδου του στις ξένες αγορές.

Ο μεταποιητικός τομέας των αγροτικών προϊόντων εμφανίζει μια έντονη διαφοροποίηση σε ότι αφορά τον αριθμό και το μέγεθος παραγωγής μεταξύ των μεγάλων και των μικρών επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ των τομέων εντός αυτού. Οι επιχειρήσεις αν και υστερούν σε τεχνολογικό επίπεδο και επίπεδο καινοτομίας και νέων προϊόντων, συμβάλλουν σημαντικά στην απασχόληση στις αγροτικές περιοχές, στη διατήρηση των παραδοσιακών τροφίμων καθώς επίσης και στην ποικιλία διατροφής.

Στόχος του παρόντος μέτρου είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Η στήριξη παρέχεται κυρίως στις πολύ μικρές και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αλλά και σε μεγάλες επιχειρήσεις, μέχρι ενός ορίου προϋπολογισμού επενδύσεων, εφόσον η ενίσχυση έχει χαρακτήρα κινήτρου. Με το παρόν μέτρο επιδιώκεται μεταξύ των άλλων η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής ενώ παράλληλα είναι καθοριστική και η διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας, η προστασία της ανθρώπινης υγείας. Το μέτρο γενικότερα συμβάλλει στην κοινωνική σταθερότητα και στην οικονομική ανάπτυξη σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Το εν λόγω καθεστώς θα συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 3Α, 5Β και 5Γ.

Η συγκεκριμένη δράση αφορά στη μεταποίηση και εμπορία των παρακάτω τομέων:

- Κρέας – πουλερικά – κουνέλια (όπως σφαγεία βοοειδών, πτηνοσφαγεία, χοιρινών, αιγοπροβάτων, παραγωγή κρεατοσκευασμάτων και προϊόντων με βάση το κρέας, μονάδες αλλαντικών, μονάδες επεξεργασίας ζωικών υποπροϊόντων)
- Γάλα (όπως επεξεργασία γάλακτος, παραγωγή προϊόντων γάλακτος, τυρί, γιαούρτη)
- Αυγά (όπως τυποποίηση συσκευασία αυγών)
- Διάφορα Ζώα (όπως Μέλι – Σηροτροφία - σαλιγκάρια)
- Ζωοτροφές (όπως παραγωγή μιγμάτων ζωοτροφών για οικόσιτα και γουνοφόρα ζώα)
- Δημητριακά (όπως παραγωγή αλεύρων, ξήρανση δημητριακών)
- Ελαιούχα Προϊόντα (εξαιρούνται οι ιδρύσεις ελαιοτριβείων)
- Οίνος
- Οπωροκηπευτικά
- Άνθη (όπως τυποποίηση και εμπορία ανθέων)
- Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά
- Σπόροι & Πολλαπλασιαστικό Υλικό

- Ξύδι (π.χ. παραγωγή ξυδιού από οίνο, από φρούτα και άλλες γεωργικές πρώτες ύλες)

Οι δράσεις που προβλέπονται στους ανωτέρω τομείς αφορούν κυρίως σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις, μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων, συγχωνεύσεις μονάδων, μονάδες διαχείρισης υποπροϊόντων όπως θα προβλεφθεί στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο, ανάλογα με την περίπτωση.

Για την εξειδίκευση των δράσεων θα ληφθούν υπόψη οι χρηματοδοτήσεις τόσο μέσω της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς ανά τομέα όσο και από άλλα χρηματοδοτικά μέσα ενώ περαιτέρω εξειδίκευση θα περιγραφεί στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

Θα εκδίδονται τακτικές και στοχευμένες προκηρύξεις που θα αφορούν στους ανωτέρω τομείς.

8.2.4.3.6.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.6.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Ακολουθείται η κοινοτική και εθνική νομοθεσία που είναι σε ισχύ σε κάθε τομέα και κατά περίπτωση (π.χ. προστασία περιβάλλοντος, συνθήκες υγιεινής, κ.λπ.)

- Καν. (ΕΕ) 1303/2013 κυρίως τα άρθρα 65, 67, 69 και 71
- Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ για τον ορισμό των ΜΜΕ

8.2.4.3.6.4. Δικαιούχοι

Πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, καθώς και μεγάλες επιχειρήσεις.

8.2.4.3.6.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες που αφορούν στις εξής κατηγορίες :

- Κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών, απόκτηση ή βελτίωση της ακίνητης περιουσίας, όπου οι εκτάσεις γης είναι επιλέξιμες μόνο όταν δεν υπερβαίνουν το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτήρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 %.
- Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού. Στις δαπάνες αυτές συμπεριλαμβάνεται και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας, ο εξοπλισμός παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για τις ανάγκες της επιχείρησης, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων, όχι ως μεμονωμένη δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.
- Μέσα εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης (όπως περνοφόρα, ανυψωτικά).
- Αγορά καινούργιων οχημάτων μεταφοράς προϊόντων (αφορά στην πρώτη ύλη και στο παραγόμενο προϊόν/υποπροϊόν) ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για τη λειτουργία της επένδυσης προκειμένου να διασφαλίζεται η ποιότητα και η υγιεινή του προϊόντος .
- Απόκτηση πιστοποιητικών από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP).
- Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης (όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων).
- Γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας.
- Άυλες δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού
- Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο Ταμείο ή χρηματοδοτικό μέσο της Ένωσης, ή χρηματοδοτούνται από το ίδιο Ταμείο, στο πλαίσιο άλλου προγράμματος.

8.2.4.3.6.6. Όροι επιλεξιμότητας

Στο συγκεκριμένο υπομέτρο **δεν** δύναται να ενταχθούν οι εξής :

- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν στη μεταποίηση προϊόντων (ως πρώτη ύλη) που δεν ανήκουν στο παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε λιανικό εμπόριο
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε γενετικά τροποποιημένα προϊόντα εκτός ζωοτροφών
- Αιτήσεις στήριξης με προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 10.000.000 €
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ε.Ε.)– Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα, C 244, 01-10-2004, σ. 2-17) και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε. όπως ισχύει κάθε φορά.
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προηγούμενα προγράμματα ή προηγούμενες προσκλήσεις του παρόντος Μέτρου και δεν έχει προσκομισθεί απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ποσού.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε επενδύσεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν την υποβολή τους ανεξάρτητα αν όλες οι πληρωμές έχουν γίνει από το δικαιούχο.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε μη βιώσιμες επενδύσεις.

8.2.4.3.6.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν στα εξής :

- Επεξεργασία βιολογικών πρώτων υλών ή πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον
- Παραγωγή προϊόντων ποιότητας (όπως ΠΟΠ, ΠΓΕ)
- Προστασία του περιβάλλοντος, συμβολή στο μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (όπως εξοικονόμηση ενέργειας και χρήση ΑΠΕ)
- Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών
- Ωριμότητα επενδυτικού σχεδίου
- Εξωστρέφεια επιχείρησης
- Χωροθέτηση της επένδυσης λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της κάθε Περιφέρειας, όπως προκύπτουν από τον Περιφερειακό Σχεδιασμό ή και τις RIS3.
- Εξοικονόμηση ύδατος
- Διατήρηση υφιστάμενων και αύξηση θέσεων απασχόλησης.
- Μέγεθος της επιχείρησης

8.2.4.3.6.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ύψος χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως **10.000.000 €**.

Η ένταση ενίσχυση φαίνεται στον Πίνακα Μ04-5 Ένταση ενίσχυσης.

Τα ανωτέρω ποσοστά προσαυξάνονται άπαξ κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90% για συλλογικές επενδύσεις ή για δράσεις που συνδέονται με συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών.

Πίνακας Μ04-5 Ένταση Ενίσχυσης :

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
	75%	50%	40%

Πίνακας Μ04-5

8.2.4.3.6.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.6.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου αφορούν στα εξής :

α) Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης στήριξης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος μπορεί να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση στήριξης σε άλλο αναπτυξιακό συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα αλλά και μέσω του Πυλώνα 1 (όπως ΚΟΑ).

β) Υπερτιμολόγηση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού: κατά την υποβολή των αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος αιτείται δαπάνες που ξεπερνούν το εύλογο κόστος.

8.2.4.3.6.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού κατά αντιστοιχία με τους ως άνω αναφερόμενους κινδύνους είναι:

α) Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων μέσω των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων ΟΠΣ, ΟΠΣΑΑ το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), τα οποία θα συνδέονται μεταξύ τους καθώς και για ΚΟΑ.

β) Κατά την υποβολή αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει προσφορές (προτιμολόγια) για την προτεινόμενη αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από προσωπικό με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, το οποίο εξετάζει το εύλογο κόστος των προτεινόμενων επενδύσεων με κάθε πρόσφορο μέσο, π.χ επικαιροποιημένη βάση κόστους αναφοράς.

8.2.4.3.6.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα μας και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία τόσο για την κατάρτιση του απαραίτητου και απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου αυτού όσο και για την υλοποίησή του, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαληθευσσιμότητα και η ελεγχσιμότητα.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στο αντίστοιχο υπομέτρο είχε ορισθεί ένας φορέας εφαρμογής ενώ πραγματοποιήθηκαν συνολικά τρεις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Το γεγονός αυτό δημιούργησε αυξημένο διοικητικό φόρτο στον Φορέα Εφαρμογής με αποτέλεσμα σημαντικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο εν λόγω υπομέτρο τις αιτήσεις ενίσχυσης έως 600.000 € θα διαχειριστούν σε περιφερειακό επίπεδο από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) προκειμένου να μην επαναληφθεί αντίστοιχο πρόβλημα ενώ οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα είναι πιο στοχευμένες.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό και με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής που θεσπίζονται στο παρόν υπομέτρο αλλά και των διαδικασιών που περιγράφονται για το μετριασμό των κινδύνων διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του υπομέτρου.

8.2.4.3.6.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.6.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από ομάδες γεωργών (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κ.λπ.) και αφορούν στο σύνολο των μελών τους, με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν αφορά.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το Υπομέτρο εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.3.7. 4.2.2 Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εκτός του Παραρτήματος Ι (μη γεωργικό προϊόν)

Επιμέρους μέτρο:

- 4.2 - στήριξη για επενδύσεις στην μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

8.2.4.3.7.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς στη χώρα μας. Παρόλα αυτά παρουσιάζει σχετικά χαμηλή ανταγωνιστικότητα, που οφείλεται κυρίως στο υψηλό κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, στη χαμηλή, εν γένει, προστιθέμενη αξία στο προϊόν σε ποιότητα, συσκευασία, τυποποίηση και στην αδυναμία διεξόδου του στις ξένες αγορές.

Ο μεταποιητικός τομέας των αγροτικών προϊόντων εμφανίζει μια έντονη διαφοροποίηση σε ότι αφορά τον αριθμό και το μέγεθος παραγωγής μεταξύ των μεγάλων και των μικρών επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ των τομέων εντός αυτού. Οι επιχειρήσεις αν και υστερούν σε τεχνολογικό επίπεδο και επίπεδο καινοτομίας και νέων προϊόντων, συμβάλλουν σημαντικά στην απασχόληση στις αγροτικές περιοχές, στη διατήρηση των παραδοσιακών τροφίμων καθώς επίσης και στην ποικιλία διατροφής.

Στόχος του παρόντος μέτρου είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Η στήριξη παρέχεται κυρίως στις πολύ μικρές και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), μέχρι ενός ορίου προϋπολογισμού επενδύσεων, εφόσον η ενίσχυση έχει χαρακτήρα κινήτρου. Με το παρόν μέτρο επιδιώκεται μεταξύ των άλλων η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, αναδεικνύουν τη βιοποικιλότητα ενώ παράλληλα είναι καθοριστική και η διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας, η βελτίωση ποιότητας ζωής, η προστασία της ανθρώπινης υγείας. Το μέτρο γενικότερα συμβάλλει στην κοινωνική σταθερότητας και στην οικονομική ανάπτυξη σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Το εν λόγω καθεστώς θα συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης 3Α, 5Β, 5Γ.

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου ενισχύονται επενδύσεις από μεταποιητικές επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση προϊόντων του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης και αξιοποιούν τα προϊόντα αυτά ως πρώτη ύλη για την περαιτέρω μεταποίησή τους.

Οι τομείς είναι οι εξής:

- Επεξεργασία καπνού για παραγωγή πούρων ή σιγαρίλλος
- Ζυθοποιία
- Επεξεργασία προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός και λοιπά προϊόντα)
- Μονάδες παραγωγής αιθέριων ελαίων
- Μονάδες πυρηνελαιουργείων
- Μονάδες παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοϊνικής προέλευσης
- Μονάδες μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για την παραγωγή προϊόντων κοσμετολογίας και διατροφής (όπως προϊόντα από μαστίχα, από γάλα γαίδούρας),
- Μονάδες παραγωγής εμπορίας και συσκευασίας προϊόντων θρέψης φυτών
- Μονάδες παραγωγής πυτιάς και συμπυκνωμάτων αυτής.
- Μονάδες αξιοποίησης παραπροϊόντων και υπολειμμάτων των βιομηχανιών ειδών διατροφής

- Μονάδες επεξεργασίας βάμβακος και λοιπών κλωστικών ινών (όπως κλωστική κάνναβης, λινάρι)

Οι δράσεις που προβλέπονται στους ανωτέρω τομείς αφορούν κυρίως σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις, μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων, συγχωνεύσεις μονάδων, μονάδες διαχείρισης υποπροϊόντων όπως θα προβλεφθεί στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο, ανάλογα με την περίπτωση.

Για την εξειδίκευση των δράσεων θα ληφθούν υπόψη οι χρηματοδοτήσεις από άλλα χρηματοδοτικά μέσα ενώ περαιτέρω εξειδίκευση θα περιγραφεί στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

Θα εκδίδονται τακτικές και στοχευμένες προκηρύξεις που θα φορούν στους ανωτέρω τομείς.

8.2.4.3.7.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.7.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Ακολουθείται η κοινοτική και εθνική νομοθεσία που είναι σε ισχύ σε κάθε τομέα και κατά περίπτωση (π.χ. προστασία περιβάλλοντος, συνθήκες υγιεινής, κ.λπ.

- Καν. (ΕΕ) 1303/2013 κυρίως τα άρθρα 65, 67, 69 και 71
- Καν. (ΕΕ) 702/2014
- Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασονομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές για την περίοδο 2014-2020, (2014/C 204/01)
- Καν. (ΕΕ) 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας
- Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα, C 244, 01-10-2004, σ. 2-17)
- Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ

8.2.4.3.7.4. Δικαιούχοι

Πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

8.2.4.3.7.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες που αφορούν στις εξής κατηγορίες :

- Κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών, απόκτηση ή βελτίωση της ακίνητης περιουσίας, όπου οι εκτάσεις γης είναι επιλέξιμες μόνο όταν δεν υπερβαίνουν το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.
- Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού. Στις δαπάνες αυτές συμπεριλαμβάνεται και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας, ο εξοπλισμός παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για τις ανάγκες της επιχείρησης, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων όχι ως μεμονωμένη δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.
- Αγορά καινούργιων οχημάτων μεταφοράς προϊόντων (αφορά στην πρώτη ύλη και στο παραγόμενο προϊόν/υποπροϊόν) ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης προκειμένου να διασφαλίζεται η ποιότητα και η υγιεινή του προϊόντος.
- Μέσα εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης (όπως περνοφόρα, ανυψωτικά).
- Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης (όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων).
- Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας.
- Άυλες δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
- Απόκτηση πιστοποιητικών από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP).

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού
- Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο Ταμείο ή χρηματοδοτικό μέσο της Ένωσης, ή χρηματοδοτούνται από το ίδιο Ταμείο, στο πλαίσιο άλλου προγράμματος.

8.2.4.3.7.6. Όροι επιλεξιμότητας

Στο συγκεκριμένο υπομέτρο **δεν** δύναται να ενταχθούν οι εξής :

- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν στη μεταποίηση (ως πρώτη ύλη) όταν το προϊόν που χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη δεν ανήκει στο παράρτημα Ι της Συνθήκης.

- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε λιανικό εμπόριο
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε γενετικά τροποποιημένα προϊόντα
- Αιτήσεις στήριξης με προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 5.000.000 €
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ε.Ε.) – Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα, C 244, 01-10-2004, σ. 2-17) και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε. όπως ισχύει κάθε φορά. Ισχύει για όσες επιχειρήσεις δεν λαμβάνουν στήριξη βάσει του κανόνα de minimis (Καν. 1407/2013).
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προηγούμενα προγράμματα ή προηγούμενες προσκλήσεις του παρόντος Μέτρου και δεν έχει προσκομισθεί απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ποσού.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε επενδύσεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν την υποβολή τους ανεξάρτητα αν όλες οι πληρωμές έχουν γίνει από το δικαιούχο
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε μη βιώσιμες επενδύσεις

8.2.4.3.7.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι βασικές αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν στα εξής :

- Επεξεργασία βιολογικών πρώτων υλών ή πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον
- Παραγωγή προϊόντων ποιότητας (όπως ΠΟΠ, ΠΓΕ)
- Προστασία του περιβάλλοντος, συμβολή στο μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (όπως εξοικονόμηση ενέργειας και χρήση ΑΠΕ)
- Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών
- Ωριμότητα επενδυτικού σχεδίου
- Εξωστρέφεια επιχείρησης
- Χωροθέτηση της επένδυσης λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της κάθε Περιφέρειας, όπως προκύπτουν από τον Περιφερειακό Σχεδιασμό ή και τις RIS3.
- Εξοικονόμηση ύδατος
- Αύξηση θέσεων απασχόλησης

8.2.4.3.7.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ύψος χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως **5.000.000 €**.

Η ένταση ενίσχυσης, για τελικό προϊόν που δεν εντάσσεται στο Παράρτημα Ι (μη γεωργικό προϊόν), χορηγείται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 44 του Καν.(Ε.Ε.) 702/2014 ή σύμφωνα

με τον Καν. (Ε.Ε.) 1407/2013 (για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας) εφόσον ισχύουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις.

8.2.4.3.7.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.7.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου αφορούν στα εξής :

- α) Διπλή χρηματοδότηση: παράλληλα με την υποβολή της αίτησης στήριξης ή της αίτησης πληρωμής ο δικαιούχος μπορεί να έχει υποβάλει αντίστοιχη αίτηση στήριξης σε άλλο αναπτυξιακό συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα.
- β) Υπερτιμολόγηση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού: κατά την υποβολή των αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος αιτείται δαπάνες που ξεπερνούν το εύλογο κόστος.

εύλογο κόστος.

8.2.4.3.7.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού κατά αντιστοιχία με τους ως άνω αναφερόμενους κινδύνους είναι:

- α) Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιούνται για την αναζήτηση αντίστοιχων δράσεων μέσω των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων ΟΠΣ, ΟΠΣΑΑ και το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) τα οποία θα συνδέονται μεταξύ τους και με το πληροφοριακό σύστημα σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.
- β) Κατά την υποβολή αιτήσεων στήριξης ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει προσφορές (προτιμολόγια) για την προτεινόμενη αγορά μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από προσωπικό με την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία, το οποίο εξετάζει το εύλογο κόστος των προτεινόμενων επενδύσεων με κάθε πρόσφορο μέσο π.χ επικαιροποιημένη βάση κόστους αναφοράς.

8.2.4.3.7.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα μας κυρίως ως προς τη δράση 4.2.1 και δευτερευόντως ως προς τη δράση 4.2.2 κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία τόσο για την κατάρτιση του απαραίτητου και απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου αυτού όσο και για την υλοποίησή του, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαληθευσιμότητα και η ελεγχσιμότητα.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στο αντίστοιχο υπομέτρο (δράση 4.2.1) είχε ορισθεί ένας φορέας εφαρμογής. Το γεγονός αυτό δημιούργησε αυξημένο διοικητικό φόρτο στον Φορέα Εφαρμογής

με αποτέλεσμα σημαντικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο εν λόγω υπομέτρο τις αιτήσεις ενίσχυσης έως 600.000 € θα διαχειριστούν σε περιφερειακό επίπεδο από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) προκειμένου να μην επαναληφθεί αντίστοιχο πρόβλημα.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό και με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής που θεσπίζονται στο παρόν υπομέτρο αλλά και των διαδικασιών που περιγράφονται για το μετριασμό των κινδύνων διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του υπομέτρου.

8.2.4.3.7.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.7.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν αφορά.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το υπομέτρο εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

--

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.3.8. 4.2.4 Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν) μέσω Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ)

Επιμέρους μέτρο:

- 4.2 - στήριξη για επενδύσεις στην μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

8.2.4.3.8.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου θα ενισχυθεί η Δράση 4.2.4: Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν) με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Ο στόχος της Δράσης είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της θέσης των επιχειρήσεων του τομέα στην αγροδιατροφική αλυσίδα μέσω της μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων.

Για το σκοπό αυτό στην Δράση αυτή θα ενισχυθούν με ΧΕ επενδύσεις σε υλικά ή/και άυλα στοιχεία του ενεργητικού οι οποίες σχετίζονται με επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπου η πρώτη ύλη και το τελικό προϊόν της μεταποίησης περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ.

Η συγκεκριμένη Δράση αφορά αποκλειστικά στη μεταποίηση και εμπορία των παρακάτω τομέων:

- Κρέας – πουλερικά – κουνέλια (όπως σφαγεία βοοειδών, πτηνοσφαγεία, χοιρινών, αιγοπροβάτων, παραγωγή κρεατοσκευασμάτων και προϊόντων με βάση το κρέας, μονάδες αλλαντικών, μονάδες επεξεργασίας ζωικών υποπροϊόντων).
- Γάλα (όπως επεξεργασία γάλακτος, παραγωγή προϊόντων γάλακτος, τυρί, γιαούρτη).
- Αυγά (όπως τυποποίηση συσκευασία αυγών).
- Διάφορα Ζώα (όπως Μέλι – Σηροτροφία - σαλιγκάρια).
- Ζωοτροφές (όπως παραγωγή μιγμάτων ζωοτροφών για οικόσιτα και γουνοφόρα ζώα).
- Δημητριακά (όπως παραγωγή αλεύρων, ξήρανση δημητριακών).
- Ελαιούχα Προϊόντα (εξαιρούνται οι ιδρύσεις ελαιотριβείων).
- Οίνος.
- Οπωροκηπευτικά.
- Άνθη (όπως τυποποίηση και εμπορία ανθέων).
- Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά.
- Σπόροι & Πολλαπλασιαστικό Υλικό.
- Ξύδι (πχ παραγωγή ξυδιού από οίνο, από φρούτα και άλλες γεωργικές πρώτες ύλες).

Ειδικά για τους αναφερόμενους τομείς, από την στήριξη με ΧΕ εξαιρούνται οι ιδρύσεις ελαιотριβείων. Επίσης, η ίδρυση σφαγείου είναι επιλέξιμη μόνο σε νησιωτικές περιοχές και με δυναμικότητα έως 400 τόνους κρέατος και η ίδρυση σφαγείων πουλερικών είναι επιλέξιμη μόνο σε ορεινές ή νησιωτικές περιοχές. Επίσης, επιμέρους εξειδικεύσεις – περιορισμοί των δράσεων για τους αναφερόμενους τομείς μπορούν να καθορισθούν στις συμφωνίες χρηματοδότησης μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και των διαχειριστών των Ταμείων Χαρτοφυλακίου που θα συσταθούν.

Τα ΧΕ που μπορούν να συσταθούν μέσω της δράσης είναι τα ακόλουθα:

- Ένα εργαλείο εγγύησης πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο (First Loss Portfolio Guarantee – FLPG) για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που εμπίπτουν στο πλαίσιο της παραγράφου (β) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013 και θα αφορά σε δάνεια από 10.000,00 €.
- Ένα εργαλείο μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου (Risk sharing microloan instrument) για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που εμπίπτουν στο πλαίσιο της παραγράφου (β) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013 και το οποίο θα αφορά σε δάνεια έως και 25.000,00 €. Το εργαλείο μικροδανείων θα χρηματοδοτηθεί από πόρους του Μέσου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ποσοστό συγχρηματοδότησης 100%.

8.2.4.3.8.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

Η στήριξη θα μπορεί να παρέχεται με ένα ΧΕ εγγύησης χαρτοφυλακίου με όριο (capped) για την παροχή δανείου ύψους από 10.000,00 € και άνω, ή/και με ένα ΧΕ μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου του χαρτοφυλακίου για παροχές δανείων από €1 έως και €25.000,00.

Το ύψος της ενίσχυσης του ΧΕ υπολογίζεται με βάση το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) του δανείου ή της εγγύησης. Η μεθοδολογία υπολογισμού του ΑΙΕ βασίζεται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

Ο συνδυασμός του ΧΕ με επιχορήγηση επιτρέπεται εφόσον ισχύουν όλες οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- οι σχετικές επενδύσεις εμπίπτουν στο πλαίσιο της παραγράφου (β) του άρθρου 17 Καν (ΕΕ) 1305/2013·
- τηρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 37 παρ. 8 και 9 του Καν (ΕΕ) 1303/2013, όπως ισχύει·
- σε περίπτωση συνδυασμού με επιχορήγηση Μέτρων του ΠΑΑ, το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό της έργου, δεν υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσοστό στήριξης που καθορίζεται στο Παράρτημα II, Καν (ΕΕ) αριθ. 1305/2013. Το ποσοστό στήριξης πρέπει να τηρείται τόσο σε επίπεδο επενδυτικών δαπανών όσο και σε επίπεδο συνολικού έργου, το οποίο ενδέχεται, πέραν των επενδυτικών δαπανών, να περιλαμβάνει δαπάνες κεφαλαίων κίνησης, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Καν (ΕΕ) 1305/2013, όπως ισχύει.
- σε περίπτωση συνδυασμού με άλλες εθνικές ή συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις εκτός ΠΑΑ, το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό του έργου, δεν υπερβαίνει την ένταση ενίσχυσης που είναι η χαμηλότερη μεταξύ του Παραρτήματος II του Καν (ΕΕ) 1305/2013 και της έντασης ενίσχυσης της συνδυαζόμενης παρέμβασης·
- σε περίπτωση συνδυασμού με επιχορηγήσεις που παρέχονται δυνάμει του Καν (ΕΕ) 1407/2013, το άθροισμα της de minimis στήριξης και του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ προς το συνολικό προϋπολογισμό του έργου δεν υπερβαίνει τα όρια που τίθενται στο Παράρτημα II Καν (ΕΕ) 1305/2013·
- διασφαλίζεται η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

8.2.4.3.8.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Το μέτρο υπόκειται σε κάθε σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία και κυρίως:

Καν. (ΕΕ) 1305/2013, κυρίως το άρθρο 45.

Καν. (ΕΕ) 1303/2013, κυρίως τα άρθρα 37–46.

8.2.4.3.8.4. Γενικές κατηγορίες τελικών δικαιούχων

Τελικοί Αποδέκτες που υποστηρίζονται από τα ΧΕ είναι οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) όπως ορίζονται στην σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων.

Οι φορείς που θα επιλεγθούν από την ΔΑ και θα τους ανατεθεί η εφαρμογή των ΧΕ θα λογίζονται ως Δικαιούχοι, σύμφωνα με το άρθρο 2 (10) του Καν (ΕΕ) 1303/2013.

8.2.4.3.8.5. Γενικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Επιλέξιμες είναι όλες οι δαπάνες που αναφέρονται στον Καν (ΕΕ) 1305/2013 άρθρο 45 καθώς και κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19, όπως αυτό αναφέρεται στο άρθρο 25α παρ. 11 του Καν (ΕΕ) 1303/2013.

Η ενίσχυση μέσω των ΧΕ θα μπορεί να καλύψει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 37, παρ. 8 και 9 του Καν (ΕΕ) 1303/2013 στην περίπτωση συνδυασμού του ΧΕ με επιχορήγηση.

Η επιλεξιμότητα θα ελέγχεται στη βάση ενός επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο θα υποβάλλει ο Τελικός Αποδέκτης και θα καταδεικνύει την βιωσιμότητα της επένδυσης ή στην περίπτωση του κεφαλαίου κίνησης λόγω COVID-19 στη βάση της οικονομικής ζημίας που υπέστη ο Τελικός Αποδέκτης.

Ειδικά, η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη, υπό την προϋπόθεση ότι είναι κατάλληλος από πλευράς αξίας, ηλικίας και σκοπού χρήσης, σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 60 του Καν (ΕΕ) 1305/2013 και με εξαίρεση το κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19, επιλέξιμες ορίζονται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης στον ΕΧΟ. Κατ' εξαίρεση, γενικές δαπάνες, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 45, παρ. 2, σημείο (γ) του Καν (ΕΕ) 1305/2013, δύναται να είναι επιλέξιμες και πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Δεν θεωρούνται παραδεκτές:

- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν στη μεταποίηση προϊόντων (ως πρώτη ύλη) που δεν ανήκουν στο παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε λιανικό εμπόριο.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε γενετικά τροποποιημένα προϊόντα εκτός ζωοτροφών.
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) – Κοινοτικές Κατευθυντήριες

Γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα, C 244, 01–10–2004, σ. 2–17) και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ όπως ισχύει κάθε φορά.

Οποιοιδήποτε επιπλέον όροι επιλεξιμότητας οι οποίοι ενδεχομένως να τεθούν σε ισχύ και οι οποίοι συμμορφώνονται με το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, θα καθορισθούν στις συμφωνίες χρηματοδότησης μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και των διαχειριστών των Ταμείων Χαρτοφυλακίου που θα συσταθούν.

8.2.4.3.8.6. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Η επιλογή των ΕΧΟ από τον Διαχειριστή του κάθε Ταμείου Χαρτοφυλακίου θα γίνει με βάση μία Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος μέσω μίας ανοιχτής, διαφανούς, αναλογικής και χωρίς διακρίσεις διαδικασίας, σύμφωνα με τον Καν (ΕΕ) 1303/2013 άρθρο 38 παρ. 5 και τον Καν (ΕΕ) 480/2014 άρθρο 7, η οποία θα έχει προβλεφθεί στην Συμφωνία Χρηματοδότησης μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και του διαχειριστή του κάθε Ταμείου.

Η επιλογή των Τελικών Αποδεκτών θα γίνεται από τους ΕΧΟ, οι οποίοι θα πρέπει να επαληθεύσουν την επιλεξιμότητα των Τελικών Αποδεκτών επί ποινή αποκλεισμού της συναλλαγής από το χαρτοφυλάκιο του ΧΕ. Η επιλογή αυτή θα γίνεται με βάση α) την πιστοληπτική ικανότητα του Τελικού Αποδέκτη, β) τη βιωσιμότητα του επενδυτικού του σχεδίου, την οικονομική ζημία του λόγω COVID-19 ή και τα δύο, ανάλογα με την περίπτωση και γ) με σειρά προτεραιότητας με κριτήριο την ημερομηνία αίτησης για στήριξη με ΧΕ στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, έτσι ώστε ο πρώτος που θα υποβάλει αίτηση και θα θεωρηθεί επιλέξιμος, θα εκταμιεύσει πρώτος την στήριξη.

8.2.4.3.8.7. Μέγιστο επίπεδο στήριξης

Η ένταση ενίσχυσης (ποσοστό στήριξης) δεν υπερβαίνει το 40% του προϋπολογισμού της επένδυσης που ενισχύεται αποκλειστικά μέσω ΧΕ.

Η ενίσχυση αποκλειστικά μέσω ΧΕ μπορεί να λάβει τις ακόλουθες μορφές:

α) Στήριξη για επενδυτικές δαπάνες.

β) Στήριξη για επενδυτικές δαπάνες σε συνδυασμό με κεφάλαιο κίνησης του Καν (ΕΕ) 1305/2013 άρθρο 45 παρ. 5.

γ) Στήριξη για κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19.

Το κεφάλαιο κίνησης λόγω COVID-19 μπορεί να χορηγηθεί σε συνδυασμό με τις περιπτώσεις (α) και (β) παραπάνω ή αυτόνομα (χωρίς την ύπαρξη επενδυτικών δαπανών), ενώ το κεφάλαιο κίνησης του άρθρου 45 παρ. 5 του Καν (ΕΕ) 1305/2013 θα πρέπει υποχρεωτικά να συνδυάζεται με την ύπαρξη επενδυτικών δαπανών.

Στην περίπτωση συνδυασμού ΧΕ και επιχορήγησης το συνολικό ποσοστό στήριξης, υπολογιζόμενο ως άθροισμα του ΑΙΕ της ενίσχυσης μέσω ΧΕ και της επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό του έργου, δεν υπερβαίνει την ένταση ενίσχυσης που είναι η χαμηλότερη μεταξύ των συνδυαζόμενων παρεμβάσεων. Το ποσοστό της ενίσχυσης πρέπει να τηρείται τόσο σε επίπεδο επενδυτικών δαπανών όσο και σε επίπεδο συνολικού έργου, το οποίο ενδέχεται, πέραν των επενδυτικών δαπανών, να περιλαμβάνει δαπάνες κεφαλαίων κίνησης, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Καν(ΕΕ) 1305/2013, όπως ισχύει.

8.2.4.3.8.8. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.8.8.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Έλλειψη διάθεσης των τελικών αποδεκτών να χρησιμοποιήσουν ΧΕ αντί για επιχορηγήσεις.

8.2.4.3.8.8.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Εκτενείς ενέργειες δημοσιότητας για τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα των ΧΕ.

8.2.4.3.8.8.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Για την εφαρμογή του Μέτρου η ΔΑ προχώρησε στην συνεργασία με το Fi-Compass και την DG Agri για την διενέργεια στοχευμένης εκπαίδευσης σε θέματα εφαρμογής των ΧΕ. Επίσης, στελέχη της ΔΑ συμμετείχαν σε σεμινάρια και ημερίδες τα οποία διοργανώθηκαν από το Fi-Compass για το σκοπό αυτό.

Η ΔΑ προχώρησε στην συνεργασία με Σύμβουλο, με σκοπό της συνεργασίας την υποστήριξη της ΔΑ για την προετοιμασία της εφαρμογής των ΧΕ. Η συνεργασία της ΔΑ με τον Σύμβουλο αφορούσε σε όλα τα στάδια υλοποίησης των ΧΕ και πιο συγκεκριμένα στην αξιολόγηση των συστάσεων που προκύπτουν από την εκ των προτέρων αξιολόγηση των ΧΕ, στην διερεύνηση εναλλακτικών σεναρίων για την επιλογή των φορέων διαχείρισης των ΧΕ και την υποστήριξη της ΔΑ στην σύσταση των ΧΕ.

Ο βασικός σχεδιασμός των ΧΕ βασίστηκε σε μία εκ των προτέρων αξιολόγηση για την εφαρμογή των ΧΕ, στην οποία έγινε εκτενής έρευνα της αγοράς και εντοπίστηκαν οι συγκεκριμένες ανάγκες τις οποίες θα κληθούν τα ΧΕ να καλύψουν στοχευμένα. Επίσης, στην αξιολόγηση αυτή ελήφθησαν υπόψη οι αστοχίες και τα λάθη από την εφαρμογή ΧΕ σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.

Τέλος, η ΔΑ επέλεξε, ως δυνητικούς διαχειριστές των Ταμείων Χαρτοφυλακίου που θα δημιουργηθούν, φορείς με μεγάλη εμπειρία στην εφαρμογή τέτοιων εργαλείων.

Όλα τα παραπάνω διασφαλίζουν την ορθή υλοποίηση του Μέτρου.

8.2.4.3.8.9. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν έχει εφαρμογή.

8.2.4.3.8.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν έχει εφαρμογή.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν έχει εφαρμογή.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν έχει εφαρμογή.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Δεν έχει εφαρμογή.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχει εφαρμογή.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν έχει εφαρμογή.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν έχει εφαρμογή.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν έχει εφαρμογή.

8.2.4.3.9. 4.3.1 Υποδομές εγγείων βελτιώσεων

Επιμέρους μέτρο:

- 4.3 - στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας

8.2.4.3.9.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στην Ελλάδα, ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η γεωργία σε σχέση με τους υδάτινους πόρους είναι η έντονη εποχική ανισοκατανομή μεταξύ της διαθεσιμότητας του νερού και της ζήτησης του για αρδευτική χρήση. Οι βροχοπτώσεις και τα φαινόμενα απορροής λαμβάνουν χώρα κυρίως την περίοδο του χειμώνα με αποτέλεσμα, κατά την περίοδο αυτή, τεράστιες ποσότητες ύδατος να χάνονται στην θάλασσα. Αντίθετα το καλοκαίρι χαρακτηρίζεται από έντονη ανομβρία ενώ η ζήτηση για αρδευτικό νερό είναι μέγιστη αφού οι υδατικές ανάγκες των καλλιεργειών είναι μεγάλες και η άρδευση αποτελεί πολλές φορές καθοριστικό παράγοντα για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Τα παραπάνω καταδεικνύουν την ανάγκη που υπάρχει για καλύτερη διαχείριση και αποδοτικότερη χρήση του νερού στη γεωργία.

Ο κύριος στόχος του μέτρου αυτού είναι η επίτευξη μιας ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του περιβάλλοντος και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, αφού οι εγγειοβελτιωτικές υποδομές αφορούν έργα τα οποία υλοποιούνται στην βάση κανονιστικών περιορισμών (κυρίως για περιβαλλοντικούς λόγους) για την εξασφάλιση αρδευτικού νερού για την ενίσχυση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής γεωργίας.

Ως κύριος τομέας εστίασης για το υπομέτρο 4.3.1 ορίζεται η προτεραιότητα 5Α (αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού από τη γεωργία) ενώ η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς (προτεραιότητα 2Α) αποτελεί έμμεσο στόχο του μέτρου αυτού.

Η βελτίωση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού στη γεωργία (5Α) απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση στη λειτουργία και διαχείριση του συστήματος: υδροληψία-μεταφορά-διανομή - εφαρμογή στο φυτό.

Τα έργα που υποστηρίζονται από την παρούσα δράση αφορούν σε μέτρα διαχείρισης της ζήτησης του νερού στη γεωργία και συμπεριλαμβάνονται στα εγκεκριμένα ΣΔΛΑΠ. Ειδικά θα ληφθούν υπόψη τα αναθεωρημένα ΣΔΛΠΑ (1η αναθεώρηση) τα οποία τέθηκαν σε ισχύ εντός του 2017 και εμπεριέχονται στο Παράρτημα 4. - Κεφ. 4_ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση).

Πρώτης προτεραιότητας είναι τα έργα που στοχεύουν στη μείωση απωλειών και στην εφαρμογή μεθόδων άρδευσης υψηλής αποδοτικότητας (π.χ. κλειστά δίκτυα σε συνδυασμό με στάγδην άρδευση) με αντικατάσταση υπαρχόντων πεπαλαιωμένων δικτύων άρδευσης. Τα έργα αυτά συμβάλλουν άμεσα στην αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού στη γεωργία.

Επιπλέον, δίνεται προτεραιότητα και σε έργα που χρησιμοποιούν εναλλακτικές πηγές νερού (ανακυκλωμένα ύδατα).

Στο πλαίσιο αυτό το παρόν υπομέτρο, στηρίζει την υλοποίηση τεχνικών έργων και των αντίστοιχων συνοδευτικών μελετών τους όπως:

- εκσυγχρονισμός των υπαρχόντων δικτύων άρδευσης καθώς και των σχετικών υποστηρικτικών τους υποδομών,
- ανακαίνιση και αντικατάσταση ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού
- χρήση ανακυκλωμένων υδάτων

Συμπληρωματικά των ανωτέρω και στο πλαίσιο της ολιστικής προσέγγισης της εξυπηρέτησης του στόχου για αύξηση της αποδοτικότητας του νερού στη γεωργία (5Α), σημαντικό ρόλο παίζει η καλύτερη διαχείριση της απόληψης του νερού, που χρησιμοποιείται στη γεωργία. Βασικό Μέτρο διαχείρισης της απόληψης αποτελεί η αντικατάσταση της ανεξέλεγκτης ιδιωτικής άρδευσης - με απολήψεις από υπόγεια ή/και επιφανειακά σώματα - από συλλογικά ολοκληρωμένα έργα, η διαχείριση των οποίων βασίζεται στον προγραμματισμό των αρδεύσεων και στη μέτρηση του εφαρμοζόμενου νερού, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση των πιέσεων από τη γεωργία τόσο στα υπόγεια όσο και στα επιφανειακά υδατικά σώματα.

Η καλύτερη παρακολούθηση της κατανάλωσης του αρδευτικού νερού καθώς και ο έλεγχος των εφαρμοζόμενων μεθόδων άρδευσης, συμβάλλει έτσι στη μείωση των απολήψεων του νερού και συνεπώς στη βελτίωση της αποδοτικότητας του νερού.

Σημειώνεται ότι η ανεξέλεγκτη ιδιωτική άρδευση με απόληψη κυρίως από υπόγεια υδατικά σώματα αποτελεί τη βασική αιτία υποβάθμισης των υπόγειων υδατικών σωμάτων στην Ελλάδα. Η συγκράτηση των χειμερινών απορροών και η διάθεση αυτών κατά τους θερινούς μήνες, όπου η ζήτηση για νερό άρδευσης είναι αυξημένη, οδηγεί σε μείωση των πιέσεων των υπόγειων υδάτων. Σε συνδυασμό δε με την κατασκευή σύγχρονων αρδευτικών δικτύων επιτυγχάνεται συνολικά μείωση της κατανάλωσης του νερού και συνεπώς αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού στη γεωργία.

Στο ίδιο πλαίσιο, και οι τεχνητοί εμπλουτισμοί, ως έργα αποκατάστασης της ποσότητας και της ποιότητας των υπόγειων υδάτων, συμβάλλουν στην αντιμετώπιση προβλημάτων υφαλμύρυνσης και στην αποκατάσταση προβληματικών υπόγειων υδάτινων συστημάτων εξασφαλίζοντας παράλληλα νερό για την γεωργία. Τα έργα αυτά συμβάλλουν μόνο έμμεσα στη στόχευση του παρόντος Υπομέτρου και γι' αυτό προτείνονται ως επιλέξιμα, μόνο όταν είναι συμπληρωματικά έργα άλλων προτεινόμενων δράσεων με άμεση στόχευση τη μείωση της κατανάλωσης του νερού (π.χ. ανακαίνιση αρδευτικού δικτύου με απόληψη από γεωτρήσεις). Σε συμφωνία με τα ανωτέρω, η συγκεκριμένη δράση περιλαμβάνει επιπλέον μελέτες και αντίστοιχες κατασκευές έργων:

- ταμίευσης νερού και συνοδών αρδευτικών δικτύων
- τεχνητού εμπλουτισμού υπόγειων υδάτων σε ανακαίνιση δικτύου από γεωτρήσεις

Στο παρόν υπο-μέτρο περιλαμβάνεται και η ενίσχυση για την χρηματοδότηση πιλοτικών δικτύων παρακολούθησης μετεωρολογικών και υδροεδαφολογικών δεδομένων, καθώς και παραμέτρων που αφορούν στην ποιότητα και στην ποσότητα του νερού άρδευσης. Τα προτεινόμενα δίκτυα εστιάζονται στο νερό άρδευσης και στα αρδευτικά έργα που υλοποιούνται σε περιοχές με έντονη γεωργική δραστηριότητα. Τα δίκτυα αυτά θα χρησιμοποιηθούν ως **συστήματα υποστήριξης λήψης αποφάσεων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας βιώσιμης γεωργικής πολιτικής αναφορικά με την ορθολογική διαχείριση του νερού άρδευσης.**

Η διαχείριση των έργων μέχρι του ορίου των 2,2 εκ. € πραγματοποιείται, είτε σε περιφερειακό επίπεδο, όπως αναφέρεται και στο εγκεκριμένο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, είτε σε κεντρικό επίπεδο, ιδιαίτερα για την προκήρυξη που θα γίνει από το 2021 και μετά για την επίσπευση των διαδικασιών και την ολοκλήρωση των έργων μέχρι το 2025.

8.2.4.3.9.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.9.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Οδηγία για τα νερά 2000/60/EK
- Οδηγία 2004/18/EK περί των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων
- Οδηγία 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον
- Οδηγία 2014/52/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/92/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.

8.2.4.3.9.4. Δικαιούχοι

Δημόσιος φορέας που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή την έναρξη και την εφαρμογή πράξεων.

Στις περιπτώσεις των δημόσιων έργων, ο δημόσιος φορέας είναι:

- *η υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων που έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό και την κατάρτιση του προγράμματος των έργων εκείνων που ικανοποιούν τις αρδευτικές ανάγκες της χώρας, με βασικό στόχο την προστασία των υδάτινων πόρων της Ελλάδας και τη βιωσιμότητα της γεωργίας ή*
- *η αρμόδια υπηρεσία Υπουργείου ή τοπικής αυτοδιοίκησης (Α' ή Β' βαθμού) η οποία έχει την ευθύνη σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, για το σχεδιασμό και την κατάρτιση του προγράμματος των σχετικών έργων.*

*Ο δημόσιος φορέας παραμένει ο κύριος και ιδιοκτήτης των έργων, ο οποίος και λαμβάνει περιβαλλοντική αδειοδότηση για την έναρξη της κατασκευής (ν.4014/2011) και τελικά της χρήσης του κάθε έργου (αδειοδότηση έργου αξιοποίησης υδάτων ΚΥΑ 146896/2014 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι και σήμερα). Μετά την ολοκλήρωση του έργου, σχηματίζεται Φορέας Διαχείρισης (ΓΟΕΒ/ΤΟΕΒ) που εποπτεύεται από το κράτος, ο οποίος αναλαμβάνει να **διαχειριστεί** το έργο προς όφελός των αγροτών της ευρύτερης περιοχής, εφαρμόζοντας τους όρους της άδειας χρήσης του έργου. Ο δημόσιος φορέας είναι υποχρεωμένος για την τήρηση της εθνικής νομοθεσίας (ν.4014/2011 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, ΚΥΑ 146896/2014 (ΦΕΚ2878 /τ. Β'/2014) για αδειοδότηση εκτέλεσης και χρήσης έργων αξιοποίησης υδάτων.*

Σημειώνεται ότι τα δημόσια εγγειοβελτιωτικά έργα, λόγω της φύσης τους (συλλογική άρδευση), έρχονται να τροποποιήσουν υφιστάμενες συνθήκες άρδευσης και συνεπώς η άδεια χρήσης που λαμβάνουν οδηγεί σε

τροποποίηση ή ακόμα και αναίρεση υφιστάμενων αδειών χρήσης νερού στην περιοχή των έργων. Η διαδικασία των αδειοδοτήσεων των έργων αξιοποίησης υδάτων περιγράφεται αναλυτικά στην ΚΥΑ 146896/2014 (ΦΕΚ 2878/ Β'). Σχετικό απόσπασμα περιλαμβάνεται στον Πίνακα Μ04-8.

Άρθρο 8

Κάλυψη αναγκών από δημόσιο ή δημοτικό δίκτυο παροχής υπηρεσιών ύδατος

1. Όταν βεβαιώνεται από τον αρμόδιο φορέα διαχείρισης δημόσιου ή δημοτικού συλλογικού δικτύου παροχής υπηρεσιών ύδατος ότι οι ανάγκες σε νερό των ιδιωτών ή των ιδιωτικών δικτύων που αιτούνται τη χορήγηση ή την ανανέωση της άδειας χρήσης ύδατος, καλύπτονται ή μπορούν να καλυφθούν πλήρως από το εν λόγω δημόσιο ή δημοτικό δίκτυο, δεν εκδίδονται νέες άδειες ούτε ανανεώνονται οι υφιστάμενες.

2. Σε περίπτωση μεταγενέστερης πλήρους κάλυψης των αναγκών σε νερό ιδιωτών ή των ιδιωτικών δικτύων από δημόσιο ή δημοτικό συλλογικό δίκτυο χρήσης ύδατος, ο αρμόδιος φορέας του δημόσιου ή δημοτικού δικτύου αφού διερευνήσει τη δυνατότητα και αναγκαιότητα ένταξης του σημείου υδροληψίας στο σύστημα εξυπηρέτησης του εν λόγω δικτύου, ενημερώνει αναλόγως την αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων, η οποία, σε θετική περίπτωση, προβαίνει σε ανάκληση της άδειας χρήσης ύδατος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 10.

....

Άρθρο 10

Τροποποίηση – Ανανέωση–Ανάκληση αδειών

1. Οι άδειες που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης καθώς και οι άδειες που έχουν εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης, τροποποιούνται πριν από τη λήξη ισχύος τους σύμφωνα με τις προβλέψεις της παραγράφου 4 του άρθρου 6, στις ακόλουθες κυρίως περιπτώσεις:

α) αλλαγή της χρήσης του ύδατος,

β) αλλαγή της χρησιμοποιούμενης ποσότητας ύδατος που έχει καθορισθεί σύμφωνα με το άρθρο 7,

γ) αντικατάσταση αδειοδοτημένης υδροληψίας εφόσον τεκμηριώνεται ότι αα) εξυπηρετεί την ίδια δραστηριότητα, ββ) δεν μεταβάλλεται η απολήψιμη ποσότητα του ύδατος η οποία πρέπει να γίνεται από τον ίδιο υδροφορέα και γγ) δεν αλλάζουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου. Εάν δεν τεκμηριώνονται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, η αντικατάσταση αδειοδοτείται εξ αρχής ως νέο έργο.

Σε κάθε περίπτωση το σημείο υδροληψίας που αντικαθίσταται, καθίσταται ανενεργό οπότε εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 11

.....

3. Οι άδειες εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδάτων και χρήσης ύδατος, δύνανται να ανακαλούνται από την αδειοδοτούσα αρχή όταν:

α) συντρέχουν οι λόγοι που αναφέρονται στο άρθρο 12 (παράγραφος 6β) του π.δ. 51/2007,

β) δεν τηρούνται οι όροι της άδειας, σύμφωνα με τις προβλέψεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6,

γ) οι ανάγκες σε νερό καλύπτονται μεταγενέστερα από την έκδοση της άδειας, από δημόσιο ή δημοτικό δίκτυο χρήσης ύδατος, σύμφωνα με το άρθρο 8,

δ) απαιτείται επανακαθορισμός της ποσότητας των χορηγούμενων υδάτων που προβλέπεται στην άδεια σύμφωνα με το άρθρο 7,

ε) κατά τη διενέργεια ποιοτικού ελέγχου του ύδατος ανάλογα με τη χρήση του, από τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 12, διαπιστώνεται η ακαταλληλότητά του, για τη χρήση στην οποία αναφέρεται η άδεια και η αναγκαιότητα λήψης μέτρων,

στ) διαπιστώνεται ότι η έκδοση της άδειας βασίστηκε σε ψευδή/ παραπλανητικά στοιχεία/ δικαιολογητικά,

ζ) δεν τηρούνται οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, σύμφωνα με το άρθρο 11,

η) επέλευση περιστατικών έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 9.

....

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ04-8

8.2.4.3.9.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Δαπάνες που αφορούν τη μελέτη και την κατασκευή (συμπεριλαμβανομένων και των άλλων δαπανών που απαιτούνται πχ. απαλλοτριώσεις, αποζημιώσεις, Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (ΟΚΩ), κ.λπ.) των έργων. Οι δαπάνες αυτές πρέπει να είναι σύμφωνες με τα άρθρα 45, 46, 60 και 61 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Όσον αφορά το Φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 69(3γ) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013: «Ο Φ.Π.Α. είναι μη επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για το Φ.Π.Α.».

8.2.4.3.9.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι προτεινόμενες επενδύσεις είναι επιλέξιμες για στήριξη, εφόσον τηρούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας του Άρθρου 46 του Καν. 1305/2013. Αναλυτικά ισχύουν τα ακόλουθα ανά κατηγορία προτεινόμενης επένδυσης:

1. Επενδύσεις βελτίωσης υφιστάμενης αρδευτικής εγκατάστασης ή στοιχείου αρδευτικής υποδομής σε υδάτινο σώμα η κατάσταση του οποίου έχει χαρακτηριστεί ως ανώτερη ή ίση της **καλής** ως προς την **ποσότητα*****:

- Ύπαρξη περιβαλλοντικής αδειοδότησης που αφορά στη χρήση του έργου, και

- Η επένδυση είναι συμβατή με εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ, και

- Ύπαρξη Υδρομετρητή. (Αν όχι, επιβάλλεται η αγορά και εγκατάσταση μέσω της προτεινόμενης επένδυσης), και

- Η επένδυση επιτυγχάνει εκ των προτέρων **Ελάχιστη δυνητική Εξοικονόμηση νερού*** τουλάχιστον 10%

2. Επενδύσεις βελτίωσης υφιστάμενης αρδευτικής εγκατάστασης ή στοιχείου αρδευτικής υποδομής σε υδάτινο σώμα η κατάσταση του οποίου έχει χαρακτηριστεί ως κατώτερη της **καλής** ως προς την **ποσότητα**:

Ισχύουν τα αναγραφόμενα κριτήρια στην παράγραφο 1 και επιπλέον

- Η επένδυση πρέπει να διασφαλίζει **πραγματική μείωση της χρήσης του νερού**** ανερχόμενη τουλάχιστον στο 50% της δυνητικής εξοικονόμησης που καθίσταται δυνατή χάρη σε αυτήν.

3. Επενδύσεις συνεπαγόμενες καθαρή αύξηση αρδευόμενης έκτασης, σε υδάτινο σώμα η κατάσταση του οποίου έχει χαρακτηριστεί ως ανώτερη ή ίση της **καλής** ως προς την **ποσότητα**:

- Ύπαρξη περιβαλλοντικής αδειοδότησης που αφορά στη χρήση του έργου, και

- Η επένδυση είναι συμβατή με εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ, και

- Ύπαρξη Υδρομετρητή. (Αν όχι, επιβάλλεται η αγορά και εγκατάσταση μέσω της προτεινόμενης επένδυσης)

4. Επένδυση συνεπαγόμενη καθαρή αύξηση αρδευόμενης έκτασης σε υδάτινο σύστημα, η κατάσταση του οποίου έχει χαρακτηριστεί κατώτερη της καλής ως προς την ποσότητα:

- Συνδυάζεται πάντα με επένδυση για βελτίωση υφιστάμενου αρδευτικού έργου και ισχύουν τα κριτήρια που περιγράφονται στην παράγραφο 2.

5. Επένδυση συνεπαγόμενη καθαρή αύξηση αρδευόμενης έκτασης σε σύνδεση με υφιστάμενο ταμιευτήρα σε υδάτινο σώμα η κατάσταση του οποίου έχει χαρακτηριστεί κατώτερη της καλής ως προς την ποσότητα:

- Ισχύουν τα αναγραφόμενα κριτήρια στην παράγραφο 3 και επιπλέον

- Η επένδυση εφοδιάζεται με νερό από υπάρχοντα ταμιευτήρα εγκεκριμένο από τις αρμόδιες αρχές πριν από την 31η Οκτωβρίου του 2013****

6. Επένδυση για τη δημιουργία έργου ταμίευσης χειμερινών απορροών: (π.χ. λιμνοδεξαμενές, μικρά φράγματα...)

Ισχύουν τα αναγραφόμενα κριτήρια στην παράγραφο 3

Οι σωρευτικές επιπτώσεις της κατασκευής ενός ταμιευτήρα θα συνεκτιμηθούν με τυχόν άλλες παρεμβάσεις στη σχετική Λεκάνη Απορροής (ΛΑΠ) ως εκ τούτου όλα τα εν δυνάμει έργα που αφορούν στη σχετική ΛΑΠ θα επανεξετάζονται στο πλαίσιο του άρθρου 4(7) της Οδηγίας 2000/60.

7. Επένδυση που επηρεάζει αποκλειστικά και μόνο την ενεργειακή απόδοση: (π.χ. αντικατάσταση ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, εγκατάσταση ΑΠΕ κ.α.) είναι επιλέξιμη.

Απαιτούνται:

- Ύπαρξη περιβαλλοντικής αδειοδότησης που αφορά στη χρήση του έργου, και

- Ύπαρξη Υδρομετρητή. (Αν όχι, επιβάλλεται η αγορά και εγκατάσταση μέσω της προτεινόμενης επένδυσης)

8. Επένδυση άρδευσης με χρήση ανακυκλωμένου ύδατος

- Ύπαρξη περιβαλλοντικής αδειοδότησης που αφορά στη χρήση του έργου και αποδεικνύει ότι η επένδυση δεν επηρεάζει υπόγειο ή επιφανειακό υδατικό σύστημα., και

- Η επένδυση είναι συμβατή με εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ, και

- Ύπαρξη Υδρομετρητή. (Αν όχι, επιβάλλεται η αγορά και εγκατάσταση μέσω της προτεινόμενης επένδυσης) και

- Σε περίπτωση που η επένδυση συνεπάγεται καθαρή αύξηση της αρδευόμενης έκτασης ισχύουν οι αντίστοιχοι ανωτέρω περιορισμοί.

Για το χαρακτηρισμό της κατάστασης των υδατικών σωμάτων θα ληφθούν υπόψη τα αναθεωρημένα σχέδια των ΣΔΛΑΠ, όταν τεθούν σε ισχύ.

9. Δράσεις σχετικές με την παρακολούθηση του εδαφο-υδατικού περιβάλλοντος, σε περιοχές με αυξημένη γεωργική δραστηριότητα είναι επιλέξιμες. Αυτές οι δράσεις θα πρέπει να είναι **συμπληρωματικές του Εθνικού Δικτύου παρακολούθησης** και θα χρησιμοποιούνται ως συστήματα λήψης αποφάσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή αγροτικής πολιτικής.

Πίνακας M04-7 Μεθοδολογία υπολογισμού δυνητικής και πραγματικής εξοικονόμησης ύδατος

Πίνακας M04-7: Μεθοδολογία υπολογισμού δυνητικής και πραγματικής εξοικονόμησης ύδατος

***Μεθοδολογία για τον υπολογισμό της Δυνητικής Εξοικονόμησης ύδατος**

Η Δυνητική εξοικονόμηση νερού θα υπολογίζεται *εκ των προτέρων* από εμπειρογνώμονα με μελέτη που θα βασίζεται στις τεχνικές παραμέτρους της υφιστάμενης εγκατάστασης ή υποδομής.

****Μεθοδολογία για τον υπολογισμό της Πραγματικής Μείωσης της χρήσης του νερού**

Η Πραγματική μείωση της χρήσης του νερού θα υπολογίζεται *εκ των υστέρων* από εμπειρογνώμονα, με μελέτη βασισμένη σε *εγκεκριμένες προδιαγραφές*. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί η μέθοδος των μέσων καταναλώσεων. Δηλαδή:

Ως *βάση αναφοράς* θα θεωρηθεί η μέση κατανάλωση της πιο πρόσφατης χρήσης (π.χ. τελευταία 5 χρόνια). Αυτό μπορεί να εκτιμηθεί:

A. Ως μέση κατανάλωση πραγματικών μετρήσεων κατανάλωσης αν υπήρχαν υδρομετρητές πριν τη νέα επένδυση

B. Ως εκτίμηση μέσης κατανάλωσης από διαθέσιμα δεδομένα όταν δεν υπάρχουν υδρομετρητές πριν την νέα επένδυση (π.χ. καταναλισκόμενη ηλεκτρική ενέργεια, κανονισμοί άρδευσης από Οργανισμούς Διαχείρισης έργων (ΤΟΕΒ/ΤΟΕΒ), εκτιμήσεις βάσει γεωργοοικονομικοτεχνικών μελετών που υπολογίζουν τις ανάγκες των φυτών κ.α.)

Η *πραγματική κατανάλωση* (μετά την εγκατάσταση) θα καθορίζεται ως η μέση μετρούμενη κατανάλωση 2 ετών σύμφωνα με τις υδρομετρήσεις.

Η *πραγματική μείωση της χρήσης του νερού* θα προκύπτει από το αποτέλεσμα μελέτης, που θα λαμβάνει υπόψη της τα ανωτέρω μετρήσιμα δεδομένα κάνοντας παράλληλα τις απαραίτητες προσαρμογές με όλα τα διαθέσιμα δεδομένα (υδρο-μετεωρολογικά δεδομένα και τις ανάγκες των φυτών) που αφορούν στη συγκεκριμένη περίοδο. Στόχος της μελέτης είναι ο υπολογισμός της μείωσης της χρήσης νερού που οφείλεται αποκλειστικά στη νέα επένδυση. Με τον τρόπο αυτό γίνεται σύγκριση σε όμοιες συνθήκες με διόρθωση που γίνεται μόνο στις συνθήκες που επηρεάζουν τις ανάγκες άρδευσης των φυτών (π.χ. βροχοπτώσεις έτους και εδαφική υγρασία) στις ίδιες καλλιέργειες.

*****για λόγους που άπτονται της ποσότητας**

Αποσαφηνίζεται ότι:

- Στα *υπόγεια υδατικά συστήματα* προσδιορίζεται η ποσοτική κατάσταση στα εγκεκριμένα ΣΔΛΑΠ
- Στα *επιφανειακά υδατικά συστήματα*, δεν προσδιορίζεται η ποσοτική κατάσταση στα ΣΔΛΑΠ (κάτι το οποίο είναι σε συμφωνία με την Οδηγία 2000/60). Επειδή όμως στα ΣΔΛΑΠ προσδιορίζεται η οικολογική και η χημική κατάσταση αυτών, προτείνεται για τον ποσοτικό χαρακτηρισμό να χρησιμοποιείται η *οικολογική κατάσταση* όπως έχει προσδιοριστεί στα ΣΔΛΑΠ, καθώς αυτή επηρεάζεται από το υδρολογικό καθεστώς, το οποίο είναι ποσοτικό στοιχείο και περιγράφεται στα ΣΔΛΑΠ.

******ταμιευτήρας εγκεκριμένος από τις αρμόδιες αρχές πριν από την 31^η Οκτωβρίου του 2013**

Ο ταμιευτήρας πρέπει να είναι περιβαλλοντικά αδειοδοτημένος πριν από την 31/10/2013. Στους όρους της αδειοδότησης (ν.4014/2011) πρέπει να περιλαμβάνεται μέγιστη υδροληψία ή ελάχιστη οικολογική παροχή σύμφωνα με το άρθρο 4 της Οδηγίας 2000/60.

Στις νέες επενδύσεις δεν επιτρέπεται να προσβάλλονται τα εν λόγω όρια.

Πίνακας M04-7: Μεθοδολογία υπολογισμού δυνητικής και πραγματικής εξοικονόμησης ύδατος

8.2.4.3.9.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Ως προς τα κριτήρια επιλογής πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες αρχές:

- Βαθμός περιβαλλοντικής επίπτωσης.

Προκρίνονται έργα που στοχεύουν σε μεγάλες εξοικονομήσεις ύδατος, ειδικά σε περιοχές όπου πρέπει να επιτευχθεί καλή κατάσταση των υδατίνων σωμάτων αλλά και ανάντι προστατευόμενων περιοχών. Επίσης τα έργα που προτείνονται στα ΣΔΛΑΠ ως συμπληρωματικά Μέτρα παίρνουν επιπλέον βαθμούς στην επιλογή.

- Οικονομική ευστάθεια των έργων

A. Ανάλυση κόστους - οφέλους

B. Αποδοτικότητα πράξης (οικονομικό μέγεθος επένδυσης σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο)

- Συμπληρωματικότητα των επενδύσεων με υφιστάμενες υποδομές άρδευσης
- Βαθμός διοικητικής και τεχνικής ωριμότητας των έργων όπως απαιτείται για την άμεση εφαρμογή των επενδύσεων (μελέτες, αδειοδοτήσεις, κ.λπ.).
- Συμπληρωματικότητα με άλλα μέτρα του Προγράμματος και άλλα Ταμεία.

8.2.4.3.9.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Οι παρεμβάσεις αφορούν δημόσια υποδομή για το γεωργικό τομέα και το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 61 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

8.2.4.3.9.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.9.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

1. Επιλογή των έργων: Η διαδικασία επιλογής των έργων κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο αποτέλεσε κίνδυνο εμφάνισης λαθών για την κατανομή σε επίπεδο χώρας των έργων εγγείων βελτιώσεων δεδομένης της διαδικασίας άμεσης αξιολόγησης που ακολουθήθηκε. Υπ' αυτή την έννοια, ο καθορισμός των κριτηρίων επιλογής και η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων αποτελούν τις σημαντικότερες παραμέτρους κινδύνου. Ασαφής, γενικά και αυτομάτως εκπληρωθέντα κριτήρια επιλογής κατά την αξιολόγηση των προτάσεων δεν εξυπηρετούν την επιλογή των καλύτερων έργων και αυξάνουν το ποσοστό του σφάλματος.

2. Διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για την ανάδειξη αναδόχων: Οι προδιαγραφές και οι απαιτήσεις που τίθενται στις προκηρύξεις και στα τεύχη δημοπράτησης των διαγωνισμών για την ανάδειξη των αναδόχων τεχνικών εταιρειών που θα υλοποιήσουν το έργο, τίθενται από τις αναθέτουσες αρχές. Η ελλιπής ενημέρωση των αρμόδιων αυτών Υπηρεσιών σχετικά με τις νομικές και ποιοτικές απαιτήσεις των έργων συχνά έχει αποτελέσει κίνδυνο εμφάνισης λαθών, ενώ η πολύπλοκη ενωσιακή και εθνική νομοθεσία αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα.

3. Πολυπλοκότητα στην υλοποίηση των έργων: Η αναγκαστική εμπλοκή μεγάλου αριθμού Υπηρεσιών κατά τις διαδικασίες ένταξης, υλοποίησης, επίβλεψης και παρακολούθησης των έργων υποδομής

δυσχεραίνει την παρακολούθηση και προκαλεί αναπόφευκτες καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των έργων. Επιπλέον, η ύπαρξη -απαραίτητων για την ολοκλήρωση και την ομαλή λειτουργία των έργων- υποέργων (αρχαιολογικές υπηρεσίες, ΔΕΚΟ, αποζημιώσεις απαλλοτριώσεων κ.α.), τα οποία διέπονται από διαφορετικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο και παρουσιάζουν ποικίλες απαιτήσεις κατά την εκτέλεσή τους, μπορεί να αυξήσει το κίνδυνο εμφάνισης λαθών.

8.2.4.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

1. Για την κατάλληλη επιλογή των έργων καθορίζονται κατάλληλα κριτήρια επιλογής και υιοθετείται η συγκριτική αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων αντί της άμεσης που ίσχυε την περίοδο 2007-2013 και προγραμματισμός κυκλικών κλειστών προσκλήσεων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020.
2. Για την αποφυγή πιθανών καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση των έργων του παρόντος μέτρου σκόπιμη είναι η στήριξη των δικαιούχων και ειδικότερα των τεχνικών υπηρεσιών των Δήμων. Η στήριξη αφορά κυρίως το στάδιο δημοπράτησης των έργων αλλά μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των σταδίων υλοποίησης αυτών. Η εν λόγω στήριξη προβλέπεται μέσω των ειδικών μονάδων της ΜΟΔ ΑΕ οι οποίες παρέχουν συμβουλευτική και τεχνική στήριξη (επιτόπου ή εξ αποστάσεως) σε φορείς υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων δράσεων για τη βελτίωση της διοικητικής και διαχειριστικής τους ικανότητας και την ωρίμανση / υποβολή προτάσεων για ένταξη έργων σε τομεακά και περιφερειακά προγράμματα και την υλοποίησή τους. Επιπλέον, η ΔΑ του ΠΑΑ παρέχει την απαιτούμενη τεχνογνωσία για την διευκόλυνση του δικαιούχου. Παράλληλα, η νομοθετική μεταρρύθμιση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, με το νόμο 4281/2014 (έναρξη ισχύος από 1/1/2016) και τις οδηγίες (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) περιλαμβάνουν πρότυπα για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη διαχείριση των Δημοσίων συμβάσεων έχοντας ως σκοπό τη δημιουργία ενός ενιαίου, απλοποιημένου και συνεκτικού θεσμικού πλαισίου, συμβάλλοντας καθοριστικά στην ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων. Η έννομη προστασία στο πλαίσιο των δημοπρατήσεων στο ελληνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων υποστηρίζεται επιπλέον από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (βλ.ν.4013/2011) και τη σταδιακή εισαγωγή των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων ως βασικού εργαλείου για όλες τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων που κινούνται από τις ελληνικές αναθέτουσες αρχές.
3. Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας και επικαιροποίηση του ΣΔΕ και των εγκυκλίων πληρωμής του Οργανισμού Πληρωμών αναφορικά με τις διαδικασίες υλοποίησης των έργων και εκτέλεσης των πληρωμών που σχετίζονται με δαπάνες οι οποίες υπόκεινται σε απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας.

8.2.4.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το συγκεκριμένο μέτρο έχει εφαρμοστεί στην Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία, η οποία σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων. Επιπλέον, η αποτίμηση των αποτελεσμάτων των εθνικών και ενωσιακών ελέγχων, έχουν ήδη δρομολογήσει διορθωτικές ενέργειες στο πλαίσιο της διαχείρισης και του ελέγχου του μέτρου με στόχο τη βελτίωση των διαδικασιών της ένταξης και παρακολούθησης των

ενισχυόμενων έργων. Θεωρούμε ότι κατά την περίοδο 2014-2020, οι κίνδυνοι εμφάνισης λαθών θα είναι σημαντικά περιορισμένοι.

8.2.4.3.9.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

8.2.4.3.9.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν απαιτείται

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν απαιτείται

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν απαιτείται

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το Υπομέτρο εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν απαιτείται

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν απαιτείται

--

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν απαιτείται

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν απαιτείται

8.2.4.3.10. 4.3.2. Έργα Αναδασμών

Επιμέρους μέτρο:

- 4.3 - στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας

8.2.4.3.10.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

ΑΦΟΡΑ ΜΟΝΟ ΣΕ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ.

Σημαντικό χαρακτηριστικό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα είναι ότι οι περισσότερες από αυτές αποτελούνται από μικρά αγροτεμάχια (μέσο μέγεθος αγροτεμαχίου 0,48Ha), τα οποία βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση μεταξύ τους. Η υλοποίηση της δράσης των αναδασμών κρίνεται απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η αύξηση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στις περιοχές, που θα εφαρμόζονται αναδασμοί, μέσω της μείωσης των εισροών, την αύξηση της παραγωγικότητας και της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών περιοχών.

Στόχος της Δράσης είναι η αναδιάρθρωση της εγγείου ιδιοκτησίας με την παράλληλη κατασκευή στοιχειωδών παράλληλων έργων (οδοποιία, αποστραγγιστικά, κ.λπ.) που θα καταστήσουν λειτουργικό το νέο κτηματικό καθεστώς και θα αντιμετωπίσουν μια από τις σημαντικότερες διαρθρωτικές αδυναμίες του γεωργικού τομέα στην Ελλάδα, που είναι ο μικρός και κατακερματισμένος κλήρος. Το αναμενόμενο όφελος από τους αναδασμούς ως προς την μέση ιδιοκτησία θα είναι κατ' ελάχιστο 3:1.

Η δράση αφορά σε:

- Εκούσιους και υποχρεωτικούς αναδασμούς λόγω παραμεθορίου, με τα παράλληλα έργα αυτών
- Παράλληλα έργα σε περιοχές περατωθέντων αναδασμών

Επισημαίνεται ότι οι μελέτες, οι οποίες δεν ακολουθούνται από σχετικό έργο δεν αποτελούν ολοκληρωμένη επένδυση υποδομής και ως εκ τούτου δεν αφορούν στη σχετική δράση.

Ο προγραμματισμός των αναδασμών προβλέπεται από το ετήσιο πρόγραμμα αναδασμών κάθε Περιφέρειας.

Η δράση συμβάλλει στην προτεραιότητα 2Α. Επίσης, με τις απαραίτητες για την υλοποίηση της δράσης, περιβαλλοντικές μελέτες και τη σχετική περιβαλλοντική αδειοδότηση συμβάλλει έμμεσα στην προτεραιότητα 4Α και στον οριζόντιο στόχο της προστασίας του περιβάλλοντος.

8.2.4.3.10.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη αφορά επιχορήγηση επιλέξιμων δαπανών, που όντως πραγματοποιήθηκαν και πληρώθηκαν.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.10.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Οδηγία 2004/18/EK περί των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων
- Οδηγία 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον
- Οδηγία 2014/52/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/92/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.
- Οδηγία για τα νερά 2000/60/EK

8.2.4.3.10.4. Δικαιούχοι

Δημόσιοι Φορείς που εκ του Νόμου και των οργανισμών τους, έχουν την αρμοδιότητα ανάθεσης του αναδασμού και των μικρών παράλληλων έργων αυτού και που, σύμφωνα με το άρθρο 2 καν. 1303/2013, έχουν την ευθύνη για την έναρξη ή την έναρξη και εφαρμογή των σχετικών πράξεων.

8.2.4.3.10.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν σε:

- Μελέτες απαραίτητες για τη διενέργεια των αναδασμών ή των στοιχειωδών παράλληλων έργων αυτών όπως: μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μελέτη αναδασμού, μελέτη παράλληλων έργων αναδασμού (βάσει του άρθρου 45§2γ του Καν. 1305/2013)
- Δαπάνες, που αφορούν την κατασκευή των συνοδών αποστραγγιστικών έργων και του απαραίτητου αγροτικού δικτύου, όπως: κατασκευή τάφρων άρδευσης ή αποστράγγισης των τεμαχίων, μικρών τεχνικών έργων (οχετών, μικρών σωληνωτών, κ.λπ.) καθώς και οδών πρόσβασης στα νέα τεμάχια που θα δημιουργηθούν.
- Δαπάνες αρχαιολογίας (δαπάνες επιστάσις από Υπηρεσία Αρχαιολογίας) και μεταφοράς δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (ΟΚΩ) (μετατόπιση στύλων ΔΕΔΔΗΕ, κ.λπ.).
- Δαπάνες που αφορούν στην καταβολή αποζημιώσεων στις εκτάσεις που θίγονται από τα έργα.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν σε συνήθεις παρεμβάσεις συντήρησης.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).

8.2.4.3.10.6. Όροι επιλεξιμότητας

Η σχετική επένδυση υποδομής:

- Είναι ενταγμένη στο Ετήσιο Πρόγραμμα Αναδασμού της Περιφέρειας, που αφορά.
- Το έργο θα πρέπει να αφορά σε:

- Εκούσιους και υποχρεωτικούς αναδασμούς λόγω παραμεθορίου, με τα παράλληλα έργα αυτών,
- Παράλληλα έργα σε περιοχές περατωθέντων αναδασμών.
- Είναι συμβατή με τα οριζόμενα στην Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12 Δεκεμβρίου 1991 για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης και στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21 Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

8.2.4.3.10.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Προτεραιότητα δίνεται σε έργα που αφορούν:

- Κατασκευή παράλληλων έργων σε περιοχές περατωθέντων αναδασμών.
- Μεγαλύτερη μέση ιδιοκτησία, που θα προκύψει από τη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας μετά τη μελέτη αναδασμού.
- Περιοχές με αγροτεμάχια με μέσο όρο έκτασης μικρότερο από 15Ha για την καλλιέργεια αροτραίων, με στόχο την αύξηση της βιωσιμότητάς τους.

Επίσης αποδεικνύουν ότι έχουν:

- Ωριμότητα μελέτης αναδασμού και έργων (αδειοδοτήσεις Δασικών Υπηρεσιών, Αρχαιολογίας, Περιβάλλοντος, Δ/νσεις Υδάτων κ.α.),

8.2.4.3.10.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Οι παρεμβάσεις αφορούν δημόσια υποδομή και το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 61 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

8.2.4.3.10.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.10.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

1. Διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για την ανάδειξη αναδόχων: Οι προδιαγραφές και οι απαιτήσεις που τίθενται στις προκηρύξεις και στα τεύχη δημοπράτησης των διαγωνισμών για την ανάδειξη των αναδόχων τεχνικών εταιρειών που θα υλοποιήσουν το έργο, τίθενται από τις αναθέτουσες αρχές. Η ελλιπής ενημέρωση των αρμόδιων αυτών Υπηρεσιών σχετικά με τις νομικές και ποιοτικές απαιτήσεις των έργων συχνά έχει αποτελέσει κίνδυνο εμφάνισης λαθών, ενώ η πολύπλοκη ενωσιακή και εθνική νομοθεσία αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα.

2. Έννομη προστασία στο πλαίσιο των δημοπρατήσεων (μεγάλη διάρκεια διαγωνιστικών διαδικασιών λόγω πολύχρονων εντάσεων)

8.2.4.3.10.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού σε αντιστοιχία με τους ως άνω κινδύνους είναι οι ακόλουθες:

1. Προγραμματισμός εκπαίδευσεων των φορέων που εμπλέκονται στην έγκριση των αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής σε σχέση με τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, καθώς και των αναθετουσών αρχών που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών. Επιπλέον κατά την υλοποίηση των έργων του παρόντος μέτρου σκόπιμη είναι η στήριξη των δικαιούχων και ειδικότερα των τεχνικών υπηρεσιών των Δήμων. Η στήριξη αφορά κυρίως το στάδιο δημοπράτησης των έργων αλλά μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των σταδίων υλοποίησης αυτών. Η εν λόγω στήριξη προβλέπεται μέσω των ειδικών μονάδων της ΜΟΔ ΑΕ οι οποίες παρέχουν συμβουλευτική και τεχνική στήριξη (επιτόπου ή εξ αποστάσεως) σε φορείς υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων δράσεων για τη βελτίωση της διοικητικής και διαχειριστικής τους ικανότητας και την ωρίμανση / υποβολή προτάσεων για ένταξη έργων σε τομεακά και περιφερειακά προγράμματα και την υλοποίησή τους. Επιπλέον, η ΔΑ του ΠΑΑ παρέχει την απαιτούμενη τεχνογνωσία για την διευκόλυνση του δικαιούχου.

2. Η έννομη προστασία στο πλαίσιο των δημοπρατήσεων στο ελληνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων υποστηρίζεται από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (βλ.ν.4013/2011) και τη σταδιακή εισαγωγή των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων ως βασικού εργαλείου για όλες τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων που κινούνται από τις ελληνικές αναθέτουσες αρχές. Η εν λόγω Αρχή, μεταξύ άλλων, εποπτεύει και συντονίζει τη δράση των φορέων της κεντρικής διοίκησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, μεριμνά για την τήρηση των κανόνων και αρχών της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, ασκεί δειγματοληπτικούς ελέγχους, αναζητώντας αυτεπαγγέλτως πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τις εν εξελίξει διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς Φορείς και τηρεί Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων. Παράλληλα, η νομοθετική μεταρρύθμιση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, με το νόμο 4281/2014 (έναρξη ισχύος από 1/1/2016) και τις οδηγίες (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) περιλαμβάνουν πρότυπα για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη διαχείριση των Δημοσίων συμβάσεων έχοντας ως σκοπό τη δημιουργία ενός ενιαίου, απλοποιημένου και συνεκτικού θεσμικού πλαισίου, συμβάλλοντας καθοριστικά στην ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων.

8.2.4.3.10.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το αντίστοιχο μέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υπάρχει εμπειρία και τεχνογνωσία πάνω στην οποία θα στηριχθούμε. Η εμπειρία αυτή σε συνδυασμό με τις προτεινόμενες ενέργειες μετριασμού εξασφαλίζουν την αποφυγή λαθών κατά την εφαρμογή και την ελαχιστοποίηση του ποσοστού σφάλματος.

Επιπλέον, δεδομένου ότι το παρόν μέτρο αφορά έργα τα οποία υλοποιούνται από φορείς του Δημοσίου και συνεπώς ακολουθούν τους όρους και τις προϋποθέσεις των δημόσιων συμβάσεων υπάρχουν σημαντικά περιορισμένοι κίνδυνοι στην υλοποίηση των έργων. Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση αυτής της κατηγορίας έργων χαρακτηρίζεται από σημαντική εξειδίκευση.

8.2.4.3.10.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.10.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν αφορά.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το υπομέτρο εφαρμόζεται σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.3.11. 4.3.3 Διάνοιξη και βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου

Επιμέρους μέτρο:

- 4.3 - στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας

8.2.4.3.11.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

ΑΦΟΡΑ ΜΟΝΟ ΣΕ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ.

Το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει ως στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης σε δάση και δασικές εκτάσεις και περιλαμβάνει δράσεις σχετικά με την διάνοιξη και βελτίωση δασικού οδικού δικτύου εντός των υπό εκμετάλλευση δασών και δασικών εκτάσεων.

Το δασικό οδικό δίκτυο των δημοσίων και μη δημοσίων δασών (το 70% του συνόλου των δασών είναι δημόσια και το υπόλοιπο 30% μη δημόσια) αποτελεί τη βάση για την ορθολογική διαχείρισή τους την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευσή τους και την προστασία τους.

Η πρόσβαση/προσπέλαση και διάνοιξη των δασών με δασοδρόμους – συμβάλλει στην ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους για το κοινωνικό σύνολο καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος, γεγονός που εγγυάται την αειφόρο ανάπτυξη και την καλύτερη ποιότητα ζωής.

Επίσης εξασφαλίζεται η δυνατότητα διαχείρισης των ορεινών βοσκοτόπων, η υλοποίηση των αναγκαίων ενεργειών για δράσεις πρόληψης αλλά και αποκατάστασης των δασών καθώς και η πρόσβαση σε αισθητικά τοπία με θετικές συνέπειες στην τουριστική ανάπτυξη. Μεγάλο μέρος του δασικού οδικού δικτύου καλύπτει τις ανάγκες κατοίκων σε ορεινές περιοχές, οι οποίοι αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα, όταν ακραία καιρικά φαινόμενα το καταστρέφουν. Για τον λόγο αυτό επιβάλλεται η διαρκής βελτίωση του δασικού δικτύου, ώστε να εξασφαλίζονται οι βασικές συνθήκες προσπέλασης.

Το Υπομέτρο περιλαμβάνει Μελέτες και Έργα Διάνοιξης νέων δασικών οδών σε δάση και δασικές εκτάσεις, έργα βελτίωσης του υπάρχοντος δασικού οδικού δικτύου, συνοδά αυτών έργα καθώς και υποδομές μετατόπισης μεταφοράς δασικών προϊόντων όπως κορμπολατείες, σχοινογερανοί κ.λ.π.

Σημειώνεται ότι οι δράσεις του υπομέτρου υλοποιούνται και σε περιπτώσεις συνένωσης μικρών ιδιοκτησιών με σκοπό την ορθολογικότερη περιβαλλοντικά και οικονομικά διαχείρισή τους.

Όπως αναφέρεται και στα κριτήρια επιλογής, δίνεται προτεραιότητα σε αραιά δασικά οδικά δίκτυα

Η υφιστάμενη κατάσταση σχετικά με την πυκνότητα του δασικού οδικού δικτύου εμφανίζεται στον Πίνακα Μ04-8 Δασική οδοποιία.

Η συγκεκριμένη δράση συμβάλλει στην περιοχή εστίασης 6(β), προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές καθώς και στην περιοχή εστίασης 5(ε) προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και στη δασοκομία, ενώ συμβάλλει στον εγκάρσιο στόχο για τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Η διαχείριση της δράσης εφαρμόζεται, εξ ολοκλήρου σε περιφερειακό επίπεδο, όπως αναφέρεται και στο εγκεκριμένο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020.

Σκοπός του συγκεκριμένου υπομέτρου είναι η αποτελεσματικότερη διαχείριση, ανάπτυξη και η προστασία των δημοσίων και μη δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων της χώρας, οι καλύτερες συνθήκες διαβίωσής του ορεινού πληθυσμού και η ανάπτυξη του τουρισμού. Το δασικό οδικό δίκτυο προκειμένου να είναι προσπελάσιμο απαιτείται η συνεχής βελτίωσή του ενώ εξυπηρετεί κυρίως τους παρακάτω σκοπούς :

- 1.Την εκμετάλλευση των δασών και δασικών εκτάσεων, με την ευρύτερη έννοιά της, που περιλαμβάνει όλες τις συναφείς φάσεις από την αναδάσωση και καλλιέργεια των δασοσυστάδων μέχρι την συγκομιδή των δασικών προϊόντων.
- 2.Την πρόσβαση προς στις υφιστάμενες τεχνικές εγκαταστάσεις όπως δασοφυλάκεια, παρατηρητήρια, δασικοί οικισμοί, κ.λ.π. εγκαταστάσεις μεταποίησης δασικών προϊόντων (η οδοποιία δεν συμπεριλαμβάνεται στις επιλέξιμες δαπάνες του αντίστοιχου μέτρου του άρθρου 26), δασικά φυτώρια, εκτροφεία θηραμάτων, κ.λπ.
- 3.Την εκμετάλλευση των λειτουργιών του δάσους που αναφέρονται τόσο στον τουρισμό και στην αναψυχή, που βρίσκονται εντός των δασικών περιοχών Την συγκομιδή (παραλαβή και μετατόπιση) των προϊόντων και κυρίως του ξύλου και ρητίνης και τη μεταφορά τους από τον τόπο υλοτόμησης μέχρι τους τόπους συγκέντρωσης ή τα κέντρα επεξεργασίας ή κατανάλωσής τους.
- 4.Την διακίνηση του προσωπικού που ασχολείται με την διαχείριση και προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων από κάθε κίνδυνο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ ΔΑΣΩΝ ΠΕΡ/ΡΕΙΑΣ (ha)	ΜΗΚΟΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ (Km)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΔΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ (m/Ha)
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	991.582	13.710	14
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	955.498	13.269	14
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	666.610	5.015	8
ΗΠΕΙΡΟΥ	656.266	4.851	7
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	126.932	1.117	9
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	620.266	7.840	13
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	1.183.836	10.223	9
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	532.933	5.221	10
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	789.771	3.058	4
Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	249.189	1.731	7
Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ	190.598	1.181	6
ΚΡΗΤΗΣ	323.231	626	2
ΑΤΤΙΚΗΣ	199.232	2.731	13
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	7.485.944	70.573	9

1



Πίνακας M04-8

8.2.4.3.11.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται μέσω επιχορήγησης, βάσει επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν και πληρώθηκαν.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.11.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, όπως ισχύει.

Άρθρο 40 Καν. 702/2014 της Επιτροπής, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

8.2.4.3.11.4. Δικαιούχοι

- Οι περιφερειακές Δασικές Υπηρεσίες.
- Διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων: φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου
- Δήμοι και ενώσεις τους
- Ενώσεις των ανωτέρω ωφελουμένων

8.2.4.3.11.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Το Υπομέτρο περιλαμβάνει Μελέτες και Έργα Διάνοιξης νέων δασικών οδών σε δάση και δασικές εκτάσεις, έργα βελτίωσης του υπάρχοντος δασικού οδικού δικτύου, συνοδά αυτών έργα καθώς και υποδομές μετατόπισης μεταφοράς δασικών προϊόντων όπως κορμοπλατείες, σχοινογερανοί κ.λ.π.

Οι επιλέξιμες δαπάνες ανά κατηγορία ενέργειας ενδεικτικά είναι οι εξής:

1. Δασική οδοποιία

1.α. Μελέτη δρόμου – Τεχνικών έργων

Χάραξη δρόμου (οριζοντιογραφία -κατά μήκος τομή - κατά πλάτος τομές – Τεχνικά έργα – Προϋπολογισμός)

1.β. Διάνοιξη νέων δασικών οδών και βελτίωση υφισταμένων

- Χωματοουργικές εργασίες (Εκσκαφές – Επιχώσεις)
- Κατασκευή Υποδομών - Υπόστρωσης - Ασφαλικών
- Τεχνικά έργα (Οχετοί – Γέφυρες - Τοίχοι αντιστήριξης – Δανειοθάλαμοι – Τάφροι – Κόμβοι σύνδεσης)
- Έργα Ασφάλειας – Σήμανσης (Πινακίδες, Διαγράμμισης κ.λ.π.)

2. Κορμοπλατείες

- Υλοτόμηση της επιφάνειας της κορμοπλατείας
- Εκπρέμωση της ίδιας επιφάνειας
- Χωματοουργικές εργασίες (Εκσκαφές- Επιχώσεις)
- Χαλικόστρωση (όπου κρίνεται αναγκαίο)

- Χώροι αποθήκευσης εργαλείων-μηχανημάτων (συνοδό έργο)

3. Σχοινογερανοί

- Μελέτες
- Αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού
- Έργα και εργασίες για την εγκατάσταση και ασφαλή λειτουργία αυτών , εντός των δασών και δασικών εκτάσεων (εκπρεμνώσεις / εκθαμνώσεις μικρών επιφανειών καθώς και μικρές εκσκαφές και έργα πάκτωσης των στελεχών των μηχανημάτων , σημειακές κλαδεύσεις , διάνοιξη μονοπατιών διέλευσης, κλπ)

8.2.4.3.11.6. Όροι επιλεξιμότητας

Ισχύουν οι ίδιοι όροι επιλεξιμότητας ανεξάρτητα από τον δικαιούχο (ιδιώτης ή δημόσιο)

- Επικαιροποιημένη εγκεκριμένη μελέτη από τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες
- Το έργο να είναι ενταγμένο στο ετήσιο εγκεκριμένο πρόγραμμα της Περιφέρειας

8.2.4.3.11.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Ισχύουν οι ίδιες αρχές κριτηρίων ανεξάρτητα από τον δικαιούχο (ιδιώτης ή δημόσιο)

- Δάση και δασικές εκτάσεις, όπου η πυκνότητα του δασικού οδικού δικτύου δεν ξεπερνά τα 20/ και μεταξύ αυτών δίνεται προτεραιότητα όσον αφορά τις διανοίξεις νέων δασικών οδών σε εκτάσεις που έχουν το πιο αραιό δασικό δίκτυο
- Δίνεται προτεραιότητα σε οδούς όπου έχει ελεύθερη πρόσβαση το κοινό και οι οποίες εξυπηρετούν τις πολλαπλές λειτουργίες του δάσους
- Δίνεται προτεραιότητα σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές
- Δίνεται προτεραιότητα όπου υπάρχει αδυναμία πρόσβασης σε δασικές περιοχές ιδιαίτερης σημασίας (π.χ. περιοχές δικτύου 2000, προστατευόμενες περιοχές – περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, όπως αυτές έχουν ορισθεί με το Εθνικό και Κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο)
- Δίνεται προτεραιότητα σε περιοχές με εδαφοκλιματικά στοιχεία, που δυσχεραίνουν την πρόσβαση (ακραίες καιρικές συνθήκες, κλίση εδάφους)
- Δίνεται προτεραιότητα σε πυρόπληκτες περιοχές

8.2.4.3.11.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Για τα δημόσια έργα, που αποσκοπούν αποκλειστικά στη βελτίωση της περιβαλλοντικής αξίας των δασών και επενδύσεις για δασικές οδούς, στις οποίες έχει δωρεάν πρόσβαση το κοινό και οι οποίες εξυπηρετούν τις πολλαπλές λειτουργίες του δάσους , η ένταση ενίσχυσης φθάνει στο 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Για τα ιδιωτικά έργα, που βελτιώνουν το βραχυπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο οικονομικό δυναμικό των δασών η ένταση ενίσχυσης φθάνει :

- στο 75 % του ποσού των επιλέξιμων δαπανών στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους·
- στο 50 % του ποσού των επιλέξιμων δαπανών στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και σε όλες τις περιφέρειες των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2007 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013 ήταν μικρότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ήταν μεγαλύτερο του 75 % του μέσου ΑΕΠ στην ΕΕ-27·
- στο 40 % του ποσού των επιλέξιμων δαπανών στις άλλες περιφέρειες.

8.2.4.3.11.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.11.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι βασικοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου είναι:

1. Δημόσια έργα

- Καθυστερήσεις κατά την υλοποίηση των έργων στις περιπτώσεις που οι Δικαιούχοι Δήμοι δεν διαθέτουν Τεχνική Υπηρεσία.
- Επιλογή δικαιούχων- έργων

1. Ιδιωτικές επενδύσεις

Επιλογή των δικαιούχων: Η διαδικασία αξιολόγησης της ικανότητας και επάρκειας των δικαιούχων για την υλοποίηση του υπομέτρου, καθώς και η κατάλληλη τεκμηρίωση αυτών αποτελούν σημαντική παράμετρο εμφάνισης λαθών.

Διπλή χρηματοδότηση: κίνδυνος χρηματοδότησης επιλέξιμων δαπανών και από άλλα εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

8.2.4.3.11.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν κατά την υλοποίηση του Υπομέτρου αντιμετωπίζονται με τις ακόλουθες ενέργειες μετριασμού:

1. Δημόσια έργα

Ειδικότερα, σε ότι αφορά τις διαδικασίες **δημοσίων έργων**, πέραν του υφιστάμενου νομοθετικού και διαδικαστικού πλαισίου (σύμφωνα και με την Οδηγία 2000/18) έχουν αναληφθεί οι εξής πρόσθετες πρωτοβουλίες:

- ο Έχει δημιουργηθεί από τη ΜΟΔ Α.Ε. υποστηρικτική δομή, η οποία μεταβαίνει στην έδρα των Δικαιούχων και παρέχει τεχνική υποστήριξη και επίσης δίνεται η δυνατότητα τεχνικής στήριξης από τρίτους.
- ο Μέριμνα για εξασφάλιση συγκριτικής αξιολόγησης μεταξύ των δικαιούχων – έργων, με τον καθορισμό συγκεκριμένων κριτηρίων επιλογής και ελάχιστης βαθμολογίας

1. Ιδιωτικές επενδύσεις

α) Τα κριτήρια επιλογής των Δικαιούχων θα καθοριστούν με διαφανή και διακριτό τρόπο στο θεσμικό πλαίσιο του υπομέτρου. Θα ληφθεί ειδική μέριμνα όσον αφορά στη διαβάθμιση της βαθμολογίας των κριτηρίων επιλογής και στις συνθήκες ικανοποίησης αυτών των κριτηρίων από τους Δικαιούχους που σαφώς θα αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο του υπομέτρου.

β) Για την δασική οδοποιία το εύλογο κόστος διασφαλίζεται από τις προκαθορισμένες τιμές μονάδος ανά ομάδα εργασίας, οι οποίες καθορίζονται και επικαιροποιούνται τακτικά από το Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού, με βάση τις οποίες εγκρίνεται από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες οι μελέτες στις οποίες αναπόσπαστο μέρος είναι και ο προϋπολογισμός του έργου

γ) Επίσης, θα υπάρξει εκπαίδευση του αρμόδιου προσωπικού των φορέων που εμπλέκονται στον έλεγχο των αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής σε σχέση με τους τρόπους διασφάλισης του εύλογου χαρακτήρα των δαπανών και στις διαδικασίες επαλήθευσης του κόστους των δηλωθεισών δαπανών.

δ) Θα υπάρξει ειδική μέριμνα στο θεσμικό πλαίσιο του υπομέτρου για τη διενέργεια ειδικών ελέγχων αποφυγής διπλής χρηματοδότησης με διασταυρωτικούς ελέγχους μέσω του Ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος και αντίστοιχου πληροφοριακού συστήματος του αναπτυξιακού νόμου. Όπου απαιτείται ο διασταυρωτικός έλεγχος θα τεκμηριώνεται με κατάλληλα έγγραφα που θα προσδιοριστούν στο θεσμικό πλαίσιο.

8.2.4.3.11.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το συγκεκριμένο Μέτρο έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία. Η Ελλάδα διαθέτει επαρκές νομικό πλαίσιο υλοποίησης δημοσίων έργων, πραγματοποιείται έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, ενώ το κόστος των έργων διασφαλίζεται από την ύπαρξη κόστους αναφοράς (πίνακες τιμών NET(Νέα Ενιαία Τιμολόγια) – ΕΤΕΠ(Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές)). Παράλληλα μετά τις τελευταίες εξελίξεις στη χώρα έχει «αυστηροποιηθεί» η δημοσιονομική λειτουργία των δημοσίων φορέων και έχει εντατικοποιηθεί η εποπτεία των μη κερδοσκοπικών φορέων.

Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.4.3.11.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.4.3.11.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν αφορά.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Η δράση εφαρμόζεται σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.3.12. 4.3.4 Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις

Επιμέρους μέτρο:

- 4.3 - στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας

8.2.4.3.12.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η χώρα μας χαρακτηρίζεται από την ιδιαίτερη γεωμορφολογία της (ορεινοί όγκοι και νησιωτικός χαρακτήρας) καθώς επίσης και από τη διασπορά των αγροτικών της εκμεταλλεύσεων. Ως εκ τούτου υπάρχει η ανάγκη για τη βελτίωση της πρόσβασης σε αυτές.

Στο πλαίσιο αυτό θα εφαρμοστεί η δράση για την επέκταση και βελτίωση της πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, με στόχο τη μείωση του κόστους μεταφοράς των προϊόντων, την ευκολότερη και ταχύτερη πρόσβαση των γεωργικών μηχανημάτων καθώς και την ταχύτερη και ασφαλέστερη μεταφορά των ευπαθών προϊόντων.

Η εξασφάλιση της εύκολης και ασφαλούς προσπελασιμότητας στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, στις αγροτικές περιοχές, καθ όλη την διάρκεια του χρόνου, με την παράλληλη βελτίωση και εκσυγχρονισμό των καλλιεργητικών μεθόδων (πρόσβαση μηχανών, εύκολη διακίνηση της παραγωγής κ.λπ.) συμβάλλει στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων, με θετικές επιπτώσεις στο αγροτικό εισόδημα.

Ενδεικτικά το πεδίο εφαρμογής της δράσης περιλαμβάνει τη μελέτη και κατασκευή ή κατασκευή έργων πρόσβασης σε γεωργική γη ή κτηνοτροφική εκμετάλλευση, με υποχρεωτική την ασφαλο-τσιμεντόστρωση.

Η βασική διαφορά με την οδοποιία που δυνητικά μπορεί να ενισχυθεί σε περιοχές LEADER, μέσω του άρθρου 20§1β «Επενδύσεις για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση όλων των τύπων υποδομών μικρής κλίμακας» είναι ότι η ενισχυόμενη οδοποιία, από την παρούσα δράση, ως κύριο ωφελούμενο έχει το γεωργό – κτηνοτρόφο και στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασής του στη γεωργική εκμετάλλευση.

Η υλοποίηση της δράσης θα γίνεται με βάση τις ανάγκες που προβλέπονται στο σχετικό περιφερειακό ή δημοτικό σχεδιασμό.

Η διαχείριση της εν λόγω δράσης πραγματοποιείται είτε σε περιφερειακό επίπεδο, όπως αναφέρεται και στο εγκεκριμένο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, είτε σε κεντρικό επίπεδο, ιδιαίτερα για την προκήρυξη, που θα γίνει από το 2021 και μετά, για την επίσπευση των διαδικασιών και την ολοκλήρωση των έργων μέχρι το 2025.

Η εν λόγω δράση συνεισφέρει στην περιοχή εστίασης 2Α.

8.2.4.3.12.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη αφορά επιχορήγηση επιλέξιμων δαπανών, που όντως πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.4.3.12.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Οδηγία 2004/18/ΕΚ περί των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων
- Οδηγία 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον
- Οδηγία 2014/52/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/92/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.

8.2.4.3.12.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχος είναι αποκλειστικά δημόσιος φορέας, που έχει την αρμοδιότητα έναρξης και υλοποίησης της σχετικής πράξης και ως εκ τούτου η δράση αφορά στην υλοποίηση δημόσιου έργου.

8.2.4.3.12.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι σύμφωνες με τα άρθρα 45, 60 και 61 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 και αφορούν σε.

Δαπάνες για τη μελέτη και κατασκευή ή κατασκευή, συμπεριλαμβανομένων και των άλλων δαπανών, που απαιτούνται όπως απαλλοτριώσεις, μεταφοράς δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (ΟΚΩ)] του έργου και δαπάνες αρχαιολογικών εργασιών.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν σε συνήθεις παρεμβάσεις συντήρησης.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).

8.2.4.3.12.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις είναι επιλέξιμες για στήριξη, εφόσον τηρούνται οι ακόλουθες βασικές προϋποθέσεις:

- Αφορά έργο που υλοποιείται σε εκτός σχεδίου περιοχή και αφορά πρόσβαση σε γεωργική γη ή κτηνοτροφική εκμετάλλευση.
- Η πράξη είναι συμβατή με τους κανόνες επιλεξιμότητας που τίθενται στην πρόσκληση (όπως ύπαρξη τεχνικών μελετών , καθορισμός τιμής μονάδας από δικαστήριο για την απόκτηση γης)
- Ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση εμπίπτει στους δικαιούχους του μέτρου

- Η πρόταση συνοδεύεται από τα υποχρεωτικά έγγραφα (αδειοδοτήσεις και εγκρίσεις), που ορίζονται στην πρόσκληση (όπως αίτηση ενίσχυσης, τεχνικό δελτίο, περιβαλλοντικές και λοιπές αδειοδοτήσεις)
- Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου είναι εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2014-2020.

Δεν είναι επιλέξιμη η στήριξη σε δρόμους που εξυπηρετούν τη γενική κυκλοφορία και αποτελούν μέρος του ευρύτερου οδικού δικτύου.

8.2.4.3.12.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Για την ιεράρχηση των προτεινόμενων έργων εξετάζονται τα εξής :

- Η ωριμότητα των έργων από πλευράς ύπαρξης κατά περίπτωση μελετών και ειδικών αδειοδοτήσεων που απαιτούνται από τη φύση του κάθε έργου.
- Η σκοπιμότητα και αποδοτικότητα της πράξης σε σχέση με το αναμενόμενο αποτέλεσμα
- Η συνέργεια/συμπληρωματικότητα της πράξης με το υφιστάμενο ή και υπό κατασκευή οδικό δίκτυο
- Χωροταξικά κριτήρια (όπως περιοχές με φυσικές καταστροφές, ορεινές και μειονεκτικές περιοχές)
- Πρόσβαση σε κτηνοτροφικές ή μικτές εκμεταλλεύσεις

8.2.4.3.12.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Οι παρεμβάσεις αφορούν δημόσια υποδομή και το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 61 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

8.2.4.3.12.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.3.12.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

1. Διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για την ανάδειξη αναδόχων: Οι προδιαγραφές και οι απαιτήσεις που τίθενται στις προκηρύξεις και στα τεύχη δημοπράτησης των διαγωνισμών για την ανάδειξη των αναδόχων τεχνικών εταιρειών που θα υλοποιήσουν το έργο, τίθενται από τις αναθέτουσες αρχές. Η ελλιπής ενημέρωση των αρμόδιων αυτών Υπηρεσιών σχετικά με τις νομικές και ποιοτικές απαιτήσεις των έργων συχνά έχει αποτελέσει κίνδυνο εμφάνισης λαθών, ενώ η πολύπλοκη ενωσιακή και εθνική νομοθεσία αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα.

2. Έννομη προστασία στο πλαίσιο των δημοπρατήσεων (μεγάλη διάρκεια διαγωνιστικών διαδικασιών λόγω πολύχρονων εντάσεων)

8.2.4.3.12.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού σε αντιστοιχία με τους ως άνω κινδύνους είναι οι ακόλουθες:

1. Προγραμματισμός εκπαίδευσεων των φορέων που εμπλέκονται στην έγκριση των αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής σε σχέση με τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, καθώς και των αναθετουσών αρχών που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών. Επιπλέον κατά την υλοποίηση των έργων του παρόντος μέτρου σκόπιμη είναι η στήριξη των δικαιούχων και ειδικότερα των τεχνικών υπηρεσιών των Δήμων. Η στήριξη αφορά κυρίως το στάδιο δημοπράτησης των έργων αλλά μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των σταδίων υλοποίησης αυτών. Η εν λόγω στήριξη προβλέπεται μέσω των ειδικών μονάδων της ΜΟΔ ΑΕ οι οποίες παρέχουν συμβουλευτική και τεχνική στήριξη (επιτόπου ή εξ αποστάσεως) σε φορείς υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων δράσεων για τη βελτίωση της διοικητικής και διαχειριστικής τους ικανότητας και την ωρίμανση / υποβολή προτάσεων για ένταξη έργων σε τομεακά και περιφερειακά προγράμματα και την υλοποίησή τους. Επιπλέον, η ΔΑ του ΠΑΑ παρέχει την απαιτούμενη τεχνογνωσία για την διευκόλυνση του δικαιούχου.

2. Η έννομη προστασία στο πλαίσιο των δημοπρατήσεων στο ελληνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων υποστηρίζεται από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (βλ.ν.4013/2011) και τη σταδιακή εισαγωγή των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων ως βασικού εργαλείου για όλες τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων που κινούνται από τις ελληνικές αναθέτουσες αρχές. Η εν λόγω Αρχή, μεταξύ άλλων, εποπτεύει και συντονίζει τη δράση των φορέων της κεντρικής διοίκησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, μεριμνά για την τήρηση των κανόνων και αρχών της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, ασκεί δειγματοληπτικούς ελέγχους, αναζητώντας αυτεπαγγέλτως πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τις εν εξελίξει διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς Φορείς και τηρεί Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων. Παράλληλα, η νομοθετική μεταρρύθμιση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, με το νόμο 4281/2014 (έναρξη ισχύος από 1/1/2016) και τις οδηγίες (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) περιλαμβάνουν πρότυπα για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη διαχείριση των Δημοσίων συμβάσεων έχοντας ως σκοπό τη δημιουργία ενός ενιαίου, απλοποιημένου και συνεκτικού θεσμικού πλαισίου, συμβάλλοντας καθοριστικά στην ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων.

8.2.4.3.12.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή το συγκεκριμένο μέτρο έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία, η οποία σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

Επιπλέον, δεδομένου ότι το παρόν μέτρο αφορά έργα τα οποία υλοποιούνται από φορείς του Δημοσίου και συνεπώς ακολουθούν τους όρους και τις προϋποθέσεις των δημόσιων συμβάσεων υπάρχουν σημαντικά περιορισμένοι κίνδυνοι στην υλοποίηση των έργων. Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση αυτής της κατηγορίας έργων χαρακτηρίζεται από σημαντική εξειδίκευση.

8.2.4.3.12.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.3.12.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Δεν αφορά.

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Δεν αφορά.

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Η δράση εφαρμόζεται σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.4.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Έχει συμπεριληφθεί σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.4.4.2. Δράσεις μετριασμού

Έχει συμπεριληφθεί σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.4.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Στο πλαίσιο υλοποίησης του εν λόγω μέτρου, για όλες τις κατηγορίες των επενδύσεων (ιδιωτικές και δημόσιες) θα πραγματοποιείται συγκριτική αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης ώστε να επιλέγονται τα έργα με τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία. Ως εκ τούτου θα πραγματοποιούνται τακτικές προσκλήσεις και θα εφαρμόζονται βαθμολογούμενα κριτήρια επιλογής για τα υποβαλλόμενα επενδυτικά σχέδια. Επιπλέον θα τίθεται και ελάχιστο όριο βαθμολογίας (κατώφλι) το οποίο τα υποψήφια επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να υπερβαίνουν διαφορετικά θα απορρίπτονται.

8.2.4.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν αφορά.

8.2.4.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Ορισμός μη παραγωγικών επενδύσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

Ορισμός συλλογικών επενδύσεων

Έχει συμπεριληφθεί στο υπομέτρο (4.1).

Ορισμός ενοποιημένων έργων

Έχει συμπεριληφθεί σε επίπεδο υπομέτρου (4.1).

Ορισμός και προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών Natura 2000 και άλλων επιλέξιμων περιοχών υψηλής φυσικής αξίας

Το μέτρο εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη τη Χώρα.

Περιγραφή των στόχων της στήριξης προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με την ανάλυση SWOT που πραγματοποιείται αναφορικά με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Έχει συμπεριληφθεί στο πλαίσιο του υπομέτρου 4.1.

Κατάλογος νέων απαιτήσεων που επιβάλλονται από την ενωσιακή νομοθεσία και η συμμόρφωση με τις οποίες θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

Κατά περίπτωση, καθορισμός των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Δεν αφορά.

8.2.4.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Για τις επενδύσεις άρδευσης του υπομέτρου 4.3.1 εφαρμόζονται οι όροι του άρθρου 46 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 όπως περιγράφονται αναλυτικά στα **κριτήρια επιλεξιμότητας** του εν λόγω Υπομέτρου.

Πέραν των όσων αναφέρονται στον ανωτέρω Κανονισμό για τις υποδομές, ισχύει και εφαρμόζεται η εθνική νομοθεσία και συγκεκριμένα :

1. ΠΔ 696/74 (Α' 301) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει μέχρι και σήμερα.

2. Ν. 4014/2011 (Α' 209) όπως ισχύει κάθε φορά.

3. Η υπ' αριθμ. 1958/2012 (Β' 21) Απόφαση «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το Άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.09.2011 (Φ.Ε.Κ. Α' 209/2011)».

4. Η υπ' Αριθ. 48963/2012 (Β' 2703) Απόφαση «Προδιαγραφές περιεχομένου Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α' της υπ' αριθμ. 1958/13-1-2012 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) (Β' 21), όπως ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 7 του Ν. 4014/2011 (Α' 209)»

5. Η υπ' αριθμ. 170225/2014 (Β' 135) Απόφαση «Εξειδίκευση των περιεχομένων των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α' της απόφασης του ΥΠΕΚΑ με αρ. 1958/2012 (Β' 21) όπως ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4014/2011 (Α' 209), καθώς και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας.»

Σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθεσία, οι υποδομές άρδευσης ανήκουν στην κατηγορία **Υδραυλικά Έργα** και λόγω της σημαντικότητάς τους ως προς τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις ανήκουν στην **Κατηγορία Α** (υπάρχουν υποκατηγορίες ανάλογα με το μέγεθος της επέμβασης) σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 1958/2012 (β' 21) Απόφαση του ΥΠΕΚΑ.

Για τα έργα της **Κατηγορίας Α** απαιτείται διαδικασία Περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τη διεξαγωγή **Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων** (ΜΠΕ) και **Απόφαση έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων** (ΑΕΠΟ) (ισχύουν οι ανωτέρω 4 και 5 Αποφάσεις του ΥΠΕΚΑ)

Στις Αποφάσεις 4 και 5 προδιαγράφονται όλες οι απαιτήσεις για έλεγχο όλων των μορφών επιπτώσεων ενώ δίνεται ιδιαίτερη σημασία στις προστατευόμενες περιοχές (NATURA) με την επιβολή υποχρεωτικής υποβολής Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης όπου δεν υπάρχουν Σχέδια Διαχείρισης περιοχών NATURA.

ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ :

Υπομέτρο 4.1:

- Ν. 3874/2010 (ΦΕΚ Α 151) «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» στον οποίο ορίζεται η έννοια του «Επαγγελματία Αγρότη», όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 40 του Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α 32) και ισχύει κάθε φορά.

Δράση 4.3.2:

- Νόμος 4061/2012 (ΦΕΚ 66/Α 22-3-201) Άρθρο 30 Τροποποίηση άρθρου 2 του ν. 674/1977 (Α' 242).
- Ο Αυτό-καλλιεργητής ορίζεται βάσει του άρθρου 1§12 του Νόμου 674/1977 (ΦΕΚ 242Α/1-9-1977).
- Η εθνική νομοθεσία που διέπει τα έργα αναδασμού είναι:

N.674/77, N.2945/2001, N.3147/2003, N.3399/2005, N.4061/2012, N.4235/2014 και γενικότερα οι N.3316/2005, N.3669/2008, N.3852/2010.

Δράση 4.3.3:

- Δημόσια Έργα: και N.3669/2008 (ΦΕΚ Α τ. 116/18-6-2008).
- Δασοτεχνικά έργα: ΠΔ 437/81, (ΦΕΚ Α' 120/5-5-1981).
- Περιβαλλοντικές δεσμεύσεις/υποχρεώσεις: N.4014/11 (ΦΕΚ Α' 209/21-9-2011).
- Προγραμματική σύμβαση για υλοποίηση έργων επί δημοσίων εκτάσεων: Άρθρο 100 (Προγραμματικές Συμβάσεις) του N.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87/07/06/2010).

Δράση 4.3.4:

- Εθνική Νομοθεσία : N. 3316/2005 για μελέτες και παροχή υπηρεσιών, N. 3669/2008 για κατασκευή δημοσίων έργων, Π.Δ. 60/2007 για παροχή υπηρεσιών, που δεν καλύπτεται από το N. 3316/2005, εγκεκριμένες Οδηγίες Μελετών Έργων Οδοποιίας (ΟΜΟΕ) ΥΠΕΧΩΔΕ, Νόμος 2882/2001 περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων

Ενεργοποίηση υπομέτρων 4.1 (Δράση 2) και 4.3.1

Η ενεργοποίηση των υπομέτρων 4.1 (Δράση 2) και 4.3.1 θα καταστεί δυνατή με την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων της χώρας, όσον αφορά στην εκ των προτέρων αιρεσιμότητα για την τιμολόγηση του αρδευτικού νερού, η οποία εκπληρώθηκε εντός του 2017, λαμβάνοντας υπόψη και τα αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), τα οποία τέθηκαν σε ισχύ εντός του 2017.

8.2.5. M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)

8.2.5.1. Νομική βάση

Άρθρο 18 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ, όπως αυτός ισχύει.

8.2.5.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Ο αγροτικός τομέας ζημιώνεται, περισσότερο από άλλους τομείς, από τις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων. Προκειμένου να βοηθηθεί τόσο η επιβίωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και η θέση τους στην αλυσίδα αξίας γεωργικών προϊόντων, όσο και ο ανταγωνισμός, γενικότερα, το παρόν μέτρο αποσκοπεί σε επενδύσεις αποκατάστασης για την επαναφορά της εκμετάλλευσης στην προ της ζημίας κατάσταση, χωρίς σοβαρές, μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο εισόδημα του γεωργού ή κτηνοτρόφου, καθώς και στην πρόληψη τέτοιων ζημιών, συμβάλλοντας στην ανταγωνιστικότητα της γεωργίας.

Με σκοπό τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων και τη διασφάλιση της απρόσκοπτης παραγωγικής διαδικασίας θα πρέπει να παρέχεται στήριξη ώστε να βοηθηθούν οι γεωργοί να προστατέψουν το γεωργικό δυναμικό έναντι των παραπάνω κινδύνων (M5.1) αλλά και να διασφαλίσουν τη δυνατότητα των γεωργών και των κτηνοτρόφων, που επλήγησαν να ανασυστήσουν τις εκμεταλλεύσεις τους και να παραμείνουν στις αγροτικές περιοχές της χώρας συνεχίζοντας την οικονομική τους δραστηριότητα (M5.2).

Συνεισφορά Περιοχών Εστίασης και στους εγκάρσιους στόχους

Στο πλαίσιο του στρατηγικού προγραμματισμού το παρόν μέτρο συμβάλλει στην 3η προτεραιότητα «Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων καθώς και της ευζωίας των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία» για την αγροτική ανάπτυξη και ιδιαίτερα στην περιοχή εστίασης 3B «Στήριξη της διαχείρισης και πρόληψης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση». Επίσης το παρόν μέτρο συνεισφέρει στους οριζόντιους στόχους σχετικά με την κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος.

8.2.5.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.5.3.1. 5.1.1 Επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο

Επιμέρους μέτρο:

- 5.1 - στήριξη για επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των συνεπειών πιθανών φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων

8.2.5.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Οι δράσεις πρόληψης αφορούν κυρίως σε ενεργητική προστασία φυτικού κεφαλαίου από παγετό, προστασία από τις καταιγίδες, το χαλάζι, τη βροχή, τις πλημμύρες, την ξηρασία και τις πυρκαγιές.

Ιδιαίτερα η ενεργητική προστασία από το χαλάζι γίνεται μέχρι σήμερα:

- με εναέρια μέσα (αεροπλάνα σποράς των χαλαζοφόρων νεφών)
- με ιδιωτικές επενδύσεις σε για επίγεια μέσα (αντιχαλαζικά δίκτυα)

Πέραν των προαναφερόμενων μέσων και για περιοχές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως, μικρές σχετικά περιοχές, διακοπτόμενες από ορεινούς όγκους, απομακρυσμένες μεταξύ τους, είναι ιδιαίτερα σημαντική και αποτελεσματικότερη η συλλογική ενεργητική προστασία από το χαλάζι με άλλα μέσα, εκτός των αεροπλάνων, που είναι ιδιαίτερα κοστοβόρα για τις εν λόγω περιοχές. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμη η χρήση εναλλακτικών επίγειων συστημάτων σποράς των χαλαζοφόρων νεφών.

Η δράση M5.1.1 "Επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο" περιλαμβάνει δύο διακριτές ομάδες επενδύσεων:

- Ιδιωτικές επενδύσεις πρόληψης που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο,
- Δημόσιες επενδύσεις πρόληψης που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο.

8.2.5.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών.

Η ενίσχυση χορηγείται απευθείας στο δικαιούχο γεωργό ή σε ομάδα ή οργάνωση παραγωγών της οποίας είναι μέλος ή σε περίπτωση που δικαιούχος είναι δημόσιος φορέας στο φορέα υλοποίησης των μέτρων πρόληψης.

Παρέχεται η δυνατότητα χρήσης προκαταβολής, σύμφωνα με το άρθρο 45§4 του Καν. 1305/2013.

8.2.5.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

8.2.5.3.1.4. Δικαιούχοι

Η στήριξη παρέχεται:

- σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων με την ιδιότητα του γεωργού ή σε ομάδες γεωργών (όπως ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, συλλογικές αγροτικές οργανώσεις, σύμφωνα με το Ν. 4015/2011/210Α/21.09.2011, όπως κάθε φορά ισχύει), για την υλοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων πρόληψης.
- στον ΕΛ.Γ.Α για την υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων πρόληψης, σχετικά με τη συλλογική, ενεργητική προστασία από χαλάζι, με επίγεια συστήματα σποράς των χαλαζοφόρων νεφών.

8.2.5.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Αφορούν σε προληπτικές δράσεις, με σκοπό τη μείωση των συνεπειών από πιθανές φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα στο παραγωγικό δυναμικό. Ενδεικτικά αναφέρονται οι κάτωθι δαπάνες, που αφορούν στο κόστος ειδικών προληπτικών δράσεων:

- Αγορά υλικών και εγκατάσταση συστημάτων προστασίας αγροτικών καλλιεργειών, όπως πάσσαλοι υποστύλωσης, συρματόσχοινα, αντιχαλαζικά δίκτυα, άγκυρες κ.λπ., που αφορούν σε ιδιωτικές επενδύσεις χαλαζικής πρόληψης.
- Αγορά και εγκατάσταση συλλογικών επίγειων μέσων ενεργητικής προστασίας από το χαλάζι (δημόσιες τεχνολογικές επενδύσεις), όπως μικρά ραντάρ καιρού, συστήματα ανίχνευσης ηλεκτρικών εκκενώσεων, επίγειοι σταθμοί σποράς, κ.λπ.

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 69 παρ. 3 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 και άρθρο 45 παρ. 3 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Κατά τα λοιπά και όπου δεν ισχύουν σχετικές παρεκκλίσεις βάσει του Καν. 1305/2013, ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 65 του Καν. 1303/2013.

Παρέχεται η δυνατότητα χρήσης προκαταβολής, σύμφωνα με το άρθρο 45§4 του Καν. 1305/2013.

8.2.5.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

α) Όσον αφορά στις ιδιωτικές επενδύσεις πρόληψης:

- Η λειτουργία της εκμετάλλευσης είναι σύμφωνη με το σχετικό εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο.
- Δεν έχει προηγηθεί ενίσχυση για την ίδια δράση, στο ίδιο αγροτεμάχιο. Εξαιρούνται περιπτώσεις που η εν λόγω επένδυση έχει αποδεδειγμένα καταστραφεί.
- Δεν χορηγείται ενίσχυση κατά παράβαση απαγορεύσεων ή περιορισμών που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, ακόμη και όταν οι εν λόγω απαγορεύσεις και περιορισμοί αφορούν μόνο την ενωσιακή στήριξη που παρέχεται βάσει του εν λόγω κανονισμού ή κατά παράβαση απαγορεύσεων ή περιορισμών του εθνικού θεσμικού πλαισίου.

β) Όσον αφορά στις δημόσιες επενδύσεις επίγειων μέσων ενεργητικής προστασίας από το χαλάζι, αυτές θα πραγματοποιούνται από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.), ο οποίος:

- είναι Οργανισμός κοινής ωφέλειας, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ανήκει εξολοκλήρου στο Δημόσιο,
- έχει την αρμοδιότητα, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του να προβαίνει σε τέτοιες ενέργειες και έχει άμεση σύνδεση με το γεωργικό παραγωγικό δυναμικό,
- προβαίνει σε ενέργειες, που αφορούν στη συλλογική ενεργητική προστασία της φυτικής παραγωγής από κινδύνους.

8.2.5.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Οι βασικές αρχές των κριτηρίων επιλογής αφορούν:

Όσον αφορά στις ιδιωτικές επενδύσεις:

- Στη συχνότητα των φυσικών φαινομένων, δυσμενών καιρικών συνθηκών και καταστροφικών συμβάντων, με προτεραιότητα στις περιοχές, όπου παρατηρείται συστημικός κίνδυνος
- Στην αξία του παραγόμενου προϊόντος, με προτεραιότητα στις μεγαλύτερες αξίες παραγωγής
- Στον επαγγελματία αγρότη, όπως αυτός ορίζεται από την εθνική νομοθεσία
- Στη συλλογικότητα των επενδύσεων πρόληψης σε μια δεδομένη περιοχή
- Σε οικονομικά κριτήρια, με προτεραιότητα στους δικαιούχους με χαμηλότερα εισοδήματα
- Στους αγρότες των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών
- Στις καλλιέργειες με τον χαρακτηρισμό ΠΟΠ (Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης) ή ΓΕ (Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη) ή προϊόν Πιστοποιημένης Βιολογικής παραγωγής.
- Στους δικαιούχους των μέτρων 112 (ΠΑΑ 2007-2013) και M6.1 (ΠΑΑ 2014-2020)

Όσον αφορά στις δημόσιες επενδύσεις επίγειων μέσων προστασίας από το χαλάζι αυτές θα εγκατασταθούν σε περιοχές που πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- **Καλλιεργητικά:** Οι περιοχές περιλαμβάνουν μεγάλο ποσοστό εκτάσεων δυναμικών καλλιεργειών και γενικά καλλιεργειών με υψηλό παραγωγικό δυναμικό.
- **Κλιματικά:** Χαρακτηρίζονται από μεγάλη συχνότητα χαλαζοπτώσεων, καθώς και την εμφάνιση ισχυρών χαλαζοπτώσεων, με μεγάλο δυναμικό ζημιάς σε ευαίσθητες καλλιεργητικές περιόδους.
- **Οικονομικά:** Καταβάλλονται μεγάλα ποσά οικονομικών αποζημιώσεων για τις ζημιές, που προξενούνται στις καλλιέργειες από το χαλάζι.

8.2.5.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Δεδομένου ότι η σημασία πρόληψης είναι εξαιρετικής σημασίας για τη διατήρηση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων το ποσοστό στήριξης για δράσεις πρόληψης ανέρχεται σε:

- 80 % του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για πράξεις πρόληψης που αναλαμβάνουν μεμονωμένοι γεωργοί (ιδιωτικές επενδύσεις πρόληψης)
- 100 % του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για πράξεις πρόληψης που εκτελούνται συλλογικά και οφελούν μέλη τους (ιδιωτικές, συλλογικές επενδύσεις πρόληψης).
- 100% σε δημόσιες επενδύσεις, που ωφελούν το σύνολο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, σε περιοχές που υλοποιούνται.

8.2.5.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.5.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

8.2.5.3.2. 5.1.2 Επενδύσεις πρόληψης και προστασίας του ζωικού κεφαλαίου από μεταδοτικές ασθένειες και φυσικές καταστροφές

Επιμέρους μέτρο:

- 5.1 - στήριξη για επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των συνεπειών πιθανών φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων

8.2.5.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Τα λοιμώδη νοσήματα των ζώων αποτελούν μία πολύ σημαντική ομάδα νοσημάτων που έχουν άμεση σχέση με τη Δημόσια Υγεία (π.χ. λύσσα) καθώς και τη βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητα της κτηνοτροφίας (π.χ. Αφρικανική Πανώλη των χοίρων).

Στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο η δράση θα αφορά στις επενδύσεις πρόληψης και προστασίας του χοιροτροφικού κεφαλαίου από την Αφρικανική Πανώλη των χοίρων. Η Αφρικανική Πανώλη των χοίρων (ΑΠΧ) είναι ένα αιμορραγικό νόσημα μεγάλης μολυσματικότητας, που προσβάλλει όλες τις ηλικίες χοίρων και αγριόχοιρων. Η νόσος εξαπλώνεται γρήγορα ανεξαρτήτως συνόρων, προκαλώντας τεράστιες κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο των χοιροτρόφων της συστηματικής χοιροτροφίας.

Για την πρόληψη, τον έλεγχο και την εξάλειψη λοιμωδών νοσημάτων στα ζώα θα πρέπει να ενισχυθούν επενδύσεις, οι οποίες θα αφορούν στην ενίσχυση των μέτρων βιοασφάλειας στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, με την εφαρμογή των οποίων αποτρέπεται η είσοδος του νοσήματος στις εγκαταστάσεις μέσω επαφής με αγριόχοιρους ή ανεπιτήρητους οικόσιτους χοίρους ή, ανθρώπινης δραστηριότητας ή υλικών.

Τα μέτρα βιοασφάλειας, που μπορούν να ενισχυθούν μέσω του παρόντος υπομέτρου μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Κατάλληλη και ισχυρή περιφράξη των εγκαταστάσεων, ώστε να εμποδίζεται η επαφή μεταξύ των χοίρων της εκμετάλλευσης και των ανεπιτήρητων χοίρων από άλλες εκμεταλλεύσεις ή αγριόχοιρων.
- Κατάλληλες υποδομές και διαδικασίες για την απολύμανση ατόμων, οχημάτων μεταφοράς ζώων και ζωοτροφών, εξοπλισμού και εγκαταστάσεων καθώς και διαδικασίες εφαρμογής κανόνων υγιεινής του προσωπικού.
- Κατάλληλη χωροταξική διαμόρφωση χώρων απομόνωσης για τα νέο-εισερχόμενα στην εγκατάσταση ζώα, καθώς και για τα άρρωστα ζώα.

8.2.5.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών. Η ενίσχυση χορηγείται απευθείας στο δικαιούχο γεωργό (χοιροτρόφο).

Παρέχεται η δυνατότητα χρήσης προκαταβολής, σύμφωνα με το άρθρο 45§4 του Καν. 1305/2013.

8.2.5.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

8.2.5.3.2.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι της δράσης μπορεί να είναι οι κάτοχοι χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) συστηματικής εκτροφής.

8.2.5.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Ενδεικτικές επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν σε συστηματικές χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις μπορεί να είναι οι ακόλουθες:

- Κατασκευή ειδικής περίφραξης με βάση από μπετόν (διπλή περίφραξη, ηλεκτροφόρο σύρμα)
- Εξοπλισμός ελεγχόμενης εισόδου προσωπικού (απολύμανση υποδημάτων, ειδικός ρουχισμός, είσοδος μετά από απολύμανση χεριών) και οχημάτων (εξωτερική καθολική αυτόματη απολύμανση οχημάτων κατά την είσοδο – έξοδο στην εκμετάλλευση, με καταιονισμό),
- Κατασκευή ράμπας φόρτωσης / εκφόρτωσης στην περίμετρο της εκμετάλλευσης, ώστε να μην εισέρχονται εντός αυτής μεταφορικά οχήματα προς παράδοση ή παραλαβή ζώων,
- Εξοπλισμός συστήματος απολύμανσης χαμηλής πίεσης χώρων (σταθμός απολύμανσης και φορητές μονάδες).
- Κατασκευή ράμπας καθαρισμού / απολύμανσης μεταφορικών μέσων εντός αύλιου χώρου (εσωτερική απολύμανση οχημάτων),
- Κατασκευή χώρων απομόνωσης για νεοεισερχόμενα και νοσούντα ζώα,
- Σύστημα αερισμού/κλιματισμού χώρων παραγωγής,
- Εξοπλισμός διαχείρισης νεκρών ζώων σε επίπεδο χοιροτροφικής εκμετάλλευσης (αποθήκη-ψυγείο).

8.2.5.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι πρέπει να έχουν την ιδιότητα του κατά κύριο επάγγελμα γεωργού (χοιροτρόφου), όπως αυτή ορίζεται και αποδεικνύεται από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο (εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων).

Οι δικαιούχοι στην περίπτωση των νομικών προσώπων να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας και ειδικότερα της χοιροτροφίας, με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένοι στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής (ΟΠΣΚ), με το χαρακτηρισμό της εκμετάλλευσής τους ως α) μη οικόσιτης και β) ενσταβλισμένης ή μικτής.

8.2.5.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Λόγω του συγκεκριμένου προϋπολογισμού της δράσης και την ανάγκη της επικέντρωσης των πόρων στις εκμεταλλεύσεις που υπάρχει η μεγαλύτερη ανάγκη των ενεργειών πρόληψης και ελέγχου της Αφρικανικής Πανώλης των Χοίρων ισχύουν οι ακόλουθες αρχές κριτηρίων επιλογής:

- Τόπος που βρίσκονται οι χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις, με προτεραιότητα σε εγκαταστάσεις χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων που βρίσκονται σε περιοχές υψηλού κινδύνου ως προς την Αφρικανική Πανώλη των χοίρων,
- Μέγεθος εκμεταλλεύσεων, με προτεραιότητα σε αυτές με τον μεγαλύτερο αριθμό χοιρομητέρων,
- Πυκνότητα των χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων στην Περιφερειακή Ενότητα όπου βρίσκεται η εκμετάλλευση, με προτεραιότητα στις Περιφερειακές Ενότητες, όπου η πυκνότητα είναι υψηλή.

8.2.5.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Δεδομένου ότι η σημασία πρόληψης είναι εξαιρετικής σημασίας για πρόληψη και τον έλεγχο της Αφρικανικής Πανώλης των Χοίρων το ποσοστό στήριξης για δράσεις πρόληψης ανέρχεται στο 80% του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για πράξεις πρόληψης/ελέγχου, που αναλαμβάνουν μεμονωμένοι γεωργοί-χοιροτρόφοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα).

8.2.5.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.5.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

- Υπερτιμολόγηση της αξίας (μη εύλογο κόστος) των επιλέξιμων δαπανών των επενδύσεων πρόληψης και αποκατάστασης ζημιών.

8.2.5.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

- 100% επιτόπιοι έλεγχοι από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές στο πλαίσιο των επίσημων ελέγχων και δραστηριοτήτων, που ενεργεί, καθώς και κατά την επιτήρηση της Αφρικανικής Πανώλης των Χοίρων.
- Η αξία για κάθε επιλέξιμη δαπάνη θα βασισθεί σε πίνακα, τον οποίο θα καταρτίσει η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του Υπ.ΑΑΤ, ο οποίος θα περιλαμβάνει το εύρος του εύλογου κόστους των δαπανών αυτών.

8.2.5.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η δράση κρίνεται επιβλητέα λόγω της εξάπλωσης της Αφρικανικής Πανώλης των Χοίρων και της άμεσης απειλής αυτής για τη βιωσιμότητα της ελληνικής χοιροτροφία. Ο έλεγχος της δράσης κρίνεται επαρκής λόγω των πολλαπλών σταδίων ελέγχου και από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης της δράσης (Γενική Δ/ση Κτηνιατρικής του Υπ.ΑΑΤ), αλλά και από τις κατά τόπους κτηνιατρικές υπηρεσίες.

--

8.2.5.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.5.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

8.2.5.3.3. 5.2 Επενδύσεις αποκατάστασης ζημιών

Επιμέρους μέτρο:

- 5.2 - στήριξη για επενδύσεις για την αποκατάσταση της γεωργικής γης και του παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές, από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και από καταστροφικά συμβάντα

8.2.5.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Οι ζημιές που προκαλούνται στη γεωργία από φυσικές καταστροφές και δυσμενή καιρικά φαινόμενα ή κλιματικά γεγονότα, κλονίζουν την οικονομία των γεωργών, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τις δαπάνες αποκατάστασής τους και να συνεχίσουν ομαλά και απρόσκοπτα την παραγωγική τους δραστηριότητα. Για τις ανάγκες του μέτρου με τον όρο «γεωργοί» νοούνται τόσο οι γεωργοί, όσο και οι κτηνοτρόφοι και οι μελισσοκόμοι. Κατά συνέπεια με τον όρο «γεωργική εκμετάλλευση» νοείται η γεωργική, κτηνοτροφική, ή μελισσοκομική εκμετάλλευση. Ειδικά, ως «κτηνοτροφική εκμετάλλευση» νοείται κάθε αμιγής ή μικτή κτηνοτροφική ή πτηνοτροφική (όρνιθες, κοτόπουλα, φραγκόκοτες, στρουθοκάμηλοι, γαλοπούλες, πάπιες, χήνες) εκμετάλλευση.

Οι επιπτώσεις από τα έντονα φαινόμενα της κλιματικής αλλαγής έχουν εμφανιστεί πολύ νωρίτερα από ότι αναμένονταν και έχουν επηρεάσει δυσμενώς τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Έντονες και με μεγάλη διάρκεια περίοδοι ξηρασίας και υψηλών θερμοκρασιών ακολουθούνται από ανεξέλεγκτες πυρκαγιές και έντονες βροχοπτώσεις, με εμφάνιση πλημμυρικών φαινομένων, που πλήττουν μεταξύ άλλων το γεωργικό δυναμικό (φυτά, ζώα, πάγιο), την ποιότητα των γεωργικών γαιών αλλά και τις ευρύτερες υποδομές στη γεωργία (αναχώματα, συστήματα αποστράγγισης ή/και άρδευσης, κ.λπ.).

Οι ενισχύσεις του παρόντος υπομέτρου διασφαλίζουν τη δυνατότητα των γεωργών και των κτηνοτρόφων που επλήγησαν να ανασυστήσουν τις εκμεταλλεύσεις τους και να παραμείνουν στις αγροτικές περιοχές της χώρας, συνεχίζοντας την οικονομική τους δραστηριότητα.

8.2.5.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται, ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών.

Η ενίσχυση χορηγείται απευθείας στο δικαιούχο γεωργό (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε συλλογικό σχήμα γεωργών ή σε περίπτωση που δικαιούχος είναι δημόσιος φορέας στο φορέα υλοποίησης των μέτρων αποκατάστασης. Για τις ανάγκες του μέτρου, με τον όρο «συλλογικό σχήμα γεωργών» νοούνται τα συλλογικά σχήματα γεωργών, όπως ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, συλλογικές αγροτικές οργανώσεις, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

8.2.5.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031, σχετικά με προστατευτικά μέτρα κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 228/2013, (ΕΕ) αριθ. 652/2014 και (ΕΕ) αριθ. 1143/2014, και την κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 69/464/ΕΟΚ, 74/647/ΕΟΚ, 93/85/ΕΟΚ, 98/57/ΕΚ, 2000/29/ΕΚ, 2006/91/ΕΚ και 2007/33/ΕΚ
- Απόφαση 2009/470/ΕΚ του Συμβουλίου, σχετικά με ορισμένες δαπάνες στον κτηνιατρικό τομέα
- Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ

8.2.5.3.3.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι κρίνονται φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή συλλογικά σχήματα γεωργών.

Η στήριξη μπορεί επίσης να χορηγείται σε δημόσιους φορείς, όταν αποδεικνύεται σύνδεση μεταξύ των επενδύσεων, που πραγματοποιούνται από τους εν λόγω φορείς και του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού. Ενδεικτικά αναφέρονται οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ).

8.2.5.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Η αποκατάσταση των ζημιών αναφέρεται στην κάλυψη των δαπανών ανασύστασης του ζημιωμένου γεωργικού παραγωγικού δυναμικού γεωργών, συλλογικών σχημάτων γεωργών ή δημόσιων φορέων. Για τις ανάγκες του μέτρου ως παραγωγικό δυναμικό νοείται το φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, οι κτιριακές εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η ποιότητα του εδάφους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και οι δημόσιες υποδομές εξυπηρέτησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες οι οποίες πραγματοποιούνται για την αποκατάσταση ζημιών που προκλήθηκαν ως άμεσο επακόλουθο των φυσικών καταστροφών, των δυσμενών κλιματικών φαινομένων ή των καταστροφικών συμβάντων (από εδώ και στο εξής «καταστροφικά αίτια»)

Ενδεικτικά αναφέρονται δαπάνες που αφορούν στην:

- αποκατάσταση κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων ή εξοπλισμού, που έχουν πληγεί από «καταστροφικά αίτια»,
- ανασύσταση φυτικού και ζωικού κεφαλαίου που έχει πληγεί από «καταστροφικά αίτια»,
- αποκατάσταση των υποδομών για τη διατήρηση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από «καταστροφικά αίτια». Σε περίπτωση αποκατάστασης υφιστάμενης αρδευτικής εγκατάστασης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα σχετικά με την επένδυση, που προβλέπονται στο άρθρο 46 του Καν. 1305/2013.
- αποκατάσταση της ποιότητας του εδάφους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχει πληγεί από «καταστροφικά αίτια».

Ο υπολογισμός των υλικών ζημιών βασίζεται στο κόστος της αποκατάστασης ή την οικονομική αξία του πληγέντος γεωργικού παραγωγικού δυναμικού πριν από το καταστροφικό αίτιο και δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος αποκατάστασης ή τη μείωση της πραγματικής εμπορικής αξίας λόγω του «καταστροφικού αιτίου».

Δεν είναι επιλέξιμες:

- οι δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 69 παρ. 3 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 και στο άρθρο 45 παρ. 3 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, εξαιρουμένης της αγορά ζώων, που αφορά στην αποκατάσταση του ζωικού δυναμικού, που έχει καταστραφεί από «καταστροφικά αίτια»,
- η απώλεια εισοδήματος που προκλήθηκε από «καταστροφικά αίτια» (είτε αφορά την ηρτημένη παραγωγή, είτε την απώλεια παραγωγής, εξαιτίας της ανασύστασης του φυτικού δυναμικού),
- οι δαπάνες, οι οποίες καλύπτονται, εξ ολοκλήρου ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α., ή από άλλες πηγές χρηματοδότησης αποκατάστασης ζημίας, όπως για παράδειγμα από τις διατάξεις κρατικής αρωγής σύμφωνα με το Ν. 4797/2021(ΦΕΚ 66Α),
- οι δαπάνες, που αποζημιώνονται από τους γενικούς και ειδικούς όρους των Κανονισμών Ασφάλισης των διαφόρων ασφαλιστικών φορέων, όταν υπάρξουν,
- ζημιές οι οποίες αφορούν σε:
 - ο αυτοκίνητα οχήματα που υποχρεούνται στην ασφάλιση της αστικής ευθύνης, σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στο Νόμο 489/1976 (ΦΕΚ 331Α), όπως ισχύει σήμερα,
 - ο γεωργικές εκμεταλλεύσεις που έχουν εγκαταλειφθεί,
 - ο γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες δεν τηρούν τις σχετικές, προβλεπόμενες, από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, διατάξεις περί νόμιμης λειτουργίας τους,
 - ο ζημιές γεωργικού παραγωγικού δυναμικού ή ζημιές υποδομών που εξυπηρετούν γεωργικό παραγωγικό δυναμικό, όταν κατά περίπτωση δεν αποδεικνύεται η νόμιμη κατοχή τους.

Κατά τα λοιπά και όπου δεν ισχύουν σχετικές παρεκκλίσεις βάσει του Καν. 1305/2013, ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 65 του Καν. 1303/2013.

Η επιλεξιμότητα των δαπανών σε περιπτώσεις επενδύσεων αποκατάστασης λόγω φυσικών καταστροφών, καταστροφικών συμβάντων ή δυσμενών κλιματικών φαινομένων αρχίζει από την ημερομηνία εκδήλωσης του επιβεβαιωμένου συμβάντος.

8.2.5.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

Επιτρέπεται η καταβολή ενισχύσεων για αποκατάσταση ζημιών όταν συντρέχουν αθροιστικά τα παρακάτω:

Α) για τα Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα:

- Ο δικαιούχος είναι, φυσικό ή νομικό πρόσωπο κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Έχει δηλώσει την καλλιέργεια/εκτροφή, που ζημιώθηκε στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου (ΟΣΔΕ), εφόσον είναι υπόχρεος.
- Έχει καταβάλλει την ειδική ασφαλιστική εισφορά στον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), εφόσον είναι υπόχρεος.

- Η εκμετάλλευση είναι καθόλα νόμιμη, σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, και προκειμένου για νομικά πρόσωπα λειτουργεί τουλάχιστον ένα έτος, με οικονομικά αποτελέσματα.
- Οι ζημιές προκαλούνται από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα, βάσει επίσημων μετεωρολογικών δεδομένων, εργαστηριακών αποτελεσμάτων, πορίσματος αρμόδιας επιστημονικής επιτροπής, κ.λπ., κατά περίπτωση και υπόκεινται στην επίσημη αναγνώριση του Υπ.ΑΑΤ ή άλλης αρμόδιας αρχής ότι σημειώθηκε φυσική καταστροφή και ότι η καταστροφή ή τα μέτρα που ελήφθησαν σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2016/2031, για την εξάλειψη ή συγκράτηση μιας φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα έχει προκαλέσει καταστροφή σε 30% των ειδών της ευρύτερης περιοχής (Νομού - νυν Περιφερειακής Ενότητας), με βάση τα επίσημα στοιχεία της Χώρας (σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας).
- Υπάρχει άμεση και αιτιώδης σχέση μεταξύ του καταστροφικού αιτίου και της ζημιάς που αποκαθίσταται.
- Το επίπεδο των ζημιών, που οφείλονται στα καταστροφικά αίτια, να ξεπερνά το 30% των ομοειδών ειδών και σε επίπεδο παραγωγού, κατόπιν σχετικής αναγνώρισης από την αρμόδια δημόσια αρχή.

Β) Για συλλογικά σχήματα:

- Ο δικαιούχος είναι συλλογικό σχήμα γεωργών, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη εθνική νομοθεσία,
- Οι ζημιές αφορούν σε συλλογικές υποδομές/πάγια/εξοπλισμό, που εξυπηρετούν άμεσα το παραγωγικό δυναμικό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων των μελών τους,
- Οι ζημιές προκαλούνται από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα, βάσει επίσημων μετεωρολογικών δεδομένων, εργαστηριακών αποτελεσμάτων, πορίσματος αρμόδιας επιστημονικής επιτροπής, κ.λπ., κατά περίπτωση και υπόκεινται στην επίσημη αναγνώριση του Υπ.ΑΑΤ ή άλλης αρμόδιας αρχής ότι σημειώθηκε φυσική καταστροφή και ότι η καταστροφή ή τα μέτρα που ελήφθησαν σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2016/2031, για την εξάλειψη ή συγκράτηση μιας φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα έχει προκαλέσει καταστροφή σε 30% των ειδών της ευρύτερης περιοχής (Νομού - νυν Περιφερειακής Ενότητας), με βάση τα επίσημα στοιχεία της Χώρας (σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας),
- Υπάρχει άμεση και αιτιώδης σχέση μεταξύ του καταστροφικού αιτίου και της ζημιάς που αποκαθίσταται.

Γ) Για δημόσιες αρχές:

Όσον αφορά σε δικαιούχους δημόσιες αρχές θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι:

- οι επενδύσεις αποκατάστασης αφορούν υποδομές που εξυπηρετούσαν το γεωργικό παραγωγικό δυναμικό της περιοχής και συνεχίζουν να το εξυπηρετούν και μετά την υλοποίησή τους,
- υπάρχει άμεση και αιτιώδης σχέση μεταξύ του καταστροφικού αιτίου και της ζημιάς που αποκαθίσταται.

8.2.5.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Αν και δεν είναι απαραίτητος ο καθορισμός αρχών κριτηρίων επιλογής, βάσει του άρθρου 49 παρ. 2 καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει, σε περίπτωση που ο προϋπολογισμός της σχετικής πρόσκλησης υπολείπεται των απαιτήσεων των εν δυνάμει δικαιούχων, δύναται κατόπιν εισήγησης του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ) και έγκριση από την ΕΥΔ ΠΑΑ, η προτεραιοποίηση των κατά κύριο επάγγελμα Γεωργών, των οποίων οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις επλήγησαν από το «καταστροφικό αίτιο».

8.2.5.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Λαμβάνοντας υπόψη τη δυσκολία άμεσης και ταχείας αναπροσαρμογής της γεωργικής εκμετάλλευσης από τις ζημιές τις οποίες έχει υποστεί από φυσικά φαινόμενα, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα, έτσι ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες της αγοράς, λόγω και των φυσικών βιολογικών διαδικασιών, το ποσοστό στήριξης ανέρχεται έως το 100 % του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών, για πράξεις αποκατάστασης του παραγωγικού δυναμικού, που έχει πληγεί.

Σε κάθε περίπτωση αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση ως αποτέλεσμα του συνδυασμού της ενίσχυσης του παρόντος υπομέτρου και άλλων εθνικών (όπως για παράδειγμα «κρατική αρωγή» βάσει του ν. 4797/2021/ΦΕΚ 66Α), ενωσιακών μέσων ή ιδιωτικών ασφαλιστικών συστημάτων.

Εάν συγκεκριμένος δικαιούχος έχει λάβει από οποιοδήποτε άλλο μέσο, ενίσχυση για τον ίδιο σκοπό, το συνολικό ποσό που λαμβάνει, με σκοπό την αποκατάσταση του γεωργικού δυναμικού που επλήγη από ένα συγκεκριμένο «καταστροφικό αίτιο», δεν υπερβαίνει το κόστος της επένδυσης αποκατάστασης, βάσει της γνωμάτευσης σχετικού κλιμακίου.

Για την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων του υπομέτρου M5.2, οι επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών καθώς και τα σχετικά εύλογα κόστη:

- ανασύστασης φυτικού, ζωικού και μελισσοκομικού παραγωγικού δυναμικού δύναται να εξειδικεύονται σε Πίνακες Εύλογου Κόστους του ΕΛΓΑ,
- αποκατάστασης κτιριακών εγκαταστάσεων δύναται να εξειδικεύονται από το «Τιμολόγιο υπολογισμού δαπάνης των εργασιών επισκευής για την αποκατάσταση των ζημιών σε κτίρια που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές (σεισμό, πυρκαγιά, πλημμύρα, κατολίσθηση)».

Σε περίπτωση που δεν δύναται να χρησιμοποιηθούν τιμές εύλογου κόστους για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων δαπανών, τότε αυτές θα αξιολογούνται βάσει προτιμολογίων αγοράς.

8.2.5.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.5.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.3.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.5.3.3.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

8.2.5.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.5.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

- Υπεραντιστάθμιση, ως αποτέλεσμα του συνδυασμού αυτού του μέτρου και άλλων εθνικών ή ενωσιακών μέσων ή ιδιωτικών ασφαλιστικών συστημάτων στήριξης.
- Υπέρβαση του κόστους επένδυσης. Δηλαδή το ποσό που λαμβάνει ο δικαιούχος για την αποκατάσταση του παραγωγικού δυναμικού να υπερβαίνει το κόστος της επένδυσης.
- Υπερτιμολόγηση της αξίας (μη εύλογο κόστος) των επιλέξιμων δαπανών των επενδύσεων πρόληψης και αποκατάστασης ζημιών.

8.2.5.4.2. Δράσεις μετριασμού

Βασικές ενέργειες για τον μετριασμό των κινδύνων αποτελούν:

α) η πραγματοποίηση επιτόπιων ελέγχων στο 100% των Δικαιούχων για τη καταγραφή πληροφοριών και στοιχείων για την αποκατάσταση ή πρόληψη από ζημιά από μικτά κλιμάκιο των αρμόδιων αρχών (ΕΛΓΑ, Περιφέρειες, συναρμόδιες Υπηρεσίες ανάλογα με το «καταστροφικό αίτιο»), γεγονός που εξασφαλίζει την επαλήθευση των όρων επιλεξιμότητας και την ορθή αξιολόγηση των αιτημάτων ενίσχυσης και κατά συνέπεια μειώνει σημαντικά το ποσοστό σφάλματος αντισταθμίζοντας τους αναφερόμενους κινδύνους. Ο δικαιούχος με Υπεύθυνη Δήλωση γνωρίζει στον ΕΛΓΑ, ως Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης του Μ05, εάν είναι ασφαλισμένος ή όχι σε Ιδιωτική Ασφαλιστική Εταιρεία. Εφόσον είναι ασφαλισμένος και σε άλλη εταιρεία, γίνεται αλληλογραφία με την εταιρεία για το θέμα και αναλόγως οριστικοποιείται το τελικό ποσό ενίσχυσης (δηλαδή στην περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει ποσό από την ασφαλιστική για το ίδιο αίτιο, αφαιρείται το ποσό αυτό από το συνολικό ποσό της ενίσχυσης και του καταβάλλεται το υπόλοιπο). Το ίδιο συμβαίνει μέσω διασταυρωτικών ελέγχων των σχετικών πληροφοριακών συστημάτων, ανάλογα με το «καταστροφικό αίτιο», όπου ελέγχεται αν ο

δικαιούχος έχει λάβει αποζημίωση για την αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού της γεωργικής του εκμετάλλευσης που επλήγη από συγκεκριμένο «καταστροφικό αίτιο».

β) διατίθενται πίνακες τιμών εύλογου κόστους για τις επιλέξιμες δαπάνες αποκατάστασης, οι οποίες θα αναφέρονται στη σχετική πρόσκληση, γεγονός που εξασφαλίζει το εύλογο κόστος των δαπανών. Όποιας δαπάνης δεν καθορίζεται το εύλογο κόστος βάσει των προαναφερόμενων στην παράγραφο σχετικά με τα ισχύοντα ποσά και ποσοστά, θα αξιολογείται βάσει προτιμολογίων αγοράς,

γ) ειδικά στην περίπτωση που δικαιούχος είναι Δημόσιος Οργανισμός, τότε η εκτέλεση των επενδύσεων αποκατάστασης ή πρόληψης θα γίνεται μέσω αναδόχων με τη διαδικασία δημοσίων συμβάσεων, βάσει της σχετικής ενωσιακής και κοινοτικής νομοθεσίας, εξασφαλίζοντας τόσο το εύλογο κόστος και τη νομιμότητα των δαπανών, όσο και την ελεγχσιμότητα και επαληθευσιμότητα των επενδύσεων. Επισημαίνεται, ότι έχει συσταθεί ενιαία ανεξάρτητη αρχή δημοσίων συμβάσεων, η οποία πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς ελέγχους, και κεντρικό ηλεκτρονικό μητρώο δημοσίων συμβάσεων.

δ) η χρήση πληροφοριακών συστημάτων για την εφαρμογή διασταυρωτικών ελέγχων, τόσο για το μετριασμό του κινδύνου υπεραντιστάθμισης, όσο και των υπολοίπων κινδύνων.

8.2.5.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) ορίζεται:

- για ιδιωτικές επενδύσεις πρόληψης, που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο (M5.1.1 «Επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο»), ο ΕΛΓΑ,
- στην περίπτωση δημοσίων συλλογικών επενδύσεων επίγειων συστημάτων χαλαζικής προστασίας (M5.1.1 «Επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των επιπτώσεων στο φυτικό κεφάλαιο»), όπου δικαιούχος είναι ο ΕΛΓΑ, ΕΦΔ ορίζεται η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ,
- για ιδιωτικές επενδύσεις πρόληψης και προστασίας του ζωικού κεφαλαίου από μεταδοτικές ασθένειες και φυσικές καταστροφές (M5.1.2 «5.1.2 Επενδύσεις πρόληψης και προστασίας του ζωικού κεφαλαίου από μεταδοτικές ασθένειες και φυσικές καταστροφές»), η Γενική Δ/νση Κτηνιατρικής - Διεύθυνση Υγείας των Ζώων, του Υπ.ΑΑΤ
- για επενδύσεις αποκατάστασης ζημιών αποκατάστασης ζημιών σε γεωργική γη, παραγωγικό δυναμικό γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή υποδομές που συνδέονται με το παραγωγικό δυναμικό (M5.2 «Επενδύσεις αποκατάστασης ζημιών»), ο ΕΛΓΑ,

Ο ΕΛΓΑ είναι οργανισμός που εποπτεύεται από το Υπ.ΑΑΤ, με πολυετή εμπειρία σε θέματα αποκατάστασης και πρόληψης ζημιών από φυσικές καταστροφές.

Σχετικά με το M5.2 «Επενδύσεις αποκατάστασης ζημιών» σε γεωργική γη, παραγωγικό δυναμικό γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή υποδομές που συνδέονται με το παραγωγικό δυναμικό, αν και περιλαμβάνονται ζημιές από «καταστροφικά αίτια» τόσο στο παραγωγικό δυναμικό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, όσο και σε υποδομές για τις οποίες δεν είναι αρμόδιος ο ΕΛΓΑ για την αναγνώριση και καταγραφή τους, εν τούτοις ορίζεται ως ΕΦΔ συνολικά του υπομέτρου M5.2 για τον καλύτερο συντονισμό των επιμέρους δράσεων του υπομέτρου και όπου απαιτείται θα επικουρείται από τις αρμόδιες

υπηρεσίες, τόσο στην αναγνώριση του μεγέθους ζημιών όσο και στους ελέγχους ή στην επιστημονική/τεχνική υποστήριξη.

Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) ιδρύθηκε με το Νόμο 1790/88, ο οποίος τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Νόμο 3877/2010 (ΦΕΚ 160 Α) και σκοπός και αρμοδιότητές του είναι η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής και του ζωικού κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, η διενέργεια ερευνών σχετικών με τους φυσικούς κινδύνους στη γεωργία, καθώς και η οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων ενεργητικής προστασίας των καλλιεργειών καθώς και η παρακολούθηση των ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες, δυσμενείς καιρικές συνθήκες, πυρκαγιές και άλλα έκτακτα γεγονότα στην παραγωγή και στο κεφάλαιο των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Διαθέτει ειδικό πληροφοριακό σύστημα καταγραφής των ζημιών μέσω του οποίου δίνεται η επιχειρησιακή ικανότητα διασταυρωτικών ελέγχων και αναλυτικής καταγραφής στοιχείων για την ακριβή εκτίμηση της ζημιάς και των ενδεδειγμένων μέτρων αποκατάστασης. Επίσης, διαθέτει αναλυτικά στατιστικά στοιχεία φυσικών καταστροφών για τις περιοχές όλης της Χώρας και επομένως έχει όλα τα εργαλεία για την εκτίμηση και αξιολόγηση των μέτρων πρόληψης.

Περισσότερες πληροφορίες τόσο για το πληροφοριακό σύστημα όσο και για τον ΕΛΓΑ δίδονται στην ιστοσελίδα του Οργανισμού www.elga.gr.

Η εφαρμογή του Μέτρου θα βασιστεί στη χρήση των Πληροφοριακών Συστημάτων, με στόχο τη διασταύρωση στοιχείων και την εξαγωγή αποτελεσμάτων, κατά την υλοποίηση των δράσεων με σκοπό τον έγκαιρο εντοπισμό των σφαλμάτων και τη λήψη διορθωτικών μέτρων για τον περιορισμό τους.

Τέλος, το Μ5.2 έχει εφαρμοστεί στη χώρα και κατά την περίοδο 2000-2006 (Μέτρο 6.5), με Φορέα Εφαρμογής τον ΕΛΓΑ και υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία, η οποία σε συνδυασμό με τις ανωτέρω ενέργειες μετριασμού των κινδύνων στην υλοποίηση του Μέτρου, θα συμβάλει στον περιορισμό του ποσοστού σφάλματος.

Σε περίπτωση που το «καταστροφικό αίτιο» έπληξε κτιριακές εγκαταστάσεις και μηχανήματα / εξοπλισμό, ή την ποιότητα του εδάφους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και τις δημόσιες υποδομές που έχουν άμεση σχέση με το γεωργικό παραγωγικό δυναμικό, τα κλιμάκια που θα ελέγχουν δύναται να είναι μικτά αποτελούμενα από στελέχη των συναρμόδιων υπηρεσιών.

Σχετικά με την υποχρέωση ασφάλισης στον Ε.Λ.Γ.Α.:

- Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του Νόμου 3877/15.09.2010 (ΦΕΚ 160/Α'/20.9.2010), η ασφάλιση στον ΕΛ.Γ.Α. είναι υποχρεωτική και σε αυτήν υπάγονται όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, καθώς και οι ενώσεις προσώπων που έχουν την πλήρη κυριότητα, την επικαρπία ή μόνο την εκμετάλλευση αγροτικών εκμεταλλεύσεων της χώρας, πλην της περιοχής του Αγίου Όρους.
- Επιπρόσθετα σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3, εξαιρούνται από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. οι πτηνοτροφικές και χοιροτροφικές επιχειρήσεις, καθώς και οι εκμεταλλεύσεις ανθοκομικών και καλλωπιστικών προϊόντων και τα φυτώρια. Οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν μόνο μετά από αίτησή τους να υπαχθούν στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α.
- Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1α του Ν. 3877/2010, δίνεται η δυνατότητα, στα πρόσωπα που παράγουν προϊόντα φυτικής προέλευσης στο σύνολο τους και αποκλειστικά σε «ελεγχόμενο περιβάλλον» (θερμοκήπιο), με αίτησή τους να ζητήσουν την εξαίρεσή τους από την ασφάλιση.

8.2.5.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Για τον υπολογισμό του ποσού αποκατάστασης του υπομέτρου 5.2 «Επενδύσεις για αποκατάσταση ζημιών» είναι υπεύθυνοι, μετά από επιτόπια εξέταση των ζημιών ο ΕΛΓΑ ή μικτό κλιμάκιο αποτελούμενο από αρμόδιες υπηρεσίες, ανάλογα με το «καταστροφικό αίτιο».

8.2.5.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

8.2.5.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) ιδρύθηκε με το Νόμο 1790/16.6.88 (ΦΕΚ 134/Α'/20.6.88) περί "Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμού ΕΛΓΑ και άλλες διατάξεις", αποτελεί τον κεντρικό φορέα ασφαλιστικής κάλυψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα και επιδίωξή του είναι η στήριξη του γεωργικού εισοδήματος των ασφαλισμένων του. Σήμερα ο ΕΛΓΑ λειτουργεί με βάση το Νόμο 3877/2010 (ΦΕΚ 160) «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας».

Ο ΕΛ.Γ.Α έχει μεταξύ άλλων έχει τους ακόλουθους σκοπούς: α) την ασφάλιση της φυτικής και ζωικής παραγωγής και του ζωικού κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, από ζημιές που προκαλούνται από φυσικούς κινδύνους, παθήσεις και ασθένειες, β) την πρόσθετη και την προαιρετική ασφάλιση, γ) την υποβολή προτάσεων στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την αναδιάρθρωση της αγροτικής παραγωγής και την προσαρμογή των καλλιεργειών στο φυσικό περιβάλλον, με σκοπό την κατά το δυνατόν αποφυγή των καταστροφών, και την εφαρμογή τεχνικών για την ελαχιστοποίηση του αποτελέσματος των ζημιών, δ) την παροχή τεχνικών συμβουλών στους αγρότες και στις οργανώσεις των αγροτών σε θέματα πρόληψης, προστασίας και ασφάλισης κατά της επέλευσης καταστροφικών φυσικών κινδύνων, καθώς και την παροχή τεχνικών και στατιστικών στοιχείων στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στ) την ενεργητική προστασία της αγροτικής παραγωγής, του φυτικού, ζωικού, αλιευτικού και υδατο-καλλιεργητικού κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Όταν δικαιούχος των συλλογικών προληπτικών δράσεων του Μ5.1.1 είναι ο ΕΛΓΑ, Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης είναι η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του Προγράμματος.

Από το 2002 ανατέθηκαν στον ΕΛ.Γ.Α. και ασκούνται εφεξής από αυτόν οι αρμοδιότητες που ανήκαν στη Διεύθυνση Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.) του Υπουργείου, οι οποίες αφορούν στην παρακολούθηση των ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες, δυσμενείς καιρικές συνθήκες, πυρκαγιές και άλλα έκτακτα γεγονότα στην παραγωγή και στο κεφάλαιο των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, στη μελέτη και αξιολόγηση τους και στην εισήγηση για τα κυβερνητικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Για το υπομέτρο 5.2 «Επενδύσεις για αποκατάσταση των ζημιών που προκαλούνται στη γεωργική παραγωγή και στο γεωργικό κεφάλαιο από φυσικά φαινόμενα, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα» ο ΕΛΓΑ είναι υπεύθυνος, μετά από επιτόπια εξέταση των ζημιών, να θέσει τη σχετική μεθοδολογία για την εκτίμηση των ζημιών.

Δυσμενή κλιματικά φαινόμενα νοούνται καιρικές συνθήκες, όπως παγετός, καταιγίδες και χαλάζι, πάγος, έντονη βροχόπτωση ή σοβαρή ξηρασία, που μπορούν να εξομοιωθούν με φυσική καταστροφή. Για το παρόν μέτρο ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

Καταστροφικό συμβάν νοείται απρόβλεπτο συμβάν βιοτικής ή αβιοτικής φύσεως, οφειλόμενο σε ανθρώπινη δραστηριότητα, το οποίο οδηγεί σε σημαντικές διαταραχές των συστημάτων γεωργικής παραγωγής ή των δασικών δομών, προκαλώντας εν τέλει σημαντικές οικονομικές ζημιές στους τομείς της γεωργίας ή των δασών.

Φυσική καταστροφή νοείται φυσικό γεγονός βιοτικής ή αβιοτικής φύσεως που οδηγεί σε σημαντικές διαταραχές των συστημάτων γεωργικής παραγωγής ή των δασικών δομών, προκαλώντας εν τέλει σημαντικές οικονομικές ζημιές στους τομείς της γεωργίας ή των δασών.

Ασθένειες ζώων νοούνται οι ασθένειες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ασθενειών των ζώων τον οποίον καταρτίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός για την Υγεία των Ζώων ή στο παράρτημα της απόφασης 2009/470/EK (1) του Συμβουλίου.

Περιβαλλοντικό συμβάν νοείται συγκεκριμένη περίπτωση ρύπανσης, μόλυνσης ή υποβάθμισης της ποιότητας του περιβάλλοντος που σχετίζεται με συγκεκριμένο γεγονός και με περιορισμένη γεωγραφική έκταση. Δεν καλύπτονται οι γενικοί περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που δεν συνδέονται με συγκεκριμένο γεγονός, όπως η κλιματική αλλαγή ή ατμοσφαιρική ρύπανση.

Για διευκόλυνση της ανάγνωσης του υπομέτρου τα δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, το καταστροφικό συμβάν, η φυσική καταστροφή, οι ασθένειες ζώων και το Περιβαλλοντικό συμβάν αναφέρονται ως «καταστροφικό αίτιο».

8.2.6. M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)

8.2.6.1. Νομική βάση

Άρθρο 19 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει.

8.2.6.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Το παρόν μέτρο συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη της “μικρής” επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές και τη δημιουργία και διατήρηση θέσεων απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης σε αυτές τόσο στον πρωτογενή γεωργικό τομέα όσο και στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα, γεγονός, συνδεδεμένο άμεσα με τις συστάσεις της ΕΕ (Position Paper 2014-2020) και της κατευθύνσεις του ΣΕΣ 2014-2020 για: «στοχευόμενη υποστήριξη ανταγωνιστικών και εξωστρεφών κλάδων όπως ο αγροδιατροφικός τομέας», «δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης και αντιμετώπιση της ανεργίας, ιδιαίτερα της νεανικής» και «κοινωνική και οικονομική αναζωογόνηση των αγροτικών κοινοτήτων, ειδικά των υποβαθμισμένων ».

Από στοιχεία της SWOT, του ΣΕΣ και άλλων μελετών αναδεικνύεται η σπουδαιότητα του αγροτικού τομέα για την Ελλάδα (βλ. ως ποσοστό στο ΑΕΠ , στις εξαγωγές και στην απασχόληση όπου αποτελεί τον 2ο «εργοδότη» μετά το εμπόριο, ρόλος) και την παραγωγική της παραγωγική ανασυγκρότηση. Επίσης η αγροτική δραστηριότητα και οι αγροτικές περιοχές αποδείχθηκαν «λιγότερο ευάλωτες» στην πρόσφατη οικονομική κρίση. Ενώ λοιπόν, η γεωργική δραστηριότητα βαίνει μειούμενη (βλ μείωση της Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης /ΧΓΕ κατά 1,9% και του αριθμού εκμεταλλεύσεων κατά 2,8%, Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 2008-2013, μείωση των θέσεων απασχόλησης κατά 10%, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2008-2013), η μείωση, ειδικά ως προς την απασχόληση, ήταν σαφώς μικρότερη σε σχέση με άλλους τομείς της οικονομίας. Ο δε γεωργικός τομέας ήταν ένας από τους λίγους που δημιούργησαν νέες θέσεις απασχόλησης και μισθωτής εργασίας κατά τη διάρκεια της κρίσης. Παρομοίως, αν και οι η ανεργία έπληξε και τις αγροτικές περιοχές (βλ. νεανική ανεργία και κατασκευαστικός κλάδος), το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε αισθητά χαμηλότερα σε σχέση με τις αστικές περιοχές (22% στις ενδιάμεσες αγροτικές περιοχές και 26% στις κυρίαρχα αγροτικές περιοχές έναντι 30% στις αστικές, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2013). Συμπερασματικά, οι αγροτικές περιοχές φαίνεται να απέκτησαν μια «νέα ελκυστικότητα», η οποία εκφράστηκε και ως «τάση επιστροφής» σε αυτές, ειδικά από νέους ανθρώπους. Σε αυτή την τάση συνέβαλαν η διατήρηση των οικογενειακών δεσμών ή γεωργικής γης στην επαρχία καθώς και η προσδοκία για χαμηλότερο κόστος ζωής και βελτιωμένη ποιότητα ζωής εκεί. Είναι πάντως χαρακτηριστικό ότι οι περισσότεροι εξ’ αυτών που εκφράζουν την επιθυμία επιστροφής, δεν προτιμούν την ενασχόληση με τη γεωργία λόγω έλλειψης γνώσεων ή λοιπών δυσκολιών που χαρακτηρίζουν τον γεωργικό τομέα (βλ. Έρευνα Κάπα Research, 2012).

Πράγματι, παρόλη τη σπουδαιότητά του για την ελληνική οικονομία, ο τομέας της γεωργίας παρουσιάζει μειωμένη ανταγωνιστικότητα, μικρή εισοδηματική βιωσιμότητα και διαρθρωτικά προβλήματα που εντάθηκαν λόγω της οικονομικής κρίσης, αναφέροντας ενδεικτικά (βλ. SWOT): την αθρόα εισαγωγή τροφίμων και αγροτικών προϊόντων, τη χαμηλή παραγωγικότητα, το υψηλό κόστος παραγωγής (βλ. αύξηση κόστους ενέργειας κατά 216% μεταξύ 1995-2011), τη χαμηλή διαπραγματευτική ικανότητα των γεωργών στην προμήθεια εισροών. Το γεωργικό εισόδημα, συμπεριλαμβανομένων των επιδοτήσεων, παρουσίασε εμφανή πτωτική τάση (-10%, Οικονομικοί Λογαριασμοί Γεωργίας ΕΛΣΤΑΤ 2010-2013)

λόγω και της αύξησης της φορολογίας και των τόκων δανεισμού (αντίστοιχα +150% και +40%, Οικονομικοί Λογαριασμοί Γεωργίας ΕΛΣΤΑΤ 2010-2013). Η αναμενόμενη «σύγκλιση των δικαιωμάτων» στον Πυλώνα Ι της ΚΑΠ να δράσει περαιτέρω επιβαρυντικά. Επίσης, τα πάγια στοιχεία και κυρίως ο εξοπλισμός ήταν πολλές φορές δυσανάλογοι με το εγκατεστημένο παραγωγικό δυναμικό (διπλασιασμός της ανάλωσης πάγιου κεφαλαίου, Οικονομικοί Λογαριασμοί Γεωργίας ΕΛΣΤΑΤ 2000-2011) δημιουργώντας προβλήματα υπερδανεισμού και ρευστότητας, τα οποία επιτάθηκαν με την κρίση. Το σημαντικότερο όμως, είναι ότι η αξία παραγωγής του γεωργικού τομέα είναι χαμηλή (προερχόμενη μόνο κατά 10% από δραστηριότητες εμπορίας και μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων), καθότι οι παραγωγοί δεν έχουν πρόσβαση ή/και προσανατολισμό στην αγορά και το μεγαλύτερο μέρος της αξίας των προϊόντων και των τροφίμων «δημιουργείται» εκτός γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Επιπρόσθετα, αν και η σχετική αξία μεταξύ φυτικής και ζωικής παραγωγής παρέμεινε η ίδια τα τελευταία χρόνια, οι μικτές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις παρουσίασαν μείωση σε αριθμητικούς όρους (βλ. μείωση αριθμού εκμεταλλεύσεων και ΧΓΕ, Έρευνα Γεωργικών Διαρθρώσεων ΕΛΣΤΑΤ 2013). Τέλος, το πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης και λοιπές ρυθμίσεις δεν διευκολύνει πάντα την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας (βλ. αδειοδότηση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων).

Άλλος σημαντικός παράγοντας για την ανταγωνιστικότητα του Ιγενή γεωργικού τομέα είναι το ανθρώπινο κεφάλαιο και ειδικά η προσέλκυση νέων, καθότι αυτοί είναι περισσότερο δεκτικοί σε νέα παραγωγικά πρότυπα και αξίες. Ωστόσο, η δημογραφική και η εκπαιδευτική «εικόνα» των απασχολούμενων στην ελληνική γεωργία είναι προβληματική, καθότι το 35% των αρχηγών εκμεταλλεύσεων είναι άνω των 65 ετών (παραμένοντας σε αυτές ακόμα μετά τη συνταξιοδότηση) και το 97% των αγροτών (83% για τους νέους αγρότες) δεν έχει κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση, με τα αναφερόμενα ποσοστά να απέχουν κατά πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (Eurostat, Farm Structure Survey, 2010). Σημαντική ώθηση πάντως στην ηλικιακή ανανέωση όσο και στην κατάρτιση έδωσε το μέτρο των «νέων γεωργών» των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης, με εκτιμήσεις ότι βοήθησε στην εγκατάσταση περί των 50.000 νέων γεωργών (περί τους 20.000 την περίοδο 2007-2013), όπως και στην εξισορρόπηση μεταξύ ανδρών και γυναικών στην αρχηγία των εκμεταλλεύσεων (65% άνδρες το 2010 έναντι 75% το 2000, Farm Structure Survey). Το ΠΑΑ 2014- 20 μπορεί να συνεχίσει να συμβάλει στην εγκατάσταση νέων στη γεωργία, δρώντας επικουρικά στο ανάλογο καθεστώς ενίσχυσης για τους νέους γεωργούς» του Πυλώνα Ι.

Ένα άλλο διαρθρωτικό χαρακτηριστικό της ελληνικής γεωργίας, έτσι όπως επισημαίνεται και από τη SWOT, αφορά το μέγεθος της, ήτοι ότι συγκροτείται κυρίως από γεωργικές εκμεταλλεύσεις, κατά βάση οικογενειακής μορφής, πολύ μικρού ή μικρού μεγέθους, μεγάλης διασποράς και ποικίλων μορφών, με το 50% εξ' αυτών να χαρακτηρίζεται ως «πολύ μικρές» (έως 2 εκτάρια έκταση) και το 15% εξ' αυτών ως εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης (το ήμισυ της παραγωγής προορίζεται για ιδιοκατανάλωση) (βλ. EUROSTAT FADN 2010). Ειδικά κατά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, η οικογενειακή διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ενισχύθηκε περαιτέρω καθότι πλέον μεγαλύτερο ποσοστό της εργασίας – απασχόλησης προέρχεται από τα μέλη της οικογένειας (42% το 2013 έναντι 36% το 2009, Έρευνα Γεωργικών Διαρθρώσεων ΕΛΣΤΑΤ 2013). Ωστόσο, η οικογενειακή δομή, το μικρό μέγεθος και η ποικιλομορφία και ετερογένεια των γεωργικών εκμεταλλεύσεων έχουν και θετικές επιδράσεις, συνεισφέροντας στην «πολυλειτουργικότητα», την τοπική ανάπτυξη και τη «διαφοροποίηση» της υπαίθρου, όπως και στην παραγωγή ποιοτικών τοπικών προϊόντων και σε άλλες ποιοτικές πτυχές της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας (βλ. Ψήφισμα 2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το μέλλον των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, Γεωργική Ποικιλομορφία - άτυπο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας 2014). Ειδικά, όπως αποδείχθηκε και στην πρόσφατη οικονομική κρίση, οι σχετικά μικρού μεγέθους εκμεταλλεύσεις αποδείχθηκαν περισσότερο ευέλικτες και προσαρμοσμένες σε σχέση με άλλες εκμεταλλεύσεις με εντατικές καλλιέργειες και υπέρμετρες επενδύσεις. Εν γένει η διαφοροποίηση και η πολυδραστηριότητα τόσο των γεωργών όσο και ευρύτερα των κατοίκων της ελληνικής υπαίθρου

αποτελέσαν διαχρονικά βασική στρατηγική για την επιβίωσή τους, γεγονός που αποτυπώνεται στα οικονομικά μεγέθη της υπαίθρου (βλ. επικράτηση 3γενή τομέα) ή στη θέσπιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου (βλ. επέκταση της ασφάλισης στον ΟΓΑ για αγροτικές κοινότητες μέχρι 2000 κάτοικοι και 3100 κάτοικοι στα μικρά νησιά ανεξαρτήτως τομέα απασχόλησης, χρήση χαμηλού κατωφλίου γεωργικών εισοδημάτων για τον χαρακτηρισμό του επαγγελματία αγρότη). Εκτός από οικονομικά οφέλη, η «διαφοροποίηση» συνεισφέρει στην κοινωνική αναβάθμιση της υπαίθρου, αναφέροντας ενδεικτικά την επαγγελματική δραστηριοποίηση των γυναικών όπως και στην προσφορά κοινωνικών, εκπαιδευτικών ή άλλων βασικών υπηρεσιών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, στο παρόν μέτρο ενεργοποιούνται τα εξής υπομέτρα:

- Υποστήριξη της εγκατάστασης νέων έως 40 ετών στη γεωργική δραστηριότητα (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 6.1): Επιδίωξη είναι όχι μόνο η ανάληψη της κυριότητας από νέους ηλικιακά κατόχους αλλά όπως αναφέρεται και στο ΣΕΣ 2014-2020 «ο συνδυασμός της με παροχή κατάρτισης», ούτως ώστε οι νέοι γεωργοί να αποτελέσουν ένα δυναμικό «κομμάτι» του επαγγελματικού γεωργικού δυναμικού της χώρας, με βιώσιμες εκμεταλλεύσεις και νέες παραγωγικές πρακτικές. Βασική επιλογή αποτελεί το ότι η εγκατάσταση των νέων γεωργών επιτρέπεται να γίνει σε εκμεταλλεύσεις με επαρκές αρχικό παραγωγικό δυναμικό, «ικανό» να υποστηρίξει τη μελλοντική ανάπτυξη της εκμετάλλευσης, έτσι όπως περιγράφεται στους στόχους (ποιοτικούς ή ποσοτικούς) του επιχειρηματικού σχεδίου. Ειδικά οι σχετικοί στόχοι είναι δεσμευτικοί και αξιολογούνται ως προς το βαθμό επίτευξής τους και την ορθή ολοκλήρωσή τους.
- Υποστήριξη μικρών αλλά βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 6.3): Αφορά γεωργικές εκμεταλλεύσεις, επαγγελματιών αγροτών, σε αγροτικές κοινότητες με πληθυσμό έως και 5.000 κατοίκους. Στόχος είναι οι εκμεταλλεύσεις να αναπτύξουν περαιτέρω τις γεωργικές τους δραστηριότητες, ούτως ώστε να είναι «ικανές» να υποστηρίξουν μελλοντική επαγγελματική ενασχόληση των κατόχων τους στη γεωργία. Και εδώ η στήριξη συνδυάζεται με την παροχή κατάρτισης. Επίσης, τίθεται όριο αρχικού παραγωγικού δυναμικού (τυπική απόδοση μεταξύ 5.000 και 7.999 ευρώ) για να αποκλειστούν εκμεταλλεύσεις οριακής βιωσιμότητας (όπως αυτών με προσανατολισμό στην ιδιοκατανάλωση – αυτοσυντήρηση) και χωρίς προσανατολισμό στην πώληση των προϊόντων τους στην αγορά.

Σημειωτέον ότι και για τα δύο (2) αναφερόμενα υπομέτρα, το ποσό της ενίσχυσης δίδεται κατ' αποκοπή και μπορεί να καλύψει διάφορες δαπάνες, χωρίς περιορισμό, για την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου (π.χ. απόκτηση εξοπλισμού, λειτουργικά έξοδα όπως μισθολογικό κόστος κ.λπ.)

Βασικές κατευθύνσεις για τον σχεδιασμό των παραπάνω υπομέτρων αποτελούν τα εξής:

- Κατά την υποστήριξη της γεωργικής δραστηριότητας (Υπομέτρα 6.1 και 6.3) θα ληφθεί υπόψη η στρατηγική για τον γεωργικό τομέα, έτσι όπως διατυπώνεται στο ΠΑΑ 2014-2020 όσο και σε άλλα στρατηγικά κείμενα, η οποία θέτει στο επίκεντρο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του τομέα σε όρους τόσο «ποσοτικούς» (βλ. σχετικά με την αύξηση του παραγωγικού δυναμικού, της έκτασης και της ποσότητας της γεωργικής παραγωγής και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό αυτής) όσο και σε όρους «ποιοτικούς» (βλ. σχετικά με τον «επαναπροσανατολισμό των καλλιεργειών και την ενδυνάμωση της ποιότητας, της δικτύωσης, της καινοτομίας και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας»). Ενδεικτικά, αναφέρονται ως σχετικές παρεμβάσεις οι εξής: η υποστήριξη κλάδων όπως η κτηνοτροφία (βλ. αιγοπροβατοτροφία) ή τα οπωροκηπευτικά ή οι ζωοτροφές ή άλλων τομέων με προστιθέμενη αξία, η προώθηση καλλιεργειών ανθεκτικών ή προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή, η καθετοποίηση και η τυποποίηση και μεταποίηση της γεωργικής παραγωγής, η ανάπτυξη μορφών συνεργασίας (όπως οργανώσεις και ομάδες παραγωγών), η παραγωγή

ποιοτικών και πιστοποιημένων γεωργικών προϊόντων (π.χ. ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά), η υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών.

- Η στήριξη στον γεωργικό τομέα απευθύνεται εξ' ορισμού στη «μικρού μεγέθους» επιχειρηματικότητα (μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις). Επιπρόσθετα, τίθενται επιπλέον κριτήρια (βλ. εισοδηματικά κριτήρια, στήριξη νεανικής επιχειρηματικότητας, στήριξη της διαφοροποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων μικρής παραγωγικής δυναμικότητας), ώστε η στήριξη να «επικεντρώνεται» εκεί που πραγματικά υπάρχει ανάγκη και δυσκολία πρόσβασης σε πόρους της αγοράς.
- Στο σύνολο των υπομέτρων (και σε συνάφεια με το ΣΕΣ 2014-2020, όπως και τη SWOT) θα υπάρξει εξειδίκευση και ιδιαίτερη μέριμνα για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές ή άλλες κατηγορίες μειονεκτικών περιοχών, καθότι χαρακτηρίζονται από «αρνητικά» αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω. Έτσι, σε όλα τα υπομέτρα δίδεται έμφαση στην υποστήριξη αυτών των περιοχών («εκφρασμένη» ως κριτήριο επιλογής ή ως αύξηση του ποσού ενίσχυσης).
- Σύμφωνα και με το ΣΕΣ 2014 - 2020, οι δράσεις του ΠΑΑ 2014-20, για τις οποίες εκχωρείται η διαχείριση πράξεων στις Περιφέρειες, αφορούν και τα 2 υπομέτρα (νέους γεωργούς, ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων). Στόχος της εκχώρησης είναι να ληφθούν υπόψη οι περιφερειακές ιδιαιτερότητες, ικανότητες και αναπτυξιακές στρατηγικές, όπως και η συνέργεια με δράσεις άλλων ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ). Στις γεωργικές δραστηριότητες, έμφαση θα δοθεί σε εκείνους τους κλάδους και τομείς δραστηριοτήτων που αναδεικνύονται από τις περιφερειακές στρατηγικές (όπως τομείς της Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης RIS και τοπικά προϊόντα σε απομονωμένες νησιωτικές ή ορεινές μικρές κοινότητες).

Με βάση τα παραπάνω, τα υπομέτρα 6.1 και 6.3 συνδέονται άμεσα με τις περιοχές εστίασης 2β (ηλικιακή ανανέωση αρχηγών εκμεταλλεύσεων) και 2α (αναδιάρθρωση εκμεταλλεύσεων), αντίστοιχα, της 2ης προτεραιότητας (αναδιάρθρωση και αύξηση ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων) της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Ευρύτερα, το σύνολο των υπομέτρων (6.1, 6.3) συμβάλλουν στην περιοχή εστίασης 3α (καλύτερη πρόσβαση των παραγωγών στην αγροδιατροφική αλυσίδα) καθώς και στην επίτευξη των εγκάρσιων στόχων για την καινοτομία και την κλιματική αλλαγή. Ειδικά το υπομέτρο 6.1 συνεισφέρει έμμεσα και στην περιοχή εστίασης 2α (αναδιάρθρωση εκμεταλλεύσεων) της 2ης προτεραιότητας (αναδιάρθρωση και αύξηση ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων).

8.2.6.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.6.3.1. 6.1 Εγκατάσταση Νέων Γεωργών

Επιμέρους μέτρο:

- 6.1 - ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης από νέους γεωργούς

8.2.6.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Αφορά την παροχή κατ' αποκοπή ποσού ενίσχυσης για την είσοδο νέων έως και 40 ετών στη γεωργική απασχόληση και την πρώτη τους εγκατάσταση σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Εκτός της ηλικιακής ανανέωσης, βασικός στόχος είναι η δημιουργία επιχειρηματιών γεωργών που με το πέρας της στήριξης θα διαθέτουν κατάλληλα εφόδια και βιώσιμες εκμεταλλεύσεις. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της στήριξης ισχύουν τα εξής:

- Υποψήφιοι δικαιούχοι είναι νέοι γεωργοί, ως φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα όπου τον έλεγχο ασκούν νέοι γεωργοί, οι οποίοι έχουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα ή που δεσμεύονται να τα αποκτήσουν εντός 36 μηνών μέσω του υπομέτρου 1.1 του ΠΑΑ 2014-20.
- Οι υποψήφιοι δικαιούχοι δεν είναι απαραίτητο να έχουν αναπτύξει γεωργικό εισόδημα κατά την υποβολή της αίτησης αλλά θα πρέπει να έχουν εγκατασταθεί ως αρχηγοί σε εκμεταλλεύσεις με επαρκή αρχική παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση):
 - ο για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 τουλάχιστον ίση με 8.000 € και ανώτερο όριο τα 100.000 €, και
 - ο για τη μεταβατική περίοδο 2021-2022 τουλάχιστον ίση με:
 - δώδεκα χιλιάδες ευρώ (12.000€) για την ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια, εξαιρουμένης της μελισσοκομίας,
 - δέκα χιλιάδες ευρώ (10.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας, εξαιρουμένης της μελισσοκομίας,
 - οκτώ χιλιάδες ευρώ (8.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων και την μελισσοκομία σε όλη την ελληνική επικράτεια,
 - και ανώτερο όριο τα 1.000.000 ευρώ.
- Η χορήγηση της ενίσχυσης εξαρτάται από την υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο να προβλέπει ότι ο νέος γεωργός θα αναπτύξει επαρκείς γεωργικές δραστηριότητες ώστε να αποκτήσει την ιδιότητα του «ενεργού» αγρότη (εντός 18 μηνών από την ημερομηνία εγκατάστασης) καθώς και την ιδιότητα του «επαγγελματία» αγρότη (ή «ισοδύναμη» δέσμευση για διαχειριστές νομικών προσώπων).
- Είναι σημαντικό το επιχειρηματικό σχέδιο να περιγράφει με ρεαλιστικότητα τη στρατηγική για την ανάπτυξη της εκμετάλλευσης σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση μέσω διατύπωσης στόχων που θα είναι μετρήσιμοι, εκφρασμένοι ως ποσοτικοί στόχοι (όπως η αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας) ή ποιοτικοί στόχοι (όπως η αναπροσαρμογή της παραγωγικής κατεύθυνσης, η πιστοποίηση των προϊόντων). Εν γένει θα συνεκτιμηθεί η συνεισφορά στην οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα και λοιπές στοχεύσεις του ΠΑΑ ή των Περιφερειακών Στρατηγικών για τον γεωργικό τομέα. Για αυτό το λόγο δίδεται έμφαση στην υποστήριξη παραγωγικών τομέων που συμβάλλουν θετικά στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αναστροφή της κλιματικής αλλαγής (βλ φυτά ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή και μελισσοκομία). Η υλοποίηση του σχεδίου πρέπει να αρχίσει το αργότερο εντός 9 μηνών από την ημερομηνία της απόφασης έγκρισης.
- Το ποσό της ενίσχυσης θα χορηγείται σε δόσεις με την τελευταία δόση να καταβάλλεται με την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, καθιστώντας τους στόχους δεσμευτικούς.
- Το ποσό ενίσχυσης δε συνδέεται με το κόστος των δράσεων του σχεδίου αλλά διαμορφώνεται στη βάση κοινωνικο- οικονομικών κριτηρίων για την περιοχή και την εκμετάλλευση.

8.2.6.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού επιχορήγησης για την πρώτη εγκατάστασή νέων γεωργών κατόπιν υποβολής και έγκρισης σχετικού επιχειρηματικού σχεδίου. Η κατ' αποκοπή στήριξη δύναται να συνδυαστεί ολικά ή μερικά με επιδότηση επιτοκίου δανείου, υπό την προϋπόθεση ότι οι τράπεζες θα προσφέρουν ανάλογο τραπεζικό προϊόν σχετικά με την παροχή δανείου για την πρώτη εγκατάσταση νέων αγροτών, χωρίς να συνδέεται με υλοποίηση συγκεκριμένων επενδύσεων.

Το ποσό ενίσχυσης καταβάλλεται τουλάχιστον σε 2 δόσεις, οι οποίες βαίνουν φθίνουσες, με την 1η δόση (έως 70% του συνολικού ποσού ενίσχυσης) να καταβάλλεται με την απόφαση ένταξης και την τελευταία δόση να καταβάλλεται μετά την ορθή εφαρμογή του επιχειρηματικού σχεδίου και την επίτευξη των συναφών δεσμευτικών στόχων. Η μέγιστη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου είναι τα πέντε έτη.

8.2.6.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρο 8 και Παράρτημα I του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014, της Επιτροπής
- Άρθρο 2 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014, της Επιτροπής
- Άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
- Άρθρο 65 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.2.6.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι αυτοί που πληρούν τα εξής (κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης):

A) Φυσικά πρόσωπα (περίπτωση εγκατάστασης νέων γεωργών ως μόνων αρχηγών) που πληρούν τον ορισμό του νέου γεωργού σύμφωνα με το άρθρο 2ξιδ του Καν. 1305/2013, ήτοι :

- Είναι ηλικίας από 18 έως και 40 ετών με επαρκή επαγγελματικά προσόντα (όπως ορίζονται παρακάτω).
- Εγκαθίστανται για πρώτη φορά ως αρχηγοί σε γεωργική εκμετάλλευση.

B) Νομικά πρόσωπα (περίπτωση από κοινού εγκατάστασης νέων γεωργών μαζί με άλλους γεωργούς ή και νέους γεωργούς) όπου:

- Τουλάχιστον ένα από τα φυσικά πρόσωπα που μετέχει στο κεφάλαιο και τη διαχείριση είναι νέος γεωργός σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του σημείου (Α) και ασκεί μακροχρόνιο και αποτελεσματικό έλεγχο επί του νομικού προσώπου είτε αποκλειστικά είτε από κοινού με άλλους νέους γεωργούς.

- Η ανάληψη της αρχηγίας / ελέγχου του νομικού προσώπου από νέο γεωργό (μεμονωμένα ή από κοινού με νέους γεωργούς) γίνεται για πρώτη φορά.

Ως πρώτη εγκατάσταση θεωρείται η για πρώτη φορά επαγγελματική ενασχόληση με τη γεωργία. Η πρώτη εγκατάσταση ως διαδικασία ξεκινά με την για πρώτη φορά εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) του υποψηφίου δικαιούχου ως «νεοεισερχόμενου» επαγγελματία αγρότη (φυσικά πρόσωπα) ή με την για πρώτη φορά ανάληψη της αρχηγίας, διαχείρισης και νόμιμης εκπροσώπησης σύμφωνα με τα σχετικά νομιμοποιητικά εταιρικά έγγραφα (νομικά πρόσωπα) και ολοκληρώνεται με την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και την τήρηση των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων (όπως περιγράφονται παρακάτω σχετικά με το περιεχόμενο του επιχειρηματικού σχεδίου). Η αναφερόμενη εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (για τα φυσικά πρόσωπα) ή η ανάληψη της αρχηγίας, διαχείρισης και νόμιμης εκπροσώπησης σύμφωνα με σχετικά έγγραφα (για τα νομικά πρόσωπα) πρέπει να έχει γίνει εντός 18 μηνών πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης, λαμβάνοντας υπόψη τον απαιτούμενο χρόνο που χρειάζεται για την προετοιμασία του επιχειρηματικού σχεδίου και τις σχετικές προπαρασκευαστικές ενέργειες (όπως εξεύρεση πόρων, νομικές ή θεσμικές διαδικασίες, λοιπές επιχειρηματικές αποφάσεις) ή τις κατά τόπους περιφερειακές συνθήκες.

8.2.6.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Δεν υπάρχει περιορισμός.

8.2.6.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

- Πρέπει να γίνει υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης με ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης τα 3 έτη και μέγιστη τα 5 έτη.
- Οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα πρέπει να πληρούν τα κριτήρια του «νέου αγρότη» και ειδικότερα τα φυσικά πρόσωπα να είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ως «νεοεισερχόμενοι») και τα νομικά πρόσωπα να είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων ως «κάτοχοι», ενώ η αρχηγία – διαχείριση επί των νομικών προσώπων και η νόμιμη εκπροσώπηση αυτών ασκείται από φυσικά πρόσωπα νέους γεωργούς.
- Οι αρχηγοί (νομικά ή φυσικά πρόσωπα) θα πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα (όπως ορίζονται παρακάτω) ή να δεσμεύονται ότι θα τα αποκτήσουν εντός περιόδου 36 μηνών.
- Οι υποψήφιοι δικαιούχοι πρέπει εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ).
- Η ιδιότητα του «ενεργού» αγρότη πρέπει να εκπληρώνεται για τον δικαιούχο το αργότερο εντός 18 μηνών από την απόφαση ένταξης.
- Οι αρχηγοί (φυσικά πρόσωπα ή διαχειριστές νομικών προσώπων) δεν πρέπει να έχουν ασκήσει προηγουμένως γεωργική δραστηριότητα ως επαγγελματίες γεωργοί, αρχηγοί της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Η γεωργική εκμετάλλευση στην αρχική κατάσταση πρέπει να έχει αρχική παραγωγική δυναμικότητα «εισόδου» (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση):

- ο για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 τουλάχιστον ίση με 8.000 € και ανώτερο όριο τα 100.000 €,
- ο για τη μεταβατική περίοδο 2021-2022 τουλάχιστον ίση με:
 - δώδεκα χιλιάδες ευρώ (12.000€) για την ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια, εξαιρουμένης της μελισσοκομίας,
 - δέκα χιλιάδες ευρώ (10.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας, εξαιρουμένης της μελισσοκομίας,
 - οκτώ χιλιάδες ευρώ (8.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων και την μελισσοκομία σε όλη την ελληνική επικράτεια,
 και ανώτερο όριο το 1.000.000 ευρώ

Για το σύνολο της εν λόγω γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει υποβληθεί αίτηση ενίσχυσης ΟΣΔΕ κατά το έτος αναφοράς της αίτησης ενίσχυσης από τον υποψήφιο δικαιούχο.

- Τα νομικά πρόσωπα πρέπει να έχουν ως κύρια δραστηριότητα τη γεωργική παραγωγή (ΟΜΑΔΑ ΚΑΔ 01 εκτός των ΚΑΔ 01.6 και ΚΑΔ 01.7).
- Οι αρχηγοί (δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα ή διαχειριστές νομικών προσώπων) πρέπει να είναι μόνιμοι κάτοικοι στις περιοχές εφαρμογής του υπομέτρου και η γεωργική εκμετάλλευση και η έδρα του νομικού προσώπου να βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας (δυνατότητα καθημερινής πρόσβασης). Στην περίπτωση της νομαδικής μελισσοκομίας δεν ισχύει το ανωτέρω σημείο.
- Πρέπει να τηρούνται η συμβατότητα με το εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές και η μη διπλή χρηματοδότηση.
- Δεν είναι επιλέξιμοι: δημόσιοι φορείς, δικαιούχοι του υπομέτρου 6.3 (μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις), του ΠΑΑ 2014 – 2020, παλαιότεροι δικαιούχοι μέτρων «νέων γεωργών» του ΠΑΑ , ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών ή άλλο κοινό εταιρικό σχήμα (και νόμιμος εκπρόσωπος ή κύριος εταίρος αυτών) που χρηματοδοτούνται από άλλα μέτρα του ΠΑΑ 2014 – 2020 για κοινό επιχειρηματικό σχέδιο.

8.2.6.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Προτεραιότητα θα δοθεί στα εξής:

- συνάφεια/επάρκεια επαγγελματικών προσόντων ή εργασιακής εμπειρίας,
- συμμετοχή σε συλλογικές δράσεις ή ποιοτικά συστήματα (όπως ενδεικτικά από κοινού εγκατάσταση δύο ή περισσότερων νέων γεωργών σε νομικό πρόσωπο, συμμετοχή σε ομάδα παραγωγών, ύπαρξη συμφωνητικών για βιολογική ή άλλη πιστοποίηση),
- εισοδηματικά κριτήρια (όπως ενδεικτικά ενίσχυση νέων γεωργών δικαιούχων-διαχειριστών με χαμηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα και νομικών προσώπων με χαμηλό εταιρικό κεφάλαιο),
- χαρακτηριστικά περιοχών (όπως ενδεικτικά πληθυσμιακά κριτήρια, άλλα χαρακτηριστικά),

- χαρακτηριστικά «εισόδου» εκμετάλλευσης (όπως ενδεικτικά ιδιοκτησία έναντι μίσθωσης, πριμοδότηση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που δραστηριοποιούνται στην αρχική κατάσταση σε τομείς που συμβάλλουν θετικά στην προστασία του περιβάλλοντος και στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής βλ. φυτά ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή, μελισσοκομία, βιολογική ή ολοκληρωμένη παραγωγή, συμβολή της υφιστάμενης κατάστασης σε λοιπές στοχεύσεις Περιφερειακών Στρατηγικών ή του ΠΑΑ για τον γεωργικό τομέα)
- προσέγγιση επιχειρηματικού σχεδίου (όπως ρεαλιστικότητα, θετική συμβολή και θετική συμβολή της μελλοντικής κατάστασης, με πριμοδότηση της μελλοντικής κατάστασης εκμεταλλεύσεων που θα δραστηριοποιούνται σε τομείς που συμβάλλουν θετικά στην προστασία του περιβάλλοντος και στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής βλ. φυτά ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή, μελισσοκομία, βιολογική ή ολοκληρωμένη παραγωγή, πριμοδότηση τομέων που έχουν συμβολή σε λοιπές στοχεύσεις του ΠΑΑ 2014-2020 ή των Περιφερειακών Στρατηγικών για τον γεωργικό τομέα, πριμοδότηση της υλοποίησης επενδύσεων για την ενίσχυση οικονομικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της εκμετάλλευσης).
- προτεραιότητα σε πυρόπληκτες περιοχές

8.2.6.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσό ενίσχυσης θα κυμαίνεται:

A) για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 από 17.000 € έως και 22.000 € ανά δικαιούχο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο).

Ειδικότερα, το βασικό ποσό ενίσχυσης θα είναι 17.000 για γεωργικές εκμεταλλεύσεις που θα έχουν (στη μελλοντική κατάσταση) φυτική – μικτή παραγωγική κατεύθυνση.

Το ποσό αυτό θα αυξάνεται αναλογικά και θα διαμορφώνεται έως και 22.000 € με βάση τα εξής:

- κατά 2.500 € εφόσον η περιοχή μόνιμης κατοικίας των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων βρίσκεται σε περιοχές ορεινές ή μειονεκτικές ή σε μικρά νησιά (νησιά μέχρι και 3.000 κατοίκους πληθυσμό) ή συνδυασμός αυτών των κατηγοριών περιοχών,
- κατά 2.500 € για ζωική παραγωγική κατεύθυνση (στη μελλοντική κατάσταση) της εκμετάλλευσης.

B) για τη μεταβατική περίοδο 2021-2022 από 35.000 € έως και 40.000 € ανά δικαιούχο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο).

Ειδικότερα, το βασικό ποσό ενίσχυσης θα είναι 35.000 για γεωργικές εκμεταλλεύσεις που θα έχουν (στη μελλοντική κατάσταση) φυτική – μικτή παραγωγική κατεύθυνση.

Το ποσό αυτό θα διαμορφώνεται έως και 40.000 € με βάση τα εξής:

- αύξηση κατά 2.500 €, εφόσον η περιοχή μόνιμης κατοικίας των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων βρίσκεται σε περιοχές ορεινές ή μειονεκτικές ή σε μικρά νησιά (νησιά με πληθυσμό έως και 3.100 κατοίκους) ή συνδυασμός αυτών των κατηγοριών περιοχών,
- αύξηση κατά 2.500 € για ζωική παραγωγική κατεύθυνση (στη μελλοντική κατάσταση) της εκμετάλλευσης.

8.2.6.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.6.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την υλοποίηση του υπομέτρου είναι αυτοί που σχετίζονται με τα εξής:

- τη μη σωστή επιλογή των δικαιούχων,
- τη μη επίτευξη των στόχων και τη μη ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου.

8.2.6.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των πιθανών κινδύνων σημαντικές δράσεις αποτελούν τα εξής:

- Θα υπάρξει επαρκής δημοσιότητα, ενημέρωση και καθοδήγηση των υποψηφίων δικαιούχων σχετικά με τα κριτήρια επιλογής και επιλεξιμότητας και το πλαίσιο διοικητικών προσφυγών καθώς και θα εφαρμοστεί τυποποιημένο επιχειρηματικό σχέδιο. Τα παραπάνω θα περιέχονται αναλυτικά στην προκήρυξη. Ειδικά η επιλογή των δικαιούχων θα γίνει μέσω ανοιχτής πρόσκλησης και η αξιολόγηση τους θα είναι συγκριτική βάσει σχετικών κριτηρίων επιλογής και επίτευξης ελάχιστου ορίου βαθμολογίας.
- Η χρήση της τυπικής απόδοσης εξασφαλίζει τον έλεγχο με αντικειμενικό τρόπο της παραγωγικής δυναμικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης κατά την επιλογή δικαιούχων και την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου καθώς η τυπική απόδοση προκύπτει από δείκτες καλλιεργειών σε συνδυασμό με τα δεδομένα της ενιαίας αίτησης (ΟΣΔΕ).
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και της επίτευξης συναφών οροσήμων θα διενεργείται σε ετήσια βάση, με σκοπό τη μείωση ποσοστού λάθους μέσω έγκαιρης διατύπωσης συστάσεων προς τους δικαιούχους και λήψης διαθρωτικών ενεργειών από αυτούς σε περίπτωση αποκλίσεων. Πάντως η συμμόρφωση με τις τιθέμενες δεσμεύσεις (όπως η απόκτηση της ιδιότητας του επαγγελματία αγρότη) και με τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από το θεσμικό εθνικό ή ευρωπαϊκό πλαίσιο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του σχεδίου είναι υποχρεωτική. Επίσης η επίτευξη των τελικών στόχων είναι δεσμευτική και η καταβολή της τελευταίας δόσης πληρωμής γίνεται μόνο κατόπιν ελέγχου για την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.
- Θα προβλέπεται η προσκόμιση των αναγκαίων παραστατικών – δικαιολογητικών και η διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες πηγές – μητρώα και πληροφοριακά συστήματα (όπως μητρώο ενιαίας ενίσχυσης ΟΣΔΕ), ενδεικτικά για τα εξής:
 - ο Πρώτη εγκατάσταση και μη προηγούμενη άσκηση γεωργικής επαγγελματικής δραστηριότητας ή ελέγχου επί νομικών προσώπων με γεωργική δραστηριότητα από τους αρχηγούς (δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα ή διαχειριστές νομικών προσώπων). Για τον προσδιορισμό της ακριβούς ημερομηνίας εγκατάστασης δύναται να συνεκτιμηθούν διάφορα δικαιολογητικά ή δεδομένα.
 - ο Τόπος κατοικίας και μέγεθος και λοιπά χαρακτηριστικά της γεωργικής εκμετάλλευσης,
 - ο Μη ταύτιση δικαιούχων με δικαιούχους του υπομέτρου 6.3 ή «παλαιότερων» δικαιούχων μέτρων νέων γεωργών,
 - ο Εκπλήρωση στόχων επιχειρηματικού σχεδίου (όπως αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας) καθώς και σχετικών υποχρεώσεων που προκύπτουν από το θεσμικό πλαίσιο (εθνικό ή κοινοτικό) κατά την υλοποίηση του σχεδίου.

- Θα ληφθεί μέριμνα στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου ώστε να αναπτυχθεί πλαίσιο συντονισμού και παρακολούθησης μεταξύ του παρόντος υπομέτρου με το υπομέτρο 1.1 (κατάρτιση) με συγκεκριμένες διαδικασίες (όπως παροχή και επικαιροποίηση στοιχείων σε τακτικά χρονικά διαστήματα, αμφίδρομη πληροφόρηση μεταξύ αρμοδίων φορέων των δύο υπομέτρων). Στόχοι είναι ο έγκαιρος προγραμματισμός και η έγκαιρη υλοποίηση της κατάρτισης, λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφική διασπορά καθώς και τις ιδιαιτερότητες (π.χ. εποχικότητα εργασίας) της γεωργικής δραστηριότητας καθώς και η έγκαιρη λήψη σχετικών διορθωτικών ενεργειών. Ειδικότερα, το αργότερο εντός 6 μηνών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας ένταξης των δικαιούχων, θα γίνεται διαβίβαση των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με τον αριθμό και λοιπά στοιχεία των δικαιούχων (π.χ. τόπος διαμονής, παραγωγική κατεύθυνση, ημερομηνία ένταξης) από τους κατά τόπους φορείς Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (βλ. πλαίσιο εκχώρησης υπομέτρου) ή από την ΕΥΕ ΠΑΑ στον αρμόδιο πάροχο κατάρτισης (βλ. ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ), με παράλληλη κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές για το ΠΑΑ σε κεντρικό επίπεδο. Επίσης, μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης, θα υπάρχει σχετική πληροφόρηση από τον φορέα υλοποίησης της κατάρτισης (βλ. ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ) προς τις κατά τόπους και κεντρικές αρχές αρμόδιες για την εφαρμογή και τη διαχείριση του ΠΑΑ.
- Θα ληφθεί μέριμνα για την ενημέρωση αρμοδίων φορέων ως προς την ανάγκη απλούστευσης και επιτάχυνσης των διαδικασιών αδειοδότησης (ειδικά για κτηνοτροφικές μονάδες).
- Είναι δυνατές προσαρμογές στο επιχειρηματικό σχέδιο με σκοπό την καλύτερη και έγκαιρη ανταπόκριση σε μεταβαλλόμενες συνθήκες υλοποίησης. Τυχόν ουσιώδεις αλλαγές ως προς το περιεχόμενο του επιχειρηματικού σχεδίου ενδέχεται να γίνουν αποδεκτές (κατ' ανώτερο 2 φορές) μόνο ύστερα από σαφή αιτιολόγηση και υπό αυστηρές προϋποθέσεις (όπως το να μην οδηγούν σε επίπεδα κατώτερα του ελάχιστου ορίου βαθμολογίας).

8.2.6.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Επειδή η συγκεκριμένη παρέμβαση έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία, οι οποίες σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.6.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

α) για την προγραμματική περίοδο 2014-2020:

Το ποσό ενίσχυσης διαμορφώνεται μεταξύ 17.000 € έως και 22.000 € λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικοοικονομικά κριτήρια και συνθήκες (συμπεριλαμβανομένης της πρόσφατης οικονομικής κρίσης) και με βάση την προηγούμενη υλοποίηση του μέτρου σε παλαιότερες προγραμματικές περιόδους.

β) για τη μεταβατική περίοδο 2021-2022:

Το ποσό ενίσχυσης διαμορφώνεται μεταξύ 35.000 € έως και 40.000 € λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικοοικονομικά κριτήρια (με πριμοδότηση ορεινών, μειονεκτικών και νησιωτικών περιοχών με 2.500 ευρώ) και την κατεύθυνση της εκμετάλλευσης (με πριμοδότηση της ζωικής παραγωγής με 2.500 ευρώ). Επίσης αυξάνεται το βασικό αρχικό ποσό σε 35.000 ευρώ γιατί αυξάνεται σημαντικά η αρχική

παραγωγική δυναμικότητα «εισόδου» (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε σχέση με παλαιότερες προγραμματικές περιόδους, άρα και έχουν μεγαλύτερες ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης και ενδεχόμενες επενδύσεις. Επίσης λήφθηκαν υπόψη επικαιροποιημένα δεδομένα για τα έξοδα εγκατάστασης (όπως εισροές για την παραγωγή, κόστος γης, ασφαλιστικές εισφορές, κόστος εμπορίας προϊόντων) και κόστος επενδύσεων, σε συσχετισμό με ενδεχόμενες δυσκολίες στην πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό ή στην πρόσβαση σε γεωργική γη.

8.2.6.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Καθορισμός των μικρών εκμεταλλεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν ισχύει.

Καθορισμός των ανώτατων και κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

α) για την προγραμματική περίοδο 2014-2020:

Πρόσβαση στο υπομέτρο έχουν γεωργικές εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση «εισόδου» στην αρχική κατάσταση τουλάχιστον ίση με 8.000€ (το όριο αυτό πρέπει να πληρούται ατομικά ανά νέο γεωργό και στην περίπτωση της από κοινού εγκατάστασης βλ. νομικά πρόσωπα) και ανώτερο όριο τυπικής απόδοσης (για το σύνολο της εκμετάλλευσης) 100.000€.

Με τον ορισμό του ανώτερου ορίου αποκλείονται γεωργικές εκμεταλλεύσεις μεγάλου οικονομικού μεγέθους χωρίς ανάγκη στήριξης (βλ. η μέση συνολική αξία παραγωγής./total output των εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα με οικονομικό μέγεθος/απόδοση μεταξύ 100 και 500 χιλ. ευρώ είναι 155 χιλ. ευρώ και ξεπερνά κατά πολύ τα 66 χιλ. ευρώ, που είναι η μέση αξία παραγωγής για όλες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε επίπεδο ΕΕ – 27, Πηγή: DG AGRI EU-FADN 2011), αφήνοντας όμως περιθώριο για από κοινού εγκατάσταση νέων γεωργών μέσω δημιουργίας νομικών προσώπων.

Επίσης με τον ορισμό του κατώτερου ορίου, δεν ενθαρρύνεται η απόκτηση γεωργικών εκμεταλλεύσεων οριακής βιωσιμότητας (βλ. η μέση τυπική απόδοση στην Ελλάδα είναι 9.267€, Πηγή: Eurostat Farm Structure Survey 2010). Κατά αυτό τον τρόπο αποκλείονται οι «πολύ μικρές» γεωργικές εκμεταλλεύσεις (ορίζονται ως αυτές με τυπική απόδοση μέχρι 8.000 € με βάση τη νέα τυπολογία DG AGRI/ EU-FADN) στις οποίες συμπεριλαμβάνονται λιγότερο «επαγγελματικές» εκμεταλλεύσεις με περιορισμένο προσανατολισμό στην αγορά όπως οι εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης (με το 50% της παραγωγής να αφορά ιδιο-κατατανάλωση) και εκμεταλλεύσεις χαμηλού παραγωγικού δυναμικού που αποκλείονται από το Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης – RICA (έως 4.000 € τυπική απόδοση). Πρόσβαση στη στήριξη έχουν και «μικρές» εκμεταλλεύσεις για τα ευρωπαϊκά δεδομένα (βλ. εκμεταλλεύσεις με απόδοση 8-25.000 € με βάση τη τυπολογία DG AGRI/ EU-FADN) που όμως για τα ελληνικά δεδομένα αντιπροσωπεύουν την επικρατέστερη μορφή και την πλειοψηφία των επαγγελματικών εκμεταλλεύσεων (50% στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων).

Με βάση τα ανώτερα και κατώτερα όρια, επικεντρώνονται οι διαθέσιμοι πόροι στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν ικανή παραγωγική δυναμικότητα ώστε να επιτύχουν αύξηση της

ανταγωνιστικότητάς τους, έχοντας παράλληλα και δυνατότητα πρόσβασης και στο υπομέτρο 4.1. (Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων). Παράλληλα εξασφαλίζεται επαρκής διαχωρισμός από το όριο πρόσβασης στην ενίσχυση για ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων οι οποίες είναι μικρότερου παραγωγικού δυναμικού και απαιτήσεων (βλ. 5.000-7.999 € τυπική απόδοση).

β) για τη μεταβατική περίοδο 2021-2022:

Έγινε αναπροσαρμογή στον ορισμό του κατώτερου ορίου, με βάση την εφαρμογή του υπομέτρου 6.1 κατά την περίοδο 2014-2020. Ειδικά διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των εντασσόμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων (πάνω από 60%) είχαν πάνω από 12.000 ευρώ τυπική απόδοση. Με το σκεπτικό αυτό και για να επικεντρωθούν οι διαθέσιμοι πόροι σε περισσότερο ανταγωνιστικές και βιώσιμες εκμεταλλεύσεις αναπροσαρμόστηκαν προς τα πάνω τα κατώφλια εισόδου. Κατά αυτό τον τρόπο αυξάνεται το όφελος που αποκομίζει ο νέος γεωργός από την ένταξή του στο υπομέτρο και δημιουργούνται πραγματικές και βιώσιμες επαγγελματικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Παράλληλα υιοθετήθηκε μια διαφοροποίηση προς κατώτερα κατώφλια για τις νησιωτικές περιοχές, όπου ο γεωργικός κλήρος είναι πολύ-τεμαχισμένος και μικρός λόγω κυρίως των φυσικών περιορισμών, όπως και για τη μελισσοκομία λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τη σημαντική περιβαλλοντική συμβολή της στις προτεραιότητες της ΕΕ για τους επικονιαστές (Πράσινη Συμφωνία, Στρατηγικές Αγρόκτημα- Πιάτο και Βιοποικιλότητα) (περί τις 109 κυψέλες ισοδυναμούν σε περίπου 8.000 ευρώ τυπική απόδοση). Με βάση τα παραπάνω τέθηκαν τα εξής κατώφλια εισόδου (εκφρασμένα ως τυπική απόδοση):

α) δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000€) για την ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια, εξαιρουμένης της μελισσοκομίας

β) δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας, εξαιρουμένης της μελισσοκομίας,

γ) οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων και την μελισσοκομία σε όλη την ελληνική επικράτεια,

Επίσης έγινε αναπροσαρμογή στον ορισμό του ανώτατου ορίου, με βάση την εφαρμογή του υπομέτρου 6.1 κατά την περίοδο 2014-2020, καθότι διαπιστώθηκε ότι σε ορισμένους παραγωγικούς τομείς (βλ. ενδεικτικά πτηνοτροφία) το τιθέμενο ανώτερο όριο των 100.000 τυπικής απόδοσης ήταν πολύ περιοριστικό και απέκλειε συνήθεις εκμεταλλεύσεις μικρού μεγέθους. Για τον λόγο αυτό, και χωρίς να καταστρατηγείται ο ορισμός των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ) το ανώτερο όριο της τυπικής απόδοσης ορίζεται σε 1.000.000 ευρώ.

Ειδικοί όροι για την πρόσβαση των νέων γεωργών σε στήριξη στην περίπτωση που δεν εγκαθίστανται ως μόνοι αρχηγοί της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Οι νέοι γεωργοί μπορούν να εγκαθίστανται:

α) ως μοναδικοί αρχηγοί σε γεωργική εκμετάλλευση (φυσικό πρόσωπο) ασκώντας κατοχή και αποτελεσματικό και μακροχρόνιο έλεγχο επί αυτής (όσον αφορά τη διαχείριση, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους της) ,

β) από κοινού με άλλους γεωργούς ή νέους γεωργούς σε γεωργική εκμετάλλευση (νομικό πρόσωπο) όπου, είτε αποκλειστικά είτε από κοινού με άλλους νέους γεωργούς, μετέχουν στο κεφάλαιο (τουλάχιστον έως και 51%) και στη διαχείριση του νομικού προσώπου και ασκούν αποτελεσματικό και μακροχρόνιο έλεγχο επί αυτής (όσον αφορά τη διαχείριση, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους της). Εάν το νομικό πρόσωπο είναι αποκλειστικά ή από κοινού ελεγχόμενο από άλλο νομικό πρόσωπο, οι εν λόγω απαιτήσεις ισχύουν και για αυτό (πλειοψηφία κατοχής και άσκηση ελέγχου από νέους γεωργούς).

Πληροφορίες σχετικά με την αίτηση περιόδου χάριτος, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

- Δίνεται στους δικαιούχους περίοδος χάριτος η οποία δεν θα υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία ένταξης, ώστε να εκπληρώσουν τους όρους σχετικά με την απόκτηση επαρκών επαγγελματικών προσόντων μέσω κατάρτισης που υλοποιείται από το υπομέτρο 1.1 του ΠΑΑ 2014-2020 (διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών για την οποία χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης).
- Ως επαρκή επαγγελματικά προσόντα θεωρούνται : α) κατοχή ανάλογης κατεύθυνσης απολυτήριου/ πτυχίου τουλάχιστον επιπέδου 3 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (χορηγείται στους απόφοιτους των σχολών επαγγελματικής κατάρτισης Σ.Ε.Κ. και ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), β) παρακολούθηση προγράμματος κατάρτισης γεωργικής ή κτηνοτροφικής ή μελισσοκομικής κατεύθυνσης τουλάχιστον 150 ωρών έτσι όπως αποδεικνύεται από σχετική βεβαίωση – πιστοποιητικό παρακολούθησης.

Σύνοψη των απαιτήσεων του επιχειρηματικού σχεδίου

Το επιχειρηματικό σχέδιο (με μέγιστη διάρκεια τα 5 έτη) θα πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα:

Α) Περιγραφή της αρχικής κατάστασης, των οροσήμων και των στόχων (μαζί με το χρονοδιάγραμμα επίτευξής τους), με αναφορά σχετικών οικονομικών και λειτουργικών στοιχείων της εκμετάλλευσης (όπως για παράδειγμα οικονομικά στοιχεία, δυναμικότητα – τυπική απόδοση, έκταση, φυτικό-ζωικό κεφάλαιο, επαγγελματικά προσόντα αρχηγού, στοιχεία απασχόλησης – εργατικού δυναμικού, εγκαταστάσεις – εξοπλισμός).

Οι στόχοι του επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης θα πρέπει να είναι μετρήσιμοι και να συμπληρώνονται βάσει τυποποιημένου σχεδίου που θα περιλαμβάνεται στην αίτηση ενίσχυσης. Μπορεί να είναι ποσοτικοί (όπως η αύξηση της γεωργικής έκτασης) ή ποιοτικοί (όπως η ένταξη σε πιστοποίηση, η αλλαγή παραγωγικής κατεύθυνσης) αλλά η επίτευξή τους είναι υποχρεωτική (για παράδειγμα ανεξαρτήτως της ένταξης ή μη σε άλλα μέτρα του ΠΑΑ). Οι στόχοι μπορούν να αφορούν μια ή περισσότερες από τις ενδεικτικές κατευθύνσεις για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης όπως:

- Τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας (για παράδειγμα αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας, υλοποίηση δράσεων εκσυγχρονισμού για τη γεωργική παραγωγή, συμπεριλαμβανομένου του ψηφιακού εκσυγχρονισμού),
- Την αναπροσαρμογή της παραγωγικής κατεύθυνσης (για παράδειγμα σε τομείς που εξυπηρετούν τη στρατηγική του ΠΑΑ ή περιφερειακές στρατηγικές για τον γεωργικό τομέα),

- Τη βελτίωση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ή της πρόσβασης στην αγορά (για παράδειγμα ένταξη σε βιολογική πιστοποίηση, υλοποίηση δράσεων εξοικονόμησης ύδατος ή ενέργειας, συσκευασία και πιστοποίηση προϊόντων, συμμετοχή σε ομάδες παραγωγών).

Επιπρόσθετα, το επιχειρηματικό σχέδιο θα πρέπει να προβλέπει ως δέσμευση ότι ο νέος γεωργός θα αναπτύξει επαρκείς γεωργικές δραστηριότητες ώστε να αποκτήσει την ιδιότητα του «ενεργού» αγρότη (το αργότερο εντός 18 μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης) όπως και την ιδιότητα του «επαγγελματία» αγρότη (ή «ισοδύναμη» δέσμευση για διαχειριστές νομικών προσώπων όπως θα καθοριστεί στον εθνικό πλαίσιο) το αργότερο εντός 2 ετών από την ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασης και διατήρησης αυτής μέχρι την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου. Επίσης θα πρέπει να περιλαμβάνει δέσμευση ότι θα αποκτήσει επαρκή επαγγελματικά προσόντα, εφόσον δεν τα διαθέτει, μέσω κατάρτισης (το αργότερο εντός 3 ετών από την ημερομηνία της απόφασης έγκρισης), δέσμευση ότι κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου θα διατηρείται τουλάχιστον η ελάχιστη τυπική απόδοση «εισόδου» που προβλεπόταν κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης, καθώς και δέσμευση για διατήρηση τουλάχιστον του 95% της αρχικής παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένης ως τυπικής απόδοσης) στο έτος ολοκλήρωσης και ορθής υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου. Τα νομικά πρόσωπα θα πρέπει να διατηρούν ως κύρια δραστηριότητα τη γεωργική (Ομάδα ΚΑΔ 01 εκτός του ΚΑΔ 01.6 και του ΚΑΔ 01.7) ως την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου. Επίσης ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης (νομικά και φυσικά πρόσωπα) θα πρέπει να διατηρήσει την αρχηγία του έως την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης θα πρέπει να υπάρχει συμμόρφωση με τις σχετικές απαιτήσεις που προκύπτουν από το εθνικό ή κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο (όπως ασφαλιστικές και φορολογικές υποχρεώσεις, εγγραφή σε μητρώα).

Β) Αναλυτικά στοιχεία (όπως περιγραφή, προϋπολογισμός, πηγές χρηματοδότησης, χρονοδιάγραμμα) των δράσεων και λοιπών ενεργειών προς επίτευξη των στόχων για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης. Οι δράσεις μπορούν να αφορούν ενδεικτικά:

- Την αύξηση της έκτασης ή του ζωικού ή φυτικού κεφαλαίου (για παράδειγμα απόκτηση γης ή αγορά ζωικού κεφαλαίου),
- Την υλοποίηση επενδύσεων (για παράδειγμα αγορά εξοπλισμού, δημιουργία νέων ή επέκταση εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων εξοπλισμού και επενδύσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκμετάλλευσης ή επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας ή νερού),
- Τη υλοποίηση λοιπών παρεμβάσεων οικονομικού, τεχνολογικού ή οργανωτικού εκσυγχρονισμού για την προώθηση της ανταγωνιστικής, πράσινης ή ψηφιακής γεωργίας (για παράδειγμα συμμετοχή σε κατάρτιση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ενέργειες πιστοποίησης, συμμετοχή σε συλλογικές ενέργειες προώθησης ή επενδύσεις).

Στην περίπτωση όπου μέρος των επενδύσεων ή των δράσεων θα υλοποιηθούν από άλλα υπομέτρα του ΠΑΑ 2014-2022 (πρόσβαση ή πρόθεση συνδυασμού), θα πρέπει επίσης να περιγράφονται στο επιχειρηματικό σχέδιο στο βαθμό λεπτομέρειας που απαιτείται (βλ. πρόσβαση σε άλλα μέτρα).

Εν γένει το επιχειρηματικό σχέδιο θα έχει γεωργικό προσανατολισμό και θα αφορά τον γεωργικό τομέα, δηλαδή την πρωτογενή γεωργική παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων όπως η διαλογή και απλή συσκευασία ιδίων προϊόντων), χωρίς να αποκλείεται κάποια στοιχεία να αφορούν εν μέρει, αλλά όχι αποκλειστικά, και την παροχή γεωργικών υπηρεσιών (όπως μίσθωση γεωργικών μηχανημάτων βλ. ΚΑΔ 01.6).

Η υλοποίηση του σχεδίου πρέπει να αρχίσει το αργότερο εντός 9 μηνών από την ημερομηνία της απόφασης έγκρισης .

Χρήση της δυνατότητας συνδυασμού διαφορετικών μέτρων στο επιχειρηματικό σχέδιο, η οποία παρέχει στους νέους γεωργούς πρόσβαση στα συγκεκριμένα μέτρα

Το επιχειρηματικό σχέδιο των νέων αγροτών δίνει:

α) άμεση πρόσβαση στο υπομέτρο M1.1 του ΠΑΑ 2014 -2020 (Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων) σχετικά με την απόκτηση επαρκών επαγγελματικών προσόντων εντός 36 μηνών από την απόφαση έγκρισης,

β) Η ένταξη στο υπομέτρο των νέων γεωργών δύναται να συνδυαστεί (χωρίς να δίνει άμεση πρόσβαση) με τα εξής μέτρα και υπομέτρα του ΠΑΑ 2014 -2022: M4.1 του ΠΑΑ 2014 -2020 (Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις), M2.1 (Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών), M3.1 (Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων) και M09 (Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών), όπου η συμμετοχή στο υπομέτρο M6.1 δίνει προτεραιότητα στη συμμετοχή σε αυτά, μέσω σχετικών κριτηρίων επιλογής.

Καλυπτόμενοι τομείς διαφοροποίησης

Δεν ισχύει.

8.2.6.3.2. 6.3 Ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Επιμέρους μέτρο:

- 6.3 - ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων

8.2.6.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Αφορά την παροχή κατ' αποκοπή ποσού ενίσχυσης προς υφιστάμενες μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την περαιτέρω ανάπτυξή τους μέσω ενεργειών που αφορούν, σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση, τη βελτίωση της οικονομικής ή περιβαλλοντικής βιωσιμότητάς τους ή την εν γένει διαρθρωτική τους προσαρμογή (όπως παραγωγική, οργανωτική κλπ), συνεισφέροντας σε σχετικές στοχεύσεις του ΠΑΑ 2014-2020 ή των Περιφερειακών Στρατηγικών για το γεωργικό τομέα. Λόγω του ότι οι πολύ μικρές εκμεταλλεύσεις είναι το 50% του συνόλου στην Ελλάδα με πληθώρα κατόχων και χαρακτηριστικών (όπως ετεροαπασχολούμενοι, ημιαυτοσυντήρηση) για να υπάρξει εστίαση ορίζονται τα εξής:

- Πρόσβαση στο υπομέτρο έχουν επαγγελματίες αγρότες που βρίσκονται σε μικρές κοινότητες (έως και 5.000 κάτοικοι), έχουν γεωργικές εκμεταλλεύσεις με επαρκή παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) ίση με 5.000 € έως 7.999€ για να αναπτυχθούν, διαχωρίζοντάς τες τόσο από γεωργικές εκμεταλλεύσεις χωρίς προσανατολισμό στην αγορά όσο και από τις περισσότερο δυναμικές εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση τουλάχιστον ίση με 8.000€, το οποίο αποτελεί κατώφλι εισόδου των νέων γεωργών του Υπομέτρου 6.1
- Η χορήγηση της ενίσχυσης εξαρτάται από την υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο να προβλέπει ότι ο δικαιούχος θα έχει αναλάβει κατάλληλες δράσεις που οδηγούν στην ανάπτυξη και αναδιάρθρωση της εκμετάλλευσης του έτσι ώστε:

α) να διατηρήσει την ιδιότητα του «επαγγελματία» αγρότη καθώς και να αποκτήσει επαρκή επαγγελματικά προσόντα (με πρόβλεψη για απόκτησή τους μέσω κατάρτισης του υπομέτρου 1.1 του ΠΑΑ, εφόσον δεν τα διαθέτει),

β) να αυξήσει, στην ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, τη συνολική παραγωγική δυναμικότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης (σε όρους τυπικής απόδοσης) τουλάχιστον κατά ποσοστό ίσο με 15%, σε σχέση με την αρχική κατάσταση. Με την επίτευξη των παραπάνω δίδεται η καταβολή της τελευταίας δόσης της ενίσχυσης.

8.2.6.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού επιχορήγησης σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την ανάπτυξη τους κατόπιν υποβολής και έγκρισης σχετικού επιχειρηματικού σχεδίου. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί ολικά ή μερικά με επιδότηση επιτοκίου δανείου, υπό την προϋπόθεση ότι οι

τράπεζες θα προσφέρουν ανάλογο τραπεζικό προϊόν σχετικά με την παροχή δανείου για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, χωρίς να συνδέεται με υλοποίηση συγκεκριμένων επενδύσεων και με μέγιστη διάρκεια τα 5 έτη.

Το ποσό ενίσχυσης καταβάλλεται σε 2 δόσεις, με την 1η δόση (έως 70% του συνολικού ποσού ενίσχυσης) να καταβάλλεται με την απόφαση ένταξης και τη 2η δόση να καταβάλλεται εντός 5 ετών από την ένταξη με την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και ειδικότερα με τη διατήρηση από μέρους του δικαιούχου της ιδιότητας του «επαγγελματία» αγρότη και των κατάλληλων επαγγελματικών προσόντων μέσω κατάρτισης (σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν διαθέτει αυτά) και με την αύξηση της συνολικής παραγωγικής δυναμικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (σε όρους τυπικής απόδοσης) τουλάχιστον κατά ποσοστό ίσο με 15% σε σχέση με την αρχική κατάσταση..

8.2.6.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Άρθρο 8 και Παράρτημα Ι του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014

Άρθρο 5 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

Άρθρο 65 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

8.2.6.3.2.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι φυσικά πρόσωπα, επαγγελματίες αγρότες, που (κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης) είναι αρχηγοί σε υφιστάμενες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

8.2.6.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Δεν υπάρχει περιορισμός.

8.2.6.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

- Θα πρέπει να γίνει υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης με ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης τα 3 έτη και μέγιστη τα 4 έτη.
- Οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, ως επαγγελματίες αγρότες κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
- Οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν ατομικό αγροτικό εισόδημα ίσο με 0,01 ευρώ έως και 3.000 ευρώ και συνολικό οικογενειακό εισόδημα έως και 15.000 ευρώ

- Η γεωργική εκμετάλλευση στην αρχική κατάσταση πρέπει να έχει τυπική απόδοση «εισόδου» τουλάχιστον ίση με 5.000 € έως 7.999€ . Για το σύνολο της εν λόγω γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει υποβληθεί αίτηση ενίσχυσης ΟΣΔΕ κατά το έτος αναφοράς της αίτησης ενίσχυσης από τον υποψήφιο δικαιούχο.
- Οι υποψήφιοι δικαιούχοι πρέπει να εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)
- Οι υποψήφιοι δικαιούχοι πρέπει να είναι μόνιμοι κάτοικοι στις περιοχές εφαρμογής του υπομέτρου και η γεωργική εκμετάλλευση να βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας (δυνατότητα καθημερινής πρόσβασης)
- Θα πρέπει να τηρούνται η συμβατότητα με το εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές και η μη διπλή χρηματοδότηση.
- Δεν είναι επιλέξιμοι ως δικαιούχοι: νομικά πρόσωπα, δημόσιοι φορείς , δικαιούχοι υπομέτρων 6.1 και 6.2 του ΠΑΑ 2014 – 2020 (νέοι γεωργοί, εκκίνηση μη γεωργικών δραστηριοτήτων), παλαιότεροι δικαιούχοι μέτρων «νέων γεωργών» του ΠΑΑ 2007-2013 ή 2000-2006, ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών ή άλλο κοινό εταιρικό σχήμα (και νόμιμος εκπρόσωπος ή κύριος εταίρος αυτών) που χρηματοδοτούνται από άλλα μέτρα του ΠΑΑ 2014 – 2020 για κοινό επιχειρηματικό σχέδιο.

8.2.6.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Προτεραιότητα θα δοθεί στα εξής:

- στήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας,
- συμμετοχή σε συνεργασία ή συστήματα ποιότητας ή δράσεις για το περιβάλλον (όπως ενδεικτικά συμμετοχή σε ομάδα παραγωγών, ένταξη σε προγράμματα βιολογικής ή άλλης πιστοποίησης και γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα),
- εισοδηματικά κριτήρια (όπως ενδεικτικά ενίσχυση δικαιούχων με χαμηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα),
- χαρακτηριστικά περιοχών (όπως ενδεικτικά πληθυσμιακά κριτήρια, άλλα χαρακτηριστικά),
- χαρακτηριστικά «εισόδου» εκμετάλλευσης (όπως ενδεικτικά ιδιοκτησία έναντι μίσθωσης),
- Προσέγγιση επιχειρηματικού σχεδίου (όπως ρεαλιστικότητα και θετική συμβολή της μελλοντικής κατάστασης σε στοχεύσεις του ΠΑΑ 2014-2020 ή των Περιφερειακών Στρατηγικών για τον γεωργικό τομέα π.χ. βελτίωση οικονομικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά, επιλεγμένοι τομείς παραγωγής).

8.2.6.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσό ενίσχυσης θα είναι ίσο με 14.000 € ανά δικαιούχο.

8.2.6.3.2.9. Επαληθευσσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.6.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την υλοποίηση του υπομέτρου είναι αυτοί που σχετίζονται με τα εξής:

- τη μη σωστή επιλογή των δικαιούχων,
- τη μη επίτευξη των στόχων και τη μη ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου.

8.2.6.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των πιθανών κινδύνων σημαντικές δράσεις αποτελούν τα εξής:

- Θα υπάρξει επαρκής δημοσιότητα, ενημέρωση και καθοδήγηση των υποψηφίων δικαιούχων σχετικά με τα κριτήρια επιλογής και επιλεξιμότητας και το πλαίσιο ενστάσεων καθώς και θα εφαρμοστεί τυποποιημένο επιχειρηματικό σχέδιο. Τα παραπάνω θα περιέχονται αναλυτικά στην προκήρυξη. Ειδικά η επιλογή των δικαιούχων θα γίνει μέσω ανοιχτής πρόσκλησης και η αξιολόγηση τους θα είναι συγκριτική βάσει σχετικών κριτηρίων επιλογής και επίτευξης ελάχιστου ορίου βαθμολογίας.
- Η χρήση της τυπικής απόδοσης (standard output) εξασφαλίζει τον έλεγχο με αντικειμενικό τρόπο της παραγωγικής δυναμικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης κατά την επιλογή δικαιούχων και την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου καθότι η τυπική απόδοση προκύπτει από δείκτες καλλιεργειών σε συνδυασμό με τα δεδομένα της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης (ΟΣΔΕ).
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και της επίτευξης συναφών οροσήμων θα διενεργείται σε ετήσια βάση, με σκοπό τη μείωση ποσοστού λάθους μέσω έγκαιρης διατύπωσης συστάσεων προς τους δικαιούχους και λήψης διαθρωτικών ενεργειών από αυτούς σε περίπτωση αποκλίσεων. Πάντως η συμμόρφωση προς τις τιθέμενες δεσμεύσεις (όπως η διατήρηση της ιδιότητας του επαγγελματία αγρότη) και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από το θεσμικό εθνικό ή ευρωπαϊκό πλαίσιο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του σχεδίου είναι υποχρεωτική.
- Θα προβλέπεται η προσκόμιση των αναγκαίων παραστατικών – δικαιολογητικών και η διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες πηγές – μητρώα και πληροφοριακά συστήματα (όπως μητρώο ενιαίας αίτησης ενίσχυσης ΟΣΔΕ), ενδεικτικά για τα εξής:
 - ο Μη ταύτιση δικαιούχων με δικαιούχους υπομέτρων 6.1, 6.2 ή «παλαιότερων» μέτρων νέων γεωργών,
 - ο Τόπος κατοικίας και μέγεθος, τόπος και λοιπά χαρακτηριστικά γεωργικής εκμετάλλευσης,
 - ο Εκπλήρωση υποχρεώσεων που προκύπτουν από το θεσμικό πλαίσιο (εθνικό ή κοινοτικό) κατά την υλοποίηση του σχεδίου.
- Θα ληφθεί μέριμνα στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου ώστε να αναπτυχθεί πλαίσιο συντονισμού και παρακολούθησης μεταξύ του παρόντος υπομέτρου με το υπομέτρο 1.1 (κατάρτιση) με συγκεκριμένες διαδικασίες (όπως παροχή και επικαιροποίηση στοιχείων σε τακτικά χρονικά διαστήματα, αμφίδρομη πληροφόρηση μεταξύ αρμοδίων φορέων των δύο υπομέτρων). Στόχοι είναι ο έγκαιρος προγραμματισμός και η έγκαιρη υλοποίηση της κατάρτισης, λαμβάνοντας υπόψη τη γεωγραφική διασπορά καθώς και τις ιδιαιτερότητες (π.χ. εποχικότητα εργασίας) της γεωργικής δραστηριότητας καθώς και η έγκαιρη λήψη σχετικών διορθωτικών ενεργειών. Ειδικότερα, το αργότερο εντός 3 μηνών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας ένταξης των δικαιούχων, θα γίνεται διαβίβαση των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με τον αριθμό και λοιπά στοιχεία των δικαιούχων (π.χ. τόπος διαμονής, παραγωγική κατεύθυνση, ημερομηνία

ένταξης) από τους κατά τόπους φορείς Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (βλ. πλαίσιο εκχώρησης υπομέτρου) στον αρμόδιο πάροχο κατάρτισης (βλ. ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ), με παράλληλη κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές για το ΠΑΑ σε κεντρικό επίπεδο. Επίσης, μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης, θα υπάρχει σχετική πληροφόρηση από τον φορέα υλοποίησης της κατάρτισης (βλ. ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ) προς τις κατά τόπους και κεντρικές αρχές αρμόδιες για την εφαρμογή και τη διαχείριση του ΠΑΑ.

- Θα ληφθεί μέριμνα για την ενημέρωση αρμοδίων φορέων ως προς την ανάγκη απλούστευσης και επιτάχυνσης των διαδικασιών αδειοδότησης (ειδικά για κτηνοτροφικές μονάδες).
- Είναι δυνατές προσαρμογές στο επιχειρηματικό σχέδιο με σκοπό την καλύτερη και έγκαιρη ανταπόκριση σε μεταβαλλόμενες συνθήκες υλοποίησης. Τυχόν ουσιώδεις αλλαγές ως προς το περιεχόμενο του επιχειρηματικού σχεδίου ενδέχεται να γίνουν αποδεκτές (κατ' ανώτερο 2 φορές) μόνο ύστερα από σαφή αιτιολόγηση και υπό αυστηρές προϋποθέσεις (όπως να μην οδηγούν σε επίπεδα κατώτερα του ελάχιστου ορίου βαθμολογίας).

8.2.6.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Αν και η συγκεκριμένη παρέμβαση δεν έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα, κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, έχουν εφαρμοστεί παρόμοια μέτρα (όπως νέοι γεωργοί) οπότε η συναφής τεχνογνωσία σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.6.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν ισχύει.

8.2.6.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Καθορισμός των μικρών εκμεταλλεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Ως μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις ορίζονται οι ατομικές ή οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις (δικαιούχοι φυσικά πρόσωπα και όχι νομικά πρόσωπα) , με τυπική απόδοση «εισόδου» στην αρχική κατάσταση τουλάχιστον ίση με 5.000€και έως 7.999€.

Με τον ορισμό του ανώτερου ορίου, το υπομέτρο επικεντρώνεται στις «πολύ μικρές» εκμεταλλεύσεις (ορίζονται ως αυτές με τυπική απόδοση μέχρι 8.000 € με βάση την τυπολογία DG AGRI EU-FADN), ενώ ταυτόχρονα γίνεται επαρκής διαχωρισμός με το όριο μεγέθους των εκμεταλλεύσεων (8.000 € τυπική απόδοση) που δίνει πρόσβαση στο υπομέτρο 6.2 των νέων γεωργών όπως και στο υπομέτρο 4.1 (Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων), οπότε δεν ενθαρρύνεται η εγκατάσταση νέων γεωργών και η πραγματοποίηση επενδύσεων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις με χαμηλή βιωσιμότητα που «απέχουν» αρκετά από τη μέση τυπική απόδοση στην Ελλάδα των 9. 267 € (Πηγή: Eurostat Farm Structure Survey 2010).

Επίσης με τον ορισμό του κατώτερου ορίου, οι διαθέσιμοι πόροι επικεντρώνονται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν υφιστάμενο μικρό μεν αλλά ικανό δυναμικό, αποκλείοντας εκμεταλλεύσεις που έχουν περιορισμένο «επαγγελματικό» προσανατολισμό προς την αγορά και δυναμικότητα (βλ. ημιεπιβίωση, εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση έως και 4.000 € οι οποίες εξαιρούνται της καταγραφής στο Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης – RICA για την Ελλάδα).

Ορίζοντας ένα εύρος μεγέθους 5-7.999 €, οι εν λόγω γεωργικές εκμεταλλεύσεις μπορούν να αναδιαρθρωθούν και να αυξήσουν επαρκώς τη βιωσιμότητά τους με τη στήριξη του παρόντος υπομέτρου (π.χ. αύξηση της τυπικής απόδοσης στις 8.000 €) και να εξασφαλίσουν μελλοντική πρόσβαση στο υπομέτρο 4.1 (π.χ. για δημιουργία μεγαλύτερων επενδύσεων).

Επίσης η στήριξη αφορά αποκλειστικά γεωργικές εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε αγροτικές κοινότητες με πληθυσμό έως και 5.000 κατοίκους, έτσι ώστε να υποστηρίζονται αυτές που έχουν μικρότερη πρόσβαση σε πόρους και στην αγορά αλλά ταυτόχρονα μπορεί να διαθέτουν «ποιοτικό» δυναμικό, καθώς είναι περιοχές με μικρούς πληθυσμούς (βλ. νησιωτικές, ορεινές) οι οποίες παράγουν ποιοτικά τοπικά –παραδοσιακά προϊόντα (βλ. SWOT και ΣΕΣ).

Καθορισμός των ανώτατων και κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν ισχύει.

Ειδικοί όροι για την πρόσβαση των νέων γεωργών σε στήριξη στην περίπτωση που δεν εγκαθίστανται ως μόνοι αρχηγοί της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Δεν ισχύει.

Πληροφορίες σχετικά με την αίτηση περιόδου χάριτος, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Δεν ισχύει.

Σύνοψη των απαιτήσεων του επιχειρηματικού σχεδίου

Το επιχειρηματικό σχέδιο (με μέγιστη διάρκεια τα 4έτη) θα πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα:

Α) Περιγραφή της αρχικής κατάστασης με αναφορά σχετικών οικονομικών και λειτουργικών στοιχείων της εκμετάλλευσης (όπως για παράδειγμα οικονομικά στοιχεία, δυναμικότητα – τυπική απόδοση, έκταση, φυτικό-ζωικό κεφάλαιο, επαγγελματικά προσόντα αρχηγού, στοιχεία απασχόλησης – εργατικού δυναμικού, εγκαταστάσεις – εξοπλισμός).

Β) Αναλυτικά στοιχεία (όπως περιγραφή, προϋπολογισμός, πηγές χρηματοδότησης, χρονοδιάγραμμα) των δράσεων και λοιπών ενεργειών για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης, οι οποίες μπορούν να συνεισφέρουν στη βελτίωση της οικονομικής ή περιβαλλοντικής της βιωσιμότητας ή εν γένει στη διαρθρωτική της προσαρμογή. Οι δράσεις μπορούν να αφορούν ενδεικτικά:

- Την αύξηση της έκτασης ή του ζωικού ή φυτικού κεφαλαίου (για παράδειγμα απόκτηση γης ή αγορά ζωικού κεφαλαίου),
- Την υλοποίηση επενδύσεων (για παράδειγμα αγορά εξοπλισμού, δημιουργία νέων ή επέκταση εγκαταστάσεων),
- Την υλοποίηση λοιπών παρεμβάσεων οικονομικού, τεχνολογικού ή οργανωτικού εκσυγχρονισμού (για παράδειγμα συμμετοχή σε κατάρτιση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ενέργειες πιστοποίησης, συμμετοχή σε συλλογικές ενέργειες προώθησης ή επενδύσεις, την αναπροσαρμογή της παραγωγικής κατεύθυνσης)

Το επιχειρηματικό σχέδιο θα πρέπει να προβλέπει ως δέσμευση ότι ο δικαιούχος μέσω κατάλληλων δράσεων για την ανάπτυξη της εκμετάλλευσής θα διατηρήσει την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη μέχρι την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Επίσης θα πρέπει να περιλαμβάνει δέσμευση ότι θα αποκτήσει επαρκή επαγγελματικά προσόντα, εφόσον δεν τα διαθέτει, μέσω κατάρτισης (το αργότερο εντός 3 ετών από την ημερομηνία της απόφασης έγκρισης). Ως επαρκή επαγγελματικά προσόντα θεωρούνται : α) κατοχή ανάλογης κατεύθυνσης απολυτήριου/ πτυχίου τουλάχιστον επιπέδου 3 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (χορηγείται στους αποφοίτους των σχολών επαγγελματικής κατάρτισης Σ.Ε.Κ. και ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), β) παρακολούθηση σχετικής κατεύθυνσης προγράμματος κατάρτισης τουλάχιστον 90 ωρών έτσι όπως αποδεικνύεται από σχετική βεβαίωση – πιστοποιητικό παρακολούθησης. Σε περίπτωση μη επάρκειας προσόντων, προβλέπεται η απόκτηση αυτών μέσω κατάρτισης που υλοποιείται από το υπομέτρο 1.1 του ΠΑΑ 2014 – 20 (διάρκειας τουλάχιστον 90 ωρών για την οποία χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης).

Τέλος το επιχειρηματικό σχέδιο θα πρέπει να προβλέπει ως δέσμευση, κατά την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, την αύξηση της συνολικής παραγωγικής δυναμικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (σε όρους τυπικής απόδοσης) τουλάχιστον κατά ποσοστό ίσο με 15% σε σχέση με την αρχική κατάσταση.

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, θα πρέπει να υπάρχει συμμόρφωση με τις σχετικές απαιτήσεις που προκύπτουν από το εθνικό ή κοινοτικό πλαίσιο (όπως ασφαλιστικές και φορολογικές υποχρεώσεις, εγγραφή σε μητρώα).

Εν γένει το επιχειρηματικό σχέδιο θα έχει γεωργικό προσανατολισμό και θα αφορά τον γεωργικό τομέα, δηλαδή την πρωτογενή γεωργική παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων όπως η διαλογή και απλή συσκευασία ιδίων προϊόντων), χωρίς να αποκλείεται κάποια στοιχεία να αφορούν εν μέρει, αλλά όχι αποκλειστικά, και την παροχή γεωργικών υπηρεσιών (όπως μίσθωση γεωργικών μηχανημάτων βλ. ΚΑΔ 01.6).

Χρήση της δυνατότητας συνδυασμού διαφορετικών μέτρων στο επιχειρηματικό σχέδιο, η οποία παρέχει στους νέους γεωργούς πρόσβαση στα συγκεκριμένα μέτρα

Το επιχειρηματικό σχέδιο των μικρών εκμεταλλεύσεων δίνει άμεση πρόσβαση στο υπομέτρο 1.1 του ΠΑΑ 2014 -2020 (Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων) σχετικά με την απόκτηση επαρκών επαγγελματικών προσόντων εντός 36 μηνών από την απόφαση έγκρισης.

Η ένταξη στο παρόν υπομέτρο δύναται να συνδυαστεί (χωρίς να δίνει άμεση πρόσβαση) με τα εξής μέτρα και υπομέτρα του ΠΑΑ 2014 -2020: 2.1 (Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών), όπου μπορεί να είναι δυνητικοί ωφελούμενοι, καθώς και στο μέτρο 9 (Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών), όπου η συμμετοχή στο υπομέτρο 6.3 δίνει προτεραιότητα στη συμμετοχή σε αυτό μέσω σχετικού κριτηρίου επιλογής.

Καλυπτόμενοι τομείς διαφοροποίησης

Δεν ισχύει.

8.2.6.4. *Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων*

8.2.6.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσο αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.6.4.2. Δράσεις μετριασμού

Ισχύουν όσο αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.6.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσο αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.6.5. *Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση*

Δεν απαιτείται

8.2.6.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Καθορισμός των μικρών εκμεταλλεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

Καθορισμός των ανώτατων και κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

Ειδικοί όροι για την πρόσβαση των νέων γεωργών σε στήριξη στην περίπτωση που δεν εγκαθίστανται ως μόνοι αρχηγοί της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

Πληροφορίες σχετικά με την αίτηση περιόδου χάριτος, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

Σύνοψη των απαιτήσεων του επιχειρηματικού σχεδίου

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

Χρήση της δυνατότητας συνδυασμού διαφορετικών μέτρων στο επιχειρηματικό σχέδιο, η οποία παρέχει στους νέους γεωργούς πρόσβαση στα συγκεκριμένα μέτρα

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

Καλυπτόμενοι τομείς διαφοροποίησης

Ισχύουν όσα αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.6.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Όροι για τον Ενεργό, Επαγγελματία και Νεοεισερχόμενο επαγγελματία αγρότη:

Οι σχετικοί όροι αναλύονται στο Κεφάλαιο 8.1 μαζί με τη σχετική Εθνική Νομοθεσία για τη γεωργική δραστηριότητα και τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (όπως ισχύει κάθε φορά). Ειδικότερα αναφέρεται ότι ο Επαγγελματίας αγρότης ορίζεται με βάση εθνικά κριτήρια (όπως ποσοστό εισοδήματος και απασχόλησης από αγροτική δραστηριότητα) και έχει υποχρέωση για εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων όπως και στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα (ΟΓΑ). Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, υπάρχει ειδική πρόβλεψη για καθεστώς «νεοεισερχομένων» επαγγελματιών αγροτών, οι οποίοι μπορούν να εγγραφούν στο Μητρώο χωρίς να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις (όπως όριο εισοδήματος, ασφαλιστικός φορέας) με τη δέσμευση όμως να προβούν σε σχετικές ενέργειες (βλ. αίτηση για εγγραφή στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα), έτσι ώστε εντός 2 ετών να πληρούν όλες τις σχετικές προϋποθέσεις και να έχουν την «πλήρη» ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη.

Εθνικού Πλαισίου Προσόντων: Θεσμοθετήθηκε το 2010 (Νόμος 3879/2010 όπως ισχύει κάθε φορά). Έχει 8 επίπεδα εκ των οποίων η ανάλυση της αντιστοίχισης πτυχίων – διπλωμάτων αναλύεται για τα Επίπεδα 3-8 στον ΠΙΝΑΚΑ Μ06-1.

Νησιωτικές περιοχές: Για τους σκοπούς του μέτρου 6 στις νησιωτικές περιοχές δεν περιλαμβάνονται η Κρήτη και η Εύβοια λόγω του μεγάλου μεγέθους τους .

Παραγωγική κατεύθυνση εκμετάλλευσης: Προκύπτει από τον Κλάδο Παραγωγής που κατέχει την πλειοψηφία (πάνω από 50%) της παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης και χαρακτηρίζεται ως Φυτική, Ζωική, Μικτή (όπως μελισσοκομία, σηροτροφία).

ΚΑΔ: Ο ορισμός τους δίνεται στο Κεφάλαιο 8.1.

Εταιρικό Δίκαιο: Η βασική εθνική νομοθεσία που καθορίζει τη διοίκηση και λοιπά ζητήματα εταιρικών μορφών είναι η εξής (όπως ισχύει κάθε φορά): Εμπορικός / Αστικός Κώδικας, Ν. 3190/55 για ΕΠΕ, ΚΝ.2190/20 για ΑΕ, Ν.3419/05 για ΓΕΜΗ, Ν.4072/12 για Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρία

Δικτύωση: Μπορεί να αφορά : α) τη σύμπραξη μεταξύ 2 ή περισσότερων εν δυνάμει δικαιούχων και τη δημιουργία κοινής επιχείρησης, β) την ύπαρξη κάθετης ή οριζόντιας δικτύωσης με άλλες επιχειρήσεις και εν γένει μορφές συνεργασίας σε διάφορες μορφές (όπως σύναψη ιδιωτικών συμφωνητικών, συμμετοχή σε Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας, δημιουργία κοινοπραξιών)

Μέλη αγροτικού νοικοκυριού: Για τους σκοπούς του μέτρου 6 θεωρούνται τα μέλη της αγροτικής οικογένειας τα οποία έχουν συγγενική σχέση (σύζυγοι, γονείς, τέκνα) με τον αρχηγό της γεωργικής εκμετάλλευσης και απασχολούνται στη γεωργική εκμετάλλευση, είτε κατέχουν είτε όχι από μόνοι τους γεωργική γη και δηλώνονται ως εξής:

α) είναι ασφαλισμένα στον ΟΓΑ για γεωργική δραστηριότητα ως αυτοτελώς απασχολούμενοι αγρότες ή ως μέλη αγροτικού νοικοκυριού, σύμφωνα με τον Ιδρυτικό νόμο του ΟΓΑ Ν.4169/1961 «Περί Γεωργικών Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (έτσι όπως ισχύει κάθε φορά),

β) δηλώνονται στην αίτηση ενιαίας ενίσχυσης ΟΣΔΕ ως μέλη του νοικοκυριού για στατιστικούς λόγους.

Όροι για Διαφοροποίηση:

Οι σχετικοί όροι (βλ. Πολυλειτουργικό Αγρόκτημα, Οικοτεχνία, Τουρισμός Υπαίθρου, Αγροτουρισμός, Οινοτουρισμός) αναλύονται στο Κεφάλαιο 8.1 μαζί με τη σχετική Εθνική Νομοθεσία (όπως ισχύει κάθε φορά).

Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος: Καθορίζονται από την Υγειονομικής Διάταξης Υ1γ/Γ.Π./οικ.96967/2012 (όπως ισχύει κάθε φορά) περιλαμβάνοντας τις εξής κατηγορίες: α) Παρασκευαστές και συσκευαστές με ή χωρίς απευθείας διάθεση προϊόντων στο καταναλωτικό κοινό, συμπεριλαμβανομένων μικρών επιχειρήσεων παρασκευής τοπικών (παραδοσιακών) προϊόντων (π.χ. χυλοπίτες, τραχανά, γλυκά του κουταλιού κ.λπ.), β) Επιχειρήσεις που παρασκευάζουν και προσφέρουν τρόφιμα ή ποτά σε πελάτες (π.χ. εστιατόρια, γαλακτοπωλεία, ζαχαροπλαστεία), γ) αρτοποιεία, πρατήρια άρτου.

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ

Επίπεδο Εθνικού Πλαισίου Προσόντων	Επαγγελματική Εκπαίδευση & Επαγγελματική Κατάρτιση	Ανώτατη Εκπαίδευση
3	Πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης Επιπέδου 3 (χορηγείται στους αποφοίτους των σχολών επαγγελματικής κατάρτισης Σ.Ε.Κ. και ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων)	
4	Πτυχίο ΕΠΑ.Σ. Απολυτήριο Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) Επιπέδου 4 (Ισότιμο με το Απολυτήριο Γενικού Λυκείου), [Χορηγείται στους αποφοίτους της Γ' τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις] Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Επιπέδου 4 [Χορηγείται στους απόφοιτους της Γ' τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις]	
5	Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Επιπέδου 5 [Χορηγείται στους απόφοιτους της τάξης μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. μετά από πιστοποίηση] Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου 5 [Χορηγείται στους αποφοίτους Ι.Ε.Κ. μετά από πιστοποίηση] Δίπλωμα/Πτυχίο Ανωτέρας Σχολής (Τριτοβάθμια Ανώτερη και όχι Ανώτατη Εκπαίδευση)	
6		Πτυχίο Ανώτατης Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο / ΤΕΙ
7		Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
8		Διδακτορικό Δίπλωμα

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ06-1

8.2.7. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)

8.2.7.1. Νομική βάση

Άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.

8.2.7.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Σχετικά με την υλοποίηση βασικών υποδομών και παρεμβάσεων στις αγροτικές περιοχές, το παρόν μέτρο θα επικεντρωθεί σε δύο (2) διαστάσεις: ι) την προστασία της βιοποικιλότητας και την ανάδειξη της φυσικής αξίας των αγροτικών περιοχών (περιβαλλοντική διάσταση) και ιι) την προώθηση των ευρυζωνικών υποδομών σε αγροτικές περιοχές (τεχνολογική διάσταση).

Ι) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Οι αγροτικές περιοχές και οι αναπτυσσόμενες σε αυτές γεωργικές δραστηριότητες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την έννοια της διατήρησης της οικολογικής αξίας και της βιοποικιλότητας και κατ' επέκταση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ποιότητας ζωής σε αυτές. Όπως προκύπτει και από τη SWOT, η ελληνική ύπαιθρος χαρακτηρίζεται ως μια από τις πλούσιες στην Ευρώπη σε χλωρίδα, πανίδα και ποικιλία οικοσυστημάτων- τοπίων, με αυξημένο ποσοστό των αγροτικών γαιών να βρίσκεται σε προστατευόμενες περιοχές (18,9% της Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Γης - ΧΓΓ είναι εντός περιοχών NATURA) ή να χαρακτηρίζεται ως μεγάλης περιβαλλοντικής αξίας (περί τα 73% της ΧΓΓ χαρακτηρίζεται ως Υψηλής Φυσικής Αξίας - HNV). Επίσης, η SWOT αναφέρει ότι αν και η κυριότερη πίεση στη βιοποικιλότητα (είδη και οικοτόπους) ασκείται από τη γεωργία, εντούτοις σε πολλές περιπτώσεις «η διατήρηση της βιοποικιλότητας συνδέεται άρρηκτα με τη γεωργική δραστηριότητα και την αλληλεπίδραση του ανθρώπου με φύση καθότι οι γεωργικές εκτάσεις υποστηρίζουν μεγάλους αριθμούς και είδη πανίδας – χλωρίδας και η διατήρηση αυτών να εξαρτάται άμεσα από τη συνέχιση παραδοσιακών ή ήπιων μορφών γεωργίας και κτηνοτροφίας». Ως σχετικά παραδείγματα αναφέρονται λειμώνες, λιβαδότοποι και μικροί κλήροι γης σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές που σε συνδυασμό με γεωργικές πρακτικές (βλ. αμειψισπορά, αγρανάπαυση, μικτές και εκτατικές βοσκήσεις) δημιουργούν ένα μωσαϊκό τοπίων και υψηλή οικολογική αξία. Ειδικότερα, στην Ελλάδα είναι χαρακτηριστική η ύπαρξη αγροτικών οικοσυστημάτων μικρού μεγέθους και με τοπικές ιδιαιτερότητες, τα οποία χαρακτηρίζονται από ποικιλομορφία και υψηλή φυσική αξία σε όρους τοπίου, φυσικού κεφαλαίου και αγροτικών συστημάτων. Αυτό επιβεβαιώνεται αν λάβει κανείς υπόψη τη γεωγραφική απομόνωση (νησιωτικότητα, ορεινότητα) των περιοχών της Ελλάδας, την μικροκλίμακα των οικοτόπων της (βλ. για παράδειγμα ΠΔ για έγκριση καταλόγου και όρων για μικρούς νησιωτικούς υγρότοπους, ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-6-2012), την πληθώρα των ενδημικών ειδών (άγρια και καλλιεργούμενα) όσο και τα εγχώρια συστήματα γεωργικής παραγωγής (όπως ύπαρξη μικρών και πολυτεμαχισμένων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η ποικιλομορφία αυτών).

Όσον αφορά στο θεσμικό πλαίσιο για την αναγνώριση, τη διαχείριση και την προστασία των περιοχών NATURA, σημαντικό βήμα αποτέλεσε η ψήφιση του Νόμου 3739 /2011, ο οποίος ενέταξε τις περιοχές NATURA στο Εθνικό Σύστημα Προστατευμένων Περιοχών ως «Περιοχές Προστασίας οικοτόπων και ειδών» (ειδικότερα ως Τόπους Κοινοτικής Σημασίας - Ειδικές Ζώνες Διατήρησης/ Special Conservation Areas) και ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας / Special Protection Areas), περιλαμβάνοντας τον σχετικό

Εθνικό Κατάλογο. Επιπλέον, αρκετές εξ' αυτών περιλαμβάνονται και καλύπτονται από «χαρακτηρισμένες σε εθνικό επίπεδο» κατηγορίες προστατευμένων περιοχών, παραδείγματος χάρη τα Εθνικά Φυσικά Πάρκα (National Parks). Τα Εθνικά Πάρκα θεσμοθετούνται μέσω Προεδρικού Διατάγματος (ύστερα από εκπόνηση και έγκριση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης) ή, προσωρινά, μέσω Υπουργικής Απόφασης (εφόσον η διαδικασία έκδοσης του Προεδρικού Διατάγματος είναι σε εξέλιξη). Επίσης στον ίδιο Νόμο, καθορίστηκε εκ νέου το πλαίσιο διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών NATURA, με διατάξεις για τους Φορείς Διαχείρισης όπως και για την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων, τα οποία κυρώνονται με Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος (ή και συναρμοδίων Υπουργών όπως του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης όταν περιλαμβάνουν ρυθμίσεις που αφορούν τη γεωργική δραστηριότητα) και τα οποία έχουν 5ετή διάρκεια. Ειδικά για τον τομέα της Γεωργίας, ο Νόμος αυτός προβλέπει τη θέσπιση ρυθμίσεων για γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες στις περιοχές NATURA (είτε μέσω της πολλαπλής συμμόρφωσης είτε μέσω συμπληρωματικών διατάξεων που εκδίδονται με ευθύνη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης) όπως και τη δυνατότητα χαρακτηρισμού αγροτικών περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας ως Περιφερειακά Πάρκα μέσω Προεδρικού Διατάγματος (ύστερα από σχετική ειδική μελέτη).

Πάντως, όπως αναφέρει η SWOT ή άλλα στρατηγικά κείμενα, οι ασκούμενες πιέσεις στις αναφερόμενες περιοχές συνεχίζουν να είναι σημαντικές ενώ παρουσιάζονται και σημαντικά ελλείμματα στο πλαίσιο διαχείρισης και προστασίας των Προστατευόμενων Περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών NATURA. Ενδεικτικά, στο σύνολο των περιοχών NATURA (419 περιοχές) μόνο για το 22% εξ' αυτών (περί τις 90 περιοχές) έχουν εκπονηθεί και εγκριθεί Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ειδικά για το 27% των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης/ΕΖΔ ήτοι 65 από τις 241 περιοχές και για το 21% των Ζωνών Ειδικής Προστασίας/ΖΕΠ, ήτοι 43 από τις 202 περιοχές). Για τις υπόλοιπες περιοχές, είτε δεν έχει εκπονηθεί Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη, είτε αυτή βρίσκεται σε στάδιο εκπόνησης ή επεξεργασίας. Παρομοίως, στο σύνολο των περιοχών NATURA, το 22% εξ' αυτών, περί τις 100 περιοχές (ειδικά 26% των ΕΖΔ, ήτοι περί τις 63 αυτών και 21% των ΖΕΠ, ήτοι περί τις 42 αυτών), υπάγονται στη δικαιοδοσία Φορέα Διαχείρισης και διαθέτουν θεσμοθετημένο καθεστώς προστασίας (Προεδρικό Διάταγμα/ΠΔ ή Υπουργική Απόφαση). Συνολικά υπάρχουν 29 Φορείς Διαχείρισης. Επιπλέον, 5 περιοχές NATURA έχουν θεσμοθετημένο καθεστώς προστασίας (ΠΔ ή Υπουργική Απόφαση) χωρίς Φορέα Διαχείρισης. Από το σύνολο των περιοχών NATURA, μόνο 4 περιοχές έχουν θεσμοθετημένο Σχέδιο Διαχείρισης (μέσω Υπουργικής Απόφασης). Σε άλλες 50 περίπου περιοχές έχει εκπονηθεί Σχέδιο Διαχείρισης (ως μελέτη) αλλά δεν έχει θεσμοθετηθεί, ενώ για άλλες περίπου 40 περιοχές έχουν δρομολογηθεί διαδικασίες εκπόνησης Σχεδίων Διαχείρισης (ένταξη ως έργο ή εκπόνηση μελέτης).

Σε απάντηση όλων των ανωτέρω, προωθείται μια πιο ολοκληρωμένη και στοχευμένη προσέγγιση για την περιβαλλοντική διαχείριση, συμπεριλαμβανομένων δράσεων για τη γεωργική δραστηριότητα και τις γεωργικές εκτάσεις, έτσι όπως διατυπώνεται στην **Εθνική Στρατηγική για Βιοποικιλότητα** και στο **Εθνικό Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιοτήτων (ΠΔΠ) /Prioritized Action Framework (PAF) για το Δίκτυο NATURA**. Αναλυτικότερα, στο ΠΔΠ (PAF) για το Δίκτυο NATURA, αποτελούν κύριες προτεραιότητες η «ολοκλήρωση του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών και των διαχειριστικών δομών αυτών» καθώς και «η ολοκλήρωση του σχεδιασμού, της προστασίας και της διαχείρισης των περιοχών NATURA 2000». Βασική δράση αυτών των προτεραιοτήτων αποτελεί η εκπόνηση Σχεδίων Διαχείρισης για όλες τις περιοχές NATURA (βλ. ενδεικτικά Κωδικός Μέτρου 1a-1) τα οποία προτείνεται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ και αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα. Σε συμφωνία με τα παραπάνω, το ΕΠ για το ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020) θα χρηματοδοτήσει μέσω της επενδυτικής προτεραιότητας 4d (πόροι ΕΤΠΑ) την εκπόνηση Σχεδίων Διαχείρισης με στόχο την κάλυψη κατά 100% των Περιοχών NATURA.

Παράλληλα, το ΠΔΠ (ΡΑΡ) αναγνωρίζει ότι «στον Ρρωτογενή Τομέα πρέπει να δοθεί έμφαση στην ολοκληρωμένη διαχείριση της αγροτικής παραγωγής και στην συνεισφορά της στη διατήρηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και της βιοποικιλότητας». Για τον λόγο αυτό, το ΠΔΠ (ΡΑΡ) προτείνει την «Ολοκληρωμένη Διαχείριση ευρύτερων χωρικών ενοτήτων στον τομέα της Γεωργίας» και την «εκπόνηση Ειδικών Σχεδίων Διαχείρισης σε ευρύτερες χωρικές ενότητες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, για την εξειδίκευση και την υλοποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης των περιοχών», συμπεριλαμβάνοντας ανάλογες δράσεις για τη Γεωργία (όπως ενδεικτικά «τα γεωργοπεριβαλλοντικά ή άλλα μέτρα ενίσχυσης των περιοχών NATURA, την οικολογική πιστοποίηση, την προώθηση των πράσινων υποδομών, τη δικτύωση και την ευαισθητοποίηση των παραγωγών κλπ. »). Για αυτές τις δράσεις και τα μέτρα, το ΠΔΠ (ΡΑΡ) προτείνει χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ.

Επίσης, το Κείμενο Βάσης Δημόσιας Διαβούλευσης που εκπόνησε το Υπουργείο Περιβάλλοντος (βλ παρακάτω Ε.Υ.Σ.ΠΕ.Δ.) σχετικά με τις Κατευθύνσεις Αναπτυξιακής Στρατηγικής στους Τομείς Αρμοδιότητάς του για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 θέτει ως διακριτές προτεραιότητες: α) την Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και την προώθηση των υπηρεσιών σχετικών με το οικοσύστημα, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου NATURA 2000 (με χρηματοδότηση από ΕΤΠΑ-ΤΑ, εδώ συμπεριλαμβάνονται τα Σχέδια Διαχείρισης) και β) την «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από τη γεωργία και τη δασοκομία, με έμφαση στην αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000 και της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων» (με χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ).

Ομοίως, στο ΣΕΣ και στις συστάσεις της ΕΕ (Position Paper) αναφέρεται ότι πρέπει να υπάρξει «αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση της βιοποικιλότητας σε περιοχές NATURA, γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας και προώθηση υπηρεσιών οικοσυστήματος και πράσινων υποδομών όπως και ειδικών δράσεων για το σχεδιασμό της διαχείρισης και την ενημέρωση». Για το ΠΑΑ 2014-2020 αναφέρεται ότι θα πρέπει να εξυπηρετεί τις παραπάνω εθνικές επιλογές και ειδικά «την προώθηση στοχευμένων γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων και άλλων αειφόρων και ασφαλών για το περιβάλλον γεωργικών συστημάτων, τη διατήρηση των γενετικών και φυσικών πόρων και τοπίων καθώς και τη συνέχιση της χρήσης των γεωργικών γαιών».

Με βάση όσα αναλύθηκαν προηγουμένως, στο παρόν μέτρο ενεργοποιούνται δύο (2) βασικές παρεμβάσεις για την εξειδίκευση του περιβαλλοντικού σχεδιασμού/διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (συμπεριλαμβανομένης της κτηνοτροφίας) και τα αγροτικά οικοσυστήματα, ειδικά αν αυτές οι παρεμβάσεις συνδέονται με δράσεις που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ (όπως Μέτρα 10 και 12):

- **Υπομέτρο 7.1:** Αφορά στην εκπόνηση Θεματικών Σχεδίων Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (συμπεριλαμβανομένης της κτηνοτροφίας) σε προστατευόμενες περιοχές, ήτοι περιοχές του δικτύου NATURA 2000 (ή Εθνικά πάρκα στα οποία έχουν ενταχθεί οι περιοχές NATURA με τις περιφερειακές ζώνες αυτών) οι οποίες περιλαμβάνουν σημαντικές εκτάσεις με γεωργική χρήση (καλλιεργούμενες εκτάσεις και βοσκότοποι). Σκοπός είναι η προώθηση της αειφόρου διαχείρισης των γεωργικών εκτάσεων που βρίσκονται στις περιοχές αυτές και ο σχεδιασμός εξειδικευμένων δράσεων και γεωργικών πρακτικών που προωθούν τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας (ειδικά ως προς τις απαιτήσεις των Οδηγιών 92/43/ΕΚ και 2009/147/ΕΚ) και που θα οδηγούν στην τήρηση δεσμεύσεων (υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα) από τους γεωργούς. Η απώλεια εισοδήματος εξαιτίας της τήρησης αυτών των δεσμεύσεων θα μπορεί μελλοντικά να καλύπτεται από τα σχετικά μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020. Τα παραπάνω σχέδια θα είναι σε συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία που ισχύει για τις περιοχές

NATURA 2000 και θα δρουν συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τα Διαχειριστικά Σχέδια των Προστατευόμενων Περιοχών (υφιστάμενα και υπό εκπόνηση).

Ειδικότερα, οι περιοχές NATURA που θα είναι επιλέξιμες για την εκπόνηση Θεματικών Σχεδίων Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας επιλέχθηκαν βάσει των εξής «βημάτων»:

- 1) Οι περιοχές NATURA ταξινομήθηκαν (με χρήση στοιχείων ΟΣΔΕ): α) με βάση την γεωργική έκταση που περιλαμβάνουν και β) με βάση τους βοσκότοπους που περιλαμβάνουν.
- 2) Επιλέχθηκαν κατά σειρά οι περιοχές με τις μεγαλύτερες εκτάσεις: α) καλλιεργειών μέχρι του σημείου όπου καλύπτεται μεγάλο ποσοστό (περί το 70%) των καλλιεργούμενων εκτάσεων NATURA και β) βοσκοτόπων, μέχρι του σημείου όπου καλύπτεται μεγάλο ποσοστό (περί το 70%) των βοσκοτόπων σε NATURA.
- 3) Οι περιοχές που προέκυψαν ομαδοποιήθηκαν με βάση πρώτα τη γεωγραφική τους εγγύτητα και μετά με βάση αν πρόκειται για πεδινές περιοχές (συνήθως υγρότοποι και καλλιέργειες) ή για ορεινές περιοχές (συνήθως δασικές εκτάσεις και βοσκότοποι).

Οι εν λόγω επιλέξιμες περιοχές NATURA παρουσιάζονται στον ΠΙΝΑΚΑ Μ07-1 μαζί με τη σχετική έκταση τους.

Το εν λόγω υπομέτρο θα συμβάλλει:

- στην Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, στους σκοπούς διατήρησης (βλ. τύποι ειδών και οικοτόπων) και το θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση και προστασία των προστατευόμενων περιοχών και της βιοποικιλότητας (όπως Σχέδια Διαχείρισης Περιοχών NATURA),
- στις εθνικές προτεραιότητες για την υποστήριξη προστατευόμενων περιοχών όπως αποτυπώνονται στο ΠΔΠ (PAF) για το Δίκτυο NATURA, δρώντας συμπληρωματικά και σε συνέργεια με παρεμβάσεις άλλων Ταμείων και Φορέων.

Η αντιστοίχιση και η συνεισφορά του Μ07.1 του ΠΑΑ στο ΠΔΠ (PAF) για το Δίκτυο NATURA παρουσιάζονται στον ΠΙΝΑΚΑ Μ07-2.

Σημαντικός, επίσης, είναι ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων (Ε.Υ.Σ.ΠΕ.Δ.) για τη διασφάλιση της συμβατότητας των συγχρηματοδοτούμενων και μη παρεμβάσεων με τις προτεραιότητες της εθνικής και κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και με το θεσμικό πλαίσιο στον τομέα του περιβάλλοντος, όπως, και για την ύπαρξη συμπληρωματικότητας, συνέργειας και συντονισμού μεταξύ παρεμβάσεων στον τομέα του περιβάλλοντος από διαφορετικά συγχρηματοδοτούμενα ή εθνικά προγράμματα και Ταμεία (συμπεριλαμβανομένων των δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020). Η εν λόγω υπηρεσία συστάθηκε με το Νόμο 3614/2007 και την ΚΥΑ 19883/2008 και ενσωματώθηκε στην Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος (βλ. Άρθρο 18 του Νόμου 4314/2014).

Με βάση τα παραπάνω, το υπομέτρο 7.1 εμπίπτει άμεσα στην περιοχή εστίασης 4Α (αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας συμπεριλαμβανομένων περιοχών NATURA 2000 και της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας HNV) της 4ης προτεραιότητας (προστασία οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία). Εμμέσως, το υπομέτρο 7.1 συνεισφέρει και στην περιοχή εστίασης 6Β.

II) ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η ποιότητα ζωής και η οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ανάγκη για προσβασιμότητα σε πόρους και υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ΤΠΕ υποδομών και υπηρεσιών, κάτι που καταδεικνύει και η SWOT. Πάντως, η προσβασιμότητα σε ΤΠΕ και η κάλυψη της επικράτειας από ευρυζωνικά δίκτυα (ειδικά υψηλών ταχυτήτων νέας γενιάς/NGA) μέχρι πρόσφατα διαμορφωνόταν σε χαμηλά επίπεδα στην Ελλάδα, με τις αγροτικές περιοχές να υπολείπονται περισσότερο (NGA κάλυψη 27% στην Ελλάδα έναντι 62% στην ΕΕ και 0% έναντι 18% για τις αγροτικές περιοχές, σύμφωνα με Digital Agenda Scoreboard 2014), η δε οικονομική κρίση συνέβαλε σε περαιτέρω επιβράδυνση της υλοποίησης σχετικών επενδύσεων, ιδιαίτερα από τον ιδιωτικό τομέα. Στον αντίποδα, θετική συνεισφορά θα έχει το ήδη δρομολογημένο έργο **RURAL BROADBAND** της περιόδου 2007-2013, το οποίο συμβασιοποιήθηκε εντός του 2014 ως έργο ΣΔΙΤ με συνολικό προϋπολογισμό 161.061.091,94 € (εκ των οποίων τα 46.634.133,94 € προέρχονται από το ΕΓΤΑΑ) το οποίο υλοποιείται ως εμπροσθοβαρές – phasing στην νέα περίοδο 2014-2020 όπως αναφέρεται και στο ΣΕΣ. Ο στόχος είναι να καλύψει «λευκές» αγροτικές περιοχές (ΟΠΑΑΧ), ήτοι ορεινούς και μειονεκτικούς οικισμούς (βλ. άρθρο 50 του Κανονισμού (ΕΚ) 1698/2005) χωρίς δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο, συμβάλλοντας «στη μείωση του ψηφιακού χάσματος και ως εκ τούτου στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την επιχειρηματικότητα και δημιουργία – διατήρηση θέσεων απασχόλησης. Ο αριθμός των εξυπηρετούμενων οικισμών, μετά την ολοκλήρωση του έργου, προσδιορίζεται σε 3.639 (έναντι αρχικής εκτίμησης 5.491 κατά τη φάση δημοπράτησης).

Για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, όπως δηλώνεται και στο ΣΕΣ και τις συστάσεις της ΕΕ (Position Paper), τίθεται ως βασική επιδίωξη η «επέκταση, συμπλήρωση και ολοκλήρωση δημόσιων ευρυζωνικών υποδομών νέας γενιάς στις περιπτώσεις αποτυχίας της αγοράς», συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών. Ειδικά, το 2014 εκπονήθηκε το Εθνικό Σχέδιο Ευρυζωνικής Πρόσβασης NGA (βλ. www.yme.gr/getfile.php?id=5836) από τη Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων σχετικά με την υλοποίηση των στόχων του Ψηφιακού Θεματολογίου της ΕΕ. Με βάση το εν λόγω Εθνικό Σχέδιο NGA και τον στόχο Ι αυτού (κάλυψη με ταχύτητα 30Mbps στο σύνολο του πληθυσμού) υπάρχει η δράση **ULTRAFAST BROADBAND (UFBB)** για την κάλυψη των αγροτικών περιοχών, οι οποίες παραμένουν «λευκές NGA» και μετά την υλοποίηση των σχεδιαζόμενων από τον ιδιωτικό τομέα επενδύσεων και του δημόσιου έργου **RURAL BROADBAND**.

Το φυσικό αντικείμενο του νέου έργου **ULTRAFAST BROADBAND (UFBB)** περιλαμβάνει την ανάπτυξη εκτεταμένου δικτύου οπτικών ινών όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον τελικό χρήστη που θα του εξασφαλίζουν σύνδεση στο διαδίκτυο με ταχύτητες τουλάχιστον 100Mbps ή τουλάχιστον 100Mbps - αναβαθμίσιμες σε 1 (ένα) gigabit. Η παρέμβαση θα υλοποιηθεί σε περιοχές με τρόπο συμπληρωματικό σε αντίστοιχες υποδομές που αναπτύσσουν ιδιώτες πάροχοι. Πρακτικά το έργο θα υλοποιηθεί με τρόπο ώστε να μην παρεμβαίνει και να μην στρεβλώνει τη λειτουργία της αγοράς και χωρίς να λειτουργεί ανασταλτικά για τις σχεδιαζόμενες ιδιωτικές επενδύσεις, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βιωσιμότητα των επενδύσεων.

Η συνεισφορά του **ULTRAFAST BROADBAND (UFBB)** στην κάλυψη της Ελληνικής επικράτειας εκτιμάται σε 25% (περί τα 3,3 εκατ. κάτοικοι και 5.900 οικισμούς, στην πλειοψηφία τους μικροί και πολύ μικροί οικισμοί με πληθυσμό λίγων δεκάδων ή εκατοντάδων κατοίκων). Ο σχεδιασμός του αναφερόμενου έργου περιλαμβάνει βασικές διαστάσεις του όπως το εκτιμώμενο κόστος, περί τα 300 εκατ. ευρώ (265 εκατ. ευρώ από ΕΤΠΑ/ΕΠΑΝΕΚ και 35 εκατ. ευρώ από ΕΓΤΑΑ/ΠΑΑ), τις τεχνολογικές και επενδυτικές επιλογές για την εφαρμογή του και τις εκτιμώμενες περιοχές παρέμβασης (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ, χάρτες υφιστάμενης και μελλοντικής ευρυζωνικής κάλυψης <http://nga-plan.enomix.gr>) κατά τρόπο ώστε να μην δημιουργήσει στρέβλωση στην αγορά αλλά να παρέμβει μόνο σε περιοχές και αγορές όπου θα υπάρξει χαμηλό ή μηδαμινό επενδυτικό ενδιαφέρον. Η λεπτομερής

χαρτογράφηση και η εξειδίκευση των τεχνικών στοιχείων θα λάβουν χώρα στη φάση προετοιμασίας – προκήρυξης, ύστερα από σχετική διαβούλευση.

«Συστατικά στοιχεία» της δράσης αποτελούν:

- η υποχρέωση για χονδρική πρόσβαση, η μέγιστη αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών και δικτύων (βλ. Metropolitan Area Networks/ MAN, RURAL BROADBAND),
- η τεχνολογική ουδετερότητα και η επίτευξη του μικρότερου δυνατού κόστους, σε συμφωνία τόσο με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για ευρυζωνικές υποδομές όσο και το ΣΕΣ (βλ. καινοτόμοι τρόποι ανάπτυξης υποδομών ΤΠΕ όπως μέσω ΣΔΙΤ, ρεαλιστική εκτίμηση της οικονομικής αποδοτικότητας των έργων).

Η χρηματοδότηση του RURAL EXTENSION θα προέλθει από πόρους του ΣΕΣ 2014-2020, με το μεγαλύτερο μέρος να προέρχεται από το ΕΠ ΕΠΑΝΕΚ (ΕΤΠΑ), μαζί με άλλα έργα ΤΠΕ εθνικής εμβέλειας. Το ΠΑΑ 2014 - 2020 (ΕΓΤΑΑ) θα συνδράμει στην υλοποίηση της δράσης σε κυρίαρχα αγροτικές περιοχές, οι οποίες ταυτόχρονα «συγκεντρώνουν» ιδιαίτερα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά ήτοι είναι «ορεινές» ή «νησιωτικές» (βλ. Τυπολογία ΕΕ - 5η Έκθεση Συνοχής, SWOT). Ειδικότερα το ΠΑΑ 2014-2020 θα έχει ως επιλέξιμες αγροτικές περιοχές σε επίπεδο Νομού (NUTS 3) οι οποίες συγκεντρώνουν τα εξής χαρακτηριστικά βάσει σχετικών Τυπολογιών της ΕΕ (βλ. Regional typologies: a compilation, n° 01/2011 Regional Focus Paper): είναι «Κυρίαρχα Αγροτικές Περιοχές» (ήτοι το ποσοστό του πληθυσμού κατοικεί σε αγροτικές περιοχές – οικισμούς είναι μεγαλύτερο του 50%) και ταυτόχρονα «Ορεινοί» (ήτοι το ποσοστό του πληθυσμού που διαμένει σε ορεινές και δυσπρόσιτες περιοχές υπερβαίνει το 50%) ή/και «Νησιωτικοί» (ήτοι είναι νησιά ανεξάρτητα κατηγορίας μεγέθους νησιού). Κατά αυτό τον τρόπο προκύπτουν 22 Νομοί, έτσι όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω ΠΙΝΑΚΑ Μ07-3.

Στους παραπάνω αναφερόμενους Νομούς, θα είναι επιλέξιμοι «λευκοί NGA» οικισμοί, οι οποίοι θα εξειδικευθούν στην προκήρυξη, ύστερα από σχετική λεπτομερή χαρτογράφηση και ανάλυση της κάλυψης σε συνδυασμό με διενέργεια διαβούλευσης (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τα ευρυζωνικά δίκτυα : 2013/C 25/01). Από μια αρχική ανάλυση της επιδιωκόμενης κάλυψης προκύπτει ότι ο μέσος όρος των κατοίκων ανά «λευκό NGA» οικισμό που πρέπει να καλυφθεί στις παραπάνω περιοχές είναι περίπου 500 κάτοικοι και σε κάθε περίπτωση ο πληθυσμός δεν θα ξεπερνά τους 15.000 κατοίκους. Καθώς πρόκειται για υποδομές δικτύων τηλεπικοινωνιών, ενδέχεται να υπάρχουν οδεύσεις οι οποίες διέρχονται από περιοχές που δεν είναι επιλέξιμες. Ωστόσο οι περιοχές παροχής των υπηρεσιών θα ανήκουν αποκλειστικά στους παραπάνω αναφερόμενους νομούς και «λευκούς NGA» οικισμούς τους.

Συνεπώς, το ΕΓΤΑΑ επικεντρώνει τη στήριξή του στους περισσότερο «μειονεκτούντες» αγροτικούς οικισμούς (νησιωτικοί, ορεινοί, αραιοκατοικημένοι), συνεισφέροντας στη συνέργεια μεταξύ ταμείων (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές 2013/C 25/01 για Ευρυζωνικά Δίκτυα σημείο 2.1) για την επάρκεια πόρων και την επιτυχή ολοκλήρωση του ULTRAFast BROADBAND (UFBB).

Η ανάπτυξη άλλων δημοσίων ΤΠΕ έργων για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (όπως εφαρμογές e-gov και e- health) δεν αφορά το υπομέτρο 7.3, αλλά αναμένεται από άλλα προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα ή μη.

Με βάση και διαπίστωση του Εθνικού Σχεδίου NGA ότι «η αύξηση της ευρυζωνικής διείσδυσης οδηγεί σε οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, ενώ η αύξηση της ταχύτητας ευρυζωνικής πρόσβασης οδηγεί σε επιπλέον οφέλη», το υπομέτρο 7.3 συνεισφέρει άμεσα στην περιοχή εστίασης δγ (προσβασιμότητας σε ΤΠΕ) της 6ης προτεραιότητας (κοινωνική ενσωμάτωση και οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών

περιοχών) της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Ευρύτερα συνεισφέρει στο σύνολο της βής προτεραιότητας καθώς και στην επίτευξη του εγκάρσιου στόχου για την καινοτομία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΝΟΜΩΝ ΠΟΥ ΕΊΝΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΑΠΟ ΠΑΑ 2014-2020 ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΩΝ ΝGA ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 7.3)			
A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑ ΝΟΜΟΥ (NUTS 3)	NAME OF NOMOS (NUTS 3)
1	GR231	Νομός Αιτωλοακαρνανίας	Aitoloakarnania
2	GR252	Νομός Αρκαδίας	Arkadia
3	GR413	Νομός Χίου	Chios
4	GR421	Νομός Δωδεκανήσου	Dodekanisos
5	GR243	Νομός Ευρυτανίας	Evrytania
6	GR134	Νομός Φλώρινας	Florina
7	GR245	Νομός Φωκίδας	Fokida
8	GR244	Νομός Φθιώτιδας	Fthiotida
9	GR131	Νομός Γρεβενών	Grevena
10	GR132	Νομός Καστοριάς	Kastoria
11	GR115	Νομός Καβάλας	Kavala
12	GR223	Νομός Κεφαληγίας	Kefallinia
13	GR222	Νομός Κερκύρας	Kerkyra
14	GR133	Νομός Κοζάνης	Kozani
15	GR422	Νομός Κυκλάδων	Kyklades
16	GR432	Νομός Λασιθίου	Lasithi
17	GR224	Νομός Λευκάδας	Lefkada
18	GR411	Νομός Λέσβου	Lesvos
19	GR433	Νομός Ρεθύμνου	Rethymni
20	GR412	Νομός Σάμου	Samos
21	GR212	Νομός Θεσπρωτίας	Thesprotia
22	GR221	Νομός Ζακύνθου	Zakynthos

ΠΙΝΑΚΑΣ M07-3

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΝΑΤΥΡΑ (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 7.1)					
ΟΜΑΔΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΝΑΤΥΡΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΝΑΤΥΡΑ (ΑΓΓΛΙΚΑ)	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΝΑΤΥΡΑ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
ΟΜΑΔΑ 1	GR110002	SPA	DASOS DADIAS - SOUELI	ΔΑΣΟΣ ΔΑΣΙΑΣ-ΣΟΥΦΛΙ	41.112
	GR110008	SPA	PANAPOTAMIO DASOS VOREIOU EVROU KAI ARDA	ΠΑΠΑΠΟΤΑΜΙΟ ΔΑΣΟΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΔΑ	25.932
	GR110009	SPA	NOTIO DASIKO SYMPLEGMA EVROU	ΝΟΤΙΟ ΔΑΣΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΕΒΡΟΥ	29.279
	GR110010	SPA	OREINOS EVROS-KOILADADERIOU	ΟΡΕΙΝΟΣ ΕΒΡΟΣ - ΚΟΙΛΑΔΑ ΔΕΡΕΙΟΥ	48.907
	GR110011	SPA	KOILADAEYTHROPTAMOU: AGVESTADES, KOIΦOYXOYINO, VRYSIKA	ΚΟΙΛΑΔΑ ΕΥΡΩΠΟΤΑΜΟΥ, ΑΓΒΕΣΤΑΔΕΣ, ΚΟΙΦΟΧΩΡΙΟΝΟ, ΒΡΥΣΙΚΑ	9.587
	GR110012	SPA	SAMOTHRAKI: OROS PINGARI KAI PAKTIAZONI	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ: ΟΡΟΣ ΠΕΓΓΑΡΙ ΚΑΙ ΠΑΚΤΙΑΖΟΝΗ	21.022
	GR110011	SPA	KOILADAFILIOURI	ΚΟΙΛΑΔΑ ΦΙΛΙΟΥΡΙ	37.566
			National Park of Evros Delta (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο Δέλτα Έβρου (εκτός περιμετρών NATURA) (εκτός περιμετρών NATURA)	6.932
	GR110006	SPA	DELTA EVROU	ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ	12.556
	GR110012	SPA	KOILADAKOMPAIOU	ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΟΜΠΑΙΟΥ	16.601
ΟΜΑΔΑ 2	GR140008	SPA	KENTRIKI BODORI KAI KOILADANEOSTOU	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΟΔΟΡΗ ΚΑΙ ΚΟΙΛΑΔΑ ΝΕΣΤΟΥ	105.940
	GR140009	SPA	OROS FALAKRO	ΟΡΟΣ ΦΑΛΑΚΡΟ	26.962
			National Park of Anatoliki Makedonia kai Thraiki (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (εκτός περιμετρών NATURA)	80.451
			National Park of Orosaina Rodopi (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο ορεινού όρους Ροδόπης (εκτός περιμετρών NATURA)	66.736
	GR150001	SPA	DELTA NESTOU KAI LIMNOTHALASSES KTERAMOTIS KAI NISOS THAGOROUA	ΔΕΛΤΑ ΝΕΣΤΟΥ ΚΑΙ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΕΡΑΜΟΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΘΑΓΟΡΟΥΑ	14.629
	GR160009	SPA	KOILADATIMIOU PRODRIOU-MENIKIOION	ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΙΟΥ-ΜΕΝΙΚΙΟΙΟΝ	29.027
	GR120009	SPA	LIMNES KORONIAS - VOLVOS, STENAPENTHNAS KAI EYRYTERI PERIOCHI	ΛΙΜΝΕΣ ΚΟΡΟΝΙΑΣ - ΒΟΛΒΟΣ, ΣΤΕΝΑ ΠΕΝΤΗΝΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	161.633
			National Park of wetlands of lake Koronia - Volvi kai ton Makedonikon Timpan (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο υγρότητας των λιμνών Κορόνιας-Βολβής και των Μακεδονικών Τυμπάν (εκτός περιμετρών NATURA)	51.162
	GR120010	SPA	DELTA AGIOU LOUIDIA - ALIAROMONA - ALYKI KITROUS	ΔΕΛΤΑ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΙΔΙΑ-ΑΛΙΑΡΟΜΟΝΑ-ΑΛΥΚΗ ΚΙΤΡΟΥΣ	26.647
			National Park of Galikos, Arlos, Loudias, Alakmonas, Alyki Kitrous, Lagooni Kalochoriou (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο Γαλλικός, Αρλος, Λουδίας, Αλκαμόνας, Αλυκή Κίτρου, Λαγόνη Καλοχωρίου (εκτός περιμετρών NATURA)	17.360
ΟΜΑΔΑ 3	GR120006	SPA	PERIOCHI ANTHIOFYTOU	ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΘΟΦΥΤΟΥ	3.310
	GR120012	SPA	OROS CHLOMONTAS	ΟΡΟΣ ΧΟΛΟΜΟΝΤΑΣ	26.414
	GR120007	SPA	ORI TZENAKAI PINOVO	ΟΡΗ ΤΖΕΝΑΚΑΙ ΠΙΝΟΒΟ	20.067
	GR120008	SPA	OROS VORAS	ΟΡΟΣ ΒΟΡΑΣ	79.454
	GR120009	SPA	OROS PAKO, STENAPSALOU KAI MOGLENTSAS	ΟΡΟΣ ΠΑΚΟ, ΣΤΕΝΑ ΠΑΣΑΛΟΥ ΚΑΙ ΜΟΓΛΕΝΤΣΑΣ	91.968
	GR120008	SPA	TECHINITI LIMNI KERONIS - OROS KROUSIA	ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΕΡΟΝΙΣ - ΟΡΟΣ ΚΡΟΥΣΙΑ	27.713
			National Park of Lake Kerini (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο λιμνών Κερκίνας (εκτός περιμετρών NATURA)	30.714
	GR120010	SPA	OROS BELES	ΟΡΟΣ ΜΕΛΕΑΣ	25.311
	GR120008	SPA/SC	LIMNES CHORAGHIDA - ZAZARI	ΛΙΜΝΕΣ ΧΟΡΑΓΗΔΑ-ΖΑΖΑΡΗ	5.136
	GR120003	SC/SPA	LIMNI ORESTIAS (KASTORIAS)	ΛΙΜΝΗ ΟΡΕΣΤΙΑΣ (ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ)	8.662
ΟΜΑΔΑ 4	GR120001	SC/SPA	ETNIKOS DRYMOS PRESPON	ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΠΡΕΣΠΟΝ	26.613
			National Park of lake Miroi kai Megali Prespa (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο λιμνών Μιροί και Μεγάλη Πρέσπα (εκτός περιμετρών NATURA)	6.077
	GR130002	SPA	VALAKANTAKI TECHINITI LIMNI ADOU	ΒΑΛΑΚΑΝΤΑΚΗ ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΑΔΟΥ	16.666
	GR130002	SC/SPA	KORYFES OROS GRAMMOS	ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΣ	36.357
	GR130006	SPA	KOILADACHILOU KAI ORI VATOU	ΚΟΙΛΑΔΑ ΧΙΛΟΥ ΚΑΙ ΟΡΗ ΒΑΤΟΥ	46.736
	GR130007	SC/SPA	OROS LAMVOS (PERISTERI)	ΟΡΟΣ ΛΑΜΒΟΣ (ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ)	20.124
	GR130009	SPA	OROS TYMITI (KAMILLIA)	ΟΡΟΣ ΤΥΜΙΤΗ (ΚΑΜΙΛΙΑ)	27.416
	GR130010	SPA	OROS DOUSKAN, ORANOKASTRO, DASOS MEROPIS, KOILADAGORMOU, LIMNI DELVINAKIOU	ΟΡΟΣ ΔΟΥΣΚΑΝ, ΟΡΑΝΟΚΑΣΤΡΟ, ΔΑΣΟΣ ΜΕΡΟΠΗΣ, ΚΟΙΛΑΔΑ ΓΟΡΜΟΥ, ΛΙΜΝΗ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ	17.418
	GR130011	SPA	KENTRIKO ZAGORI KAI ANATOLIKO TMEIA OROUS MITSIKELI	ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΟΡΟΥΣ ΜΙΤΣΙΚΕΛΙ	53.408
			National Park of Pindos (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο Πίνδου (εκτός περιμετρών NATURA)	123.502
ΟΜΑΔΑ 5	GR130012	SPA	EYRYTERI PERIOCHI POLIS IOANNINON	ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΟΛΗΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	22.462
	GR130013	SPA	EYRYTERI PERIOCHI ATHAMANI KON OREON	ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΘΑΜΑΝΙΚΩΝ ΟΡΕΩΝ	65.227
			National Park of Tsamirika-Peristeri kai charadra Arachthou (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό Πάρκο Τσαμυρίκας-Περίστερι και χαράδρα Αράχθου (εκτός περιμετρών NATURA)	12.063
	GR120001	SC/SPA	OROS OLYMPOS	ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ	19.146
	GR120006	SPA	OROS MYRIOYOUNI	ΟΡΟΣ ΜΥΡΙΟΥΟΥΝΙ	37.127
	GR120008	SPA	KATO OLYMPOS, OROS GOSAMANI KAI KOILADAPOLIAS	ΚΑΤΟ ΟΛΥΜΠΟΣ, ΟΡΟΣ ΓΟΣΑΜΑΝΙ ΚΑΙ ΚΟΙΛΑΔΑ ΠΟΛΙΑΣ	26.572
	GR120005	SPA	ANTIOMAGIA OREI KAI METTORA	ΑΝΤΙΟΜΑΓΙΑ ΟΡΗ ΚΑΙ ΜΕΤΤΟΡΑ	72.047
	GR120006	SPA	KORYFES OROS KOZAKA	ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΚΟΖΑΚΑ	19.726
	GR120006	SPA	OROS OTHYRIS, VOYNA GKOURAS KAI PARANGI PALAOKRASIAS	ΟΡΟΣ ΟΘΥΡΙΣ, ΒΟΥΝΑ ΓΚΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΓΙ ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΙΑΣ	31.079
	GR120002	SC	OROS GKOINA	ΟΡΟΣ ΓΚΟΙΝΑ	22.666,62
ΟΜΑΔΑ 6	GR120008	SPA/SC	OROS VARDOLISA	ΟΡΟΣ ΒΑΡΔΟΥΛΙΑ	25.014,24
	GR120002	SPA	OROS PARNAKOS	ΟΡΟΣ ΠΑΡΝΑΚΟΣ	34.414
	GR120011	SPA	PERIOCHI THESALIKOU KAMPOU	ΠΕΡΙΟΧΗ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΥ ΚΑΜΠΟΥ	95.596
	GR120013	SPA	PERIOCHI TYRNABOU	ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	9.477
	GR120014	SPA	PERIOCHI ELASSONAS	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	7.309
	GR120007	SPA	PERIOCHI TAMETITRON PROIN LIMNIS KARLAS	ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΑΜΕΤΙΤΡΩΝ ΠΡΟΙΝ ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΡΛΑΣ	12.412
	GR120001	SC	LIMNES YLIOI KAI PARALIMNI - SYSTIMATA VOITIKOU KOTISOU	ΛΙΜΝΕΣ ΥΛΙΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΜΝΗ - ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΟΙΤΙΚΟΥ ΚΟΤΙΣΟΥ	12.676
	GR120002	SC	KOILADAKAI EXOIKES SPEROIOU-MALLAKOS KOLOS	ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΧΟΙΚΕΣ ΣΠΕΡΟΙΟΥ-ΜΑΛΛΑΚΟΣ ΚΟΛΟΣ	47.547
	GR120004	SPA	AMVRAKIOS KOLOS, LIMNOTHALASSA KATAFLOUROI KAI KORAKONISIA	ΑΜΒΡΑΚΙΟΣ ΚΟΛΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΛΟΥΡΟΙ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΙΣΙΑ	231.071
			National Park of wetlands of Amyrakios (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο υγρότητας των Αμβρακικών (εκτός περιμετρών NATURA)	121.872
ΟΜΑΔΑ 7	GR120008	SPA	ORI PARAVYTIAS, STENAKALAKAKI STENACHERONTA	ΟΡΗ ΠΑΡΑΒΥΤΙΑΣ, ΣΤΕΝΑ ΚΑΛΑΚΑΚΗ ΣΤΕΝΑ ΧΕΡΟΝΤΑ	11.082
	GR120001	SC	DELTAACHILOU, LIMNOTHALASSA MESOI ORGIOU - ATOLIKOU, EXOIKES EVNIOU, NISOS EDIHNAGES, NISOS PETALAS	ΔΕΛΤΑ ΧΙΛΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΙ ΟΡΓΙΟΥ - ΑΤΟΛΙΚΟΥ, ΕΧΟΙΚΕΣ ΕΥΝΙΟΥ, ΝΗΣΟΣ ΕΔΙΗΝΑΓΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΠΕΤΑΛΑΣ	35.510
			National Park of lagooni Mesolongiou - Atolikou, kato rou kai ekforon Achelou kai Evnion kai nison Echiradon (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο λιμνοθάλασσών Μεσολογίου - Αττικού, κάτω ρου και εκβολών Αχελώου και Ευνίων και νήσων Εχιράδων (εκτός περιμετρών NATURA)	28.766
	GR120010	SC	OROS ANAKYNTIOS KAI STENAKELISOURAS	ΑΝΑΚΥΝΤΙΟΣ & ΣΤΕΝΑ ΚΕΛΙΣΟΥΡΑΣ	13.331
	GR120001	SC	LIMNOTHALASSA KALODRIAS, DASOS STROFYLIAS KAI ELOS LAMIAS	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΛΟΔΡΙΑΣ, ΔΑΣΟΣ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΟΣ ΛΑΜΙΑΣ	3.534
	GR120006	SC	LIMNOTHALASSA KOTYCHS, BRINIA	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΤΥΧΗΣ, ΒΡΙΝΙΑ	1.317
			National Park of Kotychi - Strofyli wetlands (area surrounding NATURA SITE)	Εθνικό πάρκο υγρότητας των Κοτύχης-Στροφύλλης (εκτός περιμετρών NATURA) (εκτός περιμετρών NATURA)	6.172
	GR120006	SPA	KOTIA ONIA, AKINOS, AGIA DYNATI KAI KAI ON OROS	ΚΟΤΙΑ ΟΝΙΑ, ΑΚΙΝΟΣ, ΑΓΙΑ ΔΥΝΑΤΗ ΚΑΙ ΚΑΙ ΟΝ ΟΡΟΣ	20.715
	GR120012	SPA	OROS ERYMANTHIOS	ΟΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΙΟΣ	38.982
	GR120002	SC/SPA	OROPEDIO FOLOS	ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΦΟΛΟΣ	9.742
ΟΜΑΔΑ 8	GR120007	SPA	ORI ANATOLIKOZ LAKONIAS	ΟΡΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΖ ΛΑΚΟΝΙΑΣ	37.567
	GR120009	SPA	OROS TAVGETOS - LAKKADIA TRYPSIS	ΟΡΟΣ ΤΑΥΓΕΤΟΣ - ΛΑΚΚΑΔΙΑ ΤΡΥΠΙΣ	48.796
	GR110006	SPA	LIMNOS: LIMNES CHORTAROLIMNI KAI ALYKI, KOLOS MOUCIROU, ELOS DIAPORI KAI CHERGONISIOS FAKOS	ΛΙΜΝΟΣ: ΛΙΜΝΕΣ ΧΟΡΤΑΡΟΛΙΜΝΗ ΚΑΙ ΑΛΥΚΗ, ΚΟΛΟΣ ΜΟΥΣΙΡΟΥ, ΕΛΟΣ ΔΙΑΠΟΡΙ ΚΑΙ ΧΕΡΓΟΝΙΣΙΟΣ ΦΑΚΟΣ	16.292
	GR110010	SPA	NOTIODYTIKI CHERGONISIOS, APOLITHOMENO DASOS LIESVOU	Ν.Δ. ΧΕΡΓΟΝΙΣΙΟΣ, ΑΠΟΛΙΘΟΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ ΛΙΕΣΒΟΥ	28.819
	GR130003	SPA	VOREIAKHIOS	ΒΟΡΕΙΑΧΙΟΣ	32.569
	GR130009	SPA	KROUSONAS - BROMONERO IASIS	ΚΡΟΥΣΟΝΑΣ - ΒΡΟΜΟΝΕΡΟ ΙΑΣΙΣ	7.877
	GR130013	SPA	ASTEROVYLIA OREI (KODINAZ)	ΑΣΤΕΡΟΥΥΛΙΑ ΟΡΗ (ΚΟΔΙΝΑΖ)	28.648
	GR130010	SPA	LAKAROS KORYTHI - MANARA AKHTIS	ΛΑΚΑΡΟΣ ΚΟΡΥΘΗ - ΜΑΝΑΡΑ ΑΚΗΤΗΣ	13.158
	GR130006	SPA	SOROS - AKATHIS - KIDROS	ΣΟΡΟΣ - ΑΚΑΘΗΣ - ΚΙΔΡΟΣ	8.129
	GR130009	SPA	OROS PSILOCRETIS (NOTIODYTIKO TMEIA)	ΟΡΟΣ ΨΙΛΟΚΡΕΤΗΣ (ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ)	10.632
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΝΑΤΥΡΑ			68	ΜΙΚΡΟ ΝΑΤΥΡΑ	2.082.454
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ			12	ΝΑΤΥΡΑ & ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΕΚΤΟΣ ΝΑΤΥΡΑ	2.634.505

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ07-1 "ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΝΑΤΥΡΑ Μ07.1"

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕΤΡΟΥ 7 «ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΧΩΡΙΩΝ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ» ΤΟΥ ΠΑΑ 2014-2020 ΜΕ ΜΕΤΡΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (ΠΑΠ) /PRIORITISED ACTION FRAMEWORK (PAF) ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 7.1)			
ΚΩΔ./ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΠΑΠ (ΡΑΡ)	ΚΩΔ. ΜΕΤΡΟΥ ΠΑΠ (ΡΑΡ)	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ ΠΑΠ (ΡΑΡ)	ΜΕΤΡΟ/ ΥΠΟΜΕΤΡΟ ΠΑΑ
(7) Διαβούλευση – διασύνδεση με εμπλεκόμενα μέρη	1a-10	Προώθηση συνεργασιών / δικτυώσεων (π.χ. εφαρμογή πρωτοκόλλων συνεργασίας) με εμπλεκόμενους θεσμικούς	M7.1: «Εκπόνηση θεματικών Σχεδίων Διαχείρισης για τον τομέα της γεωργίας σε προστατευόμενες περιοχές
(5) Προετοιμασία Σχεδίων Διαχείρισης & Στρατηγικών	1b-6	Σχέδια Διαχείρισης και υλοποίηση της διαχείρισης Φυσικών και Πολιτιστικών/ αγροτικών τοπίων, γεωργικών οικοσυστημάτων	
(12) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης οικοτόπων	1b-10	Προσδιορισμός των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών ορνιθοπανίδας και των σχετικών αγροτικών πρακτικών για τον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων στις καλλιέργειες	
(15) Υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης & συμφωνιών με ιδιοκτήτες & διαχειριστές γαιών ή υδάτων για την τήρηση συγκεκριμένων διαδικασιών	1b-19	Σχεδιασμός, υποστήριξη της εφαρμογής και εφαρμογή των Κανόνων Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε περιοχές N2000	
(5) Προετοιμασία Σχεδίων Διαχείρισης & Στρατηγικών	1d-4	Στρατηγική μελέτη παρεμβάσεων εξορθολογισμού γεωργικών πρακτικών σε γαίες που γειτνιάζουν με σημαντικές υδροτοπικές περιοχές	

ΠΙΝΑΚΑΣ M07-2: Αντιστοίχιση και η συνεισφορά του M07.1 του ΠΑΑ στο ΠΔΠ (ΡΑΡ) για το Δίκτυο NATURA

8.2.7.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.7.3.1. 7.1 Εκπόνηση θεματικών σχεδίων διαχείρισης για τον τομέα της γεωργίας σε προστατευόμενες περιοχές

Επιμέρους μέτρο:

- 7.1 - στήριξη για την εκπόνηση και επικαιροποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης δήμων και χωριών σε αγροτικές περιοχές και των βασικών τους υπηρεσιών και για την εκπόνηση και επικαιροποίηση σχεδίων προστασίας και διαχείρισης τοποθεσιών NATURA 2000 και άλλων περιοχών μεγάλης φυσικής αξίας

8.2.7.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Αφορά στην εκπόνηση Θεματικών Σχεδίων Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (συμπεριλαμβανομένης της κτηνοτροφίας) σε προστατευόμενες περιοχές οι οποίες περιλαμβάνουν σημαντικές εκτάσεις με γεωργική χρήση (καλλιεργούμενες εκτάσεις και βοσκότοποι). Πρόκειται για περιοχές του δικτύου NATURA 2000 ή εθνικά πάρκα (στα οποία έχουν ενταχθεί οι περιοχές NATURA) με τις περιφερειακές τους ζώνες. Η γεωργική γη των εν λόγω των εν λόγω περιοχών μπορεί να χαρακτηρίζεται και ως Γεωργική Γη Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV). Οι εν λόγω περιοχές ταξινομήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν, οπότε προέκυψαν 10 Ομάδες Περιοχών NATURA με βάση τη

γεωγραφική τους εγγύτητα και την ομοιότητα των γεωργικών χρήσεων. Για αυτές τις ομάδες περιοχών θα εκπονηθούν 10 αντίστοιχα Θεματικά Σχέδια τα οποία εκτιμάται ότι θα καλύψουν περί το 70% των γεωργικών εκτάσεων εντός περιοχών Natura και περί το 35% της συνολικής έκτασης των περιοχών NATURA. Η υλοποίηση του υπομέτρου 7.1 (εκπόνηση των μελετών των Θεματικών Σχεδίων Διαχείρισης) θα είναι εμπροσθοβαρής λόγω της σπουδαιότητας του και θα ξεκινήσει εντός του 2017. Σε Παράρτημα του Προγράμματος περιγράφεται το εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της διαδικασίας.

Σκοπός των εν λόγω Θεματικών Σχεδίων είναι ο σχεδιασμός μέτρων υποχρεωτικού ή /και εθελοντικού χαρακτήρα στην εφαρμογή των οποίων μπορεί να συνεισφέρει και το ΠΑΑ 2014 – 2020, ειδικά εφόσον προκύπτει απώλεια εισοδήματος από σχετικές γεωργικές πρακτικές – δεσμεύσεις. Ειδικά, το υπομέτρο συμβάλει στην τήρηση των απαιτήσεων που απορρέουν από τις Οδηγίες 92/43/ΕΚ, 2009/147/ΕΚ, μελετώντας τις πιέσεις που ασκούνται από τη γεωργική δραστηριότητα στη βιοποικιλότητα, ήτοι στους οικοτόπους και είδη των αναφερόμενων Οδηγιών και εντοπίζοντας πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν από τους γεωργούς ή άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε να «υποστηριχθεί» η συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας σε όρους αειφορίας.

Ειδικά, τα Θεματικά Σχέδια για τον Τομέα της Γεωργίας θα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης),
- Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος ή και προς κάλυψη του πρόσθετου κόστους ή κόστους συναλλαγής[ME1] που προκύπτουν από την τήρησή αυτών (βλ. Μέτρο 12: Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA, εν δυνάμει Μέτρο 10: Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),
- Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
- Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τα Διαχειριστικά Σχέδια των Προστατευόμενων Περιοχών (υφιστάμενα και υπό εκπόνηση) λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα – «εισροές» στην εκπόνηση αυτών. Επίσης θα υλοποιηθεί διαβούλευσης με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθούν η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

8.2.7.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης βάσει επιλέξιμων δαπανών και κατόπιν προσκόμισης των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων για την πραγματοποίηση αυτών (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο).

8.2.7.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Άρθρο 10 και Παράρτημα Ι του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014

Άρθρα 7-9 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Άρθρο 65 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014

Ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά (ΦΕΚ Α' 60)

ΥΑ 40332: Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα για τα έτη 2014–2029 και Σχεδίου Δράσης (ΦΕΚ Β' 2383)

8.2.7.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι Φορείς εντός Δημοσίου Τομέα (όπως Κεντρική Διοίκηση – Υπουργεία, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, ΟΤΑ Α ή Β Βαθμού) που είναι αρμόδιοι για την υλοποίηση των σχετικών δράσεων ή για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών (όπως προκύπτει από τη νομοθεσία ή μέσω ανάθεσης σχετικών αρμοδιοτήτων π.χ. μέσω προγραμματικής συμφωνίας)

8.2.7.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- η κατάρτιση μελετών και συναφείς συμβουλευτικές/υποστηρικτικές υπηρεσίες σχετικές με την εκπόνηση των θεματικών σχεδίων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων δαπανών για απόκτηση δεδομένων, διεξαγωγή έρευνας πεδίου και επεξεργασίας, χαρτογράφησης και αξιολόγησης των δεδομένων,
- σχετικές δαπάνες για τη διεξαγωγή ενεργειών δημοσιότητας, διαβούλευσης και ευαισθητοποίησης των ενδιαφερομένων μερών, πιλοτικών ή άλλων προπαρασκευαστικών ενεργειών (όπως προμήθεια ενημερωτικού υλικού, διοργάνωση εκδηλώσεων, παροχή επιδεικτικού υλικού).

Είναι μη επιλέξιμες:

- επενδυτικές δαπάνες (όπως κατασκευή υποδομών) και συναφείς γενικές δαπάνες (όπως μελέτες κατασκευής),
- λειτουργικές δαπάνες υποδομών και φορέων,
- ο Φ.Π.Α. εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για το Φ.Π.Α. (βλ άρθρο 69, παράγραφος 3γ, του Κανονισμού 1303/2013).

8.2.7.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

- Οι μελέτες θα πρέπει να αφορούν τις 10 Ομάδες Περιοχών NATURA (έτσι όπως επιλέχθηκαν και καταγράφονται στο σχετικό Πίνακα στο Πεδίο Περιγραφής του Μέτρου / General description of the measure) και τον τομέα της Γεωργίας. Ειδικά η κάθε μελέτη θα πρέπει να αφορά μία Ομάδα Περιοχών, καλύπτοντας το σύνολο των περιοχών NATURA που την απαρτίζουν. Για κάθε ομάδα προστατευόμενων περιοχών δύνανται να εκπονηθούν μία ή δύο μελέτες καλύπτοντας αντίστοιχα το σύνολο της ομάδας ή υποσύνολό αυτής σε επίπεδο περιφέρειας.
- Θα πρέπει να τηρούνται η συμβατότητα με το Περιβαλλοντικό, Χωροταξικό ή άλλο θεσμικό πλαίσιο σε διεθνή - εθνικό - τοπικό επίπεδο και η μη διπλή χρηματοδότηση.

8.2.7.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Προτεραιότητα θα δοθεί στα εξής:

- Κατηγορία και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (όπως περιοχές RAMSAR, υγροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία),
- Συνεισφορά – συμβατότητα με άλλα μέτρα και προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα ή μη,
- Βαθμός τεκμηρίωσης σκοπιμότητας και ποιότητα προσέγγισης προτεινόμενης παρέμβασης.

8.2.7.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Ο συνολικός προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και το ποσό των 90.000€ για κάθε ομάδα προστατευόμενων περιοχών, εκ των οποίων οι δαπάνες για δημοσιότητα και διαβούλευση μπορούν να ανέλθουν μέχρι ποσοστό 15% του συνολικού προϋπολογισμού. Στην περίπτωση εκπόνησης δύο μελετών για μια ομάδα περιοχών, ο προϋπολογισμός της κάθε μελέτης θα είναι αναλογικός της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών της Ομάδας που θα μελετηθούν.

Το ποσοστό επιχορήγησης ανέρχεται στο 100% και οι δράσεις είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά καθότι αφορούν δράσεις για την προστασία της βιοποικιλότητας (είδη και οικοτόποι) σε περιοχές NATURA, άρα η βιοποικιλότητα των εν λόγω περιοχών (μαζί με το καθεστώς προστασίας αυτής) έχει αναγνωριστεί ως βασικό στοιχείο της φυσικής κληρονομιάς από τις εθνικές και ευρωπαϊκές αρχές (βλ. Άρθρο 53§2β του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014).

8.2.7.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.7.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για την υλοποίηση του υπομέτρου σχετίζονται με:

- τη μη σωστή προετοιμασία και τη μη έγκαιρη προκήρυξη και υλοποίηση των δράσεων σύμφωνα με τους όρους των δημόσιων συμβάσεων,
- τη μη επιτυχή και ποιοτική ολοκλήρωση των μελετών.

8.2.7.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των πιθανών κινδύνων σημαντικότερες δράσεις αποτελούν τα εξής:

- Το εθνικό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων έχει διαμορφωθεί ώστε να δημιουργείται ένα ενιαίο, απλοποιημένο και συνεκτικό θεσμικό πλαίσιο, συμβάλλοντας καθοριστικά στην ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων (βλ. Ν. 4031/2011 περί σύστασης Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, Ν. 4281/2014 για την ενσωμάτωση των οδηγιών 2004/18/EK και 2004/17/EK). Επιπρόσθετα έχουν οριστεί κατώφλια για τον προϋπολογισμό των μελετών και των «άυλων ενεργειών διαβούλευσης (έως και 80.000 € ανά μελέτη και έως και 15 % του συνολικού προϋπολογισμού για δαπάνες διαβούλευσης-δημοσιότητας), λαμβάνοντας υπόψη το κόστος παρόμοιων μελετών και την έκταση των καλυπτόμενων περιοχών.
- Θα καθοριστούν προδιαγραφές για το περιεχόμενο/δομή των θεματικών σχεδίων διαχείρισης για τον τομέα της Γεωργίας (όπως βαθμός λεπτομέρειας για τον καθορισμό γεωργικών δεσμεύσεων και την απώλεια εισοδήματος για το μέτρο 10 και ενδυνάμει για το μέτρο 12 του ΠΑΑ) στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο ή την πρόσκληση. Οι εν λόγω προδιαγραφές θα εκπονηθούν είτε από τις αρμόδιες υπηρεσίες είτε μέσω τεχνικής βοήθειας (χρήση εξωτερικού αναδόχου).
- Εφόσον απαιτηθεί θα δοθεί στήριξη (όπως συμβουλευτική - τεχνική υποστήριξη) στους δικαιούχους (αναφέροντας ενδεικτικά την παροχή τεχνικής βοήθειας για «ευθυγράμμιση» του περιεχομένου μεταξύ διαφορετικών μελετών που εκπονούνται από διαφορετικούς αναδόχους και για διαφορετικές περιοχές).
- Θα υπάρχει επαρκής ενημέρωση και δημοσιότητα σχετικά με την υλοποίηση του έργου (όπως κριτήρια επιλεξιμότητας, λοιπά στοιχεία).

8.2.7.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η ορθή εφαρμογή του υπομέτρου διασφαλίζεται μέσω θέσπισης κριτηρίων επιλεξιμότητας και λοιπών όρων υλοποίησης που εναρμονίζονται με τις ανάγκες της χώρας όπως αυτές αποτυπώνονται στη SWOT και άλλες εθνικές στρατηγικές (βλ. Εθνικό ΠΔΠ για NATURA, Εθνικό Θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης).

Επειδή παρόμοια μέτρα για εκπόνηση μελετών διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών έχουν εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους (βλ. LIFE, Πράσινο Ταμείο, ΕΠ Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης), υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία, οι οποίες σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

--

8.2.7.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν ισχύει.

8.2.7.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Καθορισμός των υποδομών μικρής κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των τουριστικών υποδομών μικρής κλίμακας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Ισχύει ότι αναφέρεται σε επίπεδο Μέτρου.

Κατά περίπτωση, ειδική παρέκκλιση που καθιστά εφικτή τη στήριξη υποδομών μεγαλύτερης κλίμακας για επενδύσεις στην ευρυζωνικότητα και την ανανεώσιμη ενέργεια

Δεν ισχύει.

Πληροφορίες σχετικά με την αίτηση περιόδου χάριτος, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Δεν ισχύει.

Τα ελάχιστα πρότυπα για την ενεργειακή απόδοση που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ.807/2014

Δεν ισχύει.

Καθορισμός των ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) της [κατ' εξουσιοδότηση πράξης για την αγροτική ανάπτυξη – C(2014)1460]

Δεν ισχύει.

8.2.7.3.2. 7.3 Ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών στις αγροτικές περιοχές

Επιμέρους μέτρο:

- 7.3 - στήριξη για την ευρυζωνική υποδομή, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας, βελτίωσης και επέκτασής της, την παθητική ευρυζωνική υποδομή και την παροχή πρόσβασης στην ευρυζωνικότητα και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση

8.2.7.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το υπομέτρο αφορά στη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση ευρυζωνικών υποδομών δικτύων NGA για την κάλυψη των αγροτικών περιοχών (βλ. λευκές NGA περιοχές-οικισμοί), συνεισφέροντας στην πρόσβαση σε γνώση, πληροφορίες και υπηρεσίες με το μικρότερο δυνατό κόστος και την εν γένει άρση του απομονωτισμού. Οι παρεμβάσεις θα υλοποιηθούν σε συνάφεια με τα έργα που υλοποιούνται στην περίοδο 2007-2013 (RURAL BROADBAND) όσο και με το Εθνικό Σχέδιο NGA και ειδικά τον Β Πυλώνα Παρεμβάσεων αυτού σχετικά με την «Εμπρακτη δημόσια υποστήριξη της επέκτασης των ευρυζωνικών υποδομών επόμενης γενιάς σε περιοχές κατά βάση αγροτικές στις οποίες θα αποδειχτεί ότι υπάρχει μηδενικό ή μειωμένο ιδιωτικό επενδυτικό ενδιαφέρον και άρα θα παραμείνουν λευκές NGA» (βλ. Δράση ULTRAFast BROADBAND /UFBB). Επίσης ο σχεδιασμός του νέου έργου λαμβάνει υπόψη την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών νέας γενιάς με βάση και τους στόχους ευρυζωνικότητας που έθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το 2025 (Gigabit Society βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής «Συνδεσιμότητα για ανταγωνιστική ψηφιακή ενιαία αγορά - Προς μια ευρωπαϊκή κοινωνία των Gigabit» COM(2016) 587 final). Προκειμένου δε να επιτευχθεί μείωση του κόστους ανάπτυξης των σχετικών υποδομών (βλ. Κοινοτική Οδηγία 2014/61/ΕΕ), θα επιδιωχθεί η αξιοποίηση του συνόλου των υφιστάμενων υποδομών του δημοσίου ή /και ιδιωτικού τομέα (όπως υποδομών MAN, RURAL BROADBAND, τμήματα οδεύσεων οπτικών καλωδίων ή σωληνώσεων, πυλώνες κεραιοσυστήματων) κυρίως μέσα από την εξασφάλιση δικαιωμάτων αποκλειστικής χρήσης (IRU). Αναλυτικά εντάσσονται οι εξής παρεμβάσεις:

- Δημιουργία ευρυζωνικής υποδομής συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων τεχνολογικών επιλογών όπως ευκολίες οπισθόζευξης και εγκαταστάσεις εδάφους (π.χ. σταθερή, επίγεια ασύρματη, δορυφορική τεχνολογία ή συνδυασμός τεχνολογιών) και διευκόλυνση πρόσβασης σε αυτή,
- Αναβάθμιση υφιστάμενης ευρυζωνικής υποδομής,
- Εγκατάσταση παθητικής ευρυζωνικής υποδομής (π.χ. έργα πολιτικού μηχανικού, αγωγοί - ducts, λοιπά στοιχεία δικτύου) με πιθανή αξιοποίηση δικτύων κοινής ωφέλειας (π.χ. δίκτυα ενέργειας, μεταφορών, ύδρευσης, αποχέτευσης) ή άλλων υφιστάμενων υποδομών (π.χ. οπτικές ίνες /FTTx, darkfibre, ασύρματα δίκτυα πρόσβασης, αναβαθμισμένα καλωδιακά δίκτυα),
- Δημιουργία σημείων φιλοξενίας υποδομών τρίτων παρόχων.

Οι υποδομές που θα αναπτυχθούν αφορούν την διάθεση υπηρεσιών σε μορφή χονδρικής.

8.2.7.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης βάσει επιλέξιμων δαπανών και κατόπιν προσκόμισης των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων για την πραγματοποίηση αυτών (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο).

Είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής έως 50% για έργα υποδομών με καταβολή ισόποσης εγγυητικής επιστολής κατά την έννοια του άρθρου 45, παράγραφος 4, και του άρθρου 46 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.

8.2.7.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Οδηγία 2014/61/ΕΕ για «Μέτρα μείωσης του κόστους εγκατάστασης υψίρρυθμων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών»

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 περί «ορισμού συγκεκριμένων κατηγοριών κρατικής ενίσχυσης ως συμβατών με την εσωτερική αγορά σε εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης»

Παράρτημα Ι του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014

Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 (και ειδικά άρθρο 65 και κατά περίπτωση τα άρθρα 61 και 64)

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την «εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων» (2013/С 25/01)

Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020» (2013/С 209/01)

8.2.7.3.2.4. Δικαιούχοι

Φορείς που είναι αρμόδιοι για την υλοποίηση των σχετικών δράσεων ανάπτυξης δημόσιων ευρυζωνικών υποδομών όπως Φορείς εντός Δημοσίου Τομέα (αναφέροντας ενδεικτικά τη Κεντρική Διοίκηση – Υπουργεία) ή άλλοι φορείς που εποπτεύονται από τους Φορείς του Δημοσίου και τους έχει ανατεθεί το σχετικό έργο – αρμοδιότητα.

8.2.7.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- η μελέτη και η κατασκευή -διαμόρφωση χώρων και εγκαταστάσεων,
- η προμήθεια σχετικού εξοπλισμού και μηχανημάτων,

- η απόκτηση σχετικών «άυλων» επενδύσεων (π.χ. εφαρμογές ΤΠΕ για την ανάπτυξη ή τη διαχείριση ευρυζωνικής υποδομής,
- άλλες σχετικές γενικές δαπάνες (π.χ. αμοιβές μηχανικών, αρχιτεκτόνων),
- δαπάνες σχετικές με μακροχρόνια μίσθωση υποδομών για την παροχή αποκλειστικών δικαιωμάτων χρήσης (IRU),
- δαπάνες παροχής υπηρεσιών «Ανεξάρτητων Ελεγκτών» για την πιστοποίηση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (στην περίπτωση υλοποίησης μέσω ΣΔΙΤ).

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- η αγορά μεταφορικών μέσων και μεταχειρισμένου εξοπλισμού,
- λειτουργικές δαπάνες υποδομών και φορέων,
- η ανάπτυξη εφαρμογών ΤΠΕ και συναφούς εξοπλισμού όταν δεν σχετίζονται άμεσα με την ανάπτυξη της ευρυζωνικής υποδομής,
- ο Φ.Π.Α. εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για το Φ.Π.Α. (βλ. άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013),
- άλλες δαπάνες που συνδέονται με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (π.χ. γενικά έξοδα και ασφάλιστρα) βλ. Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014.

8.2.7.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

- Τα έργα αφορούν αγροτικές περιοχές, ήτοι οι 22 Νομοί (NUTS 3) έτσι όπως καταγράφονται στο σχετικό Πίνακα στο Πεδίο Περιγραφής του Μέτρου (General description of the measure) ως «Κυρίαρχα Αγροτικές ορεινές ή /και νησιωτικές περιοχές».
- Στους παραπάνω αναφερόμενους Νομούς, επιλέξιμοι είναι «λευκοί ΝGA» οικισμοί, οι οποίοι έχουν προκύψει ύστερα από σχετική λεπτομερή χαρτογράφηση και ανάλυση της κάλυψης σε συνδυασμό με διενέργεια διαβούλευσης (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τα ευρυζωνικά δίκτυα : 2013/C 25/01). Δεν είναι επιλέξιμοι οικισμοί (σε επίπεδο τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων) με πληθυσμό πάνω από 15.000 κάτοικοι ή αυτοί που προβλέπεται να καλυφθούν από το υλοποιούμενο έργο RURAL BROADBAND.
- Θα πρέπει να τηρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις για κρατική παρέμβαση στις ευρυζωνικές υποδομές (όπως τεχνολογική ουδετερότητα, χρήση υφιστάμενων δικτύων, διενέργεια διαβούλευσης, μη ύπαρξη επενδυτικού ενδιαφέροντος, τήρηση διαδικασιών «μεγάλου έργου» κλπ).
- Επίσης, κατά την εξέταση του φακέλου υποψηφιότητας θα πρέπει να εκπληρώνονται οι ακόλουθοι όροι, όπως αυτοί θα αναλυθούν περαιτέρω στη σχετική πρόσκληση:
 - α) τυπική πληρότητα και επιλεξιμότητα της πρότασης (όπως εντός επιλέξιμης περιόδου και ορίου προϋπολογισμού και επιλεξιμότητας δικαιούχων, τήρηση της αρχής της μη διπλής χρηματοδότησης),
 - β) πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου πρότασης, συμπεριλαμβανομένης της ρεαλιστικότητας του πλαισίου υλοποίησης αυτής,

γ) συμβατότητα με το εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο και τήρηση οριζοντίων αρχών (βλ. ισότητα, αειφορία, προσβασιμότητα),

δ) τήρηση όρων ως προς την σκοπιμότητα (όπως αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα, βιωσιμότητα, λειτουργικότητα και αξιοποίηση παρέμβασης),

ε) ωριμότητας πρότασης (ως προς προπαρασκευαστικές ή άλλες ενέργειες),

στ) ύπαρξη σχετικής ικανότητας (όπως επιχειρησιακή, διοικητική) του υποψηφίου δικαιούχου.

8.2.7.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Προτεραιότητα θα δοθεί στα εξής:

- Βαθμός τεκμηρίωσης αναγκαιότητας υλοποίησης της πράξης.
- Συνεισφορά – συμβατότητα σε άλλα μέτρα και προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα ή μη, συμπεριλαμβανόμενης της μόχλευσης των πόρων.

8.2.7.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Ο προϋπολογισμός των έργων θα καθοριστεί στην προκήρυξη.

Οι παρεμβάσεις αφορούν κρατική ενίσχυση, χωρίς υποχρέωση κοινοποίησης και προηγούμενης έγκρισης στην περίπτωση που οι συνολικές δαπάνες δεν υπερβαίνουν τα 70 εκατ. ευρώ ανά έργο· (βλ. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014, Άρθρο 4).

8.2.7.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.7.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την υλοποίηση του υπομέτρου είναι αυτοί που σχετίζονται με:

- τη μη σωστή προετοιμασία και τη μη έγκαιρη προκήρυξη των έργων (συνήθως μεγάλης κλίμακας - προϋπολογισμού) σύμφωνα με τους όρους των δημόσιων συμβάσεων ή άλλων συναφών μεθόδων παραγωγής δημοσίων έργων (π.χ. ΣΔΙΤ), συμπεριλαμβανομένων επιμέρους όρων για ευρυζωνικές υποδομές και «διαδικασίες μεγάλου έργου»,
- την μη ορθή παρακολούθηση της υλοποίησης και πιστοποίηση του αντικειμένου λόγω της «τεχνολογικής ιδιομορφίας» των έργων ευρυζωνικών υποδομών.

8.2.7.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για το μετριασμό των πιθανών κινδύνων κατά την υλοποίηση του υπομέτρου σημαντικότερες δράσεις είναι οι εξής:

- Το εθνικό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων έχει διαμορφωθεί ώστε να δημιουργείται ένα ενιαίο, απλοποιημένο και συνεκτικό θεσμικό πλαίσιο, συμβάλλοντας καθοριστικά στην ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων (βλ. Ν. 4031/2011 περί σύστασης Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, Ν. 4281/2014 για την ενσωμάτωση των οδηγιών 2004/18/EK και 2004/17/EK). Επίσης έχει διαμορφωθεί ειδικό θεσμικό πλαίσιο για τα έργα ΣΔΙΤ (βλ. δημιουργία Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ, Νόμος 3389/2005), ενώ έχει αποκτηθεί σχετική «τεχνογνωσία» από παρόμοια έργα. Ειδικά, στο Εθνικό Σχέδιο NGA έχουν αναλυθεί οι βασικές «επενδυτικές επιλογές» (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ) για την υλοποίηση της νέας δράσης ULTRAFast BROADBAND (UFBB), με το μοντέλο ΣΔΙΤ να προκρίνεται κάτι που όμως πρέπει να οριστικοποιηθεί ως βέλτιστη επιλογή σε επόμενη φάση.
- Έχει ψηφιστεί ο Νόμος 4463/2014 που ενσωματώνει την Οδηγία 2014/61/ΕΕ (περί μείωση κόστους ανάπτυξης ευρυζωνικών υποδομών) και απλοποιεί/επιταχύνει τις διαδικασίες αδειοδότησης. Ο νόμος αυτός υλοποιεί σε μεγάλο ποσοστό τις προβλέψεις του Πυλώνα Α του Εθνικού Ευρυζωνικού Σχεδίου.
- Σχετικά με τις διαδικασίες «μεγάλου έργου», έχει αποκτηθεί σχετική τεχνογνωσία με βάση την εμπειρία της περιόδου 2007-2013, και τη συνεργασία με τους JASPERS, ενώ για τη νέα δράση θα ακολουθηθούν οι εθνικές επιλογές της περιόδου 2014-20 (π.χ. είδος βοήθειας για την προετοιμασία φακέλου και την ανάλυση κόστους οφέλους).
- Σχετικά με τις ευρυζωνικές υποδομές, θα αξιοποιηθούν η τεχνογνωσία και εμπειρία που αποκτήθηκαν κατά την υλοποίηση του παρόντος έργου RURAL BROADBAND.
- Έχει εκπονηθεί το πλαίσιο (δομές, διαδικασίες) για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και το συντονισμό δράσεων ΤΠΕ και υποδομών ευρυζωνικότητας. Ειδικότερα, με το ΠΔ 123/2016 (ΦΕΚ 208/Α/4-11-2016) συστάθηκε το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης (ΥΠΠΤΕ), ενώ με το ΠΔ 82/2017 (ΦΕΚ 117/Α/10-08-2017) εγκρίθηκε ο Οργανισμός του Υπουργείου. Σύμφωνα με τον αναφερόμενο Οργανισμό, στο Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης εντάχθηκαν οι παρακάτω υπηρεσίες με σημαντικές αρμοδιότητες για την ευρυζωνικότητα.:

α) Η Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΓΓΤΤ) η οποία έχει τη βασική θεσμική αρμοδιότητα επί ευρυζωνικών δικτύων. Συγκροτείται μεταξύ άλλων οργανικών μονάδων και από τη Διεύθυνση Ευρυζωνικότητας και Δικτύων Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών η οποία έχει ως βασικό στόχο τον σχεδιασμό και εφαρμογή της Εθνικής Ευρυζωνικής Πολιτικής όπως καθορίζεται από το εκάστοτε εγκεκριμένο Ευρυζωνικό Σχέδιο (NGA Plan) ενώ αποτελεί και το σχετικό σύνδεσμο ευρυζωνικότητας με την ΕΕ (Broadband Competent Office). Στην Δ/ση Ευρυζωνικότητας ανήκει και το Τμήμα Ευρυζωνικότητας που έχει ως ειδική αποστολή την υποστήριξη στον σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων ανάπτυξης υποδομών ευρυζωνικότητας.

Επιπρόσθετα, ενώ το γεγονός ότι η ΓΓΤΤ ήδη υποστηρίζεται από σύμβουλο για τα ζητήματα ανάπτυξης των ευρυζωνικών υποδομών θα συνεισφέρει στην έγκαιρη έναρξη της νέας δράσης.

β) Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Τεχνολογίας, Πληροφορικής και Επικοινωνιών η οποία λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις που τη διέπουν. Ειδικά, με την ΥΑ αριθμ. 67107/ΕΥΘΥ 650 (ΦΕΚ 1998 Β/1-07-2016), η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση 2007-2013 αναδιαρθρώθηκε και μετονομάστηκε σε "Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών" και με τον Νόμο 4443/2016 (ΦΕΚ 232/Α/9-12-2016) υπήχθη στο Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης. Δύναται δε να υλοποιεί η ίδια ως Δικαιούχος Δράσεις ΤΠΕ στο πλαίσιο των ΕΠ/ΕΣΠΑ 2014-2020.

- Θα υπάρχει επαρκής ενημέρωση και δημοσιότητα σχετικά με την υλοποίηση του έργου (όπως κριτήρια επιλεξιμότητας, λοιπά στοιχεία).
- Για την επιτυχή παρακολούθηση της υλοποίησης έργων ευρυζωνικών υποδομών που χαρακτηρίζονται από τεχνική «ιδιομορφία», θα προβλεφθούν εφόσον κριθεί απαραίτητο ειδικές διαδικασίες, αναφέροντας ενδεικτικά: α) τον προσδιορισμό «οροσήμων» φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (π.χ. σε όρους επιδιωκόμενου ποσοστού κάλυψης πληθυσμού) με πρόβλεψη για σχετική τμηματική παραλαβή και πληρωμή (βλ. στο Τεύχος Δημοπράτησης του διαγωνισμού), β) την ύπαρξη «ανεξάρτητου Ελεγκτή» για την πιστοποίηση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (στην περίπτωση υλοποίησης μέσω ΣΔΙΤ).

8.2.7.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η ορθή εφαρμογή του υπομέτρου διασφαλίζεται μέσω θέσπισης κριτηρίων επιλεξιμότητας και λοιπών όρων υλοποίησης που εναρμονίζονται με τις ανάγκες της χώρας όπως αυτές αποτυπώνονται κυρίως στο Εθνικό Σχέδιο ΝGA.

Επειδή παρόμοιες δράσεις έχουν εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους από το ΠΑΑ ή άλλα εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα (βλ. RURALBROADBAND 2007-2013), υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία, οι οποίες σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.7.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Αν και υπάρχει μια αρχική εκτίμηση κόστους για το ULTRAFast BROADBAND (UFBB), ο λεπτομερής υπολογισμός του κόστους όπως και του ποσού της δημόσιας στήριξης θα υπολογιστεί σε επόμενη φάση έτσι ώστε να υπάρξει μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων.

Ειδικά στην περίπτωση που προκριθεί ως επενδυτική επιλογή η υλοποίηση του έργου μέσω ΣΔΙΤ, ο προϋπολογισμός του έργου θα καθοριστεί μετά από σχετική μελέτη η οποία θα προσδιορίσει με ακρίβεια το απαιτούμενο ύψος της ενίσχυσης ώστε να καταστεί βιώσιμη η επένδυση, λαμβάνοντας υπόψη το κεφαλαιακό κόστος κατασκευής και ανάπτυξης της υποδομής αλλά και τα εκτιμώμενα έσοδα που θα έχει ο φορέας κατά τη διάρκεια παραχώρησης και λειτουργίας της υποδομής.

8.2.7.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Καθορισμός των υποδομών μικρής κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των τουριστικών υποδομών μικρής κλίμακας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν ισχύει.

Κατά περίπτωση, ειδική παρέκκλιση που καθιστά εφικτή τη στήριξη υποδομών μεγαλύτερης κλίμακας για επενδύσεις στην ευρυζωνικότητα και την ανανεώσιμη ενέργεια

Θα υπάρξει εξαίρεση της δράσης ανάπτυξης ευρυζωνικών υποδομών ώστε να μην αφορά μικρής κλίμακας υποδομές (έως 2 εκατ. ευρώ) και να επιτρέπεται το ΕΓΤΑΑ να χρηματοδοτεί ευρυζωνικές υποδομές έως και το ποσό των 70 εκατομμυρίων ευρώ (και έως και 10 εκατομμύρια ευρώ σε επίπεδο νομού – NUTS3).

Πληροφορίες σχετικά με την αίτηση περιόδου χάριτος, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Δεν ισχύει.

Τα ελάχιστα πρότυπα για την ενεργειακή απόδοση που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ.807/2014

Δεν ισχύει.

Καθορισμός των ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) της [κατ' εξουσιοδότηση πράξης για την αγροτική ανάπτυξη – C(2014)1460]

Δεν ισχύει.

8.2.7.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.7.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσο αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.7.4.2. Δράσεις μετριασμού

Ισχύουν όσο αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.7.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσο αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.7.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ισχύουν όσο αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.7.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Καθορισμός των υποδομών μικρής κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των τουριστικών υποδομών μικρής κλίμακας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Πρόκειται για παρεμβάσεις μικρής κλίμακας σε όρους λειτουργικούς και προϋπολογισμού. Ειδικά θα επιτρέπεται η χρηματοδότηση υποδομών και έργων μέχρι και του ποσού των 200.000 ευρώ ανά έργο/υποδομή.

Κατά περίπτωση, ειδική παρέκκλιση που καθιστά εφικτή τη στήριξη υποδομών μεγαλύτερης κλίμακας για επενδύσεις στην ευρυζωνικότητα και την ανανεώσιμη ενέργεια

Ισχύει ότι αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

Πληροφορίες σχετικά με την αίτηση περιόδου χάριτος, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014

Ισχύει ότι αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

Τα ελάχιστα πρότυπα για την ενεργειακή απόδοση που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο γ) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ.807/2014

Ισχύει ότι αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

Καθορισμός των ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 13 στοιχείο ε) της [κατ' εξουσιοδότηση πράξης για την αγροτική ανάπτυξη – C(2014)1460]

Ισχύει ότι αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.7.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο:

Θα πρέπει να υπάρχει συμμόρφωση με το εθνικό νομοθετικό – θεσμικό πλαίσιο που ισχύει κατά περίπτωση, αναφέροντας ενδεικτικά την εθνική νομοθεσία που περιλαμβάνεται στον ΠΙΝΑΚΑ Μ07-4.

Περιεχόμενο /δομή των Θεματικών Σχεδίων Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 7.1):

Θα υπάρχει συνέργεια και συμπληρωματικότητα μεταξύ Θεματικών Σχεδίων Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας με τα Διαχειριστικά Σχέδια των Προστατευόμενων Περιοχών καθώς και με λοιπές επιχειρησιακές και θεσμικές δράσεις για την εκπόνηση του πλαισίου διαχείρισης και προστασίας αυτών των περιοχών, όπως και συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων φορέων (όπως αρμόδιες υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Γεωργίας). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τα Θεματικά Σχέδια Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας θα λαμβάνουν υπόψη τα Διαχειριστικά Σχέδια των Προστατευόμενων Περιοχών (υφιστάμενα και υπό εκπόνηση), ενώ οι «εκροές» (περιεχόμενο, αποτελέσματα, προτάσεις) των μελετών για τα Θεματικά Σχέδια για τον Τομέα της Γεωργίας θα ληφθούν υπόψη ως «εισερχόμενα» σε εκπονούμενες μελέτες για τα Διαχειριστικά Σχέδια των Προστατευόμενων Περιοχών καθώς και στην εκπόνηση του σχετικού θεσμικού πλαισίου προστασίας αυτών των Περιοχών (όπως ενδεικτικά η Κύρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων).

Ειδικά το περιεχόμενο/δομή των Θεματικών Σχεδίων τον Τομέα της Γεωργίας θα πρέπει:

- Να είναι σε συμφωνία με τους σκοπούς διατήρησης (βλ. τύποι ειδών και οικοτόπων) και το θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση και προστασία των προστατευόμενων περιοχών και της βιοποικιλότητας (όπως Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες και Σχέδια Διαχείρισης Περιοχών NATURA, σύσταση Φορέων Διαχείρισης, Εθνικό Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιοτήτων για NATURA/Prioritised Action Framework),
- Να είναι προϊόν άτυπης ή θεσμικής διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς – αρχές και τις τοπικές κοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων αρχών διαχείρισης και υποχρεωτικά εκπροσώπων του πρωτογενή τομέα/γεωργών,
- Να αφορά τον τομέα της γεωργίας, συνδεδεμένο με σκοπούς και δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020 και να είναι σε συμφωνία με το περιεχόμενο / δομή που θα καθοριστεί στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο ή την προκήρυξη και θα περιλαμβάνει αυτά που αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ Μ07-5.

Περιεχόμενο /δομή προτάσεων για τοπικές μελέτες και υλοποίηση σχετικών δράσεων για αγροτικά οικοσυστήματα (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 7.6):

Προβλέπεται η από κοινού πρόσκληση και υποβολή ολοκληρωμένων προτάσεων από τους υποψηφίους δικαιούχους οι οποίες θα περιλαμβάνουν την εκπόνηση τοπικών μελετών μαζί με την υλοποίηση σχετικών «άυλων» ενεργειών ευαισθητοποίησης (υποχρεωτικά) ή και, εν δυνάμει, μικρών υποδομών και τεχνικών έργων. Οι εν λόγω δράσεις υλοποίησης (ευαισθητοποίηση ή και μικρές υποδομές - έργα) θα εξειδικευτούν – προσαρμοστούν περαιτέρω σύμφωνα με τα συμπεράσματα και το πρόγραμμα υλοποίησης δράσεων της τοπικής μελέτης που θα εκπονηθεί. Η δομή / περιεχόμενο των υποβαλλόμενων προτάσεων (τοπικές μελέτες και δράσεις υλοποίησης) θα καθοριστεί στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο ή την

πρόσκληση (αναφέροντας ενδεικτικά τη λεπτομέρεια περιγραφής για τοπικά γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα).

Λεπτομέρειες Έργου ULTRAFAST BROADBAND (UFBB) (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 7.3):

Κατά την προετοιμασία της νέας δράσης ULTRAFAST BROADBAND (UFBB), θα πρέπει να προσδιοριστούν λεπτομερή στοιχεία για τη διαστασιολόγηση, κοστολόγηση και υλοποίηση του έργου αναφέροντας ενδεικτικά τα εξής:

- Οργάνωση του έργου σε μία ή περισσότερες γεωγραφικές ζώνες,
- Δημόσια διαβούλευση για τη γεωγραφική έκταση του έργου ώστε να διασφαλιστεί η μη αλλοίωση της αγοράς ευρυζωνικών υπηρεσιών,
- Αναλυτική μελέτη κοστολόγησης και προσδιορισμού του χρηματοδοτικού κενού (funding gap) σε περίπτωση ΣΔΙΤ,
- Καθορισμός προϋπολογισμού προκήρυξης – έργων (με ενδεχόμενη αθροιστική χρηματοδότηση από ΕΓΤΑΑ – ΕΤΠΑ και ενδεχόμενη προετοιμασία διαδικασίας «μεγάλου έργου»),
- Εξασφάλιση της τεχνολογικής και λειτουργικής ουδετερότητας μέσα από τις τεχνικές απαιτήσεις που θα τεθούν στο Τεύχος Δημοπράτησης (για παράδειγμα στο έργο RURAL BROADBAND υπάρχει πρόνοια ώστε ο ανάδοχος να απαγορεύεται να διαθέτει απ' ευθείας στη λιανική αγορά τις υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης).

Φορείς Δημοσίου Τομέα: Καθορίζονται στο Κεφάλαιο 8.1.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ -ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (ΥΠΟΜΕΤΡΟ 7.1)

Α) Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης)

Β1) Καθορισμός παρεμβάσεων υποχρεωτικού χαρακτήρα με στήριξη από το Μέτρο 12 του ΠΑΑ 2014-2020 (Ανασταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA 2000), με περιγραφή και επιστημονική τεκμηρίωση για σχετικά στοιχεία (δεσμεύσεις, καλλιεργητικές πρακτικές, ποσοτικά στοιχεία για απώλεια εισοδήματος, δείκτες παρακολούθησης, διατύπωση σχετικών θεσμικών προτάσεων κλπ.)

Β2) Καθορισμός παρεμβάσεων εθελοντικού χαρακτήρα με στήριξη από το Μέτρο 10 του ΠΑΑ 2014-2020 (Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις), με περιγραφή και επιστημονική τεκμηρίωση για σχετικά στοιχεία (δεσμεύσεις, καλλιεργητικές πρακτικές, ποσοτικά στοιχεία για απώλεια εισοδήματος, δείκτες παρακολούθησης, διατύπωση σχετικών θεσμικών προτάσεων κλπ.)

Γ) Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ (όπως επενδύσεις, δικτύωση - ευαισθητοποίηση, οικολογική πιστοποίηση)

Δ) Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ07-5

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο για εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών και έργων (όπως ισχύει κάθε φορά) σχετικό με Υπομέτρα 7.1 και 7.6:

- Δημόσιες Συμβάσεις (Ν.3669/08 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων», Ν.4013/2011 και Ν.4155/13 περί δημοσίων συμβάσεων, Ν. 4281/2014 για την ενσωμάτωσή Οδηγιών 2004/18/ΕΚ, 2004/17/ΕΚ, Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ και το εθνικό δίκαιο ενσωμάτωσής τους)
- Περιβαλλοντική Προστασία (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και εθνικό δίκαιο ενσωμάτωσης, Ν.1650/86 «Για την προστασία του περιβάλλοντος», Ν.3937/11 «Διατήρηση Βιοποικιλότητας» Ν. 4014/11 «Περιβαλλοντική Αδειοδότηση», Ν. 2742/99 «Χωροταξικός σχεδιασμός»)
- Τοπική Αυτοδιοίκηση (Ν.3852/10 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης /Πρόγραμμα Καλλικράτης», Ν.3463/06 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων»)
- Αστικός Κώδικας: ορίζει τα σχετικά με νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Εθνικό Θεσμικό Πλαίσιο για έργα ευρυζωνικών υποδομών (όπως ισχύει κάθε φορά) σχετικό με Υπομέτρο 7.3:

- Δημόσιες Συμβάσεις (Ν.3669/08 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων», Ν.4013/2011 και Ν.4155/13 περί δημοσίων συμβάσεων, Ν. 4281/2014 για την ενσωμάτωσή Οδηγιών 2004/18/ΕΚ, 2004/17/ΕΚ, Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ και το εθνικό δίκαιο ενσωμάτωσής τους)
- Ν 3389/2005 «Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα»
- Ν 4070/2012 «Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες Διατάξεις»
- Ν4014/2011 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων»
- Ν. 4281/2014 «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και άλλες Διατάξεις»
- ΚΥΑ 725/23 για τον καθορισμό των διαδικασιών δικαιωμάτων διέλευσης»
- Ν. 4313/2014 «Ρυθμίσεις θεμάτων Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις»
- Νόμος 4463/2014 που ενσωματώνει την Οδηγία 2014/61/ΕΕ (περί μείωση κόστους ανάπτυξης ευρυζωνικών υποδομών).

ΠΙΝΑΚΑΣ Μ07-4

8.2.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

8.2.8.1. Νομική βάση

- Άρθρο 21 παρ. 1 σημεία α) και γ) και άρθρα 22 και 24 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.
- Άρθρο και σημείο 8.2.(ε).7 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, της υπ' αριθ. 808/2014 εκτελεστικής πράξης της Επιτροπής.
- Άρθρο 6 της υπ' αριθ. 807/2014 κατ' εξουσιοδότηση πράξης της Επιτροπής.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη μεταβατική περίοδο 2021-2022
- Κανονισμός (ΕΕ) 702/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.2.8.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Το μέτρο αυτό αφορά στην επέκταση και στη βελτίωση των δασικών πόρων μέσω δάσωσης γαιών, στην αποκατάσταση των δασών που καταστράφηκαν από πυρκαγιές ή άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά γεγονότα συμπεριλαμβανομένης της υποβάθμισής τους από την ανεξέλεγκτη βόσκηση, καθώς επίσης και σε μέτρα πρόληψης.

Δασική στρατηγική και άλλες διεθνείς αναφορές στον δασοκομικό τομέα

- ΟΔΗΓΙΑ 2009/147/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 30ής Νοεμβρίου 2009 περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών
- ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας
- Εθνική νομοθεσία εναρμονισμένη με τις ανωτέρω οδηγίες
- ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 στην Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 8 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας («Οδηγία για τους οικοτόπους») για την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021–2027
- 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον ΑΠΟΦΑΣΗ αριθ. 1386/2013/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 20ής Νοεμβρίου 2013 σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας»
- ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: Η νέα Στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή [COM (2021) 82 final]
- ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030 [COM(2021) 572 final]
- ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: Η Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 [COM (2020) 380 final]

- Ο Νόμος 4414/2016 (Α΄149) με τον οποίο εγκρίθηκε η Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/legacy/Files/Klimatiki%20Allagi/Prosarmogi/20160406_ESPKA_teliko.pdf)
- Το σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας 2018-2038 (Εθνική Στρατηγική για τα Δάση) [ΥΑ 170195/758/2018 (Β΄5351)]
- «Ελληνικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ερημοποίησης (ΕΕΣΔ)» που συνέταξε η Εθνική Επιτροπή Καταπολέμησης της Απερήμωσης (ΕΘΕΚΑ)

ΟΡΙΣΜΟΙ

Ως «**δάσος**» νοείται περιοχή εκτεινόμενη σε έκταση μεγαλύτερη του 0,5 εκταρίου με δένδρα υψηλότερα των 5 μέτρων και συγκόμωση μεγαλύτερη του 10 %, ή δένδρα που μπορούν να φθάσουν τα όρια αυτά επί τόπου·

Ως «**δασικές περιοχές**» νοούνται εκτάσεις μη κατατασσόμενες στα «δάση» με επιφάνεια μεγαλύτερη από 0,5 εκτάρια, με δένδρα ύψους άνω των 5 μέτρων και με συγκόμωση της τάξης του 5-10 τοις εκατό, ή με δένδρα που έχουν τη δυνατότητα να φθάσουν τα όρια αυτά επί τόπου, ή εκτάσεις καλυπτόμενες με συνδυασμό δένδρων, ξυλωδών και μη θάμνων σε ποσοστό άνω του 10 τς εκατό.

Η δάσωση, η δημιουργία δασικών εκτάσεων, η αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων που έχουν πληγεί από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές ή άλλα καταστροφικά συμβάντα και η πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων έχουν θετικές επιπτώσεις στο έδαφος, στα νερά, στον αέρα και στη βιοποικιλότητα.

Η **δάσωση** διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όσον αφορά Στην ανταπόκριση σε ορισμένους από τους βασικούς οικολογικούς και κοινωνικούς στόχους της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ. Ειδικότερα, η δάσωση γεωργικών γαιών συμβάλλει:

- στην ενίσχυση της αντιδιαβρωτικής προστασίας των γεωργικών γαιών,
- στον εμπλουτισμό του υπόγειου υδροφορέα,
- στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και στην ενίσχυση των οικοσυστημάτων
- στην αύξηση της φυτικής μάζας, με στόχο την άμβλυνση των κλιματικών μεταβολών, μέσω της δέσμευσης του άνθρακα
- στην άμβλυνση των επιπτώσεων από την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας, που δέχονται οι φυσικοί πόροι και η βιοποικιλότητα

Οι επιπτώσεις των **δασικών πυρκαγιών** είναι τεράστιες, αφού επηρεάζουν όχι μόνο το δάσος, αλλά επίσης την οικονομία, την κοινωνία, τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Οι δασικές πυρκαγιές έχουν επιπτώσεις που κυμαίνονται χρονικά από την περίοδο εμφάνισής τους μέχρι μερικές δεκαετίες μετέπειτα.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται αύξηση τόσο του αριθμού των πυρκαγιών δασών και υπαίθρου, όσο και των καμένων εκτάσεων στην Ελλάδα. Οι τιμές αυτές είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό μέτρων και προγραμμάτων για την προστασία και διαχείριση των δασών καθώς η δυνατότητα ανάκαμψης των οικοσυστημάτων εξαρτάται και από τη συχνότητα εμφάνισης των πυρκαγιών, δεδομένου ότι ένα μόνο περιστατικό μπορεί να προκαλέσει πολύ μεγάλη καταστροφή.

Επίσης, αντίστοιχες επιπτώσεις προκαλούνται στα δάση της Ελλάδας εξαιτίας της υποβάθμισής τους από την έντονη βοσκή και τη διάβρωση του εδάφους.

Αναφορικά με το περιβάλλον, η καταστροφή των δασών αποτελεί μείζον θέμα καθώς ως συνέπειες αυτού παρατηρούνται φαινόμενα όπως πλημμύρες, διάβρωση του εδάφους και επακόλουθη μείωση της γονιμότητας του. Επιπρόσθετα, οι δασικές πυρκαγιές καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό το καθαρό ισοζύγιο άνθρακα κάθε δάσους. Με αυτόν τον τρόπο επηρεάζουν αυξητικά τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου, έχοντας άμεσο αντίκτυπο στο φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής. Ιδιαίτερη σημασία έχει η πρόληψη σε δάση και δασικές εκτάσεις από πυρκαγιές ή άλλες φυσικές καταστροφές.

Οι αρμόδιες αρχές για την έγκριση σχεδίων δάσωσης/αναδάσωσης όπως και των άλλων ισοδύναμων μέσων, όπου αυτό είναι αναγκαίο, είναι οι κατά τόπους δασικές υπηρεσίες της χώρας.

Σε περίπτωση δάσωσης γεωργικών γαιών εντός περιοχής του δικτύου Natura 2000, ισχύουν οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Στον πίνακα M08_1 φαίνεται η σχέση των δασικών μέτρων με το Position Paper, Partnership Agreement, SWOT Analysis και PAF

Στον πίνακα M08_2 φαίνεται η συνεισφορά των δασικών υπομέτρων στις περιοχές εστίασης,

Με βάση τον ανωτέρω πίνακα φαίνεται ότι τα υπομέτρα συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στον μετριασμό του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτή καθώς και στην αποκατάσταση, διατήρηση και βελτίωση της βιοποικιλότητας. Μέσω των μέτρων αυξάνεται η έκταση των δασικών εκτάσεων, ενώ πραγματοποιείται αποκατάσταση και διατήρηση αυτών.

Επισημαίνεται ότι το Μέτρο 8 συμβάλλει επίσης στους εγκάρσιους στόχους περιβάλλον, κλιματική αλλαγή καθώς και στην καινοτομία μέσω της συνέργειας με άλλα υπομέτρα, καθώς και στους Θεματικούς Στόχους 4, 5 και 6 της ΣΕΣ, κατά κύριο λόγο.

ΔΑΣΙΚΑ ΥΠΟΜΕΤΡΑ	Position paper	Partnership agreement	SWOT ANALYSIS	PAF	
8.1. Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες	Funding priority: Environment friendly and resource-efficient economy for growth and jobs	ΘΣ 5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων	Συμβολή στον μετριασμό στο φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής μέσω δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα	1b-29	Δράσεις παρακολούθησης της υποβάθμισης των εδαφών και μέτρα προστασίας τους
	Thematic objective: Protecting the environment and promoting resource efficiency	ΘΣ 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων	Αντιμετώπιση του υψηλού ρυθμού διάβρωσης εδαφών.	1b-22	Υλοποίηση δασο-περιβαλλοντικών μέτρων: Δημιουργία ζωνών μη εκμετάλλευσης, διατήρηση νεκρού ξύλου, διαδικασίες δεντροφύτευσης ή αναδάσωσης, διαχείριση ειδικής βλάστησης
				2a-7	Ανάσχεση διάβρωσης και ερημοποίησης εδαφών
8.3. πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές	FUNDING PRIORITY: ENVIRONMENT FRIENDLY AND RESOURCE-EFFICIENT ECONOMY FOR GROWTH AND JOBS	ΘΣ 4: Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	Ανάγκη προστασίας και διατήρησης των δασών από πυρκαγιές, ασθένειες και άλλες φυσικές καταστροφές	1b-21	Μέτρα αποκατάστασης της υποβαθμισμένης ζώνης αιψύλλων-πλατυφύλλων
	Thematic objective: Promoting climate change adaptation, risk prevention and management			1b-26	Ανάπτυξη υποδομών πυροπροστασίας (πυροφυλάκια, δεξαμενές πυρόσβεσης)
8.4. αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές	Funding priority: Environment friendly and resource-efficient economy for growth and jobs	ΘΣ 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων	Ανάγκη αντιμετώπισης των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών και άλλων δασικών καταστροφών	1b-13	Υλοποίηση μέτρων αποκατάστασης οικοτόπων π.χ. αναδασώσεις, λειτουργία φυτωρίων
				1b-29	Δράσεις παρακολούθησης της υποβάθμισης των εδαφών και μέτρα προστασίας τους
				1b-21	Μέτρα αποκατάστασης της υποβαθμισμένης ζώνης αιψύλλων-πλατυφύλλων
	Thematic objective: Protecting the environment and promoting resource efficiency			1b-22	Υλοποίηση δασο-περιβαλλοντικών μέτρων: Δημιουργία ζωνών μη εκμετάλλευσης, διατήρηση νεκρού ξύλου, διαδικασίες δεντροφύτευσης ή αναδάσωσης, διαχείριση ειδικής βλάστησης
				2a-6	Αποκατάσταση καμένων/ υποβαθμισμένων δασικών περιοχών του δικτύου Natura 2000 με εγχώρια είδη που δεν ευνοούν την εξάπλωση της πυρκαγιάς
				2a-7	Ανάσχεση διάβρωσης και ερημοποίησης εδαφών

M08_1: Σχέση των δασικών μέτρων με το Position paper, Partnership agreement, swot analysis και PAF

ΔΑΣΙΚΑ ΥΠΟΜΕΤΡΑ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ			
	4Α	4Β	4Γ	5Ε
8.1. Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων	X	X	XXX	XXX
8.3. πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές	X	X		XXX
8.4. αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές	XX	X	XXX	XX
XXX : πολύ μεγάλη συνεισφορά XX : μεγάλη συνεισφορά X : μέτρια συνεισφορά				

M08_2: Συνεισφορά των δασικών υπομέτρων στις περιοχές εστίασης

8.2.8.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.8.3.1. 8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες

Επιμέρους μέτρο:

- 8.1 - στήριξη για δάσωση/ δημιουργία δασικών εκτάσεων

8.2.8.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το υπομέτρο της δάσωσης γεωργικών γαιών συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος, στην επέκταση και βελτίωση των δασικών πόρων και κατ' επέκταση στην ενίσχυση της αντιδιαβρωτικής, αντιπλημμυρικής και αντιπυρικής προστασίας, στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, στην άμβλυνση των επιπτώσεων και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή καθώς και στη ρύθμιση της ποιότητας και ποσότητας νερού.

Στη συγκεκριμένη δράση εφαρμόζονται οι παρακάτω ελάχιστες περιβαλλοντικές απαιτήσεις βάσει του άρθρου 6, του Καν (Ε.Ε.) 807/2014, οι οποίες λήφθηκαν υπόψη για την κατάρτιση των πινάκων ειδών δάσωσης M8.1_7 έως M8.1_9, ανάλογα με τις ζώνες Δασικής Βλαστήσεως της Ελλάδος:

α) η κατάλληλη επιλογή των ειδών που θα φυτευτούν ώστε να αποφευχθεί η ακατάλληλη δάσωση

β) η επιλογή ειδών, ποικιλιών, οικοτύπων και προέλευσης δένδρων βάσει της ανάγκης ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, στις φυσικές καταστροφές και στις κλιματικές συνθήκες

γ) η κατάλληλη επιλογή ειδών σε περιπτώσεις περιβαλλοντικής υποβάθμισης

δ) η αποκλειστική φύτευση οικολογικά προσαρμοσμένων ειδών και/ή ειδών ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή στη συγκεκριμένη βιογεωγραφική περιοχή, τα οποία δεν έχει διαπιστωθεί, μέσω αξιολόγησης των επιπτώσεων, ότι απειλούν τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων ή ότι έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, η φύτευση μείγματος ειδών, το οποίο περιλαμβάνει είτε:

- τουλάχιστον 10 % πλατύφυλλα δέντρα ανά ενιαία έκταση δάσωσης ή
- τουλάχιστον τρία είδη δένδρων ή ποικιλίες, όπου η ελάχιστη καλυπτόμενη έκταση ανά είδος είναι ίση με το 10 % της υπό δάσωση έκτασης.

Οι ανωτέρω συνθήκες αφορούν σε όλες τις περιπτώσεις δάσωσης, ανεξάρτητα από το μέγεθος της δασωθείσας έκτασης και θα λαμβάνονται υπόψη στο σχετικό Τεχνικό Σχέδιο Δάσωσης ή στη Μελέτη Δάσωσης.

Ο γεωργός οφείλει να προστατεύει και να φροντίζει τη δασωθείσα έκταση τουλάχιστον κατά την περίοδο καταβολής της πριμοδότησης για την κάλυψη της απώλειας του γεωργικού εισοδήματος και των ετήσιων δαπανών συντήρησης.

8.2.8.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται μέσω επιχορήγησης του Άρθρου 67 του Κανονισμού Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Ειδικότερα, για την εγκατάσταση της φυτείας και τις τυχόν αναπληρώσεις φυτών που δεν εγκαταστάθηκαν ή καταστράφηκαν εκ των υστέρων (χωρίς υπαιτιότητα ή κακή συντήρηση από πλευράς του δικαιούχου) εφαρμόζεται το άρθρο 67 παρ. 1α, ενώ για τη συντήρησή της εφαρμόζεται το άρθρο 67 παρ. 1β καν. (ΕΕ) 1303/2013 σχετικά με την τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίου κόστους.

Η ετήσια πριμοδότηση ως αντιστάθμισμα της απώλειας του γεωργικού εισοδήματος και οι δαπάνες συντήρησης καταβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 75 του Καν. (Ε.Ε) 1306/2013.

8.2.8.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- 8ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον
- Οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, όπως ισχύει
- ΟΔΗΓΙΑ 2009/147/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 30ής Νοεμβρίου 2009 περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών
- ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας
- Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές Natura 2000 2021-2027
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2016/2031 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Οκτωβρίου 2016 σχετικά με προστατευτικά μέτρα κατά των

επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 228/2013, (ΕΕ) αριθ. 652/2014 και (ΕΕ) αριθ. 1143/2014, και την κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 69/464/ΕΟΚ, 74/647/ΕΟΚ, 93/85/ΕΟΚ, 98/57/ΕΚ, 2000/29/ΕΚ, 2006/91/ΕΚ και 2007/33/ΕΚ

- Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά 2000/60/ΕΚ

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Νόμος 1650/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος (ΦΕΚ 160 Α /16-10-1986)
- Νόμος 3208/2003 «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων κατάρτιση δασολογίου ρύθμιση εμπράγματων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις», (ΦΕΚ-303 Α'/24-12-2003) όπως ισχύει
- Νόμος 3937 ΦΕΚ 60 Α 31032011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει
- Ο Νόμος 4414/2016 (Α'149) με τον οποίο εγκρίθηκε η Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/legacy/Files/Klimatiki%20Allagi/Prosarmogi/20160406_ESPKA_teliko.pdf)
- Το σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας 2018-2038 (Εθνική Στρατηγική για τα Δάση) [ΥΑ 170195/758/2018 (Β'5351)]
- Δημόσια Έργα: Ν.4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών» (Α'147), όπως ισχύει.
- Φυτοϋγεία: ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 37/2021 ΦΕΚ 94/Α/10-6-2021 «Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής των κανονισμών (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 095, 7.4.2017, σ. 1 και διορθωτικό ΕΕ L 137, 24.5.2017, σ. 40), για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση εφαρμογής των κανόνων για την υγεία των φυτών και (ΕΕ) 2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 317, 23.11.2016, σ. 4 και διορθωτικό ΕΕ L 317, 1.10.2020, σ. 39), σχετικά με προστατευτικά μέτρα κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών».
- Προγραμματική σύμβαση για υλοποίηση δημοσίων έργων από ΟΤΑ: Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α'87/07/06/2010: Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

8.2.8.3.1.4. Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι του παρόντος υπομέτρου μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις αυτών, κάτοχοι ή διαχειριστές γεωργικής γης (όπως μισθωτές ή άλλα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα), οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας του υπομέτρου.

Στην περίπτωση όπου το μέτρο υλοποιείται σε γη δημόσιας ιδιοκτησίας, η στήριξη παρέχεται υπό την αίρεση ότι ο διαχειριστής είναι είτε ιδιωτικός φορέας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), είτε οργανισμός της αυτοδιοίκησης Α' βαθμού, με εξαίρεση τα μικρά νησιά Αιγαίου.

Στον Πίνακα Μ8.1_1: «Ιδιοκτησιακό καθεστώς και είδος δράσης», φαίνεται το είδος δαπάνης ανά δράση και ιδιοκτήτη/διαχειριστή των γεωργικών γαιών που θα δασωθούν.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΓΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΗΣ / ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ (Φυσικά ή Νομικά Πρόσωπα)	ΚΟΣΤΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
	ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ
	ΑΠΩΛΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ/ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (μόνο για την περίπτωση όπου ο φορέας διαχείρισης είναι ιδιωτικός φορέας ή Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού)*

* Δεν αφορά στην περίπτωση των μικρών νησιών του Αιγαίου

Πίνακα M8.1_1: «Ιδιοκτησιακό καθεστώς και είδος δράσης»

8.2.8.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν τρεις (3) κατηγορίες δαπανών:

A. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΔΑΣΩΣΗΣ (εγκατάσταση φυτείας:

- Εργασίες προετοιμασίας όπως:
 - ο εδαφολογική ανάλυση,
 - ο σύνταξη τεχνικού σχεδίου δάσωσης ή όταν το μέγεθος της ενιαίας υπό δάσωση γεωργικής γης ξεπερνά τα 50 εκτάρια, μελέτης δάσωσης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδίου άρδευσης, εφόσον απαιτείται.
- Εργασίες αγοράς και εγκατάστασης φυταρίων όπως;
 - ο κατεργασία εδάφους για εγκατάσταση φυτών,
 - ο προμήθεια φυταρίων / πολλαπλασιαστικού υλικού (από δημόσια δασικά φυτώρια, ή νομίμως λειτουργούντα ιδιωτικά φυτώρια),
 - ο διάνοιξη λάκκων φύτευσης,
 - ο φύτευση φυταρίων (βωλόφυτων ή γυμνόριζων), λίπανση, σχηματισμός λεκάνης άρδευσης.
- Εργασίες εγκατάστασης/βελτίωσης τριτεύοντος αρδευτικού δικτύου, εφόσον προταθεί ως αποτελεσματικότερη μέθοδος άρδευσης και η έκταση είναι ήδη αρδευόμενη ή η σχετική έκταση είναι σε περιοχή ΣΔΛΑΠ που η ποιότητα των νερών από άποψη ποσοτική είναι καλή,

Η εγκατάσταση τριτεύοντος αρδευτικού δικτύου, όπου προβλέπεται, περιλαμβάνει εργασίες όπως:

- ο προμήθεια, μεταφορά, τοποθέτηση και στερέωση σωλήνων (ως γραμμών τροφοδοσίας και ποτίσματος)
- ο προμήθεια, μεταφορά και τοποθέτηση βανών (κρουνών) για έλεγχο των γραμμών τροφοδοσίας και ποτίσματος
- ο προμήθεια, μεταφορά και τοποθέτηση σταλακτών (για στάγδην άρδευση των φυτών)
- ο προμήθεια, μεταφορά και τοποθέτηση πλαστικής δεξαμενής, ως μέσο προσωρινής αποθήκευσης ελάχιστης αναγκαίας ποσότητας του νερού «πηγής».
- 1η άρδευση φυτών, με τη χρήση βυτίου και εργατών εφόσον δεν έχει επιλεγεί εγκατάσταση τριτεύοντος αρδευτικού δικτύου.

- Εργασίες κατασκευής περίφραξης, εφόσον απαιτηθεί (όπως στην περίπτωση βόσκησης, κ.λπ.).
- Εργασίες αντικατάστασης φυταρίων (φυσιολογικών αποτυχιών) σε περίπτωση αδυναμίας εγκατάστασής τους, η οποία οφείλεται κυρίως στο μικρο-περιβάλλον του εδάφους, στο φυτό (κατάσταση, κ.λπ.) και στη διαδικασία εγκατάστασής του και ανέρχεται σε ποσοστό έως το 10% των φυταρίων, που εγκαταστάθηκαν και αφορά μόνο στο 1ο έτος μετά την εγκατάσταση.
- Εργασίες αντικατάστασης φυταρίων σε περίπτωση μεγάλης κλίμακας αποτυχιών, οι οποίες οφείλονται κυρίως σε έκτακτους και απρόβλεπτους βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες - κινδύνους (προσβολές, ασθένειες, χαλαζόπτωση, ξηρασία, παγετός πλημμύρες, κ.λπ., που έχουν επιβεβαιωθεί από αρμόδια αρχή) και ανέρχονται σε ποσοστό έως το 30% των φυταρίων, που εγκαταστάθηκαν και αφορά μόνο στο 1ο έτος μετά την εγκατάσταση.

Οι εργασίες αντικατάστασης φυταρίων περιλαμβάνουν:

- ο την προμήθεια και μεταφορά των φυταρίων,
- ο τη διάνοιξη των λάκκων φύτευσης
- ο τη φύτευση των φυταρίων (μαζί με την πρώτη λίπανση, το σχηματισμό λεκάνης άρδευσης και την πρώτη άρδευση φυτών).

Β. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ:

- Βασικές εργασίες συντήρησης τα πρώτα 4 έτη, μετά την εγκατάσταση της φυτείας:
 - ο Σχηματισμός/συντήρηση της λεκάνης άρδευσης του φυτού,
 - ο άρδευση των φυτών, κυρίως κατά τη θερινή περίοδο, είτε με τη χρήση τριτεύοντος δικτύου, είτε με βυτίο, στην περίπτωση μη εγκατάστασης αρδευτικού,
 - ο λίπανση των φυτών,
 - ο φρεζάρισμα του εδάφους, ως ευκολότερο και αποτελεσματικότερο μέσο καταπολέμησης των ζιζανίων και της παρεδαφιαίας βλάστησης,
 - ο βοτάνισμα (απομάκρυνση βλάστησης) στις λεκάνες άρδευσης των φυτών.
- Βασικές εργασίες συντήρησης μετά τα πρώτα 4 έτη μετά την εγκατάσταση της φυτείας και έως το 12ο έτος:
 - ο σχηματισμός / συντήρηση της λεκάνης συγκράτησης νερού φυταρίων,
 - ο άρδευση των φυτών, κυρίως κατά τη θερινή περίοδο, είτε με τη χρήση τριτεύοντος δικτύου, είτε με βυτίο, στην περίπτωση μη εγκατάστασης αρδευτικού,
 - ο φρεζάρισμα του εδάφους σε όλη την έκταση της δάσωσης,
 - ο καλλιεργητικό κλάδεμα,

Στον πίνακα Μ8.1_2 «Εργασίες συντήρησης φυτείας» παρουσιάζονται ο αριθμός των επαναλήψεων, η χρονική διάρκεια και η αλληλουχία των εργασιών συντήρησης, βάσει των οποίων υπολογίζεται το μοναδιαίο ετήσιο κόστος συντήρησης.

Το κόστος συντήρησης δίνεται έως το δωδέκατο έτος από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (ημερομηνία πιστοποίησης της εγκατάστασης).

Σε περίπτωση δάσωσης με δένδρα ταχείας ανάπτυξης των γενών *Populus* και *Salix* καλύπτονται μόνο οι δαπάνες εγκατάστασης.

- Εργασίες αντικατάστασης φυταρίων (μικρής κλίμακας αποτυχιών)

Ως μέρος της συντήρησης των φυτεύσεων περιλαμβάνονται και ενδεχόμενες εργασίες αντικατάστασης φυταρίων, σε περίπτωση αδυναμίας εγκατάστασής τους, η οποία οφείλεται κυρίως σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες (συχνοί, έντονοι και παρατεταμένοι καύσωνες, μεγάλης διάρκειας ανομβρία, κ.λπ.) και ανέρχεται σε ποσοστό έως το 10% των φυταρίων που εγκαταστάθηκαν. Αυτές οι εργασίες αντικατάστασης δύναται να πραγματοποιηθούν άπαξ (1 φορά) μεταξύ του 2ου έως του 4ου έτους μετά τη φύτευση.

Γ. ΚΑΛΥΨΗ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ενισχύσεις με τη μορφή ετήσιας πριμοδότησης, ανά εκτάριο χορηγούνται για την κάλυψη του κόστους διαφυγόντων γεωργικών εισοδημάτων, ως συνέπεια της δάσωσης της γεωργικής γης. Το ποσό της ενίσχυσης ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας που αντικαθίσταται από την δασική φυτεία αναγράφεται στον πίνακα Μ8.1_5 «Διαφυγόν εισόδημα (€/Ha), με βάση το Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα», καλλιέργειες.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	1ο έτος	2ο έτος	3ο έτος	4ο έτος	5ο έτος	6ο έτος	7ο έτος	8ο έτος	9ο έτος	10ο έτος	11ο έτος
Σχηματισμός/συντήρηση λεκάνης άρδευσης φυτού	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Άρδευση φυτών (με σύστημα άρδευσης ή βυτίο)	6	6	6	6	3	3	3	3	3	3	3
Λίπανση φυτών	1	1	1	1							
Φρεζάρισμα εδάφους	1		1		1		1		1		1
Βοτάνισμα	1	1	1	1							
Καλλιεργητικό κλάδεμα								1			

Πίνακας Μ8.1_2 «Εργασίες συντήρησης φυτείας»

8.2.8.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Για να είναι επιλέξιμη μια συγκεκριμένη πράξη θα πρέπει να ισχύουν τα ακόλουθα, κατά περίπτωση:

- Η γεωργική έκταση όπου θα εγκατασταθεί η φυτεία να είναι δηλωμένη στο ΟΣΔΕ με καλλιέργεια που περιλαμβάνεται στον πίνακα Μ8.1_5 «Διαφυγόν εισόδημα (€/Ha), με βάση το Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα», κατά το έτος που θα αναφέρει η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, του υπομέτρου Μ8.1.
- Η επιλογή ειδών, ποικιλιών, οικοτύπων και των προελεύσεων των δένδρων λαμβάνει υπόψη την ανάγκη ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή στις φυσικές καταστροφές, τη βιοτική, εδαφολογική και υδρολογική κατάσταση της περιοχής, καθώς και το δυνητικό χωρο-κατακτητικό χαρακτήρα των ειδών υπό τις τοπικές συνθήκες. Ενίσχυση παρέχεται μόνο για φύτευση και συντήρηση ειδών της Μεσογειακής βιογεωγραφικής ζώνης του καταλόγου, που παρουσιάζεται στους Πίνακες Μ8.1_7 έως Μ8.1_9, ανάλογα με τις ειδικές εδαφο-κλιματικές και υδρολογικές συνθήκες, των επιμέρους ζωνών βλάστησης. Σε περιοχές όπου η δάσωση καθίσταται δύσκολη λόγω δυσχερών εδαφο-κλιματικών συνθηκών, η ενίσχυση μπορεί να παρέχεται για φύτευση άλλων πολυετών ξυλωδών ειδών του καταλόγου, όπως χαμόδενδρα ή θάμνοι, κατάλληλα για τις τοπικές συνθήκες.
- Σε όλες τις περιπτώσεις δάσωσης τα είδη που φυτεύονται πρέπει να προσαρμόζονται στις περιβαλλοντικές και κλιματικές συνθήκες της περιοχής και να πληρούν τις ελάχιστες περιβαλλοντικές απαιτήσεις, όπως αυτές έχουν ληφθεί υπόψη για την κατάρτιση των Πινάκων Μ8.1_7 έως Μ8.1_9.

- Σε όλες τις περιπτώσεις δάσωσης, στα είδη που φυτεύονται πρέπει να περιλαμβάνεται η φύτευση τουλάχιστον 10% πλατύφυλλων δένδρων ή η μίξη τουλάχιστον τριών ειδών δένδρων ή ποικιλιών, με ελάχιστη καλυπτόμενη έκταση ανά είδος το 10 % της υπό δάσωσης έκτασης.
- Η επιλέξιμη πυκνότητα φύτευσης είναι :
 - ο 900 δένδρα ανά εκτάριο, δηλ. 90 δένδρα /στρέμμα (Φυτείες Δ90), για τις φυτείες όλων των επιτρεπόμενων δασικών ειδών (εκτός των ευγενών πλατύφυλλων),
 - ο 250 δένδρα ανά εκτάριο, δηλ. 25 δένδρα /στρέμμα (Φυτείες Δ25), για τις φυτείες των ευγενών πλατύφυλλων του καταλόγου.
- Μέσω του παρόντος υπομέτρου Μ8.1 δε χορηγούνται ενισχύσεις για την εγκατάσταση των ακόλουθων ειδών:
 - ο πρεμνοφυώς διαχειριζόμενων με μικρό περίτροπο χρόνο
 - ο χριστουγεννιάτικων δένδρων ή
 - ο ταχείας ανάπτυξης για παραγωγή ενέργειας.
- Δάσωση σε προστατευόμενη περιοχή του δικτύου Natura 2000 δύναται να επιτρέπεται, με εξαίρεση τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 1650/1986. Επιπρόσθετα στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) επιτρέπεται η δάσωση εφόσον εξασφαλίζονται οι οικολογικές διαδρομές (ecological corridors), ευνοείται η παραποτάμια βλάστηση και η ύπαρξη διακένων στη βλάστηση προκειμένου τα αρπακτικά πτηνά να ευνοούνται στην αναζήτηση τροφής. Για το λόγο αυτό πρέπει το προς δάσωση αγροτεμάχιο να μην είναι το μοναδικό διάκενο στην περιοχή και πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να διατηρείται ο υγροτοπικός χαρακτήρας κάθε περιοχής.
- Ως ελάχιστο μέγεθος επιλέξιμης υπό δάσωση έκτασης ορίζονται τα 5 στρέμματα (0,5 ha), με εξαίρεση τις περιοχές των νησιών Ιονίου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και την Εύβοια, όπου ορίζονται τα 2 στρέμματα (0,2ha), με απαραίτητη προϋπόθεση η ελάχιστη υπό δάσωση γεωργική γη να είναι ενιαία.
- Υποβολή «Τεχνικού Σχεδίου Δάσωσης» όταν το μέγεθος της ενιαίας, υπό δάσωση γεωργικής γης δεν ξεπερνάει τα 50 εκτάρια, το οποίο θα περιλαμβάνει βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία της υπό δάσωση έκτασης, τα δασοπονικά είδη, το φυτευτικό σύνδεσμο, τη μέθοδο της δάσωσης, τον τρόπο προετοιμασίας του εδάφους, την εποχή εγκατάστασης της φυτείας, τα μέτρα περιποίησης/προστασίας κ.λπ. Πρότυπο έντυπο για το Τεχνικό Σχέδιο Δάσωσης θα ενσωματωθεί στη σχετική προκήρυξη του Μ8.1.
- Υποβολή «Μελέτης Δάσωσης», ως ισοδύναμο μέσο διαχειριστικού σχεδίου, όταν το μέγεθος της ενιαίας, υπό δάσωση γεωργικής γης ξεπερνάει τα 50 εκτάρια. Πρότυπο έντυπο για τη Μελέτη Δάσωσης θα ενσωματωθεί στη σχετική προκήρυξη του Μ8.1.
- Στην περίπτωση ειδών ταχείας ανάπτυξης όπως Salix και Populus ο ελάχιστος χρόνος υλοτόμησης είναι εννέα (9) έτη και ο μέγιστος δεκαέξι (16) έτη.

8.2.8.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Για την επιλογή των δικαιούχων του παρόντος υπομέτρου δίνεται προτεραιότητα σε αυτούς που εφαρμόζουν δάσωση σε:

- περιοχές όπου η δάσωση συμβάλλει στην πρόληψη της εμφάνισης πλημμυρικών επεισοδίων σε Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, όπως ορίζονται στην, Αξιολόγηση Κινδύνων Πλημμύρας (ΥΠΕΝ, 1η Αναθεώρηση, 2019),

- περιοχές όπου η δάσωση συμβάλει στην επίτευξη των διαχειριστικών στόχων για προστατευόμενες περιοχές του άρθρου 6 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ., με βάση τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ),
- περιοχές με κίνδυνο ερημοποίησης,
- περιπτώσεις που προβλέπεται η εγκατάσταση αυξημένου ποσοστού πλατύφυλλων ή/και η δημιουργία μικτών συστάδων πλατύφυλλων υψηλής βιοποικιλότητας και ανθεκτικότητας σε βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες, πάνω από το υποχρεωτικό ποσοστό.

8.2.8.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Α. Εγκατάσταση φυτείας:

Ενίσχυση 100% των επιλέξιμων δαπανών, που όντως πραγματοποιήθηκαν για την εγκατάσταση φυτείας με τα επιτρεπόμενα είδη των πινάκων Μ8.1_7 έως Μ8.1_9, ανά ζώνη βλάστησης, σύμφωνα με το άρθρο 67 παρ. 1α καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Για τη βέλτιστη χρήση των πόρων του υπομέτρου, το ύψος των επιλέξιμων δαπανών περιορίζεται έως το ύψος των τιμών, οι οποίες αναφέρονται στον Πίνακα Μ8.1_3: «Ενδεικτικά ανώτατα ύψη ενίσχυσης ανά δαπάνη εγκατάστασης φυτείας», όπως αυτά αναφέρονται και εξειδικεύονται κατά περίπτωση στην εγκεκριμένη μελέτη (Αύγουστος 2021).

Ειδικότερα για τις δαπάνες προετοιμασίας εγκατάστασης ισχύουν ως ανώτατα, τα ποσά που εμφανίζονται στον πίνακα Μ8.1_4 «Ενδεικτικά ανώτατα ύψη ενίσχυσης για δαπάνες προετοιμασίας».

Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης ανά εκτάριο για την εγκατάσταση της δάσωσης δεν είναι προκαθορισμένο, αλλά εξαρτάται από τις επιλέξιμες εργασίες, που θα πραγματοποιούνται σε κάθε περίπτωση και οι οποίες θα είναι πλήρως αιτιολογημένες μέσω του σχετικού «Τεχνικού Σχεδίου Δάσωσης» ή της «Μελέτης Δάσωσης» αντίστοιχα.

Οι ενισχύσεις για δάσωση γης που ανήκει σε δημόσιες αρχές ή για δένδρα ταχείας ανάπτυξης (όπως Populus και Salix), καλύπτουν μόνο τα έξοδα εγκατάστασης.

Β. Συντήρηση φυτείας έως και το δωδέκατο έτος από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (ημερομηνία πιστοποίησης της εγκατάστασης):

Η ενίσχυση για δαπάνες συντήρησης χορηγείται βάσει του άρθρου 67 παρ. 1β καν. (ΕΕ) 1303/2013 και υπολογίζεται, με τη χρήση τυποποιημένων κλιμάκων κόστους κατά μονάδα, βάσει της εγκεκριμένης μελέτης (Αύγουστος 2021). Η καταβολή της ενίσχυσης για δαπάνες συντήρησης είναι ετήσια και για χρονικό διάστημα 12 ετών από την εγκατάσταση της φυτείας

Το ετήσιο ύψος ενίσχυσης ανά εκτάριο και περίπτωση φυτευτικού συνδέσμου αναφέρεται στον Πίνακα Μ8.1_5: «Ύψη ενίσχυσης συντήρησης – απλοποιημένο κόστος»

Λόγω της χρήσης τυποποιημένων κλιμάκων κόστους κατά μονάδα δεν είναι υποχρεωτική η προσκόμιση τιμολογίων ή άλλων λογιστικών εγγράφων.

Σε περίπτωση που υπάρξει, δικαιολογημένα, ανάγκη για άπαξ αντικατάσταση φυταρίων, σε περίπτωση αδυναμίας εγκατάστασής τους, από το 1ο έως το 4ο, μετά την εγκατάστασή τους, έτος, η οποία οφείλεται

κυρίως σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες (συχνοί, έντονοι και παρατεταμένοι καύσωνες, μεγάλης διάρκειας ανομβρία, κ.λπ.) και ανέρχεται σε ποσοστό έως το 10% των φυταρίων που εγκαταστάθηκαν, ισχύουν οι ανώτατες τιμές για τις απαραίτητες εργασίες αντικατάστασης του Πίνακα Μ8.1_3: «Ενδεικτικά ύψη ενίσχυσης ανά δαπάνη εγκατάστασης φυτείας». Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης ανά εκτάριο για την αντικατάσταση φυταρίων δεν είναι προκαθορισμένο, αλλά εξαρτάται από τις επιλέξιμες εργασίες, που θα πραγματοποιούνται σε κάθε περίπτωση και οι οποίες θα είναι πλήρως αιτιολογημένες μέσω του σχετικού «Τεχνικού Σχεδίου Δάσωσης», ή της «Μελέτης Δάσωσης», αντίστοιχα.

Γ. Απώλεια εισοδήματος για χρονική περίοδο έως 12 έτη από την ημερομηνία της χορήγησης της ενίσχυσης (ημερομηνία πιστοποίησης της εγκατάστασης):

Ενίσχυση για την απώλεια εισοδήματος λόγω αντικατάστασης των καλλιεργειών που κατείχε ο δικαιούχος με δασικά είδη, σύμφωνα με τις τιμές της επικαιροποιημένης μελέτης (Αύγουστος 2021), όπως φαίνεται στον Πίνακα Μ8.1_6 «Διαφυγόν εισόδημα (€/Ha), με βάση το Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα».

Η ενίσχυση για την απώλεια γεωργικού εισοδήματος χορηγείται για χρονικό διάστημα δώδεκα ετών από την εγκατάσταση της φυτείας. Κατ' εξαίρεση στην περίπτωση εγκατάστασης δασικής φυτείας με καρυδιές, λεπτοκαρυές (φουντουκιές), καστανιές ή μαστιχόδεντρα, η απώλεια του γεωργικού εισοδήματος καλύπτεται για χρονική περίοδο οκτώ ετών, ενώ στην περίπτωση εγκατάστασης φυτείας με αγριοκερασιές καλύπτεται για πέντε έτη.

Οι γεωργικές εκτάσεις, οι οποίες δασώνονται βάσει του παρόντος υπομέτρου Μ8.1 είναι επιλέξιμες για τη χορήγηση άμεσων ενισχύσεων (Πυλώνας Ι) με την προϋπόθεση ότι αυτές οι περιοχές πληρούν τους όρους, που προβλέπονται στο άρθρο 32 παρ. 2β καν. (ΕΕ) 1307/2013, εξασφαλίζοντας τη μη διπλή χρηματοδότηση της γεωργικής έκτασης.

Οι ενισχύσεις για δάσωση γης που ανήκει σε δημόσιες αρχές ή για δένδρα ταχείας ανάπτυξης (όπως είδη *Populus* και *Salix*) καλύπτουν μόνο τα έξοδα εγκατάστασης.

A.T.	Εργασία	Κωδικός Άρθρου	Τιμή μονάδας (σε €)	Μονάδα μέτρησης
1	Κατεργασία εδάφους για εγκατάσταση φυτών	ΠΡΣ Ν. Γ1.01	42	στρ.
2	Προμήθεια φυταρίων κωνοφόρων ή πλατυφύλλων (Δ90)	ΠΡΣ Ν. Δ1.1.01	3,5	τεμ.
3	Προμήθεια φυταρίων ευγενών πλατυφύλλων (Δ25)	ΠΡΣ Ν. Δ1.2.01	6,5	τεμ.
4	Άνοιγμα λάκκων διαστάσεων 0,20 x 0,20 x 0,50 m, με χρήση κοχλιοφόρου συσκευής (Δ25)	ΠΡΣ Ε3.3	0,45	τεμ.
5	Φύτευση φυταρίων (Δ25/Δ90)	ΠΡΣ Ν. Ε9.3.01	0,8	τεμ.
6	Πάσσαλοι περιφραγμάτων από μορφοσίδηρο διατομής "L" ή "T"	ΟΙΚ 64.41	2,7	kg
7	Σύρμα γαλβανισμένο	ΟΙΚ Ν. 64.46.01	0,21	m
8	Συρματόπλεγμα ρομβοειδούς οπής 5 x 5 cm	ΟΙΚ Ν. 64.48.01	3,6	m ²
9	Σωλήνες από πολυαιθυλένιο PE 6 atm, ονομαστικής διαμέτρου Φ 20	ΠΡΣ Η1.1.2	0,35	m
10	Σωλήνες από πολυαιθυλένιο PE 6 atm, ονομαστικής διαμέτρου Φ 40	ΠΡΣ Η1.1.5	0,85	m
11	Πάσσαλος στήριξης σωλήνων άρδευσης από χάλυβα οπλισμού	ΠΡΣ Η1.4	0,25	τεμ.
12	Σφαιρικοί κρουνοί, ορειχάλκινοι, κοχλιωτοί, PN 16 atm, Φ 3/4"	ΠΡΣ Η5.1.2	7,7	τεμ.
13	Σφαιρικοί κρουνοί, ορειχάλκινοι, κοχλιωτοί, PN 16 atm, Φ 1 1/2"	ΠΡΣ Η5.1.5	20	τεμ.
14	Πλαστική δεξαμενή από σκληρό πολυαιθυλένιο (HDPE), χωρητικότητας 8 m ³	ΠΡΣ Η7.9.5	600	τεμ.
15	Σταλάκτης αυτορυθμιζόμενος, επισκέψιμος	ΠΡΣ Η8.1.1	0,22	τεμ.
16	Σχηματισμός λεκάνης άρδευσης φυτού, διαμέτρου από 0,41 έως 0,60 m	ΠΡΣ ΣΤ1.1	0,2	τεμ.
17	Άρδευση φυτών με βυτίο	ΠΡΣ ΣΤ 2.1.1	0,0625	τεμ.
18	Άρδευση φυτών με επίγειο ή υπόγειο σύστημα άρδευσης, μη αυτοματοποιημένο	ΠΡΣ ΣΤ 2.1.6	0,0055	τεμ.
19	Λίπανση φυτών με τα χέρια ή με λυπαντήρες	ΠΡΣ Ν. ΣΤ 3.1.01	0,05	τεμ.

Πίνακας Μ8.1_3: «Ενδεικτικά ανώτατα ύψη ενίσχυσης ανά δαπάνη εγκατάστασης φυτείας»

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ	ΤΙΜΗ ΤΕΜΑΧΙΟΥ (σε €)		
ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	120/εκτάριο		
	ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗΣ		ΑΝΕΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗΣ
ΤΕΧΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΑΣΩΣΗΣ (έκταση έως 5 εκτάρια)	539,50	179,85/εκτάριο	539,50
ΤΕΧΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΑΣΩΣΗΣ (έκταση από 5 έως 50 εκτάρια)	899,25		899,25
ΜΕΛΕΤΗ ΔΑΣΩΣΗΣ (έκταση από 50 εκτάρια και πάνω)	1.438,80		1.438,80

Πίνακας Μ8.1_4 «Ενδεικτικά ανώτατα ύψη ενίσχυσης για δαπάνες προετοιμασίας»

ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΛΙΜΑΚΑ ΚΟΣΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΦΥΤΕΙΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΦΥΤΕΙΩΝ (σε €/εκτάριο)		
A1.	Φυτεία κατηγορίας Δ25, με εγκατάσταση τριτευοντος δικτύου άρδευσης	
	ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ/ΕΚΤΑΡΙΟ
	1 Συντήρηση κατά τα 4 πρώτα έτη	155,00 €
	2 Συντήρηση μετά τα πρώτα 4έτη	168,00 €
A2.	Φυτεία κατηγορίας Δ25, χωρίς εγκατάσταση τριτευοντος δικτύου άρδευσης	
	ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ/ΕΚΤΑΡΙΟ
	1 Συντήρηση κατά τα 4 πρώτα έτη	241,00 €
	2 Συντήρηση μετά τα πρώτα 4έτη	211,00 €
A3.	Φυτεία κατηγορίας Δ90, με εγκατάσταση τριτευοντος δικτύου άρδευσης	
	ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ/ΕΚΤΑΡΙΟ
	1 Συντήρηση κατά τα 4 πρώτα έτη	354,00 €
	2 Συντήρηση μετά τα πρώτα 4έτη	401,00 €
A4.	Φυτεία κατηγορίας Δ90, χωρίς εγκατάσταση τριτευοντος δικτύου άρδευσης	
	ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ/ΕΚΤΑΡΙΟ
	1 Συντήρηση κατά τα 4 πρώτα έτη	662,00 €
	2 Συντήρηση μετά τα πρώτα 4έτη	555,00 €

Πίνακας Μ8.1_5: «Ύψη ενίσχυσης συντήρησης – απλοποιημένο κόστος»

Είδος καλλιέργειας	Διαφυγόν εισόδημα (€/Ha)	
	μη αρδευόμενα	αρδευόμενα
Μαλακό σιτάρι	152,10	142,20
Σκληρό σιτάρι	253,20	372,50
Κριθάρι	155,40	125,70
Αραβόσιτος	135,10	351,60
Μηδική (σανός)	248,90	601,90
Όσπρια	372,80	420,20
Πατάτες	758,10	1.494,60
Ζαχαρότευτλα	-	531,10
Κηπευτικές καλλιέργειες	719,20	2.828,90
Κτηνοτροφικά φυτά	132,20	221,40
Καπνός*	1.475,88	1.829,52
Βαμβάκι	206,80	518,60
Ηλίανθος	192,50	302,30
Αρωματικά φυτά	604,50	1.259,50
Αμπελώνες*	620,60	897,94

**Λόγω ύπαρξης πολλών ποικιλιών, έχει υπολογιστεί ο μέσος όρος της κατηγορίας*

Πίνακας M8.1_6 «Διαφυγόν εισόδημα (€/Ha), με βάση το Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα»

8.2.8.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.8.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι κίνδυνοι που εντοπίζονται έχουν ως ακολούθως:

- α) Δίκαιη και διαφανής επιλογή των δικαιούχων
- β) Λάθη κατά την διαδικασία έγκρισης των αιτήσεων πληρωμών.
- γ) Κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης.

8.2.8.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ακόλουθες ενέργειες είναι σε αντιστοιχία των αναφερόμενων κινδύνων και αποτελούν προτάσεις για την αντιμετώπισή τους.

- α) Τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων θα καθοριστούν με διαφανή και διακριτό τρόπο στο θεσμικό πλαίσιο του Μέτρου και θα εγκριθούν από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος. Θα ληφθεί ειδική μέριμνα όσον αφορά στη διαβάθμιση της βαθμολογίας των κριτηρίων επιλογής και στις συνθήκες ικανοποίησης αυτών των κριτηρίων από τους Δικαιούχους που θα αναφέρονται σαφώς στο θεσμικό πλαίσιο του Μέτρου.

β) Στο πλαίσιο των αιτήσεων πληρωμής, θα ορισθεί κατάλληλη διαδικασία για τον έλεγχο και διεκπεραίωση των αιτήσεων πληρωμής με τη χρήση φιλικών πληροφοριακών συστημάτων για την αποφυγή παρατυπιών ή λαθών. Θα προβλεφθεί κατάλληλος κύκλος ενημέρωσης/κατάρτισης των χρηστών του πληροφοριακού συστήματος, που εμπλέκονται στον Διοικητικό έλεγχο των αιτημάτων πληρωμής. Επιπλέον, στο πλαίσιο της επαλήθευσης του αιτήματος πληρωμής και προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί το ποσοστό του σφάλματος, θα υπάρξει μέριμνα στο θεσμικό πλαίσιο του υπομέτρου:

- ο για έλεγχο των δασωμένων εκτάσεων.
- ο για την ύπαρξη εύρους ανοχής στον αριθμό των δέντρων ανά εκτάριο.

γ) Στο πλαίσιο της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης μεταξύ ΠΑΑ και άμεσων ενισχύσεων για τις περιπτώσεις ενεργοποίησης δράσεων αντίστοιχων κριτηρίων επιλεξιμότητας και δεσμεύσεων, θα τηρούνται οι σχετικές προβλέψεις του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού της Επιτροπής για τη συμπλήρωση του Καν.(ΕΕ) 1305/2013. Η διασφάλιση της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης θα εξειδικευθεί στο αντίστοιχο εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

8.2.8.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Αναφέρεται σε επίπεδο μέτρου.

8.2.8.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Τα κόστη που περιγράφονται είτε ως ανώτατα ενδεικτικά κόστη, είτε ως απλοποιημένο, μοναδιαίο κόστος, είτε ως ετήσια πριμοδότηση του διαφυγόντος εισοδήματος βασίστηκε στη μελέτη ανεξάρτητου μελετητή, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο παράρτημα του Προγράμματος και παρελήφθη επικαιροποιημένη από την Υπηρεσία τον Αύγουστο 2021.

Η μεθοδολογία των υπολογισμών συνοπτικά έχει ως ακολούθως:

Το Περιγραφικό Τιμολόγιο και ο υπολογισμός της τιμής μονάδας των εργασιών βασίστηκε στο ενιαίο Τιμολόγιο Εργασιών Έργων Πρασίνου και στο ενιαίο Τιμολόγιο Εργασιών Οικοδομικών Έργων, όπως αυτά προσδιορίστηκαν από την ΥΑ ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466/4-5-2017 «Κανονισμός Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών για δημόσιες συμβάσεις έργων» (ΦΕΚ 1746/Β'/2017), ενώ η δημιουργία νέων άρθρων βασίστηκε στην § 7, της Εγκ. 25/2004 του ΥΠΕΧΩΔΕ (Δ17α/04/103/ΦΝ437/22-10-2004).

Επιπλέον, ο υπολογισμός της τιμής μονάδας για την εργασία της Εδαφολογικής ανάλυσης, έγινε με βάση τιμές αγοράς (τιμές εμπορίου), ως μέση τιμή, μετά από έρευνα που διενεργήθηκε σε διάφορες περιοχές της χώρας. Η τιμή μονάδας για την εργασία της σύνταξης του τεχνικού σχεδίου ή της μελέτης δάσωσης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού αρδευτικού συστήματος εφόσον απαιτείται, υπολογίστηκε με βάση το αριθ. ΓΕΝ.4 της ΥΑ ΔΝΣγ/32129/ΦΝ466/16-05-2017 (ΦΕΚ 2519/Β'/2017).

Για τον υπολογισμό των δαπανών ισχύουν οι κάτωθι παραδοχές βάσει της εγκεκριμένης μελέτης:

- η μορφή της αντιπροσωπευτικής επιφάνειας για φύτευση είναι το ορθογώνιο παραλληλόγραμμο με πλευρές x και $2x$

- η μέση έκταση της αντιπροσωπευτικής επιφάνειας για φύτευση είναι τα δέκα (10) στρέμματα ή ένα (1) εκτάριο
- ο προτεινόμενος αριθμός φυταρίων για εγκατάσταση στη φυτεία ανά στρέμμα είναι:
- 25 τεμάχια για τις φυτείες ευγενών πλατύφυλλων (κατηγορία Δ25) και του μαστιχόδεντρου
- 90 τεμάχια για τις φυτείες των υπολοίπων ειδών (κατηγορία Δ90).

Για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εγκατάσταση και τη συντήρηση της φυτείας λήφθηκαν υπόψη όλες οι εφικτές μέθοδοι και εργασίες εγκατάστασης της δασικής φυτείας κάτω από τις ποικίλες εδαφο-κλιματικές συνθήκες στις ζώνες βλάστησης που θα πραγματοποιηθεί δάσωση.

Στους πίνακες Μ8.1_3: Ενδεικτικά ανώτατα ύψη ενίσχυσης ανά δαπάνη εγκατάστασης φυτείας και Μ8.1_4: Ενδεικτικά ανώτατα ύψη ενίσχυσης για δαπάνες προετοιμασίας, αναφέρονται τα ανώτατα ποσά που μπορούν να διατεθούν για αυτές τις δαπάνες με την προσκόμιση τιμολογίου. Η αμοιβή για το σχεδιασμό εγκατάστασης αρδευτικού δικτύου και το κόστος της εδαφολογικής ανάλυσης είναι απολύτως ανάλογο με την έκταση του γεωτεμαχίου. Η ενδεικτική τιμή για 1 εκτάριο ανέρχεται έως 179,85€ για το σχεδιασμό εγκατάστασης αρδευτικού δικτύου και έως 120€ για την εδαφολογική ανάλυση. Η αμοιβή για τη σύνταξη τεχνικού σχεδίου ή μελέτης δάσωσης στην οποία δεν συμπεριλαμβάνεται ο σχεδιασμός εγκατάστασης αρδευτικού δικτύου εξαρτάται από την έκταση του γεωτεμαχίου και έχει υπολογιστεί για κλίμακες έως 5 εκτάρια, από 5 έως 50 εκτάρια και για πάνω από 50 εκτάρια, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα Μ8.1_4: Ενδεικτικά ανώτατα ύψη ενίσχυσης για δαπάνες προετοιμασίας.

Ο υπολογισμός του μοναδιαίου, ετήσιου κόστους συντήρησης υπολογίστηκε με βάση τις τιμές του ενιαίου Τιμολογίου Εργασιών Έργων Πρασίνου και του ενιαίου Τιμολογίου Εργασιών Οικοδομικών Έργων, όπου απαιτήθηκε, ως συνολικό κόστος συντήρησης βάσει και του πίνακα εργασιών συντήρησης και διαιρέθηκε δια τον αριθμό των ετών συντήρησης.

Ο υπολογισμός του διαφυγόντος εισοδήματος έγινε για τις κυριότερες καλλιέργειες, οι οποίες είναι οι κάτωθι: 1. Μαλακό σιτάρι 2. Σκληρό σιτάρι 3. Κριθάρι 4. Αραβόσιτος σε κόκκους 5. Άλλα σιτηρά για την παραγωγή καρπού 6. Μηδική (σανός) 7. Όσπρια 8. Πατάτες 9. Ζαχαρότευτλα 10. Κηπευτικές καλλιέργειες 11. Κτηνοτροφικά φυτά 12. Καπνός 13. Βαμβάκι 14. Ηλίανθος 15. Αρωματικά, φαρμακευτικά και αρτυματικά φυτά 16. Αμπελώνες.

Ως απώλεια εισοδήματος λήφθηκε το καθαρό γεωργικό εισόδημα ανά εκτάριο καλλιεργούμενης γεωργικής γης, όπως αυτό εγκρίθηκε με την υπ. αριθ. ΠΟΛ. 1077/14-03- 2014 «Έγκριση πινάκων γεωργικού εισοδήματος και ενοικίων γεωργικής γης για το οικονομικό έτος 2014 (χρήση 2013)» απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών. Χρησιμοποιήθηκε η μέση τιμή της χώρας για την πεδινή ζώνη.

Σε περίπτωση που έχουν επιλεγεί ως είδη προς φύτευση η καρυδιά, η λεπτοκαρυά (φουντουκιά), η καστανιά, το μαστιχόδενδρο και η αγριοκερασιά, τα είδη αυτά καλλιεργούνται για παραγωγή δευτερευόντων προϊόντων (καρποί, μαστίχα).

Από τα παραπάνω είδη (καρυδιά, καστανιά, λεπτοκαρυά (φουντουκιά), μαστιχόδενδρα), σύμφωνα με την υπ. αριθ. ΠΟΛ. 1077/14-03-2014 «Έγκριση πινάκων γεωργικού εισοδήματος και ενοικίων γεωργικής γης για το οικονομικό έτος 2014 (χρήση 2013)» και σχετική βιβλιογραφία προκύπτει εισόδημα, κατά μέσο όρο, στο 9ο έτος, από το έτος της φύτευσης, ενώ για την αγριοκερασιά στο 6ο έτος από το έτος της φύτευσης.

Με βάση τα ανωτέρω η απώλεια εισοδήματος για τα είδη καρυδιάς, καστανιάς, λεπτοκαρυάς (φουντουκιάς) και μαστιχόδεντρου δίνεται για χρονική περίοδο οκτώ ετών, ενώ για την αγριοκερασιά για χρονική περίοδο πέντε ετών.

8.2.8.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός και αιτιολόγηση του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων άνω του οποίου η στήριξη θα προϋποθέτει την υποβολή προγράμματος διαχείρισης δασών ή ισοδύναμου μέσου

Λαμβανομένων υπόψη:

- Του πεδίου εφαρμογής του Υπομέτρου 8.1: «Δάσωση γεωργικών γαιών» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, σύμφωνα με το οποίο λογίζονται ως επιλέξιμες προς δάσωση οι γεωργικές εκτάσεις.
- Των διατάξεων του Δασικού Κώδικα, σύμφωνα με τις οποίες οι δασοκτήμενες μη δημοσίων δασών άνω των 100 εκταρίων και ετησίου λήμματος τουλάχιστον 200 κυβικών μέτρων ξυλώδους όγκου, οφείλουν να συντάσσουν δια δασολόγων τουλάχιστον δασοπονική έκθεση.
- Του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου τεχνικών προδιαγραφών εργασιών σύνταξης διαχειριστικών, δασοπονικών και λοιπών μελετών δασών και δασικών εκτάσεων, με το οποίο, έχει οριστεί πρότυπη τεχνική προδιαγραφή, σύμφωνα με την οποία το μέγεθος κάθε διαχειριζόμενης έκτασης δάσους ή δασικής έκτασης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 50 εκτάρια.
- Της Διακήρυξης της 2ης Υπουργικής Συνόδου για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη, στο Ελσίνκι το έτος 1993, στην οποία ενσωματώθηκε η σύγχρονη αντίληψη αειφορικής διαχείρισης των δασών για την εφαρμογή της οποίας λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον η παραγωγή των δασικών προϊόντων (ξύλου) αλλά το σύνολο των αγαθών, υπηρεσιών και λειτουργιών, που είναι απαραίτητα για την ευημερία της κοινωνίας και την προστασία του περιβάλλοντος εν γένει (πολύ-λειτουργικός χαρακτήρας των δασών).

Θεωρείται ότι το μέγεθος της ενιαίας υπό δάσωση γεωργικής έκτασης, για την οποία απαιτείται η υποβολή ισοδύναμου μέσου είναι τα 50 εκτάρια (Ha).

Ορισμός του «ισοδύναμου μέσου»

Για την παροχή στήριξης στο πλαίσιο του υπομέτρου 8.1 όταν η υπό δάσωση ενιαία έκταση υπερβαίνει σε μέγεθος τα 50 εκτάρια (Ha) υποβάλλεται «Μελέτη δάσωσης», στην οποία θα περιλαμβάνονται τα απαραίτητα στοιχεία σύμφωνα με την ισχύουσα δασική νομοθεσία και η οποία εγκρίνεται από την αρμόδια Δασική Υπηρεσία. Η εν λόγω Μελέτη θα συντάσσεται βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών – περιεχομένου, που θα οριστικοποιηθεί στο εθνικό εφαρμοστικό πλαίσιο του M8.1.

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ειδών που πρόκειται να φυτευτούν και των περιοχών και των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν ώστε να αποφεύγεται η ακατάλληλη δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των περιβαλλοντικών και κλιματικών συνθηκών στις περιοχές όπου προβλέπεται δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) του εν λόγω κανονισμού

Στους πίνακες M8.1_7 έως M8.1_9 αναφέρονται τα είδη που επιτρέπονται σε συγκεκριμένες ζώνες βλάστησης. Η ταξινόμηση της δασικής βλάστησης της Ελλάδας έχει γίνει βάσει της κατάταξης κατά Ντάφη (1973) στις ακόλουθες ζώνες βλάστησης:

- A. Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης (παραλιακή, λοφώδης, υποορεινή)
- B. Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης (λοφώδης, υποορεινή)
- Γ. Ζώνη δασών οξυάς-ελάτης και ορεινών παραμεσογειακών κωνοφόρων (ορεινή-υπαλπική)
- Δ. Ζώνη ψυχρόβιων κωνοφόρων (ορεινή υπαλπική)
- E. Εξωδασική ζώνη υψηλών ορέων

Στην επιλογή των ειδών ανά ζώνη βλάστησης έχει ληφθεί επιπλέον υπόψη η ανάγκη ανθεκτικότητας των ειδών στις δασικές πυρκαγιές καθώς και τον δυνητικά χωροκατακτητικό χαρακτήρα κάποιων ειδών, τα οποία μπορεί να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά με άλλα είδη ή με όμορες αγροτικές καλλιέργειες. Επίσης, έχει περιορισθεί η αυξημένη χρήση θάμνων και καλλωπιστικών ειδών και δεν περιλαμβάνονται στα επιτρεπτά είδη, είδη όπως η Λικιδάμβαρη (*Liquidambar orientalis*) καθώς και το ξενικό είδος Φελλοδρύς (*Quercus suber*).

Ευγενή πλατύφυλλα									
α/α	Ονομασία		Δένδρο	Θάμνος	ΖΩΝΕΣ				
					A	B	Γ	Δ	Ε
1	Acer campestre	Σφενδάμι πεδινό	X		*	*			
2	Acer monspessulanum	Σφενδάμι μονσπεσουλανό	X		*	*			
3	Acer obtusatum	Σφενδάμι αμβλύ	X			*	*		
4	Acer platanoides	Σφενδάμι πλατανοειδές	X				*		
5	Acer pseudoplatanus	Σφενδάμι ψευδοπλάτανος	X				*		
6	Acer sempervirens	Σφενδάμι αειθαλές	X	X	*	*			
7	Aesculus hippocastanum	Ιπποκαστανιά	X				*		
8	Alnus glutinosa	Σκλήθρο	X		*	*	*	*	
9	Carpinus betulus	Γαύρος βετουλοιειδής	X			*	*		
10	Carpinus orientalis	Γαύρος ανατολικός	X		*	*			
11	Castanea sativa	Καστανιά	X			*	*		
12	Fraxinus angustifolia	Φράξος στενόφυλλος	X		*	*			
13	Fraxinus ornus	Φράξος όρνος	X		*	*			
14	Juglans regia	Καρυδιά βασιλική	X		*	*	*		
15	Morus alba	Μουριά λευκή	X		*	*			
16	Morus nigra	Μουριά μαύρη	X		*	*			
17	Ostrya carpinifolia	Όστρυα	X		*	*			
18	Pistacia lentiscus var. chia ¹	Μαστιχόδενδρο ¹		X	*				
19	Prunus avium	Αγριοκερασιά	X			*	*		
20	Sorbus aucuparia	Σορβιά αυκουπάρια	X			*	*		
21	Sorbus domestica	Σορβιά οικιακή	X			*	*		
22	Sorbus graeca	Σορβιά άρια	X	X		*	*		
23	Sorbus torminalis	Σορβιά αντιδυσεντερική	X			*	*		
24	Tilia cordata	Φιλύρα μικρόφυλλη	X			*	*		
25	Tilia platyphyllos	Φιλύρα πλατύφυλλη	X			*	*		
26	Tilia tomentosa	Φιλύρα πιληματώδης	X			*	*		

Το Μαστιχόδενδρο δεν περιλαμβάνεται στα ευγενή πλατύφυλλα αλλά μπορεί να φυτευτεί σε παρόμοιο με αυτά φυτευτικό σύνδεσμο



Επιτρέπεται



Δεν επιτρέπεται

Πίνακας 8.1_7: Επιτρεπόμενα είδη ευγενών πλατύφυλλων ανά ζώνη βλάστησης (Κατάταξη κατά Ντάφη 1973)

Λοιπά πλατύφυλλα

α/α	Ονομασία		Δένδρo	Θάμνος	ΖΩΝΕΣ				
					A	B	Γ	Δ	Ε
2	<i>Celtis australis</i>	Μελικοκιά	X		*	*			
3	<i>Ceratonis siliqua</i>	Χαρουπιά	X		*	*			
4	<i>Cercis siliquastrum</i>	Κουτσουπιά	X	X	*	*	*		
5	<i>Cornus mas</i>	Κρανιά		X		*	*		
6	<i>Corylus avellana</i>	Λεπτοκαρυά	X	X		*	*		
7	<i>Cotinus coggygria</i>	Κότινος (Χρυσόξυλο)		X		*	*		
8	<i>Crataegus hedreichii</i>	Κράταιγος χελδράιχ		X	*	*			
9	<i>Crataegus laciniata</i>	Κράταιγος πολυσχιδής	X	X	*	*			
10	<i>Crataegus monogyna</i>	Κράταιγος μονόγυνη	X	X	*	*			
11	<i>Fagus moesiaca</i>	Οξιά μοϊσιακή	X				*	*	
12	<i>Fagus silvatica</i>	Οξιά δασική	X				*	*	
13	<i>Laurus nobilis</i>	Δάφνη	X	X	*	*			
14	<i>Myrtus communis</i>	Μυρτιά		X	*	*			
15	<i>Olea europaea var. sylvestris</i>	Αγριελιά	X	X	*	*			
16	<i>Pirus amygdaliformis</i>	Γκορτσιά	X		*	*			
17	<i>Pistacia terebinthus</i>	Κοκορεβιθιά	X	X	*				
18	<i>Populus alba</i> & υβρίδια	Λεύκη λευκή	X			*	*		
19	<i>Populus nigra</i> & υβρίδια	Λεύκη μαύρη	X			*	*		
20	<i>Populus tremula</i> & υβρίδια	Λεύκη τρέμουσα	X		*	*	*	*	
21	<i>Prunus cocomilia</i>	Αγριοκορομηλιά	X		*	*	*		
22	<i>Quercus cerris</i>	Δρυς ευθύφλοια	X			*	*		
23	<i>Quercus conferta</i>	Δρυς πλατύφυλλη	X			*	*		
24	<i>Quercus dalechampii</i>	Δρυς δελαχαμπίου	X			*	*		
25	<i>Quercus frainetto</i>	Δρυς πλατύφυλλη	X			*	*		
26	<i>Quercus ilex</i>	Αριά	X		*	*			
27	<i>Quercus infectoria</i>	Δρυς βαφική		X	*	*			
28	<i>Quercus ithaburensis</i>	Δρυς ήρεμη (Βελανιδιά)	X		*	*			
29	<i>Quercus pedunculata</i>	Δρυς ποδισκοφόρα	X		*	*	*		
30	<i>Quercus pedunculiflora</i>	Δρυς χνοώδης ποδισκοφόρα	X		*	*	*		
31	<i>Quercus pubescens</i>	Δρυς χνοώδης	X		*	*			
32	<i>Rhus coriaria</i>	Ρούδι		X	*	*			
33	<i>Salix alba</i>	Ιτιά λευκή	X		*	*	*		
34	<i>Salix eleagnos</i>	Ιτιά λευκωπή	X	X	*	*	*		
35	<i>Sambucus nigra</i>	Κουφοξυλιά	X	X		*	*		
36	<i>Styrax officinalis</i>	Στύρακας	X	X		*	*		
37	<i>Tamarix sp.</i>	Αλμυρίκι	X	X	*	*			

* Επιτρέπεται

Δεν επιτρέπεται

Πίνακας 8.1_8: Επιτρεπόμενα είδη λοιπών πλατύφυλλων ανά ζώνη βλάστησης (Κατάταξη κατά Ντάφη 1973)

Κωνοφόρα									
α/α	Ονομασία		Δένδρο	Θάμνος	ΖΩΝΕΣ				
					A	B	Γ	Δ	Ε
1	Cupressus sempervirens	Κυπαρίσσι αειθαλές	X		*	*	*		
2	Juniperus sp.	Άρκευθος	X		*	*	*	*	*
3	Picea excelsa	Ερυθρελάτη	X				*	*	
4	Pinus brutia	Πεύκη τραχεία	X		*	*			
5	Pinus nigra	Πεύκη μαύρη	X			*	*	*	
6	Pinus pinea	Κουκουναριά	X		*				
7	Taxus baccata	Ίταμος	X				*	*	

*

Επιτρέπεται

Δεν επιτρέπεται

Πίνακας 8.1_9 Επιτρεπόμενα είδη κωνοφόρων ανά ζώνη βλάστησης (Κατάταξη κατά Ντάφη 1973)

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ελάχιστων περιβαλλοντικών απαιτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ.807/2014

α) Σε ότι αφορά τις προβλέψεις του Άρθρου 6(α) του Καν.807/2014

- Η εφαρμογή της δάσωσης ή δημιουργίας δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες απαγορεύεται ρητά σε περιοχές του δικτύου Natura 2000, που έχουν χαρακτηριστεί ως απόλυτης προστασίας της φύσης σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε από το ν. 3851/2010 (ΦΕΚ 85 Α').
- Η εφαρμογή της δάσωσης ή δημιουργίας δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες που εμπίπτουν σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) του δικτύου Natura 2000, επιτρέπεται εφόσον εξασφαλίζονται οι οικολογικές διαδρομές (ecological corridors), ευνοείται η παραποτάμια βλάστηση και η ύπαρξη διακένων στη βλάστηση προκειμένου τα αρπακτικά πτηνά να ευνοούνται στην αναζήτηση τροφής. Για το λόγο αυτό πρέπει το προς δάσωση αγροτεμάχιο να μην είναι το μοναδικό διάκενο στην περιοχή και πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να διατηρείται ο υγροτοπικός χαρακτήρας κάθε περιοχής.
- Τα ως άνω στοιχεία παρουσιάζονται/περιγράφονται στο Τεχνικό Σχέδιο Δάσωσης ή στη Μελέτη Δάσωσης (για εκτάσεις άνω των 50 εκταρίων), η σύνταξη των οποίων προβλέπεται για τη δάσωση ή δημιουργία δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες.
- Περιλαμβάνεται κατάλογος με τα είδη τα οποία επιτρέπεται να φυτευτούν καθώς και γενικός συσχετισμός αυτών με εδαφοκλιματικές ζώνες βλάστησης.
- Επιμέρους τοπικές συνθήκες εξετάζονται στο τεχνικό σχέδιο δάσωσης ή στη μελέτη δάσωσης αναλόγως του μεγέθους της έκτασης που θα δασωθεί.

β) Σε ότι αφορά τις προβλέψεις του Άρθρου 6(β) του Καν.807/2014:

- Περιλαμβάνεται κατάλογος με τα είδη τα οποία επιτρέπεται να φυτευτούν καθώς και γενικός συσχετισμός αυτών με εδαφοκλιματικές ζώνες.
- Ο κατάλογος αποτελείται αποκλειστικά από αυτόχθονα είδη της μεσογειακής βιογεωγραφικής ζώνης και δεν περιλαμβάνει τα γένη *Eucalyptus* spp., *Paulownia* spp καθώς και την *Robinia Pseudoacacia*.
- Κατά την κατηγοριοποίηση των επιτρεπόμενων ειδών για τη δάσωση γεωργικών γαιών σε ζώνες βλάστησης έχει ληφθεί υπόψη η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και στις φυσικές καταστροφές, ανά ζώνη.
- Επιμέρους ειδικές βιοτικές, εδαφολογικές και υδρολογικές συνθήκες λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση του τεχνικού σχεδίου και ή της μελέτης δάσωσης.
- Οι υποχρεώσεις των ωφελούμενων να προστατεύουν και φροντίζουν τη δασωθείσα έκταση τουλάχιστον όσο παίρνουν ενισχύσεις για τη συντήρηση της φυτείας και την απώλεια εισοδήματος, ορίζονται ρητά.
- Για τα είδη ταχείας ανάπτυξης του γένους *Populus* spp. και του γένους *Salix* spp. στηρίζεται μόνο η εγκατάσταση και αποκλείεται εκ των προτέρων η παροχή στήριξης για τη συντήρηση αυτών.

γ) Σε ότι αφορά τις προβλέψεις του Άρθρου 6(γ) του Καν. 807/2014:

Επιτρέπεται η φύτευση πολυετών ξυλωδών φυτών, εφόσον αυτά περιλαμβάνονται στον σχετικό κατάλογο. Η τεκμηρίωση της επιλογής των ειδών αναλύεται στο σχετικό τεχνικό σχέδιο ή μελέτη δάσωσης και υπόκειται σε αξιολόγηση. Ο δικαιούχος υποχρεούται να παρέχει τον ίδιο βαθμό επιμέλειας και προστασίας που ισχύει για τα δάση.

Σε ότι αφορά τις προβλέψεις του Άρθρου 6(δ) του Καν. 807/2014 αυτές εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις δημιουργίας δασών στο πλαίσιο του υπομέτρου 8.1, ανεξαρτήτου μεγέθους δασωθείσας έκτασης. Επίσης, επισημαίνεται ότι η αυξημένη χρήση πλατύφυλλων ή /και η μίξη ειδών σε μεγαλύτερο ποσοστό από αυτό που είναι υποχρεωτικό (10%), εισάγονται επιπλέον ως κριτήρια επιλογής.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Καθορισμός του ελάχιστου και του μέγιστου αριθμού δένδρων ανά εκτάριο που θα φυτευτούν και, όταν ωριμάσουν, που θα διατηρηθούν, και των δασικών ειδών που θα χρησιμοποιηθούν όπως αναφέρεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν αφορά στο υπομέτρο.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Αναφορά των περιβαλλοντικών οφελών από τα υποστηριζόμενα συστήματα

Δεν αφορά στο υπομέτρο.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Κατά περίπτωση, κατάλογος με τα είδη επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών που ενδέχεται να προκαλέσουν καταστροφές

Δεν αφορά στο υπομέτρο.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Προσδιορισμός ταξινομημένων δασικών περιοχών που διατρέχουν μέσο έως υψηλό κίνδυνο δασικής πυρκαγιάς σύμφωνα με το σχετικό σχέδιο δασοπροστασίας

Δεν αφορά στο υπομέτρο.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Όσον αφορά τις προληπτικές δράσεις που αφορούν παράσιτα και ασθένειες, περιγραφή της εμφάνισης σχετικής ασθένειας, βάσει επιστημονικών στοιχείων, όπως, κατά περίπτωση, συστάσεων επιστημονικών οργανώσεων για την αντιμετώπιση των επιβλαβών οργανισμών και των ασθενειών

Δεν αφορά στο υπομέτρο.

[Επενδύσεις με στόχο τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων] Καθορισμός του είδους των επιλέξιμων επενδύσεων και των αναμενόμενων περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων τους και/ή της αξίας τους ως δημόσιου αγαθού

Δεν αφορά στο υπομέτρο.

8.2.8.3.2. 8.3 Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

Επιμέρους μέτρο:

- 8.3 - στήριξη για την πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα

8.2.8.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το Υπομέτρο 8.3 περιλαμβάνει δράσεις πρόληψης ζημιών σε δάση έναντι βιοτικών και *αβιοτικών* απειλών, οι οποίες ορίζονται :

- *οι πυρκαγιές,*
- *οι παθογόνοι οργανισμοί,*
- *τα πλημμυρικά φαινόμενα.*

Σημειώνεται ότι η αύξηση του κινδύνου από τις απειλές αυτές στα ελληνικά δάση (αλλά και γενικότερα στα Μεσογειακά) σχετίζεται άμεσα με παρατηρούμενες και αναμενόμενες αλλαγές στις κλιματικές συνθήκες. Ως εκ τούτου, η διάσταση της αντιμετώπισης και προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή θα εισαχθεί οριζόντια στο πλαίσιο του Υπομέτρου.

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου θα υλοποιηθούν ενέργειες που σχετίζονται με την κατασκευή και βελτίωση προστατευτικών υποδομών, υποδομών παρακολούθησης των δασών καθώς και με ειδικούς δασοκομικούς χειρισμούς που απαιτούνται κατά περίπτωση για τη μείωση του κινδύνου εμφάνισης των ανωτέρω απειλών. Στο πλαίσιο του Υπομέτρου είναι δυνατόν να αναλαμβάνεται προληπτική δράση που καλύπτει παραπάνω από μία απειλές.

Δασικές πυρκαγιές

Το πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών είναι τεράστιο και πολύπλευρο. Οι δασικές πυρκαγιές έχουν καταστροφικές συνέπειες στο περιβάλλον και ειδικότερα στο δασικό περιβάλλον της χώρας μας, προκαλώντας την έντονη διάβρωση, την απερήμωση και την υποβάθμιση της ποιότητας του νερού καθώς και την απώλεια της βιοποικιλότητας και των ενδιαιτημάτων. Αντίστοιχα, επιφέρουν υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και της δημόσιας υγείας στα αστικά κέντρα εφόσον λαμβάνουν χώρα σε περιαστικά δάση.

Η πρόληψη ζημιών από εκτεταμένες δασικές πυρκαγιές με την εισαγωγή κατάλληλων και απαραίτητων δράσεων πρόληψης οδηγεί σε πληθώρα ευεργετικών αποτελεσμάτων για το περιβάλλον (αποφυγή διαβρώσεων και υποβάθμισης της ποιότητας του εδάφους, αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων, αποφυγή υποβάθμισης του υδροφόρου ορίζοντα, επίτευξη υδατικής ισορροπίας και προστασία των λεκανών απορροής, προστασία της τοπικής χλωρίδας αλλά και πανίδας, προστασία της βιοποικιλότητας, διατήρηση του μεσογειακού οικοτόπου) αλλά και για την κλιματική αλλαγή (χαμηλά επίπεδα CO₂, άμβλυνση του φαινομένου του θερμοκηπίου).

Διάγραμμα 1 Καμένες εκτάσεις σύμφωνα με δασικές και πυροσβεστικές υπηρεσίες, 1980-2012

Παθογόνοι οργανισμοί.

Η εκδήλωση επιδημιών εντόμων και παθογόνων οργανισμών είναι γνωστό και αναμενόμενο φαινόμενο στη δασική διαχείριση. Εντούτοις, κατά την τελευταία εικοσαετία έχει αυξηθεί σημαντικά λόγω των αλλαγών στο κλίμα αλλά και της αυξημένης εισαγωγής επιβλαβών οργανισμών ως συνέπεια του διεθνούς εμπορίου.

Η προστασία της υγείας των φυτών είναι απαραίτητη για τη διατήρηση των δασών και του τοπίου της χώρας. Η υγεία των φυτών είναι επίσης σημαντική για την προστασία της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημικών υπηρεσιών.

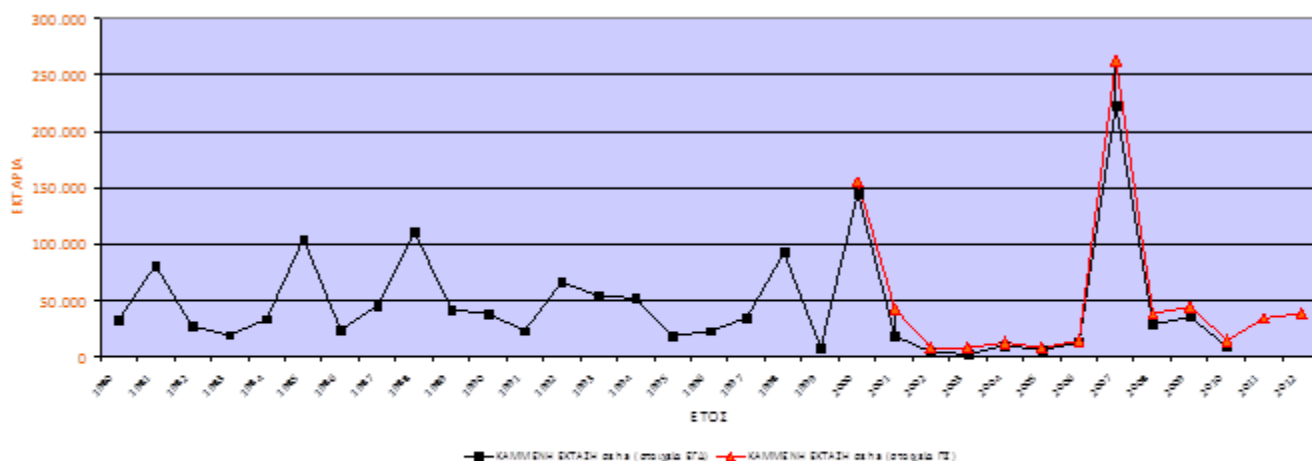
Σε ότι αφορά την αλλαγή του κλίματος, τα δάση επηρεάζονται από τη μεταβολή στη συχνότητα, στην ένταση, στη διάρκεια και στον χρονισμό των διαταραχών, όπως η εκδήλωση επιδημιών εντόμων και παθογόνων οργανισμών. Το κλίμα επιδρά με άμεσο τρόπο τόσο στην επιβίωση και εξάπλωση των εντόμων και των παθογόνων οργανισμών όσο και στην ευπάθεια των δασικών οικοσυστημάτων. Μεταβολές στη θερμοκρασία ή στις βροχοπτώσεις επηρεάζουν τα ποσοστά επιβίωσης και αναπαραγωγής καθώς και τη διασπορά και γεωγραφική εξάπλωση των εν λόγω ειδών. Αυτού του είδους η επίδραση φαίνεται καθαρά στην περίπτωση του φλοιοφάγου εντόμου *Ips typographus*, το οποίο ενώ είχε δύο γενιές ανά έτος στην Νότια Ευρώπη, προσφάτως, εμφανίζει και τρίτη γενιά ανά έτος. Επιπρόσθετα, η ξηρασία επιδρά στην άμυνα των δέντρων και τα αποδυναμώνει, διευκολύνοντας την αύξηση και άλλων φλοιοφάγων εντόμων. Ο ίδιος μηχανισμός συμβάλει σε πλήθος οξείων προσβολών εντόμων ή/και παθογόνων σε δάση όπως τα *Peridermium pini* (σε δασική πεύκη), *Epinotia subsequana* και *Pityokteines spinidens* (κεφαλληνιακή ελάτη) και πολλών άλλων.

Η δράση αφορά στην πρόληψη της εξάπλωσης των παθογόνων του σχετικού καταλόγου σε υφιστάμενα δάση και δασικές εκτάσεις. Οι σχετικοί κατάλογοι του Εθνικού Σχεδίου Προστασίας επισυνάπτονται.

Πλημμυρικά φαινόμενα

Τόσο το ξηροθερμικό κλίμα όσο και το ανάγλυφο της χώρας ευνοούν την έντονη χειμαρρικήτητα που παρατηρείται στη χώρα μας, η οποία οδηγεί στην απόσπαση εκατομμυρίων κυβικών μέτρων εδάφους από τις ορεινές και ημιορεινές περιοχές, και τη μεταφορά και απόθεση τους στις πεδινές, προκαλώντας σοβαρές πλημμύρες και άλλες καταστροφές, όπως υποβάθμιση των εδαφών και επιζήμιες προσχώσεις.

Η πρόληψη της εμφάνισης των σχετικών φαινομένων θα έχει πληθώρα ευεργετικών αποτελεσμάτων για το περιβάλλον (αποφυγή διαβρώσεων και υποβάθμισης της ποιότητας του εδάφους, αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων, αποφυγή υποβάθμισης του υδροφόρου ορίζοντα, επίτευξη υδατικής ισορροπίας και προστασία των λεκανών απορροής, προστασία της τοπικής χλωρίδας αλλά και πανίδας, προστασία της βιοποικιλότητας, διατήρηση των μεσογειακών τοπίων και οικοτόπων).



Διάγραμμα 1: Καμμένες εκτάσεις σύμφωνα με δασικές και πυροσβεστικές υπηρεσίες

8.2.8.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται μέσω **επιχορήγησης του Άρθρου 67 του Καν. 1303/13**. Υπάρχει δυνατότητα συνδρομής χρηματοδοτικών μέσων ή συνδυασμού επιχορήγησης και χρηματοδοτικών μέσων.

Είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 45 του Καν. (Ε.Ε.) 1305/2013.

8.2.8.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, όπως ισχύει

Οδηγία 2000/29/EK του Συμβουλίου της 8ης Μαΐου 2000, περί μέτρων κατά της εισαγωγής στην Κοινότητα οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας

Οδηγία 2000/60 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, όπως ισχύει

Οδηγία 2007/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007 για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, όπως ισχύει

ΟΔΗΓΙΑ 79/409/ΕΟΚ «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

ΟΔΗΓΙΑ 2009/147/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 30ής Νοεμβρίου 2009 περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών

-ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας

- Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές Natura 2000

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Δημόσια Έργα: και Ν.3669/2008 (ΦΕΚ Α τ. 116/18-6-2008), κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων όπως ισχύει.

Δασοτεχνικά έργα: ΠΔ 437/81, (ΦΕΚ Α΄ 120/5-5-1981), περί μελέτης και εκτελέσεως δασοτεχνικών έργων όπως ισχύει

Περιβαλλοντικές δεσμεύσεις/υποχρεώσεις: Ν.4014/11 (ΦΕΚ Α΄ 209/21-9-2011) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων

Προγραμματική σύμβαση για υλοποίηση έργων επί δημοσίων εκτάσεων: Άρθρο 100 (Προγραμματικές Συμβάσεις) του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α΄ 87/07/06/2010: Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Τοπικά/Περιφερειακά σχέδια πρόληψης πυρκαγιάς: ΚΥΑ 12030 Φ.109.1./99 Ρύθμιση θεμάτων συνεργασίας ... για την πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών", όπως ισχύει.

Παθογόνοι οργανισμοί: και ΠΔ 365/2002 (ΦΕΚ 307/Α / 10-12-2002), μέτρα προστασίας κατά της εισαγωγής από άλλο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα στη Χώρα ή μέσω αυτής σε άλλο κράτος μέλος της Κοινότητας οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της, όπως ισχύει.

Νόμος 3937 ΦΕΚ 60 Α 31032011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις

ΚΥΑ 37338/1807/Ε103/10, Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409 /ΕΟΚ, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ.

ΚΥΑ 8353/276/Ε103 Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ΄ αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ....»(Β΄ 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ.

8.2.8.3.2.4. Δικαιούχοι

Οι δυνητικοί δικαιούχοι είναι:

1. Δημόσιοι Φορείς

- α. Δασικές Υπηρεσίες
- β. Δήμοι κάτοχοι η διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων και οι ενώσεις τους
- γ. Περιφέρειες κάτοχοι η διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων και οι ενώσεις τους
- δ. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) κάτοχοι η διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων

2. Ιδιώτες

- α. Κάτοχοι δασών και δασικών εκτάσεων, φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και οι ενώσεις τους

8.2.8.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Τα επιλέξιμα κόστη στο πλαίσιο του Υπομέτρου 8.3 είναι:

Πυρκαγιές

Δαπάνες κατασκευής ή/και συντήρησης προστατευτικών υποδομών όπως:

- δασικά μονοπάτια και δασικές οδοί με σκοπό την βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου αντιπυρικής προστασίας
- σημεία υδροδότησης (υδατοδεξαμενές, υδρομαστεύσεις, κλπ) συμπεριλαμβανομένων και έργων για τη συντήρηση και βελτίωση του δικτύου των σημείων υδροληψίας για τον ανεφοδιασμό των μέσων κατάσβεσης
- αντιπυρικές λωρίδες και άλλες ζώνες ή σημεία ασυνέχειας της καύσιμης ύλης

Δαπάνες προληπτικών δασοκομικών χειρισμών όπως:

-μικρά τεχνικά έργα για την βελτίωση και την αποκατάσταση της βατότητας των υφιστάμενων δασικών δρόμων αντιπυρικής προστασίας,

-καθαρισμοί παρεδάφιας ή άλλης βλάστησης, διαφοροποίηση της δομής του δάσους με χρήση λιγότερο εύφλεκτων δασικών ειδών.

Δαπάνες εγκατάστασης ή/και βελτίωσης εξοπλισμού και συστημάτων παρακολούθησης πυρκαγιών συμπεριλαμβανομένων παρατηρητηρίων, συστημάτων ανίχνευσης δασικών πυρκαγιών, επικοινωνιακού εξοπλισμού.

Ρητά αποκλείονται από τις επιλέξιμες δαπάνες, δαπάνες συντήρησης που σχετίζονται με γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις επί αγροτικών εκτάσεων/αγροτεμαχίων.

"Σημειώνεται ότι σε ότι αφορά τις υποδομές με στόχο την καταπολέμηση των πυρκαγιών δηλαδή υποδομές για την προσγείωση και τον ανεφοδιασμό αεροπλάνων ή/και ελικοπτέρων αυτές μπορεί να χρηματοδοτηθούν μόνο εάν προορίζονται για μη εμπορικούς σκοπούς."

Παθογόνοι οργανισμοί

Δαπάνες εγκατάστασης ή/και βελτίωσης εξοπλισμού και συστημάτων παρακολούθησης εμφάνισης παθογόνων οργανισμών συμπεριλαμβανομένων δικτύου/ων δοκιμαστικών επιφανειών, επικοινωνιακού εξοπλισμού και άλλων κατά περίπτωση συστημάτων.

Δαπάνες ειδικών δασοκομικών χειρισμών για την πρόληψη της εξάπλωσης παθογόνων οργανισμών σύμφωνα με τα μέτρα προστασίας που απορρέουν από το νομικό πλαίσιο (εθνικό/ΕΕ) που τα διέπει, όπως κοπή, καύση, απομάκρυνση δένδρων κ.α.

Χείμαρροι

Δαπάνες κατασκευής ορεινών αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων αποφυγής επιπτώσεων των πλημμυρών και της διάβρωσης των εδαφών.

Συνοδευτικά έργα που σχετίζονται με την υλοποίηση των ανωτέρω.

Από το πεδίο εφαρμογής του μέτρου αποκλείονται ρητά οι παραγωγικές υποδομές, όπως π.χ. οι κορμοπλατείες ή οι υποδομές φόρτωσης δασικών προϊόντων.

8.2.8.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

- Οι δράσεις πρόληψης συνάδουν με το Εθνικό Σχέδιο Αντιπυρικής Προστασίας Δασών και το Εθνικό Σχέδιο Προστασίας Δασών από Παθογόνους Οργανισμούς στο Πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020. Ειδικότερα:

Οι δράσεις πρόληψης της εξάπλωσης παθογόνων οργανισμών αφορούν τους οργανισμούς του καταλόγου που περιλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Προστασίας Δασών από Παθογόνους Οργανισμούς στο Πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

- Οι δράσεις πρόληψης πυρκαγιών αφορούν εκτάσεις μέσου ή/και υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Αντιπυρικής Προστασίας Δασών, δηλαδή όλη την Ελληνική Επικράτεια.
- Δράσεις σε δημόσια δάση υλοποιούνται μόνον εφόσον είναι συμβατές με το ετήσιο πρόγραμμα εργασιών της οικείας δασικής υπηρεσίας.
- Δράσεις σε ιδιωτικά δάση υλοποιούνται μόνον εφόσον είναι συμβατές με το εγκεκριμένο διαχειριστικό σχέδιο του δάσους ή της τεχνικής έκθεσης ή του πίνακα υλοτομίας
- Δεν χορηγείται καμία ενίσχυση για απώλεια εισοδήματος
- Για την υλοποίηση απαιτείται μελέτη/τεχνική έκθεση ανάλογα με το είδος της παρέμβασης.

8.2.8.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Αρχές για τον ορισμό των κριτηρίων επιλογής είναι οι εξής:

- Δίνεται προτεραιότητα σε δράσεις που αφορούν την πρόληψη καταστροφών σε δασική περιοχή του δικτύου NATURA2000
- Δίνεται προτεραιότητα σε δράσεις που αφορούν σε περιοχές που συμβάλουν στην προστασία των ζωνών υψηλού κινδύνου πλημμύρας, σύμφωνα με την προκαταρκτική αξιολόγηση του ΥΠΕΚΑ (2012).
- Δίνεται προτεραιότητα σε ιδιαίτερα επικίνδυνες περιοχές της Χώρας για την εκδήλωση πυρκαγιών σε δάση και δασικές εκτάσεις όπως αυτές αναφέρονται στο π.δ. 575/1980 (Α' 157) και ταξινομούνται ως περιοχές υψηλού κινδύνου για εκδήλωση πυρκαγιάς αλλά και όλες οι υπόλοιπες περιοχές της Χώρας, οι οποίες ταξινομούνται ως περιοχές μέσου κινδύνου σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Αντιπυρικής Προστασίας Δασών.
- Δίνεται προτεραιότητα για την πρόληψη της εξάπλωσης παθογόνων οργανισμών ορίζονται σε περιοχές εμφάνισης των επιβλαβών οργανισμών που προκαλούν σημαντικές ζημιές σε δασικά είδη φυτών και καταγράφονται στον κατάλογο του Εθνικού Σχεδίου Προστασίας Δασών από Παθογόνους Οργανισμούς.

8.2.8.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών.

8.2.8.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.8.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι βασικοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου είναι:

1. Δημόσια έργα

- Κίνδυνος κατάτμησης έργων.
- Καθυστερήσεις κατά την υλοποίηση των έργων στις περιπτώσεις που οι Δικαιούχοι Δήμοι δεν διαθέτουν Τεχνική Υπηρεσία.

2. Ιδιωτικές επενδύσεις

- Εύλογο κόστος εργασιών. Κίνδυνος υπερτιμολόγησης των εργασιών που αφορούν τις επεμβάσεις του Υπομέτρου.

8.2.8.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν κατά την υλοποίηση του Υπομέτρου αντιμετωπίζονται ως επί το πλείστον προληπτικά.

1. Δημόσια έργα

Ειδικότερα, σε ότι αφορά τις διαδικασίες **δημοσίων έργων**, πέραν του υφιστάμενου νομοθετικού και διαδικαστικού πλαισίου (σύμφωνα και με την Οδηγία 2000/18) έχουν αναληφθεί οι εξής πρόσθετες πρωτοβουλίες:

- ο το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020 και ο σχετικός νόμος προβλέπουν τη διαλειτουργικότητα μεταξύ ΟΠΣ ΕΣΠΑ και του ΟΠΣΑΑ, διασφαλίζοντας περαιτέρω την αποφυγή της κατάτμησης έργων μέσω της οριοθέτησης της επιλεξιμότητας και της συμπληρωματικότητας με παρεμβάσεις άλλων μέτρων ή/και ταμείων.
- η ΓΔ Δασών αναλαμβάνει μέριμνα για την ενημέρωση των ωφελομένων μέσω προτύπων/οδηγών, που αφορούν το πλαίσιο ωρίμανσης -προκήρυξης - αδειοδότησης των δημοσίων έργων. Για τον ίδιο σκοπό, έχει δημιουργηθεί από τη ΜΟΔ Α.Ε. υποστηρικτική δομή, η οποία μεταβαίνει στην έδρα των Δικαιούχων και παρέχει τεχνική υποστήριξη και επίσης δίνεται η δυνατότητα τεχνικής στήριξης από τρίτους.
- Η πλήρης εφαρμογή του συστήματος ηλεκτρονικής διαχείρισης των διαγωνισμών ανάθεσης δημοσίων έργων (μέσω του ΕΣΗΔΗΣ).

2. Ιδιωτικές επενδύσεις

Στις επιλέξιμες δαπάνες θα τεθεί πλαφόν όπου οι ανώτερες τιμές δεν θα μπορούν να ξεπερνούν τις τιμές που ορίζονται στο Αναλυτικό Τιμολόγιο Αναδασωτικών Εργασιών και επικουρικά του Αναλυτικού Τιμολογίου Οικοδομικών Εργασιών, του Αναλυτικού Τιμολογίου Εργασιών Πρασίνου και του Αναλυτικού Τιμολογίου Αναδασωτικών και Φυτωριακών Εργασιών.

8.2.8.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το συγκεκριμένο Μέτρο έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία. Η Ελλάδα διαθέτει επαρκές νομικό πλαίσιο υλοποίησης δημοσίων έργων, πραγματοποιείται έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, ενώ το κόστος των έργων διασφαλίζεται από την ύπαρξη κόστους αναφοράς (πίνακες τιμών μονάδας οικοδομικών εργασιών). Παράλληλα μετά τις τελευταίες εξελίξεις στη χώρα έχει «αυστηροποιηθεί» η δημοσιονομική λειτουργία των δημοσίων φορέων και έχει εντατικοποιηθεί η εποπτεία των μη κερδοσκοπικών φορέων.

Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.8.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

8.2.8.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός και αιτιολόγηση του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων άνω του οποίου η στήριξη θα προϋποθέτει την υποβολή προγράμματος διαχείρισης δασών ή ισοδύναμου μέσου

Η στήριξη στο πλαίσιο του Υπομέτρου συνδέεται με την ύπαρξη δασικού διαχειριστικού σχεδίου ή ισοδύναμου ανεξαρτήτως μεγέθους της εκμετάλλευσης.

Ορισμός του «ισοδύναμου μέσου»

Η διαχείριση τόσο όλων των δημοσίων και ιδιωτικών δασών ανεξαρτήτου μεγέθους στην Ελλάδα ασκείται βάσει:

1. Δασοπονικών ή δασικών **διαχειριστικών σχεδίων** μονίμων ή προσωρινών

2. Δασοπονικών ή δασικών διαχειριστικών **εκθέσεων**

3. **Πινάκων υλοτομίας**

Και τα τρία αυτά μέσα οφείλουν να διασφαλίζουν τη διατήρηση και συντήρηση των δασών και να εγγυώνται την απόληψη καρπώσεων στο διηνεκές (Άρθρα 63 και 143 του ΝΔ 86/69 και Άρθρο 2 του 3208/2003). Συνεπώς, με βάση την εθνική νομοθεσία, θεωρείται ότι ισοδύναμο με το διαχειριστικό σχέδιο μέσο οφείλεται να παρασχεθεί για όλα τα δάση. Ειδικά, για τα ιδιωτικά δάση έκτασης άνω των 100 εκταρίων και ετησίου λήμματος τουλάχιστον 200 κυβικών μέτρων ξυλώδους όγκου δεν επαρκεί ο πίνακας υλοτομίας αλλά είναι υποχρεωτική η εκμετάλλευση βάσει δασοπονικής έκθεσης

4. Επιπλέον, σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας καταρτίζεται και εγκρίνεται **ετήσιο αναπτυξιακό πρόγραμμα δασοπονίας** (ν. 2503/ 97 όπως ισχύει), για το οποίο ισχύουν οι αρχές των άρθρων 63 και άρθρο 143 του ΝΔ 86/69). Επιμέρους, δημόσια έργα δασοπονίας οφείλουν να είναι συμβατά με τις αρχές των προγραμμάτων και μπορεί να διέπονται από ειδικές διατάξεις οι οποίες εξετάζονται και εγκρίνονται σε επίπεδο μελέτης (π.χ. έργα εντός προστατευόμενων περιοχών, έργα προστασίας κλπ).

Για τα επιμέρους έργα απαιτούνται κατά περίπτωση **εγκεκριμένες μελέτες** και περιβαλλοντική αδειοδότηση.

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ειδών που πρόκειται να φυτευτούν και των περιοχών και των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν ώστε να αποφεύγεται η ακατάλληλη δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των περιβαλλοντικών και κλιματικών συνθηκών στις περιοχές όπου προβλέπεται δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) του εν λόγω κανονισμού

Αφορά στο υπομέτρο 8.1.

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ελάχιστων περιβαλλοντικών απαιτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ.807/2014

Αφορά στο υπομέτρο 8.1.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Καθορισμός του ελάχιστου και του μέγιστου αριθμού δένδρων ανά εκτάριο που θα φυτευτούν και, όταν ωριμάσουν, που θα διατηρηθούν, και των δασικών ειδών που θα χρησιμοποιηθούν όπως αναφέρεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Αφορά στο υπομέτρο 8.2.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Αναφορά των περιβαλλοντικών οφελών από τα υποστηριζόμενα συστήματα

Αφορά στο υπομέτρο 8.2.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Κατά περίπτωση, κατάλογος με τα είδη επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών που ενδέχεται να προκαλέσουν καταστροφές

Συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα Εθνικό σχέδιο προστασίας από παθογόνα.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Προσδιορισμός ταξινομημένων δασικών περιοχών που διατρέχουν μέσο έως υψηλό κίνδυνο δασικής πυρκαγιάς σύμφωνα με το σχετικό σχέδιο δασοπροστασίας

Οι ιδιαίτερα επικίνδυνες περιοχές της Χώρας για την εκδήλωση πυρκαγιών σε δάση και δασικές εκτάσεις αναφέρονται στο π.δ. 575/1980 (Α' 157) και ταξινομούνται ως περιοχές υψηλού κινδύνου για εκδήλωση πυρκαγιάς. Όλες οι υπόλοιπες περιοχές της Χώρας ταξινομούνται ως περιοχές μέσου κινδύνου.

Επισυνάπτεται στο Παράρτημα Εθνικό σχέδιο προστασίας από πυρκαγιές.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Όσον αφορά τις προληπτικές δράσεις που αφορούν παράσιτα και ασθένειες, περιγραφή της εμφάνισης σχετικής ασθένειας, βάσει επιστημονικών στοιχείων, όπως, κατά περίπτωση, συστάσεων επιστημονικών οργανώσεων για την αντιμετώπιση των επιβλαβών οργανισμών και των ασθενειών

Υπάρχει πρόγραμμα επισκόπησης και συνεχούς παρατήρησης παρασίτων και ασθενειών και όταν εμφανισθεί κάποιο σύμπτωμα ασθένειας ή παρασίτων λαμβάνεται επίσημο δείγμα, το οποίο αποστέλλεται για εργαστηριακές αναλύσεις.

Αρμόδια αρχή για τον συντονισμό της εφαρμογής φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας στη Χώρα, σύμφωνα με το άρθρο 1(3) & 2(1)(ζ)&(η) του Π.Δ. 365/2002 (Α' 307), είναι η Δ/νση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής - Τμήμα Φυτοϋγειονομικού ελέγχου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υπ.Π.ΕΝ.), η οποία αποτελεί τον εθνικό συντονιστή του συνολικού προγράμματος.

Ειδικότερα για τον τομέα της δασοπονίας αρμόδια Δ/νση είναι η Η Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Αγροπεριβάλλοντος του Υπ.Π.ΕΝ η οποία συντονίζει τις δασικές υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου στην υλοποίηση της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας σύμφωνα με το άρθρο 2(1)(ζ)(i) του ΠΔ365/2002 (Α' 307) όπως ισχύει.

Επιπλέον σύμφωνα με το Πρόγραμμα των συστηματικών επισήμων Επισκοπήσεων (Surveys) έτους 2015, για τον συντονισμό του προγράμματος των Επισκοπήσεων και των επισήμων Εργαστηρίων στη σύνταξη και την επικαιροποίηση των μεθοδολογιών των Επισκοπήσεων έχει οριστεί το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ) , το οποίο είναι *Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που τελεί υπό την εποπτεία του Υπ.Π.ΕΝ.*

Οι εργαστηριακές αναλύσεις, των επισήμων δειγμάτων π μπορούν να διενεργούνται από τα ακόλουθα εργαστήρια:

α) του Υπ. Π.Α.Π.ΕΝ

β) του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου (Μ.Φ.Ι.), *Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που τελεί υπό την εποπτεία του Υπ.Π.ΕΝ*

γ) του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.), *Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που τελεί υπό την εποπτεία του Υπ.Π.ΕΝ*

δ) *Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα που δεν τελούν υπό την εποπτεία του Υπ. Π.Α.Π.ΕΝ, όπως είναι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα τρίτης βαθμίδας και τα ερευνητικά ιδρύματα, μετά από αίτημα τους και έγκριση από την εποπτεύουσα αρχή τους, εφόσον απαιτείται, και*

ε) *ιδιωτικά εργαστήρια υπό οποιαδήποτε νομική μορφή αναγνωρισμένα από το εθνικό δίκαιο μετά από αίτημά τους. Στα εργαστήρια των σημείων α), β), γ) και δ) της παρούσας, μπορούν να ανατίθενται και άλλες δράσεις για την εφαρμογή της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας.»*

Στο Σχέδιο Προστασίας Δασών από Παθογόνους Οργανισμούς, παρατίθενται οι οργανισμοί που είναι επιβλαβείς για τα δασικά είδη και μπορούν να προκαλέσουν καταστροφή καθώς και το Νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου απορρέουν τα Μέτρα προστασίας που είναι απαραίτητο να ληφθούν.

[Επενδύσεις με στόχο τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων] Καθορισμός του είδους των επιλέξιμων επενδύσεων και των αναμενόμενων περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων τους και/ή της αξίας τους ως δημόσιου αγαθού

Δεν απαιτείται.

8.2.8.3.3. 8.4 Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

Επιμέρους μέτρο:

- 8.4 - στήριξη για την αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα

8.2.8.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το Υπομέτρο 8.4 περιλαμβάνει δράσεις αποκατάστασης ζημιών σε δάση και δασικές εκτάσεις που έχουν προκύψει από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες (πυρκαγιές, πλημμυρικά φαινόμενα κ.α.).

Σημειώνεται ότι η αύξηση του κινδύνου στα ελληνικά δάση (αλλά και γενικότερα στα Μεσογειακά) σχετίζεται άμεσα με παρατηρούμενες και αναμενόμενες αλλαγές στις κλιματικές συνθήκες, και αυξάνεται ραγδαία.

Στο πλαίσιο αυτό, το Υπομέτρο εστιάζει σε:

- αναδασώσεις για την αποκατάσταση του δασικού δυναμικού που επλήγη από πυρκαγιές, φυσικές καταστροφές, καθώς και καταστροφικά συμβάντα ή υποβάθμιση από άλλες αιτίες όπως η διάβρωση του εδάφους.
- αποκατάσταση ορεινών αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων.
- κατά περίπτωση αποκατάσταση δασικών υποδομών ή δασικών επενδύσεων από άλλες ζημιές που έχουν προκύψει από τα παραπάνω αίτια, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του δασικού χώρου ή και της εκμετάλλευσής.

Το μέτρο 8.4 εφαρμόζεται όταν υπάρχει καταστροφή τουλάχιστον του 20% του δασοκομικού δυναμικού. Ως δασικό δυναμικό εννοούνται υποδομές, επενδύσεις, έκταση, πυκνότητα βλάστησης. Το ποσοστό των ζημιών επιβεβαιώνεται από τις κατά τόπους Δασικές Υπηρεσίες.

8.2.8.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται μέσω **επιχορήγησης του Άρθρου 67 του Καν.1303/13**. Υπάρχει δυνατότητα συνδρομής χρηματοδοτικών μέσων ή συνδυασμού επιχορήγησης και χρηματοδοτικών μέσων.

Είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 45 του Καν. (Ε.Ε.) 1305/2013.

8.2.8.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, όπως ισχύει

Οδηγία 2000/60 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, όπως ισχύει

Οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007 για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, όπως ισχύει

ΟΔΗΓΙΑ 79/409/ΕΟΚ «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

ΟΔΗΓΙΑ 2009/147/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 30ής Νοεμβρίου 2009 περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών

ΟΔΗΓΙΑ 92/43/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας

Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές Natura 2000

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Δημόσια Έργα: και Ν.3669/2008 (ΦΕΚ Α τ. 116/18-6-2008), κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων όπως ισχύει.

Δασοτεχνικά έργα: ΠΔ 437/81, (ΦΕΚ Α' 120/5-5-1981), περί μελέτης και εκτελέσεως δασοτεχνικών έργων όπως ισχύει

Περιβαλλοντικές δεσμεύσεις/υποχρεώσεις: Ν.4014/11 (ΦΕΚ Α' 209/21-9-2011) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων

Προγραμματική σύμβαση για υλοποίηση έργων επί δημοσίων εκτάσεων: Άρθρο 100 (Προγραμματικές Συμβάσεις) του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87/07/06/2010: Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Τοπικά/Περιφερειακά σχέδια πρόληψης πυρκαγιάς: ΚΥΑ 12030 Φ.109.1./99 Ρύθμιση θεμάτων συνεργασίας ... για την πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών", όπως ισχύει.

8.2.8.3.3.4. Δικαιούχοι

Οι δυνητικοί δικαιούχοι είναι:

1. Δημόσιοι Φορείς

α. Δασικές Υπηρεσίες

β. Δήμοι κάτοχοι η διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων και οι ενώσεις τους

γ. Περιφέρειες κάτοχοι η διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων και οι ενώσεις τους

δ. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) κάτοχοι η διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων

2. Ιδιώτες

α. Κάτοχοι δασών και δασικών εκτάσεων, φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και οι ενώσεις τους

8.2.8.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Τα επιλέξιμα κόστη στο πλαίσιο του Υπομέτρου 8.4 είναι:

- Απομάκρυνση καμένων κορμών
- Δαπάνες έργων αναδασώσεων για την αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού. Συμπεριλαμβάνονται και οι περιφράξεις.
- Δαπάνες αποκατάστασης άλλων επενδύσεων και υποδομών όπως υποδομές ορεινών υδρονομικών έργων (αντιδιαβρωτικά, αντιπλημμυρικά, κ.α.), που καταστράφηκαν από πλημμύρες, κατολισθήσεις κλπ.
- Συνοδευτικά έργα που σχετίζονται με την υλοποίηση των ανωτέρω.

8.2.8.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

- Η στήριξη στο πλαίσιο του Υπομέτρου θα παρέχεται μόνο μετά από αναγνώριση από τις κατά τόπους Δασικές Υπηρεσίες ότι επήλθε το προαναφερόμενο συμβάν και ότι οι σχετικές με αυτό ζημιές έχουν προκαλέσει καταστροφή τουλάχιστον του 20% του δασοκομικού δυναμικού (υποδομές, επενδύσεις, έκταση, πυκνότητα βλάστησης κ.λ.π.). Το ποσοστό των ζημιών επιβεβαιώνεται από τις κατά τόπους Δασικές Υπηρεσίες.
- Δράσεις σε δημόσια δάση υλοποιούνται μόνον εφόσον περιλαμβάνονται στο ετήσιο πρόγραμμα έργων και εργασιών των Δασικών Υπηρεσιών
- Δράσεις σε ιδιωτικά δάση υλοποιούνται μόνον εφόσον είναι συμβατές με το εγκεκριμένο διαχειριστικό σχέδιο του δάσους ή της τεχνικής έκθεσης ή του πίνακα υλοτομίας
- Δεν χορηγείται καμία ενίσχυση για απώλεια εισοδήματος.
- Στην περίπτωση που ο ωφελούμενος λαμβάνει πληρωμές στο πλαίσιο άλλων εθνικών ή ενωσιακών μέτρων ή βάσει ασφαλιστικών συμβάσεων για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, το άθροισμα των πληρωμών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών.
- Για την υλοποίηση απαιτείται αρμοδίως εγκεκριμένη μελέτη/τεχνική έκθεση ανάλογα με το είδος της παρέμβασης.

8.2.8.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Αρχές για τον ορισμό των κριτηρίων επιλογής είναι οι εξής:

- Η δράση αφορά την αποκατάσταση καταστροφών σε δασική περιοχή του δικτύου NATURA2000.
- Η δράση αφορά σε περιοχή που συμβάλει στην προστασία των ζωνών υψηλού κινδύνου πλημμύρας, σύμφωνα με την προκαταρκτική αξιολόγηση του ΥΠΕΚΑ (2012).

8.2.8.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών

8.2.8.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.8.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι βασικοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου είναι:

1. Δημόσια έργα

- Κίνδυνος κατάτμησης έργων.
- Καθυστερήσεις κατά την υλοποίηση των έργων στις περιπτώσεις που οι Δικαιούχοι Δήμοι δεν διαθέτουν Τεχνική Υπηρεσία.

2. Ιδιωτικές επενδύσεις

- Εύλογο κόστος εργασιών. Κίνδυνος υπερτιμολόγησης των εργασιών που αφορούν τις επεμβάσεις του Υπομέτρου.

8.2.8.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν κατά την υλοποίηση του Υπομέτρου αντιμετωπίζονται ως επί το πλείστον προληπτικά.

1. Δημόσια έργα

Ειδικότερα, σε ότι αφορά τις διαδικασίες **δημοσίων έργων**, πέραν του υφιστάμενου νομοθετικού και διαδικαστικού πλαισίου (σύμφωνα και με την Οδηγία 2000/18) έχουν αναληφθεί οι εξής πρόσθετες πρωτοβουλίες:

- ο το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020 και ο σχετικός νόμος προβλέπουν τη διαλειτουργικότητα μεταξύ ΟΠΣ ΕΣΠΑ και του ΟΠΣΑΑ, διασφαλίζοντας περαιτέρω την αποφυγή της κατάτμησης έργων μέσω της οριοθέτησης της επιλεξιμότητας και της συμπληρωματικότητας με παρεμβάσεις άλλων μέτρων ή/και ταμείων.
- ο η Γενική Δ/ση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος αναλαμβάνει μέριμνα για την ενημέρωση των ωφελούμενων μέσω προτύπων/ οδηγιών, που αφορούν το πλαίσιο ωρίμανσης -προκήρυξης - αδειοδότησης των δημοσίων έργων. Για τον ίδιο σκοπό, έχει

δημιουργηθεί από τη ΜΟΔ Α.Ε. υποστηρικτική δομή, η οποία μεταβαίνει στην έδρα των Δικαιούχων και παρέχει τεχνική υποστήριξη και επίσης δίνεται η δυνατότητα τεχνικής στήριξης από τρίτους.

- ο Η πλήρης εφαρμογή του συστήματος ηλεκτρονικής διαχείρισης των διαγωνισμών ανάθεσης δημοσίων έργων (μέσω του ΕΣΗΔΗΣ).

2.Ιδιωτικές επενδύσεις

Στις επιλέξιμες δαπάνες θα τεθεί πλαφόν όπου οι ανώτερες τιμές δεν θα μπορούν να ξεπερνούν τις τιμές που ορίζονται στα Αναλυτικά Τιμολόγια Αναδασωτικών, Οικοδομικών και Υδραυλικών Εργασιών.

8.2.8.3.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το συγκεκριμένο Μέτρο έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία. Η Ελλάδα διαθέτει επαρκές νομικό πλαίσιο υλοποίησης δημοσίων έργων, πραγματοποιείται έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, ενώ το κόστος των έργων διασφαλίζεται από την ύπαρξη κόστους αναφοράς (πίνακες τιμών μονάδας οικοδομικών εργασιών). Παράλληλα μετά τις τελευταίες εξελίξεις στη χώρα έχει «αυστηροποιηθεί» η δημοσιονομική λειτουργία των δημοσίων φορέων και έχει εντατικοποιηθεί η εποπτεία των μη κερδοσκοπικών φορέων.

Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.8.3.3.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

8.2.8.3.3.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός και αιτιολόγηση του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων άνω του οποίου η στήριξη θα προϋποθέτει την υποβολή προγράμματος διαχείρισης δασών ή ισοδύναμου μέσου

Η στήριξη στο πλαίσιο του Υπομέτρου συνδέεται με την ύπαρξη δασικού διαχειριστικού σχεδίου ή ισοδύναμου ανεξαρτήτως μεγέθους της εκμετάλλευσης.

Ορισμός του «ισοδύναμου μέσου»

Περιγράφεται για το συγκεκριμένο υπομέτρο, άλλα υπομέτρα έχουν άλλα ισοδύναμα.

Η διαχείριση τόσο όλων των δημοσίων και ιδιωτικών δασών ανεξαρτήτου μεγέθους στην Ελλάδα ασκείται βάσει:

1.Δασοπονικών ή δασικών **διαχειριστικών σχεδίων** μονίμων ή προσωρινών ()

2.Δασοπονικών ή δασικών διαχειριστικών **εκθέσεων** ()

3.Πινάκων υλοτομίας

Και τα τρία αυτά μέσα οφείλουν να διασφαλίζουν τη διατήρηση και συντήρηση των δασών και να εγγυώνται την απόληψη καρπώσεων στο διηνεκές (Άρθρα 63 και 143 του ΝΔ 86/69 και Άρθρο 2 του 3208/2003). Συνεπώς, με βάση την εθνική νομοθεσία, θεωρείται ότι ισοδύναμο με το διαχειριστικό σχέδιο μέσο οφείλεται να παρασχεθεί για όλα τα δάση. Ειδικά, για τα ιδιωτικά δάση έκτασης άνω των 100 εκταρίων και ετησίου λήμματος τουλάχιστον 200 κυβικών μέτρων ξυλώδους όγκου δεν επαρκεί ο πίνακας υλοτομίας αλλά είναι υποχρεωτική η εκμετάλλευση βάσει δασοπονικής έκθεσης (βλ. σημείο β ανωτέρω) ή σχεδίου (βλ. σημείο α ανωτέρω).

4.Επιπλέον, σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας καταρτίζεται και εγκρίνεται **ετήσιο αναπτυξιακό πρόγραμμα δασοπονίας** (ν. 2503/ 97 όπως ισχύει), για το οποία ισχύουν οι αρχές των άρθρων 63 και άρθρο 143 του ΝΔ 86/69). Επιμέρους, δημόσια έργα δασοπονίας οφείλουν να είναι συμβατά με τις αρχές των προγραμμάτων και μπορεί να διέπονται από ειδικές διατάξεις οι οποίες εξετάζονται και εγκρίνονται σε επίπεδο μελέτης (π.χ. έργα εντός προστατευόμενων περιοχών, έργα προστασίας κλπ).

5.Για τα επιμέρους έργα απαιτούνται κατά περίπτωση **εγκεκριμένες μελέτες**.

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ειδών που πρόκειται να φυτευτούν και των περιοχών και των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν ώστε να αποφεύγεται η ακατάλληλη δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των περιβαλλοντικών και κλιματικών συνθηκών στις περιοχές όπου προβλέπεται δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) του εν λόγω κανονισμού

Αφορά στο υπομέτρο 8.1.

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ελάχιστων περιβαλλοντικών απαιτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ.807/2014

Αφορά στο υπομέτρο 8.1.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Καθορισμός του ελάχιστου και του μέγιστου αριθμού δένδρων ανά εκτάριο που θα φυτευτούν και, όταν ωριμάσουν, που θα διατηρηθούν, και των δασικών ειδών που θα χρησιμοποιηθούν όπως αναφέρεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Αφορά στο υπομέτρο 8.2.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Αναφορά των περιβαλλοντικών οφελών από τα υποστηριζόμενα συστήματα

Αφορά στο υπομέτρο 8.2.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Κατά περίπτωση, κατάλογος με τα είδη επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών που ενδέχεται να προκαλέσουν καταστροφές

Βλέπε Παράρτημα Εθνικό σχέδιο προστασίας από πυρκαγιές.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Προσδιορισμός ταξινομημένων δασικών περιοχών που διατρέχουν μέσο έως υψηλό κίνδυνο δασικής πυρκαγιάς σύμφωνα με το σχετικό σχέδιο δασοπροστασίας

Ως περιοχές προτεραιότητας για δράσεις πρόληψης δασικών πυρκαγιών προσδιορίζονται οι ιδιαίτερα επικίνδυνες περιοχές της Χώρας για την εκδήλωση πυρκαγιών σε δάση και δασικές εκτάσεις όπως αυτές αναφέρονται στο π.δ. 575/1980 (Α' 157) και ταξινομούνται ως περιοχές υψηλού κινδύνου για εκδήλωση πυρκαγιάς αλλά και όλες οι υπόλοιπες περιοχές της Χώρας, οι οποίες ταξινομούνται ως περιοχές μέσου κινδύνου σύμφωνα με το Εθνικό σχέδιο προστασίας από πυρκαγιές (Σελίδα 9, Γράφημα Ι και σελίδα 8, Χάρτης ΙΙ).

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Όσον αφορά τις προληπτικές δράσεις που αφορούν παράσιτα και ασθένειες, περιγραφή της εμφάνισης σχετικής ασθένειας, βάσει επιστημονικών στοιχείων, όπως, κατά περίπτωση, συστάσεων επιστημονικών οργανώσεων για την αντιμετώπιση των επιβλαβών οργανισμών και των ασθενειών

Βλέπε στο Παράρτημα τα αρχεία "Εθνικό σχέδιο προστασίας από πυρκαγιές" και "Μέθοδος εκτίμησης ζημιάς στο δασικό δυναμικό".

[Επενδύσεις με στόχο τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων] Καθορισμός του είδους των επιλέξιμων επενδύσεων και των αναμενόμενων περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων τους και/ή της αξίας τους ως δημόσιου αγαθού

Δεν απαιτείται.

8.2.8.4. Επαληθευσσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.8.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.8.4.2. Δράσεις μετριασμού

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.8.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.8.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.8.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Ορισμός και αιτιολόγηση του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων άνω του οποίου η στήριξη θα προϋποθέτει την υποβολή προγράμματος διαχείρισης δασών ή ισοδύναμου μέσου

ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΝΑ ΠΑΡΑΣΧΕΘΕΙ ΔΑΣΙΚΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ Η ΙΣΟΔΥΝΑΜΟ ΜΕΣΟ

Το πλαίσιο των δασικών διαχειριστικών μελετών στην Ελλάδα, είναι εντός του πλαισίου του ορισμού του Forest Management Plan της MCPFE.

Αφορά σε ενιαία υπό δάσωση έκταση μεγέθους 50 εκταρίων.

Ορισμός του «ισοδύναμου μέσου»

Η δασοπονία και η εδαφοπονία (διαχείριση του εδάφους) στα δημόσια και ιδιωτικά δάση ασκείται σύμφωνα με την Δασική Νομοθεσία. Η δασική νομοθεσία καθορίζει τις παρεμβάσεις και τις ενέργειες που θα γίνουν στο δάσος προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της δασοπονίας και της διαχείρισης του εδάφους. Οι στόχοι εξυπηρετούν τα εθνικά συμφέροντα, την αειφορική διαχείριση, την παροχή δημοσίων αγαθών αλλά και τους ιδιώτες δασοκτήμονες (άρθρο 62 παρ. 1 του ΝΔ 86/69)

Η διαχείριση τόσο όλων των δημοσίων και ιδιωτικών δασών ανεξαρτήτου μεγέθους στην Ελλάδα ασκείται βάσει:

1. Δασοπονικών ή δασικών διαχειριστικών σχεδίων μονίμων ή προσωρινών (forest management plan)
2. Δασοπονικών ή δασικών διαχειριστικών εκθέσεων (forest management statement)
3. Πινάκων υλοτομίας (logging chart)

(Άρθρο 63 παρ. 1 του ΝΔ 86/69)

Δασοπονικά σχέδια και εκθέσεις

1. Τα δασοπονικά σχέδια και οι εκθέσεις εγκρίνονται, αναθεωρούνται ή τροποποιούνται από την αρμόδια υπηρεσία Αποκεντρωμένης Διοίκησης και έχουν ισχύ, τα μεν μόνιμα δασοπονικά σχέδια για περίοδο δέκα ετών, τα δε προσωρινά σχέδια και οι εκθέσεις για περίοδο πέντε έως δέκα ετών.

2. Τα μόνιμα δασοπονικά σχέδια δύνανται να αναθεωρηθούν ή τροποποιηθούν εντός του χρόνου ισχύος αυτών, μόνον εάν έλαβον χώραν εξαιρετικά και απρόβλεπτα γεγονότα (θεομηνία, πυρκαγιά και αποξήρανσις μερική ή ολική), επιβεβαιούμενα δι' εκθέσεως του δασική υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Δ/νσης .

3. Τα προσωρινά δασοπονικά σχέδια και οι εκθέσεις δύνανται:

α) να τροποποιηθούν κατά τη διάρκεια ισχύος , εάν συμβεί μια σοβαρή βλάβη του δάσους, Σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτείται βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της αποκεντρωμένης διοίκησης

β) τα δασοπονικά σχέδια και οι εκθέσεις μπορούν να αναθεωρηθούν, προκειμένου να καταρτιστούν τα μόνιμα σχέδια και οι εκθέσεις. Αυτό πρέπει να πραγματοποιηθεί μετά από πέντε χρόνια από την εφαρμογή τους για συγκεκριμένους λόγους που ορίζονται από τη σχετική νομοθεσία

Το πλαίσιο προδιαγραφών σύνταξης διαχειριστικών μελετών καθορίζεται από εγκυκλίους του αρμόδιου Υπουργείου.

Κατά το σχεδιασμό της διαχείρισης και εκμετάλλευσης των δασικών οικοσυστημάτων, με την κατάρτιση των προβλεπόμενων από το άρθρο 63 του Δασικού Κώδικα δασοπονικών μελετών, λαμβάνονται ειδικά μέτρα που εξασφαλίζουν κατά το δυνατόν την προστασία του τοπίου και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Δασοπονικές ενέργειες και πρακτικές, όπως η εκλογή των δασοπονικών ειδών σε κάθε είδους δάσωση ή αναδάσωση, οι μέθοδοι διαχείρισης, δασοκομικού χειρισμού και συγκομιδής του ξύλου και γενικά οι επεμβάσεις στα δασικά οικοσυστήματα, σχεδιάζονται κατά τρόπο που εξασφαλίζει την προστασία των ενδιατημάτων των ειδών της χλωρίδας και της πανίδας και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. (παρ. 1 του Άρθρου 2 «Προστασία του τοπίου και της βιοποικιλότητας» Ν. 3208/03 (ΦΕΚ 303 Α'/24-12-03).

Και τα τρία αυτά μέσα οφείλουν να διασφαλίζουν τη διατήρηση και συντήρηση των δασών και να εγγυόνται την απόληψη καρπώσεων στο διηνεκές (Άρθρα 63 και 143 του ΝΔ 86/69 και Άρθρο 2 του 3208/2003). Συνεπώς, με βάση την εθνική νομοθεσία, θεωρείται ότι ισοδύναμο με το διαχειριστικό σχέδιο μέσο οφείλεται να παρασχεθεί για όλα τα δάση. Ειδικά, για τα ιδιωτικά δάση έκτασης άνω των 100 εκταρίων και ετησίου λήμματος τουλάχιστον 200 κυβικών μέτρων ξυλώδους όγκου δεν επαρκεί ο

πίνακας υλοτομίας αλλά είναι υποχρεωτική η εκμετάλλευση βάσει δασοπονικής έκθεσης (βλ. σημείο β ανωτέρω) ή σχεδίου (βλ. σημείο α ανωτέρω).

Επιπλέον, σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας καταρτίζεται και εγκρίνεται ετήσιο αναπτυξιακό πρόγραμμα δασοπονίας (ν. 2503/ 97 όπως ισχύει), για το οποίο ισχύουν οι αρχές των άρθρων 63 και άρθρο 143 του ΝΔ 86/69).

Επιμέρους, δημόσια έργα δασοπονίας οφείλουν να είναι συμβατά με τις αρχές των προγραμμάτων και μπορεί να διέπονται από ειδικές διατάξεις οι οποίες εξετάζονται και εγκρίνονται σε επίπεδο μελέτης (π.χ. έργα εντός προστατευόμενων περιοχών, έργα προστασίας κλπ).

Σημειώνεται ότι το 70% των δασών στην χώρα είναι δημόσια και το 30% είναι ιδιωτικά οπότε η πλειοψηφία των δασών καλύπτεται από Διαχειριστικά Σχέδια Δασών ή ισοδύναμά τους.

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ειδών που πρόκειται να φυτευτούν και των περιοχών και των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν ώστε να αποφεύγεται η ακατάλληλη δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού αριθ. 807/2014, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των περιβαλλοντικών και κλιματικών συνθηκών στις περιοχές όπου προβλέπεται δάσωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) του εν λόγω κανονισμού

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων] Ορισμός των ελάχιστων περιβαλλοντικών απαιτήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ.807/2014

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Καθορισμός του ελάχιστου και του μέγιστου αριθμού δένδρων ανά εκτάριο που θα φυτευτούν και, όταν ωριμάσουν, που θα διατηρηθούν, και των δασικών ειδών που θα χρησιμοποιηθούν όπως αναφέρεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων] Αναφορά των περιβαλλοντικών οφελών από τα υποστηριζόμενα συστήματα

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Κατά περίπτωση, κατάλογος με τα είδη επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών που ενδέχεται να προκαλέσουν καταστροφές

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Προσδιορισμός ταξινομημένων δασικών περιοχών που διατρέχουν μέσο έως υψηλό κίνδυνο δασικής πυρκαγιάς σύμφωνα με το σχετικό σχέδιο δασοπροστασίας

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές] Όσον αφορά τις προληπτικές δράσεις που αφορούν παράσιτα και ασθένειες, περιγραφή της εμφάνισης σχετικής ασθένειας, βάσει επιστημονικών στοιχείων, όπως, κατά περίπτωση, συστάσεων επιστημονικών οργανώσεων για την αντιμετώπιση των επιβλαβών οργανισμών και των ασθενειών

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Επενδύσεις με στόχο τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων] Καθορισμός του είδους των επιλέξιμων επενδύσεων και των αναμενόμενων περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων τους και/ή της αξίας τους ως δημόσιου αγαθού

Δεν ενεργοποιείται το συγκεκριμένο υπομέτρο

8.2.8.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Εκτάσεις που εντάσσονται στο μέτρο της **δάσωσης** είναι δυνατόν να λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 32(2) β του Καν. (Ε.Ε.) 1307/2013Α

Συνίσταται στα **γεωργοδασοκομικά συστήματα** η φύτευση περισσότερων από ένα είδος δασικών δέντρων τα οποία εξυπηρετούν περισσότερους από έναν σκοπούς, ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη συμβολή στη βιοποικιλότητα

Παραδείγματα δασογεωργικών συστημάτων:

Ορισμένα παραδείγματα περιλαμβάνουν συστήματα με βελανιδιές στην Αιτωλοακαρνανία, στην Αχαΐα, στη Λακωνία, στη Λέσβο και σε μικρότερο βαθμό στην Αττική και στη Βοιωτία. Το μοντέλο της γεωργίας που εφαρμόστηκε στα μεταπολεμικά χρόνια και το οποίο είχε ως στόχο τη μεγιστοποίηση της γεωργικής παραγωγής οδήγησε στη μετατροπή πολλών από τα μικτά αυτά συστήματα σε μονοκαλλιέργειες με αποτέλεσμα να απομακρυνθούν τα δένδρα, τα οποία εμποδίζουν τη χρήση των μηχανημάτων. Κατά τα τελευταία έτη έχει διαπιστωθεί ότι η αναβάθμιση και η επέκταση των παραδοσιακών αγροδασικών συστημάτων κρίνεται επιτακτική για τη διατήρηση της καλής κατάστασης των εδαφών, της βιοποικιλότητας και του αγροτικού τοπίου. Παραδείγματα δασολιβαδικών συστημάτων

- Η βόσκηση σε εκτάσεις με αραιές Βελανιδιές και η ταυτόχρονη εκμετάλλευση της Βελανιδιάς για ξυλεία από τα κλαδέματα και για ζωοτροφή από τα βελανίδια είναι μία πρακτική που εφαρμόζεται παραδοσιακά σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας (πχ. Λέσβος, Κέα και Δυτική Κρήτη κ.α.). Τα συστήματα αυτά χρειάζονται σήμερα ενίσχυση, αναπλήρωση ή επέκταση.
- Παρόμοιο Αγροδοσικό σύστημα με Χαρουπιές υπάρχει στην Ανατολική Κρήτη.
- Στις πιο ορεινές περιοχές της Ελλάδας η βόσκηση συνδυάζεται με την καλλιέργεια της Καστανιάς ή της Καρυδιάς.

8.2.9. M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)

8.2.9.1. Νομική βάση

Άρθρο 27 και Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.

Σημείο 8.8, Μέρος 1 του Παραρτήματος I, του Εκτελεστικού Κανονισμού 808/2014 της Επιτροπής.

8.2.9.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Ο ελληνικός αγροτικός τομέας, μεγάλος σε σημασία αλλά εύθραυστος και με μια περιορισμένη διείσδυση στις διεθνείς αγορές, βρίσκεται αντιμέτωπος με ποικίλους κινδύνους και προκλήσεις αλλά και με ευκαιρίες στις οποίες θα πρέπει να ανταποκριθεί με τον αποτελεσματικότερο τρόπο. Σήμερα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες είναι:

α) το μικρό μέγεθος και ο πολυ-τεμαχισμός της εκμετάλλευσης, το οποίο σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση είναι πάρα πολύ μικρό με οποιοδήποτε δείκτη και αν μετρηθεί, έκταση, οικονομικό μέγεθος ή απασχόληση. Αυτό το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων τοποθετεί σταθερά την Ελλάδα πολύ μακριά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Στην ελληνική γεωργία 50% των εκμεταλλεύσεων είναι κάτω των 2 ha (του μισού δηλαδή από αυτό που θεωρείται μικρή εκμετάλλευση) και 50% κάτω από 4.000€ (ΚΠΔ-17).

β) η αποεπένδυση και η έλλειψη βασικών γνώσεων/δεξιοτήτων των απασχολούμενων, και

γ) η απόκλιση μεταξύ τιμών παραγωγού και καταναλωτή και η συνεχής αύξηση του κόστους των εισροών.

Ένα βασικό εργαλείο που διαθέτουν οι παραγωγοί για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους είναι ο σχηματισμός και η λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών. Παράλληλα, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι μέχρι σήμερα υπάρχουν οργανώσεις παραγωγών μόνο για τον τομέα των οπωροκηπευτικών, τον τομέα αμπελο-οινικών προϊόντων, τον τομέα του ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών, καθώς και τον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων. Βάσει των σχετικών στοιχείων που τηρούνται στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, στους 4 τομείς στους οποίους υπάρχει το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, παρατηρείται σημαντικά χαμηλός βαθμός οργάνωσης των παραγωγών, όπως φαίνεται στον Πίνακα M09.

Αναλυτικότερα, βάσει και του ανωτέρω πίνακα, παρατηρούμε ότι ο αριθμός των παραγωγών που συμμετέχουν σε οργανώσεις είναι σημαντικά χαμηλός σε όλους τους τομείς. Αντίστοιχα είναι και τα στοιχεία των εκτάσεων με τα οποία οι παραγωγοί συμμετέχουν στις οργανώσεις. Ειδικότερα, στο τομέα των οπωροκηπευτικών η συνολική αξία των διατεθέντων στο εμπόριο προϊόντων στη χώρα, για το 2013, ήταν 3.115.080.000€. Από αυτά το ποσό των 342.143.661€ (10,98%) ανήκει σε προϊόντα των 134 οργανώσεων παραγωγών που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό. Πολύ σημαντικό στοιχείο είναι επίσης το γεγονός ότι στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, παρά το γεγονός ότι έχει εκδοθεί το σχετικό θεσμικό πλαίσιο για την διαδικασία αναγνώρισης και λειτουργίας των οργανώσεων παραγωγών δεν έχουν σχηματιστεί ακόμα τέτοιου είδους συνεργατικές δομές.

Ο χαμηλός βαθμός οργάνωσης των παραγωγών οφείλετε σε έναν σημαντικό βαθμό στην καθυστερημένη και περιορισμένη έκδοση του σχετικού εθνικού πλαισίου, αλλά και στην έλλειψη κινήτρων προς τους παραγωγούς. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την ενδυνάμωση των οργανώσεων αλλά και την διευκόλυνση του σχηματισμού νέων. Παράλληλα, οι αρμόδιες υπηρεσίες εξετάζουν την αναγκαιότητα έκδοσης του σχετικού θεσμικού πλαισίου και σε άλλους τομείς / προϊόντα.

Στόχος του μέτρου είναι να δοθούν τα απαραίτητα κίνητρα στους παραγωγούς ώστε να ενισχυθεί η συσπείρωση τους μέσω της στενής συνεργασίας αυτών στο πλαίσιο λειτουργίας των ομάδων και των οργανώσεων. Μέσω του παρόντος μέτρου θα επιχειρηθεί να αλλάξει η υφιστάμενη κουλτούρα της μη συνεργασίας και θα προωθηθεί ως κοινωνική καινοτομία, στο πλαίσιο μετεξέλιξης του αγροτικού ιστού για να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις της αγοράς αλλά και των ραγδαίων παγκόσμιων εξελίξεων.

Η στήριξη για τη σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών έχει τη δυνατότητα να συμβάλει σε περισσότερες της μιας προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, ενισχύοντας, για παράδειγμα, την ανταγωνιστικότητα, τις ευκαιρίες απασχόλησης, την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων. Ωστόσο, το μέτρο αυτό σχετίζεται κυρίως με την ενωσιακή προτεραιότητα 3 και ειδικότερα με την Περιοχή Εστίασης 3Α: «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προσθέτοντας αξία στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις». Για την επίτευξη της ενίσχυσης του ρόλου των παραγωγών στην αλυσίδα αξίας των νωπών αλλά και μεταποιημένων τροφίμων και της αύξησης της αξίας του προϊόντος στις αγροτικές περιοχές, καθώς και στην καλύτερη πρόσβαση των πρωτογενών παραγωγών στην αγορά, η σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών αποτελεί μια βασική προϋπόθεση σε συνδυασμό με τις σημαντικές δυνατότητες για τη μείωση του κόστους παραγωγής αλλά και την καλύτερη διάθεση των προϊόντων σε νέες αγορές.

Πίνακας M09: Βαθμός οργάνωσης των παραγωγών

Τομέας	Αριθμός Οργανώσεων	Ποσοστό παραγωγών που ανήκουν σε οργάνωση	Ποσοστό εκτάσεων παραγωγών που ανήκουν σε οργάνωση
Ελαιόλαδου και επιτραπέζιων ελιών	8	8,33%	8,63%
Αμπελο-οινικών προϊόντων	9	4,38%	5,99%
Γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων	0	0	0

ΠΙΝΑΚΑΣ M09: Βαθμός οργάνωσης των παραγωγών

8.2.9.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.9.3.1. 9.1 Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών

Επιμέρους μέτρο:

- 9.1 - σύσταση ομάδων παραγωγών και οργανισμών στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας

8.2.9.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις τους βοηθούν να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων. Ως εκ τούτου, το μέτρο υποστηρίζει τη σύσταση των ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια όπου προκύπτουν πρόσθετες δαπάνες.

Το μέτρο έχει ρόλο κινήτρου, προκειμένου να ενθαρρύνει τη σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας, με σκοπό:

- την προσαρμογή της παραγωγής και των προϊόντων των παραγωγών που είναι μέλη αυτών των ομάδων και οργανώσεων στις απαιτήσεις της αγοράς·
- την από κοινού διάθεση εμπορευμάτων στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας προς πώληση, της συγκέντρωσης των πωλήσεων και του εφοδιασμού χονδρεμπόρων·
- τη θέσπιση κοινών κανόνων για πληροφορίες που αφορούν την παραγωγή και ιδίως σε σχέση με τη συγκομιδή και τη διαθεσιμότητα
- τη μείωση του κόστους παραγωγής μέσω της από κοινού χρήσης υλικοτεχνικών υποδομών και
- άλλες δραστηριότητες που μπορούν να διεξάγονται από ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, όπως η ανάπτυξη δεξιοτήτων οργάνωσης επιχειρήσεων και εμπορίας και η διευκόλυνση διαδικασιών καινοτομίας.

Το μέτρο περιλαμβάνει όλους τους γεωργικούς τομείς (γεωργία και κτηνοτροφία), καθώς και τον τομέα της δασοπονίας.

8.2.9.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με την μορφή επιχορήγησης, σε νέες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, οι οποίες αναγνωρίζονται επίσημα από αρμόδια εθνική αρχή.

8.2.9.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρο 2, σημείο (28) του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (2003/361/ΕΚ).
- Κανονισμός (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Κανονισμός (ΕΕ) 702/2014 της Επιτροπής.

8.2.9.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι νέες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, οι οποίες αναγνωρίζονται επίσημα από την αρμόδια αρχή του Κράτους – Μέλους. Περιορίζεται σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών που ανήκουν στην κατηγορία των Πολύ Μικρών, Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ), όπως αυτές ορίζονται στη σύσταση της Επιτροπής (2003/361/ΕΚ).

8.2.9.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Η ενίσχυση καταβάλλεται ως κατ' αποκοπή ποσό, για τη στήριξη της ίδρυσης νέων ομάδων και οργανώσεων παραγωγών κατά τα 5 πρώτα έτη λειτουργίας τους με σκοπό την επίτευξη των στόχων του επιχειρηματικού τους σχεδίου.

8.2.9.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

1. Οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών πρέπει να είναι νέες και επίσημα αναγνωρισμένες από την αρμόδια εθνική αρχή.

2. Το επιχειρηματικό σχέδιο, το οποίο αποτελεί βασικό στοιχείο της αίτησης ενίσχυσης, περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή:

- της αρχικής κατάστασης για κάθε μέλος,
- τους στόχους της ομάδας ή της οργάνωσης, η επίτευξη των οποίων αποτελεί προϋπόθεση για την τελική πληρωμή,
- τα μέτρα / δράσεις, όπου απαιτείται, για την επίτευξη των στόχων αυτών,
- ενδεικτικό ετήσιο προγραμματισμό επίτευξης στόχων.

3. Οι στόχοι του επιχειρηματικού σχεδίου θα πρέπει να είναι μετρήσιμοι, συμπληρώνονται βάσει τυποποιημένου σχεδίου, το οποίο αποτελεί μέρος της αίτησης ενίσχυσης και αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

i. Αύξηση του όγκου παραγωγής ή της αξίας αυτού.

ii. Καθετοποίηση / διαφοροποίηση της παραγωγής.

iii. Αύξηση του όγκου της παραγωγής που διατίθεται στο εμπόριο και που πληροί τις απαιτήσεις ενός ειδικού "καθεστώτος ποιότητας" (πχ πιστοποιημένη βιολογική παραγωγή, προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις και προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης, πιστοποιημένη ολοκληρωμένη παραγωγή).

iv. Αντικατάσταση φυτικού κεφαλαίου (με εξαίρεση τις ετήσιες καλλιέργειες) με σκοπό τη μείωση των εισροών ή/και την αύξηση των εκροών της εκμετάλλευσης ή την αύξηση της αξίας του εμπορεύσιμου προϊόντος.

v. Συλλογικές ενέργειες προβολής και προώθησης.

vi. Αντικατάσταση εξοπλισμού ή απόκτηση νέου με σκοπό την επίτευξη επιδόσεων (πχ την αύξηση της αποδοτικότητας ή την μείωση των εισροών).

vii. Δημιουργία νέων υποδομών ή βελτίωση ή/και επέκταση υφιστάμενων.

viii. Έλεγχος και διαχείριση του κόστους παραγωγής και εμπορίας, καθώς και της αποδοτικότητας της χρήσης των μέσων παραγωγής.

ix.Εφαρμογή νέων πρακτικών / τεχνικών, μεθόδων στη γεωργία, κτηνοτροφία ή δασοκομία.

x.Περιβαλλοντική διαχείριση υπολειμμάτων και αποβλήτων.

xi.Συμμετοχή σε μέτρα / δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος.

xii.Συμμετοχή σε μέτρα / δράσεις κατάρτισης, συνεργασίας και χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών.

4.Οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών πρέπει να είναι ΜΜΕ, σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται βάσει της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ.

5.Για το σκοπό του παρόντος μέτρου:

-οι ομάδες παραγωγών φυτικής παραγωγής πρέπει να έχουν ελάχιστο αριθμό μελών, τους 10 παραγωγούς,

-οι ομάδες παραγωγών ζωικής παραγωγής πρέπει να έχουν ελάχιστο αριθμό μελών, τους 5 παραγωγούς,

-οι οργανώσεις παραγωγών φυτικής και ζωικής παραγωγής έχουν τον ελάχιστο αριθμό μελών ως προβλέπεται στο αντίστοιχο εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

-οι ομάδες / οργανώσεις παραγωγών δασοπονικών προϊόντων πρέπει να έχουν ελάχιστο αριθμό μελών, τους 5 παραγωγούς.

Δε χορηγείται ενίσχυση σε:

1.Οργανώσεις παραγωγών (οντότητες/φορείς), όπως εταιρείες ή συνεταιρισμοί που έχουν ως στόχο τη διαχείριση μίας ή περισσότερων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και είναι στην πραγματικότητα μεμονωμένοι παραγωγοί. Ο έλεγχος θα πραγματοποιείται βάσει του καταστατικού της οργάνωσης.

2.Άλλες γεωργικές ενώσεις που αναλαμβάνουν καθήκοντα, όπως αμοιβαία υποστήριξη και υπηρεσίες αντικατάστασης στο αγρόκτημα και γεωργικής διαχείρισης στις εκμεταλλεύσεις των μελών, χωρίς να εμπλέκονται στην από κοινού προσαρμογή της προσφοράς στις ανάγκες της αγοράς.

3.Ομάδες, οργανώσεις ή ενώσεις παραγωγών, οι στόχοι των οποίων είναι ασυμβίβαστοι με τα άρθρα 152 και 159 του κανονισμού ΚΟΑ.

4.Ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών που προκύπτουν από συγχωνεύσεις ήδη υπαρχουσών ομάδων και οργανώσεων παραγωγών.

8.2.9.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Προτεραιότητα θα δοθεί στις ομάδες και οργανώσεις παραγωγών που:

- εφαρμόζουν κάποιο από τα συστήματα ποιότητας που περιγράφονται στο υπομέτρο 3.1 του ΠΑΑ,
- αποτελούνται εξολοκλήρου ή εν μέρει από γεωργούς νεαρής ηλικίας

- αποτελούνται εξολοκλήρου ή εν μέρει από μέλη που συμμετέχουν στο υπομέτρο 6.3 των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων του ΠΑΑ,
- αποτελούνται εξολοκλήρου ή εν μέρει από μέλη που συμμετέχουν σε γεωργο-περιβαλλοντικές δράσεις, στο πλαίσιο του ΠΑΑ και συστήνουν το σχετικό σχήμα και για την εφαρμογή των δράσεων αυτών
- δραστηριοποιούνται στον κτηνοτροφικό τομέα,
- δραστηριοποιούνται σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές.

8.2.9.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η στήριξη καταβάλλεται σε ετήσια βάση στους δικαιούχους, αποτελεί ποσοστό επί της ετήσιας εμπορεύσιμης αξίας των προϊόντων της ομάδας ή της οργάνωσης και βαίνει φθίνουσα, ως ακολούθως:

- 10% της μέσης ετήσιας αξίας της διατεθείσας στο εμπόριο παραγωγής των μελών κατά τη διάρκεια τριών (3) ετών πριν από τη συμμετοχή τους στην ομάδα ή στην οργάνωση, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 27 του Καν. 1305/2013.
- 8% της αξίας παραγωγής που έχει διατεθεί στο εμπόριο κατά το 1ο έτος μετά την αναγνώριση
- 6% της αξίας παραγωγής που έχει διατεθεί στο εμπόριο κατά το 2ο έτος μετά την αναγνώριση
- 4% της αξίας παραγωγής που έχει διατεθεί στο εμπόριο κατά το 3ο έτος μετά την αναγνώριση
- 2% της αξίας παραγωγής που έχει διατεθεί στο εμπόριο κατά το 4ο έτος μετά την αναγνώριση.

Η ετήσια στήριξη του κάθε δικαιούχου (ομάδας ή οργάνωσης) δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000 €.

Για τη υποβολή του επιχειρηματικού σχεδίου ο υπολογισμός των ετήσιων δόσεων επιχορήγησης θα υπολογίζεται ως ποσοστό της υπολογιζόμενης αξίας παραγωγής των προϊόντων.

Προϋπόθεση για την καταβολή της τελευταίας δόσης είναι η εξακρίβωση της ορθής υλοποίησης του επιχειρηματικού του σχεδίου και της επίτευξης των στόχων αυτού εντός πέντε ετών από την αναγνώριση της ομάδας ή της οργάνωσης παραγωγών.

8.2.9.3.1.9. Επαληθευσimότητα και ελεγχimότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.9.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.9.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.9.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.9.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.9.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Περιγραφή της επίσημης διαδικασίας για την αναγνώριση των ομάδων και των οργάνωσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.9.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.9.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του μέτρου είναι οι ακόλουθοι:

- Η μη επίτευξη των στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου.
- Συμμετοχή των μελών ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών και σε άλλη ομάδα ή οργάνωση για το ίδιο προϊόν.
- Η μετακίνηση μέλος ή μελών από μια ομάδα ή οργάνωση δικαιούχο του μέτρου σε άλλη ομάδα ή οργάνωση του ίδιου προϊόντος που υποβάλλει αίτηση ενίσχυσης στο πλαίσιο του μέτρου ή είναι δικαιούχος αυτού.

8.2.9.4.2. Δράσεις μετριασμού

Για τον μετριασμό των κινδύνων προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις;

- Πραγματοποίηση ετήσιων ελέγχων επαλήθευσης και επίτευξης των στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου.

Για τη μείωση του ποσοστού σφάλματος οι ετήσιοι στόχοι του επιχειρηματικού σχεδίου δεν είναι δεσμευτικοί η απόκλιση όμως από αυτούς αποτελεί σημείο σύστασης προς τους δικαιούχους για την εφαρμογή διορθωτικών ενεργειών. Οι δικαιούχοι με την αίτηση πληρωμής συνυποβάλουν τυποποιημένη έκθεση επίτευξης στόχων, η επαλήθευση της οποίας αποτελεί στοιχείο του διοικητικού ελέγχου της αίτησης πληρωμής, η οποία προβλέπεται σε ετήσια βάση. Η επίτευξη των στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου είναι δεσμευτική κατά την ολοκλήρωσή του

επιχειρηματικού σχεδίου και η καταβολή της τελευταίας δόσης πραγματοποιείται μόνο μετά τον έλεγχο της ορθής υλοποίησής του και επαλήθευσης αυτών.

- Πραγματοποίηση διασταυρωτικών ελέγχων με τη χρήση:

- βάσης δεδομένων καταγραφής των ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, που τηρείται στον αρμόδιο φορέα του υπουργείου και ενημερώνεται σε ετήσια βάση και

- του πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης του ΠΑΑ.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διασταύρωση των στοιχείων των μελών των ομάδων / οργανώσεων παραγωγών όπως το ΑΦΜ και τον αριθμό χαρτογραφικού υπόβαθρου της εκμετάλλευσης προκειμένου να αποφευχθεί η συμμετοχή μελών σε περισσότερες από μία ομάδες / οργανώσεις για το ίδιο προϊόν, καθώς και η μετακίνηση μέλους ή μελών ομάδας / οργάνωσης δικαιούχου του μέτρου σε άλλη ομάδα / οργάνωση η οποία υποβάλει αίτηση ενίσχυσης στο πλαίσιο του μέτρου.

8.2.9.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το μέτρο περιλαμβάνει τους τομείς των γεωργικών (γεωργία και κτηνοτροφία) και δασοκομικών προϊόντων στο σύνολο τους, γεγονός που το καθιστά προσιτό σε ευρύ φάσμα γεωργών, ως κίνητρο για τη συσπείρωσή τους, προκειμένου να απολαύσουν τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών. Επιπλέον, ο ρόλος του κινήτρου αποκτά μεγαλύτερη σημασία εάν συνυπολογιστεί η μη παροχή στήριξης για σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει θεσμικό πλαίσιο για τη δημιουργία οργανώσεων παραγωγών μόνο σε τέσσερις τομείς, έχουν πραγματοποιηθεί οι απαιτούμενες ενέργειες για τη θεσμοθέτηση των κανόνων σχηματισμού και λειτουργίας ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς που κρίνονται σημαντικοί.

Η ορθή εφαρμογή και η μέγιστη διαφάνεια του μέτρου διασφαλίζονται μέσω της επιλογής των δικαιούχων βάσει των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία εναρμονίζονται με τις ανάγκες της χώρας όπως αυτές αποτυπώνονται στην SWOT ανάλυση, καθώς και μέσω των ενεργειών μετριασμού του κινδύνου.

Παρότι το μέτρο εφαρμόζεται για πρώτη φορά μέσω του Πυλώνα II της ΚΑΠ, οι ανωτέρω δράσεις μετριασμού κινδύνων, σε συνδυασμό με τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού της στήριξης, παρέχουν τα απαραίτητα εχέγγυα για την αποτελεσματική εφαρμογή του. Η εφαρμογή του μέτρου, σε αρκετά σημεία, συνάδει με την εφαρμογή άλλων μέτρων κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους (πχ Μέτρο 112 «Εγκατάσταση νέων γεωργών»: ετήσια παρακολούθηση μη δεσμευτικών στόχων και διασταυρωτικοί έλεγχοι αιτήσεων ενίσχυσης). Η εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή των μέτρων αυτών κρίνεται σημαντική και πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την εφαρμογή του παρόντος μέτρου.

Παράλληλα, υπάρχει σημαντική τεχνογνωσία στις αρμόδιες δ/νσεις του υπουργείου, οι οποίες ήταν αρμόδιες για την εφαρμογή του μέτρου ενίσχυσης της ίδρυσης ομάδων παραγωγών βάσει του Καν(ΕΚ) 2200/1996 (άρθρο 14) και του Καν. 1234/2007, και οι οποίες βρίσκονται σε συνεργασία με τη

Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ. Η σχετική τεχνογνωσία περιλαμβάνει εκτός των άλλων και τη διαδικασία αναγνώρισης των ομάδων παραγωγών, την εξέταση επίτευξης στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου, καθώς και την κατάρτιση και ενημέρωση του σχετικού μητρώου.

8.2.9.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

- Η στήριξη καταβάλλεται ως κατ' αποκοπή ενίσχυση σε ετήσιες δόσεις για πέντε έτη, κατά ανώτατο όριο.
- Ο υπολογισμός της αξίας παραγωγής για το πρώτο έτος λειτουργίας της ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών στο μέτρο, πραγματοποιείται βάσει της μέσης αξίας της διατεθείσας στο εμπόριο παραγωγής των μελών κατά τη διάρκεια τριών ετών πριν από τη συμμετοχή τους στην ομάδα ή οργάνωση. Η μέση αξία υπολογίζεται είτε με τη χρήση των δηλώσεων ενιαίας ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) των τριών τελευταίων ετών και με τη χρήση δεικτών, είτε εναλλακτικά με τα ανάλογα φορολογικά στοιχεία, και εμπεριέχεται στο επιχειρησιακό σχέδιο / φάκελο υποψηφιότητας που υποβάλλεται από την ομάδα ή οργάνωση παραγωγών.
- Όσον αφορά τις ομάδες και οργανώσεις παραγωγών στον τομέα της δασοπονίας, η στήριξη υπολογίζεται με βάση τη μέση διατεθείσα στο εμπόριο παραγωγή των μελών της ομάδας ή της οργάνωσης κατά τα τελευταία πέντε έτη πριν από την αναγνώριση, αφού αφαιρεθούν η υψηλότερη και η χαμηλότερη τιμή.
- Ο υπολογισμός των ετήσιων δόσεων επιχορήγησης υπολογίζεται ως ποσοστό της αξίας παραγωγής βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου. Αναλυτικότερα, η κατανομή των ετήσιων επιχορηγήσεων, καθώς και το ανώτατο ετήσιο ποσό στήριξης είναι σύμφωνα με τα παρακάτω:
 - ο 10%, 8%, 6%, 4% και 2% ως ποσοστό της αξίας παραγωγής που έχει διατεθεί στο εμπόριο κατά το 1ο, 2ο, 3ο, 4ο έτος αντίστοιχα, μετά την αναγνώριση.
 - ο 100.000 ευρώ ανά έτος, ανώτατο ποσό ενίσχυσης.
- Ο προϋπολογισμός ένταξης υπολογίζεται ως το άθροισμα των ετήσιων δόσεων επιχορήγησης.
- Για τον υπολογισμό της αξίας της ετήσιας διατεθείσας στο εμπόριο παραγωγής γίνεται χρήση των διαθέσιμων φορολογικών στοιχείων.
- Ο υπολογισμός των ετήσιων δόσεων βάσει του ποσοστού αξίας παραγωγής αποτελεί το ανώτερο ποσό στήριξης (με τον περιορισμό των 100.000 €) των δικαιούχων του μέτρου.

8.2.9.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Περιγραφή της επίσημης διαδικασίας για την αναγνώριση των ομάδων και των οργανώσεων

1.Υπεύθυνοι φορείς για την αναγνώριση των ομάδων και οργανώσεων παραγωγών είναι οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων ή η αρμόδια Δ/νση του ΥΠΑΑΤ, σύμφωνα και με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο, όπως αυτό ισχύει έως σήμερα.

2.Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 36 της 14ης Ιανουαρίου 1986 περί όρων, προϋποθέσεων και διαδικασίας αναγνώρισης Ομάδων Παραγωγών και Ενώσεων Ομάδων Παραγωγών, όπως αυτό τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει, ως Ομάδες Παραγωγών νοούνται

ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που απασχολούνται με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 38 της Συνθήκης της ΕΟΚ, και οι οποίες προβλέπονται, συνιστώνται και λειτουργούν στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας της ΕΟΚ, όπως αυτή ισχύει κάθε φορά και για τους σκοπούς που καθορίζονται στη νομοθεσία αυτή.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 152 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013, τα κράτη μέλη μπορούν, μετά από αίτηση, να αναγνωρίζουν τις οργανώσεις παραγωγών οι οποίες:

α) αποτελούνται και ελέγχονται σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, στοιχείο (γ), από παραγωγούς συγκεκριμένου τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2·

β) συγκροτούνται με πρωτοβουλία των παραγωγών·

γ) επιδιώκουν συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους στόχους:

i) την εξασφάλιση του προγραμματισμού της παραγωγής και της προσαρμογής της στη ζήτηση, ιδίως από άποψη ποιότητας και ποσότητας·

ii) τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη τους, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης προϊόντων·

iii) τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και την απόδοση των επενδύσεων ως προς τα περιβαλλοντικά πρότυπα και τα πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και τη σταθεροποίηση των τιμών παραγωγού·

iv) τη διεξαγωγή ερευνών και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών με αντικείμενο τις βιώσιμες μεθόδους παραγωγής, τις καινοτόμους πρακτικές, την οικονομική ανταγωνιστικότητα και τις εξελίξεις της αγοράς·

v) την προώθηση και την παροχή τεχνικής βοήθειας για τη χρήση καλλιεργητικών πρακτικών και τεχνικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον, καθώς και κατάλληλων πρακτικών και τεχνικών καλής μεταχείρισης των ζώων·

vi) την προώθηση και παροχή τεχνικής υποστήριξης για τη χρήση προτύπων παραγωγής, τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και την ανάπτυξη προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη ή προϊόντων καλυπτόμενων από εθνικό σήμα ποιότητας·

vii) τη διαχείριση των υποπροϊόντων και των αποβλήτων, ιδίως για την προστασία της ποιότητας των υδάτων, του εδάφους και του τοπίου και τη διαφύλαξη ή την προώθηση της βιοποικιλότητας,

viii) τη συμβολή στη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής,

ix) την ανάπτυξη πρωτοβουλιών στον τομέα της προώθησης και της εμπορίας,

x) τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας που προβλέπονται στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων στον τομέα των οπωροκηπευτικών τα οποία προβλέπονται

στο άρθρο 31, παράγραφος 2, του παρόντος κανονισμού, και στο άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305 /2013,

xi) την παροχή της απαραίτητης τεχνικής βοήθειας για τη χρησιμοποίηση των προθεσμιακών αγορών και των ασφαλιστικών συστημάτων.

4.Σύμφωνα με το άρθρο 159 του Κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013, κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 152 έως 158, τα κράτη μέλη, μετά από αίτηση, αναγνωρίζουν τις οργανώσεις παραγωγών του τομέα των οπωροκηπευτικών (όσον αφορά ένα ή περισσότερα προϊόντα του εν λόγω τομέα και/ή προϊόντα τα οποία προορίζονται αποκλειστικά για μεταποίηση), του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών, των μεταξοσκωλήκων και του λυκίσκου.

5.Σύμφωνα με την ΚΥΑ 266355/2009 (ΦΕΚ 594/Β'/1-4-2009), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθορίζονται τα κριτήρια για το σχηματισμό οργανώσεων παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών, οι υποχρεώσεις, ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση, καθώς και λοιπά στοιχεία λειτουργίας αυτών.

6.Σύμφωνα με την ΚΥΑ 177349/2011 (ΦΕΚ 2299/Β'/14-10-2011) καθορίζονται τα κριτήρια για το σχηματισμό οργανώσεων παραγωγών του αμπελο-οινικού τομέα, οι υποχρεώσεις, ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση, καθώς και λοιπά στοιχεία λειτουργίας αυτών.

7.Σύμφωνα με την ΚΥΑ 2133/101443/2013 (ΦΕΚ 2226/Β'/10-09-2013) καθορίζονται τα κριτήρια για το σχηματισμό οργανώσεων παραγωγών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, οι υποχρεώσεις, ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση, καθώς και λοιπά στοιχεία λειτουργίας αυτών.

8.Σύμφωνα με την ΥΑ 5746/157266/2014 (ΦΕΚ 3351/Β'/12-12-2014). καθορίζονται τα κριτήρια για το σχηματισμό οργανώσεων παραγωγών στον τομέα του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών, οι υποχρεώσεις, ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση, καθώς και λοιπά στοιχεία λειτουργίας αυτών.

9.Σύμφωνα με το άρθρο 25 του Νόμου 4315/2014 (ΦΕΚ 269/Α'/24-12-2014) καθορίζονται οι βασικές αρχές θεσμοθέτησης εθνικού πλαισίου για τη δημιουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών.

8.2.9.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Το μέτρο δύναται να συνδυαστεί με άλλα μέτρα του ΠΑΑ και ιδιαιτέρως με:

- Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων: Η ομάδα ή οργάνωση παραγωγών μπορεί να ενισχυθεί μέσω του Μέτρου 3 για τα πάγια κόστη που απορρέουν από τη συμμετοχή της σε ένα ενωσιακό ή εθνικό σύστημα ποιότητας, καθώς και για δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης στην εσωτερική αγορά.
- Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης: Η ομάδα ή οργάνωση παραγωγών μπορεί να συμμετέχει στο Μέτρο 1 ώστε να αποκτήσει επαγγελματική κατάρτιση και δεξιότητες, μέσω επιμορφωτικών μαθημάτων, εργαστηρίων και ατομικής καθοδήγησης. Επιπλέον, προβλέπονται βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές για διαχείριση γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων και δασών, καθώς και επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δάση.

- Συνεργασία: Η ομάδα ή οργάνωση παραγωγών μπορεί να είναι μέλος των επιχειρησιακών ομάδων, που ορίζονται στο πλαίσιο της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας. Στο πλαίσιο της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου τους, οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών μπορούν επίσης να συμβάλουν στην αποτελεσματική λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού για μη διατροφικούς σκοπούς (όπως η αξιοποίηση των γεωργικών αποβλήτων και υπολειμμάτων για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή για τα προϊόντα βασισμένα σε βιολογικές μεθόδους).
- Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού: Η ομάδα ή οργάνωση παραγωγών μπορεί να ενισχυθεί μέσω του Μέτρου 4 για επενδύσεις σε υλικά ή/και άυλα στοιχεία για την ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων.

8.2.10. M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)

8.2.10.1. Νομική βάση

- Άρθρο 28 του Κανονισμού (ΕΚ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά
- Άρθρα 43-47 του Κανονισμού (ΕΚ) 1307/2013
- Άρθρα του Κεφαλαίου I του τίτλου IV (πολλαπλή συμμόρφωση) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013
- Άρθρα 9-10 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής
- Άρθρο 7 - 9 του εξουσιοδοτικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής

8.2.10.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Η εφαρμογή του μέτρου οργανώνεται στη βάση των αναγκών που περιγράφονται στη ανάλυση SWOT για την προετοιμασία της περιόδου 2014-2020, οι οποίες αφορούν:

- τη βιοποικιλότητα, τους γενετικούς πόρους και το τοπίο,
- τους υδατικούς πόρους και
- το έδαφος.

Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και ο Θεματικός στόχος 6 του Σύμφωνου Εταιρικής Σχέσης όταν αναφέρεται στην «Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων». Εξάλλου και όσον αφορά το Θεματικό Στόχο 5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων» διαπιστώνεται «η ανάγκη μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στον τομέα της γεωργίας μέσα από πρακτικές που στοχεύουν στην προστασία της βιοποικιλότητας, την προστασία του εδάφους από την διάβρωση, τη βελτίωση και αύξησης του δυναμικού και τη διατήρηση των υδατικών πόρων».

Η βιοποικιλότητα και οι γενετικοί πόροι είναι ανάλογα του πλούσιου φυσικού της περιβάλλοντος και της γεωργικής ιστορίας της χώρας. Λόγω της μεγάλης ποικιλομορφίας εδαφικών και κλιματικών συνθηκών, θεωρείται μία από τις πλουσιότερες χώρες της Ευρώπης σε φυσική βλάστηση καθώς και σε «άγρια» είδη, συγγενή των καλλιεργούμενων φυτών (cultivated wild relatives).

Με βάση τη 2η Εξαετή Έκθεσης Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για την Ελλάδα οι περισσότερες πιέσεις στους τύπους οικοτόπων ασκούνται από τη γεωργία. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας συνδέεται άρρηκτα με την γεωργική δραστηριότητα. Οι γεωργικές εκτάσεις συχνά υποστηρίζουν την άγρια πανίδα προσφέροντας τροφή, χώρους φωλιάσματος ή ακόμα και χώρους κυνηγιού. Επίσης, ένας μεγάλος αριθμός ειδών πανίδας και χλωρίδας εξαρτώνται άμεσα για την επιβίωση τους από τη συνέχιση των παραδοσιακών μορφών γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αγροτικών εκτάσεων στην Ελλάδα σε συνδυασμό με γεωργικές πρακτικές όπως η αμειψισπορά και η αγρανάπαυση, οι μικτές γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, ιδιαίτερα στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές, συμβάλλουν στη δημιουργία ενός μωσαϊκού τοπίων

μεγάλης ποικιλότητας, τα οποία αποτελούν βιότοπο για ένα μεγάλο αριθμό ειδών της άγριας πανίδας που ζουν, τρέφονται και αναπαράγονται γύρω από τις καλλιέργειες.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια των δράσεων που αφορούν τη βιοποικιλότητα κατά την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020, έχουν ληφθεί υπόψη οι δράσεις και τα μέτρα που προτείνονται από το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (PAF).

Όσον αφορά τους υδατικούς πόρους, η γεωργία αποτελεί το σημαντικότερο χρήστη ύδατος (86%). Η βασική δράση του γεωργοπεριβαλλοντικού-κλιματικού μέτρου που αφορά τους υδατικούς πόρους είναι η «μείωση της ρύπανσης του νερού από γεωργική δραστηριότητα» που εφαρμόζεται στις ευπρόσβλητες από τη νιτρορύπανση περιοχές και σε άλλους σημαντικούς υγρότοπους της χώρας. Η αύξηση των εκτάσεων που έχουν χαρακτηριστεί ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση καταδεικνύει την ανάγκη για συνέχιση των προγραμμάτων και δράσεων που προωθούν πρακτικές ορθολογικής χρήσης των λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών.

Όσον αφορά το έδαφος, ο ρυθμός διάβρωσης επηρεάζεται τόσο από το κλίμα και τις αλλαγές στις χρήσεις γης, όσο και από τις πρακτικές διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Η περιοχή της Μεσογείου είναι ιδιαίτερα επιρρεπής στη διάβρωση των εδαφών καθώς υπόκειται σε μεγάλες περιόδους ξηρασίας ακολουθούμενη από έντονες διαβρωτικές βροχοπτώσεις, που πέφτουν σε επιφάνειες με μεγάλη κλίση με εύθραυστα εδάφη. Η Ελλάδα παρουσιάζει υψηλό εθνικό ρυθμό διάβρωσης εδαφών μεταξύ των χωρών της ΕΕ, ενώ βρίσκεται πάνω από τη μέση τιμή για την ΕΕ των 27.

Η οργανική ουσία του εδάφους αποτελεί πηγή τροφής για την πανίδα του εδάφους, και συμβάλλει στη βιοποικιλότητα του εδάφους, ενεργώντας ως δεξαμενή θρεπτικών ουσιών όπως το άζωτο, ο φώσφορος και το θείο, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί τον κύριο συντελεστή γονιμότητας του εδάφους. Ο οργανικός άνθρακας του εδάφους υποστηρίζει τη δομή του εδάφους βελτιώνοντας το φυσικό περιβάλλον των ριζών ώστε να διεισδύσουν μέσα στο έδαφος. Η Ελλάδα βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις, μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, σε περιεκτικότητα των εδαφών σε οργανικό άνθρακα/οργανική ουσία. Άλλωστε, και στο Θεματικό Στόχο 5 του Σύμφωνου Εταιρικής Σχέσης καταγράφεται ο «μετριασμός της κλιματικής αλλαγής μέσω και της αποθήκευσης του άνθρακα στο έδαφος».

Το **υπομέτρο 10.1** έχει ως στόχο τη διατήρηση την προώθηση και την εφαρμογή γεωργικών πρακτικών με ευνοϊκές συνέπειες για το περιβάλλον και το κλίμα.

Στο πλαίσιο του υπομέτρου 10.1 Ενισχύσεις σε γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις εφαρμόζονται οι παρακάτω δράσεις που περιλαμβάνουν πενταετείς δεσμεύσεις με δυνατότητα ετήσιας παράτασης:

- Προστασία της Άγριας Ορνιθοπανίδας
- Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Αμφισσας
- Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας
- Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα
- Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες
- Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδόπττερων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)
- Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων
- Προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση

Η ανάγκη προστασίας της βιοποικιλότητας και του τοπίου καθώς και των φυσικών πόρων, έχει μία έντονη χωρική διάσταση. Για το λόγο αυτό, οι δράσεις του υπομέτρου είναι κατά κανόνα χωροθετημένες

σε περιοχές της χώρας με αντίστοιχες ανάγκες και στοχευμένες σε συγκεκριμένες κατηγορίες καλλιεργειών.

Συνεισφορά του υπομέτρου στην επίτευξη των γενικών στόχων της ΚΓΠ.

Το υπομέτρο συνεισφέρει στην επίτευξη του γενικού στόχου της ΚΓΠ - μέσω της στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης – που αφορά στη διασφάλιση αφενός της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και αφετέρου της δράσης για το κλίμα.

Συνεισφορά του υπομέτρου στις Περιοχές Εστίασης (ΠΕ)

Όσον αφορά στην προτεραιότητα 4, το υπομέτρο συνεισφέρει στις ακόλουθες Περιοχές Εστίασης:

4α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000, και εντός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV) και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων (Άρθρο 5, παράγραφος 4α του Καν. (ΕΕ) 1305/2013).

Το υπομέτρο συμβάλει στην αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας κυρίως μέσω των δράσεων:

- Προστασία της Άγριας Ορνιθοπανίδας, δράση η οποία εφαρμόζεται αποκλειστικά σε περιοχές σημαντικές για τα πουλιά (SPA).
- Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες, δράση η οποία εφαρμόζεται σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας με εκτεταμένες ριζοκαλλιέργειες και υγροτοπικά συστήματα που αποτελούν βίοτοπο για την ορνιθοπανίδα. Η μείωση των ζιζανιοκτόνων που συνεπάγεται η εφαρμογή της πρακτικής της ψευδοσποράς μέσω της δράσης αυτής έχει άμεσα οφέλη για την ορνιθοπανίδα.
- Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ). Η εφαρμογή της παραπάνω μεθόδου θα υποκαταστήσει σταδιακά τη χημική καταπολέμηση των εντομολογικών εχθρών των δέντρων, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην ανάκαμψη της βιοποικιλότητας στους δενδρώνες όπου θα εφαρμοστεί η δράση.
- Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, δράση η οποία συμβάλλει στη διατήρηση της γενετικής ποικιλότητας των αυτόχθονων αγροτικών ζώων και
- Προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση, δράση η οποία στοχεύει στην καλλιέργεια ειδών και ποικιλιών που έχουν περιοριστεί σημαντικά έτσι ώστε να κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση.

Ωστόσο και οι γεωργικές πρακτικές της δράσης «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» συμβάλουν σαφώς στην ισορροπία των οικοσυστημάτων και άρα και στην προστασία της βιοποικιλότητας ιδιαίτερα των υδάτινων αποδεκτών.

Για τις δράσεις «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα», «Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες» και «Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)» του υπομέτρου, ισχύει ότι οι επιλέξιμες εκμεταλλεύσεις που έστω και ένα τμήμα τους βρίσκεται σε προστατευόμενη περιοχή (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων) εντάσσονται κατά προτεραιότητα στο μέτρο.

Μεγάλο μέρος των βοσκοτόπων της χώρας εντοπίζεται σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000. Για τις εκτάσεις αυτές, και προκειμένου το ΠΑΑ 2014-2020 να συμβάλει στη διατήρηση του χαρακτήρα των ημιφυσικών αυτών οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας που αυτές υποστηρίζουν, προβλέπεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ειδικής γεωργοπεριβαλλοντικής-κλιματικής δράσης του μέτρου 10 ή ειδικών δράσεων μέσω του μέτρου 12 «ενισχύσεις NATURA» έως το έτος 2017.

Όσον αφορά το αγροτικό τοπίο, η προστασία του παραδοσιακού ελαιώνα της Άμφισσας καθώς και του αμπελώνα της Θήρας, είναι δράσεις που στοχεύουν στην προστασία δύο πολύ ιδιαίτερων τοπικών αγροτικών τοπίων μέσω της διατήρησης παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών.

4β) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων. (Άρθρο 5, παράγραφος 4β του Καν. (ΕΕ) 1305/2013).

Το υπομέτρο συμβάλει στην περιοχή εστίασης κυρίως με τη βελτίωση της ποιότητας των επιφανειακών και υπογείων υδάτων, που επιτυγχάνεται μέσω της μείωσης της περιεκτικότητας τους σε νιτρικά και φωσφορικά ιόντα και φυτοπροστατευτικά προερχόμενα από τη γεωργική δραστηριότητα από την εφαρμογή των δράσεων:

«Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» που περιλαμβάνει γεωργικές πρακτικές όπως η αγρανάπαυση, η αμειψισπορά με ξηρικές καλλιέργειες, η χλωρά λίπανση σε δενδρώνες και οι παρυδάτιες ζώνες ανάσχεσης.

«Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες» που με την πρακτική της ψευδοσπορά μειώνει την ανάγκη χρήσης ζιζανιοκτόνων και

«Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)» που υποκαθιστά τη χρήση εντομοκτόνων στις δενδροκαλλιέργειες.

4γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης αυτού (Άρθρο 5, παράγραφος 4γ του Καν. (ΕΕ) 1305/2013).

Το υπομέτρο συμβάλλει στην περιοχή εστίασης κυρίως μέσω των δράσεων:

«Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα», η οποία συμβάλλει στην περιοχή εστίασης μέσω των γεωργικών πρακτικών:

- της χλωράς λίπανσης και της ξηρικής αμειψισποράς μέσω της κάλυψης του εδάφους κατά τη διάρκεια των φθινοπωρινών και χειμερινών μηνών, περιόδων υψηλών βροχοπτώσεων,
- της αγρανάπαυσης μέσω της μη κατεργασίας του εδάφους στις υπό αγρανάπαυση ζώνες και
- της ζώνης ανάσχεσης σε αγροτεμάχια που εφάπτονται με επιφανειακά νερά μέσω της μη κατεργασίας του εδάφους στις ζώνες αυτές.

Όσον αφορά στην προτεραιότητα 5, το υπομέτρο συνεισφέρει στις ακόλουθες Περιοχές Εστίασης:

5α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος από τη γεωργία. Η διατήρηση των υδατικών πόρων επιτυγχάνεται μέσω της μείωσης της ζήτησης/κατανάλωσης του αρδευτικού ύδατος. Αφορά τις πρακτικές της Αγρανάπαυσης και της Αμειψισποράς με ξηρικές καλλιέργειες της δράσης «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα». Τα φυτά της ξηρικής αμειψισποράς αφενός δεν αρδεύονται,

αφετέρου εκμεταλλεύονται αποτελεσματικότερα το νερό των βροχοπτώσεων, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην αποδοτικότερη χρήση του ύδατος από τη γεωργία.

5δ) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία

Το υπομέτρο συμβάλλει στην άμβλυνση των επιπτώσεων της γεωργικής δραστηριότητας επί της κλιματικής αλλαγής μέσω της δράσης «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» και ειδικότερα μέσω: i) της μείωσης των εκπομπών υποξειδίου του αζώτου (N_2O) λόγω μη εφαρμογής αζωτούχων λιπασμάτων στις υπο αγρανάπαυση γεωργικές εκτάσεις και τις γεωργικές εκτάσεις της παρυδάτιας ζώνης ανάσχεσης καθώς και λόγω μείωσης της εφαρμογής αζωτούχων λιπασμάτων στα λιγότερο απαιτητικά σε άζωτο φυτά της ξηρικής αμεινισποράς ii) μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) από τη γεωργική δραστηριότητα τόσο λόγω μείωσης ή της μη εφαρμογής, κατά περίπτωση χημικών εισροών (αζωτούχα και άλλα λιπάσματα – φυτοπροστατευτικά προϊόντα) στις υπό αγρανάπαυση γεωργικές εκτάσεις, τις γεωργικές εκτάσεις της παρυδάτιας ζώνης ανάσχεσης και τις εκτάσεις υπό ξηρική αμεινισπορά και η μείωση των αζωτούχων λιπασμάτων στις ευπρόσβλητες στα νιτρικά ζώνες και επομένως μείωσης των εκπεμπόμενων κατά την παραγωγή των εισροών αυτών ποσοτήτων διοξειδίου του άνθρακα, όσο και λόγω της μειωμένης καταναλισκόμενης ενέργειας για τη διαχείριση των αγροτεμαχίων.

Το υπομέτρο συμβάλλει επίσης στη μείωση των εκπομπών της αμμωνίας (NH_3) και επομένως στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, μέσω της δράσης «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» τόσο λόγω μη εφαρμογής αζωτούχων λιπασμάτων στις υπό αγρανάπαυση γεωργικές εκτάσεις, τις γεωργικές εκτάσεις της παρυδάτιας ζώνης ανάσχεσης και τους δενδρώνες όπου εφαρμόζεται η χλωρά λίπανση όσο και λόγω μείωσης της εφαρμογής αζωτούχων λιπασμάτων στα λιγότερο απαιτητικά σε άζωτο φυτά της ξηρικής αμεινισποράς.

Επιπλέον, το υπομέτρο συμβάλλει στην προσαρμογή της γεωργίας στην κλιματική αλλαγή, μέσω της αντικατάστασης των αρδευομένων καλλιεργειών από ξηρικές, οι οποίες είναι καλύτερα προσαρμοσμένες στις συνθήκες ξηρασίας που αναμένεται να αυξηθούν στο μέλλον λόγω της κλιματικής αλλαγής.

5ε) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

(Άρθρο 5, παράγραφοι 5α, 5δ και 5ε του Καν. (ΕΕ) 1305/2013).

Η μη κατεργασία του εδάφους στις υπό αγρανάπαυση εκτάσεις και στις γεωργικές εκτάσεις της παρυδάτιας ζώνης ανάσχεσης της δράσης «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα», εξασφαλίζει την ελαχιστοποίηση της αποδέσμευσης του δεσμευμένου στο έδαφος άνθρακα προς την ατμόσφαιρα.

Στο πλαίσιο του **υπομέτρου 10.2** «διατήρηση και βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη των γενετικών πόρων στη γεωργία» εφαρμόζεται η δράση "Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία".

Το υπομέτρο συνεισφέρει στην προτεραιότητα 4, στην περιοχή εστίασης 4α, μέσω της διατήρησης και ενίσχυσης της βιοποικιλότητας των γενετικών πόρων αλλά και στην προτεραιότητα 5 αφού οι τοπικοί αβελτίωτοι πληθυσμοί τοπικών καλλιεργούμενων ποικιλιών και οι αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων είναι προσαρμοσμένα στις τοπικές, συνήθως ξηροθερμικές, συνθήκες και επομένως πιο ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, συνεισφέρει στην επίτευξη του γενικού στόχου της ΚΓΠ - μέσω της στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης – που αφορά στη διασφάλιση αφενός της βιώσιμης διαχείρισης των

φυσικών πόρων και αφετέρου της δράσης για το κλίμα (Άρθρο 4, παράγραφος β του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Μέσω της συνεισφοράς στις παραπάνω προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, το μέτρο συμβάλλει στην επίτευξη των εγκάρσιων στόχων για το «περιβάλλον», και «κλιματική αλλαγή».

Συνδυασμός γεωργοπεριβαλλοντικών- κλιματικών δράσεων με άλλα μέτρα του ΠΑΑ 2014 – 2020.

Στις «συμβουλευτικές υπηρεσίες» του μέτρου 2 περιλαμβάνονται οι «καλλιεργητικές πρακτικές χαμηλών εισροών» και οι «ενισχύσεις για τη γεωργία το περιβάλλον και το κλίμα».

8.2.10.3. *Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής*

8.2.10.3.1. 10.1.01 Προστασία της Άγριας Ορνιθοπανίδας

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Σκοπός είναι η διατήρηση και προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας, της οποίας το ενδιαίτημα συνδέεται στενά με τις αγροτικές γαίες. Η δράση είναι εστιασμένη σε βιοτόπους σημαντικών, σπάνιων ή απειλούμενων ειδών της ορνιθοπανίδας. Οι γεωργικές εκτάσεις αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των βιοτόπων της άγριας ορνιθοπανίδας, προσφέροντας τροφή και χώρους φωλιάσματος και αναπαραγωγής.

Τα τελευταία χρόνια, η εντατικοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας έχει οδηγήσει στην υποβάθμιση του ρόλου των αγροτικών γαιών ως ενδιαίτημα της άγριας ορνιθοπανίδας. Η εξασφάλιση τροφής με την εφαρμογή ασυγκόμιστης παραγωγής, είναι ένας σημαντικός παράγοντας διατήρησης του πληθυσμού σε ικανοποιητικά επίπεδα και η συμβολή των γεωργικών καλλιεργειών σε αυτόν το τομέα μπορεί να αποδειχθεί σημαντική.

Η δέσμευση είναι πενταετούς διάρκειας εφαρμόζεται σε ενιαίο/ενιαία αγροτεμάχιο/αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης σε έκταση τουλάχιστον 10% της ενταγμένης γεωργικής έκτασης. Η δέσμευση συνίσταται στη μη συγκομιδή της παραγωγής για περίοδο τριών (3) μηνών μετά τη συνήθη, κατά περίπτωση, ημερομηνία συγκομιδής, δηλαδή για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα μεταξύ Ιουνίου και Σεπτεμβρίου. Στα αγροτεμάχια της ενταγμένης εκμετάλλευσης στα οποία δεν συγκομίζεται η παραγωγή, απαγορεύεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

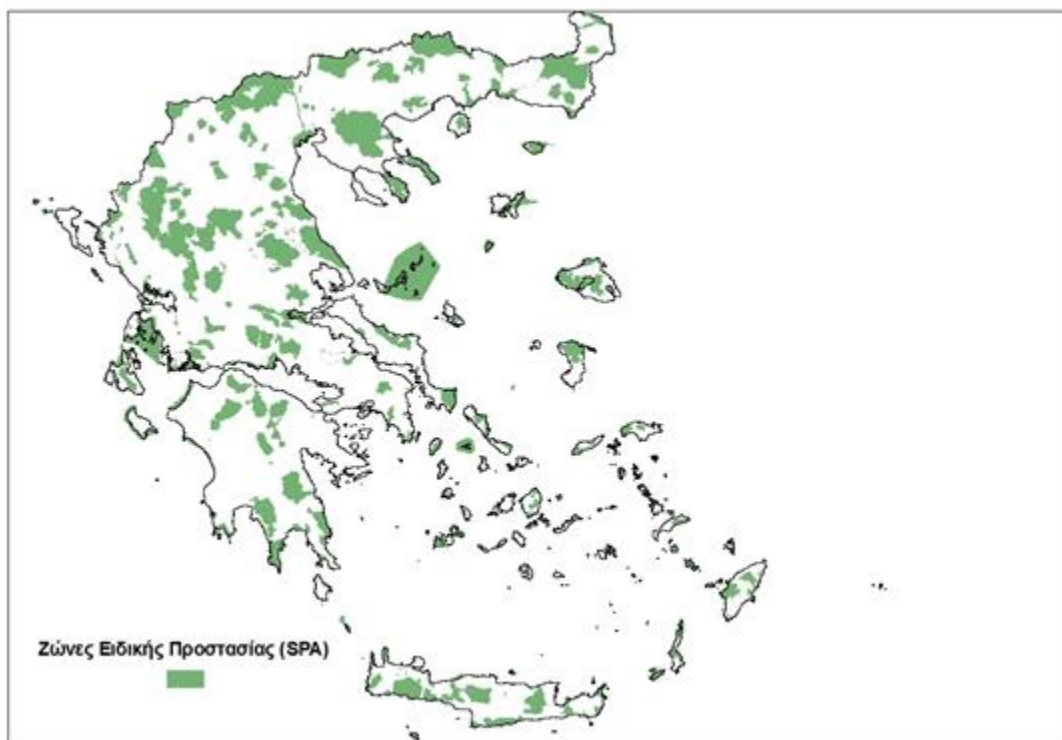
Η δράση εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας τα οποία κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης.

.

Η έκταση που δεν συγκομίζεται αποτελεί περιοχή τροφοδοσίας για την ορνιθοπανίδα προσφέροντας φυτική τροφή (σπόροι και άλλα μέρη του φυτού) αλλά και περιοχή προσέλκυσης εντόμων που πολλαπλασιάζονται, αυξάνοντας τον αριθμό των διαθέσιμων για την ορνιθοπανίδα εντόμων και προνυμφών. Ειδικά μερικά δίπτερα ελκύονται από τα ψυχανθή και γεννούν τα αυγά σε σημεία που υπάρχει αφθονία αφίδων για τις προνύμφες τους. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται και ο πληθυσμός των βλαβερών για την καλλιέργεια αφίδων.

Επιλέξιμες στο πλαίσιο της δράσης είναι οι ακόλουθες ομάδες καλλιεργειών: σιτηρά, σανοδοτικά φυτά και ψυχανθή (Πίνακας M10-1).

Η Δράση θα εφαρμοστεί στις γεωργικές εκτάσεις των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Special Protected Areas, SPAs) της χώρας, όπως έχουν οριστεί από της Ελλάδα σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της οδηγίας για τα πουλιά (Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2009/147/EC περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών) . Οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας καλύπτουν 2.952.476 Ha, περίπου το 21,1% της έκτασης της χώρας όπως φαίνεται στο σχετικό Χάρτη M10-1 (Περιοχές εφαρμογής της δράσης Προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας) και αποτελούν βίοτοπο 37 σημαντικών σπάνιων ή απειλούμενων ειδών ορνιθοπανίδας, εκ των οποίων 29 είδη περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα της Οδηγίας 2009/147/EK ως είδη προτεραιότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Πίνακας M10-1).



Χάρτης M10-1

Πίνακας 10-1. Είδη οργανισμών και αντίστοιχες αμείψιμες ομάδες καλλιεργειών			
Κοινό όνομα	Λατινική ονομασία	Εμείψιμες ομάδες καλλιεργειών	Είδος Οδηγός 2009 147 ΕΚ
ΑΡΧΑΙΚΤΙΚΑ			
Βουλιαστίς	<i>Aquila heliaca</i>	Στιγνή	✓
Φιδαστίς	<i>Circus gallicus</i>	Στιγνή	✓
Ασπιγαστίνα	<i>Buteo rufinus</i>	Στιγνή	✓
Λυβιδόεργος	<i>Circus pygargus</i>	Στιγνή	✓
Ναυαυδόεργος	<i>Circus cyaneus</i>	Στιγνή	✓
Ταύιν	<i>Accipiter brevipes</i>	Στιγνή	✓
Καρωνίδη	<i>Falco naumanni</i>	Στιγνή	✓
Στιγαστίς	<i>Aquila fasciata</i>	Στιγνή και γρήνη	
Μαυροστίγνης	<i>Falco eleonorae</i>	Στιγνή και γρήνη	✓
Χρυσοδάκτυλος	<i>Falco biarmicus</i>	Στιγνή και γρήνη	✓
Παγίτης	<i>Falco peregrinus</i>	Στιγνή και γρήνη	✓
ΕΥΡΩΠΑΙΩΝΙΣΤΙΚΑ			
Γαλάντρα	<i>Melanocorypha calandra</i>	Στιγνή	✓
Μαυρογαλάντρα	<i>Calandrella brachydactyla</i>	Στιγνή	✓
Ουροσπίδα	<i>Anthus campestris</i>	Στιγνή	✓
Ευροσπίλινο	<i>Emberiza hortulana</i>	Στιγνή	✓
Σταυροσπίδα	<i>Lanius minor</i>	Στιγνή	✓
Γαλάνδη	<i>Carpodacus europaeus</i>	Στιγνή	✓
Βελανιδιά	<i>Dendrocygus nigripennis</i>	Στιγνή	✓
Καρύνη Πάριου	<i>Pendix pendix</i>	Στιγνή	✓
Ναυαυδοσπίδα	<i>Coracias garrulus</i>	Στιγνή	✓
Αυτοσπίδα	<i>Sylvia rustica</i>	Στιγνή και γρήνη	✓
Μαυροσπίδα	<i>Lullula arborea</i>	Στιγνή, σπορική και γρήνη	✓
ΥΑΦΟΡΙΑ			
Ναυαυδοσπίδα	<i>Anas erythrorhynchos</i>	Στιγνή και γρήνη	✓
ΠΟΥΛΙΑ ΔΕΚΤΕΣ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΙΣΜΑΤΩΝ			
Ορνίθι	<i>Coturnix coturnix</i>	Στιγνή και γρήνη	✓
Φασανός (καρνέ)	<i>Phasianus phasianus</i>	Στιγνή και γρήνη	✓
Ευροσπίδα	<i>Falco tinnunculus</i>	Στιγνή	
Παυροσπίδα	<i>Buteo bledius</i>	Στιγνή	✓
Καλνίδη	<i>Vandus vandus</i>	Στιγνή	✓
Φάσος	<i>Columba palumbus</i>	Στιγνή	✓
Τρυφίτι	<i>Streptopelia turtur</i>	Στιγνή	✓
Στιγνή	<i>Alauda arvensis</i>	Στιγνή	✓
Καρνιφίλιος	<i>Scolecophagus</i>	Στιγνή	
Αυτοσπίδα	<i>Sylvia communis</i>	Στιγνή	
Ασπίδα	<i>Lanius collurio</i>	Στιγνή	✓
Κοκοροσπίδα	<i>Lanius excubitor</i>	Στιγνή	
Μαυροσπίδα	<i>Passer montanus</i>	Στιγνή	
Χρυσοσπίδα	<i>Emberiza citrinella</i>	Στιγνή	

Πίνακας M10-1

8.2.10.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση αποζημιώνει τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα της τήρησης των δεσμεύσεων της δράσης.

8.2.10.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Οδηγία 2009/147/EC περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών
- Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60Α/31-03-2011) Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις
- Εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα

8.2.10.3.1.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών οι οποίοι είναι κάτοχοι γεωργικής έκτασης.

8.2.10.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα της τήρησης των δεσμεύσεων της δράσης.

8.2.10.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης που θα ενταχθεί στη δράση, πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση
- Να βρίσκονται εντός των περιοχών παρέμβασης της δράσης

8.2.10.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ποσά στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης παρουσιάζονται στον Πίνακα Μ10-2.

Πίνακας 10-2

Ομάδα καλλιέργειας	Ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)			
	Μακεδονία, Θράκη	Θεσσαλία	Ήπειρος, Ιόνια νησιά, Πελοπόννησος, Δ. Ελλάδα	Στερεά Ελλάδα, Αττική, νησιά Αιγαίου, Κρήτη
Σιτηρά (χειμερινά)	42	34	35	35
Σανοδοτικά φυτά και ψυχανθή	176	143	143	143

Πίνακας M10-2

8.2.10.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για τη δράση σχετίζονται με την ορθή εφαρμογή, τις συνθήκες υλοποίησης και την επαληθευσιμότητα των δεσμεύσεων.

8.2.10.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού για την αντιμετώπιση των αναφερόμενων κινδύνων έχουν ως ακολούθως:

α) Χρήση τηλεπισκοπικού ελέγχου για την επαλήθευση της δέσμευσης

β) Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα:

β1) συμμετοχής, στη Δράση 1.1.2 «Κατάρτιση και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των δικαιούχων Μέτρων και Δράσεων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους» του Μέτρου 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για την ορθή γεωργική πρακτική, τις νέες τεχνικές αειφορικής διαχείρισης πόρων και στην εφαρμογή πρακτικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.

β2) χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών του Μέτρου 2 για την διαχείριση και ορθή εφαρμογή του προγράμματος

8.2.10.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η φύση της περιβαλλοντικής δέσμευσης της εν λόγω Δράσης (μη συγκομιδή του 10% της παραγωγής) κρίνεται απλή και κατανοητή ενώ οι κίνδυνοι που επισημαίνονται θα μετριαστούν σε μεγάλο βαθμό από τις ως άνω ενέργειες που προτείνονται μειώνοντας σημαντικά το πιθανό ποσοστό σφάλματος.

8.2.10.3.1.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.1.9.4.1. Ασυγκόμιστη παραγωγή στο 10% της έκτασης

8.2.10.3.1.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Η δέσμευση ελέγχεται μέσω:

α) επιτόπιων ελέγχων την κατάλληλη χρονική περίοδο

β) τηλεπισκοπικά (remote sensing controls) όσον αφορά τη γεωργική πρακτική της ασυγκόμιστης παραγωγής. Οι τηλεπισκοπικοί πραγματοποιούνται με τη λήψη δορυφορικών εικόνων την κατάλληλη χρονική περίοδο (λήψη εντός τριών μηνών από τη συγκομιδή).

8.2.10.3.1.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για τη δράση Προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας, διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης)
- Ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε Πίνακα M10-3

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθεις γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Προστασία της Άγριας Ορνιθοπανίδας	Κάθε έτος εφαρμόζεις ο δικαιούργος οφείλει: <ul style="list-style-type: none">να αφήνει ασυγκρίτως την παραγωγή τουλάχιστον στο 10% της εναγμένης έκτασης, σε ενιαίο τμήμα της εκμετάλλευσής τουνα μην χρησιμοποιεί λιπάσματα και φυτοπροστατευτικά προϊόντα στο τμήμα της εναγμένης έκτασης με την ασυγκρίτως παραγωγή	<ul style="list-style-type: none">Η συγκομιδή της παραγωγής από το σύνολο της εναγμένης έκτασης.Η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων στο σύνολο της εναγμένης έκτασης	ΚΓΠΚ 3 Να τηρεί τους όρους εφαρμογής των λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων όπως αναγράφονται στις ετικέτες των σκευασμάτων ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση των υπαγίων υδάτων	<ul style="list-style-type: none">ΚΑΔ 1 Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφοδιάζουν το έδαφος των γεωργικών εκτάσεων (καλλιεργούμενων και μη) με συνολική ποσότητα αζώτου από κτηνοτροφικά απόβλητα πάνω από 250 κιλά/εκτάριο σε χρονικό διάστημα 12 μηνών. Τα όρια αυτά περιλαμβάνουν τόσο την εφαρμογή επεξεργασμένων κτηνοτροφικών αποβλήτων όσο και την απόθεση αποβλήτων από τα ίδια τα ζώα που πιθανόν να βόσκουν στις εκτάσεις αυτές.ΚΑΔ 2 Να τηρεί τα μέτρα για την προστασία και διατήρηση των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Οδηγία 2009/147/ΕΚ) για την άγρια ορνιθοπανίδα και για την αποφυγή της ρύπανσης ή της υποβάθμισης των οικοτόπων των ειδών, καθώς και τις επιζημιές για τα πετρία ενυδάσεις, όπως προσδιορίζονται στα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα, τους Κανονισμούς Διοίκησης και Λειτουργίας και τα Σχέδια Διοίκησης.ΚΑΔ 3 Για τα αγροτεμάχια εντός των Ειδικών Ζωνών Διοίκησης του Ευρωπαϊκού Δικτύου ΦΥΣΗ (NATURA) 2000 (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ), ο γεωργός οφείλει να τηρεί τα συγκεκριμένα Σχέδια Διοίκησης.ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (νωρίς για σπέρνους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πωλήσης (νωρίς) προϊόντα της εκμετάλλευσής (ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ιχνηλασιμότητας των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσωπα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διάθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υπάρχουν, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής καθώς και οι διεξαχθείσες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Π.Σ. Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II.ΚΑΔ 10 Ο γεωργός υποχρεούται να χρησιμοποιεί ορθά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Η ορθή χρήση περιλαμβάνει:<ul style="list-style-type: none">α. την εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της ενσωματωμένης χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δόσολογία και δευτερευόντως ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλίζεται αποδεκτή αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικό και βιολογικό έλεγχο.β. την τήρηση των όρων της άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήση των φυτοπροστατευτικών, που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις, και καθορίζονται στη σήμανση.	<p>Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71)</p> <ul style="list-style-type: none">Από 01/11/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα III της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και ενσωματώθηκαν στην εθνική νομοθεσία με τον Ν.4036/2012 (Α' 8) και το παράρτημα 6 αυτού.Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγίων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργεια/ομάδα καλλιεργειών, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προσδιορίζονται σε αυτές. <ul style="list-style-type: none">Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατεγγραφούν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α' 8), όπως κάθε φορά ισχύει, για να μπορούν να προμηθευτούν μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα με επαγγελματική χρήση.	Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τις αρδόμενες εκτάσεις να εφαρμόζει μία άρση ανά έτος

Πίνακας M10-3

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Δεν αφορά τη δράση

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.10.3.1.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.1.10.1.1. Ασυγκόμιστη παραγωγή στο 10%της έκτασης

8.2.10.3.1.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακας M10-3

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακας M10-3

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακας M10-3

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακας M10-3

8.2.10.3.1.10.1.1.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακας M10-3

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.2. 10.1.02 Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Σκοπός της Δράσης είναι η διατήρηση της παραδοσιακής μορφής του ελαιώνα της Άμφισσας που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του δελφικού τοπίου.

Ο ελαιώνας της Άμφισσας αποτελεί γεωργική γης Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV). Έχει συνολική έκταση 8.000 Ha, περίπου, και αποτελεί αμιγή, μη γραμμική καλλιέργεια ελαιοδέντρων. Τα δένδρα είναι μεγάλης ηλικίας (σε ποσοστό 70% είναι ηλικίας άνω των 150 ετών), με κορμούς με βαθιές πτυχώσεις και ανεπτυγμένη κόμη, το ύψος των οποίων σε πολλές περιπτώσεις φθάνει τα 10 μέτρα. Το στοιχειώδες αγροτεμάχιο είναι το «λαχίδι». Τα λαχίδια χωρίζονται μεταξύ τους με «τράφια» που είναι τεχνητά αναχώματα ύψους 40 εκατοστών περίπου, τα οποία συγκρατούν το νερό των βροχοπτώσεων προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες άρδευσης του ελαιώνα και ταυτόχρονα οριοθετούν τις ιδιοκτησίες. Ταυτόχρονα στις πλαγιές έχουν διαμορφωθεί αναβαθμίδες στις οποίες αναπτύσσονται τα ελαιόδενδρα.

Η παραδοσιακή τεχνική καλλιέργειας του ελαιώνα της Άμφισσας, με τη διατήρηση μεγάλων σε ύψος και ηλικία δέντρων, με τα αναχώματα και τις αναβαθμίδες, προσδίδει στο συγκεκριμένο αγροτικό τοπίο ιδιαίτερη αισθητική αξία. Η άμεση οπτική επαφή του ελαιώνα με τον παγκοσμίου σημασίας αρχαιολογικό χώρο του Μαντείου των Δελφών, καθιστά κρίσιμη τη διατήρηση της παραδοσιακής του μορφής ως αναπόσπαστου στοιχείου της ταυτότητας της περιοχής.

Τα υψηλά, μεγάλης ηλικίας και έντονα ρυτιδωμένα δέντρα δημιουργούν τους κατάλληλους οικοτόπους για την ανάπτυξη ορισμένων ειδών εντόμων, νυχτερίδων και πουλιών. Τα σταθερά στοιχεία του τοπίου, τεχνητά αναχώματα και αναβαθμίδες, προσφέρουν ευνοϊκούς οικοτόπους για έντομα, πουλιά και μια ενδιαφέρουσα μικροχλωρίδα.

Η διατήρηση της σημερινής μορφής του ελαιώνα της Άμφισσας απειλείται από την επικράτηση της συνήθους πρακτικής για τη διαχείριση γηρασμένων και μεγάλου ύψος ελαιοδένδρων, η οποία συνίσταται στη μείωση του ύψους των δένδρων και στην αύξηση της κόμης τους, είτε μέσω του αυστηρού κλαδέματος (κύριοι βραχίονες) είτε μέσω κορμοτόμησης για επαναδιαμόρφωση της κόμης. Στόχος της πρακτικής αυτής είναι η μείωση του κόστους παραγωγής και η αύξηση της παραγωγικότητάς των ελαιοδέντρων.

Επιπλέον, τα χαρακτηριστικά αναχώματα (τράφια) των αγροτεμαχίων του Ελαιώνα (λαχίδια) αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του συγκεκριμένου αγροτικού τοπίου. Η συνήθης πρακτική της χημικής και μηχανικής ζιζανιοκτονία στα «τράφια», αποτελεί απειλή για την μορφή τους, λόγω της διάβρωσης που προκαλεί.

Όσον αφορά τη φυτοπροστασία της ελιάς, η αντιμετώπιση του δάκου (*Dacus oleae*), του σημαντικότερου εντομολογικού εχθρού της ελιάς, πραγματοποιείται σε ολόκληρη την περιοχή του ελαιώνα της Άμφισσας με ήπιο τρόπο, μέσω ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων για τα έντομα, ο οποίος υπερβαίνει τις γενικές αρχές ολοκληρωμένης προστασίας της Οδηγίας 128/2009/EC.

Συγκεκριμένα έχει εγκατασταθεί δίκτυο δακοπαγίδων που καλύπτει όλο τον Ελαιώνα και βάσει του

αριθμού των παγιδευμένων εντόμων εφαρμόζεται, εφόσον κριθεί απαραίτητο, δολωματικός ψεκασμός σε συγκεκριμένα σημεία επιλεγμένων δέντρων.

Οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της δράσης είναι πενταετούς διάρκειας και εφαρμόζονται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας τα οποία κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης. Οι δεσμεύσεις συνίστανται στα παρακάτω:

- διατήρηση των ελαιόδεντρων στην υφιστάμενη μορφή τους (κορμός, κόμη, ύψος) χωρίς να γίνονται ενέργειες ανανέωσής τους όπως αυστηρό κλάδεμα προκειμένου να μειωθεί το ύψος των δέντρων, ή καρατόμηση για επαναδιαμόρφωση των δέντρων.
- εφαρμογή χειρονακτικής ζιζανιοκτονίας στα «τράφια» με σκοπό τη διατήρηση των «λαχιδιών» στη σημερινή τους μορφή.
- η ελάχιστη πυκνότητα φύτευσης των ενταγμένων ελαιοτεμαχίων ανέρχεται σε 80 ελαιόδεντρα/Ha προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι πρόκειται για συστηματικό ελαιώνα και η μέγιστη σε 250 ελαιόδεντρα/Ha προκειμένου να αποφευχθεί η ενίσχυση ελαιοτεμαχίων τα οποία αλλοιώνουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα του ελαιώνα της Άμφισσας και στα οποία δεν εφαρμόζονται συνήθως οι παραδοσιακές, εκτατικής μορφής, καλλιεργητικές πρακτικές, αλλά εντατικές μορφές διαχείρισης.
- τα ενταγμένα ελαιόδεντρα είναι ελάχιστου ύψους τεσσάρων μέτρων
- η ενταγμένη εκμετάλλευση να καλύπτεται από το πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς με δολωματικό ψεκασμό ή να εφαρμόζεται σε αυτή σύστημα βιολογικής γεωργίας. Η δέσμευση αυτή δεν ενισχύεται στο πλαίσιο της δράσης.

Η δράση εφαρμόζεται στα ελαιοτεμάχια του Ελαιώνα Άμφισσας, εφόσον τα ελαιοτεμάχια αυτά:

1. βρίσκονται εντός των ορίων του παραδοσιακού ελαιώνα της Άμφισσας,
2. καλύπτονται από υψίκορμα ελαιόδεντρα μεγάλης ηλικίας.

8.2.10.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και το πρόσθετο κόστος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

8.2.10.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Δεν συνδέεται με κάποια ειδική νομοθεσία

8.2.10.3.2.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών, οι οποίοι είναι κάτοχοι γεωργικής έκτασης στην περιοχή «Ελαιώνας της Άμφισσας» .

8.2.10.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και το πρόσθετο κόστος ως αποτέλεσμα της τήρησης των δεσμεύσεων της δράσης.

8.2.10.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης που θα ενταχθεί στη δράση πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με την επιλέξιμη για τη δράση καλλιέργεια (ελιά) κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση
- Να βρίσκονται εντός του ελαιώνα της Άμφισσας και συγκεκριμένα εντός των διοικητικών ορίων των κάτωθι Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων:

Στο Δήμο Δελφών της Περιφερειακής Ενότητας Φωκίδας:

- η Δημοτική Κοινότητα Άμφισσας και οι Τοπικές Κοινότητες Αγ. Γεωργίου, Αγ. Κωνσταντίνου, Δροσοχωρίου, Ελαιώνος, Σερνικακίου και Προσηλίου της Δημοτικής Ενότητας Άμφισσας,
- η Δημοτική Κοινότητα Ιτέας και η Τοπική Κοινότητα Κίρρας της Δημοτικής Ενότητας Ιτέας,
- η Δημοτική Κοινότητα Δελφών και η Τοπική Κοινότητα Χρισσού της Δημοτικής Ενότητας Δελφών

Στο Δήμο Διστόμου – Αράχωβας – Αντίκυρας της Περιφερειακής Ενότητας Βοιωτίας: η Δημοτική Ενότητα Αράχωβας

8.2.10.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το μέγιστο ποσό στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης ορίζεται σε 580€/Ha/έτος. Το κόστος των εργασιών χειρονακτικής ζιζανιοκτονίας, το οποίο περιλαμβάνεται στο μέγιστο ποσό και ανέρχεται σε 33 €/Ha/έτος, καταβάλλεται μόνο στους δικαιούχους των αγροτεμαχίων με τράφια.

8.2.10.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα:

1. συμμετοχής, στη Δράση 1.1.2 «Κατάρτιση και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των δικαιούχων Μέτρων και Δράσεων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους» του Μέτρου 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για την ορθή γεωργική πρακτική, τις νέες τεχνικές αειφορικής διαχείρισης πόρων και στην εφαρμογή πρακτικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.
2. χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών του Μέτρου 2 για την διαχείριση και ορθή εφαρμογή του προγράμματος.

8.2.10.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Δράση έχει εφαρμοστεί με επιτυχία κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι οι κάτοχοι ελαιώνων στην Άμφισσα γνωρίζουν και εφαρμόζουν με επιτυχία τον παραδοσιακό τρόπο καλλιέργειας της ελιάς με σεβασμό στο αγροτικό τοπίο και την χωροταξική αισθητική της περιοχής, συνεπώς δεν υφίστανται ιδιαίτεροι κίνδυνοι κατά την εφαρμογή της.

8.2.10.3.2.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.2.9.4.1. Διατήρηση του ύψους του δέντρου, όχι αυστηρό κλάδεμα

8.2.10.3.2.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Ο παραδοσιακός τρόπος καλλιέργειας της ελιάς με σεβασμό στο αγροτικό τοπίο και στην χωροταξική αισθητική της περιοχής που εφαρμόζεται με τη δέσμευση "διατήρηση του ύψους του δέντρου, όχι αυστηρό κλάδεμα» είναι μια δέσμευση που σχετικά εύκολα ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο καθώς είναι εμφανής και μετρήσιμη. Συγκεκριμένα κατά τον επιτόπιο έλεγχο ελέγχονται :

- η διατήρηση της μορφής του ελαιώνα
- η μέγιστη και ελάχιστη πυκνότητα των δέντρων της ελιάς (μεγαλύτερη από 80 δέντρα και μικρότερη από 250 δέντρα, ύψους τουλάχιστον 4m ανά εκτάριο)
- η διατήρηση της μορφής των ελαιοδέντρων, χωρίς οποιεσδήποτε ενέργειες ανανέωσης

8.2.10.3.2.9.4.2. Συμμετοχή στο πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς με δολωματικό ψεκασμό

8.2.10.3.2.9.4.2.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Για τον έλεγχο της τήρησης της δέσμευσης, χορηγείται ετησίως σχετική βεβαίωση συμμετοχής του δικαιούχου στο πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς με δολωματικό ψεκασμό από τον αρμόδιο φορέα.

8.2.10.3.2.9.4.3. Χειρονακτική ζιζανιοκτονία

8.2.10.3.2.9.4.3.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο στον κατάλληλο χρόνο.

8.2.10.3.2.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για τη δράση Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας, διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης)
- Ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε Πίνακες M10-4, M10-5 και M10-6

Operation	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθεις γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Προστασία παραδοσιακού ελαιώνα λυμφισσας	Να διατηρεί το ύψος του δέντρου και να μην προβαίνει σε αυστηρό κλάδεμα της κόμης.	Η συνήθης πρακτική για τη διαχείριση γηρασμένων και μεγάλου ύψους ελαιοδένδρων συνίσταται στη μείωση του ύψους των δένδρων και στην αύξηση της κόμης τους, είτε μέσω του αυστηρού κλαδέματος (κύριοι βραχίονες) είτε μέσω κορμοτόμησης για επαναδιαμόρφωση της κόμης, με στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής και την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Η διατήρηση της σημερινής μορφής του ελαιώνα στη λυμφισσα απαιτείται από την επικράτηση των παραπάνω συνήθων γεωργικών πρακτικών για τη διαχείριση γηρασμένων και μεγάλου ύψους ελαιοδένδρων. Η δέσμευση συνίσταται στη διατήρηση του παραδοσιακού ελαιώνα στη σημερινή του μορφή μέσω της διατήρησης του ύψους των δέντρων και της αποφυγής του αυστηρού κλαδέματος.	<ul style="list-style-type: none"> ΚΓΠΚ 6 Όσον αφορά στα υπολείμματα των κλαδεμάτων στις μόνιμες καλλιέργειες (δενδρώνας) συμπληρωματικών ελαιώνων και αμπελώνων, δύνανται να εφαρμοσθεί η συγκέντρωση των υπολειμμάτων του κλαδέματος σε σωρό και η καύση με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αποφυγή πυρκαγιάς. ΚΓΠΚ 7 Ο γεωργός θα πρέπει να μην καταστρέφει σημαντικά στοιχεία του αγροτικού τοπίου όπως αναβαθμίδες, τάφρους, φυτοφράκτες, υδροσυλλογείς και δεινροστοιχίες που αποτελούνται από δένδρα με ελάχιστη διάμετρο κόμης 1 μέτρο, εντός των αγροτεμαχίων ή και στο περιθώριο αυτών. 	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν αφορά	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει, κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τους δεινδρώνας να καθαρίζει τον υποσώροφο του δεινδρώνα ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας M10-4

Operation	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθεις γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Προστασία παραδοσιακού ελαιώνα λυμφισσας	Να εφαρμόζει χειρωνακτική ζιζανιοκτονία στα τρέφια των ετοιμασμένων ελαιοτεμαχίων	Η καταπολέμηση των ζιζανίων με μηχανικά ή χημικά μέσα	<ul style="list-style-type: none"> ΚΓΠΚ 5 Ο γεωργός οφείλει να μην καταστρέφει τις θροαυθίδες τα αναμύματα και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων. ΚΓΠΚ 7 Ο γεωργός θα πρέπει να μην καταστρέφει σημαντικά στοιχεία του αγροτικού τοπίου όπως αναβαθμίδες, τάφρους, φυτοφράκτες, υδροσυλλογείς και δεινροστοιχίες που αποτελούνται από δένδρα με ελάχιστη διάμετρο κόμης 1 μέτρο, εντός των αγροτεμαχίων ή και στο περιθώριο αυτών. 	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπέρμα, λιπάσματα, ζωτοφάρμακα) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωτοφάρμακα) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ιχνηλασιμότητας των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσφατα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζωικά προϊόντα. Ήτοιχούνται, επίσης, να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φύκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι διεξαχθείσες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. δύνανται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. ΚΑΔ 10 Ο γεωργός υποχρεούται να χρησιμοποιεί ορθά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Η ορθή χρήση περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> α. την εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της εγκεκριμένης χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δόσολογία και διεσθετείται ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλίζεται αποδεκτή αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικό και βιολογικό έλεγχο. β. την τήρηση των όρων της άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήση των φυτοπροστατευτικών, που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις, και καθορίζονται στη δήλωση. 	<p>Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71)</p> <ul style="list-style-type: none"> Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα III της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και εφαρμόζονται στην εθνική νομοθεσία με τον Ν.4036/2012 (Α'8) και το παράρτημα Δ αυτού. Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγιών Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργειες/ομάδα καλλιεργειών, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προσδιορίζονται σε αυτές. Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α'8), όπως κάθε φορά ισχύει, για να μπορούν να προμηθευθούν μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα, εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει, κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τους δεινδρώνας να καθαρίζει τον υποσώροφο του δεινδρώνα ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας M10-5

Operation	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Προστασία παραδοσιακού ελαιώνα λμφισίας	Η ενταγμένη εκμετάλλευση να καλύπτεται από το πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς με δολωματικό ψεκασμό.	Η ευρεία χρήση χημικών εντομοκτόνων για την αντιμετώπιση του δάκου της ελιάς	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τρέξει Μητρώο Εισαγωγών και Εξαγωγών – Ημερολόγιο εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωτοφάρμακα) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσης, ζωτοφάρμακα) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της εγνησιαστικότητας των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσωπα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσης, καθώς και οι διεξαχθείσες εργασίες και συζητούνται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. ΚΑΔ 10 Ο γεωργός με βάση τα άρθρα 93, 94 και το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 υποχρεούται να χρησιμοποιεί ορθά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Η ορθή χρήση περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> α. την εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της εγκεκριμένης χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δοσολογία και διευθετείται ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλίζεται αποδεκτή αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικό και βιολογικό έλεγχο. β. την τήρηση των όρων της άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήση των φυτοπροστατευτικών που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις και καθορίζονται στη δήλωση. 	<ul style="list-style-type: none"> Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71) Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα II της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και αναρμολογούν στην εθνική νομοθεσία με τον ν.4056/2012 (Α' 8) και το παράρτημα Δ αυτού. Σε περίπτωση αναρμολογίας στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργεια/ομάδα καλλιεργειών, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προσδιορίζονται σε αυτές. Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α' 8), όπως κάθε φορά ισχύει, για να μπορούν να προμηθευθούν μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	<p>Ποιτική απόφαση 104/7056 της 21/03/2015, όπως ισχύει κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τα δένδρυνες να καθαρίζεται τον υποπόφυο του δένδρυνος αν 2 έτη ή να εφαρμόζεται κλάδεμα κλαδοκάθαρση το αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας M10-6

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Δεν αφορά

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Για τον υπολογισμό της ενίσχυσης που θα λαμβάνουν οι δικαιούχοι ελήφθησαν υπόψη παράμετροι του Πίνακα M10-7.

Πίνακας 10-7

Μεταβολές οικονομικών μεγεθών	€/Ha/έτος
Μείωση παραγωγής λόγω γήρανσης του δένδρου	172
α. Επιπλέον κόστος καλλιεργητικών φροντίδων (κλάδεμα)	125
β. Αυξημένο κόστος συλλογής	250
α. Εργασίες χειρονακτικής ζιζανιοκτονίας	33
Σύνολο	580

Πίνακας M10-7

8.2.10.3.2.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.2.10.1.1. Διατήρηση του ύψους του δέντρου, όχι αυστηρό κλάδεμα

8.2.10.3.2.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-4

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-4

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Δεν υπάρχουν σχετικές απαιτήσεις

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-4

8.2.10.3.2.10.1.1.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-4

Η δέσμευση συνιστά διατήρηση της παραδοσιακής γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.2.10.1.2. Συμμετοχή στο πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς με δολωματικό ψεκασμό

8.2.10.3.2.10.1.2.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-6

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-6

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Δεν υπάρχουν σχετικές απαιτήσεις

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-6

8.2.10.3.2.10.1.2.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-6

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.2.10.1.3. Χειρονακτική ζιζανιοκτονία

8.2.10.3.2.10.1.3.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-5

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-5

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Δεν υπάρχουν σχετικές απαιτήσεις

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-5

8.2.10.3.2.10.1.3.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-5

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.3. 10.1.03 Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Σκοπός της Δράσης είναι η διατήρηση της παραδοσιακής μορφής του αμπελώνα της Θήρας που διαμορφώνει το αγροτικό τοπίο στα ηφαιστιογενή εδάφη της Θήρας.

Ο αμπελώνας της Σαντορίνης αποτελεί γεωργική γης Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV). με συνολική έκταση 1.500 Ha περίπου. Πρόκειται για ένα πανάρχαιο αμπελώνα ηλικίας, όπως υπολογίζεται, 3.500 ετών. Αποτελεί μια μεγάλη αμπελογραφική συλλογή, αφού διασώζει περισσότερες από 50 ποικιλίες αμπέλου, ορισμένες από τις οποίες είναι σπάνιες και έχουν μοναδικά αμπελογραφικά και οινολογικά χαρακτηριστικά. Τα πρέμνα του είναι αυτόριζα, δεν είναι εμβολιασμένα σε αμερικάνικα υποκείμενα αμπέλου, αφού το αμμώδες έδαφος της Σαντορίνης δεν επέτρεψε στο έντομο της φυλλοξήρας να εγκατασταθεί σ' αυτό.

Στα νησιά Θήρα (Σαντορίνη) και Θηρασία, λόγω των ειδικών οικολογικών συνθηκών που επικρατούν (συχνοί και ισχυρές εντάσεως άνεμοι, εδάφη ξηρά και φτωχά) έχει επικρατήσει ένα ιδιόρρυθμο κυπελλοειδές στεφανωτό ή με γυριστές σχήμα, που έχει σκοπό να προφυλάξει τους βλαστούς και τα σταφύλια από τη σφοδρότητα των ανέμων που πνέουν στα νησιά αυτά και που προκαλούν μηχανικές βλάβες, τόσο λόγω αποκολλήσεως ολόκληρων βλαστών, όσο και σχισίματα στα φύλλα ή τραύματα των πράσινων οργάνων και των σταφυλιών από τους κόκκους της άμμου που μεταφέρουν. Στις πιο υπήνεμες θέσεις των νησιών αυτών βρίσκει κανείς το κυπελλοειδές με κουλούρα. Η χρήση αυτών των ιδιόρρυθμων κυπελλοειδών συνέβαλε στη διαμόρφωση του Θηραϊκού αμπελώνα και του ευρύτερου Θηραϊκού τοπίου. Το παραδοσιακό κλάδεμα και η διαμόρφωση του Θηραϊκού αμπελώνα είναι μοναδικά σε παγκόσμια κλίμακα.

Το σύστημα παράγει χρησιμοποιώντας χαμηλά επίπεδα εισροών. Η αμπελοκαλλιέργεια γίνεται χωρίς άρδευση, η φυτοπροστασία περιορίζεται στην επίταση με θειάφι για την πρόληψη του ωιδίου και σπανιότερα γίνεται χρήση εντομοκτόνου. Η ζιζανιοκτονία πραγματοποιείται είτε χειρονακτικά (βοτάνισμα) είτε συνηθέστερα χημικά (η ακανόνιστη διάταξη των πρέμνων ή/ και η κλίση εμποδίζουν τη μηχανική καταστροφή των ζιζανίων). Τέλος, χρησιμοποιούνται λιπάσματα για τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους. Υπ' αυτές τις συνθήκες, οι συνήθειες αποδόσεις δεν ξεπερνούν τα 3.000-3.500 κιλά το εκτάριο.

Αυτή η ικανότητα παραγωγής με «χαμηλά επίπεδα εισροών» είναι αποκαλυπτική της λογικής του συστήματος παραγωγής. Στηρίζεται, αφενός, στην ικανότητά του να αξιοποιεί χώρους όπου επικρατούν δυσμενείς συνθήκες (ηφαιστειακά εδάφη, δυνατοί άνεμοι, ανομβρία) χάρη στην καλλιέργεια του αμπελιού που αντλεί θρεπτικά από τα βαθύτερα στρώματα του εδάφους κλείνοντας, έτσι, τον κύκλο των θρεπτικών στοιχείων με σχετική αυτονομία. Και, αφετέρου, στη χρήση γηγενών ποικιλιών του ευρύτερου αιγιακού χώρου προσαρμοσμένων στο ξηροθερμικό κλίμα της περιοχής, με τις θαλάσσιες ομίχλες και τους ισχυρούς ανέμους και, κυρίως, στην υιοθέτηση πρακτικών, όπως η διαμόρφωση του πρέμνου σε «καλάθι», για να αντιμετωπίσει του κλιματικούς και φυτοϋγειονομικούς κινδύνους, χωρίς ή με πολύ περιορισμένη χρήση φυτοπροστατευτικών.

Ο βασικός κίνδυνος για την συνέχιση της ύπαρξης της παραδοσιακής μορφής του αμπελώνα, είναι η αντικατάσταση του με γραμμικούς αμπελώνες που μειώνουν το κόστος παραγωγής λόγω μηχανοποίησης

της παραγωγής ή η αντικατάσταση του από άλλη καλλιέργεια.. Η ενίσχυση της παραδοσιακής καλλιεργητικής πρακτικής συμβάλει στη διατήρηση τόσο της αμπελοκαλλιέργειας στο νησί όσο και της ιδιαίτερης μορφής του Θηραϊκού αμπελώνα.

Οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της δράσης είναι πενταετούς διάρκειας και εφαρμόζονται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας τα οποία κατέχονται νόμιμα. κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης . Οι δεσμεύσεις συνίστανται στα παρακάτω:

- Διατήρηση του παραδοσιακού τρόπου κλαδέματος
- Δημιουργία χώρου οικολογικής αντιστάθμισης πέριξ του αγροτεμαχίου ελάχιστου πλάτους 0,5μ. στον οποίο εφαρμόζεται χειρονακτική ζιζανιοκτονία.

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής: νησιά Θήρας (Σαντορίνη) και Θηρασίας

8.2.10.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για και τις πρόσθετες δαπάνες ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

8.2.10.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Δεν συνδέεται με κάποια ειδική νομοθεσία

8.2.10.3.3.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών, οι οποίοι είναι κάτοχοι γεωργικής έκτασης στα νησιά Θήρα και Θηρασία.

8.2.10.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το σύνολο των πρόσθετων δαπανών στην καθαρή γεωργική έκταση ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

8.2.10.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης που θα ενταχθεί στο πρόγραμμα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με την επιλέξιμη για τη δράση καλλιέργεια (αμπέλι) κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.
- Να βρίσκονται εντός της περιοχής παρέμβασης.

8.2.10.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσό στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης ορίζεται σε 765 €/Ha/έτος.

8.2.10.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα:

1. συμμετοχής, στη Δράση 1.1.2 «Κατάρτιση και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των δικαιούχων Μέτρων και Δράσεων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους» του Μέτρου 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για την ορθή γεωργική πρακτική, τις νέες τεχνικές αειφορικής διαχείρισης πόρων και στην εφαρμογή πρακτικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.
2. χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών του Μέτρου 2 για την διαχείριση και ορθή εφαρμογή του προγράμματος

8.2.10.3.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Δράση έχει εφαρμοστεί με επιτυχία κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι οι κάτοχοι αμπελώνων στη νήσο Θήρα γνωρίζουν και εφαρμόζουν με επιτυχία τον παραδοσιακό ιδιόμορφο τρόπο καλλιέργειας που έχει διαμορφωθεί από τις ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής επιδεικνύοντας σεβασμό στη διατήρηση του Θηραϊκού τοπίου και συνεπώς δεν υφίστανται ιδιαίτεροι κίνδυνοι κατά την εφαρμογή της.

8.2.10.3.3.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.3.9.4.1. Διατήρηση του παραδοσιακού τρόπου κλαδέματος

8.2.10.3.3.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Δειγματοληπτικός επιτόπιος έλεγχος.

8.2.10.3.3.9.4.2. Η δημιουργία χώρου οικολογικής αντιστάθμισης πέριξ του αγροτεμαχίου ελάχιστου πλάτους 0,5μ.

8.2.10.3.3.9.4.2.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Δειγματοληπτικός επιτόπιος έλεγχος

8.2.10.3.3.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για τη δράση Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα της Θήρας, διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης)
- Ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε Πίνακες M10-8 και M10-9

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας	Να διατηρεί τον παραδοσιακό τρόπο κλαδέματος του αμπελώνα	Η συνήθης πρακτική για τη διαχείριση των αμπελώνων περιλαμβάνει το συμβατικό τρόπο κλαδέματος των οινοποιήσιμων ποικιλιών (1 έως 3 οφθαλμοί, συνήθως 2 ανάλογα με την κατάσταση του πρέμνου). Οπούσο στα νησιά Θήρα (Σαντορίνη) και Θηρασία έχει επικρατήσει μία παραδοσιακή πρακτική κλαδέματος που διαμορφώνει την ιδιαίτερη μορφή του Θηραϊκού αμπελώνα (κυπελλοειδές στεφανωτό ή με γυριστά). Η παραδοσιακή αυτή πρακτική τείνει να εκλείψει, κάτω από οικονομικές πιέσεις. Η δέσμευση συνίσταται στη διατήρηση της ιδιαίτερης μορφής του αμπελώνα μέσω της εφαρμογής του παραδοσιακού τρόπου κλαδέματος.	ΚΓΠΚ 6 Όσον αφορά στα υπολείμματα των κλαδεμάτων στις μόνιμες καλλιέργειες (δενδρώνες) συμπεριλαμβανομένων ελαίων και αμπελώνων, δύναται να εφαρμοσθεί η συγκέντρωση των υπολειμμάτων του κλαδέματος σε σωρό και η καύση με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αποφυγή πυρκαγιάς.	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν αφορά	Υπουργική απόφαση 104/705 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τον αμπελώνα να καθαρίζει τον υποσώρο του αμπελώνα ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη

Πίνακας M10-8

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας	<ul style="list-style-type: none"> Να δημιουργεί χώρο οικολογικής αντιστάθμισης πείρις του αγροτεμαχίου ελάχιστου πλάτους 0,5μ Να εφαρμόζει χειρωνακτική ζιζανιοκτονία στο χώρο οικολογικής αντιστάθμισης 	Η καταπολέμηση των ζιζανίων με χημικά μέσα	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Βαρών και Εκρών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωτοφάρμακα) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωτοφάρμακα) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ψηφιοποίησης των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσωπα, τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμόδιων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι διεξαγόμενες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες, με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. ΚΑΔ 10 Ο γεωργός υποχρεούται να χρησιμοποιεί ορθά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Η ορθή χρήση περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> α. την εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της ενεκρινθείσας χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δοσολογία και διενεργείται ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλίζεται αποδοτική αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικό και βιολογικό έλεγχο. β. την τήρηση των όρων της άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήση των φυτοπροστατευτικών, που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις, και καθορίζονται στη σήμανση. 	<p>Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71)</p> <ul style="list-style-type: none"> Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα III της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και να εναρμονίζονται στην εθνική νομοθεσία με τον ν. 4036/2012 (Α' 8) και το παράρτημα Α αυτού. Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγών Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργεια/ομάδα καλλιεργειών, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προσδιορίζονται σε αυτές. Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α' 8), όπως κάθε φορά ισχύει, για να μπορούν να προμηθευτούν μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	Υπουργική απόφαση 104/705 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τον αμπελώνα να καθαρίζει τον υποσώρο του αμπελώνα ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη

Πίνακας M10-9

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Δεν αφορά

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους

υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Για τον υπολογισμό της ενίσχυσης που θα λαμβάνουν οι δικαιούχοι ελήφθησαν υπόψη οι παράμετροι του Πίνακα M10-10

Πίνακας 10-10

Μεταβολή οικονομικού μεγέθους	€/Ha/έτος
Αυξημένο κόστος κλαδέματος (Αυξημένος χρόνος και μεγαλύτερο ανά ώρα κόστος)	510
Χειρονακτικές εργασίες καθαρισμού	255
Σύνολο	765

Πίνακας M10-10

8.2.10.3.3.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.3.10.1.1. Διατήρηση του παραδοσιακού τρόπου κλαδέματος

8.2.10.3.3.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-8

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-8

--

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Δεν υπάρχουν σχετικές απαιτήσεις

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-8

8.2.10.3.3.10.1.1.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-8
Η δέσμευση συνιστά διατήρηση της παραδοσιακής γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.3.10.1.2. Η δημιουργία χώρου οικολογικής αντιστάθμισης πέριξ του αγροτεμαχίου ελάχιστου πλάτους 0,5μ.

8.2.10.3.3.10.1.2.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-9

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-9

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Δεν υπάρχουν σχετικές απαιτήσεις

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-9

--

8.2.10.3.3.10.1.2.2. Σχετικές συνήθεις γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-9

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.4. 10.1.04 Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.4.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Παρότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία γενική μείωση της ποσότητας των λιπασμάτων, εν μέρει λόγω της εφαρμογής του μέτρου «μείωση της νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης», είναι γεγονός ότι σε ορισμένες περιοχές της χώρας παρατηρείται αύξηση στις τιμές των νιτρικών στα επιφανειακά και τα υπόγεια ύδατα. Η σημαντική αύξηση των εκτάσεων που χαρακτηρίζονται ως «περιοχές ευπρόσβλητες από τη νιτρορύπανση» και αποτελούν πλέον περιοχές εφαρμογής της δράσης «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» καθώς και η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της δράσης σε σημαντικούς υδροτόπους της χώρας, αναμένεται να επιφέρει μείωση της ρύπανσης τόσο από νιτρικά ιόντα όσο και από άλλες ρυπογόνες εισροές (φωσφορικά ιόντα, φυτοπροστατευτικά προϊόντα) στις «νέες» περιοχές εφαρμογής. Επιπλέον η υλοποίηση της δράσης στις «παλιές» ευπρόσβλητες από τη νιτρορύπανση περιοχές, θα σταθεροποιήσει σε χαμηλά επίπεδα ή θα μειώσει περαιτέρω τις ρυπογόνες εισροές στους υδατικούς αποδέκτες των περιοχών αυτών. Συνολικά η εφαρμογή της δράσης αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα την άμεση μείωση της ρύπανσης του νερού από τη γεωργική δραστηριότητα και την ταχύτερη απορρύπανση των υπόγειων και επιφανειακών νερών. Επιπλέον, αναμένεται μείωση της χρήσης νερού για γεωργική δραστηριότητα, αντίστοιχη με το μέγεθος των εκτάσεων στις οποίες θα εφαρμοστούν οι δεσμεύσεις της αγρανάπαυσης και της αμειψισποράς.

Η δράση θα εφαρμοστεί στο μεγαλύτερο μέρος των εντατικά καλλιεργούμενων εκτάσεων της χώρας με στόχο την μεγιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτελέσματος. Οι εκτάσεις αυτές, όπως απεικονίζονται στον Χάρτη 10-2, βρίσκονται, εντός των 30 περιοχών, οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως ζώνες ευπρόσβλητες από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης και των ακόλουθων 7 περιοχών σημαντικών υδροτόπων:

- Εθνικός Δρυμός Πρεσπών
- Υγρότοποι Αμβρακικού
- Εθνικό πάρκο λίμνης Παμβώτιδας Ιωαννίνων
- Εθνικό πάρκο λιμνοθαλασσών Μεσολογίου –Αιτωλικού
- Λίμνες Τριχωνίδα – Λυσιμαχία-Λίμνη Οζέρος
- Δέλτα Νέστου
- Λίμνες Δ.Μακεδονίας : Βεγορίτιδα, Χειμαδίτιδα, Πετρών και Ζάζαρη

Οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της δράσης είναι πενταετούς διάρκειας και εφαρμόζονται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας, τα οποία κατέχονται νόμιμα, κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης. Δύναται μετά από πρόταση του ΕΦΔ και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ να δίνεται ετήσια παράταση.

Οι νέες δεσμεύσεις της μεταβατικής περιόδου που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά είναι διετούς διάρκειας.

Σε περίπτωση αλλαγής των προβλεπόμενων υποχρεωτικών δεσμεύσεων πέραν των οποίων εκτείνονται οι δεσμεύσεις των δικαιούχων της δράσης, οι δικαιούχοι μπορούν:

- Να συνεχίσουν τη συμμετοχή τους στην εν λόγω δράση, βάσει των νέων προβλέψεων, με τη σχετική προσαρμογή των δεσμεύσεών τους,
- Να σταματήσουν τις εν λόγω δεσμεύσεις χωρίς την απαίτηση για επιστροφή των ενισχύσεων ως αχρεωστήτως καταβληθέντες.

Σε περίπτωση που οι αναληφθείσες δεσμεύσεις εκτείνονται στην επόμενη προγραμματική περίοδο προβλέπονται οι ανωτέρω δύο δυνατότητες των δικαιούχων έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή των δεσμεύσεών τους στο νομικό καθεστώς της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Οι δεσμεύσεις που δύνανται να εφαρμοστούν στο πλαίσιο της δράσης είναι οι παρακάτω:

A. Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης, που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης. Σε περίπτωση που οι αναληφθείσες δεσμεύσεις εκτείνονται στην επόμενη προγραμματική περίοδο προβλέπονται οι ανωτέρω δύο δυνατότητες των δικαιούχων έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή των δεσμεύσεών τους στο νομικό καθεστώς της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Στην υπό αγρανάπαυση έκταση, απαγορεύεται η άσκηση οποιασδήποτε γεωργικής δραστηριότητας η οποία μπορεί να αλλοιώσει τον περιβαλλοντικό χαρακτήρα της έκτασης (π.χ άροση, λίπανση, χρήση φυτο-προστατευτικών προϊόντων, άρδευση κ.λπ.), με εξαίρεση την, κατά παρέκκλιση προβλεπόμενη ειδικά για τα αγροτεμάχια υπο αγρανάπαυση της δράσης 10.1.4, ελάχιστη δραστηριότητα, δηλαδή η κοπή και απομάκρυνση της ξυλώδους βλάστησης καθώς και η κοπή της ποώδους βλάστησης, ώστε να μην υπερβαίνει το ύψος των 50 εκατοστών. Η παραμένουσα αυτοφυής βλάστηση στην υπό αγρανάπαυση έκταση παρέχει κάλυψη στο έδαφος και δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τη βιοποικιλότητα.

Σε ενταγμένα στη δράση υπό αγρανάπαυση αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 8%, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να εγκαθιστά φυτά εδαφοκάλυψης (κατάλληλα κατά περίπτωση χειμερινά ψυχανθή, σιτηρά και σταυρανθή ή μείγματα αυτών) ώστε να εξασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση της διάβρωσης του εδάφους και η μείωση της επιφανειακής απορροής του νερού που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση των υδάτινων αποδεκτών.

Η αγρανάπαυση εφαρμόζεται υποχρεωτικά στα ενταγμένα στη δράση αγροτεμάχια που εφάπτονται σε επιφανειακά νερά.

- Η δέσμευση αφορά στις αροτραίες καλλιέργειες των ευπρόσβλητων από τα νιτρικά ζωνών και περιοχών σημαντικών υδροτόπων που απεικονίζονται στο Χάρτη 10-2. Επιλέξιμες είναι οι αροτραίες καλλιέργειες που αποτυπώνονται στον αντίστοιχο πίνακα των υψών ενίσχυσης.

B. Ξηρική αμειψισπορά, που εφαρμόζεται τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης. Ως καλλιέργειες αμειψισποράς εγκαθίστανται καλλιέργειες που παραδοσιακά καλλιεργούνται ως ξηρικές.

- Η δέσμευση αφορά στις αροτραίες καλλιέργειες των ευπρόσβλητων στα νιτρικά ζωνών και περιοχών σημαντικών υδροτόπων που απεικονίζονται στο Χάρτη 10-2. Επιλέξιμες είναι οι αροτραίες καλλιέργειες που αποτυπώνονται στον αντίστοιχο πίνακα των υψών ενίσχυσης.

Γ. Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες, που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδεύσιμης έκτασης. Τα είδη που χρησιμοποιούνται είναι είτε χειμερινά ψυχανθή είτε μίγματα χειμερινών ψυχανθών με σιτηρά, αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια του χειμώνα και κόβονται περί τα τέλη χειμώνα - αρχές άνοιξης κατά την περίοδο της άνθισης και οπωσδήποτε πριν τη σποροποίηση των φυτών και είτε παραμένουν επί του εδάφους, είτε ενσωματώνονται σε αυτό. Τα είδη αυτά παρέχουν

φυτική κάλυψη του εδάφους κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών, προστατεύοντας το έδαφος του οπωρώνα από τη διάβρωση. Η χλωρά λίπανση προμηθεύει τα δέντρα με θρεπτικά στοιχεία, ιδιαίτερα άζωτο λόγω των αζωτο-δεσμευτικών ιδιοτήτων των ψυχανθών, εμπλουτίζει το έδαφος με οργανική ουσία, βελτιώνει την εδαφική δομή και αυξάνει τη βιοποικιλότητα στο αγροτεμάχιο καθώς προσελκύει ωφέλιμα έντομα όπως για παράδειγμα παρασιτικά υμενόπτερα τα οποία με τη δράση τους μειώνουν πληθυσμούς εχθρών των οπωροφόρων δέντρων. Στο τμήμα της έκτασης στο οποίο εφαρμόζεται χλωρά λίπανση, απαγορεύεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων και κοπριάς.

- Η δέσμευση αφορά στις δενδρώδεις καλλιέργειες των ευπρόσβλητων από τα νιτρικά ζωνών που απεικονίζονται στο Χάρτη M10-2 και καλύπτονται από Πρόγραμμα Δράσης. Επιλέξιμες είναι οι δενδρώδεις καλλιέργειες που αποτυπώνονται στον αντίστοιχο πίνακα των υψών ενίσχυσης.

Από τα υφιστάμενα Προγράμματα Δράσης των ευπρόσβλητων από τα νιτρικά ζωνών, δενδρώδεις καλλιέργειες περιέχονται στα ακόλουθα:

- Αργολικό πεδίο: Εσπεριδοειδή, Ελιά, Βερικοκιά
- Λεκάνη Πηνειού Ηλείας: Ελιά
- Κάμπος Θεσσαλονίκης – Πέλλας - Ημαθίας: Ροδακινιά, Μηλιά, Αχλαδιά
- Πεδιάδα Αρτας - Πρέβεζας: Εσπεριδοειδή, Ελιά

Για τις νέες δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά, επιλέξιμες είναι οι δενδρώδεις καλλιέργειες που αποτυπώνονται στον πίνακα M10-13 των υψών ενίσχυσης και βρίσκονται εντός των ευπρόσβλητων από τα νιτρικά ζωνών και των περιοχών σημαντικών υγροτόπων που απεικονίζονται στο Χάρτη M10-2.

Οι δικαιούχοι που αναλαμβάνουν τη δέσμευση, υποχρεούνται να πραγματοποιούν εργαστηριακές αναλύσεις (εδαφολογική ανάλυση, φυλλοδιαγνωστική, ανάλυση αρδευτικού νερού) στην ενταγμένη εκμετάλλευση. Οι εργαστηριακές αναλύσεις πραγματοποιούνται από τα Τμήματα Γεωργικών Εφαρμογών και Ανάλυσης Λιπασμάτων του Υ.Π.Α.Α.Τ., ή από διαπιστευμένα ιδιωτικά εργαστήρια.

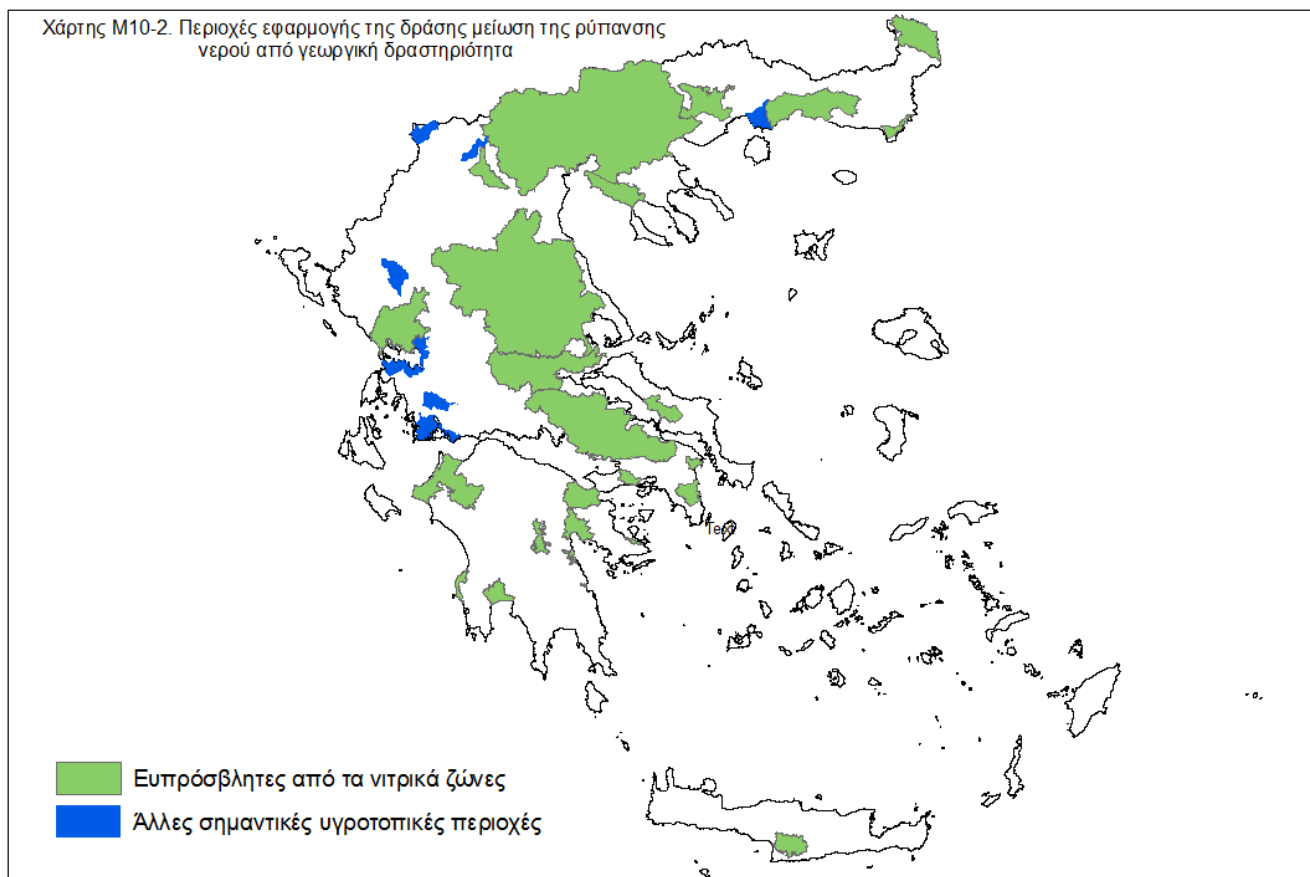
Επίσης οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διαθέτουν «Σχέδιο Διαχείρισης Εισροών» (ΣΔΕ) μέσω του οποίου εξασφαλίζεται η αποδοτική και αποτελεσματική διαχείριση των χρησιμοποιούμενων εισροών (λιπάσματα, φυτοπροστατευτικά προϊόντα, αρδευτικό νερό) στο σύνολο της ενταγμένης εκμετάλλευσης. Για την κατάρτιση του ΣΔΕ λαμβάνονται υπόψη οι εργαστηριακές αναλύσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της δράσης, τα προγράμματα δράσης των ευπρόσβλητων στα νιτρικά ζωνών, ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, οι Οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας ανά καλλιέργεια και άλλα κανονιστικά κείμενα και επιστημονικά δεδομένα που η αναφορά σε αυτά κρίνεται απαραίτητη για την ορθολογική διαχείριση των εισροών στην εκμετάλλευση Στην έναρξη εφαρμογής της γεωργοπεριβαλλοντικής-κλιματικής δράσης, το ΣΔΕ καθοδηγεί το δικαιούχο, μεταξύ άλλων, σχετικά με τα καταλληλότερα για την εφαρμογή της δέσμευσης τμήματα της ενταγμένης εκμετάλλευσης, τα καταλληλότερα για το είδος και την ηλικία των δέντρων φυτά εδαφοκάλυψης του οπωρώνα κτλ. Στη συνέχεια, και κατά τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης, το ΣΔΕ αναθεωρείται λαμβάνοντας υπόψη δεδομένα όπως οι εργαστηριακές αναλύσεις, ο βαθμός ανταπόκρισης της φυτείας στην εφαρμοζόμενη γεωργική πρακτική της χλωράς λίπανσης, η επικαιροποίηση του κανονιστικού πλαισίου σχετικά με την ορθολογική διαχείριση των εισροών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις κτλ, και διορθωτικές κινήσεις πραγματοποιούνται εκ μέρους του δικαιούχου στη διαχείριση του συνόλου της ενταγμένης εκμετάλλευσης. Το γεγονός ότι το ΣΔΕ παρέχει στο δικαιούχο οδηγίες όχι μόνο για την ορθολογική χρήση των λιπασμάτων αλλά και για τη διαχείριση των άλλων κρίσιμων εισροών (φυτοπροστατευτικά,

αρδευτικό νερό) καθώς και ότι αφορά το σύνολο της ενταγμένης εκμετάλλευσης και όχι μόνο το τμήμα αυτής στο οποίο εφαρμόζεται η χλωρά λίπανση, του προσδίδει επιπλέον προστιθέμενη αξία.

Δ. Παρυδάτια ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αρδεύσιμα αγροτεμάχια που εφάπτονται με επιφανειακά ύδατα (ποτάμια, υδατορέματα, λίμνες, διώρυγες, τάφροι και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης).

Στην παρυδάτια ζώνη ανάσχεσης απαγορεύεται η άσκηση οποιασδήποτε γεωργικής δραστηριότητας η οποία μπορεί να αλλοιώσει τον περιβαλλοντικό χαρακτήρα της έκτασης (π.χ. άροση, λίπανση, χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, άρδευση κ.λπ.), με εξαίρεση την, κατά παρέκκλιση προβλεπόμενη ειδικά για τα αγροτεμάχια υπο αγρανάπαυση της δράσης 10.1.4, ελάχιστη δραστηριότητα, δηλαδή η κοπή και απομάκρυνση της ξυλώδους βλάστησης καθώς και η κοπή της ποώδους βλάστησης, ώστε να μην υπερβαίνει το ύψος των 50 εκατοστών. Η παραμένουσα αυτοφυής βλάστηση στην υπό αγρανάπαυση έκταση παρέχει κάλυψη στο έδαφος και δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τη βιοποικιλότητα.

- Η δέσμευση αφορά στις αροτραίες καλλιέργειες των ευπρόσβλητων από τα νιτρικά ζωνών και περιοχών σημαντικών υδροτόπων που απεικονίζονται στο Χάρτη M10-2 και εφαρμόζεται σε αγροτεμάχια που εφάπτονται σε επιφανειακά νερά. Επιλέξιμες είναι οι αροτραίες καλλιέργειες που αποτυπώνονται στον αντίστοιχο πίνακα των υψών ενίσχυσης.



Χάρτης M10-2. Περιοχές εφαρμογής της δράσης Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα

8.2.10.3.4.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώσουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και, κατά περίπτωση, για τις πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

8.2.10.3.4.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Η οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» όπως ενσωματώθηκε στην Εθνική Νομοθεσία με την ΚΥΑ 161690/1335/1997 (ΦΕΚ Β' 519/25-6-1997).
- Οι ΚΥΑ 19652/1906/1999 (ΦΕΚ Β' 1575), ΚΥΑ 20419/2522/2001 (ΦΕΚ Β' 1212), ΚΥΑ 24838/1400/Ε103/2008 (ΦΕΚ Β' 1132), ΚΥΑ 106253/2010 (ΦΕΚ Β' 1843), ΚΥΑ 190126/2013 (ΦΕΚ Β' 983) και ΚΥΑ 147070/02.12.2014 (ΦΕΚ Β' 3224) με τις οποίες καθορίστηκαν οι ευπρόσβλητες από νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνες
- Τα Προγράμματα Δράσης των ευπρόσβλητων ζωνών από τα νιτρικά ιόντα γεωργικής προέλευσης:
 - ο Για το Κωπαϊδικό πεδίο, η υπ' αριθ. 20417/2520/07.09.2001 ΚΥΑ (Β' 1195)
 - ο Για το Αργολικό πεδίο, η υπ' αριθ. 20416/2519 ΚΥΑ/07.09.2001 (Β' 1196)
 - ο Για το Θεσσαλικό πεδίο η υπ' αριθ. 25638/2905 ΚΥΑ/18.10.2001 (Β' 1422)
 - ο Για τη λεκάνη του Πηνειού Ηλείας, η υπ' αριθ. 20418/2521 /07.09.2001 ΚΥΑ (Β' 1197)
 - ο Για τον κάμπο Θεσσαλονίκης - Πέλλας - Ημαθίας, η υπ' αριθ. 16175/824/12.04.2006 ΚΥΑ (Β' 530)
 - ο Για τη λεκάνη του Στρυμόνα στο Νομό Σερρών, η υπ' αριθ. 50982/2309/11.12.2006 ΚΥΑ (Β' 1894)
 - ο Για την πεδιάδα Άρτας - Πρέβεζας, η υπ' αριθ. 50981/2308/11.12.2006 ΚΥΑ (Β' 1895).
 - ο Για το σύνολο των 30 ευπρόσβλητων ζωνών της χώρας, η υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/38552/265/25.04.2019 ΚΥΑ (Β' 1496)
- Η υπ' αριθ. 1420/82031/22.7.2015 ΥΑ (ΦΕΚ 1709/Β/17.8.2015) «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης», όπως ισχύει.
- Οι αποφάσεις έγκρισης των σχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής της χώρας

8.2.10.3.4.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών, οι οποίοι είναι κάτοχοι γεωργικής έκτασης.

8.2.10.3.4.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους:

- για το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν,
- για το πρόσθετο κόστος που συνίσταται στο κόστος της χλωράς λίπανσης και στις εργαστηριακές αναλύσεις Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες» », και στο κόστος των φυτών εδαφοκάλυψης για τα υπό αγρανάπαυση αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 8% για τους δικαιούχους της δέσμευσης «Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης»
- για το κόστος συναλλαγής που συνίσταται στην κατάρτιση του «Σχεδίου Διαχείρισης Εισροών» για τους δικαιούχους που αναλαμβάνουν τη δέσμευση «Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες.»

8.2.10.3.4.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια, της εκμετάλλευσης που θα ενταχθεί στο πρόγραμμα, πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου ως αρδεύσιμα κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση..
- Όσον αφορά τη δέσμευση «Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες» τα προς ένταξη αγροτεμάχια θα πρέπει να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με επιλέξιμη για τη δέσμευση καλλιέργεια (δενδρώνες) κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.
- Τα προς ένταξη αγροτεμάχια βρίσκονται εντός της περιοχής παρέμβασης της αντίστοιχης δέσμευσης.

Όσον αφορά τη δέσμευση «Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες», για την ομάδα καλλιέργειας «Ελιά» η ελάχιστη πυκνότητα φύτευσης των υπό ένταξη ελαιοτεμαχίων ανέρχεται σε 80 ελαιόδεντρα/Ha προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι πρόκειται για συστηματικό ελαιώνα.

8.2.10.3.4.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεδομένης της στόχευσης της δράσης, καταρχάς, στην ποιότητα των υδάτων και δευτερευόντως στην βιοποικιλότητα και εφόσον ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκυρηχθέντος ποσού, κατατάσσονται με βάση τα παρακάτω κριτήρια επιλογής::

1. Υδατικά συστήματα με κακή ποιοτική (χημική) κατάσταση, όσον αφορά στα υπόγεια ύδατα.
2. Εκμεταλλεύσεις που έστω και ένα τμήμα τους βρίσκεται σε προστατευόμενη περιοχή (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων).

8.2.10.3.4.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ποσά στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης είναι τα ακόλουθα:

A. Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης, που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης. Τα ύψη ενίσχυσης παρουσιάζονται στον Πίνακα M10-11.

Για τους δικαιούχους της δέσμευσης με υπό αγρανάπαυση αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 8%, στο ύψος ενίσχυσης του παραπάνω πίνακα προστίθεται ενίσχυση ύψους 70 €/Ha/έτος και μέχρι του ορίου των 600€/Ha/έτος, για την κάλυψη του πρόσθετου κόστους των φυτών εδαφοκάλυψης.

Το ύψος ενίσχυσης για τους δικαιούχους της δέσμευσης A «Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης» της δράσης 10.1.4 που είναι υπόχρεοι EFA και επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν ως EFA αγρανάπαυση, υπολογίζεται ως ποσοστό της ενίσχυσης του παραπάνω πίνακα με τον τρόπο που περιγράφεται στις «Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο».

B. Ξηρική αμειψισπορά, που εφαρμόζεται τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης. Ως καλλιέργειες αμειψισποράς εγκαθίστανται καλλιέργειες που παραδοσιακά καλλιεργούνται ως ξηρικές (όπως για παράδειγμα χειμερινά σιτηρά, ψυχανθή, ελαιοκράμβη, κ.λπ.). Τα ύψη ενίσχυσης παρουσιάζονται στον Πίνακα M10-12.

Το ύψος ενίσχυσης για τους δικαιούχους της δέσμευσης B «Ξηρική αμειψισπορά που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης» της δράσης 10.1.4 που είναι υπόχρεοι EFA και επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν ως ξηρική αμειψισπορά ψυχανθές και ως EFA πάλι τα ψυχανθή υπολογίζεται ως ποσοστό της ενίσχυσης του παραπάνω πίνακα με τον τρόπο που περιγράφεται στις «Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο»

Γ. Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες, που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδεύσιμης έκτασης. Τα ύψη ενίσχυσης παρουσιάζονται στον Πίνακα M10-13.

Δ. Ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αρδεύσιμη αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με επιφανειακά ύδατα.

Αποζημιώνεται η απώλεια εισοδήματος για τα 4 από τα 5 μέτρα πλάτους της ζώνης ανάσχεσης, δεδομένου ότι στο πλαίσιο της πολλαπλής συμμόρφωσης απαγορεύεται η καλλιέργεια σε απόσταση μικρότερη του ενός μέτρου από τις όχθες υδατορεμάτων και λοιπών υδάτινων όγκων (γραμμή βάσης).

Το ύψος ενίσχυσης (απώλεια εισοδήματος) υπολογίζεται από τον παρακάτω τύπο

$$\text{Ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)} = (\text{έκταση ζώνης ανάσχεσης πλάτους 4 μέτρων} / \text{ενταγμένη έκταση}) \times \text{Τυπικό Ακαθάριστο Κέρδος (ΤΑΚ)}.$$

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται τα τυπικά ακαθάριστα κέρδη για τις επιλέξιμες καλλιέργειες. Τα ύψη ενίσχυσης παρουσιάζονται στον Πίνακα M10-14.

Το ύψος ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 600€/Ha/έτος.

Το ύψος ενίσχυσης για τους δικαιούχους της δέσμευσης Δ «Ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αρδεύσιμα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με επιφανειακά ύδατα» της δράσης 10.1.4 που είναι υπόχρεοι EFA και επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν ως EFA αγρανάπαυση

υπολογίζεται ως ποσοστό της ενίσχυσης του παραπάνω πίνακα με τον τρόπο που περιγράφεται στις «Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο».

Πίνακας 10-11

Ομάδα καλλιέργειας	Ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)			
	Μακεδονία, Θράκη	Θεσσαλία	Ήπειρος, Ιόνια νησιά, Πελοπόννησος, Δ. Ελλάδα	Στερεά Ελλάδα Αττική, Νησιά Αιγαίου, Κρήτη
Αραβόσιπος	435	451	534	502
Ζαχαρότευτλα	600	502	502	502
Υπαίθρια Φρέσκα λαχανικά & κηπευτικά	600	600	600	600
Βαμβάκι	600	600	600	600

Πίνακας M10-11

Πίνακας 10-14

Ομάδα καλλιέργειας	ΤΑΚ 2014 (€/Ha/έτος)			
	Μακεδονία, Θράκη	Θεσσαλία	Ήπειρος, Ιόνια νησιά, Πελοπόννησος, Δ. Ελλάδα	Στερέα Ελλάδα, Αττική, νησιά Αιγαίου, Κρήτη
Χειμερινά σιτηρά	417,68	342,20	345,10	346,00
Αραβόσιτος για καλαμπόκι	1.451,17	1.504,67	1.778,53	1.672,27
Κτηνοτροφικά φυτά χλόωσης, ψυχανθή	1.761,40	1.431,40	1.431,40	1.431,40
Πατάτες	5.964,67	5.103,80	8.093,23	8.357,43
Ζαχαρότευτλα	2.029,80	1.672,80	1.672,80	1.672,80
Υπαίθρια Φρέσκα λαχανικά & κηπευτικά	8.603,00	9.694,33	8.674,67	8.550,00
Βαμβάκι	2.512,33	2.194,17	2.324,97	2.747,63
Ηλίανθος	1.515,33	1.320,00	1.320,00	1.320,00

Πίνακας M10-14

Πίνακας 10-12

ΕΙΔΟΣ	Ύψος Ενίσχυσης €/Ha/έτος			
	Μακεδονία/Θράκη €/ha	Θεσσαλία €/ha	Ήπειρος, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Δ. Ελλάδα	Στερεά Αττική, Νησιά Αιγαίου, Κρήτη €/ha
Αραβόσιτος	292	308	390	358
Ζαχαρότευτλα	465	358	358	358
Υπαίθρια Φρέσκα λαχανικά & κηπευτικά	600	600	600	600
Βαμβάκι	600	515	554	600
Ηλίανθος	317	316	320	322

Πίνακας 10-12

Ομάδα καλλιέργειας	Ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)			
	Μακεδονία Θράκη	Θεσσαλία	Ήπειρος Ιόνια νησιά Πελοπόννησος Δυτική Ελλάδα	Στερεά Ελλάδα Αττική Νησιά Αιγαίου Κρήτη
Εσπεριδοειδή	272	272	272	272
Ελιά	452	452	452	452
Ροδακινιά / Νεκταρινιά / Βερικοκιά	317	317	317	317
Μηλιά / Αχλαδιά	188	188	188	188

* Οι εργαστηριακές αναλύσεις ενισχύονται τρεις φορές κατά τη διάρκεια της πενταετίας, με επιπλέον πρόσθετο κόστος 24€/Ha για κάθε ένα από τα τρία έτη. Στις νέες δεσμεύσεις από το 2021, οι εργαστηριακές αναλύσεις θα ενισχύονται και για τα δύο έτη της δέσμευσης.

Πίνακας M10-13

8.2.10.3.4.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.4.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για τη δράση σχετίζονται με την ορθή εφαρμογή, τις συνθήκες υλοποίησης και την επαληθευσιμότητα των δεσμεύσεων.

8.2.10.3.4.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού για την αντιμετώπιση των αναφερόμενων κινδύνων έχουν ως ακολούθως:

α) Οι δεσμεύσεις της Δράσης που έχουν σχέση με αγρανάπαυση, αμειψισπορά και παρυδάτια ζώνη ανάσχεσης, μπορούν να επαληθευτούν με τηλεπισκόπιση.

β) Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα συμμετοχής, στη Δράση 1.1.2 «Κατάρτιση και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των δικαιούχων Μέτρων και Δράσεων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους» του Μέτρου 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για την ορθή γεωργική πρακτική, τις νέες τεχνικές αειφορικής διαχείρισης πόρων και στην εφαρμογή πρακτικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.

8.2.10.3.4.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Δράση έχει εφαρμοστεί με επιτυχία κατά τις προγραμματικές περιόδους 2000-2006 και 2007-2013. Η εμπειρία της προηγούμενης περιόδου εφαρμογής έχει αναγνώσει τα λάθη και τις δυσκολίες εφαρμογής διακρίνοντας τους κινδύνους οι οποίοι αντιμετωπίζονται επαρκώς με τις προτεινόμενες ενέργειες μετριασμού.

8.2.10.3.4.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.4.9.4.1. Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης που να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης

8.2.10.3.4.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Τηλεπισκοπικά και δειγματοληπτικά με επιτόπιο έλεγχο στον κατάλληλο χρόνο.

8.2.10.3.4.9.4.2. Ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με επιφανειακά νερά

8.2.10.3.4.9.4.2.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Τηλεπισκοπικά και δειγματοληπτικά με επιτόπιο έλεγχο στον κατάλληλο χρόνο

8.2.10.3.4.9.4.3. Ξηρική αμειψισπορά που να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης

8.2.10.3.4.9.4.3.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Τηλεπισκοπικά και δειγματοληπτικά με επιτόπιο έλεγχο στον κατάλληλο χρόνο.

8.2.10.3.4.9.4.4. Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδεύσιμης έκτασης

8.2.10.3.4.9.4.4.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Τηλεπισκοπικά και δειγματοληπτικά με επιτόπιο έλεγχο στον κατάλληλο χρόνο.

8.2.10.3.4.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για τη δράση Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα, διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης)
- Ελάχιστες απαιτήσεις και ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε Πίνακες M10-15, M10-16, M10-17α, M10-17β, M10-17γ και M10-18

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα	Να εφαρμόζει ξηρική αμειψισπορά που να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης	Η καλλιέργεια του συνόλου της ενταγμένης έκτασης με αρδευόμενες/καλλιέργειες	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν αφορά	Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά. Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τις αρόσεις εκτάσεις να εφαρμόζει μία άρση ανά έτος

Πίνακας M10-16

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα	<ul style="list-style-type: none"> Να εφαρμόζει αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης που να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης Να μην ασκεί οποιαδήποτε γεωργική δραστηριότητα η οποία μπορεί να αλλοιώσει τον περιβαλλοντικό χαρακτήρα της έκτασης π.χ. άρση, λίπανση, χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, άρδευση κ.λ.π. Σε ενταγμένα στη δράση υπό αγρανάπαυση αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 8%, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να εγκαθιστά φυτά εδαφοκάλυψης 	Η καλλιέργεια στο σύνολο της ενταγμένης έκτασης	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	ΚΑΔ 1 Η εφαρμογή τόσο των αζωτούχων λιπασμάτων όσο και των επεξεργασμένων υγρών ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων απαγορεύεται να γίνεται σε ακατέργαστες εδαφικές εκτάσεις που δεν καλύπτονται από βλάστηση οποιασδήποτε μορφής, φυτοφράκτες ή γεωτονικά κτίσματα, ενώ απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή σε περιπτώσεις όπου ο κίνδυνος απωλειών λόγω απορροής ή διήθησης είναι μεγάλος	Δεν αφορά	<p>Για αγροτεμάχια με κλίση έως 8%, που διατηρούνται σε αγρανάπαυση λόγω συμμετοχής στη Δράση 10.01.04 («Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα»), η κοπή και απομάκρυνση της ξυλώδους βλάστησης, καθώς και η κοπή της πούδους βλάστησης, ώστε να μην υπερβαίνει το ύψος των 50 εκατοστών.</p> <p>Για αγροτεμάχια με κλίση μεγαλύτερη του 8%, που διατηρούνται σε αγρανάπαυση λόγω συμμετοχής στη Δράση 10.01.04 («Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα»), η εφαρμογή μιας άρσης ανά έτος</p>

Πίνακας M10-15

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα	<ul style="list-style-type: none"> Να διατηρεί ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αγροτεμάχια που εφάπτονται με επιφανειακά νερά. Να μην ασκεί οποιαδήποτε γεωργική δραστηριότητα η οποία μπορεί να αλλοιώσει τον περιβαλλοντικό χαρακτήρα της έκτασης π.χ. άρση, λίπανση, χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, άρδευση κ.λ.π. 	Η καλλιέργεια στο σύνολο της ενταγμένης έκτασης	<ul style="list-style-type: none"> ΚΤΠΚ 1 Δεν επιτρέπεται η καλλιέργεια σε απόσταση μικρότερη του ενός μέτρου από τις άγρες υδρορεμάτων και λοιπών υδάτινων όγκων. ΚΤΠΚ 3 Να τηρεί τους όρους εφαρμογής των λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων όπως αναγράφονται στις ετικέτες των σκευασμάτων ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση των υπογείων υδάτων 	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 1 Απαγορεύεται η απευθείας απόρριψη αζωτούχων λιπασμάτων και κτηνοτροφικών αποβλήτων σε επιφανειακά και υπόγεια νερά. Επιπλέον, τα κτηνοτροφικά απόβλητα απαγορεύεται να διατίθενται στους εδαφικούς αποδέκτες σε ανεπεξέργαστη μορφή (αχύνευτα) ΚΑΔ 1 Η εφαρμογή τόσο των αζωτούχων λιπασμάτων όσο και των επεξεργασμένων υγρών ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων απαγορεύεται να γίνεται σε ακατέργαστες εδαφικές εκτάσεις που δεν καλύπτονται από βλάστηση οποιασδήποτε μορφής, φυτοφράκτες ή γεωτονικά κτίσματα, ενώ απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή σε περιπτώσεις όπου ο κίνδυνος απωλειών λόγω απορροής ή διήθησης είναι μεγάλος. 	Δεν αφορά	<p>Για αγροτεμάχια με κλίση έως 8%, που διατηρούνται σε αγρανάπαυση λόγω συμμετοχής στη Δράση 10.01.04 («Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα»), η κοπή και απομάκρυνση της ξυλώδους βλάστησης, καθώς και η κοπή της πούδους βλάστησης, ώστε να μην υπερβαίνει το ύψος των 50 εκατοστών.</p>

Πίνακας M10-18

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
M10.1.4 "Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα"	<p>α) να εφαρμόζει χωράφι λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης</p> <p>β) να εφαρμόζει χωράφι λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης</p> <p>γ) να πραγματοποιεί αγροτεμαχιακές αναλύσεις</p> <p>δ) να διατίθεται «Σχέδιο Διαχείρισης Ευρώων»</p>	<p>α) Η εφαρμογή χημικής αζωτογύψης λίπανσης ή κοπριάς στον σπασμένο ή βλάστησης στον υποπόρο κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών.</p>	<p>ΚΤΠΚ 3</p> <p>Να τηρεί τους όρους εφαρμογής των λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων όπως αναγράφονται στις ετικέτες των σκευασμάτων ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση των υπογείων υδάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 1 Οι γεωργικοί που διαθέτουν εκμεταλλεύσεις εντός περιοχών που έχουν καθοριστεί ως ζώνες ευρρόβλητες από τη νηρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΖΕΝ), οφείλουν να τηρούν τις γενικές υποχρεώσεις του Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για τη νηρορύπανση που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ και την παράγραφο V του Κεφαλαίου Α' του Παραρτήματος της υπ' αριθμ.Π ΥΠΕΝ/ΓρΕΥ/38552/265/25.04.2019 ΚΥΑ (Β' 1496), και επιπλέον, ανάλογα με την περιοχή που βρίσκονται οι εκμεταλλεύσεις τους, οφείλουν να τηρούν τα προβλεπόμενα στα αντίστοιχα Προγράμματα Δράσης και ειδικότερα όσα αφορούν τις κατευθυνσεις σχετικά με τον αριθμό, τον χρόνο και την ποσότητα του εφαρμοζόμενου αζώτου ανά δόση, όπως αυτές καθορίζονται ανά καλλιέργεια και εδαφική κλάση στις ενδεδειγμένες λιπαντικές αγωγές των Προγραμμάτων Δράσης. Έχουν εκδοθεί Προγράμματα Δράσης με δενδροκαλλιέργειες για τις κάτωθι ευρρόβλητες στα νηρικά ζώνες: <ul style="list-style-type: none"> i. Για το Αργολικό πεδίο, η υπ' αριθ. 20416/2519/07.09.2001 ΚΥΑ (Β 1196) ii. Για τη λεκάνη του Πηνειού Ηλίας, η υπ' αριθ. 20418/2521/07.09.2001 ΚΥΑ (Β 1197) iii. Για το νομό Θεσσαλονίκης Κιλκίς, Πέλλας και Ημαθίας, η υπ' αριθ. 16175/824/12.4.2006 ΚΥΑ (Β 530) iv. Για την πεδιάδα Άρτας Πρέβεζας, η υπ' αριθ. 50981/2308/11.12.2006 ΚΥΑ (Β 1895) Για τις νέες δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το 2021, για το σύνολο των 30 ευρρόβλητων ζωνών της χώρας ισχύει η υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΥ/38552/265/25.04.2019 ΚΥΑ (Β' 1496). ΚΑΔ 1 Σε εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε ευρρόβλητες στη νηρορύπανση ζώνες, απαγορεύεται η προσθήκη αζώτου με μορφή κτηνοτροφικών αποβλήτων στο έδαφος γεωργικών εκτάσεων (καλλιεργούμενων και μη) σε ποσότητες μεγαλύτερες των 17 κλών αζώτου ανά στρέμμα για περίοδο 12 μηνών. Το όριο αυτό ισχύει αθροιστικά για την εφαρμογή επεξεργασμένων κτηνοτροφικών αποβλήτων και την απόθεση από τα ίδια τα ζώα που πιθανόν να βόσκουν στις εκτάσεις αυτές. 	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή η τους δενδρόνους να καθαρίζονται να υποπόρο του δενδρόνους ανά 2 έτη να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρση του αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας M10-17α

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΠΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
M10.1.4 "Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα"	<p>α) να εφαρμόζει χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκαλύψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης</p> <p>β) να εφαρμόζει χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκαλύψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης</p> <p>γ) να πραγματοποιεί εργαστηριακές αναλύσεις δ) να διαθέτει «Σχέδιο Διαχείρισης Εισροών»</p>	<p>α) Η εφαρμογή χημικής αζωτούχου λίπανσης ή κοπριάς στον σπαρμένο βλάστησης στον υποπόρο κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών.</p>	<p>ΚΠΠΚ 3</p> <p>Να τηρεί τους όρους εφαρμογής των λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων όπως αναγράφονται στις ετικέτες των σκευασμάτων ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση των υδάτων</p>	<p>ΚΑΔ 1</p> <p>Μέχρι το έτος 2019:</p> <p>Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα κατά το χρονικό διάστημα από 1η Νοεμβρίου μέχρι 1η Φεβρουαρίου. Τα απόβλητα πτηνοτροφικών και τα υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται σε αμμώδη εδάφη επιπλέον και κατά το δίμηνο από 1η Σεπτεμβρίου μέχρι 31η Οκτωβρίου. Εξαιρέση από την ανωτέρω απαγόρευση ισχύει στις παρακάτω περιπτώσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> στη λίπανση εγκατεστημένης καλλιέργειας χειμερινών κηπευτικών, στην οποία επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων στα ήδη αναπτυγμένα φυτά. στη βασική λίπανση, για όσες καλλιέργειες απαιτείται (μεταξύ των οποίων και τα χειμερινά σιτηρά), με την προϋπόθεση να μη χρησιμοποιούνται νιτρικά λιπάσματα (πχ. νιτρική αμμωνία ή άλλο λιπάσμα που περιέχει νιτρικά ιόντα σε οποιαδήποτε αναλογία) απόβλητα πτηνοτροφικών ή υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα (επιτρέπεται δηλαδή η χρήση ουρίας, αμμωνίας, λιπασμάτων βραδείας αποδόσεως αζώτου κλπ. καθώς και κοπριάς αιγοπροβάτων και στερεών αποβλήτων βουτασίων και χοιροστασιών). <p>Από το έτος 2020:</p> <p>Απαγορεύεται η εφαρμογή αζωτούχων λιπασμάτων και κτηνοτροφικών αποβλήτων για χρονικό διάστημα το οποίο προσδιορίζεται ανά ZEN στον Πίνακα του Κεφαλαίου Δ' του Παραρτήματος της υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΥ/38552/265/25.04.2019 ΚΥΑ (Β' 1496). Απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή αποβλήτων πτηνοτροφικών και υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων σε αμμώδη εδάφη από την 1η Σεπτεμβρίου έως την 31η Οκτωβρίου. Κατά την περίοδο μεμονωμένων κεφαλών, όπως παρουσιάζεται για κάθε ZEN στον Πίνακα του Κεφαλαίου Δ' του ανωτέρω Παραρτήματος, τίθεται ανώτατο όριο εφαρμογής αζώτου ίσο με το 25% των συνολικών εισροών που απαιτεί η καλλιέργεια.</p> <p>• ΚΑΔ 1 Οι παραγωγοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα κοντά σε επιφανειακά νερά (ποτάμια, υδροτόμια, λίμνες, διώρυγες, τάφροι και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης) ή υπόγεια νερά (πηγές, πηγάδια και γεωτρήσεις), και ειδικότερα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Προκειμένου για αζωτούχα λιπάσματα: σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων από επιφανειακά νερά σε εκτάσεις με κλίση 0-8%, και σε απόσταση μικρότερη των 6 μέτρων σε εκτάσεις με κλίση μεγαλύτερη του 8%. 2. Προκειμένου για κτηνοτροφικά απόβλητα: σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από επιφανειακά νερά για την περίπτωση των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων και 20 μέτρων για την περίπτωση των υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων. 3. Σε εκτάσεις με κλίση άνω του 8%, όταν τα λιπάσματα ή τα κτηνοτροφικά απόβλητα είναι σε υγρή μορφή, με εξαίρεση την εφαρμογή μέσου του συστήματος της στάθμης άρδευσης ή με τη μέθοδο της έγχυσης. 4. Σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από υδρολίψεις νερού που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση. 	<p>Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις</p>	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς παρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή γ τους δένδρων να καθαρίζει τον υποπόρο του δένδρου ανά 2 έτη να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκόθρου το αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας M10-17β

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΠΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
M10.1.4 "Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα"	<p>α) να εφαρμόζει χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκαλύψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης</p> <p>β) να εφαρμόζει χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκαλύψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδευόμενης έκτασης</p> <p>γ) να πραγματοποιεί εργαστηριακές αναλύσεις δ) να διαθέτει «Σχέδιο Διαχείρισης Εισροών»</p>	<p>α) Η εφαρμογή χημικής αζωτούχου λίπανσης ή κοπριάς στον σπαρμένο βλάστησης στον υποπόρο κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών.</p>	<p>ΚΠΠΚ 3</p> <p>Να τηρεί τους όρους εφαρμογής των λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων όπως αναγράφονται στις ετικέτες των σκευασμάτων ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση των υδάτων</p>	<p>ΚΑΔ 4</p> <p>Να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών - Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωτοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωτοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ιχνηλασιμότητας των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ενόψει του παρόντος, αυτές υποχρεούνται να αποδείξουν εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσφατα τα οποία τον προηγήθηκαν ή στα οποία διέθεσε ζωικά ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούνται, επίσης, να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φύλλο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι διεξαχθείσες εργασίες και συνεχίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες, με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II.</p>	<p>Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις</p>	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς παρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή γ τους δένδρων να καθαρίζει τον υποπόρο του δένδρου ανά 2 έτη να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκόθρου το αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας M10-17γ

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Δεν αφορά.

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.10.3.4.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.4.10.1.1. Αγρανάπαυση γεωργικής έκτασης που να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης

8.2.10.3.4.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-15

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-15

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακα M10-15

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-15

8.2.10.3.4.10.1.1.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-15

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.4.10.1.2. Ζώνη ανάσχεσης πλάτους τουλάχιστον πέντε (5) μέτρων, κατά μέσο όρο, σε αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με επιφανειακά νερά

8.2.10.3.4.10.1.2.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-18

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-18

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακα M10-18

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-18

8.2.10.3.4.10.1.2.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-18

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.4.10.1.3. Ξηρική αμειψισπορά που να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδεύσιμης έκτασης

8.2.10.3.4.10.1.3.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-16

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-16

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακα M10-16

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-16

8.2.10.3.4.10.1.3.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-16

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.4.10.1.4. Χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδεύσιμης έκτασης

8.2.10.3.4.10.1.4.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-17

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-17

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακα M10-17

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-17

8.2.10.3.4.10.1.4.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-17

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.5. 10.1.07 Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.5.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η δράση συνίσταται στην εφαρμογή της καλλιεργητικής πρακτικής της ψευδοσποράς στη ρυζοκαλλιέργεια με στόχο τη μείωση της χρήσης των ζιζανιοκτόνων στους ορυζώνες και τη μείωση της επικινδυνότητας για τη βιοποικιλότητα από τη χρήση γεωργικών φαρμάκων.

Η πρακτική της ψευδοσποράς συνίσταται στα εξής:

- Κατάκλυση του αγροτεμαχίου με μικρή ποσότητα νερού πριν τη σπορά του ρυζιού, προκειμένου να βλαστήσουν τα ζιζάνια.
- Άντληση του νερού και διοχέτευση του σε γειτονικούς υδάτινους αποδέκτες (ποτάμια, έλη κ.λ.π.)
- Ανάπτυξη ζιζανίων.
- Μηχανική καταστροφή των ζιζανίων πριν τη σπορά του ρυζιού.

Ακολουθούν οι συνήθεις πρακτικές της καλλιέργειας του ρυζιού.

Η δέσμευση είναι πενταετούς διάρκειας και εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας, τα οποία κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης.

Οι ορυζώνες αποτελούν σημαντικά για την ορνιθοπανίδα οικοσυστήματα καθώς συνήθως εντοπίζονται σε σημαντικούς υγροτόπους της χώρας. Η πρακτική της ψευδοσποράς επιτρέπει την βελτίωση της περιβαλλοντικής κατάστασης των ορυζώνων, μέσω της μείωσης της παρουσίας φυτοπροστατευτικών στην τροφική αλυσίδα της άγριας ζωής.

Η περιοχή παρέμβασης της δράσης περιλαμβάνει τις σημαντικότερες περιοχές συστηματικής ρυζοκαλλιέργειας της χώρας όπως ενδεικτικά παρουσιάζονται στο Χάρτη M10-3.

Χάρτης 10-3: Σημαντικές περιοχές
συστηματικής ρυζοκαλλιέργειας της χώρας



8.2.10.3.5.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για τις πρόσθετες δαπάνες ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

8.2.10.3.5.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Δεν συνδέεται με κάποια ειδική νομοθεσία

8.2.10.3.5.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών, οι οποίοι είναι κάτοχοι γεωργικής έκτασης.

8.2.10.3.5.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για τις πρόσθετες δαπάνες ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

Ως πρόσθετες δαπάνες ορίζονται οι δαπάνες για την εφαρμογή της πρακτικής της ψευδοσποράς.

8.2.10.3.5.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.

8.2.10.3.5.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεδομένης της σημαντικής βιοποικιλότητας που υποστηρίζουν οι περιοχές του δικτύου NATURA 2000 και εφόσον ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκυρηχθέντος ποσού, οι εκμεταλλεύσεις που έστω και ένα τμήμα τους βρίσκεται σε προστατευόμενη περιοχή (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων) εντάσσονται κατά προτεραιότητα στη δράση.

8.2.10.3.5.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσό στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης ορίζεται σε 210€/Ha/έτος

8.2.10.3.5.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.5.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για τη δράση σχετίζονται με την ορθή εφαρμογή, τις συνθήκες υλοποίησης και την επαληθευσιμότητα των δεσμεύσεων

8.2.10.3.5.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού για την αντιμετώπιση των αναφερόμενων κινδύνων έχουν ως ακολούθως:

α) στο θεσμικό πλαίσιο του της Δράσης θα περιγραφεί σαφώς ο χρόνος και ο τρόπος ελέγχου του δειγματοληπτικού επιτόπιου ελέγχου για την επαλήθευση των δεσμεύσεων

β) Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα:

β1) συμμετοχής, στη Δράση 1.1.2 «Κατάρτιση και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των δικαιούχων Μέτρων και Δράσεων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους» του Μέτρου 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για τον κώδικα ορθής γεωργικής πρακτικής, τις νέες τεχνικές αειφορικής διαχείρισης πόρων και στην εφαρμογή πρακτικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.

β2) χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών του Μέτρου 2 για την διαχείριση και ορθή εφαρμογή του προγράμματος

8.2.10.3.5.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η φύση της περιβαλλοντικής δέσμευσης της εν λόγω Δράσης κρίνεται απλή και κατανοητή ενώ οι κίνδυνοι που επισημαίνονται θα μετριαστούν σε μεγάλο βαθμό από τις ως άνω ενέργειες που προτείνονται μειώνοντας σημαντικά το πιθανό ποσοστό σφάλματος.

8.2.10.3.5.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.5.9.4.1. Ψευδοσπορά – φρεζάρισμα-μηχανική - καταστροφή των ζιζανίων

8.2.10.3.5.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Η δέσμευση κρίνεται ελέγξιμη και επαληθεύσιμη με επιτόπιο έλεγχο εντός ενός μηνός από την έναρξη των καλλιεργητικών πρακτικών που προβλέπονται στο πλαίσιο της δέσμευσης.

8.2.10.3.5.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για τη δράση Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες, διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης)
- Ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε Πίνακα M10-21

+						
Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθεις γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες	Να εφαρμόσει στον ορυζώνα του τη μέθοδο της ψευδοσποράς, η οποία συνίσταται στην κατέλιψη του αγροτεμαχίου με νερό άρδευσης για σύντομο χρονικό διάστημα, την απόσυρση, στη συνέχεια, του νερού και τη μηχανική καταστροφή των ζιζανίων που θα αναπτυχθούν	Η κατ' αποκλειστικότητα χημική καταπολέμηση των ζιζανίων στους ορυζώνες με τη χρήση ζιζανιοκτόνων	<ul style="list-style-type: none"> ΚΓΠΚ 2 Οι γεωργοί που αρδεύουν τις καλλιέργειές τους θα πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες έγκρισης χρήσης νερού προς άρδευση. Οι γεωργοί οι οποίοι κάνουν χρήση των αρδευτικών δικτύων των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ, ΓΟΕΒ, Τοπικές Επιτροπές Άρδευσης, Προσωρινές Διακοινούσες Επιτροπές Α.Ο.Ε.Α.Κ., Οργανισμοί Κυπαρίσσης) ή των Δήμων, οφείλουν να τηρούν το σχετικό κανονισμό λειτουργίας του αντίστοιχου ΟΕΒ ή Δήμου και να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του σε περίπτωση που τους ζητηθεί από τις ελεγκτικές αρχές. Αν διαθέτουν ιδιωτική υδροληψία για την άρδευση των αγροτεμαχίων τους θα πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες του παρόντων δικαιού του νόμου 3199/2003, για την αδειοδότηση της υδροληψίας. 	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισαγών και Εξαγών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωτοροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωτοροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ιχνηλασιμότητας των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσωπα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζωικά ή ζωικά προϊόντα. Υποδεικνύει, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φύλλο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακα όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εξροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι διεργασίες εργασίες και συναγίζουν με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. ΚΑΔ 10 Οι γεωργίες με βάση τα άρθρα 93, 94 και το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 υποχρεούνται να χρησιμοποιεί ορθά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Η ορθή χρήση περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> α. την εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της ενσωματωμένης χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δόσολογία και διεξάγεται ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλίζεται αποδεκτή αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικά και βιολογικό έλεγχο. β. την τήρηση των όρων της άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήσης των φυτοπροστατευτικών, που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις και καθορίζονται στη σήμανση. 	<ul style="list-style-type: none"> Οδηγία υπ. αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71) Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα III της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και εφαρμόστηκαν στην εθνική νομοθεσία με τον ν.4036/2012 (Α' 8) και το παράρτημα 2 αυτού. Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγών Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργεια/ομάδα καλλιεργειών, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προδιαρίζονται σε αυτές. Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α' 8), όπως κάθε φορά ισχύει, για να μπορούν να προμηθευτούν μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προσασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τις αρδύσιμες εκτάσεις να εφαρμόζει μία άρδση ανά έτος</p>
ΠΙΝΑΚΑΣ Μ10-21						

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Δεν αφορά

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Το πρόσθετο κόστος από την εφαρμογή της πρακτικής της ψευδοσποράς υπολογίζεται σύμφωνα με τον Πίνακα Μ10-22.

Πίνακας 10-22

Ενέργεια	Κόστος €/Ha/έτος
Εισαγωγή νερού Ψευδοσπορά	50
Εξαγωγή νερού	50
Μηχανική καταστροφή ζιζανίων	110
Σύνολο	210 €/Ha/έτος

Πίνακας M10-22

8.2.10.3.5.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.5.10.1.1. Ψευδοσπορά – φρεζάρισμα-μηχανική - καταστροφή των ζιζανίων

8.2.10.3.5.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-21

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακα M10-21

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακα M10-21

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-21

8.2.10.3.5.10.1.1.2. Σχετικές συνήθεις γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-21

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.6. 10.1.08 Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.6.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η δράση αφορά στην εφαρμογή της μεθόδου της σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων - εχθρών της ροδακινιάς, νεκταρινιάς, βερικοκιάς, δαμασκηνιάς, μηλιάς, αχλαδιάς, κυδωνιάς, αμπελιού, εσπεριδοειδών και βαμβακιού με στόχο τον μετριασμό της επιβάρυνσης των περιοχών που καλλιεργείται εντατικά τα είδη αυτά από χημικά εντομοκτόνα.

Η συνηθισμένη πρακτική είναι οι πολλαπλοί ψεκασμοί με εντομοκτόνα, που ξεκινούν από την έξοδο των προνυμφών των εντόμων από τα χειμερινά τους καταφύγια στα τέλη Μαρτίου - αρχές Απριλίου και συνεχίζουν από τα μέσα Μαΐου μέχρι το τέλος του καλοκαιριού όσο τα έντομα αυτά εκδηλώνουν τους καλοκαιρινούς βιολογικούς κύκλους τους (γενιές). Η πρακτική αυτή έχει πολλά μειονεκτήματα τα κυριότερα των οποίων είναι η επιβάρυνση του περιβάλλοντος με χημικές ουσίες, η εξόντωση πολλών οργανισμών μη στόχων μεταξύ των οποίων ωφέλιμα έντομα και φυσικοί επικονιαστές και η απελευθέρωση στην ατμόσφαιρα αερίων θερμοκηπίου από τη λειτουργία των ψεκαστικών μηχανημάτων.

Η πρακτική της μεθόδου της σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων που θα εφαρμοστεί στη συγκεκριμένη δράση είναι η χρήση ατμιστήρων (dispensers) που απελευθερώνουν συνθετική φερομόνη των μικρολεπιδοπτέρων, ή η εφαρμογή φερομονικού σκευάσματος μέσω ψεκασμού φυλλώματος, με αποτέλεσμα να μην επιτρέπεται η σύζευξη των ακμαίων και να ελαχιστοποιείται ο πληθυσμός των επιβλαβών προνυμφών. Η εφαρμογή της παραπάνω μεθόδου θα υποκαταστήσει σταδιακά τη χημική καταπολέμηση των ανωτέρω εντομολογικών εχθρών των δέντρων και της αμπέλου, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην ανάκαμψη της βιοποικιλότητας στους δενδρώνες και τους αμπελώνες, στους οποίους θα εφαρμοστεί η δράση.

Επίσης οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διαθέτουν και να εφαρμόζουν Σχέδιο Εφαρμογής της δράσης στην ενταγμένη εκμετάλλευση το οποίο θα περιλαμβάνει το σχεδιασμό της εγκατάστασης των ατμιστήρων ή των εφαρμοζόμενων ψεκασμών με φερομονικό σκευάσμα καθώς και των παγίδων παρακολούθησης. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης, το Σχέδιο Εφαρμογής αναθεωρείται λαμβάνοντας υπόψη δεδομένα όπως η καταγραφή των συλλήψεων στις φερομονικές παγίδες και οι μετρήσεις του ποσοστού προσβολής σε φύλλα και βλαστούς από τα έντομα – στόχους, και περιγράφει μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης των πληθυσμών των μικρολεπιδοπτέρων στόχων στα ενταγμένα αγροτεμάχια.

Η δέσμευση είναι πενταετούς διάρκειας και εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας, τα οποία κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης. Τα πρώτα δύο ή τρία, ανάλογα με την καλλιέργεια, έτη εφαρμογής γίνεται μικτή χρήση φερομονών & χημικών εντομοκτόνων. Τα επόμενα δύο ή τρία έτη εφαρμογής γίνεται χρήση αποκλειστικά φερομονών.

Μετά από πρόταση του ΕΦΔ και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ μπορεί να δοθεί ετήσια παράταση.

Η περιοχή παρέμβασης της δράσης περιλαμβάνει τις περιοχές καλλιέργειας της ροδακινιάς, της βερικοκιάς, της νεκταρινιάς, της δαμασκηνιάς, της μηλιάς, της αχλαδιάς, της κυδωνιάς, του αμπελιού, των εσπεριδοειδών και του βαμβακιού, της χώρας.

8.2.10.3.6.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για τις πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

8.2.10.3.6.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Δεν συνδέεται με κάποια ειδική νομοθεσία

8.2.10.3.6.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών, οι οποίοι είναι κάτοχοι γεωργικής έκτασης.

8.2.10.3.6.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για την απώλεια εισοδήματος, για τις πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

Ως πρόσθετες δαπάνες ορίζονται:

- Το κόστος των υλικών της μεθόδου όπως οι εξατμιστήρες, τα φερομονικά σκευάσματα με εφαρμογή μέσω ψεκασμού φυλλώματος και οι φερομονικές παγίδες
- Οι εργασίες για την τοποθέτηση των εξατμιστήρων, για την εφαρμογή των φερομονικών σκευασμάτων μέσω ψεκασμού φυλλώματος καθώς και την τοποθέτηση αλλά και παρακολούθηση των φερομονικών παγίδων.

Ως κόστος συναλλαγής ορίζεται το κόστος σχεδιασμού και αποτελεσματικής οργάνωσης της εφαρμογής της μεθόδου.

8.2.10.3.6.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με επιλέξιμη για τη δράση καλλιέργεια (ροδάκινα, βερίκοκα, νεκταρίνια, δαμασκηνιά, μηλιά, αχλαδιά, κυδωνιά, αμπελιού, εσπεριδοειδών και βαμβακιού) κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.

8.2.10.3.6.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεδομένης της στόχευσης της δράσης στην ποιότητα των νερών και στη βιοποικιλότητα και εφόσον ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκυρηχθέντος ποσού:

- Υδατικά συστήματα με κακή ποιοτική (χημική) κατάσταση, όσον αφορά στα υπόγεια ύδατα.
- Ομάδες και οργανώσεις παραγωγών.
- Εκμεταλλεύσεις που έστω και ένα τμήμα τους βρίσκεται σε προστατευόμενη περιοχή (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων).

8.2.10.3.6.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ποσά στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα :

	Ύψος ενίσχυσης*	
Καλλιέργεια	2 πρώτα έτη	3 επόμενα έτη
Ροδάκινα, Βερίκοκα, Νεκταρίνια	387	454
<u>Βαμβάκι</u>	328	396
Δαμασκηλιά	540	704
Εσπεριδοειδή	528	601
Καλλιέργεια	3 πρώτα έτη	2 επόμενα έτη
Μηλιά, Αχλαδιά, Κυδωνιά	542	627
Σταφύλια <u>οινοποιήσιμα</u>	356,3	426,3
Σταφύλια <u>Επιτραπέζια</u>	490,8	563,5

* συμπεριλαμβάνεται το κόστος συναλλαγής που ανέρχεται σε 14€/Ha/έτος

Ύψη ενίσχυσης Δράσης 10.1.8

8.2.10.3.6.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.6.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για τη δράση σχετίζονται με την ορθή εφαρμογή, τις συνθήκες υλοποίησης και την επαληθευσιμότητα των δεσμεύσεων

8.2.10.3.6.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού για την αντιμετώπιση των αναφερόμενων κινδύνων έχουν ως ακολούθως:

α) στο θεσμικό πλαίσιο του της Δράσης θα περιγραφεί σαφώς ο χρόνος και ο τρόπος ελέγχου του δειγματοληπτικού επιτόπιου ελέγχου για την επαλήθευση των δεσμεύσεων.

β) ενισχύεται το κόστος σχεδιασμού και αποτελεσματικής οργάνωσης της εφαρμογής της μεθόδου όπου περιλαμβάνεται ο καθορισμός της πυκνότητας και των θέσεων που θα τοποθετηθούν οι ατμιστήρες φερομονών αλλά και η παρακολούθηση της πορείας της δράσης από γεωτεχνικό.

γ) Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών του Μέτρου 2 για την διαχείριση και ορθή εφαρμογή του προγράμματος

8.2.10.3.6.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Σύμφωνα με την περιγραφή της δράσης αλλά και τις ενέργειες μετριασμού των κινδύνων κρίνεται ότι η εφαρμογή της δράσης θα είναι επιτυχής.

8.2.10.3.6.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.6.9.4.1. Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδόπττερων

8.2.10.3.6.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Η δέσμευση κρίνεται ελέγξιμη και επαληθεύσιμη με επιτόπιο έλεγχο της ορθής τοποθέτησης των ατμιστήρων ή της ορθής εφαρμογής των φερομονικών σκευασμάτων, μέσω ψεκασμού φυλλώματος.

8.2.10.3.6.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για τη δράση της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των λεπιδοπτέρων, διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης)
- Ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων

και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε Πίνακας M10-23

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωγραφικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (KOMFOY2IO)	Να προβλεπώνται σε απελευθέρωση συνθετικής φερομόνης των μικρολεπιδοπτέρων – εχθρών της ροδακανθής, νεκταριανής βερικοκιάς, δαμασκητιάς, μηλιάς, αχλαδιάς, κυδωνιάς, αμπελιάς, εσπεριδοειδών και βαμβάκιου	Η χρήση χημικών εντομοκτόνων για την αντιμετώπιση των μικρολεπιδοπτέρων – εχθρών της ροδακανθής, νεκταριανής βερικοκιάς, δαμασκητιάς, μηλιάς, αχλαδιάς, κυδωνιάς, αμπελιάς, εσπεριδοειδών και βαμβάκιου	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της αυτοεξομολόγησης των ζωικών τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα προϊόντα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε (ζώα ή ζωικά προϊόντα). Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμόδιων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φύλλο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά και εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι δεξαζήθειες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφωρίες τουλάχιστον ισοδύναμες, με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. ΚΑΔ 10 Ο γεωργός με βάση τα άρθρα 93, 94 και το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 υποχρεούται να χρησιμοποιεί ορθά τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Η ορθή χρήση περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> α. την εφαρμογή των αρχών της ορθής πρακτικής φυτοπροστασίας, πρακτική κατά την οποία η επέμβαση με φυτοπροστατευτικά προϊόντα εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα φυτά ή φυτικά προϊόντα, σύμφωνα με τους όρους της εκτελεστικής χρήσης, επιλέγεται, υπολογίζεται η δοσολογία και διασυνδέεται ο χρόνος επέμβασης με τρόπο τέτοιο ώστε να εξασφαλιστεί αποδοτική αποτελεσματικότητα με την ελάχιστη αναγκαία ποσότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τις δυνατότητες για καλλιεργητικό και βιολογικό έλεγχο. β. την τήρηση των όρων της άδειας για διάθεση στην αγορά και χρήση των φυτοπροστατευτικών, που θεσπίζονται σύμφωνα με το Ν. 4036/2012 και τις εφαρμοστικές του διατάξεις, και καθορίζονται στη σήμανση. 	<ul style="list-style-type: none"> Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71) Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα III της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και αναμνηστικώς στην εθνική νομοθεσία με τον ν.4036/2012 (Α' 8) και το παράρτημα Δ αυτού. Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγίων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιεργεια/ομάδα καλλιεργειών, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προσδιορίζονται σε αυτές. Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Ε του Ν. 4036/2012 (Α' 8), όπως κάθε φορά ισχύει, για να μπορούν να προμηθεύονται μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τους δενδρώνους να καθαρίζει τον υποπόροφο του δενδρώνα ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας M10-23

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Δεν αφορά

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Το ύψος ενίσχυσης από την εφαρμογή της πρακτικής της σεξουαλικής σύγχυσης στην καταπολέμηση των μικρολεπιδοπτέρων υπολογίζεται σύμφωνα με τον πίνακα:

- Πίνακας 10-24.1 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τα πυρηνόκαρπα
- Πίνακας 10-24.2 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τα μηλοειδή
- Πίνακας 10-24.3 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τη δαμασκηλιά
- Πίνακας 10-24.4 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για το βαμβάκι
- Πίνακας 10-24.5 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τα εσπεριδοειδή
- Πίνακας 10-24.6 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για το αμπέλι (οινοποιήσιμο)

- Πίνακας 10-24.7 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για το αμπέλι (επιτραπέζιο)

Ροδακινιά/Νεκταρινιά/Βερυκοκιά	Συμβατική εφαρμογή	Comfusio (5ετία=2 πρώτα έτη και 3 μετά)	
		2ετία	3ετία
Μέση έκταση (εκτάρια) (Α)	2,86	2,86	2,86
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Β)	23.750	22.780,00	22.650,00
Μεταβλητές Δαπάνες			
Κόστος συναλλαγής		40,00	40,00
Δαπάνες βελτιωτικών εδάφους	1.216,40	1.216,40	1.216,40
Δαπάνες φυτοπροστασίας	1.774	1.440,00	1.240,00
Αμοιβή ξένου προσωπικού	1.276,20	1.280,00	1.310,00
Αξία μη αμειβόμενου προσωπικού	5.441,70	5.870,00	6.100,00
Σύνολο μεταβλητών δαπανών (Γ)	9.708,30	9.846,40	9.906,40
Διαφορά (Β)-(Γ)=(Δ)	14.041,70	12.933,60	12.743,60
Ύψος ενίσχυσης €/ha		387,45	453,88

Πίνακας 10-24.1 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τα πυρηνόκαρπα

Μηλιά Αχλαδιά Κυδωνιά	Συμβατική εφαρμογή	Comfuzio (5ετία = 3 πρώτα έτη και 2 μετά)	
		3ετία	2ετία
Μέση έκταση (εκτάρια) (Α)	4,00	4,00	4,00
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Β)	26.828,00	24.360,00	24.010,00
Μεταβλητές Δαπάνες			
Κόστος συναλλαγής- έλεγχος παγίδων		55,00	55,00
Δαπάνες βελτιωτικών εδάφους	896,00	896,00	896,00
Δαπάνες φυτοπροστασίας (εντομοκτόνα, παγίδες διαχυτήρες κ.λπ.)	5.516,30	5.150,00	5.050,00
Αμοιβή ξένου προσωπικού	2.747,00	2.760,00	2.850,00
Αξία μη αμειβόμενου προσωπικού	5.361,00	5.361,00	5.361,00
Σύνολο μεταβλητών δαπανών (Γ)	14.520,30	14.222,00	14.212,00
Διαφορά (Β)-(Γ)=(Δ)	12.307,70	10.138,00	9.798,00
Ύψος ενίσχυσης €/ha		542,43	627,43

Πίνακας 10-24.2 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τα μηλοειδή

Δαμασκηνιά	Συμβατική εφαρμογή	Comfuzio (5ετία = 2 πρώτα έτη και 3 μετά)	
		2ετία	3ετία
Μέση έκταση (εκτάρια) (Α)	2,86	2,86	2,86
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Β)	23.750,00	22.350,00	21.940,00
Μεταβλητές Δαπάνες			
Κόστος συναλλαγής - έλεγχος παγίδων		45,00	45,00
Δαπάνες βελτιωτικών εδάφους	1.216,00	1.216,00	1.216,00
Δαπάνες φυτοπροστασίας (εντομοκτόνα, παγίδες διαχυτήρες κ.λπ.)	1.774,00	1.440,00	1.240,00
Αμοιβή ξένου προσωπικού	1.276,00	1.280,00	1.310,00
Αξία μη αμειβόμενου προσωπικού	5.442,00	5.870,00	6.100,00
Σύνολο μεταβλητών δαπανών (Γ)	9.708,00	9.851,00	9.911,00
Διαφορά (Β)-(Γ)=(Δ)	14.042,00	12.499,00	12.029,00
Ύψος ενίσχυσης €/ha		540,00	704,00

Πίνακας 10-24.3 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τη δαμασκηνιά

Βαμβάκι	Συμβατική εφαρμογή	Comfuzio (5ετία = 2 πρώτα έτη και 3 μετά)	
		2ετία	3ετία
Μέση έκταση (εκτάρια) (Α)	9,18	9,18	9,18
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Β)	16.065,00	13.740,00	12.410,00
Μεταβλητές Δαπάνες			
Κόστος συναλλαγής- έλεγχος παγίδων		100,00	100,00
Δαπάνες βελτιωτικών εδάφους	1.903,00	1.903,00	1.903,00
Δαπάνες φυτοπροστασίας (εντομοκτόνα, παγίδες διαχυτήρες, κ.λπ.)	1.430,00	1.820,00	1.120,00
Αμοιβή ξένου προσωπικού	788,00	788,00	788,00
Αξία μη αμειβόμενου προσωπικού	4.358,00	4.550,00	4.550,00
Σύνολο μεταβλητών δαπανών (Γ)	8.478,00	9.161,00	8.461,00
Διαφορά (Β)-(Γ)=(Δ)	7.587,00	4.579,00	3.949,00
Ύψος ενίσχυσης €/ha		328,00	396,00

Πίνακας 10-24.4 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για το βαμβάκι

Εσπεριδοειδή	Συμβατική εφαρμογή	Comfuzio (5ετία = 2 πρώτα έτη και 3 μετά)	
		2ετία	3ετία
Μέση έκταση (εκτάρια) (Α)	3,75	3,75	3,75
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Β)	18.175,00	16.450,00	16.100,00
Μεταβλητές Δαπάνες			
Κόστος συναλλαγής-έλεγχος παγίδων		50,00	50,00
Δαπάνες βελτιωτικών εδάφους	686,00	686,00	686,00
Δαπάνες φυτοπροστασίας (εντομοκτόνα, παγίδες διαχυτήρες, κ.λπ.)	812,00	825,00	750,00
Αμοιβή ξένου προσωπικού	1.029,00	1.150,00	1.150,00
Αξία μη αμειβόμενου προσωπικού	5.140,00	5.210,00	5.210,00
Σύνολο μεταβλητών δαπανών (Γ)	7.666,00	7.921,00	7.846,00
Διαφορά (Β)-(Γ)=(Δ)	10.509,00	8.529,00	8.254,00
Ύψος ενίσχυσης €/ha		528,00	601,00

Πίνακας 10-24.5 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για τα εσπεριδοειδή

Σταφύλια οиноποιήσιμα	Ευδεμίδα της αμπέλου		
	Συμβατική εφαρμογή	Comfuzio (5ετία = 3 πρώτα έτη και 2 μετά)	
		3ετία	2ετία
Μέση έκταση (εκτάρια) (Α)	2,5	2,5	2,5
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Β)	20.438,80	19.600,00	19.400,00
Μεταβλητές Δαπάνες			
Κόστος συναλλαγής-έλεγχος παγίδων		30,00	30,00
Δαπάνες βελτιωτικών εδάφους	520,10	520,10	520,10
Δαπάνες φυτοπροστασίας (εντομοκτόνα, παγίδες διαχυτήρες, κ.λπ.)	856,20	815,00	790,00
Αμοιβή ξένου προσωπικού	427,50	450,00	450,00
Αξία μη αμειβόμενου προσωπικού	2.309,30	2.350,00	2.350,00
Σύνολο μεταβλητών δαπανών (Γ)	4.113,10	4.165,10	4.140,10
Διαφορά (Β)-(Γ)=(Δ)	16.325,70	15.434,90	15.259,90
Ύψος ενίσχυσης €/ha		356,30	426,30

Πίνακας 10-24.6 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για το αμπέλι (οινοποιήσιμο)

Σταφύλια Επιτραπέζια	Ευδεμίδα της αμπέλου		
	Συμβατική εφαρμογή	Comfuzio (5ετία = 3 πρώτα έτη και 2 μετά)	
		3ετία	2ετία
Μέση έκταση (εκτάρια) (Α)	2,34	2,34	2,34
Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Β)	21.949,00	20.900,00	20.800,00
Μεταβλητές Δαπάνες			
Κόστος συναλλαγής-έλεγχος παγίδων		40,00	40,00
Δαπάνες βελτιωτικών εδάφους	888,20	888,20	888,20
Δαπάνες φυτοπροστασίας (εντομοκτόνα, παγίδες διαχυτήρες, κ.λπ.)	2.198,90	2.090,00	2.080,00
Αμοιβή ξένου προσωπικού	774,50	850,00	830,00
Αξία μη αμειβόμενου προσωπικού	5.057,10	5.150,00	5.250,00
Σύνολο μεταβλητών δαπανών (Γ)	8.918,70	9.018,20	9.088,20
Διαφορά (Β)-(Γ)=(Δ)	13.030,30	11.881,80	11.711,80
Ύψος ενίσχυσης €/ha		490,80	563,50

Πίνακας 10-24.7 για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για το αμπέλι (επιτραπέζιο)

8.2.10.3.6.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.6.10.1.1. Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδόπτρων

8.2.10.3.6.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακας M10-23

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Βλέπε Πίνακας M10-23

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακας M10-23

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακας M10-23

8.2.10.3.6.10.1.1.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακας M10-23

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.7. 10.1.09 Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.7.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η Δράση έχει ως στόχο την στήριξη των κτηνοτρόφων που εκτρέφουν απειλούμενες αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων.

Μειονέκτημα των αυτόχθονων φυλών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, είναι οι χαμηλές τους αποδόσεις οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα απώλεια εισοδήματος για τους εκτροφείς τους. Έτσι, οι εκτροφείς συχνά προβαίνουν στην αντικατάσταση των φυλών αυτών με άλλες πιο αποδοτικές φυλές ή σε ανεξέλεγκτες διασταυρώσεις με σκοπό την αύξηση των αποδόσεων. Συνεπώς, η οικονομική στήριξη μέσω της δράσης αποτελεί βασικό κίνητρο για τη διατήρηση των ζώων των φυλών αυτών αφού αναπληρώνει την ως άνω αναφερόμενη απώλεια εισοδήματος.

Η συγκεκριμένη δράση συμβάλλει στη διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας στον τομέα της ζωικής παραγωγής. Η διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας αποτελεί το πλέον σημαντικό εργαλείο για την γενετική παραλλακτικότητα που είναι βασική προϋπόθεση για την επιβίωση των ειδών, συνεισφέροντας αποφασιστικά στην αειφόρο ανάπτυξη και ισορροπία της φύσης. Επιπλέον, τα ζώα των σπάνιων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων:

- είναι τα πλέον προσαρμοσμένα στις τοπικές κλιματολογικές συνθήκες επιδεικνύοντας ιδιαίτερη ανθεκτικότητα στις ακραίες τιμές των κλιματολογικών αλλαγών (ξηρασία, παγετός, υψηλές θερμοκρασίες κ.λ.π.) και στις ασθένειες,
- αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τους υποβαθμισμένους και δυσπρόσιτους βοσκότοπους της χώρας,
- επιδεικνύουν ιδιαίτερη ικανότητα επιβίωσης με περιορισμένους πόρους τροφής και νερού.

Επιπλέον, οι γονιδιακές δεξαμενές των σπάνιων φυλών αγροτικών ζώων περιέχουν γονίδια, τα οποία ενώ σήμερα φαίνεται να μην έχουν οικονομική σημασία, είναι δυνατόν στο μέλλον να αποβούν πολύτιμα, εάν μεταβληθούν οι οικονομικές, κοινωνικές, επιστημονικές και οικολογικές συνθήκες άσκησης της ζωικής παραγωγής.

Τέλος, οι αυτόχθονες φυλές, ως μέρους του πολιτισμού, προσφέρουν υπηρεσίες στην εκπαίδευση και στην έρευνα σε ιστορικά και εθνολογικά θέματα, αυξάνοντας με την παρουσία τους το αισθητικό κάλλος της ποικιλομορφίας.

Οι δικαιούχοι δεσμεύονται για τη διατήρηση ή αύξηση του αριθμού των επιλέξιμων ζώων για μία πενταετία. Επιλέξιμα για ενίσχυση είναι ζώα των αυτόχθονων φυλών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, δεδομένου ότι πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, παρ. 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014 και καταγράφονται στο Π.Δ 434/1995 όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα Μ10-27. Οι αυτόχθονες φυλές που κινδυνεύουν με εξαφάνιση παρακολουθούνται από τα Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης Ζώων τα οποία τηρούν και τα σχετικά γενεαλογικά βιβλία.

Οι δεσμεύσεις; που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της δράσης είναι πενταετούς διάρκειας.

Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της δράσης καλύπτει όλη τη χώρα.

Τομείς παρέμβασης είναι οι φυλές των ζώων ανά περιοχή κατανομής, όπως αυτές εμφανίζονται στον Πίνακα Μ10-27 των επιλέξιμων φυλών.

Είδος Ζώου	Φυλή	Αριθμός θηλυκών ζώων	Περιοχή κατανομής	Υπεύθυνο ΚΓΒΖ για την τήρηση των γενεαλογικών βιβλίων
Βοοειδή	Τήνου		Κυκλάδες	Αθήνας
	Κέας		Κυκλάδες	Αθήνας
	Κατερίνης	431	Θεσσαλία και Κεντρική Μακεδονία	Καρδίτσας
	Συκιάς	60	Όλη η Ελλάδα	Θεσσαλονίκης
	Ελληνικός βούβαλος	3106	Υγρότοποι σε όλη την Ελλάδα	*Θεσσαλονίκης, Δράμας, Ιωαννίνων, Καρδίτσας, Αθήνας
Πρόβατα	Ελληνική βραχυκερατική	6431	Όλη η Ελλάδα	*Αθήνας, Ιωαννίνων, Θεσσαλονίκης, Καρδίτσας, Δράμας
	Καταφυγίου		Δυτική και Κεντρική Μακεδονία	Θεσσαλονίκης
	Ρουμλουκίου		Δυτική και Κεντρική Μακεδονία	Θεσσαλονίκης
	Ορεινό Ηπείρου		Ηπείρος	Ιωαννίνων
	Ικαρίας		Νομός Σάμου	Αθήνας
	Λευκίμης		Κέρκυρα	Ιωαννίνων
	Κασιικά	1773	Ηπείρος	Ιωαννίνων
	Άργους		Πελοπόννησος	Αθήνας
	Ζακύνθου	997	Ζάκυνθος	Αθήνας
	Φλώρινας	481	Όλη η Μακεδονία	Θεσσαλονίκης
	Πελαγονίας			
	Σαρακατσάνικο	1855	Όλη η Ελλάδα	Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Καρδίτσας, Δράμας*
	Γλώσσας	3404	Μαγνησία, Λάρισα, Β. Σποράδες, Θεσσαλίας, Φθιώτιδας	Καρδίτσας
	Κύμης	858	Εύβοια	Αθήνας
	Αγρινίου	894	Αιτωλοακαρνανία, Άρτα	Αθήνας, Ιωαννίνων
	Δράμας		Δράμα, Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	Δράμας
	Θράκης		Θράκη	Δράμας
	Καλαρρύτικο	6667	Ηπείρος, Θεσσαλία, Αιτωλοακαρνανία, Δυτ. Μακεδονία	Ιωαννίνων, Καρδίτσας*, Αθήνας, Θεσ/κης
	Πηλίου	2904	Όλη η Θεσσαλία, Ν. Φθιώτιδας, Ευρυτανίας	Καρδίτσας,
	Σερρών	2229	Ν. Σερρών, Κεντρική & Αν. Μακεδονία, Θράκη	Θεσσαλονίκης

Είδος Ζώου	Φυλή	Αριθμός θηλυκών ζώων	Περιοχή κατανομής	Υπεύθυνο ΚΓΒΖ για την τήρηση των γενεαλογικών βιβλίων
Αίγες	Σκοπέλου	8892	Β. Σποράδες, Μαγνησία, Λάρισα	Καρδίτσας
Χοίροι	Εγχώριος Ελληνικός χοίρος	791	Όλη η χώρα	Αθήνας, Ιωαννίνων, Θεσσαλονίκης, Καρδίτσας, Δράμας
Ίπποειδή	Ηλείας		Ζάκυνθος, Πελοπόννησος, Αιτωλ/νία, Αττική	Αθήνας
	Πηνειάς	80	Ζάκυνθος, Πελοπόννησος, Αιτωλ/νία, Αττική	Αθήνας
	Θεσσαλίας	530	Θεσσαλία, Ν. Φθιώτιδας, Ευρυτανίας	Καρδίτσας
	Σκύρου	165	Όλη η επικράτεια	Καρδίτσας, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Αθήνας*
	Πίνδου	3022	Ηπείρος, Μακεδονία, Θεσσαλία, Στερεά, Ελλάδα	Αθήνας, Καρδίτσας, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Δράμας
	Μεσσαρά	130	Πελοπόννησος, Κρήτη	Αθήνας

Σημειώσεις: 1. Με αστερίσκο (*) σημειώνεται το ΚΓΒΖ, το οποίο έχει την ευθύνη για την τήρηση του γενεαλογικού βιβλίου της φυλής και το οποίο συγκεντρώνει τα στοιχεία γενεαλογικού βιβλίου της φυλής από τα υπόλοιπα ΚΓΒΖ.

2. Στις φυλές στις οποίες δεν αναγράφεται αριθμός θηλυκών ζώων, ο πληθυσμός είναι πολύ μικρός.

Πίνακας Μ10_27

8.2.10.3.7.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

8.2.10.3.7.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Το Π.Δ. 434/1995 «Μέτρα για τη διατήρηση και προστασία των αυτόχθονων φυλών των αγροτικών ζώων» (Φ.Ε.Κ. 248/Α΄/30-11-1995).

8.2.10.3.7.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών, οι οποίοι είναι κάτοχοι των φυλών αγροτικών ζώων που απειλούνται με εξαφάνιση.

8.2.10.3.7.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα ανά ΜΜΖ διατηρούμενης αυτόχθονης φυλής, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

8.2.10.3.7.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι πρέπει :

1. Να είναι νόμιμοι κάτοχοι απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων που απειλούνται με εξαφάνιση όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα Μ10-27.
2. Να εκτρέφουν ζώα των απειλούμενων φυλών στις συγκεκριμένες περιοχές κατανομής τους, όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα Μ10-27.
3. Να εκτρέφουν ζώα εγγεγραμμένα στο γενεαλογικό βιβλίο της φυλής στην οποία ανήκουν. Τα γενεαλογικά βιβλία τηρούνται στα αρμόδια Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης Ζώων υπό την εποπτεία της Δ/νσης Διαχείρισης Ζωικών Γενετικών Πόρων και Συστημάτων Εκτροφής Ζώων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ).

Επιλέξιμα για ενίσχυση είναι τα κάτωθι:

- Θηλυκά βοοειδή ηλικίας άνω των έξι (6) μηνών
- Θηλυκά αιγοπρόβατα ηλικίας άνω του ενός (1) έτους
- Χοιρομητέρες
- Αρσενικά και θηλυκά ιπποειδή άνω των έξι (6) μηνών

8.2.10.3.7.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.7.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ποσά στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης παρουσιάζονται στον Πίνακα M10-25.

Το χορηγούμενο ύψος ενίσχυσης ανά κατηγορία ζώου, υπερβαίνει το προβλεπόμενο από τον Καν. (ΕΕ) 1305/2013, Παράρτημα II, ανώτατο ποσό των 200€/μονάδα ζωικού κεφαλαίου (ΜΖΚ)/έτος λόγω ειδικών συνθηκών, κάνοντας χρήση της πρόβλεψης του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, Παράρτημα II, περί δυνατότητας υπέρβασης του ως άνω ποσού σε δεόντως τεκμηριωμένες περιπτώσεις. Η τεκμηρίωση για την ως άνω υπέρβαση, παρέχεται στη μελέτη υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης.

Στο ύψος ενίσχυσης στους τομείς βοοτροφίας, αιγοπροβατοτροφίας και χοιροτροφίας περιλαμβάνεται το κόστος για την εκτροφή αρσενικών ζώων αναπαραγωγής με αναλογία ένα (1) αρσενικό ζώο για κάθε δεκαπέντε (15) θηλυκά ζώα αναπαραγωγής που ανέρχεται σε 23,33 €.

Πίνακας 10-25

Είδος εκτροφής	Μέγιστο Ύψος ενίσχυσης (€/ΜΖΚ/έτος)
Θηλυκά βοοειδή > 6 μηνών	333
Θηλυκά αιγοπρόβατα > 1 έτους	232
Χοιρομητέρες	215
Αρσενικά & θηλυκά Ιπποειδή > 6 μηνών	350

Πίνακας M10-25

8.2.10.3.7.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.7.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για τη δράση σχετίζονται με την ορθή εφαρμογή της δράσης

8.2.10.3.7.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα:

1. συμμετοχής, στη Δράση 1.1.2 «Κατάρτιση και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των δικαιούχων Μέτρων και Δράσεων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους» του Μέτρου 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για την ορθή γεωργική πρακτική, τις νέες τεχνικές αειφορικής διαχείρισης πόρων και στην εφαρμογή πρακτικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.
2. χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών του Μέτρου 2 για την διαχείριση και ορθή εφαρμογή του προγράμματος

8.2.10.3.7.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Δράση έχει εφαρμοστεί με επιτυχία στις προγραμματικές περιόδους 2000-2006 και 2007-2013. Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι οι κάτοχοι ζώων σπάνιων φυλών γνωρίζουν και εφαρμόζουν με επιτυχία την εν λόγω Δράση. Ο έλεγχος και η επαλήθευση των δεσμεύσεων είναι πλήρης και καθολικός καθώς τηρούνται βάσεις δεδομένων γενεαλογικών βιβλίων των φυλών που ενημερώνονται συνεχώς για τις μεταβολές των ζωικών πληθυσμών από τους Φορείς αναπαραγωγής των σπάνιων φυλών αγροτικών ζώων που τα είναι αρμόδια Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης ζώων της χώρας (αρμόδιες αρχές για την καταγραφή και παρακολούθηση των αγροτικών ζωικών γενετικών πόρων).

8.2.10.3.7.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.7.9.4.1. Διατήρηση ή αύξηση του αριθμού των επιλέξιμων ζώων

8.2.10.3.7.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Ο έλεγχος γίνεται με πιστοποιητικό / βεβαίωση γενεαλογίας από τα αρμόδια Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης ζώων της χώρας που διαχειρίζονται τα γενεαλογικά βιβλία των φυλών. Επιτοπίως, με μέτρηση των ζώων και καταγραφή των αριθμών σήμανσης για διασταύρωση με τα αντίστοιχα πιστοποιητικά / βεβαιώσεις γενεαλογίας. Επιπλέον, κατά τον επιτόπιο έλεγχο εξετάζεται η συμβατότητα του ζώου με τον φαινότυπο της φυλής.

Έλεγχοι διενεργούνται και βάσει των μητρώων της κτηνιατρικής βάσης δεδομένων.

8.2.10.3.7.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε Πίνακα M10-26

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνθήκες γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Διατήρηση απειλούμενων αυτόχthonων φυλών αγροτικών ζώων	Να διατηρεί ή να αυξάνει τον αριθμό των θηλυκών ζώων που ανήκουν στις απειλούμενες με εξαφάνιση αυτόχθονες φυλές	Η εκτροφή βελτιωμένων φυλών αγροτικών ζώων	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις ΚΤΠΚ • Στην εθνική νομοθεσία Π.Δ. 434/1995 (ΦΕΚ 248 Α) προβλέπεται η καταγραφή σε γενεαλογικά βιβλία των ζώων που ανήκουν σε απειλούμενες με εξαφάνιση αυτόχθονες φυλές 	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν αφορά	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις

Πίνακας M10-26

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Δεν αφορά.

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Βλέπε σχετικό πίνακα (Πίνακας M10-27) στο αντίστοιχο πεδίο του μέτρου: «Information specific to the measure - List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion»

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Η εκτίμηση του διαφυγόντος εισοδήματος από τη διατήρηση απειλούμενων αυτόχthonων φυλών αγροτικών ζώων, υπολογίζεται για το σύνολο της χώρας με βάση το Τυπικό Ακαθάριστο Κέρδος. Σημειώνεται ότι δεν εφαρμόζονται οι Δημοσιονομικές διατάξεις για την ειδική στήριξη (άρθρο 69 του ΕΝ 73/2009) καθότι ίσχυαν έως 31/12/2013. Στους υπολογισμούς δεν αξιολογήθηκε το ποσό ενίσχυσης

στις βελτιωμένες φυλές που ίσχυε έως το 2013 (Εγκύκλιος Αρ. πρωτ. 8389 της 1/2/2013 του ΟΠΕΚΕΠΕ και Υ.Α. ΦΕΚ 348/4-3-2011).

Στο ύψος ενίσχυσης των θηλυκών βοοειδών, θηλυκών αιγοπροβάτων και χοιρομητέρων, έχει ληφθεί υπόψη η εκτροφή ενός (1) αρσενικού ζώου αναπαραγωγής για κάθε δεκαπέντε (15) θηλυκά ζώα αναπαραγωγής, προκειμένου να διατηρηθεί η καθαρότητα της φυλής στους τομείς βοοτροφίας, αιγοπροβατοτροφίας και χοιροτροφίας. Στα ιπποειδή ενισχύονται τόσο τα θηλυκά αναπαραγωγά ζώα όσο και τα αρσενικά αναπαραγωγά ζώα.

Στο ύψος ενίσχυσης των θηλυκών βοοειδών, θηλυκών αιγοπροβάτων και χοιρομητέρων, έχει ληφθεί υπόψη η εκτροφή ενός (1) αρσενικού ζώου αναπαραγωγής για κάθε δεκαπέντε (15) θηλυκά ζώα αναπαραγωγής, προκειμένου να διατηρηθεί η καθαρότητα της φυλής στους τομείς βοοτροφίας, αιγοπροβατοτροφίας και χοιροτροφίας. Στα ιπποειδή ενισχύονται τόσο τα θηλυκά αναπαραγωγά ζώα όσο και τα αρσενικά αναπαραγωγά ζώα.

8.2.10.3.7.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.7.10.1.1. Διατήρηση ή αύξηση του αριθμού των επιλέξιμων ζώων

8.2.10.3.7.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-26

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Δεν αφορά.

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Βλέπε Πίνακα M10-26

Ελάχιστες δραστηριότητες

Βλέπε Πίνακα M10-26

8.2.10.3.7.10.1.1.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-26

Η δέσμευση συνιστά διατήρηση της παραδοσιακής γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.8. 10.1.10 Προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση

Επιμέρους μέτρο:

- 10.1 - ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις

8.2.10.3.8.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η δράση αφορά την προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση μέσω προώθησης της καλλιέργειάς τους (in situ conservation).

Οι συνήθως χαμηλές αποδόσεις των τοπικών ποικιλιών έχουν ως αποτέλεσμα την απώλεια εισοδήματος των παραγωγών που επιλέγουν να τις καλλιεργήσουν. Συνεπώς, η οικονομική στήριξη μέσω της δράσης αποτελεί βασικό κίνητρο για τη διατήρηση των τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών αφού αναπληρώνει την ως άνω αναφερόμενη απώλεια εισοδήματος.

Σκοπός της δράσης είναι:

- η προστασία της γεωργικής βιοποικιλότητας και της γενετικής ποικιλότητας, μεταξύ των ειδών και εντός των ειδών και η προστασία των αγροτικών οικοσυστημάτων.
- η προστασία και αειφορική διαχείριση των φυτογενετικών πόρων.
- η προώθηση καλλιέργειας τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών
- η στήριξη μικροκαλλιεργητών και γεωργών που διατηρούν ή επιθυμούν να καλλιεργήσουν τοπικούς αβελτίωτους πληθυσμούς - ποικιλίες.
- η προστασία του δικαιώματος των καταναλωτών να επιλέγουν τροφή από τοπικούς αβελτίωτους πληθυσμούς – ποικιλίες.

Στον Πίνακα M10-28 καταγράφονται στοιχεία των τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που απειλούνται από γενετική διάβρωση, σύμφωνα και με τα όσα αναφέρονται στο άρθρο 7, παρ. 4 του κατ' εξουσιοδότηση καν. (ΕΕ) αριθ. 807/2014. Ο πίνακας είναι αποτέλεσμα διαβούλευσης των φορέων που εμπλέκονται σε θέματα φυτογενετικών πόρων (Υπηρεσίες Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ερευνητικά Κέντρα, Γεωπονικά Πανεπιστήμια, ΜΚΟ, κτλ.) και έχει καταρτιστεί με βάση:

- τις υπάρχουσες και υπό δημοσίευση μελέτες
- την ύπαρξη δείγματος αναφοράς για κάθε τοπικό αβελτίωτο πληθυσμό/ποικιλία και
- την ύπαρξη ολοκληρωμένων στοιχείων περιγραφής και ιστορικών στοιχείων.

Οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν τη δέσμευση να καλλιεργούν τους αβελτίωτους πληθυσμούς – ποικιλίες, στις συγκεκριμένες περιοχές κατανομής ανά πληθυσμό - ποικιλία του Πίνακα M10-28 και ενισχύονται για την απώλεια εισοδήματος που η καλλιέργεια αυτή τους επιφέρει. Επίσης δεσμεύονται να συνεργάζονται και να χορηγούν δείγμα σπόρου ή άλλου πολλαπλασιαστικού υλικού ή κάθε άλλη σχετική πληροφορία στις υπηρεσίες και αρμόδιους φορείς του ΥΠΑΑΤ.

Η δέσμευση είναι πενταετούς διάρκειας και εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας, τα οποία κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης.

Στην περίπτωση ενταγμένης εκμετάλλευσης με μία μόνο αροτραία καλλιέργεια, η δέσμευση δύναται να εφαρμόζεται σε διαφορετικά αγροτεμάχια, καθώς κάτι τέτοιο συνιστά καλή γεωργική πρακτική και επιπλέον δεν θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη του στόχου της δέσμευσης. Στην περίπτωση εφαρμογής της

δέσμευσης σε μη σταθερά αγροτεμάχια, ο αριθμός των εκταρίων μπορεί να διαφέρει από έτος σε έτος, ωστόσο δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να είναι μικρότερος της έκτασης με την οποία εντάσσεται ο δικαιούχος στη δράση. Για τις μόνιμες καλλιέργειες (δενδρώδεις και αμπέλια) η δέσμευση εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας.

Πίνακας 10-28: Κατάλογος τοπικών αβελτίωντων πληθυσμών – ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση						
ΣΥΓΓΡΑ						
A/A Είδου	Είδος	A/A Ποικιλίας - Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού - ποικιλίας (ha)	Έκταση - στόχος (ha)
1	Κριθάρι (Hordeum vulgare)	1.1.	Σερφίου	Αργαίου	10	20
		1.2.	Τρικάλων	Πελοποννήσου, Θεσσαλίας, Αργαίου	1	5
		1.3.	Νάξου	Αργαίου, Ηπείρου, Μακεδονίας, Σπ. Ελλάδας	100	150
		1.4.	Αλοτόκριθο	Μακεδονίας, Σπ. Ελλάδας, Ηπείρου	15	30
		1.5.	Γουμφορόκριθο	Όπως παραπάνω	1	5
		1.6.	Εξόστιχο	Όπως παραπάνω	17	50
2	Σιτάρι σκληρό (Triticum awgatum var. durum)	2.1.	Μαυραγάνια	Σε όλη τη χώρα	40	45
		2.2.	Μαυραθεία	Χίου	6	10
		2.3.	Ασπροστόφο	Χανίων	6	10
		2.4.	Ασπροσίτι	Σε όλη τη χώρα	1	5
		2.5.	Ντεβές	Όπως παραπάνω	10	20
		2.6.	Σαρίτσα	Λέσβου	1	5
3	Σιτάρι σκληρό (Triticum awgatum var. Polonicum)	3.1.	Λεβέντης	Μεσσηνίας	0.5	20
4	Σιτάρι μαλακό (Triticum aestivum)	4.1.	Γκρανός	Σε όλη τη χώρα	10	20
		4.2.	Τσικνικιάς	Όπως παραπάνω	5	10
		4.3.	Ζουλίτσα ή Ζουκλίτσα	Ορεινή και Δ. Μακεδονία, Θράκης, Πελοποννήσου	20	50
		4.4.	Δομινίτσα ή Δομίτσα	Σε όλη τη χώρα	2	10

		4.5.	Ασπρος Τσιούδας	Ορεινή Μακεδονία, Θεσσαλίας, Ηπείρου	7	20
		4.6.	Κουσερούλα ή Κουσερούλιας	Ορεινή Μακεδονία, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Κρήθουρα	7	20
5	Μονόκακκασιτάρι (Triticum monococcum)	5.1.	Κατλουντζάς	Μακεδονίας, Θεσσαλίας	20	50
6	Σικάλη (Secale cereale)	6.1.	Βεύν Φλώρινας	Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ηπείρου	50	100
ΨΥΧΑΝΘΗ						
A/A Είδου	Είδος	A/A Ποικιλίας - Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού - ποικιλίας (ha)	Έκταση - στόχος (ha)
7	Φάβα (Lathyrus sp.)	7.1.	Παπούλια	Κρήτης	5	10
8	Ρόβη (Vicia ervilia)	8.1.	Χανίων	Κρήτης	0.5	3
		8.2.	Γρεβενών	Μακεδονίας	0	2
		8.3.	Ιονίων	Ιονίου	0	2
9	Αραχίδα (Arachis hypogaea)	9.1.	Γεωργιανόπουλες	Κρήτης, Φλώρινας	1	5
10	Λιωίνις albus	10.1.		Μεσσηνίας	2	4
11	Κουκά (Vicia faba L.)	11.1.	-	Σκύρου	0.5	1
ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ - ΘΑΜΝΟΙ - ΛΟΙΠΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΡΠΟΦΟΡΑ						
A/A Είδου	Είδος	A/A Ποικιλίας - Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού - ποικιλίας (ha)	Έκταση - στόχος (ha)

Πίνακας M10-28 i

12	<i>Κερασσιά (Rhus avicularis)</i>	12.1.	Σερρών (Μαύρο)	Σερρών	10	20
		12.2.	Λευκό Ιωαννίνων	Ιωαννίνων	0.5	5
		12.3.	Κηφισιάς	Αττικής	0.5	5
		12.4.	Πρόιμο Κολυμβού	Κατερίνης	1.5	5
		12.5.	Σάμου	Σάμου	0.5	2
		12.6.	Πρόιμο Κομοτηνής	Κομοτηνής	2	10
		12.7.	Κόκκινα Αναστασιάς	Σερρών	2	10
13	<i>Μηλιά (Malus rubra)</i>	13.1.	Ευδομύλη Αγιάσου	Λέσβου	40	80
		13.2.	Σκουπία	Μαγνησίας	5	10
		13.3.	Χαμομηλιά	Ανδρου	0.5	2
14	<i>Πορτοκαλιά (Citrus sinensis)</i>	14.1.	Πορτοκάλι "Μάλας"	Μεσσηνίας	5	10
		14.2.	Μαλιτζάκο	Μεσσηνίας	3	5
		14.3.	Παρακούριον	Λέσβου	4	8
15	<i>Αχλαδιά (Pyrus communis)</i>	15.1.	Κωντομελίνα	Λέσβου	2	4
		15.2.	Κακάβια	Λέσβου	1	2
		15.3.	Μονιχορούτες	Λέσβου	0.5	1
		15.4.	Τσούσταρματα	Λέσβου	2	4
		15.5.	Καμπάνες	Μαγνησίας	0	4
		15.6.	Μπαστουβάκι	Ανδρου	1	5
		15.7.	Σταυρόρια	Ανδρου	1	5
		15.8.	Γκουλιές	Ανδρου	0.5	2
		15.9.	Ζαχαράτα	Ανδρου	1	5
16	<i>Βερικοιά (Rhus atemiensis)</i>	16.1.	Καίσινα	Ανδρου	2	10
17	<i>Μανταρινιά (Citrus reticulata)</i>	17.1.	Ντόπια	Ανδρου	1.5	10
18	<i>Ροδιά (Rhus gracilior)</i>	18.1.	Καντινέρινα	Ανδρου	1.5	5
		18.2.	Λεβάνια	Ανδρου	1.5	5
		18.3.	Καμπάδουκα	Ημαθίας Κατερίνης	30	50
		18.4.	Αλμπασάνια	Ημαθίας	30	50

19	<i>Αμυγδαλιά (Amygdalus communis)</i>	18.5.	Ανδρομάχη	Ημαθίας	2	10
		18.6.	Φούστανη	Αρδαίας	30	50
		19.1.	Ασράτο	Ανδρου	2	10
		19.2.	Σιδηραμύγδαλα	Ανδρου	2	10
		19.3.	Καρυδάκι	Λήμνου	0.5	5
		19.4.	Χιώτικα Φουντουκιάκι	Σάμου	2	5
		19.5.	Νιτοντάδουκα	Χίου	2	5
		19.6.	Φουσακάρια	Χίου	2	5
		19.7.	Τρυκάνικο	Μαγνησίας	0.5	5
		19.8.	Μπαμπάτσικο	Μαγνησίας	0.5	5
		19.9.	Μπέλλου	Μαγνησίας	0.5	5
20	<i>Λεμονιά (Citrus limon)</i>	20.1.	Τσακάλικη	Ανδρου	8	50
21	<i>Συκιά (Ficus caribaea)</i>	21.1.	Ασπρο μικρό	Ανδρου	8	50
		21.2.	Ποταμίασια	Ανδρου	3	20
		21.3.	Μπελόνες ή Αρμπόνες (μαύρο)	Σάμου	20	50
22	<i>Ελιά (Olea europaea)</i>	22.1.	Ασπρολιά Αλεξανδρούπολ- ης	Εβρου	1	5
23	<i>Ροδάκινιά (Rhus peurica)</i>	23.1.	Κοκκάρη	Σκύρου	0.3	0.7
		23.2.	Μηλοροδάκινο (Μαστοί Αφροδίτης)	Κηθύρων	0.5	2
		23.3.	Προφήτης Ηλίας	Ημαθίας	30	40
		23.4.	Όνημο Νάουσας	Ημαθίας	30	40
24	<i>Δαμασκηνιά (Rhus domestica)</i>	24.1.	Πρασόνη	Σαμοθράκης	10	40
		24.2.	Μπαρόκι μακρόστενο και στρογγυλό	Φθιώδας	60	100
		24.3.	Λευκό δαμάσκηνο	Φθιώδας	5	40

Πίνακας M10-28 ii

		24.4.	Σκοπέλου ραζέχ	Σκοπέλου	160	200
		24.5.	Αντάρι	Σκοπέλου	20	40
		24.6.	Ξυλά	Σκοπέλου	20	40
ΑΜΠΕΛΙΑ						
Α/Α Είδου ς	Είδος	Α/Α Ποικιλίας - Πηθισμ ού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμε νη σημερινή εκταση πληθυσμο ύ - ποικιλίας (ha)	Εκτασ η - στόχος (ha)
25	Αμπέλι (Υψηλ η.)	25.1.	Μαυράκι	Ανδρου	5	30
		25.2.	Μαυροποταμίσι	Ανδρου	10	50
		25.3.	Ασπρο ποταμίσι	Ανδρου	10	50
		25.4.	Ανθούσα	Ανδρου	0.5	5
		25.5.	Αναγνώπικα	Χίου	2.31	4
		25.6.	Μαυρούδι - Παπάνα - Κολοκύττακο- Τουρκοπούλα	Μεσσηνίας	5	10
		25.7.	Ατουμάστος	Κέρκυρας	0.05	1
		25.8.	Αηδάνι Μαύρο	Κυκλάδων	4.42	5
		25.9.	Ακουμινάτο	Ιόνιο	0.02	1
		25.10.	Αμφιόνι	Κέρκυρας	0.04	1
				Λευκάδας	0.17	1
		25.11.	Αρακλινός	Ιόνιο	0.02	1

25.12.	Αρμελέτσουσα	Κυκλάδων	0.02	1
25.13	Βαλαίτης	Ρεθύμνης	0.05	1
25.14.	Βιολαντό	Ζακύνθου	2.03	4
		Κεφαλληνίας	0.3	4
25.15.	Βολίτσα Ασπρη	Πελοπόννησος	2.17	3
25.16.	Βολίτσα Μαύρη	Σπερτιά Ελλάδα	0.16	3
		Πελοπόννησος	1.59	3
25.17.	Βόσσος	Κεφαλληνίας	0.15	1
		Λευκάδας	0.2	1
25.18.	Γαϊδουριά	Κυκλάδων	0.02	1
25.19.	Γλυκερήθρα	Αρκαδίας	0.3	1
		Λακωνίας	1.1	1
25.20.	Δερματός	Ρεθύμνης	0.02	1

Πίνακας M10-28 iii

25.21.	Ζαλόβιτσκο	Τρικάλων	0.2	1
25.22.	Καραμπουσίτης	Ευβοίας	0.2	1
25.23.	Καραγαλάδες	Έβρου	0.7	2
25.24.	Καρταϊώτης	Λαρίσης	0.05	1
25.25.	Κατσανό	Κυκλάδων	0.02	1
25.26.	Καρατσούδα	Έβρου	1.7	3
25.27.	Κοτσάληνα	Ιόνιο	0.02	1
25.28.	Κουράκι	Ιόνιο	0.02	1
25.29.	Μαλουκάτο	Κυκλάδων	0.15	1
25.30.	Μπεκάρι	Ιωαννίνων	0.12	1
25.31.	Μπογιαλαμάδες	Έβρου	0.35	1
25.32.	Μιντάλι	Αιτωλοακαρνανί ας	0.4	1
		Αχαΐας	0.05	1

		32.33.	<u>Ξερωμαγαρούν</u> <u>α</u>	Κυκλάδων	0.02	1
		32.34.	<u>Πετρούλιανός</u>	Λακωνίας	1.11	2
		25.35.	Πλατάκι	Κυκλάδων	0.02	1
		25.36.	Σκλάβα	Κορινθίας	0.57	2
		25.37.	<u>Σταυρογιώτης</u>	Κυκλάδων	0.02	1
		25.38.	<u>Συκιώτης</u>	Μαγνησίας	2.5	3
		25.39.	<u>Χλώρες</u>	Ιόνιο	0.08	1
		25.40.	<u>Καλλογιάτικο</u>	Λέσβου	4	8
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ						
Α/Α Είδου ς	Είδος	Α/Α Ποικιλίας - Πληθυσμ ού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμε νη συμμετρή εκταση πληθυσμο ύ - ποικιλίας (ha)	Εκτασ ή - στόχος (ha)
26	Κρεμμύδι (<i>Allium cepa</i> L.)	26.1.	Ζακυνθινό <u>νεροκρόμμυδο</u>	Ζακύνθου	5	10
		26.2.	Ανδρου	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	3
		26.3.	Κόκκινο	Ανδρου	5	50
27	<u>Τοματοπιπε ριά</u> (<i>Capsicum</i> <i>annuum</i> var. <i>Abbreviatum</i>)	27.1.	<u>Τοματοπιπεριά</u>	Κ., Β. & Δ. Ελλάδα	10	20

Πίνακας M10-28 iv

28	<i>Κολοκύθι (Cucurbita pepo L.)</i>	28.1.	Πασατέμπο	Θράκης, Μακεδονίας	40	50
		28.2.	Μαγιάτικο	Καρπάθου	0.3	1
		28.3.	Γλυκιά Κολοκύθα	Μεσσηνίας	2	5
		28.4.	Γυμνόσπερμη Θράκης	Θράκης	2	7
29	<i>Κολοκύθι (Cucurbita maxima)</i>	29.1.	Κολοκύθα	Σε όλη τη χώρα	2	7
		29.2.	Ρεπέλινα	Β. Ελλάδα	40	50
30	<i>Κολοκύθι (Cucurbita moschata)</i>	30.1.	Καλαμπάκι ή Καλαμπάκι (Κολοκύθα)	Σε όλη τη χώρα	10	15
31	<i>Πεπόνι (Cucumis melo L.)</i>	31.1.	Κασσιδιάρικα	Λέσβου	5	10
		31.2.	Αγγουροπέπονα (κίωσάρι, κίωσάκι, απλουρι)	Σάμου, Δωδεκανήσου, Λέσβου, Κρήτης, Αιγαίου, Χίου	1	5
		31.3.	Σαγκρέ	Μεσσηνίας	0.2	1
		31.4.	Ευλάγουρο	Αιγαίου	2	5
32	<i>Αγκινάρα (Cynara scolymus L. & C. scutigeria L.)</i>	32.1.	Αγκινάρακι	Δωδεκανήσου (Κως)	1	5
		32.2.	Κρήτη	Κρήτης	50	55
33	<i>Αγκινάρα (Cynara sp.)</i>	33.1.	Κυθήρων	Κυθήρων	0.2	5
		33.2.	Ολύμπου	Καρπάθου	0.3	1
34	<i>Τομάτα (Solanum lycopersicon)</i>	34.1.	Ορεμύλια	Χαλκιδικής	0	2
		34.2.	Μπιλο Κεφαλληνίας	Κεφαλληνίας	0.5	5
		34.3.	Κυκλάδων	Αιγαίου	1	5
		34.4.	Κως	Αιγαίου	1	5
		34.5.	Ιθάκη	Πελοποννήσου, Ιονίων νήσων	0.2	5
		34.6.	Τρίγωνο Έβρου	Έβρου	2	5
		34.7.	Τομάτα- Καραμπόλα	Μακεδονίας, Θράκης	0.5	2
		34.8.	Υδρούσα	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	2
		34.9.	Κρασονιά	Λέσβου (Αγιάσος)	2	5
		34.10.	Γεματάκι ξηρακό	Χίου	0.5	2
		34.11.	Ανδρου άνδρο	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	2

		34.12.	Χίου άνδρο	Χίου	2	4
		34.13.	Αμμολόχοι	Ανδρου	1	5
		34.14.	Ροζ κρασάτη	Ανδρου	1	7
		34.15.	Χονδροκάσταρα η	Μεσσηνίας	4	6
		34.16.	Σφοντύλι	Λέσβου	0.5	2
		34.17.	Λονοδέβη ή Γρέντζα	Ιονίου	0.5	2
35	<i>Αγγούρι (Cucumis sativus L.)</i>	35.1.	Ανδρου	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	2
		35.2.	Παλιουριάς	Γρεβενών (Παλιουριά)	0.5	2
36	<i>Σουσάμι (Sesamum indicum)</i>	36.1.	Γεωτοποπόλις	Κρήτης Ν. Έβρου	0.5	5
		36.2.	Έβρου	Έβρου	10	20
		36.3.	Λήμνου	Λήμνου	4	40
37	<i>Φράουλα (Fragaria ananas)</i>	37.1.	Κερκυραϊκή μικρόκαρπη	Κέρκυρας	3	5
		37.2.	Ζακυνθινή	Ζακύνθου	3	5
38	<i>Μελιτζάνα (Solanum melongena)</i>	38.1.	Ασπρη Μελιτζάνα	Αιγαίου	1	5
		38.2.	Αργίτικη	Πελοποννήσου	0.2	5
39	<i>Μπάμα (Abelmoschu s esculentus) (Hibiscus esculentus)</i>	39.1.	Λέσβου	Λέσβου	3	5
		39.2.	Σαλιάρα	Μεσσηνίας	2	3
		39.3.	Εξαγώνι	Λέσβου	2	4
40	<i>Λάχανο (Brassica oleacea var. capitata)</i>	40.1.	Αφράτο	Λέσβου	0.5	2
		40.2.	Μάπα (Αφράτο)	Μεσσηνίας	1	2
41	<i>Φασόλι (Phaseolus vulgaris)</i>	41.1.	Αριδαία (Καρατζόβας, Πακούδα)	Μακεδονία	3	10
		41.2.	Τήνου	Αιγαίου	25	30
		41.3.	Μπαμπακιάς	Κρήτης	10	20
		41.4.	Μελιτζανί	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	5

Πίνακας M10-28 ν

		41.5.	Πιτυλώτο	Κυκλάδων (Ανδρος)	0.5	5
		41.6.	Κουφέτο	Κυκλάδων (Ανδρος)	0.5	5
		41.7.	Τσαλάκια	Μαγνησίας	0.5	5
		41.8.	Κάπης	Λέσβου	0.5	2
		41.9.	Μελιτζανί	Ανδρου	1	10
		41.10.	Βασυλάδες	Ανδρου	4	30
42	<i>Vigna unguiculata</i>	42.1.	Πηγάκι	Μεσσηνίας	4	5
		42.2.	Ροβίτσα Προσποφάσου Δο.	Μεσσηνίας	2	20
43	<i>Phaseolus coccineus</i>	43.1.	Γίγαντες ελεφαντες	Καστοριάς, Φλώρινας, Ιωαννίνων	5	10
44	<i>Phaseolus vicia</i>	44.1.	Ασπρομύκηκα	Λήμνου	4	8
45	<i>Σταμνογκάθι (Cichorium intybus subsp. Spinosum)</i>	45.1.	Σταμνογκάθι	Κρήτης	15	50
46	<i>Ασκόλυμπος (Scolymus hispanicus)</i>	46.1.	Ασκόλυμπος	Κρήτης	20	46

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ – ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ - ΚΑΩΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ κ.ά.

Α/Α Είδος	Είδος	Α/Α Ποικιλίας Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού ή ποικιλίας (ha)	Εκταση στόχος (ha)
47	<i>Γλυκάνισο (Pimpinella anisum)</i>	47.1.	Τοπική ποικιλία	Λέσβου, Χίου	1	5
		47.2.	Τοπική ποικιλία	Λήμνου	3	7
48	<i>Ρίγανη (Origanum sp. Hirtum)</i>	48.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ολύμπου (Παερία-Λάρισα)	0.2	5
		48.2.	Τοπικοί πληθυσμοί	Θεσσαλίας (Τρίκαλα)	0.2	5
		48.3.	Τοπικοί πληθυσμοί	Πελοποννήσου (Λακωνία)	0.2	5
		48.4.	Ρίγανη Λήμνου	Λήμνου	1.5	3
49	<i>Κάπαρη (Capparis sp.)</i>	49.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Αιγαίου & Ιονίου	1	5
50	<i>Τσάι του βουνού</i>	50.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Κρήτης	0.2	2

Πίνακας M10-28 vi

	<i>(Sideritis sp.)</i>	50.2.	Τοπικοί πληθυσμοί	Παργαίου	0.2	2
		50.3.	Τοπικοί πληθυσμοί	Δημ. Μακεδονίας	0.2	2
		50.4.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ολύμπου (Παερία-Λάρισα)	0.2	2
		50.5.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ταυγέτου (Πελοπόννησος)	0.2	2
		50.6.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ευβοίας	0.2	2
51	<i>Δίκταμο (Origanum dictamnus)</i>	51.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Κρήτης	0.2	5
52	<i>Σκουπόχορτο (Sorghum bicolor)</i>	52.1.	Εβρου	Διάφορες περιοχές της Ελλάδας	0.2	5
53	<i>Λίμνη (ή Λίμνη) (Luffa cylindrica-Luffa acutangula)</i>	53.1.	Κατερίνης	Διάφορες περιοχές της Ελλάδας	0.2	5

8.2.10.3.8.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και το κόστος συναλλαγής, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

8.2.10.3.8.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 1564/1985 (ΦΕΚ Α' 164), όπως ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 6 του Π.Δ. 80/1990 (ΦΕΚ Α' 40), όπως ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 15 παρ. 4 του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ Α' 60), όπως ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 5.1. σημείο γ) άρθρο 6.2. σημεία ε) και στ) του Ν. 3165/2003 (ΦΕΚ Α' 177).

Στρατηγική της ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020.

8.2.10.3.8.4. Δικαιούχοι

Γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες αυτών, οι οποίοι είναι κάτοχοι γεωργικής έκτασης

8.2.10.3.8.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και το κόστος συναλλαγής, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

Το κόστος συναλλαγής περιλαμβάνει:

- Έξοδα αποστολής σπόρων ή άλλων μερών του φυτού, από και προς τον αρμόδιο, κατά περίπτωση, φορέα..
- Το κόστος των εργαστηριακών ελέγχων του αρμόδιου, κατά περίπτωση, φορέα. Τα έξοδα αναπαραγωγής και πολλαπλασιασμού για τις ανάγκες σποράς ή φύτευσης του επιλέξιμου αγροτεμαχίου.

8.2.10.3.8.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.

Στην περίπτωση των μόνιμων φυτειών (δενδρώδεις καλλιέργειες και αμπελώνες) τα προς ένταξη αγροτεμάχια θα πρέπει να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με επιλέξιμη για τη δέσμευση καλλιέργεια κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση

8.2.10.3.8.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.8.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ποσά στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης παρουσιάζονται στον Πίνακα M10-29.

Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 600€/Ha/έτος για τις ετήσιες καλλιέργειες και τα 900€/Ha/έτος για τις πολυετείς.

Πίνακας 10-29

Καλλιέργεια	Ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)
Χειμερινά σιτηρά	367
Ψυχανθή	524
Δενδρώδεις - θάμνοι - Λοιπά μικρά καρποφόρα	900
Ελιά	621
Αμπέλια	729
Κηπευτικά	600
Φαρμακευτικά - αρωματικά - κλωστικά	600

Πίνακας M10-29

8.2.10.3.8.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.8.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για τη δράση σχετίζονται με την ορθή εφαρμογή, τις συνθήκες υλοποίησης και την επαληθευσιμότητα των δεσμεύσεων

8.2.10.3.8.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Όλοι οι δικαιούχοι θα έχουν δικαίωμα:

1. συμμετοχής στη Δράση 1.1.2 «Κατάρτιση και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των δικαιούχων Μέτρων και Δράσεων του Προγράμματος για την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους» του Μέρους 1 «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες για τον κώδικα ορθής γεωργικής πρακτικής, τις νέες

τεχνικές αειφορικής διαχείρισης πόρων και στην εφαρμογή πρακτικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον.

2. χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών του Μέτρου 2 για την διαχείριση και ορθή εφαρμογή του προγράμματος

8.2.10.3.8.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η φύση της περιβαλλοντικής δέσμευσης της εν λόγω Δράσης κρίνεται απλή και κατανοητή ενώ οι κίνδυνοι που επισημαίνονται θα μετριαστούν σε μεγάλο βαθμό από τις ως άνω ενέργειες που προτείνονται μειώνοντας σημαντικά το πιθανό ποσοστό σφάλματος.

8.2.10.3.8.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.8.9.4.1. Καλλιέργεια αβελτίωτων πληθυσμών ποικιλιών

8.2.10.3.8.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Στην περίπτωση χρήσης σπόρου από τον αρμόδιο, κατά περίπτωση, φορέα, ο έλεγχος θα γίνεται διοικητικά.

Στην περίπτωση χρήσης ιδιοπαραγόμενου σπόρου, ο έλεγχος θα πραγματοποιείται μέσω μορφολογικών ή και εργαστηριακών, κατά περίπτωση, ελέγχων από τους αρμόδιους εξειδικευμένους φορείς που θα καθοριστούν.

Θα πραγματοποιούνται επίσης δειγματοληπτικοί έλεγχοι του φαινοτύπου επιτοπίως.

8.2.10.3.8.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων: αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για τη δράση Προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση, διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης)
- Ελάχιστη δραστηριότητα

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Δεν αφορά

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Βλέπε σχετικό Πίνακα M10-28 στο αντίστοιχο πεδίο του μέτρου: «Information specific to the measure - List of local breeds in danger of being lost to farming and of plant genetic resources under threat of genetic erosion»

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Η εκτίμηση του διαφυγόντος εισοδήματος για την προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση, υπολογίζεται για το σύνολο της χώρας με βάση το Τυπικό Ακαθάριστο Κέρδος.

8.2.10.3.8.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.8.10.1.1. Καλλιέργεια αβελτίωτων πληθυσμών ποικιλιών

8.2.10.3.8.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Βλέπε Πίνακα M10-30

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθεις γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικυλίων που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση	Να καλλιεργεί έναν ή περισσότερους από τους επιλέξιμους τοπικούς αβελτίωτους φυτικούς πληθυσμούς - ποικυλίες	Η καλλιέργεια βελτιωμένων ποικυλίων φυτικών ειδών	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισαρών και Εκρών - Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ιατροφαρμακοποιότητας των ζωικώντροφών, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει, εγγράφως, κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα προϊόντα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι διεξαγόμενες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ος Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες, με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. 	Δεν αφορά	Υπουργική απόφαση 104/708 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τις αρδύσεις εκτάσεις να εφαρμόζει μία άρση ανά έτος

Πίνακας M10-30

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Πίνακας M10-30

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Πίνακας M10-30

Ελάχιστες δραστηριότητες

Πίνακας M10-30

8.2.10.3.8.10.1.1.2. Σχετικές συνήθεις γεωργικές πρακτικές

Βλέπε Πίνακα M10-30

Η δέσμευση συνιστά βελτίωση της συνήθους γεωργικής πρακτικής.

8.2.10.3.9. 10.2.01 Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία

Επιμέρους μέτρο:

- 10.2 - στήριξη για τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη γενετικών πόρων στη γεωργία

8.2.10.3.9.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το παραγωγικό ζωικό γενετικό υλικό της Χώρας είναι τα καταγεγραμμένα και πιστοποιημένα ζώα καθαρών φυλών αγροτικών ζώων. Το εν λόγω υλικό καταγράφεται και πιστοποιείται με προγράμματα γενεαλογίας και ελέγχου αποδόσεων με σκοπό τη διατήρηση και αξιοποίηση των εγχώριων φυλών αγροτικών ζώων σε ένα σύγχρονο αναπτυξιακό μοντέλο βιώσιμης και πράσινης ανάπτυξης που διαχειρίζεται τους φυσικούς πόρους σε συνθήκες αειφορίας.

Τα προγράμματα γενεαλογίας και ελέγχου αποδόσεων αποτελούν το βασικό κορμό της Δράσης καθώς αποτελούν το εργαλείο για τη διατήρηση και αξιοποίηση των εγχώριων φυλών αγροτικών ζώων “in situ”, στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις. Τα εν λόγω προγράμματα συμπληρώνονται με τις ενέργειες ενημέρωσης και γονοτύπισης, προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματική η εφαρμογή τους.

Συγκεκριμένα, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 8 του Καν. 807/2014, οι ενέργειες της Δράσης αφορούν:

1. την τήρηση γενεαλογικού βιβλίου ή μητρώου που είναι απαραίτητη και βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση – διάσωση και αξιοποίηση μίας φυλής ζώων και την πιστοποίηση ότι τα ζώα αυτά ανήκουν στη φυλή. Γίνεται συλλογή πληροφοριακών στοιχείων των ζώων προκειμένου να τηρηθεί το γενεαλογικό βιβλίο της φυλής σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις υποδείξεις και πρακτικές της ICAR (International Recording for Animal Production) και αφορούν κυρίως στοιχεία αναπαραγωγής και μεταβολές ζωικού κεφαλαίου (γεννήσεις, θάνατοι).

2. τον έλεγχο αποδόσεων που γίνεται με σκοπό τον προσδιορισμό της γενετικής ποιότητας ή της απόδοσης του ζωικού κεφαλαίου για την διατήρηση και ορθολογικότερη αξιοποίηση των ζώων. Πραγματοποιείται με τη διεξαγωγή μετρήσεων στοιχείων ελέγχου αποδόσεων όπως αυτά προσδιορίζονται στην εθνική νομοθεσία και τις οδηγίες και πρακτικές της ICAR (International Recording for Animal Production) και αφορούν κυρίως γαλακτομετρήσεις (ποσοτικές, ποιοτικές), σωματομετρήσεις, μετρήσεις για τον προσδιορισμό της ποσότητας και της ποιότητας του κρέατος κ.λ.π

3. την ενημέρωση που γίνεται σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο μέσω σεμιναρίων, ημερίδων και συμμετοχής σε εκθέσεις και αφορά στη διάδοση του κατάλληλου για την κάθε περιοχή ζωικού γενετικού υλικού, στη σωστή διαχείριση των ποιμνίων, σε οργανωτικά θέματα για την εφαρμογή του προγράμματος, στην προβολή και διάδοση των εγχώριων φυλών και την περαιτέρω αξιοποίησή τους. Επιπλέον, στα πλαίσια αυτής της ενέργειας παρέχεται τεχνική και επιστημονική στήριξη για την παροχή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας περί της διαχείρισης ζωικών γενετικών πόρων σε επίπεδο εκμετάλλευσης.

4. τον γονοτυπικό έλεγχος των ζώων ο οποίος γίνεται προκειμένου να εντοπισθούν τα γονίδια που θέτουν σε κίνδυνο τη διατήρηση και αξιοποίηση της φυλής και να αποκλείονται από την αναπαραγωγή ώστε να μειωθεί η συχνότητά τους στον εκτρεφόμενο πληθυσμό.

Επιλέξιμες για στήριξη είναι οι εγχώριες φυλές αγροτικών ζώων όπως αναφέρονται Πίνακα M10-31.

Πίνακας 10-31: Επιλέξιμες για στήριξη φυλές αγροτικών ζώων στη δράση Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία

ΕΙΔΟΣ	ΦΥΛΗ
ΒΟΟΕΙΔΗ	Ασπρόμαυρη, Ασπροκόκκινη, Βραχυκερατική, Ελληνική Κόκκινη, Ελληνική Ξαθόχρωμη, Κατερίνης, Συκιάς, Εγχώριος Βούβαλος
ΠΡΟΒΑΤΑ	Καραγκούνικη, Μυτιλήνης, Σφακίων, Καρύστου, Φριζάρια, Ορεινό Ηπείρου, Σερρών, Χίου, Κεφαλληνίας, Καλαρρύτινη, Πηλίου, Γλώσσας Σκοπέλου, Θράκης, Σκύρου, Κατσικά Ιωαννίνων, Σαρακατσάνικη, Αργους, Κύμης, Ζακύνθου, Φλώρινας, Αργινίου
ΑΙΓΕΣ	Σκοπέλου
ΧΟΙΡΟΙ	Εγχώριος χοίρος
ΙΠΠΟΙ	Σκύρου, Πηνείας, Μεσσαρά Κρήτης, Θεσσαλίας, Πίνδου

Πίνακας M10-31

8.2.10.3.9.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται βάσει του άρθρου 67§1α καν. (ΕΕ) 1303/2013 σχετικά με την επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν και πληρώθηκαν.

8.2.10.3.9.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

1. Η αρ. 340194/92 απόφαση ΥΠΑΑΤ «Αναγνώριση φορέων που καταρτίζουν ή/και τηρούν γενεαλογικά βιβλία αιγοπροβάτων αναπαραγωγής καθαρής φυλής, καταρτίζουν ή/και εφαρμόζουν προγράμματα γενετικής βελτίωσης αιγοπροβάτων, διάσωσης και διατήρησης σπάνιων φυλών» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Η αρ. 314710/93 απόφαση ΥΠΑΑΤ «Αναγνώριση φορέων που καταρτίζουν ή τηρούν γενεαλογικά βιβλία για τα ιπποειδή» (Φ.Ε.Κ. 19/22.1.1993).
3. Η αρ. 303082/97 απόφαση ΥΠΑΑΤ «Αναγνώριση φορέων που καταρτίζουν γενεαλογικά βιβλία βοοειδών αναπαραγωγής καθαρής φυλής και εφαρμόζουν προγράμματα γενετικής βελτίωσης ή διάσωσης – διατήρησης σπάνιων φυλών αυτών».

4. Η αρ. 350183/92 απόφαση ΥΠΑΑΤ «Αναγνώριση φορέων που καταρτίζουν ή τηρούν γενεαλογικά βιβλία ή μητρώα των αναπαραγωγών χοιροειδών και εφαρμόζουν προγράμματα γενετικής βελτίωσης, διάσωσης και διατήρησης σπανίων φυλών αυτών» (Φ.Ε.Κ. 485/Β΄/1992).

5. Η αρ. 172684/10-8-2011 απόφαση ΥΠΑΑΤ (Φ.Ε.Κ. 1997/Β΄/8-9-2011) «Όροι και προϋποθέσεις εγγραφής βοοειδών στα γενεαλογικά βιβλία, τρόπος τήρησης και κατάρτισης αυτών, έλεγχος των αποδόσεων και αναγνώριση νέων φυλών των βοοειδών».

6. Το άρθρο 16 του Καν. (ΕΚ) 1857/2006.

8.2.10.3.9.4. Δικαιούχοι

Αναγνωρισμένοι φορείς αναπαραγωγής καθαρών φυλών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία καθώς και Ενώσεις, Συνεταιρισμοί και λοιπά συλλογικά νομικά πρόσωπα που διαθέτουν νομική υπόσταση και ασκούν κτηνοτροφικές δραστηριότητες οι ίδιοι ή/και τα μέλη τους.

8.2.10.3.9.5. Επιλέξιμες δαπάνες

1. Συλλογή και τήρηση στοιχείων γενεαλογίας, κάλυψη του διοικητικού κόστους καθιέρωσης και διατήρησης γενεαλογικών βιβλίων ή μητρώων. Δαπάνες μισθοδοσίας και οδοιπορικών εξόδων προσωπικού των δικαιούχων, δαπάνες εφοδίων, υλικών, οργάνων και διαδικασιών υλοποίησης και συγκεκριμένα:

- Ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την καταχώρηση των στοιχείων και την εκτύπωση αυτών.
- Υλικά εκτύπωσης
- Λογισμικά προγράμματα για την καταχώρηση, επεξεργασία στοιχείων και τήρηση γενεαλογικών βιβλίων (αγορά και/ή κόστος ετήσιας χρήσης)
- Όργανα σωματομετρήσεων
- Δαπάνες ανάλυσης DNA
- Δαπάνες συσκευών ηλεκτρονικής ανίχνευσης για την ταυτοποίηση των ζώων μέσω των ηλεκτρονικών μέσων σήμανσης

2. Για τον έλεγχο αποδόσεων των ζώων, κάλυψη του κόστους δοκιμών για τον προσδιορισμό της απόδοσης του ζωικού κεφαλαίου. Δαπάνες μισθοδοσίας και οδοιπορικών εξόδων προσωπικού των δικαιούχων, δαπάνες εφοδίων, υλικών, οργάνων και διαδικασιών υλοποίησης και συγκεκριμένα:

- Ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την καταχώρηση των στοιχείων και την εκτύπωση αυτών.
- Υλικά εκτύπωσης
- Εξοπλισμός ογκομέτρησης γάλακτος
- Εξοπλισμός ποιοτικής ανάλυσης γάλακτος και κρέατος
- Αποστολή ή μεταφορά δειγμάτων γάλακτος, κρέατος
- Ανάλυση δειγμάτων γάλακτος, κρέατος

3. Για την ενημέρωση και την παροχή τεχνικής και επιστημονικής στήριξης με στόχο την παροχή και διάχυση της τεχνογνωσίας περί της διαχείρισης των ζωικών γενετικών πόρων σε επίπεδο εκμετάλλευσης, την ευρεία δημοσιότητα του προγράμματος και την προώθηση των εγχώριων φυλών. Αφορά δαπάνες για την έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, ημερίδες, συμμετοχή σε ζωοτεχνικές εκθέσεις, τεχνικό και επιστημονικό σύμβουλο και συγκεκριμένα:

- Έξοδα πρόσκλησης
- Ενοικίαση αίθουσας και οπτικοακουστικών μέσων
- Δαπάνες για την έκδοση-εκτύπωση ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών, ενημερωτικού ηλεκτρονικού και έντυπου υλικού, δαπάνες για τη διανομή - αποστολή του εν λόγω υλικού καθώς και δαπάνες κατασκευής ιστοσελίδας για την προβολή και προώθηση της φυλής.
- Κόστος συμμετοχής σε Ζωοτεχνικές εκθέσεις που περιλαμβανομένου τη μεταφορά των ζώων, τη διατροφή τους, την ενοικίαση και διαμόρφωση του χώρου και τα έξοδα διαμονής και μετακίνησης των συνοδών ατόμων και των ατόμων για την τήρηση ενημερωτικού περιπτέρου.
- Τεχνικός και επιστημονικός σύμβουλος για την τεχνική και επιστημονική στήριξη με την παροχή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας περί της διαχείρισης ζωικών γενετικών πόρων σε επίπεδο εκμετάλλευσης. Ο τεχνικός σύμβουλος θα διαθέτει εξειδίκευση σε θέματα διαχείρισης γενετικών ζωικών πόρων και θα παρέχει συνεχή τεχνική στήριξη δίνοντας οδηγίες εφαρμογής και συντάσσοντας τακτικές εκθέσεις προόδου, συμπερασμάτων και οδηγιών. Επίσης, όπου απαιτείται θα παρέχει τεχνική στήριξη και στους ωφελούμενους κτηνοτρόφους σε θέματα διαχείρισης των ζώων τους σε σχέση με το πρόγραμμα. Επιπλέον, θα στηρίζει τον Δικαιούχο σε θέματα ενημέρωσης, προώθησης και διάδοσης του κατάλληλου (σε επίπεδο περιοχής και εκμετάλλευσης) ζωικού γενετικού υλικού.

4. Γονοτυπικός έλεγχος των ζώων. Δαπάνες για το κόστος προμήθειας υλικών δειγματοληψίας, διενέργειας δειγματοληψίας, μεταφοράς και ανάλυσης δειγμάτων.

8.2.10.3.9.6. Όροι επιλεξιμότητας

1. Οι δικαιούχοι πρέπει να είναι αναγνωρισμένοι φορείς αναπαραγωγής καθαρών φυλών, Ενώσεις, Συνεταιρισμοί και λοιπά συλλογικά όργανα με νομική υπόσταση που ασκούν κτηνοτροφική δραστηριότητα οι ίδιοι ή και τα μέλη τους

2. Η δράση εφαρμόζεται στις φυλές αγροτικών ζώων του Πίνακα M10-31.

8.2.10.3.9.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται

8.2.10.3.9.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

1. Για τη συλλογή - τήρηση στοιχείων γενεαλογίας των ζώων και καθιέρωση-διατήρηση γενεαλογικών βιβλίων και μητρώων, ποσοστό στήριξης 100%.
2. Για τον έλεγχο αποδόσεων των ζώων, ποσοστό στήριξης 70%.
3. Για την ενημέρωση για τη διάδοση και χρήση του κατάλληλου για την κάθε περιοχή και κτηνοτρόφο ζωικού γενετικού υλικού, ποσοστό στήριξης 100%.
4. Για τον γονοτυπικό έλεγχο των ζώων, ποσοστό στήριξης 100%.

8.2.10.3.9.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.10.3.9.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Εύλογο κόστος: κίνδυνος υπερτιμολόγησης ή μη εύλογης δαπάνης

8.2.10.3.9.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Οι ενέργειες μετριασμού για την αντιμετώπιση των αναφερόμενων κινδύνων έχουν ως ακολούθως:

- α) καθορισμός στο θεσμικό πλαίσιο της Δράσης των εγγράφων τεκμηρίωσης των δαπανών της αίτησης πληρωμής και του τρόπου ελέγχου τους
- β) Το εύλογο κόστος. Η επαλήθευση του εύλογου κόστους θα πραγματοποιείται επί της απόδοσης των πραγματικών δαπανών. Τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την διασφάλιση του εύλογου κόστους είναι i) η χρήση κόστους αναφοράς ή/και ορίων δαπανών (οροφής), ii) η εφαρμογή διαγωνιστικών διαδικασιών για τις δαπάνες προμηθειών και υπηρεσιών και iii) η σύσταση Επιτροπών Αξιολόγησης με τη συμμετοχή ειδικών εμπειρογνομόνων όπου απαιτείται. Επιπλέον, εφόσον κριθεί αναγκαίο, για ορισμένες δαπάνες ο προσδιορισμός του κόστους αναφοράς η/και του εύλογου κόστους θα πραγματοποιείται μέσω σύνταξης σχετικής μελέτης. Επίσης, θα υπάρξει εκπαίδευση του αρμόδιου προσωπικού των φορέων που εμπλέκονται στον έλεγχο των αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής σε σχέση με τους τρόπους διασφάλισης του εύλογου χαρακτήρα των δαπανών και στις διαδικασίες επαλήθευσης του εύλογου κόστους των δηλωθεισών δαπανών.

8.2.10.3.9.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Δράση έχει εφαρμοστεί με επιτυχία τόσο στη προγραμματική περίοδο 2000-2006 όσο και στην προγραμματική περίοδο 2007-2013 (δράση 3.4. του Μέτρου 214 του Άξονα 2). Η εμπειρία εφαρμογής έχει αποδείξει ότι συμμετέχει ένας σταθερός αριθμός δικαιούχων, ωφελούμενων κτηνοτρόφων και ζώων (25-30 δικαιούχοι που προσφέρουν της υπηρεσίες τους σε 1.000 με 1200 κτηνοτρόφοι που κατέχουν 130.000 έως 150.000 ζώα) οι οποίοι γνωρίζουν και εφαρμόζουν με επιτυχία την εν λόγω Δράση. Ο έλεγχος και η επαλήθευση των δεσμεύσεων είναι πλήρεις και καθολικός καθώς μέσω ειδικών πληροφοριακών συστημάτων τηρούνται βάσεις δεδομένων γενεαλογικών βιβλίων των φυλών όπου

καταγράφονται τα στοιχεία γενεαλογίας και ελέγχου των ζώων. Οι εν λόγω βάσεις ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα τη ροή των στοιχείων και τις διαχειρίζονται οι Φορείς αναπαραγωγής καθαρών φυλών αγροτικών ζώων που είναι ιδιωτικοί Φορείς αναγνωρισμένοι από τις ελληνικές αρχές ή όπου δεν δραστηριοποιούνται ιδιωτικοί φορείς, δημόσιοι φορείς που είναι τα αρμόδια Κέντρα Γενετικής βελτίωσης ζώων της Χώρας.

8.2.10.3.9.9.4. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.9.9.4.1. Βελτίωση και αξιοποίηση των εγχώριων φυλών αγροτικών ζώων

8.2.10.3.9.9.4.1.1. Μέθοδοι επαλήθευσης των δεσμεύσεων

Ο έλεγχος και η επαλήθευση των δεσμεύσεων είναι πλήρεις και καθολικός καθώς μέσω ειδικών πληροφοριακών συστημάτων τηρούνται βάσεις δεδομένων γενεαλογικών βιβλίων των φυλών όπου καταγράφονται τα στοιχεία γενεαλογίας και ελέγχου αποδόσεων των ζώων. Οι εν λόγω βάσεις ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα τη ροή των στοιχείων και τις διαχειρίζονται οι Φορείς αναπαραγωγής καθαρών φυλών αγροτικών ζώων που είναι ιδιωτικοί Φορείς αναγνωρισμένοι από τις ελληνικές αρχές ή όπου δεν δραστηριοποιούνται ιδιωτικοί φορείς, δημόσιοι φορείς που είναι τα αρμόδια Κέντρα Γενετικής βελτίωσης ζώων της Χώρας.

Επίσης, με επιτόπιο έλεγχο μπορεί να επαληθευτεί η καταγραφή των στοιχείων γενεαλογίας και ελέγχου αποδόσεων στα πληροφοριακά συστήματα του δικαιούχου και του αρμόδιου Φορέα αναπαραγωγής όσο και η ταυτοποίηση των ωφελούμενων κτηνοτρόφων και των ζώων που μετέχουν στο πρόγραμμα.

Επιπλέον, οι ενέργειες ενημέρωσης και γονοτύπισης ελέγχονται με έγγραφα τεκμηρίωσης (τιμολόγια, υπογεγραμμένες λίστες συμμετεχόντων, βεβαιώσεις κ.λ.π) και με επιτόπιους ελέγχους στις ημερίδες και ζωοτεχνικές εκθέσεις.

Ακόμη, οι ενέργειες γονοτύπισης ελέγχονται με έγγραφα τεκμηρίωσης (τιμολόγια, βεβαιώσεις), με έλεγχο των υλικών δειγματοληψίας, με έλεγχο των εργαστηριακών αποτελεσμάτων γονιδιακής ανάλυσης.

Τέλος, ο επιστημονικός σύμβουλος θα συνάπτει σύμβαση με τον Δικαιούχο που θα ελέγχεται και θα εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή για τη διαχείριση των ζωικών γενετικών πόρων στην Ελλάδα (Δ/ση Διαχείρισης Ζωικών Γενετικών Πόρων & Συστημάτων Εκτροφής). Στην εν λόγω σύμβαση θα περιγράφεται με ακρίβεια οι υποχρεώσεις, δεσμεύσεις και το οικονομικό αντικείμενο των αντισυμβαλλόμενων για την παροχή της εξειδικευμένης τεχνογνωσίας περί της διαχείρισης των ζωικών γενετικών πόρων και του προγράμματος γενικότερα.

8.2.10.3.9.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη

χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Δεν αφορά

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Δεν αφορά

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Δεν αφορά

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Δεν αφορά

8.2.10.3.9.10.1. Γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις

8.2.10.3.9.10.1.1. Βελτίωση και αξιοποίηση των εγχώριων φυλών αγροτικών ζώων

8.2.10.3.9.10.1.1.1. Βάση

Σχετικές καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες (ΚΓΠΣ) και/ή κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)

Δεν αφορά

Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα

Δεν αφορά

Άλλες σχετικές εθνικές/περιφερειακές απαιτήσεις

Δεν αφορά

Ελάχιστες δραστηριότητες

Δεν αφορά

8.2.10.3.9.10.1.1.2. Σχετικές συνήθειες γεωργικές πρακτικές

Δεν αφορά

8.2.10.4. *Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων*

8.2.10.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Πιθανοί κίνδυνοι δύνανται να εμφανιστούν στην επαλήθευση ορισμένων δεσμεύσεων και στην εκτίμηση του εύλογου κόστους.

8.2.10.4.2. Δράσεις μετριασμού

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Μέτρου: α) θα υπάρξει ειδική αναφορά όπου οι επιλέξιμες ενέργειες (που αποτελούν και τις δεσμεύσεις του Μέτρου) θα αποτυπωθούν με μετρήσιμα μεγέθη και θα εξειδικευθεί ο τρόπος ελέγχου και επαλήθευσής τους, β) Για τη μη τήρησή της γραμμής βάσης θα προβλεφθεί αναλογικό ποινολόγιο για τη μείωση του ποσοστού σφάλματος, γ) Θα υπάρχει η μέριμνα για τη θέσπιση ειδικών διασταυρωτικών ελέγχων των δικαιολογητικών (πιστοποιητικών, βεβαιώσεων) που κατατίθενται και αφορούν την υλοποίηση των δεσμεύσεων, δ) Το εύλογο κόστος θα διασφαλιστεί με απόδοση των πραγματικών δαπανών των δαπανών που αφορούν υπηρεσίες και προμήθειες με τη χρήση i) συγκριτικής αξιολόγησης των υποβαλλόμενων προσφορών και ii) ειδικών εμπειρογνομόνων όπου απαιτείται, ε) Στο πλαίσιο των αιτήσεων πληρωμής, θα ορισθεί η κατάλληλη διαδικασία για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων πληρωμής που επιτρέπει την πρόληψη και τον εντοπισμό ενδεχόμενων παρατυπιών ή λαθών.

Η χρήση κατάλληλων εργαλείων πληροφορικής αποτελεί σημαντική επιπλέον ενέργεια ελαχιστοποίησης των κινδύνων και βελτίωσης της επαληθευσιμότητας και ελεγχσιμότητας στην υλοποίηση του Μέτρου. Η εφαρμογή του εν λόγω Μέτρου θα συνοδεύεται από αναβάθμιση και επικαιροποίηση των Πληροφοριακών Συστημάτων με στόχο τη διευκόλυνση διασταύρωσης στοιχείων και εξαγωγής αποτελεσμάτων κατά την υλοποίηση των δράσεων. Επιπλέον, η συνεχής βελτίωση των αναφορών και διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων θα συμβάλλει και στην παροχή στατιστικών στοιχείων μεγαλύτερης αξιοπιστίας καθώς και στη βελτιστοποίηση της στατιστικής ανάλυσης για τον ακριβέστερο προσδιορισμό των κυριότερων αδύναμων σημείων, υπεύθυνων για την εμφάνιση σφάλματος με σκοπό τον έγκαιρο εντοπισμό τους και τη λήψη διορθωτικών μέτρων για τον περιορισμό του σφάλματος.

8.2.10.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Αρκετές από τις δράσεις του Μέτρου αποτελούν συνέχεια δράσεων/δεσμεύσεων του ΠΑΑ 2007-2013 και επομένως η εμπειρία εφαρμογής τους, έχει οδηγήσει στην αναγνώριση των κινδύνων υλοποίησής τους οι οποίες θα αντιμετωπιστούν με τις προτεινόμενες ενέργειες μετριασμού τους. Σε κάθε περίπτωση, η αναλυτική περιγραφή του τρόπου ελέγχου και επαλήθευσης των δεσμεύσεων στο πλαίσιο εφαρμογής της κάθε Δράσης θα μειώσει τους κινδύνους και κατ' επέκταση το πιθανό ποσοστό σφάλματος.

8.2.10.5. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων: αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

- Η γραμμή βάσης για το υπομέτρο 10.1 παρατίθεται για το σύνολο των δράσεων και των δεσμεύσεων σε πινακοποιημένη μορφή στο Παράρτημα I και διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω: Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης).

Υπ' αριθμ. 1791/74062/02-07-2015 ΥΑ «Εφαρμογή του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους κανονισμούς 640/2014 και 809/2014 της Επιτροπής».

- Ελάχιστη δραστηριότητα

Υπ' αριθμ. 104/7056/21/01/2015 ΥΑ «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ)

1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 1584/66059/12-06-2015 ΥΑ

- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

α) Νόμος 4036/2012 (ΦΕΚ Α/8) «Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά, με τον οποίο έγινε ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία του άρθρου 14 και του Παραρτήματος ΙΙΙ της Οδηγίας αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71) «Σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου Κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη της ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων»

β) Υπ' αριθ. 8197/90920/22-7-2013 (ΦΕΚ Β/1883) ΚΥΑ «Θέσπιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος», όπως ισχύει κάθε φορά, σε εφαρμογή του Ν. 4036/2012.

Οι δεσμεύσεις του μέτρου υπερβαίνουν τις απαιτήσεις της γραμμής βάσης.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής που θεσπίζονται με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις εκτός των ευάλωτων ζωνών στη νιτρορύπανση, και τις απαιτήσεις σχετικά με τη φωσφορική ρύπανση· οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που θεσπίζονται με την οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, απαιτήσεις για την απόκτηση άδειας χρήσης των προϊόντων και την τήρηση των υποχρεώσεων κατάρτισης, απαιτήσεις σχετικά με την ασφαλή αποθήκευση, τον έλεγχο των μηχανημάτων εφαρμογής και κανόνες σχετικά με τη χρήση παρασιτοκτόνων κοντά σε νερό και άλλες ευαίσθητες τοποθεσίες, όπως αυτές οι απαιτήσεις ορίζονται από την εθνική νομοθεσία

Βλέπε σχετικούς πίνακες

Κατάλογος με τις τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να χαθούν προς όφελος της γεωργίας και με τους φυτογενετικούς πόρους που απειλούνται με γενετική διάβρωση

Πίνακας M10-27

Πίνακας M10-28

Πίνακας 10-28: Κατάλογος τοπικών αβελτίωντων πληθυσμών – ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση						
ΣΥΓΓΡΑ						
A/A Είδου	Είδος	A/A Ποικιλίας - Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού - ποικιλίας (ha)	Έκταση - στόχος (ha)
1	Κριθάρι (Hordeum vulgare)	1.1.	Σερφίου	Αιγαίου	10	20
		1.2.	Τρικάλων	Πελοποννήσου, Θεσσαλίας, Αιγαίου	1	5
		1.3.	Νάξου	Αιγαίου, Ηπείρου, Μακεδονίας, Στ. Ελλάδας	100	150
		1.4.	Αλογόκριθο	Μακεδονίας, Στ. Ελλάδας, Ηπείρου	15	30
		1.5.	Γουμαρόκριθο	Όπως παραπάνω	1	5
		1.6.	Εξόστηχο	Όπως παραπάνω	17	50
2	Σιτάρι σκληρό (Triticum durum var. durum)	2.1.	Μαυραγιάνα	Σε όλη τη χώρα	40	45
		2.2.	Μαυραθέρι	Χίου	6	10
		2.3.	Ασπερόσταρο	Χανίων	6	10
		2.4.	Ασπροσίτι	Σε όλη τη χώρα	1	5
		2.5.	Ντεβές	Όπως παραπάνω	10	20
		2.6.	Σαρίτσαι	Λέσβου	1	5
3	Σιτάρι σκληρό (Triticum durum var. Polanicum)	3.1.	Λεβέντης	Μεσσηνίας	0.5	20
4	Σιτάρι μαλακό (Triticum aestivum)	4.1.	Γκερινιάς	Σε όλη τη χώρα	10	20
		4.2.	Τσουγκριάς	Όπως παραπάνω	5	10
		4.3.	Ζουλίτσα ή Ζουκλίτσα	Ορενή και Δ. Μακεδονία, Θράκης, Πελοποννήσου	20	50
		4.4.	Δριμνίτσα ή Δριμίστα	Σε όλη τη χώρα	2	10

Πίνακας M10-28 ι

		4.5.	Ασπρος Τσιούλας	Ορενή Μακεδονία, Θεσσαλία, Ηπείρου	7	20
		4.6.	Κοντρούλα ή Κοντρουλιάς	Ορενή Μακεδονία, Θεσσαλία, Ηπείρου, Κρήθρα	7	20
5	Μονόκοκκο σιτάρι (Triticum monocoecum)	5.1.	Κατλουτζιάς	Μακεδονίας, Θεσσαλίας	20	50
6	Σικάλη (Secale cereale)	6.1.	Βεΐτη Φλώρινας	Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ηπείρου	50	100
ΨΥΧΑΝΘΗ						
A/A Είδου	Είδος	A/A Ποικιλίας - Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού - ποικιλίας (ha)	Έκταση - στόχος (ha)
7	Φάβα (Lathyrus sp.)	7.1.	Παπουά	Κρήτης	5	10
8	Ρόβη (Vicia ervilia)	8.1.	Χανίων	Κρήτης	0.5	3
		8.2.	Γρεβενών	Μακεδονίας	0	2
		8.3.	Ιονίων	Ιονίου	0	2
9	Αραχίδα (Arachis hypogaea)	9.1.	Γεωργιούπολης	Κρήτης, Φλώρινας	1	5
10	Λυθινός αλευριού	10.1.		Μεσσηνίας	2	4
11	Κονκιά (Vicia faba L.)	11.1.	-	Σκύρου	0.5	1
ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ - ΘΑΜΝΟΙ - ΛΟΙΠΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΡΠΟΦΥΤΑ						
A/A Είδου	Είδος	A/A Ποικιλίας - Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού - ποικιλίας (ha)	Έκταση - στόχος (ha)

12	<i>Κερασιά (Prunus avium)</i>	12.1.	Σερρών (Μαύρο)	Σερρών	10	20
		12.2.	Λευκό Ιωαννίνων	Ιωαννίνων	0.5	5
		12.3.	Κηφισιάς	Αττικής	0.5	5
		12.4.	Πρώμο Κοινοδρού	Κατερίνης	1.5	5
		12.5.	Σάμου	Σάμου	0.5	2
		12.6.	Πρώμο Κομοτηνής	Κομοτηνής	2	10
		12.7.	Κόκκινα Αναστασιάς	Σερρών	2	10
13	<i>Μηλιά (Malus pumila)</i>	13.1.	Ευόμηλα Αγιάσου	Λέσβου	40	80
		13.2.	Σκιοπίτα	Μαγνησίας	5	10
		13.3.	Χαμομηλιά	Ανδρου	0.5	2
14	<i>Πορτοκαλιά (Citrus sinensis)</i>	14.1.	Πορτοκάλι "Μάλτα"	Μεσσηνίας	5	10
		14.2.	Μαλιτζέικο	Μεσσηνίας	3	5
		14.3.	Παρακοΰλων	Λέσβου	4	8
15	<i>Αχλαδιά (Cydonia complanata)</i>	15.1.	Κουντουρέλια	Λέσβου	2	4
		15.2.	Κακάβια	Λέσβου	1	2
		15.3.	Μονιζουρίτες	Λέσβου	0.5	1
		15.4.	Τσούλουτάρματα	Λέσβου	2	4
		15.5.	Καμπάνες	Μαγνησίας	0	4
		15.6.	Μπιστουβάνι	Ανδρου	1	5
		15.7.	Σταυρόρια	Ανδρου	1	5
		15.8.	Γκουρλιές	Ανδρου	0.5	2
		15.9.	Ζαχαράτα	Ανδρου	1	5
16	<i>Βερικοιά (Prunus avetianaea)</i>	16.1.	Καΐσια	Ανδρου	2	10
17	<i>Μανταρινιά (Citrus reticulata)</i>	17.1.	Ντόπια	Ανδρου	1.5	10
18	<i>Ροδιά (Rosa galanensis)</i>	18.1.	Καυνηρία	Ανδρου	1.5	5
		18.2.	Λεσάνια	Ανδρου	1.5	5
		18.3.	Καμπόδοκα	Ημαθίας, Κατερίνης	30	50
		18.4.	Αλυκασάνια	Ημαθίας	30	50
19	<i>Αμυγδαλιά (Amygdalus communis)</i>	18.5.	Ανδρομάχη	Ημαθίας	2	10
		18.6.	Φούστανη	Αρδαίας	30	50
		19.1.	Ασράτο	Ανδρου	2	10
		19.2.	Σιδηραμάνδαλα	Ανδρου	2	10
		19.3.	Καρυδάκι	Λήμνου	0.5	5
		19.4.	Χιώτικα Φουντουκάκι	Σάμου	2	5
		19.5.	Ντογιάδοκα	Χίου	2	5
		19.6.	Φουκαρέλια	Χίου	2	5
		19.7.	Τρικιώνικο	Μαγνησίας	0.5	5
		19.8.	Μπαμπάτσικο	Μαγνησίας	0.5	5
		19.9.	Μπέλλο	Μαγνησίας	0.5	5
20	<i>Λεμονιά (Citrus limon)</i>	20.1.	Τσακούλη	Ανδρου	8	50
21	<i>Συκιά (Ficus caribaea)</i>	21.1.	Ασπρο μικρό	Ανδρου	8	50
		21.2.	Ποταμία	Ανδρου	3	20
		21.3.	Μπεύκνες ή Αρμπόνες (μαύρο)	Σάμου	20	50
22	<i>Ελιά (Olea europaea)</i>	22.1.	Ασπρολιά Αλεξανδρούπολ- ης	Εβρου	1	5
23	<i>Ροδακινιά (Prunus avetianaea)</i>	23.1.	Κοκκάρι	Σκύρου	0.3	0.7
		23.2.	Μηλοροδάκινο (Μαστοί Αφροδίτης)	Κηθύρων	0.5	2
		23.3.	Προφήτης Ηλίας	Ημαθίας	30	40
		23.4.	Όνημο Νάουσας	Ημαθίας	30	40
24	<i>Δαμασκηνιά (Prunus domestica)</i>	24.1.	Πραούνη	Σαμοθράκης	10	40
		24.2.	Μπαρόδακι μακρόστενο και στρογγυλό	Φθιώδας	60	100
		24.3.	Λευκό δαμάσκηνο	Φθιώδας	5	40

Πίνακας M10-28 ii

		24.4.	Σκοπέλου αζέλι	Σκοπέλου	160	200
		24.5.	Αυγάρι	Σκοπέλου	20	40
		24.6.	Ξυλί	Σκοπέλου	20	40
ΑΜΠΕΛΑ						
A/A Είδος	Είδος	A/A Ποικιλίας - Πηθυσμ ού	Ποικιλίας	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμε νη σημερινή έκταση πληθυσμο 9 - ποικιλίας (ha)	Έκτασ η - στόχος (ha)
25	Αμπέλι (Vitis sp.)	25.1.	Μαυράκι	Ανδρου	5	30
		25.2.	Μαυροποταμίσι	Ανδρου	10	50
		25.3.	Ασπρο ποταμίσι	Ανδρου	10	50
		25.4.	Ανθούσα	Ανδρου	0.5	5
		25.5.	Αχαιολιάτικο	Χίου	2.31	4
		25.6.	Μαυροβύδι - Πατάνα - Κολυμάνικο- Τουρκοπούλα	Μεσσηνίας	5	10
		25.7.	Αιτουμάστος	Κέρκυρας	0.05	1
		25.8.	Αιτάλλι Μαύρο	Κυκλάδων	4.42	5
		25.9.	Ακουμανάτο	Ιόνιο	0.02	1
		25.10.	Αιφιόνη	Κέρκυρας	0.04	1
				Λευκάδας	0.17	1
		25.11.	Αρακλινός	Ιόνιο	0.02	1

25.12.	Αρμελέτσουσα	Κυκλάδων	0.02	1
25.13	Βαλαίτης	Ρεθύμνης	0.05	1
25.14.	Βιολαντό	Ζακύνθου	2.03	4
		Κεφαλληνίας	0.3	4
25.15.	Βολίτσα Ασπρη	Πελοπόννησος	2.17	3
25.16.	Βολίτσα Μαύρη	Σπερτιά Ελλάδα	0.16	3
		Πελοπόννησος	1.59	3
25.17.	Βόσσος	Κεφαλληνίας	0.15	1
		Λευκάδας	0.2	1
25.18.	Γαϊδουριά	Κυκλάδων	0.02	1
25.19.	Γλυκερήθρα	Αρκαδίας	0.3	1
		Λακωνίας	1.1	1
25.20.	Δροματός	Ρεθύμνης	0.02	1

Πίνακας Μ10-28 iii

25.21.	Ζαλοβίτικο	Τρικάλων	0.2	1
25.22.	Καραμπουσίτης	Ευβοίας	0.2	1
25.23.	Καραγαλιάδες	Έβρου	0.7	2
25.24.	Καρατώτης	Λαρίσης	0.05	1
25.25.	Κατσανό	Κυκλάδων	0.02	1
25.26.	Κερατσούδα	Έβρου	1.7	3
25.27.	Κοτσάληνα	Ιόνιο	0.02	1
25.28.	Κουράκι	Ιόνιο	0.02	1
25.29.	Μαλουκάτο	Κυκλάδων	0.15	1
25.30.	Μπακάρι	Ιωαννίνων	0.12	1
25.31.	Μπορτολαμάδες	Έβρου	0.35	1
25.32.	Μυγδάλι	Αιτωλοακαρνανί ας	0.4	1
		Αχαΐας	0.05	1

		32.33.	<u>Ξερομαχαροούδ α</u>	Κυκλάδων	0.02	1
		32.34.	<u>Πετρονύμανός</u>	Λακωνίας	1.11	2
		25.35.	Πλατάνι	Κυκλάδων	0.02	1
		25.36.	Σκλάβα	Κορινθίας	0.57	2
		25.37.	<u>Σταυρογιάτης</u>	Κυκλάδων	0.02	1
		25.38.	<u>Συκιώτης</u>	Μαγνησίας	2.5	3
		25.39.	<u>Χιώρες</u>	Ιόνιο	0.08	1
		25.40.	<u>Καλλισιγάτικο</u>	Λέσβου	4	8
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ						
Α/Α Είδου ς	Είδος	Α/Α Ποικιλίας - Πληθυσμ ού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμε νη σημερινή έκταση πληθυσμο ύ - ποικιλίας (ha)	Εκτασ η - στόχος (ha)
26	Κρεμμύδι (<i>Allium cepa</i> L.)	26.1.	Ζακυνθινό <u>υδροκρόμμυδο</u>	Ζακύνθου	5	10
		26.2.	Ανδρου	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	3
		26.3.	Κόκκινο	Ανδρου	5	50
27	<u>Τοματοπερι ιά</u> (<i>Carpesium</i> <i>annuum</i> var. <i>Abbreviatum</i>)	27.1.	<u>Τοματοπεριερά</u>	Κ., Β. & Δ. Ελλάδα	10	20

Πίνακας Μ10-28 iv

28	Κολοκύθι (<i>Cucurbita pepo</i> L.)	28.1.	Πασατέμπο	Θράκης Μακεδονίας	40	50
		28.2.	Μαγιάτικο	Καρπάθου	0.3	1
		28.3.	Γλυκιά Κολοκύθα	Μεσσηνίας	2	5
		28.4.	Γυμνοσπέρμο Θράκης	Θράκης	2	7
29	Κολοκύθι (<i>Cucurbita maxima</i>)	29.1.	Κολοκύθα	Σε όλη τη χώρα	2	7
		29.2.	Ρετζέλλα	Β. Ελλάδα	40	50
30	Κολοκύθι (<i>Cucurbita melanchata</i>)	30.1.	Καλαμπάκι ή Καλαμπάκι (Κολοκύθα)	Σε όλη τη χώρα	10	15
31	Πεπόνι (<i>Cucumis melo</i> L.)	31.1.	Κασσιδιάρικο	Λέσβου	5	10
		31.2.	Αγγουροπέπονα (κίτρινος, κίτρινος, αίσιος)	Σάμου, Δωδεκανήσου, Λέσβου, Κρήτης, Αιγαίου, Χίου	1	5
		31.3.	Σαγκρί	Μεσσηνίας	0.2	1
		31.4.	Ευλάγγουρο	Αιγαίου	2	5
		32.1.	Αγκινάρακι	Δωδεκανήσου (Κως)	1	5
32	Αγκινάρα (<i>Cynara scolymus</i> L. & <i>C. scolymus</i> L.)	32.2.	Κρήτη	Κρήτης	50	55
33	Αγκινάρα (<i>Cynara sp.</i>)	33.1.	Κυθήρων	Κυθήρων	0.2	5
		33.2.	Ολύμπου	Καρπάθου	0.3	1
34	Τομάτα (<i>Solanum lycopersicum</i>)	34.1.	Ορμυλίας	Χαλκιδικής	0	2
		34.2.	Μήλο Κεφαλληνίας	Κεφαλληνίας	0.5	5
		34.3.	Κυκλάδων	Αιγαίου	1	5
		34.4.	Κως	Αιγαίου	1	5
		34.5.	Ιθάκη	Πελοποννήσου, Ιονίων νήσων	0.2	5
		34.6.	Τρίγωνο Έβρου	Έβρου	2	5
		34.7.	Τομάτα- Καραμπόλα	Μακεδονίας Θράκης	0.5	2
		34.8.	Υδρούσα	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	2
		34.9.	Κρασουλιά	Λέσβου (Αγιάσος)	2	5
		34.10.	Τοματάκι Ξηροκό	Χίου	0.5	2
		34.11.	Ανδρου άνδρο	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	2

		34.12.	Χίου άνδρο	Χίου	2	4
		34.13.	Αμμοδόχο	Ανδρου	1	5
		34.14.	Ροζ κρασάτη	Ανδρου	1	7
		34.15.	Χονδροκάσσα η	Μεσσηνίας	4	6
		34.16.	Σποντύλι	Λέσβου	0.5	2
		34.17.	Λουροδέικη ή Γρεντζά	Ιονίου	0.5	2
35	Αγγούρι (<i>Cucumis sativus</i> L.)	35.1.	Ανδρου	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	2
		35.2.	Παλιουριάς	Γρεβενών (Παλιουριά)	0.5	2
36	Σουσάμι (<i>Sesamum indicum</i>)	36.1.	Γεωργιούπολης	Κρήτης, Ν. Έβρου	0.5	5
		36.2.	Έβρου	Έβρου	10	20
		36.3.	Λήμνου	Λήμνου	4	40
37	Φράουλα (<i>Fragaria ananassa</i>)	37.1.	Κερκυραϊκή μικρόκαρπη	Κέρκυρας	3	5
		37.2.	Ζακυνθινή	Ζακύνθου	3	5
38	Μελιτζάνα (<i>Solanum melongena</i>)	38.1.	Ασπρη Μελιτζάνα	Αιγαίου	1	5
		38.2.	Αργίτικη	Πελοποννήσου	0.2	5
39	Μπάμα (<i>Abelmoschus esculentus</i>) (<i>Hibiscus esculentus</i>)	39.1.	Λέσβου	Λέσβου	3	5
		39.2.	Σαλιάρα	Μεσσηνίας	2	3
		39.3.	Εξαχώνη	Λέσβου	2	4
40	Λάχανο (<i>Brassica oleracea var capitata</i>)	40.1.	Αφράτο	Λέσβου	0.5	2
		40.2.	Μάπα (Αφράτο)	Μεσσηνίας	1	2
41	Φασόλι (<i>Phaseolus vulgaris</i>)	41.1.	Αρδαία (Καρατζόβας, Παπούδα)	Μακεδονία	3	10
		41.2.	Τήνου	Αιγαίου	25	30
		41.3.	Μπαμπακιάς	Κρήτης	10	20
		41.4.	Μελιτζάνι	Κυκλάδων (Ανδρός)	0.5	5

Πίνακας M10-28 ν

		41.5.	Πιτούλι	Κυκλάδων (Ανδρος)	0.5	5
		41.6.	Κουφέτο	Κυκλάδων (Ανδρος)	0.5	5
		41.7.	Τσολάκια	Μαγνησίας	0.5	5
		41.8.	Κάκης	Λέσβου	0.5	2
		41.9.	Μελιτζάνι	Ανδρου	1	10
		41.10.	Βασιλιάδες	Ανδρου	4	30
42	<i>Vigna unguiculata</i>	42.1.	Πηγάρι	Μεσσηνίας	4	5
		42.2.	Ροβίτσα Πρασνοφόρου λ.	Μεσσηνίας	2	20
43	<i>Phaseolus coccineus</i>	43.1.	Γίγαντες ελεφαντες	Καστοριάς Φλώρινας Ιωαννίνων	5	10
44	<i>Phaseolus signa</i>	44.1.	Ασπρομύγκας Λήμνου	Λήμνου	4	8
45	<i>Σταυνογκάθι (Cicerium inodum subsp. Spinosum)</i>	45.1.	Σταυνογκάθι	Κρήτης	15	50
46	<i>Ασκόλυμπος (Scedunus hispanicus)</i>	46.1.	Ασκόλυμπος	Κρήτης	20	46

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ - ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ - ΚΑΛΩΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ κ.ά.

Α/Α Είδους	Είδος	Α/Α Ποικιλίας - Πληθυσμού	Ποικιλίες	Περιοχές-Νομοί	Εκτιμώμενη σημερινή έκταση πληθυσμού ή ποικιλίας (ha)	Εκταση - στόχος (ha)
47	<i>Γλυκάνισο (Pimpinella anisum)</i>	47.1.	Τοπική ποικιλία	Λέσβου, Χίου	1	5
		47.2.	Τοπική ποικιλία	Λήμνου	3	7
48	<i>Ρίγανη (Origanum sp. Hirtum)</i>	48.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ολύμπου (Πιερία-Λάρισα)	0.2	5
		48.2.	Τοπικοί πληθυσμοί	Θεσσαλίας (Τρίκαλα)	0.2	5
		48.3.	Τοπικοί πληθυσμοί	Πελοποννήσου (Λακωνία)	0.2	5
		48.4.	Ρίγανη Λήμνου	Λήμνου	1.5	3
49	<i>Κάπαρη (Capparis sp.)</i>	49.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Αιγαίου & Ιονίου	1	5
50	<i>Τσάι του βουνού</i>	50.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Κρήτης	0.2	2

	<i>(Sideritis sp.)</i>	50.2.	Τοπικοί πληθυσμοί	Παγγαίου	0.2	2
		50.3.	Τοπικοί πληθυσμοί	Δυτ. Μακεδονίας	0.2	2
		50.4.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ολύμπου (Πιερία-Λάρισα)	0.2	2
		50.5.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ταυγέτου (Πελοπόννησος)	0.2	2
		50.6.	Τοπικοί πληθυσμοί	Ευβοίας	0.2	2
51	<i>Δίκταμο (Origanum dictamnus)</i>	51.1.	Τοπικοί πληθυσμοί	Κρήτης	0.2	5
52	<i>Σκουπόχορτο (Scorpius bicolor)</i>	52.1.	Εβρου	Διάφορες περιοχές της Ελλάδας	0.2	5
53	<i>Λίση (ή Λίση) (Luffa cylindrica - Luffa acutangula)</i>	53.1.	Κατερίνης	Διάφορες περιοχές της Ελλάδας	0.2	5

Πίνακας Μ10-28 vi

Πίνακας 10-27: Επιλέξιμες φυλές στη δράση «Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων».			
Είδος Ζώου	Φυλή	Αριθμός θηλυκών ζώων	Περιοχή κατανομής
Βοοειδή	Τήνου		Κυκλάδες
	Κέας		Αθήνας
	Κατερίνης	431	Θεσσαλία και Κεντρική Μακεδονία
	Συκιάς	60	Όλη η Ελλάδα
	Ελληνικός βούβαλος	3106	Υγρότοποι σε όλη την Ελλάδα
	Ελληνική Βραχυκερατική	6431	Όλη η Ελλάδα
			Υπεύθυνο ΚΓΒΖ για την τήρηση των γενεαλογικών βιβλίων
Πρόβατα	Καταφυγίου		Δυτική και Κεντρική Μακεδονία
	Ρουμλουκίου		Δυτική και Κεντρική Μακεδονία
	Ορεινό Ηπείρου		Ήπειρος
	Ικαρίας		Νομός Σάμου
	Λευκίμης		Κέρκυρα
	Κατσικά	1773	Ήπειρος
	Άργους		Πελοπόννησος
	Ζακύνθου	997	Ζάκυνθος
	Φλώρινας	481	Όλη η Μακεδονία
	Πελαγονίας		
	Σαρακατσάνικο	1855	Όλη η Ελλάδα
			Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Καρδίτσας, Δράμας*
	Γλώσσας Σκοπέλου	3404	Μαγνησία, Λάρισα, Β. Σποράδες, Θεσσαλία, Φθιώτιδας
	Κύμης	858	Εύβοια
	Αγρινίου	894	Αιτωλοακαρνανία, Άρτα
	Δράμας		Δράμα, Ανατολική Μακεδονία, Θράκη
	Θράκης		Θράκη
	Καλαρρύτεκο	6667	Ήπειρος, Θεσσαλία, Αιτωλοακαρνανία, Δυτ. Μακεδονία
	Πηλίου	2904	Όλη η Θεσσαλία, Ν. Φθιώτιδας, Ευρυτανίας
	Σερρών	2229	Ν. Σερρών, Κεντρική & Αν. Μακεδονία, Θράκη

Πίνακας M10-27

Πίνακας 10-27: Επιλέξιμες φυλές στη δράση «Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων».			
Είδος Ζώου	Φυλή	Αριθμός θηλυκών ζώων	Περιοχή κατανομής
Αίγες	Σκοπέλου	8892	Β. Σποράδες, Μαγνησία, Λάρισα
	Εγχώριος Ελληνικός χοίρος	791	Όλη η χώρα
Ήχοιροι	Ηλείας		Ζάκυνθος, Πελοπόννησος, Αιτωλ/νία, Αττική
	Πηνειάς	80	Ζάκυνθος, Πελοπόννησος, Αιτωλ/νία, Αττική
	Θεσσαλίας	530	Θεσσαλία, Ν. Φθιώτιδας, Ευρυτανίας
	Σκύρου	165	Όλη η επικράτεια
	Πίνδου	3022	Ήπειρος, Μακεδονία, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα
	Μεσσαρά	130	Πελοπόννησος, Κρήτη
			Υπεύθυνο ΚΓΒΖ για την τήρηση των γενεαλογικών βιβλίων

Σημειώσεις: 1. Με αστερίσκο (*) σημειώνεται το ΚΓΒΖ, το οποίο έχει την ευθύνη για την τήρηση του γενεαλογικού βιβλίου της φυλής και το οποίο συγκεντρώνει τα στοιχεία γενεαλογικού βιβλίου της φυλής από τα υπόλοιπα ΚΓΒΖ.

2. Στις φυλές στις οποίες δεν αναγράφεται αριθμός θηλυκών ζώων, ο πληθυσμός είναι πολύ μικρός.

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω κανονισμού

Οι υπολογισμοί των υψών ενίσχυσης του Μέτρου 10 πραγματοποιήθηκαν από ανεξάρτητο φορέα και περιγράφονται αναλυτικά, μαζί με την καταλληλότητα της ακολουθούμενης μεθοδολογίας και την ακρίβεια των χρησιμοποιούμενων στοιχείων, στη σχετική μελέτη υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Η μεθοδολογική προσέγγιση για τον υπολογισμό των πρόσθετων δαπανών και της απώλειας εισοδήματος που συνεπάγεται για τους γεωργούς η εφαρμογή των δεσμεύσεων του άρθρου 28 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, στηρίχθηκε σε υπολογισμούς διαφυγόντος εισοδήματος με βάση το Τυπικό Ακαθάριστο Κέρδος (ΤΑΚ) για όσες δράσεις απαιτείται με βάση δεδομένα της EUROSTAT. Για εκτιμήσεις

πρόσθετου κόστους χρησιμοποιήθηκε σχετική βιβλιογραφία καθώς και η σχετική μελέτη υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (η τελευταία χρησιμοποιήθηκε για ορισμένες μόνο περιπτώσεις, για τις οποίες απαιτήθηκε, απλώς, επικαιροποίηση).

Στη βάση δεδομένων της EUROSTAT υπάρχουν:

- Τα δεδομένα τυπικής απόδοσης (Standard output (SO) coefficients used for typology (ef_tso_coef) τα οποία βρίσκονται κάτω από την κεφαλίδα Farm structure 2010 με τιμές τυπικής απόδοσης έτους 2007, στα οποία δεν υπάρχουν τιμές για την Ελλάδα.
- Τα δεδομένα τυπικού ακαθάριστου κέρδους (TAK) Standard gross margin (SGM) coefficients used for typology (ef_tsgm) τα οποία βρίσκονται κάτω από την κεφαλίδα Farm structure: historical data (1990-2007) με τιμές τυπικού ακαθάριστου κέρδους μέχρι το 2004, στα οποία υπάρχουν τιμές για την Ελλάδα.

Στο ΔΙΓΕΛΠ (RICCA) υπάρχουν δεδομένα επιχορηγήσεων στο πλαίσιο γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων μαζί με πληρωμές για καλή διαβίωση ζώων (όπως αναφέρεται στο RI/CC 1256 rev.6: “Agri-environment and animal welfare payments (Council Regulation (EC) No 1698/2005, Measure Article 36(a)(iv), Article 39 'Agri-environnement payments' and Measure Article 36(a)(v), Article 40 'Animal welfare payments')”). Υπάρχουν 134 εκμεταλλεύσεις στο δείγμα του ΔΙΓΕΛΠ 2012 που έχουν λάβει επιχορηγήσεις για τα παραπάνω μέτρα, αλλά δεν υπάρχει διαχωρισμός σε ποια δράση υπάγονται, ώστε να μπορεί να εξαχθεί ένα δείγμα ανά δράση και να υπολογιστούν οι διαφορές με παραγωγούς που δεν συμμετέχουν στις δράσεις αυτές.

Επιπλέον, για να είναι αξιόπιστη η εκτίμηση, θα πρέπει να εξεταστεί ολόκληρη η περίοδος για την οποία δεσμεύεται ο κάθε δικαιούχος. Για να υλοποιηθεί αυτό, θα πρέπει να υπάρχουν δεδομένα για τους ίδιους δικαιούχους σε όλα τα έτη εφαρμογής των δεσμεύσεων (panel data), πράγμα που δεν μπορεί να εφαρμοστεί καθώς δεν υπάρχουν δεδομένα για ολόκληρη την περίοδο της δέσμευσης (5ετία) αλλά κυρίως γιατί δεν είναι βέβαιο ότι οι ίδιες εκμεταλλεύσεις περιλαμβάνονται στο δείγμα του ΔΙΓΕΛΠ για όλα τα έτη.

Με βάση τα παραπάνω, για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης και προκειμένου να ελεγχθούν οι σχετικές εκτιμήσεις, χρησιμοποιήθηκε ως βάση το TAK της EUROSTAT εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία αποπληθωρισμού και πραγματοποιήθηκαν διασταυρώσεις με επιλεγμένα στοιχεία του RICCA. Πραγματοποιήθηκαν επίσης δειγματοληπτικές διασταυρώσεις με στοιχεία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ). Με αυτό τον τρόπο, διασφαλίστηκε η μέγιστη δυνατή αξιοπιστία των εκτιμήσεων με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία.

Μη χρήση ισοδυνάμων

Δεν θα χρησιμοποιηθεί η πρόβλεψη των ισοδυνάμων του κανονισμού των άμεσων ενισχύσεων στο ΠΑΑ για καμία από τις δεσμεύσεις του Μέτρου.

Αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

Οι δεσμεύσεις της δράσης «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» που αφορούν τις γεωργικές πρακτικές της αγροανάπαυσης, της ξηρικής αμειψισποράς και της παρυδάτιας ζώνης

ανάσχεσης, μπορούν να θεωρηθούν παρόμοιες με τις πρακτικές του πρασινίσματος «διαφοροποίηση καλλιεργειών» και «περιοχή οικολογικής εστίασης (EFA)» του άρθρου 43 του καν. 1307/2013.

10.1.4 A

Υπολογισμός ύψους ενίσχυσης για τους δικαιούχους της δέσμευσης A «Αγροανάπαυση γεωργικής έκτασης που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης» της δράσης 10.1.4 που είναι υπόχρεοι EFA και επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν ως EFA αγροανάπαυση.

Ο υπολογισμός του ύψους ενίσχυσης στους παραπάνω δικαιούχους υπολογίζεται για κάθε δικαιούχο ξεχωριστά με τη χρήση του παρακάτω τύπου:

$$(\Sigma\alpha - EFA + EFA2) / E$$

Όπου:

$\Sigma\alpha$ = Συνολική αγροανάπαυση σε όλη την εκμετάλλευση

EFA = συνολική αρόσιμη έκταση περιοχής οικολογικής εστίασης δηλαδή έκταση εκμετάλλευσης * 0,05

EFA2 = EFA από στοιχεία εκτός αγροανάπαυσης

E = Ενταγμένη αρόσιμη έκταση

Το αποτέλεσμα είναι το ποσοστό αγροανάπαυσης στην ενταγμένη έκταση που πρέπει να πληρωθεί σαν απώλεια εισοδήματος από τη δράση 10.1.4.

Εάν αυτό είναι > ή ίσο 0,3 ο δικαιούχος λαμβάνει την ενίσχυση του πίνακα.

Εάν αυτό είναι < 0,3 ο δικαιούχος λαμβάνει την ενίσχυση του πίνακα με τα σχετικά ύψη ενίσχυσης διαιρούμενη με 0,3 και στη συνέχεια πολλαπλασιαζόμενη με το ποσοστό που δίνει ο τύπος ώστε να προκύψει αναλογικά η ενίσχυση του συγκεκριμένου δικαιούχου.

10.1.4 B

Υπολογισμός ύψους ενίσχυσης για τους δικαιούχους της δέσμευσης B «Ξηρική αμειψισπορά που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 30% της αρδευόμενης έκτασης» της δράσης 10.1.4 που είναι υπόχρεοι EFA και επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν ως ξηρική αμειψισπορά ψυχανθές και ως EFA τα πάλι τα ψυχανθή.

Το ύψος ενίσχυσης υπολογίζεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο με την A με τη διαφορά ότι στη θέση της αγροανάπαυσης μπαίνουν τα ψυχανθή.

$$(\Sigma\alpha - EFA + EFA2) / E(*)$$

Όπου:

$\Sigma\alpha$ = Συνολική έκταση με ψυχανθή σε όλη την εκμετάλλευση

EFA = συνολική αρόσιμη έκταση περιοχής οικολογικής εστίασης δηλαδή έκταση εκμετάλλευσης * 0,05

EFA2= EFA από στοιχεία εκτός καλλιέργειας ψυχανθών

E= Ενταγμένη αρόσιμη έκταση

Το αποτέλεσμα είναι το ποσοστό της έκτασης με καλλιέργεια ψυχανθών στην ενταγμένη έκταση που πρέπει να πληρωθεί σαν απώλεια εισοδήματος από τη δράση 10.1.4.

Εάν αυτό είναι $>$ ή ίσο 0,3 ο δικαιούχος λαμβάνει την ενίσχυση του πίνακα.

Εάν αυτό είναι $<0,3$ ο δικαιούχος λαμβάνει την ενίσχυση του πίνακα με τα σχετικά ύψη ενίσχυσης διαιρούμενη με 0,3 και στη συνέχεια πολλαπλασιάζόμενη με το ποσοστό που δίνει ο τύπος ώστε να προκύψει αναλογικά η ενίσχυση του συγκεκριμένου δικαιούχου.

(*) Στην περίπτωση που ο υπόχρεος EFA επιλέγει να χρησιμοποιήσει ως ξηρική αμειψισπορά, για την τήρηση της δέσμευσης B της δράσης 10.1.4, μέρος της ενταγμένης αρόσιμης έκτασης με ψυχανθή και μέρος της έκτασης με άλλη επιλέξιμη ξηρική καλλιέργεια πλην ψυχανθών, η έκταση που καλλιεργείται με άλλη επιλέξιμη ξηρική καλλιέργεια πλην ψυχανθών, προστίθεται στον αριθμητή του κλάσματος.

10.1.4 Δ

Υπολογισμός ύψους ενίσχυσης για τους δικαιούχους της δέσμευσης Δ της δράσης 10.1.4 που είναι υπόχρεοι EFA και επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν σαν EFA αγρανάπαυση.

$(EZ-EFA+EFA2)/E$

Όπου:

EZ= Εμβαδό ζώνης ανάσχεσης πλάτους 4 μέτρων

EFA= έκταση περιοχής οικολογικής εστίασης δηλαδή έκταση εκμετάλευσης*0,05

EFA2= EFA από στοιχεία εκτός αγρανάπαυσης

E= Ενταγμένη έκταση

Το αποτέλεσμα είναι το ποσοστό αγρανάπαυσης στην ενταγμένη έκταση που πρέπει να πληρωθεί σαν απώλεια εισοδήματος από τη δράση 10.1.4.

Το ποσοστό αυτό πολλαπλασιάζεται με το TAK της αντίστοιχης καλλιέργειας ώστε να προκύψει η ενίσχυση ανά Ha και έτος, που βέβαια δεν πρέπει να υπερβαίνει τα όρια του καν. 1305/2013

Η ακρίβεια και η ορθότητα των ανωτέρω υπολογισμών επιβιβάζεται από ανεξάρτητο φορέα.

8.2.10.6. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Ρήτρα αναθεώρησης

Σύμφωνα με το Άρθρο 48 του Καν. 1305/2013, προβλέπεται ρήτρα αναθεώρησης για δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 28 του καν. 1305/2013, προκειμένου να διασφαλισθεί η προσαρμογή τους σε περίπτωση τροποποιήσεων στα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα, απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, πέραν των οποίων εκτείνονται οι δεσμεύσεις. Αυτή η ρήτρα καλύπτει επίσης τις απαιτούμενες προσαρμογές για να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που προβλέπονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 σε περίπτωση τροποποίησης των πρακτικών αυτών.

Οι δικαιούχοι των οποίων οι δεσμεύσεις εκτείνονται πέραν της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, υποχρεώνονται να αναπροσαρμόσουν τις συμβάσεις τους με βάση το νομικό πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Εάν η προσαρμογή δεν είναι αποδεκτή από τον δικαιούχο, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να απαιτείται επιστροφή για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο NATURA 2000 για την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020 (PAF)

Το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο NATURA 2000 για την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020 (PAF), προβλέπει μία σειρά μέτρων για τις περιοχές του δικτύου που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο (ΕΓΤΑΑ). Οι δράσεις των υπομέτρων 10.1 και 10.2 ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα μέτρα που προβλέπονται από το PAF. Μέτρα που προτείνονται στο PAF, καλύπτονται από άλλα μέτρα του προγράμματος όπως το μέτρο 8 όσον αφορά τους δασικούς οικοτόπους, τα μέτρα 7, 16 και 19 όσον αφορά δράσεις συνεργασιών, ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης ή σχεδίων διαχείρισης, το μέτρο 3 όσον αφορά διαχείριση αγροτικών εκτάσεων που απειλούνται με εγκατάλειψη και το μέτρο 4 όσον αφορά στις επενδύσεις. Στο πλαίσιο της υλοποίησης των δράσεων αυτών δίδεται, όταν απαιτείται, προτεραιότητα στις περιοχές του δικτύου NATURA.

Στον Πίνακα M10-32 παρουσιάζεται οι αντιστοίχιση των μέτρων του PAF που προτείνονται για χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ με τα μέτρα/υπομέτρα, συμπεριλαμβανομένου του μέτρου 10, του ΠΑΑ 2014- 2020.

Πίνακας 10-32: Αναστοίχιση των μέτρων του ΡΑΦ με τα μέτρα/υπομέτρα του ΠΑΑ 2014-2020			
ΚΩΔ./ ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΡΑΦ	Κ ΩΔ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ ΡΑΦ	ΜΕΤΡΟ/ΥΠΟΜΕΤΡΟ ΠΑΑ
(7) Διαβούλευση – διασύνδεση με εμπλεκόμενα μέρη	1a-10	Πρωτόθληση συνεργασιών / δικτύωσης (π.χ. εφαρμογή πρωτοκόλλων συνεργασίας) με εμπλεκόμενους θεσμικούς	7.1 Εκπόνηση μελετών δόσεων για τον προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών 7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 9.1 Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης (Δράσεις) 19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική) 16.5 Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή
(10) Συντήρηση υποδομών για τη δημόσια πρόσβαση και χρήση των περιοχών, υποδομές και εξοπλισμός ερμηνείας περιβάλλοντος, παρατηρητήρια κ.ά.	1a-15	Ανανέωση, συντήρηση και αποκατάσταση εκθέσεων ερμηνείας περιβάλλοντος σε υφιστάμενα Κέντρα Πληροφόρησης Προστατευόμενων Περιοχών & διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος	19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
(19) Επιτήρηση και φύλαξη των περιοχών	1a-21	Επόπτευση και φύλαξη προστατευόμενων περιοχών	8.3 Πρόληψη δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα

(20) Παροχή ενημερωτικού υλικού	1a-22	Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση ειδικών ομάδων χρηστών των περιοχών του δικτύου Natura 2000	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης 19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική) 19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύκνωση
(24) Υποδομή που απαιτείται για την αποκατάσταση ειδών & οικοτόπων	1a-25	Ενίσχυση υποδομών περίθαλψης άγριων ειδών πανίδας	19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
(5) Προετοιμασία Σχεδίων Διαχείρισης & Στρατηγικών	1b-1	Σύνταξη προδιαγραφών και προτύπων διαχειριστικών σχεδίων δασών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας	
	1b-2	Σχέδια διαχείρισης δασών και της βιοποικιλότητας	
	1b-6	Σχέδια Διαχείρισης και υλοποίηση της διαχείρισης Φυσικών και Πολιτιστικών/αγροτικών τοπίων, γεωργικών οικοσυστημάτων	7.1 Εκπόνηση μελετών δόσεων για τον προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών 7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης

Πίνακας M10-32 i

(12) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης οικιστόπων	1b-7	Υλοποίηση μέτρων & έργων αποκατάστασης της βιοποικιλότητας π.χ. ενδυνάμωση φυσικής αναγέννησης και φυτεύσεις	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων 8.4 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές, άλλες φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα ή από άλλες αιτίες
	1b-31	Εκπόνηση ειδικών σχεδίων διαχείρισης βόσκησης	
(12) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης οικιστόπων	1b-10	Προσδιορισμός των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών ορνιθοπανίδας και των σχετικών αγροτικών πρακτικών για τον σχεδιασμό σχευμένων παρεμβάσεων στις καλλιέργειες	7.1 Εκπόνηση μελετών δόσεων για τον προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών 7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης
	1b-11	Οριοθέτηση και διαχείριση βόσκησης γαϊών σε προστατευόμενες περιοχές	7.1 Εκπόνηση μελετών δόσεων για τον προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών 8.2 Ενίσχυση για γεωργοοικονομικά συστήματα 10.1 Ενισχύσεις για αγροπεριβαλλοντικές-κλιματικές δεσμεύσεις

	1b-12	Διαχείριση γεωργικών/ορνιθοτικών αποβλήτων	4.1 Επενδύσεις για τη βελτίωση των επιδόσεων και της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων 6.2 Εκκίνηση μη γεωργικής επιχειρηματικής δραστηριότητας στα αγροτικές περιοχές 6.4 Ενίσχυση επενδύσεων για μη γεωργικές δραστηριότητες 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
	1b-13	Υλοποίηση μέτρων αποκατάστασης οικιστόπων , π.χ. αναδασώσεις, λειτουργία φυτωρίων	8.4 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές, άλλες φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα ή από άλλες αιτίες
	1b-28	Καταγραφή και βελτίωση/διατήρηση αγροοικιστικών συστημάτων	8.2 Ενίσχυση για γεωργοοικονομικά συστήματα
	1b-29	Δράσεις παρακολούθησης της υποβάθμισης των εδαφών και μέτρα προστασίας τους	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων 8.2 Ενίσχυση για γεωργοοικονομικά συστήματα 8.4 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές, άλλες φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα ή από άλλες αιτίες 10.1 Ενισχύσεις για γεωγονοπεριβαλλοντικές-κλιματικές δεσμεύσεις

Πίνακας M10-32 ii

	1b-30	Διαχείριση αγροτικών εκτάσεων που έχουν εγκαταλειφθεί ή απειλούνται με εγκατάλειψη	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων 3.1. Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε ορεινές περιοχές 3.2. Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα 3.3. Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα
(13) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης των ειδών	1b-14	Δημιουργία και λειτουργία χώρων τροφοδοσίας Πρωματόφαγων Αρπακτικών Πτηνών (ΧΤΑΠ) σε εθνικό επίπεδο	
(13) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης των ειδών	1b-15	Υλοποίηση δράσεων για δημιουργία: 1) μικρο-αποθεμάτων φυτών, 2) τράπεζας γενετικού υλικού - σπόρων	10.2 Ενισχύσεις για τη διατήρηση και αειφόρο χρήση και ανάπτυξη των <u>γενετικών</u> πόρων στη γεωργία
(15) Υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης & συμφωνιών με ιδιοκτήτες &	1b-19	Σχεδιασμός, υποστήριξη της εφαρμογής και εφαρμογή των Κανόνων Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε περιοχές N2000	7.1 Εκπόνηση μελετών δήμων για τον προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών

διαχειριστές γαιών ή υδάτων για την τήρηση συγκεκριμένων διαδικασιών	1b-20	Διατήρηση τοπίου και <u>φυσιοφυσικών</u> σε αγροτικές περιοχές	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
	1b-21	Μέτρα αποκατάστασης της υποβαθμισμένης ζώνης <u>αειφύλλων-πλατυφύλλων</u>	8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων 8.4 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από <u>πυρκαγιές</u> άλλες φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα ή από άλλες αιτίες
	1b-22	Υλοποίηση <u>δαρρ</u> -περιβαλλοντικών μέτρων: Δημιουργία ζωνών μη εκμετάλλευσης, διατήρηση νεκρού ξύλου, διαδικασίες <u>δεντροφύτευσης</u> ή αναδάσωσης, διαχείριση ειδικής βλάστησης	8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων 8.4 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από <u>πυρκαγιές</u> άλλες φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα ή από άλλες αιτίες 12.2 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε δασικές περιοχές του δικτύου Natura 2000
	1b-23, 1c-4	Δημιουργία πρωτοκόλλου πιστοποίησης προϊόντων και καλλιεργητικών πρακτικών - Ενίσχυση επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων και παραγωγών σε προστατευόμενες περιοχές	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 16.5 Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή 4.1 Επενδύσεις για τη βελτίωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης

Πίνακας M10-32 iii

(16) Παροχή υπηρεσιών: ανταποδοτικά/ αποζημίωση για δικαιώματα και απώλεια εισοδημάτων	1b-24	Αποζημιώσεις κτηνοτρόφων για απώλεια ζωικού κεφαλαίου/ μελισσοκόμων		(5) Προετοιμασία Σχεδίων Διαχείρισης & Στρατηγικών	1d-4	Στρατηγική μελέτη παρεμβάσεων γεωργικών πρακτικών σε γαίες που γειτνιάζουν με σημαντικές υδρολογικές περιοχές	7.1 Εκπόνηση μελετών δήμων για τα προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών
(17) Παρακολούθηση και εποπτεία	1b-25	Προετοιμασία σχεδίων επίβλεψης και πυροπροστασίας		(12) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης οικοτόπων	1d-7	Σύνταξη και υλοποίηση ειδικών διαχειριστικών Σχεδίων, π.χ για καλαμώνες, βόσκηση, πολλαπλών σκοπών, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, αλγευτική διαχείριση, επισκεψιμότητα	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης
(17) Παρακολούθηση και εποπτεία	1b-26	Ανάπτυξη υποδομών πυροπροστασίας (πυροφυλάκια), δεξαμενές πυρόσβεσης	8.3 Πρόληψη δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα				19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
(23) Αγορά γης	1b-27	Απαλλοτριώσεις για απομάκρυνση νόμιμων καλλιεργειών					7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης
(12) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων	1c-8	Αποκατάσταση υδρολογικού ισοζυγίου γλυκού/ αλμυρού νερού	4.3 Στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας	(13) Διαχειριστικά μέτρα διατήρησης: συντήρηση & βελτίωση της καλής κατάστασης διατήρησης των ειδών	1d-12	Κατασκευή τεχνητών νησίδων και φωλιών	19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
	1c-9	Διαχείριση φερτών υλών	4.3 Στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης				7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης
	1c-14	Διαχείριση επισκεπτών	19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης		1d-13	Μέτρα αντιρρύπανσης και αποκατάστασης ρυπασμένων υγροτόπων	10.1 Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές- κλιματικές δεσμεύσεις 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης

Πίνακας M10-32 iv

(15) Υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης & συμφωνιών με ιδιοκτήτες & διαχειριστές γαιών ή υδάτων για την τήρηση συγκεκριμένων διαδικασιών	1d-17	Υλοποίηση παρεμβάσεων εξορθολογισμού γεωργικών πρακτικών σε παρακείμενες περιοχές σημαντικών υγροτόπων	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 10.1 Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές-κλιματικές δεσμεύσεις, 16.5 Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή
	2a-5	Δράσεις διαμόρφωσης, αποκατάστασης και διαχείρισης πράσινων υποδομών για την βελτίωση της διασύνδεσης των περιοχών N2000 σε περιφερειακό επίπεδο	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
	2a-6	Αποκατάσταση καμένων/υποβαμμένων δασικών περιοχών του δικτύου Natura 2000 με εγχώρια είδη που δεν ευνοούν την εξάπλωση της πυρκαγιάς.	8.4 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές, άλλες φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα ή από άλλες αιτίες

(15) Υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης & συμφωνιών με ιδιοκτήτες & διαχειριστές γαιών ή υδάτων για την τήρηση συγκεκριμένων διαδικασιών	2a-7	Ανάσχεση διάβρωσης και ερημοποίησης εδαφών	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων 8.2 Ενίσχυση για γεωργοδασοοικονομικά συστήματα 8.4 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές, άλλες φυσικές καταστροφές, καταστροφικά συμβάντα ή από άλλες αιτίες 10.1 Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές-κλιματικές δεσμεύσεις
	2b-3	Ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης οικιστομετρικών περιοχών, δράσεων, υπηρεσιών & υποδομών	8.5 Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή, 19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
	2b-6	Κατασκευή, ανάδειξη και συντήρηση ανοιχτών χώρων ερμηνείας περιβάλλοντος, διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος	19.2 Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης 4.3 Στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας
(15) Υλοποίηση πλάνων διαχείρισης και συμφωνιών με ιδιοκτήτες & διαχειριστές γαιών ή υδάτων για την εφαρμογή συγκεκριμένων προτάσεων	2c-5	Προστασία, βιολογική παραγωγή, διαχείριση και αειφόρος εκμετάλλευση των αρτύσιμων βοτάνων	7.6 Μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης 4.2 Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν

Πίνακας M10-32 ν

8.2.11. M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)

8.2.11.1. Νομική βάση

- Άρθρο 29 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
- Άρθρα 9-10 του Εφαρμοστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής
- Άρθρο 9 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη μεταβατική περίοδο 2021-2022

8.2.11.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Η στήριξη στο πλαίσιο του Μέτρου 11 παρέχεται για τη μετατροπή ή τη διατήρηση των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

Όπως αναφέρεται στη ανάλυση SWOT του ΠΑΑ 2014-2020, το κλίμα, τα εδάφη, η ποικιλότητα και η ιστορική ανάπτυξη των δεξιοτήτων στην Ελληνική γεωργία είναι ευνοϊκά για την ανάπτυξη βιολογικής γεωργίας. Η βιολογική γεωργία είναι περισσότερο προσαρμοσμένη σε μικρό μέγεθος κλήρου και είναι περισσότερο έντασης εργασίας με μέτριες απαιτήσεις ενδιάμεσων εισροών και ενέργειας. Συγχρόνως είναι συμβατή με την προστασία του περιβάλλοντος και την ορθολογική διαχείριση του νερού και άλλων εισροών. Τέλος, ικανοποιεί την ανάγκη του καταναλωτή για ασφαλή τρόφιμα ιδιαίτερα στην Ελλάδα που οι ανησυχίες των καταναλωτών εστιάζονται στα υπολείμματα φυτοφαρμάκων και αντιβιοτικών. Η βιολογική κτηνοτροφία αποτελεί μία συνιστώσα της εκτατικής κτηνοτροφίας που συμβάλλει στην ορθολογική διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου και της διατροφής του, την καλή διαβίωση των ζώων, την προστασία του περιβάλλοντος και την παραγωγή προϊόντων ποιότητας.

Η θέση της Ελλάδας όσον αφορά τη βιολογική παραγωγή βρίσκεται ακριβώς στο μέσο όρο της ΕΕ-27. Σύμφωνα με την Απογραφή Γεωργίας-Κτηνοτροφίας 2009-2010, η βιολογικά καλλιεργούμενη έκταση και οι βιολογικές εκτροφές στη χώρα όσο και ο αριθμός των καλλιεργητών - εκτροφέων αυξάνουν σταθερά. Παρόλα αυτά, κατά το 2011, περισσότεροι γεωργοί άφησαν τη βιολογική γεωργία (διεγράφησαν από τα αντίστοιχα μητρώα) παρά εισήλθαν (ενεγράφησαν στα μητρώα). Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι ο κλάδος επηρεάστηκε σαφώς από την ύφεση και τα μειούμενα εισοδήματα των καταναλωτών οι οποίοι μείωσαν τη δαπάνη για βιολογικά προϊόντα και επιζήτησαν πιο μειωμένες τιμές. Αυτό σημαίνει ότι οι λιγότερο ανταγωνιστικοί παραγωγοί αναγκάστηκαν να εξέλθουν της βιολογικής παραγωγικής διαδικασίας. Εκτιμάται ότι η θέση της Ελλάδας στην ΕΕ-27 όσον αφορά τη βιολογική γεωργία, είναι πολύ πιο κάτω από τις δυνατότητες της χώρας σε παραγωγή προϊόντων.

Η σημαντική βιοποικιλότητα (σημαντικοί οικότοποι και είδη καθώς και περιοχές Υψηλής Φυσικής Αξίας (HNV) εκτάσεις) καθώς και οι πλούσιοι φυσικοί πόροι της χώρας, ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες, πλούσιο υδατικό δυναμικό, θέτουν τις βάσεις για την ανάπτυξη της αγροτικής δραστηριότητας σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος και συγχρόνως τη δυνατότητα παραγωγής προϊόντων υψηλής ποιότητας (βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία) τα οποία μπορούν να ενισχύσουν την

ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Ένας μεγάλος αριθμός ειδών πανίδας και χλωρίδας εξαρτώνται άμεσα για την επιβίωση τους από τη συνέχιση των πρακτικών αυτών.

Η ενίσχυση των αγροτικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται σε περιοχές με περιβαλλοντικούς περιορισμούς θεωρείται σημαντική καθώς προστατεύει τη βιοποικιλότητα και ταυτόχρονα μπορεί να οδηγήσει τους παραγωγούς, δίνοντάς τους τα κατάλληλα κίνητρα, προς την πιστοποιημένη βιολογική γεωργία. Αυτό σε συνδυασμό με την αυξημένη προσφορά και ζήτηση βιολογικών προϊόντων μπορεί να αποφέρει εκτός από περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη στον αγροτικό κλάδο.

Η βιολογική καλλιέργεια ενδείκνυται για τη χώρα με βάση τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του τομέα (μικρός και πολυτεμαχισμένος κλήρος) και τις ιδιαίτερες εδαφοκλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν, οι οποίες αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα στην προώθηση της βιολογικής παραγωγής στη χώρα μας, ενώ παράλληλα παράγονται προϊόντα υψηλής ποιότητας.

Το Μέτρο στοχεύει στην ενθάρρυνση των αγροτών να εφαρμόσουν τις αρχές και τις μεθόδους βιολογικής καλλιέργειας, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007, καθώς και να διατηρήσουν αυτές τις μεθόδους μετά την αρχική περίοδο της μετατροπής.

Και στις δύο περιπτώσεις, η στήριξη παρέχεται για την εφαρμογή ευνοϊκών για το περιβάλλον μεθόδων παραγωγής που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τη βιολογική γεωργία.

Η Βιολογική παραγωγή αποτελεί μία ολιστική προσέγγιση αειφόρου αγροτικής παραγωγής, ικανοποιώντας την αυξανόμενη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση γεωργικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον και την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας. Η μέθοδος βιολογικής παραγωγής προσφέρει δημόσια αγαθά που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και την καλή διαβίωση των ζώων. Ειδικότερα όσον αφορά την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων η βιολογική γεωργία συμβάλλει:

- στην προστασία του εδάφους και της βιοποικιλότητας μέσω αύξησης της οργανικής ουσίας και μείωσης των ρύπων
- στην προστασία των νερών μέσω της μείωσης των ρύπων
- στη βελτίωση του ισοζυγίου των αερίων θερμοκηπίου μέσω αύξησης της οργανικής ουσίας των εδαφών και της μείωσης των εκπομπών N₂O και CH₄
- στο μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- στην πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και στη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους

Το Μέτρο συνεισφέρει στις περιοχές εστίασης (ΠΕ) 4Α “αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000, και εντός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων” και 4Β «βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων» της 4ης Ενωσιακής Προτεραιότητας «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία», ενισχύοντας μία πρακτική χαμηλών εισροών όπως το βιολογικό σύστημα παραγωγής και συγκεκριμένα μέσω της απαγόρευσης χρήσης ανόργανων αζωτούχων λιπασμάτων και της φυτοπροστασίας με φυσικές μεθόδους. Επίσης, το μέτρο συνεισφέρει και στην περιοχή εστίασης 4Γ «πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους», κυρίως μέσα από τις τεχνικές άροσης που χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία και της πολυετούς αμειψισποράς που εφαρμόζεται.

Συνεισφέρει δευτερευόντως στην Προτεραιότητα 5 «προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας» Συγκεκριμένα συνεισφέρει στην Περιοχή Εστίασης 5Δ «Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία», μέσω της μείωσης των εκπομπών υποξειδίου του αζώτου (N_2O) από τη μειωμένη εφαρμογή λιπασμάτων και την απαγόρευση ανόργανων αζωτούχων λιπασμάτων, καθώς και την αμειψισπορά με ψυχανθή και άλλες καλλιέργειες χλωρής λίπανσης. Επίσης συνεισφέρει στην 5Ε «προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία» αφού με την εφαρμογή κοπριάς αυξάνεται η περιεκτικότητα του εδάφους σε οργανική ουσία. Το παρόν μέτρο συμβάλλει εμμέσως και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, μέσω της συμβολής του στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία

Ωστόσο συμβάλλει και στην αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυσης της χερσαίας και υδρόβιας άγριας χλωρίδας και πανίδας μέσω της περιορισμένης χρήσης λιπασμάτων και βελτιωτικών χαμηλής διαλυτότητας και το σημαντικό περιορισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων και τυχόν μεταβολιτών αυτών, με θετικές επιπτώσεις επί της χερσαίας και υδρόβιας άγριας χλωρίδας και πανίδας (περιοχή εστίασης 4Α).

Όσον αφορά τη βιολογική κτηνοτροφία, οι δράσεις της συνδέονται άμεσα με την ευζωία των ζώων (3η Προτεραιότητα «προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία»).

Το Μέτρο συμβάλλει στην επίτευξη των εγκάρσιων στόχων για το περιβάλλον, τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν.

Επίσης συμβάλλει στην επίτευξη του θεματικού στόχου 4 του ΣΕΣ «Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς» καθώς και στο θεματικού στόχου 6 «Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων»

Το μέτρο περιλαμβάνει δύο υπομέτρα:

- Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους

Οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν να εντάξουν στο σύστημα της βιολογικής γεωργίας σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007 τα αγροτεμάχια με τις καλλιέργειες ή τις εκτροφές ζώων που επιθυμούν για μία τριετία και συνάπτουν σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Μετά από πρόταση του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ δύναται να δοθεί ετήσια παράταση.

Για νέες δεσμεύσεις, οι οποίες αναλαμβάνονται μετά το 2021, η διάρκειά τους είναι τριετής.

- Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής

Στο υπομέτρο αυτό οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν να διατηρήσουν στο σύστημα της βιολογικής γεωργίας σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007 τα αγροτεμάχια με τις καλλιέργειες ή τις εκτροφές ζώων που επιθυμούν για μια πενταετία και έχουν συνάψει σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Πιστοποίησης

βιολογικών προϊόντων. Μετά από πρόταση του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ δύναται να δοθεί ετήσια παράταση.

Για νέες δεσμεύσεις, οι οποίες αναλαμβάνονται μετά το 2021, η διάρκειά τους είναι τριετής.

Στην περίπτωση της μετατροπής βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής τα πρώτα χρόνια η διαχείριση των εχθρών είναι πιο δύσκολη λόγω της μη ανάπτυξης ωφέλιμων εντόμων και η γονιμότητα του εδάφους και η οργανική ουσία είναι μικρότερη με αποτέλεσμα μικρότερες αποδόσεις. Επίσης το προϊόν είναι σε μεταβατικό στάδιο και έχει μικρότερη τιμή από το πλήρες βιολογικό προϊόν.

Οι δικαιούχοι μπορούν να ενταχθούν και σε άλλα μέτρα που συνδέονται με αυτό της Βιολογικής Γεωργίας προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά των δράσεων τους. Σε πολλές περιπτώσεις οι δικαιούχοι της βιολογικής γεωργίας ευνοούνται στη βαθμολόγηση των κριτηρίων επιλογής άλλων μέτρων ή αντίστροφα οι δικαιούχοι άλλων μέτρων προκρίνονται για τη συμμετοχή τους στο μέτρο της βιολογικής γεωργίας. Ειδικότερα:

- Στο μέτρο 2 Συμβουλευτικές υπηρεσίες προβλέπεται η εκπαίδευση των αγροτικών συμβούλων σχετικά με το μέτρο της βιολογικής γεωργίας και η αντίστοιχη συμβουλευτική στήριξη στους βιοκαλλιεργητές.
- Μέσω του μέτρου M3.1 για τα συστήματα ποιότητας, οι νέοι βιοκαλλιεργητές μπορούν να καλύψουν το κόστος πιστοποίησης του τρόπου καλλιέργειας και των προϊόντων τους ως βιολογικά.
- Στο υπομέτρο M4.2 για τη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό γεωργικό προϊόν η επεξεργασία βιολογικών πρώτων υλών αποτελεί κριτήριο επιλογής του υπομέτρου.
- Τέλος στο μέτρο της βιολογικής γεωργίας μοριοδοτούνται οι δικαιούχοι του μέτρου M6.1 Εγκατάσταση Νέων Γεωργών και οι δικαιούχοι του μέτρου Μέτρο M09, δηλαδή οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών.

8.2.11.3. *Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής*

8.2.11.3.1. 11.1.1 Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία

Επιμέρους μέτρο:

- 11.1 - ενίσχυση για τη μετατροπή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας

8.2.11.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύεται η μετατροπή των καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία από συμβατικές σε βιολογικές, σε δικαιούχους που εφαρμόζουν τον Κανονισμό 834/2007,

όπως ισχύει. Οι δικαιούχοι δεσμεύονται να συνάψουν σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων.

Η δέσμευση είναι τριετούς διάρκειας και εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της τριετίας, τα οποία κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης.

Με πρόταση του Ενδιάμεσου Φορέα Εφαρμογής και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ δίνεται η δυνατότητα παράτασης ενός έτους.

Για νέες δεσμεύσεις οι οποίες αναλαμβάνονται μετά το 2021, η διάρκειά τους είναι τριετής.

Όσον αφορά την ομάδα καλλιέργειας «Ελαιοκομία», η ελάχιστη πυκνότητα φύτευσης των ενταγμένων ελαιοτεμαχίων ανέρχεται σε 80 ελαιόδεντρα/Ha προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι πρόκειται για συστηματικό ελαιώνα. Το ελάχιστο μέγεθος της ενταγμένης εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 0,2 Ha για αροτραίες καλλιέργειες, 0,3 Ha για μόνιμες φυτείες και 0,3 Ha για μικτές εκμεταλλεύσεις.

Σε περίπτωση αλλαγής των προβλεπόμενων δεσμεύσεων στον ενίοτε ισχύοντα κανονισμό για τη βιολογική γεωργία οι δικαιούχοι μπορούν:

- Να συνεχίσουν τη βιολογική παραγωγή βάσει των νέων προβλέψεων, με τη σχετική προσαρμογή των δεσμεύσεών τους,
- Να σταματήσουν τις εν λόγω δεσμεύσεις χωρίς την απαίτηση για επιστροφή των ενισχύσεων ως αχρεωστήτως καταβληθέντες.

Σε περίπτωση που οι αναληφθείσες δεσμεύσεις εκτείνονται στην επόμενη προγραμματική περίοδο προβλέπονται οι ανωτέρω δύο δυνατότητες των δικαιούχων έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή των δεσμεύσεών τους στο νομικό καθεστώς της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής: Όλη η χώρα

8.2.11.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως, ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για και το διαφυγόν εισόδημα και τις πρόσθετες δαπάνες, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

8.2.11.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρα Κεφαλαίου I του τίτλου IV (πολλαπλή συμμόρφωση) του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013
- Άρθρα 4 και 43-47 του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καν. (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου
- Κανονισμός του Συμβουλίου 834/2007 για την οργανική γεωργία και της Επιτροπής 889/2008 για τους κανόνες εφαρμογής.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/ 2008 με λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου
- Κανονισμός του Συμβουλίου 882/2004 για την διενέργεια επίσημων ελέγχων στις ζωοτροφές και τα τρόφιμα
- Άρθρο 3 της αριθμ.104/7056 (ΦΕΚ 147Β/22/01/2015) ΥΑ (Ορισμός ενεργού γεωργού)
- Απόφαση αριθ. 245090/11-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β΄) « Καθορισμός συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του καν.(ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου «περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής» όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.11.3.1.4. Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι μπορεί να είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών αγροτών σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

8.2.11.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους:

- για το διαφυγόν εισόδημα που συνεπάγεται η μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία.
- για το πρόσθετο κόστος που συνίσταται σε εργαστηριακές αναλύσεις. Για δεσμεύσεις οι οποίες αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά δεν ενισχύεται το πρόσθετο κόστος των εργαστηριακών αναλύσεων.

Οι δαπάνες πιστοποίησης για τους νεοεισερχόμενους θα ενισχυθούν από το μέτρο Μ3.1.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας» του ΠΑΑ 2014-2022.

8.2.11.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Ο δικαιούχος πρέπει να είναι ενεργός γεωργός σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων

ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Τα αγροτεμάχια που θα ενταχθούν στο υπομέτρο πρέπει να τηρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.
- Στην περίπτωση των μόνιμων φυτειών (δενδρώδεις καλλιέργειες, μικρόκαρπες/δάσους, ακτινίδιο και αμπελώνες) τα προς ένταξη αγροτεμάχια θα πρέπει να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με επιλέξιμη για τη δέσμευση μόνιμη καλλιέργεια κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.

Επιλέξιμες στο πλαίσιο της δράσης είναι οι αροτραίες και μόνιμες καλλιέργειες που αποτυπώνονται στο σχετικό πίνακα με τα ύψη ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι καλλιέργειες, τα προϊόντα των οποίων χρησιμοποιούνται για ενεργειακούς σκοπούς, και οι υδροπονικές καλλιέργειες.

8.2.11.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Εφόσον ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκυρηχθέντος ποσού, ισχύουν οι ακόλουθες αρχές κριτηρίων επιλογής:

- Γεωργοί νεαρής ηλικίας
- Εντασόμενη έκταση
- Εντασόμενη έκταση που ανήκει σε περιβαλλοντικά ευαίσθητες

8.2.11.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ποσά στήριξης, τα οποία εμφανίζονται στους πίνακες M11-1 «Ύψος ενίσχυσης για τη μετατροπή σε βιολογική γεωργία» και M11-1α «Ύψος ενίσχυσης για τη μετατροπή σε βιολογική γεωργία για τα λοιπά κηπευτικά» αποτελούν το σύνολο ή τμήμα των ποσών ενίσχυσης βάσει των εγκεκριμένων μελετών και δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα 600€/Ha/έτος για τις αροτραίες καλλιέργειες και τα 900€/Ha/έτος για τις μόνιμες/πολυετείς καλλιέργειες.

Οι δαπάνες πιστοποίησης για τους νεοεισερχόμενους στη βιολογική γεωργία θα ενισχυθούν από το μέτρο M3.1.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας» του ΠΑΑ 2014-2022.

Οι δαπάνες για το κόστος αναλύσεων δεν αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη για δεσμεύσεις, που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά. Τα νέα ύψη ενίσχυσης υπολογίζονται με αφαίρεση του σχετικού κόστους αναλύσεων από τα ύψη ενίσχυσης του Πίνακα M11-1 «Ύψος ενίσχυσης για τη μετατροπή σε βιολογική γεωργία».

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (€/ΗΑ/ΕΤΟΣ)¹
Ελαιοκομία	679
Σταφίδα	719
Επιτραπέζια σταφύλια	900
Σταφύλια οиноποιήσιμα	845
Μηλοειδή	644
Πυρηνόκαρπα	900
Εσπεριδοειδή	345
Αραβόσιτος κτηνοτροφικός	600
Αραβόσιτος εδώδιμος	563
Χειμερινά σιτηρά	122
Ρύζι	371
Μηδική, Τριφύλλι	585
Άλλα κτηνοτροφικά ψυχανθή	430
Όσπρια	456
Βαμβάκι	496
Λινάρι, Ελαιοκράμβη, Ηλίανθος, Σόργο, λοιπές αροτραίες καλλιέργειες	529
Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά	600
Ροδιά, Ακτινίδιο, Συκιά, Μικρόκαρπες/Δάσους, Ακρόδρυα	900
Αβοκάντο	900
Φραγκόσυκα	900
Υπαίθρια καλλιέργεια τομάτας, μελιτζάνας, πιπεριάς	600
Καπνός	600
Φυλλώδη Λαχανικά - Σταυρανθή /Βολβώδη/ Καρότο/Πατάτα	600

¹ Στα ποσά ενίσχυσης περιλαμβάνεται και το κόστος αναλύσεων

Πίνακας M11-1 «Ύψος ενίσχυσης για τη μετατροπή σε βιολογική γεωργία»

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (€/ΗΑ/ΕΤΟΣ)³
Αγκινάρα	600
Φασολάκια υπαίθρια	600
Φασολάκια θερμοκηπίου	600
Αρακάς (χλωρός)	600
Κουκιά (χλωρά)	600
Μπάμια (Λοβός)	600
Καρπούζι υπαίθριο	600
Καρπούζι θερμοκηπίου	600
Πεπόνι υπαίθριο	600
Πεπόνι θερμοκηπίου	600
Φράουλα υπαίθρια	600
Φράουλα θερμοκηπίου	600
Αγγούρι υπαίθριο	600
Αγγούρι θερμοκηπίου	600
Γλυκοπατάτα	600
Τομάτα υπαίθρια	600
Τομάτα θερμοκηπίου	600
Αρωματικά κουζίνας ¹	600
Άγρια Λαχανευόμενα ²	600
Πιπεριά θερμοκηπίου	600
Μελιτζάνα θερμοκηπίου	600

¹ Μάραθος, Άνηθος, Σέλινο, Μαϊντανός, Ρίγανη, κ.λπ.

² Ραδίκι, Σέσκουλο, Βλίτα, Σπανάκι, Σταμναγκάθι, κ.λπ.

³ Στο ύψος ενίσχυσης δεν συμπεριλαμβάνεται το κόστος αναλύσεων

Πίνακας Μ11-1α «Ύψος ενίσχυσης για τη μετατροπή σε βιολογική γεωργία για τα λοιπά κητευτικά»

8.2.11.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.11.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.1.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο και αφορούν τη βιολογική γεωργία.

Η γραμμή βάσης όσον αφορά τις Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία, συνίσταται σε υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στον Πίνακα M11-2 "Γραμμή βάσης Βιολογικής Γεωργίας", στο σχετικό κεφάλαιο του μέτρου, σχετικά με:

- Πολλαπλή Συμμόρφωση
- Ελάχιστα κριτήρια και ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθεις γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πελάτη I
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία	Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να: εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στα ενταγμένα στις δραστηριότητες αγροτεμάχια σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως ισχύει κάθε φορά.	Η εφαρμογή των συμβατικών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> • ΚΑΔ 1 Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφοδιάζουν το έδαφος των γεωργικών εκτάσεων (καλλιεργούμενων και μη) με συνολική ποσότητα αζώτου από κτηνοτροφικά απόβλητα πάνω από 250 κιλώ/εκτάριο σε χρονικό διάστημα 12 μηνών. Τα όρια αυτά περιλαμβάνουν τόσο την εφαρμογή επεξεργασμένων κτηνοτροφικών αποβλήτων όσο και την απόθεση αποβλήτων από τα ίδια τα ζώα που πιθανόν να βρίσκουν στις εκτάσεις αυτές. • ΚΑΔ 1 Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα κατά το χρονικό διάστημα από 1η Νοεμβρίου μέχρι 1η Φεβρουαρίου. Τα απόβλητα πτηνοτροφείων και τα υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται σε αμιγώδη εδάφη επιπλέον και κατά το διάστημα από 1η Σεπτεμβρίου μέχρι 31η Οκτωβρίου. Εξαιρέση από την ανωτέρω απαγόρευση ισχύει στις παρακάτω περιπτώσεις: <ul style="list-style-type: none"> α. στη λίπανση εγκατεστημένης καλλιέργειας χειμερινών κηπευτικών, στην οποία επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων στα ήδη αναπτυγμένα φυτά. β. στη βασική λίπανση, για όσες καλλιέργειες απαιτείται (μεταξύ των οποίων και τα χειμερινά σιτηρά), με την προϋπόθεση να μη χρησιμοποιούνται νιτρικά λιπάσματα (πχ. νιτρική αμμωνία ή άλλο λιπάσμα που περιέχει νιτρικά ιόντα σε οποιαδήποτε αναλογία) απόβλητα πτηνοτροφείων ή υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα (επιτρέπεται δηλαδή η χρήση ουρίας, αμμωνίας, λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης αζώτου κ.λπ. καθώς και κοπριάς αιγοπροβάτων και στερεών αποβλήτων βοοειδών και χοιροεστίων). • ΚΑΔ 1 Οι παραγωγοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα κοντά σε επιφανειακά νερά (ποτάμια, υδατορέματα, λίμνες, διώρυγες, τάφροι και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης) ή υπόγεια νερά (πηγές, πηγάδια και γεωτρήσεις), και ειδικότερα: <ul style="list-style-type: none"> α. Προκειμένου για αζωτούχα λιπάσματα: σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων από επιφανειακά νερά σε περίπτωση επίθεσης έκτασης, και σε απόσταση μικρότερη των 6 μέτρων σε εσρούς με κλίση άνω του 8%. β. Προκειμένου για κτηνοτροφικά απόβλητα: σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από επιφανειακά νερά για την περίπτωση των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων, και 20 μέτρων για την περίπτωση των υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων. γ. Σε εκτάσεις με κλίση άνω του 8%, όταν τα λιπάσματα ή τα κτηνοτροφικά απόβλητα είναι σε υγρή μορφή, με εξαίρεση την εφαρμογή μέσω του συστήματος της στάγδην άρδευσης ή με τη μέθοδο της έγχυσης. δ. Σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από γεωτρήσεις, πηγές και πηγάδια. • ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ηχηλομετρίας των ζώων τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύν του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσφατα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι διεξαγωγές εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες, με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. • ΚΑΔ 1 Σε εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε ευαρδβλιντες στη νιτρούπανση ζώνες, η ποσότητα κοπριάς που προστίθεται κάθε χρόνο στο έδαφος είτε από ανθρώπους είτε από τα ίδια τα ζώα, να μην περιέχει αζώτο πάνω από 170 κιλώ/εκτάριο. 	<p>Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα III της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και εναρμονίστηκαν στην εθνική νομοθεσία με τον ν.4036/2012 (Α 8) και το παράρτημα 3 αυτού. Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργειαν, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προορίζονται σε αυτές. • Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α 8), όπως κάθε φορά ισχύει για να μπορούν να προμηθεύονται μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γεω κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες μέθδων και μηχανημάτων δηλαδή:</p> <ul style="list-style-type: none"> α. για τις άρδουμες εκτάσεις να εφαρμόζει μία άρροση ανά έτος β. για τους δεινρόνες και αμεινόνες να καθαρίζει το υποορόφο ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη

Πίνακα Μ11-2 "Γραμμή βάσης Βιολογικής Γεωργίας"

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.2. 11.1.2 Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία

Επιμέρους μέτρο:

- 11.1 - ενίσχυση για τη μετατροπή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας

8.2.11.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύεται η μετατροπή πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία από συμβατικές σε βιολογικές, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 14 του καν. 834/2007, όπως αυτός ισχύει.

Οι δικαιούχοι δεσμεύονται να συνάψουν σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Ο ενταγμένος βοσκότοπος θα πρέπει να κατέχεται νόμιμα κατ' έτος και για όλη την περίοδο της δέσμευσης.

Με πρόταση του Ενδιάμεσου Φορέα Εφαρμογής και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ δίνεται η δυνατότητα παράτασης ενός έτους.

Για νέες δεσμεύσεις οι οποίες αναλαμβάνονται μετά το 2021, η διάρκειά τους είναι τριετής.

Σε περίπτωση αλλαγής των προβλεπόμενων δεσμεύσεων στον ενίοτε ισχύοντα κανονισμό για τη βιολογική γεωργία οι δικαιούχοι μπορούν:

- Να συνεχίσουν τη βιολογική παραγωγή βάσει των νέων προβλέψεων, με τη σχετική προσαρμογή των δεσμεύσεών τους,
- Να σταματήσουν τις εν λόγω δεσμεύσεις χωρίς την απαίτηση για επιστροφή των ενισχύσεων ως αχρεωστήτως καταβληθέντες.

Σε περίπτωση που οι αναληφθείσες δεσμεύσεις εκτείνονται στην επόμενη προγραμματική περίοδο προβλέπονται οι ανωτέρω δύο δυνατότητες των δικαιούχων έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή των δεσμεύσεών τους στο νομικό καθεστώς της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Τομείς παρέμβασης για τη βιολογική κτηνοτροφία: βοοτροφία (αγελαδοτροφία – βουβαλοτροφία), προβατοτροφία και αιγοτροφία καθώς επίσης και μελισσοκομία.

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής: Όλη η χώρα

8.2.11.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο βοσκοτόπου για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

8.2.11.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρα Κεφαλαίου I του τίτλου IV (πολλαπλή συμμόρφωση) του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013
- Άρθρα 4 και 43-47 του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καν. (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου
- Κανονισμός του Συμβουλίου 882/2004 για την διενέργεια επίσημων ελέγχων στις ζωοτροφές και τα τρόφιμα
- Άρθρο 3 της αριθμ.104/7056 (ΦΕΚ 147Β/22/01/2015) ΥΑ (Ορισμός ενεργού γεωργού)
- Απόφαση αριθ. 245090/11-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β') « Καθορισμός συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του καν.(ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου «περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής» όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.11.3.2.4. Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι μπορεί να είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών αγροτών σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

8.2.11.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα που συνεπάγεται η μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία.

Οι δαπάνες πιστοποίησης για τους νεοεισερχόμενους θα ενισχυθούν από το μέτρο Μ3.1.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας» του ΠΑΑ 2014-2022.

8.2.11.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Ο δικαιούχος πρέπει να είναι ενεργός γεωργός σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Ο βοσκότοπος και το ζωικό κεφάλαιο της εκμετάλλευσης που θα ενταχθούν στο υπομέτρο πρέπει να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.

Επιλέξιμα για ενίσχυση είναι τα βοοειδή άνω των 6 μηνών και τα αιγοπρόβατα άνω των 12 μηνών, καθώς επίσης και τα μελισσοσμήνη .

8.2.11.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Εφόσον ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκυρηχθέντος ποσού, ισχύουν οι ακόλουθες αρχές κριτηρίων επιλογής:

- Γεωργοί νεαρής ηλικίας
- Βιολογική παραγωγή ζωοτροφών

Ειδικότερα, για τη μετάβαση στη βιολογική μελισσοκομία προτεραιότητα δίνεται βάσει της αρχής κριτηρίου επιλογής: "Γεωργοί νεαρής ηλικίας"

8.2.11.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ετήσια ποσά στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης για πυκνότητα βόσκησης 1MMZ/Ha περιγράφονται στον Πίνακα M11-3 «Ύψος ενίσχυσης για τη μετατροπή σε βιολογική κτηνοτροφία».

Το ύψος ενίσχυσης περιλαμβάνει το διαφυγόν εισόδημα και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 450 €/Ha/έτος.

Ειδικά για τη βιολογική μελισσοκομία, το ύψος ενίσχυσης ανέρχεται στα 26,39€/κυψέλη/έτος. Σε περίπτωση ενίσχυσης για τη βιολογική παραγωγή μελιού και μελισσοκομικών προϊόντων εξετάζεται η μη διπλή χρηματοδότηση από δράσεις του «Εθνικού Μελισσοκομικού Προγράμματος».

Οι δαπάνες πιστοποίησης για τους νεοεισερχόμενους στη βιολογική κτηνοτροφία θα ενισχυθούν από το μέτρο M3.1.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας» του ΠΑΑ 2014-2022.

Κατηγορία Ζώου	Ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)
Αιγοπρόβατα	211
Βοοειδή με κρεατοπαραγωγική/μικτή κατεύθυνση	267
Βοοειδή με γαλακτοπαραγωγική κατεύθυνση	333

8.2.11.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.11.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.2.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο και αφορούν στη βιολογική κτηνοτροφία.

Η γραμμή βάσης όσον αφορά στις ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία, συνίσταται σε υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στους Πίνακες M11-4: «Γραμμή βάσης Βιολογικής Κτηνοτροφίας» και M11-4α "Γραμμή βάσης Βιολογικής Μελισσοκομίας"

- Πολλαπλή Συμμόρφωση
- Ελάχιστα κριτήρια και ελάχιστη δραστηριότητα

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία	Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να: εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην ενταγμένη στη δράση κτηνοτροφική εκμετάλλευση σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007	Η εφαρμογή των συμβατικών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων εκτροφής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τηρεί τους στοιχειώδεις κανόνες ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών και να μη διαθέτει ή πωλεί προϊόντα επβλαβή ή ακατάλληλα για κατανάλωση. ΚΑΔ 4 Ζωοτροφές <ul style="list-style-type: none"> α. Να καταγράφει στο μητρώο εισροών και εκροών τυχόν χρήση χημικών σκευασμάτων κατά την παραγωγή των πρώτων υλών ζωοτροφών και να τηρεί αρχείο των ετικετών τους. β. Εφόσον χρησιμοποιεί μη φαρμακευτικά πρόσθετα ζωοτροφών, να το πράττει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία υπό τις οδηγίες του γεωπόνου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας και να καταγράφει τις χρησιμοποιούμενες ποσότητες και τις ημερομηνίες χρήσης τους στο Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. γ. Να καταγράφει στο Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. την ποσότητα και την προέλευση των ζωοτροφών (στοιχεία πωλητή, αριθμό έγκρισης/ εγγραφής της μονάδας) που χρησιμοποιεί για τη διατροφή των ζώων της εκμετάλλευσής και να τηρεί αρχείο των αντίστοιχων παραστατικών και ετικετών. δ. Εφόσον χρησιμοποιεί γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές, να τηρεί αρχείο για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών των πιστοποιητικών, στα οποία αναγράφονται το όνομα του γενετικά τροποποιημένου οργανισμού και ο μοναδικός ταυτοποιητής του. ε. Να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των ζωοτροφών, ανάλογα με το είδος του ζώου για το οποίο προορίζονται και να διαχωρίζονται χωροταξικά οι φαρμακούμενες από τις μη φαρμακούμενες ζωοτροφές ΚΑΔ 4 Υγεία – Πρόληψη Να χρησιμοποιεί τα κτηνιατρικά φάρμακα εφαρμόζοντας κτηνιατρική συνταγή και να καταγράφει τις ημερομηνίες χορήγησης τους και την περίοδο αναμονής στο μητρώο φαρμακευτικής αγωγής της εκμετάλλευσής. ΚΑΔ 5 Να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998 (Α 191), όπως κάθε φορά ισχύει. Από τις κατά παρέκκλιση επιτρεπόμενες ουσίες του άρθρου 5 του Π.Δ. 259/1998 εξαιρείται η οιστραδιόλη 17Β, όπως προβλέπεται στο Π.Δ. 233/2005 (Α 281). Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όπου η χορήγηση ουσιών γίνεται για θεραπευτικούς σκοπούς υπό την ευθύνη κτηνιάτρου, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί τους χρόνους αναμονής και να αποδεικνύει με έγγραφα στοιχεία την τήρηση των προϋποθέσεων των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998, όπως κάθε φορά ισχύει. ΚΑΔ 9 Να τηρεί τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 και το Παράρτημα IV του Καν. (ΕΚ) 999/2001, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάθε φορά. Για τις προβλεπόμενες από το ανωτέρω Παράρτημα παρεκκλίσεις, ο γεωργός λαμβάνει ειδική έγκριση από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές. Ο γεωργός που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις επιτρεπόμενες κατά παρέκκλιση ζωικές πρωτεΐνες του παραρτήματος IV του Κανονισμού (ΕΚ) 999/2001, όπως ισχύει, στην παραγωγή σύνθετων ζωοτροφών, υποβάλλει σχετική αίτηση στην οικεία Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στις διατάξεις της αριθ. 275751/2004 ΚΥΑ (Β 1276). ΚΑΔ 11 Ο γεωργός, ο οποίος εκτρέφει μόνους, υποχρεούται να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4 του Π.Δ. 179/1998 (Α 133). ΚΑΔ 13 Οι εκτροφείς των υπόλοιπων παραγωγικών ζώων, υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 4 του Π.Δ. 374/2001 (Α 251). 	Δεν αφορά	Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη/η για βοσκή χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τους βοσκότοπους να κόβει και να απομακρύνει τη βλάστηση ώστε η πόωδης βλάστηση να μην υπερβαίνει το ύψος των εβδομήντα εκατοστών.

Πίνακας Μ11-4: «Γραμμή βάσης Βιολογικής Κτηνοτροφίας»

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην μελισσοκομία	<p>Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην ενταγμένη στη δράση μελισσοκομική εκμετάλλευση, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως ακολούθως:</p> <p>α) Εγκατάσταση μελισσοκομείων σε κατάλληλες για βιολογική εκμετάλλευση και παραγωγή</p> <p>β) Κατασκευή κυψελών από φυσικά υλικά,</p> <p>γ) Απαγόρευση ακρωτηριασμού βασισσών,</p> <p>δ) Κερί προεργασμένο από μονάδες βιολογικής παραγωγής</p> <p>ε) Διατήρηση επαρκών αποθεμάτων μελιού και γύρης για τη χειμερινή επιβίωση</p> <p>στ) Διατροφή των μελισσών μόνο σε περίπτωση που απαιτείται η επιβίωσή τους λόγω κλιματικών συνθηκών. Για τη διατροφή πρέπει να χρησιμοποιείται βιολογικό μέλι, βιολογικό σιρόπι ζάχαρης ή βιολογική ζάχαρη</p> <p>ζ) Φυσική επεξεργασία για την απολύμανση των μελισσών, όπως με αιμό ή γυμνή φλόγα.</p> <p>η) Χρήση μυρμηκικού οξέος, γαλακτικού οξέος, οξικού οξέος και οξαλικού οξέος καθώς και μενδόλης, θυμόλης, ευκαλιπτόλης ή καμφοράς σε περιπτώσεις βαρρικής ακαρίας (Varroa destructor).</p>	Η εφαρμογή των συμβατικών πρακτικών και μεθόδων εκτροφής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις

Πίνακας Μ11-4α "Γραμμή βάσης Βιολογικής Μελισσοκομίας"

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.11.3.3. 11.2.1 Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία

Επιμέρους μέτρο:

- 11.2 - ενίσχυση για τη διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας

8.2.11.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύεται η διατήρηση βιολογικών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία, σε δικαιούχους που εφαρμόζουν τον Κανονισμό 834/2007 και διατηρούν ενεργή σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Η δέσμευση είναι πενταετής, με δυνατότητα ετήσιας παράτασης μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου.

Για νέες δεσμεύσεις οι οποίες αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά, η διάρκειά τους είναι τριετής.

Σε περίπτωση αλλαγής των προβλεπόμενων δεσμεύσεων στον ενίοτε ισχύοντα κανονισμό για τη βιολογική γεωργία οι δικαιούχοι μπορούν:

- Να συνεχίσουν τη βιολογική παραγωγή βάσει των νέων προβλέψεων, με τη σχετική προσαρμογή των δεσμεύσεών τους,
- Να σταματήσουν τις εν λόγω δεσμεύσεις χωρίς την απαίτηση για επιστροφή των ενισχύσεων ως αχρεωστήτως καταβληθέντες.

Σε περίπτωση που οι αναληφθείσες δεσμεύσεις εκτείνονται στην επόμενη προγραμματική περίοδο προβλέπονται οι ανωτέρω δύο δυνατότητες των δικαιούχων έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή των δεσμεύσεών τους στο νομικό καθεστώς της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Η δέσμευση εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια που κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο της δέσμευσης.

Το ελάχιστο μέγεθος της ενταγμένης εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 0,2 Ha για αροτραίες καλλιέργειες, 0,3 Ha για μόνιμες φυτείες και 0,3 Ha για μικτές εκμεταλλεύσεις.

Όσον αφορά την ομάδα καλλιέργειας «Ελαιοκομία», η ελάχιστη πυκνότητα φύτευσης των ενταγμένων ελαιοτεμαχίων ανέρχεται σε 80 ελαιόδεντρα/Ha προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι πρόκειται για συστηματικό ελαιώνα.

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής: Όλη η χώρα

8.2.11.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα, τις πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

8.2.11.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρα Κεφαλαίου I του τίτλου IV (πολλαπλή συμμόρφωση) του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013
- Άρθρα 4 και 43-47 του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καν. (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου
- Κανονισμός του Συμβουλίου 882/2004 για την διενέργεια επίσημων ελέγχων στις ζωοτροφές και τα τρόφιμα
- Άρθρο 3 της αριθμ.104/7056 (ΦΕΚ 147Β/22/01/2015) ΥΑ (Ορισμός ενεργού γεωργού)
- Απόφαση αριθ. 245090/11-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β΄) « Καθορισμός συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του καν.(ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου «περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής» όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί.

8.2.11.3.3.4. Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι μπορεί να είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών αγροτών σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

8.2.11.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώσουν τους δικαιούχους:

- για το διαφυγόν εισόδημα, που συνεπάγεται η διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία,
- για πρόσθετα κόστη που συνίστανται στις δαπάνες για εργαστηριακές αναλύσεις. Οι δαπάνες για το κόστος αναλύσεων δεν αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη για δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά.
- για το κόστος συναλλαγής που συνίσταται στις δαπάνες πιστοποίησης για την εφαρμογή των κατευθύνσεων, προδιαγραφών και τεχνικών της βιολογικής γεωργίας, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007.

8.2.11.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

Ο δικαιούχος πρέπει να είναι ενεργός γεωργός σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Τα αγροτεμάχια που θα ενταχθούν στο υπομέτρο πρέπει να τηρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.

Στην περίπτωση των μόνιμων φυτειών (δενδρώδεις καλλιέργειες, μικρόκαρπες/δάσους, ακτινίδιο και αμπελώνες) τα προς ένταξη αγροτεμάχια θα πρέπει να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με επιλέξιμη για τη δέσμευση μόνιμη καλλιέργεια κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.

- Να υφίσταται ενεργή σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων για την εφαρμογή των κατευθύνσεων, προδιαγραφών και τεχνικών της βιολογικής γεωργίας, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007. Αγροτεμάχια που βρίσκονται σε φάση μετάβασης από τη συμβατική στη βιολογική γεωργία είναι επιλέξιμα στη δράση, δεδομένου ότι στη φάση μετάβασης εφαρμόζονται ήδη στο αγροτεμάχιο οι διατάξεις του καν. 834/2007 περί βιολογικού τρόπου παραγωγής.

Επιλέξιμες στο πλαίσιο της δράσης είναι οι ετήσιες και μόνιμες καλλιέργειες που αποτυπώνονται στους σχετικούς πίνακες με τα ύψη ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι καλλιέργειες τα προϊόντα των οποίων χρησιμοποιούνται για ενεργειακούς σκοπούς, και οι υδροπονικές καλλιέργειες.

8.2.11.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Εφόσον ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκυρηχθέντος ποσού, ισχύουν οι ακόλουθες αρχές κριτηρίων επιλογής:

- Επαγγελματίες αγρότες
- Χρονική διάρκεια προηγούμενης εφαρμογής βιολογικού συστήματος
- Εντασόμενη έκταση
- Εντασόμενη έκταση που ανήκει σε περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές

8.2.11.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα ποσά στήριξης, τα οποία εμφανίζονται στους πίνακες M11-5 «Ύψος ενίσχυσης για τη διατήρηση της βιολογικής καλλιέργειας στις αροτραίες καλλιέργειες, στις μόνιμες καλλιέργειες και στα φυλλώδη λαχανικά» και M11-5α «Ύψος ενίσχυσης για τη διατήρηση της βιολογικής γεωργίας στα λοιπά κηπευτικά» αποτελούν το σύνολο ή τμήμα των ποσών ενίσχυσης βάσει των εγκεκριμένων μελετών και δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα 600€/Ha/έτος για τις αροτραίες καλλιέργειες και τα 900€/Ha/έτος για τις μόνιμες/πολυετείς καλλιέργειες.

Οι δαπάνες για το κόστος αναλύσεων δεν αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη, για δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά. Τα νέα ύψη ενίσχυσης υπολογίζονται με αφαίρεση του σχετικού κόστους αναλύσεων από τα ύψη ενίσχυσης του Πίνακα Μ11-5 «Ύψος ενίσχυσης για τη διατήρηση της βιολογικής καλλιέργειας στις αροτραίες καλλιέργειες, στις μόνιμες καλλιέργειες και στα φυλλώδη λαχανικά».

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (€/ΗΑ/ΕΤΟΣ)¹
Ελαιοκομία	505
Σταφίδα	636
Επιτραπέζια σταφύλια	900
Σταφύλια οινοποιήσιμα	657
Μηλοειδή	532
Πυρηνόκαρπα	900
Εσπεριδοειδή	334
Αραβόσιτος κτηνοτροφικός	544
Αραβόσιτος εδώδιμος	563
Χειμερινά σιτηρά	120
Ρύζι	446
Μηδική, Τριφύλλι	574
Άλλα κτηνοτροφικά ψυχανθή	491
Όσπρια	491
Βαμβάκι	516
Λινάρι, Ελαιοκράμβη, Ηλίανθος, Σόργο, λοιπές αροτραίες καλλιέργειες	493
Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά	600
Ροδιά, Συκιά, Μικρόκαρπες/Δάσους	900
Ακτινίδιο	870
Φραγκόσυκα	900
Υπαίθρια καλλιέργεια τομάτας, μελιτζάνας, πιπεριάς	600
Αβοκάντο	900
Ακρόδρυα	616
Καπνός	600
Φυλλώδη Λαχανικά - Σταυρανθή /Βολβώδη/ Καρότο/Πατάτα	600

¹ Στα ποσά ενίσχυσης περιλαμβάνεται και το κόστος αναλύσεων

Πίνακας M11-5 « Ύψος ενίσχυσης για τη διατήρηση της βιολογικής καλλιέργειας στις αροτραίες καλλιέργειες, στις μόνιμες καλλιέργειες και στα φυτολαχανικά»

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (€/ΗΑ/ΕΤΟΣ) ³
Αγκινάρα	600
Φασολάκια υπαίθρια	600
Φασολάκια θερμοκηπίου	600
Αρακάς (χλωρός)	600
Κουκιά (χλωρά)	600
Μπάμια (Λοβός)	600
Καρπούζι υπαίθριο	600
Καρπούζι θερμοκηπίου	600
Πεπόνι υπαίθριο	600
Πεπόνι θερμοκηπίου	600
Φράουλα υπαίθρια	600
Φράουλα θερμοκηπίου	600
Αγγούρι υπαίθριο	600
Αγγούρι θερμοκηπίου	600
Γλυκοπατάτα	600
Τομάτα υπαίθρια	600
Τομάτα θερμοκηπίου	600
Αρωματικά κουζίνας ¹	600
Άγρια Λαχανευόμενα ²	600
Πιπεριά θερμοκηπίου	600
Μελιτζάνα θερμοκηπίου	600

¹ Μάραθος, Άνηθος, Σέλινο, Μαϊντανός, Ρίγανη, κ.λπ.

² Ραδίκι, Σέσκουλο, Βλίτα, Σπανάκι, Σταμναγκάθι, κ.λπ.

³ Στο ύψος ενίσχυσης δεν συμπεριλαμβάνεται το κόστος αναλύσεων

Πίνακας M11-5α «Ύψος ενίσχυσης για τη διατήρηση της βιολογικής γεωργίας στα λοιπά κηπευτικά»

8.2.11.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.11.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.3.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο και αφορούν στη βιολογική γεωργία.

Η γραμμή βάσης, όσον αφορά τις ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία, συνίσταται σε υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στον Πίνακα M11-2 «Γραμμή βάσης στη βιολογική Γεωργία»:

- Πολλαπλή Συμμόρφωση
- Ελάχιστα κριτήρια και ελάχιστη δραστηριότητα
- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθεις γεωργικές πρακτικές	ΚΤΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πελάτη I
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία	Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να: εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στα ενταγμένα στις δραστηριότητες αγροτεμάχια σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως ισχύει κάθε φορά.	Η εφαρμογή των συμβατικών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> • ΚΑΔ 1 Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφοδιάζουν το έδαφος των γεωργικών εκτάσεων (καλλιεργούμενων και μη) με συνολική ποσότητα αζώτου από κτηνοτροφικά αποβλήτα πάνω από 250 κιλά/εκτάριο σε χρονικό διάστημα 12 μηνών. Τα όρια αυτά περιλαμβάνουν τόσο την εφαρμογή επεξεργασμένων κτηνοτροφικών αποβλήτων όσο και την απόθεση αποβλήτων από τα ίδια τα ζώα που πιθανόν να βρίσκουν στις εκτάσεις αυτές. • ΚΑΔ 1 Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά αποβλήτα κατά το χρονικό διάστημα από 1η Νοεμβρίου μέχρι 1η Φεβρουαρίου. Τα αποβλήτα πτηνοτροφείων και τα υγρά κτηνοτροφικά αποβλήτα απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται σε αμμόδη εδάφη επιπλέον και κατά το διάστημα από 1η Σεπτεμβρίου μέχρι 31η Οκτωβρίου. Εξαιρέση από την ανωτέρω απαγόρευση ισχύει στις παρακάτω περιπτώσεις: <ul style="list-style-type: none"> α. στη λίπανση εγκατεστημένης καλλιέργειας χειμερινών κηπευτικών, στην οποία επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων στα ήδη αναπτυγμένα φυτά. β. στη βασική λίπανση, για όσες καλλιέργειες απαιτείται (μεταξύ των οποίων και τα χειμερινά σιτηρά), με την προϋπόθεση να μη χρησιμοποιούνται νιτρικά λιπάσματα (πχ. νιτρική αμμωνία ή άλλο λιπάσμα που περιέχει νιτρικά ιόντα σε οποιαδήποτε αναλογία) αποβλήτων πτηνοτροφείων ή υγρά κτηνοτροφικά αποβλήτα (επιτρέπεται δηλαδή η χρήση ουρίας, αμμωνίας, λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης αζώτου κ.λπ. καθώς και κοπριάς αιγοπροβάτων και στερεών αποβλήτων βοοειδών και χοιροεστίων). • ΚΑΔ 1 Οι παραγωγοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά αποβλήτα κοντά σε επιφανειακά νερά (ποτάμια, υδατορρέματα, λίμνες, διώρυγες, τάφροι και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης) ή υπόγεια νερά (πηγές, πηγάδια και γεωτρήσεις), και ειδικότερα: <ul style="list-style-type: none"> α. Προκειμένου για αζωτούχα λιπάσματα: σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων από επιφανειακά νερά σε περίπτωση επίθεσης έκτασης, και σε απόσταση μικρότερη των 6 μέτρων σε εσρούς με κλίση άνω του 8%. β. Προκειμένου για κτηνοτροφικά αποβλήτα: σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από επιφανειακά νερά για την περίπτωση των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων, και 20 μέτρων για την περίπτωση των υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων. γ. Σε εκτάσεις με κλίση άνω του 8%, όταν τα λιπάσματα ή τα κτηνοτροφικά αποβλήτα είναι σε υγρή μορφή, με εξαίρεση την εφαρμογή μέσω του συστήματος της στάγδην άρδευσης ή με τη μέθοδο της έγχυσης. δ. Σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από γεωτρήσεις, πηγές και πηγάδια. • ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσής, ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της ηχηλοαυτιάς των ζώων τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύν του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδεικνύει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσφατα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσής, καθώς και οι διεξαγόμενες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύναται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες, με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος II. • ΚΑΔ 1 Σε εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε ευαρδβλιντες στη νιτρορύπανση ζώνες, η ποσότητα κοπριάς που προστίθεται κάθε χρόνο στο έδαφος είτε από ανθρώπους είτε από τα ίδια τα ζώα, να μην περιέχει αζώτο πάνω από 170 κιλά/εκτάριο. 	<p>Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα III της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και εναρμονίστηκαν στην εθνική νομοθεσία με τον ν.4036/2012 (Α 8) και το παράρτημα 3 αυτού. Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγίες Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργειες, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προσδιορίζονται σε αυτές. • Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α 8), όπως κάθε φορά ισχύει για να μπορούν να προμηθεύονται μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γεω κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια γεωργικών παραπροσκαυστικών ενέργειας μέθδων και μηχανημάτων δηλαδή</p> <ul style="list-style-type: none"> α. για τις αρόσμες εκτάσεις να εφαρμόζει μία άρωση ανά έτος β. για τους δονδρόνες και αμειλόνες να καθαρίζει το υποορόφο ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκόκαθρου το αργότερο ανά δύο έτη

Πίνακας Μ11-2 «Γραμμή βάσης στη βιολογική Γεωργία»

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.11.3.4. 11.2.2 Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία

Επιμέρους μέτρο:

- 11.2 - ενίσχυση για τη διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας

8.2.11.3.4.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύεται η διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία, σε δικαιούχους οι οποίοι εφαρμόζουν τον Κανονισμό 834/2007 και διατηρούν ενεργή σύμβαση με Οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Ο ενταγμένος βοσκότοπος ή τα μελισσοσμήνη θα πρέπει να κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και για όλη την περίοδο της δέσμευσης.

Η δέσμευση είναι πενταετής με δυνατότητα ετήσιας παράτασης, μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου και εφαρμόζεται σε βοσκότοπο που κατέχεται νόμιμα.

Για νέες δεσμεύσεις οι οποίες αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά, η διάρκειά τους είναι διετής.

Σε περίπτωση αλλαγής των προβλεπόμενων δεσμεύσεων στον ισχύοντα κανονισμό για τη βιολογική γεωργία, οι δικαιούχοι μπορούν:

- Να συνεχίσουν τη βιολογική εκτροφή, βάσει των νέων προβλέψεων, με τη σχετική προσαρμογή των δεσμεύσεών τους,
- Να σταματήσουν τις εν λόγω δεσμεύσεις χωρίς την απαίτηση για επιστροφή των ενισχύσεων ως αχρεωστήτως καταβληθέντες.

Σε περίπτωση που οι αναληφθείσες δεσμεύσεις εκτείνονται στην επόμενη προγραμματική περίοδο προβλέπονται οι ανωτέρω δύο δυνατότητες των δικαιούχων, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή των δεσμεύσεών τους στο νομικό καθεστώς της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής: Όλη η χώρα

Τομείς παρέμβασης για τη βιολογική κτηνοτροφία: βοοτροφία (αγελαδοτροφία – βουβαλοτροφία), προβατοτροφία και αιγοτροφία, καθώς επίσης και μελισσοκομία.

8.2.11.3.4.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο βοσκοτόπου για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

8.2.11.3.4.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρα Κεφαλαίου I του τίτλου IV (πολλαπλή συμμόρφωση) του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

- Άρθρα 4 και 43-47 του Κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων
- Κανονισμός(ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων
- Κανονισμός του Συμβουλίου 882/2004 για την διενέργεια επίσημων ελέγχων στις ζωοτροφές και τα τρόφιμα
- Άρθρο 3 της αριθμ.104/7056 (ΦΕΚ 147Β/22/01/2015) ΥΑ (Ορισμός ενεργού γεωργού)
- Απόφαση αριθ. 245090/11-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β΄) « Καθορισμός συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του καν.(ΕΟΚ) 2092/91 του Συμβουλίου «περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής» όπως εκάστοτε τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί

8.2.11.3.4.4. Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι μπορεί να είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών αγροτών σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

8.2.11.3.4.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους:

- για το διαφυγόν εισόδημα που συνεπάγεται η διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία.
- για το κόστος συναλλαγής που συνίσταται στις δαπάνες πιστοποίησης για την εφαρμογή των κατευθύνσεων, προδιαγραφών και τεχνικών της βιολογικής γεωργίας, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007

8.2.11.3.4.6. Όροι επιλεξιμότητας

Ο δικαιούχος πρέπει να είναι ενεργός γεωργός σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Ο βοσκότοπος και το ζωικό κεφάλαιο της εκμετάλλευσης που θα ενταχθούν στο υπομέτρο πρέπει να τηρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις

- να είναι δηλωμένα στην ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση.
- να υφίσταται ενεργή σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων για την εφαρμογή των κατευθύνσεων, προδιαγραφών και τεχνικών της βιολογικής γεωργίας, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007. Εκτροφές που βρίσκονται σε φάση μετάβασης από τη συμβατική στη βιολογική γεωργία είναι επιλέξιμες στη δράση, δεδομένου ότι στη φάση μετάβασης εφαρμόζονται ήδη στην εκτροφή οι διατάξεις του καν. 834/2007 περί βιολογικού τρόπου παραγωγής.

Επιλέξιμα για ενίσχυση είναι τα βοοειδή άνω των 6 μηνών και τα αιγοπρόβατα άνω των 12 μηνών.

8.2.11.3.4.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Εφόσον ο συνολικός προϋπολογισμός των αιτήσεων ενίσχυσης στη δράση είναι μεγαλύτερος του προκυρηχθέντος ποσού, ισχύουν οι ακόλουθες αρχές κριτηρίων επιλογής:

- Επαγγελματίες αγρότες
- Βιολογική παραγωγή ζωοτροφών
- Χρονική διάρκεια προηγούμενης εφαρμογής βιολογικού συστήματος

Ειδικότερα, για τη μετάβαση στη βιολογική μελισσοκομία προτεραιότητα δίνεται βάσει της αρχής κριτηρίου επιλογής: "Χρονική διάρκεια προηγούμενης εφαρμογής βιολογικού συστήματος".

8.2.11.3.4.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Τα μέγιστα ετήσια ποσά στήριξης σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης για πυκνότητα βόσκησης 1MMZ/Ha εμφανίζονται στον Πίνακα M11-6 «Ύψος ενίσχυσης για τη διατήρηση της βιολογικής κτηνοτροφίας».

Το ύψος ενίσχυσης για τη βιολογική μελισσοκομία ανέρχεται στα 26,39 € / κυψέλη /έτος. Επιπλέον, η ενίσχυση για την πιστοποίηση της διατήρησης της βιολογικής μελισσοκομίας ανέρχεται στα 6,5€/κυψέλη/έτος. Σε περίπτωση ενίσχυσης για τη βιολογική παραγωγή μελιού και μελισσοκομικών προϊόντων εξετάζεται η μη διπλή χρηματοδότηση από δράσεις του «Εθνικού Μελισσοκομικού Προγράμματος».

Κατηγορία Ζώου	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)
Αιγοπρόβατα	247
Βοοειδή με κρεατοπαραγωγική/μικτή κατεύθυνση	280
Βοοειδή με γαλακτοπαραγωγική κατεύθυνση	347

Πίνακας M11-6 «Ύψος ενίσχυσης για τη διατήρηση της βιολογικής κτηνοτροφίας»

8.2.11.3.4.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.11.3.4.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.4.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.4.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.3.4.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο και αφορούν τη βιολογική κτηνοτροφία.

Η γραμμή βάσης όσον αφορά τις Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία, συνίσταται σε υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στους Πίνακες M11-4: «Γραμμή βάσης Βιολογικής Κτηνοτροφίας» και M11-4a "Γραμμή βάσης Βιολογικής Μελισσοκομίας"

- Πολλαπλή Συμμόρφωση
- Ελάχιστα κριτήρια και ελάχιστη δραστηριότητα

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία	Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να: εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην ενταγμένη στη δράση κτηνοτροφική εκμετάλλευση σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007	Η εφαρμογή των συμβατικών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων εκτροφής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> • ΚΑΔ 4 Να τηρεί τους στοιχειώδεις κανόνες ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών και να μη διαθέτει ή πωλεί προϊόντα επιβλαβή ή ακατάλληλα για κατανάλωση. • ΚΑΔ 4 Ζωοτροφές <ul style="list-style-type: none"> α. Να καταγράφει στο μητρώο εισροών και εκροών τυχόν χρήση χημικών σκευασμάτων κατά την παραγωγή των πρώτων υλών ζωοτροφών και να τηρεί αρχείο των ετικετών τους. β. Εφόσον χρησιμοποιεί μη φαρμακευτικά πρόσθετα ζωοτροφών, να το πράττει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία υπό τις οδηγίες του γεωπόνου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας και να καταγράφει τις χρησιμοποιούμενες ποσότητες και τις ημερομηνίες χρήσης τους στο Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. γ. Να καταγράφει στο Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. την ποσότητα και την προέλευση των ζωοτροφών (στοιχεία πωλητή, αριθμό έγκρισης/ εγγραφής της μονάδας) που χρησιμοποιεί για τη διατροφή των ζώων της εκμετάλλευσης και να τηρεί αρχείο των αντίστοιχων παραστατικών και ετικετών. δ. Εφόσον χρησιμοποιεί γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές, να τηρεί αρχείο για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών των πιστοποιητικών, στα οποία αναγράφονται το όνομα του γενετικά τροποποιημένου οργανισμού και ο μοναδικός ταυτοποιητής του. ε. Να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των ζωοτροφών, ανάλογα με το είδος του ζώου για το οποίο προορίζονται και να διαχωρίζονται χωροταξικά οι φαρμακούχες από τις μη φαρμακούχες ζωοτροφές • ΚΑΔ 4 Υγεία – Πρόληψη Να χρησιμοποιεί τα κτηνιατρικά φάρμακα εφαρμόζοντας κτηνιατρική συνταγή και να καταγράφει τις ημερομηνίες χορήγησης τους και την περίοδο αναμονής στο μητρώο φαρμακευτικής αγωγής της εκμετάλλευσης. • ΚΑΔ 5 Να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998 (Α 191), όπως κάθε φορά ισχύει. Από τις κατά παρέκκλιση επιτρεπόμενες ουσίες του άρθρου 5 του Π.Δ. 259/1998 εξαιρείται η ιστραδιόλη 17B, όπως προβλέπεται στο Π.Δ. 233/2005 (Α 281). Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όπου η χορήγηση ουσιών γίνεται για θεραπευτικούς σκοπούς υπό την ευθύνη κτηνιάτρου, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί τους χρόνους αναμονής και να αποδεικνύει με έγγραφα στοιχεία την τήρηση των προϋποθέσεων των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998, όπως κάθε φορά ισχύει. • ΚΑΔ 9 Να τηρεί τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 και το Παράρτημα IV του Καν. (ΕΚ) 999/2001, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάθε φορά. Για τις προβλεπόμενες από το ανωτέρω Παράρτημα παρεκκλίσεις, ο γεωργός λαμβάνει ειδική έγκριση από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές. Ο γεωργός που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις επιτρεπόμενες κατά παρέκκλιση ζωικές πρωτεΐνες του παραρτήματος IV του Κανονισμού (ΕΚ) 999/2001, όπως ισχύει, στην παραγωγή σύνθετων ζωοτροφών, υποβάλλει σχετική αίτηση στην οικεία Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στις διατάξεις της αριθ. 275751/2004 ΚΥΑ (Β 1276). • ΚΑΔ 11 Ο γεωργός, ο οποίος εκτρέφει μόνους, υποχρεούται να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4 του Π.Δ. 179/1998 (Α 133). • ΚΑΔ 13 Οι εκτροφείς των υπόλοιπων παραγωγικών ζώων, υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 4 του Π.Δ. 374/2001 (Α 251). 	Δεν αφορά	Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για βοσκή χωρίς παρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τους βοσκότοπους να κόβει και να απομακρύνει τη βλάστηση ώστε η πόδηση βλάστηση να μην υπερβαίνει το ύψος των εβδομήντα εκατοστών.

Πίνακας M11-4 «Γραμμή βάσης Βιολογικής Κτηνοτροφίας»

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα I
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην μελισσοκομία	<p>Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην ενταγμένη στη δράση μελισσοκομική εκμετάλλευση, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως ακολούθως:</p> <p>α) Εγκατάσταση μελισσοκομείων σε κατάλληλες για βιολογική εκμετάλλευση και παραγωγή</p> <p>β) Κατασκευή κυψελών από φυσικά υλικά,</p> <p>γ) Απαγόρευση ακρωτηριασμού βασισιών,</p> <p>δ) Κερί προερχόμενο από μονάδες βιολογικής παραγωγής</p> <p>ε) Διατήρηση επαρκών αποθεμάτων μελιού και γύρης για τη χειμερινή επιβίωση</p> <p>στ) Διατροφή των μελισσών μόνο σε περίπτωση που απαιτείται η επιβίωση τους λόγω κλιματικών συνθηκών. Για τη διατροφή πρέπει να χρησιμοποιείται βιολογικό μέλι, βιολογικό σιρόπι ζάχαρης ή βιολογική ζάχαρη</p> <p>ζ) Φυσική επεξεργασία για την απολύμανση των μελισσών, όπως με ατμό ή γυμνή φλόγα.</p> <p>η) Χρήση μυρμηκικού οξέος, γαλακτικού οξέος, οξικού οξέος και οξαλικού οξέος καθώς και μενθόλης, θυμόλης, ευκαλιπτόλης ή καμφοράς σε περιπτώσεις βαρυντικής ακαρίωσης (Varroa destructor).</p>	Η εφαρμογή των συμβατικών πρακτικών και μεθόδων εκτροφής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις

Πίνακας M11-4a "Γραμμή βάσης Βιολογικής Μελισσοκομίας"

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

8.2.11.4. *Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων*

8.2.11.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Οι πιθανοί κίνδυνοι για την υλοποίηση του Μέτρου είναι στην υλοποίηση των δεσμεύσεων, ειδικά για νέους βιοκαλλιεργητές.

8.2.11.4.2. Δράσεις μετριασμού

Οι Δικαιούχοι του M11, προαιρετικά, μπορούν να κάνουν χρήση των συμβουλευτικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του υπομέτρου 2.1. «Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών».

8.2.11.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το Μέτρο έχει εφαρμοστεί και στις προγραμματικές περιόδους 2000-2006 και 2007-2013 και έχει αποκτηθεί η κατάλληλη τεχνογνωσία για την ομαλή υλοποίησή του.

Το εθνικό σύστημα ελέγχου της Χώρας μας για τον βιολογικό τρόπο παραγωγής γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, περιγράφεται:

—στην υπ' αριθ. 2543/103240 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ L 189 της 20.7.2007, σ. 1) και των Κανονισμών 889/2008 (ΕΕ L 250 της 18.9.2008, σ. 1) και 1235/2008 (ΕΕ L 334 της 12.12.2008, σ. 25) της Επιτροπής, σχετικά με τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των βιολογικών προϊόντων φυτικής, ζωικής παραγωγής και υδατοκαλλιέργειας, καθώς και τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες

–στις αριθ. 336650/2006 (ΦΕΚ 1927/Β/2006) και 296851/2007 (ΦΕΚ 1114/Β/2007) Αποφάσεις Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων περί λεπτομερειών εφαρμογής της αριθ. 245090/06 (ΦΕΚ 157/Β/2006) ΚΥΑ.

και το διαχειρίζονται Δημόσιες Αρχές και ιδιωτικοί Φορείς (ιδιωτικοί Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων), οι οποίοι λειτουργούν με την άδεια και υπό την εποπτεία του Δημοσίου. Το εν λόγω σύστημα κρίνεται επαρκές και χρησιμοποιείται στο Μέτρο για την πιστοποίηση του βιολογικού τρόπου γεωργικής παραγωγής. Επιπλέον, με τη διενέργεια ειδικών διασταυρωτικών ελέγχων και την κατάρτιση και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, θα ελαχιστοποιηθούν τα πιθανά σφάλματα.

8.2.11.5. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Προσδιορισμός και ανάλυση των βασικών στοιχείων· αυτό θα περιλαμβάνει τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται βάσει του τίτλου IV κεφαλαίο I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία ii) και iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία

Η γραμμή βάσης για το μέτρο M11 παρατίθεται για το σύνολο των δράσεων σε πινακοποιημένη μορφή στο Παράρτημα I και διαμορφώθηκε βάσει των παρακάτω:

- Πολλαπλή συμμόρφωση (Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση, Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης):

Υπ' αριθ. 1791/74062/02-07-2015 ΥΑ «Εφαρμογή του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους κανονισμούς 640/2014 και 809/2014 της Επιτροπής».

- Ελάχιστες απαιτήσεις και ελάχιστη δραστηριότητα:

Υπ' αριθ. 104/7056/21/01/2015 ΥΑ «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 1584/66059/12-06-2015 ΥΑ

- Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

α) Νόμος 4036/2012 (ΦΕΚ Α/8) «Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά, με τον οποίο έγινε ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία του άρθρου 14 και του Παραρτήματος ΙΙΙ της Οδηγίας αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71) «Σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου Κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη της ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων»

β) Υπ' αριθ. 8197/90920/22-7-2013 (ΦΕΚ Β/1883) ΚΥΑ «Θέσπιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος», όπως ισχύει κάθε φορά, σε εφαρμογή του Ν. 4036/2012.

Οι δεσμεύσεις του μέτρου υπερβαίνουν τις απαιτήσεις της γραμμής βάσης που αναφέρονται στους Πίνακες Μ11-2 «Γραμμή βάσης στη βιολογική Γεωργία», Μ11-4 «Γραμμή Βάσης στη βιολογική κτηνοτροφία» και στον πίνακα Μ11-4α "Γραμμή βάσης Βιολογικής Μελισσοκομίας"

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Περίληψα Ι
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία	Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να: εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στα ενταγμένα στις δράσεις αγροτεμάχια σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως ισχύει κάθε φορά.	Η εφαρμογή των συμβατικών καλλιγεργικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> • ΚΑΔ 1 Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφοδιάζουν το έδαφος των γεωργικών εκτάσεων (καλλιεργούμενων και μη) με συνολική ποσότητα αζώτου από κτηνοτροφικά απόβλητα πάνω από 250 κλά/εκτάριο σε χρονικό διάστημα 12 μηνών. Τα όρια αυτά περιλαμβάνουν τόσο την εφαρμογή επεξεργασμένων κτηνοτροφικών αποβλήτων όσο και την απόθεση αποβλήτων από τα ίδια τα ζώα που πιθανόν να βόσκουν στις εκτάσεις αυτές. • ΚΑΔ 1 Οι γεωργοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα κατά το χρονικό διάστημα από 1η Νοεμβρίου μέχρι 1η Φεβρουαρίου. Τα απόβλητα κτηνοτροφικών και τα υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται σε αμμόδωδα έδαφος επιπλέον και κατά το δίμηνο από 1η Σεπτεμβρίου μέχρι 31η Οκτωβρίου. Εξαιρέση από την ανωτέρω απαγόρευση ισχύει στις παρακάτω περιπτώσεις: <ul style="list-style-type: none"> α. στη λίπανση εγκατεστημένης καλλιέργειας χειμερινών κηπευτικών, στην οποία επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων ή στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων στα ήδη αναπτυγμένα φυτά. β. στη βασική λίπανση, για όσες καλλιέργειες απαιτείται (μεταξύ των οποίων και τα χειμερινά σιτηρά), με την προϋπόθεση να μη χρησιμοποιούνται νιτρικά λιπάσματα (πχ. νιτρική αμμωνία ή άλλο λιπάσμα που περιέχει νιτρικά ιόντα σε οποιαδήποτε αναλογία) απόβλητα κτηνοτροφικών ή υγρά κτηνοτροφικά απόβλητα (επιτρέπεται δηλαδή η χρήση ουρίας, αμμωνίας, λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης αζώτου κ.λ.κ καθώς και κοπριάς αιγοπροβάτων και στερεών αποβλήτων βουστασίων και χοιροστασίων). • ΚΑΔ 1 Οι παραγωγοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα ή κτηνοτροφικά απόβλητα κοντά σε επιφανειακά νερά (ποτάμια, υδατορρέματα, λίμνες, διώρυγες, τάφροι και κανάλια άρδευσης ή στράγγισης) ή υπόγεια νερά (πηγές, πηγάδια και γεωτρήσεις), και ειδικότερα: <ul style="list-style-type: none"> α. Προκειμένου για αζωτούχα λιπάσματα: σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων από επιφανειακά νερά σε περίπτωση επίθεσης έκτασης, και σε απόσταση μικρότερη των 6 μέτρων σε αγρούς με κλίση άνω του 8%, β. Προκειμένου για κτηνοτροφικά απόβλητα: σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από επιφανειακά νερά για την περίπτωση των στερεών κτηνοτροφικών αποβλήτων, και 20 μέτρων για την περίπτωση των υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων. γ. Σε εκτάσεις με κλίση άνω του 8%, όταν τα λιπάσματα ή τα κτηνοτροφικά απόβλητα είναι σε υγρή μορφή, με εξαίρεση την εφαρμογή μέσω του συστήματος της στάθμης άρδευσης ή με τη μέθοδο της έγχυσης. δ. Σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από γεωτρήσεις, πηγές και πηγάδια. • ΚΑΔ 4 Να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών – Ημερολόγιο Εργασιών (Μ.Ε.Ε.-Η.Ε.) στην εκμετάλλευσή του, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, παραστατικά αγοράς (κυρίως για σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές) και πώλησης (κυρίως προϊόντα της εκμετάλλευσης, ζωοτροφές) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, 17, 18, 19 και 20 του Καν. (ΕΚ) 178/2002. Σε περίπτωση που, μέσω της υγιεινότητας των ζώων, τροφίμων, διαπιστώνεται ευθύνη του παραγωγού, αυτός υποχρεούται να αποδενώσει εγγράφως κάθε στοιχείο που έχει στη διάθεσή του για τα πρόσφατα τα οποία τον προμήθευσαν ή στα οποία διέθεσε ζώα ή ζωικά προϊόντα. Υποχρεούται, επίσης, να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, τα μέτρα και τις υποδείξεις των αρμοδίων αρχών. Το Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. αποτελείται από φάκελο παραστατικών και εγγράφων, συνοδευόμενο από πίνακες όπου καταγράφονται ημερολογιακά οι εισροές και οι εκροές της εκμετάλλευσης, καθώς και οι διεξαχθείσες εργασίες και συσχετίζονται με τα αντίστοιχα παραστατικά και έγγραφα. Ως Μ.Ε.Ε.-Η.Ε., δύνανται να χρησιμοποιείται το έντυπο που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα ΙΙ της παρούσας, ή άλλο έντυπο, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον ισοδύναμες, με αυτές του εντύπου του Παραρτήματος ΙΙ. • ΚΑΔ 1 Σε εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση ζώνες, η ποσότητα κοπριάς που προστίθεται κάθε χρόνο στο έδαφος είτε από ανθρώπους είτε από τα ίδια τα ζώα, να μην περιέχει αζώτο πάνω από 170 κλά/εκτάριο. 	<p>Οδηγία υπ' αριθ. 2009/128/ΕΚ της 21-10-2009 (L 309/71)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Από 01/1/2014 όλοι οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας όπως καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας 128/2009/ΕΚ και ενσωματώθηκαν στην εθνική νομοθεσία με τον ν.4036/2012 (Α' 8) και το παράρτημα Δ αυτού. Σε περίπτωση αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγών Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας» ανά καλλιέργεια/ομάδα καλλιεργειών, οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις Γενικές Αρχές Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας που προσδιορίζονται σε αυτές. • Οι επαγγελματίες χρήστες γεωργικών φαρμάκων, υποχρεούνται να κατέχουν πιστοποιητικό γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων στα θέματα του Παραρτήματος Β του Ν. 4036/2012 (Α' 8), όπως κάθε φορά ισχύει, για να μπορούν να προμηθεύονται μετά τις 26 Νοεμβρίου 2015 φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκεκριμένα για επαγγελματική χρήση. 	<p>Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά:</p> <p>Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη για καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή:</p> <p>α. για τις αρδόμενες εκτάσεις να εφαρμόζει μία άρση ανά έτος</p> <p>β. για τους δενδρόνες και αιμειλώνες να καθαρίζει τον υποπόφυο ανά 2 έτη ή να εφαρμόζει κλάδεμα κλαδοκάθαρου το αργότερο ανά δύο έτη</p>

Πίνακας Μ11-2 «Γραμμή βάσης στη βιολογική Γεωργία»

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία	Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να: εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην ενταγμένη στη δράση κτηνοτροφική εκμετάλλευση σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007	Η εφαρμογή των συμβατικών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων εκτροφής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	<ul style="list-style-type: none"> ΚΑΔ 4 Να τηρεί τους στοιχειώδεις κανόνες ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών και να μη διαθέτει ή πωλεί προϊόντα επιβλαβή ή ακατάλληλα για κατανάλωση. ΚΑΔ 4 Ζωοτροφές <ul style="list-style-type: none"> α. Να καταγράφει στο μητρώο εισροών και εκροών τυχόν χρήση χημικών σκευασμάτων κατά την παραγωγή των πρώτων υλών ζωοτροφών και να τηρεί αρχείο των ετικετών τους. β. Εφόσον χρησιμοποιεί μη φαρμακευτικά πρόσθετα ζωοτροφών, να το πράττει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία υπό τις οδηγίες του γεωπόνου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας και να καταγράφει τις χρησιμοποιούμενες ποσότητες και τις ημερομηνίες χρήσης τους στο Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. γ. Να καταγράφει στο Μ.Ε.Ε.-Η.Ε. την ποσότητα και την προέλευση των ζωοτροφών (στοιχεία πωλητή, αριθμό έγκρισης/ εγγραφής της μονάδας) που χρησιμοποιεί για τη διατροφή των ζώων της εκμετάλλευσής και να τηρεί αρχείο των αντίστοιχων παραστατικών και ετικετών. δ. Εφόσον χρησιμοποιεί γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές, να τηρεί αρχείο για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών των πιστοποιητικών, στα οποία αναγράφονται το όνομα του γενετικά τροποποιημένου οργανισμού και ο μοναδικός ταυτοποιητής του. ε. Να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των ζωοτροφών, ανάλογα με το είδος του ζώου για το οποίο προορίζονται και να διαχωρίζονται χωροταξικά οι φαρμακούμενες από τις μη φαρμακούμενες ζωοτροφές ΚΑΔ 4 Υγεία – Πρόληψη Να χρησιμοποιεί τα κτηνιατρικά φάρμακα εφαρμόζοντας κτηνιατρική συνταγή και να καταγράφει τις ημερομηνίες χορήγησης τους και την περίοδο αναμονής στο μητρώο φαρμακευτικής αγωγής της εκμετάλλευσής. ΚΑΔ 5 Να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998 (Α 191), όπως κάθε φορά ισχύει. Από τις κατά παρέκκλιση επιτρεπόμενες ουσίες του άρθρου 5 του Π.Δ. 259/1998 εξαιρείται η οιστραδιόλη 17Β, όπως προβλέπεται στο Π.Δ. 233/2005 (Α 281). Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όπου η χορήγηση ουσιών γίνεται για θεραπευτικούς σκοπούς υπό την ευθύνη κτηνιάτρου, ο γεωργός υποχρεούται να τηρεί τους χρόνους αναμονής και να αποδεικνύει με έγγραφα στοιχεία την τήρηση των προϋποθέσεων των άρθρων 4, 5, 6 και 8 του Π.Δ. 259/1998, όπως κάθε φορά ισχύει. ΚΑΔ 9 Να τηρεί τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 και το Παράρτημα IV του Καν. (ΕΚ) 999/2001, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάθε φορά. Για τις προβλεπόμενες από το ανωτέρω Παράρτημα παρεκκλίσεις, ο γεωργός λαμβάνει ειδική έγκριση από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές. Ο γεωργός που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις επιτρεπόμενες κατά παρέκκλιση ζωικές πρωτεΐνες του παραρτήματος IV του Κανονισμού (ΕΚ) 999/2001, όπως ισχύει, στην παραγωγή σύνθετων ζωοτροφών, υποβάλλει σχετική αίτηση στην οικεία Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στις διατάξεις της αριθ. 275751/2004 ΚΥΑ (Β 1276). ΚΑΔ 11 Ο γεωργός, ο οποίος εκτρέφει μόνους, υποχρεούται να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των άρθρων 3 και 4 του Π.Δ. 179/1998 (Α 133). ΚΑΔ 13 Οι εκτροφείς των υπόλοιπων παραγωγικών ζώων, υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 4 του Π.Δ. 374/2001 (Α 251). 	Δεν αφορά	Υπουργική απόφαση 104/7056 της 21/01/2015, όπως ισχύει κάθε φορά: Να διατηρεί τη γη σε κατάσταση που να την καθιστά κατάλληλη/η για βοσκή χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών μεθόδων και μηχανημάτων δηλαδή για τους βοσκότοπους να κόβει και να απομακρύνει τη βλάστηση ώστε η πόωδης βλάστηση να μην υπερβαίνει το ύψος των εβδόμη-τα εκατοστών.

Πίνακας M11-4 «Γραμμή Βάσης στη βιολογική κτηνοτροφία»

Δράση	Διαχειριστικές απαιτήσεις	Συνήθειες γεωργικές πρακτικές	ΚΓΠΚ	ΚΑΔ	Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	Ελάχιστη δραστηριότητα του Πυλώνα Ι
Διατήρηση και μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην μελισσοκομία	<p>Για κάθε έτος δέσμευσης ο δικαιούχος οφείλει να εφαρμόζει βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην ενταγμένη στη δράση μελισσοκομική εκμετάλλευση, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως ακολούθως:</p> <p>α) Εγκατάσταση μελισσοκομείων σε κατάλληλες για βιολογική εκμετάλλευση και παραγωγή</p> <p>β) Κατασκευή κυψελών από φυσικά υλικά,</p> <p>γ) Απαγόρευση ακρωτηριασμού βασιλισσών,</p> <p>δ) Κερί προερχόμενο από μονάδες βιολογικής παραγωγής</p> <p>ε) Διατήρηση επαρκών αποθεμάτων μελιού και γύρης για τη χειμερινή επιβίωση</p> <p>στ) Διατροφή των μελισσών μόνο σε περίπτωση που απαιτείται η επιβίωσή τους λόγω κλιματικών συνθηκών. Για τη διατροφή πρέπει να χρησιμοποιείται βιολογικό μέλι, βιολογικό σιρόπι ζάχαρης ή βιολογική ζάχαρη</p> <p>ζ) Φυσική επεξεργασία για την απολύμανση των μελισσών, όπως με ατμό ή γυμνή φλόγα.</p> <p>η) Χρήση μυρμηκικού οξέος, γαλακτικού οξέος, οξικού οξέος και οξαλικού οξέος καθώς και μενθόλης, θυμόλης, ευκαλιπτόλης ή καμφοράς σε περιπτώσεις βαρροϊκής ακαρίωσης (Varroa destructor).</p>	Η εφαρμογή των συμβατικών πρακτικών και μεθόδων εκτροφής	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές δεσμεύσεις	Δεν υπάρχουν σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις	Δεν υπάρχουν σχετικά δεσμεύσεις

Πίνακας M11-4α "Γραμμή βάσης Βιολογικής Μελισσοκομίας"

Περιγραφή της μεθόδου και των γεωπονικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 29 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης και το ύψος του κόστους της συναλλαγής· κατά περίπτωση, η εν λόγω μεθοδολογία θα λαμβάνει υπόψη την ενίσχυση που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, συμπεριλαμβανομένης της πληρωμής για γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, ώστε να αποκλείεται η

διπλή χρηματοδότηση· κατά περίπτωση, τη μέθοδο μετατροπής που χρησιμοποιείται για άλλες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού

Οι υπολογισμοί των ύψων ενίσχυσης του Μέτρου 11 πραγματοποιήθηκαν από ανεξάρτητο φορέα και περιγράφονται αναλυτικά, μαζί με την καταλληλότητα της ακολουθούμενης μεθοδολογίας και την ακρίβεια των χρησιμοποιούμενων στοιχείων, στη σχετική μελέτη υπολογισμού ύψους ενίσχυσης.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα, τις πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

Μεθοδολογικά, προκειμένου να υπολογιστεί το ύψος της ενίσχυσης που θα καταβάλλεται στους δικαιούχους γεωργούς εκτιμήθηκε η απώλεια εισοδήματος που προκύπτει ως η διαφορά των ακαθάριστων κερδών μεταξύ συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών ανά εκτάριο. Οι διαφορές αυτές αποτελούν τα ζητούμενα ύψη ενίσχυσης.

Για την πραγματοποίηση των υπολογισμών, όσον αφορά στις συμβατικές καλλιέργειες, έγινε αναγωγή των στοιχείων της αντίστοιχης μελέτης που εκπονήθηκε για την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Από τα εθνικά στατιστικά δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές στη μέση έκταση ανά είδος καλλιέργειας και για το λόγο αυτό χρησιμοποιούνται τα μεγέθη της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου. Ωστόσο χρησιμοποιήθηκαν και στοιχεία του ΔΙΓΕΛΠ για την εκτίμηση στη συμβατική παραγωγή ως μέτρο σύγκρισης για την απώλεια εισοδήματος προκειμένου να ελεγχθεί η αξιοπιστία των υπολογισμών και των εκτιμήσεων.

Για τις βιολογικές καλλιέργειες χρησιμοποιήθηκαν βιβλιογραφικά στοιχεία καθώς επίσης και στοιχεία από ιδιωτικούς φορείς και φορείς Πιστοποίησης (στους υπολογισμούς δεν περιλαμβάνονται ενισχύσεις).

Στα βιολογικά υπάρχει πλήρης καταγραφή του κόστους καλλιεργειών (μέσω των ετήσιων επιθεωρήσεων όλων των παραγωγών). Όλοι οι παραγωγοί καταγράφουν όλες τις εισροές και καλλιεργητικές εργασίες αλλά και τις αποδόσεις κατά την ετήσια επιθεώρηση. Πάρθηκαν στοιχεία από τέτοιες επιθεωρήσεις ανά κατηγορία καλλιεργειών με τη μέθοδο της στρωματοποιημένης δειγματοληψίας (ανά περιφέρεια ανά έτος κ.λπ.) και προέκυψαν τα κόστη στη βιολογική γεωργία.

Πραγματοποιήθηκε επικοινωνία με φορείς πιστοποίησης, συνεταιρισμούς (όπως η ΑΣΚΑΦΕΦΑ, ο μεγαλύτερος συνεταιρισμός για αρωματικά φυτά) και γεωπόνους μελετητές για το προσδιορισμό των τιμών εμπορίας των προϊόντων και του κόστους πιστοποίησης.

Αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

Δεν υπάρχουν γεωργικές πρακτικές της Βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας που να μπορούν να χαρακτηριστούν ως παρόμοιες με τις πρακτικές του πρασινίσματος και επομένως δεν υφίσταται κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης, όπως προκύπτει από τη σχετική μελέτη υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης που πραγματοποιήθηκε από ανεξάρτητο φορέα.

8.2.11.6. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Ρήτρα αναθεώρησης

Σύμφωνα με το Άρθρο 48 του Καν. 1305/2013, προβλέπεται ρήτρα αναθεώρησης για δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 29 του καν. 1305/2013, προκειμένου να διασφαλισθεί η προσαρμογή τους σε περίπτωση τροποποιήσεων στα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα, απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, πέραν των οποίων εκτείνονται οι δεσμεύσεις. Αυτή η ρήτρα καλύπτει επίσης τις απαιτούμενες προσαρμογές για να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που προβλέπονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 σε περίπτωση τροποποίησης των πρακτικών αυτών.

Οι δικαιούχοι των οποίων οι δεσμεύσεις εκτείνονται πέραν της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, υποχρεώνονται να αναπροσαρμόσουν τις συμβάσεις τους με βάση το νομικό πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Εάν η προσαρμογή δεν είναι αποδεκτή από τον δικαιούχο, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να απαιτείται επιστροφή για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

8.2.12. M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)

8.2.12.1. Νομική βάση

- Άρθρο 31-32 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013
- Κεφάλαιο I του τίτλου IV Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013
- Άρθρα 1-3 του Κανονισμού (ΕΕ) 1310/2013
- Άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 808/2014

8.2.12.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Οι ορεινές περιοχές (Χάρτης 1) με βάση την Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καταλαμβάνουν το 61% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 64% της έκτασης των αγροτικών περιοχών.

Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται από σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της γης και σημαντική αύξηση στο κόστος παραγωγής που οφείλονται:

- είτε στην ύπαρξη, λόγω υψομέτρου, πολύ δυσχερών κλιματικών συνθηκών, με αποτέλεσμα να επιβραχύνεται σημαντικά η βλαστική περίοδος,
- είτε, σε χαμηλότερο υψόμετρο, στις απότομες κλίσεις, στο μεγαλύτερο τμήμα της εν λόγω περιοχής, που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση πολύ δαπανηρών ειδικών εξαρτημάτων,
- είτε στο συνδυασμό των δύο ανωτέρω παραγόντων

Χάρτης 1. Ορεινές περιοχές

Οι περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών, καταλάμβαναν την προηγούμενη προγραμματική περίοδο το 19% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 21% της έκτασης των αγροτικών περιοχών.

Χαρακτηρίζονται από περιορισμένη παραγωγικότητα των εδαφών, οικονομικά αποτελέσματα σημαντικά κατώτερα του μέσου όρου και μικρή πυκνότητα ή μείωση του πληθυσμού.

Οι περιοχές αυτές θα οριοθετηθούν εκ νέου λαμβάνοντας υπόψη τους φυσικούς περιορισμούς που προκαλούνται από δυσχερείς κλιματολογικές ή εδαφολογικές συνθήκες ή συνδυασμό τους καθώς και αν οι περιορισμοί αυτοί έχουν ξεπερασθεί, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 32 Καν (ΕΕ) 1305/2013.

Σύμφωνα με τη νέα οριοθέτηση η γεωργική έκταση στις περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών, καταλαμβάνουν το 8,37% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 22,42% της ΧΓΕ.

Οι περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα με βάση την Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καταλάμβαναν την προηγούμενη προγραμματική περίοδο το 2,5% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 3,5% της έκτασης των αγροτικών περιοχών. Οι περιοχές αυτές αναπροσαρμόστηκαν μετά την ολοκλήρωση της εκ νέου οριοθέτησης των περιοχών του άρθρου 32.1.β Καν (ΕΕ) 1305/2013, λαμβάνοντας υπόψη την παράγραφο 4 του άρθρου 32 Καν (ΕΕ) 1305/2013. Μετά τη νέα οριοθέτηση των περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα και τον καθορισμό των κριτηρίων των περιοχών με ειδικά μειονεκτήματα, η γεωργική έκταση στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα αυτές καταλαμβάνουν το 1,88% της συνολικής έκτασης της χώρας και το 4,50% της ΧΓΕ.

Οι εν λόγω περιοχές χαρακτηρίζονται είτε από την ύπαρξη μη ευνοϊκών φυσικών συνθηκών, που εκδηλώνεται με τα χαμηλά επίπεδα αποδόσεως και εισοδημάτων, είτε από την ύπαρξη των δυσχερειών που προκύπτουν από τη μεθοριακή ή τη νησιωτική τους θέση, είτε αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο εγκατάλειψης γεωργικών γαιών, που θα αυξηθεί περαιτέρω, καθώς η λιγνιτική δραστηριότητα σε αυτές θα καταργηθεί σταδιακά.

Σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, ο ελληνικός χώρος χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη βιοποικιλότητα καθώς ανήκει στην περιοχή της Μεσογείου. Τα μισά σχεδόν φυτά και ζώα που απαριθμούνται στην οδηγία για τους οικοτόπους βρίσκονται στην περιοχή της Μεσογείου. Επιπλέον, λόγω της ειδικής γεωμορφολογίας των πεδινών, ημιορεινών και ορεινών περιοχών ευνοούνται οι συνδυασμοί δραστηριοτήτων στα καλλιεργητικά και κτηνοτροφικά αγροτικά συστήματα, που ποικίλουν από εκτατικά έως εντατικά.

Η γεωργική δραστηριότητα, που ασκείται στις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς και ειδικά μειονεκτήματα, συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση της υπαίθρου και, όντας κυρίως εκτατική, έχει διαμορφώσει, με την πάροδο του χρόνου, ένα ιδιαίτερο τοπίο με πλούσια βιοποικιλότητα.

Χαρακτηριστικό του εκτατικού χαρακτήρα και της συμβολής της γεωργικής δραστηριότητας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, όπως φαίνεται και στον Χάρτη 2, είναι ότι το 92% των βοσκοτόπων και το 84% των καλλιεργειών που περιλαμβάνονται σε γεωργικά συστήματα υψηλής φυσικής αξίας, βρίσκεται εντός των εν λόγω περιοχών.

Χάρτης 2. Επικάλυψη LFA και HNV (παλιά οριοθέτηση)

Επιπλέον το 77% της έκτασης των περιοχών NATURA 2000 βρίσκεται εντός των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς και ειδικά μειονεκτήματα, συμπεριλαμβάνοντας 151 από τα 155 είδη οικοτόπων που συναντώνται εντός των περιοχών NATURA 2000 της Ελλάδας.

Χάρτης 3. Επικάλυψη LFA και NATURA 2000 (παλιά οριοθέτηση)

Παρόλα αυτά οι φυσικές συνθήκες και τα ειδικά μειονεκτήματα που επικρατούν στις περιοχές αυτές αφενός συνεπάγονται μειωμένη παραγωγική ικανότητα που οδηγεί σε μειωμένες αποδόσεις, σε σύγκριση με άλλες περιοχές, και αφετέρου δημιουργούν πρόσθετα κόστη για την αντιμετώπισή τους.

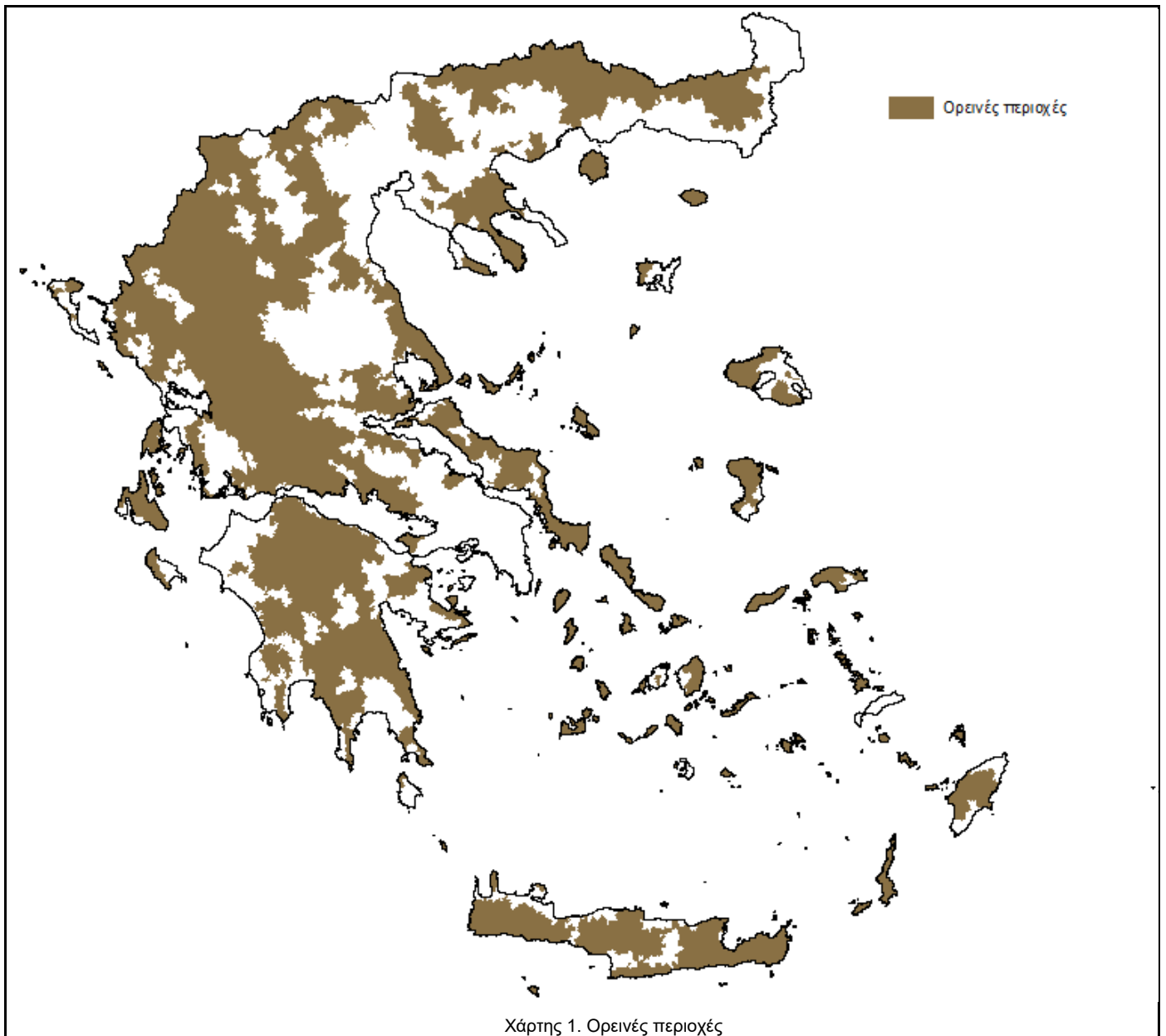
Το αποτέλεσμα είναι η σημαντική μείωση του γεωργικού εισοδήματος, η οποία μπορεί να οδηγήσει τους γεωργούς σε εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας, με αρνητικές συνέπειες στη διατήρηση της υπαίθρου και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και του διαμορφωθέντος τοπίου.

Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να μετριαστεί σημαντικά με την αντιστάθμιση των απωλειών μέσω χορήγησης ενίσχυσης στους γεωργούς που διαχειρίζονται γαίες εντός των περιοχών αυτών.

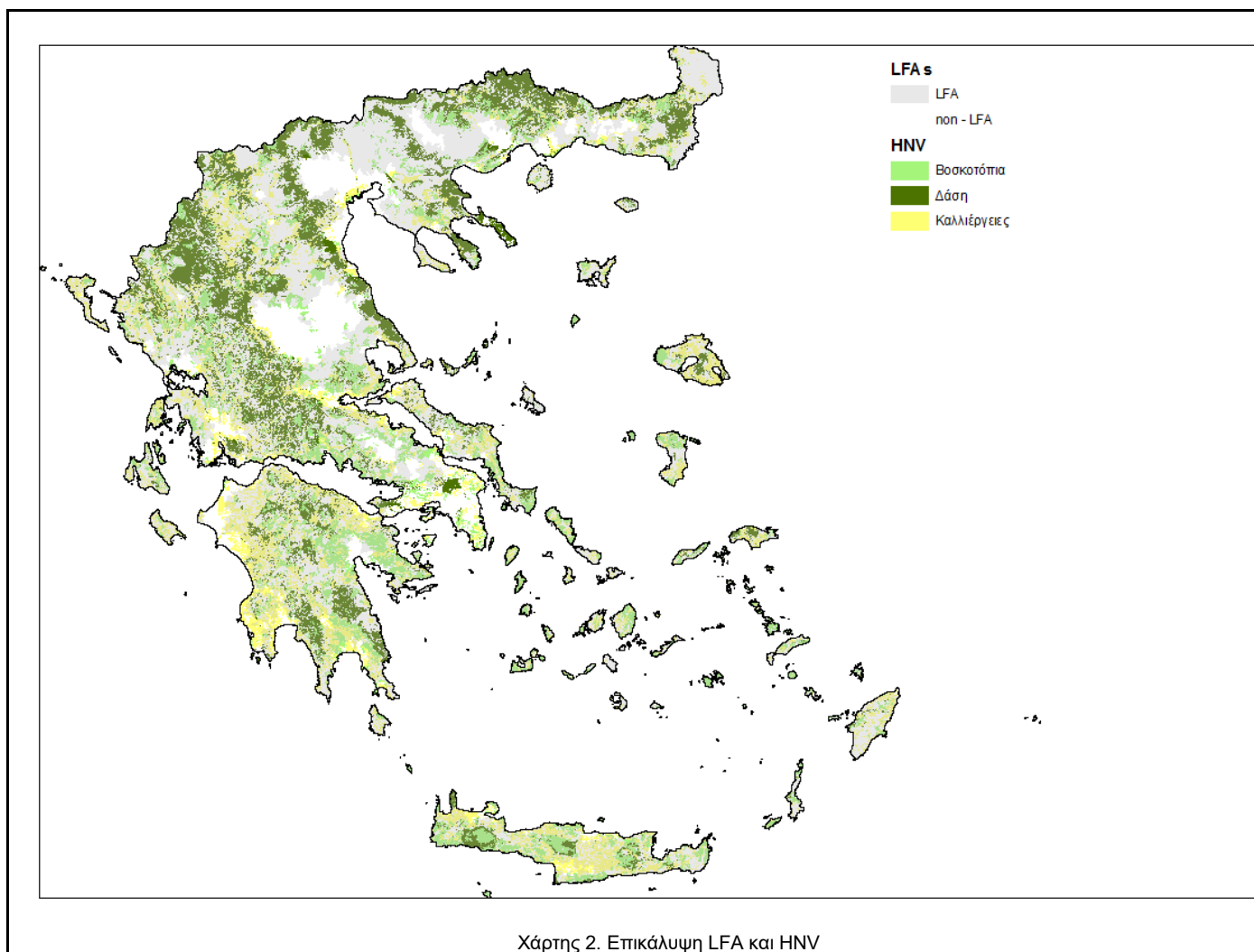
Με τον τρόπο αυτό οι ενισχύσεις αυτές συμβάλλουν στην 4η προτεραιότητα της Ένωσης για την Αγροτική Ανάπτυξη και συγκεκριμένα στην περιοχή εστίασης 4Α «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας συμπεριλαμβανομένων και των περιοχών NATURA 2000, και εντός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων».

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο του άρθρου 48 του καν. 1307/2013 δε χορηγείται ενίσχυση για περιοχές με φυσικούς περιορισμούς. Η ενίσχυση δίνεται μόνο μέσω του παρόντος μέτρου, με συγχρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ.

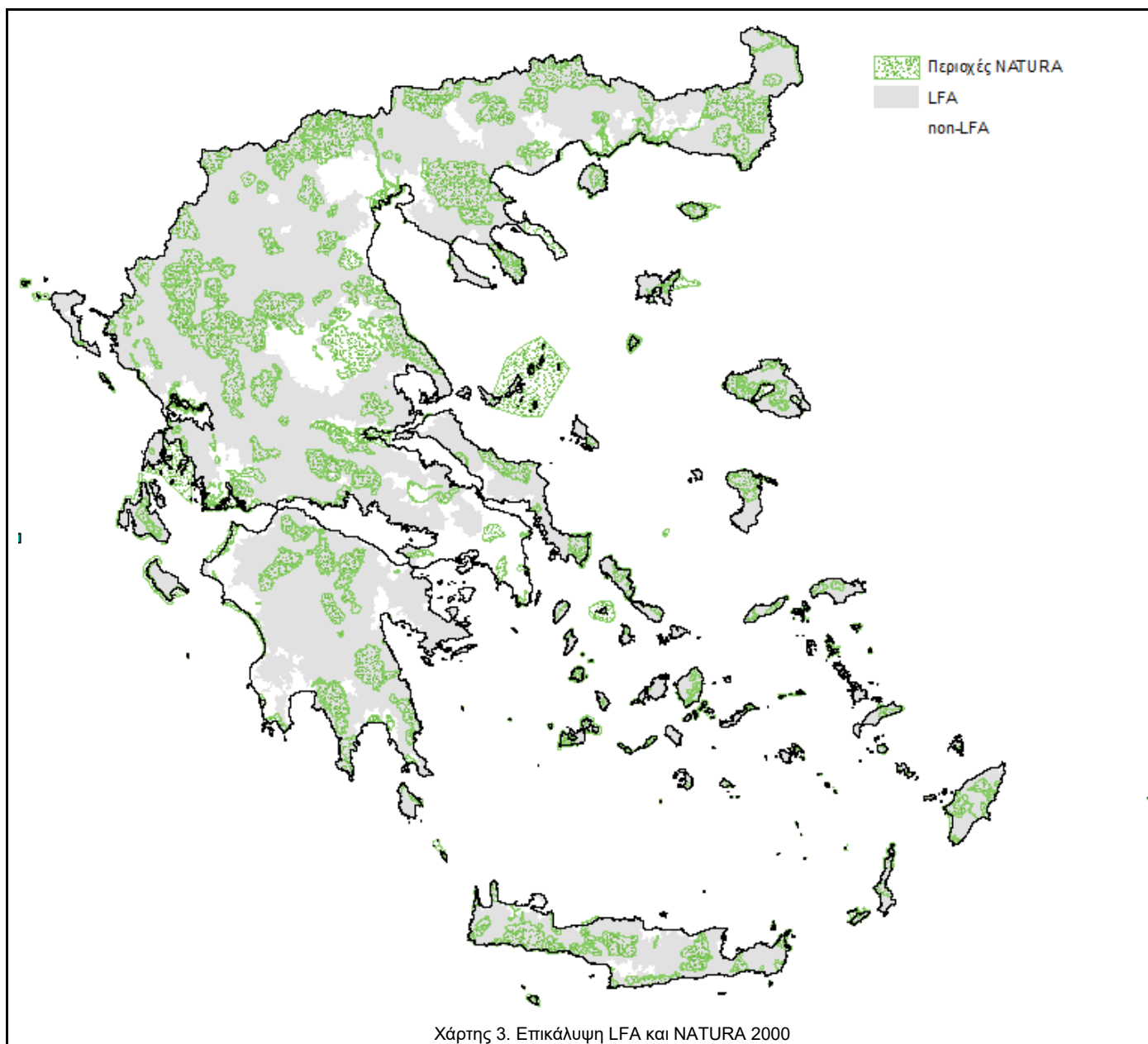
Μετά τη νέα οριοθέτηση ο Χάρτης 4 : "Περιοχές με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα" απεικονίζει τις περιοχές που υπόκεινται σε φυσικά (συμπεριλαμβανομένων των ορεινών) ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.

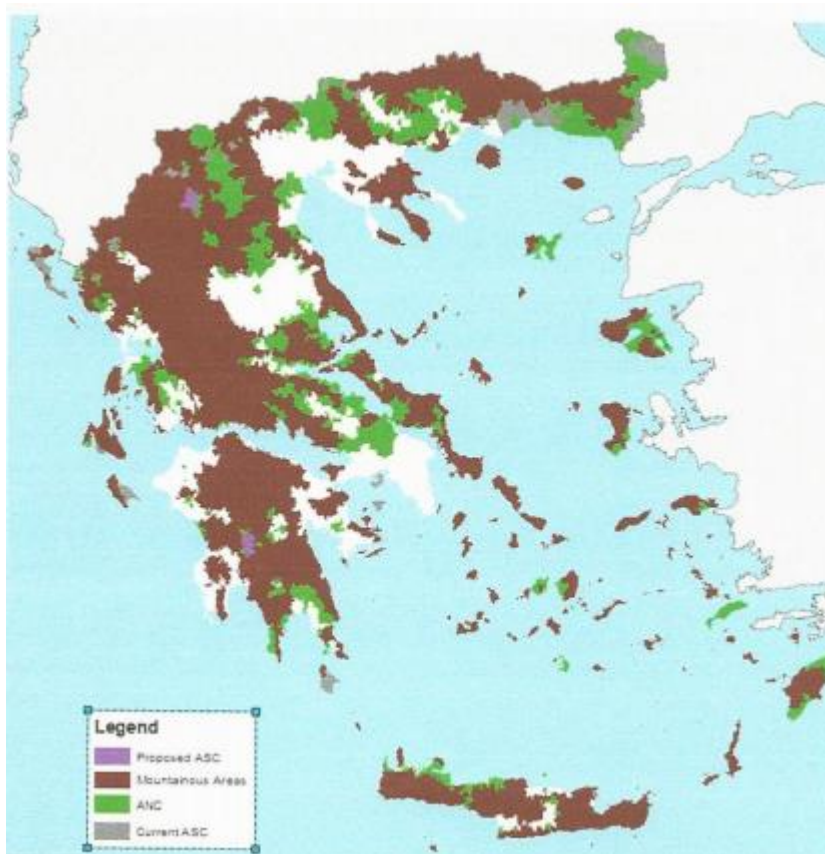


Χάρτης 1. Ορεινές περιοχές



Χάρτης 2. Επικάλυψη LFA και HNV





Χάρτης 4. Περιοχές με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα

8.2.12.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.12.3.1. 13.1 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε ορεινές περιοχές

Επιμέρους μέτρο:

- 13.1 - αποζημίωση για ορεινές περιοχές

8.2.12.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το υπομέτρο εφαρμόζεται σε όλες τις περιοχές που είναι χαρακτηρισμένες ως ορεινές με βάση την Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Η ενίσχυση αποσκοπεί στην αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους ή/και του διαφυγόντος εισοδήματος που προκαλείται από την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας υπό συνθήκες απότομων κλίσεων ή/και δυσχερών κλιματολογικών συνθηκών, λόγω υψομέτρου.

Επίσης, στο παρόν υπομέτρο περιλαμβάνονται και οι πληρωμές των δικαιούχων ενίσχυσης, που αναλήφθηκαν βάσει του καν. 1698/2005 και οι οποίες θα πραγματοποιηθούν μετά την 31η Δεκεμβρίου 2015 βάσει του άρθρου 3 Καν. (ΕΕ) 1310/2013, όπως αυτές αναφέρονται ενδεικτικά στο κεφάλαιο 19 του ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με τις ανειλημμένες υποχρεώσεις του Προγράμματος από το ΠΑΑ 2007-2013.

Το υπομέτρο 13.1 συμβάλλει αφενός στην περιοχή εστίασης 4Α σχετικά με την αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, δεδομένου ότι με τη μη εγκατάλειψη των περιοχών αυτών, την ενθάρρυνση της συνεχούς χρήσης των γεωργικών γαιών και την προώθηση αειφόρων γεωργικών συστημάτων επιτυγχάνεται η διατήρηση της βιοποικιλότητας, αφετέρου στην περιοχή εστίασης 4Γ σχετικά με την πρόληψη της διάβρωσης και τη διαχείριση του εδάφους σε περιοχές ορεινές, οι οποίες εξ ορισμού (απότομες κλίσεις) υπόκεινται σε φαινόμενα διάβρωσης και ερημοποίησης.

8.2.12.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις έχουν την μορφή ετήσιων πληρωμών ανά εκτάριο γεωργικής γης, στην οποία ασκείται γεωργική δραστηριότητα (βάσει του άρθρου 4γ καν. 1307/2013) εντός των ορεινών περιοχών.

Δίνεται η δυνατότητα προκαταβολής στους δικαιούχους του μέτρου, βάσει του άρθρου 75§1 καν. (ΕΕ) 1306/2013, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 8.1 του Προγράμματος.

8.2.12.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρο 91 - 92 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013
- Καν. (ΕΕ) 1378/2014 για την τροποποίηση του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και των παραρτημάτων II και III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

8.2.12.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του μέτρου μπορούν να κριθούν φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία είναι ενεργοί γεωργοί κατά την έννοια του άρθρου 9 Καν (ΕΕ) 1307/2013, όπως εξειδικεύεται με το άρθρο 3 της Υπουργικής Απόφασης 104/7056 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147Β/22.1.2015) και ασκούν γεωργική δραστηριότητα εντός των ορεινών περιοχών.

8.2.12.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Η ενίσχυση χορηγείται προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για τις πρόσθετες δαπάνες και την απώλεια εισοδήματος, που σχετίζονται με μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στις ορεινές περιοχές, σε σύγκριση με περιοχές που δεν πλήττονται από τα σχετικά μειονεκτήματα.

8.2.12.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι είναι ενεργοί γεωργοί κατά την έννοια του άρθρου 9 Καν (ΕΕ) 1307/2013, όπως εξειδικεύεται με το άρθρο 3 της Υπουργικής Απόφασης 104/7056 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147Β/22.1.2015)

Στην περίπτωση δικαιούχων φυσικών προσώπων, αυτοί είναι, ενήλικα άτομα και δεν έχουν αποχωρήσει από την ενεργό επαγγελματική δραστηριότητα

Η ενίσχυση χορηγείται μόνο για τις εκτάσεις της εκμετάλλευσης που βρίσκονται εντός των ορεινών περιοχών και χρησιμοποιούνται για γεωργική δραστηριότητα, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 Καν. (ΕΕ) 1307/2013.

Οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν να συνεχίσουν τη γεωργική τους δραστηριότητα στις ορεινές περιοχές.

8.2.12.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν εφαρμόζονται κριτήρια επιλογής

8.2.12.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ενίσχυση για την αντιστάθμιση του διαφυγόντος εισοδήματος και του πρόσθετου κόστους που συνεπάγεται η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις ορεινές περιοχές καθορίζεται στα 125 ευρώ ανά εκτάριο.

8.2.12.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.12.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ως προς την επιλεξιμότητα των εκτάσεων και ειδικά ως προς το μέγεθος, τα σύγχρονα εργαλεία μέτρησης (τηλεπισκόπηση, GPS, κ.λπ.) θεωρούνται ότι εξάγουν αποτελέσματα απολύτως ακριβή και ως εκ τούτου διασφαλίζουν την αποφυγή σφαλμάτων. Επιπλέον με την ανανέωση του γεωγραφικού υποβάθρου, η οποία είναι σε εξέλιξη επιβεβαιώνεται η επιλεξιμότητα της γης ως προς τη χρήση. Συνεπώς τα στοιχεία εκτάσεων είναι ελέγξιμα και επαληθεύσιμα.

Επιπρόσθετα η χωρικότητα των ενταγμένων εκτάσεων επιβεβαιώνεται πλήρως με διασταυρωτικούς / γεωχωρικούς ελέγχους. Για τον Οργανισμό Πληρωμών (ΟΠ) και αναφορικά με το M13 κρίνεται ότι δεν υπάρχουν συγκεκριμένα σημεία κινδύνου.

Κίνδυνος εγκατάλειψης των γεωργικών εκτάσεων στις ορεινές περιοχές δεδομένης τη μη πλήρης κάλυψης των δικαιούχων για την απώλεια εισοδήματός τους.

8.2.12.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τη συνεχή βελτίωση της εφαρμογής του Μέτρου και την αποφυγή πιθανών μελλοντικών κινδύνων, προτείνεται η συνεχής επικαιροποίηση και αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων και των βάσεων γεωχωρικών δεδομένων.

Κατά τη νέα οριοθέτηση των περιοχών με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα (εκτός των ορεινών), θα πραγματοποιηθεί πλήρης αξιολόγηση του μέτρου και του βαθμού εγκατάλειψης γεωργικής γης και θα πραγματοποιηθούν οι σχετικές διορθωτικές ενέργειες.

8.2.12.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Τα στοιχεία εκτάσεων είναι ελέγξιμα και επαληθεύσιμα και ταυτόχρονα επιβεβαιώνεται η χωρικότητα των ενταγμένων εκτάσεων με διασταυρωτικούς / γεωχωρικούς ελέγχους. Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη χώρα μας και κατά την περίοδο 2000-2006 και 2007-2013, υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία τόσο για την ορθή κατάρτιση του θεσμικού πλαισίου του μέτρου όσο και για την υλοποίησή του έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαληθευσσιμότητα και η ελεγκσιμότητα.

8.2.12.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Το ύψος ενίσχυσης υπολογίζεται ως η διαφορά στο Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα μεταξύ της τυπικής εκμετάλλευσης σε ορεινές περιοχές και της τυπικής εκμετάλλευσης σε περιοχές που δεν υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα. Τα δεδομένα υπολογισμού προέρχονται από τη βάση δεδομένων του Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (FADN) και αποτελούν μέσους όρους της τριετίας 2010 – 2012.

8.2.12.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός οριακού εμβαδού ανά εκμετάλλευση βάσει του οποίου το κράτος μέλος υπολογίζει την προοδευτική μείωση των πληρωμών

Με βάση στοιχεία από τη βάση δεδομένων του Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (FADN) (μέσους όρους της τριετίας 2010 – 2012) υπολογίστηκε η ελαστικότητα της αξίας παραγωγής σε σχέση με την έκταση της εκμετάλλευσης. Από τους υπολογισμούς προκύπτει ότι η αξία παραγωγής αρχίζει να

επηρεάζεται σημαντικά από την έκταση μετά τα 20 ha. Συνεπώς τα όρια για την προοδευτική μείωση της ενίσχυσης καθορίζονται ως εξής:

- Έκταση εκμετάλλευσης από 0 έως και 20 ha: 100% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 20 ha έως και 25 ha: 80% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 25 ha έως και 30 ha: 50% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 30 ha: δεν χορηγείται ενίσχυση

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή του τοπικού επιπέδου μονάδας που εφαρμόζεται για τον καθορισμό των περιοχών.

Η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας περιλαμβάνει τα παρακάτω επίπεδα:

1. Περιφέρειες
2. Περιφερειακές ενότητες
3. Δήμοι
4. Δημοτικές Ενότητες
5. Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες
6. Οικισμοί

Η οριοθέτηση πραγματοποιείται σε επίπεδο των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων, ή σε επίπεδο ορίων Οικισμού.

Ο κατάλογος των ορεινών περιοχών παρουσιάζεται στο Παράρτημα M13-LFA.

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή της εφαρμογής της μεθόδου συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 για τον καθορισμό των τριών κατηγοριών περιοχών που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, συμπεριλαμβανομένων της περιγραφής και των αποτελεσμάτων του συντονισμού ακριβείας για περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών.

Για τον καθορισμό των περιοχών που χαρακτηρίζονται ορεινές, θα χρησιμοποιηθεί η υφιστάμενη οριοθέτηση, που αποτυπώνεται στην Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Παράρτημα 13-LFA). Τα κριτήρια περιλαμβάνουν:

- ως ένδειξη των πολύ δυσχερών κλιματικών συνθηκών, ελάχιστο υψόμετρο 800 μέτρων·
- ως ένδειξη δυσχερούς γεωμορφολογίας, κλίση εδάφους τουλάχιστον 20 % ·

- εφ' όσον υπάρχει συνδυασμός των δύο προαναφερόμενων παραγόντων, θεωρείται ότι υφίσταται ισοδύναμος περιορισμός με ταυτόχρονη παρουσία ελάχιστου υψομέτρου 600 μέτρων και κλίσης εδάφους τουλάχιστον 16 % ·
- η οριοθέτηση πραγματοποιείται, κατά κανόνα, στο επίπεδο των Τοπικών ή Δημοτικών Κοινοτήτων, και σε εξαιρετικές περιπτώσεις σε επίπεδο ορίων Οικισμού·
- κατά κανόνα, τουλάχιστον το 80 % της εκτάσεως της Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας ή του Οικισμού πρέπει να ανταποκρίνεται σε ένα ή περισσότερα από τα χαρακτηριστικά αυτά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εφ' όσον δηλαδή πρόκειται για κοινότητες που βρίσκονται στην ίδια ορεινή διαμόρφωση, όπου οι κλιματικές και τοπογραφικές συνθήκες είναι ίδιες και τα επίπεδα αποδόσεως και εισοδήματος αρκετά χαμηλά, το ποσοστό της εκτάσεως Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας ή σε ορισμένες περιπτώσεις του Οικισμού, που πρέπει να ανταποκρίνεται στα ανωτέρω χαρακτηριστικά, μπορεί να μειωθεί, μέχρι το 50 %.

8.2.12.3.2. 13.2 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, εκτός των ορεινών

Επιμέρους μέτρο:

- 13.2 - αποζημίωση για άλλες περιοχές που αντιμετωπίζουν σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα

8.2.12.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το υπομέτρο εφαρμόζεται στις περιοχές που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς που προκαλούνται από δυσχερείς κλιματολογικές ή εδαφολογικές συνθήκες ή συνδυασμό τους, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 32 Καν (ΕΕ) 1305/2013.

Από την έγκριση του ΠΑΑ 2014-2020 έως και τον καθορισμό των νέων περιοχών που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς που προκαλούνται από δυσχερείς κλιματολογικές ή εδαφολογικές συνθήκες ή συνδυασμό τους, ισχύουν οι περιοχές βάσει της Οδηγίας του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ενώ μετά τη νέα οριοθέτηση ισχύουν οι περιοχές, όπως αυτές εμφανίζονται στο σχετικό Παράρτημα του Προγράμματος.

Οι δικαιούχοι των γεωργικών εκτάσεων των περιοχών που δεν ανήκουν πλέον στις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, εκτός των ορεινών, σύμφωνα με τη νέα οριοθέτηση θα συνεχίσουν να λαμβάνουν ενίσχυση για τα έτη εφαρμογής 2019 και 2020, σύμφωνα με το άρθρο 31§5 καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει.

Η ενίσχυση αποσκοπεί στην αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους ή/και του διαφυγόντος εισοδήματος που προκαλείται από την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας εντός περιοχών που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς και μέχρι τον καθορισμό τους εντός των περιοχών της Οδηγίας του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Επίσης, στο παρόν υπομέτρο περιλαμβάνονται και το υπόλοιπο των πληρωμών των δικαιούχων ενίσχυσης, που αναλήφθηκαν βάσει του καν. 1698/2005 και οι οποίες θα πραγματοποιηθούν μετά την 31η Δεκεμβρίου 2015, βάσει του άρθρου 3 Καν. (ΕΕ) 1310/2013, όπως αυτές αναφέρονται ενδεικτικά στο κεφάλαιο 19 του ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με τις ανειλημμένες υποχρεώσεις του Προγράμματος από το ΠΑΑ 2007-2013.

Το υπομέτρο 13.2 συμβάλλει εξ ολοκλήρου στην περιοχή εστίασης 4Α σχετικά με την αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, δεδομένου ότι με τη μη εγκατάλειψη των περιοχών αυτών, την ενθάρρυνση της συνεχούς χρήσης των γεωργικών γαιών και την προώθηση αειφόρων γεωργικών συστημάτων επιτυγχάνεται η διατήρηση ή/και ενίσχυση της βιοποικιλότητας.

8.2.12.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις έχουν την μορφή ετήσιων πληρωμών, ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, στην οποία ασκείται γεωργική δραστηριότητα εντός περιοχών που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς καθώς και σε εκτάσεις οι οποίες δεν ανήκουν πλέον στις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, εκτός των ορεινών, σύμφωνα με τη νέα οριοθέτηση.

Οι γεωργικές εκτάσεις, οι οποίες δεν ανήκουν πλέον σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, εκτός των ορεινών, σύμφωνα με τη νέα οριοθέτηση, θα συνεχίσουν να λαμβάνουν ενίσχυση για τα έτη εφαρμογής 2019 και 2020, σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 5 καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει. Η ετήσια ενίσχυση θα αποτελεί φθίνον ποσοστό της ενίσχυσης που ελάμβαναν κατά την περίοδο 2014-2020, πριν τη νέα οριοθέτηση, από το αντίστοιχο μέτρο. Η χορήγηση ενίσχυσης σε γεωργικές εκτάσεις, οι οποίες δεν ανήκουν πλέον σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, εκτός των ορεινών, σύμφωνα με τη νέα οριοθέτηση θα συνεχίσουν να λαμβάνουν ενίσχυση για τα έτη εφαρμογής και για τα μεταβατικά έτη 2021 και 2022, με ετήσιο ποσό στήριξης το οποίο είναι 25€/εκτάριο.

Δίνεται η δυνατότητα προκαταβολής στους δικαιούχους του μέτρου, βάσει του άρθρου 75§1 καν. (ΕΕ) 1306/2013, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 8.1 του Προγράμματος.

8.2.12.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρο 91 - 92 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013
- Καν. (ΕΕ) 1378/2014

8.2.12.3.2.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του μέτρου μπορούν να κριθούν φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία είναι ενεργοί γεωργοί κατά την έννοια του άρθρου 9 Καν (ΕΕ) 1307/2013 και ασκούν γεωργική δραστηριότητα εντός των μειονεκτικών περιοχών σύμφωνα:

α) με την υφιστάμενη οριοθέτηση, έως ότου ισχύσει η νέα οριοθέτηση,

β) με τη νέα οριοθέτηση, εντός περιοχών που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς βάσει των βιοφυσικών κριτηρίων που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 και αναφέρονται στο σχετικό συνειμμένο Παράρτημα του Προγράμματος,

γ) με τη νέα οριοθέτηση δεν ανήκουν στις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς αλλά ανήκαν με την οριοθέτηση που ίσχυε στο ΠΑΑ 2007-2013

8.2.12.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Η ενίσχυση χορηγείται προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για το σύνολο των πρόσθετων δαπανών και την απώλεια εισοδήματος, που σχετίζονται με μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στις περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, σε σύγκριση με περιοχές που δεν πλήττονται από τα σχετικά μειονεκτήματα.

8.2.12.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι είναι ενεργοί γεωργοί κατά την έννοια του άρθρου 9 Καν (ΕΕ) 1307/2013, όπως εξειδικεύεται βάσει του άρθρου 3 της Υπουργικής Απόφασης 104/7056 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147Β/22.1.2015), όπως κάθε φορά ισχύει.

Στην περίπτωση δικαιούχων φυσικών προσώπων, αυτοί είναι, ενήλικα άτομα και δεν έχουν αποχωρήσει από την ενεργό επαγγελματική δραστηριότητα.

Η ενίσχυση χορηγείται μόνο για τις εκτάσεις της εκμετάλλευσης που βρίσκονται εντός των μειονεκτικών περιοχών με την υφιστάμενη οριοθέτηση και, μετά την ολοκλήρωση της νέας οριοθέτησης, εντός περιοχών που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς ή για τα έτη εφαρμογής 2019 και 2020 σε αυτές που πλέον δεν ανήκουν στις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς.

8.2.12.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Μέχρι την ολοκλήρωση της νέας οριοθέτησης θα εφαρμοστούν τα κριτήρια επιλογής που ίσχυσαν κατά την περίοδο 2007 – 2013.

Μετά την ολοκλήρωση της νέας οριοθέτησης, δε θα εφαρμόζονται κριτήρια επιλογής (βάσει του άρθρου 49 καν. (ΕΕ) 1305/2013).

8.2.12.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Μέχρι την ολοκλήρωση της νέας οριοθέτησης η ενίσχυση για την αντιστάθμιση του διαφυγόντος εισοδήματος και του πρόσθετου κόστους που συνεπάγεται η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις μειονεκτικές περιοχές καθορίζεται σε μέση τιμή έως 95 ευρώ ανά εκτάριο, τιμή η οποία είναι μέσα στα όρια που προέβλεπε η εγκεκριμένη μελέτη της περιόδου 2007-2013.

Βάσει της νέας οριοθέτησης και της σχετικής μελέτης η ετήσια ενίσχυση, για τις εκτάσεις που βρίσκονται εντός των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς, θα ανέρχεται στα 81€/εκτάριο.

Για τις περιοχές που ανήκαν στις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς (εκτός των ορεινών) και πλέον δεν ανήκουν χορηγούνται ενισχύσεις σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 5 καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός ισχύει.

8.2.12.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.12.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Μέχρι την ολοκλήρωση της νέας οριοθέτησης θα ισχύσουν οι κανόνες που διέπουν την εφαρμογή του υπομέτρου στην περίοδο 2007 – 2013. Κατά την περίοδο αυτή δεν διαπιστώθηκαν κίνδυνοι στην εφαρμογή του υπομέτρου, καθώς τα στοιχεία εκτάσεων είναι ελέγξιμα και επαληθεύσιμα και ταυτόχρονα επιβεβαιώνεται η χωρικότητα των ενταγμένων εκτάσεων με διασταυρωτικούς / γεωχωρικούς ελέγχους. Επιπλέον, τα κριτήρια επιλογής πράξεων επαληθεύονται μέσω διοικητικών εγγράφων.

Μετά την ολοκλήρωση της νέας οριοθέτησης δεν προβλέπονται, επίσης, κίνδυνοι στην εφαρμογή του υπομέτρου, καθώς τα στοιχεία εκτάσεων είναι ελέγξιμα και επαληθεύσιμα και ταυτόχρονα επιβεβαιώνεται η χωρικότητα των ενταγμένων εκτάσεων με διασταυρωτικούς / γεωχωρικούς ελέγχους.

8.2.12.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τη συνεχή βελτίωση της εφαρμογής του Μέτρου και την αποφυγή πιθανών μελλοντικών κινδύνων, προτείνεται η συνεχής επικαιροποίηση και αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων και των βάσεων γεωχωρικών δεδομένων.

8.2.12.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Τα στοιχεία εκτάσεων είναι ελέγξιμα και επαληθεύσιμα και ταυτόχρονα επιβεβαιώνεται η χωρικότητα των ενταγμένων εκτάσεων με διασταυρωτικούς / γεωχωρικούς ελέγχους.

8.2.12.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ο υπολογισμός του ύψους ενίσχυσης που θα ισχύσει σύμφωνα με τη νέα οριοθέτηση θα εκφρασθεί ως διαφορά στο Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα μεταξύ της τυπικής εκμετάλλευσης εντός των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς και της τυπικής εκμετάλλευσης των περιοχών που δεν υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα και αναλύεται στην εγκεκριμένη μελέτη που περιλαμβάνεται στο σχετικό Παράρτημα του Προγράμματος.

8.2.12.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός οριακού εμβαδού ανά εκμετάλλευση βάσει του οποίου το κράτος μέλος υπολογίζει την προοδευτική μείωση των πληρωμών

Τα όρια για την προοδευτική μείωση της ενίσχυσης καθορίζονται όμοια με αυτά των ορεινών περιοχών ως εξής:

- Έκταση εκμετάλλευσης από 0 έως και 20 ha: 100% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 20 ha έως και 25 ha: 80% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 25 ha έως και 30 ha: 50% της ενίσχυσης

- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 30 ha: δεν χορηγείται ενίσχυση
- Σε έκταση μεγαλύτερη των 30 ha δεν χορηγείται ενίσχυση.

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή του τοπικού επιπέδου μονάδας που εφαρμόζεται για τον καθορισμό των περιοχών.

Η διοικητική δομή της Ελλάδας αποτελείται από τα παρακάτω επίπεδα:

- Περιφέρειες
- Περιφεριακές ενότητες (πρώην Νομοί)
- Δήμοι
- Δημοτικές Ενότητες
- Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες
- Οικισμοί

Η υφιστάμενη οριοθέτηση πραγματοποιείται στο επίπεδο των Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων, ή επίπεδο ορίων Οικισμού.

Ο κατάλογος των μειονεκτικών περιοχών πριν τη νέα οριοθέτηση παρουσιάζεται στο Παράρτημα M13-LFA.

Η ανάλυση για τον καθορισμό των περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα πραγματοποιείται στο επίπεδο του Νομού για δύο λόγους:

- το επίπεδο του Νομού είναι το χαμηλότερο επίπεδο, στο οποίο υπολογίζονται οι συντελεστές τυπικής απόδοσης·
- οι οικονομικές επιδόσεις θα πρέπει να αντανακλούν τη συνολική προσαρμογή μιας ευρύτερης περιοχής και όχι μεμονωμένων Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων.

Ο κατάλογος των περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών, μετά τη νέα οριοθέτηση παρουσιάζεται στο Παράρτημα περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα (νέα οριοθέτηση).

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή της εφαρμογής της μεθόδου συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 για τον καθορισμό των τριών κατηγοριών περιοχών που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, συμπεριλαμβανομένων της περιγραφής και των αποτελεσμάτων του συντονισμού ακριβείας για περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών.

Για τον καθορισμό των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς και μέχρι την ολοκλήρωση της νέας οριοθέτησης, θα χρησιμοποιηθεί η υφιστάμενη οριοθέτηση, που αποτυπώνεται στην Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Παράρτημα M13-LFA).

Τα υφιστάμενα κριτήρια σχετίζονται με περιορισμένη παραγωγικότητα των εδαφών, οικονομικά αποτελέσματα σημαντικά κατώτερα του μέσου όρου και μικρή πυκνότητα ή μείωση του πληθυσμού.

Σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη, η οποία αποτελεί παράρτημα του Προγράμματος, οι πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι ακόλουθες:

- Κλίμα: Με βάση τις κατευθύνσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα δεδομένα για το κλίμα θα πρέπει να αφορούν ημερήσιες τιμές για περίοδο 30 ετών. Η περίοδος αναφοράς, σύμφωνα με τον World Meteorological Organization, θα πρέπει να είναι από 1/1/1961 έως 31/12/1990 ή κυλιόμενη ανά δεκαετία ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη πληρότητα δεδομένων. Στην περίπτωση της Ελλάδας χρησιμοποιήθηκαν ημερήσια δεδομένα από 140 μετεωρολογικούς σταθμούς για το διάστημα 1/1/1971 – 31/12/2000. Οι ελλείπουσες τιμές συμπληρώθηκαν με μεθοδολογία, η οποία έχει δημοσιευθεί σε έγκυρο επιστημονικό περιοδικό (Agronomy 2018, 8(9), 161 – “Delimitation of Areas with Natural Constraints in Greece: Assessment of the Dryness Climatic Criterion Using Geostatistics”)
- Έδαφος: Εδαφολογικός χάρτης Ελλάδας (Κλ. 1:30.000) <https://iris.gov.gr/SoilServices/>, στον οποίο για κάθε Χαρτογραφική Εδαφολογική Μονάδα περιλαμβάνονται: κλίση, οξύτητα, sodicity, αλατότητα, βάθος και υφή εδάφους, ποσοστό αδρομερών υλικών και συνθήκες αποστράγγισης.
- Κλίσεις: Ψηφιακό Μοντέλο Εδάφους Shuttle Radar Topography Mission (SRTM) (<http://srtm.csi.cgiar.org>) σε συνδυασμό με την επικρατούσα κλίση ανά Τοπική / Δημοτική Κοινότητα
- Χρησιμοποιούμενη Γεωργική Έκταση: Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (LPIS), ΟΠΕΚΕΠΕ, Κλ. 1:10.000)

Από την ανάλυση των κριτηρίων προέκυψαν τα αποτελέσματα του πίνακα "Ανάλυση Βιοφυσικών Κριτηρίων".

Για κάθε κριτήριο εφαρμόστηκε η μεθοδολογία και το κατώφλι που περιγράφεται στο ως άνω Παράρτημα του Κανονισμού και στις κατευθύνσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η πιστή εφαρμογή των κανονιστικών κριτηρίων προκύπτει και από την έγκριση που έχει λάβει η εφαρμοσθείσα μεθοδολογία από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Από τους παραπάνω περιορισμούς η ξηρασία και η κακή αποστράγγιση μπορούν να ξεπεραστούν με επενδύσεις. Για να κριθούν ως υποκείμενες σε φυσικούς περιορισμούς, οι περιοχές που επηρεάζονται από την ξηρασία, με βάση τα κριτήρια του Παραρτήματος ΙΙΙ του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, θα πρέπει, επιπλέον, να μην έχουν τη δυνατότητα άρδευσης και οι περιοχές με κακή αποστράγγιση να μην καλύπτονται από αποστραγγιστικό δίκτυο. Διαφορετικά, θεωρείται ότι οι σχετικοί περιορισμοί έχουν ξεπεραστεί.

Για να εξετασθεί κατά πόσο σε κάθε Τοπική / Δημοτική Κοινότητα, που με βάση το Δείκτη Ξηρασίας υπόκειται σε περιορισμούς, υπάρχει δυνατότητα άρδευσης, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα αρδευόμενης και συνολικής γεωργικής έκτασης τόσο της ΕΛΣΤΑΤ όσο και του ΟΣΔΕ. Για να κριθεί ότι σε μια Τοπική / Δημοτική Κοινότητα υπάρχει δυνατότητα άρδευσης, θα πρέπει η αρδευόμενη έκταση να αποτελεί τουλάχιστον το 50% της συνολικής Γεωργικής Έκτασης και στις δύο πηγές δεδομένων. Στην συνολική γεωργική έκταση, περιλαμβάνονταν όλες οι καλλιέργειες και οι βοσκότοποι.

Πέραν όμως της εξαίρεσης των περιοχών στις οποίες οι περιορισμοί έχουν ξεπεραστεί με επενδύσεις, θα πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 32 Καν (ΕΕ) 1305/2013 να εξαιρεθούν και οι περιοχές στις οποίες η

συνολική οικονομική απόδοση της φυτικής και ζωικής παραγωγής είναι ικανοποιητική σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Η μέτρηση των οικονομικών επιδόσεων πραγματοποιείται με υπολογισμό της συνολικής τυπικής απόδοσης των καλλιεργειών και των εκτροφών ενός Νομού[1] και τη σύγκρισή της με τον εθνικό μέσο όρο.

Η ανάλυση πραγματοποιείται στο επίπεδο του Νομού για δύο λόγους:

- το επίπεδο του Νομού είναι το χαμηλότερο επίπεδο, στο οποίο υπολογίζονται οι συντελεστές τυπικής απόδοσης·
- οι οικονομικές επιδόσεις θα πρέπει να αντανakλούν τη συνολική προσαρμογή μιας ευρύτερης περιοχής και όχι μεμονωμένων Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων

Με βάση τα ανωτέρω, η τελική μεθοδολογία οριοθέτησης περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- Εντοπισμός των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς, με βάση τα κριτήρια του Παραρτήματος III Καν (ΕΕ) 1305/2013.
- Εξαίρεση των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων που υπόκεινται σε ξηρασία αλλά παρουσιάζουν ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων άνω του 50%.
- Εξαίρεση των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς εφόσον:
 - η τυπική απόδοση του Νομού στον οποίο ανήκουν είναι μεγαλύτερη του 78% του ευρωπαϊκού μέσου όρου και
 - το ποσοστό βοσκοτόπων ανά Τοπική / Δημοτική Κοινότητα είναι μικρότερο από το 25%

[1] Πριν το Πρόγραμμα Καλλικράτης

Βιο-φυσικός Περιορισμός	% Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης που επηρεάζεται
Ξηρασία	86,20%
Παρουσία αδρομερών υλικών	20,01%
Απότομες Κλίσεις	8,09%
Περιορισμένο βάθος εδάφους	4,27%
Υψηλή αλατότητα	3,21%
Υφή εδάφους	1,80%
Sodicity	0,35%
Περιορισμένη αποστράγγιση	0,19%
Οξύτητα	0,01%



8.2.12.3.3. 13.3 Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα

Επιμέρους μέτρο:

- 13.3 - αποζημίωση για άλλες περιοχές που πλήττονται από ειδικά μειονεκτήματα

8.2.12.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Δεδομένου ότι είναι απαραίτητη η διατήρηση της υπαίθρου και η μη εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας στις παραμεθόριες και τις νησιωτικές περιοχές, αλλά και σε αυτές οι οποίες αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο εγκατάλειψης γεωργικών γαιών, που θα αυξηθεί περαιτέρω, καθώς η λιγνιτική δραστηριότητα θα καταργηθεί σταδιακά.

- οι Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες της Θράκης,
- οι Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες που βρίσκονται σε εγγύτητα με τα χερσαία σύνορα της χώρας,
- οι Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες των μικρών νησιών,
- οι Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες των περιφερειακών ενοτήτων Κοζάνης, Αρκαδίας και Γρεβενών,

οι οποίες δεν χαρακτηρίζονται ως ορεινές ή υποκείμενες σε άλλους φυσικούς περιορισμούς οριοθετήθηκαν ως περιοχές με ειδικούς περιορισμούς. Οι εν λόγω τοπικές κοινότητες παρουσιάζονται στο Παράρτημα «Επικαιροποίηση περιοχών με ειδικά μειονεκτήματα» και αιτιολογούνται από τη συμπληρωματική μελέτη του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών «Supplement to Specific Constraints» (βλέπε Παραρτήματα ΠΑΑ 2014-2020).

8.2.12.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Οι ενισχύσεις έχουν την μορφή ετήσιων πληρωμών, ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, στην οποία ασκείται γεωργική δραστηριότητα εντός περιοχών που υπόκεινται σε ειδικά μειονεκτήματα.

8.2.12.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

8.2.12.3.3.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του μέτρου μπορούν να κριθούν φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία είναι ενεργοί γεωργοί κατά την έννοια του άρθρου 9 Καν (ΕΕ) 1307/2013 και ασκούν γεωργική δραστηριότητα εντός των περιοχών που υπόκεινται σε φυσικά μειονεκτήματα.

8.2.12.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Η ενίσχυση χορηγείται προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για το σύνολο των πρόσθετων δαπανών και την απώλεια εισοδήματος, που σχετίζονται με μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα, σε σύγκριση με περιοχές που δεν πλήττονται από τα σχετικά μειονεκτήματα.

8.2.12.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι είναι ενεργοί γεωργοί κατά την έννοια του άρθρου 9 Καν (ΕΕ) 1307/2013, όπως εξειδικεύεται βάσει του άρθρου 3 της Υπουργικής Απόφασης 104/7056 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147Β/22.1.2015), όπως κάθε φορά ισχύει.

Στην περίπτωση δικαιούχων φυσικών προσώπων, αυτοί είναι, ενήλικα άτομα και δεν έχουν αποχωρήσει από την ενεργό επαγγελματική δραστηριότητα.

8.2.12.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Σύμφωνα με το άρθρο 49 καν. (ΕΕ) 1305/2013 δεν εφαρμόζονται κριτήρια επιλογής.

8.2.12.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Βάσει της σχετικής μελέτης που ανατέθηκε από την Υπηρεσία η ετήσια ενίσχυση, για τις εκτάσεις που βρίσκονται εντός των περιοχών με ειδικά μειονεκτήματα θα ανέρχεται στα 81€/εκτάριο.

8.2.12.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.12.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Δεν προβλέπονται κίνδυνοι στην εφαρμογή του υπομέτρου, καθώς τα στοιχεία εκτάσεων είναι ελέγξιμα και επαληθεύσιμα και ταυτόχρονα επιβεβαιώνεται η χωρικότητα των ενταγμένων εκτάσεων με διασταυρωτικούς / γεωχωρικούς ελέγχους.

8.2.12.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τη συνεχή βελτίωση της εφαρμογής του Μέτρου και την αποφυγή πιθανών μελλοντικών κινδύνων, προτείνεται η συνεχής επικαιροποίηση και αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων και των βάσεων γεωχωρικών δεδομένων.

8.2.12.3.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Τα στοιχεία εκτάσεων είναι ελέγξιμα και επαληθεύσιμα και ταυτόχρονα επιβεβαιώνεται η χωρικότητα των ενταγμένων εκτάσεων με διασταυρωτικούς / γεωχωρικούς ελέγχους.

8.2.12.3.3.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ο υπολογισμός του ύψους ενίσχυσης εκφράζεται ως η διαφορά στο Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα μεταξύ της τυπικής εκμετάλλευσης εντός των περιοχών με ειδικά μειονεκτήματα και της τυπικής εκμετάλλευσης των περιοχών που δεν υπόκεινται σε ειδικά μειονεκτήματα και αναλύεται στην εγκεκριμένη μελέτη που περιλαμβάνεται στο σχετικό Παράρτημα του Προγράμματος.

8.2.12.3.3.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ορισμός οριακού εμβαδού ανά εκμετάλλευση βάσει του οποίου το κράτος μέλος υπολογίζει την προοδευτική μείωση των πληρωμών

Τα όρια για την προοδευτική μείωση της ενίσχυσης καθορίζονται όμοια με αυτά των ορεινών περιοχών ως εξής:

- Έκταση εκμετάλλευσης από 0 έως και 20 ha: 100% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 20 ha έως και 25 ha: 80% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 25 ha έως και 30 ha: 50% της ενίσχυσης
- Έκταση εκμετάλλευσης μεγαλύτερη από 30 ha: δεν χορηγείται ενίσχυση
- Σε έκταση μεγαλύτερη των 30 ha δεν χορηγείται ενίσχυση.

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή του τοπικού επιπέδου μονάδας που εφαρμόζεται για τον καθορισμό των περιοχών.

Η ανάλυση για τον καθορισμό των περιοχών με ειδικά μειονεκτήματα πραγματοποιείται στο επίπεδο του Νομού για δύο λόγους:

- το επίπεδο του Νομού είναι το χαμηλότερο επίπεδο, στο οποίο υπολογίζονται οι συντελεστές τυπικής απόδοσης·
- οι οικονομικές επιδόσεις θα πρέπει να αντανακλούν τη συνολική προσαρμογή μιας ευρύτερης περιοχής και όχι μεμονωμένων Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων.

Ο κατάλογος των περιοχών με ειδικά μειονεκτήματα παρουσιάζεται στην υπ' αριθ. Υπουργική απόφαση και στο Παράρτημα M13_SPEC

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή της εφαρμογής της μεθόδου συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 για τον καθορισμό των τριών κατηγοριών περιοχών που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, συμπεριλαμβανομένων της περιγραφής και των αποτελεσμάτων του συντονισμού ακριβείας για περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών.

Οι περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα καθορίζονται με κριτήρια που αφορούν στην νησιωτικότητα και στην μεθοριακότητα των περιοχών αυτών και σεν αφορούν σε περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται ως ορεινές ή υποκειμένες σε άλλους φυσικούς περιορισμούς.

8.2.12.4. *Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων*

8.2.12.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.12.4.2. Δράσεις μετριασμού

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.12.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.12.5. *Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση*

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.12.6. *Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο*

Ορισμός οριακού εμβαδού ανά εκμετάλλευση βάσει του οποίου το κράτος μέλος υπολογίζει την προοδευτική μείωση των πληρωμών

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή του τοπικού επιπέδου μονάδας που εφαρμόζεται για τον καθορισμό των περιοχών.

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

[Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα] Περιγραφή της εφαρμογής της μεθόδου συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 για τον καθορισμό των τριών κατηγοριών περιοχών που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, συμπεριλαμβανομένων της περιγραφής και των αποτελεσμάτων του συντονισμού ακριβείας για περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών.

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου.

8.2.12.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

8.2.13. M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)

8.2.13.1. Νομική βάση

- Άρθρο 33 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.
- Άρθρο 10 και Παράρτημα I του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. [808/2014]
- Άρθρα του Κεφαλαίου I του τίτλου IV (πολλαπλή συμμόρφωση) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη μεταβατική περίοδο 2021-2022

8.2.13.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Για την ευζωία των παραγωγικών ζώων έχουν μέχρι σήμερα καταγραφεί πολλοί επιστημονικοί ορισμοί. Από τους πιο δημοφιλείς ακόμη και σήμερα, αποτελούν ο ορισμός του Duncan (1981), σύμφωνα με τον οποίο «η ευζωία είναι ένα χαρακτηριστικό που διαμορφώνεται μέσα από το γενότυπο και το περιβάλλον του κάθε ζώου» και του Broom (1986), για τον οποίο «η ευζωία είναι η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το ζώο κατά την προσπάθεια προσαρμογής στο περιβάλλον του». Με άλλο ορισμό που δίνεται από το Farm Animal Welfare Council στη Μ. Βρετανία (FAWC, 2001), η ευζωία περιγράφεται μέσα από ένα σύνολο προϋποθέσεων που πρέπει να υφίστανται, έτσι ώστε να εξυπηρετούνται οι βασικές ανάγκες των ζώων, τόσο στο επίπεδο της εκτροφής τους, όσο και κατά τη μεταφορά και τη σφαγή τους. Οι προϋποθέσεις αυτές, ή όπως το FAWC τις ονομάζει ‘ελευθερίες’ των ζώων, είναι οι εξής : 1) Απουσία πείνας ή δίψας, 2) Απουσία καταπόνησης από το περιβάλλον, 3) Απουσία τραυματισμού ή ασθένειας, 4) Δυνατότητα εκδήλωσης φυσιολογικής συμπεριφοράς, και 5) Απουσία φόβου ή καταπόνησης (stress). Το «Πρωτόκολλο για την Προστασία και την Ορθή Μεταχείριση των ζώων», η συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) και αργότερα, η Συνθήκη της Λισσαβώνας (2009), όρισαν νέους κανόνες για τη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναγνώρισαν ότι τα ζώα είναι ευαίσθητα όντα («τα ζώα αισθάνονται») και επέβαλαν στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις της ορθής μεταχείρισης των ζώων στη διαμόρφωση και την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Σήμερα, η επιστημονική προσέγγιση της καλής διαβίωσης των ζώων βρίσκεται υπό αναθεώρηση παγκοσμίως, ιδίως για να αξιολογηθεί ο τρόπος με τον οποίο οι δεοντολογικές και πολιτικές συνιστώσες καθορίζουν την κατανόησή της. Όπως και άλλα ζητήματα πολιτικής, η εκτίμηση του βαθμού ευζωίας των ζώων και η πολιτική διασφάλισης ποιότητας στα παραγόμενα τρόφιμα, πρέπει να λαμβάνει υπόψη το νομοθετικό πλαίσιο και την ηθική μαζί με τους τεχνικοοικονομικούς συντελεστές. Η επιστήμη μπορεί να καθορίσει τι είναι ‘καλό’ και τι ‘κακό’ για την ευζωία των ζώων από τη βιολογική πλευρά, όμως παραμένει μια συλλογική απόφαση της κοινωνίας να καθορίσει αυτό που είναι το ‘καλό’ ή το ‘κακό’ από την ηθική πλευρά, ή με άλλα λόγια τι είναι αποδεκτό ή όχι αποδεκτό σε σχέση με τις πρακτικές και τους χειρισμούς που εφαρμόζονται στην παραγωγική διαδικασία (Σωσσίδου, 2003). Από την άλλη πλευρά, οι απόψεις στα παραπάνω ζητήματα διαφοροποιούνται μεταξύ των διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών ανάλογα με το πολιτιστικό, επιστημονικό, θρησκευτικό, οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο.

Η ευζωία των παραγωγικών ζώων στους κύριους άξονες της πολιτικής της ΕΕ:

- Η στρατηγική της ΕΕ για την υγεία των ζώων, σύμφωνα με την οποία «η πρόληψη είναι καλύτερη από την θεραπεία», ορίζει ότι η έννοια της υγείας των ζώων δεν καλύπτει μόνο την απουσία ασθενειών στα ζώα, αλλά και την κρίσιμη σχέση μεταξύ της υγείας των ζώων και της ορθής μεταχείρισής τους (SANCO, 2007). Κύριος στόχος της στρατηγικής αυτής είναι η προώθηση πρακτικών κτηνοτροφίας και της ορθής μεταχείρισης των ζώων που προλαμβάνουν τις απειλές σε σχέση με την υγεία των ζώων και ελαχιστοποιούν τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο προς υποστήριξη της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η τρέχουσα πολιτική της ΕΕ περί της προστασίας της υγείας του καταναλωτή υπερβαίνει το ήδη διευρυμένο πλαίσιο της έννοιας της υγείας του ανθρώπου, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας «της κατάστασης της πλήρους φυσικής, κοινωνικής, πνευματικής ευεξίας και όχι μόνον της απουσίας νόσου ή αναπηρίας» και ενσωματώνει στοιχεία της ποιότητας της ζωής, όπως θέματα λειτουργικής και ψυχικής υγείας, ευζωίας των ζώων, περιβαλλοντικές επιδράσεις, αισθητική κ.ά. Η πολιτική αυτή, επιχειρεί την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των αναγκών και των προσδοκιών της πρωτογενούς παραγωγής και των καταναλωτών, της βιομηχανίας, καθώς και άλλων εμπλεκόμενων ομάδων (μη κυβερνητικές οργανώσεις, κ.ά.).
- Η ΕΕ εξετάζει την ευζωία των παραγωγικών ζώων ως αναπόσπαστο τμήμα της Ασφάλειας και Ποιότητας των κτηνοτροφικών προϊόντων και κατά συνέπεια, της Δημόσιας Υγείας. Μάλιστα, σύμφωνα με τη στρατηγική «Μία Υγεία» (OIE Bulletin, 2013-1), υποστηρίζεται η πρόληψη και ο έλεγχος διάδοσης επιζωοτιών μέσα από την προστασία της υγείας και της ευζωίας των παραγωγικών ζώων.
- Επιπλέον, η ευζωία των παραγωγικών ζώων αποτελεί κύριο στοιχείο της πολιτικής της ΕΕ για την προώθηση των αρχών της αειφορικής ανάπτυξης στον τομέα της κτηνοτροφίας (World Society for the Protection of Animals, 2012), με σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές. Μάλιστα, η Ατζέντα του 2030 υιοθετεί ένα αναπτυξιακό μοντέλο «στο οποίο η ανθρωπότητα ζει σε αρμονία με τη φύση...» και η ευζωία των παραγωγικών ζώων βρίσκεται στον πυρήνα της στρατηγικής «από το Αγρόκτημα στο Πιάτο» (Farm to Fork-F2F) της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal). Με τον τρόπο αυτό, αναγνωρίζεται ότι η καλή μεταχείριση των ζώων βελτιώνει το επίπεδο της υγείας τους, μειώνει την κατανάλωση αντιβιοτικών και άλλων φαρμάκων, συμβάλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και αποτελεί αναγκαία συνθήκη για τη δίκαιη μετάβαση προς ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων με περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Κατά συνέπεια, προκύπτει η ανάγκη επανεξέτασης τόσο των μοντέλων παραγωγής που τροφοδοτούν την κατανάλωση προϊόντων, όσο και των μοντέλων κατανάλωσης που καθορίζουν τη δυναμική που οδηγεί στην παραγωγή προϊόντων (Σωσσιδίου, 2021).

Το συγκεκριμένο Μέτρο αναφέρεται στην προαγωγή της ευζωίας των παραγωγικών ζώων με ενέργειες/δεσμεύσεις των κτηνοτρόφων, πέραν των επιβαλλόμενων από την Ευρωπαϊκή και Εθνική νομοθεσία. Ο κύριος στόχος από την εφαρμογή του Μέρους είναι η βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής εκτροφής που έχουν, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, επιπτώσεις στην έκφραση φυσιολογικής συμπεριφοράς (ψυχολογική κατάσταση) και στη σωματική υγεία των ζώων.

Το μέτρο αρχικά θα εφαρμοστεί για περίοδο δύο ετών με τη δυνατότητα ετήσιας ανανέωσης, και συνολική διάρκεια δεσμεύσεων τα τρία (3) έτη.

Το Μέτρο εξυπηρετεί την Προτεραιότητα 3 για «προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία» της ΕΕ για την Αγροτική Ανάπτυξη και ειδικότερα, στην περιοχή εστίασης 3α, η οποία συνεισφέρει στη βελτίωση της ποιότητας των κτηνοτροφικών προϊόντων

και την αύξηση της αξίας τους. Το Μέτρο αποτελείται από τρία υπομέτρα, ανάλογα με το είδος του ζώου και το σύστημα εκτροφής, και συγκεκριμένα:

- Καλή μεταχείριση των Χοίρων ενσταβλισμένης εκτροφής
- Καλή μεταχείριση των Κρεοπαραγωγών Ορνιθίων εκτροφής ορνιθώνα
- Καλή μεταχείριση των Πτηνών ελευθέρως ή/και βιολογικής εκτροφής.

Οι ενισχύσεις αφορούν σε συγκεκριμένες ενέργειες/δεσμεύσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων, που ακολουθούν τα Ευρωπαϊκά πρότυπα/πρωτόκολλα (Welfare Quality®, 2009).

Οι δεσμεύσεις αυτές σύμφωνα με το άρθρο 10 του Καν.(ΕΕ) 807/2014, παρέχουν αναβαθμισμένα πρότυπα μεθόδων παραγωγής στους τομείς νερό, ζωοτροφές, συνθήκες σταβλισμού και πρακτικές που αποφεύγουν τον ευνουχισμό των ζώων και αφορούν παρεμβάσεις που κατηγοριοποιούνται σε μια ή περισσότερες από τις τρεις κατηγορίες: (α) Διατροφή, (β) Σταβλισμό, (γ) Υγεία, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (Welfare Quality®, 2009).

8.2.13.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.13.3.1. 14.1 Καλή μεταχείριση των Χοίρων ενσταβλισμένης εκτροφής

Επιμέρους μέτρο:

- 14.1 - ενίσχυση για την ορθή μεταχείριση των ζώων

8.2.13.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Η βιομηχανοποίηση της χοιροτροφίας τις τελευταίες δεκαετίες επιτεύχθηκε με την αρωγή του εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεων, τη βελτίωση της διατροφής, την εντατικοποιημένη αναπαραγωγή, την επιλογή της τεχνητής σπερματέγχυσης ως μέθοδο γονιμοποίησης των θηλυκών χοίρων, τη γενετική βελτίωση και την πληρέστερη κτηνιατρική επίβλεψη των χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων. Η αύξηση της παραγωγής του χοίρειου κρέατος απαίτησε την πλήρη αξιοποίηση των γενετικών και βιολογικών ιδιοτήτων του είδους, πολλές φορές εις βάρος των συνθηκών διαβίωσης και της φυσιολογικής συμπεριφοράς των ζώων.

Στον εξορθολογισμό αυτής της κατάστασης βοήθησε το πλαίσιο των δεσμεύσεων-κανόνων ευζωίας που υποχρεούνται να σέβονται οι εκτροφείς ως προς το σταβλισμό, τη διατροφή και την υγεία. Η κατανόηση και η εφαρμογή των δεσμεύσεων από τους παραγωγούς, αποτελεί προ-απαίτηση για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης των χοίρων, σε συνδυασμό με τη διατήρηση της αποδοτικότητας των εκμεταλλεύσεων σε υψηλό επίπεδο.

Με το M14, ενισχύονται συγκεκριμένες δεσμεύσεις για την καλή μεταχείριση των χοίρων, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (Welfare Quality®, 2009). Οι δεσμεύσεις αυτές αφορούν παρεμβάσεις ως προς τα εξής:

- Διατροφή

- ο Εργαστηριακός έλεγχος της ποιότητας του νερού που χορηγείται στα ζώα, ανά τρίμηνο (χημική και βακτηριολογική ανάλυση), δεδομένου ότι η ποιότητα του νερού που καταναλώνεται από τους χοίρους έχει μεγάλη σπουδαιότητα τόσο για την υγεία, όσο και για την ευζωία και την παραγωγικότητα των ζώων. Για τον λόγο αυτό, αποτελεί ένα από τα κριτήρια, τα οποία χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του επιπέδου ευζωίας των χοίρων. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων, ο χοιροτρόφος με την τεχνική στήριξη του ιδιώτη «τεχνικού συμβούλου ευζωίας» προβαίνει σε ενέργειες για την βελτίωση της ποιότητας του νερού.
- ο Συνεχής προσθήκη μυκοδεσμευτικών (φυσικοί ή συνθετικοί ζεόλιθοι, ζύμες, βακτήρια και ένζυμα) στις ζωοτροφές. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (F.A.O.) το 25% της ετήσιας παγκόσμιας παραγωγής των δημητριακών καρπών είναι μολυσμένα με μυκοτοξίνες (CAST 1989).

- Σταβλισμός

- ο Καθόλη τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου ο συνολικός ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε χοιρομητέρα, κατά τον ομαδικό σταβλισμό, είναι 2,7 m² / χοιρομητέρα. Όταν τα ζώα αυτά σταβλίζονται σε ομάδες μικρότερες των 6, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να αυξάνεται κατά 10 %. Όταν σταβλίζονται σε ομάδες 40 ή περισσότερων ζώων, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου μπορεί να μειώνεται κατά 10 %. Η εκπλήρωση της συγκεκριμένης δέσμευσης επιτυγχάνεται μέσω της απομάκρυνσης μέρους των χοιρομητέρων κατά το πρώτο έτος εφαρμογής των δεσμεύσεων, πέραν της απομάκρυνσης λόγω αντικατάστασης και στην τήρηση του μειωμένου αριθμού χοιρομητέρων κατά τα επόμενα έτη.

- Υγεία

- ο Αντιμετώπιση ακρωτηριασμών και χρήση ανοσοευνουχισμού σε αντικατάσταση του «φυσικού» ή χειρουργικού ευνουχισμού, μέθοδο πιο φιλική προς τα ζώα, που ταυτόχρονα ικανοποιεί τις απαιτήσεις της αγοράς και αποτελεί τις προτεινόμενη δέσμευση για τη μείωση του πόνου, την αποφυγή λοιμώξεων και έντονου στρες και την αντιμετώπιση του ζώου ως ευαίσθητου όντος. Η δέσμευση του ανοσοευνουχισμού δεν είναι υποχρεωτική, εφόσον δεν εφαρμόζεται ευνουχισμός και στην περίπτωση αυτή δεν ενισχύεται. Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση δεν εφαρμόζεται χειρουργικός ευνουχισμός.

Για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των δεσμεύσεων οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διαθέτουν και να εφαρμόζουν «Σχέδιο Ευζωίας», που συντάσσεται και παρακολουθείται από τεχνικό σύμβουλο ευζωίας.

Οι νέες δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά, καλύπτουν χρονικό διάστημα δύο (2) ετών με την δυνατότητα ετήσιας ανανέωσης και με τελική διάρκεια έως και τρία έτη) και περιγράφονται αναλυτικότερα στον πίνακα 14-1.2.

8.2.13.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση είναι ετήσια, ανά Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ) και αφορά στο σύνολο των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν. Επίσης, καλύπτεται το κόστος συναλλαγής έως αξίας 5% της ετήσιας ενίσχυσης, που καταβάλλεται για τις δεσμεύσεις καλής μεταχείρισης των χοίρων.

8.2.13.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Π.Δ. 215/2003 (ΦΕΚ 181/Α') σε συμμόρφωση με την οδηγία 91/630/Ε.Ο.Κ., όπως τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 2001/88/ΕΚ του Συμβουλίου και 2001/93/ΕΚ της Επιτροπής, για την προστασία των χοίρων
- Π.Δ.374/2001 (ΦΕΚ 251/Α') για την εναρμόνιση της οδηγίας του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998 και σε εκτέλεση της απόφασης 2 Υ.Α.
- Υ.Α. 2659/357704/22.12.2020 «Κανόνες για την προστασία των χοίρων όσον αφορά στα μέτρα σχετικά με τη μείωση της ανάγκης συστηματικής κοπής της ουράς τους»
- Οδηγία 2008/120/ΕΚ του Συμβουλίου της 18 /12 /2008 για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων
- Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 23)

8.2.13.3.1.4. Δικαιούχοι

Επιλέξιμοι δικαιούχοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) είναι οι κτηνοτρόφοι, οι οποίοι είναι κάτοχοι χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων και οι οποίοι είναι ενεργοί γεωργοί με την έννοια του άρθρου 9 του Καν. (Ε.Ε.) 1307/2013, όπως αυτός έχει εξειδικευτεί και περιγράφεται στο ισχύον εθνικό πλαίσιο.

8.2.13.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Τα επιλέξιμα κόστη είναι ανάλογα του είδους των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων και καλύπτουν επιπλέον κόστη και απώλεια εισοδήματος που προέρχονται από τις αναλαμβανόμενες δεσμεύσεις, οι οποίες είναι πέραν των υποχρεωτικών, επιβαλλόμενων από την Ευρωπαϊκή και Εθνική νομοθεσία δεσμεύσεων.

Τα επιλέξιμα κόστη αφορούν:

- την ποιότητα νερού και τροφής των χοίρων (Διατροφή)
- τις συνθήκες διαβίωσης των χοίρων (Σταυλισμός)
- πρακτικές ευνοχισμού των χοίρων (ανοσοευνοχισμός) (Υγεία)

Πέραν των παραπάνω προβλέπεται και κόστος συναλλαγής για την κάλυψη των δαπανών παροχής τεχνικών συμβουλών ευζωίας για τη σωστή υλοποίηση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων και τη σχετική σύνταξη της αίτησης στήριξης, συμπεριλαμβανόμενου του σχεδίου δράσης, εφόσον αυτό απαιτείται, για αυτές τις δεσμεύσεις, σε ποσοστό 5% επί του ποσού της ετήσιας ενίσχυσης.

Δεν είναι επιλέξιμα κόστη τα οποία αφορούν σε φάρμακα, εμβολιασμούς και άλλες πρακτικές, πέραν του ανοσοευνουχισμού.

8.2.13.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Το Υπομέτρο ενισχύει ενεργούς γεωργούς - χοιροτρόφους, οι οποίοι:

- τηρούν την υποχρέωση υποβολής απογραφικών στοιχείων της χοιροτροφικής τους εκμετάλλευσης στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή μέσω του ΟΠΣ-Κτηνιατρικής,
- δηλώνουν τα ζώα της χοιροτροφικής τους εκμετάλλευσης στην ΕΑΕ, κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση,
- τηρούν τις συνθήκες και τις προδιαγραφές των ελάχιστων απαιτήσεων για την καλή μεταχείριση των ζώων του Κεφαλαίου Ι του τίτλου VI του κανονισμού (Ε.Ε.) 1306/2013 (άρθρο 93 και παράρτημα II, ΚΑΔ 12 και 13), όπως αυτές εξειδικεύονται στις οδηγίες 2008/120/ΕΚ και 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου,
- κατέχουν κτηνοτροφική εκμετάλλευση, η οποία λειτουργεί νόμιμα σύμφωνα με το ν.4056/2012, όπως αυτός ισχύει,
- εφαρμόζουν στη χοιροτροφική τους εκμετάλλευση σύστημα ομαδικού σταβλισμού σύμφωνα με την Οδηγία 2008/120/ΕΚ,

Δεν είναι επιλέξιμες κατά την ένταξη, οι εκμεταλλεύσεις κάτω των 50 χοιρομητέρων.

8.2.13.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν υπάρχει υποχρέωση καθορισμού αρχών κριτηρίων επιλογής βάσει του άρθρου 49 παρ. 2 καν. (ΕΕ) 1305/2013. Παρόλα αυτά, δίνεται η δυνατότητα στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (με τη σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ 2014-2022), να εφαρμόσει κριτήρια επιλογής, σχετικά με την ηλικιακή διάρθρωση των αιτούντων, με προτεραιότητα στους νεότερους ηλικιακά, οι οποίοι είναι πιο επιδεκτικοί σε εφαρμογή καινοτομίας και δεσμεύσεων ευζωίας.

8.2.13.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ενίσχυση παρέχεται για δύο έτη με τη δυνατότητα ετήσιας ανανέωσης, με τελική διάρκεια που δεν θα ξεπερνά την τριετία και αντιστοιχεί σε:

i) Χοιρομητέρες: 189 € ανά ΜΖΚ ανά έτος (όπου 1 χοιρομητέρα ισούται με 0,5 ΜΖΚ)

ii) Για λοιπά χοιρινά: 158 € ανά ΜΖΚ ανά έτος και μέχρι 10 λοιπά χοιρινά ανά χοιρομητέρα, (όπου 1 λοιπό χοιρινό ισούται με 0,3 ΜΖΚ). Το πλαφόν των 10 λοιπών χοιρινών ανά χοιρομητέρα, αποτελεί το μέσο όρο στις χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις της χώρας.

Στην περίπτωση που ο δικαιούχος δεν εφαρμόζει ευνουχισμό στα ζώα του, το μέγιστο ύψος ενίσχυσης για τις χοιρομητέρες διαμορφώνεται στα 163 € ανά ΜΖΚ, ανά έτος.

Οι παραπάνω ενισχύσεις είναι βάση της μελέτη υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης, όπως παρουσιάζεται αναλυτικά στον Πίνακα 14-1.1 «Ετήσιες ενισχύσεις ανά δέσμευση και Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ) - Χοίροι».

Επιπλέον της ενίσχυσης που αφορά στο σύνολο των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν, καλύπτεται και το κόστος συναλλαγής έως αξίας 5% του συνόλου της ετήσιας ενίσχυσης που καταβάλλεται για τις δεσμεύσεις καλής μεταχείρισης των χοίρων.

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ		Ετήσιο κόστος ανά ΖΜ	Ετήσιο κόστος ανά ΜΖΚ (χοιρομητέρες)	Ετήσιο κόστος ανά ΜΖΚ (λοιπά χοιρινά)
1	ΔΙΑΤΡΟΦΗ			
1.1	Τρίμηνος έλεγχος της ποιότητας του νερού. (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση) που καταναλώνουν οι χοίροι στις χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις.	160€	80€	133 €
1.2	Συνεχής προσθήκη μυκοδεσμευτικών (φυσικοί ή συνθετικοί ζεόλιθοι, ζύμες, βακτήρια και ένζυμα) στις ζωοτροφές για την καλύτερη προστασία της υγείας των ζώων	30 €	15 €	25 €
2	ΣΤΑΥΛΙΣΜΟΣ			
2.1	Ο συνολικός ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε χοιρομητέρα, κατά τον ομαδικό σταβλισμό, είναι 2,7 m ² / χοιρομητέρα. Η διάρκεια την δέσμευσης αφορά το διάστημα από την έναρξη μέχρι τη λήξη της αναπαραγωγικής περιόδου.	135,70€	68 €	-
3	ΥΓΕΙΑ			
3.1	Χρήση ανοσοευνουχισμού (ο ανοσοευνουχισμός αποτελεί εναλλακτική μέθοδος ευνουχισμού των χοίρων με εμβόλιο προκειμένου να μην ταλαιπωρούνται τα ζώα με ακρωτηριασμό)	52,00€	26 €	-
ΣΥΝΟΛΟ		377,70€	189 €	158 €

1 Ζωική Μονάδα (ΖΜ) = 4 ζώα κατά μέσο όρο (στοιχεία μελέτης)

Πίνακας 14-1.1 «Ετήσιες ενισχύσεις ανά δέσμευση και Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ) - Χοίροι»

8.2.13.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.13.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.1.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ανάλυση και προσδιορισμός των εθνικών και των ενωσιακών απαιτήσεων που αντιστοιχούν στα υποχρεωτικά πρότυπα που θεσπίζονται βάσει του τίτλου VI κεφάλαιο I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1306/2013

Η γραμμή βάσης για τις δεσμεύσεις που αφορούν στην χοιροτροφία είναι οι ακόλουθες:

- Ευρωπαϊκά υποχρεωτικά πρότυπα:
 - ο Οδηγία 2008/120/ΕΚ, άρθρο 3 παρ. 1 και παρ. 2
 - ο Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 23) Άρθρο 4
 - ο Π.Δ. 215/2003 (ΦΕΚ 181/Α΄) σε συμμόρφωση με την οδηγία 91/630/Ε.Ο.Κ., όπως τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 2001/88/ΕΚ του Συμβουλίου και 2001/93/ΕΚ της Επιτροπής, για την προστασία των χοίρων
 - ο Π.Δ.374/2001 (ΦΕΚ 251/Α΄) για την εναρμόνιση της οδηγίας του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998 και σε εκτέλεση της απόφασης 2 Υ.Α.
- Εθνικά υποχρεωτικά πρότυπα:
 - ο Υ.Α. 2659/357704/22.12.2020 «Κανόνες για την προστασία των χοίρων όσον αφορά στα μέτρα σχετικά με τη μείωση της ανάγκης συστηματικής κοπής της ουράς τους»

Ειδικότερα οι δεσμεύσεις που ισχύουν για το παρόν υπομέτρο παρουσιάζονται στον Πίνακα 14-1.2 «Γραμμή βάσης σε αντιστοιχία με κάθε δέσμευση για τους χοίρους».

Στην περίπτωση που οι δεσμεύσεις, οι οποίες αναλαμβάνονται μέσω του παρόντος υπομέτρου, εκτείνονται πέραν της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου περιλαμβάνουν ρήτρα αναθεώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 48 καν. (ΕΕ) 1305/2013, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή τους στο νομικό πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Εάν η προσαρμογή δεν είναι αποδεκτή από τον δικαιούχο, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να απαιτείται επιστροφή των ενισχύσεων που έχουν ληφθεί για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

Δεσμεύσεις	Γραμμή βάσης
<p>1 Ο συνολικός ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε χοιρομητέρα, κατά τον ομαδικό σταβλισμό, είναι 2,7 m² / χοιρομητέρα. Όταν τα ζώα αυτά σταβλίζονται σε ομάδες μικρότερες των 6, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να αυξάνεται κατά 10 %. Όταν σταβλίζονται σε ομάδες 40 ή περισσότερων ζώων, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου μπορεί να μειώνεται κατά 10 %.</p> <p>Η διάρκεια την δέσμευσης αφορά το διάστημα από την έναρξη μέχρι τη λήξη της αναπαραγωγικής περιόδου.</p>	<p>Οδηγία 2008/120/ΕΚ, άρθρο 3 παρ. 1) στοιχείο β) και παρ. 2</p> <p>1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι όλες οι εγκαταστάσεις πληρούν τις ακόλουθες απαιτήσεις:</p> <p>α)</p> <p>β) ο συνολικός ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε μικρός θηλυκός χοίρος μετά την οχεία και κάθε χοιρομητέρα σε περίπτωση ομαδικού σταβλισμού μικρών θηλυκών χοίρων ή/και χοιρομητέρων πρέπει να είναι τουλάχιστον 1,64 m² και 2,25 m² αντιστοίχως. Όταν τα ζώα αυτά σταβλίζονται σε ομάδες μικρότερες των 6, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να αυξάνεται κατά 10 %. Όταν σταβλίζονται σε ομάδες 40 ή περισσότερων ζώων, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου μπορεί να μειώνεται κατά 10 %.</p> <p>2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι επιφάνειες δαπέδου πληρούν τις εξής απαιτήσεις:</p> <p>α) για μικρούς θηλυκούς χοίρους μετά την οχεία και κυοφορούσες χοιρομητέρες: ένα μέρος του χώρου που απαιτείται στην παράγραφο 1 στοιχείο β) ίσο προς τουλάχιστον 0,95 m² ανά μικρό θηλυκό χοίρο και τουλάχιστον 1,3 m² ανά χοιρομητέρα, πρέπει να είναι ενιαίο δάπεδο του οποίου το πολύ το 15 % προορίζεται για τα ανοίγματα αποχέτευσης.</p> <p><u>Συνήθης πρακτική:</u> η πυκνότητα των ζώων είναι στα ανώτατα όρια που θέτει η ως άνω νομοθεσία</p>
<p>2 Τρίμηνος έλεγχος της ποιότητας του νερού (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση) που καταναλώνουν τα ζώα στις χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις.</p>	<p>Για τη συγκεκριμένη ενέργεια δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία, η οποία να τεθεί ως γραμμή βάσης.</p> <p><u>Επεξήγηση:</u> Το νερό που καταναλώνεται ως πόσιμο στα χοιροστάσια αποτελεί σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την υγεία και την παραγωγικότητα. Η συμβολή του νερού δεν έχει να κάνει μόνο με την ανάπτυξη του ζωικού δυναμικού αλλά και με τη χορήγηση φαρμάκων για την πρόληψη και τη θεραπεία παθολογικών καταστάσεων. Οι απαιτήσεις ποιότητας του καταναλισκόμενου από τους χοίρους νερού έχουν να κάνουν με χημικούς και βακτηριολογικούς παράγοντες.</p> <p><u>Συνήθης πρακτική:</u> δεν γίνεται έλεγχος του νερού παρά μόνο μετά από εμφάνιση κάποιας ασθένειας (διάρροιες).</p>
<p>3 Χρήση ανοσοευνουχισμού (ο ανοσοευνουχισμός αποτελεί εναλλακτική μέθοδος ευνουχισμού των χοίρων με εμβόλιο προκειμένου να μην ταλαιπωρούνται τα ζώα με ακρωτηριασμό)</p>	<p><u>Συνήθης πρακτική:</u> αναφέρεται σε «φυσικό» ευνουχισμό με νυστέρι χωρίς τη χρήση ηρεμιστικών κατά τις πρώτες 2-3 ημέρες της ζωής του αρσενικού χοιριδίου.</p>
<p>4 Συνεχής προσθήκη μυκοδεσμευτικών στην τροφή (φυσικοί ή συνθετικοί ζεόλιθοι, ζύμες, βακτήρια και ένζυμα) στις ζωοτροφές για την καλύτερη προστασία της υγείας των ζώων</p>	<p>Για τη συγκεκριμένη ενέργεια δεν προβλέπεται ειδική νομοθεσία που να τεθεί ως γραμμή βάσης.</p> <p><u>Συνήθης πρακτική:</u> αναφέρεται σε περιστασιακή προσθήκη μυκοδεσμευτικών στις ζωοτροφές μετά από την εμφάνιση ενδεικτικών συμπτωμάτων μυκοτοξίκωσης στην εκτροφή.</p>

Πίνακας 14-1.2 «Γραμμή βάσης σε αντιστοιχία με κάθε δέσμευση για τους χοίρους»

Περιγραφή της μεθόδου και των αγρονομικών/ζωοτεχνικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 33 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης

Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τις εκτιμήσεις της οικονομικής ενίσχυσης, είναι η εξής:

- Συλλογή δεδομένων: βιβλιογραφία, νομικό πλαίσιο, επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικές εκτροφές και επιτόπιες παρατηρήσεις, προσωπικές συνεντεύξεις με κτηνοτρόφους, κτηνιάτρους και ζωοτέχνες.
- Οργάνωση και Ανάλυση δεδομένων με εκτίμηση του κόστους και του οφέλους από κάθε δέσμευση, καθώς και του διαφυγόντος εισοδήματος που συνεπάγεται. Σε όλες τις εκτιμήσεις, λαμβάνεται υπόψη μία «γραμμή βάσης», που αναφέρεται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία. Εκτιμάται δηλαδή το κόστος κάθε δέσμευσης, η οποία προτείνεται πέραν της γραμμής αυτής.
- Συνολική εκτίμηση από την εφαρμογή του συνόλου των δεσμεύσεων ανά ζωική μονάδα. Οι ενέργειες αφορούν παρεμβάσεις σε: (α) Διατροφή, (β) Σταβλισμό και (γ) Υγεία, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (Welfare Quality®, 2009).

Η τελική ενίσχυση που προτείνεται ανά δέσμευση εκτιμάται ως άθροιση (+) της ετήσιας δαπάνης και του διαφυγόντος κέρδους, μείον (-) την ετήσια ωφέλεια, όπως εμφανίζεται και στον πίνακα 14-1.3 «Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης ανά δέσμευση στους χοίρους».

Σε όλες τις εκτιμήσεις, λαμβάνεται υπόψη η σχετική «γραμμή βάσης» (baseline), που αναφέρεται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Κοινοτική και την Εθνική νομοθεσία και εκτιμάται το κόστος κάθε δέσμευσης, που προτείνεται πέραν της γραμμής αυτής.

Ο τρόπος υπολογισμού της οικονομικής ενίσχυσης ανά δέσμευση εμφανίζεται στον Πίνακα 14-1.3 «Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης ανά δέσμευση στους χοίρους».

Δέσμευση	Κόστος	Διαφυγόν εισόδημα	Ωφέλεια	Ενίσχυση (€ / έτος/ZM)
1 Ο συνολικός ελεύθερος χώρος δαπέδου που διαθέτει κάθε χοιρομητέρα, κατά τον ομαδικό σταβλισμό, να είναι 2,7 m ² / χοιρομητέρα. Όταν τα ζώα αυτά σταβλίζονται σε ομάδες μικρότερες των 6, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου πρέπει να αυξάνεται κατά 10 %. Όταν σταβλίζονται σε ομάδες 40 ή περισσότερων ζώων, ο ελεύθερος χώρος δαπέδου μπορεί να μειώνεται κατά 10 %. Η εκπλήρωση της παραπάνω δέσμευσης επιτυγχάνεται μέσω της μείωσης του αριθμού των χοιρομητέρων. Η δέσμευση αφορά τα ζώα κατά την αναπαραγωγική περίοδο.	Μείωση της πυκνότητας των ζώων	Απώλεια εισοδήματος κατά 4,5%: 754 €/ζώο*0,045= 33,93 €/ζώο ή 135,7 €/ZM		135,70
2 Έλεγχος ανά τρίμηνο της ποιότητας νερού που καταναλώνουν τα ζώα	40 Ευρώ/ζώο=160 Ευρώ /ZM			160,00
3 Συνεχής προσθήκη μυκοδεσμευτικών στις ζωοτροφές	Προσθήκη μυκοδεσμευτικών: 5,5 Ευρώ/τόνο τροφής, Για 1 ζώο= 7,5 Ευρώ ή 30 Ευρώ/ZM			30,00
4 Αντιμετώπιση ακρωτηριασμών και χρήση ανοσοφθορισμού για ευνουχισμό	Κόστος ανοσοευνουχισμού: 3 Ευρώ/ ζώο, 8.400 Ευρώ σε μία μονάδα 300 χοιρομητέρων, 8.400/300=28 Ευρώ/ζώο ή 112 Ευρώ/ZM		Ωφέλεια της τάξης των 2% από μείωση εργατικού κόστους και αύξηση δείκτη μετατρεψιμότητας: 754 €/ζώο *0,02=15 €/ζώο ή 60 Ευρώ/ZM	52,00
Σύνολο				377,70
<p align="center"><u>Σημείωση:</u> Στις εκτιμήσεις έχουν ληφθεί υπόψη:</p> <p align="center">1 Ζωική Μονάδα= 4 ζώα, Μέσος αριθμός εκτρεφόμενων ζώων=30,</p> <p align="center">Μέσο ετήσιο εισόδημα εκτροφής =754 Ευρώ/ζώο</p>				

Πίνακας 14-1.3 «Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης ανά δέσμευση στους χοίρους»

8.2.13.3.2. 14.2 Καλή μεταχείριση των Κρεοπαραγωγών Ορνιθίων εκτροφής ορνιθώνα

Επιμέρους μέτρο:

- 14.1 - ενίσχυση για την ορθή μεταχείριση των ζώων

8.2.13.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Ενισχύονται συγκεκριμένες δεσμεύσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων, στα πτηνά πάχυνσης εκτροφής σε ορνιθώνα, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (Welfare Quality®, 2009). Οι δεσμεύσεις αυτές αφορούν παρεμβάσεις σε:

- Διατροφή
 - ο Ετήσιος έλεγχος ποιότητας νερού που καταναλώνουν τα πτηνά βάσει χημικών και βακτηριολογικών εξετάσεων. Το νερό που καταναλώνεται ως πόσιμο στα πτηνοτροφεία, αποτελεί σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την υγεία και την παραγωγικότητα. Η ποιότητα του νερού συμβάλει όχι μόνο με την ανάπτυξη του ζωικού δυναμικού, αλλά και με τη χορήγηση φαρμάκων για την πρόληψη και τη θεραπεία παθολογικών καταστάσεων. Οι απαιτήσεις ποιότητας του καταναλισκόμενου από τα πτηνά νερού αναφέρονται στο pH, την περιεκτικότητα σε χλωριούχα, νιτρικά, νιτρώδη, αμμώνιο, θειικά, μαγγάνιο, σίδηρο, καθώς και στο μέγιστο όριο συγκέντρωσης βακτηρίων. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων, ο πτηνοτρόφος με την τεχνική στήριξη του ιδιώτη «τεχνικού συμβούλου ευζωίας» προβαίνει σε ενέργειες για την βελτίωση της ποιότητας του νερού.
- Σταβλισμό
 - ο Ο φωτισμός στον ορνιθώνα να καλύπτει το 100% της χρησιμοποιήσιμης περιοχής και η ένταση του φωτός να είναι τουλάχιστον 24 lux με λαμπτήρες led φωτισμού.
 - ο Μέγιστη πυκνότητας φόρτισης δαπέδου 25 κιλά/m²

Για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των δεσμεύσεων οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διαθέτουν και να εφαρμόζουν «Σχέδιο Ευζωίας», που συντάσσεται και παρακολουθείται από τεχνικό σύμβουλο ευζωίας.

Οι νέες δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά, καλύπτουν χρονικό διάστημα δύο (2) ετών με δυνατότητα ετήσιας ανανέωσης, με τελική διάρκεια έως και τρία έτη και περιγράφονται αναλυτικότερα στον πίνακα 14-2.1.

8.2.13.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση είναι ετήσια, ανά Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ) και αφορά στο σύνολο των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν. Επίσης, καλύπτεται το κόστος συναλλαγής έως αξίας 5% της ετήσιας ενίσχυσης που καταβλήθηκε για τις δεσμεύσεις καλής μεταχείρισης των ορνιθίων εκτροφής πάχυνσης.

8.2.13.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- ΚΥΑ 283329/2.23.2010 (ΦΕΚ 1940/Β'/14.2.2010) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 2007/43/EK του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων για την προστασία των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος
- Δ.374/2001 (ΦΕΚ 251/Α') για την εναρμόνιση της οδηγίας του Συμβουλίου 98/58/EK του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998 και σε εκτέλεση της απόφασης 2000/50/EK της Επιτροπής σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία.

8.2.13.3.2.4. Δικαιούχοι

Επιλέξιμοι δικαιούχοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) είναι οι εκτροφείς κρεοπαραγωγών ορνιθίων, σε ορνιθώνα με δάπεδο, οι οποίοι είναι ενεργοί γεωργοί με την έννοια του άρθρου 9 του Καν. (Ε.Ε.) 1307/2013, όπως έχει εξειδικευτεί και περιγράφεται στο ισχύον εθνικό πλαίσιο.

8.2.13.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Τα επιλέξιμα κόστη είναι ανάλογα του είδους των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων και καλύπτουν επιπλέον κόστη και απώλεια εισοδήματος που προέρχονται από τις αναλαμβανόμενες δεσμεύσεις, οι οποίες είναι πέραν των υποχρεωτικών, επιβαλλόμενων από την Ευρωπαϊκή και Εθνική νομοθεσία, δεσμεύσεων.

Τα επιλέξιμα κόστη αφορούν:

- στην ποιότητα νερού των πτηνών πάχυνσης (κρεοπαραγωγών ορνιθίων) - Διατροφή
- στις συνθήκες διαβίωσης των πτηνών πάχυνσης (κρεοπαραγωγών ορνιθίων) - Σταυλισμός

Πέραν των παραπάνω προβλέπεται και κόστος συναλλαγής για την κάλυψη των δαπανών παροχής τεχνικών συμβουλών ευζωίας για τη σωστή υλοποίηση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων και τη σχετική σύνταξη της αίτησης ενίσχυσης, συμπεριλαμβανόμενου του σχεδίου δράσης, εφόσον αυτό απαιτείται, για αυτές τις δεσμεύσεις, σε ποσοστό 5% επί του ποσού της ετήσιας ενίσχυσης,

Δεν είναι επιλέξιμα κόστη τα οποία αφορούν σε φάρμακα, εμβολιασμούς και άλλες πρακτικές.

8.2.13.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Το Υπομέτρο ενισχύει ενεργούς γεωργούς - πτηνοτρόφους, οι οποίοι:

- τηρούν την υποχρέωση υποβολής απογραφικών στοιχείων της πτηνοτροφικής τους εκμετάλλευσης στην σχετική ηλεκτρονική βάση δεδομένων της αρμόδιας κτηνιατρικής αρχής,
- δηλώνουν την πτηνοτροφική τους εκμετάλλευση στην ΕΑΕ, κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση,
- τηρούν τις συνθήκες και τις προδιαγραφές των ελάχιστων απαιτήσεων για την καλή μεταχείριση των ζώων του Κεφαλαίου Ι του τίτλου VI του κανονισμού (Ε.Ε.) 1306/2013 (άρθρο 93 και παράρτημα II, ΚΑΔ 13), όπως αυτές εξειδικεύονται στην οδηγία 98/58/EK του Συμβουλίου,

- κατέχουν πτηνοτροφική εκμετάλλευση, η οποία λειτουργεί νόμιμα σύμφωνα με το ν. 4056/2012, όπως αυτός ισχύει.

8.2.13.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν υπάρχει υποχρέωση καθορισμού αρχών κριτηρίων επιλογής βάσει του άρθρου 49 παρ. 2 καν. (ΕΕ) 1305/2013. Παρόλα αυτά, δίνεται η δυνατότητα στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (με τη σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ 2014-2022), να εφαρμόσει κριτήρια επιλογής, σχετικά με την ηλικιακή διάρθρωση των αιτούντων, με προτεραιότητα στους νεότερους ηλικιακά, οι οποίοι είναι πιο επιδεκτικοί σε εφαρμογή καινοτομίας και δεσμεύσεων ευζωίας.

8.2.13.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ενίσχυση παρέχεται για δύο έτη με τη δυνατότητα ετήσιας ανανέωσης, με τελική διάρκεια που δεν θα ξεπερνά την τριετία και αντιστοιχεί σε 88 € ανά ΜΖΚ ανά έτος, (όπου 1 πτηνό ισούται με 0,03 ΜΖΚ)

Η παραπάνω ενίσχυση υπολογίστηκε με βάση την μελέτη υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης, όπως παρουσιάζεται αναλυτικά στον Πίνακα 14-2.1 «Ετήσιες ενισχύσεις ανά δέσμευση και Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου – Πτηνά πάχυνσης».

Επιπλέον της ενίσχυσης που αφορά στο σύνολο των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν, καλύπτεται και το κόστος συναλλαγής έως αξίας 5% του συνόλου της ετήσιας ενίσχυσης που καταβλήθηκε για τις δεσμεύσεις καλής μεταχείρισης των πτηνών πάχυνσης.

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ		Ετήσιο κόστος ανά ΖΜ	Ετήσιο κόστος ανά ΜΖΚ
1	ΔΙΑΤΡΟΦΗ		
1.1	Ετήσιος έλεγχος της ποιότητας του νερού. (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση) που καταναλώνουν τα πουλικά στις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.	30,80€	13 €
2.	ΣΤΑΥΛΙΣΜΟΣ		
2.1	Ο φωτισμός στον ορνιθώνα να καλύπτει το 100% της χρησιμοποιήσιμης περιοχής και η ένταση του φωτός να είναι τουλάχιστον 24 lux με λαμπτήρες led φωτισμού.	19,25€	8 €
2.2	Μέγιστη πυκνότητα φόρτισης δαπέδου 25 κιλά ανά τετραγωνικό μέτρο.	153,90€	67 €
ΣΥΝΟΛΟ		203,95	88 €

1 Ζωική Μονάδα (ΖΜ) = 77 όρνιθες πάχυνσης (στοιχεία μελέτης)

Πίνακας 14-2.1 «Ετήσιες ενισχύσεις ανά δέσμευση και Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου – Πτηνά πάχυνσης»

8.2.13.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.13.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.2.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ανάλυση και προσδιορισμός των εθνικών και των ενωσιακών απαιτήσεων που αντιστοιχούν στα υποχρεωτικά πρότυπα που θεσπίζονται βάσει του τίτλου VI κεφάλαιο I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1306/2013

Η γραμμή βάσης για τις δεσμεύσεις που αφορούν στην εκτροφή ορνίθων πάχυνσης είναι οι ακόλουθες:

Ευρωπαϊκά υποχρεωτικά πρότυπα:

- Οδηγία 2007/43/EK του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων για την προστασία των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος (L 182)
- Οδηγία 98/58/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 23) Άρθρο 4

Εθνικά υποχρεωτικά πρότυπα:

- ΚΥΑ 283329/2.23.2010 (ΦΕΚ 1940/Β'/14.2.2010) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 2007/43/EK του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων για την προστασία των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος
- Π.Δ.374/2001 (ΦΕΚ 251/Α') για την εναρμόνιση της οδηγίας του Συμβουλίου 98/58/EK του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998 και σε εκτέλεση της απόφασης 2000/50/EK της Επιτροπής σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία

Ειδικότερα οι δεσμεύσεις που ισχύουν για το παρόν υπομέτρο φαίνονται στον Πίνακα 14-2.2 «Γραμμή βάσης σε αντιστοιχία με κάθε δέσμευση για τις όρνιθες πάχυνσης»

Στην περίπτωση που οι δεσμεύσεις, οι οποίες αναλαμβάνονται μέσω του παρόντος υπομέτρου, εκτείνονται πέραν της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου περιλαμβάνουν ρήτρα αναθεώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 48 καν. (ΕΕ) 1305/2013, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή τους στο νομικό πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Εάν η προσαρμογή δεν είναι αποδεκτή από τον δικαιούχο, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να απαιτείται επιστροφή για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

Δεσμεύσεις		Γραμμή βάσης
1	Ετήσιος έλεγχος της ποιότητας του νερού (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση) που καταναλώνουν τα πουλερικά στις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.	<p>Για τη συγκεκριμένη ενέργεια δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία, η οποία να τεθεί ως γραμμή βάσης.</p> <p><u>Επεξήγηση:</u> Το νερό που καταναλώνεται ως πόσιμο στα χοιροστάσια αποτελεί σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την υγεία και την παραγωγικότητα. Η συμβολή του νερού δεν έχει να κάνει μόνο με την ανάπτυξη του ζωικού δυναμικού αλλά και με τη χορήγηση φαρμάκων για την πρόληψη και τη θεραπεία παθολογικών καταστάσεων. Οι απαιτήσεις ποιότητας του καταναλισκόμενου από τα πουλερικά νερού έχουν να κάνουν με χημικούς και βακτηριολογικούς παράγοντες. <u>Συνήθης πρακτική:</u> Δεν γίνεται έλεγχος του νερού παρά μόνο μετά από εμφάνιση κάποιας ασθένειας (διάρροιες, αναπνευστικά).</p>
2	Ο φωτισμός στον ορνιθώνα να καλύπτει το 100% της χρησιμοποιήσιμης περιοχής και η ένταση του φωτός να είναι τουλάχιστον 24 lux με λαμπτήρες led φωτισμού.	<p>KYA 283329/2.23.2010 (ΦΕΚ 1940/Β'/14.2.2010) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 2007/43/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων για την προστασία των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος</p> <p>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι Παράγραφος 6</p> <p>«Όλα τα κτίρια έχουν φως με ένταση τουλάχιστον 20 lux κατά τη διάρκεια περιόδων φωτισμού, το οποίο μετράται στο επίπεδο των οφθαλμών του πτηνού και φωτίζει το 80% τουλάχιστον της χρησιμοποιήσιμης περιοχής. Προσωρινή μείωση του επιπέδου του φωτός μπορεί να επιτρέπεται, όταν χρειάζεται, με βάση συμβουλή κτηνιάτρου»</p> <p><u>Συνήθης πρακτική:</u> Ακολουθεί τα κατώτερα επιτρεπτά όρια που ορίζει η ως άνω νομοθεσία (20 lux για την ένταση φωτός και φωτισμός στο 80% της χρησιμοποιήσιμης περιοχής).</p>
3	Μέγιστη πυκνότητα φόρτισης του δαπέδου 25 κιλά ανά τετραγωνικό μέτρο	<p>KYA 283329/2.23.2010 (ΦΕΚ 1940/Β'/14.2.2010) σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 2007/43/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων για την προστασία των κοτόπουλων που εκτρέφονται για την παραγωγή κρέατος</p> <p>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι</p> <p>Μέγιστη πυκνότητα φόρτισης 33 κιλά ανά τετραγωνικό μέτρο.</p> <p><u>Συνήθης πρακτική:</u> Η πυκνότητα φόρτισης είναι συνήθως στα ανώτερα επιτρεπόμενα όρια δηλαδή, στα 33 κιλά ανά τετραγωνικό μέτρο.</p>

Πίνακας 14-2.2 «Γραμμή βάσης σε αντιστοιχία με κάθε δέσμευση για τις όρνιθες πάχυνσης»

Περιγραφή της μεθόδου και των αγρονομικών/ζωοτεχνικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 33 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης

Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τις εκτιμήσεις της οικονομικής ενίσχυσης, είναι η εξής:

- Συλλογή δεδομένων: βιβλιογραφία, νομικό πλαίσιο, επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικές εκτροφές και επιτόπιες παρατηρήσεις, προσωπικές συνεντεύξεις με κτηνοτρόφους, κτηνιάτρους και ζωοτέχνες.
- Οργάνωση και Ανάλυση δεδομένων με εκτίμηση του κόστους και του οφέλους από κάθε δέσμευση, καθώς και του διαφυγόντος εισοδήματος που συνεπάγεται. Σε όλες τις εκτιμήσεις, λαμβάνεται υπόψη μία «γραμμή βάσης», που αναφέρεται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία. Εκτιμάται δηλαδή το κόστος κάθε δέσμευσης, η οποία προτείνεται πέραν της γραμμής αυτής.
- Συνολική εκτίμηση από την εφαρμογή του συνόλου των δεσμεύσεων ανά ζωική μονάδα. Οι ενέργειες αφορούν παρεμβάσεις σε: (α) Διατροφή και (β) Σταβλισμό, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (Welfare Quality®, 2009).

Η τελική ενίσχυση που προτείνεται ανά δέσμευση εκτιμάται ως άθροιση (+) της ετήσιας δαπάνης και του διαφυγόντος κέρδους, μείον (-) την ετήσια ωφέλεια, όπως εμφανίζεται και στον πίνακα 14-2.3
«Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης, ανά δέσμευση στις όρνιθες πάχυνσης»

Σε όλες τις εκτιμήσεις, λαμβάνεται υπόψη η σχετική «γραμμή βάσης» (baseline), που αναφέρεται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Κοινοτική και την Εθνική νομοθεσία και εκτιμάται το κόστος κάθε δέσμευσης, που προτείνεται πέραν της γραμμής αυτής.

Ο τρόπος υπολογισμού της οικονομικής ενίσχυσης ανά δέσμευση εμφανίζεται στον Πίνακα 14-2.3
«Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης, ανά δέσμευση στις όρνιθες πάχυνσης».

	Δέσμευση	Κόστος	Διαφυγόν εισόδημα	Όφελος	Ενίσχυση (€/έτος/ZM)
1	<p>Ο φωτισμός στον ορνιθώνα να καλύπτει το 100% της χρησιμοποιήσιμης περιοχής και η ένταση του φωτός να είναι τουλάχιστον 24 lux με λαμπτήρες led φωτισμού.</p> <p>Η εκπλήρωση της παραπάνω δέσμευσης επιτυγχάνεται μέσω της αύξησης του φωτισμού στον ορνιθώνα.</p>	<p>Αύξηση φωτισμού στον ορνιθώνα, ώστε να φωτίζεται το 100% της χρησιμοποιήσιμης περιοχής και βελτίωση της έντασης του φωτός τουλάχιστον κατά 20% και της ποιότητας φωτισμού με μετατροπή λαμπτήρων σε led φωτισμού.</p> <p>Κόστος 100 €/1000 πτηνά, 0,1€/πτηνό *77 πτηνά = 7,7 €/ZM/έτος</p> <p>(συνολικά 38,5 €/ZM για το σύνολο της πενταετίας - πενταετής διάρκεια δεσμεύσεων).</p> <p>Αναλογικά για περίοδο εφαρμογής δύο έτη, το ετήσιο κόστος υλοποίησης ανέρχεται σε 19,25 €/ZM/έτος.</p>			19,25
2	Μέγιστη πυκνότητα φόρτισης του δαπέδου 25 κιλά ανά τετραγωνικό μέτρο.		<p>Μείωση άνω 70% εισοδήματος/πτηνό λαμβάνοντας υπόψη τα ανώτατα επιτρεπτά όρια των 33 κιλών /m²</p> <p>Απώλεια 2 €/πτηνό ή 153,90 €/ZM</p>		153,90
3	Ετήσιος Έλεγχος ποιότητας νερού που καταναλώνουν τα πτηνά	<p>Κόστος εργαστηριακών αναλύσεων (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση)</p> <p>40 €/1000 πτηνά ή 0,4€/πτηνό ή 30,8 €/ZM</p>			30,80
Σύνολο					203,95
<p>Σημείωση: Στις εκτιμήσεις έχουν ληφθεί υπόψη:</p> <p>1 Ζωική Μονάδα=77 πτηνά, Μέσο ετήσιο εισόδημα εκτροφής =2,34 Ευρώ/ζώο</p>					

Πίνακας 14-2.3 «Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης, ανά δέσμευση στις όρνιθες πάχυνσης»

8.2.13.3.3. 14.3 Καλή μεταχείριση των Πτηνών ελευθέρως ή/και βιολογικής εκτροφής

Επιμέρους μέτρο:

- 14.1 - ενίσχυση για την ορθή μεταχείριση των ζώων

8.2.13.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Ενισχύονται συγκεκριμένες δεσμεύσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων, σε ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (Welfare Quality®, 2009). Οι δεσμεύσεις αυτές αφορούν παρεμβάσεις σε:

- Διατροφή
 - ο Ετήσιος έλεγχος ποιότητας νερού που καταναλώνουν τα πτηνά βάσει χημικών και βακτηριολογικών εξετάσεων. Το νερό που καταναλώνεται ως πόσιμο στα πτηνοτροφεία, αποτελεί σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την υγεία και την παραγωγικότητα. Η συμβολή του νερού σχετίζεται όχι μόνο με την ανάπτυξη του ζωικού δυναμικού, αλλά και με τη χορήγηση φαρμάκων για την πρόληψη και τη θεραπεία παθολογικών καταστάσεων. Οι απαιτήσεις ποιότητας του καταναλισκόμενου από τα πτηνά νερού προσδιορίζονται με το pH, την περιεκτικότητα σε χλωριούχα, νιτρικά, νιτρώδη, αμμώνιο, θειικά, μαγγάνιο, σίδηρο, καθώς και με το μέγιστο όριο συγκέντρωσης βακτηρίων. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων, ο πτηνοτρόφος με την τεχνική στήριξη του ιδιώτη «τεχνικού συμβούλου ευζωίας» προβαίνει σε ενέργειες για την βελτίωση της ποιότητας του νερού.
- Σταβλισμός
 - ο Συντήρηση λειμώνων σε ετήσια βάση για τα ελευθέρως βοσκόμενα ή/και τα βιολογικής εκτροφής πτηνά (εκ περιτροπής βόσκηση, ανανέωση της γράστης, καθαρισμοί, απολυμάνσεις, αποπαρασιτώσεις, απεντομώσεις). Η διαχείριση του λειμώνων (φυσικού ή τεχνητού) και η εκ περιτροπής βόσκηση στα συστήματα βιολογικής και ελεύθερης βοσκής αυγοπαραγωγών ορνίθων, έχει μεγάλη σημασία για τη διατήρηση υψηλών προτύπων υγείας και ευζωίας των πτηνών. Το έδαφος πρέπει να διατηρείται σε καλή κατάσταση, ώστε να αναπτύσσεται η γράστη σε κατάλληλο ύψος για τη βόσκηση και παράλληλα, να αποφεύγεται η υγρασία, η οποία ευνοεί την ανάπτυξη παρασίτων. Ακόμη και όταν διατηρείται η γράστη σε κατάλληλη ανάπτυξη, η περιοχή γύρω από τα σημεία εξόδου από τον ορνιθώνα στο λειμώνα είναι πάντοτε αυτή που καταστρέφεται πιο συχνά, επειδή εκεί συγκεντρώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός των πτηνών, που θέλουν να αισθάνονται ασφαλή και προστατευμένα (Sossidou et al., 2010; Sossidou et al., 2015). Ένας κατάλληλα διατηρημένος λειμώνας σε βιολογικές εκτροφές (ύψος γράστης όχι άνω των 15 εκ., προστασία από ήλιο με φυσικά ή τεχνητά στέγαστρα, ταίστρες, ποτίστρες, κ.λπ.) ελκύει τα πτηνά, τα οποία αυξάνοντας τη φυσιολογική δραστηριότητά τους στο λειμώνα δεν εμφανίζουν προβλήματα στα πόδια (Rodenburg and Koene, 2007). Η κατάσταση του καιρού είναι επίσης σημαντική και απαιτεί διαχειριστικές παρεμβάσεις στο λειμώνα. Η διάδοση ασθενειών ευνοείται σε συνθήκες εξωτερικού περιβάλλοντος στις βιολογικές και ελεύθερης βοσκής εκτροφές, ιδιαίτερα σε περιόδους με υψηλή υγρασία και βροχές ή όταν αναπτύσσονται οι πληθυσμοί κουνουπιών. Τα στάσιμα νερά, καθώς και οι υγρασίες από τις οροφές των ορνιθώνων αποτελούν παράγοντες κινδύνου για τη μετάδοση ασθενειών (Laing, 1988). Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητη η διατήρηση φυσικών ή τεχνητών στεγαστρών στο λειμώνα αλλά και οι τακτικές απολυμάνσεις, αποπαρασιτώσεις και καθαρισμοί. Λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση του λειμώνων, ο πτηνοτρόφος με την

τεχνική στήριξη του ιδιώτη «τεχνικού συμβούλου ευζωίας» προβαίνει σε ενέργειες για την ορθή συντήρηση και διαχείριση αυτού.

Για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των δεσμεύσεων οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διαθέτουν και να εφαρμόζουν «Σχέδιο Ευζωίας», που συντάσσεται και παρακολουθείται από τεχνικό σύμβουλο ευζωίας.

Οι νέες δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το 2021 και μετά, καλύπτουν χρονικό διάστημα δύο (2) ετών με δυνατότητα ετήσιας ανανέωσης, με τελική διάρκεια έως και τρία έτη και περιγράφονται αναλυτικότερα στον πίνακα 14-3.1.

8.2.13.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση είναι ετήσια, ανά Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ) και αφορά στο σύνολο των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν. Επίσης, καλύπτεται το κόστος συναλλαγής έως αξίας 5% της ετήσιας ενίσχυσης που καταβλήθηκε για τις δεσμεύσεις καλής μεταχείρισης στα πτηνά ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής.

8.2.13.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Π.Δ.216/2003 (ΦΕΚ 181/Α΄) για την εναρμόνιση των οδηγιών 1999/74/ΕΚ του Συμβουλίου και 2002/4/ΕΚ της Επιτροπής περί στοιχειωδών απαιτήσεων για την προστασία των ωοπααραγωγών ορνίθων
- Π.Δ.374/2001 (ΦΕΚ 251/Α΄) για την εναρμόνιση της οδηγίας του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998 και σε εκτέλεση της απόφασης 2000/50/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία.

8.2.13.3.3.4. Δικαιούχοι

Επιλέξιμοι δικαιούχοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) είναι οι πτηνοτρόφοι ορνίθων ωοπαραγωγής ελευθέρως ή/και βιολογικής εκτροφής, οι οποίοι είναι ενεργοί γεωργοί με την έννοια του άρθρου 9 του Καν. (Ε.Ε.) 1307/2013, όπως έχει εξειδικευτεί και περιγράφεται στο ισχύον εθνικό πλαίσιο.

8.2.13.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Τα επιλέξιμα κόστη είναι ανάλογα του είδους των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων και καλύπτουν επιπλέον κόστη και απώλεια εισοδήματος που προέρχονται από τις αναλαμβανόμενες δεσμεύσεις, οι οποίες είναι πέραν των υποχρεωτικών, επιβαλλόμενων από την Ευρωπαϊκή και Εθνική νομοθεσία δεσμεύσεων.

Τα επιλέξιμα κόστη αφορούν:

- την ποιότητα νερού και τροφής των ωοπαραγωγών ορνίθων ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής (Διατροφή)
- τις συνθήκες διαβίωσης των ωοπαραγωγών ορνίθων ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής (Σταβλισμός).

Πέραν των παραπάνω προβλέπεται και κόστος συναλλαγής για την κάλυψη των δαπανών παροχής τεχνικών συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη σωστή υλοποίηση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων και τη σχετική σύνταξη της αίτησης στήριξης συμπεριλαμβανόμενου του σχεδίου δράσης για αυτές τις δεσμεύσεις, σε ποσοστό 5% επί του ποσού της ετήσιας ενίσχυσης.

Δεν είναι επιλέξιμα κόστη τα οποία αφορούν σε φάρμακα, εμβολιασμούς και άλλες πρακτικές.

8.2.13.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

Το Υπομέτρο ενισχύει ενεργούς γεωργούς - πτηνοτρόφους, οι οποίοι:

- Τηρούν την υποχρέωση υποβολής απογραφικών στοιχείων της πτηνοτροφικής τους εκμετάλλευσης στην σχετική ηλεκτρονική βάση δεδομένων της αρμόδιας κτηνιατρικής αρχής,
- δηλώνουν την πτηνοτροφική τους εκμετάλλευση και τον αντίστοιχο λειμών στην ΕΑΕ, κατά το έτος που καθορίζεται στην πρόσκληση,
- τηρούν τις συνθήκες και τις προδιαγραφές των ελάχιστων απαιτήσεων για την καλή μεταχείριση των ζώων του Κεφαλαίου Ι του τίτλου VI του κανονισμού (Ε.Ε.) 1306/2013 (άρθρο 93 και παράρτημα II, ΚΑΔ 13), όπως αυτές εξειδικεύονται στην οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου,
- κατέχουν πτηνοτροφική εκμετάλλευση, η οποία λειτουργεί νόμιμα σύμφωνα με το ν.4056/2012, όπως αυτός ισχύει.

8.2.13.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν υπάρχει υποχρέωση καθορισμού αρχών κριτηρίων επιλογής βάσει του άρθρου 49 παρ. 2 καν. (ΕΕ) 1305/2013. Παρόλα αυτά δίνεται η δυνατότητα στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (με τη σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ 2014-2022), να εφαρμόσει κριτήρια επιλογής, σχετικά με την ηλικιακή διάρθρωση των αιτούντων, με προτεραιότητα στους νεότερους ηλικιακά, οι οποίοι είναι πιο επιδεκτικοί σε εφαρμογή καινοτομίας και δεσμεύσεων ευζωίας.

8.2.13.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ενίσχυση παρέχεται για δύο έτη με τη δυνατότητα ετήσιας ανανέωσης, με τελική διάρκεια που δεν θα ξεπερνά την τριετία και αντιστοιχεί σε 186 € ανά ΜΖΚ ανά έτος, (όπου 1 πτηνό ισούται με 0,014 ΜΖΚ).

Η παραπάνω ενίσχυση υπολογίστηκε με βάση την μελέτη υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης, όπως παρουσιάζεται αναλυτικά στον Πίνακα 14-3.1 «Ετήσιες ενισχύσεις ανά δέσμευση και Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ) – Ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής».

Επιπλέον της ενίσχυσης που αφορά στο σύνολο των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν, καλύπτεται και το κόστος συναλλαγής έως αξίας 5% του συνόλου της ετήσιας ενίσχυσης που καταβλήθηκε για τις δεσμεύσεις καλής μεταχείρισης των ωοπαραγωγών ορνίθων ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής.

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ		Ετήσιο κόστος ανά ΖΜ	Ετήσιο κόστος ανά ΜΖΚ
1	ΔΙΑΤΡΟΦΗ		
1.1	Ετήσιος έλεγχος της ποιότητας του νερού. (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση) που καταναλώνουν τα πουλικά στις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.	30,80€	29 €
2.	ΣΤΑΥΛΙΣΜΟΣ		
2.1	Συντήρηση σε ετήσια βάση του λειμώνος για τα ελευθέρως βοσκόμενα πτηνά (εκ περιτροπής βόσκηση, ανανέωση της γράστης, καθαρισμοί, απολυμάνσεις).	169,40€	157 €
Σύνολο		200,20€	186€

1 Ζωική Μονάδα (ΖΜ) = 77 όρνιθες ωοπαραγωγής (στοιχεία μελέτης)

Πίνακας 14-3.1 «Ετήσιες ενισχύσεις ανά δέσμευση και Μονάδα Ζωικού Κεφαλαίου (ΜΖΚ) – Ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής»

8.2.13.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.13.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο Μέτρο.

8.2.13.3.10. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Ανάλυση και προσδιορισμός των εθνικών και των ενωσιακών απαιτήσεων που αντιστοιχούν στα υποχρεωτικά πρότυπα που θεσπίζονται βάσει του τίτλου VI κεφάλαιο I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1306/2013

Η γραμμή βάσης για τις δεσμεύσεις που αφορούν στις ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής είναι οι ακόλουθες:

Ευρωπαϊκά υποχρεωτικά πρότυπα:

- Καν. (ΕΚ) 834/2007 βιολογική παραγωγή και επισήμανση βιολογικών προϊόντων
- Καν. (ΕΚ) 889/2008 εφαρμογή του Καν. (ΕΚ) 834/2007 (άρθρα 10, 12, 14-24, παράρτημα 3)
- Οδηγία 1999/74/ΕΚ του Συμβουλίου περί των στοιχειωδών απαιτήσεων για την προστασία των ωοπαραγωγών ορνίθων (L 203) στις οποίες διατηρούνται όρνιθες ωοπαραγωγής (L 30)

Εθνικά υποχρεωτικά πρότυπα:

- Π.Δ.216/2003 (ΦΕΚ 181/Α΄) για την εναρμόνιση των οδηγιών 1999/74/ΕΚ του Συμβουλίου και 2002/4/ΕΚ της Επιτροπής περί στοιχειωδών απαιτήσεων για την προστασία των ωοπαραγωγών ορνίθων
- Π.Δ.374/2001 (ΦΕΚ 251/Α΄) για την εναρμόνιση της οδηγίας του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου της 20 Ιουλίου 1998 και σε εκτέλεση της απόφασης 2000/50/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία
- ΥΑ 239343 «Καθορισμός εθνικών κανόνων βιολογικής παραγωγής πουλάδων για παραγωγή αυγών»

Ειδικότερα οι υποχρεωτικές δεσμεύσεις που ισχύουν για κάθε εθελοντική δέσμευση στην εκτροφή για πτηνά ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής φαίνονται στον Πίνακα 14-3.2 «Γραμμή βάσης σε αντιστοιχία με κάθε δέσμευση για τις ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρως βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής».

Στην περίπτωση που οι δεσμεύσεις, οι οποίες αναλαμβάνονται μέσω του παρόντος υπομέτρου, εκτείνονται πέραν της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου περιλαμβάνουν ρήτρα αναθεώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 48 καν. (ΕΕ) 1305/2013, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή τους στο νομικό πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Εάν η προσαρμογή δεν είναι αποδεκτή από τον δικαιούχο, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να απαιτείται επιστροφή για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

Δεσμεύσεις		Γραμμή βάσης
1	Ετήσιος έλεγχος της ποιότητας του νερού. (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση) που καταναλώνουν τα πουλικά στις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.	Για τη συγκεκριμένη ενέργεια δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία, η οποία να τεθεί ως γραμμή βάσης. <u>Επεξήγηση:</u> Το νερό που καταναλώνεται ως πόσιμο στα χοιροστάσια αποτελεί σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την υγεία και την παραγωγικότητα. Η συμβολή του νερού δεν έχει να κάνει μόνο με την ανάπτυξη του ζωικού δυναμικού αλλά και με τη χορήγηση φαρμάκων για την πρόληψη και τη θεραπεία παθολογικών καταστάσεων. Οι απαιτήσεις ποιότητας του καταναλισκόμενου από τα πουλικά νερού έχουν να κάνουν με χημικούς και βακτηριολογικούς παράγοντες. <u>Συνήθης πρακτική:</u> δεν γίνεται έλεγχος του νερού παρά μόνο μετά από εμφάνιση κάποιας ασθένειας (διάρροιες, αναπνευστικά).
2	Συντήρηση σε ετήσια βάση του λειμώνα για τα ελευθέρως βοσκήσιμα πτηνά (εκ περιτροπής βόσκηση, ανανέωση της γράστης, καθαρισμοί, απολυμάνσεις).	Π.Δ.216/2003 (ΦΕΚ 181/Α') για την εναρμόνιση των οδηγιών 1999/74/ΕΚ του Συμβουλίου και 2002/4/ΕΚ της Επιτροπής περί στοιχειωδών απαιτήσεων για την προστασία των ωοπααραγωγών ορνίθων, Κεφάλαιο Ι, Άρθρο 4, παράγραφος Α 3 β) ii) «οι εξωτερικοί χώροι πρέπει να παρέχουν προστασία έναντι των καιρικών συνθηκών και των αρπακτικών και εφόσον είναι αναγκαίο, κατάλληλες ποτίστρες» Επεξήγηση: Σύμφωνα με τη γραμμή βάσης είναι υποχρεωτική η προστασία των ζώων από τις ακραίες καιρικές συνθήκες αλλά δεν ειδικεύεται ο τρόπος με αποτέλεσμα να μην είναι υποχρεωτική η τοποθέτηση και συχνή συντήρηση ποτιστρών και ταϊστρών όπως και φυσικών ή τεχνητών στεγάστρων και της γράστης. Συνεπώς, οι προτεινόμενες παρεμβάσεις για την βελτίωση των συνθηκών του λειμώνα υπερβαίνουν τη γραμμή βάσης και είναι ενδεδειγμένες για την καλή μεταχείριση των ορνίθων.

Πίνακας 14-3.2 «Γραμμή βάσης σε αντιστοιχία με κάθε δέσμευση για τις ωοπααραγωγές όρνιθες ελευθέρως βοσκήσιμες ή/και βιολογικής εκτροφής»

Περιγραφή της μεθόδου και των αγρονομικών/ζωοτεχνικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 33 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης

Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τις εκτιμήσεις της οικονομικής ενίσχυσης, είναι η εξής:

- Συλλογή δεδομένων: βιβλιογραφία, νομικό πλαίσιο, επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικές εκτροφές και επιτόπιες παρατηρήσεις, προσωπικές συνεντεύξεις με κτηνοτρόφους, κτηνιάτρους και ζωτέχνες
- Οργάνωση και Ανάλυση δεδομένων με εκτίμηση του κόστους και του οφέλους από κάθε δέσμευση, καθώς και του διαφυγόντος εισοδήματος που συνεπάγεται. Σε όλες τις εκτιμήσεις, λαμβάνεται υπόψη μία «γραμμή βάσης», που αναφέρεται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία. Εκτιμάται δηλαδή το κόστος κάθε δέσμευσης, η οποία προτείνεται πέραν της γραμμής αυτής.

- Συνολική εκτίμηση από την εφαρμογή του συνόλου των δεσμεύσεων ανά ζωική μονάδα. Οι ενέργειες αφορούν παρεμβάσεις σε : (α) Διατροφή και (β) Σταβλισμό, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα (Welfare Quality®, 2009).

Η τελική ενίσχυση που προτείνεται ανά δέσμευση εκτιμάται ως άθροιση (+) της ετήσιας δαπάνης και του διαφυγόντος κέρδους, μείον (-) την ετήσια ωφέλεια, όπως εμφανίζεται και στον πίνακα 14-3.3

«Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης ανά δέσμευση για τις ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρας βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής».

Σε όλες τις εκτιμήσεις, λαμβάνεται υπόψη η σχετική «γραμμή βάσης» (baseline), που αναφέρεται στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Κοινοτική και την Εθνική νομοθεσία. Δηλαδή, εκτιμάται το κόστος κάθε δέσμευσης, που προτείνεται πέραν της γραμμής αυτής.

Ο τρόπος υπολογισμού της οικονομικής ενίσχυσης ανά δέσμευση εμφανίζεται στον Πίνακα 14-3.3
«Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης ανά δέσμευση για τις ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρας βοσκής ή/και βιολογικής εκτροφής».

Δέσμευση		Κόστος	Διαφυγόν εισόδημα	Όφελος	Ενίσχυση (€/έτος/ZM)
1	Συντήρηση λειμώνων σε ετήσια βάση στα εναλλακτικά συστήματα εκτροφής (ελεύθερης βοσκής, βιολογική εκτροφή)	Συντήρηση σε ετήσια βάση του λειμώνων για τα ελευθέρως βοσκόμενα και τα βιολογικά συστήματα εκτροφής (εκ περιτροπής βόσκηση, ανανέωση της βλάστησης, καθαρισμοί, απολυμάνσεις): 2,20 € /πτηνό*77 πτηνά =169,40 €/ZM			169,40
2	Ετήσιος Έλεγχος ποιότητας νερού που καταναλώνουν τα πτηνά	Κόστος εργαστηριακών αναλύσεων (οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, χημική και βακτηριολογική εξέταση): 40 €/1000 πτηνά, 0,4 €/πτηνό * 77 πτηνά = 30,8 €/ZM			30,80
Σύνολο					200,20
Σημείωση: Στις εκτιμήσεις έχουν ληφθεί υπόψη:					
1 Ζωική Μονάδα=77 πτηνά					

Πίνακας 14-3.3 «Υπολογισμός ετήσιας ενίσχυσης ανά δέσμευση για τις ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρως βοσκόμενες ή/και βιολογικής εκτροφής»

8.2.13.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.13.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Το Μέτρο εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και συνεπώς, οι τυχόν πιθανοί κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν έχουν να κάνουν με τις διαδικασίες εφαρμογής του, λόγω μη προηγούμενης εμπειρίας.

8.2.13.4.2. Δράσεις μετριασμού

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ορθή υλοποίηση και επαλήθευση των δεσμεύσεων. Ειδικότερα, οι Δικαιούχοι θα λαμβάνουν τεχνική στήριξη από ιδιώτη τεχνικό σύμβουλο ευζωίας για την ορθή υλοποίηση των δεσμεύσεών τους και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους έναντι του προγράμματος, γεγονός που θα αποδεικνύεται με σχετική βεβαίωση από τον τεχνικό σύμβουλο, ο οποίος αποτελεί δέσμευση και προϋπόθεση για την υλοποίηση των σχετικών δεσμεύσεων.

Επειδή το εν λόγω Μέτρο εφαρμόζεται για πρώτη φορά, θα καθοριστεί πρωτόκολλο ελέγχου και επαλήθευσης για την τήρηση των δεσμεύσεων του δικαιούχου βάσει της οποίας θα γίνεται ο επιτόπιος έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές.

Πέραν των παραπάνω για την ελεγχιμότητα και επαληθευσιμότητα του μέτρου:

- στο θεσμικό πλαίσιο θα περιγραφεί σαφώς ο χρόνος και ο τρόπος ελέγχου του δειγματοληπτικού επιτόπιου ελέγχου για την επαλήθευση των δεσμεύσεων
- θα ελέγχεται διοικητικά το 100% των αιτήσεων πληρωμής, που θα περιλαμβάνει συγκεκριμένα δικαιολογητικά που θα αποδεικνύουν την τήρηση των δεσμεύσεων του δικαιούχου (αποδείξεις παροχής υπηρεσιών του ιδιώτη τεχνικού συμβούλου ευζωίας, βεβαίωση εκπλήρωσης των υποχρεώσεων και τήρησης των δεσμεύσεων, εργαστηριακοί έλεγχοι, τυχόν αποδείξεις παροχής υπηρεσιών καθαρισμού και εργασιών, αγοράς απαραίτητων υλικών κ.λπ.).
- θα διενεργείται επιτόπιος δειγματοληπτικός έλεγχος

Θα καθοριστούν περιθώρια ανοχής για τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με μετρήσιμα μεγέθη (τετραγωνικά μέτρα, κιλά, lux, κ.λπ.)

Επιπλέον, η εφαρμογή του συγκεκριμένου Μέτρου θα υποστηρίζεται από τη χρήση κατάλληλων Πληροφοριακών Συστημάτων σε όλα τα κρίσιμα στάδια υλοποίησής του (διαχείριση αιτήματος στήριξης, αιτήματα πληρωμής, έλεγχοι).

8.2.13.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το Μέτρο εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και συνεπώς, χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης, αλλά και στη διευρυνόμενη δημοσιότητα του.

Το Μέτρο περιλαμβάνει δυνητικά το μεγαλύτερο μέρος των χοιροτρόφων της ενσταβλισμένης χοιροτροφίας και πτηνοτρόφων της Χώρας, γεγονός που το καθιστά ευπρόσιτο και χωρίς διακρίσεις, σε ευρύ φάσμα γεωργών της Χώρας.

Στην Ελλάδα η ευζωία των παραγωγικών ζώων περιορίζεται στις ελάχιστες απαιτήσεις που απορρέουν από τις εθνικές διατάξεις και τις οδηγίες ΕΕ, γεγονός που μειώνει τις πραγματικές δυνατότητες για επιπλέον ωφέλειες στην ασφάλεια και ποιότητα των κτηνοτροφικών τροφίμων, στην προστασία των υγείας των ζώων και στη δημόσια υγεία. Επιπλέον, μέχρι σήμερα δεν έχει εφαρμοστεί κανένα πρόγραμμα για την ευζωία των παραγωγικών ζώων και ούτε έχει αναδειχθεί ή προβληθεί ως προτεραιότητα / θετική ενέργεια για την αειφορική ανάπτυξη στον τομέα την κτηνοτροφίας.

Οι Έλληνες κτηνοτρόφοι, στο μεγαλύτερο ποσοστό, προσφέρουν στα ζώα τους τις απαραίτητες φροντίδες, μέσα από πρακτικές ρουτίνας, που συνδέονται με την οικονομική τους κατάσταση και τις κοινωνικές παραδόσεις τους. Οι συνθήκες αυτές καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή ενός προγράμματος στην Ελλάδα, για την καλή μεταχείριση των ζώων προκειμένου να αναδειχθούν οι παραπάνω δυνατότητες και επιπλέον ωφέλειες.

Ειδικότερα, η εφαρμογή του Μέτρου 14 «Καλή μεταχείριση των ζώων», αναμένεται να:

- βελτιώσει την ευζωία των εκτρεφόμενων ζώων στις ελληνικές εκτροφές, προτείνοντας δεσμεύσεις που λαμβάνουν υπόψη τις συνήθειες πρακτικές και το περιβάλλον (οικονομικό, περιβαλλοντικό, κοινωνικό) της Ελληνικής εκτροφής. Έτσι, για πρώτη φορά εξετάζεται η ευζωία ως σημαντική παράμετρος της αειφορίας στην πρωτογενή παραγωγή.
- ενισχύσει την παραγωγή ασφαλών και υψηλής ποιότητας κτηνοτροφικών προϊόντων-Προστασία Δημόσιας Υγείας. Οι δεσμεύσεις που προτείνονται λαμβάνουν υπόψη τη σημασία της ευζωίας των παραγωγικών ζώων ως αναπόσπαστο τμήμα της Ασφάλειας και Ποιότητας των κτηνοτροφικών προϊόντων και κατά συνέπεια, της Δημόσιας Υγείας.
- βοηθήσει τον Έλληνα κτηνοτρόφο να αφομοιώσει στην κουλτούρα του τις αρχές ευζωίας των ζώων.

Οι Έλληνες κτηνοτρόφοι έχουν τη δυνατότητα να υιοθετήσουν τις αρχές ευζωίας των ζώων ως κύριο συστατικό της βιωσιμότητας της εκτροφής και με προσανατολισμό στην παραγωγή ποιοτικών κτηνοτροφικών προϊόντων, αναλαμβάνοντας δεσμεύσεις, για τις οποίες θα υποστηριχθούν οικονομικά, δηλαδή θα επιβραβευθούν για ενέργειες, που μέχρι σήμερα συσχέτιζαν μόνον με ποινές.

Επιπρόσθετα, ένα τέτοιο μέτρο έχει ως μέσο-μακροπρόθεσμο στόχο την δημιουργία κτηνοτροφικών προϊόντων - που σήμερα απουσιάζουν - για τον καταναλωτή που επιθυμεί να γνωρίζει κάτω από ποιες συνθήκες μεταχείρισης των ζώων παράγονται αυτά, τόσο για λόγους ποιότητας και ασφάλειας, όσο και για λόγους περιβαλλοντικής και φιλοζωικής συνείδησης.

8.2.13.5. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Ανάλυση και προσδιορισμός των εθνικών και των ενωσιακών απαιτήσεων που αντιστοιχούν στα υποχρεωτικά πρότυπα που θεσπίζονται βάσει του τίτλου VI κεφάλαιο I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1306/2013

Οι εθνικές και ενωσιακές απαιτήσεις που αντιστοιχούν στα υποχρεωτικά πρότυπα, που θεσπίζονται βάσει του τίτλου VI κεφάλαιο I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1306/2013, περιγράφονται ξεχωριστά σε κάθε δράση.

Σε όλες τις δράσεις ισχύει το άρθρο 9 της ΚΥΑ 262385/21-4-2010 (ΦΕΚ 509/Β/23-4-2010) “Εφαρμογή του καθεστώτος της πολλαπλής συμμόρφωσης και λοιπά συμπληρωματικά μέτρα σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 και του κανονισμού 1698/05 του Συμβουλίου” όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 622/89705/10.7.14 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2050/Β/29.7.2014).

Στην περίπτωση που οι δεσμεύσεις, οι οποίες αναλαμβάνονται για περίοδο τριετίας μέσω του παρόντος υπομέτρου, εκτείνονται πέραν της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου περιλαμβάνουν ρήτρα αναθεώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 48 καν. (ΕΕ) 1305/2013, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή τους στο νομικό πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Εάν η προσαρμογή δεν είναι αποδεκτή από τον δικαιούχο, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να απαιτείται επιστροφή για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

Περιγραφή της μεθόδου και των αγρονομικών/ζωοτεχνικών παραδοχών και παραμέτρων, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των βασικών απαιτήσεων του άρθρου 33 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 που έχουν σημασία για κάθε ιδιαίτερο τύπο δέσμευσης που χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τους υπολογισμούς που αιτιολογούν το πρόσθετο κόστος και την απώλεια εισοδήματος λόγω της αναληφθείσας δέσμευσης

Αναφέρεται ειδικά σε κάθε επιμέρους Υπομέτρο.

8.2.13.6. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Επισημαίνονται τα βασικά σημεία για την κατανόηση του Μέτρου:

1) Ποιοι είναι Δικαιούχοι;

Χοιροτρόφοι ενσταβλισμένης εκτροφής, πτηνοτρόφοι ορνιθίων πάχυνσης σε ορνιθώνα και πτηνοτρόφοι ωοπαραγωγής ελευθέρως ή/και βιολογικής εκτροφής, οι οποίοι είναι ενεργοί γεωργοί

2) Ποιες είναι οι δεσμεύσεις και ποια η γραμμή βάσης ανά δέσμευση;

Περιγράφονται αναλυτικά στους πίνακες 14-1.2, 14-2.2, 14-3.2

3) Πως θα γίνεται η επαλήθευση και έλεγχος των δεσμεύσεων;

Περιγράφεται αναλυτικά στην παράγραφο «Δράσεις μετριασμού»

4) Ποιο είναι το κόστος υλοποίησης των δεσμεύσεων;

Αναφέρεται στις σχετικές παραγράφους «Ισχύοντα ποσά και ποσοστά ενίσχυσης» των τριών Υπομέτρων και τεκμηριώνεται αναλυτικά στην επισυναπτόμενη μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης. Επισημαίνεται ότι η μελέτη παραμένει η ίδια με αυτή που υπήρχε κατά την 1η έγκριση του Μ14 στην αρχική υποβολή του ΠΑΑ 2014-2020 με σχετικές αναγωγές για συνολική διάρκεια διετίας αντί της

πενταετίας στη δέσμευση που αφορά το φωτισμό στο Υπομέτρο: 14.2 «Καλή μεταχείριση των ζώων Κρεοπαραγωγών Ορνιθίων σε εκτροφή ορνιθώνα» και την αφαίρεση του κόστους δέσμευσης που αφορούσε το Υπομέτρο 14.1, για την τοποθέτηση παιχνιδιών (μπάλες πάνω σε ελατήρια, πολύχρωμα σχοινιά, πολύχρωμοι κώνοι, κατασκευές από μαλακό ξύλο π.χ. φλοιός δέντρου κ.λπ.) στους χώρους διαβίωσης για τους χοίρους, καθώς έχει γίνει υποχρεωτική και περιλαμβάνεται στη γραμμή βάσης.

8.2.14. M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

8.2.14.1. Νομική βάση

Άρθρα 35 και 55-57 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.

Άρθρο 11 του κατ' εξουσιοδότηση εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014.

8.2.14.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Όπως καταδεικνύεται και από τη SWOT ανάλυση η ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας βαίνει επιδεινούμενη λόγω του χαμηλού βαθμού ενσωμάτωσης της καινοτομίας σε εθνικό επίπεδο, και της περιορισμένης δαπάνης σε αυτή. Παράλληλα απουσιάζουν οι μηχανισμοί διασύνδεσης της Έρευνας-Τεχνολογίας-Καινοτομίας (Ε-Τ-Κ) με την παραγωγή, ενώ όπως επισημαίνεται και στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) η έρευνα στην Ελλάδα προσδιορίζεται από τα ενδιαφέροντα των ερευνητών και όχι από τις ανάγκες της οικονομίας και του παραγωγικού ιστού της Χώρας.

Το αγροδιατροφικό σύστημα της Χώρας μας χαρακτηρίζεται από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους τόσο φυσικού όσο και οικονομικού, που συχνά εμφανίζουν αδυναμία να επενδύσουν στην καινοτομία, στην έρευνα και στην τεχνολογία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, με αποτέλεσμα να περιορίζονται στην μεταφορά ώριμης τεχνολογίας από το εξωτερικό. Στον αγροτικό τομέα, ιδιαίτερα στον κτηνοτροφικό κλάδο, παρατηρείται αδυναμία επίτευξης οικονομίας κλίμακας και επένδυσης στην καινοτομία και τη γνώση, τόσο στις καλλιεργητικές διαδικασίες όσο και στις επενδύσεις λόγω των χρόνιων διαρθρωτικών προβλημάτων των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, όπως το πολύ μικρό τους μέγεθος (κατακερματισμένος κλήρος), το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των απασχολούμενων, της έλλειψης κουλτούρας καινοτομικής επιχειρηματικότητας και συνεργασίας αλλά και της απομόνωσης εξαιτίας της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας της Χώρας (ορεινοί όγκοι και νησιωτικός χαρακτήρας με ποικίλες ιδιομορφίες. Επίσης, παρατηρείται έντονη έλλειψη δεσμών των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με τους ερευνητικούς φορείς αλλά και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), που δραστηριοποιούνται κυρίως στον αγρο-διατροφικό τομέα. Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι είτε η αδυναμία αποτελεσματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων του αγρο-διατροφικού συστήματος από τους ερευνητικούς φορείς, είτε, για τις περιπτώσεις που υπάρχουν ερευνητικά αποτελέσματα η μη πραγματοποίηση της απαιτούμενης ενσωμάτωσης των καινοτόμων μεθόδων και προϊόντων στην παραγωγική διαδικασία, είτε η μη εφαρμογή τους στην απαιτούμενη κλίμακα.

Ωστόσο, στον χώρο των επιχειρήσεων των τροφίμων εμφανίζεται μια ικανοποιητική επιχειρηματική κινητικότητα στον τομέα της ενσωμάτωσης καινοτόμων υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών από μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις.

Το επίπεδο ανάπτυξης δικτύωσης και καινοτόμων μορφών συνεργασιών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του αγρο-διατροφικού τομέα κυμαίνεται περί το 69% του μέσου ευρωπαϊκού όρου και εμφανίζεται ως ένας σημαντικός ανασταλτικός παράγοντας στην τόνωση της καινοτομικής επιχειρηματικότητας στο σύνολο του αγρο-διατροφικού συστήματος.

Επιπλέον, υπάρχει η ανάγκη ανάπτυξης κουλτούρας συνεργασίας οριζόντιας και κάθετης ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των τοπικών κυρίως προϊόντων με τη δυνατότητα εύρεσης εναλλακτικών διόδων στις αγορές με στόχο τη βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών και την άμβλυνση του χάσματος μεταξύ τιμών αλλά και την υιοθέτηση αειφόρων γεωργικών πρακτικών στη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Από την εξέταση της υφιστάμενης κατάστασης και τη δυνατότητα που παρέχεται από το άρθρο 35 του Καν. 1305/2013, διαπιστώνεται μια σημαντική ευκαιρία για την μεταφορά των αποτελεσμάτων της έρευνας στην παραγωγική διαδικασία, την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των καινοτομιών προς όφελος της παραγωγικότητας και της εξυπηρέτησης των αναγκών της αγοράς του αγροτικού τομέα, του παραγωγού και του καταναλωτή και τέλος της ανάπτυξης της συνεργασίας με στόχο μεταξύ των προαναφερθέντων και τη μείωση κόστους παραγωγής στον αγροτικό τομέα και στον τομέα των τροφίμων.

Παρά τις σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες του αγρο-διατροφικού τομέα αναγνωρίζεται τόσο στην Εθνική όσο και στις 13 Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) σαν στρατηγικός τομέας για την Ελληνική οικονομία.

Επίσης, σημαντικές ευκαιρίες για τη μεταφορά και τη διάχυση γνώσης, την ανταλλαγή εμπειριών, αλλά και την υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτόμων πρακτικών μπορούν να αναδειχθούν και μέσω της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας, η οποία παρέχει μια κοινή πλατφόρμα συνεργασίας με στόχο την οικοδόμηση γεφυρών ανάμεσα στην επιστήμη και την εφαρμογή των καινοτόμων προσεγγίσεων στην πράξη, για την αντιμετώπιση προκλήσεων όπως η αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης τροφίμων, η απότομη αύξηση για ζωοτροφές, ίνες, βιομάζα και βιοϋλικά, αλλά και η αύξηση των πιέσεων στους περιβαλλοντικούς πόρους, ως αποτέλεσμα της αύξησης της παραγωγικότητας.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 διατίθενται περίπου 80 δις € Κοινοτικής Συμμετοχής από το πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία το «Ορίζοντας 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό παρέχεται πέραν των άλλων σημαντική υποστήριξη μέσω της έρευνας σε δράσεις καινοτομίας για την παραγωγή προτύπων, τη διεξαγωγή δοκιμών, την παρουσίαση, την πιλοτική εφαρμογή, τον έλεγχο της καταλληλότητας προϊόντων σε μεγάλη κλίμακα και την αναπαραγωγή τους στην αγορά. Οι Επιχειρησιακές Ομάδες της ΕΣΚ αλλά και οι όποιες συνεργασίες συσταθούν στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» με σκοπό την υλοποίηση της κατάλληλης έρευνας ώστε να αναπτύξουν και να προωθήσουν το έργο τους και μέσω του εν λόγω προγράμματος προς όφελος της ανάπτυξης κυρίως στον πρωτογενή τομέα αλλά και δευτερογενή τομέα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Παράλληλα οι επιχειρησιακές ομάδες της ΕΣΚ θα έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα εφαρμοσμένης έρευνας του «Ορίζοντα 2020» με στόχο την εξασφάλιση απτών λύσεων στα προβλήματα της ελληνικής γεωργίας και των αγροτικών περιοχών.

Στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου, δίνεται η ευκαιρία για την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν ενδεικτικά την εφαρμογή νέων, καινοτόμων διεργασιών, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων αλλά και στον τομέα των τροφίμων, όπως επίσης στην αναζήτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών και πρακτικών παραγωγής που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος αλλά και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή όπως :

- Την παραγωγή ασφαλέστερων και υψηλότερης διατροφικής αξίας τροφίμων που απευθύνονται είτε στο συνολικό πληθυσμό είτε σε ειδικές κατηγορίες,
- Τη μείωση της κατανάλωσης ύδατος μέσω της υιοθέτησης προηγμένων αρδευτικών συστημάτων, και την υιοθέτηση της γεωργίας ακριβείας,
- Τη μείωση του κόστους των εισροών που συνεπάγεται τόσο οικονομικό όφελος όσο και περιβαλλοντικό όφελος (μείωση της χρήσης λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, υιοθέτηση νέων ποικιλιών που είναι καλύτερα προσαρμοσμένες στις τοπικές εδαφολογικές, υδρολογικές και κλιματικές συνθήκες, την αξιοποίηση των ΑΠΕ για την υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων),
- Τη διασφάλιση της μοναδικότητας των πιστοποιημένων γεωργικών προϊόντων,
- Την αξιοποίηση των υποπροϊόντων και παραπροϊόντων της γεωργικής παραγωγής είτε για την παραγωγή ζωοτροφών είτε για την παραγωγή ενέργειας,
- Την ανάδειξη των ιδιαίτερων διατροφολογικών χαρακτηριστικών των γεωργικών προϊόντων και την συμβολή τους στην υιοθέτηση προτύπων υγιεινής διατροφής (όπως τροφές πλούσιες σε Ω3, φυσικά ακόρεστα, χαμηλών θερμίδων) και παραγωγής τροφίμων που ανταποκρίνονται σε ειδικές διαιτητικές ανάγκες,
- Την καλύτερη ενσωμάτωση στην τροφική αλυσίδα προϊόντων της ελληνικής κτηνοτροφίας όπως για παράδειγμα του γίδινου γάλακτος. Την υιοθέτηση φιλικότερων γεωργικών πρακτικών αλλά και την υιοθέτηση καλλιεργειών για την αξιοποίηση των φτωχών σε οργανική ουσία και θρεπτικά στοιχεία εδαφών.

Τα προϊόντα και οι τομείς για τους οποίους εντοπίζονται νέες δυνατότητες ανάπτυξης στο πλαίσιο αυτό καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα του αγρο-διατροφικού τομέα με απολήξεις σε όλη την αλυσίδα αξίας των αγροτικών προϊόντων. Παραδείγματα αυτών των δυνατοτήτων μπορούν να περιλαμβάνουν ποικιλίες δημητριακών με μεγάλη περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες ή ανθεκτικότητα σε φυτικά παθογόνα, λειτουργικά τρόφιμα εμπλουτισμένα με ευεργετικές για την ανθρώπινη υγεία ουσίες, νέα υλικά και τεχνολογίες συσκευασίας που παρατείνουν σημαντικά τη διάρκεια ζωής των τροφίμων, προηγμένα συστήματα ιχνηλασιμότητας στην εφοδιαστική αλυσίδα, ταχύτερες και ακριβέστερες αναλύσεις για τον εντοπισμό επιβλαβών μικροοργανισμών στα τρόφιμα, παραγωγή τροφίμων με περιβαλλοντικά φιλικές επεξεργασίες για παράδειγμα ως προς την διαχείριση των υδατικών πόρων και της ενέργειας, την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην γεωργική παραγωγή κ.λπ.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 δεν είχε υλοποιηθεί η συνεργασία που προβλεπόταν από το άρθρο 29 του καν. 1698/2005.

Στο πλαίσιο του εν λόγω Μέτρου θα ενισχυθούν :

- Η ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας όσον αφορά στην υλοποίηση πιλοτικών έργων και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων (όταν αυτά αποτελούν προϊόν του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης).
- Η προώθηση μεθόδων συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών παραγόντων του γεωργικού τομέα, της αλυσίδας τροφίμων και λοιπών δρώντων, που στόχο έχουν κοινές δράσεις με σκοπό το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή την προσαρμογή σε αυτή καθώς επίσης και κοινές προσεγγίσεις σε ότι αφορά περιβαλλοντικά έργα, όταν οι δράσεις αυτές αφορούν στην επίλυση σύνθετων προβλημάτων με τη συμμετοχή πολλών συμμετεχόντων, οι οποίες περιλαμβάνουν πολλαπλές δραστηριότητες και πιθανές επενδύσεις.

Οι βασικές αρχές του μέτρου αφορούν στα ακόλουθα:

- Ενθαρρύνεται και προωθείται η έναρξη και λειτουργία νέας συνεργασίας μεταξύ, τουλάχιστον δύο φορέων προερχόμενων τόσο από την παραγωγική δραστηριότητα (γεωργία και κτηνοτροφία) όσο και από την επιστημονική και ερευνητική κοινότητα ή άλλους φορείς που ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα και τον τομέα των τροφίμων με στόχο την άμβλυση ή και επίλυση υφιστάμενων προβλημάτων, που εντοπίζονται κυρίως στο αγρο-διατροφικό σύστημα και στο περιβάλλον μέσα στο οποίο αυτό λειτουργεί, χρησιμοποιώντας και αναπτύσσοντας παράλληλα καινοτόμους μεθόδους.
- Βασική στρατηγική επιλογή του Μέρους 16 αποτελεί η ενθάρρυνση της κουλτούρας συνεργασίας και ως εκ τούτου δεν ενισχύονται, μέσω του παρόντος μέτρου, δράσεις ή έργα μεμονωμένων φορέων.
- Στο πλαίσιο του παρόντος Μέρους 16 δεν ενισχύονται υφιστάμενες συνεργασίες. Η μόνη εξαίρεση είναι εάν υφιστάμενες μορφές συνεργασίας ξεκινήσουν καινούργια δραστηριότητα, με σαφή αποτελέσματα και στόχους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε σχέση με τη συμπληρωματικότητα και τις συνέργειες οι οποίες αναζητούνται με τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ καθώς επίσης και του «Ορίζοντα 2020».
- Οι συνεργασίες που θα πραγματοποιηθούν αφορούν σε πιλοτικές εφαρμογές σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς για την, προώθηση, ανάπτυξη και διάδοση νέων ιδεών, καινοτόμων προϊόντων και τεχνικών, με βασικό στόχο την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία, ή την υιοθέτηση και προσαρμογή υφιστάμενων τεχνικών/πρακτικών σε νέο γεωγραφικό/περιβαλλοντικό πλαίσιο.
- Το μέτρο θα υποστηρίξει ένα ευρύ φάσμα συνεργασίας για τη μετατροπή των νέων καινοτόμων ιδεών σε γεωργικές πρακτικές και πιλοτικές εφαρμογές με στόχο την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα του γεωργικού τομέα για νέα προϊόντα ανταγωνιστικά και με υψηλή προστιθέμενη αξία, μετατρέποντας το διαρθρωτικό πρόβλημα των μικρών και παραδοσιακών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα σε συγκριτικό πλεονέκτημα. Η καινοτομία μπορεί να είναι τεχνολογική, μη τεχνολογική ή κοινωνική, και μπορεί να βασίζεται σε νέες ή παραδοσιακές πρακτικές.
- Οι μορφές συνεργασίας καθώς και τα αναμενόμενα αποτελέσματα και στόχοι αυτών προέρχονται από μια προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω.
- Η καινοτομία παράγεται μέσω δια-δραστικής προσέγγισης με προσφορά λύσεων που είναι προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένες συνθήκες, εύκολα εφαρμόσιμες (επιτάχυνση της εισαγωγής, της διάδοσης και αποδοχής των νέων ιδεών και λύσεων).

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των συνεργασιών για νέες ιδέες, πιλοτικές εφαρμογές και πρακτικές μέσω του παρόντος μέτρου θα πραγματοποιηθεί σε συνδυασμό με την υλοποίηση παρεμβάσεων κατάρτισης (M01) και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών (M02) στους παραγωγικούς φορείς της αγροτικής ανάπτυξης.

Το παρόν μέτρο αν και είναι σημαντικό για την υποστήριξη της καινοτομίας σε ολόκληρο το ΠΑΑ 2014-2020 ωστόσο ο προϋπολογισμός του θα προγραμματιστεί κάτω από την προτεραιότητα 1 (1Α, 1Β). Ωστόσο συμβάλλει και στις ακόλουθες περιοχές εστίασης ανάλογα με το είδος των ενεργειών που αφορά και των στόχων που επιτελεί: 2Α, 3Α, 4Α, 4Β, 4Γ και 5 Α, 5Γ, 5Δ, 5Ε.

8.2.14.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων

επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.14.3.1. 16.1-Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας

Επιμέρους μέτρο:

- 16.1 - στήριξη για τη δημιουργία και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας
- 16.2 - στήριξη για πιλοτικά έργα και για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διαδικασιών και τεχνολογιών

8.2.14.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο παρόν υπομέτρο ενισχύονται δύο δράσεις :

- Δράση 1 : η ίδρυση (δυνητικών) Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας
- Δράση 2 : η υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (project) των Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας

Το θέμα ενεργοποίησης μιας επιχειρησιακής ομάδας μπορεί να είναι τόσο διακρατικού, εθνικού, περιφερειακού ή ακόμη και τοπικού χαρακτήρα.

Οι επιχειρησιακές ομάδες υποχρεούνται να διαδώσουν τα αποτελέσματα του έργου τους τόσο σε εθνικό επίπεδο (μέσω Εθνικού Αγροτικού Δικτύου και οποιονδήποτε ανταλλαγών μεταξύ των επιχειρησιακών ομάδων του παρόντος μέτρου δυνατόν προκύψουν και όχι μόνο) όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του δικτύου ΕΣΚ.

Είναι δυνατή η χρήση διαμεσολαβητή καινοτομίας (**Innovation Broker**) για τη διευκόλυνση της εξεύρεσης εταίρων για την ανάπτυξη των μορφών συνεργασίας αλλά και για την εκπόνηση του επιχειρησιακού τους σχεδίου (project).

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου θα ενισχυθούν και μορφές συνεργασίες μεταξύ φορέων που προέρχονται από άλλα Κράτη-Μέλη.

Οι επιχειρησιακές ομάδες μπορούν να ωφεληθούν και από άλλα μέτρα του ΠΑΑ.

Συμπληρωματικά των δράσεων αυτών θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ - πολιτική Συνοχής, παρεμβάσεις που αφορούν σε προϊόντα του αγρο-διατροφικού τομέα, που αποτελούν μη γεωργικό προϊόν, είτε αφορούν αποκλειστικά βασική και εφαρμοσμένη έρευνα ιδίως μέσω περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας (RIS3) καθώς επίσης και σε διασυνοριακό, ή ενωσιακό επίπεδο από την πολιτική της Ένωσης για την Έρευνα και Καινοτομία «Ορίζοντας 2020».

Το καθεστώς δύναται να συνεισφέρει επικουρικά στις περιοχές εστίασης 2Α, 3Α.

8.2.14.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση στο πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου για την ίδρυση και λειτουργία των Επιχειρησιακών Ομάδων (Ε.Ο.) (Δράση 1), χορηγείται με με κατ' αποκοπή ποσό.

Ειδικότερα, η ενίσχυση για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Ε.Ο. και την υλοποίηση αυτού, τα έξοδα δημοσιοποίησης, εμφύχωσης και κινητοποίησης χορηγούνται με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος τους υπολογίζεται ως ποσοστό επί των συνολικών επιλέξιμων δαπανών. Η ενίσχυση για την υλοποίηση **παραγωγικής επένδυσης** στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Ε.Ο. χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αποπληρωμή των δικαιούχων για την υλοποίηση του επιχειρηματικού τους σχεδίου υποχρεούνται να έχουν ολοκληρώσει τη διάδοση των αποτελεσμάτων τους τόσο σε Εθνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω του δικτύου ΕΣΚ.

8.2.14.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 της Επιτροπής περί κοινών διατάξεων για τα ΕΔΕΤ.

8.2.14.3.1.4. Δικαιούχοι

Τα μέλη της συνεργασίας φορέων, (Επιχειρησιακή Ομάδα ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας), η οποία διαθέτει νομική οντότητα στην και για την οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος θεσπίζουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας) Τα εν λόγω σχήματα θα απαρτίζονται από ενδιαφερόμενους φορείς (όπως γεωργούς, ερευνητές, πανεπιστήμια, συμβούλους, επιχειρήσεις που εμπλέκονται στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και των τροφίμων ή άλλους φορείς όπως περιβαλλοντικές οργανώσεις και ΜΚΟ). Σε κάθε συνεργασία απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον δύο από τους προαναφερόμενους φορείς, ο ένας εκ των οποίων θα είναι γεωργός. Η ενίσχυση για τη δράση 1 θα καταβάλλεται στο συντονιστή φορέα της συνεργασίας ενώ για τη δράση 2 σε κάθε ένα από τα μέλη της για τις δαπάνες που υλοποιεί.

8.2.14.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Δράση 1 : Για την ίδρυση των Επιχειρησιακών Ομάδων (Ε.Ο.) ΕΣΚ χορηγείται ένα κατ' αποκοπή ποσό για την κάλυψη των απαιτούμενων λειτουργικών δαπανών για την οργάνωση της συνεργασίας. :

Δράση 2 : Για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου των επιχειρησιακών ομάδων επιλέξιμες είναι οι άμεσες δαπάνες που προκύπτουν, όπως :

-το κόστος χρήσης μηχανημάτων, εδαφών και λοιπών παγίων που διαθέτουν είτε οι παραγωγοί είτε τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη – πιλοτική δοκιμή των αποτελεσμάτων του έργου

-Ανθρωπομήρες προσωπικού (δύναται να συμπεριλαμβάνει εργασία ερευνητή για την προσαρμογή ή τη δοκιμή της εφαρμογής) αλλά και των παραγωγών και άλλων φορέων που σχετίζονται με την πιλοτική λειτουργία και τις λοιπές δραστηριότητες που αφορούν την υλοποίηση του έργου/επιχειρησιακού σχεδίου.

-Λειτουργικές δαπάνες που προκύπτουν από την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου, το συντονισμό του (όπως η αμοιβή του συντονιστή/διευκολυντή), δαπάνες ορκωτού λογιστή/ελεγκτή, δαπάνες αναλωσίμων που σχετίζονται αποκλειστικά με το πιλοτικό έργο.

-Δαπάνες προώθησης των αποτελεσμάτων του επιχειρηματικού σχεδίου (όπως δημιουργία ιστοσελίδας, φυλλαδίου, διοργάνωση ημερίδων, έξοδα μετακίνησης και διατροφής, κόστος μεταφράσεων)- Επενδυτικές δαπάνες για τις περιπτώσεις υλοποίησης παραγωγικών επενδύσεων στο πλαίσιο του Μέτρου 4.

8.2.14.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Για τους εν δυνάμει δικαιούχους θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι:

-η δραστηριότητά τους συμβάλλει στις περιοχές εστίασης 1Α και 1Β και συνεισφέρει επικουρικά τουλάχιστον σε μία από τις περιοχές εστίασης 2 Α ή 3Α του ΠΑΑ, στις προτεραιότητες της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας και στην Εθνική αλλά και στις Περιφερειακές Στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης.

-αποτελούν νέες μορφές συνεργασίας ή υφιστάμενες που ξεκινούν μία νέα δραστηριότητα

Ειδικότερα:

Οι επιχειρησιακές ομάδες (Ε.Ο.):

-απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο ή και περισσότερα μέλη και μπορούν να συμβάλλουν στους στόχους της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας, όπως αυτοί αναφέρονται στο άρθρο 55 καν. 1305/2013

-τουλάχιστον ένα μέλος δραστηριοποιείται στους τομείς της γεωργίας ή/και της κτηνοτροφίας

-δραστηριοποιούνται σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό/κτηνοτροφικό (παραγωγή & εμπορία γεωργικών/κτηνοτροφικών προϊόντων) και τον τομέα τροφίμων, εφόσον αυτά αποτελούν προϊόντα του παραρτήματος Ι της Συνθήκης

-καταρτίζουν **επιχειρησιακό σχέδιο** μέγιστης διάρκειας **3 ετών** που περιγράφει:

- ο το καινοτόμο/πιλοτικό/επιδεικτικό έργο το οποίο πρόκειται να αναπτυχθεί, να τεθεί υπό δοκιμή ή να υλοποιηθεί

- ο τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τη συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της ΕΣΚ και του ΠΑΑ
- ο το σκοπό του έργου που πρέπει να αφορά στην χρήση καινοτομίας για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου προβλήματος με πρακτική εφαρμογή ή στην εξερεύνηση μιας ευκαιρίας
- ο τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου σε Εθνικό αλλά και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω του Δικτύου ΕΣΚ με τουλάχιστον μία δράση διάδοσης καθώς και κοινοποίησή τους στην ηλεκτρονική βάση έργων καινοτομίας του δικτύου ΕΣΚ που έχει δημιουργηθεί

8.2.14.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δράση 1 :

- Σύνθεση της Ε.Ο. ως προς τις γνώσεις και προσόντα που απαιτούνται που να συμβάλουν στην επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου και στη διάδοση των αποτελεσμάτων
- Ποιότητα της πρότασης (επιστημονική – τεχνική αρτιότητα), στοιχεία καινοτομίας και σαφήνεια της πρότασης.
- Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις του έργου

Δράση 2 :

- Στόχοι και αναμενόμενη προστιθέμενη αξία του έργου
- Στοχευμένη σύνθεση που να καλύπτει όλες τις γνώσεις και τα προσόντα που θα συμβάλουν στην υλοποίηση του σχεδίου και διαχειριστική ικανότητα συντονιστή
- Ποιότητα και συνοχή της οργάνωσης των δραστηριοτήτων του έργου.
- Στοιχεία καινοτομίας της πρότασης
- Διάχυση και διάδοση αποτελεσμάτων

8.2.14.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το μέγιστο ύψος χρηματοδότησης μίας συνεργασίας διαμορφώνεται σύμφωνα με τον Πίνακα Μ16.1.1

Για τις δαπάνες της Δράσης 1 η χρηματοδότηση θα είναι κατ' αποκοπή και θα ανέρχεται στο ποσό των **5.000 €**.

Για τις δαπάνες της Δράσης 2 που προκύπτουν από τη λειτουργία των Ε.Ο. και δεν αφορούν σε παραγωγική επένδυση το ύψος χρηματοδότησης αφορά το **100%**.

Για τις δαπάνες που προκύπτουν και αφορούν σε παραγωγικές επενδύσεις του Μέτρου 4 η ένταση ενίσχυσης διαμορφώνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα σε αυτό και προσαυξάνονται κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, όπως προβλέπεται στο Παράρτημα 2 καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Η υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου μίας συνεργασίας αφορά σε :	Δράση 1 (σε €)	Δράση 2 (σε €)	Σύνολο (σε €)
Μία Διοικητική Περιφέρεια της Χώρας ή έχει τοπικό χαρακτήρα	5.000	145.000	150.000
Σύνολο της Χώρας	5.000	295.000	300.000
Διακρατική Συνεργασία	5.000	445.000	450.000

Πίνακας 16.1.1

8.2.14.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.14.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

- α) Διαδικασία αξιολόγησης δικαιούχων και/ή προτάσεων : πιθανή αστοχία ή αναποτελεσματικότητα στην επιλογή των Δικαιούχων και των επιχειρηματικών τους σχεδίων
- β) Μορφή ΕΣΚ : Τυχόν ασάφειες όσον αφορά στη νομική μορφή των επιχειρησιακών ομάδων μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα στον έλεγχο και την καταβολή των πληρωμών, αλλά και στην ανάκτηση ποσών σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.
- γ) Διπλή χρηματοδότηση: αφορά τον κίνδυνο χρηματοδότησης μιας επιλέξιμης δαπάνης από άλλη δράση του ίδιου μέτρου ή από άλλο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα.
- δ) Εύλογο κόστος: δυσκολία επαληθευσιμότητας και εξασφάλισης του εύλογου κόστους των δαπανών της αίτησης ενίσχυσης.
- ε) Αιτήσεις πληρωμής – έλεγχος πραγματοποιηθεισών δαπανών : Δυσκολίες κατά τον έλεγχο της τεκμηρίωσης της πραγματικής εκτέλεσης των αιτηθεισών δαπανών λόγω του μεγάλου αριθμού άυλων ενεργειών.

8.2.14.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των κινδύνων προβλέπονται αντίστοιχα οι ακόλουθες ενέργειες:

α) Ειδικός σχεδιασμός εφαρμογής της δράσης στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο έτσι ώστε να διασφαλίζεται ξεχωριστή διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής, με σαφώς καθορισμένα κριτήρια:

- των Δικαιούχων
- των επιχειρησιακών σχεδίων των Δικαιούχων. Καθορισμός εξειδικευμένων διαδικασιών αξιολόγησης των προτάσεων από άποψη σκοπιμότητας και επιστημονικής αρτιότητας καθώς και των διαδικασιών παρακολούθησης αυτών κατά τα στάδια ελέγχου των αιτημάτων ενίσχυσης και πληρωμής.

β) Οι επιχειρησιακές ομάδες θα μπορούν είτε 1) να έχουν νομική υπόσταση – η μορφή της οποίας θα είναι σύμφωνη με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία – είτε 2) να καθορίζεται η μορφή και λειτουργία τους σε συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών, των υποχρεώσεων και της χρηματοδότησης μεταξύ των μελών της επιχειρησιακής ομάδας

γ) Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι με τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης μεταξύ των δράσεων του παρόντος Μέτρου και αναζήτηση παρόμοιων δράσεων που ενισχύονται από άλλο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα.

δ) Καθορισμός ανώτατου πλαφόν (οροφής) ανά επιλέξιμη δαπάνη. Όπου απαιτείται θα γίνεται χρήση απλοποιημένου κόστους ή εμπειρογνομόνων για το εύλογο κόστος των δαπανών.

8.2.14.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Δράση θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα και επομένως οι πιθανοί κίνδυνοι δεν προκύπτουν από προηγούμενη εμπειρία τέτοιων προγραμμάτων αλλά από εκτιμήσεις βάσει σχετικών παρόμοιων επιλέξιμων δαπανών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και της τεχνογνωσίας του τρόπου λειτουργίας των συνεταιριστικών ή οργανωτικών σχημάτων στον αγροτικό τομέα της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι δεν μπορούν να εκτιμηθούν εκ των προτέρων χωρίς πραγματική προηγούμενη εμπειρία, ωστόσο εκτιμούμε ότι οι ανωτέρω δράσεις μετριασμού θα αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα μείωσης του ποσοστού σφάλματος.

8.2.14.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.14.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Καθορισμός των χαρακτηριστικών για πιλοτικά έργα, συνεργατικούς σχηματισμούς, δίκτυα, μικρές εφοδιαστικές αλυσίδες και τοπικές αγορές

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.



8.2.14.3.2. 16.5-Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή

Επιμέρους μέτρο:

- 16.1 - στήριξη για τη δημιουργία και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας
- 16.5 - στήριξη για την ανάληψη κοινής δράσης με σκοπό τον μετριασμό των επιπτώσεων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στήριξη για κοινές προσεγγίσεις σε περιβαλλοντικά έργα και αναπτυσσόμενες περιβαλλοντικές πρακτικές

8.2.14.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου θα δοθεί στήριξη για τη :

-Δράση 1 : Ίδρυση Επιχειρησιακών Ομάδων (Ε.Ο.) της ΕΣΚ με σκοπό την προώθηση δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

-Δράση 2 : υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου των Συνεργασιών με σκοπό την προώθηση δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Οι συνεργασίες που θα ενισχυθούν θα πρέπει να προωθούν δράσεις με στόχο τη χαμηλή επιβάρυνση της ατμόσφαιρας σε ρύπους και σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος, τη μείωση της χρήσης των φυσικών πόρων και ιδιαίτερα τη χρήση νερού, την υπερβόσκηση, τη μείωση της οργανικής ουσίας στο έδαφος και την αύξηση της αποθήκευσης άνθρακα. Αυτό θα βοηθήσει στην ομαλότερη προσαρμογή σε οικολογικές και περιβαλλοντικές πρακτικές, οι οποίες συμβάλλουν στη διατήρηση και ανάπτυξη της βιοποικιλότητας αλλά και της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Η στήριξη θα φέρει τους αγρότες, και λοιπούς φορείς του γεωργικού τομέα σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις αλλά και την αυτοδιοίκηση μαζί, για να προσφέρουν μέσα από τη συνεργασίας τους περιβαλλοντικά οφέλη στο πλαίσιο της άσκησης «γεωργικής» δραστηριότητας με στόχο την ορθολογικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων (έδαφος, νερό, την ποιότητα του αέρα, τη μείωση των εκπομπών του θερμοκηπίου/αμμωνίας και την αύξηση της αποθήκευσης του μονοξειδίου του άνθρακα.

Είναι δυνατή η χρήση διαμεσολαβητή καινοτομίας (Innovation Broker) για τη διευκόλυνση της εξεύρεσης εταίρων για την ανάπτυξη συνεργασιών αλλά και για την εκπόνηση του επιχειρησιακού τους σχεδίου (Project).

Το καθεστώς δύναται να συνεισφέρει επικουρικά στις περιοχές εστίασης 4Α, 4Β, 4Γ, 5Α, 5Γ, 5Δ και 5Ε. Το παρόν υπομέτρο συμβάλλει εμμέσως και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, μέσω της συμβολής του στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία.

8.2.14.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση στο πλαίσιο του παρόντος υπομέτρου, για την ίδρυση και λειτουργία των Επιχειρησιακών Ομάδων (Ε.Ο.) (Δράση 1), χορηγείται με κατ' αποκοπή ποσό.

Ειδικότερα, η ενίσχυση για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Ε.Ο. και την υλοποίηση αυτού, τα έξοδα δημοσιοποίησης, εμφύχωσης και κινητοποίησης χορηγούνται με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος τους υπολογίζεται ως ποσοστό επί των συνολικών επιλέξιμων. Η ενίσχυση για την υλοποίηση **παραγωγικής επένδυσης** στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Ε.Ο. χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης.

Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αποπληρωμή των δικαιούχων για την υλοποίηση του επιχειρησιακού τους σχεδίου υποχρεούνται να έχουν ολοκληρώσει τη διάδοση των αποτελεσμάτων τους.

8.2.14.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 της Επιτροπής περί κοινών διατάξεων για τα ΕΔΕΤ.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1307/2013
- Οδηγία 2009/147/ΕΚ περί της διατήρησης των άγριων πτηνών
- Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας
- Οδηγίες 2008/50/ΕΕ και 2001/81/ΕΕ σχετικά με την ποιότητα του αέρα.

8.2.14.3.2.4. Δικαιούχοι

Τα μέλη της συνεργασίας φορέων, (Επιχειρησιακή Ομάδα ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας) η οποία διαθέτει νομική οντότητα και για την οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος και για την οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος θεσπίζουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας).

Μέλη των εν λόγω συνεργασιών δύναται να είναι μεμονωμένοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι καθώς και λοιποί φορείς του γεωργικού τομέα, οργανώσεις αυτών, επιχειρήσεις, ερευνητικοί φορείς, διάφορες περιβαλλοντικές οργανώσεις καθώς και ΜΚΟ με αντικείμενο το περιβάλλον και το κλίμα. Σε κάθε συνεργασία απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον δύο από τους προαναφερόμενους φορείς, ο ένας εκ των οποίων θα είναι γεωργός.

Οι συνεργασίες που θα αναπτυχθούν, θα θεσπίσουν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας).

Η ενίσχυση για τη δράση 1 θα καταβάλλεται στο συντονιστή φορέα της συνεργασίας, ενώ για τη δράση 2 σε κάθε ένα από τα μέλη της για τις δαπάνες που υλοποιεί.

8.2.14.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Δράση 1 : Για την ίδρυση των Επιχειρησιακών Ομάδων (Ε.Ο.) ΕΣΚ χορηγείται ένα κατ' αποκοπή ποσό για την κάλυψη των απαιτούμενων λειτουργικών δαπανών για την οργάνωση της συνεργασίας.

Δράση 2 : Για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου των επιχειρησιακών ομάδων επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που προκύπτουν, όπως :

- το κόστος χρήσης μηχανημάτων, εδαφών και λοιπών παγίων που διαθέτουν είτε οι παραγωγοί είτε τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη – πιλοτική δοκιμή των αποτελεσμάτων του έργου
- Ανθρωπομέρες προσωπικού (δύνата να συμπεριλαμβάνει εργασία ερευνητή για την προσαρμογή ή τη δοκιμή της εφαρμογής) αλλά και των παραγωγών και άλλων φορέων που σχετίζονται με την πιλοτική λειτουργία και τις λοιπές δραστηριότητες που αφορούν την υλοποίηση του έργου/επιχειρησιακού σχεδίου
- Λειτουργικές δαπάνες που προκύπτουν από την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου, το συντονισμό του (όπως η αμοιβή του συντονιστή/διευκολυντή), δαπάνες ορκωτού λογιστή/ελεγκτή, δαπάνες αναλωσίμων που σχετίζονται αποκλειστικά με το πιλοτικό έργο
- Επενδυτικές δαπάνες για τις περιπτώσεις υλοποίησης παραγωγικών επενδύσεων, στο πλαίσιο του Μέτρου 4
- Δαπάνες προώθησης των αποτελεσμάτων του επιχειρηματικού σχεδίου της (όπως δημιουργία ιστοσελίδας, φυλλαδίου, διοργάνωση ημερίδων, έξοδα μετακίνησης και διατροφής, κόστος μεταφράσεων)

8.2.14.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Για τους εν δυνάμει δικαιούχους θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι:

-η δραστηριότητά τους συμβάλλει στις περιοχές εστίασης 1Α και 1Β και συνεισφέρει επικουρικά τουλάχιστον σε μία από τις περιοχές εστίασης 4Α, 4Β, 4Γ, 5Α, 5Γ, 5Δ και 5Ε του ΠΑΑ στις προτεραιότητες της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας και στην Εθνική αλλά και στις Περιφερειακές Στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης.

Ειδικότερα οι συνεργασίες (Ε.Ο.) που θα αναπτυχθούν :

- απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο ή και περισσότερα μέλη και μπορούν να συμβάλλουν στους στόχους των της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας, όπως αυτοί αναφέρονται στο άρθρο 55 καν. 1305/2013
- τουλάχιστον ένα μέλος δραστηριοποιείται στους τομείς της γεωργίας και της κτηνοτροφίας

-δραστηριοποιούνται σε θέματα που αφορούν στο περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

Καταρτίζουν επιχειρησιακό σχέδιο διάρκειας μέγιστης διάρκειας **3 ετών** που περιγράφει :

- ο το καινοτόμο/πilotικό/επιδεικτικό έργο το οποίο πρόκειται να αναπτυχθεί, να τεθεί υπό δοκιμή ή να υλοποιηθεί προκειμένου να αντιμετωπιστεί ένα συγκεκριμένο πρόβλημα που συνδέεται με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή
- ο τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τη συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της ΕΣΚ και του ΠΑΑ
- ο το σκοπό του έργου που πρέπει να αφορά στην χρήση καινοτομίας για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου προβλήματος με πρακτική εφαρμογή ή στην εξερεύνηση μιας ευκαιρίας
- ο τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου με τουλάχιστον μία δράση διάδοσης, συγκεκριμένα τη διάδοση των αποτελεσμάτων σε Εθνικό αλλά και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσω του Δικτύου ΕΣΚ με τουλάχιστον μία δράση διάδοσης καθώς και κοινοποίησή τους στην ηλεκτρονική βάση έργων καινοτομίας του δικτύου ΕΣΚ που έχει δημιουργηθεί

8.2.14.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δράση 1 :

- Σύνθεση της Ε.Ο. ως προς τις γνώσεις και προσόντα που απαιτούνται που να συμβάλουν στην επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου και στη διάδοση των αποτελεσμάτων
- Ποιότητα της πρότασης (επιστημονική – τεχνική αρτιότητα), στοιχεία καινοτομίας και σαφήνεια της πρότασης.
- Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις του έργου

Δράση 2 :

- Στόχοι και αναμενόμενη προστιθέμενη αξία του έργου
- Στοχευμένη σύνθεση που να καλύπτει όλες τις γνώσεις και τα προσόντα που θα συμβάλουν στην υλοποίηση του σχεδίου και διαχειριστική ικανότητα συντονιστή
- Ποιότητα και συνοχή της οργάνωσης των δραστηριοτήτων του έργου
- Στοιχεία καινοτομίας της πρότασης
- Διάχυση και διάδοση αποτελεσμάτων

8.2.14.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το μέγιστο ύψος χρηματοδότησης μίας συνεργασίας διαμορφώνεται σύμφωνα με τον Πίνακα M16.5.1

Για τις δαπάνες της Δράσης 1 η χρηματοδότηση θα είναι κατ' αποκοπή και θα ανέρχεται στο ποσό των **5.000 €**.

Για τις δαπάνες της Δράσης 2, που προκύπτουν από τη λειτουργία των Ε.Ο. και δεν αφορούν σε παραγωγική επένδυση, το ύψος χρηματοδότησης αφορά το **100%**.

Για τις δαπάνες που προκύπτουν και αφορούν σε παραγωγικές επενδύσεις του Μέτρου 4 η ένταση ενίσχυσης διαμορφώνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα σε αυτό και προσαυξάνονται κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες. Το μέγιστο ύψος χρηματοδότησης μίας συνεργασίας διαμορφώνεται σύμφωνα με τον Πίνακα Μ16.5.1.

Η υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου μίας συνεργασίας αφορά σε :	Δράση 1 (σε €)	Δράση 2 (σε €)	Σύνολο (σε €)
Μία Διοικητική Περιφέρεια της Χώρας ή έχει τοπικό χαρακτήρα	5.000	145.000	150.000
Σύνολο της Χώρας	5.000	295.000	300.000

Πίνακας 16.51

8.2.14.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.14.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

α) Διαδικασία αξιολόγησης δικαιούχων και/ή προτάσεων : πιθανή αστοχία ή αναποτελεσματικότητα στην επιλογή των Δικαιούχων και των επιχειρηματικών τους σχεδίων

β) Μορφή Συνεργασίας : Τυχόν ασάφειες όσον αφορά στη νομική μορφή της συνεργασίας μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα στον έλεγχο και την καταβολή των πληρωμών, αλλά και στην ανάκτηση ποσών σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

γ) Διπλή χρηματοδότηση: αφορά τον κίνδυνο χρηματοδότησης μιας επιλέξιμης δαπάνης από άλλη δράση του ίδιου μέτρου ή από άλλο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα.

δ) Εύλογο κόστος: δυσκολία επαληθευσιμότητας και εξασφάλισης του εύλογου κόστους των δαπανών της αίτησης ενίσχυσης.

8.2.14.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για το μετριασμό των κινδύνων προβλέπονται αντίστοιχα οι ακόλουθες ενέργειες:

α) Ειδικός σχεδιασμός εφαρμογής της δράσης στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο έτσι ώστε να διασφαλίζεται ξεχωριστή διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής, με σαφώς καθορισμένα κριτήρια:

- των Δικαιούχων
- των επιχειρησιακών σχεδίων των Δικαιούχων. Καθορισμός εξειδικευμένων διαδικασιών αξιολόγησης των προτάσεων από άποψη σκοπιμότητας και επιστημονικής αρτιότητας καθώς και των διαδικασιών παρακολούθησης αυτών κατά τα στάδια ελέγχου των αιτημάτων ενίσχυσης και πληρωμής.

β) Οι μορφές συνεργασίας θα μπορούν είτε 1) να έχουν νομική υπόσταση – η μορφή της οποίας θα είναι σύμφωνη με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία – είτε 2) να καθορίζεται η μορφή και λειτουργία τους σε συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών, των υποχρεώσεων και της χρηματοδότησης μεταξύ των μελών της συνεργασίας

γ) Ειδικοί Διασταυρωτικοί έλεγχοι με τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης μεταξύ των δράσεων του παρόντος Μέτρου και αναζήτηση παρόμοιων δράσεων που ενισχύονται από άλλο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα.

δ) Καθορισμός ανώτατου πλαφόν (οροφής) ανά επιλέξιμη δαπάνη. Όπου απαιτείται θα γίνεται χρήση απλοποιημένου κόστους ή εμπειρογνομόνων για το εύλογο κόστος των δαπανών.

8.2.14.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Δράση θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα και επομένως οι πιθανοί κίνδυνοι δεν προκύπτουν από προηγούμενη εμπειρία τέτοιων προγραμμάτων αλλά από εκτιμήσεις βάσει σχετικών παρόμοιων επιλέξιμων δαπανών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και της τεχνογνωσίας του τρόπου λειτουργίας των συνεταιριστικών ή οργανωτικών σχημάτων στον αγροτικό τομέα της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι δεν μπορούν να εκτιμηθούν εκ των προτέρων χωρίς πραγματική προηγούμενη εμπειρία, ωστόσο εκτιμούμε ότι οι ανωτέρω δράσεις μετριασμού θα αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα μείωσης του ποσοστού σφάλματος.

8.2.14.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.14.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Καθορισμός των χαρακτηριστικών για πιλοτικά έργα, συνεργατικούς σχηματισμούς, δίκτυα, μικρές εφοδιαστικές αλυσίδες και τοπικές αγορές

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

8.2.14.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.14.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου

8.2.14.4.2. Δράσεις μετριασμού

Αναφέρονται σε επίπεδο υπομέτρου

8.2.14.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Αναφέρεται σε επίπεδο υπομέτρου

8.2.14.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.14.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Καθορισμός των χαρακτηριστικών για πιλοτικά έργα, συνεργατικούς σχηματισμούς, δίκτυα, μικρές εφοδιαστικές αλυσίδες και τοπικές αγορές

Πιλοτικά έργα: πρόκειται για έργα πειραματικής εφαρμογής ή και εφαρμοσμένης έρευνας με απώτερο σκοπό τη δοκιμή υφιστάμενης καινοτομίας και τον έλεγχο της εφαρμογής της στα δεδομένα της Ελλάδος. Τέτοια έργα θα πρέπει να στοχεύουν στη διάδοση της γνώσης σε όλα τα επίπεδα και να προσφέρουν πρόσθετη αξία στα παραγόμενα προϊόντα, τόσο από πλευράς ανταγωνισμού όσο και σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Ο διαμεσολαβητής (Innovation broker) είναι αυτός που αναλαμβάνει το ρόλο της αρχικής διασύνδεσης των διαφόρων εταίρων στη συνεργασία στοχεύοντας στη σύσταση Επιχειρησιακής Ομάδας

ή γενικότερα μιας Συνεργασίας μέσω γραπτής δέσμευσης των εταίρων που απαρτίζουν την ομάδα. Ρόλο διευκολυντή (facilitator) θα παίζει τόσο το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) ή άλλος φορέας ιδιωτικού δικαίου που θα επιλεγεί κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας στο πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας του ΠΑΑ.

Δημιουργία **δικτύων** και **επιχειρησιακών ομάδων** με σκοπό την άμεση επίλυση προώθησης και διάδοση πρακτικών και καινοτόμων πρακτικών και διαδικασιών που θα απλουστεύουν την παραγωγική διαδικασία και θα καθιστούν ανταγωνιστικά τα παραγόμενα προϊόντα.

Ο **συντονιστής** του Έργου ορίζεται στο πλαίσιο της συνεργασίας (επιχειρησιακή ομάδα ή συνεργασία γενικότερα) το άτομο, το οποίο αναλαμβάνει τη ρύθμιση των διαδικασιών υλοποίησης του Έργου και την επικοινωνία μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιχειρησιακής Ομάδας ή της Συνεργασίας. Το άτομο αυτό θα πρέπει να είναι κάτοχος σχετικής επαγγελματικής κατάρτισης και να πληροί οποιαδήποτε κριτήρια θέτει η Διαχειριστική Αρχή.

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας): είναι το έγγραφο στο οποίο παρατίθενται συνοπτικά ο σκοπός της συνεργασίας, η δομή και οι δράσεις υλοποίησής της. Επιπλέον περιλαμβάνονται:

- το αντικείμενο, οι στόχοι, οι κύριες δράσεις υλοποίησης της Συνεργασίας.
- η οργάνωση, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των φορέων που συμμετέχουν στη Συνεργασία.
- συνοπτικό Δελτίο εκτιμώμενων δαπανών για υλοποίηση της Συνεργασίας.
- ορισμός του συντονιστή και στοιχειοθετημένη σχετικότητα, εμπειρία και ικανότητα αυτού να συντονίζει έργα.

Νομική οντότητα : οι συνεργασίες που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου θα μπορούν είτε 1) να έχουν νομική υπόσταση – η μορφή της οποίας θα είναι σύμφωνη με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία – είτε 2) να καθορίζεται η μορφή και λειτουργία τους σε ένα συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας που θα αναφέρει ρητώς και σαφώς τον καταμερισμό των ευθυνών, της χρηματοδότησης και των υποχρεώσεων μεταξύ των μελών της συνεργασίας.

8.2.14.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Διάρκεια επιχειρηματικών σχεδίων συνεργασίας: Η στήριξη περιορίζεται σε μέγιστη χρονική περίοδο **τριών** ετών, εκτός αν πρόκειται για συλλογική περιβαλλοντική δράση σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

Διάδοση αποτελεσμάτων: Για τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις συνεργασίες των υπομέτρων 16.1, 16.4 και 16.5 και είναι σημαντικά αλλά κυρίως αφορούν σε πρακτικές εφαρμογές, θα πραγματοποιείται η διάχυση των αποτελεσμάτων τόσο από τους φορείς των συνεργασιών όσο και από το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) και τη Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ. Όλες οι προτάσεις που θα επιλεγούν, θα περιλαμβάνουν την πραγματοποίηση τουλάχιστον μίας ενέργειας διάχυσης /προώθησης του θέματος για το οποίο ολοκληρώθηκε η πρόταση, ενώ όλα τα αποτελέσματα θα είναι στη διάθεση της Διαχειριστικής Αρχής και του ΕΑΔ.

Στο πλαίσιο του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) θα λειτουργήσει Υποδίκτυο Καινοτομίας με στόχο την ευαισθητοποίηση του αγροτικού πληθυσμού αλλά και την υποβοήθηση – διευκόλυνση της

ενθάρρυνσης και δημιουργίας των Επιχειρησιακών Ομάδων των ΕΣΚ και την προώθηση της καινοτομίας.

Επιπλέον, οι επιχειρησιακές ομάδες ΕΣΚ θα διαδίδουν τα αποτελέσματά τους και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του Δικτύου ΕΣΚ με τουλάχιστον μία δράση διάδοσης καθώς και κοινοποίησή τους στην ηλεκτρονική βάση έργων καινοτομίας του δικτύου ΕΣΚ που έχει δημιουργηθεί.

Στη διάδοση των αποτελεσμάτων θα συμβάλλει και η εφαρμογή του Μέτρου 2 – Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση καθώς επίσης και το Μέτρο 1 – Κατάρτιση – μεταφορά γνώσης και ενημέρωση.

Προκειμένου να διασφαλισθεί η διάδοση των αποτελεσμάτων των συνεργασιών μέσω των επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ, η **αποπληρωμή** θα πραγματοποιείται εφόσον έχει πραγματοποιηθεί η διάδοση αυτών.

Ρόλο διαμεσολαβητή - «**Innovation Broker**» θα μπορεί να παίζει οποιοδήποτε μέλος της συνεργασίας ή και εξωτερικός συνεργάτης και το κόστος της υπηρεσίας του μπορεί να καλυφθεί μέσα από τη χρηματοδότηση για τη σύσταση των επιχειρησιακών ομάδων.

Για την επιλογή των συνεργασιών που θα χρηματοδοτηθούν για τη διενέργεια καινοτόμων προγραμμάτων, θα προηγηθεί μία πρώτη δημοσίευση (πρόσκληση) για την υποβολή απλοποιημένων αιτήσεων από τις υπό σύσταση επιχειρησιακές ομάδες για την ίδρυσή τους. Οι εν λόγω αιτήσεις θα περιλαμβάνουν και σύντομη περιγραφή του προτεινόμενου έργου. Θα ακολουθήσει μία δεύτερη δημοσίευση (πρόσκληση) που θα απευθύνεται στις εν δυνάμει επιχειρησιακές ομάδες ΕΣΚ για την υποβολή και υλοποίηση των επιχειρηματικών τους σχεδίων.

Οι επιχειρησιακές ομάδες μπορούν να ωφεληθούν και από άλλα Μέτρα του ΠΑΑ. Ενδεικτικά αναφέρονται τα μέτρα «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωση», «Συμβουλευτικές υπηρεσίες», «Συστήματα ποιότητας» και από επενδυτικά μέτρα όπως «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις» και «Επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και /ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων».

8.2.15. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)

8.2.15.1. Νομική βάση

- Άρθρα 36 και 39α του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, όπως ισχύει
- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη μεταβατική περίοδο 2021-2022

8.2.15.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Η γεωργία είναι ένα σημαντικό συστατικό της παγκόσμιας οικονομίας όπου επικρατεί αβεβαιότητα σε όλες τις μορφές καθημερινής της λειτουργίας. Οι παραγωγοί αντιμετωπίζουν πολλαπλούς και διάφορους κινδύνους, όπως κινδύνους για την παραγωγή, ως αποτέλεσμα διακυμάνσεων στις κλιματολογικές συνθήκες, κινδύνους αγοράς ως αποτέλεσμα της αστάθειας των τιμών, θεσμικούς κινδύνους από αλλαγές στην πολιτική και χρηματοοικονομικούς κινδύνους λόγω της ανάγκης δανεισμού κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση της γεωργικής εκμετάλλευσης. Ο αυξημένος ανταγωνισμός σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον της αγοράς απαιτεί τόσο από τους παραγωγούς όσο και από τους εκτροφείς ζώων να διαχειρίζονται αυτούς τους κινδύνους για να διασφαλίσουν την παραγωγή και το εισόδημά τους.

Κυριότερες προκλήσεις στον αγροτικό τομέα:

A) Μια από τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Γεωργοί (γεωργοί και κτηνοτρόφοι) είναι η μεταβλητότητα του καιρού και η κλιματική αλλαγή, καθώς πρέπει να προσαρμόσουν τις δραστηριότητές τους βάσει απρόβλεπτων φυσικών συνθηκών, όπως ασυνήθιστη θερμότητα, και την αυξημένη εμφάνιση φυσικών καταστροφών, όπως ξηρασία, πλημμύρες, χιόνι, χαλάζι, πυρκαγιές, καταιγίδες και ισχυρές βροχοπτώσεις καθώς και κινδύνους που επηρεάζουν κυρίως την κτηνοτροφία, όπως μεταδοτικές ασθένειες και φυσικές καταστροφές. Η αγροτική ασφάλιση για την αποζημίωση της μείωσης παραγωγής που προκαλείται από φυσικές καταστροφές αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο των παραγωγών για τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων.

B) Η δεύτερη βασική πρόκληση, που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι παραγωγοί είναι η διακύμανση του εισοδήματός των Γεωργών (γεωργοί και κτηνοτρόφοι), που οφείλεται στην ισχυρή διακύμανση τιμών από διάφορους εξωγενείς παράγοντες, που έχουν να κάνουν με την ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, που μπορεί να είναι το αποτέλεσμα διεθνούς ανταγωνισμού, μακροοικονομικών ή γεωπολιτικών αλλαγών, κ.λπ. Οι μεγάλες δυσμενείς διακυμάνσεις των τιμών μπορούν να οδηγήσουν σε περιορισμούς στις ταμειακές ροές και να οδηγήσουν τελικά σε χρεοκοπία των Γεωργών.

Η μεταβλητότητα αυτή, η οποία παρατηρείται εντονότερη σε συγκεκριμένους κλάδους και προϊόντα, έχει ως αποτέλεσμα ένα μη σταθερό ετήσιο εισόδημα, και κατ' επέκταση αυξημένη αβεβαιότητα στην 1γενή παραγωγή. Η μείωση του εισοδήματος των Γεωργών, που απορρέει κυρίως από εξωγενείς παράγοντες της αγοράς, αποδυναμώνουν τη θέση τους στην παραγωγική αλυσίδα και μειώνουν τη σωστή λήψη μακροπρόθεσμων αποφάσεων. Το ασταθές αυτό οικονομικό περιβάλλον το οποίο καλούνται να αντιμετωπίσουν οι Γεωργοί προκαλεί ποικίλες αρνητικές επιπτώσεις με κυριότερες την απροθυμία επενδύσεων αλλά και την εγκατάλειψη του αγροτικού επαγγέλματος..

Στην ΕΕ, τα κράτη μέλη με το μεγαλύτερο αριθμό αγροκτημάτων, που υποφέρουν από απώλεια εισοδήματος άνω του 30% είναι η Ιταλία, η Πολωνία, η Ισπανία και η Ελλάδα, όπως παρουσιάζεται και στο γράφημα 17-1 «Μερίδιο και αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πτώση εισοδήματος πάνω από 30%, ανά Κράτος Μέλος».

Αγροτικό σύστημα ασφάλισης στην Ελλάδα:

Στην χώρα μας η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1963 από τον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), ενώ το 1988 ιδρύεται ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), ο οποίος αποτελεί μέχρι σήμερα τον κεντρικό φορέα ασφαλιστικής κάλυψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στη χώρα, με βασική επιδίωξή του:

- την ασφάλιση των ζημιών στη φυτική παραγωγή από τους κινδύνους: χαλάζι, παγετό, ανεμοθύελλα, πλημμύρα, καύσωνα, υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, χιόνι, θάλασσα, ζημιές από άγρια ζώα (αρκούδα) και άγρια κουνέλια.
- την ασφάλιση των ζημιών του ζωικού κεφαλαίου από το σύνολο σχεδόν των φυσικών κινδύνων και ασθενειών - παθήσεων.

Η ασφάλιση της αγροτικής παραγωγής από καταστροφικά αίτια, μέσω του ΕΛΓΑ, εφαρμόζεται υποχρεωτικά για το σύνολο των Γεωργών (γεωργών και κτηνοτρόφων)

Η συμμετοχή των ιδιωτικών ασφαλιστικών ιδρυμάτων στην ασφάλιση του πρωτογενή τομέα κρίνεται σημαντική χαμηλή, σημαντικά κάτω του 1% της ελληνικής ασφαλιστικής παραγωγής, και περιορίζεται κυρίως στην ασφάλιση παγίων και ελάχιστα στην ασφάλιση της γεωργικής/κτηνοτροφικής παραγωγής από καταστροφικά αίτια.

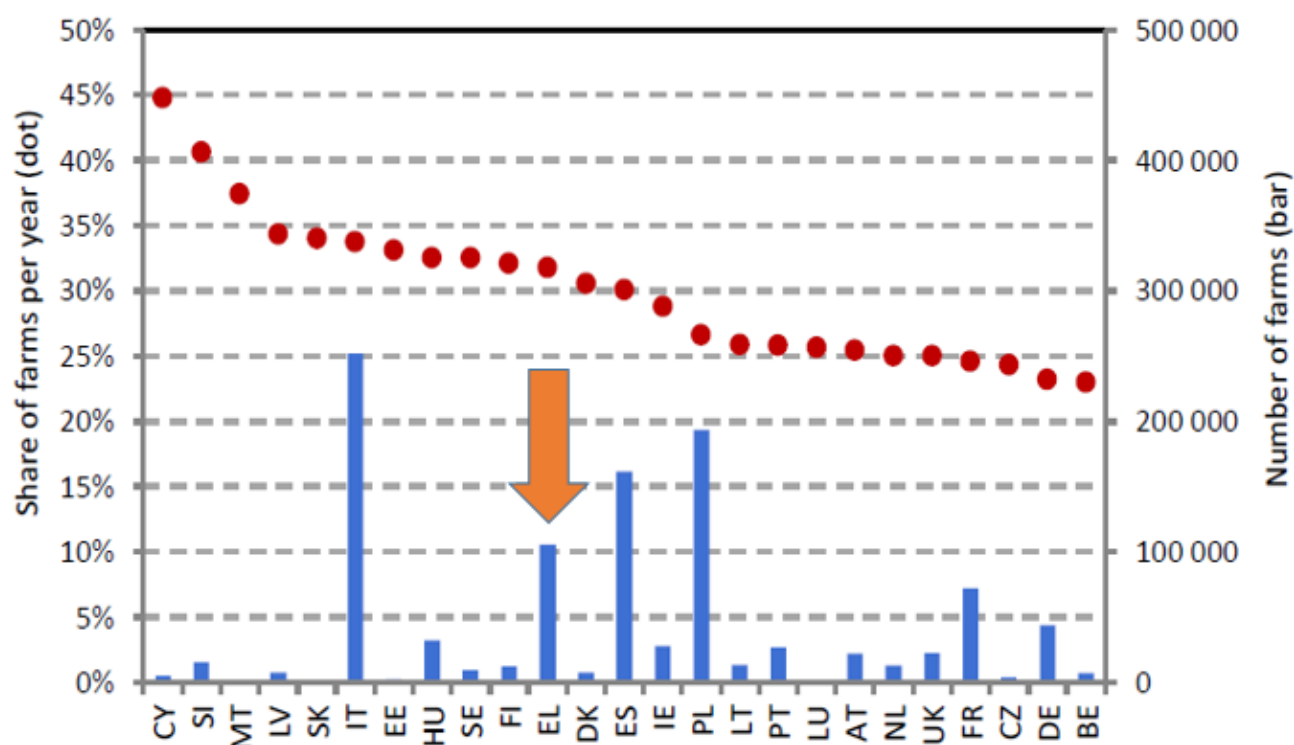
Από την ανάλυση του ασφαλιστικού συστήματος αγροτικής παραγωγής στη Χώρα μας γίνεται αντιληπτό ότι δεδομένης της υποχρεωτικότητας αλλά και καθολικότητας της ασφάλισης της αγροτικής παραγωγής από τους φυσικούς κινδύνους, καλύπτει την 1η πρόκληση αλλά δεν υπάρχει καμία κάλυψη για τη 2η πρόκληση που αφορά στη διακύμανση του εισοδήματος των Γεωργών, ούτε από τον δημόσιο, ούτε από τον ιδιωτικό ασφαλιστικό τομέα, με αποτέλεσμα να υπάρχει ένα σημαντικό κενό στη Γεωργική ασφάλιση στο πλαίσιο αυτό.

Δεδομένου ότι στη Χώρα μας δεν υπάρχει κανένα ασφαλιστικό σύστημα το οποίο να παρέχει ασφάλιση για τη μείωση του γεωργικού εισοδήματος, το οποίο προκαλείται από μη διαρθρωτικούς παράγοντες, στην παρούσα χρονική περίοδο κρίθηκε σκόπιμο να ενεργοποιηθεί πιλοτικά το υπομέτρο Μ17.3 «Εργαλείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος Γεωργικής Παραγωγής», που στοχεύει στην επέκταση της προσφοράς εργαλείων διαχείρισης κινδύνου, τα οποία θα καλύψουν τα σημερινά κενά στην παροχή γεωργικής ασφάλισης.

Το υπομέτρο Μ17.3 αποσκοπεί στην εξισορρόπηση των αρνητικών επιπτώσεων της διακύμανσης των τιμών και της αγοράς, που συμβάλλουν στην αστάθεια του εισοδήματος των παραγωγών, μέσω της στήριξης ενός μέσου σταθεροποίησης εισοδήματος που βασίζεται στην αμοιβαιότητα μεταξύ των αγροτών.

Ως εκ τούτου, το υπομέτρο στοχεύει στην επέκταση της προσφοράς εργαλείων διαχείρισης κινδύνων, μέσω της συμπερίληψης ενός καινοτόμου εργαλείου που μπορεί να προσφέρει προστασία στο εισόδημα των γεωργών και στις οικονομικές επιδόσεις των γεωργικών επιχειρήσεων.

Η εφαρμογή του M17.3 αφορά σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια και συμβάλλει στην περιοχή εστίασης 3B "στήριξη για τη διαχείριση της εκμετάλλευσης κινδύνους" καθώς επίσης στον οριζόντιο στόχο της καινοτομίας, όσον αφορά στη διοικητική καινοτομία εισαγωγής νέων εργαλείων διαχείρισης κινδύνων στη Γεωργία.



Source: DG Agriculture and Rural Development calculations based on FADN data

Γράφημα 17-1: «Μερίδιο και αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πτώση εισοδήματος πάνω από 30%, ανά Κράτος Μέλος»

8.2.15.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.15.3.1. 17.3 Εργαλείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος Γεωργών στον τομέα των πυρηνοκάρπων

Επιμέρους μέτρο:

- 17.3 - Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος

8.2.15.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις αντιμετωπίζουν μία σειρά από κινδύνους, οι οποίοι επηρεάζουν το εισόδημα τους και κατ' επέκταση και την ευημερία του νοικοκυριού τους. Πρόκειται κυρίως για κινδύνους που αφορούν στη μεταβλητότητα των τιμών, που ανέκαθεν χαρακτήριζαν τις γεωργικές αγορές και που κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών έχουν καταστεί, λόγω της ταχείας αλληλουχίας κρίσεων στη ζήτηση, στην προσφορά και στην τιμή, το νέο διαρθρωτικό χαρακτηριστικό της γεωργίας και ο κίνδυνος που προκύπτει από την αβεβαιότητα διάθεσης της παραγωγής.

Οι ανωτέρω κίνδυνοι επηρεάζουν όχι μόνο τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις αλλά ολόκληρο το σύνολο αξιών της αγροτικής βιομηχανίας. Καθένας από τους συμμετέχοντες κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού, από προμηθευτές εισροών μέχρι και τον τελευταίο καταναλωτή υπόκεινται σε αυτούς τους κινδύνους. Καθώς οι διασυνδέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων στο σύνολο αξιών γίνονται πιο στενές και περίπλοκες μεταξύ τους τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες να μεταβιβάζονται ανεπιθύμητες επιπτώσεις μεταξύ τους.

Λιγότερο συχνά από τους κανονικούς / διαρθρωτικούς κινδύνους είναι οι εμπορεύσιμοι ή ασφαλιστέοι κίνδυνοι, οι οποίοι, όταν προκύψουν, οδηγούν σε υψηλότερες ζημίες. Αυτούς τους κινδύνους είναι πιο δύσκολο να διαχειριστούν οι αγρότες μόνοι τους και, ως εκ τούτου, υπάρχει ανάγκη να μεταφερθεί ο κίνδυνος χρησιμοποιώντας μέσα της ιδιωτικής αγοράς ή μοιράζοντας τον κίνδυνο με άλλους αγρότες. Ένα παράδειγμα εμπορεύσιμου κινδύνου αποτελεί μια μεγάλη μείωση της τιμής που μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική μείωση του γεωργικού εισοδήματος.

Το εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος (Income Stabilisation Tool / IST) μέσω του υπομέτρου M17.3 του Προγράμματος αποτελεί ένα μέσο καταμερισμού των κινδύνων μεταξύ μιας διακριτή ομάδας παραγωγών. Στην περίπτωση όπου ένα ή και περισσότερα μέλη της ομάδας αυτής υποστεί απώλεια εισοδήματος από τη γεωργική τους δραστηριότητα, η απώλεια αυτή θα μετριαστεί ή θα αντισταθμιστεί πλήρως από τους πόρους που διαθέτει το ταμείο. Εάν τα αγροτικά εισοδήματα είναι πολύ ασταθή, ακόμη και για τις εκμεταλλεύσεις που είναι ανταγωνιστικές υπό κανονικές συνθήκες, αυτές μπορεί να αντιμετωπίσουν σοβαρούς περιορισμούς ρευστότητας με αποτέλεσμα τη μείωση των επενδύσεων και την πιθανή εγκατάλειψη του αγροτικού επαγγέλματος. Δύο δύσκολα χρόνια στη σειρά μπορούν να οδηγήσουν στην εξάντληση του αποθεματικού ενός γεωργού και στον εξαναγκασμό της πώλησης μέρους των περιουσιακών του στοιχείων, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της μελλοντικής του παραγωγικής ικανότητας. Ο σκοπός ενός εργαλείου σταθεροποίησης εισοδήματος είναι να αποτρέψει ένα τέτοιο σενάριο. Το βασικό πλεονεκτήματα του εργαλείου σταθεροποίησης εισοδήματος είναι ότι αποτελεί ένα εργαλείο σχεδιασμένο και εστιασμένο σε συγκεκριμένο πρόβλημα, αυτό της διακύμανσης των τιμών, εξειδικευμένο ανά Ταμείο, το οποίο σε συνδυασμό με την ασφάλιση που παρέχεται μέσω του ΕΛΓΑ αποτελεί μία ολιστική προσέγγιση στην διασφάλιση του αγροτικού εισοδήματος και ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι αγρότες.

Το Ταμείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τους αγρότες, το οποίο όμως για την επιτυχή εφαρμογή του απαιτεί την οικονομική και θεσμική στήριξη του κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του. Στόχος του Ταμείου αυτού είναι να καλύπτονται οι κίνδυνοι τιμών και κόστους παραγωγής και να λειτουργεί με συμπληρωματικό τρόπο με την υποχρεωτική ασφάλιση που παρέχεται από τον ΕΛΓΑ για τους άλλους κινδύνους, που αφορούν την παραγωγή και την μείωσή της από έκτακτα καταστροφικά αίτια.

Το εν λόγω Ταμείο μπορεί να δημιουργηθεί και να διαχειριστεί από συλλογικά σχήματα Γεωργών σε οποιαδήποτε μορφή (ή τμήματος αυτών), σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην εθνική και κοινοτική νομοθεσία, υπό τον όρο αναγνώρισής τους από την αρμόδια αρχή (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων).

Όπως παρουσιάζεται και από το γράφημα 17.3-1 «Μερίδιο γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πτώση αγροτικού εισοδήματος πάνω από 30% ανά τομέα (έτη 2007-2013)» τα φρούτα πανευρωπαϊκά είναι ένας τομέας με ένα από τα υψηλότερα ποσοστά μείωσης του αγροτικού εισοδήματος. Για τη χώρα μας ο τομέας των φρούτων έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί αποτελούν περίπου το 1/3 της ακαθάριστης αξίας της φυτικής παραγωγής, και συμβάλλουν καθοριστικά στη διαμόρφωση του εμπορικού ισοζυγίου αγροτικών προϊόντων, με την αξία των εξαγωγών τους να αντιστοιχεί στο 1/3 και πλέον της συνολικής αξίας των εξαγόμενων αγροτικών προϊόντων. Επίσης είναι ένας από τους ελάχιστους τομείς που είναι οργανωμένος με ισχυρές οργανώσεις παραγωγών.

Επίσης από το γράφημα 17.3-2 «Εισόδημα και άμεσες ενισχύσεις ανά κλάδο παραγωγής, 2011-2013» φαίνεται ότι το δίκτυ ασφαλείας των άμεσων ενισχύσεων είναι αρκετά χαμηλό στον τομέα των φρούτων, οπότε χρειάζεται περαιτέρω προστασία όσον αφορά στη μείωση του γεωργικού εισοδήματος.

Ένας από τους σημαντικότερους κλάδους φρούτων στη Χώρα μας είναι τα Πυρηνόκαρπα, τα οποία καταλαμβάνουν το 33% περίπου των εκτάσεων με φρούτα, με τα ροδάκινα (επιτραπέζια και βιομηχανικά) να κυριαρχούν (28.844,73 ha, 2021), ακολουθούμενα από τα νεκταρίνια (7.967,38 ha, 2021). Η Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία, Δυτική Μακεδονία και η Πελοπόννησος είναι κύριες περιοχές καλλιέργειας καθώς διαθέτουν και την αντίστοιχη σύνδεση με τη μεταποίηση. Από τις παραπάνω καλλιέργειες, το συμπύρηνο (βιομηχανικό) ροδάκινο (ΥΠΑΑΤ, Δ/ση Μεταποίησης) αποτελεί, προϊόν μεγάλης σημασίας για την τοπική οικονομία των περιοχών καλλιέργειας και μεταποίησής του αλλά και για τη Χώρα γενικότερα. Η καλλιέργειά του γίνεται κυρίως στους νομούς Πέλλας και Ημαθίας και σε μικρότερες εκτάσεις στους νομούς Λάρισας, Φλώρινας και Πιερίας.

Στο σχήμα 17.3-3 «Διαχρονική κύμανση τιμών ροδάκινων σε €/100 κιλά» υπάρχει διαχρονική κύμανση των τιμών πώλησης από το 2011 έως το 2020.

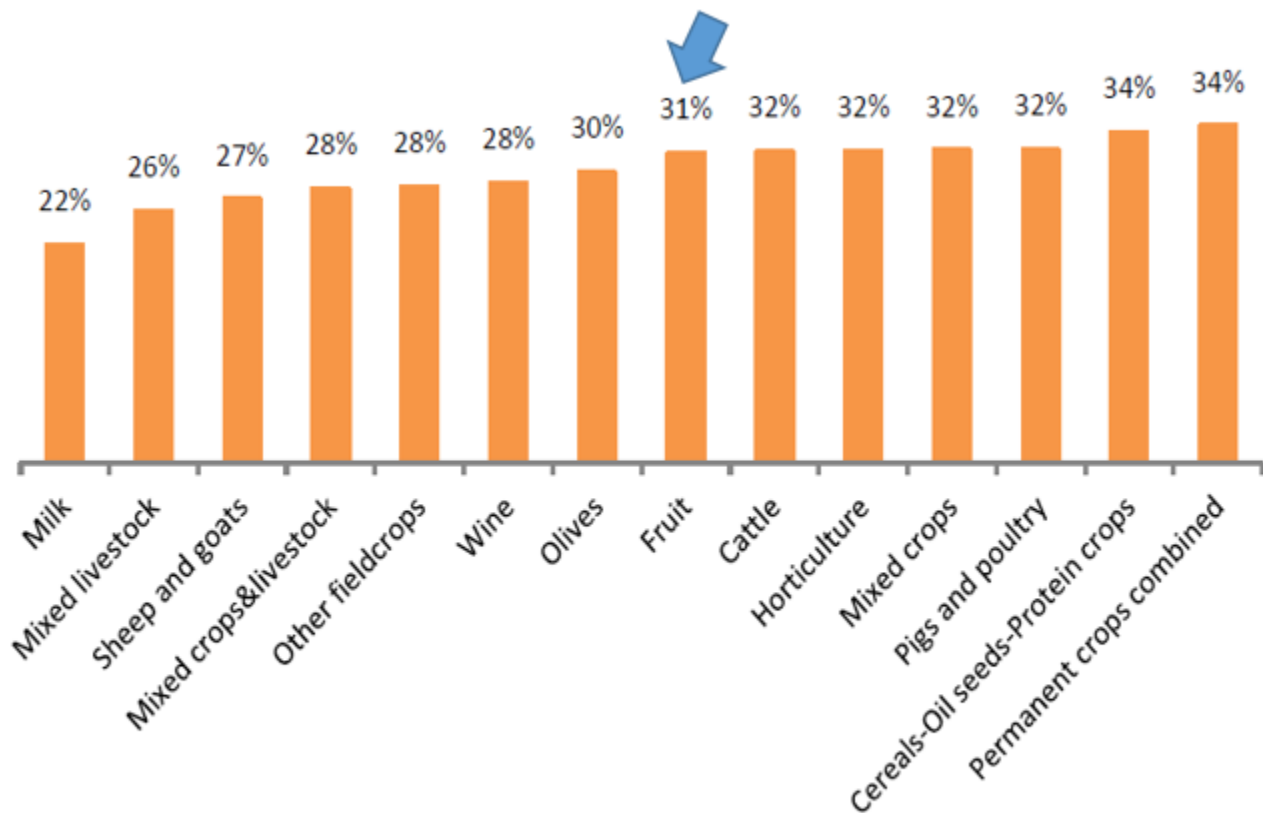
Δεδομένου ότι ο μεγαλύτερος όγκος παραγωγής των πυρηνοκάρπων συγκεντρώνεται στους νομούς Πέλλας (16.584,72 ha, 2021) και Ημαθίας (14.623 ha, 2021) παρουσιάζονται τα αποτελέσματα, τα οποία προέκυψαν από μια μελέτη περίπτωσης, με στοιχεία από την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ημαθίας, που αποτελείται από οκτώ μεγάλους αγροτικούς συνεταιρισμούς, με σύνολο 2.968 μελών και καλλιέργεια πυρηνοκάρπων 5.467 εκταρίων (εκ των οποίων 2.354 εκτάρια Ροδάκινα, 1.084 εκτάρια Νεκταρίνια, 2.028 εκτάρια Συμπύρηνα ροδάκινα).

Από αυτή τη μελέτη περίπτωσης φαίνεται (Γράφημα 17.3-4 «Διακύμανση γεωργικού εισοδήματος της ΕΑΣ Ημαθίας, 2004-2019») ότι η διακύμανση του εισοδήματος δεν αφορά σε διαρθρωτικό πρόβλημα αλλά σε μειώσεις που αφορούν σε πτώση των τιμών των πυρηνοκάρπων από διάφορους εξωγενείς παράγοντες (όπως για παράδειγμα επιπτώσεις πανδημίας COVID-19, ρωσικό εμπάργκο, κ.λπ.).

Ο μεγαλύτερος όγκος της παραγωγής πυρηνοκάρπων, περίπου το 75% εξάγεται σε τρίτες χώρες και γεγονότα που συμβαίνουν στο εξωγενές περιβάλλον του τομέα επηρεάζουν σημαντικά τόσο τις τιμές πώλησης και κατά συνέπεια και το γεωργικό εισόδημα των παραγωγών, όπως φαίνεται και στο γράφημα 17.3-5 «Διαχρονική εξέλιξη στις εξαγωγές πυρηνοκάρπων».

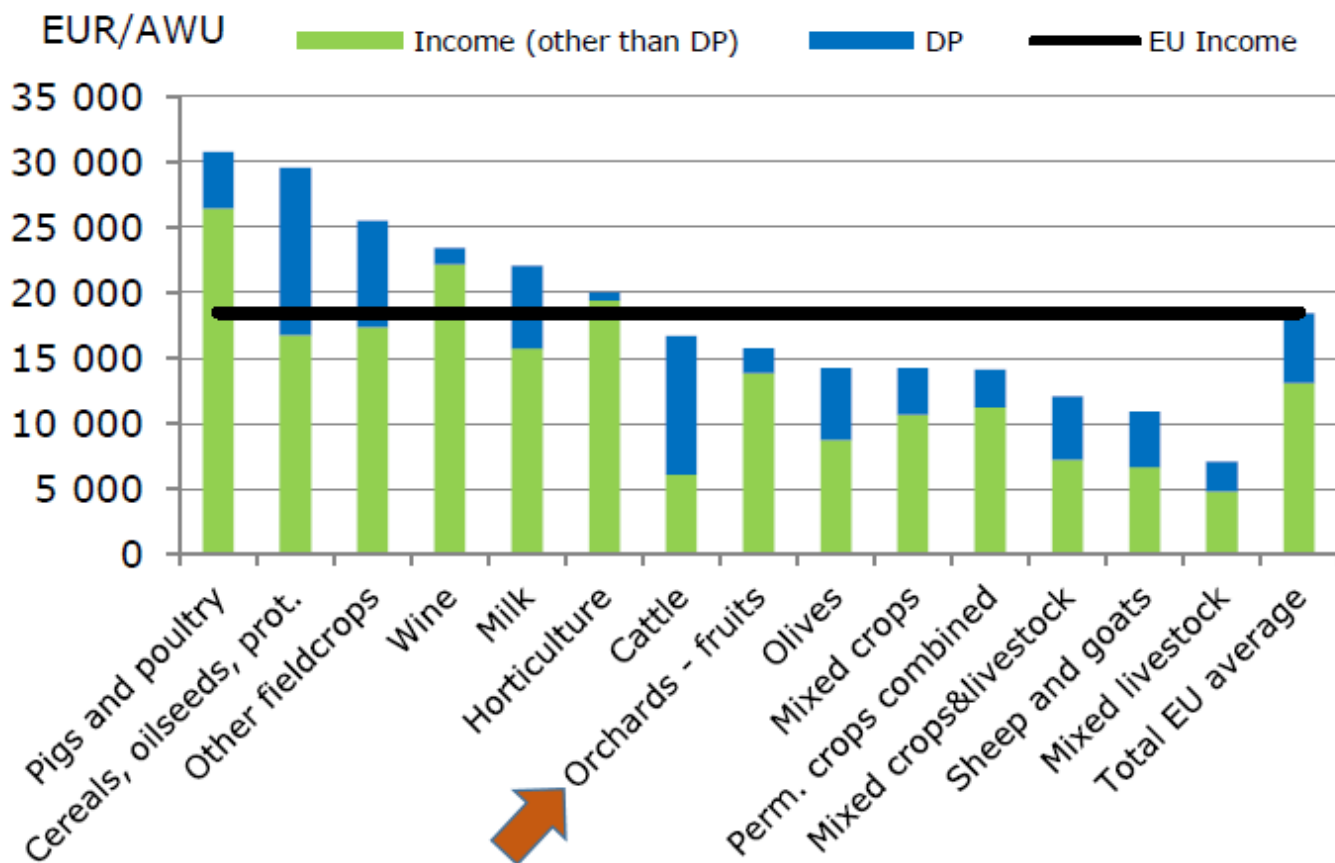
Αν και το M17.3 εμπίπτει στο "amber box" του ΠΟΕ καθώς αφορά σε ένα τομέα (πυρηνόκαρπα) και το όριο πτώσης του εισοδήματος για να ενεργοποιηθούν οι αντισταθμιστικές πληρωμές είναι το 20%, αποφασίστηκε, πιλοτικά, να δοθεί η δυνατότητα σύστασης ενός ή περισσότερων Ταμείων Αλληλοβοήθειας για τη σταθεροποίηση του γεωργικού εισοδήματος, που αφορά στον τομέα των πυρηνοκάρπων, σε όλη την επικράτεια, δεδομένου ότι:

- Ο τομέας των πυρηνοκάρπων είναι ένας από τους σημαντικότερους τομείς της αγροτικής παραγωγής της Χώρας μας,
- Παρουσιάζονται διαχρονικές διακυμάνσεις του εισοδήματος που οφείλονται κυρίως, στις διακυμάνσεις τιμής του προϊόντος,
- Η διακύμανση των τιμών στα Επιτραπέζια Ροδάκινα και Νεκταρίνια (κυριότερα Πυρηνόκαρπα) υπόκειται στους κανόνες της προσφοράς και της ζήτησης και επαναπροσδιορίζονται κάθε εβδομάδα, όταν υποβάλλονται οι προσφορές από τους εξαγωγικούς φορείς στις αλυσίδες Super Market,
- Οι αρνητικές διακυμάνσεις του εισοδήματος δεν ασφαλίζονται και δεν αποζημιώνονται από κανένα άλλο μέσο (εθνικό ή ενωσιακό, δημόσιο ή εθνικό),
- Οι άμεσες ενισχύσεις δεν αποτελούν μεγάλο τμήμα του εισοδήματός τους, με αποτέλεσμα οποιαδήποτε μείωση του εισοδήματος οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση της τιμής του προϊόντος και επηρεάζει σημαντικά τη μετέπειτα βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Το μέτρο είναι καθαρά πιλοτικό που αποσκοπεί στην ωρίμανση του εθνικού εφαρμοστικού πλαισίου, στην προσέλκυση των Γεωργών για τη συμμετοχή τους σε τέτοια Ταμεία Αλληλοβοήθειας, στην παρούσα χρονική περίοδο έχει μικρό προϋπολογισμό (περίπου 9,5 εκ. €, που αφορούν σε πόρους του EURI),
- Ο τομέας των πυρηνοκάρπων είναι από τους πλέον οργανωμένους, στη Χώρα μας, σε μεγάλες Οργανώσεις Παραγωγών και ως εκ τούτου αυξάνεται η δυναμική αποτελεσματικότητα του μέτρου.



Source: DG Agriculture and Rural Development, estimations based on FADN data

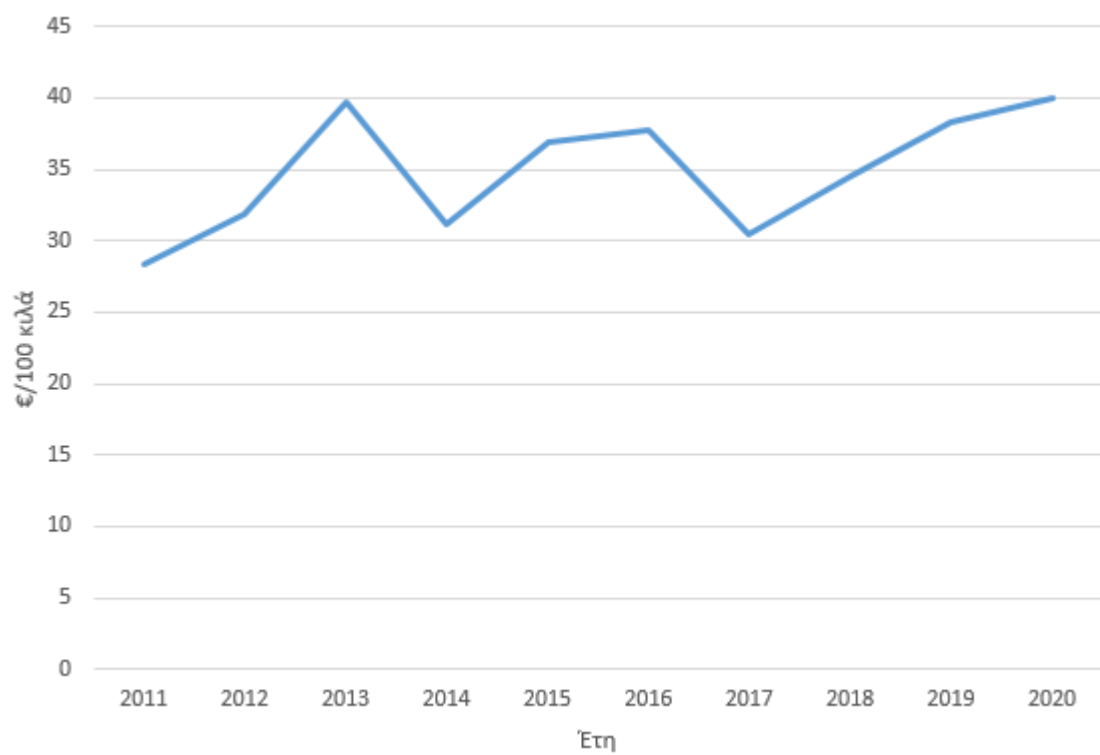
Γράφημα 17.3-1 «Μερίδιο γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πτώση αγροτικού εισοδήματος πάνω από 30%, ανά τομέα (έτη 2007-2013)»



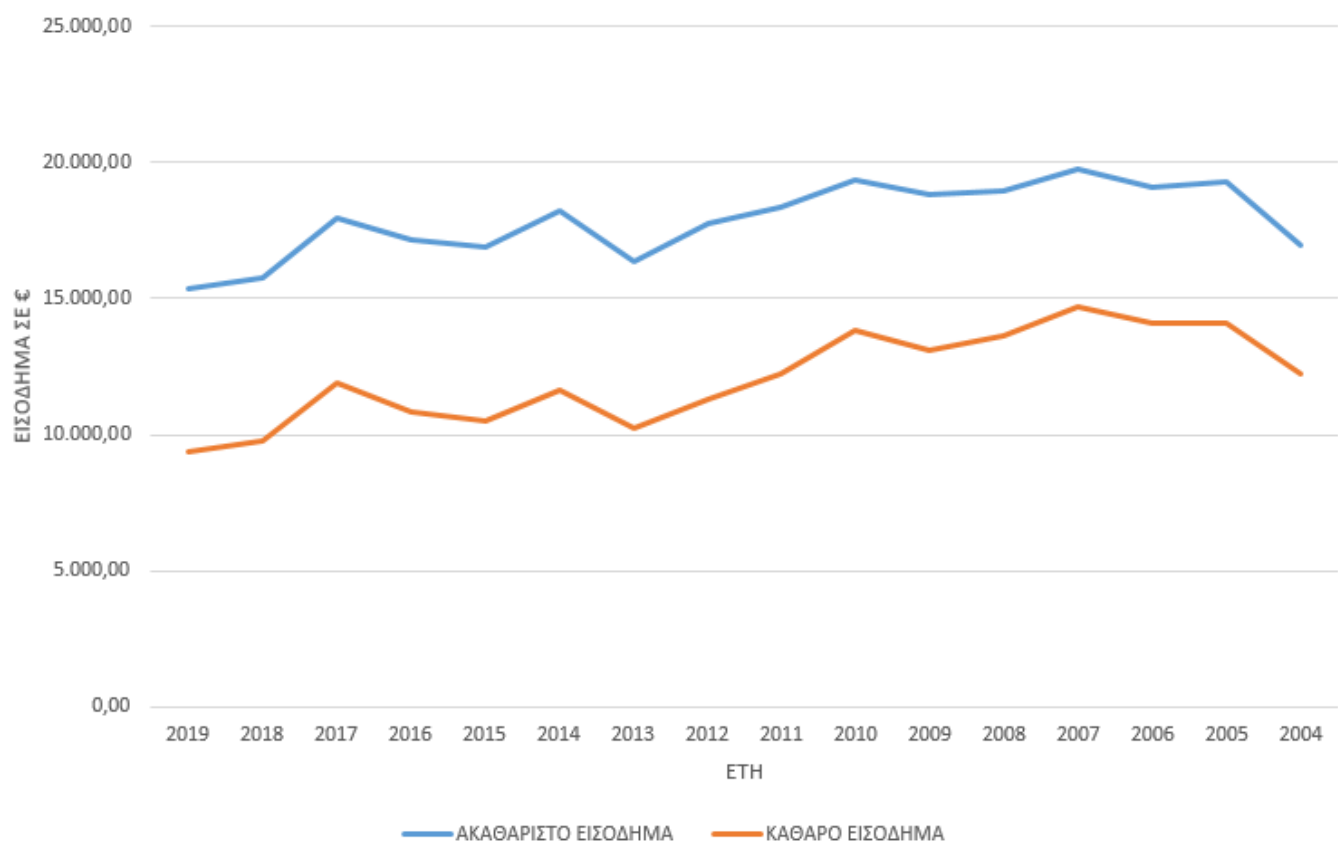
Note: Based on the farm net value added by annual working unit (AWU)

Source: DG Agriculture and Rural Development based on FADN

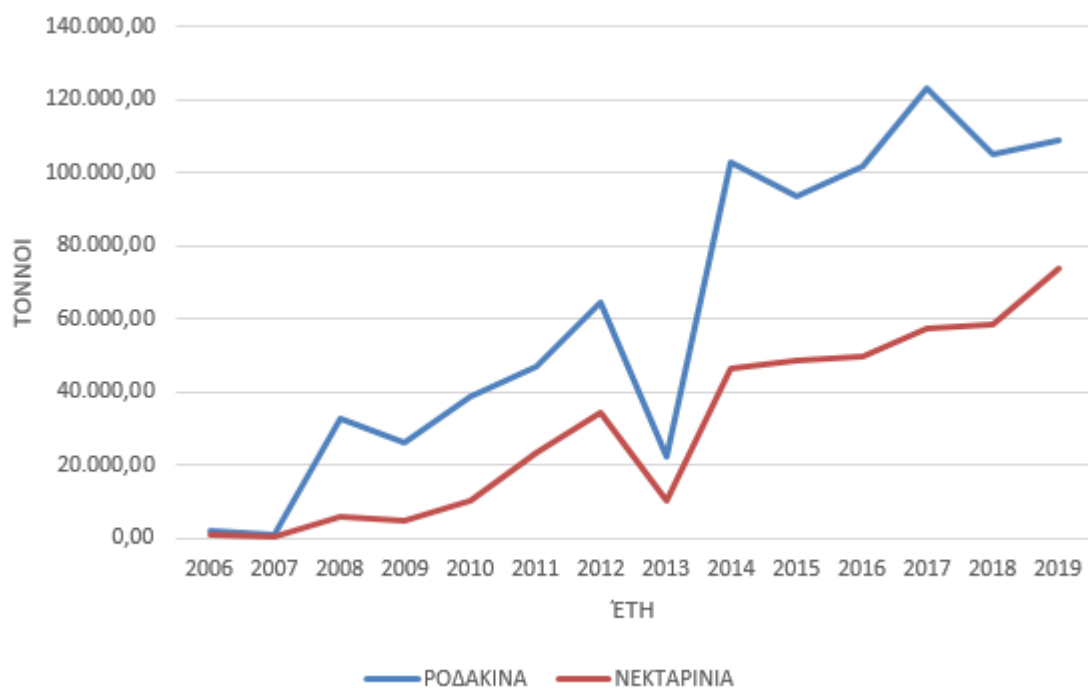
Γράφημα 17.3-2 «Εισόδημα και άμεσες ενισχύσεις ανά κλάδο παραγωγής, 2011-2013»



Γράφημα 17.3-3 «Διαχρονική κύμανση τιμών ροδάκινων σε €/100 κιλά»



Γράφημα 17.3-4 «Διακύμανση γεωργικού εισοδήματος της ΕΑΣ Ημαθίας, 2004-2019»



8.2.15.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης.

8.2.15.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Δεν αφορά.

8.2.15.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχος της στήριξης είναι το Ταμείο Αλληλοβοήθειας για τη Στήριξη του Γεωργικού Εισοδήματος, το οποίο συστήνεται από συλλογικά σχήματα των γεωργών του τομέα Πυρηνοκάρπων, αναγνωρισμένα από τον αρμόδιο φορέα του κράτους Μέλους, με ωφελούμενους μέλη τους.

Οι ωφελούμενοι του υπο-μέτρου και της αποζημίωσης από το Ταμείο για τη Σταθεροποίηση του Εισοδήματος είναι μόνο οι ενεργοί γεωργοί, οι οποίοι συμμετέχουν στο εν λόγω Ταμείο.

8.2.15.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούν σε:

1. Διοικητικές δαπάνες σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου

Η ενίσχυση καταβάλλεται ως ποσοστό επί των πραγματοποιημένων δαπανών, για τη στήριξη της ίδρυσης και λειτουργίας του Ταμείου, που θα διαχειρίζεται το εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος, κατά τα πρώτα τρία έτη λειτουργίας του, με σκοπό την επίτευξη των στόχων του υπο-μέτρου. Η συνεισφορά του ΠΑΑ για τις διοικητικές δαπάνες σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου δεν θα ξεπερνούν σε καμία περίπτωση το συνολικό ποσό των 200.000€ την τριετία σύμφωνα με τον καν. (ΕΕ) 1407/2014 (de minimis). Ειδικότερα, οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες κατανέμονται κατά φθίνοντα τρόπο σε τρία έτη, ως ακολούθως:

- ο 1ο έτος: 45% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας,
- ο 2ο έτος: 30% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας,
- ο 3ο έτος: 25% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας.

Το σύνολο των δαπανών σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου είναι επιλέξιμο με επιχορήγηση στο 70% των δαπανών, οι οποίες όντως έχουν πραγματοποιηθεί και με ετήσια κατανομή ως ανωτέρω. Σε καμία περίπτωση τα ανωτέρω ποσά δεν υπερβαίνουν το συνολικό ποσό των πραγματικών δαπανών για τη σύσταση και λειτουργία του Ταμείου.

Οι διοικητικές δαπάνες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις δαπάνες για τη διαχείριση του Ταμείου, τα έξοδα εγγραφής, τα έξοδα προσωπικού, τα έξοδα δημιουργίας και λειτουργίας γραφείων, καθώς και τα γενικά έξοδα που συνδέονται με άμεσο τρόπο με το Ταμείο. Ειδικότερα, στις διοικητικές δαπάνες συμπεριλαμβάνονται και ενοίκια για κατάλληλους χώρους, αγορά εξοπλισμού γραφείου, συμπεριλαμβανομένου εξοπλισμού υπολογιστών (υλικού και λογισμικού), έξοδα διοικητικού προσωπικού, γενικά έξοδα και νομικές και διοικητικές επιβαρύνσεις.

Στην περίπτωση αγοράς εγκαταστάσεων, οι επιλέξιμες δαπάνες περιορίζονται, σε αξία, στα ενοίκια των εγκαταστάσεων σε τιμές αγοράς. Κατά την υποβολή αίτησης για υποστήριξη, το Ταμείο πρέπει να παρουσιάζει μια εκτίμηση των διοικητικών δαπανών για τη διαχείριση κινδύνων, κατά τα πρώτα τρία έτη από την ημερομηνία εγκατάστασης.

2. Ποσά των αποζημιώσεων που καταβάλει το Ταμείο προς τους αγρότες, ως οικονομική αποζημίωση

Η στήριξη για ποσά που καταβάλλονται από το Ταμείο ως οικονομική αποζημίωση στους αγρότες λαμβάνει υπόψη κάθε στήριξη που έχει ήδη χορηγηθεί για την προσθήκη ετήσιων πληρωμών στο Ταμείο και για το αρχικό κεφάλαιο του Ταμείου.

Το ποσό της οικονομικής αποζημίωσης στους γεωργούς αφορά μόνο στο εισόδημα και δεν σχετίζεται με τον τύπο ή τον όγκο της παραγωγής που έχει ο παραγωγός· ή στις τιμές, εγχώριες ή διεθνείς, που ισχύουν για την παραγωγή αυτή· ή στον συντελεστή παραγωγής που χρησιμοποιείται.

Στην περίπτωση συνεισφορών σε χρηματική αποζημίωση που καταβάλλεται από το Ταμείο στους αγρότες, η καταβολή αυτής της αποζημίωσης συνοδεύεται από σχετική απόδειξη είσπραξης από τους αγρότες καθώς και αναλυτικό αποδεικτικό με το ποσό αποζημίωσης ανά ωφελούμενο το οποίο εκδίδεται από τον συνεργαζόμενο με το Ταμείο, χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

3. Τόκους από εμπορικά δάνεια που έχουν ληφθεί από το Ταμείο, με σκοπό αποκλειστικά και μόνο την καταβολή της οικονομικής αποζημίωσης στα μέλη του, σε περίπτωση κρίσης

Όσον αφορά στις χρηματοοικονομικές συνεισφορές σε τόκους, αυτές αναγνωρίζονται μόνο για εμπορικά δάνεια που έχουν συναφθεί από το Ταμείο μετά την εμφάνιση κρίσης και μόνο για την κάλυψη ζημιών, για τις οποίες το ποσό των πόρων του Ταμείου δεν είναι επαρκές κατά τη στιγμή της κρίσης. Η διάρκεια του δανείου κυμαίνεται από ένα έως πέντε έτη.

4. Ετήσιες πληρωμές προς το Ταμείο

5. Αρχικό κεφάλαιο του Ταμείου

Οι επιλέξιμες για συνδρομή δαπάνες υπολογίζονται ως το άθροισμα των επιλέξιμων δαπανών, που πραγματικά πραγματοποιήθηκαν από το Ταμείο σε κάθε έτος, έως το ανώτατο όριο του ετήσιου ποσού που καθορίζεται από το Ταμείο στην αίτηση για υποστήριξη.

Τα έξοδα οποιασδήποτε αντασφάλισης που αποκτήθηκε από το Ταμείο δεν είναι επιλέξιμα στο πλαίσιο του υπο-μέτρου. Οι χρηματοοικονομικές συνεισφορές που σχετίζονται με το αρχικό κεφάλαιο του Ταμείου και οι προσθήκες των ετήσιων πληρωμών στο Ταμείο θα αναγνωρίζονται μετά την επαλήθευση της πληρωμής της αρχικής αμοιβής ή / και των ετήσιων συνεισφορών από τα μέλη.

8.2.15.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Για να είναι επιλέξιμο για ενίσχυση ένα Ταμείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος θα πρέπει να:

- συσταθεί και διαχειριστεί από συλλογικά σχήματα γεωργών του τομέα των Πυρηνοκάρπων, επίσημα αναγνωρισμένα από τις αρμόδιες αρχές του κράτους,
- διαπιστευθεί από αρμόδια αρχή του Κράτους, σύμφωνα με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο,
- έχει σαφείς κανόνες που αποδίδουν ευθύνες για τυχόν χρέη που γεννώνται ή ποινές σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ή εσφαλμένης εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων των μελών τους,
- έχει διαφανή πολιτική για τις πληρωμές στο Ταμείο και τις αναλήψεις από αυτό,
- υπάρχει σχετική πρόβλεψη σύστασης Ταμείου Αλληλοβοήθειας στο καταστατικό τους σύμφωνα, με την εθνική νομοθεσία,
- υποβληθεί αίτημα, το οποίο θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:
 - ο Κανονισμός του Ταμείου, σχετικά με τη διαχείριση και τον έλεγχο του,
 - ο Κατάλογος των συμμετεχόντων μελών,
 - ο Έντυπο αίτησης μέλους Ταμείου,
 - ο Έντυπο αίτησης αμοιβαίας κάλυψης,
 - ο Ψήφισμα του αρμόδιου οργάνου του συλλογικού σχήματος γεωργών, σχετικά με τη σύσταση του Ταμείου
- έχει ελάχιστη διάρκεια λειτουργίας τα πέντε έτη,
- έχει σαφείς κανόνες εξόδου από το Ταμείο
- διατηρούνται χωριστά, από οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα του συλλογικού σχήματος γεωργών, οι τραπεζικοί λογαριασμοί και τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου, για τους σκοπούς του υπο-μέτρου.
- υιοθετούν αντικειμενικές και τεκμηριωμένες μεθόδους και μέσα για την καταγραφή του γεωργικού εισοδήματος, τον ποσοτικό προσδιορισμό των απωλειών και τον προσδιορισμό του ατομικού κινδύνου των συμμετεχόντων αγροτών, σύμφωνα με τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις.

Οι ωφελούμενοι - μέλη του Ταμείου πρέπει να:

- είναι ενεργοί γεωργοί σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 και σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, που συμμετέχουν σε συλλογικό σχήμα του τομέα Πυρηνοκάρπων. Λοιπά άτομα που έχουν συνεισφέρει στην κεφαλαιοποίηση του Ταμείου αλλά δεν διαθέτουν την ιδιότητα του ενεργού γεωργού δεν μπορούν να είναι ωφελούμενοι αυτού.
- έχουν στην κατοχή τους και να συμπληρώνουν ανελλιπώς ημερολόγιο καλλιεργητικών πρακτικών για τις καλλιέργειες για τις οποίες μετέχουν στο Ταμείο.
- υπόκεινται στην υποχρέωση υποβολής ετήσιας δήλωσης Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ).
- συμμετέχουν στο Ταμείο κατόπιν σχετικής αίτησης τους, η οποία θα περιλαμβάνει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, όπως αυτά θα εξειδικευτούν στη σχετική πρόσκληση. Στην αίτηση, μεταξύ των άλλων, θα πρέπει να αναφέρεται:
 - ο μέσο προστατευόμενο ετήσιο εισόδημα,
 - ο ποσό της συνεισφοράς του μέλους,
 - ο όριο απώλειας εισοδήματος για πρόσβαση σε αποζημίωση,
 - ο δέσμευση εκ μέρους του αγρότη να διασφαλίσει τη διαχείριση της εκμετάλλευσης, με βάση τις συνήθειες απαιτήσεις προσωπικής και επαγγελματικής επιμέλειας και ιδίως τη χρήση του παραγωγικού δυναμικού της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τις σχετικές δραστηριότητες, που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των ετών αναφοράς για τον

ορισμό του μέσου εισοδήματος που υπόκειται σε προστασία και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τις συνήθειες επιχειρηματικές πρακτικές.

- ενημερώνουν το Ταμείο άμεσα για γεγονότα που μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη δραστική μείωση του εισοδήματός τους.

Η κάλυψη που παρέχεται από το Ταμείο βασίζεται στο ημερολογιακό έτος.

Τα Ταμεία Σταθεροποίησης Εισοδήματος καλύπτουν, μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μείωση εισοδήματος άνω του 20% του μέσου ετήσιου εισοδήματος του γεωργού, τα προηγούμενα τρία χρόνια, ή του μέσου τριετούς εισοδήματός του που υπολογίστηκε κατά τα προηγούμενα πέντε έτη, εξαιρουμένου του έτους με το χαμηλότερο εισόδημα και του έτους με το υψηλότερο εισόδημα. Η απώλεια εισοδήματος και κατ' επέκταση η αποζημίωση που λαμβάνει ο παραγωγός αφορά μόνο στο μέρος της παραγωγής, την οποία διαθέτει προς διακίνηση μέσω της ομάδας / οργάνωσης, στην οποία ανήκει.

8.2.15.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται από τον κανονισμό και δεν προτείνονται από το ΚΜ προκειμένου να προωθηθεί η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή των γεωργών σε συστήματα διαχείρισης κινδύνων και να δημιουργηθεί μια επαρκής κρίσιμη μάζα, ώστε τα μέσα αυτά να λειτουργήσουν αποτελεσματικά και να αποτελέσουν κίνητρο και για άλλους Γεωργούς να συμμετάσχουν.

8.2.15.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

1. Διοικητικές δαπάνες σύστασης του Ταμείου

Η δημόσια συνεισφορά στο διοικητικό κόστος της δημιουργίας του κάθε Ταμείου δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας) για μια τριετία, το οποίο κατανέμεται φθίνον σε χρονική περίοδο τριών ετών, ως ακολούθως:

- ο 1ο έτος: 45% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας
- ο 2ο έτος: 30% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας
- ο 3ο έτος: 25% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας

Το σύνολο των δαπανών σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου είναι επιλέξιμη με επιχορήγηση στο 70% των δαπανών, οι οποίες όντως έχουν πραγματοποιηθεί και με ετήσια κατανομή ως ανωτέρω. Σε καμία περίπτωση τα ανωτέρω ποσά δεν υπερβαίνουν το συνολικό ποσό των πραγματικών δαπανών για τη σύσταση και λειτουργία του Ταμείου.

2. Ποσά των αποζημιώσεων που καταβάλει το Ταμείο προς τους αγρότες, ως οικονομική αποζημίωση

Το ποσοστό ενίσχυσης της αποζημίωσης των μελών ορίζεται σε ποσοστό μικρότερο του 70% της αντίστοιχης αποζημίωσης, που δύναται να καταβληθεί από το Εργαλείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος.

3. Τόκοι από εμπορικά δάνεια

Το ποσοστό ενίσχυσης των τόκων από εμπορικά δάνεια που έχουν ληφθεί από το Ταμείο με σκοπό αποκλειστικά και μόνο την καταβολή της οικονομικής αποζημίωσης στους αγρότες σε περίπτωση κρίσης ορίζεται στο 70 %.

4. Ετήσιες πληρωμές προς το Ταμείο

Το ποσοστό ενίσχυσης των ετήσιων εισφορών των αγροτών που μετέχουν στο Ταμείο ορίζεται στο 70 % των περιγραφόμενων, στην αίτηση ενίσχυσης, εισφορών αυτών.

5. Αρχικό μετοχικό κεφάλαιο του Ταμείου

Το ποσοστό ενίσχυσης του αρχικού κεφαλαίου του Ταμείου ορίζεται στο 70 % του αρχικού κεφαλαίου και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό το οποίο υπολογίζεται από τον αριθμό των συμμετεχόντων στο Ταμείο επί του ποσού των ετήσιων εισφορών αυτών.

Οι δαπάνες που αντιστοιχούν α) στα ποσά των αποζημιώσεων που καταβάλει το Ταμείο προς τους αγρότες, ως οικονομική αποζημίωση, β) στο ποσοστό των ετήσιων εισφορών των αγροτών που συμμετέχουν στο ταμείο, γ) στους τόκους από εμπορικά δάνεια και δ) στο αρχικό κεφάλαιο του Ταμείου, δεν θα πρέπει αθροιστικά να ξεπερνούν το 70% των πραγματοποιημένων δαπανών για αυτά τα είδη δαπανών.

8.2.15.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.15.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Πιθανός κίνδυνος κατά την εφαρμογή του υπο-μέτρου είναι ο προσδιορισμός του ετήσιου εισοδήματος των μελών καθώς και των απωλειών εισοδήματος (υπερεκτίμηση ή υποτίμηση των απωλειών).

8.2.15.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τα μέλη των ομάδων / οργανώσεων παραγωγών υποχρεούνται να διακινούν το 80% και άνω των προϊόντων τους αποκλειστικά μέσω των ομάδων / οργανώσεων στις οποίες ανήκουν. Συνεπώς και το ετήσια εισόδημα των μελών αλλά και η πιθανή ετήσια απώλεια αυτού, για την συγκεκριμένη δραστηριότητα, προκύπτει βάσει των οικονομικών / λογιστικών αρχείων της ομάδας / οργάνωσης στην οποία είναι μέλος. Παράλληλα, δεδομένου ότι η διακίνηση των προϊόντων πραγματοποιείται μέσω της ομάδας / οργάνωσης η τιμή πώλησης καθορίζεται από την ομάδα / οργάνωση και όχι από το κάθε μέλος ξεχωριστά. Στις περιπτώσεις όπου ένα Ταμείο συσταθεί εκτός του πλαισίου μιας ομάδας / οργάνωσης παραγωγών ο υπολογισμός του ετήσιου εισοδήματος και της απώλειας αυτού θα πραγματοποιηθεί μόνο βάσει των διαθέσιμων φορολογικών στοιχείων.

8.2.15.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η μερική κάλυψη της γεωργικής παραγωγής από φυσικούς κινδύνους αλλά και η απουσία προστασίας των γεωργών από τις διακυμάνσεις των τιμών των προϊόντων τους συμβάλλει με αρνητικό τρόπο στο

εισόδημα τους. Οι αρνητικές αυτές επιπτώσεις είναι ακόμα πιο έντονες σε συγκεκριμένες κατηγορίες καλλιεργειών. Τα δεδομένα αυτά κάνουν σαφές ότι υπάρχει η αναγκαιότητα ανάπτυξης συμπληρωματικών πολιτικών για την σταθεροποίηση του εισοδήματος των αγροτών.

Το παρόν υπο-μέτρο θα αποτελέσει μια πιλοτική εφαρμογή, η οποία θα δώσει χρήσιμα, μαθήματα για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης κινδύνων και θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο των αγροτών για τον καταμερισμό των κινδύνων μεταξύ μιας διακριτή ομάδας παραγωγών.

Παρότι το υπο-μέτρο εφαρμόζεται για πρώτη φορά οι ανωτέρω δράσεις μετριασμού του κινδύνου σε συνδυασμό με τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του αγροτικού εισοδήματος αλλά και της απώλειας αυτού παρέχουν τα απαραίτητα εχέγγυα για την αποτελεσματική εφαρμογή του.

Τέλος, σημαντική θα είναι και η συμμετοχή του ΕΛΓΑ, τα στελέχη του οποίου έχουν πολυετή εμπειρία σε θέματα ασφαλίσεων αγροτικής παραγωγής, εκτιμήσεων απώλειας αγροτικής παραγωγής και άλλα συναφή αντικείμενα.

8.2.15.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού της δημόσιας υποστήριξης αποτελείται από τα ακόλουθα βήματα:

1. Προσδιορισμός ετήσιων αγροτικών εσόδων

Σύμφωνα με την απόφαση αριθ. π. 397/18235/16.02.2017 (ΦΕΚ 601/Β/2017) του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων τα μέλη των ομάδων / οργανώσεων παραγωγών υποχρεούνται για την κοινή διακίνηση των προϊόντων τους, σε ποσοστό άνω του 75%, μέσω της ομάδας / οργάνωσης στην οποία ανήκουν. Οι ποσότητες προϊόντων και οι τιμές πώλησης αυτών ανά μέλος καταγράφονται στο λογιστικό σύστημα της εκάστοτε ομάδας / οργάνωσης. Ως εκ τούτου ο υπολογισμός εσόδων ανά μέλος / παραγωγό, για την ποσότητα προϊόντων που διακινήθηκε μέσω της ομάδας / οργάνωσης, πραγματοποιείται σε ετήσια βάση μέσω του λογιστικού συστήματος αυτής. Στις περιπτώσεις όπου η ομάδα / οργάνωση διακινεί περισσότερα του ενός προϊόντων ο υπολογισμός των εσόδων των παραγωγών πραγματοποιείται ξεχωριστά ανά προϊόν. Στις περιπτώσεις σύστασης ενός Ταμείου εκτός του πλαισίου μιας ομάδας / οργάνωσης παραγωγών για τον υπολογισμό των εσόδων θα χρησιμοποιηθούν μόνο τα διαθέσιμα φορολογικά στοιχεία.

2. Προσδιορισμός ετήσιων αγροτικών εξόδων

Για τον προσδιορισμό των εξόδων παραγωγής κάθε Ταμείο υποχρεούται, σε ετήσια βάση, να αναθέτει μελέτη σε ανεξάρτητο μελετητή για τον υπολογισμό αυτών. Το πόρισμα της μελέτης θα πρέπει να αποτυπώνει το κόστος παραγωγής ανά προϊόν ανά μονάδα έκτασης και/ή ανά όγκο παραγωγής. Κατόπιν γίνεται ο υπολογισμός των εξόδων ανά παραγωγό για το ύψος παραγωγής που έχει διαθέσει.

3. Προσδιορισμός ετήσιου αγροτικού εισοδήματος

Ως αγροτικό εισόδημα θεωρείται το άθροισμα των εσόδων που λαμβάνει ο γεωργός από την αγορά, συμπεριλαμβανομένης κάθε μορφής δημόσιας στήριξης, αφαιρώντας το κόστος των

εισροών. Στο πλαίσιο αυτό, οι δημόσιες επιχορηγήσεις θα περιλαμβάνονται στην εξίσωση του εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων πληρωμών παράλληλα με τη συνδεδεμένη στήριξη και κάθε μορφής εθνικής επιχορήγησης. Ο υπολογισμός του ετήσιου αγροτικού εισοδήματος πραγματοποιείται ξεχωριστά ανά παραγωγό μέλος του Ταμείου και αφορά αποκλειστικά τον όγκο παραγωγής που διατίθεται μέσω της ομάδας / οργάνωσης ή του συλλογικού οργάνου που απαρτίζει το Ταμείο. Ως εκ τούτου για τον κάθε παραγωγό υπολογίζεται το ετήσιο εισόδημα με την αφαίρεση των ετήσιων εξόδων που αφορούν στη συγκεκριμένη παραγωγή από τα ετήσια έσοδα αυτής συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων. Στον προσδιορισμό του εισοδήματος θα λαμβάνεται υπόψη και η πιθανή ποσότητα αδιάθετων προϊόντων η οποία δεν διακινήθηκε μέσω της ομάδας / οργάνωσης και καταστράφηκε λόγω αδυναμίας αποθήκευσης.

4. Προσδιορισμός ετήσια απώλειας εισοδήματος

Η μείωση του εισοδήματος ενός παραγωγού υπολογίζεται με σύγκριση μεταξύ του ετήσιου αγροτικού εισοδήματος του με το μέσο όρο του εισοδήματος του κατά τα τρία προηγούμενα έτη ή το μέσο όρο κατά τα προηγούμενα πέντε έτη μετά την αφαίρεση του έτους με την χαμηλότερη τιμή και του έτους με την υψηλότερη τιμή. Δεδομένου ότι ο όγκος παραγωγής μπορεί να διαφοροποιείται κατ' έτος, κυρίως λόγω αλλαγών στη δομή της εκμετάλλευσης, ο υπολογισμός θα πραγματοποιείται ανά μονάδα παραγωγής και στη συνέχεια θα ανάγεται στο συνολικό όγκο παραγωγής. Ο ποσοτικός προσδιορισμός της οικονομικής ζημίας πραγματοποιείται από το Ταμείο μετά από σχετικό αίτημα μέλους, βάσει του οποίου θα αποτυπώνεται η μείωση του εισοδήματος. Παράλληλα, για να είναι επιλέξιμη η απώλεια εισοδήματος απαιτείται η επαλήθευση από το Ταμείο του γεγονότος που προκάλεσε την απώλεια αυτή. Πιο συγκεκριμένα οι απώλειες θα πρέπει να προκαλούνται από τις συνθήκες της αγοράς για τα γεωργικά προϊόντα και τις εισροές τους.

Η απώλεια εισοδήματος και κατ' επέκταση η αποζημίωση που λαμβάνει ο παραγωγός αφορά μόνο στο μέρος της παραγωγής την οποία διαθέτει προς διακίνηση μέσω της ομάδας / οργάνωσης, στην οποία ανήκει.

8.2.15.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Περιγραφή των μηχανισμών που αποτρέπουν την υπεραντιστάθμιση

Δεδομένου ότι στη χώρα μας δεν εφαρμόζονται άλλες πολιτικές για την στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών δεν υπάρχει κίνδυνος υπεραντιστάθμισης μέσω της εφαρμογής του μέτρου. Πιο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του εν λόγω μέτρου αποτελεί την πρώτη θεσμοθετημένη προσπάθεια για την αντιμετώπιση κινδύνων της αγοράς που βάλουν του αγρότες.

Στις περιπτώσεις σημαντικών γεγονότων κατά τα οποία πιθανά να παρέμβει το κράτος με μέτρα ενίσχυσης προς τους παραγωγούς τότε τα ποσά που θα καταβληθούν στα μέλη του Ταμείου θα υπολογίζονται στα έσοδα του κάθε μέλους. Κατά τον τρόπο αυτό θα είναι δυνατόν να αποφευχθούν οι περιπτώσεις αλληλοεπικάλυψης ή υπεραντιστάθμισης των μελών του Ταμείου.

[Ασφάλιστρο για καλλιέργειες, ζώα και φυτά] Η περιγραφή των όρων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που είναι επιλέξιμα για στήριξη θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής: α) τους ιδιαίτερους κινδύνους τους οποίους καλύπτει η ασφάλιση· β) τις ιδιαίτερες οικονομικές ζημιές που καλύπτονται

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Ασφάλιση καλλιεργειών, ζώων και φυτών] Κανόνες που θα χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό του υπολογισμού της αναλογίας της μέσης ετήσιας παραγωγής ενός γεωργού η οποία έχει καταστραφεί

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Ταμεία αλληλοβοήθειας για αντίξοες κλιματικές συνθήκες, ζωικές και φυτικές ασθένειες, προσβολές από επιβλαβείς οργανισμούς και περιβαλλοντικά ατυχήματα] Αρχές σχετικά με τους κανόνες χρηματοδότησης, τη σύσταση και τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας, ώστε να περιλαμβάνονται ιδίως (βλ. κατάλογο στο παράρτημα 1 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014)

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Ταμεία αλληλοβοήθειας για αντίξοες κλιματικές συνθήκες, ζωικές και φυτικές ασθένειες, προσβολές από επιβλαβείς οργανισμούς και περιβαλλοντικά ατυχήματα] Εάν η πηγή της χρηματικής αποζημίωσης που θα καταβάλει το ταμείο αλληλοβοήθειας είναι εμπορικό δάνειο, ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια του εμπορικού δανείου

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος] Αρχές σχετικά με τους κανόνες χρηματοδότησης, τη σύσταση και τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας, ώστε να περιλαμβάνονται ιδίως (βλ. κατάλογο στο παράρτημα 1 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014)

Αρχές για τις ρυθμίσεις χρηματοδότησης, τη σύσταση και τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας για τη χορήγηση αντισταθμιστικών πληρωμών σε γεωργούς, που περιλαμβάνουν ειδικότερα:

α) τον υπολογισμό των διοικητικών δαπανών:

Η συνεισφορά του ΠΑΑ για τις διοικητικές δαπάνες σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου δεν θα ξεπερνούν σε καμία περίπτωση το συνολικό ποσό των 200.000€ την τριετία. Ειδικότερα, οι επιλέξιμες δαπάνες κατανέμονται κατά φθίνοντα τρόπο σε τρία έτη ως ακολούθως:

- ο 1ο έτος: 45% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας,
- ο 2ο έτος: 30% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας,
- ο 3ο έτος: 25% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας.

Το σύνολο των δαπανών σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου είναι επιλέξιμη με επιχορήγηση στο 70% των δαπανών, οι οποίες όντως έχουν πραγματοποιηθεί και με ετήσια κατανομή ως ανωτέρω. Σε

καμία περίπτωση τα ανωτέρω ποσά δεν υπερβαίνουν το συνολικό ποσό των πραγματικών δαπανών για τη σύσταση και λειτουργία του Ταμείου.

β) κανόνες που θα χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό της μείωσης του εισοδήματος, Βλέπε σχετική παράγραφο για μεθοδολογία υπολογισμού του ποσού της δημόσιας στήριξης.

γ) τυχόν περιορισμούς στις δαπάνες που είναι επιλέξιμες για χρηματοδοτική συνεισφορά. Δεν υπάρχουν σχετικοί περιορισμοί.

Η εξειδίκευση των αρχών σχετικά με τους κανόνες χρηματοδότησης, τη σύσταση και τη διαχείριση του Ταμείου θα γίνει στο πλαίσιο κατάρτισης του εθνικού θεσμικού πλαισίου εφαρμογής και των εθνικών κατευθυντήριων γραμμών σύστασης και λειτουργίας των Ταμείων Σταθεροποίησης Εισοδήματος.

Επίσης, στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση των Ταμείων θα περιγράφεται η διαδικασία αλλά και οι όροι βάσει των οποίων τα μέλη του Ταμείου θα μπορούν να αποχωρήσουν από αυτό ή να ανακτήσουν μέρος των συνεισφορών τους στο Ταμείο μετά από ορισμένο αριθμό ετών, εάν τα ποσά που συγκεντρώθηκαν δεν χρησιμοποιήθηκαν.

[Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος] Αν η πηγή της χρηματικής αποζημίωσης που θα καταβάλει το ταμείο αλληλοβοήθειας είναι εμπορικό δάνειο, την ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια του εμπορικού δανείου

Αν η πηγή της χρηματικής αποζημίωσης που θα καταβάλει το ταμείο αλληλοβοήθειας είναι εμπορικό δάνειο, η διάρκεια του δανείου κυμαίνεται από ένα έως πέντε έτη.

8.2.15.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.15.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

8.2.15.4.2. Δράσεις μετριασμού

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

8.2.15.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

8.2.15.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

8.2.15.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Περιγραφή των μηχανισμών που αποτρέπουν την υπεραντιστάθμιση

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

[Ασφάλιστρο για καλλιέργειες, ζώα και φυτά] Η περιγραφή των όρων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που είναι επιλέξιμα για στήριξη θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής: α) τους ιδιαίτερους κινδύνους τους οποίους καλύπτει η ασφάλιση· β) τις ιδιαίτερες οικονομικές ζημιές που καλύπτονται

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Ασφάλιση καλλιεργειών, ζώων και φυτών] Κανόνες που θα χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό του υπολογισμού της αναλογίας της μέσης ετήσιας παραγωγής ενός γεωργού η οποία έχει καταστραφεί

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Ταμεία αλληλοβοήθειας για αντίξοες κλιματικές συνθήκες, ζωικές και φυτικές ασθένειες, προσβολές από επιβλαβείς οργανισμούς και περιβαλλοντικά ατυχήματα] Αρχές σχετικά με τους κανόνες χρηματοδότησης, τη σύσταση και τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας, ώστε να περιλαμβάνονται ιδίως (βλ. κατάλογο στο παράρτημα 1 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014)

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Ταμεία αλληλοβοήθειας για αντίξοες κλιματικές συνθήκες, ζωικές και φυτικές ασθένειες, προσβολές από επιβλαβείς οργανισμούς και περιβαλλοντικά ατυχήματα] Εάν η πηγή της χρηματικής αποζημίωσης που θα καταβάλει το ταμείο αλληλοβοήθειας είναι εμπορικό δάνειο, ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια του εμπορικού δανείου

Δεν αφορά στο υπομέτρο 17.3

[Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος] Αρχές σχετικά με τους κανόνες χρηματοδότησης, τη σύσταση και τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας, ώστε να περιλαμβάνονται ιδίως (βλ. κατάλογο στο παράρτημα 1 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014)

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

[Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος] Αν η πηγή της χρηματικής αποζημίωσης που θα καταβάλει το ταμείο αλληλοβοήθειας είναι εμπορικό δάνειο, την ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια του εμπορικού δανείου

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

8.2.15.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Ότι αναφέρεται στο υπομέτρο 17.3

8.2.16. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)

8.2.16.1. Νομική βάση

- Άρθρα 32-35 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ.
- Άρθρα 42-44 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.
- Σημείο 8.17, Μέρος 1 του Παραρτήματος Ι, του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 808/2014 της Επιτροπής.
- Άρθρα 31-34 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ.
- Άρθρα 4 & 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το ΕΓΤΑΑ & ΕΓΤΕ.

8.2.16.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD), βασισμένη στην προσέγγιση LEADER, είναι μια μέθοδος σχεδιασμού και υλοποίησης τοπικών ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών, με τη συμμετοχή των εταίρων σε τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών οικονομικών και κοινωνικών φορέων, προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές. Είναι ένα ιδιαίτερα ισχυρό εργαλείο, ειδικά σε περιόδους κρίσης, που δείχνει ότι οι τοπικές κοινότητες μπορούν: α) να κάνουν σταθερά βήματα προς πιο αποτελεσματικές μορφές οικονομικής, βιώσιμης και «χωρίς αποκλεισμούς» ανάπτυξης, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», β) να «καινοτομήσουν» προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα των αγροτικών περιοχών της χώρας και γ) να ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή στις αγροτικές περιοχές.

Σύμφωνα και με τη SWOT ανάλυση, οι ελληνικές αγροτικές περιοχές έχουν μακρόχρονη εμπειρία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης μέσω κυρίως του LEADER και των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ), τα οποία εφαρμόστηκαν από Αναπτυξιακές Εταιρείες. Σκοπός είναι να ενισχυθούν «νέες και πιο καινοτόμες» προσεγγίσεις με βάση τα καινούργια αναπτυξιακά δεδομένα και εργαλεία (όπως τάση επιστροφής νέων στην ύπαιθρο, κοινωνικές πρωτοβουλίες, ενίσχυση βραχέων αλυσίδων και εναλλακτικών καναλιών διάθεσης αγροτικών προϊόντων, διασύνδεση αγροτικού τομέα με τον πολιτισμό, τον τουρισμό και το περιβάλλον), αυξάνοντας σχετικές συνέργειες για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των αγροτικών περιοχών σύμφωνα με τον αναπτυξιακό και στρατηγικό σχεδιασμό της χώρας για την αγροτική ανάπτυξη.

Εστιάζοντας στις αγροτικές περιοχές και κοινωνίες, η προσέγγιση CLLD/LEADER δίνει την «ευελιξία» και τη δυνατότητα να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας αλλά και της Περιφέρειας (πχ ΠΕΠ, Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης), με την

υλοποίηση παρεμβάσεων δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρα (ενίσχυση υποδομών και υπηρεσιών, υποστήριξη της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, υλοποίηση «άυλων» παρεμβάσεων σε σχέση με τη δικτύωση και την ανάπτυξη των τοπικών ικανοτήτων), καθώς και με δράσεις συνεργασίας, συνδυάζοντας έναν αριθμό υπο-μέτρων του ΕΓΤΑΑ, και γενικότερα έργων και δράσεων στο πλαίσιο επιλεξιμότητας του Καν. (ΕΕ) 1305/2014, καθώς και δράσεων από το ΕΤΘΑ, το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ (σε περίπτωση πολυταμειακής προσέγγισης).

Το παρόν μέτρο θα εφαρμοστεί σε αγροτικές περιοχές, σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης και των Δήμων Νήσων του Νομού Αττικής.

Συνολικά θα επιλεγούν κατά μέγιστο αριθμό 50 περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος μέτρου οι οποίες συνολικά μπορούν να καλύπτουν έκταση ίση έως και το 100% των επιλέξιμων περιοχών παρέμβασης LEADER.

Για την καλύτερη διασφάλιση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΟΤΔ, για την προετοιμασία, την κατάρτιση της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής και την υλοποίηση του τοπικού της προγράμματος, πρέπει να διαλέξει μία βασική θεματική κατεύθυνση τοπικής ανάπτυξης η οποία μπορεί να συνδέεται συμπληρωματικά με δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις τοπικής ανάπτυξης. Και η βασική αλλά και οι δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις τοπικής ανάπτυξης θα πρέπει να συνδέονται άμεσα με την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, την SWOT ανάλυση του τοπικού προγράμματος, καθώς και τη στρατηγική του ΠΑΑ 2014-2020. Η βασική θεματική κατεύθυνση τοπικής ανάπτυξης θα πρέπει να έχει την μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα στο τοπικό πρόγραμμα. Στις περιπτώσεις όπου δεν θα επιλεγούν δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις απαιτείται ανάλογη τεκμηρίωση. Οι θεματικές κατευθύνσεις ενδεικτικά μπορούν να αφορούν τα πεδία που περιγράφονται στον Πίνακα 19_0_ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ_M19.

Κατά τη διαδικασία προετοιμασίας των τοπικών προγραμμάτων, καθώς και κατά τη διάρκεια υλοποίησης αυτών, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις δράσεις εμπύχωσης του τοπικού πληθυσμού αλλά και στις δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων των τοπικών φορέων.

Με βάση τα παραπάνω, οι παρεμβάσεις του μέτρου συμβάλλουν άμεσα στην επίτευξη της περιοχής εστίασης 6β (προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές), αλλά και εν γένει στο σύνολο της 6ης προτεραιότητας, μέσω δράσεων για επίτευξη μιας ολοκληρωμένης, μακροπρόθεσμης και βιώσιμης ανάπτυξης που συμπεριλαμβάνει την καταπολέμηση της φτώχειας στην ύπαιθρο, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Παράλληλα μπορεί να συνεισφέρει και σε άλλες προτεραιότητες και περιοχές εστίασης σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα, την προστασία του περιβάλλοντος και την υποστήριξη της γνώσης (όπως περιοχές εστίασης 1α, 3α, 4α, 5γ) ανάλογα με το μείγμα των επιλεγμένων παρεμβάσεων της τοπικής στρατηγικής, ενώ συμβάλει και στην επίτευξη των εγκάρσιων στόχων για την καινοτομία και το περιβάλλον.

Κατηγορία	Θεματικές Κατευθύνσεις	
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΤΟΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ	1	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγρο-διατροφικού τομέα
	2	Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος
	3	Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	4	Υλοποίηση κοινωνικών δράσεων για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση της φτώχειας
	5	Υλοποίηση δράσεων για την αντιμετώπιση της προσφυγικής / μεταναστευτικής κρίσης
ΔΙΚΤΥΩΣΗ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	6	Προώθηση της συμμετοχής, της συνεργασίας, της δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών
	7	Ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων
	8	Ενίσχυση της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών
	9	Διασύνδεση τομέων και οικονομικών παραγόντων
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	10	Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΑΕΙΦΟΡΙΑ	11	Ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή
	12	Εισαγωγή πρακτικών για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	13	Διατήρηση - βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής

Πίνακας 19_0_ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ_M19

8.2.16.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλύόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων

επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.16.3.1. 19.1 Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης

Επιμέρους μέτρο:

- 19.1 - Προπαρασκευαστική στήριξη

8.2.16.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Το παρόν υπομέτρο αφορά την προετοιμασία των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών και την ενδυνάμωση των τοπικών φορέων προκειμένου να καταρτίσουν τα τοπικά τους προγράμματα, στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 και της μεταβατικής περιόδου 2021-2022.

Ειδικότερα, αφορά στον «από κάτω προς τα επάνω» σχεδιασμό για την υλοποίηση των τοπικών στρατηγικών, συμπεριλαμβανομένων της κινητοποίησης – δικτύωσης – συμμετοχής των τοπικών φορέων και των τοπικών κοινωνιών.

Σκοπός είναι (α) η προετοιμασία και (β) η κατάρτιση υψηλής ποιότητας τοπικών στρατηγικών και προγραμμάτων, με στοχευμένες δράσεις για τις οποίες θα τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους και η προστιθέμενη αξία τους.

Οι περιοχές, οι οποίες θα επιλεγούν από τις ΟΤΔ θα πρέπει αποδεδειγμένα να παρουσιάζουν υστέρηση στην ανάπτυξη με οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς ή άλλους όρους. Τα τοπικά προγράμματα και η στρατηγική ανάπτυξης θα πρέπει να εστιάζουν στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι περιοχές αυτές, να αναλύονται οι τομείς υστέρησης, καθώς και να προτείνονται επεμβάσεις για την ανάπτυξη τους στο πλαίσιο μιας στρατηγικής με τον κατάλληλο συνδυασμό των υπομέτρων, δράσεων και έργων και ενεργειών.

Οι ΟΤΔ, βάσει του παρόντος υπομέτρου, καλούνται να έρθουν σε διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, συλλογικούς φορείς του επιχειρηματικού, περιβαλλοντικού, πολιτιστικού και κοινωνικού τομέα, φορείς του δημοσίου, να προβούν σε ενέργειες εμπύχωσης και πληροφόρησης του τοπικού πληθυσμού με σκοπό να καταρτίσουν την τοπική στρατηγική ανάπτυξης για τη συγκεκριμένη περιοχή η οποία θα είναι σύμφωνη με τα κριτήρια του υπομέτρου.

Οι ανωτέρω ενέργειες θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του υπομέτρου σύμφωνα και με την επιλεξιμότητα των δαπανών όπως αυτή θα ορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο και τη σχετική προκήρυξη.

8.2.16.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται σύμφωνα με τις επιλέξιμες δαπάνες του υπομέτρου.

8.2.16.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Η Οδηγία 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων – προμηθειών – υπηρεσιών.
- Άρθρα 65-67 και 69-71 του καν. 1303/2013

8.2.16.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι για την προπαρασκευαστική φάση είναι οι υφιστάμενες ή νέες Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), σύμφωνα με τα άρθρα 32-35 του Καν. 1303/2013, στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 και με τα άρθρα 31-34 του Καν. 2021/1060 στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2023-2027, ως προς τη δομή και τη σύνθεση της εταιρικής σχέσης.

8.2.16.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες άυλου χαρακτήρα, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά και μόνο την προετοιμασία της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, όπως:

- i) δράσεις επιμόρφωσης για τοπικούς φορείς (μέλη ή διοίκηση δημοσίων ή ιδιωτικών συλλογικών φορέων που εκπροσωπούν τις τοπικές κοινωνίες),
- ii) δραστηριότητες που συνδέονται με την εκπόνηση της τοπικής στρατηγικής όπως η διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, μελέτη οικείας περιοχής ή άλλων σχετικών μελετών, συμβουλευτικές υπηρεσίες,
- iii) λειτουργικές δαπάνες της ΟΤΔ που υποβάλλει αίτηση για προπαρασκευαστική υποστήριξη με σκοπό την προετοιμασία της τοπικής στρατηγικής (π.χ. ομάδα έργου, εμπλεκόμενα στελέχη),

Μέσω όλων των εφαρμοζόμενων δράσεων για την υποστήριξη του τοπικού σχεδιασμού, έμφαση θα δοθεί στην απόκτηση εργαλείων, τεχνογνωσίας και ικανοτήτων, καθώς και σε δράσεις εμπύχωσης του τοπικού πληθυσμού.

Χρονικά η επιλεξιμότητα των δράσεων ξεκινά από την ημερομηνία έγκρισης του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης / ΕΣΠΑ 2014-2020, στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 και από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος της 9ης τροποποίησης του ΠΑΑ 2014-2020, στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2023-2027.

Οι λειτουργικές δαπάνες οι οποίες καλύπτονται από το ΠΑΑ 2007-2013 δεν είναι επιλέξιμες, στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 καθώς και αυτές που καλύφθηκαν από το ΠΑΑ 2014-2020 δεν είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο των μεταβατικών ετών 2021-2022 και της προγραμματικής περιόδου 2023-2027.

Οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να είναι σύμφωνες με το άρθρο 45 και 46 (όπου έχει εφαρμογή) του καν. 1305/2013, το άρθρο 13 του υπ' αριθ. 808/2014 εφαρμοστικού κανονισμού καθώς και των άρθρων 65-71 και του άρθρου 69§3 του καν. 1303/2013.

8.2.16.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Για τα προτεινόμενα εταιρικά σχήματα, καθώς και τις προτεινόμενες περιοχές εφαρμογής ισχύουν τα ακόλουθα:

- Προτείνονται, μέσω της «από κάτω προς τα επάνω» προσέγγισης, από τις ΟΤΔ. Τα εταιρικά σχήματα, καθώς και οι προτεινόμενες περιοχές εφαρμογής θα πρέπει να αποτελούν προϊόν διαβούλευσης με τους αντιπροσωπευτικούς φορείς της περιοχής και της προτεινόμενης στρατηγικής και τον τοπικό πληθυσμό.
- Να διαθέτουν επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων. Ειδικότερα, ο πληθυσμός της κάθε περιοχής παρέμβασης θα κυμαίνεται μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκους.
- Να αποτελούνται από Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες ή τμήματα αυτών, των οποίων ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός είναι μικρότερος των 15.000 κατοίκων με εξαίρεση τα μικρά νησιά στα οποία δεν ισχύει ο ανωτέρω πληθυσμιακός περιορισμός. Προκειμένου να εξυπηρετείται το ανωτέρω πληθυσμιακό όριο ή η τοπική στρατηγική, υπάρχει η δυνατότητα εξαίρεσης ενός ή περισσότερων οικισμών μιας Τοπικής / Δημοτικής Κοινότητας. Στους εξαιρούμενους οικισμούς δεν επιτρέπονται παρεμβάσεις στις εντός σχεδίου πόλης ή εντός ορίων οικισμού περιοχές.
- Να είναι αγροτικές περιοχές (σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης και των Δήμων Νήσων του Νομού Αττικής.).
- Ως προς την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της Ο.Τ.Δ. η εταιρική σχέση να είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013, στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 και με τα άρθρα 31-34 του Καν. 2021/1060 στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2023-2027 και τη σχετική προκήρυξη, το καταστατικό της εταιρικής σχέσης να εξασφαλίζει τον αναπτυξιακό της χαρακτήρα, να ικανοποιείται η αναγκαία σύνθεση στο επίπεδο λήψης απόφασης, να υπάρχει ικανοποιητική οικονομική ρευστότητα του φορέα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή της προπαρασκευαστικής υποστήριξης είναι η υποβολή τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής με χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ και λοιπά Ταμεία (κατά περίπτωση και σύμφωνα με τα οριζόμενα της σχετικής προκήρυξης) και όχι η επιλογή της. Αναλυτικότερα, στήριξη από το παρόν υπομέτρο θα λάβουν τα εταιρικά σχήματα τα οποία μετά και την ολοκλήρωση της Α' φάσης αξιολόγησης, διαπιστωθεί ότι πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας στο σύνολό τους και καταθέσουν σχέδιο στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης για την Β' φάση αξιολόγησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σημείο 8.2.19.6.

8.2.16.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Στο υπομέτρο δικαιούχοι είναι το σύνολο των ενδιαφερομένων ΟΤΔ για την υλοποίηση τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής με την προϋπόθεση ότι καλύπτονται τα κριτήρια επιλογής της περιοχής εφαρμογής, τα κριτήρια της εταιρικής σύνθεσης της ΟΤΔ, κάθε άλλο κριτήριο και όρος όπως αυτά περιγράφονται στο κοινοτικό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

Ως προς την προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης θα αξιολογηθούν στοιχεία όπως δημογραφικά χαρακτηριστικά, χαρακτηριστικά απασχόλησης, η συμμετοχή περιοχών ειδικού ενδιαφέροντος και αναγκών.

Ως προς την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της Ο.Τ.Δ. θα ληφθούν υπόψη η αντιπροσωπευτικότητα της εταιρικής σχέσης, η οικονομική επιφάνεια και η ετοιμότητα υλοποίησης.

8.2.16.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται σε 100%.

Η ενίσχυση χορηγείται στον δικαιούχο με μορφή επιχορήγησης, το ύψος της οποίας υπολογίζεται βάσει επιλέξιμων δαπανών και δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 80.000 στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 και το ποσό των 20.000 στο πλαίσιο των μεταβατικών ετών 2021-2022. Η παρούσα στήριξη δεν καλύπτει δαπάνες, που έλαβαν χρηματοδότηση από το ΠΑΑ της περιόδου 2007-2013, στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 καθώς και δαπάνες που καλύφθηκαν από το ΠΑΑ 2014-2020 δεν είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο των μεταβατικών ετών 2021-2022 και της προγραμματικής περιόδου 2023-2027.

8.2.16.3.1.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.16.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Ειδικότερα στις περιπτώσεις ΟΤΔ οι οποίες δεν έχουν σχεδιάσει και υλοποιήσει κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, υπάρχει ο κίνδυνος καθυστέρησης σε ενέργειες απαιτούμενες για την υποβολή του τοπικού προγράμματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κοινοτικό και το εθνικό θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τους όρους της προκήρυξης.

8.2.16.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για την καλύτερη προετοιμασία των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης η ΔΑ του ΠΑΑ θα παρέχει όλες τις απαιτούμενες διευκρινήσεις για την ορθή και χωρίς καθυστέρηση συγγραφή, τεκμηρίωση και υποβολή των τοπικών προγραμμάτων. Η υποστήριξη θα αφορά και την έκδοση πρωτότυπων / σχεδίων εγγράφων και σχετικών οδηγιών, καθώς και λοιπές υποστηρικτικές ενέργειες με σκοπό την εύρυθμη προετοιμασία των τοπικών προγραμμάτων. Ταυτόχρονα, το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο έχει προβεί σε ενέργειες εκπαίδευσης και μεταφοράς τεχνογνωσίας για την αρτιότερη προετοιμασία των τοπικών προγραμμάτων.

8.2.16.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το εν λόγω υπομέτρο αποτελεί σημαντικό σημείο για την κατάρτιση τοπικών στρατηγικών οι οποίες θα έχουν θετικά αποτελέσματα στην επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης. Η προετοιμασία προγραμμάτων με λεπτομερή περιγραφή των τοπικών στοιχείων και αναγκών και ορθή αποτύπωση των στόχων αποτελεί ένα από τα πιο βασικά σημεία για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου. Ταυτόχρονα, η συνεργασία των τοπικών φορέων (δημόσιων και ιδιωτικών) αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την ουσιαστική και αποτελεσματική ανάπτυξη των περιοχών και τοπικών κοινωνιών. Τόσο πριν την εκκίνηση όσο και κατά τη διάρκεια σχεδιασμού των στρατηγικών η ΔΑ του ΠΑΑ και ειδικότερα το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο

(ΕΑΔ), σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς, προβαίνει σε ενέργειες εκπαίδευσης και μεταφοράς τεχνογνωσίας για την αρτιότερη προετοιμασία των τοπικών προγραμμάτων.

8.2.16.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.16.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Περιγραφή των υποχρεωτικών στοιχείων τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (στο εξής «ΤΑΠΤΚ») από τα οποία αποτελείται το μέτρο LEADER: προπαρασκευαστική υποστήριξη, υλοποίηση των πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ, προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης (στο εξής «ΤΟΔ»), λειτουργικά έξοδα και συντονισμός, που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Δεν απαιτείται

Περιγραφή της χρήσης του συνόλου εργαλείων εκκίνησης LEADER, που αναφέρεται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, ως συγκεκριμένου τύπου προπαρασκευαστικής υποστήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

Περιγραφή του συστήματος συνεχούς εφαρμογής για τα έργα συνεργασίας LEADER που αναφέρεται στο άρθρο 44 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν απαιτείται

Η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα για την επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

Αιτιολόγηση της επιλογής των γεωγραφικών περιοχών στις οποίες θα εφαρμοστεί η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και των οποίων ο πληθυσμός υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Ο πληθυσμός των περιοχών παρέμβασης, βάσει και των κριτηρίων όπως αυτά αποτυπώνονται στο παρόν μέτρο, είναι εντός των ορίων που θέτει το άρθρο 33 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013. Ειδικότερα, ο πληθυσμός της κάθε περιοχής παρέμβασης θα κυμαίνεται μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκους.

--

Συντονισμός με τα άλλα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (στο εξής «ΕΔΕΤ») όσον αφορά την ΤΑΠΤΚ, καθώς και πιθανές λύσεις σχετικά με τη χρήση της επιλογής του επικεφαλής ταμείου και τυχόν σφαιρικής συμπληρωματικότητα μεταξύ των ΕΔΕΤ κατά τη χρηματοδότηση της προπαρασκευαστικής υποστήριξης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

Δυνατότητα ή μη καταβολής προκαταβολών

Στο πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου δεν προβλέπεται η δυνατότητα καταβολής προκαταβολών προς τους δικαιούχους.

Καθορισμός των καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής, του οργανισμού πληρωμών και των ΤΟΔ στο πλαίσιο του LEADER, ιδίως όσον αφορά τη χωρίς διακρίσεις και διαφανή διαδικασία επιλογής και αντικειμενικά κριτήρια για την επιλογή των πράξεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

Περιγραφή των προβλεπόμενων μηχανισμών συντονισμού και της συμπληρωματικότητας που εξασφαλίζεται με πράξεις οι οποίες στηρίζονται στο πλαίσιο άλλων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, ιδίως όσον αφορά: επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες και ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· επενδύσεις δυνάμει του άρθρου 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· και συνεργασία δυνάμει του άρθρου 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και ειδικότερα εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Δεν απαιτείται

8.2.16.3.2. 19.2 Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)

Επιμέρους μέτρο:

- 19.2 - Στήριξη για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

8.2.16.3.2.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο παρόν υπομέτρο δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα με σκοπό την επίτευξη του σημαντικότερου μέρους των στόχων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Το σύνολο των έργων θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη στρατηγική και το τοπικό πρόγραμμα και να απευθύνονται στο σύνολο του τοπικού πληθυσμού. Παράλληλα, μέσω της παρούσας δράσης έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε έργα που συμβάλουν στην ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων για την ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας, της πολιτιστικής κληρονομιάς ή της τοπικής οικονομίας, τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και την αύξηση της επισκεψιμότητας, στην ενίσχυση της διαφοροποίησης και των ενεργειών συνεργασίας, καθώς και την ανάδειξη της προστιθέμενης αξίας των τοπικών προϊόντων, στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης για τη μείωση της ανεργίας, στη μείωση της κάθε μορφής μετανάστευσης, στην εισαγωγή πρακτικών για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής, στην ενίσχυση δράσεων για την αντιμετώπιση της φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων και της κοινωνικής απομόνωσης, την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών εφαρμογής και στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας καθώς και έργων με σκοπό την βελτίωση της διαβίωσης του τοπικού πληθυσμού. Μέσω του υπομέτρου μπορούν να ενταχθούν και υλοποιηθούν:

A) Δημόσιου χαρακτήρα παρεμβάσεις: Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής.

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- Βελτίωση (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αναβάθμισης), αποκατάσταση και επέκταση δημόσιων κτηρίων για κοινωφελή χρήση, για δραστηριότητες όπως διενέργεια εκδηλώσεων, άθληση, εκπαίδευση (μουσεία, εκθετήρια, βιβλιοθήκες κλπ), η δημιουργία πολυχώρων, η στέγαση υπηρεσιών ή / και τοπικών επαγγελματιών με σκοπό την επίδειξη και πώληση τοπικών προϊόντων.
- Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου.
- Έργα υποδομών ή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.
- Έργα δημιουργίας, ανάπτυξης ή βελτίωσης υποδομών και υπηρεσιών αναψυχής, πολιτισμού, καθώς και ενέργειες ανάδειξης και προβολής για την αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής.
- Έργα που στοχεύουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών.

B) Ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις: Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλουν στην ανάπτυξη του δευτερογενή και τριτογενή τομέα της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της

εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής, σύμφωνες με τα όσα προβλέπονται στο τοπικό πρόγραμμα και έχουν επιχειρηματικό χαρακτήρα.

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- Ενέργειες συνεργασίας και δικτύωσης.
- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων.
- Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.
- Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.
- Στήριξη της δημιουργίας, εκσυγχρονισμού και επέκτασης ΜΜΕ.

8.2.16.3.2.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης. Δύναται η χορήγηση προκαταβολής (άρθρα 45 § 4 & 63 του Καν. 1305/2013).

8.2.16.3.2.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Καν. (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Καν. (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Καν. (ΕΕ) 702/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Καν. (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής.
- Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής

Τα έργα που θα ενταχθούν και θα υλοποιηθούν στην εν λόγω δράση πρέπει να είναι σύμφωνα με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο.

8.2.16.3.2.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι ΟΤΑ Α & Β βαθμού και φορείς τους, ιδιωτικοί φορείς με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων, καθώς και φυσικά ή νομικά πρόσωπα των οποίων η επιλεξιμότητα θα εξειδικευτεί στο σχετικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Δικαιούχοι στην εν λόγω δράση δύναται να είναι και η ΟΤΔ ή μέλος αυτής.

8.2.16.3.2.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να είναι σύμφωνες με το άρθρο 45 και 46 (όπου έχει εφαρμογή) του καν. 1305/2013 και το άρθρο 13 του υπ' αριθ. 808/2014 εξουσιοδοτικού κανονισμού καθώς και των άρθρων 65-71 και του άρθρου 69§3 του καν. 1303/2013.

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες η αγορά μεταφορικών μέσων, οι λειτουργικές δαπάνες των υποδομών, η χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού/παγίων εκτός αν με την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου η κυριότητα τους περιέλθει στην κυριότητα του φορέα της επένδυσης, ο Φ.Π.Α. εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας (άρθρο 69 του Καν. 1303/2013).

8.2.16.3.2.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα έργα θα πρέπει να είναι:

- στοχευμένα και να συμβάλουν στην επίτευξη της τοπικής στρατηγικής και στην επίτευξη των επιλεγμένων θεματικών κατευθύνσεων των τοπικών προγραμμάτων,
- σε συνάφεια με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με το CLLD/Leader,
- να εξυπηρετούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτής,
- σύμφωνα με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο.
- να τεκμηριώνεται ο υπεύθυνος φορέας για τη λειτουργία ή τη συντήρηση όπου απαιτείται.

8.2.16.3.2.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Η ΟΤΔ, βάσει και της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, καθορίζει τα κριτήρια επιλογής τα οποία ενδεικτικά μπορεί να βασίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- Αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών και εγκαταστάσεων.
- Ανάπτυξη συλλογικών δράσεων τη δικτύωση και τη συνεργασία.
- Καινοτόμα έργα ή έργα που περιλαμβάνουν καινοτόμες ενέργειες.
- Έργα που προάγουν τη συνεργασία και τη δικτύωση ομοειδών ή και συμπληρωματικών επιχειρήσεων και γενικότερα συμβάλουν στην ανάπτυξη συλλογικών δράσεων με απτά αποτελέσματα.
- Περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών, ή να έργα φιλικά προς το περιβάλλον με αειφόρο χαρακτήρα.
- Ενίσχυση νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.
- Υποστήριξης των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων ή των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.
- Έργα που υλοποιούνται από κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.
- Σύνδεση του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας ή συμβάλουν στην καθετοποίηση των επιχειρήσεων.
- Μείωση της ανεργίας.

8.2.16.3.2.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000 € εκτός των έργων που αφορούν διαχείριση στερεών / υγρών αποβλήτων, καθώς και έργων ύδρευσης στα οποία ο συνολικός προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει μέχρι 2.000.000 €. Για τα έργα τα οποία αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 50.000 € για δημόσιου χαρακτήρα έργα και το ποσό των 100.000 € για ιδιωτικού χαρακτήρα έργα.

Ποσοστά Ενίσχυσης:

Τα ποσοστά στήριξης θα αφορούν σε κάθε κατηγορία ενέργειας που θα περιγράφεται στην τοπική στρατηγική. Παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε ΟΤΔ να προσαρμόζει αιτιολογημένα, βάσει της στρατηγικής σημασίας της κάθε παρέμβασης, τα ποσοστά ενίσχυσης έως και του ανώτατου επιτρεπτού ορίου.

Α) Για παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στην τοπική στρατηγική και αφορούν σε ενέργειες που καλύπτονται από το άρθρο 42 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ ισχύουν, κατ' ανώτατο, τα ποσοστά και ύψη ενίσχυσης που περιγράφονται στο Παράρτημα II του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Β) Για παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στην τοπική στρατηγική και αφορούν σε ενέργειες που δεν καλύπτονται από το άρθρο 42 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ ισχύουν, κατ' ανώτατο, τα ποσοστά και ύψη ενίσχυσης, που περιγράφονται στα σχετικά με τις παρεμβάσεις άρθρα, των Κανονισμών (ΕΕ) 702/2014, 651/2014 ή 1407/2013 ανάλογα.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της δράσης είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής μετά από σχετικό αίτημα του δικαιούχου. Παράλληλα, είναι δυνατή η χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων.

8.2.16.3.2.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.16.3.2.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι κίνδυνοι κατά την εφαρμογή της δράσης είναι οι παρακάτω:

1. Για συγκεκριμένες κατηγορίες επενδυτικών έργων, οι οποίες έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και δίνεται η δυνατότητα στους δικαιούχους να ενταχθούν σε περισσότερα τους ενός μέτρων, υπο-μέτρων ή δράσεων, υπάρχει ο κίνδυνος της διπλής χρηματοδότησης μέρους των σχεδίων αυτών.

2. Δεδομένου ότι το παρόν υπομέτρο αφορά και έργα τα οποία υλοποιούνται από φορείς του δημοσίου και συνεπώς ακολουθούν τους όρους και τις προϋποθέσεις των δημόσιων συμβάσεων υπάρχουν σημαντικά περιορισμένοι κίνδυνοι στην υλοποίηση των έργων. Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση αυτής της κατηγορίας έργων χαρακτηρίζεται σε σημαντικό βαθμό από την εξειδίκευση του αναφορικά με την επαληθευσιμότητα και την ελεγχιμότητα. Ο παράγοντας αυτός όμως μπορεί να συμβάλει στην καθυστέρηση της υλοποίησης των έργων δικαιούχοι των οποίων είναι ΟΤΑ Α & Β βαθμού με υποστελεχωμένη τεχνική υπηρεσία.

3.Ειδικότερα στις περιπτώσεις ΟΤΔ οι οποίες δεν έχουν υλοποιήσει κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, υπάρχει ο κίνδυνος καθυστέρησης των απαιτούμενων διαδικασιών όπως έκδοση πρόσκλησης ενδιαφέροντος.

4.Στο εν λόγω υπομέτρο οι αξιολογήσεις των φακέλων υποψηφιότητας πραγματοποιούνται από τις ΟΤΔ. Υπάρχει περίπτωση, κυρίως για τις ΟΤΔ που καλούνται για πρώτη φορά να υλοποιήσουν τοπική στρατηγική, σφάλματος κατά την αξιολόγηση δεδομένου της απαίτησης υψηλής τεχνογνωσίας σε διαφορετικούς τομείς.

5.Δεδομένης της οικονομικής κρίσης υπάρχει ο κίνδυνος μειωμένου επενδυτικού ενδιαφέροντος.

6.Στην περίπτωση όπου δικαιούχος στη δράση είναι η ΟΤΔ ή μέλος αυτής υπάρχει ο κίνδυνος της μεροληπτικής αξιολόγησης του φακέλου υποψηφιότητας, καθώς και της μετέπειτα παρακολούθησης υλοποίησης του έργου.

8.2.16.3.2.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των πιθανών κινδύνων κατά την υλοποίηση της δράσης θα προβλεφτούν οι παρακάτω δράσεις:

1.Για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων θα πραγματοποιείται έλεγχος μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Αγροτικής Ανάπτυξης.

2.Για την αποφυγή πιθανών καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση των έργων δικαιούχοι των οποίων είναι δημόσιοι φορείς, σκόπιμη είναι η στήριξη των αυτών και ειδικότερα των τεχνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ Α & Β βαθμού. Η στήριξη αφορά κυρίως το στάδιο δημοπράτησης των έργων αλλά μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των σταδίων υλοποίησης αυτών. Η εν λόγω στήριξη προβλέπεται μέσω των ειδικών μονάδων της ΜΟΔ ΑΕ οι οποίες παρέχουν συμβουλευτική και τεχνική στήριξη (επιτόπου ή εξ αποστάσεως) σε φορείς υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων δράσεων για τη βελτίωση της διοικητικής και διαχειριστικής τους ικανότητας και την ωρίμανση / υποβολή προτάσεων για ένταξη έργων σε τομεακά και περιφερειακά προγράμματα και την υλοποίησή τους. Παράλληλα, η ΔΑ του ΠΑΑ αλλά και οι ΔΑ των Περιφερειών του μέτρου παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία για την διευκόλυνση του δικαιούχου.

3.Για την αποφυγή καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων, και ειδικότερα στις περιπτώσεις ΟΤΔ οι οποίες δεν έχουν υλοποιήσει κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, η ΔΑ του ΠΑΑ σε συνεργασία με τις ΔΑ των Περιφερειών παρέχουν τεχνική υποστήριξη. Η τεχνική υποστήριξη θα αφορά την έκδοση πρωτότυπων / σχεδίων εγγράφων και σχετικών οδηγιών, καθώς και λοιπές υποστηρικτικές ενέργειες με σκοπό την εύρυθμη υλοποίηση του υπομέτρου.

4.Για τη διασφάλιση της ορθότητας των αξιολογήσεων των προτάσεων υποψηφιότητας απαιτείται ο δειγματοληπτικός έλεγχος των φακέλων υποψηφιότητας από την αρμόδια ΔΑ των Περιφερειών.

5.Κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 διαπιστώθηκε σημαντική μείωση του επενδυτικού ενδιαφέροντος, γεγονός το οποίο συνδέεται άμεσα με την οικονομική κρίση. Για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος δίνεται η δυνατότητα προς τους δικαιούχους καταβολής προκαταβολής και η χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων. Παράλληλα, για επενδύσεις που αφορούν κρατικές ενισχύσεις και ο

προϋπολογισμός της δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει της 200.000 € η επιχορήγηση καταβάλλεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής.

6. Στην περίπτωση όπου η ΟΤΔ ή μέλος αυτής υποβάλει σχέδιο επενδυτικής πρότασης η αρμόδια ΔΑ των Περιφερειών συμπεριλαμβάνει την εν λόγω πρόταση στον δειγματοληπτικό έλεγχο επί της αξιολόγησης που πραγματοποιεί. Παράλληλα, και κατά την παρακολούθηση και τη διενέργεια του δειγματοληπτικού ελέγχου των διοικητικών ελέγχων, η αρμόδια ΔΑ των Περιφερειών συμπεριλαμβάνει την εν λόγω πρόταση στον δειγματοληπτικό έλεγχο.

8.2.16.3.2.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η ορθή εφαρμογή του υπομέτρου διασφαλίζεται μέσω της επιλογής των δικαιούχων βάσει των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, τα οποία εναρμονίζονται με τις ανάγκες της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης όπως αυτές αποτυπώνονται στις SWOT αναλύσεις των τοπικών προγραμμάτων.

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία από τη ΔΑ του ΠΑΑ όσο και από τις υφιστάμενες ΟΤΔ, αλλά και γενικότερα από τις Αναπτυξιακές Εταιρείες, η οποία σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.16.3.2.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

8.2.16.3.2.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Περιγραφή των υποχρεωτικών στοιχείων τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (στο εξής «ΤΑΠΤΚ») από τα οποία αποτελείται το μέτρο LEADER: προπαρασκευαστική υποστήριξη, υλοποίηση των πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ, προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης (στο εξής «ΤΟΔ»), λειτουργικά έξοδα και συντονισμός, που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Δεν απαιτείται

Περιγραφή της χρήσης του συνόλου εργαλείων εκκίνησης LEADER, που αναφέρεται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, ως συγκεκριμένου τύπου προπαρασκευαστικής υποστήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

Περιγραφή του συστήματος συνεχούς εφαρμογής για τα έργα συνεργασίας LEADER που αναφέρεται στο άρθρο 44 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν απαιτείται

Η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα για την επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης

Δεν απαιτείται

Αιτιολόγηση της επιλογής των γεωγραφικών περιοχών στις οποίες θα εφαρμοστεί η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και των οποίων ο πληθυσμός υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Δεν απαιτείται

Συντονισμός με τα άλλα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (στο εξής «ΕΔΕΤ») όσον αφορά την ΤΑΠΤΚ, καθώς και πιθανές λύσεις σχετικά με τη χρήση της επιλογής του επικεφαλής ταμείου και τυχόν σφαιρικής συμπληρωματικότητα μεταξύ των ΕΔΕΤ κατά τη χρηματοδότηση της προπαρασκευαστικής υποστήριξης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

Δυνατότητα ή μη καταβολής προκαταβολών

Στο πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής μετά και από σχετικό αίτημα του δικαιούχου.

Καθορισμός των καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής, του οργανισμού πληρωμών και των ΤΟΔ στο πλαίσιο του LEADER, ιδίως όσον αφορά τη χωρίς διακρίσεις και διαφανή διαδικασία επιλογής και αντικειμενικά κριτήρια για την επιλογή των πράξεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Για την ορθή και χωρίς διακρίσεις διαχείριση του υπομέτρου προβλέπονται τα παρακάτω:

Η ΕΥΔ ΠΑΑ και η ΕΥΕ ΠΑΑ είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου, υποδείγματος πρόσκλησης & φακέλων υποψηφιότητας.
- Έλεγχος εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης & εφαρμογής.
- Συντονισμός διαχείρισης & εφαρμογής, παροχή οδηγιών & στήριξης στις ΔΑ των Περιφερειών & ΟΤΑ, παρακολούθηση & αξιολόγηση υλοποίησης του LEADER.
- Επιτόπιοι και εκ των υστέρων έλεγχοι.

Οι ΔΑ των Περιφερειών (Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης) είναι ο αρμόδιος φορέας για τα παρακάτω:

- Έλεγχος διαδικασίας προκήρυξης & δειγματοληπτικός έλεγχος αποτελεσμάτων.
- Σύνταξη απόφασης ένταξης / χρηματοδότησης.
- Δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος & αναγνώριση των δαπανών.
- Παρακολούθηση υλοποίησης του υπομέτρου.
- Αποστολή στοιχείων προς τη ΔΑ του ΠΑΑ και την ΕΥΕ ΠΑΑ..

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης και η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- Διαδικασία προκήρυξης & αξιολόγηση (καθορισμός κριτηρίων, προετοιμασία και δημοσίευση προκηρύξεων, παραλαβή προτάσεων υποψηφιότητας και αξιολόγηση αυτών, εξέταση ενστάσεων, σύνταξη ΤΔΕ, υπογραφή συμβάσεων με τους δικαιούχους των έργων που τελικά εντάσσονται).
- Παρακολούθηση (παραλαβή αιτημάτων πληρωμής, διοικητικός έλεγχος, επιτόπια επιθεώρηση, επιβεβαίωση οικονομικού/φυσικού αντικειμένου, καταβολή ενίσχυσης).
- Ολοκλήρωση έργου.

Η ΔΑ του ΠΑΑ είναι ο υπεύθυνος φορέας για την εφαρμογή του μέτρου. Για την ορθή υλοποίηση αυτού έχει εποπτικό ρόλο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης.

Ο Οργανισμός Πληρωμών είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των αντίστοιχων πληρωμών. Για να είναι δυνατή η εκτέλεση των αιτημάτων πληρωμής των δικαιούχων του υπομέτρου 19.2 από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης ο Οργανισμός Πληρωμών καταβάλλει μέρος του προϋπολογισμού του υπομέτρου σε ειδικό λογαριασμό που διατηρούν αποκλειστικά για το σκοπό αυτό οι ΟΤΔ. Οι όροι και οι προϋποθέσεις, αλλά και γενικότερα η διαδικασία της ανωτέρω καταβολής θα περιγράφεται αναλυτικά στο σχετικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο και δεν αφορά στις προκαταβολές στους δικαιούχους βάσει των άρθρων 45§4 και 63 καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Περιγραφή των προβλεπόμενων μηχανισμών συντονισμού και της συμπληρωματικότητας που εξασφαλίζεται με πράξεις οι οποίες στηρίζονται στο πλαίσιο άλλων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, ιδίως όσον αφορά: επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες και ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· επενδύσεις δυνάμει του άρθρου 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· και συνεργασία δυνάμει του άρθρου 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και ειδικότερα εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Στο πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων δίδεται η δυνατότητα στις ΟΤΔ να εντάξουν και να υλοποιήσουν και έργα συναφή με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 17, 19, 20 και 35 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Ειδικότερα, αναφορικά με την εφαρμογή των άρθρων αυτών μέσω των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης προβλέπονται τα κάτωθι:

Άρθρο 17: το μέτρο 4 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού», εκτός του υπομέτρου 4.1 «Επενδύσεις για τη βελτίωση των επιδόσεων και της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων», δύναται να υλοποιηθεί μέσω των τοπικών προγραμμάτων CLLD/LEADER, για έργα τα οποία δεν υπερβαίνουν τις 600.000 € ως προς τον προϋπολογισμό τους. Ο περιορισμός των 600.000 € στοχεύει στην ανάπτυξη μικρής κλίμακας έργων για τον τοπικό πληθυσμό. Τα έργα τα οποία πρόκειται να

εφαρμοστούν μέσω των τοπικών προγραμμάτων θα πρέπει να συνάδουν με την στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και κατ' επέκταση να είναι σύμφωνα με τα κριτήρια του κάθε τοπικού προγράμματος.

Άρθρο 19: το υπομέτρο 6.4 «Ενίσχυση επενδύσεων για μη γεωργικές δραστηριότητες» θα εφαρμοστεί αποκλειστικά και μόνο μέσω του υπομέτρου 19.2. Τα υπόλοιπα υπομέτρα του μέτρου 6 «Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων» δεν προβλέπεται να εφαρμοστούν μέσω των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Άρθρο 20: το μέτρο 7 «Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές» θα εφαρμοστεί αποκλειστικά και μόνο μέσω του υπομέτρου 19.2. με εξαίρεση τα υπομέτρα 7.1 «Εκπόνηση μελετών δήμων για τον προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών» και 7.3 «Ανάπτυξη δημόσιων υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές» τα οποία δεν προβλέπεται να εφαρμοστούν μέσω των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, το υπομέτρο 7.6 «Δράσεις ανάδειξης, διατήρησης και προστασίας των τοπικών αγροτικών οικοσυστημάτων», το οποίο θα υλοποιηθεί και μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 για την κάλυψη αγροτικών περιοχών εκτός περιοχών εφαρμογής CLLD/LEADER, θα ισχύσουν οι αρχές κριτηρίων, όπως αυτές περιγράφονται στο αντίστοιχο υπομέτρο του ΠΑΑ 2014-2020.

Άρθρο 35: μέσω των τοπικών προγραμμάτων CLLD/LEADER δύναται να υλοποιηθούν έργα συνεργασίας στο πλαίσιο του μέτρου 16 «Συνεργασία», με εξαίρεση το υπομέτρο 16.1 «Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και την βιωσιμότητα της γεωργίας», και με την προϋπόθεση ότι ο σκοπός, το αποτέλεσμα και οι ωφελούμενοι αυτών αφορούν την περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος. Ειδικότερα, για τα υπομέτρα 16.4 «Οριζόντια και κάθετη συνεργασία για βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές και δραστηριότητες προώθησης» και 16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή», τα οποία θα υλοποιηθούν και μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 για την κάλυψη αγροτικών περιοχών εκτός περιοχών εφαρμογής CLLD/LEADER, θα ισχύσουν οι αρχές κριτηρίων, όπως αυτές περιγράφονται στα αντίστοιχα υπομέτρα του ΠΑΑ 2014-2020.

8.2.16.3.3. 19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)

Επιμέρους μέτρο:

- 19.3 - Προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας στο πλαίσιο τοπικής δράσης

8.2.16.3.3.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο υπομέτρο περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες ενέργειες και διαδικασίες που στοχεύουν στην ενίσχυση της συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ περιοχών προκειμένου να αναπτυχθούν νέοι τρόποι και διαδικασίες για την αντιμετώπιση προβλημάτων των επιλεγμένων αγροτικών περιοχών.

Τα σχέδια συνεργασίας πρέπει να συνάδουν με τις τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές των περιοχών παρέμβασης των εταίρων, να αποτυπώνουν διακριτούς και μετρήσιμους στόχους, καθώς και να αποδεικνύεται η διάχυση των αποτελεσμάτων του σχεδίου στον τοπικό πληθυσμό. Τα οφέλη των σχεδίων συνεργασίας μπορούν να έχουν επιπτώσεις /αποτελέσματα και σε περιοχές εκτός της περιοχής εφαρμογής των εγκεκριμένων τοπικών προγραμμάτων. Είναι υποχρεωτικό η κάθε υποβαλλόμενη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης να περιέχει τουλάχιστον ένα προσχέδιο διατοπικής ή / και διακρατικής συνεργασίας στο οποίο θα αποτυπώνονται οι προτάσεις για το/τα δυνητικά σχέδια συνεργασίας.

8.2.16.3.3.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

8.2.16.3.3.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Άρθρο 65 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
- Άρθρα 44 και 61 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.
- Η Οδηγία 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων – προμηθειών – υπηρεσιών.

Τα έργα που θα ενταχθούν και θα υλοποιηθούν στην εν λόγω δράση πρέπει να είναι σύμφωνα με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο.

8.2.16.3.3.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του υπομέτρου είναι οι ΟΤΔ, μέλη της εκάστοτε συνεργασίας, που υλοποιούν τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων σύμφωνα με τα άρθρα του Καν. 1303/2013 (ειδικά άρθρα 32-35).

Στα σχέδια συνεργασίας, απαιτείται ο ορισμός ενός εκ των εταίρων ως συντονιστή. Δυνητικά, δικαιούχοι του υπομέτρου μπορούν να είναι και φορείς που εξυπηρετούν συμφέροντα του Δημοσίου ή συλλογικά συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης των τοπικών προγραμμάτων ή έχουν αποδεδειγμένη εμπειρία σχετική με το θέμα της συνεργασίας και από το καταστατικό τους προκύπτει η δυνατότητα υλοποίησης των προτεινόμενων ενεργειών.

Η ενίσχυση καταβάλλεται σε κάθε ένα από τα μέλη της συνεργασίας για τις δαπάνες που υλοποιεί.

8.2.16.3.3.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες θεωρούνται οι ενέργειες και οι αντίστοιχες δαπάνες που αφορούν την προετοιμασία του σχεδίου (προπαρασκευαστική φάση), καθώς και την υλοποίηση των δράσεων που περιγράφονται στο σχέδιο.

Η προπαρασκευαστική φάση περιλαμβάνει την περιγραφή του σχεδίου και των ενεργειών που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων, τη συνάφεια του σχεδίου με τη στρατηγική του τοπικού προγράμματος, το συμφωνητικό συνεργασίας των εταίρων του σχεδίου, την κατανομή ανά δράση / ενέργεια και εταίρο, των στόχων του σχεδίου, καθώς και των δράσεων διάχυσης των αποτελεσμάτων αυτού. Η φάση αυτή είναι προαιρετική και δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για τα σχέδια συνεργασίας που υλοποιήθηκαν κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2014 και συνεχίζουν στη νέα προγραμματική περίοδο. Αναλυτικότερα, κατά την προπαρασκευαστική φάση επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που συνδέονται με την αναζήτηση και επιλογή εταίρων, δαπάνες για τον σχεδιασμό των δράσεων του σχεδίου συνεργασίας, καθώς και δαπάνες για την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης στο πλαίσιο κατάρτισης και εξειδίκευσης των ενεργειών του σχεδίου. Οι δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του σχεδίου συνεργασίας.

Οι ενέργειες και οι επιλέξιμες δαπάνες μεταξύ της προπαρασκευαστικής και της φάσης υλοποίησης πρέπει να είναι διακριτές.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής μετά από σχετικό αίτημα του δικαιούχου.

8.2.16.3.3.6. Όροι επιλεξιμότητας

Τα σχέδια συνεργασίας θα πρέπει:

- Να είναι συνδεδεμένα με την στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και να αποδεικνύεται η συμπληρωματικότητα τους με τις επιμέρους δράσεις του τοπικού προγράμματος.
- Να είναι δυνατή και μετρήσιμη η αποτύπωση των αποτελεσμάτων.

8.2.16.3.3.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην υλοποίηση σχεδίων συνεργασίας τα οποία συμβάλουν:

- Στην ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων.
- Στην ενίσχυση δράσεων για την αντιμετώπιση της φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων και της κοινωνικής απομόνωσης.
- Στην υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων.
- Στην ενίσχυση περιβαλλοντικών δράσεων.

8.2.16.3.3.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Η ενθάρρυνση ανάπτυξης και υλοποίησης σχεδίων συνεργασίας αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη συλλογικών δράσεων και ως εκ τούτου η ένταση ενίσχυσης της προπαρασκευαστικής φάσης αλλά και της φάσης υλοποίησης των σχεδίων συνεργασίας καθορίζεται σε 100%. Ο προϋπολογισμός της προπαρασκευαστικής φάσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 30.000 € και το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του σχεδίου συνεργασίας. Δύναται η χορήγηση προκαταβολής. Η τελική πληρωμή του κάθε σχεδίου συνεργασίας θα πραγματοποιείται μετά και την εξέταση ολοκλήρωσης των ενεργειών διάχυσης των αποτελεσμάτων αυτού.

8.2.16.3.3.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.16.3.3.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου είναι οι παρακάτω:

- 1.Ειδικότερα στις περιπτώσεις ΟΤΔ οι οποίες δεν έχουν υλοποιήσει κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, υπάρχει ο κίνδυνος αδυναμίας εξεύρεσης σχεδίου συνεργασίας και εταίρων.
- 2.Για επίτευξη των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων των σχεδίων συνεργασίας είναι πολύ σημαντικό από το σχεδιασμό του σχεδίου να προβλέπονται μετρήσιμοι στόχοι, καθώς και η διάχυση των αποτελεσμάτων στο σύνολο του τοπικού πληθυσμού.
- 3.Τα σχέδια που πρόκειται να υλοποιηθούν πρέπει να συνάδουν με την στρατηγική του τοπικού προγράμματος, καθώς και να στοχεύουν στους γενικούς και ειδικούς στόχους αυτού. Η υλοποίηση σχεδίων συνεργασίας που δεν πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις δεν συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων των τοπικών προγραμμάτων.

8.2.16.3.3.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των πιθανών κινδύνων κατά την υλοποίηση του υπομέτρου και την ορθή υλοποίηση των σχεδίων συνεργασίας θα προβλεφτούν τα παρακάτω:

1.Στις περιπτώσεις όπου οι ΟΤΔ αδυνατούν να ξεκινήσουν σχέδια συνεργασίας το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) είναι το αρμόδιο όργανο για τα παρακάτω:

- Διερεύνηση των δυνατοτήτων ένταξης της ΟΤΔ σε κάποιο άλλο σχήμα συνεργασίας.
- Διερεύνηση για την επιλογή νέου διατοπικού ή διακρατικού σχεδίου.

2.Τα σχέδια συνεργασίας πρέπει να αποτυπώνουν διακριτούς και μετρήσιμους στόχους, καθώς και να αποδεικνύεται η διάχυση των αποτελεσμάτων του σχεδίου στον τοπικό πληθυσμό. Για τον λόγο αυτό απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκριση αλλά και την ενδιάμεση ή τελική πληρωμή των σχεδίων συνεργασίας είναι η αναλυτική αποτύπωση των ανωτέρω στο σχέδιο δράσης, καθώς και η παροχή αποδεικτικών για την υλοποίησή τους.

3.Η υλοποίηση των προτεινόμενων από τις ΟΤΔ σχεδίων συνεργασίας πραγματοποιείται μετά και την εξέταση τους ως προς την συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων της τοπικής στρατηγικής. Για τον λόγο αυτό και η οποιαδήποτε τροποποίηση στην εφαρμογή του υπο-μέτρου εξετάζεται από την ΕΥΕ ΠΑΑ ως προς την συμβολή της στην τοπική στρατηγική.

8.2.16.3.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η ορθή εφαρμογή του υπομέτρου διασφαλίζεται μέσω της επιλογής των σχεδίων συνεργασίας τα οποία εναρμονίζονται με τις ανάγκες της τοπικής στρατηγικής ανάπτυξης όπως αυτές αποτυπώνονται στις SWOT αναλύσεις των τοπικών προγραμμάτων.

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία από τη ΔΑ του ΠΑΑ όσο και από τις υφιστάμενες Ομάδες Τοπικής Δράσης, η οποία σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.16.3.3.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

8.2.16.3.3.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Περιγραφή των υποχρεωτικών στοιχείων τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (στο εξής «ΤΑΠΤΚ») από τα οποία αποτελείται το μέτρο LEADER: προπαρασκευαστική υποστήριξη, υλοποίηση των πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ, προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης (στο εξής «ΤΟΔ»), λειτουργικά έξοδα και συντονισμός, που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Δεν απαιτείται

Περιγραφή της χρήσης του συνόλου εργαλείων εκκίνησης LEADER, που αναφέρεται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, ως συγκεκριμένου τύπου προπαρασκευαστικής υποστήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

Περιγραφή του συστήματος συνεχούς εφαρμογής για τα έργα συνεργασίας LEADER που αναφέρεται στο άρθρο 44 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Η ενθάρρυνση ανάπτυξης και υλοποίησης σχεδίων συνεργασίας αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη συλλογικών δράσεων και ως εκ τούτου είναι επιθυμητή η ενίσχυση της εφαρμογής τους.

Τα σχέδια συνεργασίας μπορούν να υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων στην ΕΥΕ ΠΑΑ, η οποία είναι ο αρμόδιος φορέας για την εξέταση και έγκρισή τους. Στις περιπτώσεις όπου οι Ομάδες Τοπικής Δράσης αδυνατούν να υλοποιήσουν τα προβλεπόμενα σχέδια συνεργασίας το κράτος μέλος δύναται να θεσπίσει ένα σύστημα συνεχούς εφαρμογής. Αναλυτικότερα, το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) είναι το αρμόδιο όργανο για τα παρακάτω:

- Διερεύνηση των δυνατοτήτων ένταξης της ΟΤΔ σε κάποιο άλλο σχήμα συνεργασίας που υλοποιεί δράσεις σχετικές με τους στόχους και τις ανάγκες του εν λόγω τοπικού προγράμματος.
- Διερεύνηση για την επιλογή νέου διατοπικού ή διακρατικού σχεδίου στο οποίο θα μπορεί να ενταχθούν ΟΤΔ οι οποίες παρουσιάζουν αδυναμία υλοποίησης σχεδίων συνεργασίας. Στις περιπτώσεις αυτές η προπαρασκευαστική φάση υλοποιείται υπό την επίβλεψη του ΕΑΔ το οποίο δύναται να συμβάλει με ενέργειες του στη συγκέντρωση των εταίρων, στην προετοιμασία του πλάνου συνεργασίας, στην αποτύπωση των ενεργειών του σχεδίου. Κατά την φάση της υλοποίησης του σχεδίου, και μόνο όταν κρίνεται απαραίτητο, το ΕΑΔ υποβοηθά στην πραγματοποίηση των δράσεων του σχεδίου.

Σε κάθε περίπτωση τα σχέδια που θα επιλεγούν θα πρέπει να πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις όπως αυτές διατυπώνονται στην περιγραφή του υπομέτρου (σύνδεση με την τοπική στρατηγική, SWOT ανάλυση, κλπ).

Η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα για την επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης

Δεν απαιτείται

Αιτιολόγηση της επιλογής των γεωγραφικών περιοχών στις οποίες θα εφαρμοστεί η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και των οποίων ο πληθυσμός υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Δεν απαιτείται

Συντονισμός με τα άλλα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (στο εξής «ΕΔΕΤ») όσον αφορά την ΤΑΠΤΚ, καθώς και πιθανές λύσεις σχετικά με τη χρήση της επιλογής του επικεφαλής ταμείου και τυχόν σφαιρικής συμπληρωματικότητα μεταξύ των ΕΔΕΤ κατά τη χρηματοδότηση της προπαρασκευαστικής υποστήριξης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

Δυνατότητα ή μη καταβολής προκαταβολών

Στο πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής μετά και από σχετικό αίτημα του δικαιούχου

Καθορισμός των καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής, του οργανισμού πληρωμών και των ΤΟΔ στο πλαίσιο του LEADER, ιδίως όσον αφορά τη χωρίς διακρίσεις και διαφανή διαδικασία επιλογής και αντικειμενικά κριτήρια για την επιλογή των πράξεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Για την ορθή και χωρίς διακρίσεις διαχείριση του υπομέτρου προβλέπονται τα παρακάτω:

Η ΕΥΔ ΠΑΑ και η ΕΥΕ ΠΑΑ είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου και απαιτούμενων υποδειγμάτων και στοιχείων.
- Έλεγχοι εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης & εφαρμογής.
- Συντονισμός διαχείρισης & εφαρμογής, παροχή οδηγιών & στήριξης στις ΔΑ των Περιφερειών & ΟΤΔ, παρακολούθηση & αξιολόγηση υλοποίησης του LEADER.
- Σύστημα συνεχούς εφαρμογής (ΕΑΔ).
- Επιτόπιοι έλεγχοι.
- Εξέταση και έγκριση των προτεινόμενων σχεδίων συνεργασίας.
- Σύνταξη απόφασης ένταξης / χρηματοδότησης.
- Διοικητικός έλεγχος & αναγνώριση των δαπανών.
- Παρακολούθηση υλοποίησης του υπομέτρου.
- Έλεγχος διάχυσης αποτελεσμάτων σχεδίου συνεργασίας.
- Αποστολή στοιχείων προς τη ΔΑ του ΠΑΑ.

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης και η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- 1ο στάδιο – Προπαρασκευαστική φάση (αναζήτηση εταίρων, κατάρτιση σχεδίου δράσης, σύνταξη ΤΔΕ, εξόφληση των δαπανών και αποστολή αιτήματος εκκαθάρισης, ολοκλήρωση προπαρασκευαστικής φάσης).
- 2ο στάδιο – Υλοποίηση (υλοποίηση ενεργειών σχεδίου δράσης και εξόφληση αντίστοιχων δαπανών, αποστολή αιτήματος εκκαθάρισης, διάχυση αποτελεσμάτων, ολοκλήρωση σχεδίου).

Η ΔΑ του ΠΑΑ είναι ο υπεύθυνος φορέας για την εφαρμογή του μέτρου. Για την ορθή υλοποίηση αυτού έχει εποπτικό ρόλο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης.

Ο Οργανισμός Πληρωμών είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των αντίστοιχων πληρωμών.

Περιγραφή των προβλεπόμενων μηχανισμών συντονισμού και της συμπληρωματικότητας που εξασφαλίζεται με πράξεις οι οποίες στηρίζονται στο πλαίσιο άλλων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, ιδίως όσον αφορά: επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες και ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· επενδύσεις δυνάμει του άρθρου 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· και συνεργασία δυνάμει του άρθρου 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και ειδικότερα εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Δεν απαιτείται

8.2.16.3.4. 19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμφύχωση

Επιμέρους μέτρο:

- 19.4 - Στήριξη για λειτουργικά έξοδα και συντονισμό

8.2.16.3.4.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Στο υπομέτρο περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες ενέργειες και διαδικασίες που στοχεύουν στη στήριξη των Ομάδων Τοπικής Δράσης, οι οποίες επιλέγονται για την υλοποίηση προγράμματος τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής σε αγροτικές περιοχές στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί ως προς:

- Την υποστήριξη και εμφύχωση των εν δυνάμει δικαιούχων των τοπικών προγραμμάτων.
- Τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της εφαρμογής των δράσεων και των προγραμμάτων.
- Αναλυτικότερα, σκοπός του υπομέτρου είναι η στήριξη της λειτουργίας των ΟΤΔ αναφορικά με τη στελέχωση (συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων μετακινήσεων), τα λειτουργικά έξοδα, τον εξοπλισμό και την μηχανοργάνωση, την εκπόνηση μελετών και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, τις ενέργειες πληροφόρησης και εμφύχωσης, τις ενέργειες επιμόρφωσης, καθώς και ενέργειες αυτό-αξιολόγησης/αξιολόγησης των ΟΤΔ.

8.2.16.3.4.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

8.2.16.3.4.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

- Τα άρθρα 32, 35 και 65 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
- Τα άρθρα 41, 44 και 61 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.
- Η Οδηγία 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων – προμηθειών – υπηρεσιών.

8.2.16.3.4.4. Δικαιούχοι

Οι ΟΤΔ που υλοποιούν τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων σύμφωνα με τα άρθρα 32 και 35 του Καν. 1303/2013.

8.2.16.3.4.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες του υπομέτρου είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού προγράμματος και σχετίζονται με τα ακόλουθα:

- τη στελέχωση, τις μετακινήσεις, τα λειτουργικά έξοδα που συνδέονται με τη διαχείριση της υλοποίησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης,
- τον εξοπλισμό και την μηχανοργάνωση των ΟΤΔ,
- την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης των δικαιούχων για την προετοιμασία, την υλοποίηση, καθώς και την λειτουργία των επενδυτικών τους σχεδίων,
- την εκπόνηση μελετών και εν γένει παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σχετικών με το τοπικό πρόγραμμα,
- τις ενέργειες πληροφόρησης για την περιοχή παρέμβασης και την τοπική αναπτυξιακή στρατηγική, τις ενέργειες εμπύχωσης, τη διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής του τοπικού προγράμματος,
- τις ενέργειες επιμόρφωσης των στελεχών των ΟΤΔ αλλά και των εκπροσώπων των φορέων που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του προγράμματος (πχ τα μέλη του Επιπέδου Λήψης Αποφάσεων),
- ενέργειες αυτό-αξιολόγησης/αξιολόγησης των ΟΤΔ και των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Εν όψει της πολυταμειακής προσέγγισης δύναται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ οι λειτουργικές δαπάνες των τοπικών στρατηγικών και εταιρικών σχημάτων, οι οποίες θα αφορούν εκτός των παρεμβάσεων ΕΓΤΑΑ και τα λοιπά οικεία Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, και ΕΤΘΑ), εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις για τις σχεδιαζόμενες τοπικές στρατηγικές:

i)η περιοχή παρέμβασης ΕΤΠΑ και ΕΚΤ να ταυτίζεται ή να είναι υποσύνολο της περιοχής εφαρμογής σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα,

ii)η περιοχή παρέμβασης ΕΤΘΑ να ταυτίζεται κατά τουλάχιστον στο 50% με την περιοχή εφαρμογής σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα,

iii)οι τοπικές στρατηγικές αφορούν το ΕΓΤΑΑ (προσέγγιση) σε προϋπολογισμό σε ποσοστό 50% και άνω σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής μετά και από σχετικό αίτημα του δικαιούχου

8.2.16.3.4.6. Όροι επιλεξιμότητας

Όλες οι εγκεκριμένες Ομάδες Τοπικής Δράσης για την κάλυψη δαπανών που σχετίζονται με την λειτουργία τους, τις ενέργειες εμπύχωσης και τις λοιπές επιλέξιμες δαπάνες.

8.2.16.3.4.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Η εφαρμογή του υπομέτρου αφορά την κάλυψη δαπανών των εγκεκριμένων ΟΤΔ αναφορικά με την υλοποίηση των τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης, των δαπανών εμπύχωσης του τοπικού πληθυσμού,

καθώς και των λοιπών επιλέξιμων δαπανών και συνεπώς δεν έχει εφαρμογή η θέσπιση κριτηρίων επιλογής.

8.2.16.3.4.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Ένταση ενίσχυσης ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος υπο-μέτρου παρέχεται στους δικαιούχους ως επιχορήγηση και μπορεί να ανέλθει μέχρι το 20% της συνολικής δημόσιας δαπάνης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (άρθρο 35 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013) και του τοπικού προγράμματος. Στις περιπτώσεις όπου προκύπτει η ενεργοποίηση δράσεων / ενεργειών σε συγκεκριμένες κατηγορίες έργων που συμβάλουν στην ανάπτυξη της καινοτομίας, των συλλογικών δράσεων, της δικτύωση και της συνεργασίας (όπως αυτά θα εξειδικευτούν στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής), σε ποσοστό άνω του 10% του προϋπολογισμού των υπομέτρων 19.2 και 19.3, το ανωτέρω ποσοστό στήριξης του υπομέτρου μπορεί να ανέλθει μέχρι το 25% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του τοπικού προγράμματος. Στις περιπτώσεις όπου μία ΟΤΔ επιθυμεί να κάνει χρήση του ανωτέρου αυξημένου ποσοστού δηλώνει το ποσοστό συμμετοχής του υπομέτρου στο συνολικό τοπικό πρόγραμμα κατά την υποβολή προς αξιολόγηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης σε σχετικό χρηματοδοτικό πίνακα. Η ΟΤΔ μπορεί να κάνει χρήση των πόρων που υπερβαίνουν το 20%, στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.4, μόνο αφού συμβασιοποιήσουν τα σχετικά έργα στο ποσοστό που προβλέπεται.

Το 5% κατ' ελάχιστο του συνολικού προϋπολογισμού του υπο-μέτρου θα πρέπει να αφορά δραστηριότητες εμψύχωσης του τοπικού πληθυσμού.

Η καταβολή προκαταβολής είναι δυνατή μετά από σχετικό αίτημα του δικαιούχου – ΟΤΔ (άρθρο 42 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013).

Ο υπολογισμός των έμμεσων δαπανών γίνεται κατ' αποκοπή με ποσοστό 15% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού, (άρθρο 68, παρ. 1β του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013).

8.2.16.3.4.9. Επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.16.3.4.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Οι κίνδυνοι κατά την εφαρμογή του υπομέτρου είναι οι παρακάτω:

1. Κατά την υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων υπάρχει περίπτωση να προκύψει η αναγκαιότητα τροποποίηση κάποιων εξ αυτών σε βαθμό ώστε η τροποποίηση να επιφέρει τροποποιήσεις και στους στόχους της εγκεκριμένης στρατηγικής.
2. Η οικονομική επιφάνεια των εταιρικών σχημάτων των ΟΤΔ αποτελεί σημείο αξιολόγησης των τοπικών προγραμμάτων. Δεδομένου όμως ότι τα οικονομικά στοιχεία των εταιρειών δύναται να μεταβληθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων υπάρχει ο δυνητικός κίνδυνος αδυναμίας ολοκλήρωσης κάποιου εκ των προγραμμάτων.
3. Ειδικότερα στις περιπτώσεις ΟΤΔ οι οποίες δεν έχουν υλοποιήσει κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, υπάρχει ο κίνδυνος καθυστέρησης των απαιτούμενων διαδικασιών.

8.2.16.3.4.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

Για τον μετριασμό των πιθανών κινδύνων κατά την υλοποίηση του υπομέτρου θα προβλεφτούν οι παρακάτω δράσεις:

1. Αρμόδιοι φορείς για την εξέταση των αιτημάτων τροποποίησης των τοπικών προγραμμάτων είναι η ΕΥΔ ΠΑΑ. Στις περιπτώσεις όπου η τροποποίηση επηρεάζει τους αρχικούς στόχους και τη στρατηγική του προγράμματος, συνοδευτικά του αιτήματος θα πρέπει να υπάρχει μελέτη στην οποία να στοιχειοθετείται η αναγκαιότητα της εν λόγω τροποποίησης.
2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μία ΟΤΔ αδυνατεί να υλοποιήσει το τοπικό της πρόγραμμα η αρμόδια διαχειριστική αρχή της Περιφέρειας και η ΕΥΕ ΠΑΑ είναι ο υπεύθυνος φορέας για τη συνέχιση της υλοποίησης και την ολοκλήρωση αυτού.
3. Για την αποφυγή καθυστερήσεων κατά την υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων, και ειδικότερα στις περιπτώσεις ΟΤΔ οι οποίες δεν έχουν υλοποιήσει κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, η ΔΑ του ΠΑΑ και η ΕΥΕ ΠΑΑ σε συνεργασία με τις ΔΑ των Περιφερειών παρέχουν τεχνική υποστήριξη. Η τεχνική υποστήριξη θα αφορά την έκδοση πρωτότυπων / σχεδίων εγγράφων και σχετικών οδηγιών, καθώς και λοιπές υποστηρικτικές ενέργειες με σκοπό την εύρυθμη υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων.

8.2.16.3.4.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η ορθή εφαρμογή του υπομέτρου διασφαλίζεται μέσω της ορθής επιλογής των ΟΤΔ βάσει και των κριτηρίων αξιολόγησης, καθώς και από την συνεχή παροχή υποστήριξης από τη ΔΑ του ΠΑΑ, την ΕΥΕ ΠΑΑ και τις ΔΑ των Περιφερειών.

Επειδή το συγκεκριμένο υπομέτρο έχει εφαρμοστεί στη Ελλάδα και κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υπάρχει σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία, το από τη ΔΑ του ΠΑΑ όσο και από τις υφιστάμενες Ομάδες Τοπικής Δράσης, η οποία σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες παραπάνω δράσεις μετριασμού των κινδύνων θα συνεισφέρουν στην αποτελεσματική και ορθή υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

8.2.16.3.4.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

8.2.16.3.4.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

Περιγραφή των υποχρεωτικών στοιχείων τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (στο εξής «ΤΑΠΤΚ») από τα οποία αποτελείται το μέτρο LEADER: προπαρασκευαστική υποστήριξη, υλοποίηση των πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ, προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης (στο εξής «ΤΟΔ»), λειτουργικά έξοδα και συντονισμός, που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Δεν απαιτείται

Περιγραφή της χρήσης του συνόλου εργαλείων εκκίνησης LEADER, που αναφέρεται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, ως συγκεκριμένου τύπου προπαρασκευαστικής υποστήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

Περιγραφή του συστήματος συνεχούς εφαρμογής για τα έργα συνεργασίας LEADER που αναφέρεται στο άρθρο 44 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Δεν απαιτείται

Η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα για την επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο

Αιτιολόγηση της επιλογής των γεωγραφικών περιοχών στις οποίες θα εφαρμοστεί η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και των οποίων ο πληθυσμός υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Δεν απαιτείται

Συντονισμός με τα άλλα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (στο εξής «ΕΔΕΤ») όσον αφορά την ΤΑΠΤΚ, καθώς και πιθανές λύσεις σχετικά με τη χρήση της επιλογής του επικεφαλής ταμείου και τυχόν σφαιρικής συμπληρωματικότητα μεταξύ των ΕΔΕΤ κατά τη χρηματοδότηση της προπαρασκευαστικής υποστήριξης

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο μέτρο.

Δυνατότητα ή μη καταβολής προκαταβολών

Στο πλαίσιο υλοποίησης του υπομέτρου είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής μετά και από σχετικό αίτημα του δικαιούχου

Καθορισμός των καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής, του οργανισμού πληρωμών και των ΤΟΔ στο πλαίσιο του LEADER, ιδίως όσον αφορά τη χωρίς διακρίσεις και διαφανή διαδικασία επιλογής και αντικειμενικά

κριτήρια για την επιλογή των πράξεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Για την ορθή και χωρίς διακρίσεις διαχείριση του υπομέτρου προβλέπονται τα παρακάτω:

Η ΔΑ του ΠΑΑ και η ΕΥΕ ΠΑΑ είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου, απαιτούμενων εγχειριδίων, κλπ.
- Έλεγχοι εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης & εφαρμογής.
- Συντονισμός διαχείρισης & εφαρμογής, παροχή οδηγιών & στήριξης στις ΔΑ των Περιφερειών & ΟΤΔ, παρακολούθηση & αξιολόγηση υλοποίησης του LEADER.
- Επιτόπιοι έλεγχοι.

Οι ΔΑ των Περιφερειών (Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης) είναι ο αρμόδιος φορέας για τα παρακάτω:

- Έλεγχος τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων.
- Εξέταση τήρησης των ανώτατων ποσοστών που αφορούν τον προϋπολογισμό του υπομέτρου, καθώς και των δράσεων εμφύχωσης.
- Διοικητικός έλεγχος & αναγνώριση των δαπανών.
- Αποστολή στοιχείων προς τη ΔΑ του ΠΑΑ και την ΕΥΕ ΠΑΑ.

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης και η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- Υλοποίηση δράσεων υπομέτρου (διοικητικές εργασίες, εμφύχωση, κλπ).
- Εξόφληση των δαπανών.
- Αποστολή αιτήματος για εκκαθάριση δαπανών.

Η ΔΑ του ΠΑΑ είναι ο υπεύθυνος φορέας για την εφαρμογή του μέτρου. Για την ορθή υλοποίηση αυτού έχει εποπτικό ρόλο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης.

Ο Οργανισμός Πληρωμών είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των αντίστοιχων πληρωμών.

Περιγραφή των προβλεπόμενων μηχανισμών συντονισμού και της συμπληρωματικότητας που εξασφαλίζεται με πράξεις οι οποίες στηρίζονται στο πλαίσιο άλλων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, ιδίως όσον αφορά: επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες και ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· επενδύσεις δυνάμει του άρθρου 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· και συνεργασία δυνάμει του άρθρου 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και ειδικότερα εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Δεν απαιτείται

8.2.16.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.16.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Ισχύουν όσα αναφέρονται στα υπομέτρα

8.2.16.4.2. Δράσεις μετριασμού

Ισχύουν όσα αναφέρονται στα υπομέτρα.

8.2.16.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Η Ισχύουν όσα αναφέρονται στα υπομέτρα.

8.2.16.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται

8.2.16.6. Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο

Περιγραφή των υποχρεωτικών στοιχείων τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (στο εξής «ΤΑΠΤΚ») από τα οποία αποτελείται το μέτρο LEADER: προπαρασκευαστική υποστήριξη, υλοποίηση των πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ, προετοιμασία και υλοποίηση δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης (στο εξής «ΤΟΔ»), λειτουργικά έξοδα και συντονισμός, που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Στο πλαίσιο υλοποίησης του μέτρου προβλέπονται τα παρακάτω υπομέτρα:

19.1 Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης

19.2 Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)

19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)

19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμφύχωση

Περιγραφή της χρήσης του συνόλου εργαλείων εκκίνησης LEADER, που αναφέρεται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, ως συγκεκριμένου τύπου προπαρασκευαστικής υποστήριξης, κατά περίπτωση

Στο πλαίσιο εφαρμογής του μέτρου δεν προβλέπεται η ενεργοποίηση του εργαλείου εκκίνησης LEADER. Δεδομένης της μακροχρόνιας εμπειρίας στον σχεδιασμό προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης όπως τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικών Χώρων (ΟΠΑΑΧ) και το LEADER, καθώς και λόγω του ότι έχουν αναπτυχθεί σχετικά εταιρικά σχήματα (αναπτυξιακές εταιρείες) στο σύνολο της χώρας τα οποία έχουν διαχειριστεί ή διαχειρίζονται αναπτυξιακά τοπικά προγράμματα, το συγκεκριμένο εργαλείο δεν κρίνεται απαραίτητο.

Περιγραφή του συστήματος συνεχούς εφαρμογής για τα έργα συνεργασίας LEADER που αναφέρεται στο άρθρο 44 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο υπομέτρο 19.3.

Η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα για την επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης

Η επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης θα πραγματοποιηθεί μετά από ανοιχτή διαγωνιστική διαδικασία. Στην περίπτωση όπου δεν καλυφτεί ο απαιτούμενος αριθμός των 50 περιοχών, και με την προϋπόθεση ότι προκύπτουν αδιάθετα ποσά από τη διαδικασία επιλογής των περιοχών, και εντός εξαμήνου από την ολοκλήρωση της πρώτης πρόσκλησης και επιλογής τοπικών προγραμμάτων, δύναται η δυνατότητα επανάληψης της διαδικασίας. Ο 1ος γύρος της διαγωνιστικής διαδικασίας θα ολοκληρωθεί 2 έτη από την έγκριση του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης / ΕΣΠΑ 2014 – 2020. Η διαδικασία υποβολής, αξιολόγησης και ένταξης των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, που θα υλοποιηθούν σε επίπεδο χώρας, θα έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι τις 31/12/2017, σύμφωνα και με το άρθρο 33 παρ. 4 του Καν (ΕΕ) 1303/2013. Η 1η πρόσκληση θα αφορά την εφαρμογή του 19.1 αλλά και την επιλογή των τοπικών στρατηγικών και προγραμμάτων. Η πρόσκληση θα αποτελείται από δύο διακριτά μέρη. Το πρώτο μέρος θα αφορά αποκλειστικά το υπομέτρο 19.1 ενώ το δεύτερο μέρος θα αφορά την υποβολή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.

Το μέρος της πρόσκλησης που αφορά την προπαρασκευαστική φάση - υπομέτρο 19.1 / ΦΑΚΕΛΟΣ 1 - περιλαμβάνει:

- Περιγραφή και τεκμηρίωση της εταιρικής σύνθεσης του φορέα υποβολής πρότασης.
- Αναλυτική περιγραφή και ανάλυση της περιοχής εφαρμογής.

Το μέρος της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης / πρόγραμμα – ΦΑΚΕΛΟΣ 2 - περιλαμβάνει:

- SWOT ανάλυση.
- Ανάλυση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
- Αναλυτική περιγραφή των ενεργειών/έργων για την επίτευξη των στόχων.
- Χρηματοδοτικούς πίνακες και πίνακες δεικτών.
- Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.
- Διαδικασία αυτοαξιολόγησης.

Όλες οι ενδιαφερόμενες ΟΤΔ, στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης, υποχρεούνται να καταθέσουν τον Φάκελο 1ο (υπομέτρο 19.1), ο οποίος θα εξεταστεί ως προς την πληρότητα και κανονικότητα του με κριτήρια επιλεξιμότητας. Οι ΟΤΔ των οποίων ο Φάκελος 1 αξιολογείται θετικά υποχρεούνται εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (το οποίο αναγράφεται ρητά στην πρόσκληση) να υποβάλουν και τον Φάκελο 2 (Τοπική Στρατηγική και πρόγραμμα). Με την υποβολή και του φακέλου 2 διενεργείται εξέταση πληρότητας κριτηρίων επιλεξιμότητας του Φακέλου 2 και βαθμολόγηση της συνολικής πρότασης (Φάκελος 1 και Φάκελος 2). Η καταβολή της ενίσχυσης στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.1 προϋποθέτει την κάλυψη των κριτηρίων επιλεξιμότητας του υπομέτρου (Φάκελος 1), καθώς και την υποβολή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (Φάκελος 2).

Κατά τη διενέργεια της 2ης πρόσκλησης η υποβολή των Φακέλων 1 και 2 θα πραγματοποιηθεί σε διαφορετικούς χρόνους με σκοπό να δοθεί περισσότερος χρόνος στις ενδιαφερόμενες ΟΤΔ αναφορικά με την προετοιμασία της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.

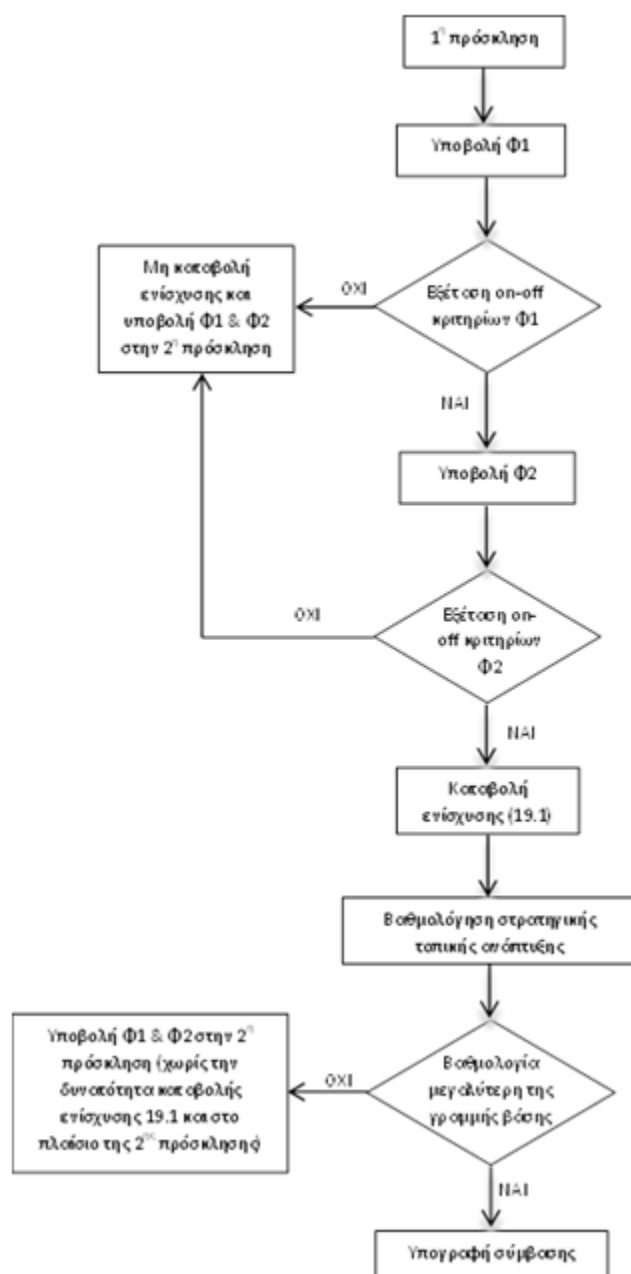
Διάγραμμα διαδικασίας 1ης πρόσκλησης (επισυναπτόμενη εικόνα)

Η 1η πρόσκληση για την διαδικασία επιλογής στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης αναμένεται να διενεργηθεί στις αρχές του 4ου τετράμηνου του 2015. Αντίστοιχα η 2η πρόσκληση αναμένεται να διενεργηθεί στις αρχές του 4ου τετράμηνου του 2016.

Η αξιολόγηση και επιλογή των περιοχών εφαρμογής και τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης, καθώς και η εξέταση της συνέργειας και συμπληρωματικότητας των δράσεων μεταξύ των Ταμείων στις περιπτώσεις πολυταμειακών προσεγγίσεων (Φάκελος 1 και Φάκελος 2) θα πραγματοποιηθεί από αρμόδιες επιτροπές οι οποίες θα απαρτίζονται από εκπροσώπους των ΔΑ των εμπλεκόμενων κατά περίπτωση ταμείων (ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ, ΕΚΤ, ΕΤΠΑ) και των ΔΑ των Περιφερειών. Οι εν λόγω επιτροπές σχηματίζονται βάσει και του αντίστοιχου εθνικού θεσμικού πλαισίου. Αρμόδιος φορέας για τον καθορισμό των βασικών κριτηρίων επιλογής και των γενικών διατάξεων της διαδικασίας επιλογής, αναφορικά με την εφαρμογή του μέτρου 19, είναι η Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) του ΠΑΑ. Η Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ), οι ΔΑ των λοιπών ΕΔΕΤ και των Περιφερειών δύναται κατά περίπτωση να προτείνουν επιπλέον κριτήρια επιλογής, τα οποία αφού αξιολογηθούν από τη ΔΑ του ΠΑΑ και είναι σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο, τη στρατηγική του ΠΑΑ και του Μέτρου ενσωματώνονται. Δεδομένου ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή της προπαρασκευαστικής υποστήριξης είναι η υποβολή τοπικής στρατηγικής και όχι η επιλογή της η εν λόγω επιτροπή είναι το αρμόδιο όργανο εξέτασης της επιλεξιμότητας στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.1.

Η αξιολόγηση των υποβαλλόμενων στρατηγικών θα αποτελείται από την εξέταση των κριτηρίων επιλεξιμότητας και από σύστημα βαθμολόγησης βάσει των κριτηρίων επιλογής, συμπεριλαμβανομένης και βάσης βαθμολόγησης. Επιλέξιμοι για την εφαρμογή των σχετικών τοπικών προγραμμάτων είναι οι δικαιούχοι τα τοπικά προγράμματα των οποίων λάβουν βαθμολογία μεγαλύτερη της βάσης όπως αυτή θα προσδιορίζεται στη σχετική πρόσκληση. Στην περίπτωση όπου ο αριθμός των σχεδίων που λάβει βαθμολογία μεγαλύτερη της βάσης είναι άνω των 50 θα επιλεχθούν τα σχέδια με την μεγαλύτερη βαθμολογία. Η εξειδίκευση των όρων θα περιλαμβάνεται στην σχετική προκήρυξη.

Ανάλογη διαδικασία θα ακολουθηθεί και για την επιλογή των τοπικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των μεταβατικών ετών 2021-2022 για την προετοιμασία στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2023-2027.



Διάγραμμα διαδικασίας 1ης πρόσκλησης

Αιτιολόγηση της επιλογής των γεωγραφικών περιοχών στις οποίες θα εφαρμοστεί η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και των οποίων ο πληθυσμός υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 33 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Ο πληθυσμός των περιοχών παρέμβασης, βάσει και των κριτηρίων όπως αυτά αποτυπώνονται στο παρόν μέτρο, είναι εντός των ορίων που θέτει το άρθρο 33 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013. Ειδικότερα, ο πληθυσμός της κάθε περιοχής παρέμβασης θα κυμαίνεται μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκους.

Συντονισμός με τα άλλα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (στο εξής «ΕΔΕΤ») όσον αφορά την ΤΑΠΤΚ, καθώς και πιθανές λύσεις σχετικά με τη χρήση της επιλογής του επικεφαλής ταμείου και τυχόν σφαιρικής συμπληρωματικότητα μεταξύ των ΕΔΕΤ κατά τη χρηματοδότηση της προπαρασκευαστικής υποστήριξης

Για την εφαρμογή των τοπικών στρατηγικών δύναται η χρήση ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή πολυταμειακών τοπικών προγραμμάτων είναι η σύνδεση των παρεμβάσεων των διαφορετικών ταμείων και η απόδειξη συνέργειας και συμπληρωματικότητας μέσα από την τοπική στρατηγική. Η συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων των διαφορετικών ταμείων σε μία στρατηγική τοπικής ανάπτυξης αποτελεί και κριτήριο αξιολόγησης το οποίο και θα εξεταστεί από την αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης κατά την αξιολόγηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Η επιλογή πολυταμειακής προσέγγισης αποτελεί αντικείμενο απόφασης της Ομάδας Τοπικής Δράσης, η οποία είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία της τοπικής στρατηγικής, και θα πρέπει να προκύπτει από την εν των κάτω προς τα επάνω προετοιμασία του τοπικού προγράμματος, με την προϋπόθεση ότι υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι σύμφωνα με τα αντίστοιχα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και το ΕΠΑΛΘ. Παράλληλα, στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο θα περιγραφεί αναλυτικά ο μηχανισμός που απαιτείται για την εξέταση της συμπληρωματικότητας των ταμείων. Το σύνολο των έργων που θα ενταχθούν σε κάθε τοπικό πρόγραμμα θα πρέπει να δρουν συμπληρωματικά, να είναι στοχευμένα και να συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη και στους στόχους της τοπικής στρατηγικής.

Ειδικότερα, για τον συντονισμό των ΕΔΕΤ ισχύουν τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2.1 του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020 (ΕΣΠΑ 2014-2020). Σύμφωνα με το ανωτέρω σημείο η Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) είναι αρμόδια για το συντονισμό του προγραμματισμού και της εφαρμογής των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 και τη καθοδήγηση των διαχειριστικών αρχών για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και νομιμότητας της διαχείρισης και εφαρμογής των Προγραμμάτων. Αναλυτική κατανομή των αρμοδιοτήτων της ΕΑΣ προσδιορίζεται στον Νόμο 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) για την διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Παράλληλα, στην ίδια παράγραφο του ΕΣΠΑ 2014-2020 ορίζονται η «Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020» μέσω της οποίας εξασφαλίζεται και ο συντονισμός των ΕΔΕΤ, καθώς και η «Υποεπιτροπή Αγροτικής Ανάπτυξης – Αλιείας & Θάλασσας», η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο της Επ. Παρ. ΕΣΠΑ 2014-2020 και εισηγείται σχετικά σε αυτήν. Επίσης, σύμφωνα με το ανωτέρω σημείο του ΕΣΠΑ 2014-2020, στο πλαίσιο εφαρμογής του CLLD/LEADER, και ειδικότερα την προετοιμασία των προσκλήσεων αλλά και την επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, συγκροτούνται Ομάδες Εργασίας και Επιτροπές Αξιολόγησης στις οποίες μετέχουν εκπρόσωποι από όλα τα συμμετέχοντα ΕΔΕΤ. Παράλληλα, η περιφερειακή διαχείριση του μέτρου 19 από τις ΔΑ των Περιφερειών (ΕΦΔ) μέσω της εκχώρησης, οι οποίες είναι και οι αρμόδιοι φορείς για τη διαχείριση των πόρων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στο πλαίσιο της πολυταμειακής προσέγγισης των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στον συντονισμό των ταμείων και στην επίτευξη της συμπληρωματικότητας των δράσεων/έργων τους. Αναφορικά με τον συντονισμό του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ προβλέπεται η διενέργεια κοινής πρόσκλησης για επιλογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Κατά τους όρους της σχετικής πρόσκλησης θα περιγράφεται ρητά η υποχρεωτικότητα της τεκμηρίωσης της συνέργειας και συμπληρωματικότητας των ταμείων αυτών. Το συγκεκριμένο πεδίο θα αποτελεί σημείο αξιολόγησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης από την επιτροπή αξιολόγησης. Παράλληλα, οι ενέργειες / δράσεις, όπως αυτές θα περιγράφονται θα αποτελούν σημείο παρακολούθησης υλοποίησης

των σχετικών στρατηγικών. Τέλος, ο συντονισμός των ταμείων θα αποτελεί σημείο εξέτασης από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ.

Σύμφωνα με την Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης βασικός ρόλος της υποεπιτροπής για τη γεωργία και την αλιεία & θάλασσα είναι ο αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ των ταμείων (ΕΓΤΑΑ-ΕΤΘΑ), καθώς και μεταξύ των αρμόδιων φορέων. Οι εκπρόσωποι των δεκατριών Περιφερειών, των σχετικών Προγραμμάτων, καθώς και κοινωνικο-οικονομικοί εταίροι λαμβάνουν μέρος στις τακτικές συνεδριάσεις της υποεπιτροπής. Η υποεπιτροπή είναι υπεύθυνη για να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τους τομείς παρέμβασης, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014 -2020 και να κάνει συστάσεις επ' αυτών. Οι λεπτομερείς κανόνες που διέπουν τη λειτουργία της υποεπιτροπής θα καθοριστεί από την επιτροπή παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014 -2020, μετά και την έγκριση του ΠΑΑ 2014-2020.

Εν όψει της πολυταμειακής προσέγγισης δύναται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ οι λειτουργικές δαπάνες των τοπικών στρατηγικών και εταιρικών σχημάτων (υπομέτρο 19.4), οι οποίες θα αφορούν εκτός των παρεμβάσεων ΕΓΤΑΑ και τα λοιπά οικεία Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, και ΕΤΘΑ), εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις για τις σχεδιαζόμενες τοπικές στρατηγικές:

i)η περιοχή παρέμβασης ΕΤΠΑ και ΕΚΤ να ταυτίζεται ή να είναι υποσύνολο της περιοχής εφαρμογής σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα,

ii)η περιοχή παρέμβασης ΕΤΘΑ να ταυτίζεται κατά τουλάχιστον στο 50% με την περιοχή εφαρμογής σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα,

iii)οι τοπικές στρατηγικές αφορούν το ΕΓΤΑΑ (προσέγγιση) σε προϋπολογισμό σε ποσοστό 50% και άνω σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα.

iv)Η περιοχή παρέμβασης να είναι σύμφωνη με τα κριτήρια επιλεξιμότητας (υπομέτρο 19.1).

Η ανωτέρω δυνατότητα αποτελεί επιλογή της κάθε ΟΤΔ η οποία και υποχρεούται κατά την υποβολή του σχεδίου στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης να συμπεριλάβει και τα σχετικά στοιχεία όπως αυτά θα καθορίζονται στους όρους της σχετικής πρόσκλησης.

Δυνατότητα ή μη καταβολής προκαταβολών

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του μέτρου και ειδικότερα για τα υπομέτρα 19.2 «Στήριξη για την υλοποίηση δράσεων της τοπική στρατηγική ανάπτυξης», 19.3 «Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)» και 19.4 «Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση», είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής (άρθρου 45§4 και άρθρου 63 καν. (ΕΕ) 1305/2013), μετά από σχετικό αίτημα του δικαιούχου. Λόγω της οικονομικής κρίσης και κατά συνέπεια των οικονομικών δυσχερειών με τις οποίες είναι αντιμέτωποι οι δικαιούχοι (ΟΤΔ, δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, φυσικά και νομικά πρόσωπα) η δυνατότητα καταβολής προκαταβολής αποτελεί σημαντική βοήθεια για την εκκίνηση της όποιας επενδυτικής δράσης.

Ειδικότερα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξόφληση των δαπανών στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.3 και 19.4, η χρηματοδότηση των ΟΤΔ πραγματοποιείται τμηματικά και ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του κάθε τοπικού προγράμματος, με τη μορφή προκαταβολών και ενδιάμεσων πληρωμών. Οι ενδιάμεσες πληρωμές οδηγούν στην αναπλήρωση της αρχικής προκαταβολής και αντιστοιχούν σε

δαπάνες στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.3 και 19.4 που έχουν πραγματοποιηθεί. Η εκκαθάριση των προκαταβολών αυτών πραγματοποιείται στο τελευταίο έτος εφαρμογής του ΠΑΑ.

Κατά τον ίδιο τρόπο τμηματική θα είναι και η χρηματοδότηση των ΟΤΔ αναφορικά με την εφαρμογή του υπομέτρου 19.2 προκειμένου να καταστεί δυνατή η πληρωμή των δικαιούχων. Ανάλογα και η εκκαθάριση της εν λόγω χρηματοδότησης θα πραγματοποιείται στο τελευταίο έτος εφαρμογής του ΠΑΑ.

Ειδικότερα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πληρωμή των δικαιούχων του υπομέτρου 19.2 και η εξόφληση των δαπανών στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.3 και 19.4, η χρηματοδότηση των ΟΤΔ πραγματοποιείται τμηματικά και ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του κάθε τοπικού προγράμματος, με τη μορφή προκαταβολών και ενδιάμεσων πληρωμών. Οι ενδιάμεσες πληρωμές οδηγούν στην αναπλήρωση της αρχικής προκαταβολής και αντιστοιχούν στην καταβληθείσα ενίσχυση σε δικαιούχους του υπομέτρου 19.2 ή σε δαπάνες στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.3 και 19.4 που έχουν πραγματοποιηθεί. Η εκκαθάριση των προκαταβολών αυτών πραγματοποιείται στο τελευταίο έτος εφαρμογής του ΠΑΑ.

Η δυνατότητα καταβολής προκαταβολών στο LEADER εφαρμόστηκε και κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 και αποτελεί διαδικασία απόλυτα ελέγξιμη χωρίς κίνδυνους. Ειδικότερα, για το υπομέτρο 19.1 «Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης» δεν προβλέπεται η δυνατότητα καταβολής προκαταβολών προς τους δικαιούχους δεδομένου ότι το κόστος προετοιμασίας των τοπικών προγραμμάτων δεν κρίνεται υψηλό.

Καθορισμός των καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής, του οργανισμού πληρωμών και των ΤΟΔ στο πλαίσιο του LEADER, ιδίως όσον αφορά τη χωρίς διακρίσεις και διαφανή διαδικασία επιλογής και αντικειμενικά κριτήρια για την επιλογή των πράξεων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης, με τη συμμετοχή των εταίρων σε τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών οικονομικών και κοινωνικών φορέων, καλούνται να σχεδιάσουν με την μέθοδο «από τα κάτω προς τα επάνω» τα αναπτυξιακά τους προγράμματα, βάσει και των κριτηρίων της σχετικής προκήρυξης. Η ΟΤΔ, μέσω του σχεδίου του τοπικού προγράμματος, καθορίζει την περιοχή εφαρμογής καθώς και τις κατηγορίες των έργων που σκοπεύει να υλοποιήσει για την επίτευξη των στόχων αυτού. Η ΔΑ του ΠΑΑ σε συνεργασία με τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς θέτει τα βασικά κριτήρια και όρους για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, τα οποία είναι αντικειμενικά και δεν προκαλούν διακρίσεις. Η προετοιμασία των τοπικών προγραμμάτων αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των ΟΤΔ και απαιτείται η αποδεδειγμένη εμπλοκή και συνεισφορά των τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, κατόπιν διαβούλευσης, και γενικότερα ο σχεδιασμός «από κάτω προς τα επάνω» στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα. Τα ανωτέρω είναι σύμφωνα και με τα στοιχεία διαχείρισης του μέτρου, όπως αυτά αποτυπώνονται αναλυτικά στο σχετικό πεδίο και θα εξειδικευτούν στο Σύστημα Διαχείρισης & Ελέγχου του ΠΑΑ 2014-2020, καθώς και στην σχετική πρόσκληση. Η πρόσκληση και η αξιολόγηση των προτεινόμενων σχεδίων αποτελεί μία διαδικασία διαφανή και χωρίς διακρίσεις, σύμφωνη με το εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο. Αναφορικά με την υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων η ΔΑ του ΠΑΑ και η ΕΥΕ ΠΑΑ είναι αρμόδιοι για την κατάρτιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου, των τυχόν υποδειγμάτων και οδηγιών, έχει εποπτικό και συντονιστικό ρόλο επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και γενικότερα παρέχει πληροφορίες και στήριξη προς τις ΔΑ των Περιφερειών και τις ΟΤΔ. Οι ΕΦΔ είναι οι αρμόδιοι φορείς για την παρακολούθηση της ορθής υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων ενώ οι ΟΤΔ είναι υπεύθυνες όχι μόνο για το σχεδιασμό των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης αλλά και για την ορθή

και αποτελεσματική υλοποίηση αυτών. Η ΔΑ του ΠΑΑ, η ΕΥΕ ΠΑΑ ή ο αρμόδιος ΕΦΔ δύναται να παρέμβει στην υλοποίηση ενός τοπικού προγράμματος μόνο στην περίπτωση όπου διαπιστωθεί η μη τήρηση του εθνικού ή κοινοτικού θεσμικού πλαισίου. Οργανισμός Πληρωμών είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των σχετικών πληρωμών.

Ειδικότερα, για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των ΟΤΔ, και του σχεδιασμού και υλοποίησης στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς προς την τοπική κοινωνία προβλέπονται τα κάτωθι:

Οι Ο.Τ.Δ. συνιστούν κοινή δομή με νομική μορφή. Ως ενδεικτικοί εταίροι - μέτοχοι θα μπορούσαν να αναφερθούν: ΟΤΑ Α & Β βαθμού, Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις ή και άλλοι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, φορείς του ευρύτερου Δημοσίου τομέα, συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών, Επιστημονικοί Φορείς, Επιμελητήρια, φορείς συλλογικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

Το σχετικό καταστατικό σύστασης πρέπει να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της εταιρικής σχέσης και την ικανότητα διαχείρισης δημοσίων κονδυλίων.

Το επίπεδο λήψης αποφάσεων (Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος – ΕΔΠ), αποτελείται από εκπροσώπους δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων, στο οποίο ούτε ο δημόσιος τομέας ούτε καμία ομάδα συμφερόντων δεν αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 49% των δικαιωμάτων ψήφου. Το επίπεδο λήψης αποφάσεων μπορεί να συμπίπτει με το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Φορέα, εφόσον αυτό καλύπτει την αναγκαία σύνθεση. Σε αντίθετη περίπτωση, ως επίπεδο λήψης απόφασης ορίζεται ειδική επιτροπή με απόφαση των αρμόδιων οργάνων του φορέα η σύνθεσή της οποίας πρέπει να ικανοποιεί το ανωτέρω ποσοστό, ενώ παράλληλα η συμμετοχή φορέων που εκπροσωπούν συμφέροντα του Δημοσίου ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή να μην είναι μικρότερη του 30%.

Όλες οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στην ειδική επιτροπή στοχεύουν στην αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς.

Τα φυσικά πρόσωπα που θα συμμετέχουν στην επιτροπή αυτή θα πρέπει να καθορίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων αποφασιστικών οργάνων των αντίστοιχων φορέων.

Περιγραφή των προβλεπόμενων μηχανισμών συντονισμού και της συμπληρωματικότητας που εξασφαλίζεται με πράξεις οι οποίες στηρίζονται στο πλαίσιο άλλων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, ιδίως όσον αφορά: επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες και ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· επενδύσεις δυνάμει του άρθρου 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013· και συνεργασία δυνάμει του άρθρου 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και ειδικότερα εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο υπομέτρο 19.2

8.2.16.7. Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD), βασίζεται στην προσέγγιση LEADER, η οποία έχει εφαρμοστεί στη χώρα μας από την πρώτη προγραμματική περίοδο. Αυτό δίνει τη δυνατότητα να αντλήσουμε σημαντικά στοιχεία, κρίσιμα για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Οι αγροτικές περιοχές της χώρας χαρακτηρίζονται σε σημαντικό βαθμό από την απομόνωση του τοπικού πληθυσμού και τη δύσκολη προσβασιμότητα τους στα κέντρα πληροφόρησης και λήψης αποφάσεων. Η μέχρι τώρα εφαρμογή του προγράμματος LEADER έχει αποδείξει ότι οι Ομάδες Τοπικής Δράσης, οι οποίες κατά βάση εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στις περιοχές αυτές, συμβάλουν σημαντικά στην ενημέρωση, υποστήριξη και εμψύχωση των περιοχών αυτών. Παράλληλα, η διαφορετικότητα, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οι ετερογένειες των περιοχών αυτών κάνει πιο επιτακτική την ανάγκη για εφαρμογή προγραμμάτων τα οποία βασίζονται στην εκ των κάτω προς τα επάνω προσέγγιση. Η επιτυχημένη εφαρμογή του προγράμματος LEADER απέδειξε το συγκριτικό πλεονέκτημα της εφαρμογής τέτοιου είδους προγραμμάτων και την προστιθέμενη αξία αυτού σε σύγκριση με πολιτικές ανάπτυξης οι οποίες βασίζονται στην κεντρική εφαρμογή ή σε προσέγγιση «από τα πάνω προς τα κάτω». Ειδικότερα, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο κατά την οποία η οικονομική κρίση έχει σημαντικότερες επιπτώσεις με οικονομικούς αλλά και κοινωνικούς όρους στον πληθυσμό των αγροτικών περιοχών η όποια παροχή ενισχύσεων απαιτεί στοχευμένες δράσεις σχεδιασμένες λαμβάνοντας τις τοπικές ιδιαιτερότητες και συνθήκες. Παράλληλα, η εμψύχωση του τοπικού πληθυσμού αλλά και οι δράσεις συλλογικού χαρακτήρα οι οποίες εστιάζουν σε μεγάλο βαθμό στα τοπικά προβλήματα αποτελούν βασικά στοιχεία με ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία και συμβολή στην τοπική ανάπτυξη. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης, αλλά και γενικότερα ο αγροτικός χώρος της Ελλάδας και τα εταιρικά σχήματα που ασχολούνται με την ανάπτυξη αυτού, μετά από την επιτυχημένη εφαρμογή «από τα κάτω προς τα επάνω» προγραμμάτων για 4 προγραμματικές περιόδους, έχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία και ικανότητα να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν στοχευμένα προγράμματα με εξειδικευμένες δράσεις σε τοπικό επίπεδο εστιάζοντας σε σημαντικό βαθμό στα τοπικά προβλήματα αλλά και δυνατότητες.

Κατά την 3η προγραμματική περίοδο, περίοδο όπου το πρόγραμμα LEADER εφαρμόστηκε μόνο σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, επιλεχτήκαν 40 τοπικά προγράμματα τα οποία κάλυπταν το 40% της έκτασης της χώρας. Στην επόμενη προγραμματική περίοδο, κατά την οποία αποφασίστηκε η «διεύρυνση» των επιλέξιμων περιοχών με την ένταξη και μη χαρακτηρισμένων (πεδινών) περιοχών, επιλεχτήκαν 43 τοπικά προγράμματα τα οποία κάλυπταν το 63% της έκτασης της χώρας. Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 έχει αποφασιστεί η εφαρμογή CLLD βάσει της λογικής εφαρμογής της 4ης προγραμματικής περιόδου. Κατά τον τρόπο αυτό στο πλαίσιο εφαρμογής του μέτρου 19 επιδιώκεται η περαιτέρω διεύρυνση των περιοχών εφαρμογής όπου επιλέξιμες είναι το σύνολο των αγροτικών περιοχών της χώρας σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης. Παράλληλα, έχει αποφασιστεί η δυνατότητα έγκρισης μέχρι και 50 στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης αυξάνοντας κατά τον τρόπο αυτό την δυνατότητα κάλυψης των αγροτικών περιοχών σε σχέση με την εφαρμογή του Άξονα 4 κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 δίνοντας την δυνατότητα ένταξης στο πρόγραμμα και νέων σχημάτων / ΟΤΔ, καθώς και νέων περιοχών.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της γενικότερης διεύρυνσης των περιοχών εφαρμογής, προτείνετε οι περιοχές εφαρμογής να περιλαμβάνουν Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες των οποίων ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός ή ο μόνιμος πληθυσμός των εκτός σχεδίου περιοχών είναι μικρότερος των 15.000 κατοίκων. Από τον ανωτέρω περιορισμό των 15.000 κατοίκων εξαιρούνται τα μικρά νησιά.

Η επιλογή της διεύρυνσης των περιοχών εφαρμογής βασίζεται στην λογική της ενίσχυσης των απομονωμένων περιοχών όπως έχει περιγραφεί ανωτέρω, είναι σύμφωνη με τη SWOT ανάλυση και τη

στρατηγική του ΠΑΑ και προέρχεται κατόπιν διαβούλευσης με τους τοπικούς φορείς (δημόσιους και ιδιωτικούς).

8.2.17. M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)

8.2.17.1. Νομική βάση

Άρθρο 39β καν. (ΕΕ) 1305/2013, όπως αυτός έχει τροποποιηθεί βάσει του καν. (ΕΕ) 2020/872, όσον αφορά στην εισαγωγή ενός ειδικού μέτρου για την παροχή έκτακτης προσωρινής στήριξης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), με σκοπό την αντιμετώπιση της επιδημικής έξαρσης της COVID-19.

8.2.17.2. Γενική περιγραφή του μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της λογικής παρέμβασης και της συμβολής του στους τομείς εστίασης και τους διατομεακούς στόχους

Έχουν περάσει ήδη δώδεκα χρόνια από την έναρξη της τελευταίας χρηματοοικονομικής κρίσης, που στιγμάτισε την παγκόσμια οικονομία και μια νέα διεθνής κρίση, υγειονομικού χαρακτήρα αυτή τη φορά, η οποία προέρχεται από την πανδημία Covid-19, δοκιμάζει από τις αρχές του 2019 τις αντοχές της κοινωνίας και της οικονομίας.

Με τις περισσότερες οικονομίες να βρίσκονται σε μια καθοδική οικονομική πορεία οι κυβερνήσεις προσπαθούν να λάβουν μέτρα για τον περιορισμό της ύφεσης αν και οι εκτιμήσεις για την ένταση της ύφεσης σε κάθε χώρα ποικίλλουν και θα εξαρτηθούν τόσο από τις πολιτικές αντιμετώπισης της πανδημίας, όσο και από τη διάρκειά και την έντασή της.

Αν και είναι βέβαιο ότι οι επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 θα είναι και οικονομικές, αυτές διαφέρουν από τις αντίστοιχες οικονομικές επιπτώσεις της προηγούμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης. Φαίνεται ότι η κρίση επηρεάζει αρνητικά τόσο την πλευρά της προσφοράς, όσο και την πλευρά της ζήτησης, δημιουργώντας ένα ντόμινο καταγκλιστικών εξελίξεων.

Οι κυβερνήσεις, έχοντας ως σκοπό πρωτίστως την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής αλλά και τη μείωση των κραδασμών στην οικονομία, έχουν προβεί στη λήψη διαφόρων μέτρων, τόσο περιοριστικών για την ανάσχεση της Covid-19, όσο και εισοδηματικών για την αντιμετώπιση της απώλειας εισοδήματος στον ιδιωτικό τομέα, την προστασία της απασχόλησης και της παραγωγικής ικανότητας και την υποστήριξη της ρευστότητας στην αγορά. Τα μέτρα όμως αυτά συνεπάγονται, ιδιαίτερα για την Ελλάδα, την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος, πιθανές πληθωριστικές πιέσεις και τέλος την αύξηση του δημοσίου χρέους.

Στο πλευρό των Κρατών Μελών της ΕΕ να αντιμετωπίσουν το σύνολο των επιπτώσεων της Covid-19 τέθηκαν σε ισχύ μέτρα με χρηματοδότηση από την ΕΕ, στο πλαίσιο της επικουρικότητας.

Ο αγροδιατροφικός τομέας, παρουσίασε σοβαρά προβλήματα τα οποία πηγάζουν κυρίως από τους διασυννοριακούς και εγχώριους περιορισμούς κυκλοφορίας με αποτέλεσμα τη δημιουργία διαταραχών στον εφοδιασμό τροφίμων.

Σε αρκετές χώρες, όπως και στη Χώρα μας, οι αγρότες, ιδιαίτερα ορισμένων τομέων, όπως αυτός του ελαιόλαδου, δεν μπορούσαν να πουλήσουν τα προϊόντα τους σε τοπικές αγορές, εστιατόρια, μπαρ, ξενοδοχεία, κ.λπ., τα οποία είχαν κλείσει προσωρινά, αλλά ούτε να καταναλωθούν από τον τουρισμό τους καλοκαιρινούς μήνες, ο οποίος επλήγη σοβαρά. Παρόλο που το μερίδιο της γεωργίας στη συνολική

απασχόληση έχει μειωθεί τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η γεωργία παραμένει σημαντικός τομέας της ελληνικής οικονομίας και συνεισφέρει ουσιαστικά στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.

Για το λόγο αυτό εγκρίθηκε με την πρόσφατη τροποποίηση του καν. (ΕΕ) 1305/2013 ένα νέο, έκτακτο και προσωρινό μέτρο για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ρευστότητας, που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχεια των γεωργικών δραστηριοτήτων.

Το παρόν μέτρο αφορά στη στήριξη των γεωργών και της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ως εκ τούτου στοχεύει στην περιοχή εστίασης 2Α.

8.2.17.3. Πεδίο εφαρμογής, επίπεδο στήριξης, επιλέξιμοι δικαιούχοι και, κατά περίπτωση, μεθοδολογία για τους υπολογισμούς του ποσού ή του ποσοστού στήριξης αναλυόμενα ανά επιμέρους μέτρο και/ή τύπο πράξης όπου κρίνεται αναγκαίο. Για κάθε τύπο πράξης, εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών, των όρων επιλεξιμότητας, των εφαρμοζόμενων ποσών και ποσοστών στήριξης και των αρχών για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

8.2.17.3.1. Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς του τομέα του ελαιόλαδου, που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19

Επιμέρους μέτρο:

- M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)

8.2.17.3.1.1. Περιγραφή του τύπου πράξης

Ο κλάδος του ελαιολάδου, το οποίο αποτελεί στρατηγικό εθνικό προϊόν για τη χώρα μας, σε όρους απασχόλησης (αριθμού γεωργών/γεωργικών εκμεταλλεύσεων), όγκου/αξίας παραγωγής και εξαγωγών, έχει πληγεί ιδιαίτερα από την πανδημία, γεγονός που αποτυπώνεται στην κατάρρευση του εισοδήματος των παραγωγών το τρέχον έτος. Ειδικότερα, όπως φαίνεται και στο σχετικό Πίνακα: «Τιμές παραγωγού για το ελαιόλαδο, τα έτη 2018 και 2020 (Extra Παρθένο, Παρθένο & Lampante)», οι τιμές παραγωγού έτους 2020 έχουν υποστεί καθίζηση, σε σχέση με το έτος 2018 (έτος με ανάλογο όγκο παραγωγής λόγω του φαινομένου της παρειαυτοφορίας της ελιάς κατά το έτος 2019 και κατά συνέπεια συγκρίσιμου με το 2020).

Η επιδείνωση της κατάστασης των τιμών πώλησης του ελαιόλαδου (από πλευράς παραγωγών) το 2020 λόγω της πανδημίας, καθώς και οι φόβοι για περαιτέρω χειροτέρευση το δεύτερο εξάμηνο του έτους, οδήγησε τους παραγωγούς στη διάθεση του προϊόντος σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές υπό τον κίνδυνο συσσώρευσης υψηλών αποθεμάτων, ενόψει και της νέας συγκομιδής, αλλά και εξασφάλισης των απαραίτητων εσόδων για τη συνέχιση της παραγωγικής διαδικασίας (διασφάλιση της βιωσιμότητας των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων).

Με τον τρόπο αυτό, ουσιαστικά διατέθηκε το προϊόν σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές ώστε να διατηρηθεί η ζήτηση και να αποφευχθεί η αυξημένη αποθεματοποίησή του, ενόψει και της νέας περιόδου.

Καταδεικνύεται συνεπώς, ότι επλήγη σοβαρότατα το εισόδημα των παραγωγών από τη διατάραξη της ομαλής λειτουργίας της αγοράς λόγω της πανδημίας, γεγονός που δικαιολογεί την στήριξη του

συγκεκριμένου κλάδου και την αξιοποίηση του νέου Μέτρου 21 του ΠΑΑ 2014-2020 στην κατεύθυνση αυτή, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητά του τομέα σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο.

Στόχος του προτεινόμενου νέου μέτρου είναι η διασφάλιση της συνέχισης της επιχειρηματικής δράσης των γεωργών του τομέα της ελαιοποιήσιμης ελιάς ή/και διπλής κατεύθυνσης, οι οποίοι πλήττονται από την πανδημία COVID-19.

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	EXTRA ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ				ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ				LAMPANTE ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ			
	€/100κιλά											
	2018 (1)	2020 (2)	ΔΙΑΦΟΡΑ (1) - (2)	% ΔΙΑΦΟΡΑ	2018 (1)	2020 (2)	ΔΙΑΦΟΡΑ (1) - (2)	% ΔΙΑΦΟΡΑ	2018 (1)	2020 (2)	ΔΙΑΦΟΡΑ (1) - (2)	% ΔΙΑΦΟΡΑ
ΙΑΝ	350	223	127	36,29%	323	144	179	55,42%	280	128	152	54,29%
ΦΕΒ	344	212	132	38,37%	320	148	172	53,75%	277	115	162	58,48%
ΜΑΡΤ	321	215	106	33,02%	300	128	172	57,33%	257	119	138	53,70%
ΑΠΡ	301	211	90	29,90%	279	137	142	50,90%	230	118	112	48,70%
ΜΑΙ	282	218	64	22,70%	257	147	110	42,80%	214	119	95	44,39%
ΙΟΥΝ	265	212	53	20,00%	244	128	116	47,54%	209	117	92	44,02%
ΙΟΥΛ	278	213	65	23,38%	257	150	107	41,63%	213	120	93	43,66%
ΑΥΓ	280	213	67	23,93%	259	153	106	40,93%	207	121	86	41,55%
ΣΕΠ	279				259				210			
ΟΚΤ	271				246				203			
ΝΟΕ	284				264				216			
ΔΕΚ	263				268				227			

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Τμήμα Ελαίας

Τιμές παραγωγού για το ελαιόλαδο τα έτη 2018 και 2020 (Extra Παρθένο, Παρθένο & Lampante)

8.2.17.3.1.2. Είδος στήριξης

Είδος στήριξης: Επιχορηγήσεις

Η στήριξη θα δοθεί ως εφάπαξ ποσό με την καταβολή αυτού έως 30 Ιουνίου 2021, βάσει των αιτήσεων παροχής στήριξης που θα εγκριθούν έως την 31η Δεκεμβρίου 2020. Για να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση και η υπεραντιστάθμιση από άλλα ενωσιακά ή εθνικά καθεστώτα με την μορφή άμεσης επιχορήγησης στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής, στο πλαίσιο της στήριξης για τις δυσμενείς επιπτώσεις της COVID-19, η συνολική στήριξη από όλα τα μέσα που θα λάβει ο δικαιούχος του παρόντος Μέτρου δεν θα ξεπερνά τις 7.000€, στο πλαίσιο της στήριξης για τις δυσμενείς επιπτώσεις της COVID-19.

8.2.17.3.1.3. Σύνδεσμοι σε άλλες νομοθετικές πράξεις

Δεν απαιτείται.

8.2.17.3.1.4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι οι κατά κύριο επάγγελμα γεωργοί ελαιοποιήσιμης ή/και διπλής καλλιέργειας ελιάς.

8.2.17.3.1.5. Επιλέξιμες δαπάνες

Δεν απαιτείται δεδομένου ότι η στήριξη αφορά εφάπαξ ποσό χωρίς καμία υποχρέωση ή δαπάνη από τον δικαιούχο, βάσει κριτηρίων επιλεξιμότητας, για να το λάβει.

8.2.17.3.1.6. Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι του παρόντος μέτρου θα πρέπει:

- Να ορίζονται ως κατά κύριο επάγγελμα γεωργοί, με εκτάσεις ελαιοποιήσιμης ή/και διπλής κατεύθυνσης ελιάς. Η ιδιότητα αυτή θα αποδεικνύεται από την εγγραφή /χαρακτηρισμό τους ως Κατά Κύριο Επάγγελμα Αγρότες (ΚΚΕΑ) στο Μητρώο Αγροτών & Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ), όπως τηρείται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, έως και τη λήξη υποβολής φορολογικής δήλωσης έτους 2020 (οικονομικό έτος 2019),
- Να έχουν στη νόμιμη κατοχή τους επιλέξιμη προσδιορισθείσα έκταση αγροτεμαχίων με καλλιέργειες ελιάς ελαιοποιήσιμης ή/και διπλής κατεύθυνσης, εξαιρουμένης της ποικιλίας Καλαμών (Καλαματιανή, Τσιγκόλι, Αετονύχι), διπλής κατεύθυνσης, όπως αυτή προκύπτει από την Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ), για το έτος χρήσης 2019 κατά το κλείσιμο του οικονομικού έτους 2020.

8.2.17.3.1.7. Αρχές σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής

Δεν απαιτούνται, καθώς εκτιμάται ότι ο προϋπολογισμός του Μέτρου θα καλύπτει όλους τους εν δυνάμει δικαιούχους.

8.2.17.3.1.8. (Ισχύοντα) ποσά και ποσοστά στήριξης

Το εφάπαξ ποσό στήριξης θα κυμαίνεται από 300€ έως και 4.000€, ανάλογα με την κλάση εκταρίων που ανήκει ο κάθε δικαιούχος, βάσει των εκταρίων που προκύπτουν αθροιστικά από καλλιέργεια ελαιοποιήσιμης ελιάς ή/και διπλής κατεύθυνσης. Το μέτρο δεν είναι εκταρικό αλλά οι κλάσεις εκτάσεων χρησιμοποιούνται για να δείξουν ότι όσο αυξάνεται η καλλιεργούμενη έκταση τόσο αυξάνεται και η εξάρτηση του εισοδήματος από την καλλιέργεια ελιάς. Οι τιμές στήριξης ανά κλάση δικαιούχων διαφοροποιούνται βάσει της εξάρτησης των εν δυνάμει δικαιούχων από τη διάθεση του προϊόντος τους, στην εσωτερική αγορά και στις τρίτες χώρες και ως εκ τούτου της τρωτότητάς τους στη μεταβολή εισοδήματός τους από το συγκεκριμένο προϊόν, ως απόρροια της COVID-19, όπως φαίνεται και στον πίνακα "Ενδεικτικός μέσος όρος ποσών στήριξης δικαιούχων M21".

ΚΛΑΣΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ (σε εκτάρια)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΕΥΡΩ / ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ)
0 ΕΩΣ 1 ΕΚΤΑΡΙΟ	300 €
1 ΕΩΣ 1,5 ΕΚΤΑΡΙΑ	600 €
1,5 ΕΩΣ 3 ΕΚΤΑΡΙΑ	1.100 €
3 ΕΩΣ 5 ΕΚΤΑΡΙΑ	1.600 €
5 ΕΩΣ 7 ΕΚΤΑΡΙΑ	2.000 €
7 ΕΩΣ 10 ΕΚΤΑΡΙΑ	2.500 €
10 ΕΩΣ 15 ΕΚΤΑΡΙΑ	3.000 €
15 ΕΩΣ 20 ΕΚΤΑΡΙΑ	3.500 €
> 20 ΕΚΤΑΡΙΑ	4.000 €

Ενδεικτικός μέσος όρος ποσών στήριξης δικαιούχων Μ21

8.2.17.3.1.9. Επαληθευσσιμότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.17.3.1.9.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

1. Η διασφάλιση της αποτροπής υπεραντιστάθμισης ή διπλής χρηματοδότησης σε επίπεδο δικαιούχου τεκμηριώνεται κατά το στάδιο ελέγχου επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης ή/και της αίτησης πληρωμής μέσω α) της υποβολής Υπεύθυνης Δήλωσης του δικαιούχου όπου δηλώνει ότι δεν έχει υποβάλει αίτηση για χρηματοδότηση από Εθνικό ή Ενωσιακό Πρόγραμμα ή/και δεν έχει ήδη λάβει οικονομική ενίσχυση για το σύνολο ή μέρος της προτεινόμενης Πράξης ή εάν έχει λάβει σχετική στήριξη δηλώνει βάσει ποιου καθεστώτος και για ποιο ποσό την έλαβε, και β) διασταυρωτικών ελέγχων με τις ήδη πραγματοποιηθείσες ενισχύσεις, που έχουν καταβληθεί στον εν λόγω δικαιούχο μέσω άλλων εθνικών ή ενωσιακών μέσων στήριξης ή ιδιωτικών καθεστώτων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης της COVID-19 με την μορφή άμεσης επιχορήγησης στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής. Το σύνολο των ποσών στήριξης που μπορεί να λάβει ένας δικαιούχος για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης COVID-19, όσον αφορά στον πρωτογενή τομέα, δεν μπορεί να ξεπερνά το ποσό των 7.000€.
1. Η διασφάλιση των όρων επιλεξιμότητας ως προς τη συμμετοχή στο μέτρο αποκλειστικά των Κατά Κύριο Επάγγελμα Αγροτών (ΚΚΕΑ), γίνεται με τη χρήση του Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, το οποίο αντλεί δεδομένα από βασικές πηγές του Δημοσίου Τομέα (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης-ΕΦΚΑ). Δεδομένων των κριτηρίων επιλεξιμότητας εκτιμάται ότι δεν θα υπάρξει τεχνητή αύξηση των δικαιούχων. Έχει οριστεί σαφής χρονική στιγμή κατά την οποία ο εν δυνάμει δικαιούχος πρέπει να πληροί τους όρους επιλεξιμότητας. Συγκεκριμένα ο χαρακτηρισμός του ΚΚΕΑ πραγματοποιείται σύμφωνα με το οικονομικό έτος 2020 (φορολογία εισοδήματος 2019) και στοιχεία ΕΦΚΑ 2019.
2. Η διασφάλιση των όρων επιλεξιμότητας ως προς τον προσδιορισμό της κλάσης των εκταρίων που ανήκει ο κάθε δικαιούχος, βάσει των εκταρίων που προκύπτουν αθροιστικά από καλλιέργεια ελαιοποιήσιμης ελιάς ή/και διπλής κατεύθυνσης επιβεβαιώνεται πλήρως μέσω διασταυρωτικών ελέγχων επαλήθευσης καλλιέργειας και

μεγέθους, οι οποίοι πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Συστήματος για το σύνολο των αγροτεμαχίων.

8.2.17.3.1.9.2. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων

1. Η διασφάλιση της αποτροπής υπεραντιστάθμισης ή διπλής χρηματοδότησης σε επίπεδο δικαιούχου τεκμηριώνεται κατά το στάδιο ελέγχου επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης ή/και της αίτησης πληρωμής μέσω α) της υποβολής Υπεύθυνης Δήλωσης του δικαιούχου όπου δηλώνει ότι δεν έχει υποβάλλει αίτηση για χρηματοδότηση από Εθνικό ή Ενωσιακό Πρόγραμμα ή/και δεν έχει ήδη λάβει οικονομική ενίσχυση για το σύνολο ή μέρος της προτεινόμενης Πράξης ή εάν έχει λάβει σχετική στήριξη δηλώνει βάσει ποίου καθεστώτος και για ποιο ποσό την έλαβε, και β) διασταυρωτικών ελέγχων με τις ήδη πραγματοποιηθείσες ενισχύσεις, που έχουν καταβληθεί στον εν λόγω δικαιούχο μέσω άλλων εθνικών ή ενωσιακών μέσων στήριξης ή ιδιωτικών καθεστώτων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης της COVID-19 με τη μορφή άμεσης επιχορήγησης στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής. Το σύνολο των ποσών στήριξης που μπορεί να λάβει ένας δικαιούχος για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης COVID-19, όσον αφορά στον πρωτογενή τομέα, δεν μπορεί να ξεπερνά το ποσό των 7.000€.
2. Η διασφάλιση των όρων επιλεξιμότητας ως προς τη συμμετοχή στο μέτρο αποκλειστικά των Κατά Κύριο Επάγγελμα Αγροτών (ΚΚΕΑ), γίνεται με τη χρήση του Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, το οποίο αντλεί δεδομένα από βασικές πηγές του Δημοσίου Τομέα (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης-ΕΦΚΑ). Δεδομένων των κριτηρίων επιλεξιμότητας εκτιμάται ότι δεν θα υπάρξει τεχνητή αύξηση των δικαιούχων. Έχει οριστεί σαφής χρονική στιγμή κατά την οποία ο εν δυνάμει δικαιούχος πρέπει να πληροί τους όρους επιλεξιμότητας. Συγκεκριμένα ο χαρακτηρισμός του ΚΚΕΑ πραγματοποιείται σύμφωνα με το οικονομικό έτος 2020 (φορολογία εισοδήματος 2019) και στοιχεία ΕΦΚΑ 2019. Η διασφάλιση των όρων επιλεξιμότητας ως προς τον προσδιορισμό της κλάσης των εκταρίων που ανήκει ο κάθε δικαιούχος, βάσει των εκταρίων που προκύπτουν αθροιστικά από καλλιέργεια ελαιοποιήσιμης ελιάς ή/και διπλής κατεύθυνσης επιβεβαιώνεται πλήρως μέσω διασταυρωτικών ελέγχων επαλήθευσης καλλιέργειας και μεγέθους, οι οποίοι πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Συστήματος για το σύνολο των αγροτεμαχίων.

8.2.17.3.1.9.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Το παρόν μέτρο είναι μια άμεση λύση σε μια έκτακτη κατάσταση προβλημάτων ρευστότητας που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχεια των γεωργικών δραστηριοτήτων, η οποία είναι ανάγκη να αντιμετωπιστεί και ως εκ τούτου κρίνεται θετικό αν και δεν έχει άμεσα αναπτυξιακό χαρακτήρα, ωστόσο συμβάλλει στη διατήρηση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

8.2.17.3.1.10. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Δεν απαιτείται.

Οι τιμές στήριξης ανά κλάση δικαιούχων διαφοροποιούνται βάσει της εξάρτησης των εν δυνάμει δικαιούχων από τη διάθεση του προϊόντος τους, στην εσωτερική αγορά και στις τρίτες χώρες και ως εκ

τούτου της τρωτότητάς τους στη μεταβολή εισοδήματός τους από το συγκεκριμένο προϊόν, ως απόρροια της COVID-19, ως ακολούθως:

- Οι κλάσεις από 0 έως και 10 εκτάρια ελαιοποιήσιμης ή/και διπλής κατεύθυνσης ελιάς εκτιμάται ότι δεν στηρίζονται αποκλειστικά σε αυτή την καλλιέργεια και χρησιμοποιούν τα προϊόντα αυτά κυρίως ως ιδιοκατανάλωση. Δεδομένου του μεγάλου αριθμού αυτών των γεωργών (περίπου 40%) και του μεγάλου αντικτύπου που έχουν στον τομέα του ελαιόλαδου αποφασίστηκε να δοθεί το ελάχιστο ποσό στήριξης (300€/εκτάριο).
- Όσο αυξάνεται ο αριθμός εκταρίων (συνεπώς και η τυπική απόδοση αυτών) φαίνεται ότι υπάρχει μεγαλύτερη εξάρτηση του εισοδήματος από την παραγωγή και πώληση του προϊόντος στην αγορά και συνεπώς αυξάνονται και τα ποσά στήριξης.
- Στις μεγαλύτερες από 20 εκτάρια κλάσεις, προστίθενται και οι παράγοντες εξαγωγές και αποκλειστική διάθεση στην αγορά, παίζοντας σημαντικότατο ρόλο στο γεωργικό εισόδημα και στη βιωσιμότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης και συνεπώς για να διατηρηθούν βιώσιμες και ανταγωνιστικές παίρνουν και το μεγαλύτερο ποσό στήριξης (4.000€/εκτάριο).

8.2.17.3.1.11. Ειδικές πληροφορίες για την πράξη

8.2.17.4. Επαληθευσιμότητα και ελεγχιμότητα των μέτρων ή/και των τύπων πράξεων

8.2.17.4.1. Κίνδυνος(-οι) στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων

Ως ανωτέρω.

8.2.17.4.2. Δράσεις μετριασμού

Ως ανωτέρω.

8.2.17.4.3. Συνολική αξιολόγηση του μέτρου

Ως ανωτέρω.

8.2.17.5. Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ποσού ή του ποσοστού στήριξης, κατά περίπτωση

Ως ανωτέρω.

8.2.17.6. *Ειδικές πληροφορίες για το μέτρο*

8.2.17.7. *Άλλες σημαντικές παρατηρήσεις σχετικές με την κατανόηση και την εφαρμογή του μέτρου*

Δεν απαιτείται.

9. ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9.1. Στόχοι και σκοπός

Δήλωση των στόχων και του σκοπού του σχεδίου αξιολόγησης με το οποίο διασφαλίζεται ότι, αφενός, διενεργούνται επαρκείς και κατάλληλες δραστηριότητες αξιολόγησης, ιδίως σε σχέση με την παροχή των πληροφοριών που θεωρούνται απαραίτητες για τη διαχείριση του προγράμματος, για τις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης το 2017 και το 2019 και για την εκ των υστέρων αξιολόγηση, και αφετέρου, ότι τα δεδομένα που απαιτούνται για την αξιολόγηση του ΠΑΑ είναι διαθέσιμα.

Στόχος του Σχεδίου Αξιολόγησης είναι να αποτελέσει το έγγραφο αναφοράς για το σύνολο των ενεργειών που πρέπει να αναληφθούν, ώστε να διασφαλισθεί η ανταπόκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 στις απαιτήσεις που θέτει το Κοινό Πλαίσιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης για την έγκαιρη συγκέντρωση αξιόπιστων και έγκυρων δεδομένων για την κατάρτιση των Ετήσιων Εκθέσεων Υλοποίησης και ιδιαίτερα εκείνων των ετών 2017 και 2019, καθώς και της εκ των υστέρων αξιολόγησης.

Ο πολυετής προγραμματισμός του συνόλου των ενεργειών μέσω της καταγραφής των αναγκών, ο προσδιορισμός των ρόλων των εμπλεκόμενων φορέων, η παροχή έγκαιρης και έγκυρης πληροφόρησης, η ανάπτυξη εργαλείων και μεθόδων, η εξοικείωση του συνόλου των εμπλεκόμενων με τα θέματα αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων και των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης, συνθέτουν το πλέγμα των ενεργειών που πρέπει να προσδιορισθούν και να περιγραφούν αναλυτικά στο Σχέδιο Αξιολόγησης. Πρόκειται για μια πολύπλοκη και απαιτητική διαδικασία που προϋποθέτει άψογη οργάνωση και στοχευμένες και συντονισμένες δράσεις από πολλούς εμπλεκόμενους φορείς προκειμένου να επιτευχθεί το βέλτιστο αποτέλεσμα.

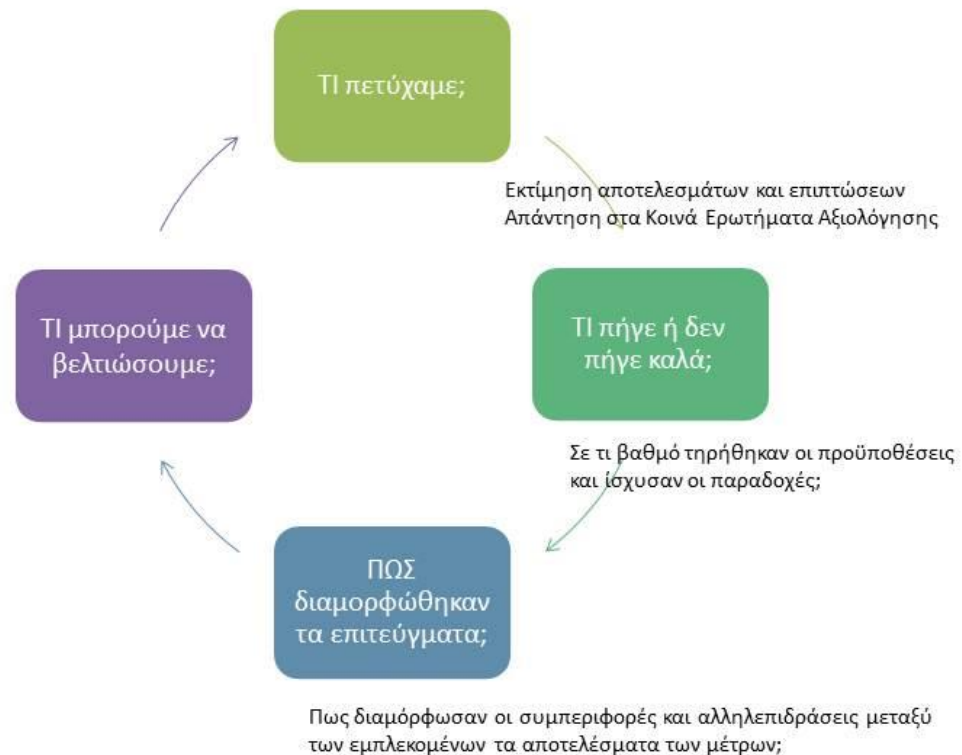
Οι δράσεις και οι ενέργειες αξιολόγησης διαφέρουν μεταξύ τους και υλοποιούνται με μία καθορισμένη χρονική αλληλουχία, προκειμένου να υπάρχει συσχέτιση με την πρόοδο υλοποίησης του προγράμματος αλλά και ανταπόκριση στις κανονιστικές απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας παρέχοντας ένα ποιοτικό αποτέλεσμα.

Το πλάνο αξιολόγησης παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες προς τους εμπλεκόμενους με το θέμα της αξιολόγησης, εντοπίζοντας τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν, καθορίζοντας τους τύπους των ενεργειών, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των παρεμβάσεων, αποσαφηνίζοντας το ρόλο των φορέων εφαρμογής και εξωτερικών συνεργατών και θέτοντας τα θεμέλια και το σκελετό για την ανάπτυξη της διαδικασίας της αξιολόγησης.

Προς μία χρήσιμη αξιολόγηση: Η αξιολόγηση ως εργαλείο μάθησης για τη βελτίωση της εφαρμογής του ΠΑΑ

- Γενικός στόχος της αξιολόγησης του ΠΑΑ, είναι η αλλαγή οπτικής για την αξιολόγηση, ώστε να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο μάθησης που θα συμβάλλει στη βελτίωση της εφαρμογής του ΠΑΑ
- Τα σημαντικότερα αποτελέσματα που προσδοκούνται από την αξιολόγηση του ΠΑΑ, είναι να αντιληφθούν οι εμπλεκόμενοι φορείς, την έννοια των χρήσιμων αξιολογήσεων, να γνωρίσουν τις απαιτήσεις της ΕΕ, αλλά κυρίως να διατυπώσουν τις «δικές» τους χρήσιμες απαιτήσεις/ερωτήματα αξιολόγησης

- Η αξιολόγηση ως διαδικασία μάθησης, θα εξετάσει κυρίως τις ενέργειες που απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα. Θα γίνει με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων και με τη συμβολή του ΕΑΔ.



Διάγραμμα 9.1

9.2. Διακυβέρνηση και συντονισμός

Σύντομη περιγραφή των ρυθμίσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης για το ΠΑΑ και παρουσίαση των βασικών φορέων που συμμετέχουν και των αρμοδιοτήτων τους. Επεξήγηση της σύνδεσης των δραστηριοτήτων αξιολόγησης με την υλοποίηση του ΠΑΑ όσον αφορά το περιεχόμενο και τον χρόνο.

Αρμόδια υπηρεσία για την αξιολόγηση του Προγράμματος είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ (Διαχειριστική Αρχή - ΔΑ) που έχει και την ευθύνη για το σχεδιασμό του πλάνου αξιολόγησης και τη συμβατότητα του με το Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

Η Διαχειριστική Αρχή μεριμνά ώστε το Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης να είναι λειτουργικό και να είναι σε θέση να παρέχει το σύνολο των πληροφοριών για τον υπολογισμό των

Δεικτών του Κοινού Πλαισίου, την απάντηση των κοινών ερωτημάτων Αξιολόγησης, τη μέτρηση του αντίκτυπου της ΚΑΠ στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές, με εστίαση στον Πυλώνα II. Παράλληλα εξασφαλίζει ότι οι εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις είναι σύμφωνες με το Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης. Επίσης, είναι υπεύθυνη για την επικοινωνία με την Ε.Ε. μέσω της αποστολής των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης των επιχειρησιακών και στρατηγικών αξιολογήσεων μεριμνά για τη συμμετοχή στα σχετικά Ευρωπαϊκά Δίκτυα, τη διάχυση των αποτελεσμάτων της Αξιολόγησης στους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους και το ευρύ κοινό και τέλος για τη βελτίωση των ικανοτήτων /εξοικείωση με τα θέματα της Αξιολόγησης του συνόλου των εμπλεκομένων στην παρακολούθηση και υλοποίηση του ΠΑΑ συμπεριλαμβανομένων και των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης και σε συνεργασία και με το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο

Οι φορείς που συνεπικουρούν κατά κύριο λόγο και σε μόνιμη βάση τα θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης είναι οι εξής :

- Η Μονάδα Θεσμικής Υποστήριξης και Αξιολόγησης της Διαχειριστικής Αρχής, που καταρτίζει το σχέδιο αξιολόγησης και μεριμνά για την εφαρμογή και αναθεώρησή του. Η Μονάδα Θεσμικής Υποστήριξης και Αξιολόγησης, αναλαμβάνει ενέργειες που επιτρέπουν τη συνεχή αξιολόγηση του ΠΑΑ και την προετοιμασία των διευρυνόμενων Ετήσιων Εκθέσεων Υλοποίησης των ετών 2017 και 2019 καθώς και της εκ των υστέρων αξιολόγησης. Συντονίζει τη διαδικασία σύνταξης των Ετήσιων Εκθέσεων Υλοποίησης (ΕΕΥ) και μεριμνά για την υποβολή τους στην Επιτροπή μετά την έγκριση από την Επιτροπή Παρακολούθησης, συγκεντρώνοντας τα απαραίτητα στοιχεία από τις αντίστοιχες μονάδες των Ειδικών Υπηρεσιών του ΠΑΑ. Συνεργάζεται με την Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής, Διεθνών Σχέσεων & Προώθησης Προϊόντων για τη συνολική παρακολούθηση και αξιολόγηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Επίσης συνεργάζεται με τη Μονάδα Δικτύωσης και Δημοσιότητας για την ενημέρωση, την ενίσχυση της συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων μερών και τη διάχυση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
- Οι Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης και οι Φορείς Εφαρμογής, που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων έχουν ως υποχρέωση να συμβάλλουν, στη συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων, άμεσα από τις αιτήσεις των δικαιούχων (για τους δείκτες εκροών - αποτελεσμάτων) και έμμεσα και στο βαθμό που είναι εφικτό και δεν δημιουργεί δυσανάλογο διοικητικό βάρος στους δικαιούχους από άλλες πηγές (για τους δείκτες επιπτώσεων). Η υποχρεωτική τήρηση των απαραίτητων δεδομένων ξεκινάει από τις αιτήσεις ενίσχυσης των δικαιούχων, συνεχίζεται κατά τη διάρκεια υλοποίησης των πράξεων και ολοκληρώνεται στο πλαίσιο της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων, μέσω της υποχρέωσης παροχής στοιχείων στην Διαχειριστική Αρχή για σκοπούς Αξιολόγησης. Είναι υποχρεωτικό τα δεδομένα να αποτυπώνονται στο κεντρικό Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ) για το ΠΑΑ 2014-2020 είτε με άμεσο τρόπο είτε έμμεσα δηλαδή μέσω της χρήσης επιμέρους πληροφοριακών συστημάτων, τα οποία συνδέονται με αυτό. Οι Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης και οι Φορείς Εφαρμογής ενημερώνονται επιπλέον, για την σχέση του μέτρου που εφαρμόζουν με τον υπολογισμό των συμπληρωματικών δεικτών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων και μεριμνούν σε συνεργασία με την Μονάδα Θεσμικής Υποστήριξης και Αξιολόγησης της Διαχειριστικής Αρχής, για την εξεύρεση της κατάλληλης μεθοδολογίας προκειμένου να ανταποκριθούν στον υπολογισμό των συγκεκριμένων δεδομένων. Σε αυτό το πλαίσιο η Διαχειριστική Αρχή μεριμνά για τη συνεργασία με άλλους φορείς, επιστημονικά ιδρύματα και εξωτερικούς αξιολογητές προκειμένου να επιλύσουν και να διεκπεραιώσουν ένα εξειδικευμένο θέμα εφαρμόζοντας την κατάλληλη μεθοδολογία και κάνοντας τις απαραίτητες ενέργειες, σε όσο το δυνατόν πιο αρχικό στάδιο.

- Η Αρχή Πληρωμής, παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες, δεδομένα και στοιχεία στους εμπλεκόμενους, με την αξιολόγηση τόσο για τον Πυλώνα Ι όσο και για τον Πυλώνα ΙΙ.
- Το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο που αποτελεί το βασικό μέσο για τη διάχυση και τη διάδοση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, την ευαισθητοποίηση των μελών του, την ανάπτυξη διαύλου συνεργασίας με ερευνητικά κέντρα, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, αξιολογητές κ.λπ., ώστε να δημιουργηθεί μια ζωντανή και ενεργή κοινότητα Αξιολόγησης.
- Το Δίκτυο Αξιολόγησης, η λειτουργία του οποίου προβλέπεται στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) και στο οποίο μετέχει το σύνολο των εμπλεκόμενων στην αξιολόγηση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών & Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ). Έχει ως στόχο το συντονισμό της διαδικασίας αξιολόγησης προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαφορετικά Ταμεία και μεριμνά για την ομογενοποίηση της παρακολούθησης του συστήματος δεικτών.
- Η Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία ενημερώνεται και παρακολουθεί την εφαρμογή του προγράμματος, εγκρίνει την ετήσια έκθεση πριν αποσταλεί στην Ε.Ε., εξετάζει τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματα και διατυπώνει τυχόν σχόλια και συστάσεις στη ΔΑ.
- Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), που πρέπει να εξοικειωθούν με τα θέματα αξιολόγησης, έτσι ώστε να μπορούν να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες και δεδομένα τόσο για την εν γένει Αξιολόγηση του ΠΑΑ, όσο και των Τοπικών Προγραμμάτων. Οι ΟΤΔ οφείλουν να ενσωματώνουν πρακτικές και προτάσεις αξιολόγησης/ αυτό-αξιολόγησης στο υποβαλλόμενο σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής τους. Η ΔΑ συντονίζει τους ανωτέρω φορείς και λαμβάνει μέριμνα για τον καθορισμό του ρόλου τους και της συνεισφοράς τους στο έργο της αξιολόγησης, με τη συνδρομή της Μονάδας Θεσμικής Υποστήριξης και Αξιολόγησης και του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου.

Κατά την εφαρμογή του Προγράμματος θα προκύψουν θέματα αξιολόγησης, τα οποία θα πρέπει να διευθετηθούν με τον καλύτερο και αποτελεσματικότερο τρόπο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται αυτήν την περίοδο σε οριζόντιους στόχους που σχετίζονται με την καινοτομία, συνεργασία, μετριασμό και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αειφόρο διαχείριση των πόρων. Εκτιμάται ότι για να λυθούν τέτοιας φύσεως θέματα και να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις της αξιολόγησης ΚΑΠ, θα χρειαστεί η εκπόνηση οριζόντιων αξιολογήσεων και η εκπόνηση σειράς μελετών από εξειδικευμένους φορείς. Με βάση τα συμπεράσματα και διδάγματα αναφορικά με τις ελλείψεις σε δεδομένα και στοιχεία θα προσδιορισθούν οι θεματικές μελέτες και οι οριζόντιες αξιολογήσεις.

Η εμπειρία της μέχρι σήμερα αξιολόγησης έδειξε ότι θα πρέπει να υπάρχει επαρκής αριθμός ατόμων που θα έχει ως κύρια αρμοδιότητά του την απρόσκοπτη αξιολόγηση του ΠΑΑ, γεγονός, το οποίο δεν επετεύχθη με τον καλύτερο τρόπο την περίοδο 2007-2013. Σχεδιάζεται να υπάρξει εξωτερικός αξιολογητής και εάν κριθεί απαραίτητο θα ζητηθεί και η συνδρομή εξειδικευμένων εξωτερικών αξιολογητών, προκειμένου η ΔΑ να αντιμετωπίσει τις χρονοβόρες και πολύπλοκες απαιτήσεις της αξιολόγησης και ιδιαίτερα των αυξημένων απαιτήσεων των ετήσιων εκθέσεων του 2017 και 2019. Η αρμόδια Μονάδα θα διατηρήσει το συντονισμό των ενεργειών αξιολόγησης και θα διασφαλίσει ότι αυτές πραγματοποιούνται βάσει του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης & Παρακολούθησης.

9.3. Θέματα και δραστηριότητες αξιολόγησης

Ενδεικτική περιγραφή των αναμενόμενων θεμάτων και δραστηριοτήτων αξιολόγησης, η οποία θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την τήρηση των απαιτήσεων αξιολόγησης που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013. Η περιγραφή θα καλύπτει: α) τις

δραστηριότητες που είναι απαραίτητες προκειμένου να αξιολογηθεί η συμβολή κάθε ενωσιακής προτεραιότητας του ΠΑΑ στους στόχους, όπως αναφέρεται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, στους στόχους αγροτικής ανάπτυξης που καθορίζονται στο άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, να υπολογιστούν οι τιμές των δεικτών αποτελεσμάτων και αντίκτυπου, να αναλυθούν τα καθαρά αποτελέσματα, τα θεματικά πεδία (συμπεριλαμβανομένων των υποπρογραμμάτων), τα διατομεακά ζητήματα, το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ), καθώς και η συμβολή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης· β) προγραμματισμένη στήριξη για την αξιολόγηση σε επίπεδο ομάδας τοπικής δράσης (ΟΤΔ)· γ)

Η επιλογή των θεμάτων και των δραστηριοτήτων αξιολόγησης βασίστηκε στην αποκτηθείσα εμπειρία της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και των προβλημάτων που ανέκυψαν, τα νέα δεδομένα, όπως η ανάγκη κοινής αξιολόγησης 1ου και 2ου Πυλώνα, ο καθαρός προσδιορισμός της συμβολής του ΠΑΑ στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, η μέτρηση της συμβολής του ΠΑΑ στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Παράλληλα, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων Διαχείρισης στις Περιφέρειες δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις για την εξοικείωση του προσωπικού των Περιφερειών σε θέματα αξιολόγησης. Για το σκοπό αυτό θα αξιοποιηθεί και το Δίκτυο Αξιολόγησης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020. Προβλέπεται η διενέργεια οριζόντιων αξιολογήσεων και θεματικών αξιολογήσεων, κοινή συνισταμένη των οποίων θα είναι η αποτίμηση της συμβολής του ΠΑΑ στις Προτεραιότητες της Ένωσης και ιδιαίτερα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων του Προγράμματος.

Τα πλέον σημαντικά θέματα για την αξιολόγηση των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως καταγράφονται στο κανονιστικό πλαίσιο και στο Κοινό Πλαίσιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης είναι:

- Αποτελέσματα/Επιπτώσεις του ΠΑΑ για κάθε περιοχή εστίασης, ως προς την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας.
- Αποτελέσματα/Επιπτώσεις του ΠΑΑ για κάθε περιοχή εστίασης, ως προς τη δημιουργία και διατήρηση θέσεων απασχόλησης.
- Αποτελέσματα/Επιπτώσεις του ΠΑΑ για κάθε περιοχή εστίασης, ως προς τα περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά (βιοποικιλότητα, ποιότητα νερού, έδαφος, κλιματική αλλαγή, περιοχές υψηλής προστιθέμενης αξίας κ.λπ.).
- Αποτελέσματα/Επιπτώσεις του ΠΑΑ για ομάδα μέτρων, ως προς την τοπική ανάπτυξη (ανάπτυξη χωριών, τοπική οικονομική ανάπτυξη και διαφοροποίηση, ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη, LEADER, CLLD, κ.λπ.).
- Επίδραση του ΠΑΑ στους υπόλοιπους εγκάρσιους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης, (καινοτομία, περιβάλλον, κλιματική αλλαγή)

Συνοπτικά οι εργασίες αξιολόγησης εστιάζονται στα ακόλουθα:

- Παρατήρηση των αναπτυξιακών τάσεων και της ανάλυσης του πλαισίου, καθώς επίσης και των αλλαγών του πλαισίου στο οποίο παρεμβαίνει το ΠΑΑ, σε σχέση με τις τιμές βάσης.
- Εκτίμηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων του ΠΑΑ, καθώς και της συνεισφοράς του στους στόχους της ΚΑΠ, η οποία θα περιλαμβάνει την ανάλυση των καθαρών αποτελεσμάτων του ΠΑΑ σε σχέση με τις αλλαγές που παρατηρούνται στη συγκεκριμένη κατάσταση και θα βασίζεται στους δείκτες αποτελέσματος.
- Εκτίμηση των αποτελεσμάτων του ΠΑΑ και συνεισφορά τους στις περιοχές εστίασης των προτεραιοτήτων για την αγροτική ανάπτυξη, καθώς και εκτίμηση πολλαπλών αποτελεσμάτων και συνεργειών, ανάλυση των συμπληρωματικών δεικτών αποτελέσματος.

- Παρακολούθηση της προόδου του ΠΑΑ σε σχέση με τους δείκτες στόχου και τους δείκτες εκροών.
- Εκτίμηση της προόδου και των επιτευγμάτων σε εξειδικευμένα θέματα αξιολόγησης, όπως το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο, συμπεριλαμβανομένου και του υποδικτύου για την Καινοτομία.
- Εκτίμηση της προόδου που έχει επιτευχθεί προκειμένου να εξασφαλισθεί η ολοκληρωμένη προσέγγιση στη χρήση του ΕΓΤΑΑ για τη στήριξη της χωρικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές μέσω των LEADER τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών, και εφόσον υφίστανται των πολυταμειακών CLLD.
- Εκτίμηση της συνεισφοράς του ΠΑΑ στους εγκάρσιους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης, όπως η καινοτομία, το περιβάλλον και η μείωση των επιπτώσεων και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Εκτίμηση της συνεισφοράς του ΠΑΑ στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμού ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης και της συνεισφοράς του ΠΑΑ στους βασικούς στόχους.
- Εκτίμηση της χρήσης των πόρων της τεχνικής βοήθειας.

Για να καταστεί εφικτή η υλοποίηση των προαναφερθέντων αξιολογικών εργασιών, η Διαχειριστική Αρχή θα προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- Επισκόπηση και εξέταση των κοινών ερωτημάτων αξιολόγησης (συμπεριλαμβανομένης και της διασύνδεσής τους με τους δείκτες).
- Εντοπισμός συμπληρωματικών τύπων απαιτούμενων στοιχείων, που πρέπει να συγκεντρωθούν και προσδιορισμός των σχετικών πηγών.
- Επισκόπηση των πιθανών προσεγγίσεων για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων.
- Συνεργασία και συμφωνία με τους παρόχους των στατιστικών στοιχείων, ως προς τη διαθεσιμότητα και την επικαιροποίησή τους.
- Αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και αδυναμιών που έχουν ήδη εντοπισθεί κατά τη διαδικασία του προγραμματισμού, στη συγκέντρωση συγκεκριμένων στοιχείων.
- Προετοιμασία των Τεχνικών Προδιαγραφών για τις επί μέρους μελέτες αξιολόγησης, που θα ανατεθούν και προετοιμασία αντίστοιχου χρονοδιαγράμματος.

Τα ανωτέρω θα υλοποιηθούν μέσω **οριζόντιων αξιολογήσεων** (δηλαδή επιχειρησιακού χαρακτήρα αξιολογήσεις που εξετάζουν συνολικά την τήρηση της λογικής της παρέμβασης, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας, τη λειτουργικότητα του συστήματος παρακολούθησης, την ανταπόκριση των μηχανισμών εφαρμογής στην τήρηση των δεσμεύσεων για την έγκαιρη συγκέντρωση του συνόλου των στοιχείων) και μέσω **ειδικών θεματικών αξιολογήσεων**, με στόχο τη διερεύνηση της πορείας υλοποίησης των δράσεων που εντάσσονται σε συγκεκριμένα μέτρα και εξυπηρετούν οριζόντια το σύνολο των Προτεραιοτήτων του ΠΑΑ, όπως είναι το μέτρο των Γεωργικών Συμβούλων, το μέτρο της Συνεργασίας. Διακριτή αξιολογική ενότητα θα αποτελέσει η μέτρηση της συμβολής των μέτρων του ΠΑΑ στο μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στη διαχείριση των υδάτων και του εδάφους. Οι απαραίτητες ενέργειες συνοψίζονται ως εξής :

- Δημιουργία Ομάδων όπου τα μέλη θα έχουν την ικανότητα να συμβάλλουν στην επίλυση των θεμάτων που θα προκύψουν, ή διεύρυνση των υπαρχόντων ομάδων με την προσθήκη νέων μελών.
- Καθορισμός της τήρησης των κατάλληλων στοιχείων και μέριμνα για ενσωμάτωση αυτών στο θεσμικό πλαίσιο και στα πληροφοριακά συστήματα
- Σύνταξη προδιαγραφών για την εκπόνηση θεματικών μελετών και οριζόντιων αξιολογήσεων

- Διεύρυνση των ενεργειών Δικτύωσης με άλλα Κράτη – Μέλη και ενεργότερη συμμετοχή στα Ευρωπαϊκά Δίκτυα (EIP, ENRD)
- Αναζήτηση βοήθειας μέσω του Δικτύου της Αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Παράλληλα, η Διαχειριστική Αρχή, σε συνεργασία με το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο, θα διοργανώσει δύο διακριτούς εκπαιδευτικούς κύκλους. Ο πρώτος κύκλος θα απευθύνεται στα στελέχη των φορέων εφαρμογής, ενώ ο δεύτερος κύκλος θα απευθύνεται στα στελέχη των ΟΤΔ με έμφαση στην ανάπτυξη μεθόδων αυτό-αξιολόγησης.

Ειδικότερα για τις ΟΤΔ, η ΕΥΔ ΠΑΑ θα αναλάβει την ενημέρωση όλων των εν δυνάμει ΟΤΔ μέσω διαδικτύου ή ημερίδων σχετικά με τις απαιτήσεις της αξιολόγησης. Η ενημέρωση θα περιλαμβάνει το πλαίσιο αξιολόγησης για τη νέα ΚΑΠ και οδηγίες για την ενσωμάτωση σχεδίου δράσης αξιολόγησης στην υποβαλλόμενη πρόταση της ΟΤΔ.

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί θεματική ομάδα αξιολόγησης με εκπροσώπους από κάθε ΟΤΔ. Η μονάδα Θεσμικής Υποστήριξης θα παρέχει την σχετική τεχνογνωσία για την αξιολόγηση των ΟΤΔ, ενώ η μονάδα του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, θα συμβάλει στη διαβούλευση και την διάδοση των θεμάτων αξιολόγησης που αφορούν τις ΟΤΔ.

9.4. Δεδομένα και ενημέρωση

Σύντομη περιγραφή του συστήματος για την καταχώριση, την τήρηση, τη διαχείριση και την αναφορά στατιστικών στοιχείων σχετικά με την υλοποίηση του ΠΑΑ και την παροχή δεδομένων παρακολούθησης για την αξιολόγηση. Καθορισμός των πηγών δεδομένων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, κενών στα δεδομένα, πιθανών θεσμικών προβλημάτων που συνδέονται με την παροχή δεδομένων και προτεινόμενες λύσεις. Στην ενότητα αυτή θα πρέπει να καταδεικνύεται ότι θα τεθούν εγκαίρως σε λειτουργία κατάλληλα συστήματα διαχείρισης δεδομένων.

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΔ ΠΑΑ), λαμβάνοντας υπόψη τα όσα αναφέρονται στο Κανονιστικό Πλαίσιο, αλλά και στις κατευθυντήριες οδηγίες για το σχέδιο αξιολόγησης, παράλληλα με την εκπόνηση του ΠΑΑ, προγραμματίζει τις κατάλληλες ενέργειες, ώστε να τεθούν οι βάσεις για τη δημιουργία και ανάπτυξη του κατάλληλου συστήματος συλλογής δεδομένων, ώστε αυτά να αξιοποιηθούν για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του ΠΑΑ.

Η εκτίμηση των αναγκών σε δεδομένα ανά είδος / κατηγορία δείκτη θα είναι το πρώτο βήμα για το στήσιμο του συστήματος συλλογής / διαχείρισης λαμβάνοντας υπόψη την εκ των προτέρων αξιολόγηση του ΠΑΑ 2014-2020, την υπάρχουσα τεχνογνωσία και τα αποτελέσματα μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο ειδικότερα για τους δείκτες αποτελέσματος και επιπτώσεων.

Ένα από τα βασικά βήματα για τη λειτουργία του συστήματος συλλογής/ διαχείρισης των δεδομένων θα είναι η ενημέρωση και οι κατευθυντήριες οδηγίες προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς εφαρμογής έτσι ώστε στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των Μέτρων (ΚΥΑ, φόρμες αιτήσεων ενίσχυσης, κριτήρια επιλογής και βαθμολόγησης) να προβλεφθούν τα απαραίτητα στοιχεία που θα συλλέγονται και θα καταχωρούνται για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΠΑΑ.

Για τις ανάγκες παρακολούθησης του Προγράμματος και ειδικότερα της σύνταξης των ετήσιων εκθέσεων, συμπεριλαμβανομένων και των ετήσιων εκθέσεων των ετών 2017 και 2019, προβλέπεται να

αξιοποιηθεί το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ), το οποίο και θα αναβαθμισθεί. Συγκεκριμένα, θα παρέχεται η δυνατότητα καταχώρησης, σε επίπεδο πράξης, όλων των δεδομένων που απαιτούνται, ώστε να είναι εφικτός ο υπολογισμός των δεικτών εκροών και των δεικτών αποτελέσματος. Ακόμη, θα παρέχεται η δυνατότητα αυτόματης συμπλήρωσης των σχετικών πινάκων του Σχεδίου Δεικτών. Τα δεδομένα αυτά θα περιλαμβάνονται στην αίτηση, που θα υποβάλλεται από τους δυνητικούς δικαιούχους και θα καταχωρούνται είτε απευθείας στο ΟΠΣΑΑ είτε μέσω ενός υποσυστήματος συλλογής αιτήσεων όπως είναι το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων, αφού βεβαίως ελέγχεται η ακρίβεια και η ορθότητα των δεδομένων από το αρμόδιο επιφορτισμένο στέλεχος του Φορέα Εφαρμογής, ενώ την τελική ευθύνη θα έχει η Διαχειριστική Αρχή.

Θα προβλέπεται η δυνατότητα οι δείκτες και οι σχετικοί πίνακες παρακολούθησης του ΠΑΑ να παράγονται σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή απαιτηθεί, ώστε να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση του, τόσο σε θέματα εφαρμογής και υλοποίησης, όσο και σε θέματα αξιολόγησης.

Όσον αφορά στους δείκτες επιπτώσεων, οι τιμές των οποίων δεν παρέχονται από πηγές όπως Eurostat ή ΕΛΣΤΑΤ σύμφωνα με τα «FICHE» τους, τα απαραίτητα δεδομένα για τον υπολογισμό τους θα προκύψουν από σχετική αξιολόγηση από εξωτερικό αξιολογητή.

Οι δείκτες και οι τιμές, που λαμβάνουν αυτοί, κατά την υλοποίηση των έργων, θα μπορούν να αθροισθούν σε όποιο επιθυμητό επίπεδο πέραν του Μέτρου, δηλαδή σε Περιοχή Εστίασης, Προτεραιότητας, μέσω ειδικότερων αναφορών-εκτυπωτικών, που θα προσδιορισθούν ανάλογα με τις ανάγκες.

Οι πίνακες παρακολούθησης του Σχεδίου Δεικτών, οι οποίοι θα παράγονται μέσω του ΟΠΣΑΑ θα διαβιβάζονται στη συνέχεια, μέσω διεπαφής (web services) στην SFC2014.

Τέλος, αφενός λόγω της παραμετρικής φύσης του συστήματος και αφετέρου στα πλαίσια της συντήρησης του, θα υπάρχει η δυνατότητα εμπλουτισμού των πληροφοριών που καταχωρούνται, εφόσον προκύψει ανάλογη ανάγκη.

Με βάση τις μελέτες, για τις μεθοδολογίες υπολογισμού των δεικτών αποτελέσματος και επιπτώσεων, κατ' επέκταση και των αναγκών σε δεδομένα, εκτός αυτών που συλλέγονται από τις αιτήσεις ενίσχυσης, θα σχεδιαστεί κατά περίπτωση ο οδηγός συλλογής δεδομένων. Ο οδηγός θα περιλαμβάνει τα απαραίτητα δεδομένα που απαιτούνται, τις πηγές συλλογής τους (έρευνες, εξωτερικές βάσεις δεδομένων, Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ, FADN, Ελληνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υδάτων, κ.λπ.) και τους υπεύθυνους για τη συλλογή τους (Διαχειριστική Αρχή, Οργανισμός Πληρωμής, Αξιολογητής). Ακόμη, στον οδηγό θα περιλαμβάνεται ο ορισμός των εννοιών για κάθε δείκτη, αλλά και ο ορισμός των εννοιών για κάθε πρωτογενές στοιχείο που συνδέεται με τον αντίστοιχο δείκτη, έτσι ώστε να υπάρχει κοινή αντίληψη μεταξύ των Φορέων που εμπλέκονται με τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων. Η κοινή αντίληψη των εννοιών για κάθε δείκτη θα οδηγήσει στην αποφυγή μεθοδολογικών σφαλμάτων κατά τους υπολογισμούς τους. Με βάση την τρέχουσα εμπειρία ο βαθμός υλοποίησης των Μέτρων καθορίζει και τη ροή των δεδομένων παρακολούθησης που συνδέονται με τους δικαιούχους, οπότε μεγάλη έμφαση θα δοθεί στην έγκαιρη και σύμφωνα με τον προγραμματισμό υλοποίηση των Μέτρων. Ακόμη, με δεδομένο ότι οι αιτήσεις ενίσχυσης υποβάλλονται ηλεκτρονικά ένας άλλος κρίσιμος παράγοντας για την έγκαιρη τροφοδότηση των εκθέσεων με τα απαιτούμενα δεδομένα είναι η σύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης και του ΟΠΣΑΑ.

Για τον υπολογισμό της αντίστροφης κατάστασης, όπου οι μεθοδολογίες (κυρίως σε Μέτρα με ιδιωτικές επενδύσεις) απαιτούν ομάδες ελέγχου, με την ένταξη των δικαιούχων στο ΠΑΑ θα συγκροτούνται και οι

αντίστοιχες ομάδες ελέγχου. Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι είναι γεωργοί, η αναζήτηση των ομάδων ελέγχου θα πραγματοποιηθεί μέσω του FADN.

Πιθανά κατά τη συγκρότηση αλλά και επεξεργασία των στοιχείων των ομάδων ελέγχου να απαιτούνται προσωπικά δεδομένα. Για την πρόσβαση στα στοιχεία αυτά, θα τηρηθούν οι όροι και προϋποθέσεις που ισχύουν, σύμφωνα με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων.

9.5. Χρονοδιάγραμμα

Σημαντικά ορόσημα της περιόδου προγραμματισμού και ενδεικτικό απαιτούμενο χρονικό πλαίσιο προκειμένου τα αποτελέσματα να είναι διαθέσιμα την κατάλληλη στιγμή.

Με βάση το θεσμικό πλαίσιο τα κύρια και σημαντικότερα ορόσημα, τα οποία αποτελούν τους βασικούς άξονες πάνω στους οποίους στηρίζεται ο σχεδιασμός του χρονοδιαγράμματος του σχεδίου αξιολόγησης είναι οι ετήσιες εκθέσεις που θα υποβληθούν τα έτη 2017 και 2019 και η έκθεση της εκ των υστέρων αξιολόγησης το 2024. Τα ορόσημα αυτά καθορίζουν το χρόνο εκτέλεσης των προβλεπόμενων ενεργειών, έτσι ώστε να εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις σε σχέση με τα καθήκοντα αυτά δηλαδή τη διαθεσιμότητα του συνόλου των στοιχείων για τα έτη 2016 και 2018. Η ετήσια έκθεση του 2019 απαιτεί την ύπαρξη στοιχείων που θα επιτρέψουν την εκτίμηση της συμβολής του Προγράμματος στους στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 και μια πρώτη εκτίμηση του βαθμού επίτευξης των στόχων του προγράμματος. Εκτός από αυτά τα κύρια ορόσημα, για τη σύνταξη του χρονοδιαγράμματος λαμβάνονται υπόψη και οι ετήσιες εκθέσεις των άλλων ετών, αλλά και τα δεδομένα – δείκτες που θα αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ενδεικτικά ανά έτος περιγράφονται οι ενέργειες για την εκτέλεση των καθηκόντων παρακολούθησης και αξιολόγησης σε επισυναπτόμενο έγγραφο «Κεφ. 9 Ετήσιες ενέργειες αξιολόγησης».

Στο πλαίσιο των καθηκόντων παρακολούθησης και αξιολόγησης υπάρχουν ενέργειες όπως ο συντονισμός της διακυβέρνησης, η αύξηση των ικανοτήτων στην αξιολόγηση, ο έλεγχος της πληρότητας και ποιότητας των δεδομένων και η διάχυση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, οι οποίες θα εκτελούνται καθ' όλη την προγραμματική περίοδο.

9.6. Επικοινωνία

Περιγραφή του τρόπου με τον οποίον τα πορίσματα της αξιολόγησης θα κοινοποιούνται σε στοχευμένους αποδέκτες, περιλαμβανομένης της περιγραφής των μηχανισμών που έχουν συσταθεί για την παρακολούθηση της χρήσης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.

Για τη διάχυση των αποτελεσμάτων και των συστάσεων της αξιολόγησης θα καταρτιστεί ένα σχέδιο επικοινωνίας από τη Διαχειριστική Αρχή, το οποίο θα περιλαμβάνει το σύνολο των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας που θα χρησιμοποιηθούν για την πληρέστερη δυνατή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων-στόχου σχετικά με τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του ΠΑΑ. Το σχέδιο επικοινωνίας για την αξιολόγηση θα συνάδει με τη στρατηγική/σχέδιο δημοσιότητας του ΠΑΑ και θα εξειδικευτεί σε συνεργασία και με τη συμβολή του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου στο σχέδιο Δράσης του οποίου ως διακριτή προτεραιότητα περιλαμβάνεται

η «Ανταλλαγή και διάδοση πορισμάτων σχετικά με την Παρακολούθηση και την Αξιολόγηση του ΠΑΑ» που περιλαμβάνει (i) Ενέργειες ανταλλαγής και διάδοσης πορισμάτων σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση του ΠΑΑ (ii) Βελτίωση ικανοτήτων σε θέματα αξιολόγησης του ΠΑΑ.

Σκοπός του σχεδίου επικοινωνίας είναι οι άμεσα εμπλεκόμενοι με τον προγραμματισμό και υλοποίηση του ΠΑΑ, αλλά και οι ωφελούμενοι και το ευρύ κοινό να αποκομίσουν μια σφαιρική εικόνα για τα επιτεύγματά του.

Το περιεχόμενο του Σχεδίου Επικοινωνίας θα καθορίζει τις ακόλουθες παραμέτρους:

- Τον κύριο φορέα υπεύθυνο για την εκπόνηση και την εφαρμογή της στρατηγικής επικοινωνίας για τα επιτεύγματα του ΠΑΑ, ο οποίος θα είναι η Διαχειριστική Αρχή. Για την εκτέλεση των σχετικών ενεργειών επικοινωνίας, η Διαχειριστική Αρχή θα συνεργάζεται με τους υπεύθυνους φορείς με βάση το σύστημα διακυβέρνησης για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του ΠΑΑ. Ακόμη, θα συνεργάζεται με τους υπεύθυνους για τη στρατηγική δημοσιότητας του ΠΑΑ καθώς θα είναι συμπληρωματικές οι δράσεις.
- Τις ομάδες στόχου της στρατηγικής επικοινωνίας ανάλογα με το ρόλο και την εμπλοκή τους στον προγραμματισμό, εφαρμογή και αξιολόγηση του ΠΑΑ. Εκτός από τους άμεσα εμπλεκόμενους (Διαχειριστική Αρχή, Οργανισμός Πληρωμών, Φορείς εφαρμογής, πάροχοι δεδομένων και στοιχείων όπως η Στατιστική Υπηρεσία και αρμόδια τμήματα Υπουργείων), εξειδικευμένη πληροφόρηση πρέπει να παρέχεται στα Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, στους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους (αγροτικές οργανώσεις, περιβαλλοντικές οργανώσεις, φορείς της αυτοδιοίκησης), αλλά και στο ευρύτερο κοινό όπως επίσης και στα διάφορα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωκοινοβούλιο, Επιτροπή των Περιφερειών κλπ).
- Το είδος των πληροφοριών. Ο προσδιορισμός των ομάδων στόχου συνδέεται άρρηκτα με τις ιδιαίτερες ανάγκες πληροφοριών για κάθε ομάδα, οι οποίες θα προσδιορίζονται με σαφήνεια στο σχέδιο επικοινωνίας.
- Το χρόνο διάχυσης των πληροφοριών. Παράλληλα με τις ανάγκες πληροφόρησης θα προσδιορίζεται και ο κατάλληλος χρόνος ενημέρωσης με τα πορίσματα της αξιολόγησης ανά ομάδα στόχου όχι μόνο στη βάση διαθεσιμότητας των πορισμάτων, αλλά ακόμη στη βάση των αναγκών τους όπως και της «γλώσσας» επικοινωνίας με δεδομένη τη μη εξοικείωση του ευρύτερου κοινού στόχου με την τεχνική ορολογία που συχνά χρησιμοποιείται στις Εκθέσεις Αξιολόγησης.
- Επικοινωνιακά Εργαλεία. Με βάση τις ομάδες-στόχους και τις ανάγκες πληροφοριών τους σε σχέση με τα πορίσματα της αξιολόγησης, θα προσδιορισθούν τα κύρια επικοινωνιακά εργαλεία που θα αξιοποιηθούν. Βασικό επικοινωνιακό εργαλείο με αποδέκτη όλες τις ομάδες στόχου θα είναι η αναβαθμισμένη ιστοσελίδα του ΠΑΑ και του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου. Στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ και του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου, θα αναρτώνται όλες οι εκθέσεις υλοποίησης και αξιολόγησης, τα ενημερωτικά δελτία με σχετικά θέματα με την πορεία και αξιολόγηση του ΠΑΑ, καθώς και κάθε ενημέρωση σε σχέση με τη διοργάνωση σχετικών ημερίδων και συνεδρίων. Για τις ομάδες στόχου με τεχνοκρατικό χαρακτήρα όπως η Διαχειριστική Αρχή, ο Οργανισμός Πληρωμών, οι Φορείς Εφαρμογής και γενικότερα οι εμπλεκόμενοι στο σύστημα διακυβέρνησης της παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΠΑΑ θα αξιοποιηθούν κατά περίπτωση επικοινωνιακά εργαλεία όπως εσωτερικές συνεδριάσεις, ομάδες εργασίας και ενημερωτικά δελτία ή άλλα κανάλια εσωτερικής επικοινωνίας.
- Η επικοινωνιακή στρατηγική των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης θα παρακολουθείται σε ετήσια βάση παράλληλα με τις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης και το γενικότερο πλάνο

αξιολόγησης αλλά και στο πλαίσιο διακριτής δράσης που θα περιληφθεί στην αξιολόγηση του συνολικού σχεδίου επικοινωνίας του ΠΑΑ.

9.7. Πόροι

Περιγραφή των απαιτούμενων και προβλεπόμενων πόρων για την υλοποίηση του σχεδίου, στην οποία επισημαίνονται η διοικητική ικανότητα, δεδομένα, χρηματοδοτικοί πόροι και πληροφοριακές ανάγκες. Περιγραφή των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή του σχεδίου αξιολόγησης.

Το πλάνο αξιολόγησης για την υλοποίησή του απαιτεί τόσο διοικητικούς πόρους (ανθρώπινο δυναμικό), όσο και οικονομικούς πόρους. Η περιγραφή των απαιτούμενων πόρων είναι ενδεικτική και θα εξειδικευθεί περαιτέρω με την αναλυτικότερη καταγραφή των αναγκών και λεπτομερή καταγραφή των ενεργειών παρακολούθησης και αξιολόγησης όπως επίσης και με την ακριβή διάγνωση των αναγκών για δράσεις απόκτησης ικανοτήτων ιδιαίτερα για τους φορείς εφαρμογής και τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης των Περιφερειών. Η παρούσα καταγραφή των απαιτούμενων πόρων βασίζεται στην αποκτηθείσα εμπειρία και στις νέες υποχρεώσεις που προκύπτουν από το θεσμικό πλαίσιο.

Οι απαιτούμενοι πόροι εκτιμήθηκαν με βάση τις ενέργειες που περιλαμβάνονται στις θεματικές ενότητες του σχεδίου αξιολόγησης για τη διακυβέρνηση και το συντονισμό, για την προετοιμασία της αξιολόγησης, για την εφαρμογή της αξιολόγησης, για τις εκθέσεις και τη διάχυση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Το συνολικό ύψος των δαπανών που θα διατεθούν για δράσεις αξιολόγησης (συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων υποστηρικτικών μελετών και των απαραίτητων πληροφοριακών συστημάτων π.χ. δημιουργία ή αναβάθμιση) αναμένεται να κυμανθούν μεταξύ δύο και τριών εκατομμυρίων και ανέρχονται κατά προσέγγιση στο 5% των πόρων της τεχνικής βοήθειας (εξαιρουμένων των ποσών που θα διατεθούν για τη λειτουργία του ΕΑΔ.

Για την εκτίμηση των οικονομικών πόρων λήφθηκαν υπόψη οι απαιτούμενες ενέργειες αξιολόγησης με βάση το θεσμικό πλαίσιο και όπως εξειδικεύονται στο σχέδιο αξιολόγησης. Ακόμη, λήφθηκε υπόψη ο αριθμός και το κόστος των ενεργειών αξιολόγησης για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 σε συνάρτηση πάντα με την αποτελεσματικότητά τους για την κάλυψη των αναγκών αξιολόγησης.

Από την αποκτηθείσα εμπειρία αναδεικνύεται η ανάγκη διάθεσης σημαντικών ανθρώπινων πόρων για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων της παρακολούθησης και αξιολόγησης από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η ανάγκη αυτή θα ληφθεί υπόψη κατά στη δομή των εμπλεκόμενων με τη διαχείριση φορέων, παράλληλα με τη δημιουργία συνδέσμων για τα θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Στους υπολογισμούς των οικονομικών πόρων δεν λαμβάνονται υπόψη οι αμοιβές του προσωπικού των εμπλεκόμενων φορέων (Διαχειριστική Αρχή, Οργανισμός Πληρωμών, Φορείς Εφαρμογής) στην υλοποίηση και αξιολόγηση του ΠΑΑ.

10. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

10.1. Ετήσιες συνεισφορές του ΕΓΤΑΑ σε (ευρώ)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	0,00	568.951.196,00	589.609.976,00	412.737.503,00	378.174.497,00	378.082.881,00	377.885.171,00	426.943.075,00	349.595.985,00	3.481.980.284,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	0,00	212.745.008,00	188.112.267,00	107.987.934,00	129.030.640,00	128.868.295,00	128.705.950,00	145.522.130,00	119.158.631,00	1.160.130.855,00

Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	0,00	117.239.503,00	126.700.549,00	77.870.045,00	71.434.533,00	71.272.188,00	71.109.844,00	80.482.795,00	65.902.140,00	682.011.597,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	0,00	8.123.901,00	2.108.029,00	4.869.763,00	24.276.052,00	24.113.707,00	23.951.361,00	27.229.956,00	22.296.844,00	136.969.613,00
Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013	0,00	0,00	101.206.000,00	100.006.000,00	98.804.000,00	97.706.000,00	96.609.000,00	96.559.000,00	94.584.000,00	685.474.000,00
Συνολική συνεισφορά ΕΓΤΑΑ (χωρίς ΕΥΡΗ)	0,00	907.059.608,00	1.007.736.821,00	703.471.245,00	701.719.722,00	700.043.071,00	698.261.326,00	776.736.956,00	651.537.600,00	6.146.566.349,00
Εκ των οποίων αποθεματικό επίδοσης (άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013)	0,00	54.423.576,48	54.391.849,26	36.207.914,70	36.174.943,26	36.140.224,32	36.099.139,56			253.437.647,58

Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - EURI (NGEU) / Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από τους πρόσθετους πόρους που αναφέρονται στο άρθρο 58α παράγραφος 1								108.072.886,00	257.213.470,00	365.286.356,00
Συνολική συνεισφορά (ΕΓΤΑΑ + EURI)		907.059.608,00	1.007.736.821,00	703.471.245,00	701.719.722,00	700.043.071,00	698.261.326,00	884.809.842,00	908.751.070,00	6.511.852.705,00

Total indicative amount for EAFRD and EURI of support envisaged for climate change objectives	4.168.818.125,40	Share of the total indicative amount for EAFRD and EURI of support envisaged for climate change objectives (%)	64,02
Total indicative amount, for EAFRD, of support envisaged for climate change objectives	3.950.691.198,40	Share of the total indicative amount, for EAFRD, of support envisaged for climate change objectives (%)	64,27
Total indicative amount, for EURI, of support envisaged for climate change objectives	218.126.927,00	Share of total indicative amount, for EURI, of support envisaged for climate change objectives (%)	59,71

EAFRD and EURI contribution for Art59(6)	3.850.962.570,00	Share of EAFRD and EURI contribution for Art59(6) (%)	59,14
Total EAFRD contribution for Art59(6)	3.636.635.643,00	Share of total EAFRD contribution for Art59(6) (RDP non-regression threshold) (%)	59,17
Total EURI contribution for Art59(6)	214.326.927,00	Share of total EURI contribution for Art59(6) (%)	58,67

10.2. Το ενιαίο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για όλα τα μέτρα που κατανέμονται ανά τύπο περιοχής, όπως αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Άρθρο που ορίζει το μέγιστο ποσοστό συνεισφοράς.	Ισχύον ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ	Ελάχιστο ισχύον ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Μέγιστο ισχύον ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	82.09%	20%	85%
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	73.66%	20%	75%
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	60.61%	20%	63%
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	51.49%	20%	53%

10.3. Ανάλυση ανά μέτρο ή είδος δραστηριότητας με διαφορετικό ποσοστό συμμετοχής του ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ για τη συνολική περίοδο 2014-2022)

10.3.1. M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)	89.53%			10.090.600,00 (2Α) 7.140.776,00 (Ρ4) 4.475.519,00 (5Α) 1.024.888,00 (6C)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της</p>	95%			866.600,00 (2Α) 626.423,00 (Ρ4) 517.682,00 (5Α) 223.412,00 (6C)

	ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)	89.83%			5.941.546,00 (2Α) 3.360.347,00 (Ρ4) 2.157.398,00 (5Α) 519.574,00 (6C)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%			158.204,00 (2Α) 118.653,00 (Ρ4) 79.102,00 (5Α) 39.551,00 (6C)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ)	89.72%			2.422.624,00 (2Α) 2.527.806,00 (Ρ4) 1.621.637,00 (5Α) 381.744,00 (6C)

	αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)				
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	95%			189.326,00 (2Α) 141.994,00 (Ρ4) 94.663,00 (5Α) 47.331,00 (6C)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)</p>	78.52%			65.556,00 (2Α) 72.417,00 (Ρ4) 46.378,00 (5Α) 9.639,00 (6C)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ)</p>	90%			15.444,00 (2Α) 11.583,00 (Ρ4) 7.722,00 (5Α) 3.861,00 (6C)

	<p>αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>				
Total (EAFRD only)				0,00	45.000.000,00
Total (EURI only)				0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	45.000.000,00

10.3.2. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			3.486.466,00 (2A) 25.803.578,00 (P4) 4.353.482,00 (5A) 83.220,00 (5C) 169.836,00 (5D) 365.998,00 (5E) 135.020,00 (6C)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Main	73.66%			1.561.620,00 (2A) 11.557.659,00 (P4) 1.949.964,00 (5A) 37.275,00 (5C) 76.071,00 (5D) 163.934,00 (5E) 60.477,00 (6C)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%			1.198.394,00 (2A) 8.869.398,00 (P4) 1.496.411,00 (5A) 28.605,00 (5C) 58.378,00 (5D) 125.804,00 (5E) 46.410,00 (6C)

Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%			37.705,00 (2A)
					279.058,00 (P4)
					47.082,00 (5A)
					900,00 (5C)
					1.837,00 (5D)
					3.958,00 (5E)
					1.460,00 (6C)
Total (EAFRD only)				0,00	62.000.000,00
Total (EURI only)				0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	62.000.000,00

10.3.3. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			40.719.621,00 (3Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%			531.513,00 (3Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Main	73.66%			7.168.409,00 (3Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	85%			81.596,00 (3Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%			4.887.365,00 (3Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η	73%			103.037,00 (3Α)

	Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%			53.260,00 (3Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	63%			285,00 (3Α)
Total (EAFRD only)				0,00	53.545.086,00
Total (EURI only)				0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	53.545.086,00

10.3.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Ισχύον ποσοστό για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%		0,00	100%	80.000.000,00	248.897.615,00 (2A) 127.261.078,00 (3A) 5.716.200,00 (P4) 220.894.552,00 (5A) 7.594.000,00 (5B) 19.140.800,00 (5C) 816.600,00 (5D) 699.446,00 (5E) 235.849,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του	95%					61.425.717,00 (2A) 27.205.190,00 (3A) 0,00 (P4) 22.068.658,00 (5A) 0,00 (5B) 0,00 (5C) 0,00 (5D) 2.305.446,00 (5E) 0,00 (6B)

	κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013						
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	85%					<p>0,00 (2Α)</p> <p>0,00 (3Α)</p> <p>0,00 (Ρ4)</p> <p>8.895.474,00 (5Α)</p> <p>0,00 (5Β)</p> <p>0,00 (5C)</p> <p>0,00 (5D)</p> <p>0,00 (5Ε)</p> <p>0,00 (6Β)</p>
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν	Main	73.66%			100%		<p>39.084.616,00 (2Α)</p> <p>19.177.514,00 (3Α)</p> <p>0,00 (Ρ4)</p> <p>0,00 (5Α)</p> <p>0,00 (5Β)</p>

ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27							0,00 (5C) 0,00 (5D) 0,00 (5E) 257.594,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	85%					7.223.542,00 (2A) 6.055.109,00 (3A) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (5B) 0,00 (5C) 0,00 (5D) 0,00 (5E) 0,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	73.68%					0,00 (2A) 0,00 (3A) 647.500,00 (P4) 78.203.613,00 (5A) 1.674.000,00 (5B) 2.819.200,00 (5C) 92.500,00 (5D) 320.046,00 (5E) 0,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του	85%					0,00 (2A) 0,00 (3A)

	<p>κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>						<p>0,00 (P4)</p> <p>16.940.553,00 (5A)</p> <p>0,00 (5B)</p> <p>0,00 (5C)</p> <p>0,00 (5D)</p> <p>309.841,00 (5E)</p> <p>0,00 (6B)</p>
<p>Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)</p>	Main	60.61%	70.61%		100%		<p>27.711.729,00 (2A)</p> <p>4.283.894,00 (3A)</p> <p>0,00 (P4)</p> <p>0,00 (5A)</p> <p>0,00 (5B)</p> <p>0,00 (5C)</p> <p>0,00 (5D)</p> <p>0,00 (5E)</p> <p>149.125,00 (6B)</p>

	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	73%					<p>7.707.871,00 (2Α) 1.624.821,00 (3Α) 0,00 (Ρ4) 0,00 (5Α) 0,00 (5Β) 0,00 (5C) 0,00 (5D) 0,00 (5Ε) 0,00 (6Β)</p>
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p>	73.88%					<p>0,00 (2Α) 0,00 (3Α) 603.400,00 (Ρ4) 46.468.799,00 (5Α) 392.000,00 (5Β) 1.692.800,00 (5C) 86.200,00 (5D) 355.474,00 (5Ε) 0,00 (6Β)</p>
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της</p>	85%					<p>0,00 (2Α) 0,00 (3Α) 0,00 (Ρ4) 10.276.485,00 (5Α) 0,00 (5Β) 0,00 (5C)</p>

	<p>αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>						<p>0,00 (5D)</p> <p>201.901,00 (5E)</p> <p>0,00 (6B)</p>
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%		0,00	100%	0,00	<p>1.485.317,00 (2A)</p> <p>2.897.977,00 (3A)</p> <p>0,00 (P4)</p> <p>0,00 (5A)</p> <p>0,00 (5B)</p> <p>0,00 (5C)</p> <p>0,00 (5D)</p> <p>0,00 (5E)</p> <p>1.336,00 (6B)</p>
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που	63%					<p>177.137,00 (2A)</p> <p>2.226.928,00 (3A)</p> <p>0,00 (P4)</p>

	λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013						0,00 (5A) 0,00 (5B) 0,00 (5C) 0,00 (5D) 0,00 (5E) 0,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	74.7%					0,00 (2A) 0,00 (3A) 32.900,00 (P4) 1.906.577,00 (5A) 340.000,00 (5B) 347.200,00 (5C) 4.700,00 (5D) 27.945,00 (5E) 0,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1	85%					0,00 (2A) 0,00 (3A) 0,00 (P4) 0,00 (5A) 0,00 (5B) 0,00 (5C) 0,00 (5D) 135.997,00 (5E) 0,00 (6B)

	<p>στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>						
<p>Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (ΕURI) NGEU - EURI (NGEU) / Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και άκρως απόκεντρες περιοχές και μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93</p>	Main	100%	100%	21.500.000,00			<p>109.851.920,00 (2A)</p> <p>6.500.000,00 (3A)</p> <p>21.099.231,00 (P4)</p> <p>15.824.424,00 (5A)</p> <p>0,00 (5B)</p> <p>15.824.424,00 (5C)</p> <p>0,00 (5D)</p> <p>0,00 (5E)</p> <p>0,00 (6B)</p>
<p>Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 —</p>	Main	100%	100%				<p>11.567.307,00 (2A)</p> <p>0,00 (3A)</p> <p>2.573.078,00 (P4)</p>

άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (ΕΥΡΙ) NGEU - ΕΥΡΙ (NGEU) / Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ-27							1.929.808,00 (5A) 0,00 (5B) 1.929.807,00 (5C) 0,00 (5D) 0,00 (5E) 0,00 (6B)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (ΕΥΡΙ) NGEU - ΕΥΡΙ (NGEU) / Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	100%	100%				8.097.115,00 (2A) 0,00 (3A) 1.801.154,00 (P4) 1.350.866,00 (5A) 0,00 (5B) 1.350.865,00 (5C) 0,00 (5D) 0,00 (5E) 0,00 (6B)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013	Main	100%	100%				1.156.731,00 (2A) 0,00 (3A) 257.308,00 (P4) 192.981,00 (5A) 0,00 (5B) 192.981,00 (5C)

(EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Άλλες περιφέρειες							0,00 (5D)
							0,00 (5E)
							0,00 (6B)
Total (EAFRD only)				0,00		80.000.000,00	1.037.100.766,00
Total (EURI only)				21.500.000,00		0,00	201.500.000,00
Total (EAFRD + EURI)				21.500.000,00		80.000.000,00	1.238.600.766,00

Η συνολική συνεισφορά της Ένωσης που προορίζεται για πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 59 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (€)	516.337.734,00
---	----------------

εκ των οποίων ΕΓΤΑΑ (€)	452.010.807,00
-------------------------	----------------

εκ των οποίων EURI (€)	64.326.927,00
------------------------	---------------

10.3.5. M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Ισχύον ποσοστό για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%					32.903.150,00 (3B)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά	Main	73.66%					14.860.250,00 (3B)

κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27							
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%					11.341.630,00 (3B)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%					491.970,00 (3B)
Total (EAFRD only)				0,00		0,00	59.597.000,00
Total (EURI only)				0,00		0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00		0,00	59.597.000,00

10.3.6. M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Ισχύον ποσοστό για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%					18.511.131,00 (2Α) 0,00 (2Β) 8.440.245,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%					0,00 (2Α) 0,00 (2Β) 10.489.017,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ)	85.85%					0,00 (2Α) 320.313.757,00 (2Β)

	αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)						0,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι) Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα	95%					0,00 (2Α) 85.074.946,00 (2Β) 0,00 (6Α)

	με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013						
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Main	73.66%					8.406.762,00 (2Α) 0,00 (2Β) 5.366.750,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	85%					0,00 (2Α) 0,00 (2Β) 5.879.753,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο	86.43%					0,00 (2Α) 138.244.113,00 (2Β) 0,00 (6Α)

	άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)						
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού</p>	95%					<p>0,00 (2Α)</p> <p>33.408.745,00 (2Β)</p> <p>0,00 (6Α)</p>

	(ΕΕ) αριθ. 1303/2013						
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%					4.393.086,00 (2Α) 0,00 (2Β) 932.780,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	73%					0,00 (2Α) 0,00 (2Β) 884.228,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1	85.58%					0,00 (2Α) 63.825.763,00 (2Β) 0,00 (6Α)

	στοιχείο α) σημείο ι)						
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	95%					<p>0,00 (2Α) 15.429.116,00 (2Β) 0,00 (6Α)</p>
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του	Main	51.49%					<p>4.318.264,00 (2Α) 0,00 (2Β)</p>

κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες							58.331,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	63%					0,00 (2Α) 0,00 (2Β) 97.204,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)	73.6%					0,00 (2Α) 3.355.876,00 (2Β) 0,00 (6Α)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ)	90%					0,00 (2Α) 805.005,00 (2Β)

αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)							0,00 (6Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013							
Total (EAFRD only)				0,00		0,00	728.234.872,00
Total (EURI only)				0,00		0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00		0,00	728.234.872,00

10.3.7. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Ισχύον ποσοστό για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%					414.676,00 (P4) 5.261.613,00 (6B) 6.692.013,00 (6C)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%					0,00 (P4) 8.025.242,00 (6B) 7.047.461,00 (6C)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του	Main	73.66%					185.738,00 (P4) 1.934.471,00 (6B)

κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27							9.600.125,00 (6C)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	85%					0,00 (P4) 3.673.808,00 (6B) 0,00 (6C)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%					142.536,00 (P4) 2.120.394,00 (6B) 7.765.740,00 (6C)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	73%					0,00 (P4) 1.900.201,00 (6B) 12.727.428,00 (6C)

Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%					4.485,00 (P4) 943.042,00 (6B) 8.677.420,00 (6C)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	63%					0,00 (P4) 223.204,00 (6B) 3.961.139,00 (6C)
Total (EAFRD only)				0,00		0,00	81.300.736,00
Total (EURI only)				0,00		0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00		0,00	81.300.736,00

10.3.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Ισχύον ποσοστό για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%					93.482.917,00 (P4) 63.564.123,00 (SE)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%					639.337,00 (P4) 4.113.093,00 (SE)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς	85%					891.441,00 (P4) 672.490,00 (SE)

	<p>στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>						
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του	Main	73.66%					<p>2.282.088,00 (P4)</p> <p>1.547.154,00 (SE)</p>
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του	85%					<p>0,00 (P4)</p> <p>137.216,00 (SE)</p>

75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013						
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	74.83%					1.573.436,00 (P4) 1.104.616,00 (SE)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34. Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 -	85%					28.400,00 (P4) 21.425,00 (SE)

	Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013						
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%					4.473.588,00 (P4) 2.956.129,00 (SE)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	73%					119.921,00 (P4) 434.261,00 (SE)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην	74.73%					10.046.753,00 (P4) 7.053.229,00 (SE)

	προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.						
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	85%					<p>286.911,00 (P4)</p> <p>216.442,00 (5E)</p>
	Main	51.49%					7.402.561,00 (P4)

Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες							5.334.028,00 (5Ε)
Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	63%						6.892,00 (Ρ4) 134.762,00 (5Ε)
Total (EAFRD only)				0,00		0,00	208.523.213,00
Total (EURI only)				0,00		0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00		0,00	208.523.213,00

10.3.9. M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)	90%			13.870.000,00 (3Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)	90%			6.212.500,00 (3Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19	90%			4.767.500,00 (3Α)

	παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)				
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)	80%			150.000,00 (3Α)
Total (EAFRD only)				0,00	25.000.000,00
Total (EURI only)				0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	25.000.000,00

10.3.10. M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			227.356.741,00 (P4)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%			46.982.266,00 (P4)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34. Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24	85%			2.855.196,00 (P4)

	παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	74.83%			37.517.511,00 (P4)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	85%			730.354,00 (P4)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	73.91%			30.403.186,00 (P4)

	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	85%			3.983.083,00 (P4)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	75%			9.977.372,00 (P4)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και άκρως απόκεντρες περιοχές και μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	100%			112.500.000,00 (P4)

Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ-27	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	100%			16.500.000,00 (P4)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	100%			15.000.000,00 (P4)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Άλλες περιφέρειες	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	100%			6.000.000,00 (P4)
Total (EAFRD only)				0,00	359.805.709,00
Total (EURI only)				0,00	150.000.000,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	509.805.709,00

10.3.11. M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			495.046.070,00 (P4) 29.662.429,00 (5D)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%			85.530.798,00 (P4) 45.731.345,00 (5D)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34. Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24	85%			1.643.682,00 (P4) 730.543,00 (5D)

	παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	72.96%			183.307.758,00 (P4) 8.947.460,00 (5D)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	85%			17.322.445,00 (P4) 9.259.011,00 (5D)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	70.03%			91.539.201,00 (P4) 3.581.447,00 (5D)

	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	85%			<p>18.035.247,00 (P4)</p> <p>9.638.780,00 (5D)</p>
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p>	74.7%			<p>23.629.669,00 (P4)</p> <p>2.701.742,00 (5D)</p>
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η</p>	85%			<p>354.043,00 (P4)</p> <p>191.908,00 (5D)</p>

	Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
Total (EAFRD only)				0,00	1.026.853.578,00
Total (EURI only)				0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	1.026.853.578,00

10.3.12. M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			285.173.445,00 (P4)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%			239.407.098,00 (P4)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34. Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24	85%			4.824.098,00 (P4)

	παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013	100%			209.578.730,00 (P4)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	100%			99.020.945,00 (P4)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	67.15%			167.853.286,00 (P4)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού	85%			61.519.200,00 (P4)

	<p>(ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>				
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013</p>	100%			180.364.801,00 (P4)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της</p>	100%			70.489.502,00 (P4)

	εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.	61.83%			92.461.411,00 (P4)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	85%			43.274.230,00 (P4)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013	100%			88.462.804,00 (P4)

	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	100%			33.699.402,00 (P4)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p>	67.87%			7.138.677,00 (P4)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους, στον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) και τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα</p>	85%			2.316.891,00 (P4)

	οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013				
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013	100%			3.097.778,00 (P4)
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	100%			760.038,00 (P4)
Total (EAFRD only)				0,00	1.589.442.336,00
Total (EURI only)				0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	1.589.442.336,00

10.3.13. M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			18.142.380,00 (3Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Main	73.66%			8.399.250,00 (3Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%			6.047.460,00 (3Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%			1.007.910,00 (3Α)

Total (EAFRD only)	0,00	33.597.000,00
Total (EURI only)	0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)	0,00	33.597.000,00

10.3.14. M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Ισχύον ποσοστό για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)	90%					13.870.000,00 (2A) 9.986.400,00 (3A) 3.051.400,00 (P4) 3.328.800,00 (5A) 1.387.000,00 (5C) 1.109.600,00 (5D) 554.800,00 (5E)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική	90%					6.212.500,00 (2A) 4.473.000,00 (3A) 1.366.750,00 (P4) 1.491.000,00 (5A) 621.250,00 (5C)

περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)						497.000,00 (5D) 248.500,00 (5E)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)	90%					4.767.500,00 (2A) 3.432.600,00 (3A) 1.048.850,00 (P4) 1.144.200,00 (5A) 476.750,00 (5C) 381.400,00 (5D) 190.700,00 (5E)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ)	80%					150.000,00 (2A) 108.000,00 (3A) 33.000,00 (P4) 36.000,00 (5A) 15.000,00 (5C) 12.000,00 (5D) 6.000,00 (5E)

	αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)						
Total (EAFRD only)				0,00		0,00	60.000.000,00
Total (EURI only)				0,00		0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00		0,00	60.000.000,00

10.3.15. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και άκρως απόκεντρες περιοχές και μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	100%			9.500.000,00 (3B)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75 % του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ-27	Main	100%			0,00 (3B)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Περιφέρειες	Main	100%			0,00 (3B)

μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)					
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Άλλες περιφέρειες	Main	100%			0,00 (3B)
Total (EAFRD only)				0,00	0,00
Total (EURI only)				0,00	9.500.000,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	9.500.000,00

Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική συνεισφορά της Ένωσης (EUR)		ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	
Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 39α του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική συνεισφορά της Ένωσης (EUR)		ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	
Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική ενωσιακή συνεισφορά (EUR)		ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	
Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική ενωσιακή συνεισφορά (EUR)		ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	
Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική συνεισφορά EURI (EUR)		ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	
Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ)		ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	

αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική συνεισφορά EURI (EUR)			
Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 39 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική συνεισφορά EURI (EUR)	9.500.000,00	ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	100,00
Για τις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, αναγράψτε την προγραμματισμένη ενδεικτική συνολική συνεισφορά EURI (EUR)		ενδεικτικό ποσοστό συνεισφοράς (%)	

10.3.16. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Ισχύον ποσοστό για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο η) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)	89.19%					179.398.578,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και	95%					26.267.512,00 (6B)

	<p>35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i)</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>						
<p>Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά</p>	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013,</p>	89.68%					166.627.746,00 (6B)

με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)						
	<p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)</p> <p>Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013</p>	95%					9.556.536,00 (6B)

Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)	89.61%					68.344.349,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι) Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που	95%					4.862.933,00 (6B)

	λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013						
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι)	79.9%					5.159.511,00 (6B)
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35 για την τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER, όπως αναφέρεται στο	90%					48.887,00 (6B)

	άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ι) Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013						
Total (EAFRD only)				0,00		0,00	460.266.052,00
Total (EURI only)				0,00		0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00		0,00	460.266.052,00

10.3.17. M20 - Τεχνική βοήθεια κρατών μελών (άρθρα 51-54)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			42.889.060,00
	Άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Κράτη μέλη που λαμβάνουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα οικονομική στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 136 και 143 της ΣΔΕΕ, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	95%			7.110.940,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 — άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο εα) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (EURI) NGEU - EURI (NGEU) / Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και άκρως απόκεντρες περιοχές και μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	100%			4.286.356,00
Total (EAFRD only)				0,00	50.000.000,00
Total (EURI only)				0,00	4.286.356,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	54.286.356,00

10.3.18. M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			35.802.314,00 (2Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Main	73.66%			51.786.595,00 (2Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%			6.074.819,00 (2Α)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%			636.273,00 (2Α)

Total (EAFRD only)	0,00	94.300.001,00
Total (EURI only)	0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)	0,00	94.300.001,00

10.3.19. M113 - Πρόωρη συνταξιοδότηση

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια		Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες & εξόχως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93	Main	82.09%			93.080.354,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Όλες οι περιφέρειες με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μέσου όρου της ΕΕ των 25 για την περίοδο αναφοράς, αλλά με κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ μεγαλύτερο του 75% του μέσου ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27	Main	73.66%			20.628.277,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Main	60.61%			12.743.972,00
Άρθρο 59 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 - Άλλες περιφέρειες	Main	51.49%			137.600,00

Μέτρα που έχουν διακοπεί - Μέτρο που έχει διακοπεί	Main	75%			45.409.797,00
Total (EAFRD only)				0,00	172.000.000,00
Total (EURI only)				0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)				0,00	172.000.000,00

10.3.20. M131 - Τήρηση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια	Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Total (EAFRD only)			0,00	0,00
Total (EURI only)			0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)			0,00	0,00

10.3.21. M341 - Απόκτηση δεξιοτήτων, συντονισμός και εφαρμογή

Τύποι περιφερειών και πρόσθετα κονδύλια	Ισχύον ποσοστό συμμετοχής ΕΓΤΑΑ 2014-2022 (%)	Ισχύον ποσοστό για τα χρηματοδοτικά μέσα υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (%)	Ενδεικτικό ποσό ΕΓΤΑΑ για τα χρηματοδοτικά μέσα με βάση το άρθρο 59 παράγραφος 4 στοιχείο δ) για την περίοδο 2014-2022 (EUR)	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
Total (EAFRD only)			0,00	0,00
Total (EURI only)			0,00	0,00
Total (EAFRD + EURI)			0,00	0,00

10.4. Ενδεικτική κατανομή ανά μέτρο για κάθε υποπρόγραμμα

Ονομασία θεματικού υποπρογράμματος	Μέτρο	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
------------------------------------	-------	---

11. ΣΧΕΔΙΟ ΔΕΙΚΤΩΝ

11.1. Σχέδιο δεικτών

11.1.1. Π1: Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές

11.1.1.1. 1Α) Προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ1: Ποσοστό δαπανών δυνάμει των άρθρων 14, 15 και 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 όσον αφορά τις συνολικές δαπάνες για το ΠΑΑ (τομέας επικέντρωσης 1Α)	2,65
Συνολικές προγραμματισμένες δημόσιες δαπάνες στο πλαίσιο του ΠΑΑ	7.552.127.811,25
Δημόσιες δαπάνες (τομέας επικέντρωσης 1Α)	199.797.103,23

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (δράσεις κατάρτισης, ανταλλαγές μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επίδειξη) (1.1 έως 1.3)	50.031.949,28	0,00
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	83.048.487,28	0,00
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	66.716.666,66	0,00

11.1.1.2. 1B) Ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, της δασοκομίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ2: Συνολικός αριθμός πράξεων συνεργασίας που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του μέτρου συνεργασίας (άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013) (ομάδες, δίκτυα/συνεργατικοί σχηματισμοί (clusters), πιλοτικά έργα...) (τομέας επικέντρωσης 1B)	285,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Αριθμός επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ που πρόκειται να λάβουν στήριξη (σύσταση και λειτουργία) (16.1)	285,00	0
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Αριθμός άλλων δραστηριοτήτων συνεργασίας (ομάδες, δίκτυα/συνεργατικοί σχηματισμοί, πιλοτικά έργα...) (16.2 έως 16.9)	0,00	0

11.1.1.3. 1Γ) Προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ3: Συνολικός αριθμός καταρτισμένων συμμετεχόντων δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (τομέας επικέντρωσης 1Γ)	28.600,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις κατάρτισης	28.600,00	0,00

11.1.2. Π2: Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών

11.1.2.1. 2Α) Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ4: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την πραγματοποίηση επενδύσεων με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (τομέας επικέντρωσης 2Α)	1,09
Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για επενδύσεις με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (τομέας επικέντρωσης 2Α)	7.887,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
17 Γεωργικές εκμεταλλεύσεις (αγροκτήματα) - σύνολο	723.010,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις κατάρτισης	12.584,00	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Συνολική δημόσια δαπάνη για κατάρτιση/δεξιότητες	21.963.733,05	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (δράσεις κατάρτισης, ανταλλαγές μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επίδειξη) (1.1 έως 1.3)	21.963.733,05	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	7.500,00	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	8.417.613,73	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αριθμός υποστηριζόμενων εκμεταλλεύσεων για την πραγματοποίηση επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (4.1)	8.978,00	1.537,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη για επενδύσεις σε υποδομές (4.3)	117.793.584,80	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	1.339.414.957,42	192.788.455,00

M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (4.1)	493.017.101,51	130.673.073,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	610.810.686,31	130.673.073,00
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Αριθμός δικαιούχων (εκμεταλλεύσεων) που λαμβάνουν ενισχύσεις για σύσταση επιχείρησης και ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων (6.3)	3.200,00	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	49.597.455,06	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	49.597.455,06	0
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	27.798.611,11	0
M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	125.176.919,12	0
M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)	Αριθμός υποστηριζόμενων εκμεταλλεύσεων	143.648,00	0

11.1.2.2. 2B) Διευκόλυνση της εισόδου εξειδικευμένων γεωργών στον γεωργικό τομέα και ειδικότερα ανανέωση των γενεών

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ5: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (τομέας επικέντρωσης 2B)	5,10
Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (τομέας επικέντρωσης 2B)	36.900,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
17 Γεωργικές εκμεταλλεύσεις (αγροκτήματα) - σύνολο	723.010,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Αριθμός δικαιούχων (εκμεταλλεύσεων) νέων γεωργών που λαμβάνουν ενισχύσεις για σύσταση επιχείρησης (6.1)	36.900,00	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Αριθμός δικαιούχων (εκμεταλλεύσεων) που λαμβάνουν στήριξη για επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές (6.4)	0,00	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Αριθμός δικαιούχων (εκμεταλλεύσεων) που λαμβάνουν μεταβιβαστικές πληρωμές (6.5)	0,00	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	754.052.996,47	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (6.1)	754.052.996,40	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	754.052.996,40	0

11.1.3. Π3: Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

11.1.3.1. 3Α) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στην αλυσίδα γεωργικών προϊόντων διατροφής μέσω συστημάτων ποιότητας και την προσθήκη αξίας στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ6: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (τομέας επικέντρωσης 3Α)	4,05
Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (τομέας επικέντρωσης 3Α)	29.250,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
17 Γεωργικές εκμεταλλεύσεις (αγροκτήματα) - σύνολο	723.010,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)	Αριθμός υποστηριζόμενων εκμεταλλεύσεων (3.1)	27.050,00	0
M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (3.1 έως 3.2)	68.299.531,32	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αρ. υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων (π.χ. σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, στη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων) (4.1 και 4.2)	450,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	517.893.213,42	14.450.000,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	233.051.946,04	6.500.000,00
M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων (σύσταση ομάδων παραγωγών)	110,00	0
M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	Αριθμός υποστηριζόμενων εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε ομάδες παραγωγών	2.200,00	0
M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	27.798.611,11	0
M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)	Αριθμός δικαιούχων	367,00	0
M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	45.438.473,00	0
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν στη συνεργασία/τοπική προώθηση	0,00	0

	μεταξύ παραγόντων της αλυσίδας εφοδιασμού (16.4)		
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	20.015.000,00	0

11.1.3.2. 3B) Στήριξη της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ7: Ποσοστό γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου (τομέας επικέντρωσης 3B)	0,42
Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου (τομέας επικέντρωσης 3B)	3.006,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
17 Γεωργικές εκμεταλλεύσεις (αγροκτήματα) - σύνολο	723.010,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)	Αριθμός δικαιούχων για προληπτικές δράσεις (5.1) - γεωργικές εκμεταλλεύσεις	1.522,00	0
M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)	Αριθμός δικαιούχων για προληπτικές δράσεις (5.1) - δημόσιοι φορείς	1,00	0
M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (5.1)	34.826.784,99	0
M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (5.1 έως 5.2)	79.923.851,51	0
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Αριθμός υποστηριζόμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την καταβολή ασφαλιστρών (17.1)	0	0
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (17.1)	0	0
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Συνολική δημόσια δαπάνη (EUR) (17.1) — εκ των οποίων για στήριξη ελάχιστων ορίων απώλειας κάτω του 30 %	0	0
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε ταμεία αλληλοβοήθειας (17.2)	0	0
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (17.2)	0	0
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Συνολική δημόσια δαπάνη (EUR) (17.2) — εκ των οποίων για στήριξη ελάχιστων ορίων απώλειας κάτω του 30 %	0	0

M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν στο εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος (17.3)	1.100,00	1.100,00
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (17.3)	9.500.000,00	9.500.000,00
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	Συνολική δημόσια δαπάνη (EUR) (17.3) — εκ των οποίων για στήριξη ελάχιστων ορίων απώλειας κάτω του 30 %	9.500.000,00	9.500.000,00

11.1.4. Π4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία

Γεωργία

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις κατάρτισης	8.866,00	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Συνολική δημόσια δαπάνη για κατάρτιση/δεξιότητες	15.572.926,07	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (δράσεις κατάρτισης, ανταλλαγές μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επίδειξη) (1.1 έως 1.3)	15.572.926,07	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	73.800,00	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	62.299.348,88	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αριθμός δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις (4.4)	0,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	68.867.353,62	51.461.542,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	34.433.676,81	25.730.771,00
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την εκπόνηση προγραμμάτων ανάπτυξης χωριών και σχεδίων διαχείρισης περιοχών Natura 2000/ΥΦΑ (7.1)	10,00	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	1.001.183,40	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Έκταση (ha) που πρόκειται να αναδασωθεί (καθορισμός - 8.1)	10.700,00	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.1)	77.560.689,02	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Έκταση (ha) που πρόκειται να δημιουργηθεί σε γεωργοδασοκομικά συστήματα (8.2)	0,00	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.2)	0,00	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.3)	0,00	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.4)	0,00	0

M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.5)	0,00	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.6)	0,00	0
M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	Έκταση (ha) που υπάγεται σε γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (10.1)	291.750,00	125.000,00
M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	Δημόσια δαπάνη για τη διατήρηση γενετικών πόρων (10.2)	18.463.502,25	0
M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	593.699.600,56	150.000.000,00
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	Έκταση (ha) - μετάβαση σε βιολογική καλλιέργεια (11.1)	406.979,00	0
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	Έκταση (ha) - διατήρηση βιολογικής καλλιέργειας (11.2)	663.694,00	0
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	1.150.615.618,23	0
M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)	Έκταση (ha) - ορεινές περιοχές (13.1)	1.509.274,00	0
M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)	Έκταση (ha) - άλλες περιοχές με σημαντικά ΦΜ (13.2)	1.492.912,00	0
M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)	Έκταση (ha) - άλλες περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα (13.3)	221.755,00	0
M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	1.826.587.401,09	0
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	6.115.694,44	0

Δάση

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.1)	0,00	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.2)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.3)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.4)	78.988.313,54	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Αριθμός δικαιούχων για προληπτικές δράσεις (8.3)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.5)	0	0

M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Αριθμός δραστηριοτήτων (επενδύσεις που βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την αξία των δασικών οικοσυστημάτων) (8.5)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Εκτάσεις που συνδέονται με επενδύσεις για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της περιβαλλοντικής αξίας των δασικών οικοσυστημάτων (8.5)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.6)	0	0

11.1.4.1. 4Α) Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του δικτύου Natura 2000, και εντός περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων

Γεωργία

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ9: Ποσοστό γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας και/ή των τοπίων (τομέας επικέντρωσης 4Α)	26,31
Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας και/ή των τοπίων (ha) (τομέας επικέντρωσης 4Α)	1.362.423,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
18 Γεωργική έκταση - συνολική ΧΓΕ	5.177.510,00

Δάση

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ8: Ποσοστό δασών ή λοιπών δασικών εκτάσεων που υπάγονται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας (τομέας επικέντρωσης 4Α)	0,00
Δάση / λοιπές δασικές εκτάσεις που υπάγονται σε συμβάσεις διαχείρισης για την υποστήριξη της βιοποικιλότητας (ha) (τομέας επικέντρωσης 4Α)	0,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
29 Δάση και λοιπές δασικές εκτάσεις (FOWL) (000) - σύνολο	6.539,00

11.1.4.2. 4B) Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων

Γεωργία

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ10: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4B)	26,09
Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4B)	1.350.600,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
18 Γεωργική έκταση - συνολική ΧΓΕ	5.177.510,00

Δάση

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ11: Ποσοστό της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4B)	0,00
Δασική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων (ha) (τομέας επικέντρωσης 4B)	0,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
29 Δάση και λοιπές δασικές εκτάσεις (FOWL) (000) - σύνολο	6.539,00

11.1.4.3. 4Γ) Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους

Γεωργία

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ12: Ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή της πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	25,30
Γεωργική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή της πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους (ha) (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	1.310.093,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
18 Γεωργική έκταση - συνολική ΧΓΕ	5.177.510,00

Δάση

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ13: Ποσοστό της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	0,84
Δασική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή της πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους (ha) (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	55.000,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
29 Δάση και λοιπές δασικές εκτάσεις (FOWL) (000) - σύνολο	6.539,00

11.1.5. Π5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας

11.1.5.1. 5Α) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ14: Ποσοστό αρδευόμενης γης που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (τομέας επικέντρωσης 5Α)	5,56
Αρδευόμενη γη που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (ha) (τομέας επικέντρωσης 5Α)	57.000,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
20 Αρδευόμενη γη - σύνολο	1.025.210,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις κατάρτισης	5.720,00	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Συνολική δημόσια δαπάνη για κατάρτιση/δεξιότητες	10.003.475,80	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (δράσεις κατάρτισης, ανταλλαγές μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επίδειξη) (1.1 έως 1.3)	10.003.475,80	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	9.355,00	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	10.510.910,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων (4.1, 4.3)	2.347,00	257,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Έκταση (ha) που συνδέεται με επενδύσεις για την εξοικονόμηση νερού (π.χ. πιο αποδοτικά αρδευτικά συστήματα...)	57.000,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	582.287.501,93	38.596.158,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	525.691.335,14	19.298.079,00
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	6.671.666,67	0

11.1.5.2. 5B) Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στον τομέα της γεωργίας και της μεταποίησης τροφίμων

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ15: Συνολική επένδυση για την ενεργειακή απόδοση (τομέας επικέντρωσης 5B)	27.796.785,18

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αρ. υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων (σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, στη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων) (4.1, 4.2 και 4.3)	15,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	27.796.785,18	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	12.508.553,33	0

11.1.5.3. 5Γ) Διευκόλυνση της παροχής και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιο-οικονομίας

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ16: Συνολική επένδυση για την παραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (σε ευρώ) (τομέας επικέντρωσης 5Γ)	78.380.866,30

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	214,00	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	200.923,76	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων (4.1, 4.3)	799,00	227,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	78.380.866,30	38.596.154,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	49.197.275,82	19.298.077,00
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	2.779.861,11	0

11.1.5.4. 5Δ) Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
MZK που συνδέονται με επενδύσεις στη διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	180,00
Σ17: Ποσοστό MZK που συνδέεται με επενδύσεις στη διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	0,01
Σ18: ποσοστό της γεωργικής γης που υπάρχει σε συμβάσεις διαχείρισης με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	2,70
Γεωργική γη που υπάρχει σε συμβάσεις διαχείρισης με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή αμμωνίας (ha) (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	139.765,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
21 Μονάδες ζωικού κεφαλαίου - σύνολο	2.406.520,00
18 Γεωργική έκταση - συνολική ΧΓΕ	5.177.510,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	398,00	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	410.048,27	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων (π.χ. αποθήκευση, επεξεργασία κοπριάς) (4.1, 4.4 και 4.3)	18,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	MZK που συνδέονται με επενδύσεις στη διαχείριση των ζώων με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας	180,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	2.762.827,24	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	1.243.272,26	0
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	Έκταση (ha) - μετάβαση σε βιολογική καλλιέργεια (11.1)	13.335,00	0
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	Έκταση (ha) - διατήρηση βιολογικής καλλιέργειας (11.2)	126.430,00	0
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	128.584.689,41	0
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	2.223.888,89	0

11.1.5.5. 5E) Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ19: Ποσοστό της γεωργικής και της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη δέσμευση και τη διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (τομέας επικέντρωσης 5E)	0,42
Γεωργική και δασική γη που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για την ενίσχυση της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα/της διατήρησης (ha) (τομέας επικέντρωσης 5E)	49.280,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
18 Γεωργική έκταση - συνολική ΧΓΕ	5.177.510,00
29 Δάση και λοιπές δασικές εκτάσεις (FOWL) (000) - σύνολο	6.539,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	942,00	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	883.654,70	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Αριθμός δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις (4.4)	0,00	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	5.957.781,26	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	4.993.812,02	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Έκταση (ha) που πρόκειται να αναδασωθεί (καθορισμός - 8.1)	4.280,00	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.1)	54.525.068,88	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Έκταση (ha) που πρόκειται να δημιουργηθεί σε γεωργοδασοκομικά συστήματα (8.2)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.2)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.3)	57.529.456,97	0

M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.4)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.5)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Αριθμός δραστηριοτήτων (επενδύσεις που βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την αξία των δασικών οικοσυστημάτων) (8.5)	0	0
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.6)	0	0
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	1.111.944,44	0

11.1.6. Π6: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

11.1.6.1. 6Α) Διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων, καθώς και της δημιουργίας θέσεων εργασίας

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ20: Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα που λαμβάνουν στήριξη (τομέας επικέντρωσης 6Α)	675,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Αριθμός δικαιούχων (εκμεταλλεύσεων) που λαμβάνουν ενισχύσεις για σύσταση επιχείρησης/ υποστήριξη επενδύσεων σε μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές (6.2 και 6.4)	560,00	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	91.523.045,49	0
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	38.543.800,60	0

11.1.6.2. 6B) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Σ21: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που καλύπτεται από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (τομέας επικέντρωσης 6B)	66,34
Αγροτικός πληθυσμός που καλύπτεται από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (τομέας επικέντρωσης 6B)	4.000.000,00
Σ22: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (τομέας επικέντρωσης 6B)	1,24
Σ23: Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα Leader που λαμβάνουν στήριξη (τομέας επικέντρωσης 6B)	2.150,00
Καθαρό ποσοστό του πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες	75.000,00

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
1 Πληθυσμός - αγροτική	44,10
1 Πληθυσμός - ενδιάμεση	10,40
1 Πληθυσμός - σύνολο	11.063.000,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	1.006.419,36	0
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	885.647,09	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την εκπόνηση προγραμμάτων ανάπτυξης χωριών και σχεδίων διαχείρισης περιοχών Natura 2000/ΥΦΑ (7.1)	0	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε υποδομές μικρής κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην εξοικονόμηση ενέργειας (7.2)	0	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε τοπικές βασικές υπηρεσίες για τον αγροτικό πληθυσμό (7.4)	0	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε υποδομές αναψυχής/τουριστικές υποδομές (7.5)	0	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για σπουδές/επενδύσεις στην αγροτική πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων τοποθεσιών ΥΦΑ (7.6)	0	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων διαδικασιών για την πραγματοποίηση επενδύσεων στη μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων για περιβαλλοντικούς	0	0

	λόγους/λόγους σχετικούς με την ποιότητα ζωής (7.7)		
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός δραστηριοτήτων Λοιπές (7.8)	0	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Πληθυσμός που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (7.1· 7.2· 7.4· 7.5· 7.6· 7.7)	75.000,00	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	30.092.767,93	0
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	Αριθμός επιλεγμένων ΟΤΑ	50,00	0
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	Πληθυσμός που καλύπτεται από ΟΤΑ	4.000.000,00	0
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - προπαρασκευαστική υποστήριξη (19.1)	5.756.426,75	0
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - στήριξη για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ (19.2)	406.861.722,53	0
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - προετοιμασία και υλοποίηση των δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης (19.3)	4.690.021,26	0
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - στήριξη για λειτουργικές δαπάνες και συντονισμό (19.4)	95.245.276,06	0

11.1.6.3. 6Γ) Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές

Δείκτης(-ες) στόχος(-οι) 2014-2022

Όνομα δείκτη στόχου	Τιμή-στόχος 2025
Καθαρό ποσοστό του πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες	600.000,00
Σ24: Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από νέες ή βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (ΤΠΕ) (τομέας επικέντρωσης 6Γ)	9,95

Δείκτης πλαισίου που χρησιμοποιείται ως παρανομαστής για τον στόχο

Όνομα δείκτη πλαισίου	Τιμή έτους βάσης
1 Πληθυσμός - αγροτική	44,10
1 Πληθυσμός - ενδιάμεση	10,40
1 Πληθυσμός - σύνολο	11.063.000,00

Δείκτης(-ες) προγραμματισμένων εκροών 2014-2022

Όνομα μέτρου	Όνομα δείκτη	Τιμή	Εκ των οποίων χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του EURI
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις κατάρτισης	1.430,00	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Συνολική δημόσια δαπάνη για κατάρτιση/δεξιότητες	2.491.814,36	0
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (δράσεις κατάρτισης, ανταλλαγές μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επίδειξη) (1.1 έως 1.3)	2.491.814,36	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	348,00	0
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	325.987,94	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε ευρυζωνική υποδομή και πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (7.3)	2,00	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Πληθυσμός που επωφελείται από νέες ή βελτιωμένες υποδομές τεχνολογίας των πληροφοριών (π.χ. ευρυζωνικό διαδίκτυο)	600.000,00	0
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	81.991.072,30	0

11.2. Επισκόπηση των προγραμματισμένων εκροών και των προγραμματισμένων δαπανών ανά μέτρο και τομέα εστίασης (δημιουργείται αυτόματα)

Μέτρα	Δείκτες	P2		P3		P4			P5					P6			Σύνολο
		2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	
M01	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις κατάρτισης	12,584				8,866			5,720							1,430	28,600
	Κατάρτιση/απόκτηση δεξιοτήτων (1.1) - Συνολική δημόσια δαπάνη για κατάρτιση/δεξιότητες	21,963,733.05				15,572,926.07			10,003,475.8							2,491,814.36	50,031,949.28
	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (δράσεις κατάρτισης, ανταλλαγές μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων, επίδειξη) (1.1 έως 1.3)	21,963,733.05				15,572,926.07			10,003,475.8							2,491,814.36	50,031,949.28
M02	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές (2.1)	7,500				73,800			9,355		214	398	942			348	92,557
	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (2.1 έως 2.3)	8,417,613.73				62,299,348.88			10,510,910		200,923.76	410,048.27	883,654.7			325,987.94	83,048,487.28
M03	Αριθμός υποστηριζόμενων εκμεταλλεύσεων (3.1)			27,050													27,050
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (3.1 έως 3.2)			68,299,531.32													68,299,531.32
M04	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	1,339,414,957.42		517,893,213.42		68,867,353.62			582,287,501.93	27,796,785.18	78,380,866.3	2,762,827.24	5,957,781.26		1,006,419.36		2,624,367,705.73
	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	610,810,686.31		233,051,946.04		34,433,676.81			525,691,335.14	12,508,553.33	49,197,275.82	1,243,272.26	4,993,812.02		885,647.09		1,472,816,204.82
M05	Αριθμός δικαιούχων για προληπτικές δράσεις (5.1) - γεωργικές εκμεταλλεύσεις				1,522												1,522

	Αριθμός δικαιούχων για προληπτικές δράσεις (5.1) - δημόσιοι φορείς				1										1
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (5.1 έως 5.2)				79,923,851.51										79,923,851.51
M06	Συνολική επένδυση σε ευρώ (δημόσια + ιδιωτική)	49,597,455.06	754,052,996.47									91,523,045.49			895,173,497.02
	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ	49,597,455.06	754,052,996.4									38,543,800.6			842,194,252.06
M07	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)					1,001,183.4							30,092,767.93	81,991,072.3	113,085,023.63
M08	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.1)					77,560,689.02					54,525,068.88				132,085,757.9
															0.00
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.3)										57,529,456.97				57,529,456.97
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (8.4)					78,988,313.54									78,988,313.54
															0.00
															0.00
M09	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)			27,798,611.11											27,798,611.11
M10	Έκταση (ha) που υπάγεται σε γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (10.1)					291,750									291,750
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)					593,699,600.56									593,699,600.56
M11	Έκταση (ha) - μετάβαση σε βιολογική καλλιέργεια (11.1)					406,979				13,335					420,314

	Έκταση (ha) - διατήρηση βιολογικής καλλιέργειας (11.2)					663,694				126,430				790,124
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)					1,150,615,618.23				128,584,689.41				1,279,200,307.64
M13	Έκταση (ha) - ορεινές περιοχές (13.1)					1,509,274								1,509,274
	Έκταση (ha) - άλλες περιοχές με σημαντικά ΦΜ (13.2)					1,492,912								1,492,912
	Έκταση (ha) - άλλες περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα (13.3)					221,755								221,755
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)					1,826,587,401.09								1,826,587,401.09
M14	Αριθμός δικαιούχων			367										367
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)			45,438,473										45,438,473
M16	Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν στη συνεργασία/τοπική προώθηση μεταξύ παραγόντων της αλυσίδας εφοδιασμού (16.4)			0										0
	Συνολική δημόσια δαπάνη σε ευρώ (16.1 έως 16.9)	27,798,611.11		20,015,000		6,115,694.44	6,671,666.67		2,779,861.11	2,223,888.89	1,111,944.44			66,716,666.66
M17	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) (17.3)				9,500,000									9,500,000
	Συνολική δημόσια δαπάνη (EUR) (17.3) — εκ των οποίων για στήριξη ελάχιστων ορίων απώλειας κάτω του 30 %				9,500,000									9,500,000
M19	Αριθμός επιλεγμένων ΟΤΔ											50		50
	Πληθυσμός που καλύπτεται από ΟΤΔ											4,000,000		4,000,000

	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - προπαρασκευαστική υποστήριξη (19.1)												5,756,426.75		5,756,426.75
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - στήριξη για την υλοποίηση πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤΚ (19.2)												406,861,722.53		406,861,722.53
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - προετοιμασία και υλοποίηση των δραστηριοτήτων συνεργασίας της ομάδας τοπικής δράσης (19.3)												4,690,021.26		4,690,021.26
	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ) - στήριξη για λειτουργικές δαπάνες και συντονισμό (19.4)												95,245,276.06		95,245,276.06
M21	Συνολική δημόσια δαπάνη (σε ευρώ)	125,176,919.12													125,176,919.12
	Αριθμός υποστηριζόμενων εκμεταλλεύσεων	143,648													143,648

11.3. Δευτερογενείς επιπτώσεις: προσδιορισμός της δυνητικής συμβολής των μέτρων / επιμέρους μέτρων περιφερειακής ανάπτυξης τα οποία έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο συγκεκριμένου τομέα επικέντρωσης σε άλλους τομείς επικέντρωσης / στόχους.

ΤΕ από σχέδιο δεικτών	Μέτρο	P1			P2		P3		P4			P5					P6		
		1A	1B	1C	2A	2B	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C
1A	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	P																	
1B	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)		P																
1C	M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)			P															
2A	M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)				P														
	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)				P														
	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)				P														
	M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)				P		X												
	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)				P														
	M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)				P														
2B	M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)				X	P	X												
3A	M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)						P		X	X	X								
	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)						P												
	M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)						P												
	M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)						P												
	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)						P												
3B	M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)							P											
	M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)							P											
5A	M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)											P							

	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)													P							
	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)										X			P							
	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)													P							
5B	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)														P						
5C	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)															P					
	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)															P					
	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)															P					
5D	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)																P				
	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)																P				
	M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)																P				
	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)																P				
5E	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)																	P			
	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)																	P			
	M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)																	P			
	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)																	P			
6A	M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)						X												P		
6B	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)																			P	
	M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)																			P	
	M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΙΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	X					X		X							X				P	
6C	M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)																				P
	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)																				P
	M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)																	X	X		P
P4 (FOREST)	M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)								P	P	P										

P4 (AGRI)	M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)									P	P	P								
	M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)									P	P	P								
	M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)									P	P	P								
	M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)									P	P	P							X	
	M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)									P	P	P								
	M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)									P	P	P								
	M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)									P	P	P								
	M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)									P	P	P								
	M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)									P	P	P								

11.4. Πίνακας με στοιχεία που αποδεικνύουν πώς τα περιβαλλοντικά μέτρα/προγράμματα έχουν καταρτιστεί με σκοπό την επίτευξη ενός (ή περισσότερων) περιβαλλοντικών/κλιματικών στόχων

11.4.1. Γεωργική γη

11.4.1.1. M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)

Τύπος πράξης ή ομάδα τύπων πράξης	Τυπολογία γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών μέτρων	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική έκταση (ha) ανά μέτρο ή τύπο πράξεων	Βιοποικιλότητα (τομέας επικέντρωσης 4Α)	Διαχείριση των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4Β)	Διαχείριση του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	Δέσμευση/διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (τομέας επικέντρωσης 5Ε)
Διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών ποικιλιών στη γεωργία	Άλλα	0,00	0,00	X				
Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδόπτερων	Καλύτερη διαχείριση, μείωση των ορυκτών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων (συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης παραγωγής)	45.958.437,80	21.128,00	X	X			
Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα	Μείωση των αρδευόμενων περιοχών και/ή του ποσοστού άρδευσης, τεχνικές άρδευσης	392.378.965,13	233.000,00	X	X	X		
Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας	Εδαφοκάλυψη, τεχνικές άρροσης, ελαφρύ όργωμα, γεωργία διατήρησης της ποιότητας των εδαφών	7.320.171,26	2.500,00	X				
Προστασία της Άγριας Ορνιθοπανίδας	Εδαφοκάλυψη, τεχνικές άρροσης, ελαφρύ όργωμα, γεωργία διατήρησης της ποιότητας των εδαφών	10.486.689,61	15.000,00	X				

Αμεινισπορά με ξηρικές καλλιέργειες	Μείωση των αρδευόμενων περιοχών και/ή του ποσοστού άρδευσης, τεχνικές άρδευσης	2.420.421,11	830,00		X			
Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας	Εδαφοκάλυψη, τεχνικές άρδευσης, ελαφρύ όργωμα, γεωργία διατήρησης της ποιότητας των εδαφών	5.590.974,87	871,00	X				
Σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης στην παραγωγή ζαχαροτεύτλων	Καλύτερη διαχείριση, μείωση των ορυκτών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων (συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης παραγωγής)	2.688.774,15	5.788,00		X			
Σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης στην παραγωγή καπνού	Καλύτερη διαχείριση, μείωση των ορυκτών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων (συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης παραγωγής)	10.028.857,15	2.773,00		X			
Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες	Καλύτερη διαχείριση, μείωση των ορυκτών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων (συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης παραγωγής)	15.917.296,97	16.408,00	X	X			
Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων	Άλλα	67.329.263,92		X				
Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία	Άλλα	18.463.502,25	0,00	X				
Μακροχρόνια παύση της εκμετάλλευσης γεωργικών γαιών	Δημιουργία, διατήρηση οικολογικών χαρακτηριστικών (π.χ. παρυφών αγρών, ζωνών ανάσχεσης, ανθοφόρων, θαμνοστοιχιών, δένδρων)	6.221.285,05		X				
Προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση	Άλλα	8.894.959,94	2.843,00	X				

11.4.1.2. M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)

Επιμέρους μέτρο	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική έκταση (ha) ανά μέτρο ή τύπο πράξεων	Βιοποικιλότητα (τομέας επικέντρωσης 4Α)	Διαχείριση των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4Β)	Διαχείριση του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	Δέσμευση/διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (τομέας επικέντρωσης 5Ε)
11.2 - ενίσχυση για τη διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας	699.891.424,59	790.124,00	X	X	X		
11.1 - ενίσχυση για τη μετατροπή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας	579.308.883,05	420.314,00	X	X	X		

11.4.1.3. M12 - Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα (άρθρο 30)

Επιμέρους μέτρο	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική έκταση (ha) ανά μέτρο ή τύπο πράξεων	Βιοποικιλότητα (τομέας επικέντρωσης 4Α)	Διαχείριση των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4Β)	Διαχείριση του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	Δέσμευση/διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (τομέας επικέντρωσης 5Ε)
12.3 - αποζημίωση για γεωργικές περιοχές που περιλαμβάνονται σε σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών							
12.1 - αποζημίωση για γεωργικές περιοχές του Natura 2000							

11.4.1.4. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

Επιμέρους μέτρο	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική έκταση (ha) ανά μέτρο ή τύπο πράξεων	Βιοποικιλότητα (τομέας επικέντρωσης 4Α)	Διαχείριση των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4Β)	Διαχείριση του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)	Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας (τομέας επικέντρωσης 5Δ)	Δέσμευση/διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (τομέας επικέντρωσης 5Ε)
8.1 - στήριξη για δάσωση/ δημιουργία δασικών εκτάσεων	132.085.757,90	10.700,00			X		X
8.2 - στήριξη για την εγκατάσταση και συντήρηση γεωργοδασοκομικών συστημάτων	0,00	0,00					

11.4.2. Δασικές περιοχές

11.4.2.1. M15 - Δασοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υπηρεσίες και διατήρηση των δασών (άρθρο 34)

Τύπος πράξης ή ομάδα τύπων πράξης	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική έκταση (ha) ανά μέτρο ή τύπο πράξεων	Βιοποικιλότητα (τομέας επικέντρωσης 4Α)	Διαχείριση των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4Β)	Διαχείριση του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)
-----------------------------------	--------------------------	---	---	--	---

11.4.2.2. M12 - Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα (άρθρο 30)

Επιμέρους μέτρο	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική έκταση (ha) ανά μέτρο ή τύπο πράξεων	Βιοποικιλότητα (τομέας επικέντρωσης 4Α)	Διαχείριση των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4Β)	Διαχείριση του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)
12.2 - αποζημίωση για δασικές περιοχές του Natura 2000	0,00	0,00			

11.4.2.3. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

Επιμέρους μέτρο	Συνολικές δαπάνες (ευρώ)	Συνολική έκταση (ha) ανά μέτρο ή τύπο πράξεων	Βιοποικιλότητα (τομέας επικέντρωσης 4Α)	Διαχείριση των υδάτων (τομέας επικέντρωσης 4Β)	Διαχείριση του εδάφους (τομέας επικέντρωσης 4Γ)
8.5 - στήριξη για επενδύσεις για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της περιβαλλοντικής αξίας των δασικών οικοσυστημάτων					

11.5. Ειδικοί ανά πρόγραμμα στόχοι και αποτελέσματα

Ειδικός(-οί) δείκτης(-ες) στόχου

Κωδικός	Όνομα δείκτη-στόχου	Τομέας επικέντρωσης	Τιμή-στόχος 2025	Μονάδα
TS2	Αριθμός εκταρίων που αφορούν στην αποκατάσταση ζημιών στα δάση	4C	55.000,00	Εκτάρια
Comment: Εκτιμάται ότι το M8.4 θα καλύψει συνολικά 55.000 εκτάρια				
TS3	Αριθμός εκταρίων που αφορούν στην πρόληψη ζημιών στα δάση	5E	45.000,00	Εκτάρια
Comment: Ο δείκτης αφορά στα εκτιμώμενα εκτάρια που θα συμβάλλουν στην διατήρηση της δέσμμευσης του διοξειδίου του άνθρακα.				
TS1	Ποσοστό επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων και ποτών που στηρίζονται από το ΠΑΑ 2014-2020	3A	2,70	Ποσοστό
Comment: Ο συγκεκριμένος ειδικός δείκτης χρησιμοποιείται για την προτεραιότητα 3A και αφορά το μέτρο της μεταποίησης το οποίο έχει μεγάλη χρηματοδοτική βαρύτητα στην προτεραιότητα 3. Αναμένεται να ενισχυθούν 450 επενδυτικά σχέδια στον τομέα της μεταποίησης σε σχέση με τα 16. 695 που δραστηριοποιούνται σήμερα στον συγκεκριμένο τομέα.				

Ειδικός(-οί) δείκτης(-ες) εκροών

Κωδικός	Ονομασία δείκτη αποτελεσμάτων	Μέτρο	Τομέας επικέντρωσης	Προγραμματισμένες εκροές	Εκ των οποίων EURI	Μονάδα
---------	-------------------------------	-------	---------------------	--------------------------	--------------------	--------

12. ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Για τα μέτρα και τις πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της Συνθήκης, ένας πίνακας για την πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση ανά μέτρο σύμφωνα με το άρθρο 82 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, συμπεριλαμβανομένων των ποσών ανά μέτρο, και επισήμανση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια βάσει του κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη.

Μέτρο	Πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της περιόδου 2014-2022 (σε ευρώ)
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	0,00
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	0,00
M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)	0,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	0,00
M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)	0,00
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	0,00
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	0,00
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	0,00
M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	0,00
M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	0,00
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	0,00
M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)	312.500.000,00
M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)	0,00
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	0,00
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	0,00
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1305/2013)	0,00
M20 - Τεχνική βοήθεια κρατών μελών (άρθρα 51-54)	0,00
M113 - Πρόωρη συνταξιοδότηση	0,00
M131 - Τήρηση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία	0,00
M341 - Απόκτηση δεξιοτήτων, συντονισμός και εφαρμογή	0,00

M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)	2.000.000,00
Σύνολο	314.500.000,00

12.1. M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.2. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.3. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.5. M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.6. M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.7. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.9. M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.10. M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.11. M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.12. M113 - Πρόωρη συνταξιοδότηση

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.13. M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Το ποσό των 312,5 εκ. € δεν αφορά σε ενίσχυση επιπλέον εκτάσεων σε περιοχές με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα ή επιπλέον δικαιούχους, αλλά αφορά μόνο στη δυνατότητα κάλυψης των ενισχύσεων μέσω το M13 για τα έτη εφαρμογής 2018, 2019, 2020 με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.

12.14. M131 - Τήρηση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.15. M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.16. M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.17. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.18. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.19. M20 - Τεχνική βοήθεια κρατών μελών (άρθρα 51-54)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

12.20. M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

Μεταφέρονται πρόσθετοι εθνικοί πόροι ύψους 2 εκ. € από το M13 στο M21 για να καλυφθεί το ποσό της Δημόσιας Δαπάνης που ήταν επιπλέον αυτού που είχε προϋπολογιστεί στο M21, δεδομένου ότι η Κοινοτική Συμμετοχή που αντιστοιχεί στο M21 είναι στο 2% των πόρων του ΕΓΤΑΑ και δεν γίνεται να αυξηθεί. Οι όροι και οι προϋποθέσεις που χορηγείται στους δικαιούχους η προσθετη εθνική χρηματοδότηση είναι ακριβώς οι ίδιοι με αυτούς του εγκεκριμένου M21.

12.21. M341 - Απόκτηση δεξιοτήτων, συντονισμός και εφαρμογή

Στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση των δραστηριοτήτων με τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

13. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Για τα μέτρα και τις πράξεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της Συνθήκης, ο πίνακας των καθεστώτων ενίσχυσης που εμπίπτουν στο άρθρο 81 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 θα χρησιμοποιείται για την υλοποίηση των προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων του τίτλου του καθεστώτος ενίσχυσης, καθώς και της συμμετοχής του ΕΓΤΑΑ, της εθνικής συγχρηματοδότησης και της πρόσθετης εθνικής χρηματοδότησης. Η συμβατότητα με τους ενωσιακούς κανόνες για την κρατική ενίσχυση πρέπει να διασφαλίζεται καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Ο πίνακας πρέπει να συνοδεύεται από δέσμευση των κρατών μελών ότι όπου απαιτείται, σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις ή τους ειδικούς όρους που θεσπίζονται στην αντίστοιχη εγκριτική απόφαση για την κρατική ενίσχυση, τα εν λόγω μέτρα θα κοινοποιούνται μεμονωμένα δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

Μέτρο	Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης	ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ)	Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ)	Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ)	Σύνολο (σε ευρώ)
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	M2.3 Επιμόρφωση γεωργικών συμβούλων	2.000.000,00	678.983,46		2.678.983,46
M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)	M3.1.2 Στήριξη για νέα συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας	32.500.000,00	9.081.371,55		41.581.371,55
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	M4.2.2 Μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων, με τελικό προϊόν εκτός του Παραρτήματος I (μη γεωργικό προϊόν) - Αριθμός γνωστοποίησης SA 48676	35.000.000,00	9.584.819,53		44.584.819,53
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	M4.3.3 Δασική οδοποιία	5.000.000,00	879.459,11		5.879.459,11
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	M7.3 Ανάπτυξη δημοσίων υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές	30.000.000,00	13.557.188,10		43.557.188,10
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	M8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες	69.057.713,00	20.291.119,97		89.348.832,97

M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	M8.3 Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων	32.930.505,00	10.819.335,57		43.749.840,57
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	M8.4 Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων	57.580.269,00	18.918.029,13		76.498.298,13
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	17.3 Εργαλείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος Γεωργών στον τομέα των πυρηνοκάρπων	400.000,00			400.000,00
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΙΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	M 19.2 Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, για δράσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ	320.997.772,00	85.863.950,53		406.861.722,53
Σύνολο (σε ευρώ)		585.466.259,00	169.674.256,95	0,00	755.140.515,95

13.1. M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M2.3 Επιμόρφωση γεωργικών συμβούλων

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 2.000.000,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 678.983,46

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 2.678.983,46

13.1.1.1. Επισήμανση:*

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης.

Υπομέτρο 2.3: Επιμόρφωση γεωργικών συμβούλων

Το παρόν υπομέτρο αφορά στη συνεχιζόμενη επιμόρφωση των γεωργικών συμβούλων. Οι ενέργειες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι αφορούν σε επιμόρφωση παρόχων γεωργικών συμβουλών (γεωργικών συμβούλων), που δεν δραστηριοποιούνται στην παραγωγή ή εμπορία γεωργικών προϊόντων. Η στήριξη παρέχεται σύμφωνα με τον κανονισμό 1407/2013 της Επιτροπής για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ή τον Κανονισμό 651/2014. Η ένταση ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται έως το 70% των επιλέξιμων δαπανών, ανάλογα με το μέγεθος του δικαιούχου / γεωργικού συμβούλου, αλλά σε καμία περίπτωση δεν ξεπερνά τα 200.000 € ανά πάροχο επιμόρφωσης την τριετία (Παράρτημα II Καν. 1305/2013).

13.2. M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M3.1.2 Στήριξη για νέα συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 32.500.000,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 9.081.371,55

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 41.581.371,55

13.2.1.1. Επισήμανση:*

Όπου απαιτείται, σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης. Η δράση M3.1.2 "Νέα

συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας" για πρώτη φορά εισάγεται στο ΠΑΑ 2014-2022, με αυτή την τροποποίηση και δεν έχει ακόμα ενεργοποιηθεί. Εν αναμονή της εξαίρεσης ή της έγκρισης καθεστώτος ενίσχυσης από την Επιτροπή, η ενίσχυση δύναται να χορηγηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1407/2013 της Επιτροπής.

Επισημαίνεται ότι το ανωτέρω ποσό αφορά σε νέα συμμετοχή γεωργών στα εθνικά συστήματα ποιότητας βάμβακος AGRO2.1 και AGRO 2.2 της δράσης M3.1.2 "Νέα συμμετοχή σε εθνικά συστήματα ποιότητας".

Η δράση M3.1.1 "Νέα συμμετοχή σε ενωσιακά συστήματα ποιότητας" αφορά εξ ολοκλήρου σε προϊόντα του Παραρτήματος I της ΣΛΕΕ.

13.3. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M4.2.2 Μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων, με τελικό προϊόν εκτός του Παραρτήματος I (μη γεωργικό προϊόν) - Αριθμός γνωστοποίησης SA 48676

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 35.000.000,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 9.584.819,53

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 44.584.819,53

13.3.1.1. Επισήμανση*:

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης.

Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη, με τελικό προϊόν εκτός του Παραρτήματος I (μη γεωργικό προϊόν) (Δράση 4.2.2)

Οι παρεμβάσεις της παρούσας δράσης δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ. Η στήριξη παρέχεται στις πολύ μικρές και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Η υλοποίησή γίνεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 του Καν. (ΕΕ) 702/2014 ή σύμφωνα με τον Καν. (Ε.Ε.) 1407/2013 (για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας). Ο συνολικός προϋπολογισμός ανά επενδυτικό δύναται να ανέρχεται έως 5.000.000 €. Το παρόν καθεστώς υλοποιείται βάσει του **αριθμού γνωστοποίησης SA 48676**.

13.4. M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M4.3.3 Δασική οδοποιία

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 5.000.000,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 879.459,11

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 5.879.459,11

13.4.1.1. Επισήμανση*:

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης.

Δασική οδοποιία (Δράση 4.3.3)

Αφορά στη βελτίωση της πρόσβασης σε δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις και περιλαμβάνει δράσεις σχετικά με τη διάνοιξη και βελτίωση δασικού οδικού δικτύου εντός των υπό εκμετάλλευση δασών και δασικών εκτάσεων. Οι παρεμβάσεις δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ. Στο παρόν υπομέτρο περιλαμβάνονται μόνο οι ανειλημμένες υποχρεώσεις της περιόδου 2007-2013, με ένταξη πριν το 2014. Η κοινοτική συμμετοχή των ανειλημμένων υποχρεώσεων ανέρχεται στο ποσό των 5 εκ. €.

13.5. M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M7.3 Ανάπτυξη δημοσίων υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 30.000.000,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 13.557.188,10

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 43.557.188,10

13.5.1.1. Επισήμανση*:

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης.

Ανάπτυξη δημοσίων υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές (Υπομέτρο 7.3)

Το υπομέτρο αφορά στη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση δημόσιων ευρυζωνικών υποδομών δικτύων NGA για την κάλυψη των αγροτικών περιοχών (λευκές περιοχές NGA), με συγχρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ.

Οι ενισχύσεις δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ και παρέχονται βάσει των προϋποθέσεων του άρθρου 52 του Καν. 651/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης.

Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 52 του Καν. 651/2014 θα ακολουθήσει σχετική κοινοποίηση στην Επιτροπή. Το παρόν καθεστώς θα υλοποιηθεί βάσει της υπ' αριθ. **SA. 53135 (2019/N)** απόφασης έγκρισης της Επιτροπής. Επισημαίνεται ότι εκτός από τα αναφερόμενα ποσά στο υπομέτρο έχουν συμπεριληφθεί και οι ανειλημμένες υποχρεώσεις της περιόδου 2007-2013 «Υποδομές ευρυζωνικού διαδικτύου στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας», οι οποίες ανέρχονται σε 26.471.326€ κοινοτική συμμετοχή, με αριθμό γνωστοποίησης καθεστώτος **SA 32866-C(2011) 8122/10-11-2011**.

Στο M07 του ΠΑΑ 2014-2020 έχουν συμπεριληφθεί και οι ανειλημμένες υποχρεώσεις της περιόδου 2007-2013 που αφορούν σε μικρά δημόσια έργα, τοπικού χαρακτήρα με συνολική κοινοτική συμμετοχή 24.081.975€. Τα ποσά αυτά έχουν χρεωθεί στα ακόλουθα υπομέτρα M7.2, M7.4, M7.5, M7.6. Επισημαίνεται ότι αυτά τα υπομέτρα δεν θα ενεργοποιηθούν την περίοδο 2014-2020 και **αφορούν μόνο σε ανειλημμένες υποχρεώσεις, με νομικές δεσμεύσεις πριν το 2014.**

13.6. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M8.1 Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 69.057.713,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 20.291.119,97

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 89.348.832,97

13.6.1.1. Επισημάνση:*

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης. Εν αναμονή της εξαίρεσης ή της έγκρισης καθεστώτος ενίσχυσης από την Επιτροπή, η ενίσχυση δύναται να χορηγηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1407/2013 της Επιτροπής.

Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων (Υπομέτρο 8.1)

Δικαιούχοι είναι διαχειριστές γεωργικής γης. Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών.

Επισημαίνεται ότι εκτός από το αναγραφόμενο ποσό, άλλα 37,5 εκ. € ενωσιακής συνδρομής αφορούν μόνο στις ανειλημμένες υποχρεώσεις της περιόδου 2007-2013, με συμβασιοποίηση δικαιούχων τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, πριν το 2014.

13.7. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M8.3 Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 32.930.505,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 10.819.335,57

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 43.749.840,57

13.7.1.1. Επισήμανση:*

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης.

Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων (Υπομέτρο 8.3)

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου θα υλοποιηθούν ενέργειες που σχετίζονται με την κατασκευή και βελτίωση προστατευτικών υποδομών, υποδομών παρακολούθησης των δασών καθώς και με ειδικούς δασοκομικούς χειρισμούς που απαιτούνται κατά περίπτωση για τη μείωση του κινδύνου εμφάνισης των ανωτέρω απειλών.

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών. Οι ενισχύσεις δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ και παρέχονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 34 του Καν. (ΕΕ) 702/2014. Το παρόν καθεστώς θα υλοποιηθεί εφόσον προγενέστερα έχει οριστικοποιηθεί η γνωστοποίησή του στην αρμόδια υπηρεσία της ΕΕ.

Οι προκηρύξεις του παρόντος υπομέτρου αφορούν μόνο σε δημόσια δάση. Σύμφωνα με το Αρ.24 παρ.1 του Συντάγματος η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας.

Βάσει των όσων αναφέρθηκαν, οι ανωτέρω δράσεις όταν διενεργούνται από **δημόσιες αρχές στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, αποτελούν δημόσια εξουσία και δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια των κανόνων Κρατικών Ενισχύσεων**, εφόσον τα δάση και οι δασικές εκτάσεις δεν αποτελούν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης από τους δυνητικούς δικαιούχους.

Επισημαίνεται ότι στα ανωτέρω ποσά δεν συμπεριλαμβάνονται οι ανειλημμένες υποχρεώσεις της περιόδου 2007-2013, οι οποίες ανέρχονται σε 10.369.495€ κοινοτικής συμμετοχής με αριθμό έγκρισης 7720/09-11-2011 (SA 32904 (2011/N)).

13.8. M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: M8.4 Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 57.580.269,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 18.918.029,13

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 76.498.298,13

13.8.1.1. Επισήμανση:*

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης.

Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων (Υπομέτρο 8.4)

Ενισχύσεις για την αποκατάσταση ζημιών σε δημόσια και ιδιωτικά δάση από δασικές πυρκαγιές, θεομηνίες, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνίες, άλλα δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς και καταστροφικά συμβάντα καθώς και συμβάντα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.

Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών. Οι ενισχύσεις δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ και παρέχονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 34 του Καν. (ΕΕ) 702/2014. Το παρόν καθεστώς θα υλοποιηθεί εφόσον προγενέστερα έχει οριστικοποιηθεί η γνωστοποίησή του στην αρμόδια υπηρεσία της ΕΕ.

Οι προκηρύξεις του παρόντος υπομέτρου αφορούν **μόνο σε δημόσια δάση**. Σύμφωνα με το Αρ.24 παρ.1 του Συντάγματος η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας.

Βάσει των όσων αναφέρθηκαν, οι ανωτέρω δράσεις όταν διενεργούνται από δημόσιες αρχές στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, **αποτελούν δημόσια εξουσία και δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια των κανόνων Κρατικών Ενισχύσεων**, εφόσον τα δάση και οι δασικές εκτάσεις δεν αποτελούν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης από τους δυνητικούς δικαιούχους.

Επισημαίνεται ότι στα ανωτέρω ποσό δεν συμπεριλαμβάνονται οι ανειλημμένες υποχρεώσεις της περιόδου 2007-2013, οι οποίες ανέρχονται σε 1.075.231€ κοινοτικής συμμετοχής με αριθμό έγκρισης 7720/09-11-2011 (SA 32904 (2011/N)).

13.9. M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: 17.3 Εργαλείο Σταθεροποίησης Εισοδήματος Γεωργών στον τομέα των πυρηνοκάρπων

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 400.000,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ):

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 400.000,00

13.9.1.1. Επισήμανση*:

Αφορά σε δαπάνες για τη σύσταση και τη λειτουργία του Ταμείου Σταθεροποίησης Εισοδήματος. Αναμένεται η σύσταση έως και δύο (2) Ταμείων.

Η ενίσχυση καταβάλλεται ως ποσοστό επί των πραγματοποιημένων δαπανών, για τη στήριξη της ίδρυσης και λειτουργίας του Ταμείου, που θα διαχειρίζεται το εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος, κατά τα πρώτα τρία έτη λειτουργίας του, με σκοπό την επίτευξη των στόχων του υπο-μέτρου. Η συνεισφορά του ΠΑΑ για τις διοικητικές δαπάνες σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου δεν θα ξεπερνούν σε καμία περίπτωση το συνολικό ποσό των 200.000€ την τριετία σύμφωνα με τον καν. (ΕΕ) 1407/2014 (de minimis). Ειδικότερα, οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες κατανέμονται κατά φθίνοντα τρόπο σε τρία έτη, ως ακολούθως:

- 1ο έτος: 45% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας,
- 2ο έτος: 30% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας,
- 3ο έτος: 25% του συνόλου των δαπανών σύστασης και λειτουργίας.

Το σύνολο των δαπανών σύστασης και λειτουργίας του Ταμείου είναι επιλέξιμο με επιχορήγηση στο 70% των δαπανών, οι οποίες όντως έχουν πραγματοποιηθεί και με ετήσια κατανομή ως ανωτέρω. Σε καμία περίπτωση τα ανωτέρω ποσά δεν υπερβαίνουν το συνολικό ποσό των πραγματικών δαπανών για τη σύσταση και λειτουργία του Ταμείου.

13.10. M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)

Τίτλος του καθεστώτος ενίσχυσης: Μ 19.2 Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, για δράσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ

ΕΓΤΑΑ (σε ευρώ): 320.997.772,00

Εθνική συγχρηματοδότηση (σε ευρώ): 85.863.950,53

Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση (ευρώ):

Σύνολο (σε ευρώ): 406.861.722,53

13.10.1.1. Επισήμανση:*

Όπου απαιτείται σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ή σύμφωνα με ειδικές συνθήκες των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, απόφαση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων, τα μέτρα αυτά θα κοινοποιηθούν μεμονωμένα σύμφωνα με το άρθρο 108 (3) της Συνθήκης.

19.1 Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης

Αφορά στην προετοιμασία των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών και στην ενδυνάμωση των τοπικών φορέων προκειμένου να καταρτίσουν τα τοπικά τους προγράμματα.

Το ύψος δημόσιας στήριξης καθορίζεται σε 100% και το ύψος της δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 80.000. Η παρούσα στήριξη δεν καλύπτει δαπάνες που λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΠΑΑ της περιόδου 2007-2013.

Οι δαπάνες του παρόντος υπομέτρου δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι οι ΟΤΔ δεν αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα κατά την οποία τα κόστη που αφορούν στην οικονομική δραστηριότητα να μην μπορούν να διαχωριστούν από τα κόστη, που αφορούν τις δραστηριότητες της ΟΤΔ. Η στήριξη αφορά μόνο στη μη οικονομική τους δραστηριότητα.

19.2 Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)

Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000 € εκτός των έργων που αφορούν διαχείριση στερεών / υγρών αποβλήτων, καθώς και έργων ύδρευσης στα οποία ο συνολικός προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει μέχρι 2.000.000 €. Για τα έργα τα οποία αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 50.000 € για δημόσιου χαρακτήρα έργα και το ποσό των 100.000 € για ιδιωτικού χαρακτήρα έργα.

Τα ποσοστά στήριξης θα αφορούν σε κάθε κατηγορία ενέργειας που θα περιγράφεται στην τοπική στρατηγική. Παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε ΟΤΔ να προσαρμόζει αιτιολογημένα, βάσει της στρατηγικής σημασίας της κάθε παρέμβασης, τα ποσοστά ενίσχυσης έως και του ανώτατου επιτρεπτού ορίου.

Για παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στην τοπική στρατηγική και αφορούν σε ενέργειες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ ισχύουν, κατ' ανώτατο, τα ποσοστά και ύψη ενίσχυσης, που περιγράφονται στα σχετικά με τις παρεμβάσεις άρθρα, των

Κανονισμών (ΕΕ) 651/2014 ή 1407/2013, ανάλογα με τη σχετική παρέμβαση. Το παρόν καθεστώς θα υλοποιηθεί εφόσον προγενέστερα έχει οριστικοποιηθεί η γνωστοποίησή του, κατά ομάδα ομοειδών παρεμβάσεων, στην αρμόδια υπηρεσία της ΕΕ. Στο Παράρτημα "Αριθμός Καταχώρησης Καθεστώτων Ενίσχυσης LEADER" αναγράφεται ο αριθμός γνωστοποίησης μέσω καν. (ΕΕ) 651/2014 για όσες προκηρύξεις έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Δεδομένου ότι δεν μπορεί να υπολογιστεί εκ των προτέρων το ποσό των ενεργειών, οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 της ΣΛΕΕ, στο παρόν κεφάλαιο αναγράφεται το σύνολο του υπομέτρου 19.2, που αφορά σε δράσεις των τοπικών προγραμμάτων περιόδου 2014-2020.

Επισημαίνεται ότι εκτός των ανωτέρω ποσών στο παρόν υπομέτρο συμπεριλαμβάνονται και οι ανειλημμένες υποχρεώσεις της περιόδου 2007-2013, οι οποίες ανέρχονται συνολικά σε 45.000.000€ κοινοτικής συμμετοχής, με αριθμό έγκρισης X 299/2010.

19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)

Αφορά στις απαιτούμενες ενέργειες και διαδικασίες, που στοχεύουν στην ενίσχυση της συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ περιοχών προκειμένου να αναπτυχθούν νέοι τρόποι και διαδικασίες για την αντιμετώπιση προβλημάτων των επιλεγμένων αγροτικών περιοχών.

Το ύψος δημόσιας στήριξης της προπαρασκευαστικής φάσης αλλά και της φάσης υλοποίησης των σχεδίων συνεργασίας καθορίζεται σε 100%. Ο προϋπολογισμός της προπαρασκευαστικής φάσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 30.000 € και το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του σχεδίου συνεργασίας.

Οι δαπάνες του παρόντος υπομέτρου δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι οι ΟΤΔ δεν αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα κατά την οποία τα κόστη που αφορούν στην οικονομική δραστηριότητα να μην μπορούν να διαχωριστούν από τα κόστη που αφορούν τις δραστηριότητες της ΟΤΔ. Η στήριξη αφορά μόνο στη μη οικονομική τους δραστηριότητα.

19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμφύχωση

Αφορά στη στήριξη των Ομάδων Τοπικής Δράσης, οι οποίες επιλέγονται για την υλοποίηση προγράμματος τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής σε αγροτικές περιοχές στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου και ειδικότερα στη στήριξη της λειτουργίας των ΟΤΔ αναφορικά με τη στελέχωση (συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων μετακινήσεων), τα λειτουργικά έξοδα, τον εξοπλισμό και την μηχανοργάνωση, την εκπόνηση μελετών και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, τις ενέργειες πληροφόρησης και εμφύχωσης, τις ενέργειες επιμόρφωσης, καθώς και ενέργειες αυτό-αξιολόγησης των ΟΤΔ.

Το ύψος δημόσιας στήριξης ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος υπο-μέτρου παρέχεται στους δικαιούχους ως επιχορήγηση και μπορεί να ανέλθει μέχρι το 20% της συνολικής δημόσιας δαπάνης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (άρθρο 35 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013) και του τοπικού προγράμματος.

Οι δαπάνες του παρόντος υπομέτρου δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση.

Εφόσον, κατά την υλοποίηση του μέτρου διαπιστωθεί ότι κάποια ΟΤΔ ασκεί οικονομική δραστηριότητα, τότε θα απαιτηθεί να προσκομιστούν εχέγγυα σαφούς οριοθέτησης μεταξύ των οικονομικών και των μη οικονομικών δραστηριοτήτων συμπεριλαμβανόμενης της τήρησης διακριτής λογιστικής αποτύπωσης.

14. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

14.1. Περιγραφή των μέσων για τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή με:

14.1.1. Άλλα μέσα της Ένωσης, ιδίως σε συνδυασμό με τα ΕΔΕΤ και τον πυλώνα 1 (συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής διάστασης) και άλλα μέσα της κοινής γεωργικής πολιτικής

Η συμπληρωματικότητα των δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 -όπως αυτές συγχρηματοδοτούνται μέσω του ΕΓΤΑΑ- και των λοιπών Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) θα επιτευχθεί κυρίως μέσω εκχώρησης της διαχείρισης δράσεων του ΠΑΑ σε περιφερειακό επίπεδο. Η διαχείριση δράσεων του ΠΑΑ, οι οποίες δύνανται να λειτουργήσουν συμπληρωματικά ως προς τις δράσεις των λοιπών ΕΔΕΤ, σε περιφερειακό επίπεδο με ταυτόχρονη διαχείριση από τις περιφέρειες και των λοιπών ΕΔΕΤ, αναμένεται να συμβάλει τα μέγιστα στην ολοκληρωμένη και αλληλοσυμπληρούμενη εφαρμογή των δράσεων των ΕΔΕΤ.

Για την εφαρμογή των τοπικών στρατηγικών μπορεί να γίνει χρήση ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ. Η επιλογή πολυταμειακής προσέγγισης αποτελεί αντικείμενο απόφασης της Ομάδας Τοπικής Δράσης, η οποία είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία της τοπικής στρατηγικής, και θα πρέπει να προκύπτει από την εκ των κάτω προς τα επάνω προετοιμασία του τοπικού προγράμματος, με την προϋπόθεση ότι υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι σύμφωνα με τα αντίστοιχα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και το ΕΠΑΛΘ. Ο συντονισμός των ΕΔΕΤ στην περίπτωση πολυταμειακών τοπικών προγραμμάτων περιγράφεται αναλυτικά στην παράγραφο 8.2.19.6 “Information specific to the measure”.

Για μέτρα και δράσεις που δεν εκχωρούνται στο σύνολό τους στις περιφέρειες η συμπληρωματικότητα θα επιτευχθεί κυρίως μέσω του προϋπολογισμού των έργων που θα διαχειρίζεται το ΠΑΑ και θα αφορούν κατά κύριο λόγο σε έργα υψηλού προϋπολογισμού και δημόσια έργα υπερτοπικής φύσης, όπως για παράδειγμα η χρηματοδότηση διαπεριφερειακών έργων που περιλαμβάνονται στα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής. Σε άλλες περιπτώσεις, όπως για έργα ευρυζωνικότητας, προβλέπεται η κατάρτιση σε εθνικό επίπεδο σχετικού χάρτη, σύμφωνα με τον οποίο και ανάλογα με τον τύπο της κάθε περιοχής, θα καθοριστούν οι παρεμβάσεις των ταμείων.

Στην περίπτωση των ιδιωτικών επενδύσεων και των δράσεων συνεργασίας, η συμπληρωματικότητα των δράσεων του ΠΑΑ σε σχέση με τα λοιπά ΕΔΕΤ θα επιτευχθεί μέσω της στόχευσης του ΠΑΑ. Το ΠΑΑ θα στοχεύει σε δράσεις για γεωργικά προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης τα οποία μεταποιούνται σε γεωργικά προϊόντα επίσης του Παραρτήματος Ι, καθώς και σε επιλεγμένους κλάδους γεωργικών προϊόντων του Παραρτήματος Ι, τα οποία μεταποιούνται σε μη γεωργικά προϊόντα εκτός του Παραρτήματος Ι.

Όσον αφορά στις δράσεις συνεργασίας το ΕΓΤΑΑ χρηματοδοτεί στο πλαίσιο του αντίστοιχου μέτρου, έργα εφαρμοσμένης έρευνας για την προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία και τις ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές. Όταν τα έργα αυτά, υλοποιούνται από σχήματα συνεργασίας τα οποία περιλαμβάνουν αφενός φορείς του πρωτογενούς τομέα ή/και της πρώτης μεταποίησης και αφετέρου ο σκοπός, το όφελος και το αποτέλεσμα των έργων αυτών αφορούν κυρίως φορείς του πρωτογενούς τομέα ή/και της πρώτης μεταποίησης τότε τα έργα αυτά χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ. Το ΕΓΤΑΑ δεν χρηματοδοτεί έργα βασικής έρευνας ή υποδομών έρευνας.

Μέσω της συνεργασίας στο πλαίσιο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, των Επιτροπών Παρακολούθησης και των θεματικών δικτύων, αναμένεται να ενδυναμωθεί περαιτέρω η συμπληρωματικότητα των δράσεων των ΕΔΕΤ.

Σε κάθε περίπτωση, η διασφάλιση των απαιτήσεων των Κανονισμών για τις Κρατικές Ενισχύσεις καθώς και η διασφάλιση της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης θα πραγματοποιείται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Στο πλαίσιο της συμπληρωματικότητας των δράσεων μεταξύ Πυλώνα Ι (ΚΟΑ – Καν.(ΕΕ) 1308/2013), άμεσων ενισχύσεων (Καν.(ΕΕ) 1307/2014) και Πυλώνα ΙΙ (ΠΑΑ) της ΚΓΠ, καθώς και της πιθανότητας διπλής χρηματοδότησης δράσεων, ισχύουν τα κάτωθι (όπως παρουσιάζονται και στον Πίνακα 14.1 σχετικά με τη συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων του ΠΑΑ με παρεμβάσεις του Πυλώνα Ι): Σε όλους τους τομείς δεν προβλέπεται χρηματοδότηση από τον Πυλώνα Ι (ΚΟΑ) για τη συγκρότηση ομάδων παραγωγών. Στον τομέα της μελισσοκομίας δεν προβλέπεται χρηματοδότηση από τον Πυλώνα Ι (ΚΟΑ) για δράσεις μεταποίησης. Στον τομέα της Ζάχαρης και των λοιπών τομέων του Καν.(ΕΕ) 1308/2013 που δεν αναφέρονται στον ανωτέρω πίνακα, δεν προβλέπεται χρηματοδότηση από τον Πυλώνα Ι (ΚΟΑ) για επενδύσεις ή δράσεις αντίστοιχες των μέτρων του ΠΑΑ. Στο πλαίσιο του Αμπελοοινικού τομέα δεν θα λαμβάνουν στήριξη μέσω του Εθνικού Προγράμματος Στήριξης του Αμπελοοινικού Τομέα δράσεις που περιλαμβάνονται στο ΠΑΑ. Αναφορικά με την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης, βάσει των άρθρων 37, 53 και 56 του Καν.(ΕΕ) 1308/2013 για τη θέσπιση Κοινής Οργάνωσης Αγορών (ΚΟΑ) γεωργικών προϊόντων, και συγκεκριμένα για τους τομείς Οπωροκηπευτικών, Οίνου και Μελισσοκομίας, ανατίθεται στην Επιτροπή η αρμοδιότητα έκδοσης κατ' εξουσιοδότησης πράξεων σχετικά με την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης μεταξύ επιχειρησιακών προγραμμάτων/ προγράμματος κράτους μέλους/ μελισσοκομικών προγραμμάτων αντιστοίχως και των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Σε περίπτωση που καθίσταται απαιτητό, μετά την έκδοση των πράξεων της Επιτροπής, αφενός θα θεσπιστούν στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο κριτήρια διαχωρισμού και αφετέρου θα πραγματοποιούνται διασταυρωτικοί έλεγχοι από την αρμόδια Υπηρεσία, ώστε να διασφαλιστεί η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Για την περίπτωση του Ελαιόλαδου & επιτραπέζιων ελιών η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης διασφαλίζεται κυρίως μέσω διασταυρωτικών ελέγχων από την αρμόδια μονάδα Συντονισμού της ΕΥΔ ΠΑΑ.

Επίσης, διασταυρωτικοί έλεγχοι θα πραγματοποιηθούν για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Προγράμματος των Μικρών Νησιών Αιγαίου (καν. 229/2013).

Οι διασταυρωτικοί έλεγχοι περιλαμβάνουν τρία επίπεδα ελέγχου: 1ο) Έλεγχος συμμετοχής ή όχι του υποψήφιου δικαιούχου σε μια Οργάνωση Παραγωγών. 2ο) Σε περίπτωση συμμετοχής σε Οργάνωση Παραγωγών, έλεγχος των προϊόντων για τα οποία προορίζονται οι αιτούμενες επενδύσεις. 3ο) Σε περίπτωση ύπαρξης κοινών προϊόντων, έλεγχος των αιτούμενων επενδύσεων αυτών καθ'αυτών. Δύναται να υπάρξει και τέταρτο επίπεδο ελέγχου, όταν απαιτηθεί έλεγχος σε επίπεδο επενδύσεων σε συγκεκριμένα αγροτεμάχια.

Στο πλαίσιο της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης μεταξύ ΠΑΑ και άμεσων ενισχύσεων για τις περιπτώσεις γεωργικών πρακτικών που είναι επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, καθώς και ισοδύναμων πρακτικών, θα τηρούνται οι σχετικές προβλέψεις του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού της Επιτροπής για τη συμπλήρωση του Καν.(ΕΕ) 1305/2013. Τέλος, υφίσταται συμπληρωματικότητα μεταξύ του υπομέτρου 3.2 του ΠΑΑ και των δράσεων του Καν.(ΕΚ) 3/2008. Η διασφάλιση της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης άπτεται του αντίστοιχου εθνικού θεσμικού πλαισίου, όπως θα εξειδικευθεί.

ΚΑΝ. (ΕΕ) 1305/13	ΜΕΤΡΑ ΠΑΑ	ΥΠΟΜΕΤΡΑ ΠΑΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΑΑ ΜΕ		ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΑΑ ΜΕ	
			ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝ.(ΕΕ) 1308/13*	ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝ.(ΕΕ) 1307/13	ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝ.(ΕΕ) 1308/13*	ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝ.(ΕΕ) 1307/13
Άρθρο 14	1	1.1, 1.2, 1.3	T1, T2, T3, T4	---	T2, T4	---
Άρθρο 15	2	2.1, 2.2, 2.3	T1, T2, T3, T4	---	T4	---
Άρθρο 16	3	3.1	T1, T2, T3, T4	---	T1, T2, T4	---
		3.2	T1, T2, T3, T4	---	T1, T2, T3, T4	---
Άρθρο 17	4	4.1	T1, T2, T3, T4	---	T1, T2, T3, T4	---
		4.2	T1, T2, T3, T4	---	T1, T2, T3	---
		4.3	**	---	---	---
Άρθρο 19	6	6.1	T1, T2, T3, T4	Άρθρα 50-51	---	---
		6.3	T1, T2, T3, T4	Άρθρα 61-65	T1, T2, T3, T4	---
		6.5	---	Τίτλος V	---	---
Άρθρο 27	9		T1, T2, T3, T4	---	---	---
Άρθρο 28	10	10.1	---	Κεφ.3	---	Κεφ. 3
Άρθρο 29	11	11.1, 11.2	T1, T2, T3	Κεφ.3	T1, T2	Κεφ. 3
Άρθρο 30	12	12.1, 12.2, 12.3	T1, T2, T3, T4	Κεφ.3	---	Κεφ. 3
Άρθρο 31	13		T1, T2, T3, T4	Άρθρο 48	---	---
Άρθρο 35	16		T1, T2, T3, T4	---	T1, T2, T3, T4	---
Άρθρο 37	17		T1, T2, T3, T4	---	T2, T3	---
Άρθρο 38	17		T1, T2, T3, T4	---	---	---
Άρθρο 39	17		T1, T2, T3, T4	---	---	---

*όπου T1: Τομέας Ελαιολάδου & επιτραπέζιων ελιών (άρθρο 29), T2: Τομέας Οπωροκηπευτικών (άρθρο 33), T3: Αμπελοοινικός Τομέας (άρθρο 43), T4: Τομέας Μελισσοκομίας (άρθρο 55)

** Ενώ οι δράσεις του υπομέτρου μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη των τομέων, εντούτοις ως δημόσια έργα δεν χαρακτηρίζονται από άμεση συμπληρωματικότητα ως προς τις δράσεις του Καν.(ΕΕ) 1308/13.

Πίνακας 14.1 Συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων του ΠΑΑ με παρεμβάσεις του Πυλώνα Ι

14.1.2. Όταν ένα κράτος μέλος έχει επιλέξει να υποβάλει εθνικό πρόγραμμα και δέσμη περιφερειακών προγραμμάτων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, πληροφορίες για τη μεταξύ τους συμπληρωματικότητα

N/A

14.2. Εάν κρίνεται σκόπιμο, πληροφορίες για τη συμπληρωματικότητα με άλλα μέσα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του LIFE

Στην παρούσα φάση, διακρίνονται δυνητικές συνέργειες του προγράμματος ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 με δράσεις συνεργασίας οι οποίες θα υλοποιηθούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο του ΠΑΑ και οι οποίες προσδιορίζονται και στην Εθνική ή Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3).

Ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των παρεμβάσεων του ΠΑΑ και του ΟΡΙΖΟΝΤΑ 2020 διασφαλίζεται μέσω της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) και της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΑΣ) με συνδρομή από τη Διαχειριστική Αρχή για παροχή στοιχείων σε θέματα της

αρμοδιότητάς της. Η ΓΓΕΤ αναλαμβάνει το συντονισμό των αρμόδιων εθνικών οργάνων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής ΕΤΑΚ και η ΕΑΣ διασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα και τις συνέργειες των δράσεων ΕΔΕΤ και ΟΡΙΖΟΝΤΑ 2020 σε κεντρικό επίπεδο. Η σύνδεση και ο συντονισμός των προγραμμάτων επιτυγχάνεται στο πλαίσιο της ΕΑΣ και θα αξιοποιούνται οι δυνατότητες που παρέχουν οι Κανονισμοί (συνδυασμός επιχορηγήσεων στην ίδια δράση, κλπ.). Επίσης, η διακριτότητα των χρηματοδοτικών πηγών θα διασφαλίζεται σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο και η δυνατότητα συνδυασμού πόρων θα εξετάζεται κατά περίπτωση.

Ο συντονισμός θα λαμβάνει υπόψη, ενδεικτικά, τα εξής:

- Τη δυνατότητα αξιοποίησης της καινοτομίας από γεωργικές επιχειρήσεις και γενικότερα την επιχειρηματική κοινότητα (π.χ. συμμετοχή σε clusters, συνεργασία με κέντρα μεταφοράς τεχνολογίας, Ερευνητικά Κέντρα/Τεχνολογικά Πάρκα, Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων), λαμβάνοντας υπόψη αντίστοιχες πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται μέσω του ΟΡΙΖΟΝΤΑ 2020 και δράσεις υποστήριξης καινοτόμων ΜΜΕ μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ. ΕΙΒ).
- Την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται για δράσεις έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε σχέση με παγκόσμιες προκλήσεις, όπως αυτή της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, της ενέργειας και του περιβάλλοντος, μέσω ευκαιριών για συνέργειες των ΕΔΕΤ με άλλα χρηματοδοτικά μέσα π.χ. το πρόγραμμα LIFE για δράσεις οικολογικής καινοτομίας και τεχνολογιών.
- Τις δράσεις του Προγράμματος Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας με έντονα στοιχεία ΕΤΑΚ σε διαπεριφερειακή, διασυνοριακή ή/και διακρατική διάσταση.

Αντίστοιχες συνέργειες διακρίνονται και αναφορικά με δράσεις του ΠΑΑ και το πρόγραμμα LIFE. Ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων του ΠΑΑ και του προγράμματος LIFE διασφαλίζεται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος σε συνεργασία με την Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ και την ΕΑΣ. Η συμπληρωματικότητα θα επιτευχθεί κυρίως μέσω των κριτηρίων επιλεξιμότητας για τους διάφορους τύπους έργων στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σε μέτρα του ΠΑΑ.

15. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

15.1. Ορισμός από το κράτος μέλος όλων των αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 65 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και συνοπτική περιγραφή της δομής διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος που ζητείται βάσει του άρθρου 55 παράγραφος 3 σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και ρυθμίσεις δυνάμει του άρθρου 74 παράγραφος 3 του ίδιου κανονισμού

15.1.1. Αρχές

Αρχή	Ονομασία της αρχής	Ονοματεπώνυμο του επικεφαλής της αρχής	Διεύθυνση	Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
Managing authority	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΑ, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ του ΥΠ.Α.Α.Τ.	ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΛΕΩΦ. ΑΘΗΝΩΝ 58 Τ.Κ. 10441, ΑΘΗΝΑ	agrotikianaptixi@mou.gr
Certification body	ΣΟΛ Α.Ε. ΟΡΚΩΤΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ	ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΦΟΡΕΑ	ΦΩΚΙΩΝΩΣ ΝΕΓΡΗ 3, Τ.Κ. 11257 ΑΘΗΝΑ	solae@solae.gr
Accredited paying agency	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ & ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ & ΕΓΤΥΗΣΕΩΝ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΟΠΕΚΕΠΕ	ΔΟΜΟΚΟΥ 5 Τ.Κ. 10445, ΑΘΗΝΑ	antonis.moissidis@opekepe.gr

15.1.2. Συνοπτική περιγραφή της δομής διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος και ρυθμίσεις για την ανεξάρτητη εξέταση καταγγελιών

15.1.2.1. Δομή διαχείρισης και ελέγχου

Σύμφωνα με τα άρθρα 65 & 66 του Καν. 1305/2014 και τα άρθρα 7 & 9 του Καν. 1306/2014 για την εφαρμογή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 καθορίζονται οι ακόλουθες αρμόδιες αρχές:

1. Διαχειριστική Αρχή

Ως Διαχειριστική Αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 65-66 του Καν. (ΕΕ) 1305/2014, για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ορίζεται η «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013», η οποία μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020».

Η διαχειριστική αρχή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 66 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του προγράμματος, με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο, και ιδίως για τα ακόλουθα:

α) να διασφαλίζει ότι υπάρχει ένα κατάλληλο και ασφαλές ηλεκτρονικό σύστημα για την καταγραφή, τήρηση, διαχείριση και υποβολή στατιστικών στοιχείων για το πρόγραμμα και την εφαρμογή του, τα οποία απαιτούνται για τους σκοπούς της παρακολούθησης και της αξιολόγησης και, ιδίως, στοιχείων που

απαιτούνται για την παρακολούθηση της προόδου προς τους καθορισμένους στόχους και προτεραιότητες·

β) να διαβιβάζει στην Επιτροπή τα σχετικά δεδομένα-δείκτες για τις πράξεις που επελέγησαν για χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τους δείκτες επιδόσεων και τους χρηματοοικονομικούς δείκτες·

γ) να εξασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι και οι λοιποί φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση των πράξεων:

i) ενημερώνονται για τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη χορηγούμενη ενίσχυση και τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε τον κατάλληλο λογιστικό κωδικό για όλες τις δοσοληψίες που σχετίζονται με την δράση,

ii) είναι ενήμεροι για τις απαιτήσεις που αφορούν την παροχή στοιχείων στη διαχειριστική αρχή και την καταγραφή των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων·

δ) να διασφαλίζει ότι η εκ των προτέρων αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 είναι σύμφωνη με το σύστημα αξιολόγησης και παρακολούθησης, την αποδέχεται και την υποβάλλει στην Επιτροπή·

ε) να διασφαλίζει ότι το σχέδιο αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 έχει εκπονηθεί, ότι η εκ των υστέρων αξιολόγηση προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 57 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 πραγματοποιείται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό, να διασφαλίζει ότι οι εν λόγω αξιολογήσεις συμμορφώνονται προς το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, και να τις υποβάλλει στην επιτροπή παρακολούθησης και στην Επιτροπή·

στ) να παρέχει στην επιτροπή παρακολούθησης τα αναγκαία στοιχεία και έγγραφα για την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος με γνώμονα τους ειδικούς στόχους και προτεραιότητές του·

ζ) να συντάσσει την ετήσια έκθεση προόδου συμπεριλαμβάνοντας συγκεντρωτικούς πίνακες παρακολούθησης και, μετά την έγκριση από την επιτροπή παρακολούθησης, να την υποβάλλει στην Επιτροπή·

η) να εξασφαλίζει ότι ο οργανισμός πληρωμών λαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες ιδίως σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζονται και οιουσδήποτε ελέγχους διενεργούνται σε σχέση με τις πράξεις που έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση, πριν εγκριθούν οι πληρωμές·

θ) να εξασφαλίζει δημοσιότητα στο πρόγραμμα, μεταξύ άλλων και μέσω του εθνικού αγροτικού δικτύου, ενημερώνοντας τους δυνητικούς δικαιούχους, τις επαγγελματικές οργανώσεις, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, τους φορείς που ασχολούνται με την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, και τις συμμετέχουσες μη κυβερνητικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών οργανώσεων, για τις δυνατότητες που παρέχει το πρόγραμμα και τους κανόνες πρόσβασης στη χρηματοδότηση του προγράμματος, καθώς και ενημερώνοντας τους δικαιούχους για τη συνεισφορά της Ένωσης και το ευρύ κοινό για το ρόλο που διαδραματίζει η Ένωση στο πρόγραμμα.

Η Διαχειριστική Αρχή του προγράμματος δύναται να εκχωρεί μέρος των αρμοδιοτήτων της σε άλλες υπηρεσίες, διατηρώντας, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, την πλήρη

ευθύνη για την αποδοτικότητα και την αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή συντονίζει και εποπτεύει τους φορείς ως προς την άσκηση των εκχωρημένων αρμοδιοτήτων και φέρει την τελική ευθύνη έναντι της Επιτροπής.

2. Οργανισμός Πληρωμών

Ο Οργανισμός Πληρωμών, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Καν. (ΕΕ) 1306/2014, είναι υπηρεσία ή φορέας του κράτους μέλους υπεύθυνος για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 και στο άρθρο 5 του εν λόγω κανονισμού. Με εξαίρεση τις πληρωμές, η εκτέλεση των ανωτέρω καθηκόντων μπορεί να ανατεθεί σε άλλους φορείς.

Για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ορίζεται ως Οργανισμός Πληρωμών ο Οργανισμός Πληρωμών & Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος σύμφωνα με το άρθρο 3 του υπ' αριθ. 3508 Νόμου (ΦΕΚ 249/Α/16-11-2006) είναι ο αρμόδιος φορέας για τη χρηματοδότηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

3. Οργανισμός Πιστοποίησης

Ο Οργανισμός Πιστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1306/2014, είναι δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός ελέγχου που ορίζεται από το κράτος μέλος. Όταν ο οργανισμός είναι ιδιωτικός επιλέγεται μέσω ανοιχτής δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, σύμφωνα με τις εν ισχύ ρυθμίσεις για τις δημόσιες συμβάσεις.

Ο Οργανισμός Πιστοποίησης παρέχει γνωμοδότηση, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου, σχετικά με την πληρότητα, την ακρίβεια και την αλήθεια των ετήσιων λογαριασμών του Οργανισμού Πληρωμών, την ορθή λειτουργία του εσωτερικού του συστήματος ελέγχου, καθώς και τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών για τις οποίες έχει ζητηθεί επιστροφή από την Επιτροπή, έχοντας υπόψη το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου που υφίσταται.

Ο Οργανισμός Πιστοποίησης επιλέγεται για μια τριετία κατόπιν ανοιχτού διαγωνισμού. Στην παρούσα χρονική περίοδο, βάσει και του δημόσιου διαγωνισμού ο οποίος έχει διενεργηθεί με ευθύνη του Οργανισμού Πληρωμών, ο Οργανισμός Πιστοποίησης είναι η εταιρεία ΣΟΛ Α.Ε. ΟΡΚΩΤΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ.

4. Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 προκειμένου να εξασφαλίσει:

- την ορθή διαχείριση και εφαρμογή του ΠΑΑ με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο,
- το συντονισμό της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, την έκδοση του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου, την επίτευξη των επιμέρους στόχων του ΠΑΑ

εκχωρεί, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, μέρος των αρμοδιοτήτων της σε Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης. Ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ορίζονται οι ακόλουθοι:

- Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ, της Γενικής Γραμματείας Ενωσιακών πόρων και Υποδομών, του ΥΠ.Α.Α.Τ.

- ΥΠΑΑΤ – Κεντρικές Υπηρεσίες
 - ο Δ/ση Προγραμματισμού & Εφαρμογών
 - ο Δ/ση Χωροταξίας, Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής
 - ο Δ/ση Διαχείρισης Ζωικών Γενετικών Πόρων & Συστημάτων Εκτροφής Ζώων
 - ο Δ/ση Συστημάτων Ποιότητας, Βιολογικής Παραγωγής & Γεωγραφικών Ενδείξεων
 - ο Γενική Δ/ση Κτηνιατρικής
- ΥΠΑΑΤ – Εποπτευόμενοι Φορείς
 - ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ)
 - ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ)
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία» του ΥΠΟΙΑ.
- Γενική Δ/ση Ανάπτυξης & Προστασίας Δασών & Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.
- Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών της Ελλάδας.
- Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
- Δ/σεις Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης & Εφαρμογής Τομέα Τεχνολογιών, Πληροφορικής & Επικοινωνιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΥΠΨΔ).
- Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)

Η Διαχειριστική Αρχή του προγράμματος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και την αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή συντονίζει και εποπτεύει τους φορείς ως προς την άσκηση των εκχωρημένων αρμοδιοτήτων και φέρει την τελική ευθύνη έναντι της Επιτροπής.

15.1.2.2. Ρυθμίσεις για την εξέταση των καταγγελιών

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 74 του Καν. 1303/2013 τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τίθενται αποτελεσματικοί μηχανισμοί για την εξέταση των καταγγελιών σχετικά με τα ΕΔΕΤ. Την ευθύνη για το πεδίο εφαρμογής, τους κανόνες και τις διαδικασίες που σχετίζονται με αυτές τις ρυθμίσεις αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το θεσμικό και νομικό τους πλαίσιο. Τα κράτη μέλη εξετάζουν, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, τις καταγγελίες που υποβάλλονται στην Επιτροπή και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων αυτών. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα αποτελέσματα της εν λόγω εξέτασης κατόπιν σχετικού αιτήματος. Οι εν λόγω έλεγχοι πραγματοποιούνται κατά περίπτωση από τον αρμόδιο φορέα ο οποίος μπορεί να είναι η Διαχειριστική Αρχή, ο Οργανισμός Πληρωμών ή ο υπεύθυνος Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης.

Η Διαχειριστική Αρχή είναι το αρμόδιο όργανο για να αναζητήσει και συγκεντρώσει τα απαιτούμενα στοιχεία και έγγραφα, από τον ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης, ώστε να εξετάσει το είδος της καταγγελίας, την σύνδεση της με το ΠΑΑ 2014-2020, την εγκυρότητα της, τα πιθανά εμπλεκόμενα μέρη. Στις περιπτώσεις όπου μετά την διοικητική εξέταση της καταγγελίας διαπιστώνει ύπαρξη σφάλματος κατά την διαχείριση πραγματοποιεί έκτακτο έλεγχο στα εμπλεκόμενα με την καταγγελία μέρη. Στην αντίθετη περίπτωση όπου δεν διαπιστώνεται σφάλμα κατά την διαχείριση αναθέτει στον αρμόδιο για την υλοποίηση ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης την εξέταση της καταγγελίας. Μετά και την εξέταση της καταγγελίας το αρμόδιο όργανο για τον έλεγχο συντάσσει έκθεση ελέγχου την οποία διαβιβάζει σε όλους

τους εμπλεκόμενους φορείς συμπεριλαμβανομένου και του οργανισμού πληρωμών. Όταν η εξέταση της καταγγελίας δεν απαιτεί επιτόπια επίσκεψη δύναται να πραγματοποιηθεί έκτακτος διοικητικός έλεγχος από τον αρμόδιο φορέα. Στις περιπτώσεις αυτές στην έκθεση ελέγχου τεκμηριώνεται η μη αναγκαιότητα της επιτόπιας επίσκεψης.

Ο οργανισμός πληρωμών ενημερώνεται για το σύνολο των καταγγελιών και εξετάζει την αναγκαιότητα διενέργειας έκτακτου ελέγχου από το αρμόδιο ελεγκτικό του όργανο. Στις περιπτώσεις όπου κρίνεται απαραίτητο ο οργανισμός πληρωμών συνεργάζεται με τη διαχειριστική αρχή για την εξέταση της καταγγελίας. Στις περιπτώσεις όπου απαιτείται ο οργανισμός πληρωμών αποφασίζει για την αναστολή χρηματοδότησης του εν λόγω έργου μέχρι την έκδοση του σχετικού πορίσματος ελέγχου.

Για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη εξέταση των καταγγελιών, αλλά και του συνόλου των ελέγχων, οι μονάδες ελέγχου της διαχειριστικής αρχής, του οργανισμού πληρωμών και των ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης συνεργάζονται με τα εθνικά ελεγκτικά όργανα όπως το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και το Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης. Σκοπός της συνεργασίας είναι η περαιτέρω διερεύνηση των καταγγελιών, καθώς και ευρημάτων που προκύπτουν από τους ελέγχους.

Το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών σχετικών με την εξέταση της καταγγελίας και του πορίσματος του ελέγχου εισάγονται από τον αρμόδιο για τον έλεγχο φορέα στο ΟΣΠΑΑ.

15.2. Προβλεπόμενη σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης

Σύμφωνα με το άρθρο 47 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης στο κράτος μέλος της απόφασης για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, το κράτος μέλος συγκροτεί την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, σύμφωνα με το θεσμικό, νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιό του, για να παρακολουθεί την υλοποίηση του προγράμματος σε συμφωνία με τη διαχειριστική αρχή.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ βεβαιώνεται για τις επιδόσεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του. Προς τούτο, εκτός από τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 49 του Κανονισμού, η Επιτροπή Παρακολούθησης:

α) γνωμοδοτεί και εκδίδει γνώμη εντός τεσσάρων μηνών από την απόφαση έγκρισης του προγράμματος, όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής για τις χρηματοδοτούμενες πράξεις,

β) εξετάζει τις δραστηριότητες και τις επιδόσεις που σχετίζονται με την πρόοδο εφαρμογής του σχεδίου αξιολόγησης του προγράμματος,

γ) εξετάζει, ειδικότερα, δράσεις που αφορούν την τήρηση των εκ των προτέρων όρων, οι οποίες εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της αρχής διαχείρισης, και τηρείται ενήμερη σχετικά με τις δράσεις που αφορούν την τήρηση άλλων εκ των προτέρων όρων,

δ) συμμετέχει στο Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος,

ε) εξετάζει και εγκρίνει τις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης πριν αποσταλούν στην Επιτροπή.

στ) προτείνει στη διαχειριστική αρχή οποιαδήποτε προσαρμογή ή αναθεώρηση του προγράμματος, η οποία αποβλέπει στην επίτευξη των στόχων του ΕΓΤΑΑ που ορίζονται στο άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 1305/2013 ή στη βελτίωση της διαχείρισής του, συμπεριλαμβανομένης της δημοσιονομικής διαχείρισης,

ζ) εξετάζει και εγκρίνει οποιαδήποτε πρόταση για την τροποποίηση του περιεχομένου της απόφασης της Επιτροπής σχετικά με τη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ.

Την Προεδρία της Επιτροπής Παρακολούθησης ασκεί ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από εκπροσώπους της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ, των Εταίρων Αγροτικής Ανάπτυξης (όπως αυτοί ορίζονται στο ΠΑΑ), της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, του Οργανισμού Πληρωμών, του Φορέα και της Αρχής Πιστοποίησης, επιτελικών δομών ΕΣΠΑ, εκπροσώπους εμπλεκόμενων φορέων για την εφαρμογή του ΠΑΑ, καθώς και εκπροσώπους περιφερειακών αρχών, άλλων αρμόδιων Υπουργείων ή άλλων κρατικών αρχών ή δημοσίων αρχών που είναι αρμόδιες για θέματα κρατικών ενισχύσεων, απασχόλησης, περιβάλλοντος, τουρισμού, πολιτισμού, υγείας, έρευνας και καινοτομίας, δημόσιας διοίκησης κ.λπ., εκπρόσωποι της ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ, της ΜΟΔ Α.Ε. και αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων. Στην Επιτροπή Παρακολούθησης θα συμμετέχουν επίσης εκπρόσωποι της Επιτροπής, εκπρόσωποι της αρχής ελέγχου, της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιων Επενδύσεων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των εχόντων δικαίωμα ψήφου μελών της.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό με τη σύμφωνη γνώμη της διαχειριστικής αρχής του ΠΑΑ, σύμφωνα με τις οδηγίες της Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Συνεδριάζει μία φορά ετησίως ή και τακτικότερα κατά την κρίση του προέδρου, με πρόσκλησή του. Στις συνεδριάσεις τους, μπορεί να προσκληθούν εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα.

Η Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ είναι αρμόδια για την προετοιμασία της απαραίτητης τεκμηρίωσης για τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων, των εκθέσεων, καθώς και της ημερήσιας διάταξης και των πρακτικών των συνεδριάσεων, καθώς και για την παρακολούθηση της εφαρμογής των αποφάσεων.

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων συγκροτείται η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ και ορίζονται ο πρόεδρος, τα μέλη και οι αναπληρωτές τους.

15.3. Διατάξεις που εξασφαλίζουν τη δημοσιότητα του προγράμματος, μεταξύ άλλων και μέσω του εθνικού αγροτικού δικτύου, με αναφορά στη στρατηγική ενημέρωσης και δημοσιότητας για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 13 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 808/2014

Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), οι οποίες αποτελούν προϋπόθεση για την ορθή υλοποίησή του. Η Μονάδα Υποστήριξης Δικτύου, κατάλληλα στελεχωμένη, θα αναλάβει αυτή την αρμοδιότητα,

λόγω της συνάφειας που υπάρχει μεταξύ των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας με εκείνες του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ). Υποβάλλει Στρατηγική Πληροφόρησης και Δημοσιότητας του ΠΑΑ, η οποία αφορά όλα τα στάδια της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος, το αργότερο έξι μήνες μετά την έγκρισή του. Η Στρατηγική, καθώς και τυχόν τροποποιήσεις της, υποβάλλονται στην Επιτροπή Παρακολούθησης για ενημέρωση. Η Διαχειριστική Αρχή ενημερώνει την Επιτροπή Παρακολούθησης, τουλάχιστον μία φορά το έτος, σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά στην εφαρμογή της Στρατηγικής αυτής και την ανάλυση των αποτελεσμάτων της, καθώς και σχετικά με τη σχεδιαζόμενη πληροφόρηση και δημοσιότητα που πρόκειται να πραγματοποιηθεί κατά το επόμενο έτος.

Οι λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τις αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής και των δικαιούχων όσον αφορά στην πληροφόρηση και τη δημοσιότητα έχουν ως εξής:

1. Αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής

1.1 Στρατηγική Πληροφόρησης και Δημοσιότητας

Η Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει την ευρύτερη δυνατή δημοσιοποίηση του ΠΑΑ και ότι οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας υλοποιούνται σύμφωνα με τη Στρατηγική Πληροφόρησης και Δημοσιότητας, η οποία προβλέπει τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- α) Τους στόχους και τις ομάδες-στόχου της,
- β) περιγραφή του περιεχομένου των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας, του είδους επικοινωνίας και του μέσου,
- γ) χρονοδιάγραμμα και ενδεικτικό προϋπολογισμό της Στρατηγικής,
- δ) περιγραφή των διοικητικών φορέων, συμπεριλαμβανομένου του στελεχιακού δυναμικού, που έχουν την ευθύνη για την υλοποίηση των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας,
- ε) περιγραφή του ρόλου που διαδραματίζει το ΕΑΔ και πώς το Σχέδιο Επικοινωνίας του, το οποίο περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Δράσης του, θα συμβάλλει στην υλοποίηση της Στρατηγικής,
- στ) περιγραφή του τρόπου με τον οποίο οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας πρέπει να αξιολογούνται όσον αφορά στην διαφάνεια, την αναγνωρισιμότητα και την ευαισθητοποίηση για το πλαίσιο πολιτικής, το Πρόγραμμα και τις πράξεις, καθώς και τον ρόλο που διαδραματίζει το ΕΓΤΑΑ, η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και η χώρα,
- ζ) ετήσια επικαιροποιημένη έκδοση που καθορίζει τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να πραγματοποιηθούν το επόμενο έτος.

Οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας μπορούν να εντάσσονται σε φάσεις. Για παράδειγμα, μια πρώτη φάση να αφορά γενική πληροφόρηση σε σχέση με το ΠΑΑ, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στην ενημέρωση των δικαιούχων και του ευρέως κοινού. Μια δεύτερη φάση να αφορά πιο εξειδικευμένη και λεπτομερή πληροφόρηση για το ΠΑΑ, τις παρεμβάσεις του, τα οφέλη και τις επιπτώσεις, απευθυνόμενη σε στοχευμένο κοινό και δυνητικούς δικαιούχους. Μια τρίτη φάση, σε ώριμη περίοδο πλήρους εξέλιξης ή και ολοκλήρωσης, να αφορά την πορεία του ΠΑΑ, τα επιτεύγματα και εν γένει τα αποτελέσματα, απευθυνόμενη στο ευρύτερο δυνατό κοινό.

Οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας μπορούν να περιλάβουν σχεδιασμό λογοτύπου, ανάπτυξη διαδικτυακού τόπου, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό πληροφόρησης, newsletter, οργάνωση και λειτουργία infodesk, διοργάνωση ή και συμμετοχή σε συναντήσεις, εκδηλώσεις, εκθέσεις, ανακοινώσεις στον Τύπο, συνεντεύξεις Τύπου, αρθρογραφία, σύνταξη δελτίων τύπου, ενέργειες προβολής σε ΜΜΕ κ.α.

Τόσο η εκπόνηση της Στρατηγικής, όσο και η υλοποίηση επιμέρους ή και το σύνολο των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας, αλλά και οι μετρήσεις της αποτελεσματικότητας της Στρατηγικής δύνανται να ανατεθούν σε εξωτερικό ανάδοχο ή αναδόχους, υπό την εποπτεία και με τη συνεργασία της Διαχειριστικής Αρχής.

1.2 Πληροφόρηση για τους δυνητικούς δικαιούχους

Η Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι έχουν πρόσβαση στις σχετικές λεπτομερείς πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των επικαιροποιημένων πληροφοριών, όπου είναι αναγκαίο, για την πλήρη και αποτελεσματική αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει το ΠΑΑ, λαμβάνοντας υπόψη την προσβασιμότητα των ηλεκτρονικών ή άλλων υπηρεσιών επικοινωνίας για ορισμένους δυνητικούς δικαιούχους, τουλάχιστον σχετικά με τα ακόλουθα:

- α) τις δυνατότητες χρηματοδότησης και την προκήρυξη προσκλήσεων στο πλαίσιο του ΠΑΑ,
- β) τις διοικητικές διαδικασίες που πρέπει να τηρηθούν, προκειμένου να πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΠΑΑ,
- γ) τις διαδικασίες για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης,
- δ) τους όρους επιλεξιμότητας ή/και τα κριτήρια για την επιλογή και αξιολόγηση των έργων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν,
- ε) τα ονόματα των υπευθύνων ή των σημείων επικοινωνίας σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο που μπορούν να εξηγήσουν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το ΠΑΑ και τα κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης των πράξεων,
- στ) την ευθύνη των δικαιούχων για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τον σκοπό της πράξης και την υποστήριξη από το ΕΓΤΑΑ για την πράξη, σύμφωνα με την παράγραφο 3.2. Η Διαχειριστική Αρχή δύναται να ζητήσει από τους δυνητικούς δικαιούχους να προτείνουν στις αιτήσεις-προτάσεις τους, ενδεικτικές δραστηριότητες επικοινωνίας, ανάλογες με το μέγεθος της πράξης,
- ζ) τις διαδικασίες για την εξέταση καταγγελιών, βάσει του άρθρου 74(3) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

1.3 Πληροφορίες για το ευρύ κοινό

Η Διαχειριστική Αρχή ενημερώνει το κοινό σχετικά με το περιεχόμενο του ΠΑΑ, την έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις επικαιροποιήσεις του, τα βασικά επιτεύγματα στην εφαρμογή του και το κλείσιμό του, καθώς και τη συμβολή του στην επίτευξη των προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως προβλέπονται στη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης.

Η Διαχειριστική Αρχή μεριμνά για την δημιουργία ενός ενιαίου διαδικτυακού τόπου που παρέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1.1 και 1.2, και στο πρώτο εδάφιο του παρόντος. Η δημιουργία του ενιαίου δικτυακού τόπου δεν πρέπει ούτε να διαταράξει την ομαλή εφαρμογή του έργου

του ΕΓΤΑΑ, ούτε και να περιορίζει καθ' οιονδήποτε τρόπο την πρόσβαση των δυνητικών δικαιούχων και όλων των ενδιαφερόμενων στις πληροφορίες. Επιπλέον, στο διαδικτυακό τόπο θα υπάρχουν συνδέσεις (links) για όλους τους διαδικτυακούς τόπους και διαδικτυακές πύλες των λοιπών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων προκειμένου να υπάρχει πρόσβαση στην ενημέρωση σε όλους τους επισκέπτες του διαδικτυακού τόπου του ΠΑΑ.

Οι δράσεις για την ενημέρωση του κοινού περιλαμβάνουν τα στοιχεία που καθορίζονται στην παράγραφο 3.1.

1.4 Η συμμετοχή των φορέων που ενεργούν ως πολλαπλασιαστές

Η Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει, χρησιμοποιώντας και το ΕΑΔ, ότι οι φορείς που μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές εμπλέκονται στις δράσεις ενημέρωσης για δυνητικούς δικαιούχους και ιδίως:

- α) οι εταίροι που αναφέρονται στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013,
- β) κέντρα πληροφόρησης σχετικά με την Ευρώπη, καθώς και η αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα γραφεία πληροφοριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- γ) εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα.

1.5 Κοινοποίηση της κατακύρωσης της υποστήριξης

Η Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει ότι με την κοινοποίηση της κατακύρωσης της υποστήριξης ενημερώνονται οι δικαιούχοι ότι η δράση χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του ΠΑΑ που συγχρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ και τη χώρα, καθώς και για το σχετικό μέτρο και προτεραιότητα του ΠΑΑ.

2. Αρμοδιότητες των δικαιούχων

Κατά το στάδιο της εφαρμογής μιας πράξης, ο δικαιούχος ενημερώνει το κοινό σχετικά με τη στήριξη που λαμβάνεται από το ΕΓΤΑΑ, ως εξής:

- α) για πράξεις των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη είναι 50.000 – 500.000 Ευρώ, ο δικαιούχος αναρτά τουλάχιστον μία αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή πινακίδα με πληροφορίες σχετικά με την πράξη, σε σημείο εύκολα ορατό, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα.
- β) για πράξεις που αφορούν υποδομές ή κατασκευαστικά έργα, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000 Ευρώ, ο δικαιούχος τοποθετεί προσωρινή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα..
- γ) για πράξεις που αφορούν σε εξοπλισμό ή υποδομές ή κατασκευές, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000 Ευρώ, το αργότερο εντός τριών μηνών από την ολοκλήρωση της πράξης, ο δικαιούχος τοποθετεί μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όπου επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας. Το υλικό κατασκευής και ο τρόπος τοποθέτησης των μόνιμων πινακίδων θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη μόνιμη εγκατάστασή τους. Εφόσον η

επεξηγηματική πινακίδα που τοποθετείται κατά την εκτέλεση του έργου έχει μόνιμο χαρακτήρα, δεν είναι απαραίτητη η τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας.

δ) για πράξεις, στο πλαίσιο των οποίων, λειτουργεί και δικτυακός τόπος, θα πρέπει να επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας.

ε) για πράξεις που χρηματοδοτούνται από το Υπο-Μέτρο LEADER επιπλέον προστίθεται το λογότυπο LEADER.

Επεξηγηματική πινακίδα τοποθετείται επίσης στην έδρα των Ομάδων Τοπικής Δράσης που χρηματοδοτούνται από το LEADER.

Η υποχρέωση ανάρτησης αφίσας ή πινακίδας ή/και αναμνηστικής πλάκας δεν ισχύει για τα Μέτρα 8, 10, 11, 12, 13 και 14 του ΠΑΑ 2014-2020 και τυχόν ανειλημμένες υποχρεώσεις από αντίστοιχα Μέτρα του ΠΑΑ 2007-2013.

Η πινακίδα πρέπει να αναφέρει το όνομα και τον κύριο στόχο της πράξης και να προβάλλει τη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα. Οι διαφημιστικές πινακίδες, πλάκες, αφίσες και ιστοσελίδες φέρουν περιγραφή του έργου/πράξης και των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 3.1. Οι πληροφορίες αυτές καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 25% της πινακίδας, πλάκας, αφίσας ή ιστοσελίδας.

3. Τεχνικά χαρακτηριστικά των δράσεων ενημέρωσης και δημοσιότητας

3.1 Λογότυπα και σύνθημα

Κάθε δράση ενημέρωσης και δημοσιότητας πρέπει να εμφανίζει τα ακόλουθα στοιχεία:

α) την Ελληνική Σημαία με σχετική επεξήγηση,

β) το Έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα γραφικά πρότυπα που παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα http://europa.eu/abc/symbols/emblem/download_en.htm, μαζί με μια επεξήγηση του ρόλου της Ένωσης, μέσω της ακόλουθης δήλωσης: **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές,**

γ) το λογότυπο του ΠΑΑ, εφόσον δημιουργηθεί,

δ) ενώ για τις δράσεις και τα μέτρα που χρηματοδοτούνται από το LEADER, εκτός των ανωτέρω, προστίθεται και το λογότυπο LEADER.

3.2 Υλικό πληροφόρησης και επικοινωνίας

Οι δημοσιεύσεις (π.χ. φυλλάδια, δελτάρια, newsletters) και οι αφίσες σχετικά με μέτρα και δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ περιέχουν στην πρώτη σελίδα τους σαφή ένδειξη για τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το έμβλημα αυτής, αν περιέχεται επίσης η Ελληνική Σημαία ή και άλλο εθνικό λογότυπο. Οι δημοσιεύσεις περιλαμβάνουν τα στοιχεία του υπεύθυνου για το περιεχόμενο φορέα και της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ. Στην περίπτωση των πληροφοριών που διατίθενται με ηλεκτρονικά μέσα (διαδικτυακοί τόποι, βάσεις δεδομένων για τους δυνητικούς

δικαιούχους) ή ως οπτικοακουστικό υλικό, τα οριζόμενα στην παράγραφο αυτή εφαρμόζονται κατ' αναλογία.

Οι διαδικτυακοί τόποι σχετικά με το ΕΓΤΑΑ, οφείλουν να κάνουν μνεία της συμμετοχής του ΕΓΤΑΑ και της χώρας, τουλάχιστον στην αρχική σελίδα, καθώς και να δημιουργείται υπερσύνδεσμος προς την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι σχετική με το ΕΓΤΑΑ, καθώς και αυτής του Συντονιστικού Υπουργείου.

Προκειμένου να αντιμετωπίζονται τα θέματα της δημοσιότητας με ενιαίο τρόπο έχει συσταθεί Ομάδα Δημοσιότητας με τη συμμετοχή εκπροσώπων από όλα τα Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, η οποία συντονίζεται από το Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού – Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης.

15.4. Περιγραφή των μηχανισμών που διασφαλίζουν τη συνοχή όσον αφορά τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του Leader, τις προβλεπόμενες δραστηριότητες βάσει του μέτρου «Συνεργασία» που αναφέρεται στο άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και του μέτρου «Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές» που αναφέρεται στο άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού, και άλλα ΕΔΕΤ

Στο πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων δίδεται η δυνατότητα στις ΟΤΔ να εντάξουν και να υλοποιήσουν και έργα συναφή με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 20 και 35 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Ειδικότερα, αναφορικά με την εφαρμογή των άρθρων αυτών μέσω των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης προβλέπονται τα κάτωθι:

Άρθρο 20: το μέτρο 7 «Βασικές υπηρεσίες και ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές» θα εφαρμοστεί αποκλειστικά και μόνο μέσω του υπομέτρου 19.2. με εξαίρεση τα υπομέτρα 7.1 «Εκπόνηση μελετών δήμων για τον προγραμματισμό δράσεων και έργων, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων περιοχών» και 7.3 «Ανάπτυξη δημόσιων υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές» τα οποία δεν προβλέπεται να εφαρμοστούν μέσω των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, το υπομέτρο 7.6 «Δράσεις ανάδειξης, διατήρησης και προστασίας των τοπικών αγροτικών οικοσυστημάτων», το οποίο θα υλοποιηθεί και μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 για την κάλυψη αγροτικών περιοχών εκτός περιοχών εφαρμογής CLLD/LEADER, θα ισχύσουν τα κριτήρια όπως αυτά περιγράφονται στο αντίστοιχο υπομέτρο του ΠΑΑ 2014-2020.

Άρθρο 35: μέσω των τοπικών προγραμμάτων CLLD/LEADER δύναται να υλοποιηθούν έργα συνεργασίας στο πλαίσιο του μέτρου 16 «Συνεργασία», με εξαίρεση το υπομέτρο 16.1 «Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και την βιωσιμότητα της γεωργίας», και με την προϋπόθεση ότι ο σκοπός, το αποτέλεσμα και οι ωφελούμενοι αυτών αφορούν την περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος. Ειδικότερα, για τα υπομέτρα 16.4 «Οριζόντια και κάθετη συνεργασία για βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές και δραστηριότητες προώθησης» και 16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή», τα οποία θα υλοποιηθούν και μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 για την κάλυψη αγροτικών περιοχών εκτός περιοχών εφαρμογής CLLD/LEADER, θα ισχύσουν τα κριτήρια όπως αυτά περιγράφονται στα αντίστοιχα υπομέτρα του ΠΑΑ 2014-2020.

Για την εφαρμογή των τοπικών στρατηγικών δύναται η χρήση ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή πολυταμειακών τοπικών προγραμμάτων είναι η σύνδεση των παρεμβάσεων των διαφορετικών ταμείων και η απόδειξη συνέργειας και συμπληρωματικότητας μέσα από την τοπική στρατηγική. Η συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων των διαφορετικών ταμείων σε μία στρατηγική τοπικής ανάπτυξης αποτελεί και κριτήριο αξιολόγησης το οποίο και θα εξεταστεί από την αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης κατά την αξιολόγηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Η επιλογή πολυταμειακής προσέγγισης αποτελεί αντικείμενο απόφασης της Ομάδας Τοπικής Δράσης, η οποία είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία της τοπικής στρατηγικής, και θα πρέπει να προκύπτει από την εν των κάτω προς τα επάνω προετοιμασία του τοπικού προγράμματος, με την προϋπόθεση ότι υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι σύμφωνα με τα αντίστοιχα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και το ΕΠΑλΘ. Παράλληλα, στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο θα περιγραφεί αναλυτικά ο μηχανισμός που απαιτείται για την εξέταση της συμπληρωματικότητας των ταμείων. Το σύνολο των έργων που θα ενταχθούν σε κάθε τοπικό πρόγραμμα θα πρέπει να δρουν συμπληρωματικά, να είναι στοχευμένα και να συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη και στους στόχους της τοπικής στρατηγικής.

Ειδικότερα, για τον συντονισμό των ΕΔΕΤ ισχύουν τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2.1 του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020 (ΕΣΠΑ 2014-2020). Σύμφωνα με το ανωτέρω σημείο η Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) είναι αρμόδια για το συντονισμό του προγραμματισμού και της εφαρμογής των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 και τη καθοδήγηση των διαχειριστικών αρχών για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και νομιμότητας της διαχείρισης και εφαρμογής των Προγραμμάτων. Αναλυτική κατανομή των αρμοδιοτήτων της ΕΑΣ προσδιορίζεται στον Νόμο 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) για την διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Παράλληλα, στην ίδια παράγραφο του ΕΣΠΑ 2014-2020 ορίζονται η «Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020» μέσω της οποίας εξασφαλίζεται και ο συντονισμός των ΕΔΕΤ, καθώς και η «Υποεπιτροπή Αγροτικής Ανάπτυξης – Αλιείας & Θάλασσας» η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο της Επ. Παρ. ΕΣΠΑ 2014-2020 και εισηγείται σχετικά σε αυτήν. Επίσης, σύμφωνα με το ανωτέρω σημείο του ΕΣΠΑ 2014-2020 στο πλαίσιο εφαρμογής του CLLD/LEADER, και ειδικότερα την προετοιμασία των προσκλήσεων αλλά και την επιλογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, συγκροτούνται Ομάδες Εργασίας και Επιτροπές Αξιολόγησης στις οποίες μετέχουν εκπρόσωποι από όλα τα συμμετέχοντα ΕΔΕΤ. Παράλληλα, η περιφερειακή διαχείριση του μέτρου 19 από τις ΔΑ των Περιφερειών (ΕΦΔ) μέσω της εκχώρησης, οι οποίες είναι οι αρμόδιοι φορείς για τη διαχείριση των πόρων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στο πλαίσιο της πολυταμειακής προσέγγισης των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στον συντονισμό των ταμείων και στην επίτευξη της συμπληρωματικότητας των δράσεων/έργων τους. Αναφορικά με τον συντονισμό του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ προβλέπεται η διενέργεια κοινής πρόσκλησης για επιλογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης. Κατά τους όρους της σχετικής πρόσκλησης θα περιγράφεται ρητά η υποχρεωτικότητα της τεκμηρίωσης της συνέργειας και συμπληρωματικότητας των ταμείων αυτών. Το συγκεκριμένο πεδίο θα αποτελεί σημείο αξιολόγησης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης από την επιτροπή αξιολόγησης. Παράλληλα, οι ενέργειες / δράσεις όπως αυτές θα περιγράφονται θα αποτελούν σημείο παρακολούθησης υλοποίησης των σχετικών στρατηγικών. Τέλος, ο συντονισμός των ταμείων θα αποτελεί σημείο εξέτασης από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ.

Εν όψει της πολυταμειακής προσέγγισης δύναται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ οι λειτουργικές δαπάνες των τοπικών στρατηγικών και εταιρικών σχημάτων (υπομέτρο 19.4), οι οποίες θα αφορούν εκτός των παρεμβάσεων ΕΓΤΑΑ και τα λοιπά οικεία Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, και ΕΤΘΑ), εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις για τις σχεδιαζόμενες τοπικές στρατηγικές:

i)η περιοχή παρέμβασης ΕΤΠΑ και ΕΚΤ να ταυτίζεται ή να είναι υποσύνολο της περιοχής εφαρμογής σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα,

ii)η περιοχή παρέμβασης ΕΤΘΑ να ταυτίζεται κατά τουλάχιστον στο 50% με την περιοχή εφαρμογής σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα,

iii)οι τοπικές στρατηγικές αφορούν το ΕΓΤΑΑ (προσέγγιση) σε προϋπολογισμό σε ποσοστό 50% και άνω σύμφωνα με το υποβαλλόμενο σχετικό τοπικό πρόγραμμα.

iv)Η περιοχή παρέμβασης να είναι σύμφωνη με τα κριτήρια επιλεξιμότητας (υπομέτρο 19.1).

Η ανωτέρω δυνατότητα αποτελεί επιλογή της κάθε ΟΤΔ η οποία και υποχρεούται κατά την υποβολή του σχεδίου στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης να συμπεριλάβει και τα σχετικά στοιχεία όπως αυτά θα καθορίζονται στους όρους της σχετικής πρόσκλησης.

15.5. Περιγραφή των δράσεων για την επίτευξη της μείωσης του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους, όπως αναφέρεται στο άρθρο 27 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Η εμπειρία από την παρακολούθηση της εφαρμογής του ΣΔΕ των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, έχει οδηγήσει στην διαπίστωση της ανάγκης μείωσης του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους και στον εντοπισμό των αναγκαίων μέτρων διευκόλυνσης της υλοποίησης των πράξεων. Τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν για την μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τους δικαιούχους του ΠΑΑ 2014 – 2020 αναλύονται παρακάτω:

- Βάσει της εμπειρίας από τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους κρίνεται ότι συγκεκριμένα στάδια της διαχείρισης μπορούν να καταργηθούν ή να συγχωνευτούν χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στην αξιοπιστία της υλοποίησης των μέτρων του ΠΑΑ, συμβάλλοντας σημαντικά στην απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης. Συγκεκριμένα καταργούνται τα στάδια του συμφώνου γνώμης επί του σχεδίου πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, του ελέγχου πληρότητας των αιτήσεων ενίσχυσης και του δειγματοληπτικού ελέγχου επί των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Παράλληλα, συγχωνεύονται οι διαδικασίες που έχουν σχέση με τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, καθώς και οι διαδικασίες που έχουν σχέση με την εξέταση των αιτημάτων πληρωμής και την εκκαθάριση αυτών.
- Κατά την εφαρμογή του ΠΑΑ 2007-2013 σε σημαντικό αριθμό μέτρων ήταν υποχρεωτική η ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής του δικαιούχου. Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων των δικαιούχων. Παράλληλα, για μέρος των υπο-μέτρων σχεδιάζεται η έκδοση κοινής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και η δυνατότητα υποβολής μίας αίτησης προς ένταξη για το σύνολο ή και μέρος των προκηρυσσόμενων υπο-μέτρων σε κοινή ηλεκτρονική πλατφόρμα.
- Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα επιχειρηθεί η δυνατότητα του ηλεκτρονικού ελέγχου πληρότητας των αιτήσεων των δικαιούχων, της αυτοματοποιημένης ηλεκτρονικής βαθμολόγησης μέρους των κριτηρίων αξιολόγησης, καθώς και η εισαγωγή βάσεων δεδομένων στις ηλεκτρονικές πλατφόρμες με τις μέγιστες επιτρεπτές τιμές ανά μονάδα επιλέξιμων δαπανών για τον ηλεκτρονικό έλεγχο των αιτήσεων.

- Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα επιχειρηθεί η δυνατότητα αυτεπάγγελτης αναζήτησης εγγράφων τα οποία αποτελούν συνοδευτικά έγγραφα των αιτήσεων των δικαιούχων, καθώς και η εφαρμογή της ηλεκτρονικής υπογραφής.
- Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα επιχειρηθεί η δυνατότητα της έκδοσης χρονοδιαγράμματος που θα αφορά τη διενέργεια των προκηρύξεων ανά υπο-μέτρο. Το χρονοδιάγραμμα θα δίνει πληροφόρηση σχετικά με τις ενδεικτικές ημερομηνίες των εκδόσεων προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος των υπο-μέτρων.
- Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα επιχειρηθεί η διεύρυνση της εφαρμογής μεθόδων απλοποιημένου κόστους στα υπο-μέτρα όπου υπάρχει η δυνατότητα.
- Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα επιχειρηθεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός μητρώου αξιολογητών για το σύνολο των μέτρων του ΠΑΑ. Το μητρώο αυτό θα αποτελείται από μητρώα αξιολογητών ανά υπο-μέτρο. Παράλληλα, οι αξιολογητές θα εκπαιδεύονται σε ειδικά θέματα που αφορούν την διενέργεια της αξιολόγησης των υπο-μέτρων, καθώς και σε γενικότερα θέματα που στοχεύουν στην ανάπτυξη / βελτίωση ικανοτήτων.
- Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα επιχειρηθεί η διεύρυνση της εκπαίδευσης των χειριστών των μέτρων και υπο-μέτρων. Η εκπαίδευση θα αφορά την χρήση του ΟΠΣΑΑ αλλά και γενικότερα θέματα διαχείρισης.
- Το νέο ΟΠΣΑΑ θα παρέχει σχετική ευελιξία, δίνοντας τη δυνατότητα για καταχώρηση προσκλήσεων που θα αναφέρονται σε περισσότερα από ένα μέτρα. Παράλληλα, θα διασυνδέεται κατάλληλα με το πληροφοριακό σύστημα αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής του ΟΣΔΕ. Έτσι η Διαχειριστική Αρχή θα έχει μια πλήρη εικόνα για όλα τα μέτρα που συνδέονται με γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Επίσης, θα διασυνδέεται με άλλα πληροφοριακά συστήματα όπως το Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (e-ΠΔΕ), Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) και ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
- Το νέο ΟΠΣΑΑ θα πρέπει να παρέχει κίνητρα στους χρήστες ώστε να καταχωρούν τα απαραίτητα δεδομένα. Τέτοιου είδους κίνητρα θα μπορούσαν να αποτελούν η διασύνδεση με το ΠΔΕ, που αναφέρθηκε παραπάνω, και η άμεση εκτύπωση των τεχνικών εγγράφων και διοικητικών πράξεων (απόφαση ένταξης, έγκριση πληρωμής κ.λπ.) με βάση τα καταχωρηθέντα στοιχεία.
- Στον ηλεκτρονικό ιστότοπο www.agrotikianaptixi.gr θα δημιουργηθεί ηλεκτρονική σελίδα την οποία θα μπορούν να επισκέπτονται οι δυνητικοί δικαιούχοι και να θέτουν τις ερωτήσεις τους σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων του ΠΑΑ 2014-2020. Οι ερωτήσεις – απαντήσεις θα κατηγοριοποιούνται ανά μέτρο με αποτέλεσμα οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν με ευκολία να αναζητούν πληροφορίες. Παράλληλα, στον ίδιο ιστότοπο θα αναρτώνται το θεσμικό πλαίσιο και οι προκηρύξεις του συνόλου των μέτρων του ΠΑΑ, πρακτική η οποία εφαρμόστηκε και κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013.
- Θα ενεργοποιηθεί στον υφιστάμενο τηλεφωνικό αριθμό πληροφόρησης του κοινού "1540" του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων η ενημέρωση των δικαιούχων για θέματα προσκλήσεων, πληρωμών, κανονιστικών πληροφοριών κ.α.
- Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα επιχειρηθεί η ενοποίηση, καθώς και η απλούστευση του θεσμικού πλαισίου, ειδικότερα για τα υπο-μέτρα για τα οποία θα υπάρξει κοινή προκήρυξη.

Παράλληλα, ο Οργανισμός Πληρωμών θα προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- Σταδιακή ενσωμάτωση όλων των τίτλων νόμιμης κατοχής των αγροτεμαχίων της εκμετάλλευσης των παραγωγών της χώρας και των μητρώων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ για το ΟΣΔΕ, όπου αναρτώνται σκαναρισμένα κάθε έτος και

ελέγχονται στο πλαίσιο του ετήσιου διοικητικού ελέγχου των Αιτήσεων Ενιαίας Ενίσχυσης του Πυλώνα Ι

- Αυτόματη διασταύρωση των φορολογικών δεδομένων των δικαιούχων της εξισωτικής αποζημίωσης (211, 212) του Προγράμματος με βάσεις δεδομένων του Υπουργείου Οικονομικών κατά την αξιολόγηση της ορθής καταβολής της κοινοτικής ενίσχυσης χωρίς την επιβάρυνση του δικαιούχου.
- Ενημέρωση πραγματοποίησης πληρωμών ανά δικαιούχο on – line από το site του ΟΠΕΚΕΠΕ με εισαγωγή του ΑΦΜ.
- On – line ενημέρωση για την επιτυχή εγγραφή δικαιούχων στο μητρώο συναλλασσομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ (στις πράξεις που απαιτείται, για την ορθή καταβολή της πληρωμής). Η αίτηση εγγραφής υπάρχει σε ηλεκτρονική μορφή στο ίδιο site και αποστέλλεται ταχυδρομικώς ή με φαξ χωρίς να είναι απαραίτητη η προσκόμισή της ιδιοχειρώς.
- Προγραμματισμός της διαχείρισης των αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής μέτρων αγροτικής ανάπτυξης περιόδου 2014-2020 με χρήση διαδικτυακών εφαρμογών με βάση την ήδη αποκτηθείσα εμπειρία από τη χρήση ηλεκτρονικών μεθόδων υποβολής και έλεγχου των αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής των μέτρων 144, 113, 114, 211, 212 και 214 της περιόδου 2007-2013, με σημαντική εξοικονόμηση χρόνου και κόπου για τους δικαιούχους.
- Ενημέρωση των ενδιαφερομένων για το στάδιο εξέλιξης του αιτήματός τους με τη χρήση διαδικτυακών εφαρμογών ή με sms.

Ο σχεδιασμός του ΣΔΕ του Π.Α.Α. 2014-2020 στοχεύει στην εφαρμογή διαδικασιών τέτοιων, που θα:

- Διασφαλίζουν οριζόντια τις βασικές απαιτήσεις των κανονισμών
- Διαθέτουν την απαιτούμενη ευελιξία λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους, όπως τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σχεδιασμού και υλοποίησης των πράξεων των Ε.Π. (πχ ορισμένες δράσεις του ΕΚΤ, ΤΑΠΤΟΚ, ΟΧΕ, κλπ.), και κατ' αναλογία των δικαιούχων που θα τις υλοποιήσουν.
- Προωθούν και θα εξασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων και του αποτελέσματος, σε όλο το φάσμα των διαδικασιών διαχείρισης και ελέγχου, από την αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων, την παρακολούθηση της υλοποίησης έως και την ολοκλήρωσή τους.
- Στηρίζονται σε ένα απλοποιημένο και σαφές πλαίσιο εθνικών κανόνων σχετικά με τις υποχρεώσεις των δικαιούχων.

Κατά τον σχεδιασμό του ΣΔΕ θα ενσωματωθούν όλες εκείνες οι ρυθμίσεις και τα μέτρα, που θα ληφθούν στο πλαίσιο της Διοικητικής Μεταρρύθμισης που συντελείται στη χώρα μας, και σχετίζονται με θέματα διαχείρισης, υλοποίησης, και ελέγχου των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων. Οι ρυθμίσεις αυτές αφορούν σε απλοποίηση των διαδικασιών χρηματοδότησης και πληρωμών των έργων, ενοποίηση της νομοθεσίας, λήψη μέτρων για την απλοποίηση και τη μεγαλύτερη σταθερότητα στο νομικό και θεσμικό περιβάλλον.

15.6. Περιγραφή της χρήσης της τεχνικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που σχετίζονται με την εκπόνηση, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την ενημέρωση και τον έλεγχο του προγράμματος και της υλοποίησής του, καθώς και δραστηριοτήτων που αφορούν προηγούμενες ή επόμενες

περιόδους προγραμματισμού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

Η Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης εμπεριέχει το σύνολο των ενεργειών και δραστηριοτήτων που αφορούν στην υλοποίηση των παρεμβάσεων, την παροχή οδηγιών και υποστήριξης προς τους εμπλεκόμενους φορείς, την υποστήριξη και υποβοήθηση όλων των διοικητικών δομών και μηχανισμών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα για την αποτελεσματική και ορθολογική εφαρμογή του συνόλου του προγράμματος, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του.

Η Τεχνική Βοήθεια αφορά δράσεις προετοιμασίας, διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης, διοικητικής υποστήριξης, δικτύωσης, ελέγχων, ενημέρωσης, πληροφόρησης, δημοσιότητας, κλπ. Οι ανωτέρω δράσεις επιτυγχάνονται ενδεικτικά με τις ακόλουθες ενέργειες:

Εκπόνηση μελετών – εμπειρογνωμοσυμών – ερευνών

Οι μελέτες και οι εμπειρογνωμοσύνες θα καλύψουν κυρίως ανάγκες του Προγράμματος, και αφορούν:

Έγκαιρη προετοιμασία και προσανατολισμό των επιμέρους δράσεων των Μέτρων του Προγράμματος, και κυρίως προκαταρκτικές μελέτες που μπορεί να εξειδικεύσουν τα μέτρα ή τις δράσεις του προγράμματος, να διευρύνουν το γνωστικό τους αντικείμενο, να αναλύουν/εξειδικεύουν τη στρατηγική και το αντικείμενό τους. Τέτοιες μελέτες κρίνονται αναγκαίες πριν την έναρξη μιας δράσεως καθώς συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της.

Άλλες μελέτες που η σκοπιμότητά τους, το φυσικό τους αντικείμενο και τα αποτελέσματά τους συνδέονται με τους στόχους του Προγράμματος.

Στατιστικές αναλύσεις, καινοτόμες ενέργειες, έρευνες αγοράς.

Υπηρεσίες Συμβούλων

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του Προγράμματος, εκτιμάται ότι θα προκύψουν ανάγκες παροχής υπηρεσιών συμβούλων τεχνικής υποστήριξης για ειδικά θέματα, για το συντονισμό και παρακολούθηση δράσεων, για τα οποία δεν είναι δυνατή η αντιμετώπισή τους από το υφιστάμενο προσωπικό (κατά κανόνα θέματα υψηλής εξειδίκευσης).

Λειτουργία Επιτελικών Φορέων και Υποστηρικτικών Δομών

Περιλαμβάνονται δράσεις που αφορούν στην υποστήριξη της διοικητικής οργάνωσης, στελέχωσης και λειτουργίας των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος για την υλοποίηση της προγραμματικής περιόδου 2014–2020, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν απρόσκοπτα, αποτελεσματικά και αποδοτικά στις υποχρεώσεις τους. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται και η κάλυψη του ειδικού επιδόματος στους υπαλλήλους που αποσπώνται ή μετακινούνται στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ από άλλους φορείς του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα πλην της ΜΟΔ ΑΕ, καθώς και στους υπαλλήλους αυτών που έχουν ήδη αποσπασθεί ή μετακινηθεί στις προαναφερόμενες Ειδικές Υπηρεσίες ΠΑΑ, όπως επίσης και το κόστος της υπερωριακής αποζημίωσης των ανωτέρω υπαλλήλων που εργάζονται αποκλειστικά στις προαναφερόμενες δυο υπηρεσίες.

Επίσης στην εν λόγω ενέργεια περιλαμβάνονται και φορείς που θα αναλάβουν την υποστήριξη της εφαρμογής των Μέτρων του Προγράμματος.

Υποστηρικτικές ενέργειες τεχνικής φύσεως

Πρόκειται για ενέργειες, οι οποίες συμβάλλουν στην αποδοτικότερη και ορθολογικότερη εφαρμογή και διαχείριση του Προγράμματος όπως η συντήρηση και τυχόν επέκταση του πληροφοριακού συστήματος, δημιουργία παράλληλων εφαρμογών πληροφορικής, προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού, λογισμικού και αναλώσιμων, δημιουργία κόμβων επικοινωνίας, διαδικτυακή σύνδεση μεταξύ εμπλεκομένων υπηρεσιών, συντηρήσεις ηλεκτρονικού εξοπλισμού, παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Γενικές Υποστηρικτικές ενέργειες

Για την εύρυθμη λειτουργία του Προγράμματος είναι απαραίτητες ενέργειες που αφορούν κυρίως οργάνωση εκδηλώσεων, ημερίδων, Επιτροπών Παρακολούθησης, Ομάδων Εργασίας, δημιουργία εντύπων και εκτυπώσεων, μεταφράσεων, μετακινήσεις προσωπικού για τις ανάγκες του Προγράμματος, δημοσιεύσεις προσκλήσεων, προκηρύξεων διαγωνισμών, κ.λ.π.

Ενέργειες Αξιολόγησης

Προβλέπεται να υλοποιηθούν ενδεικτικά οι εξής αξιολογήσεις:

α. Εκ των υστέρων αξιολογήσεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013.

β. Συνεχής (on going) αξιολόγηση του Προγράμματος.

γ. Ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος.

δ. Εκ των υστέρων αξιολόγηση του Προγράμματος.

ε. Άλλες θεματικές αξιολογήσεις που ενδέχεται να προκύψουν κατά την διάρκεια του Προγράμματος.

στ. Υποστήριξη από εξωτερικούς συνεργάτες για την αξιολόγηση προτάσεων που θα ενταχθούν στα Μέτρα του Προγράμματος. Σε περιόδους πολλών παράλληλων προκηρύξεων ή στις περιπτώσεις υποβολής μεγάλου πλήθους προτάσεων και προκειμένου να επιταχυνθούν οι απαιτούμενες διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής των δικαιούχων απαιτείται η υποστήριξη των φορέων εφαρμογής για το συγκεκριμένο αντικείμενο και για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Σε κάθε περίπτωση θα διασφαλίζεται η μη εμπλοκή των ατόμων που θα απασχοληθούν στο εν λόγω αντικείμενο είτε στο πλαίσιο υποβολής επενδυτικού σχεδίου είτε στο πλαίσιο σύνταξης του φακέλου του επενδυτικού σχεδίου.

Η αμοιβή τους θα ορίζεται βάσει της ισχύουσας εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας σύμφωνα με το αντικείμενο που αναλαμβάνουν και τη χρονική διάρκεια απασχόλησης, όπως αυτά θα αποτυπώνονται στην αντίστοιχη νομική δέσμευση.

ζ. Τυχόν άλλες αξιολογήσεις που θα απαιτηθούν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Προγράμματος καθώς και η εκ των προτέρων αξιολόγηση του Προγράμματος της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Δράσεις ελέγχων

Διενέργειες ελέγχων από εξωτερικούς ελεγκτές, όπου κρίνεται αναγκαίο, στο σύνολο του Προγράμματος ή σε μέρος αυτού, σε επίπεδο Μέρους ή Δράσης και λαμβάνοντας υπόψη την κοινοτική και εθνική

νομοθεσία. Διενέργειες ελέγχων ποιότητας κατασκευής έργων σύμφωνα με τις σχετικές προδιαγραφές από εξειδικευμένους εξωτερικούς φορείς.

Κατάρτιση των εμπλεκόμενων φορέων του ΠΑΑ

Πρόκειται για ενέργειες ενημέρωσης και κατάρτισης των φορέων που εμπλέκονται με την υλοποίηση του Προγράμματος, εκπαίδευση και συμμετοχή σε ημερίδες, συνέδρια του προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος, με σκοπό τη διεύρυνση του γνωστικού τους αντικειμένου ανάλογα με τις αρμοδιότητές τους.

Δημοσιότητα, Προβολή και Πληροφόρηση

Περιλαμβάνονται οι ενέργειες που προκύπτουν από την εξειδίκευση της εφαρμογής των απαιτήσεων δημοσιότητας και πληροφόρησης. Για την παροχή των υπηρεσιών αυτών αναλαμβάνονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος μέτρα δημοσιότητας προβολής και πληροφόρησης.

Οι ενέργειες αυτές ενδεικτικά περιλαμβάνουν:

Εκπόνηση επικοινωνιακής στρατηγικής και επικοινωνιακού σχεδίου δράσης.

Οργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και άλλων ενημερωτικών εκδηλώσεων για ενημέρωση τοπικών φορέων, υποψηφίων επενδυτών και κοινού σχετικά με το πρόγραμμα.

Παραγωγή και αναπαραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού, παραγωγή διαφημιστικού υλικού (τηλεοπτικά – ραδιοφωνικά μηνύματα, διαφημιστικά αντικείμενα, κ.λπ.).

Προβολή στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το Διαδίκτυο, ανάπτυξη – συντήρηση δικτυακών τόπων, δημιουργία – λειτουργία δομών πληροφόρησης (call center, γραφείο πληροφόρησης, κινητές μονάδες κλπ).

Συμμετοχή σε εκθέσεις για την προβολή του Προγράμματος.

Πολλαπλές εκτυπώσεις έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού, το οποίο θα διανεμηθεί στο κοινό αλλά και στους ενδιαφερόμενους.

Προωθητικές ενέργειες, ενέργειες δημοσίευσης των μέτρων του προγράμματος προς τα ΜΜΕ, εκπόνηση ερευνών.

Οι ανωτέρω ενέργειες θα υλοποιηθούν σύμφωνα με σχετικό σύμφωνο με σχετικό σχέδιο δράσης, είτε από την ίδια την Υπηρεσία, είτε μέσω Συμβούλου/ων Δημοσιότητας, ο οποίος θα επιλεγεί σύμφωνα με την Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία.

Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ)

Οι δράσεις του ΕΑΔ και της Μονάδας Υποστήριξης Δικτύου (ΜΥΔ) χρηματοδοτούνται από την Τεχνική Βοήθεια του ΠΑΑ. Η οικονομική υποστήριξη προς το ΕΑΔ μπορεί να καλύπτει τις δομές που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία του, τις δράσεις που συνδέονται με τους στόχους του ΕΑΔ όπως αναφέρονται στο Παράρτημα 17, καθώς και την προετοιμασία και την υλοποίηση του συνόλου του Σχεδίου Δράσης του όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.



16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

16.1. Δ01. 1ο Συνέδριο για την Αγροτική Ανάπτυξη μετά το 2013

16.1.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Στις 13 Ιουλίου 2012, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, το 1ο Συνέδριο για την Αγροτική Ανάπτυξη μετά το 2013.

Σκοπός του Συνεδρίου ήταν να αναπτύξει και να καλλιεργήσει την εταιρική σχέση μεταξύ πολλών και ποικίλων εταίρων στο πλαίσιο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και να θέσει τη βάση ενός κοινού οράματος για τη Στρατηγική Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020, μέσα από τη συμμετοχική διαδικασία, το διάλογο και τη διαβούλευση.

Χρήσιμο υλικό για το Συνέδριο αυτό είναι αναρτημένο στην παρακάτω διεύθυνση:

<http://www.agrotikianaptixi.gr/index.php?obj=219c507b38ddfc07>

16.1.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Συμμετείχαν 230 άτομα από 90 φορείς.

Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου, οι συμμετέχοντες συζήτησαν σε μικρές ομάδες για το όραμα τους και πως φαντάζονται την Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας το 2020.

Το όραμα για την Αγροτική Ανάπτυξης της Ελλάδας το 2020 περιγράφεται χαρακτηριστικά στα παρακάτω σχόλια των συμμετεχόντων, οραματιζόμαστε

- Μια ζωντανή ύπαιθρο, ισόρροπη ηλικιακή σύνθεση και ένα περιβάλλον κοινωνικής συνοχής. Περισσότεροι γάμοι και βαφτίσια στην ύπαιθρο, περισσότερα παιδιά στα σχολεία, περισσότερα αναμμένα φώτα στα χωριά.
- Ζωντανή Ύπαιθρος για Ζωντανές, Αυτάρκειες και Μακρόχρονα Βιώσιμες Τοπικές Οικονομίες.
- Εξασφάλιση ευημερίας του αγροτικού πληθυσμού.
- Η Ελλάδα “πολύχρωμο & πολύβουο περιβόλι”: Η Ελληνική Γη ένα περιβόλι με προϊόντα εκλεκτά, ιδιαίτερης γεύσης, ταυτότητας...
- Αυτάρκεια της χώρας σε διατροφικά προϊόντα. Προϊόντα ποιοτικά, πιστοποιημένα με αυξημένη προστιθέμενη αξία, μέσω καθετοποίησης της παραγωγής και επεξεργασίας τους, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για μία «ανταγωνιστική γεωργία», στο πλαίσιο της Μεσογειακής διατροφής.
- Αγροτική ανάπτυξη που να εξασφαλίζει υγιεινά , υψηλής διατροφικής αξίας προϊόντα.

16.2. Δ02. Θεματικές Ομάδες Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΘΟΣΣ)

16.2.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Σε συνέχεια του 1ου Συνεδρίου για την Αγροτική Ανάπτυξη συστήθηκαν οι παρακάτω **επτά (7) ΘΟΣΣ**.

Η σύσταση και η θεματολογία των ΘΟΣΣ ήταν τόσο προϊόν τεχνικών συναντήσεων και αλληλογραφίας με όλες τις υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, όσο και ευρείας διαβούλευσης με τους εταίρους του, καθώς η εγγραφή των εταίρων στις προτεινόμενες ΘΟΣΣ έγινε μέσω ηλεκτρονικής εφαρμογής αναρτημένης στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΠΑΑ, η οποία παρείχε και δυνατότητα σχολιασμού του θεματικού περιεχομένου τους.

- ο **ΘΟΣΣ 1: «Καινοτομία Έρευνα Κατάρτιση»**
- ο **ΘΟΣΣ 2: «Γεωργία και Αγροδιατροφικός Τομέας»**
- ο **ΘΟΣΣ 3: «Συμπληρωματικότητα Πυλώνων I & II»**
- ο **ΘΟΣΣ 4: «Γεωργοπεριβαλλοντικές Δράσεις Κλιματική Αλλαγή»**
- ο **ΘΟΣΣ 5: «Δασοπονία Κλιματική Αλλαγή»**
- ο **ΘΟΣΣ 6: «Διαχείριση Υδάτων στη Γεωργία»**
- ο **ΘΟΣΣ 7: «LEADER Τοπική Ανάπτυξη»**

Περισσότερο ενημερωτικό υλικό είναι αναρτημένο στη δ/νση:

<http://www.agrotikianaptixi.gr/index.php?obj=04600eed1bd16e8f>

Στο υπ' αριθμ. 3743/14-9-2012 έγγραφο του ΥΠΑΑΤ[1] «Προετοιμασία Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 - Σύσταση ΘΟΣΣ», περιγράφονται αναλυτικά οι συντονιστές, τα μέλη, ο σκοπός και το χρονοδιάγραμμα των ΘΟΣΣ.

[1] http://www.agrotikianaptixi.gr/Uploads/Files/5pp_systasi_thoss.pdf

16.2.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν τρεις (3) κύκλοι συναντήσεων (Σεπτέμβριος, Οκτώβριος και Δεκέμβριος του 2012), στα γραφεία της ΕΥΔ ΠΑΑ στην Αθήνα, στις οποίες συμμετείχαν περισσότερα από 320 άτομα που εκπροσωπούσαν 100 φορείς (εταίρους αλλά και υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ).

Τελικό προϊόν των εργασιών όλων των ΘΟΣΣ, τα αποτελέσματα των οποίων επεξεργάστηκε η Τεχνική Επιτροπή Συντονισμού για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΤΕΣΑΑ) ήταν η Πρόταση Στρατηγικών Επιλογών των Εταίρων για την Αγροτική Ανάπτυξη μετά το 2013, που τέθηκε σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση στις 28 Δεκεμβρίου 2012 και για διάστημα δύο μηνών.

16.3. Δ03. Ηλεκτρονική Διαβούλευση της Πρότασης Στρατηγικών Επιλογών των Εταίρων

16.3.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

28 Δεκεμβρίου 2012-28 Φεβρουαρίου 2013:

Σκοπός της δημόσιας ηλεκτρονικής διαβούλευσης ήταν η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή κάθε εμπλεκόμενου στην αγροτική ανάπτυξη και κυρίως κάθε αγρότη και κάθε κατοίκου της υπαίθρου, αλλά και κάθε επιστήμονα, επιχειρηματία, πολιτικού κ.ά, ώστε να εκφράσει τις απόψεις του και να συμβάλει προς την τελική διαμόρφωση της Πρότασης Στρατηγικών Επιλογών για την Αγροτική Ανάπτυξη μετά το 2013.

Περισσότερο ενημερωτικό υλικό είναι αναρτημένο στη δ/νση:

<http://www.agrotikianaptixi.gr/index.php?obj=2b20b3682e832df2>

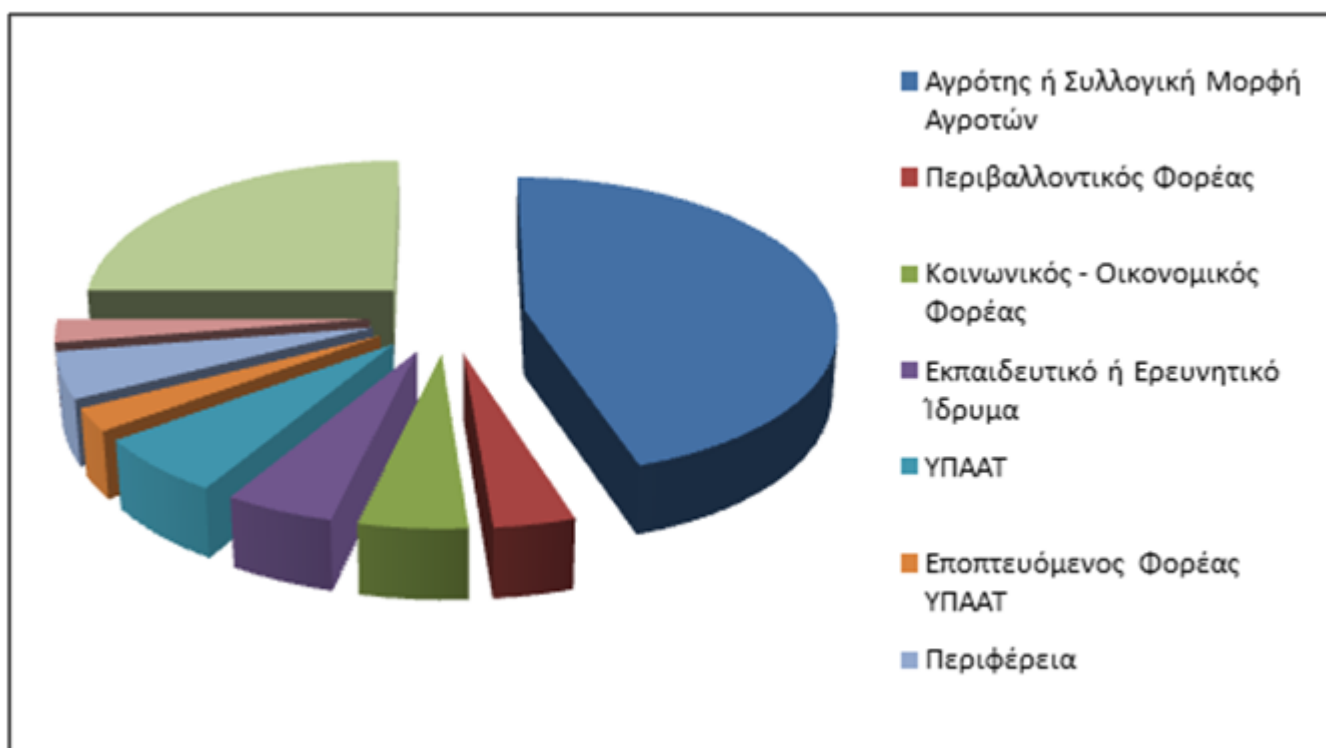
16.3.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής, υποβλήθηκαν συνολικά περίπου 300 γραπτά σχόλια, από 80 διαφορετικούς συμμετέχοντες, ενώ 200 διαφορετικοί συμμετέχοντες εξέφρασαν τη θετική προτίμησή τους «like» για την Πρόταση των Εταίρων μέσω των κοινωνικών δικτύων facebook και twitter. Επίσης, τουλάχιστον 270 διαφορετικοί συμμετέχοντες συμμετείχαν στην αξιολόγηση των προτεινόμενων επιλογών, με επιλογή κατάλληλου αριθμού αστεριών.

Όσον αφορά στη συνολική επισκεψιμότητα της ιστοσελίδας www.agrotikianaptixi.gr της ΕΥΔ, στους δύο μήνες που διήρκεσε η ηλεκτρονική διαβούλευση, 38.720 μοναδικοί επισκέπτες επισκέφτηκαν την ιστοσελίδα με ημερήσιο μέσο όρο, τις περισσότερες εβδομάδες, τριπλάσιο του συνηθισμένου.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (45%) στη δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση, ανήκε στην κατηγορία Αγρότης ή Συλλογική Μορφή Αγροτών, από όλη τη χώρα, η συμμετοχή των οποίων ήταν πολύ μικρή στις συναντήσεις των ΘΟΣΣ στην Αθήνα.

Στο Διάγραμμα 16.1 παρουσιάζεται η κατανομή συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση της Πρότασης Στρατηγικών Επιλογών των Εταίρων.



Διάγραμμα 16.1: Κατανομή συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση της Πρότασης Στρατηγικών Επιλογών των Εταίρων

16.4. Δ04. 2ο Συνέδριο για τη Στρατηγική

16.4.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Στις 15 Οκτωβρίου 2013, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα το 2ο Συνέδριο με θέμα: «Η Κοινή Αγροτική Πολιτική την περίοδο 2014-2020 και η διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής».

Βασικός προσκεκλημένος του Συνεδρίου ήταν ο Ευρωπαίος Επίτροπος Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ε. Ε., κ. Dacian Ciolos ο οποίος, τοποθετήθηκε σχετικά με τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις για τη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ, ενώ ανέφερε τις σημαντικές ιδιαιτερότητες που διαθέτει η Ελλάδα και πώς μπορεί να αξιοποιήσει τις κοινοτικές ενισχύσεις για μια πιο βιώσιμη και ισχυρή γεωργία. Ιδιαίτερη μνεία έκανε στα ποιοτικά αγροτικά προϊόντα που παράγει η χώρα μας, πάνω στα οποία μπορεί να «πατήσει» η γεωργία της.

Περισσότερο ενημερωτικό υλικό είναι αναρτημένο στη δ/ση:

<http://www.agrotikianaptixi.gr/index.php?obj=232a031187252409>

16.4.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Στο συνέδριο συμμετείχαν 150 περίπου άτομα από όλες τις κατηγορίες της εταιρικής σχέσης. Σε ότι αφορά στη Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020, παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν οι βασικότερες προτεραιότητες και οι στόχοι της στρατηγικής του ΠΑΑ 2014-2020, η ανάγκη στόχευσης της πολιτικής στα αποτελέσματα, οι θέσεις των Περιφερειών, τα βασικότερα σημεία του ΕΣΠΑ 2014-2020, η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της αγροτικής ανάπτυξης και οι σημαντικότερες ανάγκες όπως προέκυψαν από την ανάλυση SWOT.

Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου επίσης παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν αναλυτικά, μερικά από τα σημαντικότερα σημεία της στρατηγικής που αφορούν, στην έρευνα και την καινοτομία στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ, στο ρόλο και στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας στις αγροτικές περιοχές καθώς και στην συμβολή των αγροτικών περιοχών και της γεωργίας στο μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

16.5. Δ05. Αποστολή ερωτηματολογίου και οδηγών για όλα τα μέτρα

16.5.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Στο χρονικό διάστημα από 1 Αυγούστου μέχρι 15 Νοεμβρίου 2013, στάλθηκαν σταδιακά ερωτηματολόγια και οδηγοί όλων των Τεχνικών Δελτίων Μέτρων (ΤΔΜ): Σκοπός της β' αυτής φάσης εταιρικής σχέσης, ήταν η ανάλυση των οδηγών ΤΔΜ από τους εταίρους, η αξιολόγηση των υφιστάμενων μέτρων και η αποστολή προτεινόμενων δράσεων με προτεινόμενους δικαιούχους, προϋπολογισμό και κριτήρια επιλεξιμότητας/επιλογής, με βάση την εμπειρία και το επιστημονικό τους υπόβαθρο.

16.5.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Τα ερωτηματολόγια και οι οδηγοί στάλθηκαν με email στους 100 φορείς (320 άτομα) της εταιρικής σχέσης και τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ. Ελήφθησαν συμπληρωμένα ερωτηματολόγια τα οποία αξιολογήθηκαν από τις Ομάδες Εργασίας Σχεδιασμού του ΠΑΑ και χρησιμοποιήθηκαν στην εκπόνηση των νέων δράσεων/μέτρων. Οι περισσότερες απαντήσεις αφορούσαν στα επενδυτικά μέτρα 4 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού» και 6 «Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων» και ειδικότερα στα υπομέτρα των νέων αγροτών και των σχεδιών βελτίωσης.

16.6. Δ06. Ομάδας Σχεδιασμού ΠΑΑ (ΟΣΠΑΑ)

16.6.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Η διάρκεια λειτουργίας της Ομάδας Σχεδιασμού του ΠΑΑ 2014-2020 είναι από τον Νοέμβριο 2013 - οριστική έγκριση του.

Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 4628/15-11-2013 απόφαση, έργο της ΟΣΠΑΑ είναι η υποστήριξη του ΥΠΑΑΤ κυρίως στο σχεδιασμό και την κατάρτιση του ΠΑΑ 2014-2020.

Η ΟΣΠΑΑ θα αποτελεί σε συνεχή βάση, το σύνδεσμο του Υπουργείου με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (ΥπΑΑν), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην 1η εγκύκλιο σχεδιασμού & κατάρτισης του αναπτυξιακού προγραμματισμού περιόδου 2014-2020.

Ειδικότερα, η παροχή υποστήριξης αφορά ενδεικτικά στις ακόλουθες ενέργειες:

- Συμμετοχή στην εκπόνηση του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), σε συνεργασία με τις υπηρεσίες διαχείρισης των Διαρθρωτικών και λοιπών Επενδυτικών Ταμείων
- Συντονισμός και υλοποίηση ενεργειών για το σχεδιασμό του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020.
- Επιλογή κατάλληλων συνδυασμών μέτρων για κάθε περιοχή εστίασης των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την Αγροτική ανάπτυξη, οι οποίες περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα, βάσει αιτιολογημένης λογικής παρέμβασης, η οποία υποστηρίζεται από την εκ των προτέρων αξιολόγηση.
- Συνεργασία με τα κεντρικά όργανα σχεδιασμού και τις άλλες ΟΣΠ Υπουργείων και Περιφερειών, για την έγκαιρη, συντονισμένη και αποτελεσματική υλοποίηση του έργου και των διαδικασιών σχεδιασμού της προγραμματικής περιόδου 2014 -2020.
- Ενημέρωση, συνεχής πληροφόρηση και διάχυση των σχετικών πληροφοριών για τα σχέδια Κανονισμών της προγραμματικής περιόδου 2014 -2020 και ανάλυση για την επίδρασή τους στη διαμόρφωση ενός δεσμευτικού για τη χώρα κειμένου.
- Μέριμνα για την εκτέλεση όλων των απαραίτητων ενεργειών, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους, για την επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν σχετικά με το έργο της.
- Συλλογή και αξιοποίηση εμπειρογνωμοσυνών, μελετών και προτάσεων των εμπλεκόμενων φορέων, οικονομικών και κοινωνικών φορέων και ειδικά των αποτελεσμάτων της εταιρικής σχέσης σχετικά με το έργο της.
- Συμμετοχή σε συναντήσεις εργασίας και άλλες εκδηλώσεις που θα γίνουν στα πλαίσια προετοιμασίας της προγραμματικής περιόδου 2014-2020

16.6.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Η ΟΣΠΑΑ αποτελείται από 15 τακτικά μέλη και συντονιστή τον Ειδικό Γραμματέα Κοινοτικών Πόρων & Υποδομών του ΥπΑΑΤ συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το μήνα, τροφοδοτούμενη από και υποστηρίζοντας τις εργασίες των Ομάδων Εργασίας.

16.7. Δ07. Ομάδες Εργασίας για την εκπόνηση των μέτρων

16.7.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Σύμφωνα με την υπ. αριθ. 219/17-1-2014 απόφαση όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, στο πλαίσιο της ΟΣΠΑΑ συστάθηκαν οι παρακάτω έξι (6) Ομάδες Εργασίας με κύριο στόχο την εκπόνηση προτάσεων, εκθέσεων και σχεδίων προγραμματικών κειμένων, σε θέματα σχεδιασμού της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Ειδικότερα οι Ομάδες Εργασίας ασχολήθηκαν με την επεξεργασία και διαμόρφωση των τεχνικών δελτίων των μέτρων και των δράσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020 τα οποία εισηγήθηκαν στην ΟΣΠΑΑ. Οι εργασίες των Ομάδων Εργασίας διήρκησαν από τον Ιανουάριο μέχρι τον Μάιο 2014.

- Ομάδα Εργασίας «Καινοτομία – Δίκτυο Καινοτομίας» (Άρθρα 14,15,35, 55-57)
- Ομάδα Εργασίας «Ανταγωνιστικότητα» (Άρθρα 16, 17, 19, 27)
- Ομάδας Εργασίας «Δασοπονία – Κλιματική Αλλαγή» (άρθρα 21-26, 30 & 34)
- Ομάδας Εργασίας «Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή» (άρθρα 28-33)
- Ομάδα Εργασίας «Τοπική Ανάπτυξη» (Άρθρα 20, 41-44)
- Ομάδα Εργασίας «Χρηματοδοτικά Εργαλεία –Εργαλεία Διαχείρισης Κινδύνου –Τεχνική Βοήθεια» (Άρθρα 36-39, 18, 51)

Οι ανωτέρω οριζόμενες Ομάδες Εργασίας ασχολήθηκαν με την επεξεργασία των τεχνικών δελτίων των μέτρων, που αφορούν σε άρθρα του Κανονισμού Αγροτικής Ανάπτυξης, που προσδιορίζονται στον τίτλο της κάθε ομάδας, καθώς και με την εξειδίκευση των δράσεων που περιλαμβάνονται στα άρθρα αυτά.

16.7.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Συμμετείχαν 115 τακτικά μέλη από αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, συναρμόδια υπουργεία, τον Οργανισμό Πληρωμών, πανεπιστήμια, κοινωνικούς/οικονομικούς & περιβαλλοντικούς και άλλους φορείς, εμπειρογνώμονες αλλά και μη τακτικά μέλη. Οι Ομάδες Εργασίας έλαβαν υπόψη τους μεταξύ άλλων τα αποτελέσματα όλων των προηγούμενων δράσεων της εταιρικής σχέσης. Τελικό αποτέλεσμα ήταν η εκπόνηση όλων των μέτρων του ΠΑΑ 2014-2020.

Ειδικότερα, η κάθε Ομάδα Εργασίας διαμόρφωσε και εκπόνησε ένα ή περισσότερα τεχνικά δελτία, τα οποία εισηγήθηκε προς την ΟΣΠΑΑ προσδιορίζοντας βασικές παραμέτρους ως προς το περιεχόμενο και την εφαρμογή τους (είδος και συνδυασμός δράσεων, επιλεξιμότητες και κριτήρια επιλογής, φορείς εφαρμογής, πλαίσιο αξιολόγησης, δείκτες, σύστημα διαχείρισης & ελέγχου, επαληθευσιμότητα και ελεγκσιμότητα, συμπληρωματικότητα με δράσεις του Πυλώνα Ι και συνέργεια με δράσεις των άλλων Επενδυτικών & Διαρθρωτικών Ταμείων, κ.λπ.).

Για την εκπόνηση και πραγματοποίηση των ανωτέρω, η Ομάδα Εργασίας έλαβε υπόψη τις στρατηγικές κατευθύνσεις του ΥΠΑΑΤ για την Αγροτική Ανάπτυξη, την Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική [Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ)] όπως διαμορφώνονται μετά από τη διαβούλευση με τις Υπηρεσίες της ΕΕ, τις υποδείξεις της ΟΣΠΑΑ, τις διαπιστώσεις και ανάγκες της μελέτης SWOT για το νέο ΠΑΑ 2014 - 2020, το κανονιστικό πλαίσιο, τα αποτελέσματα της εταιρικής σχέσης καθώς και σχετικές εμπειρογνομosύνες, μελέτες και προτάσεις εμπλεκόμενων φορέων.

16.8. Δ08. Ηλεκτρονική Διαβούλευση 1ου προσχεδίου ΠΑΑ 2014-2020, στο Δίαυλος

16.8.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Στο χρονικό διάστημα από 12 μέχρι 20 Ιουνίου 2014, αναρτήθηκε προς διαβούλευση το 1ο προσχέδιο του ΠΑΑ 2014-2020, στο εθνικό σύστημα διαβούλευσης «Δίαυλος». Μέσω του συστήματος «Δίαυλος» πραγματοποιήθηκε επίσης και η διαβούλευση του ΕΣΠΑ καθώς και όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020. Αν και η επίσημη διαβούλευση έληγε στις 20 Ιουνίου 2014, το προς διαβούλευση προσχέδιο εξακολουθεί να είναι αναρτημένο προς ενημέρωση.

16.8.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Πρόσβαση στη διαβούλευση έχουν οι 13 περιφέρειες και τα συναρμόδια υπουργεία. Η περίοδος διαβούλευσης συνέπεσε με την κρίσιμη περίοδο εκπόνησης όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και για το λόγο αυτό δεν διατυπώθηκαν γραπτά σχόλια για το ΠΑΑ, όπως και για τα περισσότερα από τα άλλα προγράμματα, ωστόσο κατά τη διάρκεια τεχνικών συναντήσεων που ακολούθησαν διατυπώθηκαν σημαντικά σχόλια τα οποία ελήφθησαν υπόψη στην κατάρτιση του ΠΑΑ 2014-2020.

16.9. Δ09. Ηλεκτρονική Διαβούλευση των μέτρων του ΠΑΑ 2014-2020

16.9.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Στις 10 Ιουνίου 2013, αναρτήθηκαν στην παρακάτω διεύθυνση της ιστοσελίδας της Διαχειριστικής Αρχής τα μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 καθώς και η ανάλυση SWOT με τη στρατηγική του Προγράμματος. Τα σχόλια που θα διατυπωθούν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης, θα ληφθούν υπόψη όχι μόνο κατά την περίοδο μέχρι την υποβολή του ΠΑΑ 2014-2020 αλλά και μέχρι την τελική έγκριση.

<http://www.agrotikianaptixi.gr/index.php?obj=2dfe1946b3003933>

16.9.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Οι πρώτες αντιδράσεις από τα δημοφιλέστερα μέσα ηλεκτρονικής ενημέρωσης ήταν κυρίως αναμετάδοση πληροφοριών για τα μέτρα Ομάδες Παραγωγών, Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία καθώς και τα μέτρα που αφορούν την καινοτομία και τη μεταφορά γνώσης.

16.10. Δ10. Χρήσιμο ενημερωτικό υλικό

16.10.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Επιπρόσθετες πληροφορίες για κάθε δράση διαβούλευσης καθώς και χρήσιμο ενημερωτικό υλικό είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΠΑΑ και συγκεκριμένα στον ειδικά διαμορφωμένο «χώρο» με τίτλο «Η ΚΑΠ μετά το 2013 – ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» :

<http://www.agrotikianaptixi.gr/index.php?obj=2dfe1946b3003933>

16.10.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Αποτέλεσμα όλων των αναρτήσεων ήταν η μεγάλη αύξηση της επισκεψιμότητας της ιστοσελίδας που αποτελεί σημαντικό δείκτη ενημέρωσης/πληροφόρησης των εταίρων. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, τους δύο μήνες που διήρκεσε η ηλεκτρονική διαβούλευση της Πρότασης Στρατηγικών Επιλογών των Εταίρων, επισκέφτηκαν την ιστοσελίδα 38.720 επισκέπτες ενώ ο ημερήσιος μέσος όρος, τις περισσότερες εβδομάδες της διαβούλευσης, ήταν τριπλάσιος του συνηθισμένου.

16.11. Δ11. Συμμετοχή σε ημερίδες, συνέδρια και συναντήσεις

16.11.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Μία επίσης σημαντική δράση που συνέβαλε σημαντικά στην κινητοποίηση των εταίρων, ήταν η συμμετοχή εκπροσώπων της Διαχειριστικής Αρχής σε ημερίδες και συνέδρια που οργάνωσαν άλλοι φορείς σε όλη τη χώρα, με στόχο την ευρύτερη και πληρέστερη ενημέρωση των εταίρων και την ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και απόψεων χρήσιμων για την εκπόνηση και υλοποίηση της στρατηγικής και του ΠΑΑ 2014-2020. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή σε ημερίδες και αναπτυξιακά συνέδρια του Συντονιστικού Υπουργείου και των 13 Περιφερειών αλλά και σε επιστημονικές ημερίδες πανεπιστημίων και άλλων φορέων.

Σημαντική επίσης ήταν η συμμετοχή εκπροσώπων της Διαχειριστικής Αρχής σε τεχνικές συναντήσεις, με υπηρεσίες του υπουργείου αλλά και άλλων συναρμόδιων υπουργείων και άλλων φορέων (ΟΤΔ κ.α.), για θέματα όπως η χωρική ανάπτυξη, η καινοτομία, η κατάρτιση, η διαχείριση των δασών, η διαχείριση των υδάτων, η βιοποικιλότητα, οι προστατευόμενες περιοχές, τα χρηματοδοτικά εργαλεία και τα εργαλεία διαχείρισης κινδύνου, το νέο πλαίσιο αξιολόγησης αλλά και οριζόντια θέματα όπως οι πολιτικές για τις ευπαθείς ομάδες συμπεριλαμβανομένων των ROMA και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλα τα στάδια προετοιμασίας και υλοποίησης του ΠΑΑ.

16.11.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Ειδικότερα και σε ότι αφορά την καινοτομία, εκπρόσωποι της Διαχειριστικής Αρχής, συμμετείχαν σε όλες τις συναντήσεις του Δικτύου RIS3 που συστάθηκε με πρωτοβουλία του Συντονιστικού Υπουργείου και στις οποίες συμμετείχαν εκπρόσωποι των περιφερειών και των αρμόδιων υπηρεσιών των συναρμόδιων υπουργείων. Επίσης εκπρόσωποι της Διαχειριστικής Αρχής συμμετείχαν στις συναντήσεις των RIS3 στις Περιφέρειες καθώς και στην πλατφόρμα της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) για τον αγρο-διατροφικό τομέα.

Η Διαχειριστική Αρχή (Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο και Μονάδα Προγραμματισμού) το Δεκέμβριο του 2013, οργάνωσε συνέδριο στην Αθήνα με θέμα «Δικτύωση και Καινοτομία». Σκοπός του συνεδρίου ήταν η ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων εταίρων για την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για τη Γεωργική Παραγωγικότητα και Βιωσιμότητα (ΕΣΚ), το Ευρωπαϊκό Δίκτυο ΕΣΚ και τα Εργαλεία προώθησης Καινοτομίας και Μεταφοράς Γνώσης για την Αγροτική Ανάπτυξη μετά το 2013».

Εκπρόσωποι της Διαχειριστικής Αρχής επίσης συμμετείχαν το Φεβρουάριο του 2014, σε συνέδριο που οργάνωσε το EIP Service Point για τις χώρες της Μεσογείου, στην Πορτογαλία με θέμα «Σύσταση Επιχειρησιακών Ομάδων στα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης». Σκοπός του συνεδρίου ήταν η ενημέρωση αντιπροσωπευτικών εκπροσώπων των εταίρων, ώστε να αποτελέσουν πολλαπλασιαστές (multipliers) ενημέρωσης και διάδοσης για τις επιχειρησιακές ομάδες στη χώρα τους. Από τη χώρα μας συμμετείχαν δεκαέξι (16) εκπρόσωποι από όλο σχεδόν το φάσμα των κατηγοριών της εταιρικής σχέσης.

16.12. Δ12. 3ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης

16.12.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Στις 19 Δεκεμβρίου 2014, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα το 3ο Αναπτυξιακό Συνέδριο με τίτλο "Νέα Προγραμματική Περίοδος για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020, ευκαιρίες και προκλήσεις".

Σκοπός του Συνεδρίου ήταν να παρουσιαστούν τα μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 όπως αυτά υποβλήθηκαν το Ιούλιο του 2014 με αναφορά σε κατανομή κοινοτικής συμμετοχής, ωφελούμενους και δικαιούχους, καθώς και σημαντικά σημεία του νέου πλαισίου εφαρμογής με τη συμμετοχή των Περιφερειών, η οποία θα ενισχυθεί και θα αναπτυχθεί με σκοπό και στόχο:

- την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων του προγράμματος,
- την απλοποίηση των διαδικασιών,
- τη μείωση του χρόνου διεκπεραίωσης των απαιτούμενων ενεργειών και την άμεση εξυπηρέτηση των δικαιούχων του Προγράμματος.

Η επιτυχία στην εφαρμογή του νέου Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης έγκειται όχι αποκλειστικά και μόνο στη πλήρη απορρόφηση των κοινοτικών πόρων, αλλά ταυτόχρονα στην επίτευξη ποιοτικών αποτελεσμάτων όπως:

- την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων του αγροτικού μας τομέα,
- τη προώθηση της επιχειρηματικότητας,
- τη καινοτομία και την εξωστρέφεια,

- τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης,
- την έμπρακτη και μετρίσιμη μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της αειφορίας.

16.12.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Στο συνέδριο συμμετείχαν 180 περίπου άτομα από όλες τις κατηγορίες της εταιρικής σχέσης. Μετά την παρουσίαση των μέτρων δόθηκε η ευκαιρία στους συμμετέχοντες να απευθύνουν ερωτήσεις στους εισηγητές και να γίνει εποικοδομητική συζήτηση.

16.13. Δ13. Ηλεκτρονική διαβούλευση του υποβληθέντος Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020

16.13.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Από αρχές Αυγούστου 2014 αναρτήθηκε το υποβληθέν ΠΑΑ την ιστοσελίδα της υπηρεσίας <http://www.agrotikianaptixi.gr>, για ευρεία διαβούλευση πριν την επανυποβολή του στην ΕΕ.

16.13.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Μέσω ηλεκτρονικής φόρμας δόθηκε η ευκαιρία σε ευρύ κοινό να υποβάλλει ερωτήματα για το νέο πρόγραμμα τα οποία απαντήθηκαν από την Υπηρεσία.

16.14. Δ14. 3η φάση διαβούλευσης κειμένων του ΠΑΑ 2014-2020

16.14.1. Αντικείμενο των αντίστοιχων διαβουλεύσεων

Έναρξη 3ης φάσης διαβούλευσης με αποστολή σε όλους τους εταίρους της υπ' αριθ. 1516/30-3-2015 επιστολή της ΕΥΔ ΠΑΑ με την οποία ενημερώνονταν ότι, στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης για το ΠΑΑ 2014-2020, ξεκινά νέος κύκλος ηλεκτρονικής διαβούλευσης του ΠΑΑ 2014-2020, κατά την περίοδο διαπραγμάτευσης με τις Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στόχος του νέου κύκλου διαβούλευσης είναι η συμμετοχή των εταίρων για την αγροτική ανάπτυξη στην κατάρτιση του Προγράμματος κατά την επανυποβολή του στην ΕΕ και ειδικότερα όσον αφορά:

- α) την ανάλυση και τον προσδιορισμό των αναγκών του αγροτικού χώρου·
- β) τον καθορισμό και την επιλογή των προτεραιοτήτων και των σχετικών επιμέρους στόχων του ΠΑΑ 2014-2020·
- γ) την κατανομή της χρηματοδότησης·
- δ) τον καθορισμό των ειδικών δεικτών του Προγράμματος·
- ε) την εφαρμογή των οριζόντιων αρχών όπως ορίζονται στα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/1303·
- στ) τη σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης του Προγράμματος·
- ζ) το περιεχόμενο των μέτρων του Προγράμματος

16.14.2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 1516/3-3-2015 επιστολής της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΠΑΑ με την οποία ζητούνταν απόψεις επί της αναρτημένης στην ηλεκτρονική σελίδα της Υπηρεσίας SWOT ανάλυσης, λήφθηκαν μόνο τρεις απαντήσεις από τους ακόλουθους φορείς, οι οποίοι έθεσαν στη διάθεση της Υπηρεσίας αρκετά σεξειδικευμένα στοιχεία για τους τομείς εξειδίκευσής τους.

- ΠΑΣΕΓΕΣ
- ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ
- ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ & ΠΕΟΠΠ

Δεδομένου ότι τα στοιχεία ήταν πολύ αναλυτικά για να συμπεριληφθούν στο κείμενο της SWOT, κρατήθηκαν στο αρχείο της υπηρεσίας για μετέπειτα χρήση τους. Στοιχεία σχετικά με την επάρκεια των γεωργικών προϊόντων και το κόστος παραγωγής τους λήφθηκαν υπόψη από τα σχετικά στοιχεία που έστειλε η ΠΑΣΕΓΕΣ.

16.15. (Προαιρετικές) εξηγήσεις ή πρόσθετες πληροφορίες για τη συμπλήρωση του καταλόγου δράσεων

Η οργάνωση της εταιρικής σχέσης, ξεκίνησε με το υπ. αριθ. 2399/8-6-2012 έγγραφο[1] του Υπουργού ΑΑ & Τ, με θέμα την «εταιρική σχέση και πολύ-επίπεδη διακυβέρνηση στο πλαίσιο προετοιμασίας του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της 5ης Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020», στο οποίο περιγράφονται το πλαίσιο και οι αρχές λειτουργίας της και προτείνεται «ανοιχτός» κατάλογος εταίρων για την αγροτική ανάπτυξη.

Η προτεινόμενη οργάνωση της εταιρικής σχέσης παρουσιάστηκε και συζητήθηκε με τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2007-2013 κατά στην 6η Συνεδρίασης της[2], η οποία πραγματοποιήθηκε στις 14 Ιουνίου 2012 στην Αθήνα.

Έπειτα από διαβούλευση με τους εταίρους, η οργάνωση της εταιρικής σχέσης περιγράφηκε αναλυτικότερα στην υπ' αριθ. 2515/19-6-2012 1η Εγκύκλιο Προετοιμασίας της Στρατηγικής για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020[3] (1η Εγκύκλιος του ΥΠΑΑΤ).

Σκοπός της εταιρικής σχέσης είναι η τήρηση της αρχής της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, η εξασφάλιση του ενστερνισμού των παρεμβάσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη και η αξιοποίηση της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας τους.

Η εταιρική σχέση περιλαμβάνει τα ιδρύματα, τους οργανισμούς και τις ομάδες που μπορούν να επηρεάσουν την αγροτική ανάπτυξη ή που επηρεάζονται από την εφαρμογή των προγραμμάτων. Οι εταίροι είναι οι περιφερειακές και τοπικές αρχές υπεύθυνες για τις αγροτικές περιοχές, κλαδικές οργανώσεις, οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι που συμμετέχουν στη γεωργία και τη δασοκομία, εκπρόσωποι άλλων δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών σε τομείς που συνδέονται με την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, περιφερειακές ή τοπικές επιχειρηματικές ενώσεις, γυναικείες οργανώσεις στις αγροτικές περιοχές, περιβαλλοντικές ΜΚΟ, εκπρόσωποι των εθνικών ή περιφερειακών ενώσεων των ομάδων τοπικής δράσης που εμπλέκονται στην οδηγούμενη από τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας ανάπτυξη, καθώς και ενώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου.

Στη συνημμένο αρχείο «Κεφ. 16-Ενδεικτικός κατάλογος των εμπλεκόμενων εταίρων» παρατίθεται ενδεικτικός πίνακας των μελών της εταιρικής σχέσης για την αγροτική ανάπτυξη 2014-2020.

Οι σημαντικότερες δράσεις που επελέγησαν για να διευκολυνθεί η ευρεία εμπλοκή και ενεργός συμμετοχή των εταίρων περιγράφονται αναλυτικότερα στον πίνακα της παραγράφου 16.1. Τα αποτελέσματα όλων των δράσεων για την ενεργό συμμετοχή των εταίρων, αποτέλεσαν και θα συνεχίσουν να αποτελούν σημαντικό εργαλείο για το ΥΠΑΑΤ, για τη στρατηγική και την εκπόνηση των νέα μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ.

Οι εταίροι συμμετείχαν και θα συνεχίσουν να συμμετέχουν σε όλες τις φάσεις κατάρτισης του ΠΑΑ 2014-2020. Ειδικότερα οι εταίροι συμμετείχαν στην ανάλυση και τον προσδιορισμό των αναγκών μέσω των δράσεων Δ01, Δ02 και Δ03, στον καθορισμό των προτεραιοτήτων και των ειδικών στόχων μέσω της δράσης Δ04 και στην κατανομή της χρηματοδότησης και τον καθορισμό ειδικών δεικτών μέσω των δράσεων Δ05, Δ06, Δ07. Η εφαρμογή των οριζόντιων αρχών των άρθρων 7 και 8 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 εξασφαλίζεται με τη συμμετοχή των αρμόδιων εταίρων π.χ. περιβαλλοντικοί φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης περιγράφεται αναλυτικά στο κεφ. 15.2 του ΠΑΑ 2014-2020. Αποδείξεις (ηλεκτρονικές δ/νσεις, ερωτηματολόγια, τεχνικά δελτία μέτρων) για τη συμμετοχή των εταίρων περιγράφονται στην αναλυτική περιγραφή κάθε επιμέρους δράσης.

Η κύρια προστιθέμενη αξία της εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο των ΘΟΣΣ, ήταν η ίδια η διαδικασία η οποία ήταν διαδραστική και διαφανής σε όλα τα στάδια της, ενθάρρυνε τη μεταφορά και την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών, ενίσχυε τη βελτίωση της θεσμικής ικανότητας των εταίρων (building capacity) και είχε ως τελικό στόχο τη συνδιαμόρφωση των προτεινόμενων στρατηγικών επιλογών.

Η προστιθέμενη αξία της δημόσιας ηλεκτρονικής διαβούλευσης ήταν η πολύ μεγάλη συμμετοχή των αγροτών από όλη τη χώρα και η οποία ήταν πολύ μικρή στις συναντήσεις των ΘΟΣΣ. Είναι σημαντικό να

σημειωθεί ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (45%), στη δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση, όπως απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα, ανήκε στην κατηγορία Αγρότης ή Συλλογική Μορφή Αγροτών.

Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια προτεινόμενων μέτρων/δράσεων περιλάμβαναν σημαντικές προτάσεις αξιολόγησης και βελτίωσης των υφιστάμενων μέτρων/δράσεων καθώς και συγκεκριμένες προτάσεις για νέα μέτρα/δράσεις με ανάλυση ακόμα και σε επίπεδο επιλεξιμότητας και κόστους.

Η προστιθέμενη αξία των εργασιών της ΟΣΠΑΑ και των Ομάδων Εργασίας, ήταν η συνδιαμόρφωση όλων των επιμέρους σημείων των μέτρων του ΠΑΑ (επιλογή δράσεων, λογική παρέμβασης, δικαιούχοι, επιλέξιμες δαπάνες, όροι επιλεξιμότητας και κριτήρια επιλογής κ.α.) κατά κύριο λόγο από εκπροσώπους φορέων που έχουν την αρμοδιότητα εφαρμογής και διαχείρισης των μέτρων και για το λόγο αυτό διαθέτουν σημαντική γνώση και εμπειρία.

Από το σύνολο των σχολίων και απόψεων που διατυπώθηκαν κατά τη διάρκεια όλων των φάσεων της εταιρικής σχέσης, δεν ελήφθησαν υπόψη αυτά που αφορούσαν ζητήματα εκτός πεδίου εφαρμογής και επιλεξιμότητας του ΠΑΑ. Ως τέτοια ήταν αυτά που αφορούσαν, το αυξανόμενο κόστος εισροών (πετρέλαιο, σπόροι, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ζωοτροφές), τη φορολόγηση και την αύξηση των δασμών καθώς και θέματα βασικής έρευνας, βασικής εκπαίδευσης κ.α.

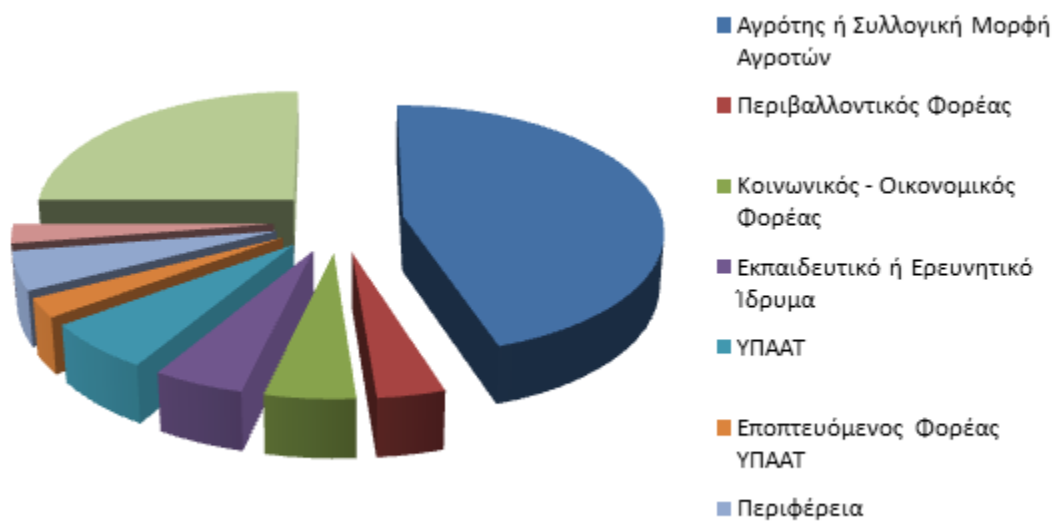
Κατά τη διάρκεια όλων των διαβουλεύσεων τέθηκαν επίσης από τους εταίρους και θέματα αρμοδιοτήτων, λειτουργίας υφιστάμενων ή δημιουργίας νέων φορέων/δομών διαχείρισης και ελέγχου καθώς και ευρύτερα θεσμικά ζητήματα. Πολλά ήταν επίσης τα σχόλια των εταίρων για την ανάγκη, συμπληρωματικότητας των δράσεων του ΠΑΑ με τον Πυλώνα Ι της ΚΑΠ, συντονισμού και συνέργειας με άλλες πολιτικές και άλλα ταμεία της Ένωσης καθώς και συνέργειας και συντονισμού του ΥΠΑΑΤ με τις Περιφέρειες.

Κλείνοντας είναι σημαντικό να τονιστεί ότι πολλά από τα αποτελέσματα των δράσεων για τη συμμετοχή των εταίρων, θα αποτελέσουν εργαλείο και για τα επόμενα στάδια του κύκλου προγραμματισμού που περιλαμβάνει εκτός από το στάδιο κατάρτισης, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του προγράμματος.

[1] http://www.agrotikianaptixi.gr/Uploads/Files/5pp_orismos_etairon.pdf

[2] http://www.agrotikianaptixi.gr/Uploads/Files/eppa6_symperasmata.pdf

[3] http://www.agrotikianaptixi.gr/Uploads/Files/5pp_egyklios1.pdf



Κατανομή συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση της Πρότασης Στρατηγικών Επιλογών των Εταίρων

17. ΕΘΝΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

17.1. Η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (εφεξής ΕΑΔ)

Τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα των Κρατών-Μελών είναι δυναμικοί μηχανισμοί που συνοδεύουν με επιτυχία την εφαρμογή των ΠΑΑ. Δημιουργήθηκαν για πρώτη φορά κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, διασυνδέοντας φορείς και διοικητικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αγροτική ανάπτυξη και αποτελούν τα μέλη του. Διευκολύνουν σε επίπεδο Κράτους-Μέλους την ανταλλαγή εμπειριών και την υποστήριξη της εφαρμογής και της αξιολόγησης της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, όπως επίσης και τη διασφάλιση και το συντονισμό της ροής πληροφοριών μεταξύ τοπικού, εθνικού και ευρωπαϊκού επιπέδου.

Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 προβλέπεται η σύσταση ενός Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) το οποίο αποτελεί διάδοχο σχήμα αυτού της προηγούμενης Περιόδου και είναι διευρυμένο τόσο ως προς τους στόχους και τις δράσεις του όσο και ως προς τη σύστασή του.

Η σύσταση των μελών του ΕΑΔ ορίζεται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων, μετά από εισήγηση της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ. Η Απόφαση σύστασης μπορεί να τροποποιείται ανάλογα με τις ανάγκες, καθώς η δικτύωση είναι μια διαρκής διαδικασία σε εξέλιξη, που πρέπει να χαρακτηρίζεται από ευελιξία, προκειμένου το ΕΑΔ να μπορεί να ανταποκρίνεται πληρέστερα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των εμπλεκόμενων φορέων στην αγροτική ανάπτυξη.

Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα ενεργειών για τη σύσταση του ΕΑΔ:

- Επικοινωνία με τα υφιστάμενα μέλη για πρόθεση παραμονής, πρόταση νέων μελών και τυχόν δράσεων που επιθυμούν να περιληφθούν στο Σχέδιο Δράσης.
- Επικοινωνία με τα μέλη της Εταιρικής Σχέσης για την ενημέρωσή τους σχετικά με την ένταξή τους στο ΕΑΔ.
- Η Απόφαση σύστασης των μελών ακολουθεί την έγκριση του ΠΑΑ και τη σύσταση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ.
- Η Απόφαση σύστασης της Συντονιστικής Επιτροπής για το ΕΑΔ ακολουθεί την Απόφαση σύστασης των μελών.
- Σύσταση των Υποδικτύων Καινοτομίας και Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ).
- Κατάρτιση Σχεδίου Δράσης και έναρξη εφαρμογής του το αργότερο 12 μήνες μετά την έγκριση του ΠΑΑ.

17.2. Η προγραμματισμένη οργάνωση του δικτύου, ειδικότερα ο τρόπος συμμετοχής των οργανισμών και των διοικητικών υπηρεσιών που εμπλέκονται στην αγροτική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των εταίρων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 54 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, και τρόποι διευκόλυνσης των δραστηριοτήτων δικτύωσης

Η οργάνωση και η διαδικασία λήψης αποφάσεων εντός του ΕΑΔ σέβεται τις αρχές του μη αποκλεισμού και επιδιώκει την κατά το δυνατόν διεύρυνση της βάσης της αγροτικής δικτύωσης. Μέλη του ΕΑΔ μπορούν να γίνουν όλοι οι φορείς και οι υπηρεσίες που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με το ΠΑΑ και την αγροτική ανάπτυξη.

Στο ΕΑΔ συμμετέχουν τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ, ώστε να εξασφαλίζεται η πιο τακτική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, καθώς και τα μέλη της Εταιρικής Σχέσης, όπως:

- αρμόδιες περιφερειακές, τοπικές και άλλες δημόσιες αρχές,
- οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι,
- φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, περιλαμβανομένων των περιβαλλοντικών εταίρων, μη κυβερνητικές οργανώσεις, και αρμόδιοι φορείς για την προώθηση της ισότητας και της μη διάκρισης.

Παράλληλα επιδιώκεται η συμμετοχή φορέων που διαθέτουν τεχνογνωσία και εμπειρία σε θέματα καινοτομίας, δεδομένου ότι η προώθηση της καινοτομίας είναι ένα νέο πεδίο δράσης της αγροτικής δικτύωσης.

Επίσης, κατά περίπτωση και εάν κριθεί σκόπιμο, μπορούν να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε δράση του ΕΑΔ και μη μέλη αυτού.

Το σύνολο των μελών του ΕΑΔ προσκαλείται σε όλες τις συναντήσεις (συνέδρια, ημερίδες, ομάδες εργασίας κλπ.) που διοργανώνει η Μονάδα Δικτύωσης και Δημοσιότητας της ΕΥΔ ΠΑΑ. Η θεματολογία των συναντήσεων καθορίζεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες του ΠΑΑ ή και μελών του ΕΑΔ, μετά από σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα.

Επιπλέον, προβλέπεται η δημιουργία, εντός του ΕΑΔ, δύο Υποδικτύων, ένα για την Καινοτομία και ένα για τις ΟΤΔ.

Το Υποδίκτυο Καινοτομίας λειτουργεί στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για τη Γεωργική Παραγωγικότητα και Βιωσιμότητα στην Ελλάδα μέσω της δικτύωσης και διασύνδεσης των φορέων που προέρχονται από τους τομείς αφενός της έρευνας στον αγροτικό τομέα και αφετέρου της γεωργικής πρακτικής, για εξειδίκευση και ανταλλαγή γνώσης. Για τη λειτουργία του προβλέπεται η συμμετοχή μελών του ΕΑΔ, Επιχειρησιακών Ομάδων που θα συσταθούν, άλλων δικτύων, υπηρεσιών παροχής συμβουλών και υποστήριξης καινοτομίας και άλλων φορέων που δραστηριοποιούνται σε θέματα καινοτομίας.

Το Υποδίκτυο των Ομάδων Τοπικής Δράσης έχει ως κύριο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων, την επίλυση κοινών προβλημάτων και θεμάτων, την κατάδειξη και διάχυση καλών πρακτικών και την προώθηση της διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας.

Στις δράσεις των δύο Υποδικτύων, κατά περίπτωση και εάν κριθεί σκόπιμο, μπορούν να συμμετέχουν και άλλα μέλη ή και μη μέλη του ΕΑΔ.

Δράσεις δικτύωσης σε συγκεκριμένα θέματα της αγροτικής ανάπτυξης πραγματοποιούνται μέσω Θεματικών Ομάδων Εργασίας (ΘΟΕ) ή/και Εργαστηρίων. Η συμμετοχή σε αυτές τις ομάδες/εργαστήρια είναι ανοικτή προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη, χωρίς όμως να είναι υποχρεωτική. Κύριος σκοπός των ΘΟΕ είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και η στήριξη της εφαρμογής και παρακολούθησης του ΠΑΑ, καθώς και η περαιτέρω βελτίωση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.

Αρμόδια για την εύρυθμη λειτουργία του ΕΑΔ είναι η Μονάδα Δικτύωσης και Δημοσιότητας της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΑΑ, η οποία έχει κομβικό ρόλο καθ' όσον αποτελεί το συνδετικό κρίκο τόσο για τα θέματα αγροτικής δικτύωσης όσο και για τα θέματα καινοτομίας στην αγροτική ανάπτυξη. Τμήματα του έργου της μπορούν να ανατίθενται σε εξωτερικούς αναδόχους. Σε περίπτωση ανάθεσης δράσεων του ΕΑΔ σε εξωτερικούς αναδόχους, αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό τους είναι η μονάδα Δικτύωσης και Δημοσιότητας. Η ευθύνη για τη διαχείριση του ΕΑΔ παραμένει στη Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ.

Το έργο της Μονάδας Δικτύωσης και Δημοσιότητας συνίσταται, κυρίως, στα ακόλουθα:

- Κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης του ΕΑΔ και υλοποίησή του.
- Συντονισμός των δράσεων που πραγματοποιούνται για τα μέλη του ΕΑΔ (κατάρτιση, δικτύωση, στήριξη σύστασης Επιχειρησιακών Ομάδων κλπ).
- Δημιουργία διαδικτυακού τόπου για τη δικτύωση και την καινοτομία καθώς και πλατφόρμας επικοινωνίας και υποστήριξης, συλλογή αναγκών και ανταλλαγή γνώσης, πληροφοριών, ευκαιριών και διδαγμάτων.
- Παρακολούθηση, αξιολόγηση και αναθεώρηση του Σχεδίου Δράσης.
- Διάχυση της πληροφορίας σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Εφαρμογή της στρατηγικής Δημοσιότητας και Πληροφόρησης.
- Συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD) και με το Δίκτυο ΕΣΚ (EIP-Agri Network) (π.χ. συμμετοχή σε συναντήσεις, εκδηλώσεις, ανταλλαγές και συνεισφορά κατά το σχεδιασμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο, παροχή παραδειγμάτων έργων και στατιστικών στοιχείων, συνεισφορά σε θεματικές εργασίες κλπ).
- Συνεργασία με άλλα δίκτυα εντός ή εκτός της χώρας ή και με ομάδες δικτύων, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Αγροτικό Κοινοβούλιο.

Το Σχέδιο Δράσης καταρτίζεται με βάση τους στόχους του ΕΑΔ, ενώ κατά την εφαρμογή του εξειδικεύεται ή και επικαιροποιείται ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν.

Η συμμετοχή των μελών κατά την προετοιμασία, εφαρμογή ή/και επικαιροποίηση του Σχεδίου Δράσης συμβάλλει στο να δημιουργηθεί αίσθημα «συνιδιοκτησίας» και «συνδιαμόρφωσης» απόψεων στα μέλη του.

Παράλληλα, το ΕΑΔ συνεισφέρει σε θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΠΑΑ καθώς και στην ανταλλαγή και διάδοση των πορισμάτων της αξιολόγησης.

Τέλος, προκειμένου η ΕΕ να εξασφαλίσει μια συνολική παρακολούθηση των Δικτύων, απαιτείται από τα Δίκτυα να εφαρμόσουν σύστημα παρακολούθησης με χρήση κοινών δεικτών από το Κοινό Πλαίσιο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, καθώς και διαδικασίες αυτοαξιολόγησης. Για το σκοπό αυτό

καθορίζονται σαφείς στόχοι και δείκτες που θα παρακολουθούν την πρόοδό του καθ' όλη την διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου.

17.3. Συνοπτική περιγραφή των κύριων κατηγοριών δραστηριότητας που θα αναλάβει το ΕΑΔ σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος

Για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, η αγροτική δικτύωση εδραιώνεται και ενδυναμώνεται, ενώ τίθενται για το ΕΑΔ οι ακόλουθοι, κυρίως, στόχοι:

- η βελτίωση της ποιότητας εφαρμογής του ΠΑΑ,
- η αύξηση της συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση της αγροτικής ανάπτυξης,
- η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού και των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τα οφέλη της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης,
- η προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία, την παραγωγή τροφίμων, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές που αναλύεται σε:
- διευκόλυνση της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και αξιόλογων πρακτικών σε θέματα καινοτομίας,
- καθιέρωση διαλόγου μεταξύ γεωργών και ερευνητών και η διευκόλυνση της συμπερίληψης όλων των ενδιαφερομένων στη διαδικασία ανταλλαγής γνώσεων.

Στο Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνονται τουλάχιστον οι ακόλουθες υποχρεώσεις του ΕΑΔ:

- Συγκέντρωση και διάχυση παραδειγμάτων έργων που καλύπτουν όλες τις προτεραιότητες του ΠΑΑ καθώς και αξιόλογων πρακτικών.
- Διευκόλυνση θεματικών και αναλυτικών ανταλλαγών μεταξύ των φορέων αγροτικής ανάπτυξης, καθώς και η ανταλλαγή και διάδοση των πορισμάτων.
- Δράσεις κατάρτισης και δικτύωσης για τις ΟΤΔ, και ιδίως υποστήριξη για την προώθηση διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας καθώς και τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΔ.
- Δράσεις ανταλλαγής και διάδοσης πορισμάτων σχετικά με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του ΠΑΑ.
- Σχέδιο Επικοινωνίας του ΕΑΔ και δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας που στοχεύουν σε ένα ευρύτερο κοινό.
- Πρόβλεψη για συμμετοχή και συμβολή στις δράσεις του ENRD, του Δικτύου ΕΣΚ και συνεργασία με τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα των Κρατών-Μελών, καθώς και άλλα δίκτυα.

- Δράσεις προετοιμασίας για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο.

Επιπλέον, για την ενθάρρυνση της καινοτομίας προβλέπονται:

- Στήριξη σύστασης Επιχειρησιακών Ομάδων.

Διάχυση των αποτελεσμάτων των έργων των Επιχειρησιακών Ομάδων.

- Δράσεις δικτύωσης για συμβούλους και υπηρεσίες στήριξης της καινοτομίας για συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών.

Το Σχέδιο Δράσης εγκρίνεται από τη Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ.

17.4. Διαθέσιμοι πόροι για την υλοποίηση και τη λειτουργία του ΕΑΔ

A. Ανθρώπινοι πόροι

Η Μονάδα Δικτύωσης και Δημοσιότητας στελεχώνεται με επαρκές και ικανό προσωπικό, με δεξιότητες και δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής σε δράσεις στο εξωτερικό, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που προκύπτουν από την επαφή με το ENRD, το Δίκτυο ΕΣΚ και τα άλλα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα και την παροχή υποστήριξης στις διακρατικές συνεργασίες.

Τα προσόντα αυτά περιλαμβάνουν:

- δεξιότητες εμψύχωσης,
- γνώση για την ευρεία κάλυψη των θεμάτων της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης,
- γνώση και εμπειρία από τη συνεργασία με τους εμπλεκόμενους στην αγροτική ανάπτυξη,
- γνώση των εργαλείων επικοινωνίας και δράσεων διάδοσης,
- εμπειρία και δεξιότητες για τη διοργάνωση εκδηλώσεων και εργαστηρίων,
- γλωσσικές δεξιότητες.

Η ενεργή συμμετοχή των μελών του ΕΑΔ είναι καθοριστικής σημασίας για τη λειτουργία του. Η επιμόρφωση των μελών του ΕΑΔ και άλλων αρμόδιων φορέων για την εφαρμογή και τη διαχείριση του ΠΑΑ θα ενθαρρυνθεί τόσο για τη διευκόλυνση της δικτύωσης όσο και για τη βελτίωση της εφαρμογής του ΠΑΑ.

B. Χρηματοδότηση

Οι δράσεις του ΕΑΔ και της Μονάδας Δικτύωσης και Δημοσιότητας χρηματοδοτούνται από την Τεχνική Βοήθεια του ΠΑΑ με ενδεικτικό ποσό το οποίο ανέρχεται στα 4,8 εκ. € κοινοτική συμμετοχή. Οι πόροι θα καλύψουν τις δράσεις που συνδέονται με τους στόχους του ΕΑΔ, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1.2, καθώς και την προετοιμασία και υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης.

Σημειώνεται ότι δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή φορέων σε δραστηριότητες ευρωπαϊκών οργανώσεων που σχετίζονται με τις δράσεις του ΕΑΔ είναι επιλέξιμες. Αντίθετα, το κόστος συμμετοχής (συνδρομή) σε τέτοιους φορείς δεν είναι επιλέξιμο.

18. ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΕΛΕΓΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΦΑΛΜΑΤΟΣ

18.1. Δήλωση της διαχειριστικής αρχής και του οργανισμού πληρωμής για την επαληθευσιμότητα και την ελεγχσιμότητα των μέτρων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 και της απαίτησης του άρθρου 62 Καν. (ΕΕ) 1305/2013, συστάθηκαν σχετικές ομάδες εργασίας. Στις εν λόγω ομάδες συμμετείχαν εκπρόσωποι της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος και του Οργανισμού Πληρωμών, με τη συνδρομή και άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων (εταιρική σχέση), με σκοπό την από κοινού επεξεργασία των τεχνικών δελτίων των μέτρων του Προγράμματος. Η διαδικασία αυτή αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της συνεργασίας μεταξύ των δύο Υπηρεσιών, η οποία έχει ήδη δρομολογηθεί από τα μέσα του έτους 2013, στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης της χώρας για τη μείωση του ποσοστού σφάλματος στην εφαρμογή της πολιτικής για την Αγροτική Ανάπτυξη. Στελέχη και των δύο Υπηρεσιών συμμετείχαν από κοινού στα 3 σεμινάρια για τη μείωση του ποσοστού σφάλματος που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και προέβησαν σε εισηγήσεις για την υλοποίηση διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών.

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με την ελεγχσιμότητα και επαληθευσιμότητα των μέτρων, καθώς και τον μετριασμό του ποσοστού σφάλματος στο ΠΑΑ, η Διαχειριστική Αρχή και ο Οργανισμός Πληρωμών, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα ευρήματα ελέγχων των Ευρωπαϊκών Ελεγκτικών Οργάνων, όσο και τα πορίσματα των Σεμιναρίων της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας της ΕΕ για το μετριασμό του ποσοστού σφάλματος στο ΠΑΑ έλαβαν μία σειρά από μέτρα κατά τον σχεδιασμό του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 όπως:

Α) Όσον αφορά τα σφάλματα που σχετίζονται με αδυναμίες στις διαδικασίες επεξεργασίας των αιτημάτων πληρωμής των δικαιούχων, στην εφαρμογή των κανόνων δημοσίων συμβάσεων και των διαδικασιών διαγωνισμών ιδιωτικών έργων, καθώς και στον έλεγχο του εύλογου κόστους και της επιλεξιμότητας των δαπανών, έχουν ληφθεί τα ακόλουθα μέτρα στον σχεδιασμό του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020:

- Εκπαιδεύσεις του προσωπικού του Οργανισμού Πληρωμών και τις Διαχειριστικής Αρχής σε θέματα για την «Καταπολέμηση της Απάτης».
- Ενίσχυση των Πληροφοριακών Συστημάτων.
- Ενίσχυση της νομοθεσίας και των μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση της σύγκρουσης συμφερόντων στις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και συμμετοχή στην σχετική ομάδα εργασίας της OLAF.
- Βελτίωση της ελεγχσιμότητας του εύλογου κόστους δαπανών επενδυτικών ενεργειών με κατάλληλη χρήση της μεθόδου του απλοποιημένου κόστους, την ανάπτυξη βάσης δεδομένων τιμών εξοπλισμού επενδυτικών ενεργειών, ενώ υπό εξέταση είναι και η χρήση ηλεκτρονικών προσφορών στα ιδιωτικά επενδυτικά μέτρα.

Β) Σχετικά με τα ευρήματα που αφορούν στις διαδικασίες επιλογής των έργων στα επενδυτικά Μέτρα των Δημοσίων Έργων του ΠΑΑ 2007-2013, οι διορθωτικές ενέργειες στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 συνίστανται στην βελτίωση των διαδικασιών επιλογής έργων στα Μέτρα των

Δημοσίων Έργων με χρήση της συγκριτικής αξιολόγησης, η οποία θα διενεργείται υπό την μορφή κυκλικών προσκλήσεων ή περισσότερων κλειστών προσκλήσεων.

Επίσης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαφάνεια και η ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων για τα μέτρα/ δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020 θα χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, τα μέσα που περιγράφονται στην Εικόνα 18-1.

Με βάση τα αποτελέσματα της ανωτέρω συνεργασίας μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και του Οργανισμού Πληρωμών, αλλά και των μέσων που διατίθενται και βρίσκονται ήδη σε λειτουργία ή ολοκληρώνονται σύντομα έχει υπογραφεί η σχετική δήλωση (Εικόνα 18-2) από το Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων κ. Κασίμη Χαράλαμπος, και τον Πρόεδρο του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε κ. Μωυσίδης Αντώνιος.

ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΣΤΕΡΗ ΚΑΙ ΜΕ ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΟ ΤΡΟΠΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑΑ 2014-2020	
ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΑΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	Έχει ήδη ιδρυθεί η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) που έχει ως σκοπό την ανάπτυξη και προαγωγή της εθνικής στρατηγικής, πολιτικής και δράσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, τη διασφάλιση της διαφάνειας, αποτελεσματικότητας, συνοχής και εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προς το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, τη διαρκή βελτίωση του νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τον έλεγχο της τήρησής του απ τα δημόσια όργανα και τις αναθέτουσες αρχές. Στο πλαίσιο της ΕΑΑΔΗΣΥ έχει δημιουργηθεί Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).
ΜΕΤΡΑ /ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	Για μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ που αφορούν σε ιδιωτικές επενδύσεις και λοιπές κρατικές ενισχύσεις καθίσταται υποχρεωτική, βάσει του άρθρου 57 του Ν.4314/2014, η χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) της ΜΟΔ Α.Ε.. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται στους δικαιούχους η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων στήριξης και η μετέπειτα αξιολόγηση, έγκριση και παρακολούθησή τους από τους αρμόδιους φορείς. Τα δεδομένα αυτά θα μπορούν στη συνέχεια να τροφοδοτήσουν το ΟΠΣΕΑΑ όταν αυτό θα τεθεί σε πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία. Την εποπτεία της παραγωγικής λειτουργίας του ΠΣΚΕ και την φιλοξενία των εξυπηρετών έχει αναλάβει η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων-ΕΣΠΑ μέσω της αρμόδιας για τις κρατικές ενισχύσεις Ειδικής Υπηρεσίας της ΕΑΣ (ΕΥΚΕ) σε συνεργασία με τη ΜΟΔ ΑΕ. Ο σχεδιασμός του ΠΣΚΕ εξασφαλίζει: • Τη διαχείριση της πληροφορίας των προκηρύξεων κάθε δράσης, από τις υποβολές των δυνητικά δικαιούχων, μέχρι και την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, σε επίπεδο παραστατικού πληρωμής. • Την κάλυψη, σε επίπεδο φορέων διαχείρισης, όλων των διαδικασιών υλοποίησης και διαχείρισης των δράσεων κρατικών ενισχύσεων. • Την κάλυψη, σε επίπεδο δικαιούχων, όλων των διαδικασιών διαχείρισης, από την υποβολή έως την υλοποίηση, που περιλαμβάνουν επιχειρησιακό πλάνο, οικονομικό και φυσικό αντικείμενο, χρονοδιάγραμμα και διενέργεια ηλεκτρονικών υποβολών για όλες αυτές τις φάσεις. • Την αποτύπωση όλης της διαδρομής ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων με καταγραφή του ιστορικού ενεργειών (traceability). • Τη διασύνδεση με άλλα δημόσια πληροφοριακά συστήματα για ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, προκηρύχθηκε εγκαίρως και είναι σε εξέλιξη η δημιουργία του «νέου» ΟΠΣΕΑΑ (με συμβατική ημερομηνία παράδοσης την 7/12/2015). Στις τεχνικές προδιαγραφές της Σύμβασης του Αναδόχου του έργου έχει προβλεφθεί ότι θα υπάρξει διασύνδεση με άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ. Τα πληροφοριακά συστήματα με τα οποία θα διασυνδέεται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης θα είναι, τουλάχιστον, τα ακόλουθα: • Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΟΠΣΕΑΕ), ή άλλο κατάλληλο, για δεδομένα σχετικά με εκτάσεις και ζώα που εκμεταλλεύεται κάθε δικαιούχος. • SFC2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη ανταλλαγή δεδομένων προγραμματισμού, αξιολόγησης, πορείας υλοποίησης και ελέγχου. • e-ΠΔΕ για την ανταλλαγή δεδομένων εγγραφής πράξεων στο ΠΔΕ και το Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης Πληρωμών και Οφειλών Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Σ.Υ.Π.Ο.Δ.Ε.). • Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ). • Υφιστάμενα ή νέα πληροφοριακά συστήματα, που αναπτύσσονται σε επίπεδο μέτρων ή υπομέτρων, για την ανταλλαγή δεδομένων διαχείρισης και ελέγχου πράξεων. • Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΥΠΑΝ. • Πληροφοριακό σύστημα του Λογιστηρίου πληρωμών (ERP) του ΟΠΕΚΕΠΕ. • Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Εικόνα 18-1



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΥΔ ΠΑΑ)



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΟΔΑΚΤΟΓΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΗΔΕΩΝ
(Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.)

ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΑ 2014-2020

Σύμφωνα με το άρθρο 62 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης, η Διαχειριστική Αρχή και ο Οργανισμός Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ) είναι από κοινού επιφορτισμένοι με την εξασφάλιση της ελεγχσιμότητας και επαληθευσσιμότητας των μέτρων που συμπεριλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της χώρας σε σχέση με την απαίτηση του ανωτέρω άρθρου, συστάθηκαν ομάδες εργασίας με αντικείμενο το σχεδιασμό του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης περιόδου 2014-2020. Στις εν λόγω ομάδες συμμετείχαν εκπρόσωποι της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος (ΕΥΔ ΠΑΑ) και του Οργανισμού Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ), με τη συνδρομή και άλλων εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων (εταιριών αγροτικής ανάπτυξης) με σκοπό την από κοινού επεξεργασία των τεχνικών δελτίων των μέτρων του Προγράμματος, μέρος των οποίων είναι και η καταγραφή των κινδύνων κατά την εφαρμογή των μέτρων. Η διάρκεια των εργασιών τους ορίστηκε μέχρι την ημερομηνία οριστικής έγκρισης του Προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η διαδικασία αυτή αποτελεί συνέχεια της συνεργασίας μεταξύ των δύο Υπηρεσιών, η οποία έχει ήδη δρομολογηθεί από τα μέσα του έτους 2013 στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης της χώρας για τη μείωση του ποσοστού σφάλματος στην εφαρμογή της πολιτικής για την Αγροτική Ανάπτυξη. Στελέχη και των δύο Υπηρεσιών συμμετείχαν από κοινού στα 3 σεμινάρια για τη μείωση του ποσοστού σφάλματος, που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και προέβλεπαν σε εισηγήσεις για την υλοποίηση διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών.

Με βάση τα αποτελέσματα της ανωτέρω συνεργασίας μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και του Οργανισμού Πληρωμών, αλλά και των μέσων που διατίθενται και βρίσκονται ήδη σε λειτουργία ή ολοκληρώνονται σύντομα (ΠΣΚΕ, ΚΗΜΔΗΣ, ΟΠΣΑΑ) οι κάτωθι υπογράφωντες κ.κ. Χαράλαμπος Κασίμης, ως Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων και Αντώνιος Μωυσίδης, ως Πρόεδρος του Οργανισμού Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ), δηλώνουμε ότι ο σχεδιασμός των μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης με βάση τα περιλαμβανόμενα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής των μέτρων/δράσεων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν μέσω αυτού, πραγματοποιήθηκε με γνώμονα την εξασφάλιση α) της βέλτιστης σχέσης κόστους/οφέλους, β) του ελεγχισμού και επαληθεύσιμου χαρακτήρα των ενισχυόμενων δράσεων και γ) της ελαχιστοποίησης των ποσοστών σφάλματος.

Επιπλέον, δεσμευόμαστε ότι και κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, η ελεγχσιμότητα και επαληθευσσιμότητα των μέτρων θα αποτελεί αντικείμενο στενής συνεργασίας μας με απώτερο σκοπό την παράλληλη επίτευξη των στόχων του ΠΑΑ 2014-2020 και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Ο Γενικός Γραμματέας

Αγροτικής Πολιτικής &
Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων



Ο Πρόεδρος του Οργανισμού
Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ)



καθ. Αντώνιος Μωυσίδης

Εικόνα 18-2

18.2. Δήλωση του λειτουργικά ανεξάρτητου από τις αρμόδιες για την υλοποίηση του προγράμματος αρχές φορέα με την οποία επιβεβαιώνεται η ορθότητα και η ακρίβεια των υπολογισμών των συνήθων δαπανών, των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου. 62 του Καν. (ΕΕ) 1305 / 2013, όταν οι ενισχύσεις χορηγούνται με βάση τις συνήθεις δαπάνες ή τις πρόσθετες δαπάνες και το απολεσθέν εισόδημα, λειτουργικά ανεξάρτητος φορέας από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, θα πρέπει να εκτελεί τον υπολογισμό ή να επιβεβαιώσει την ακρίβεια των υπολογισμών τους. Για το λόγο αυτό ανατέθηκαν και παραλήφθηκαν από την ΕΥΔ ΠΑΑ, οι ακόλουθες μελέτες:

- «Μελέτη για τον υπολογισμό των πάγιων δαπανών, οι οποίες απορρέουν από τη συμμετοχή στα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη μέσω του άρθρου 16 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.» - Ανάδοχος / υπεύθυνος μελέτης: ΡόδαξΑγρο Ε.Π.Ε. - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.1.gpeg»).
- «Μελέτη για τον υπολογισμό του κόστους εγκατάστασης, συντήρησης και διαφυγόντος εισοδήματος του μέτρου της δάσωσης άρθρο 22 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.» - Ανάδοχος / υπεύθυνος μελέτης: ΟΜΙΚΡΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΠΕ - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.2.gpeg»).
- «Μελέτη για τον υπολογισμό του κόστους εγκατάστασης, συντήρησης για την ανάπτυξη γεωργο-δασοκομικών συστημάτων, του άρθρου 23 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.» - Ανάδοχος / υπεύθυνος μελέτης: NERCO-N. ΧΛΥΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΕΜ - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.3.gpeg»).
- «Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 28 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.» - Ανάδοχος / υπεύθυνος μελέτης: INTRAWAY ΕΠΕ CUNSLUTING – OUTSOURCING - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.4.gpeg»).
- «Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 29 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.» - Ανάδοχος / υπεύθυνος μελέτης: INTRAWAY ΕΠΕ CUNSLUTING – OUTSOURCING - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.5.gpeg»).
- «Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 30 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.» - Ανάδοχος / υπεύθυνος μελέτης: INTRAWAY ΕΠΕ CUNSLUTING – OUTSOURCING - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.6.gpeg»).
- «Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 31 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013» - Ανάδοχος / υπεύθυνος μελέτης: INTRAWAY ΕΠΕ CUNSLUTING – OUTSOURCING - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.7.gpeg»).

- «Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 33 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013» - Ανάδοχος: Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ» - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.8.greg»).
- "Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή νέας δράσης του Μ 10 αγροπεριβαλλοντικές - κλιματικές ενισχύσεις" - Ανάδοχος "Λάγκας Γ. - Τσομπανίκος Δ. Ο.Ε>" με δ.τ. "Ελληνικά Δάση ΟΕ" - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.9»)
- "Μελέτη για την εκτίμηση του εύλογου εύρους μοναδιαίου κόστους του υπομέτρου Μ1.1.1" - Ανάδοχος REMACO ΑΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ" - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.10») και επικαιροποίηση της ανωτέρω μελέτης όσον αφορά στο υπολογισμό μοναδιαίου κόστους του υπομέτρου Μ1.1.1 για τηλεεκπαίδευση - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο «Εικόνα 18.2.19»)
- "Υπολογισμός τρόπου αποφυγής διπλής χρηματοδότησης για το Μ10.1.4 λόγω εφαρμογής του "πρασινίσματος" - ΕΥΔ ΠΑΑ - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από το ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (αρχείο «Εικόνα 18.2.11»)
- "Συμπληρωματική μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή το Μ11 "Βιολογική Γεωργία", Ανάδοχος Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Εργαστήριο Γεωργίας - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από το ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (αρχείο «Εικόνα 18.2.12»)
- Συμπληρωματικός υπολογισμός ύψους ενίσχυσης για την καλλιέργεια ηλίανθου στο Μ10.1.4 - Ανάδοχος Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Εργαστήριο Γεωργίας - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από το ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (αρχείο «Εικόνα 18.2.13»)
- Μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή της Δράσης 10.1.8 Εφαρμογή της Μεθόδου Παρεμπόδισης Σύζευξης του Μέτρου 10 - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από το ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (αρχείο "Εικόνα 18.2.14")
- Τεκμηρίωση τροποποίησης Π/Υ Δράσης 1 στο πλαίσιο της εφαρμογής των υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5 - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από τον ανάδοχο "Seven Sigma Innovation" (αρχείο "Εικόνα 18.2.15")
- Συμπληρωματική Μελέτη υπολογισμού ύψους ενίσχυσης 10.1.8 Άμπελος - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από τον ανάδοχο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Εργαστήριο Γεωργίας (αρχείο "Εικόνα 18.2.16")

- "Μελέτη καθορισμού των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα" - Ανάδοχος Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, επιστημονικά υπεύθυνο Δ. Καλύβα, επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από τον επιστημονικό υπεύθυνο της μελέτης (αρχείο "Εικόνα 18.2.17"). Συμπληρωματική μελέτη για την υπαγωγή επιπλέον περιοχών στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα "" - Ανάδοχος Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, επιστημονικά υπεύθυνο Δ. Καλύβα, επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από τον επιστημονικό υπεύθυνο της μελέτης (αρχείο "Εικόνα 18.2.17α").
- "Μελέτη για την υποστήριξη του υπομέτρου M2.1 - Προσδιορισμός κόστους και απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής" - Ανάδοχος REMACO ΑΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ" - Επισυνάπτεται δήλωση του υπεύθυνου μελέτης για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών της μελέτης (αρχείο "Εικόνα 18.2.18")
- "Μελέτη υπολογισμού ύψους ενίσχυσης κηπευτικών στη βιολογική Γεωργία για την εφαρμογή του M11 του ΠΑΑ 2014-2020" , Ανάδοχος Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Εργαστήριο Γεωργίας - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από το ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (αρχείο «Εικόνα 18.2.20»)
- «Τροποποίηση μελέτης για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης στο υπομετρο M3.1 «Στήριξη για νέες συμμετοχές στα Συστήματα Ποιότητας AGRO 2-1 & AGRO 2.2», Ανάδοχος MIC Α.Ε. - Επισυνάπτεται δήλωση για την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών από τη MIC Α.Ε. (αρχείο «Εικόνα 18.2.21»)



Αθήνα 21.04.2015

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας
Μονάδα Α', Λ. Αθηνών 58, 10441, Αθήνα

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Επιβεβαιώνεται από τη ΡόδαξΑγρο Ε.Π.Ε. η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά το κόστος των πάγιων δαπανών οι οποίες απορρέουν από τη συμμετοχή στα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη μέσω του άρθρου 16 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, που συμπεριλαμβάνονται στην μελέτη με τίτλο «Μελέτη για τον υπολογισμό των πάγιων δαπανών οι οποίες απορρέουν από τη συμμετοχή στα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη μέσω του άρθρου 16 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013», για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης Ελλάδας 2014-2020. Για τον υπολογισμό του κόστους των ανωτέρω πάγιων δαπανών έχουν συμπεριληφθεί μόνο οι υποχρεωτικές δαπάνες οι οποίες απορρέουν ρητά από τις τεκμηριωμένες -τυποποιητικές- απαιτήσεις συμμόρφωσης προς το εκάστοτε σύστημα ποιότητας. Επίσης, σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό των πάγιων δαπανών έγινε χρήση των τρεχουσών τιμών εμπορίου.

Για την ΡόδαξΑγρο Ε.Π.Ε.

ΡΟΔΑΞΑΓΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΣΤΗ ΓΕΩΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΟΤΤΟΥ 48 - ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΚ14452
ΔΟΥΛ. Ν. ΦΙΛ/ΦΕΙΑΣ - ΑΦΜ: 099064402
ΤΗΛ.: 2830.859

Θεσσαλονίκη, 16/10/2015


Α.Π. : 12347

Προς : Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του
Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της
Ελλάδας 2007-2013»
Μονάδα Α
Λ. Αθηνών 58, 10441, Αθήνα

ΘΕΜΑ: Βεβαίωση ορθότητας ακρίβειας υπολογισμών

Με την παρούσα βεβαιώνουμε την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών με βάση την παρ. 2 του άρθρου 62 του ΚΑΝ (ΕΕ) 1305/2013 που αφορά τους υπολογισμούς της μελέτης με τίτλο «**Μελέτη για τον υπολογισμό του κόστους εγκατάστασης, συντήρησης και διαφυγόντος εισοδήματος του Μέτρου της Δάσωσης Άρθρο 22 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013**».

Αναλυτικά στοιχεία αυτών φαίνονται στην οριστική υποβολή - τελικό παραδοτέο της εν λόγω μελέτης που υποβλήθηκε στις 15/10/2015.

Με εκτίμηση,

ΟΜΙΚΡΟΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Α.Ε.
15ο ΧΛΜ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - Ν. ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ
Τ.Κ. 57001 ΘΕΡΜΗ - Τ.Θ. 60880
ΤΗΛ. 2310 865183 - FAX 2310 865183
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ: www.omikron.gr
Α.Π. ΤΗΛ. 058464804000
Διευθύνων Σύμβουλος της ΟΜΙΚΡΟΝ ΑΕ



nerco
N. ΧΑΛΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Ελευθερίου Βενιζέλου 24, 153 41 Αγία Παρασκευή
Τηλ. 210 6422919, 210 6532137 Fax: 210 6452955
E-mail: info@nerco.gr, webpage: www.nerco.gr



Αθήνα, 16/10/2015.

Α.Π. εξ: 298

Προς :

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας

Μονάδα Α'

Λ. Αθηνών 58

10441, Αθήνα

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Επιβεβαιώνεται από τη NERCO - Ν. ΧΑΛΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ. η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά το κόστος εγκατάστασης και το κόστος συντήρησης για την ανάπτυξη των γεωργο-δασοκομικών συστημάτων, που συμπεριλαμβάνονται στην μελέτη με τίτλο «Μελέτη για τον υπολογισμό του κόστους εγκατάστασης, συντήρησης για την ανάπτυξη γεωργο-δασοκομικών συστημάτων, του άρθρου 23 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013.», για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης Ελλάδας 2014-2020». Οι τιμές μονάδας για την πλειοψηφία των εργασιών προκύπτουν από τα ισχύοντα Νέα Ενισια Τιμολόγια (NET) που εφαρμόζονται στην κατασκευή Δημοσίων Έργων στην Ελλάδα (NET ΠΡΑΣΙΝΟΥ και ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ έτους 2013 (ΦΕΚ 363Β'/2013, ΦΕΚ 639Β'/2013). Στις λοιπές εργασίες, είτε λόγω έλλειψης τιμής NET ή εναλλακτικά βασικών τιμών της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ), είτε λόγω της ιδιαίτερης φύσης της εργασίας, έγινε χρήση τρεχουσών τιμών εμπορίου.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση ή πληροφορία.

Με εκτίμηση,

Για την NERCO - Ν. ΧΑΛΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος

Ν. ΧΑΛΚΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ι. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ 3 • ΑΘΗΝΑ 114 71

ΤΗΛ.: 210 6422919 • 210 6401347

FAX: 210 6452955

ΑΦΜ: 996645917 • ΑΥΤ. Π.Δ.Ε. ΑΘΗΝΩΝ

ΑΡ. Μ.Α.Ε.: 61895/01/Β/6/587

Νίκος Χλύκας

MSc Δασολόγος-Περιβαλλοντολόγος



ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 75, 118 55 ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ, ΑΘΗΝΑ

ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΘΡΕΨΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Αθήνα 16/10/2015

Διευθυντής: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΕΡΒΑΣ
Τηλ.: 210 5294411, 210 5294412 - Fax: 210 5294413
E-mail: gzervas@aua.gr

Προς
Τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ ΠΑΑ
κ. Νικόλαο Μανέτα

Κοινοποίηση:

1. κ. Χ. Κασίμη, Γενικό Γραμματέα
Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης
Κοινοτικών Πόρων
2. κ. Κ. Αθανασοπούλου,
Προϊσταμένη Μονάδας
Προγραμματισμού & Αξιολόγησης
ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020

ΘΕΜΑ: *Επιβεβαίωση της ορθότητας του υπολογισμού της ενίσχυσης για το μέτρο
14 «Καλή μεταχείριση των ζώων»*

Έχοντας εξετάσει τη μελέτη σχετικά με τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 33 του κανονισμού (ΕΕ) 1305 /2013 για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020, η οποία ανατέθηκε στον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ», βάσει του άρθρου 62 του ίδιου κανονισμού, μπορούμε να επιβεβαιώσουμε την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών, με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από τη μελέτη.



Με τιμή,

Καθηγητή: Γεώργιος Ζέρβας



INTRAWAY
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΜΟΝ. Ε.Π.Ε.
Διεύθυνση: Σησιχοδού 1, 10674 Αθήνα
Τηλ.: 210 33 00 396, Fax.: 210 38 25 839
E-mail: info@intraway.gr
website: <http://www.intraway.gr>

Προς :
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Μονάδα Α'
Λ. Αθηνών 58
10441, Αθήνα

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 2014

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Επιβεβαιώνεται από την INTRAWAY Σύμβουλοι Οργάνωσης και Τεχνολογιών ΜΟΝ. Ε.Π.Ε. η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά τα ύψη ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 28 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, που συμπεριλαμβάνονται στην μελέτη με τίτλο «Μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013» για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020. Στον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης συμπεριλαμβάνονται η απώλεια εισοδήματος, οι πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που λαμβάνονται για την εφαρμογή του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, καθώς και η αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης που πιθανόν να απορρέει από την εφαρμογή του άρθρου 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1307/2013.

Με εκτίμηση,
Για την Intraway ΕΠΕ

INTRAWAY
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ Μ. ΕΠΕ
ΣΤΗΣΙΧΟΔΟΥ 1, Τ.Κ.: 10674 ΑΘΗΝΑ
Α.Φ.Μ.: 095692877 / ΑΔΑ: Α5Κ0ΗΝΩΝ
ΤΗΛ.: 210 3300396 / ΦΑΞ.: 210 3825839
Email: intraway@otenet.gr

Γεώργιος Βλαχοτάσιος
Νόμιμος Εκπρόσωπος

Προς :
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Μονάδα Α'
Λ. Αθηνών 58
10441, Αθήνα

Αθήνα, 30 Σεπτεμβρίου 2014

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Επιβεβαιώνεται από την INTRAWAY Σύμβουλοι Οργάνωσης και Τεχνολογιών ΜΟΝ. Ε.Π.Ε. η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά τα ύψη ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 29 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, που συμπεριλαμβάνονται στην μελέτη με τίτλο «Μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 29 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013» για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020. Στον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης συμπεριλαμβάνονται η απώλεια εισοδήματος, οι πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που λαμβάνονται για την εφαρμογή του άρθρου 29 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, καθώς και η αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης που πιθανόν να απορρέει από την εφαρμογή άρθρου 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1307/2013.

Με εκτίμηση,
Για την Intraway ΕΠΕ


ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ Μ. ΕΠΕ
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΥ 1 - Τ.Κ.: 10674 ΑΘΗΝΑ
Α.Φ.Μ.: 095492877 / Α.Δ.Α.Ε. 210 3825839
ΤΗΛ.: 210 3300396 / ΦΑΞ.: 210 3825839
Email: intraway@otenet.gr

Γεώργιος Βλαχοτάσιος
Νόμιμος Εκπρόσωπος

Προς :
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Μονάδα Α΄
Λ. Αθηνών 58
10441, Αθήνα

Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2014

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Επιβεβαιώνεται από την INTRAWAY Σύμβουλοι Οργάνωσης και Τεχνολογιών ΜΟΝ. Ε.Π.Ε. η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά τα ύψη ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 30 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, που συμπεριλαμβάνονται στην μελέτη με τίτλο «Μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 30 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013» για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020. Για των υπολογισμό των εσόδων και του κόστους χρησιμοποιήθηκαν αντίστοιχα ο Πίνακας Διατίμησης Δασικών Προϊόντων, διαχειριστικού έτους 2014 (ΦΕΚ 142, 28 Ιανουαρίου 2014, Τεύχος Β) και οι Τιμές ανάθεσης υλοτομικών εργασιών και λοιπών εργασιών συγκομιδής έτους 2014 (ΦΕΚ 94, 21 Ιανουαρίου 2014, τεύχος Β).

Με εκτίμηση,
Για την Intraway ΕΠΕ


INTRAWAY
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ Μ. ΕΠΕ
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΥ 1 - Τ.Κ.: 106 74 ΑΘΗΝΑ
Α.Φ.Μ.: 095692877 - ΑΡΧ.ΑΔΑ: ΑΘΗΝΩΝ
ΤΗΛ.: 210 3300396 - ΦΑΞ.: 210 3825839
Email: intraway@otenet.gr

Γεώργιος Βλαχοτάσιος
Νόμιμος Εκπρόσωπος

Προς :
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Μονάδα Α'
Λ. Αθηνών 58
10441, Αθήνα

Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2014

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Επιβεβαιώνεται από την INTRAWAY Σύμβουλοι Οργάνωσης και Τεχνολογιών ΜΟΝ. Ε.Π.Ε. η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά το διαφυγόν εισόδημα και το πρόσθετος κόστος που συνεπάγεται η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας σε ορεινές περιοχές. Ο υπολογισμός πραγματοποιήθηκε προκειμένου να εκτιμηθεί το ύψος ενίσχυσης που θα πρέπει να λαμβάνουν οι γεωργοί των ορεινών περιοχών με βάση το άρθρο 31 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, και συμπεριλαμβάνεται στην μελέτη με τίτλο «Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 31 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013», για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης Ελλάδας 2014-2020. Το ύψος ενίσχυσης υπολογίστηκε ως η διαφορά στο Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα μεταξύ της τυπικής εκμετάλλευσης σε ορεινές περιοχές και της τυπικής εκμετάλλευσης σε περιοχές που δεν υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα. Τα δεδομένα υπολογισμού προέρχονται από τη βάση δεδομένων του Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (FADN) και αποτελούν μέσους όρους της τριετίας 2010 – 2012.

Με εκτίμηση,
Για την Intraway ΕΠΕ

INTRAWAY
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ Μ. ΕΠΕ
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΥ 1, Τ.Κ.: 10674 ΑΘΗΝΑ
Α.Φ.Μ.: 095692871, ΔΟΥ: ΑΔΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΗΛ.: 210 3300396 / ΦΑΞ.: 210 3825839
Email: intraway@otenet.gr

Γεώργιος Βλαχοτάσιος
Νόμιμος Εκπρόσωπος

Θεσσαλονίκη, 19.05.2017

Αρ. Πρωτ. 709

Προς:

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Μονάδα Α'

Λ. Αθηνών 58

10441, Αθήνα

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Επιβεβαιώνεται από την «Λάγκας Γ. – Βικελούδας Δ. – Τσομπανίκος Δ. Ο.Ε.» με δ.τ. «Ελληνικά Δάση Ο.Ε.» η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά τα ύψη ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 28 του Κανονισμού ΕΕ αριθμ. 1305/2013 και συγκεκριμένα για την εφαρμογή της δράσης 10.1.11 Βελτίωση περιβαλλοντικής κατάστασης βοσκήσιμων γαιών σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο ερημοποίησης λόγω διάβρωσης, του μέτρου 10 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, που συμπεριλαμβάνονται στην μελέτη με τίτλο «ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΥΨΟΥΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΕΑ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 10 ΑΓΡΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ»

Για την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΑΣΗ Ο.Ε.

Ο Νόμιμος εκπρόσωπος

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΑΣΗ Ο.Ε.

ΛΑΓΚΑΣ Γ. - ΒΙΚΕΛΟΥΔΑΣ Δ. - ΤΣΟΜΠΑΝΙΚΟΣ Δ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ - Α.Μ. 465

ΑΦΜ: 084098562 ΔΟΥ: 57' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αλ. Μιχαηλίδη 3, 546 40 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τηλ: 2310 851484 Fax: 2310 841337

E-mail: forestry@the.forthnet.gr

Γεώργιος Λάγκας

ΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑ ΠΤΥΞΗΣ

Λεωφ. Αθηνών 58, 10441 Αθήνα

Αθήνα, 03/02/2017

Αριθ. Πρωτ.:17/0034

ΔΗΛΩΣΗ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ ΕΥΡΟΥΣ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ Μ1.1. «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ»

Επιβεβαιώνεται από την **REMACO ΑΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά στην εκτίμηση του εύλογου εύρους μοναδιαίου κόστους του υπομέτρου Μ1.1. «Στήριξη για δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης & απόκτησης προσόντων» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, που πραγματοποιήθηκε βάσει της μελέτης «Μελέτη για την Εκτίμηση του Εύλογου Εύρους Μοναδιαίου Κόστους των Βασικών Κατηγοριών Δαπανών των Έργων που αφορούν στις Δράσεις 1.1.1. και 1.1.2, του Μέτρου Μ01 «Δράσεις Μετάδοσης Γνώσεων και Ενημέρωσης» του ΠΑΑ 2014-2020» στο πλαίσιο του προγράμματος «Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020».

Ο υπολογισμός του μοναδιαίου κόστους βασίζεται στο **Άρθρο 67, παράγραφος 1, στοιχείο β)** του **Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 «Καθορισμός κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και καθορισμός γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006», καθώς και σε απολογιστικά στοιχεία των πράξεων που υλοποιήθηκαν από τον ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007 – 2013» και αφορούσαν στην επαγγελματική κατάρτιση αυτοαπασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα «Νέοι Γεωργοί».

Η ανωτέρω δήλωση πραγματοποιείται βάσει του άρθρου 62 του κανονισμού 1305/2013 σχετικά με την επαληθευστικότητα και ελεγχσιμότητα των μέτρων.

Για την REMACO A.E.
REMACO A.E.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 100 & ΜΑΡΑΘΩΝΟΔΡΟΜΟΥ 83
ΜΑΡΟΥΣΙ - Τ.Κ. 151 25
ΤΗΛ: 210 67.25.966 / 210 67 25 972
ΑΦΜ: 09423379 - ΔΟΥ: Ο.Α.Ε ΑΘΗΝΩΝ
Αγγελική Καρέτσου

Πρόεδρος Δ.Σ. & Διευθύνουσα Σύμβουλος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ



ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
Ιερά Οδός 75, 118 55 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 210 - 529 4494
e-mail: bilalis@qua.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020	
Αριθμ. Πρωτ.	1581
Ημερομηνία	22/05/17
Μονάδα	ΠΡΟΓΡ.

ΑΘΗΝΑ,

17/05/2017

Αρ Πρωτ. 919

ΠΡΟΣ:

Τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ ΠΑΑ κ. Νικόλαο Μανέτα

ΚΟΙΝ:

κ. Χαρ. Κασίμη Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών
Πόρων,
κ. Κ. Αθανασοπούλου, Προϊσταμένη Μονάδας
Προγραμματισμού ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020

ΘΕΜΑ: Επιβεβαίωση της ορθότητας του υπολογισμού της ενίσχυσης για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης στο μέτρο 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα»

Έχοντας εξετάσει τη μεθοδολογία υπολογισμού της ενίσχυσης στις δράσεις του μέτρου 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα» και ειδικότερα το ζήτημα της διπλής χρηματοδότησης των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 επιβεβαιώνουμε την διατύπωση ότι:

«Ζήτημα διπλής χρηματοδότησης των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στο μέτρο 10 Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 τίθεται μόνο στην περίπτωση της δράσης 10.1.4 Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα».

Καθώς και την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης στην δράση 10.1.4 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα».

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Γεωργίας, Βελτιστοποίησης Φυτών, Μετεωρολογίας και Βιομετρίας



Α. Παυλάκης
Καθηγητής ΓΠΑ

Εικόνα 18.2.11



ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 75, 118 55 ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ, ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, 26/5/2017

Αρ Πρωτ 924

Προς
Τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ ΠΑΑ
κ. Νικόλαο Μανέτα

Κοινοποίηση:

1. κ. Χ. Κασίμη, Γενικό Γραμματέα
Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης
Κοινοτικών Πόρων
2. κ. Κ. Αθανασοπούλου,
Προϊσταμένη Μονάδας
Προγραμματισμού & Αξιολόγησης
ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020

ΘΕΜΑ: Επιβεβαίωση της ορθότητας του υπολογισμού της ενίσχυσης για το μέτρο 11 «ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΎΨΟΥΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 11 ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ» συμπληρωματικές καλλιέργειες.

Έχοντας εξετάσει τη μελέτη σχετικά με τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 29 (συμπληρωματικές καλλιέργειες στη βιολογική γεωργία) του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020, η οποία ανατέθηκε στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ) βάσει του άρθρου 62 του ίδιου κανονισμού, μπορούμε να επιβεβαιώσουμε την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών, με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από τη μελέτη.

Με τιμή,


Δημήτριος Ι. Μπάλιλης
Καθηγητής ΓΠΑ

Εικόνα 18.2.12 ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ_ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ



ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 75, 118 55 ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ, ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, 26/5/2017

Αρ Πρωτ 925

Προς
Τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ ΠΑΑ
κ. Νικόλαο Μανέτα

Κοινοποίηση:


1. κ. Χ. Κασίμη, Γενικό Γραμματέα
Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης
Κοινοτικών Πόρων
2. κ. Κ. Αθανασοπούλου,
Προϊσταμένη Μονάδας
Προγραμματισμού & Αξιολόγησης
ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020

ΘΕΜΑ: Επιβεβαίωση της ορθότητας του υπολογισμού της ενίσχυσης για το μέτρο 10.1.4. «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» του μέτρου 10 ενισχύσεις σε γεωργο-περιβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020»

Έχοντας εξετάσει τη μελέτη σχετικά με τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 28 (ένταξη καλλιεργειών Ηλιάνθου & Ελαιοκράμβης) του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020, η οποία αιτήθηκε από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ) βάσει του άρθρου 62 του ίδιου κανονισμού, μπορούμε να επιβεβαιώσουμε την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών, με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από τη μελέτη.

Με τιμή,

Δημήτριος Ι. Μπαλάλης
Καθηγητής ΓΠΑ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
"ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020"

Αριθμ. Πρωτ. 3063
Ημερομηνία 19/10/17
Μονάδα..... ΑΡΟΙΩ

Προς

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της
Ελλάδας (ΕΥΔ ΠΑΑ)
Μονάδα Α', Προγραμματισμού
Λεωφ. Αθηνών 58, 10441, Αθήνα

Υπ' όψιν

Προϊστάμενου της ΕΥΔ ΠΑΑ,
κου Ν. Μανέτα

Ημερομηνία: 17 Οκτωβρίου 2017

Θέμα: Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών

Αξιότιμε κ. Μανέτα,

Σε συνέχεια του υπ. αριθμ. πρωτ. 10579 από 29/09/2017 εγγράφου της ΕΥΕ ΠΑΑ, σας υποβάλλουμε συνημμένα την μελέτη με τίτλο «*Τεκμηρίωση Τροποποίησης Προϋπολογισμού Δράσης 1 στο πλαίσιο της εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1_2 και 16.1_5*».

Επίσης, με την παρούσα επιβεβαιώνεται από την Seven Sigma P.C. η ορθότητα και η ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά στο κόστος των δαπανών για τις ενέργειες της Δράσης 1 των αιτήσεων στήριξης που γίνονται στα πλαίσια του άρθρου 36 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013, και περιλαμβάνονται στην μελέτη με τίτλο «*Τεκμηρίωση Τροποποίησης Προϋπολογισμού Δράσης 1 στο πλαίσιο της εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1_2 και 16.1_5*».

Οι τιμές μονάδας που χρησιμοποιήθηκαν προέκυψαν από τις τρέχουσες τιμές της αγοράς.

Είμαστε στην διάθεσή σας για κάθε σχετική διευκρίνιση ή πληροφορία.

Με εκτίμηση,



Κωνσταντίνος Κοκκινόπλιτης

Νόμιμος εκπρόσωπος Seven Sigma P.C.

Κύπρου 120, 113 61 Αθήνα Τ 210 867 4100 F 210 867 4111 E info@sevensigma.gr www.sevensigma.gr



ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 75, 118 55 ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ, ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, 1 Ιουνίου 2017

Αρ. Πρωτ 927.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
"ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020"	
Αριθμ. Πρωτ.	1681
Ημερομηνία	01-06-2017
Μονάδα	Γραφείο

Προς

Τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ ΠΑΑ

κ. Νικόλαο Μανέτα

Κοινοποίηση:

1. κ. Χ. Κασίμη, Γενικό Γραμματέα
Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης
Κοινοτικών Πόρων
2. κ. Κ. Αθανασοπούλου,
Προϊσταμένη Μονάδας
Προγραμματισμού & Αξιολόγησης
ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020

ΘΕΜΑ: Επιβεβαίωση της ορθότητας του υπολογισμού του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή της δράσης 10.1.8 Εφαρμογή της μεθόδου παρεμπόδισης σύζευξης του μέτρου 10.

Έχοντας εξετάσει τη μελέτη σχετικά με τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 33 του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020, η οποία ανατέθηκε στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ) βάσει του άρθρου 62 του ίδιου κανονισμού, μπορούμε να επιβεβαιώσουμε την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών, με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από τη μελέτη.

Με τιμή,

Δημήτριος Ι. Μπιλάλης

Καθηγητής ΓΠΑ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020	
Αριθμ. Πρωτ.	821
Ημερομηνία	14-3-18
Μονάδα	2

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 75, 118 55 ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ, ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, 13/3/2018.

Αρ.Πρωτ. 1034

Προς
Τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ ΠΑΑ
κ. Νικόλαο Μανέντα

Κοινοποίηση:
1. κ. Χ. Κασίμη, Γενικό Γραμματέα
Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης
Κοινοτικών Πόρων

ΘΕΜΑ: *Επιβεβαίωση της ορθότητας του υπολογισμού της ενίσχυσης για την εφαρμογή της δράσης 10.1.8 Εφαρμογή της μεθόδου παρεμπόδισης σύζευξης του μέτρου 10, στο αμπέλι.*

Έχοντας εξετάσει τη μελέτη σχετικά με τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 33 του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020, η οποία ανατέθηκε στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ) βάσει του άρθρου 62 του ίδιου κανονισμού, μπορούμε να επιβεβαιώσουμε την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών, με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από τη μελέτη για το αμπέλι.

Με τιμή,

Δημήτριος Ι. Μπαλάλης
Καθηγητής ΓΠΑ



Εικόνα 18.2.16



ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ

Καθ. Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Τμ. Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων & Γεωργικής Μηχανικής

Εργ. Εδαφολογίας και Γεωργικής Χημείας

Τηλ: 210-5294091

e-mail : kalivas@aua.gr

Αθήνα, 17.12.2018

Προς: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης
Μονάδα Προγραμματισμού

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών.

Επιβεβαιώνεται από τον καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Διονύσιο Καλύβα η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά στα ύψη ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 32§1 (β) και (γ) καν. (ΕΕ) 1305/2013, που συμπεριλαμβάνονται στη μελέτη με τίτλο «Καθορισμός των Περιοχών που Αντιμετωπίζουν Φυσικά ή Άλλα Ειδικά Μειονεκτήματα», η οποία ανατέθηκε από την ΕΥΔ ΠΑΑ στον ΕΛΚΕ-ΓΠΑ και υλοποιήθηκε με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Διον. Καλύβα.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
& ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

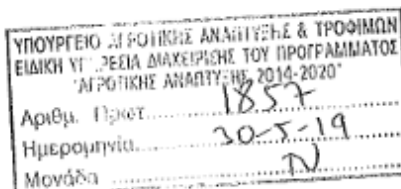
Διονύσιος Καλύβας
Καθηγητής ΓΠΑ

Εικόνα 18.2.17

ΠΡΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Λεωφ. Αθηνών 58,
10441 Αθήνα



Αθήνα, 16/05/2019

Αριθ. Πρωτ.: 19/0098

ΔΗΛΩΣΗ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ ΕΥΡΟΥΣ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ Μ2.1 «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΟΜΙΣΗ ΟΦΕΛΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 2 «ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ» ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020.

Επιβεβαιώνεται από την REMACO ΑΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά στην εκτίμηση του εύλογου εύρους μοναδιαίου κόστους του υπομέτρου Μ2.1. «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΟΜΙΣΗ ΟΦΕΛΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, που πραγματοποιήθηκε βάσει της μελέτης «Μελέτη για την υποστήριξη υλοποίησης του Υπομέτρου 2.1».

Ο υπολογισμός του μοναδιαίου κόστους βασίζεται στο Άρθρο 67, παράγραφος 1, στοιχείο β) του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 «Καθορισμός κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας κλπ.» που αφορά σε τυποποιημένες κλίμακες μοναδιαίου κόστους.

Ειδικότερα, αφορά στον εκ των προτέρων προσδιορισμό επιλέξιμων δαπανών βάσει δίκαιας, αντικειμενικής και επαληθεύσιμης μεθόδου υπολογισμού που βασίζεται σε στατιστικά δεδομένα και άλλες αντικειμενικές πληροφορίες. Τα σχετικά δεδομένα και πληροφορίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων: τις απαιτήσεις και προδιαγραφές σε απασχόληση επιστημόνων όπως καταγράφονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης καθώς και έρευνα αγοράς σχετικά με το κόστος απασχόλησης επιστημόνων (συμβούλων), το κόστος εργαστηριακών αναλύσεων και το κόστος δαπανών μετακινήσεων. Στον προσδιορισμό περιλαμβάνεται επίσης σταθερό ποσοστό 15% για τον υπολογισμό έμμεσων δαπανών των παρόχων συμβουλών, ενώ δεν περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

Η ανωτέρω δήλωση πραγματοποιείται βάσει του άρθρου 62 του κανονισμού 1305/2013 σχετικά με την επαληθευσιμότητα και ελεγχτικότητα των μέτρων.

Για την REMACO A.E.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Α. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 100 & ΜΑΡΑΘΩΝΟΔΡΟΜΟΥ 83
Τ.Κ. 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΤΗΛ. 210 6725966 - 210 6725972
ΑΦΜ: 694213879 - ΔΟΥ: ΦΑΕ ΑΘΗΝΩΝ

Αγγελική Καρέτσου

Πρόεδρος Δ.Σ. & Διευθύνουσα Σύμβουλος


Αναπτυξιακός Σχεδιασμός

Οργάνωση & Διοίκηση

Αυθεντικοποίηση

Εφαρμογές Πληροφορικής

Εικόνα 18.2.18



REMACO
Σύμβουλοι Επιχειρήσεων

ΠΡΟΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Λεωφ. Αθηνών 58, 10441 Αθήνα

Μαρούσι, 27/11/2020
Αρ.Πρωτ.: 20/0237

ΔΗΛΩΣΗ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ ΕΥΡΟΥΣ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ Μ1.1. «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΑΓΟΓΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΝΤΩΣΗΣ»

Επιβεβαιώνεται από την **REMACO ΑΕ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά στην εκτίμηση του εύλογου εύρους μοναδιαίου κόστους του υπομέτρου Μ1.1. «Στήριξη για δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης & απόκτησης προσόντων» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, που πραγματοποιήθηκαν βάσει της μελέτης «Εκκαταρπείωση της Μελέτης για την Εκτίμηση του Εύλογου Εύρους Μοναδιαίου Κόστους των Βασικών Κατηγοριών Δαπανών των Έργων που αφορούν στις Δράσεις 1.1.1. και 1.1.2. του Μέτρου Μ01 "Δράσεις Μετάδοσης Γνώσεων και Εντιμύρωσης" του ΠΑΑ 2014-2020» στο πλαίσιο του προγράμματος «Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020».

Ο υπολογισμός του μοναδιαίου κόστους βασίζεται στο **Άρθρο 67, παράγραφος 1, στοιχείο β)** του **Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 «Καθορισμός κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και καθορισμός γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006», καθώς και σε απολογιστικά στοιχεία των πράξεων που υλοποιήθηκαν από τον ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007 – 2013» και αφορούσαν στην επαγγελματική κατάρτιση αυτοαπασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα «Νέοι Γεωργοί».

Η ανωτέρω δήλωση πραγματοποιείται βάσει του άρθρου 62 του κανονισμού 1305/2013 σχετικό με την επαληθευσιμότητα και ελεγχόμετητα των μέτρων.

Για την REMACO Α.Ε.

REMACO Α.Ε.
ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ 3 - ΜΑΡΟΥΣΙ Τ.Κ. 151 25
ΤΗΛ. 210 63 25 866 - FAX 210 67 25 972
ΑΔΜ: 094512073 - ΑΦΥ ΕΛΛ. ΑΣΗΜΗΤΩΝ

[Υπογραφή]

Αγγελική Καρέτσου

Πρόεδρος Δ.Σ. και Δ/ντρια Σύμβουλος

Αρ.Πρωτ.: 5/Μαρούσι 27/11/2020
e: info@remaco.gr
w: remaco.gr

Εικόνα 18.2.19



ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Καθ. Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
Τμ. Αξιολόγησης Φυσικών Πόρων & Γεωργικής Μηχανικής
Εργ. Εδαφολογίας και Γεωργικής Χημείας
Τηλ. 210-5294091
e-mail : kal@geoplaza.gr

Αθήνα, 10.2.2021

Προς: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης
Μονάδα Προγραμματισμού
Υπόψη κ. Κων/νου Αποστολάτου

Δήλωση επιβεβαίωσης της ορθότητας και της ακρίβειας των υπολογισμών.

Επιβεβαιώνεται από τον καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Διονύσιο Καλύβα η ορθότητα και ακρίβεια των υπολογισμών, όσον αφορά στα ύψη ενίσχυσης για την εφαρμογή του άρθρου 32§1 (β) και (γ) καν. (ΕΕ) 1305/2013, που συμπεριλαμβάνονται στο παραδοτέο του Έργου «Καθορισμός των Περιοχών που Αντιμετωπίζουν Φυσικά ή Άλλα Ειδικά Μεσοεκτήματα» (Applying Common Criteria to Identify Agricultural Areas with Natural Constraints) με τίτλο «*Supplement to Specific Constraints*», η οποία ανατέθηκε από την ΕΥΔ ΠΑΑ στον ΕΛΚΕ-ΙΤΙΑ, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Διον. Καλύβα.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΧΗΜΕΙΑΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ
Διονύσιος Καλύβας
Καθηγητής ΙΤΙΑ

Εικόνα 18.2.17α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ



ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 75 – 118 55 ΑΘΗΝΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Διευθυντής: Καθ. Δημήτριος Μπιλάλης

Τηλ. 210 529 4494

e-mail: bilalis@aua.gr

Αθήνα, 26/ 5/ 2021

Θέμα: «Επιβεβαίωση της ορθότητας του υπολογισμού του ύψους των
κηπευτικών για την εφαρμογή του Μέτρου 11»

Σχετικά με τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης για την εφαρμογή του
άρθρου 33 του ΕΕ 1305/2013 για το μέτρο Βιολογική Γεωργία για την
εφαρμογή του Μέτρου 11 του ΠΑΑ 2014-20» της μελέτης που ανάτέθηκε στο
ΓΠΑ και με κωδικό ΟΠΣΑΑ: 0030369474 βάση του άρθρου 65 του ιδίου
κανονισμού μπορούμε να σας επιβεβαιώσουμε την ορθότητα και την ακρίβεια
των υπολογισμών με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από τη μελέτη

Με εκτίμηση,

Δ. Μπιλάλης

Καθηγητής Γεωργίας – Βιολογικής Γεωργίας



Αθήνα, 29 Οκτωβρίου 2021

Προς:

Γενική Γραμματεία Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020

Μονάδα Προγραμματισμού

(υπόψη κας. Αθανασοπούλου Κατερίνα

kathanasopoulou@mou.gr

ΘΕΜΑ: Βεβαίωση ακρίβειας και ορθότητας υπολογισμών

Με την παρούσα βεβαιώνουμε την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών με βάση την παρ.2 του άρθρου 62 του ΚΑΝ(ΕΕ) 1305/2013 που αφορά τους υπολογισμούς της μελέτης του έργου «Τροποποίηση μελέτης για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης στο υπομέτρο 3.1 «Στήριξη για νέες συμμετοχές στα Συστήματα Ποιότητας AGRO 2-1 & AGRO 2-2» (σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 β καν. 1305/2013).

Αναλυτικά στοιχεία αυτών φαίνονται στην οριστική υποβολή της εν λόγω μελέτης, που υποβλήθηκε στις 29/10/2021 στην αναθέτουσα Αρχή.

Με εκτίμηση

Για την εταιρία,

MIC ΣΥΜΒΟΥΧΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ,
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ & ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ Α.Ε
Ο.Τ. ΜΙC/Α.Ε
ΣΥΜΒΟΥΧΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΛΕΩΦ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 90 - 92 ΑΘΗΝΑ 115 27
ΤΗΛ. 210 7747 861 - FAX: 210 7788 861
Α.Φ.Μ. 096103779 - Δ.Ο.Υ. 645ΕΕ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡ.Μ.Α.Ε. 67684/01/Β/09/24

Μουρτζανός Αλέξιος

Δ/νων Σύμβουλος

Εικόνα 18.2.21

19. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

19.1. Περιγραφή των μεταβατικών όρων ανά μέτρο

19.1 Περιγραφή των μεταβατικών όρων ανά μέτρων

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφεται η δυνατότητα πληρωμών, που θα γίνουν μετά την 31/12/2015, από τον προϋπολογισμό του ΠΑΑ 2014-2020, δαπανών οι οποίες αναλήφθηκαν:

- κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, στο πλαίσιο των μέτρων του ΠΑΑ 2007-2013, βάσει του καν. (ΕΚ) 1698/2005,
- από την 1η Ιανουαρίου 2014 βάσει των καν. (ΕΕ) 1310/2013 και κατ' εξουσιοδότηση καν. (ΕΕ) 807/2014

Στις πληρωμές των ανωτέρω δαπανών θα εφαρμοστεί το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η σχετική αντιστοιχία των άρθρων του καν. (ΕΚ) 1698/2005 και αυτών των καν. (ΕΕ) 1305/2013 και 1303/2013 περιγράφεται στον Πίνακα 19.1.

Το σύνολο των ανειλημμένων υποχρεώσεων του ΠΑΑ 2007-2013, αφορούν στο 24,64% της συνολικής κατανομής του ΕΓΤΑΑ, για την περίοδο 2014-2020.

Α. Ιδιωτικές επενδύσεις: Για να δοθεί η δυνατότητα στους δικαιούχους, που έχουν προβεί ήδη στην υλοποίηση επενδύσεων και για τους οποίους έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις στο πλαίσιο συγχρηματοδότησής τους από το ΕΓΤΑΑ, να ολοκληρώσουν ομαλά τα επενδυτικά τους σχέδια χωρίς να υπάρξει διακοπή στις χρηματοροές των εγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων, η ολοκλήρωση των πληρωμών θα πραγματοποιηθεί από το ΠΑΑ 2014-2020.

Β. Δημόσια Έργα: Στην καθυστέρηση των πληρωμών των δημοσίων έργων μέχρι σήμερα συνέβαλε κυρίως το γεγονός ότι οι ανάδοχοι των έργων προέβησαν σε προσωρινή παύση εργασιών, λόγω της μη καταβολής των ενισχύσεων σε εκκαθαρισμένες αιτήσεις πληρωμής από τον Οργανισμό Πληρωμών δεδομένης της έλλειψης πόρων, εξαιτίας της διαμορφωθείσας οικονομικής κατάστασης.

Γ. Μέτρα που συνδέονται με εκτάσεις και Ζώνη-Άξονα 2: Οι δικαιούχοι των δράσεων του Μέρους 214 του ΠΑΑ 2007-2013, οι οποίοι έχουν υπογράψει σύμβαση μέχρι 31/12/2014, έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις μέχρι τη λήξη της αναληφθείσας δέσμευσης. Οι εν λόγω δικαιούχοι, προκειμένου να συνεχίσουν να λαμβάνουν ενίσχυση και στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, υποχρεούνται να αναπροσαρμόσουν τις δεσμεύσεις τους με βάση τις σχετικές τροποποιήσεις της γραμμής βάσης και τις σχετικές υποχρεώσεις των άρθρων 43-46 του καν. (ΕΕ) 1307/2013. Εάν οι νέες απαιτήσεις για την προσαρμογή δε γίνουν αποδεκτές από τους δικαιούχους τότε η σύμβαση παύει να ισχύει, χωρίς να ζητείται η επιστροφή της ενίσχυσης για την περίοδο για την οποία ίσχυσε.

Ειδικότερα και ανά Μέτρο ισχύουν τα εξής:

1. Μ 03 «Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» (Πίνακας 19.1-1 Μ03)

Μ 132

Το ποσό των ανειλημμένων υποχρεώσεων αφορά σε :

α) δικαιούχους του Μέτρου 132, που υπέγραψαν συμβάσεις πενταετούς διάρκειας στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2007-2013. Οι εν λόγω συμβάσεις λήγουν εντός του 2015 και ως εκ τούτου οι δικαιούχοι υποχρεούνται να υποβάλλουν τελικό αίτημα πληρωμής για το τελευταίο έτος των δεσμεύσεών τους εντός του 2016.

β) δικαιούχους για τους οποίους εκκρεμεί δικαστική απόφαση και για αυτό το λόγο δεν πραγματοποιήθηκε η αποπληρωμή τους εντός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

γ) δικαιούχους για τους οποίους δεν θα έχει προλάβει να πραγματοποιηθεί η εκκαθάριση των αιτημάτων πληρωμής τους έως τις 31.12.2015

2. Μ 04 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού» (Πίνακας 19.1-2 Μ04)

M 121

Το ποσό των ανειλημμένων αφορά σε πληρωμές δικαιούχων, μετά την 31/12/2015, που εγκρίθηκαν:

- κατά την περίοδο έως 31/12/2013, βάσει του. καν. (ΕΚ) αριθμ. 1698/2005,
- μετά την 1/01/2014 βάσει του καν. (ΕΕ) αριθ. 1310/2013

Μεταφέρονται ως ανειλημμένες υποχρεώσεις οι επενδύσεις για τις οποίες έχει υποβληθεί τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2007-2013.

M 123 A

Το ποσό των ανειλημμένων αφορά σε πληρωμές δικαιούχων, μετά την 31/12/2015, που εγκρίθηκαν:

- κατά την περίοδο έως 31/12/2013, βάσει του καν. (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και αφορά στις δύο πρώτες προσκλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Μέτρο,
- μετά την 1/1/2014, βάσει του καν. (ΕΕ) αριθ. 1310/2013 και αφορά, κυρίως, στην τρίτη πρόσκληση

και έχουν υποβάλει πρώτο αίτημα πληρωμής εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2007-2013.

M 125A1, 125A2, 125 B

Μεταφέρονται ως ανειλημμένες υποχρεώσεις δαπάνες έργων, για τα οποία έχει υποβληθεί τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2007-2013. Για όλα τα έργα έχει γίνει από την Υπηρεσία σαφής, ξεχωριστή και λεπτομερής περιγραφή του αντικειμένου, που αφορά σε κάθε προγραμματική περίοδο.

M 321(Δράσεις: μικρά εγχειοβελτιωτικά έργα και μικρά έργα διαχείρισης υδατικών πόρων, μικρά έργα πρόσβασης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις)

Στο συγκεκριμένο Μέτρο πέραν των προαναφερόμενων για τις καθυστερήσεις στα δημόσια έργα στη δημιουργία των ανειλημμένων υποχρεώσεων συνέβαλλε και το μεγάλο ενδιαφέρον για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης στο πλαίσιο της 4ης Προκήρυξης του Μέτρου. Μεταφέρονται ως ανειλημμένες υποχρεώσεις τα έργα για τα οποία έχει υποβληθεί τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2007-2013.

3. M 06 «Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων» (Πίνακας 19.1-3 M06)

M112

Το ποσό των ανειλημμένων αφορά σε:

- ποσά της 1ης Πρόσκλησης, που δεν καταβλήθηκαν στους δικαιούχους έως 31/12/2015,
- καταβολή της β' και γ' δόσης της 2ης Πρόσκλησης, η οποία καταβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης των δικαιούχων εντός της προβλεπόμενης κανονιστικής περιόδου των 36 μηνών.

M 311, M 312, M 313 (ιδιωτικές επενδύσεις)

Το ποσό των ανειλημμένων αφορά σε πληρωμές δικαιούχων, μετά την 31/12/2015, που εγκρίθηκαν:

- κατά την περίοδο έως 31/12/2013, βάσει του καν. (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και αφορούν κυρίως στην 1η πρόσκληση,
- μετά την 1/1/2014, βάσει του κατ' εξουσιοδότηση καν. (ΕΕ) αριθ. 807/2014 και αφορούν κυρίως στη 2η πρόσκληση.

Μεταφέρονται ως ανειλημμένες υποχρεώσεις τα έργα για τα οποία έχει υποβληθεί τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2007-2013.

4. M 07 «Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές» (Πίνακας 19.1-4 M07)

M 321,322,323

Στα συγκεκριμένα Μέτρα πέραν των προαναφερόμενων για τις καθυστερήσεις στα δημόσια έργα στη δημιουργία των ανειλημμένων υποχρεώσεων συνέβαλλε και το μεγάλο ενδιαφέρον για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης στο πλαίσιο της 4ης Προκήρυξης των Μέτρων 321,322. Μεταφέρονται ως ανειλημμένες υποχρεώσεις τα έργα για τα οποία έχει υποβληθεί τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2007-2013.

Όσον αφορά στις ευρυζωνικές υποδομές του Μέρους 321 το σχετικό ποσό μεταφέρεται όλο ως ανειλημμένη υποχρέωση διότι δεν πραγματοποιήθηκε καμία δαπάνη εντός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Η εν λόγω καθυστέρηση οφείλεται στην καθυστέρηση έγκρισης φακέλου μεγάλου έργου, στην υπογραφή σύμβασης με τους αναδόχους του έργου οι οποίοι δεν προχώρησαν στην υλοποίηση του έργου εξαιτίας της διαμορφωθείσας οικονομικής κατάστασης στη χώρα και κυρίως της έλλειψης ρευστότητας.

M313

Δημόσια έργα στο πλαίσιο της ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων.

5.M 08 «Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών» (Πίνακας 19.1-5 M08)

M 221

Αφορά πολυετείς συμβάσεις δικαιούχων, διάρκειας 20 ετών, οι οποίες λήγουν μετά το πέρας της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και ως εκ τούτου θα πραγματοποιούνται πληρωμές έως και το έτος 2023.

M 226

Σημαντική συμβολή στη δημιουργία απειλημένων υποχρεώσεων πέραν από τη δυσμενή δημοσιονομική κατάσταση είχε και η έντονη εποχικότητα υλοποίησης των συγκεκριμένων δημοσίων έργων.

6. M 10 «Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα» (Πίνακας 19.1-6 M10)

M 214

Για τις γεωργο-περιβαλλοντικές δράσεις οι πληρωμές από το ΠΑΑ αφορούν σε δαπάνες που απορρέουν από δεσμεύσεις των δικαιούχων για τις ανωτέρω δράσεις.

7. M 11 «Βιολογική γεωργία» (Πίνακας 19.1-7 M11) οι πληρωμές από το ΠΑΑ 2014-2020 αφορούν σε δαπάνες που απορρέουν από δεσμεύσεις των δικαιούχων για τις ανωτέρω δράσεις

M 214

Για τις ενισχύσεις της βιολογικής γεωργίας οι πληρωμές από το ΠΑΑ αφορούν σε δαπάνες που απορρέουν από δεσμεύσεις των δικαιούχων για τις ανωτέρω δράσεις.

8. M 13 «Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά μειονεκτήματα» (Πίνακας 19.1-8 M13)

M 211, M 212

Οι ανειλημμένες υποχρεώσεις αφορούν σε πληρωμές που θα πραγματοποιηθούν, μετά την 31/12/2015 σχετικά με τα υπόλοιπα ποσά της εξισωτικής καθώς και πιθανά υπόλοιπα ποσά παρελθόντων ετών μετά την εξέταση των ενστάσεων. Επιπλέον, υπολογίζεται η επιβάρυνση των Μέτρων λόγω της αύξησης του ύψους ενίσχυσης ανά δικαιούχο σύμφωνα και με την 13η τροποποίηση του ΠΑΑ 2007-2013, όσον αφορά στην πληρωμή έτους 2015.

9. M 19 «Τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων – LEADER» (Πίνακας 19.1-9 M19)

Στο πλαίσιο της υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων του Άξονα 4 του ΠΑΑ 2007-2013 οι νομικές δεσμεύσεις για τις οποίες έχει υποβληθεί αίτημα πληρωμής εντός της επιλεξιμότητας της προγραμματικής περιόδου για το ΠΑΑ 200-2013 θα αποτελέσουν ανειλημμένες υποχρεώσεις στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020.

M 113 «Πρόωρη συνταξιοδότηση γεωργών και γεωργικών εργατών»

Μεταφέρονται ως ανειλημμένες υποχρεώσεις, πληρωμές παλαιών δικαιούχων εξαιτίας της δυσκολίας καταβολής των ενισχύσεων από εθνικούς πόρους, δεδομένης της άσχημης δημοσιονομικής κατάστασης στη Χώρα.

Επισημαίνεται ότι τα ποσά που αναγράφονται στους πίνακες από 19.1-1 έως και 19.1-9 είναι ενδεικτικά και εμφανίζονται στο παρόν κεφάλαιο για λόγους προγραμματικούς και μόνο και ως εκ

τούτου δεν επηρεάζουν την πληρωμή των ανειλημμένων υποχρεώσεων από τον Οργανισμό Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ), εφόσον έχουν προβλεφθεί οποιαδήποτε ποσά ανειλημμένων (διάφορα του μηδενός) για το συγκεκριμένο Μέτρο.

Οι ανωτέρω δαπάνες ανειλημμένων /συνεχιζόμενων υποχρεώσεων από προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο, συνεχίζουν να είναι επιλέξιμες για συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ από τα κονδύλια για το 2021 και το 2022 μέσω του ΠΑΑ 2014-2022, με καταληκτική ημερομηνία επιλεξιμότητας πληρωμής στους δικαιούχους την 31η Δεκεμβρίου 2025. Για τις δαπάνες αυτές ισχύει το άρθρο 3 καν. (ΕΕ) 2020/2220.

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M 03	3.1	Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας	132	Συμμετοχή των γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων	1.045.086,00	Το μέτρο συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2014-2022

Πίνακας 19.1-1: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το M 03 "Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων"

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M 04	4.1	Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις	121	Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων	66.681.166,00	Το μέτρο συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2014-2022
	4.2	Στήριξη σε επενδύσεις για τη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων που υπάγονται στο Παράρτημα Ι της συνθήκης ή του βάμβακος	123A	Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων	48.270.900,00	Το μέτρο συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2014-2022
	4.3.1	Υποδομές εγγείων βελτιώσεων	125A1	Εγγειοβελτιωτικά έργα και δράσεις	203.113.448,00	Οι ανειλημμένες των μικρών εγγειοβελτιωτικών καθώς και των μικρών έργων διαχείρισης υδατικών πόρων του M321 υπολογίζονται στο M 4.3.1 της περιόδου 2014-2022. Ο διαχωρισμός του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου μεταξύ των δύο περιόδων γίνεται με τον Πίνακα Διαχωρισμού που απαιτείται για την ένταξη του έργου στο ΠΑΑ 2014-2022
			321	Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό	15.031.386,00	
	4.3.2	Έργα αναδασμών	125A2	Έργα Αναδασμών	5.759.302,00	
	4.3.3	Διάνοιξη και βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου	125B	Διάνοιξη και βελτίωση δασικού οδικού δικτύου εντός των υπό εκμετάλλευση δασών	3.920.125,00	
	4.3.4	Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις	321	Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό	19.197.666,00	

Πίνακας 19.1-2: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το Μ 04 "Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού"

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M06	6.1	Εγκατάσταση Νέων Γεωργών	112	Εγκατάσταση νέων γεωργών	62.819.590,00	Το μέτρο συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2014-2022
	6.4	Επενδύσεις για τη δημιουργία και την ανάπτυξη μη γεωργικών δραστηριοτήτων	311	Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες	34.296.103,00	Το υπομέτρο βάσει του άρθρου 19§1β δεν ενεργοποιείται στο ΠΑΑ 2014-2022 και παραμένουν μόνο οι ανειλημμένες από την περίοδο 2007-2013
			312	Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων		
			313	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων (ιδιωτικές επενδύσεις)		

Πίνακας 19.1-3: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το Μ 06 "Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων"

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M07	7.3	Ανάπτυξη δημοσίων υποδομών ευρυζωνικής πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές	321	Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό - Ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών σε αγροτικές περιοχές του Άξονα 3	26.471.326,00	Το μέτρο έχει ενεργοποιηθεί στο ΠΑΑ 2014-2022 όσον αφορά στα προβλεπόμενα στο άρθρο 20 1α, 1γ, 1στ. Οι υπόλοιπες κατηγορίες παρεμβάσεων δεν ενεργοποιούνται οριζόντια στο ΠΑΑ αλλά παραμένουν μόνο οι σχετικές ανειλημμένες από την περίοδο 2007-2013.
	Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές		313	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων (δημόσια έργα)	86.867,00	
			321	Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό	23.995.108,00	
			322	Ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών		
			323	Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς		

Πίνακας 19.1-4: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το Μ 07 "Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές"

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M08	8.1	Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων	221	Πρώτη δάσωση γεωργικών γαιών	37.500.00,00	Το μέτρο συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2014-2022
	8.3	Πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές	226	Αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης	10.075.231,00	Το μέτρο συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2014-2022
	8.4	Αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές			1.075.231,00	

Πίνακας 19.1-5: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το M 08 "Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών"

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
M10	10.1.2	Προστασία παραδοσιακού ελαιώνα Αμφισσας	214-4.1	Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Αμφισσας	202.983,00	Συνεχιζόμενες γεωργο-περιβαλλοντικές δράσεις και στην περίοδο 2014-2022	Οι δικαιούχοι των δράσεων του Μέρους 214 του ΠΑΑ 2007-2013, δηλαδή όσοι έχουν υπογράψει σύμβαση μέχρι 31/12/2014, έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις μέχρι τη λήξη της αναληφθείσας δέσμευσης. Οι εν λόγω δικαιούχοι, προκειμένου να συνεχίσουν να λαμβάνουν ενίσχυση και στην προγραμματική περίοδο 2014-2022, υποχρεούνται να αναπροσαρμόσουν τις δεσμεύσεις τους με βάση τις σχετικές τροποποιήσεις της γραμμής βάσης και τις σχετικές υποχρεώσεις των άρθρων 43-46 του καν. (ΕΕ) 1307/2013. Εάν οι νέες απαιτήσεις για την προσαρμογή δεν γίνουν αποδεκτές από τους δικαιούχους, η σύμβαση παύει να ισχύει, χωρίς να ζητείται επιστροφή για την περίοδο για την οποία ίσχυσε.
	10.1.3	Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Θήρας	214-4.2	Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Θήρας	1.856.066,00		
	10.1.4	Μείωση της ρύπανσης του νερού από γεωργική δραστηριότητα	214-2.1	Προστασία των ευαίσθητων στα νιτρικά περιοχών	27.431.630,00		
	10.1.9	Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων	214-3.1	Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων	16.056.006,00		
	Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα (άρθρο 29)		214-1.4	Αμεινισπορά με ξηρικές καλλιέργειες	1.932.971,00	Οι δράσεις δεν ενεργοποιούνται εκ νέου στο ΠΑΑ 2014-2022 και διατηρούνται μόνο όσον αφορά στις πληρωμές των πολυετών δεσμεύσεων	
			214-2.3.1	Σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης στην παραγωγή καπνού	8.009.135,00		
			214-2.3.2	Σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης στην παραγωγή ζαχαρότευτλων	2.147.279,00		
			214-3.6	Μακροχρόνια παύση της εκμετάλλευσης γεωργικών γαιών	4.968.374,00		
			214-1.3	Εκτατικοποίηση κτηνοτροφίας	200.000		

Πίνακας 19.1-6: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το M 10 "Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα"

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M11	11.2.1	Ενίσχυση για διατήρηση σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας	214-1.1	Βιολογική γεωργία	112.448.506,00	<p>Συνεχιζόμενες δράσεις και στην περίοδο 2014-2022. Οι δικαιούχοι των δράσεων του Μέτρου 214 του ΠΑΑ 2007-2013, δηλαδή όσοι έχουν υπογράψει σύμβαση μέχρι 31/12/2014, έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις μέχρι τη λήξη της αναληφθείσας δέσμευσης.</p> <p>Οι εν λόγω δικαιούχοι, προκειμένου να συνεχίσουν να λαμβάνουν ενίσχυση και στην προγραμματική περίοδο 2014-2022, υποχρεούνται να αναπροσαρμόσουν τις δεσμεύσεις τους με βάση τις σχετικές τροποποιήσεις της γραμμής βάσης και τις σχετικές υποχρεώσεις των άρθρων 43-46 του καν. (ΕΕ) 1307/2013. Εάν οι νέες απαιτήσεις για την προσαρμογή δεν γίνουν αποδεκτές από τους δικαιούχους, η σύμβαση παύει να ισχύει, χωρίς να ζητείται επιστροφή για την περίοδο για την οποία ίσχυσε.</p>
	11.2.2		214-1.2	Βιολογική κτηνοτροφία	83.506.961,00	

Πίνακας 19.1-7: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το M 11 «Βιολογική Γεωργία»

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M13	13.1	Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε ορεινές περιοχές	211	Ενισχύσεις στους γεωργούς ορεινών περιοχών για φυσικά μειονεκτήματα	86.602.858,00	Συνεχιζόμενες δράσεις και κατά την περίοδο 2014-2022
	13.2	Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, εκτός των ορεινών	212	Ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα εκτός των ορεινών περιοχών	40.524.774,00	

Πίνακας 19.1-8: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το M 13 "Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά μειονεκτήματα

ΠΑΑ 2014-2020			ΠΑΑ 2007-2013		ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΟΣΟ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
M19	19.2	Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)	41 (411, 413)	Ιδιωτικές επενδύσεις	40.500.000,00	Τα έργα έχουν ενταχθεί βάσει των διαδικασιών που προβλέπονται για το LEADER και μόνο η παρακολούθηση της υλοποίησης και ολοκλήρωσής τους θα πραγματοποιηθεί από την Υπηρεσία.
				Δημόσια έργα	4.500.000,00	
	19.3		421	Διακρατικές & Διατοπικές Συνεργασίες	147.228,00	

Πίνακας 19.1-9: Ανειλημμένες υποχρεώσεις που καλύπτονται από το M 19 "Τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων – LEADER"

19.2. Ενδεικτικός πίνακας μεταφερόμενων πιστώσεων

Μέτρα	Προγραμματισμένη συνολική συνεισφορά της Ένωσης για την περίοδο 2014-2022 (σε ευρώ)
M01 - Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14)	0,00
M02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15)	0,00
M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16)	1.045.086,00
M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)	361.973.992,00
M05 - Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων (άρθρο 18)	0,00
M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)	97.115.693,00
M07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20)	50.738.338,00
M08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26)	48.994.726,00
M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27)	0,00
M10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28)	62.604.443,00
M11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29)	195.955.467,00

M13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31)	127.127.632,00
M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33)	0,00
M16 - Συνεργασία (άρθρο 35)	0,00
M17 - Διαχείριση κινδύνων (άρθρο 36)	0,00
M19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)	45.147.228,00
M20 - Τεχνική βοήθεια κρατών μελών (άρθρα 51-54)	0,00
M21 - Έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς και στις ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της COVID-19 (άρθρο 39β)	0,00
M113 - Πρόωρη συνταξιοδότηση	172.000.000,00
M131 - Τήρηση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία	0,00
M341 - Απόκτηση δεξιοτήτων, συντονισμός και εφαρμογή	0,00
Total	1.162.702.605,00

20. ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ονομασία θεματικού υποπρογράμματος

Έγγραφα

Τίτλος εγγράφου	Τύπος εγγράφου	Ημερομηνία εγγράφου	Τοπικό στοιχείο αναφοράς	Στοιχείο αναφοράς της Επιτροπής	Άθροισμα ελέγχου	Αρχεία	Ημερομηνία αποστολής	Εστάλη από
M14 Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης σε εφαρμογή του άρθρου 33 Καν 1305	8.2 M14 - Καλή μεταχείριση των ζώων (άρθρο 33) - παράρτημα	04-08-2021		Ares(2021)7240407	2401136157	M14 Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης σε εφαρμογή του άρθρου 33 Καν 1305	24-11-2021	nlogotge
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ Π/Υ ΔΡΑΣΗΣ 1 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΥΠΟΜΕΤΡΩΝ 16.1-16.2 ΚΑΙ 16.1-16.5	8.2 M16 - Συνεργασία (άρθρο 35) – παράρτημα	19-10-2017		Ares(2021)7240407	3695703261	ΚΟΣΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 3 ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΑ 2014-2020	3 Έκθεση εκ των προτέρων αξιολόγησης – παράρτημα	24-05-2017		Ares(2021)7240407	4120948567	SEPE 1ST CHAPTER ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΜΠΕ ΠΑΑ SEPE_RDP[2014-2020 ΚΕΦ. 3_EXANTE_RDP_GR	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 4 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ	4 Ανάλυση SWOT και προσδιορισμός αναγκών – παράρτημα	24-05-2017		Ares(2021)7240407	3882017207	Κεφ.4_ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4-Π1 (RIS3) Κεφ. 4_ ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση) Κεφ. 4_ SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ Κεφ.4_ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4-Π5 Γεωργία και διαχείριση νερού Κεφ. 4_ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4-Π4 ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ-ΕΘΝΙΚΗ RIS3	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 8.1	8.1 Περιγραφή μέτρων - γενικοί όροι - παράρτημα	24-05-2017		Ares(2021)7240407	3221030447	Συνδυασμός δεσμεύσεων ΠΙΝΑΚΑΣ 8-2 ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΡΩΝ 10, 11, 14 ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΕΠΙΤΟΠΙΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ	24-11-2021	nlogotge

						ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ_ΤΥΠΟΙ ΒΟΣΚΟΤΟΠΩΝ ΠΙΝΑΚΑΣ 8-4 ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΡΑΣΕΩΝ		
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 15 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	15 Ρυθμίσεις υλοποίησης του προγράμματος – παράρτημα	24-05-2017		Ares(2021)7240407	3381406364	ΦΕΚ_ΚΥΑ_ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ_20.09.16 422_ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΕΚ_ΚΥΑ ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ 1η_ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ_ΣΔΕ_ΦΕΚ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΑΑ 2014-2020	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ10 ΓΕΩΡΓΟ- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	8.2 Μ10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	3314488856	Μ10 Μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης σε εφαρμογή του άρθρου 28 Καν 1305 Συμπληρωματική Μελέτη υπολογισμού ύψους ενίσχυσης 10.1.8 Άμπελος ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 10 - ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ- ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ Μ10.1.11 Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης της δράσης 10.1.8 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΗΛΙΑΝΘΟ_Μ10.1.4	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ01 ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	8.2 Μ01 - Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	3896367336	ΜΕΛΕΤΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ_Μ1.1.1 ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ Μ1.1.1 (ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ)	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 6 ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ	6 Εκ των προτέρων αιρεσιμότητες – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	2385084920	Κεφ 6 ACTION PLAN for the fulfillment of the General ex ante Conditionality Public Procurement ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΔΑΤΩΝ_ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΝΕΡΟΥ	24-11-2021	nlogotge

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Κεφ. 16 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ	16 Ενέργειες που πραγματοποιούνται για τη συμμετοχή των εταίρων – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	1918427363	Κεφ. 16 - Ενδεικτικός κατάλογος των εμπλεκόμενων εταιρών	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ07 ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΧΩΡΙΩΝ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	8.2 Μ07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	2912820982	Μ07 - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 7.1	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ11 ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	8.2 Μ11 - Βιολογική γεωργία (άρθρο 29) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	441449226	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ_2021 ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 11 - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ Μ11 Μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ Μ11 «Μελέτη υπολογισμού ύψους ενίσχυσης κηπευτικών στη βιολογική Γεωργία για την εφαρμογή του Μ11 του ΠΑΑ 2014-2020»	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ09 ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	8.2 Μ09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	2946475450	ΥΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΟΜΑΔΩΝ_ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ 227 ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ13 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΑΛΛΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	8.2 Μ13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα (άρθρο 31) – παράρτημα	08-01-2019		Ares(2021)7240407	1588318151	ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕ ΦΥΣΙΚΑ Ή ΑΛΛΑ ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ & ΥΨΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ Supplement to Specific Constraints ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ CELEX- 01981L0645-19940728-EL-TXT (ΠΑΛΑΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ)	24-11-2021	nlogotge

						Μ 13 Μελέτη υπολογισμού ύψους ενίσχυσης άρθρο 31 Καν 1305 (ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ) ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕ ΦΥΣΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ M13 - LFA (ΠΑΛΑΙΑ ΟΡΕΙΟΘΕΤΗΣΗ)		
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ Π/Υ ΔΡΑΣΗΣ 1 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΥΠΟΜΕΤΡΩΝ 16.1-16.2 ΚΑΙ 16.1-16.5	8.2 M16 - Συνεργασία (άρθρο 35) – παράρτημα	19-10-2017		Ares(2021)7240407	3695703261	ΚΟΣΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 3 ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΑ 2014-2020	3 Έκθεση εκ των προτέρων αξιολόγησης – παράρτημα	24-05-2017		Ares(2021)7240407	2619590439	ΚΕΦ. 3_EXANTE_RDP_GR SEPE_RDP[2014-2020 ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΜΠΕ ΠΑΑ SEPE 1ST CHAPTER	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 4 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ	4 Ανάλυση SWOT και προσδιορισμός αναγκών – παράρτημα	09-05-2018		Ares(2021)7240407	922813451	Κεφ. 4_ΧΑΡΤΕΣ_ΣΔΛΑΠ Κεφ.4_ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4-Π1 (RIS3) Κεφ. 4_ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4-Π4 ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ-ΕΘΝΙΚΗ RIS3 Κεφ. 4_ΣΔΛΑΠ (1η αναθεώρηση) Κεφ. 4_SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ Κεφ.4_ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4-Π5 Γεωργία και διαχείριση νερού	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 8.1	8.1 Περιγραφή μέτρων - γενικοί όροι - παράρτημα	24-05-2017		Ares(2021)7240407	803470679	ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΕΠΙΤΟΠΙΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ ΠΙΝΑΚΑΣ 8-2 ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΡΩΝ 10, 11, 14 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ_ΤΥΠΟΙ ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΩΝ ΠΙΝΑΚΑΣ 8-4 ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΡΑΣΕΩΝ Συνδυασμός δεσμεύσεων ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ	24-11-2021	nlogotge

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 15 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	15 Ρυθμίσεις υλοποίησης του προγράμματος – παράρτημα	24-05-2017		Ares(2021)7240407	1103123497	1η_ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ_ΣΔΕ_ΦΕΚ ΦΕΚ_ΚΥΑ_ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΔΕ_ΠΑΑ_2014_2020_ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΦΕΚ_ΚΥΑ_ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ_20.09.16 422_ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΑΑ 2014-2020	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ10 ΓΕΩΡΓΟ- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	8.2 Μ10 - Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα (άρθρο 28) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	3756609077	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΗΛΙΑΝΘΟ_Μ10.1.4 Μελέτη για τον υπολογισμό ύψους ενίσχυσης της δράσης 10.1.8 ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 10 - ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ- ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ Μ10 Μελέτη για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης σε εφαρμογή του άρθρου 28 Καν 1305 ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ Μ10.1.11	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ01 ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	8.2 Μ01 - Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης (άρθρο 14) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	1614812128	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ Μ1.1.1 (ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ) ΜΕΛΕΤΗ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ_Μ1.1.1	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 6 ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ	6 Εκ των προτέρων αιρεσιμότητες – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	1078392222	Κεφ 6 ACTION PLAN for the fulfillment of the General ex ante Conditionality Public Procurement ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΔΑΤΩΝ_ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΝΕΡΟΥ	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Κεφ. 16 ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ	16 Ενέργειες που πραγματοποιούνται για τη συμμετοχή των εταίρων – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	1918427363	Κεφ. 16 - Ενδεικτικός κατάλογος των εμπλεκόμενων εταιρών	24-11-2021	nlogotge

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ03 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	8.2 Μ03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (άρθρο 16) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	4211636352	ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΜΕΣΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ «Τροποποίηση μελέτης για τον υπολογισμό του ύψους ενίσχυσης στο υπομετρο Μ3.1 «Στήριξη για νέες συμμετοχές στα Συστήματα Ποιότητας AGRO 2-1 & AGRO 2.2» Μ03 Μελέτη για τον υπολογισμό του ποσού της στήριξης για τη συμμετοχή σε σύστημα ποιότητας	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ08 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ	8.2 Μ08 - Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (άρθρα 21-26) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	3847019216	ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΑ ΔΑΣΙΚΑ ΕΙΔΗ_Μ8.1 Μ 8.4 Μέθοδος εκτίμησης ζημιάς στο δασικό δυναμικό Annex 8.2 List of forestry species for agroforestry system_V1 ΜΕΛΕΤΗ ΥΦΟΥΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ Μ8.1 Μ 8.3 Εθνικό σχέδιο προστασίας από παθογόνα Μ 8.3 Εθνικό σχέδιο προστασίας από πυρκαγιές	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ07 ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΧΩΡΙΩΝ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	8.2 Μ07 - Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές (άρθρο 20) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	2912820982	Μ07 - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 7.1	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΚΕΦ. 9 ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	9 Σχέδιο αξιολόγησης – παράρτημα	09-05-2018		Ares(2021)7240407	3342821548	Παράρτημα Κεφ. 9 Ετήσιες ενέργειες αξιολόγησης για SFC2014	24-11-2021	nlogotge
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Μ09 ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	8.2 Μ09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών (άρθρο 27) – παράρτημα	25-05-2017		Ares(2021)7240407	2946475450	ΥΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΟΜΑΔΩΝ_ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ 227 ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	24-11-2021	nlogotge
Μελέτη προσδιορισμού	8.2 Μ02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής	17-07-2019		Ares(2021)7240407	3769815554	Μ2.1 Προσδιορισμός κόστους υλικοτεχνικής υποδομής	24-11-2021	nlogotge

κόστους υλικοτεχνικής υποδομής για το Μ2.1	εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση (άρθρο 15) – παράρτημα							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

